Ա76

ՈՒՆ
Ա-76

ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆՉ

ԳԻՐՔ

ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆԱՑ

ՄՏՈՒԳՎԱԾ Է 1958

ԵՐՐԱՑԱԿԱՆ ԵՒ ՑՈՒՆԱԿԱՆ ԻՄԱՍՏԱՍԷՐՆԵՐՈՒ ՕԳՏԱԿԱՐԱՆԱՅԻՆ

معارف عمومیه نظارت جلیله‌سنك ١٤ محرم ٣٠٢ و ١٨
تشرین اول ٣٠٠ تاریخلی و ٦٤٧ نومرولی رخصتنامه‌سیله
تشر اولنمشدر

مصارفی آمریقان بیبل شرکتی طرفندن تسویه اولنه‌رق طبع اولنمشدر

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ Ա· ՅԱԿՈԲ ՊՕՅԱՃԵԱՆ

1893

ՅԻՆԿ

ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆՆԱՑ

ԳԻՐՔ	Գլուխ	Երես
Ծննդոց	տե՛ս 50	5
Ելից	„ 40	„ 56
Ղեւտացւոց	„ 27	„ 100
Թուոց	„ 36	„ 131
Երկրորդ Օրինաց	„ 34	„ 175
Յեսուայ	„ 24	„ 213
Դատաւորաց	„ 21	„ 229
Հռութայ	„ 4	„ 265
Ա. Թագաւորաց	„ 31	„ 269
Բ. Թագաւորաց	„ 24	„ 304
Գ. Թագաւորաց	„ 22	„ 333
Դ. Թագաւորաց	„ 25	„ 367
Ա. Մնացորդաց	„ 29	„ 399
Բ. Մնացորդաց	„ 36	„ 429
Եզրասայ	„ 10	„ 467
Նէեմիայ	„ 13	„ 478
Եսթերայ	„ 10	„ 493
Յոբայ	„ 42	„ 502
Սաղմոսաց	„ 150	„ 533
Առակաց	„ 36	„ 607
Ժողովողի	„ 12	„ 633
Երգ Երգոց	„ 8	„ 642

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ

Եսայեայ	„ 66	„ 646
Երեմիայ	„ 52	„ 699
Ողբք Երեմիայ	„ 5	„ 758
Եզեկիէլի	„ 48	„ 764
Դանիէլի	„ 12	„ 817
Ովսեայ	„ 14	„ 834
Յովելեայ	„ 3	„ 842
Ամբակում	„ 9	„ 845
Աբդիու	„ 1	„ 851
Յովնանու	„ 4	„ 852
Միքիայ	„ 7	„ 854
Նաւում	„ 3	„ 859
Ամբակում	„ 3	„ 861
Սոփոնիայ	„ 3	„ 863

	Գլուխ	Երես
Անգէոյ	տե՛ս 2	866
Զաքարիայ	„ 14	„ 868
Մաղաքիայ	„ 4	„ 877

ԱՒԵՏԱՐԱՆ

Ըստ Մատթէոսի	„ 28	„ 3
Ըստ Մարկոսի	„ 16	„ 36
Ըստ Ղուկասու	„ 24	„ 58
Ըստ Յովհաննու	„ 21	„ 94
Գործք Առաքելոց	„ 28	„ 121

ԹՈՒՂԹ ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՑ

Առ Հռովմայեցիս	„ 16	„ 157
Առ Կորնթացիս Ա	„ 16	„ 172
Առ Կորնթացիս Բ	„ 13	„ 186
Առ Գաղատացիս	„ 6	„ 196
Առ Եփեսացիս	„ 6	„ 201
Առ Փիլիպպեցիս	„ 4	„ 206
Առ Կողոսացիս	„ 4	„ 210
Առ Թեսաղոնիկեցիս Ա	„ 5	„ 214
Առ Թեսաղոնիկեցիս Բ	„ 3	„ 217
Առ Տիմոթէոս Ա	„ 6	„ 219
Առ Տիմոթէոս Բ	„ 4	„ 223
Առ Տիտոս	„ 3	„ 226
Առ Փիլիմոն	„ 1	„ 228
Առ Եբրայեցիս	„ 13	„ 229

ԹՈՒՂԹ

Յակոբոս Ընդհանրական	„ 5	„ 240
Պետրոսի Ա. Ընդհանրական	„ 5	„ 244
Պետրոսի Բ. Ընդհանրական	„ 3	„ 248
Յովհաննու Ա. Ընդհանրական	„ 5	„ 251
Յովհաննու Բ	„ 1	„ 255
Յովհաննու Գ	„ 1	„ 255
Յուդայի Ընդհանրական	„ 1	„ 256
Յայտնութիւն Յովհաննու	„ 22	„ 258

ԳԻՐՔ ԾՆՆԴՈՑ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Երկինք ու երկիր , 8 լուսոյ , 6 ու հաստատու-
թեան տակ ծովուխլը : 9 Երկրին ջուրերէն զա-
տուխլը , 11 ու պտղաբեր ըլլալը : 14 Արեգին ,
լուսինին ու աստղերուն , 20 ձուկերուն և
թռչուններուն , 24 ու գազաններուն և անա-
սուններուն , 26 և Աստուծոյ պատկերով՝
մարդուն ստեղծուխլը : 29 Կերակուրին տա-
մանուխլը :

1 Սկիզբէն Աստուած երկինքն ու
2 երկիրը ստեղծեց : Ու երկիրը
անձև ու պարապ էր . և անդունդին
վրայ խաւար կար . և Աստուծոյ
Հոգին ջուրերուն վրայ կը շարժէր :
3 Եւ Աստուած ըսաւ , Լոյս ըլլայ .
4 ու լոյս եղաւ : Եւ Աստուած
տեսաւ լոյսը որ բարի է . ու Աս-
տուած լոյսը խաւարէն զատեց :
5 Եւ Աստուած լոյսին անունը Ցե-
րեկ , ու խաւարին անունը Գիշեր
դրաւ . և իրիկուն ու առաւոտ ըլլա-
լով՝ առաջին օրը եղաւ :
6 Եւ Աստուած ըսաւ , Ջուրերուն
մէջտեղը * հաստատութիւն ըլլայ ,
7 որ ջուրերը ջուրերէն զատէ : Եւ
Աստուած հաստատութիւնը ըրաւ ,
ու հաստատութեանը տակ եղած
ջուրերը հաստատութեանը վրայ
եղած ջուրերէն զատեց . ու այնպես
8 եղաւ : Եւ Աստուած հաստատու-
թիւնը երկինք կոչեց . և իրիկուն
ու առաւոտ ըլլալով՝ երկրորդ օրը
եղաւ :
9 Եւ Աստուած ըսաւ , Երկինքին
տակը եղած ջուրերը մէկտեղ ժող-
վուին , ու ցամաքը երեւնայ . և
10 այնպես եղաւ : Եւ Աստուած
ցամաքին անունը երկիր դրաւ ,
ու ջուրերուն ժողովքը ծովեր կո-
չեց . և Աստուած տեսաւ որ բարի
11 են : Ու ըսաւ Աստուած , Երկիրը
հկանանչ խոտ բուսցընէ , սերմ
տուող խոտ , և իր տեսակին պէս
պտուղ տուող պտղաբեր ծառ ,
որ իր մէջը իր սերմը ունենայ երկրի
12 վրայ . ու այնպես եղաւ : Ու
երկիրը կանանչ խոտ , իր տեսակին
պէս սերմ տուող խոտ , և իր
տեսակին պէս սերմ ունեցող պըտ-
ղաբեր ծառ հանեց . ու Աստուած
13 տեսաւ որ բարի են : Եւ իրիկուն
ու առաւոտ ըլլալով՝ երրորդ օրը ե-
ղաւ :
14 Եւ ըսաւ Աստուած , Երկինքց
հաստատութեանը մէջ Լուսա-
ւորներ ըլլան , որ ցորեկը գիշերէն
զատեն . և նշաններու ու ժամեն-
ներու , և օրերու , ու տարիներու
15 համար ըլլան . Ու երկինքց հաստա-
տութեանը մէջ լուսաւորներու
համար ըլլան , որ երկրի վրայ լոյս
16 տան . ու այնպէս եղաւ : Եւ
Աստուած երկու մեծ լուսաւորնե-
րը ըրաւ . մեծ լուսաւորը ցորեկին
իշխելու համար , ու հպղտիկ լու-
սաւորը գիշերին իշխելու համար .
17 և աստղերն ալ ըրաւ : Եւ Աստուած
երկինքց հաստատութեանը մէջ դը-
րաւ զանոնք , որ երկրի վրայ լոյս
18 տան , Եւ ցորեկին ու գիշերին
իշխեն , և լոյսը խաւարէն զատեն .
ու Աստուած տեսաւ որ բարի են :
19 Եւ իրիկուն ու առաւոտ ըլլալով՝
չորրորդ օրը եղաւ :
20 Եւ ըսաւ Աստուած , Ջուրերը
կենդանութեան շունչ ունեցող շատ
սողուններ հանեն . և թռչունները
երկրի վրայ՝ երկինքց հաստատու-
21 թեանը երեսը թռչին : Եւ Աս-
տուած ստեղծեց մեծամեծ կէտերը ,
և ամէն սողացող շնչաւոր կենդա-
նին , որ ջուրերը առատ հանեցին ա-
նոնց տեսակին պէս , ու ամէն թռ-
չաւոր թռչունը իր տեսակին պէս :
և Աստուած տեսաւ որ բարի են :
22 Ու Աստուած օրհնեց զանոնք՝ ըսե-
լով , Աճեցէք ու շատցէք , և ծո-
վերուն մէջ եղած ջուրերը լեցու-
ցէք . թռչուններն ալ երկրի վրայ
23 շատնան : Եւ իրիկուն ու առաւոտ
ըլլալով՝ հինգերորդ օրը եղաւ :
24 Եւ ըսաւ Աստուած , Երկիրը
թող հանէ շնչաւոր կենդանի՝ իր
տեսակին պէս , անասուններ , սո-
ղուններ ու երկրի գազաններ՝ իրենց
տեսակին պէս : և այնպես եղաւ :
25 Ու Աստուած՝ երկրի գազանները
իրենց տեսակին պէս , և ընտանի ա-
նասունները իրենց տեսակին պէս ,
ու գետնի ամէն սողունները իրենց

Նախ. քան ը.Ք.Ի.ստոս 4004

ՈՃՆ . ա . 1 : 2 : Եբր . ա . 10 :
Բ Պտ . ը . 3 : Լղ . 6 : Հբ . 11 : 12 : Ծը . 25 : Ձղ . 5 : Ճխ . 6 : Ես . խդ . 24 : Երեմ . ժ . 12 : ծա . 15 : Զաք . ժբ . 1 : Գար . ժգ . 15 : ժե : 24 : Կող . ա . 16 : 17 : Եբր . ժա : 3 : Ճայտ . գ . 11 : ժ . 6 :
Է Պտ . Լղ . 6 : Ես . խ . 18 : 14 :
Ը Պտ . Լե . 9 :
Ի ը Կար . գ . 6 :
Ղ Պտ . Հգ . 16 : Ձգ . 20 :
Ի Ճօր . լե . 18 : Պտ . Ձղ . 5 : Ես . ժ . 12 : ծա . 15 :
* Եբր . տա-
բաժանիչն
Ը Պտ . ը . 28 :
Ի Պտ . Ճխը . 4 :
ժ Ճօր . իշ . 10 : ԼԸ . 8 : Պտ . Լգ . 7 : կժ . 5 : Ձգ . 9 : Ձղ . 6 : Առակ . ը . 29 : Երեմ . ե . 22 : ը պա . գ . 5 :
Ի Եբր . գ . 7 : Ա Ղտ . ե . 44 :

Նախ. քան ը.Ք.Ի.ստոս 4004

Իը Օր . գ . 19 : Պտ . Հգ . 16 : Ձղ . 7 :
ժ Պտ . Հգ . 17 : Ձգ . 19 :
Ձ Պտ . Ձղ . 7 . 8 . 9 : Ճխը . 3 . 5 : Հ Պտ . ը . 3 :
Ձ Ճօր . ԼԸ . 7 :
Ղ Երեմ . Լ : 35 :
ՃԹԼ . Ը . 20 : Ե . 14 : ը . 19 : Պտ . Ձգ . 26 :
ՃԹԼ . Ե . 17 :

տեսակին պէս ըրաւ . և Աստուած տեսաւ որ բարի էն ։

26 Եւ ըսաւ Աստուած , Մեր պատկերին ու մեր նմանութեանը պէս մարդ ընենք , և ծովու ձուկերուն , ու երկինքի թռչուններուն , և անասուններուն , ու բոլոր երկրին , ու երկրի վրայ սողացող բոլոր
27 սողուններուն թող իշխէ ։ Եւ Աստուած իր պատկերովը ստեղծեց մարդը , Աստուծոյ պատկերովը ստեղծեց զանիկայ , արու և էգ
28 ստեղծեց զանոնք ։ Ու Աստուած օրհնեց զանոնք , և Աստուած անոնց ըսաւ , Աճեցէք ու շատցէք , ու երկիրը լեցուցէք , և անոր տիրեցէք . ու ծովու ձուկերուն , ու երկինքի թռչուններուն , և երկրի վրայ սողացող ամէն կենդանիներուն իշխեցէք ։
29 Եւ ըսաւ Աստուած , Ահա՛ ձեզի տուի բոլոր երկրի վրայ եղած ամէն սերմ ունեցող խոտը , ու ամէն ծառ՝ որուն մէջ սերմ տնկող ծառի պտուղ կայ . Ձեզի կերա-
30 կուր պիտի ըլլայ ։ Ու երկրի բոլոր գազաններուն , ու երկինքի բոլոր թռչուններուն , և երկրի վրայ կենդանութեան շունչ ունեցող բոլոր սողուններուն՝ ամէն կանաչ խոտը կերակուրի համար տուի . ու այնպէս եղաւ ։
31 Եւ Աստուած իր ամէն ըրածը տեսաւ , և ահա շատ բարի էր ։ Եւ իրիկուն ու առտու ըլլալով վեցերորդ օրը եղաւ ։

ԳԼ · Բ

1 Հանգստութեան օրը ։ 4 Սուղծագործութեան կերպը ։ 8 Եդեմի պարտէզը ։ 10 ու անկէ ելած գետը ։ 17 Մխայն գիտութեան ծառին պատուէրը ։ 19 Սուղծուածներուն անուանադրութիւնը ։ 21 Կնոջ առնէուածքը ։ և ամուսնութեան հաստատութիւնը ։

1 Ու կատարուեցաւ երկինքն ու երկիրը՝ և ամբոխ ամէն զարդ-
2 րը ։ Եւ Աստուած իր ըրած գործքերը եօթներորդ օրը լմընցուց , ու եօթներորդ օրը հանգստացաւ
3 իր ըրած բոլոր գործքերէն ։ Եւ օրհնեց Աստուած եօթներորդ օրը , ու սրբեց զանիկայ . ինչու որ անոր մէջ հանգստացաւ իր ամէն գործքերէն՝ որ Աստուած ստեղծեց ու ըրաւ ։
4 Ասոնք են երկնից ու երկրի ծնունդները՝ անոնց ստեղծուած առնելէ , այն օրը որ Տէր Աստուած
5 երկիրն ու երկինքը ըրաւ , Ու դաշտին բոլոր խոտերը դեռ երկրի վրայ չեղած , և դաշտին բոլոր խոտը դեռ չբուսած . ինչու որ Տէր Աստուած երկրի վրայ տակաւին չանձրեւ բերած չէր , ու հողմին գործելու
6 մարդ չկար . Հապա երկրէն շոգի կ'ելլէր , ու գետնի բոլոր երեսը կը
7 ջրէր ։ Եւ Տէր Աստուած հողեղէն մարդը , և անոր ռունգերուն կենդանութեան շունչ փչեց , ու մարդը կենդանի հոգի եղաւ ։
8 Եւ Տէր Աստուած Եդեմի արեւելքին կողմը դրախտ մը պարտէզ տնկեց , ու իր շինած մարդը հոն դրաւ ։
9 Եւ Տէր Աստուած գետնէն՝ տեսնելու հաճելի և ուտելու աղէկ ամէն ծառը , ու պարտէզին մէջտեղը կենաց ծառը , և գիտութեան բարին ու չարը գիտնալուն ծառն ալ բուսցուց ։
10 Եւ պարտէզը ջրելու համար Եդեմէն գետ մը կ'ելլէր , ու անկէ չորս
11 գլխու կը բաժնուէր ։ Մէկուն անունը Փիսոն է . ասիկայ է Եւիլայի բոլոր երկիրը կը պարտի , ուր որ ո-
12 կի կայ . Եւ ան երկրին ոսկին աղնիւ է . է նաստակ ու եղինգնաքար կայ
13 հոն ։ Ու երկրորդ գետին անունը Գեհոն է . ասիկայ Քուշի բոլոր
14 երկիրը կը պարտի ։ Ու երրորդ գետին անունը է Տիգրիս է . ասիկայ Ասորեստանի արեւելեան կողմը կ'երթայ ։ Եւ չորրորդ գետը Եփրատ է ։
15 Եւ Տէր Աստուած առաւ մարդը , ու Եդեմի պարտէզին մէջը դրաւ ,
16 որ զանիկայ գործէ ու պահէ ։ Եւ Տէր Աստուած պատուիրեց մարդոն՝ ըսելով , Պարտէզին ամէն
17 ծառէն համարձակ կեր . Բայց գիտութեան ծառէն՝ որ բարիի ու չարի գիտութեան ծառն է՝ մի՛ ուտեր . քանզի անկէ կերած օրդ անշուշտ պիտի մեռնիս ։
18 Եւ Տէր Աստուած ըսաւ , Աղէկ չէ որ Ադամ մինակ ըլլայ . անոր օգնական մը ընեմ իրեն յարմար ։
19 Եւ Տէր Աստուած դաշտին բոլոր գազանները ու երկինքին բոլոր թռչունները հողէն շինեց , և Ադամին առջեւ բերաւ , որ տեսնէ թէ անոնց ինչ անուն կը դնէ . և Ադամ ինչ անուն որ դրաւ շնչաւոր կենդանիի , ան եղաւ անոր անունը ։
20 Եւ Ադամ բոլոր անասուններուն , ու երկինքի թռչուններուն , և դաշտի բոլոր գազաններուն անուններ դրաւ . բայց Ադամին՝ իրեն յարմար օգնական մը չգտնուեցաւ ։
21 Եւ Տէր Աստուած խորունկ քուն մը բերաւ Ադամին վրայ . ու անիկայ քնացաւ . և անոր կողին ոսկորներէն մէկը առաւ , ու անոր
22 տեղը միս լեցուց ։ Եւ Տէր Աստուած Ադամէն առած կողին ոսկորը կնիկ շինեց , ու Ադամին
23 բերաւ ։ Եւ Ադամ ըսաւ , Հիմա ասիկայ ոսկորէս ոսկոր , ու միս մինչ միսէն է . ասիկայ Կնիկ

† Կամ աղբիւր
ը Գլ · ե · 1 ; Թ · 6 ; Սաղ · ճ · 8 ; Ժող · ե · 29 ; Գոր · ԺԶ · 20 , 28 ; 29 ; ա Կոր · ժա · 7 ; Եփես · դ · 24 ; Սաղ · ը · 10 ; Ցակ · է · 9 ։
ե Գլ · Թ · 2 ; Ա Պտր · ը · 6 ; ղ Կոր · ժա · 7 ։
ա Գլ · ե · 2 ; Ա Պտր · ը · 15 ; Ա Պտր , ԺԲ · 4 ; Ա Պտր · Ժ · 6 ։
ը Գլ · Թ · 1 ; Է , Վէ · Իզ · 9 ; Սաղ · ԽԷ · 3 ; ՃԲ · 3 ։
ղ Գլ · Թ · 3 ; Ըոբ · ԼՂ · 31 ; Սաղ · ՃՂ · 14 , 13 ; ՃԼ · 25 · ՃԽ · 7 ; Գոր · Ժգ · 17 ։
ԼՊաղ · ՃԽԵ · 15 , 16 ; ՃԽԵ · 9 ։
ը Ըոբ · Լը · 41 ։
ա Սաղ · ՃՂ · 24 ։ ա Ցիմ · է · 4 ։
ը Նահ · Լէ · 6 ։
* ԵԷր · զօրքը ։
ի Ես · ի · 11 ։ Լ · 17 ։ ի · Օր · ե · 14 · Ներ · գ · 4 ։
ի Կենս · Ի · 14 ։ Ե · ՃԸ · 13 ։
ը Գլ · ա · 1 ։ Սաղ · ՀՂ · 1 ։ 2 ։
ի Գլ · ա · 12 ։ Սաղ · ՃՂ · 14 ։
ղԸոբ · լը · 26 ; 27 , 28 ։
ի Գլ · է · 23 ։

6 Մարդ չկար . Հապա երկրէն շոգի կ'ելլէր , ու գետնի բոլոր երեսը կը
7 ջրէր ։ Եւ Տէր Աստուած Եդեմի հողէն շինեց մարդը , և անոր ռունգերուն կենդանութեան շունչ փչեց , ու մարդը կենդանի հոգի եղաւ ։
8 Եւ Տէր Աստուած Եդեմի արեւելքին կողմը Եդեմի մէջ պարտէզ տնկեց , ու իր շինած մարդը հոն դրաւ ։
9 Եւ Տէր Աստուած գետնէն՝ տեսնելու հաճելի և ուտելու աղէկ ամէն ծառը , ու պարտէզին մէջտեղը կենաց ծառը , ու գիտութեան բարին ու չարը գիտնալուն ծառն ալ բուսցուց ։
10 Եւ պարտէզը ջրելու համար Եդեմէն գետ մը կ'ելլէր , ու անկէ չորս
11 գլխու կը բաժնուէր ։ Մէկուն անունը Փիսոն է . ասիկայ է Եւիլայի բոլոր երկիրը կը պարտի , ուր որ ո-
12 կի կայ . Եւ ան երկրին ոսկին աղնիւ է . է նաստակ ու եղինգնաքար կայ
13 հոն ։ Ու երկրորդ գետին անունը Գեհոն է . ասիկայ Քուշի բոլոր
14 երկիրը կը պարտի ։ Ու երրորդ գետին անունը է Տիգրիս է . ասիկայ Ասորեստանի արեւելեան կողմը կ'երթայ ։ Եւ չորրորդ գետը Եփրատ է ։
15 Եւ Տէր Աստուած առաւ մարդը , ու Եդեմի պարտէզին մէջը դրաւ ,
16 որ զանիկայ գործէ ու պահէ ։ Եւ Տէր Աստուած պատուիրեց մարդոն՝ ըսելով , Պարտէզին ամէն
17 ծառէն համարձակ կեր . Բայց գիտութեան ծառէն՝ որ բարիի ու չարի գիտութեան ծառն է՝ մի՛ ուտեր . քանզի անկէ կերած օրդ անշուշտ պիտի մեռնիս ։
18 Եւ Տէր Աստուած ըսաւ , Աղէկ չէ որ Ադամ մինակ ըլլայ . անոր օգնական մը ընեմ իրեն յարմար ։
19 Եւ Տէր Աստուած դաշտին բոլոր գազանները ու երկինքին բոլոր թռչունները հողէն շինեց , և Ադամին առջեւ բերաւ , որ տեսնէ թէ անոնց ինչ անուն կը դնէ . և Ադամ ինչ անուն որ դրաւ շնչաւոր կենդանիի , ան եղաւ անոր անունը ։
20 Եւ Ադամ բոլոր անասուններուն , ու երկինքի թռչուններուն , և դաշտի բոլոր գազաններուն անուններ դրաւ . բայց Ադամին՝ իրեն յարմար օգնական մը չգտնուեցաւ ։
21 Եւ Տէր Աստուած խորունկ քուն մը բերաւ Ադամին վրայ . ու անիկայ քնացաւ . և անոր կողին ոսկորներէն մէկը առաւ , ու անոր
22 տեղը միս լեցուց ։ Եւ Տէր Աստուած Ադամէն առած կողին ոսկորը կնիկ շինեց , ու Ադամին
23 բերաւ ։ Եւ Ադամ ըսաւ , Հիմա ասիկայ ոսկորէս ոսկոր , ու միս մինչ միսէն է . ասիկայ Կնիկ

† Կամ աղբիւր
ը Գլ · գ · 19 , 23 ։ Սաղ · ՃՂ · 14 ։ Ժող · Ժբ · 7 ։ Ես · կգ · 8 ։ ա Կոր · ժե · 47 ։
ի Գլ · ե · 22 ։ Ես · բ · 22 ։
ժ Ցոբ · լգ · 4 ։ Գոր · ԺԸ · 25 ։
ի ա Կոր · ժե · 45 ։
ի Գլ · գ · 24 ։
ի Գլ · գ · 16 ։ գ Թագ · ԺԲ · 12 ։ Ես · գկ · իԸ · 28 ։
ի Գլ · ժգ · 10 ։ Ես · ժա · 8 ։ Եզկ · իբ · 13 ։ Ցակ · բ · 8 ։
ե Հմր · 15 ։
հ Եզկ · լա · 8 ։
ի Գլ · գ · 22 ։ Ա Թագ · գ · 18 ։ ԺԸ · 30 ։ Ցայտ · բ · 7 ։ իբ · 2 ։ 14 ։
ղ Հմր 17 ։
ի Գլ · իե · 18 ։
ՄԹագ · ժա · 7 ։
‡ ԵԷր պատ-ըսխ ։
ի Գոր · ժ · 4 ։
ի Գլ · իե · 18 ։
ՄԹագ · ժա · 7 ։
ի Գլ · Թ · 3 ։ Ա Թագ · գ · 18 ։ ԺԸ · 30 ։ Ցայտ · բ · 7 ։ իբ · 2 ։ 14 ։
ղ Հմր 17 ։
ի Գլ · իե · 18 ։
ՄԹագ · ժա · 7 ։
ի Գլ · Թ · 3 ։ Ա Թագ · գ · 18 ։ ԺԸ · 30 ։ Ցայտ · բ · 7 ։ իբ · 2 ։ 14 ։
ղ Հմր 17 ։
ի Գլ · իե · 18 ։
ՄԹագ · ժա · 7 ։
ի Գլ · Թ · 3 ։ Ա Թագ · գ · 18 ։ ԺԸ · 30 ։ Ցայտ · բ · 7 ։ իբ · 2 ։ 14 ։
ղ Հմր 17 ։
ի Գլ · իե · 18 ։
ՄԹագ · ժա · 7 ։

ն · ք · ՂԶ · 4004

կոչուի · քանզի էր *Էրիկէն էառա-
24 նուեցաւ ։ ՅՆոր համար Էրիկը
պիտի ձգէ իր հայրը ու իր մայրը ,
և իր կնկանը պիտի յարի · ու մէկ
25 մարմին պիտի ըլլան ։ Եւ Ադամ ու
իր կնիկը երկուքն ալ ՚մերկ էին ,
ու չէին †ամչնար ։

ԳԼ · Գ

1 Կնիկը օձէն կը խաբուի ։ 6 Ադամ ու իր կնիջը մեղքի մէջ կ'իյնան ։ 9 Աստուած անոնց դատաստան կ'ընէ ։ 14 Օձը կ'անիծուի ։ 15 Ըլլելիք պատերազմը ։ 16 Մարգկային տեսին պատիժը ։ 21 Պահասեղներուն հանդերձները ։ 22 Անոնք դրախտէն կը վռնտուին ։

1 Եւ Ցէր Աստուծոյ ըրած դաշտի
բոլոր գազաններէն ՚աւելի
խորամանկ էր Ի օձը · ու կնկան
ըսաւ ։ Իրաւ Աստուած ըսա՞ւ Թէ
Պարտէզին ամէն ծառէն պիտի չու-
2 տէք ։ Եւ կնիկը օձին ըսաւ , Պար-
տէզին ծառերուն պտուղէն կ'ու-
3 տենք · Բայց †պարտէզին մէջտեղը
եղած ծառին պտուղէն Աստուած
ըսաւ , Անկէ մի՛ ուտէք , և անոր մի՛
4 դպչիք , որ չմեռնիք ։ Եւ օձը
կնկանը ըսաւ , Չէ՛ Թէ անշուշտ
5 պիտի մեռնիք · Քանզի Աստուած
գիտէ Թէ՝ ան օրը որ անկէ ուտէք ,
Ի աչքերնիդ պիտի բացուի , և
աստուածներու պէս պիտի ըլլաք
բարին ու չարը գիտնալով ։
6 Եւ կնիկը տեսնելով որ ծառը ա-
ղէկ էր կերակուրի համար , և Հաճելի
աչքերուն , ու փափաքելի՝ †իմաս-
տուն ընելու՞ համար , առաւ անոր
պտուղէն Հու կերաւ , և իրեն հետ
իր էրկանն ալ տուաւ , և Ի անիկայ
7 կերաւ ։ Ու անոնց երկուքին ՚աչքերը
բացուեցան , ու Ի՛մերկ ըլլալնին
գիտցան · և Թզենիի տերեւներ
կարեցին , ու իրենց ծածկոցներ
8 ըրին ։ Եւ օրուան զով ատենը պար-
տէզին մէջ պտրտող Ցէր Աստուծոյ
Ի ձայնը լսեցին · և Ադամ ու իր
կնիկը Ցէր Աստուծոյ երեսէն պար-
տէզին ծառերուն մէջը Ի պահուե-
9 ցան ։ Եւ Ցէր Աստուած Ադամը
10 կանչեց ու ըսաւ անոր , Ո՞ւր ես ։ Եւ
անիկայ ըսաւ , Պարտէզին մէջ քու
ձայնդ լսեցի , ու Ի վախցայ , ինչու
11 որ մերկ էի , ու պահուեցայ ։ Եւ
Աստուած ըսաւ ։ Ո՞վ պատմեց քեզի
քու մերկ ըլլալդ · արդեօք կերա՞ր ան
ծառէն՝ որուն համար քեզի պա-
12 տուիրեցի որ անկէ չուտես ։ Եւ
Ադամ ըսաւ , Ի Ն կնիկը որ ինծի
հետ ընկեր տուիր , ան ինծի տուաւ
13 ծառէն , ու ես կերայ ։ Եւ Ցէր
Աստուած ըսաւ կնկանը , Ի՞նչ է աս
քու ըրածդ · և կնիկը ըսաւ , Ի Օձը ինծ
14 խաբեց , ու ես կերայ ։ Եւ Ցէր
Աստուած օձին ըսաւ , ԵՒս ընկերդ
համար՝ ամէն անասուններէն և

դաշտին ամէն գազաններէն անի-
ծեալ ըլլաս · փորիդ վրայ քալես , ու
կենացդ բոլոր օրերը Ի հող ուտես ։
15 Եւ քու կնկանը ու կնկանը մէջ տեղը , և
հ քու սերունդիդ ու Յ անոր սերուն-
դին մէջտեղը Թշնամութիւն պիտի
դնեմ · Ան քու դլուխդ պիտի
‡ջախջախէ , և դուն անոր գարշա-
16 պարը պիտի ‖խայթես ։ Եւ կնկա-
նը ըսաւ , Քու յղութեանդ ցաւերը
խիստ պիտի շատցընեմ · Ի ցաւով
զաւակ ծնանիս , ու էրկանդ Ի՞նա-
զանդ ըլլաս , ու անիկայ Ի քու վրադ
17 իշխէ ։ Եւ Ադամին ըսաւ , Որով-
հետև դուն Ի քու կնկանդ խօսքը
մտիկ ըրիր , և Ի ան ծառէն կերար ,
՚որուն համար պատուիրեցի քեզի՝
ըսելով , Չուտես անկէ , երկիրը քու
պատճառովդ Ի անիծեալ ըլլայ ·
կենացդ բոլոր օրերուն մէջ Ի՞նեղու-
18 թիւնով ուտես անկէ · Եւ Ի փուշ
ու տատասկ բուսցընէ քեզի , և
19 ՚դաշտին խոտը ուտես ։ ՚Երեսիդ
քրտինքովը ուտես †ոՀացդ , մինչև
գետինը դառնալդ , որ անկէ
առնուեցար · քանզի Ի հող էիր
դուն , ու ՚Ի հողին պիտի դառնաս ։
20 Եւ Ադամ իր կնկանը անունը՝
§Եւայ դրաւ · ինչու որ ամէն կեն-
դանութիւն ունեցողներուն մայրը
21 անիկայ էր ։ Եւ Ցէր Աստուած Ադամին ու անոր կնկանը կաշիէ
հանդերձներ շինեց , ու անոնց հագ-
22 ցուց ։ Եւ Ցէր Աստուած ըսաւ ,
՚Ահա՛ Ադամ մեզմէ մէկուն պէս
եղաւ՝ բարին ու չարը գիտնալու ·
և հիմա չըլլայ որ իր ձեռքը երկրն-
ցընէ , ու Յ կենաց ծառէն ալ առնէ ,
և ուտէ ու յաւիտեան ապրի ·
23 Ուստի Ցէր Աստուած Եդէմի պար-
տէզէն դուրս ըրաւ զանիկայ , ՚որ
երկիրը դործէ , ուսկից որ առնուած
24 ըրաւ ։ Այսպէս վռնտեց Ադամը ·
ու Եդէմի պարտէզին †արեւելեան
կողմն †քերովբէները ու ամէն
կողմ դարձող բոցեղէն սուրը
դրաւ , կենաց ծառին ճամբան
պահելու համար ։

ԳԼ · Դ

1 Կայէնին ու Հաբելին ծնունդը , արուեստը , ու
հատաւորը ։ 8 Հաբելին սպանութիւնը ։ 11 Կա-
յէնին անէծքը ։ 17 Ենովք առաջին քաղա-
քը ։ 19 Ղամէք ու իր երկու կիներուը ։
25 Սեթին ։ 26 ու Ենովքին ծնունդը ։

1 Եւ Ադամ գիտցաւ իր Եւայ կնի-
կը , ու ան յղացաւ , ու †կայէնը
ծնաւ , և ըսաւ , Մարդ ստացայ Ցէ-
2 րոջմէն ։ Եւ դարձեալ անոր Հա-
բէլ եղբայրը ծնաւ · և Հաբէլ
ոչխարներու հովիւ եղաւ , բայց

ն · ք · ՂԶ · 4004

‖ Ես · կէ · 25 : Միք · է · 17 :
4 Ծատ · գ · 7 : ժգ · 38 : Ելք · · 38 : Ցօհ · ը · 44 : Գոր · ժգ · 10 : ա Ցօհ · գ · 8 :
5 Սաղ · ծղ · 11 : Ես · է · 14 : Միք · է · 3 : Ծատ · ա · 23 : 25 : Դտ · ա · 31 : 38 : 35 : Գաղ · ի · 4 :
Ղ Հռով · ժգ · 20 : Կղ · բ · 15 : Եբր · բ · 14 : ա Ցօհ · է · 5 : Ցայտ · ժբ · 7 : 17 :
‡ Եբր · զար-նէ ,
‖ Եբր · զար-նես ։
8 Սաղ · խը · 6 : Ես · ժգ · 8 : խ · 8 : Ցօհ · ժգ · 21 : ա Տիմ · բ · 15 :
ք Գէն · գ · 7 :
յ ա Կոր · ժա · 3 : ժգ · 34 : Եփես · է · 22 : 23 : 24 : ա Տիմ · բ · 11 : 12 : Տիտ · բ · 5 : ա Պետ · գ · 1 : 5 : 6 :
Ն ա Թագ · ժե · 23 :
Ղ Հէր 6 :
ա Գէն · բ · 17 :
Ղ Յով · ա · 2 : 3 : Ես · խդ · 5 : 6 : Հբ · ռավ · բ · 20 :
ղ Ցօհ · է · 7 : Յով · բ · 23 :
Ճ Ցօհ · է · 40 :
ր Սաղ · ճդ · 14 :
ա Յով · ա · 18 : բ Թես · գ · 10 :
Ճ Գէն · իա · 26 : Լդ · 15 : Սաղ · ճդ · 29 : Յով · գ · 20 : ժբ · 7 : Հռով · ը · 12 : Եբր · բ · 27 :
§ Ցա կեանք ։
Ա Եբր · 28 : Յ Գէն · + Սաղ · ճդ ։

Ն · Ք · ՂԴ · Իսբ 4003

3 Կայէն ՝ երկիրը կը գործէր ։ Ու եղաւ որ ժամանակի մը ետքը՝ Կայէն Է երկրի պտուղէն Ցերոջը քո-
4 ծայ բերաւ ։ Եւ Հաբէլ ինքն ալ իր ոչխարներուն Դասղիներէն ու անոնց պարարտներէն բերաւ ։ Եւ Ցերը Ը Հաբելին ու անոր ընծա-
5 յին նայեցաւ ։ Բայց Կայենին ու անոր ընծային չնայեցաւ ։ ուստի Կայէն խիստ բարկացաւ ու Է երեսը
6 կախեց ։ Եւ Ցերը Կայենին ըսաւ , Ինչո՞ւ բարկացար , ու ինչո՞ւ երե-
7 սդ կախեցիր ։ Թէ որ աղէկ ընես , ընդունելի չըլլար ։ և թէ որ աղէկ չընես , *մեղքը դրանը քով պառ-կած է ։ Ձև անիկայ քեզի պիտի հնազանդի , ու դուն անոր պիտի իշխես ։

Իսբ 3875

8 Եւ Կայէն իր Հաբէլ եղբօրը հետ խօսեցաւ ։ ու եղաւ որ երբ անոնք դաշտն էին , Կայէն իր Հաբէլ եղ-բօրը վրայ ելաւ ու Է սպաննեց զա-
9 Նիկայ ։ Եւ Ցերը Կայենին ըսաւ , ԷՈ՞ր է քու եղբայրդ Հաբէլ ։ Եւ անիկայ ըսաւ , Չ Ձեմ գիտեր . միթէ ես իմ եղբօրս պահապանն
10 եմ ։ Եւ Ցերը ըսաւ , Ի՞նչ ըրիր . քու եղբօրդ Է արիւնին ձայնը գետ-
11 նէն ինծի կը բողոքէ ։ Եւ հիմա գուն անիծեալ ես երկրէն , որ իր բերանը բացաւ եղբօրդ արիւնը քու
12 ձեռքէդ ընդունելու ։ Երբ որ երկիրը գործես , այսուհետև իր արդիւնքը չտայ քեզի ։ երկրի մէջ աստանդական ու թափառական
13 ըլլաս ։ Եւ Կայէն ըսաւ Ցերոջը , Իմ †մեղքս Թողութիւն գտնելու չափէն՞ աւելի մեծ է ։ Ահա զիս այսօր երկրիս երեսէն վռնտեցիր , ու ես Էքու երեսէդ պիտի պա-
հուիմ , ու երկրի մէջ աստան-դական ու թափառական պիտի ըլլամ . և պիտի ըլլայ որ Ը ո՛վ որ զիս գտնէ , զիս պիտի մեռցընէ ։
15 Եւ Ցերը ըսաւ անոր , Ուրեմն ո՛վ որ Կայէնը սպանէ , անկէ Է եօթն-պատիկ վրէժ առնուի ։ Եւ Ցերը ‡նշան մը դրաւ Կայենին , որ զանի-կայ դտնող մէկը չմեռցընէ զանի-կայ ։

16 Եւ Կայէն Ցերոջը առջևէն ելաւ , ու Եդեմի արևելեան կողմը՝ Նայիդ
17 երկիրը բնակեցաւ ։ Եւ Կայէն իր կնիկը գիտցաւ , ու անիկայ յղա-ցաւ , ու Ենովքը ծնաւ . և քաղաք մը կը շինէր ՝ ի իր որդւոյն անուանը
18 պէս Ենովք դրաւ ։ Ու Ենովք ծնաւ Գայիրադը , և Գայիրադ ծնաւ Մայիեղը , ու Մայիել ծնաւ Մա-թուսայէլը , և Մաթուսայէլ ծնաւ
19 Ղամէքը ։ Եւ Ղամէք իրեն եր-կու կնիկ առաւ . մէկուն անունը Ադդա , ու միւսին անունը Սելլա
20 էր ։ Եւ Ադդա ծնաւ Ցորելը , որ վրանաբնակներուն ու հովիւնե-
21 րուն հայրն էր ։ Ու անոր եղբօրը անունը Ցորալ էր , որ բոլոր քնա-րահարներուն ու արնդահարներուն
22 Հայրն էր ։ Եւ Սելլա ալ Ծնաւ Թուբէլկայէնը , որ պղնձէ ու եր-կաթէ ամէն գործիք կը շինէր ։ և Թուբէլկայենին քոյրը Նաամա էր ։
23 Եւ Ղամէք իր կնիկներուն՝ Ադ-դային ու Սելլային ըսաւ , Ձայնս լսեցէ՛ք՝ ո՛վ Ղամէքի կնիկները , ականջ դրէ՛ք իմ խօսքիս . ինչու որ ես մարդ մը սպաննեցի ինծի վէրք , ու երիտասարդ մը՝ ինծի հա-
24 րուածք ըլլալով ։ Թէ որ Կայենին համար Է եօթնապատիկ վրէժ առ-նուի , Ղամէքին համար ալ եօթա-նասնումեօթը անդամ ։

25 Եւ Ադամ դարձեալ իր կնիկը գիտցաւ , ու անիկայ որդի մը ծը-նաւ , և անոր ՛անունը ||Սէթ դրաւ . քանզի ըսաւ , Աստուած ինծի Կա-յենին մեռցուցած Հաբէլին տեղը
26 ուրիշ սերունդ մը տուաւ ։ Եւ Սէթի ալ ՛որդի մը ծնաւ , ու անոր անունը Ենոս դրաւ . ան ատենը սկսուեցաւ Ե Ցերոջը §անունը կան-չել ։

Գլ · Ե

1 Ադդահամարեթին՝ Ադամին մինչև Նոյ ։ 24 Ենովքին Աստուածասէրութ վարքը ու փո-խադրութիւնը ։

1 Ա՛յ է ՝ Ադամին ազգաբանութեան գիրքը ։ Ան օրը որ Աստուած մարդը ստեղծեց , Է Աստուծոյ պատ-
2 կերովը ըրաւ զանիկայ ։ Էարու և եղ ստեղծեց զանոնք , և օրհնեց զանոնք , ու անոնց ստեղծուած օրը անոնց անունը ‡ Ադամ դրաւ ։
3 Եւ Ադամ հարիւր երեսուն տարի ապրեցաւ , և իր նմանութեամբը՝ իր պատկերին պէս որդի ծնաւ , և
4 †անոր անունը Սէթ դրաւ ։ Եւ Ադամին օրերը՝ Սէթը ծնանելէն ետքը՝ ութը հարիւր տարի եղաւ , և տղաքներ ու աղջիկներ ծնաւ ։
5 Եւ Ադամին կենացը բոլոր օրերը ինը հարիւր երեսուն տարի եղաւ . Է ու մեռաւ ։
6 Եւ Սէթ հարիւր հինգ տարի ապ-
7 րեցաւ , ու Է ծնաւ Ենոսը ։ Եւ Սէթ՝ Ենոսը ծնանելէն ետքը՝ ութը հարիւր եօթը տարի ապրե-ցաւ , և տղաքներ ու աղջիկներ
8 ծնաւ ։ Եւ Սէթին բոլոր օրերը ինը հարիւր տասներկու տարի ե-ղաւ , ու մեռաւ ։
9 Ու Ենոս իննսուն տարի ապ-
10 րեցաւ , և Կայնանը ծնաւ ։ Ու Ենոս՝ Կայնանը ծնանելէն ետքը՝ ութը հարիւր տասնուհինգ տարի

Ն · Ք · ՂԴ · Իսբ 3875

Հմ 4 · 17 ։ Ա Մակ · ը · 9 ։

Ա Գր · Ա · 2 ։

Ա Գր · Ա · 3 ։ Ա Գր · Ա · 6 ։ Ա Գր · Ա · 6 ։ Ա Գր · Ա · 8 ։ Ա Գր · Ա · 9 ։ Ա Գր · Ա · 16 ։ Ա Գր · Ա · 32 ։ Ա Գր · Ա · 44 ։ Ա Գր · Ա · 24 ։ Ա Գր · Ա · 10 ։

Ա Գր · Ա · 20 ։ Ա Գր · Ա · 24 ։ Ա Գր · Ա · 25 ։ Ա Գր · Ա · 26 ։ Ա Գր · Ա · 27 ։ Ա Գր · Ա · 28 ։

Ա Գր · Ա · 19 ։ Ա Գր · Ա · 23 ։ Ա Գր · Ա · 25 ։ Ա Գր · Ա · 26 ։ Ա Գր · Ա · 27 ։ Ա Գր · Ա · 29 ։ Ա Գր · Ա · 30 ։ Ա Գր · Ա · 31 ։ Ա Գր · Ա · 32 ։ Ա Գր · Ա · 33 ։ Ա Գր · Ա · 34 ։ Ա Գր · Ա · 35 ։ Ա Գր · Ա · 36 ։ Ա Գր · Ա · 37 ։ Ա Գր · Ա · 38 ։ Ա Գր · Ա · 39 ։ Ա Գր · Ա · 40 ։ Ա Գր · Ա · 41 ։ Ա Գր · Ա · 42 ։ Ա Գր · Ա · 43 ։ Ա Գր · Ա · 44 ։ Ա Գր · Ա · 45 ։ Ա Գր · Ա · 46 ։ Ա Գր · Ա · 47 ։ Ա Գր · Ա · 48 ։ Ա Գր · Ա · 49 ։ Ա Գր · Ա · 50 ։

Ա Գր · Ա · 1 ։ Ա Գր · Ա · 2 ։ Ա Գր · Ա · 3 ։ Ա Գր · Ա · 4 ։ Ա Գր · Ա · 5 ։ Ա Գր · Ա · 6 ։ Ա Գր · Ա · 7 ։ Ա Գր · Ա · 8 ։ Ա Գր · Ա · 9 ։ Ա Գր · Ա · 10 ։ Ա Գր · Ա · 11 ։ Ա Գր · Ա · 12 ։ Ա Գր · Ա · 13 ։ Ա Գր · Ա · 14 ։ Ա Գր · Ա · 15 ։ Ա Գր · Ա · 16 ։ Ա Գր · Ա · 17 ։ Ա Գր · Ա · 18 ։ Ա Գր · Ա · 19 ։ Ա Գր · Ա · 20 ։ Ա Գր · Ա · 21 ։ Ա Գր · Ա · 22 ։ Ա Գր · Ա · 23 ։ Ա Գր · Ա · 24 ։ Ա Գր · Ա · 25 ։ Ա Գր · Ա · 26 ։ Ա Գր · Ա · 27 ։ Ա Գր · Ա · 28 ։ Ա Գր · Ա · 29 ։ Ա Գր · Ա · 30 ։ Ա Գր · Ա · 31 ։ Ա Գր · Ա · 32 ։ Ա Գր · Ա · 33 ։ Ա Գր · Ա · 34 ։ Ա Գր · Ա · 35 ։ Ա Գր · Ա · 36 ։ Ա Գր · Ա · 37 ։ Ա Գր · Ա · 38 ։ Ա Գր · Ա · 39 ։ Ա Գր · Ա · 40 ։ Ա Գր · Ա · 41 ։ Ա Գր · Ա · 42 ։ Ա Գր · Ա · 43 ։ Ա Գր · Ա · 44 ։ Ա Գր · Ա · 45 ։ Ա Գր · Ա · 46 ։ Ա Գր · Ա · 47 ։ Ա Գր · Ա · 48 ։ Ա Գր · Ա · 49 ։ Ա Գր · Ա · 50 ։

Ա Գր · Ա · 1 ։ Ա Գր · Ա · 2 ։ Ա Գր · Ա · 3 ։ Ա Գր · Ա · 4 ։ Ա Գր · Ա · 5 ։ Ա Գր · Ա · 6 ։ Ա Գր · Ա · 7 ։ Ա Գր · Ա · 8 ։ Ա Գր · Ա · 9 ։ Ա Գր · Ա · 10 ։ Ա Գր · Ա · 11 ։ Ա Գր · Ա · 12 ։ Ա Գր · Ա · 13 ։ Ա Գր · Ա · 14 ։ Ա Գր · Ա · 15 ։ Ա Գր · Ա · 16 ։ Ա Գր · Ա · 17 ։ Ա Գր · Ա · 18 ։ Ա Գր · Ա · 19 ։ Ա Գր · Ա · 20 ։ Ա Գր · Ա · 21 ։ Ա Գր · Ա · 22 ։ Ա Գր · Ա · 23 ։ Ա Գր · Ա · 24 ։ Ա Գր · Ա · 25 ։ Ա Գր · Ա · 26 ։ Ա Գր · Ա · 27 ։ Ա Գր · Ա · 28 ։ Ա Գր · Ա · 29 ։ Ա Գր · Ա · 30 ։ Ա Գր · Ա · 31 ։ Ա Գր · Ա · 32 ։ Ա Գր · Ա · 33 ։ Ա Գր · Ա · 34 ։ Ա Գր · Ա · 35 ։ Ա Գր · Ա · 36 ։ Ա Գր · Ա · 37 ։ Ա Գր · Ա · 38 ։ Ա Գր · Ա · 39 ։ Ա Գր · Ա · 40 ։ Ա Գր · Ա · 41 ։ Ա Գր · Ա · 42 ։ Ա Գր · Ա · 43 ։ Ա Գր · Ա · 44 ։ Ա Գր · Ա · 45 ։ Ա Գր · Ա · 46 ։ Ա Գր · Ա · 47 ։ Ա Գր · Ա · 48 ։ Ա Գր · Ա · 49 ։ Ա Գր · Ա · 50 ։

Ա Գր · Ա · 1 ։ Ա Գր · Ա · 2 ։ Ա Գր · Ա · 3 ։ Ա Գր · Ա · 4 ։ Ա Գր · Ա · 5 ։ Ա Գր · Ա · 6 ։ Ա Գր · Ա · 7 ։ Ա Գր · Ա · 8 ։ Ա Գր · Ա · 9 ։ Ա Գր · Ա · 10 ։ Ա Գր · Ա · 11 ։ Ա Գր · Ա · 12 ։ Ա Գր · Ա · 13 ։ Ա Գր · Ա · 14 ։ Ա Գր · Ա · 15 ։ Ա Գր · Ա · 16 ։ Ա Գր · Ա · 17 ։ Ա Գր · Ա · 18 ։ Ա Գր · Ա · 19 ։ Ա Գր · Ա · 20 ։ Ա Գր · Ա · 21 ։ Ա Գր · Ա · 22 ։ Ա Գր · Ա · 23 ։ Ա Գր · Ա · 24 ։ Ա Գր · Ա · 25 ։ Ա Գր · Ա · 26 ։ Ա Գր · Ա · 27 ։ Ա Գր · Ա · 28 ։ Ա Գր · Ա · 29 ։ Ա Գր · Ա · 30 ։ Ա Գր · Ա · 31 ։ Ա Գր · Ա · 32 ։ Ա Գր · Ա · 33 ։ Ա Գր · Ա · 34 ։ Ա Գր · Ա · 35 ։ Ա Գր · Ա · 36 ։ Ա Գր · Ա · 37 ։ Ա Գր · Ա · 38 ։ Ա Գր · Ա · 39 ։ Ա Գր · Ա · 40 ։ Ա Գր · Ա · 41 ։ Ա Գր · Ա · 42 ։ Ա Գր · Ա · 43 ։ Ա Գր · Ա · 44 ։ Ա Գր · Ա · 45 ։ Ա Գր · Ա · 46 ։ Ա Գր · Ա · 47 ։ Ա Գր · Ա · 48 ։ Ա Գր · Ա · 49 ։ Ա Գր · Ա · 50 ։

Ն·ք·ղԲ· 3679

ապրեցաւ, և տղաքներ ու աղջիկ-
11 ներ ծնաւ։ Ու Ենովսին բոլոր օրե-
րը իր հարիւր հինգ տարի եղաւ.
ու մեռաւ։

3609

12 Եւ կայնան եօթանասուն տարի
ապրեցաւ, ու ծնաւ Մաղաղիէլը։
13 Եւ կայնան՝ Մաղաղիէլը ծնանելէն
ետքը՝ ութը հարիւր քառասուն տա-
րի ապրեցաւ, և տղաքներ ու աղ-
14 ջիկներ ծնաւ։ Եւ կայնանին բոլոր
օրերը իր հարիւր տասը տարի ե-
ղաւ ու մեռաւ։

3544

15 Եւ Մաղաղիէլ վաթսունհինգ
տարի ապրեցաւ, ու ծնաւ Յա-
16 րեդը։ Եւ Մաղաղիէլ՝ Յարեդը
ծնանելէն ետքը՝ ութը հարիւր ե-
րեսուն տարի ապրեցաւ, և տղաքներ
17 ու աղջիկներ ծնաւ։ Եւ Մաղա-
ղիէլին բոլոր օրերը ութը հարիւր
իննսունհինգ տարի եղաւ. ու
մեռաւ։

3382

18 Եւ Յարեդ հարիւր վաթսուն-
ուերկու տարի ապրեցաւ, ու ծնաւ
Ի Ենովքը։ Եւ Յարեդ՝ Ենովքը
ծնանելէն ետքը՝ ութը հարիւր տա-
րի ապրեցաւ, և տղաքներ ու աղ-
20 ջիկներ ծնաւ։ Եւ Յարեդին բո-
լոր օրերը իր հարիւր վաթսուն-
ուերկու տարի եղաւ. ու մեռաւ։

3317

21 Ու Ենովք վաթսունհինգ տա-
րի ապրեցաւ, և ծնաւ Մաթուսա-
22 ղան։ Ու Ենովք՝ Մաթուսաղան
ծնանելէն ետքը՝ իրեք հարիւր տա-
րի Աստուծոյ հետ քալեց, և տը-
23 ղաքներ ու աղջիկներ ծնաւ։ Ու
Ենովքին բոլոր օրերը իրեք հարիւր
24 վաթսունհինգ տարի եղաւ։ Ու
Ենովք Աստուծոյ հետ քալեց, և
չէր գտնուեր, ինչու որ Աստուած
առաւ զանիկայ։

25 Եւ Մաթուսաղայ հարիւր ութ-
սունուեօթը տարի ապրեցաւ, ու
26 ծնաւ Ղամէքը։ Եւ Մաթուսա-
ղայ՝ Ղամէքը ծնանելէն ետքը՝ եօ-
թը հարիւր ութսունուերկու տարի
ապրեցաւ, և տղաքներ ու աղջիկ-
27 ներ ծնաւ։ Եւ Մաթուսաղային
բոլոր օրերը իր հարիւր վաթսու-
նուինը տարի եղաւ. ու մեռաւ։

28 Եւ Ղամէք հարիւր ութսուն-
ուերկու տարի ապրեցաւ, ու որդի

2948

29 մը ծնաւ. Եւ անոր անունը Նոյ
դրաւ՝ ըսելով, Ասիկայ մեզ պիտի
հանգստացրնէ մեր գործքերնէն ու
մեր ձեռքերուն աշխատութենէն՝
որ Տէրոջը անիծած երկրին պատ-
30 ճառաւ։ Եւ Ղամէք Նոյը
ծնանելէն ետքը՝ հինգ հարիւր իննս-
ունհինգ տարի ապրեցաւ, և
31 տղաքներ ու աղջիկներ ծնաւ։ Եւ
Ղամէքին բոլոր օրերը եօթը հա-
րիւր եօթանասունուեօթը տարի
եղաւ. ու մեռաւ։

32 Եւ Նոյ հինգ հարիւր տարեկան
եղաւ. և Նոյ ծնաւ Սէմը, Քամը
ու Յաբեթը։

ԳԼ· Զ

1 Մարդոց յարութիւնը շատնալուն համար՝
Աստուած կը հեղեղը կը սպառնայ։ 8 Նոյ
շնորհք կը գտնէ Աստուծոյ առջեւը։ 14 Ցա-
պանին շինութիւնը։

1 Ե եղաւ որ երբ մարդիկ երկրի
վրայ շատնալ սկսեցին, ու իրենց
2 աղջիկներ ծնան, Աստուծոյ որդիքը
մարդոց աղջիկներուն գեղեցիկ ըլ-
լալը տեսնելով՝ Բամին իրենց ըն-
րածներէն իրենց կիներ կառնէ-
3 ին։ Եւ Տէրը ըսաւ, Իմ հոգիս
միշտ մարդու վրայ պիտի չմնայ.
վասն զի անիկայ մարմին է. բայց
անոր օրերը հարիւր քսան տարի
4 ըլլայ։ Ան օրերը երկրի մէջ հսկա-
ներ կային. և անկէ ետքն ալ երբոր
Աստուծոյ որդիքը մարդոց աղջիկ-
ներուն կը մտնէին, որոնք անոնց
զաւակներ կը ծնանէին, ասոնք Ի
վաղուց հետէ զօրաւոր ու անուանի
5 մարդիկ էին։ Եւ Տէրը երբոր
տեսաւ որ մարդոց չարութիւնը
երկրի վրայ կը շատնար, և Բանոնց
սրտին խորհուրդներուն բոլոր գա-
ղափարները միայն չար էին ամէն
6 օր, Տէրը երկրի վրայ մարդը ստեղ-
ծելուն զղջաց, ու Բիր սրտին
7 մէջ տրտմեցաւ. Եւ Տէրը ըսաւ,
Երկրին վրայէն ջնջեմ մարդը՝ որ
ստեղծեցի, մարդէն մինչև անա-
սունները և սողունները ու եր-
կնքին թռչունները. ինչու որ
զանոնք ստեղծելուս կը զղջամ։
8 Բայց Նոյ Տէրոջը առջեւը շնորհք
գտաւ։

9 Ա Նոյի պատմութիւնը՝։
Նոյ իր դարուն մարդոց մէջ արդար
ու կատարեալ մարդ մըն էր. Նոյ
10 Աստուծոյ հետ քալեց։ Եւ Նոյ
ծնաւ իրեք որդի, Սէմը, Քամը ու
11 Յաբեթը։ Ու երկիրը Աստուծոյ
առջեւը ապականեցաւ, ու Բերկիրը
12 անիրաւութեամբ լեցուեցաւ։ Եւ
Աստուած Բերկրի վրայ նայեցաւ,
և ահա՝ ապականած էր. ինչու որ
երկրի վրայ ամէն մարմին իր ճամ-
13 բան ապականեր էր։ Եւ Աս-
տուած բսաւ Նոյին, Բոլոր մար-
մինին վերջը հասած է իմ առջեւս.
ինչու որ երկիրը անոնց ||միջոցով
անիրաւութեամբ լեցուեցաւ. և
ահա՝ ես զանոնք երկրին հետ պիտի
14 աւերեմ։ Արդ դուն քեզի ֆխիժա-
քեր փայտէ տապան մը շինէ. տա-
պանին մէջ խորշեր շինէ, և զանի-
կայ ներսէն ու դուրսէն ձիւթով
15 ծեփէ։ Եւ սա ձեւով շինես անի-
կայ. տապանին երկայնութիւնը
իրեք հարիւր կանգուն, լայնու-

Ն·ք·ղԲ· 2448

Ի ԳԼ· Չ· 10։
ՙ ԳԼ· Ժ· 21։

— ԳԼ· ա· 28։
Բ Բ Օր· է· 8, 4։
ֆ Պաղ· ե· 16, 17։ ա Պես· գ· 19, 20։
† ՆԲԲ· չ՝ե· բե·
ՙ Պաղ· հգ· 89։

Ի ԳԼ· Ը· 21։
Բ Օր· ԺԲ· 19։ Առակ· շ· 18։ Ա՝ա· Ժե· 19։

ղՏե՛ս Թա·
ԺԲ· 19։ ա Թագ· Ժե· 11, 29։ բ Թագ· ԺԲ· 16։ Պաղ· գ· 6։ Ցակ· ա· 17։
Ի Ե՛ս· կգ· 10։ Ժե՛· գ· 30։
ԷՂԼ· ԺԹ· 19։ Ծէ· է՛· 12, 13, 16, 17։ Ղա· ա· 30։ Գոր· է· 46։
‡ ՆԲԲ· Ա-սունք են Նո-ա՛ ծնունգ-ները։
Ի ԳԼ· է· 1։ Եզեկ· Ժգ· 14։ Հեռվ· ա· 17։ ՆԲԲ· Ժա· 7։ բ Պես· ը· 5։
ժ ԳԼ· Ժ· 22։
Ի ԳԼ· Ե· 32։
Լ ԳԼ· է· 1։ Ժ· 9։ Ժգ· 18։ բ Մ՛ե· ԷԳ· 27։ Ղա· ա· 6։ Հեռվ· բ· 13։ գ· 19։
Ի Եզեկ· ը· 17։ ԻԲ· 16։ Ա՛ե· բ· 8, 17։
ժ ԳԼ· Ժբ· 21։ Ա՛ա· Ժ՛ե· 2։ ԼԳ· 18։ 14։ Ծգ· 2։ 3։
ՙ Երեմ· ծա· 13։ Եզեկ· է· 2։ 3։ 6։ Ա՛ով· ը· 2։ ա Պես· գ· 7։
‖ ՆԲԲ· Երեսփո
հ Հոբ 17։
§ Կ՛ Խոսի

Ն · ք · ՂԲ · 2448

*կամ յարկ

Ց Հմր 13 : Գլ · է · 4 , 21 , 22 , 23 : բ Պետ · բ · 5 :

Ը Գլ · է · 1 , 7 , 13 : ա Պետ · գ · 20 : բ Պետ · բ · 5 :

Ժ Գլ · է · 8 , 9 , 15 , 16 :

Ղ Գլ · է · 9 , 15 : Ձ՛ս գԼ · բ · 19 :

Ի Եբր · ժա · 7 : Տ՛ս Եբ · թ · 16 :

Ն Գլ · է · 5 , 9 , 16 :

2349

ա Հմր 7 , 13 : Մատ · իդ · 38 : ժէ · 26 : Եբր · ժա · 7 : ա Պետ · գ · 20 : բ Պետ · բ · 5 :

Բ Գլ · գ · 9 : Սաղ · լԶ · 18 , 19 : Ա · մոս · ժ · 9 : բ Պետ · բ · 9 :

Ե Հմր 8 : Ղե · ժա :

Ծ Ղե · ժ · 10 : Եզեկ · խզ · 28 :

Ի Հմր 12 , 17 :

Ղ Գլ · գ · 22 :

2349

Ի Հմր 1 :

Թիւնը յիսուն կանգուն , և քարձրութիւնը երսուն կանգուն եւնչ :

16 Ձապանին * լուսամուտ շինես , ու զանիկայ մէկ կանգունի չափով լմընցընես վերէն , և տապանին դուռը մէկ կողմէն դնես . ներքնա՝ տունով , միջնատունով ու վերնա՝

17 տունով շինես անիկայ : Եւ ես՝ ահա՛ երկրի վրայ ջրհեղեղ պիտի բերեմ , երկնքին տակը կենդանութիւն չունչ ունեցող բոլոր մարմինը կորսընցընելու համար . երկրի վրայ ինչ որ կայ՝ պիտի սատկի :

18 Բայց քեզի հետ իմ ուխտս պիտի հաստատեմ , ու դուն պիտի մտնես , դուն ու քու որդիքդ , և կնիկդ ու որդւոյդ կնիկները քու

19 հետդ : Եւ ամէն անասուններէն՝ ամէն մարմինէն՝ երկուքական երկուքական տապանը բերես , որ քեզի հետ ողջ մնան . արու և էգ ըլլան անոնք :

20 Թռչուններէն իրենց տեսակին պէս , և ընտանի անասուններէն իրենց տեսակին պէս , երկրի բոլոր սողուններէն իրենց տեսակին պէս , ամեն նէն երկերկու հատ քեզի պիտի

21 դան՝ ողջ մնալու համար : Եւ դուն ա՛ռ քեզի ամէն ուտելիքներէն՝ որ կ՛ուտուին , ու քո՛վդ ժողվէ , որ

22 քեզի ու անոնց ուտելիք ըլլայ : Եւ ըրաւ Նոյ՝ Աստուծոյ իրեն բոլոր պատուիրածին պէս , նայնպէս ըրաւ :

Գլ · է

1 Նոյ իր ընտանիքովը ու ամէն տեսակ կենդանիներով տապանը կը մտնէ : 17 Ջրհեղեղին սկիզբը և տևողութիւնը :

1 Յետ Ցերը ըսաւ Նոյին , Մտիր դուն քու բոլոր տունովդ տապանը մտիր . ինչու որ աս գարուս մէջ էքեզ իմ առջեւս արդար տեսայ :

2 Ամէն է մաքուր անասուններէն քեզի եօթնեական հատ առնես՝ արու և էգ . իսկ ոչ մաքուր անասուններէն

3 երկերկու հատ՝ արու և էգ : Երկինքի թռչուններէն ալ եօթնեական հատ արնէ՝ արու և էգ , բոլոր երկրի վրայ անոնց սերունդը ողջ պահելու

4 լու համար : Ինչու որ եօթը օրէն հաքը երկրի վրայ էքառասուն օր ու քառասուն գիշեր անձրև պիտի բերեմ , և ամէն էակը՝ որ րրի , երկրին վրայէն պիտի ջնջեմ : Եւ Նոյ

5 Ցերոջը բոլոր իրեն պատուիրածին

6 պէս ըրաւ : Եւ ջրհեղեղը երկրի վրայ եղած ատենը Նոյ վեց հարիւր

7 տարեկան էր : Եւ Նոյ ու իր որդիքը , և իր կնիկը ու իր որդւոյը կնիկները իր հետը ջրհեղեղին ջուրերուն պատճառաւը տապանը

8 մտան : Մաքուր անասուններէն , ու անմաքուր անասուններէն , և թռչուններէն , ու երկրի վրայ

9 ամէն սողացողներէն՝ զոյգ զոյգ արու և էգ տապանին մէջ Նոյին գացին , ինչպէս որ Աստուած Նոյին

10 պատուիրած էր : Եւ եղաւ որ եօթը օրէն եղբը ջրհեղեղին ջու՝

11 րերը երկրի վրայ եկան : Նոյին կենացը վեց հարիւրերորդ տարին՝ երկրորդ ամիսը՝ ամսուն տասնու՝ եօթներորդ օրը՝ նոյն օրը բոլոր աղբիւրները ճեղքուեցան , ու երկնից պատուհան՝

12 ները բացուեցան : Ու քառասուն օր քառասուն գիշեր անձրև եկաւ :

13 Ճիշդ նոյն օրը՝ Նոյ , և Նոյին որդիները՝ Սէմ ու Քամ և Յաբեթ , և Նոյին կնիկը , ու անոր որդւոյոց իրեք կնիկները

14 անոնց հետ տապանը մտան . Անոնք , ու բոլոր գազանները իրենց տեսակին պէս , և բոլոր բնական անասունները իրենց տեսակին պէս , ու երկրի վրայ սողացող բոլոր սողունները իրենց տեսակին պէս , և բոլոր թռչունները իրենց տեսակին պէս , ամէն տեսակ թևաւոր թռչ՝

15 չուն , կենդանութեան շունչ ունեցող ամէն մարմինէն երկերկու հատ

16 Նոյին քով էտապանը մտան : Եւ որոնք մտնողները արու և էգ մտան ամէն մարմինէն , ինչպէս որ Աստուած անոր պատուիրեր էր . և Յերը անոր ետևէն փակեց զոյգ :

17 Ու երկրի վրայ քառասուն օր ջրհեղեղ եղաւ . և ջուրերը շատցան ու տապանը վերցուցին , և անիկայ

18 երկրէն բարձրացաւ : Եւ ջուրերը զօրացան ու խիստ շատցան երկրի վրայ . ու հ տապանը ջուրերուն երե՝

19 սին վրայ կը պտրտեր : Եւ ջուրերը երկրի վրայ խիստ շատ զօրացան , ու բոլոր երկնքին տակը եղող ամէն բարձր լեռները ծածկուեցան :

20 Ջուրերը տասնուհինգ կանգունի վեր բարձրացան , և լեռները ծածկ՝

21 կուեցան : Ու երկրի վրայ շարժող ամէն մարմին՝ թէ թռչուն , թէ անասուն , թէ գազան , և թէ երկրի վրայ սողացող ամէն սողուն , և

22 ամէն մարդ մեռաւ : Ցամաքի վրայ եղող ամէնը՝ որ ունգացը մէջ կենդանութեան շունչ ունէր , ա՝

23 մէնքն ալ մեռան : Ու երկրի երեսին վրայ եղող ամէն էակը ընջուեցաւ , մարդէն մինչև անասունը , սողունէն մինչև երկնքի թռչունը . անոնք երկրէն ընջուեցան . ու մնացին Նոյ ինաչ՝ և իրեն հետ տապանին

24 մէջ եղողները : Եւ ջուրերը երկրի վրայ հարիւր յիսուն օր էքարձրացած մնացին» :

Գլ · ը

1 Ջուրերը քաշուելով , 4 տապանը Ելարատ լեռներուն վրայ կը նստի : 7 Նոյ կ՛արձակէ

Ն · ք · ՂԲ · 2349

Ը Գլ · ը · 2 : Առակ · ը · 28 : Եզեկ · իզ · 19 :

Ի Գլ · ա · 7 : ը · 2 : Սաղ · Ղբ · 28 :

Ժ Հմր 4 , 17 :

Ի Հմր 1 , 7 : Գլ · է · 18 : Եբր · ժա · 7 : ա Պետ · գ · 20 : բ Պետ · բ · 5 :

Լ Հմր 2 , 3 , 8 , 9 :

Ի Գլ · է · 20 :

Ժ Հմր 2 , 3 :

Լ Հմր 4 , 12 :

Հ Սաղ · ՃԺ · 26 :

Յ Սաղ · ՃԺ · 6 : Եբր · գ · 23 :

Ղ Գլ · է · 13 , 17 : Հմր 4 : Ցեր · իբ · 16 : Մատ · իդ · 39 : Ղա · ժէ · 27 : բ Պետ · գ · 6 :

Ժ Գլ · բ · 7 ·

Մ Պետ · գ · 20 : բ Պետ · բ · 5 : գ · 6 :

Ա Գլ · է · 1 : Ի Եբրայեցւոց Հմր 11 , Գլ · ը · 4 ին հետ :

† Եբր · զ · բացատրութիւն :

ծառուբ ու աղունին։ 15 Աստուծոյ հրամա-
նով տապանէն դուրս կ'ելլէ 20 սեղան շինելով
զոհ կը մատուցանէ ։ 21 Աստուած անոր զոհը
կ'ընդունի , ու խօսք կու տայ որ ալ
երկիրը չանիծէ ։

Ն · ք · դք · 2349

ՍԳԼ · ԺԸ · 29 ։ ԵԼ · ԲՐ · 24։ ա Թագ· ա · 19 ։

ՔԵԼ · Ժգ · 21 ։

ԷԳԼ · Ե · 11 ։

1 Եւ Աստուած յիշեց Նոյը ու անոնք
հետ տապանին մէջ եղած բոլոր
դազանները ու բոլոր անասուններ-
րը · և Աստուած երկրի վրայ հով
մը բերաւ , ու ջուրերը նուազե-
2 ցան ։ Նաև հանդունդին աղբիւր-
ները ու երկինքին պատուհանները
գոցուեցան , և տեղկինքէն անձրեւը
3 կտրեցաւ ։ Ու երթալով ջու-
րերը երկրին վրայէն կը քաշուէին ,
ու հարիւր հիսուն օրէն հետքը
4 ջուրերը քիչցան ։ Եւ եօթներորդ
ամիսը՝ ամսուն տասնուեօթներորդ
օրը՝ տապանը Արարատ լեռներուն
5 վրայ նստաւ ։ Եւ ջուրերը երթա-
լով կը քիչնային մինչև տասնե-
րորդ ամիսը · և տասներորդ ամ-
սուն առաջին օրը լեռներուն գլուխ-
ները երեցան ։
6 Ու եղաւ որ քառասուն օրէն
ետքը , Նոյ իր շինած տապանին
7 պատուհանը բացաւ · եւ ագռաւը
արձակեց , որ ելաւ ու անդին ասդին
կը պտրտէր՝ մինչև երկրին վրայէն
8 ջուրերուն չամքիլը ։ Աղաւնին ալ
քովէն արձակեց , որ տեսնէ թէ ար-
դեօք երկրին վրայէն ջուրերը քիչ-
9 ցա՛ծ են · Բայց աղաւնին իր
ոտքին թաթը դնելու տեղ չգը-
տաւ , ու դէպ ի՛ անոր տապանը
դարձաւ · ինչու որ բոլոր երկրին
երեսը ջուրեր կային · ան առնը
իր ձեռքը երկրնցուց ու առաւ զա-
նիկայ , և իր քովը տապանին մէջ
10 բերաւ ։ Ու եօթը օր ալ սպասեց ,
և նորէն աղաւնին տապանէն արձա-
11 կեց ։ Ու իրիկուան դէմ աղաւնին
անոր եկաւ , և ահա իր բերանը ձի-
թենիի նոր փրցուած տերև մը կար ·
ուստի Նոյ գիտցաւ որ ջուրերը
12 երկրին վրայէն քիչցած են ։ Եւ
եօթը օր ալ սպասեց , ու նորէն
աղաւնին արձակեց , որ ալ անոր
չդարձաւ ։

2348

18 Եւ եղաւ որ Նոյին վեց
հարիւր մէկ տարին՝ առաջին
ամսուն առաջին օրը՝ ջուրերը երկ-
րին վրայէն չամքեցան · և Նոյ
տապանին ծածկոցը վերցուց ու
նայեցաւ , և ահա՛ երկրին երեսը
14 չամքեր էր ։ Ու երկրորդ ամիսը՝
ամսուն քսանուեօթներորդ օրը
երկիրը չորցաւ ։
15 Եւ Աստուած խօսեցաւ Նոյին
16 ու ըսաւ , Ցապանէն դո՛ւրս ելիր ,
Էդուն ու քու կնիկդ և քու որդիքդ
և քու որդւոցդ կիներդ քեզի հետ ։
17 Քու հետդ եղող բոլոր կենդանիին
ամէն մարմինէն՝ թէ թռչուններն ,

Ն · ք · դք · 2348

ԲԳԼ · Ա · 22 ։

ՅՂԼ · Ժա · ԼՂԼ · Ա · 9 ։ ԵՂԿ · Ի · 41 ։ ԲՍՐ · ԲՐ · 15։ ԵՓԹ · Ե · 2 ։

ԼԳՐ · Գ · 17։ Զ · 17 ։ †ԿՍՓ Թէև

ԲԳԼ · Զ · 5 ։ ՑԾՐ · Ժգ · 4 ։ Ժե · 14 ։ ՍԱՂ · Ծա · 5 ։ ԵՐԵՄ · Ժէ · 9 ։ ՄԱԱ · Ժե · 19 ։ Հռովմ · ա · 21 ։ Գ · 23 ։

ԲԳԼ · Թ · 11, 15 ։

ԼԵ · Ծգ · 8 ։

ՀԵԲՐ · ԼԳ · 20 , 25 ։

ՍԳԼ · Ա · 28 ։ ՀԷՐ 7 , 19 ։ ԳԼ · Ժ · 32 ։

ԲՍԳԼ · Ա · 28 ։ ՈՎԽ · Բ · 18 ։

ԳԲՕՐ · Ժբ · 15 ։ Ժգ · 3 , 9 , 11 ։ ԹՈՐ · Ժ · 12 , 13 ։

ՐՀԱՌ · Ժգ · 14 , 20։ Ա ԿՈՐ · Ժ · 23 , 26 ։ ԿՂ · Բ · 16 ։ Ա ՅՀՄ · Գ · 8 , 4 ։

ԼԳՐ · Ա · 29 ։

ԼՂԼ · Ժէ · 10 , 11 , 14 ։ ԺԹ · 26 ։ Բ ՕՐ · Ժբ · 23 ։ Թագ· Ժգ · 34 ։ ԹՈՐ · Ժե · 20 , 29 ։

ԼԵԼ · Լ · 28 ։

ԷԳԼ · Գ · 9 , 10 ։ ՍՂՔ · 12 ։

ԲԹՈՐ · Ժե · 26 ։

ԺԵԼ · Լ · 12 , 14 ։ ՂԼ · Լգ · 17 ։ ՄԱԱ · Լգ · 52 ։ ՑՅԱՍ · Ժգ · 10 ։

ԼԳՐ · Ա · 27 ։

ԼՀԶԷ · 1 , 19 ։ ԳԼ · Ա · 28 ։

Ն. Ք. ԶԴ. 2348

9 լով , եւ ես հաստատեմ զուխտ իմ ընդ ձեզ եւ ընդ զաւակս ձեր յետ ձեզ ,
10 եւ ընդ ամենայն հոգի կենդանի որ է ընդ ձեզ , ի թռչունս , եւ ի գազանս , եւ ընդ ամենայն գազանս երկրի որ ընդ ձեզ են , յամենայն որ ելանեն յանասնոց մինչեւ ցամենայն գազանս երկրի .
11 եւ հաստատեցից զուխտ իմ ընդ ձեզ , եւ ոչ ամենայն մարմին ջրհեղեղաւ ի ջուրց ջրհեղեղի , եւ ոչ ապականեսցի երկիր ջրհեղեղաւ :
12 Եւ ասաց Աստուած , Սա է նշան ուխտին զոր ես դնեմ ընդ իս եւ ընդ ձեզ , եւ ընդ ամենայն հոգի կենդանի որ ընդ ձեզ է , ի յաւիտենից ազգաց .
13 զաղեղն իմ դնեմ ի ամպս , եւ նա եղիցի նշան ուխտի իմոյ ընդ իս եւ ընդ երկիր :
14 Եւ եղիցի յորժամ ամպեսցից զերկիր ամպով , եւ երեսցի աղեղն իմ ի ամպս ,
15 եւ յիշեցից ուխտ իմ զոր ունիմ ընդ իս եւ ընդ ձեզ եւ ընդ ամենայն հոգի կենդանի որ ամենայն մարմնի , եւ ոչ եղիցի ջուր ի ջրհեղեղ , եւ ապականեսցի ամենայն մարմին :
16 Եւ եղիցի աղեղն իմ ի ամպս , եւ տեսից զայն յիշել զուխտ յաւիտենից ընդ Աստուծոյ եւ ընդ ամենայն հոգի կենդանի որ ամենայն մարմնի որ է ի վերայ երկրի :
17 Եւ ասաց Աստուած Նոյի , Սա է նշան ուխտին զոր ես հաստատեցի ընդ իս եւ ընդ ամենայն մարմին որ է ի վերայ երկրի :

2347

18 Եւ էին որդիք Նոյի որ ելին ի տապանէն , Սէմ , Քամ եւ Յաբեթ . եւ Քամ հայր է Քանանու .
19 երեքեան սոքա որդիք Նոյի էին , եւ յայնոցանէ բազմացաւ ամենայն երկիր :
20 Եւ սկսաւ Նոյ երկրագործել , եւ տնկեաց այգի .
21 եւ արբեալ գինւոյ հատանէր , եւ պառկեցաւ ի մէջ տանն իւրոյ :
22 Եւ տեսեալ Քանանու հօր որդւոյն զամօթ հաւր իւրոյ , եւ պատմեաց երկոցունց եղբարցն իւրոց արտաքոյ :
23 Եւ առեալ Սէմ եւ Յաբեթ զպատմուճան , եդին ի վերայ ուսոց իւրեանց , եւ գնացեալ ետուն զերեսս իւրեանց յետս , եւ ոչ տեսին զամօթ հաւր իւրեանց :
24 Եւ զարթեալ Նոյ ի գինւոյ իւրմէ , գիտաց զոր արար ընդ նմա որդի նորա կրտսեր ,
25 եւ ասաց . Անիծեալ Քանան . ծառայ ծառայից եղիցի եղբարց իւրոց :
26 Նաեւ ասաց , Օրհնեալ Աստուած Սեմի , եւ եղիցի Քանան ծառայ նոցա .
27 ընդարձակեսցէ Աստուած զՅաբեթ , եւ բնակեսցէ ի տանս Սեմի , եւ եղիցի Քանան ծառայ նոցա :
28 Եւ ապրեցաւ Նոյ յետ ջրհեղեղին երկու հարիւր հիսուն տարի ,
29 եւ եղեն Նոյի ամենայն աւուրք որ ապրեցաւ , հազար հարիւր հիսուն տարի , եւ մեռաւ :

Ն. Ք. ԶԲ. 2347

ԳԼ. Ժ

1 Նոյի ծնունդքն եղեն . 2 Յաբեթի որդիքն . 6 Քամի որդիքն . 8 Ներոդի առաջին թագաւորն . 21 Սեմի որդիքն .

1 Եւ սոքա են ազգք որդւոցն Նոյի , Սեմի , Քամի եւ Յաբեթի , որոց ծնան որդիք յետ ջրհեղեղին :
2 Որդիք Յաբեթի՝ Գոմեր , Մագոգ , Մադայ , Յաւան , Թոբէլ , Մոսոք եւ Թիրաս :
3 Եւ Գոմերի որդիքն՝ Ասքանաս , Րիփաթ եւ Թորգոմա :
4 Եւ Յաւանայ որդիքն՝ Եղիսայ , Թարսիս , Կիտացիք եւ Դոդանացիք :
5 Եւ ազգաց կղզեացն բաժանեցան ի վերայ երկրի իւրեանց , իւրաքանչիւր ըստ լեզուի իւրոյ , ըստ ազգաց իւրեանց :
6 Եւ որդիք Քամի՝ Քուշ , Մեսրայիմ , Փուտ եւ Քանան :
7 Եւ որդիք Քուշի՝ Սաբա , Եւիլա , Սաբաթա , Րեգմա եւ Սեբեթեքա . եւ որդիք Րեգմայի՝ Սաբա եւ Դեդան :
8 Եւ Քուշ ծնաւ զՆեբրովթ , որ սկսաւ հզանալ յերկրի :
9 Եւ էր հզօր որսորդ առաջի Տեառն Աստուծոյ . վասն այնորիկ ասացաւ , Իբրեւ զՆեբրովթ հզօր որսորդ առաջի Տեառն Աստուծոյ :
10 Եւ էր թագաւորութեանց սկզբանն Բաբելոն եւ Արեկ եւ Աքադ եւ Քաղանէ ի երկրին Սենաար :
11 Ի երկրէն յայնմանէ ել Ասորեստան , եւ շինեաց զՆինուէ եւ զՌոբովթ քաղաքաց եւ զԿաղան ,
12 եւ զՌեսէն ի միջի Նինուէի եւ Կաղայի . նա է քաղաք մեծ :
13 Եւ Մեսրայիմ ծնաւ զԼուդացիսն , եւ զԱնամացիսն , եւ զՂաբացիսն , եւ զՆեփթուացիսն ,
14 եւ զՓաթրուսացիսն , եւ զԿասղուքացիսն , (եւ ի նոցանէ ելին Փղշտացիք ,) եւ զԿափթորացիսն :
15 Եւ Քանան ծնաւ զՍիդոն զանդրանիկ իւր , եւ զՀեթացին ,
16 եւ զՅեբուսացին , եւ զԱմովրհացին , եւ զԳերգեսացին , եւ զԽեւացին , եւ զԱրուկացին ,
17 եւ զՍինացին , եւ զԱրուադացին , եւ զՍամարացին , եւ զՀամաթացին . եւ ապա տարածեցան ցեղերք Քանանացւոց :

Ն. Ք. ԶԲ. 2347

Ես. ԻԳ. 28 ։ Գ Թագ. Թ. 20, 21 ։ Սաղ. ՃԽԶ. 15 ։ Երե. Ժ. 16 ։ Ես. Ը. 18, 14 ։ Գ. 6 ։ * Կամ անուն 1998

Ես. Ի. 1, 7, 19 ։ Ա Մն. Ա. 5, ԿԱ ։

† Կամ Ռոդանիք ։ Սաղ. ՀԲ. 10 ։ Երեմ. Բ. 10 ։ Ես. 22 ։ Սոփ. Բ. 11 ։ Գ Մն. Ա. 8, ԿԱ ։

Ելր 2218

Ի Գլ. Ղ. 11 ։ Ղեհմ. Ժզ. 16 ։ Մհ. Ե. 2 ։ Ի Մհ. Ե. 6 ։

‡ Եբր. Աասուր

Ն·ՔՋ· ՂԲՐ· 2218

ՐԳՂ· Ժգ· 12։ 14։ 15։ 17։ Ժե·18—21։ Թաս· ԼԷ· 2—12։ Ցեսս· Ժբ·7։ 8։

Ժա ՄԽ· ա· 17։ ՃՃ։

ՒԳՂ· ԺԱ· 12։

Լ ՄԽ· ա· 19։

*Յ՝ բաժանուած։

2247

Ի ՀՁՐ 1։

ԲՐԸ 2247

ԺԳՂ·Թ·19։

---

19 Ծուէրցան ։ Եւ Ի՛ քանանացւոց ապհամանը՝ Սիդոնէն Դեբարա անցնելով մինչև Գազա, Սոդոմ ու Գոմոր, և Ադմա ու Սեբոյիմ՝ մինչև 20 Ղասա է ։ Քամին որդիքը՝ իրենց տոհմերովը, իրենց լեզուներովը, իրենց երկիրներուն ու ազգերուն մէջ ասոնք են ։

21 Եւ Ցաբեթին ալ՝ որ Եբերին բոլոր որդւոցը Հայրն էր, որդիներ ծնան ։ 22 Որդիքը՝ Եղամ, Ասուր, Արփաքսադ, Ղուդ ու Արամ էին ։ Եւ Արամին որդիքը՝ Հուս, Հուլ, Գաթեր ու Մաշ էին ։ Եւ Արփաքսադ ծնաւ Սաղան, և Սաղայ ծնաւ Եբերը ։ 25 Ու Եբերին երկու որդի ծնաւ ։ Մէկուն անունը *Փաղէկ էր ։ քանզի երկիրը անոր օրերը բաժնուեցաւ ։ և անոր եղբօրը անունը Ցեկտան էր ։ 26 Ու Ցեկտան ծնաւ Եղմոդադը, Սաղեփ, Ասարմաթը, Ցարաքը, Ադորամ, 28 Ուզալը, Դեկղան, Գեբաղը, 29 Աբիմաելը, Սաբան, Ոփիրը, Եւիլան ու Ցոբաբը ։ ամէն ասոնք Ցեկտանին որդիքն էին ։ 30 Եւ ասոնց բնակութիւնը եղաւ Մեսայէն մինչև Սեփեր՝ արևելեան լեռը ։ 31 Սեմին որդիքը՝ իրենց տոհմերովը, իրենց լեզուներովը, իրենց երկիրներուն մէջ 32 իրենց ազգերովը ասոնք են ։ Ի՛նոյն որդւոցը տոհմերը՝ իրենց ծնունդներուն ու ազգերուն համեմատ ասոնք են ։ և ջրհեղեղէն ետքը ազգերը Ի՛ ասոնցմէ տարածուեցան երկրի վրայ ։

ԲՐԸ 2247

Ի ԺԳ· Թ·19։

ԳԼ· ԺԱ

1 Աշխարհի մէջ մէկ լեզու խօսուիլը ։ 3 Աշտարակաշինութիւնը, 6 և լեզուաց խառնակութիւնը ։ 10 Սեմին ազգաբանութիւնը ։ 27 Աբրամի հօրը թարային ազգաբանութիւնը ։ 31 Թարան Ուր քաղաքէն կելլով խոստան կ'երթայ ։

ԲՐԸ 2247

Ա ԺԳ· Ժգ· 11։ Բ Թագ· Ջ· 2։ Ա ՄԽ·Ժգ·6։

1 Նէ բոլոր երկրին լեզուն մէկ՝ ու
2 խօսուածքը մէկ էր։ Ու եղաւ որ երբ Ի՛ արևելքէն կը չուէին, Սենաար երկրին մէջ դաշտ մը գտան
3 ու հոն բնակեցան։ Եւ իրարու ըսին, Եկէ՛ք աղիւսներ շինենք, ու զանոնք կրակով եփենք ։ Եւ աղիւսները անոնց քարի տեղ եղան, ու ձիւթը անոնց ցեխի տեղ եղաւ ։
4 Եւ ըսին, Եկէ՛ք մեզի քաղաք մը ու աշտարակ մը շինենք, Ի՛ որ անոր գլուխը մինչև երկինքը հասնի, և մեզի անուն առնանք, որ չըլլայ թէ
5 բոլոր երկրի վրայ ցրուինք ։ Եւ Ի՛ Ցէրը մարդոց որդիներուն շինած քաղաքն ու աշտարակը տեսնելու
6 իջաւ ։ Եւ Ցէրը ըսաւ, Ահա՛ ա՛ս ասոնք մէկ ժողովուրդ մըն են, ու բոլոնուն լեզուն մէկ է ։ և ասիկայ շինելու սկսեցին ։ ու հիմա ինչ որ շինել կը խորհին, անոնցմէ
7 պիտի չարգիլուի ։ Եկէ՛ք իջնենք, և անոնց լեզուն հոն խառնակենք, որ մէկը իր ընկերին
8 լեզուն չհասկրնայ ։ Եւ Ցէրը անկէ Ի՛ բոլոր երկրին երեսը ի՛ ցրուց զանոնք ։ ու քաղաքը շինելէն դադրեցան ։
9 Անոր համար անոր անունը † Բաբիլոն կոչուեցաւ, Ի՛ ինչու որ Ցէրը հոն բոլոր երկրին լեզուն խառնակեց ։ և Ցէրը անկէ բոլոր երկրին երեսը ցրուեց զանոնք ։

10 Նէ Սեմին ծնունդները ասոնք են ։ Սեմ հարիւր տարեկան էր երբոր Ծնաւ Արփաքսադը ջրհեղեղէն երկու
11 տարի ետքը ։ Եւ Սեմ՝ Արփաքսադը ծնանելէն ետքը՝ հինգ հարիւր տարի ապրեցաւ, և տղաքներ
12 ու աղջիկներ ծնաւ ։ Եւ Արփաքսադ երսունհինգ տարի ապրեցաւ, և Սաղան ծնաւ ։
13 Յետ, Ի՛ ու ծնաւ Սաղան ։ Եւ Արփաքսադ՝ Սաղան ծնանելէն ետքը՝ չորս հարիւր իրեք տարի ապրեցաւ, և
14 տղաքներ ու աղջիկներ ծնաւ ։ Եւ Սաղայ երսուն տարի ապրեցաւ, և Եբեր երսունուչորս տարի ապրեցաւ ։
15 Յետ, ու ծնաւ Եբերը ։ Եւ Սաղայ՝ Եբերը ծնանելէն ետքը՝ չորս հարիւր իրեք տարի ապրեցաւ, և
16 տղաքներ ու աղջիկներ ծնաւ ։ Ի՛ Ու Եբեր երսունուչորս տարի ապրեցաւ, և Փաղէկը ծնաւ ։
17 Յետ, և ծնաւ Փաղէկը ։ Ու Եբեր՝ Փաղէկը ծնանելէն ետքը՝ չորս հարիւր երսուն տարի ապրեցաւ, և տղաքներ ու աղջիկներ ծնաւ ։
18 Ծնաւ ։ Եւ Փաղէկ երսուն տարի ապրեցաւ, ու ծնաւ Ռագաւը ։
19 Եւ Փաղէկ՝ Ռագաւը ծնանելէն ետքը՝ երկու հարիւր ինը տարի ապրեցաւ, և տղաքներ ու աղջիկներ
20 ծնաւ ։ Եւ Ռագաւ երսունուերկու տարի ապրեցաւ, ու
21 ծնաւ Սերուգը ։ Եւ Ռագաւ՝ Սերուգը ծնանելէն ետքը՝ երկու հարիւր եօթը տարի ապրեցաւ, և
22 տղաքներ ու աղջիկներ ծնաւ ։ Եւ Սերուգ երսուն տարի ապրեցաւ, ու ծնաւ Նաքովը ։ Եւ Սերուգ՝ Նաքովը ծնանելէն ետքը՝ երկու հարիւր տասն տարի ապրեցաւ, և տղաքներ ու աղջիկներ
24 ծնաւ ։ Եւ Նաքովը քսանուինը տարի ապրեցաւ, ու ծնաւ Թարան ։
25 Եւ Նաքովը՝ Թարան ծնանելէն ետքը՝ հարիւր տասնուինը տարի ապրեցաւ, և տղաքներ ու աղջիկներ
26 ծնաւ ։ Եւ Թարայ եօթանասուն տարի ապրեցաւ, ու Հ ծնաւ Աբրամը Նաքովը և Առանը ։
27 Եւ Թարային ծնունդները ասոնք են ։ Թարայ ծնաւ Աբրամը, Նաքովը ու Առանը ։ և Առան ծնաւ
28 Ղովտը ։ Եւ Առան մեռաւ իր հօրը Թարային առջևը՝ իր ծննդեան երկրին՝ Քաղդեացւոց Ուր ։

Ն·ՔՋ· ՂԲՐ· 2247

ՒԳՂ·Ա·28։ Սպդ·Բ·4։ Գոր·Բ·4։ 5, 6։

ԸԳՂ· ԽՐ· 23։ Բ Օր· ԽԲ· 49։ Եբեմ·Ե·15։ ա Կոր·Ժգ· 2։ 11։

ՒԳՂ·Ժ·25· 32։

Ժ ՂԱ· ա· 51։

† Յ՛խառնակութիւն։

2346

Ի ա Կոր·Ժգ· 23։

2311

ԼԳՂ·Ժ·22։ ա ՄԽ· ա· 17։

Ի ՑՀ՛ ՂԱ· գ·36։

2281

Ժա ՄԽ· ա· 19։

2247

2217

2185

2155

2126

Ի ՂԱ· գ·35·

2056

ՀՑԽ· ԽԳ· 2։ ա ՄԽ· ա·26։

1996

Ն. Ք. ՆԷ. 1996

ՅԳԼ. ԺԷ. 15։ Ի. 12։ ՂԵԼ. ԻԲ. 20։ ՓԳԼ. ԺԷ. 1։ 2։ ԺԸ. 11։ 12։ ՀԳԼ. ԲԸ. 1։

ՅՆՆԵՄ. Բ. 7։ Գոր. Է. 4։ ՆԳԼ. Ժ. 19։

ԻԲ 1923

1921

29 մէջ ։ Եւ Աբրամ ու Նաքովը ի բունց կնիկներ առին . Աբրամին կնոջը անունը Սարայ էր , և Նաքովին կնոջը անունը Ղեղքա՝ Ամոանին աղջիկը , որ Ասան Մեղքա-
30 յին ու Ցեպքային հայրն էր ։ Եւ Սարայ ամուլ էր , ու չէր ծնաներ ։
31 Եւ Թարայ ՚ի իր որդին Աբրամը ու իր Թոռը Առանին որդին Ղովտը՝ և իր որդւոյն Աբրամին կնիկը իր հարսը Սարան առաւ , ու անոնց հետ ՚ի Քաղդեացւոց Ուր գոլ-գէն եղաւ ՚ի գնալ ՚ի Քանանու երկիրը երթալուն համար . ու եկան մինչև
32 Խառան , և հոն բնակեցան ։ Ու Թարային օրերը երկու հարիւր հինգ տարի եղան . և Թարայ Խառանին մէջ մեռաւ ։

ԳԼ. Ժ Բ

1 Աստուած կը կանչէ Աբրամը ; ու կ՚օրհնէ զանիկայ ։ 4 Աբրամ Ղովտին հետ Խառանէն կ՚երթէ ։ 6 Քանանու երկրէն կ՚անցնի ։ 7 Ան երկիրը տեսիլքի մէջ իրեն կը խոստացուի ։ 10 Աբրամ սովի պատճառով Եգիպտոս կ՚երթայ ։ 11 Վախնալով իր կնկանը համար՝ ստութեամբ իր քոյրը ըլլալ կը ձևացնէ ։ 14 Փարաւոն իր քովը բերել կու տայ Սարան , և պատժուելով ետ կը դրկէ նէ ։

1 Յե ՚Տէրը ըսաւ Աբրամին , Քու երկրէդ , և քու ազգականներէդ , ու քու հօրդ տունէն գնա՝ ան երկիրը որ ես քեզի պիտի ցուցընեմ .
2 Եւ քեզ մեծ ազգ պիտի ընեմ , ու քեզ պիտի օրհնեմ , և քու անունդ պիտի մեծցընեմ ։ Ու դուն օրհնեալ
3 պիտի ըլլաս ։ Եւ քեզ օրհնողները պիտի օրհնեմ , ու քեզ անիծողները պիտի անիծեմ ։ Ու Երկրի բոլոր ազգերը քեզմով պիտի օրհնուին ։
4 Եւ Աբրամ գնաց՝ ինչպես որ Տէրը անոր ըսեր էր ։ Ղովտն ալ անոր հետը գնաց ։ Ու Աբրամ եօթանասունհինգ տարեկան էր երբոր
5 Խառանէն եկաւ ։ Եւ Աբրամ իր կնիկը Սարան , ու իր եղբօրորդին Ղովտը , և իրենց բոլոր ստացուածքը , և Խառանին մէջ ձիրենց ստացած հոգիները առնելով , եկան որ
6 Քանանու երկիրը երթան ։ ԵՒ Քանանու երկիրը եկան ։ Ու Աբրամ անց երկրէն մինչև Սիւքեմին տեղը՝ Մորեհի կաղնիին ծառը ։ Մինչև Մօրեհի կաղնին ծառը ։ Եւ այն ատեներ Քանանացիները
7 կային ան երկրին մէջ ։ Եւ Տէրը երեւցաւ Աբրամին , ու ըսաւ , Քու սերունդիդ պիտի տամ աս երկիրը ։ Եւ հոն Տեղան շինեց Տէրոջը որ
8 իրեն երեւցաւ ։ Եւ անկէ դէպ ՚ի Բեթէլին արեւելեան կողմը եղող լեռը չուեց , ու իր վրանը բացաւ , Բեթէլը արեւմտեան կողմը՝ ու Գաի-ին արեւելեան կողմը տնկելով ։ Ե հոն Տէրոջը սեղան շինեց , ու
9 Տէրոջը անունը կանչեց ։ Եւ Աբրամ միշտ հդէպ ՚ի հարաւ կը չուէր ։
10 Ու Յան երկրին մէջ սով եղաւ ։ և Աբրամ Եգիպտոս իջաւ հոն պանդխտանալու համար . ինչու որ Յան սովը սաստիկ էր ։
11 Երկրին մէջ սովը սաստիկ էր ։ Ու եղաւ որ՝ երբ Եգիպտոս մտնելու մօտեցաւ , իր կնոջը Սարային ըսաւ , Ահա դիտեմ որ դուն Յգեղ-
12 ջիկ տեսքով կնիկ մըն ես ։ Եւ պիտի ըլլայ որ երբ Եգիպտացիք քեզ տեսնեն , պիտի ըսեն , Անիկայ անոր կնիկն է . ու Յինս պիտի մեռցընեն , բայց քեզ ողջ Թողուն .
13 Ընդրկա ըրէ՛ որ դուն իմ ՚քոյրս ես . որպէս զի քու պատճառովդ ինծի աղէկ ըլլայ , ու քու
14 պատճառովդ իմ անձս ապրի ։ Եւ եղաւ որ՝ երբ Աբրամ Եգիպտոս մտաւ , Եգիպտացիք տեսան կնի-
15 կը , որ շատ գեղեցիկ էր ։ Փարաւոնին իշխաններն ալ տեսան և գովեցին զանիկայ Փարաւոնին առջեւը . և կնիկը Փարաւոնին տունը
16 առնուեցաւ ։ Եւ Յանոր համար Աբրամին բարիք ըրաւ . ու անիկայ ոչխարներ , ու արջառներ , և էշեր , ու ծառաներ , և աղախիններ , ու
17 էգ էշեր ու ուղտեր ունեցաւ ։ Եւ Տէրը Ցմեծ հարուածներով զարկաւ Փարաւոնը ու անոր տունը՝ Աբրա-
18 մին կնոջը Սարային համար ։ Եւ Փարաւոն կանչեց Աբրամը , ու ըսաւ , Նէ՛ս ինչ է որ ինծի ըրիր . ինչո՞ւ ինծի չյայտնեցիր թէ ան-
19 կայ քու կնիկդ է . Ինչո՞ւ համար՝ Անիկայ քոյրս է՝ ըսիր . և ինչ ճար ես անիկայ ինծի կնիկ պիտի առնէի , բայց հիմա ահա՛ կնիկդ ա՛ռ
20 ու գնա ։ Եւ Փարաւոն իր մարդոցը պատուիրեց անոր համար . ու զանիկայ իր կնիկովը ու իր բոլոր ստացուածքովը խրկեցին ։

ԳԼ. ԺԳ

1 Աբրամ ու Ղովտ Եգիպտոսէն կը դառնան . 7 Հովիւներուն անմիաբանութեանը համար իրարմէ կը բաժնուին ։ 10 Ղովտ Սոդոմ կ՚երթայ ։ 14 Աբրամին եղած խոստմունքին նորոգութիւնը ։ 18 Աբրամ Քեբրոն երթալով հոն սեղան կը շինէ ։

1 Յե Աբրամ իր կնիկովը ու իր բոլոր ունեցածներովը՝ Եգիպտոսէն դէպ ՚ի Քանանա Հարաւակողմը
2 եկաւ , ու Ղովտն ալ իր հետը ։ Եւ Աբրամ շատ հարուստ էր անասուններով , արծաթով ու ոսկիով .
3 Եւ իր ա՛լ իջևաններովը գնաց Հարաւային կողմէն մինչև Բեթէլ , ան տեղը՝ ուր էր առաջ իր վրանը , Բեթէլին ու Գայիին միջտեղը .
4 Ան տեղանին տեղը՝ որ հոն առաջ շիներ էր . և Աբրամ հոն Տէրոջը անունը կանչեց ։

Ն. Ք. ՔԷ. 1921

ՀԳԼ. Ժ. 8։ ՅԳԼ. ԻԶ. 1։ ՂՕԼ. ՃԸ. 18։ ՓԳԼ. ԻԶ. 1։

ՅՀՄՐ. 14։ ԳԼ. ԻԶ. 7։

ՅԳԼ. Ի. 11։ ԻԶ. 7։

ՆԳԼ. Ի. 5։ 13։ 8՝ԻԹ. 7։

ԻԲ 1920

ՂԳԼ. ԼԸ. 7։ Մատ. Ը. 28։

ՙԳԼ. Ի. 2։ ՂԳԼ. Ի. 14։

ՀԳԼ. Ի. 18։ ՙՄԿ. Ժ. 21։ ՄՂ. ՃԵ. 14։ ԲԵՐ. Ժ. 4։ ՂԳԼ. Ի. 9։ ԻՂ. 10։

—Առաք. Ի. 1։

ԻԲ 1918

ՀԱԳԳ. Ա. 9։

ԲԳԼ. ԻՂ. 35։ ՍՂ. ՃԺ. 3։ ՍԱՂԿ. 22։ ՓԳԼ. Ժբ. 8։ 9։ ՂԳԼ. Ժբ. 7։ 8։ ԻՍՂ. ՃԺ. 17։

Ն. Ք. ՂՖ. Իբր 1918

ՂԻԼ. ԼԶ. 7։ Ե Գ Լ. Իշ. 20։ Ը Գ Լ. Ժբ. 6։ Ի ա Կոր. Չ. 7։ Ծ Ցե՛ս Գ Լ. Ժա. 27, 31։ Եվ. Բ. 13։ Սաղ. ՃԼԲ. 1։ Գաղ. Ե. 26։ Ի Գ Լ. Ի. 15։ ԼԶ. 10։ Ա Հաւ. Ժբ. 18։ Եբր. Ժբ. 14։ Ցակ. Գ. 17։ Ի Գ Լ. Ժբ. 17։ ԲՕր. ԼԶ. 3։ Սաղ. ՃԶ. 34։ Ծ Գ Լ. Ժբ. 24, 25։ Ա Գ Լ. Ժբ. 2, 8։ Ժբ. 22։ Հգ Բ. 10։ Ես. Ժա. 3։ Յ Գ Լ. Ժբ. 29։ ՂԼ. Ժբ. 12։ Ժբ. 1։ Բ Պե՛ս. Բ. 7, 8։ Ա Գ Լ. Ժբ. 20։ Եզեկ. Ժբ. 49։ Բ Պես. Բ. 7, 8։ Ա Գ Լ. Չ. 11։ Յ Հմ. 11։ Ն Գ Լ. Իբ. 14։ ՂԼ. Ժբ. 7։ Ժե. 18։ Ժե. 8։ Իդ. 7։ Իզ. 4։ Թես. ԼԶ. 12։ Բ Օր. ԼԶ. 4։ Գաղ. Ե. 5։ Բ Պե՛ս. Բ. 7։ Սաղ. ԼԶ. 22։ 29։ Ճառ. 2։ ՂԼ. Ժե. 5։ Իբ. 17։ Իզ. 4։ Իբ. 14։ ԼԶ. 12։ Նե. ԼԲ. 13։ Թես. Իդ. 10։ ԲՕր. ա. 10։ Գ Թագ. Գ. 20։ ա Պե՛տ. Իե. 23։ Ես. Իբ. 19։ Երեմ. ԼԶ. 22։ Հաւ. Գ. 16, 17։ 18։ Եբր. Ժա. 12։ Ա Գ Լ. Ժբ. 18։ ՂԻԼ. ԼԵ. 27։ ԼԶ. 14։

5 Եւ Աբրամին հետ գացող Ղովտն ալ ոչխարներ ու նը-
6 ջաուներ ու վրաններ ունէր։ Եւ Ղան երկիրը բաւական չէր անոնց որ միասին բնակին. ինչու որ անոնց ստացուածքը շատ ըլլալով՝ չէին կրնար միասին բնակիլ։
7 Եւ Աբրամին անասուններուն հովիւներուն ու Ղովտին անասուններուն հովիւներուն միջեւերը կռիւ կար. և Քանանացիները ու Փերեզացիները կը բնա-
8 կէին ան երկրին մէջ։ Եւ Աբրամ ըսաւ Ղովտին՝ Կ'աղաչեմ քեզի, իմ ու քու միջեւդ և իմ հովիւներուս ու քու հովիւներուդ միջեւերը վէճ չըլլայ. ինչու որ մենք
9 եղբայր ենք. Քովը երկիրը քու առջեւդ չէ՞. կ'աղաչեմ՝ զատուէ ինձմէ. Եթէ որ դուն ձախ կողմը երթաս, ես աջ կողմը կ'երթամ, և թէ որ աջ կողմը երթաս, ես ձախ
10 կողմը կ'երթամ։ Եւ Ղովտ իր աչքերը վեր վերցուց, ու Ցոր-դանանու ամէն կողմը նայեցաւ՝ որ ամէն տեղ ջրուած էր, Տէրը Սո-դոմը ու Գոմորը կորսընդհանրէն առաջ՝ մինչև Սեգովր Տէրոջը դրախտին պէս՝ Եգիպտոսի երկրին
11 պէս էր։ Եւ Ղովտ Ցորդանանու բոլոր կողմը ընտրեց իրեն, ու Ղովտ դէպ ի արեւելք չուեց. 12 և իրարմէ զատուեցան։ Աբրամ Քանանու երկրին մէջ բնակեցաւ. Ղովտ ալ Դաշտի քաղաքներուն մէջ բնակեցաւ, ու Իր վրանը
13 Սոդոմի քով բացաւ։ Եւ Սոդոմի մարդիկը մեխիստ չար ու մեղաւոր էին Տէրոջը առջեւը։
14 Եւ Տէրը Աբրամին ըսաւ՝ Ղովտ յանկէ զատուելէն ետքը, Հիմա աչքերդ վեր վերցուր, ու քու եղած տեղէդ դէպ ի հիւսիս ու հարաւ, և դէպ ի արեւելք ու արեւմուտք
15 նայէ։ Ինչու որ ամբողջ երկիրը որ կը տեսնես, Քեզի ու քու սերունդիդ պիտի տամ յաւիտեան։
16 Եւ Քու սերունդդ երկրի փոշիին պէս անթիւ պիտի ընեմ. անանկ որ եթէ մէկը երկրի փոշին կրնայ համրել, քու սերունդդ ալ
17 համրուի։ Ելի՛ր, ամբողջ երկրիը պտրտէ անոր երկայնութեանը ու լայնութեանը համեմատ. քանզի
18 անիկայ քեզի պիտի տամ։ Եւ Աբրամ վերցուց իր վրանը, ու եկաւ ու բնակեցաւ Մամբրէի կաղնիներուն մէջ, Նր քեբրոնի մէջ է, և հոն սեղան շինեց Տէրոջը։

ԳԼ. ԺԴ

1 Ձորս թագաւորներուն հինգ թագաւորներու հետ բռած պատերազմը։ 11 Ղովտ գերի կ'առնուի, 14 ու Աբրամ զանիկայ կ'ազատէ։ 18 Մելքիսեդեկ Աբրամը կ'օրհնէ։ 20 Աբրամ ալ անոր տասանորդ կու տայ։ 22 առած ա-ւարէն իր հետը եղողներուն բաժին տալէն ետքը, մնացածը Սոդոմի թագաւորին կու տայ։

1 Եւ եղաւ որ Սենաարի Ամարփաղ թագաւորին, Ելլասարի Ա-րիովք թագաւորին, Եղամի Քո-դողոմոր թագաւորին, և Գոյի-մի թագաւոր թագաւորին ժամա-
2 նակները, Անոնք Սոդոմի Բերա թագաւորին հետ, և Գոմորի Բեր-սա թագաւորին հետ, Ադմայի Սե-նաբ թագաւորին հետ, և Սեբոյի-մի Սեմոբոր թագաւորին հետ, ու Բաղայի (այսինքն Սեգովր) թա-
3 գաւորին հետ պատերազմեցան։ Ա-սոնց ամէնը Ժողովեցան Սիդդիմ
4 ձորին մէջ, Որ է Աղի ծովը։ Տաս-ուերկու տարի Քոդողոմորին ծառայութիւն ըրին, ու երեքտա-սներորդ տարին ապստամբ եղան։
5 Եւ չորեքտասներորդ տարին Քո-դողոմոր ու իր հետը եղող թա-գաւորները եկան, ու Աստարովթ Կառնայիմի մէջ եղող Ռափայինե-րը, ու Համի մէջ Զուզիները, և Շաւէ Կարիաթեմի մէջ
6 Էմիները, Եւ Քոռեցիները Լե-րինց Սէիր լեռանը վրայ՝ մինչև Նաապատին քովը եղող Եղփառանը
7 զարկին։ Եւ դարձան ու եկան Ենմասեփաթ՝ այսինքն Կադէս. և Ամաղեկացւոց բոլոր նահանգը, ու Ամաաանթամարի մէջ բնակող
8 Ամորհացիներն ալ զարկին։ Եւ Սոդոմի թագաւորը, ու Գոմորի թագաւորը, և Ադմայի թագա-ւորը, ու Սեբոյիմի թագաւորը, և Բաղայի (այսինքն Սեգովրի) թա-գաւորը ելլելով, Սիդդիմ ձորին մէջ անոնց հետ պատերազմելու
9 համար դասաւորուեցան, Այսինքն Եղամի Քոդո-ղոմոր թագաւորին հետ, և Գոյիմի թագաւոր Թագաւորին հետ, ու Սենաարի Ամարփաղ թագաւո-րին հետ, և Ելլասարի Արիովք թա-գաւորին հետ, Չորս թագա-
10 ւորը հինգին հետ։ Եւ Սիդ-դիմ ձորը Հնաւթի հորերով լեցուն էր. և Սոդոմի ու Գոմորի թա-գաւորները փախան, և հոն ինկան. ու մնացածները լեռը փախան։
11 Եւ անոնք Սոդոմին ու Գոմորին ամէն բարիքը, ու անոնց բոլոր
12 պաշարները առին ու գացին։ Եւ Սոդոմի մէջ բնակող Աբրամին Զա-բաղրդին Ղովտը՝ ու անոր բոլոր բարիքը առին ու գացին։
13 Եւ փախստական մը եկաւ, ու Եբրայեցի Աբրամին պատմեց. և Մանիկայ Եսքողին ու Ներին եղբօրը Ամորհացի Մամբրէ-

Ն. Ք. ՂՖ. Իբր 1917

Գ Լ. Ժ. 10։ Ժա. 2։ Ք Ե. Ժա. 11։

ԼՕր. ԼԲ. 23։

Գ Լ. Ժբ. 22։

ԲՕր. Գ. 17։ Թես. ԼԶ. 12։ Ճառ. Գ. 16։ Սաղ. ՃԶ. 34։ Ղ Գ Լ. Թ. 26։

Իբր 1918

Ե Ցե՛ս. Ժբ. 4։ Ժ. 12։ Բ Օր. Գ. 12։ Ճառ. Ա. 22։ Ես. Ժբ. 20։ ԲՕր. Գ. 11։ Ի Օր. Բ. 20։ Ժբ Օր. Բ. 10, 11։ Ի Օր. Բ. 12, 22։ Ղ Գ Լ. Իա. 21։ Թես. Ժբ. 16։ Ժ. 3։ * Յ՚ փաստ-նեն բնեկ-նին։ † Յ՚ գաստա-ատան ազ-բիւբ։ Ի Բ Մ՚Ե. Ե. 2։

Ծ Գ Լ. Ժա. 8։

Ի Գ Լ. Ժբ. 17, 30։ Հ Հմ 16, 21։

Յ Գ Լ. Ժ. 12։ Ղ Գ Լ. Ժբ. 5։

Մ Գ Լ. Ժ. 18։

ն. ք. ղբ. Խբ 1913

ՀՀՇ 24։
ՅԳԼ. ՃԳ. 8։
ՆԳԼ. ԺԸ. 3։ ԺԷ. 12։ 27։ ՃՈՂ. Բ. 7։
ԼՕՐ. ԼԲ. 1։ ԴԱՆ. ՃԸ. 29։
ՈԵՍ. ԽԱ. 2, 8։
*ԲԲՐ. ՃԱԲ ԼՀՇ 11, 12։

ՊԵՐ. Է. 1։

ԼԴԱՆ. ՃԱ. 34։ ա ԹԱԳ. ՃԸ. 6։
— ԲԹԱԳ. ՃԸ. 18։
— ՊԵՐ. Է. 1։
ՀՄՒԿԲ. Գ. 6։
ԳԵՐ. ՃՂ. 17։
ա ՍԱՂ. ՀՃ. 4։ ՊԵՐ. Ի. 6։
Բ ՀՈՒԹԲ. Գ. 10։ Բ ԹԱԳ. Բ. 5։
Ց ՀՄՐ. 22։ ՄԱՈՒ. ՃԱ. 25։
— ԴԼ. ԻԳ. 27։
Ֆ ԵՒԲ. Է. 4։

Ֆ ՀՄՐ 19։
ԳԼ. ԻԱ. 33։
ՈՒԼ. Գ. 8։
ԴԱՆ. ՃԲ. 7։ ՓԱՅ. Ճ. 5։ 6։
$ ՅՇ՝ ՆԹԲ. ԲՓ. 15, 16։
— ՀՄՐ 13։

— ԴԱՆ. Ճ. 1։ ԳԱՐ. Ճ. 10, 11։
ԲԳԼ. ԻԳ. 24։ ԴԱՆ. Ճ. 12։ ՁԱՀ. Ա. 18։ 36։
Ֆ ՍԱՂ. Գ. 8։ Ի. 12։ ՃՂ. 11։ ՂԱ. 4։ ՀՃՓ. 114։
Ծ ՍԱՂ. ՃՂ. 5։ ՃԸ. 11։ ԱԶԱԿ. Ճ. 18։
Ի ԳԱՐ. Է. 5։

ին կաղնիներուն մէջ կը բնակէր. ինչու որ Մաւնիք Աբրահամ հետ 14 դաշնակից էին։ Եւ Աբրամ երբոր լսեր եղբօրը գերի առնուիլը լսեց, Ի իր տանը մէջ ծնած իրեք հարիւր տասնուութ կրթուած ծառաները հանեց, ու անոնց ետեւէն հնկաւ մինչ Դան։ 15 Ինք Դան։ Եւ ինքը ու իր ծառաները գիշերով գունդ գունդ անոնց վրայ յարձակեցան, ու զարկին զանոնք, և քշեցին զանոնք մինչև Քոբա, որ Դամասկոսի *հիւսիսային կողմն է։ 16 Եւ Նբոլոը բարիքը ետ բերաւ. և իր եղբայրը Ղովտն ալ, ու անոր բարիքը և կնիկները ու ժողովուրդն ալ ետ բերաւ։

17 Եւ Պինքը՝ Քողղոմոմորը ու անոր հետ եղող թագաւորները զարնելէն ու դառնալէն ետքը, Սոդոմի թագաւորը Նզանիկայ դիմաւորելու ելաւ դէպ ի Շաւէ ձորը՝ (այսինքն Թագաւորի ձորը)։ 18 Եւ Սաղեմի թագաւորը Մելքիսեդեկ հաց ու գինի հանեց. ու անիկայ Էրարձրեալ Աստուծոյ Քահանան էր։ 19 Եւ օրհնեց զանիկայ, ու ըսաւ, Օրհնեալ ըլլայ Աբրամ Էրկինքէ ու երկրի տէրը եղող Բարձրեալ Աստուածմէն։ 20 Եւ Օրհնեալ ըլլայ Բարձրեալ Աստուածը՝ որ քու Թշնամիներդ քու ձեռքդ մատնեց։ Եւ անիկայ Համեներէն տասանորդ տուաւ անոր։

21 Եւ Սոդոմի թագաւորը ըսաւ Աբրամին, Մարդիկը ինծի՛ տուր, ու 22 բարիքը դուն քեզի՛ առ։ Եւ Աբրամ ըսաւ Սոդոմի թագաւորին, Էրկինքէ ու երկրի տէրը եղող Բարձրեալ Տէր Աստուծոյ վերցուցի 23 իմ ձեռքս, Որ դերձանէ մինչև կօշկի կապ Ի բան մը չառնեմ՝ ի՛նչ որ քուկդ է, որ չըլլայ Թէ Աբրամը ես հարստացուցի ըսես։ 24 Բայց՝ ի տղաքներուս կերածէն, ու ինծի հետ եկող մարդոցը՝ այսինքն Աներին ու Եսքողին ու Մամբրեին բաժիններէն. Թող անոնք իրենց բաժինը առնեն։

ԳԼ. ԺԹ

1 Աստուած Աբրամը կը քաջալերէ։ 2 Աբրամ անօրդի ըլլալուն համար կը գանգատի։ 4 Աստուած կը խոստանայ Աբրամին զաւակ մը տալ, ու անոր սերունդը շատցնել։ 6 Աբրամ հաւատքով կ'արդարանայ։ 7 Քանաանու երկիրը Նորին անոր կը խոստացուի Նշանով մը 12 Ի տեսիլքով մը։

1 Ետքը բաներէն եղաւ որ Տեսիլքի մէջ Տէրոջը խօսքը Աբրամին եղաւ, ըսելով, Ինծի՛ վախնալ՝ ով Աբրամ, ես Ի քեզի վահան եմ, ու քու Ի վարձքդ խիստ շատ պիտի ըլլայ։ 2 Եւ Աբրամ ըսաւ, Ով Տէր ՅՀՇ վայ՝ ինծի ի՞նչ պիտի տաս, Ի քանի որ առանց զաւակի կը մնամ, և իմ տանս տէրտղը աս Դամասկացի Եղիազարն է։ 3 Կացի Եղիազարն է։ Նաև ըսաւ Աբրամ, Որովհետեւ ինծի սերունդ չտուիր, ահա՛ իմ տանս Ի ծառան ինծի ժառանգ կ'ըլլայ։ 4 Եւ ահա՛ Տէրոջը խօսքը անոր եղաւ՝ ըսելով, Անիկայ քեզի ժառանգ պիտի չըլլայ. բայց ան պիտի ըլլայ քու ժառանգդ՝ որ Ի քու մէջքէդ 5 պիտի ելլէ։ Եւ զուրս հանեց զանիկայ, ու ըսաւ, Հիմա դէպ ի երկինքը նայէ, ու Ի աստղերը Ի հաշիւ՝ Թէ որ զանոնք հաշուել կարող ես. և ըսաւ անոր, Քու սերունդդ ասանկ պիտի ըլլայ։ 6 Լայ։ Եւ անիկայ Ի հաւատաց Տէրոջը, որ Նանոր արդարութիւն Ի նէ սեպեց։

7 Եւ ըսաւ անոր, Ես եմ Տէրը՝ որ քեզ Ի Քաղդէացւոց Ուր Ի հանեցի՝ Նաև երկիրը քեզի ժառանգութիւն տալու համար։ 8 Եւ անիկայ ըսաւ, Ով Տէր Ի Յովայ՝ Ի՞նչպէս գիտնամ Թէ ես անիկայ պիտի ժառանգեմ։ 9 Եւ ըսաւ անոր, Ինծի իրեք տարեկան երինջ մը, ու իրեք տարեկան այծ մը, և իրեք տարեկան խոյ մը, ու տատրակ մը, և աղաւնիի ձագ մը։ 10 Եւ անիկայ բոլոր ասոնք առ Ի ըսաւ անոր, ու Ի ասոնց մէջտեղէն կտրեց, և ամէն մէկ կտորը իր մասին հետ դիմացէ դիմաց դրաւ. 11 բայց Ի թռչուններէն չկտրեց։ Ու երբոր դիերուն վրայ գիշատիչ թռչունները իջան, Աբրամ վռնտեց զանոնք։ 12 Եւ երբոր արեւը մտնելու կը մնար, Աբրամին վրայ Ի խորունկ քուն մը իջաւ, և ահա՛ անոր վրայ մեծ մթութեան սոսկալի մը եկաւ։ 13 Եւ Աբրամ ըսաւ Աբրամին, Գո՛յդ դիտցիր որ քու սերունդդ իրենցը չեղած երկրի մէջ պանդխտ պիտի ըլլան, և ծառայութիւն պիտի ընեն. ու Ի չորս հարիւր տարի պիտի չարչարեն զանոնք։ 14 Բայց ան ազգը՝ որուն պիտի ծառայեն, Ես պիտի դատեմ. և անկէետքը Ի շատ ստացուածով պիտի ելլեն։ 15 Եւ դուն քու հայրերուդ պիտի երթաս. Ի ողջիկ մը ծերացած։ 16 պիտի դառնայ հոս. Եւ Նանոնք չորրորդ գարուն մէջ հոս պիտի գան. Ինչու որ Ամորհացւոց անօրէնութիւնը Ի դեռ լեցուած չէ։ 17 Եւ եղաւ որ երբ արեւը մտաւ ու խաւար եղաւ, ահա՛ միսած Ի հոց մը ու վառած ջահ մը Ի անոր կտորներուն մէջտեղէն անցաւ։ 18 Ան նոյն օրը Տէրը Աբրամին հետ ուխտ մը կրաւ՝ ըսելով,

ն. ք. ղբ. Խբ 1913

ՂԻՒ. Ժէ. 14։
†ԵԲՐ. ՈՐԴԻՆ Ի ԲՐԱՇ. Ե. 12։ Ժ. 11։ Բ ՄՈՆ. ԼՐ. 21։
Է ԵԶԵՐ. ԼԲ. 22։
Ի ՍԱՂ. ՃԼԵ. Ա. 4։
Ի ՅԳԼ. ԽԲ. 17։ ՆԱ. ԼՐ. 18։ ԲՕՐ. Ա. 10։ Ժ. 22։ Ա ՄՈՆ. ԻԵ. 28։ ՀԱՄՄ. Գ. 18։ ԵՐԵ. Ժ. 12։ Ցա՛ն. Ի. 16։
Ի ՀԱՒՈՎ. Գ. 8։ 9։ 22։ Գ ՍԱՂ. Գ. 6։ Ց ԱԹ. Բ. 28։ Է ՍԱՂ. ՃՂ. Ի ՅԳԼ. Ժ. 28, 31։
Ի ԴԼ. ԺԸ. 1։ Ի ՍԱՂ. ՀԵ. 42, 44։ ՀԱՒՈ. Գ. 18։
Հ ՑԱ՛Ն. ՒԼ. ԻԳ. 18, 14։ ԴԱՆ. Է. 17, 37։ Ա ԹԱԳ. ԺԳ. 9, 10։ Գ ԹԱԳ. Ի. 8։ ՂԵ. Ա. 18։
Ի ՅԵԶԵՄ. ԼԳ. 18, 19։
ՂՂԻ. Ա. 17։ Ա ՅՈՒԴ. Բ. 21։ ՑԱՐ. Գ. 13։ ՄԽԻ. ԺԲ. 40։ ՍԱՂ. ՀԵ. 23։ ԳԱՐ. Ի. 6։
Ի ԺԱ. Ա. 11։ ՍԱՂ. ՀԵ. 25։
Ն ՆԻ. Ջ. 6։ ԲՕՐ. Է. 22։
Ի ՆԻ. ԺԲ. 86։ ՍԱՂ. ՀԵ. 37։
Ա ՑԱՐ. Ի. 26։ Ի ՍԱՂ. ՃՂ. 86։
Ի ՊՂ. ԻԸ. 8։
Ի ԵՒ. ԺԲ. 40։
— ԲԹԱԳ. Ի. 26։
Ա ԴԱՆ. Է. 23։ ՄԱՈՒ. Իգ. 32։ Ա ԹԱԳ. Բ. 16։
Ի ՀԲԵՄ. Լ.Ի. 18, 19։
Ա ԳԼ. Իգ. 7։

Ն · Ք · ՂԲ · 1913

ԲԳԼ · ԺԲ · 7 : ԺԳ · 15 : ԻԶ · 4 : ԼԸ · ԻԳ · 31 : Թաս · ԼԳ · 3 : ԲՕԲ · ա · 7 : Ժա · 24 : ԼԳ · 4 : Ճեռ · ա · 4 : գ Թաղ · գ · 21 : բ ՄԹ · 26 : Նեհ · Թ · 8 : Սաղ · ճե · 11 : Ես · իե · 12 :

ա ՍԹԼ · ԺԵ · 2, 3 :

Բ ԳԼ · իա · 9 :

ք Գաղ · գ · 24 :

Ե ԳԼ · Լ · 3 : Ի ԳԼ · ք · 18 : Լ · 2 : ա Թաղ · ա · 5 : 6 :

Ղ ԳԼ · Լ · 3, 9 :

Ի ԳՀ · Գ · 17 :

1911

Ը ԳԼ · ԺԲ · 5 :

Ի Բ Թաղ · գ 16 : Ա ա ղ · Լ · 21 , 23 :

Ժ ԳԼ · լա · 58 : ա Թաղ · իդ · 12 :

Ի Աաղ · Ժե · 1 · ա Պես · գ · 7 :

Լ ՃՈՐ · բ · 6 : Սաղ · ՃԷ · 41 , 42 : Ես բամ · ԼԲ · 5 :

Ի ԵԼ · բ · 15 : Ծ ՆԼ · ԺԵ · 22 :

ՀՏԻա · բ · 9 : ՃՊես · ք · 18 :

Յ Գ Լ · ԺԷ · 20 : իա · 18 : իե · 12 :

Ղ Գ Լ · ԺԷ · 19 : Մաա · ա · 21 : Գբա · գ · 18 , 31 : Ա ա ղ Ա ա ղ ա ա ծ պ ա ի ա ե լ ե ։

բ Քու ա ե ր ո ւ ն դ ի գ տու ի աս երկիրը՝ Եգիպտոսի գետէն մինչև մեծ գետը՝
19 այսինքն Եփրատ գետը . կենեցիները , և կենեզացիները , ու կեդոնները ,
20 մենաացիները , եւ քեռաացիները , ու Փերեզացիները , և Ռափայիմները ,
21 Ները , եւ Ամորհացիները , ու քանանացիները , և Գերգեսացիները ու Յեբուսացիները ։

ԳԼ · Ի Զ

1 Սարայ իր ամուրհակները համար՝ Հագարը Աբրամին կու տայ ։ 6 Հագար իր տիկինը արհամարհելուն համար նեղութեան կը կրէ ու կը փախչի ։ 7 Հրեշտակ մը զանիկայ եւս կը խրկէ , 11 անոր զաւակ ծնանելուն աւետիսը տալով ։ 15 Իսմայէլի ծնունդը ։

1 Նաե Աբրամին կնիկը Սարայ ՝չէր ծնաներ անոր . ու մէկ Եգիպտացի աղախին մը ուներ , որուն
2 անունը Հագար էր ։ Եւ Սարայ ըսաւ Աբրամին , Ահա՛ հիմա Տէրը Ինծի արգիլեց ղես ծնանելէն ։ Ուրեմն աղախինիս մտիր , գուցէ անկէ զաւակ ստանամ ։ Եւ Աբրամ Ի Սարայ
3 բային խօսքը մտիկ ըրաւ ։ Եւ Աբրամին կնիկը Սարայ իր Եգիպտացի աղախինը Հագարը առաւ , Աբրամ Էքանանու երկրին մէջ տասը տարի բնակելէն ետքը , և զանիկայ իր էրկանը Աբրամին տուաւ ։
4 անոր կնիկ ըլլալու ։ Ան ալ մտաւ Հագարին , որ յղացաւ . և երբ իր յղի ըլլալը իմացաւ , իր տիկինը Ի իր
5 աչքին առնկը անարգուեցաւ ։ Եւ Սարայ ըսաւ Աբրամին , Ինծի եղած անիրաւութիւնը քու վրադ ըլլայ . ես իմ աղախինս գիրկդ տուի , ու անիկայ երբոր իմացաւ իր յղի ըլլալը , ես անոր աչքին առնկը անարգուեցայ . Տէրը իմ ու քու մէջ
6 տեղդ դատաստան ընէ ։ Եւ Աբրամ ըսաւ Սարային , Ահա՛ աղախինդ քու ձեռքդ է , քու աչքերուդ հաճոյ երեւցածին պէս ըրէ՛ անոր . ու երբոր Սարայ նեղեց զանիկայ , Ան անոր երեսէն փախաւ Հեռու ։
7 Եւ Տէրոջը հրեշտակը գտաւ զանիկայ անապատին մէջ ջուրի աղբիւրի մը քով՝ Ի Սուրի ճանապարհ
8 Հին մէջ եղած աղբիւրին քովը ։ Եւ ըսաւ , Ո՛վ Սարային աղախինը Հագար , ո՞րակից կու գաս , և ո՞ւր կ՚երթաս ։ Եւ անիկայ ըսաւ , Իմ Սարայ տիկնոջս երեսէն կը
9 փախչիմ ։ Եւ Տէրոջը հրեշտակը ըսաւ անոր , Դարձի՛ր քու տիկնոջդ , ու անոր ձեռքին տակը չնա-
10 զանդ եղիր ։ Եւ Տէրոջը հրեշտակը ըսաւ անոր , Ես քու սերունդդ խիստ պիտի շատցընեմ , անհնարին
11 շատութենէն չհամրուի ։ Եւ Տէրոջը հրեշտակը ըսաւ անոր , Ահա դուն յղի ես , ու որդի պիտի ծնանիս , և անոր անունը Իսմայէլ դրէ-
նես . ինչուոր Տէրը քու տառապանքդ
12 քրդ լսեց . Եւ անիկայ վայրենի մարդ մը պիտի ըլլայ . անոր ձեռքը ամենուն վրայ , ու ամենուն ձեռքն ալ անոր վրայ պիտի ըլլայ . և ան իկայ իր բոլոր եղբայրներուն առ-
13 Ջևը պիտի բնակի ։ Եւ անիկայ իր հետը խօսող Տէրոջը անունը կանչեց , Ընկալ , Դուն իմ տեսիլքիս մէջ երկոցած Աստուածն ես . քանզի ըսաւ , Արդեօք տ՞ղէ եմ՝՝ հոս՝ իմ
14 տեսիլքէս ետքը ։ Անոր համար ան ջրհորին անունը Ի Հայոյքի Ջերհոր՝՝ դրաւ . Նահա՛ անիկայ Կադեսի
15 ու Բարադի միջտեղն է ։ Եւ Հագար որդի մը ծնաւ Աբրամին . և Աբրամ Հագարին իրեն ծնած որդւոյն անունը ՝՝Իսմայէլ դրաւ ։
16 Եւ Աբրամ ութսունուվեց տարեկան էր , երբոր Հագար Իսմայէլը ծնաւ Աբրամին ։

ԳԼ · Ի Է

1 Աստուած իր ուխտը կը նորոգէ , 5 և Աբրամին անունը Աբրահամ կը դնէ ։ 10 Թլփատութեան պատուէրը ։ 15 Սարայ Սարրա կ՚անուանի և օրհնութիւն կ՚առնէ ։ 17 Իսահակը կը խոստացուի ։ 23 Աբրահամին և Իսմայէլին թլփատութիւնը ։

1 Նաե երբ Աբրամ իննսունուվեց տարեկան էր , Տէրը ՝՝Աբրամին երեւցաւ , ու ըսաւ անոր , Ես եմ Ամենակարող Աստուածը . Իմ առջեւս քալէ՛ , ու Ի կատարեա՛ եղիր ։
2 Եւ իմ ու քու միջտեղ իմ ուխտս պիտի դնեմ , ու Ի խիստ պիտի
3 շատցընեմ քեզ ։ Եւ Աբրամ Ի իր երեսին վրայ ինկաւ , ու Աստուած
4 անոր հետ խօսեցաւ ըսելով , Ահա՛ իմ ուխտս քեզի հետ է , և Ի ազգերու բազմութեան հայր պիտի ըլլաս ։
5 Ու այսուհետեւ քու անունդ ՝՝Աբրամ չըսուի , հապա Ի քու անունդ §Աբրահամ ըլլայ . ինչու որ Ի քեզ ազգերու բազմութեան հայր ըրի ։
6 Եւ քեզ խիստ պիտի աճեցընեմ , ու Ի քեզ ազգեր պիտի ընեմ . ու Ի քեզմէ թագաւորներ պիտի ելլեն ։
7 Եւ իմ ու քու միջտեղ՝ ու քեզմէ ետքը քու սերունդիդ միջտեղը իրենց ազգերուն մէջ՝ Իմ ուխտս պիտի հաստատեմ՝ յաւիտենական ուխտ մը , որ Ի քեզի եւ Ի քեզմէ ետքը քու սերունդիդ Աստուած
8 ըլլամ ։ Եւ Ի պիտի տամ քեզի՝ ու քեզմէ ետքը քու սերունդիդ յաւիտենական ժառանգութեան համար՝ ան երկիրը՝ հոս ու որ պանդխտիս եղար , բոլոր Քանանի երկիրը , ու Ի անոնց Աստուած պիտի ըլլամ ։
9 Եւ Աստուած ըսաւ Աբրահամին , Ուստի դուն՝ ու քեզմէ ետքը քու սերունդդ իրենց ազգերուն մէջ՝
10 պահէք իմ ուխտս , Ան Ի իմ ու

Ն · Ք · ՂԲ · 1911

ՖԳԼ · իա · 20 :
ՇԳԼ · իե · 18 :
†ԵՔԲ · կը տեսնեմ
ՃԳԼ · իգ · 62 : իե · 11 :
‡ Ա՛ տեսիլքիս կէնդանի Աստուածն է Պատմութիւն Լոթ հոգը ։
Ն Թաս · Ժգ · 26 ·
ԼԳաղ · գ · 22 ·
ՈՀմր 11 :

1910

ա ԳԼ · Ժբ · 1 ·
Բ ԳԼ · իբ · 3 : լե · 14 : Ես · գ · 3 : Ծբ · ճ · 17 :
Ֆ ԳԼ : ճ · 22 : խբ · 15 : բ Թաղ · բ · 4 : բ · 25 : գ Թաղ · ի · Ցաւ
Ե Ա · գ · 9 : ԲՕԲ · Ժբ · 13 : Ցոր · ա · Ա : Մաա · ե · 48 :

1898

Ի ԳԼ · Ժբ · 3 : Ժգ · 16 : իբ · 17 :
ՂՀՄԲ 17 :
Ի Հռով · գ · 11 , 12 , 16 : Գաղ · գ · 29 :
Ա՛ Հայր բարձր :
Ը Նեեմ · Թ · 7 :
§ Ա՛ Հայր բազմութեան :
Ի Հռով · գ · 17 :
ՃԳԼ · լե · 11 :
Ի ՀՄԲ 16 :
ԳԼ · լե · 11 :
Մաա · ա · 6 , ԼԸ :
Լ Գեղ · գ · 17 :
Ի Գ Լ · ի · 24 : իբ · 18 : Եբր · Ժա · 16 :
Ի Հռով · Ը · 8 :
Ա Ա ղ Ա ա ղ ա ա ծ պ ա ի ա ե լ ե ։
ԱԳ · 15 ·
Ծաղ · ճե · 9 , 11 ·
ՀԳԼ · Ժբ · Ի · իբ · 4 ·
Յ Ե Լ · գ · 7 :
ՂՀ · իզ · 19 :
Օբ · գ · 18 :
Ա ա ղ Ա ա ղ ա ա ծ պ ա ի ա ե լ ե ։

ՆՀ. ՔԿԴ. 1898
ՂԻՈՐ. Ե. 8

ձեր մէջտեղը, ու քեզմէ եղբը քու
ներսունդիդ մէջտեղը Եղած իմ
ուխտս՝ որ պիտի պահէք. 11 ձեզմէ
ամէն արուն թլփատուի։ Ձեր
անթլփատութեան մարմինը թլփա-
տէք, ու ասիկայ իմ ու ձեր մէջ-
տեղը եղած ուխտին նշանը ըլլայ։
ՍԳԻՐ. Ե. 8։ ՀԱՒՈՒ. Գ. 11։ 12 Ու ձեր ազգերուն մէջ ամէն ութ-
օրուան արու զաւակներդ՝ կամ տու-
նը ծնածը, կամ քու սերունդէդ
չեղող բոլոր օտարականներէն ըս-
տակով ծախուս առնուածը՝ ՍՐՐԼ.
ՂՂԱ. ԺԲ. 3։ ՂԱՍ. Բ. 21։ ԾՕՏ. Ե. 22։ ՓԻԼ. Գ. 5։ 13 փաստուի։ Քու տունդ ծնածը՝ և
ստակովդ ծախուս առնուածը ան-
շուշտ պիտի թլփատուի. և իմ
ուխտս ձեր մարմինին մէջ յաւի-
ՅԵԼ. Գ. 24։ 14 տենական ուխտ մը ըլլայ։ Ու ան-
թլփատ արուն՝ որուն անթլփա-
տութեան մարմինը թլփատուած
չէ, յան անձը իր ժողովուրդէն
*ԵԶԿ. ԿԸ. 11։ պիտի *կորսուի. անիկայ իմ ուխ-
տիս անարգած է։ 15 Ու Աստուած ըսաւ Աբրահամին։
Քու կինոջդ Սարայիին անունը Սարայ
†ՅՀ. Ի. 5։ ՆԳԼ. ԺԷ. 10։ մի՛ կանչեր, հապա անոր անունը
16 †Սարրա ըլլայ։ Ու զանիկայ պիտի
օրհնեմ, նաև *անկէ որդի մը պիտի
ՏԳԼ. ԼԵ. 11։ ԹՂԱ. Գ. 31։ ՍԱՄՈ. Գ. 6։ տամ քեզի. ու պիտի օրհնեմ
զանիկայ, ու ազգերու Թագա-
ՍԳԼ. ԺԲ. 12։ ՀԱ. Ե. 6։ ւորներ պիտի ելլեն անկէ։ 17 Եւ Աբ-
րահամ երեսի վրայ ինկաւ *ու
խնդաց, և իր սրտին մէջ ըսաւ,
Հարիւր տարեկան մարդուն զաւակ
պիտի ըլլա՞յ արդեօք. և Սարրա՝
որ իննսուն տարեկան է, պիտի
18 ծնանի՞։ 18 Ու Աբրահամ ըսաւ
Աստուծոյ, Թո՛ղ Իսմայէլը ապրի
19 քու առջեւդ։ 19 Եւ Աստուած ըսաւ,
ԱՀՈ՛ ՀԱՍԱՐ. Ա. 8։ ՆԳԼ. ԺԸ. 10։ ԽԱ. 2։ ԹՂԱ. Գ. 28։ Ա՛յո՝ Նէքս կինդ Սարրա որդի
պիտի ծնանի քեզի, ու անոր
անունը ‡Իսահակ պիտի դնես.
և անոր հետ, ու անկէ եղբը անոր
ներսունդին հետ իմ ուխտս պիտի
հաստատեմ՝ յաւիտենական ուխտ
20 մը։ 20 Եւ Իսմայէլին համար ալ լը-
սեցի քեզի. ահա օրհնեցի զանի-
ՅԳԼ. ԺՀ. 10։ կայ, ու պիտի աճեցընեմ զանի-
կայ, ու Հ՚խիստ պիտի շատցընեմ.
ՆԳԼ. ԻԵ. 12, 16։ ՈՒ. ԻԸ. 18։ ՈՒԼ. ԻԱ. 2։ անիկայ Տասներկու իշխան պիտի
ծնանի, ու մեծ ազգ մը պիտի
21 ընեմ անիկայ։ Բայց զիս տարի
ասս ատենս՝ *Սարրային քեզի ծը-
նանելու Իսահակին հետ իմ ուխտս
պիտի հաստատեմ։ 22 Եւ անոր հետ խօսիլը լմընցուց,
ու Աստուած Աբրահամին քովէն
23 վեր ելաւ։ 23 Եւ առաւ Աբրահամ
իր որդին Իսմայէլը, ու բոլոր իր
տունը ծնածները, և բոլոր ըս-
տակովը ծախուս առնուածները՝ Աբ-
րահամին ընտանեացը մէջ գըտ-
նուած ամէն արուն, ու նոյն օրը
անոնց անթլփատութեան մարմինը
թլփատեց, ինչպէս որ Աստուած
24 անոր ըսեր էր։ 24 Աբրահամ
հինսունուհինը տարեկան էր՝ երբ որ
իր անթլփատութեան մարմինը
25 թլփատուեցաւ։ 25 Եւ իր որդին
Իսմայէլ տասուհինգ տարեկան էր՝
երբոր իր անթլփատութեան մար-
26 մինը թլփատուեցաւ։ 26 Նոյն օրը
Աբրահամ ու իր
27 որդին Իսմայէլ։ 27 Եւ Իր տանը
բոլոր մարդիկը՝ թէ՛ իր տունը ծը-
նածը և թէ օտարականներէն ստա-
կով ծախուս առնուածը՝ իրեն հետ
ՂԿԼ. ԺԸ. 19։ թլփատուեցան։

ԳԼ. ԺԸ

1 Աբրահամ իրեք հրեշտակները կ՚ընդունի։ 9 Սարրա խնդալուն համար կը յանդիմանուի։ 17 Սոդոմի կործանումը Աբրահամին կը յայտ-նուի։ 23 Աբրահամ բարեխօսութիւն կ՚ընէ Սոդոմացւոց համար։

1998

1 Յե Ցէրը երեւցաւ անոր *Մամ-
ՍԳԼ. ԺԴ. 13։ ԺԴ. 13։ բրէի կաղնիներուն մէջը։ Ու
անիկայ օրուան տաք ատենը վը-
2 րանին դուռը նստեր էր, Է եւ իր
ԵԲՐ. ԺԳ. 2։ աչքերը վերցուց ու նայեցաւ, և
ահա իրեք մարդիկ կայներ էին
իրեն մօտ. Է ու երբոր տեսաւ զա-
նոնք՝ վրանին դռնէն վազեց զանոնք
ԳԼ. ԺԸ. 1։ ՍԱՄՈ. Գ. 9։ դիմաւորելու, ու մինչև գետինը
Խ-ԼՕՎ խոնարհութիւն ըրաւ,
3 եւ ըսաւ, Ցէ՛ր իմ՝ հիմա թէ որ
չնորհք գտայ քու առջեւդ, կ՚աղա-
չեմ քեզի՝ քու ծառայիդ քնա-
4 կարանէն մի՛ անցնիր. կ՚աղաչեմ
ՏԳԼ. ԺԸ. 2։ ԽՊ. 24։ ձեզի՝ Ջրիչ մը ջուր բերուի, ու ոտ-
քերնիդ լուացէ՛ք, ու ծառին տակը
5 հանգստացէ՛ք. 5 եւ Հացատառ մը
ԻՊԱՍ. Ղ. 18։ ԺԳ. 15։ հաց բերեմ, ու Հարսերնիդ զօ-
րացուցէ՛ք, է՛տքը անցէ՛ք. Էքանչե-
ՂՊԱՍ. ԺԸ. 5։ ՍԱՂ. ՃԴ. 15։ ասոր համար ձեր ծառային քովը
եկաք։ Եւ անոնք ըսին, Ինչպէս
6 որ ըսիր, անա՛նկ ըրէ։ 6 Եւ Աբրա-
ՆԳԼ. ԺԸ. 8։ ԼԳ. 10։ համ արտորալով դէպ ի վրանը՝
Սարրային գնաց, ու ըսաւ, Շու-
տով իրեք գրիւ բարակ ալիւր շա-
7 ղէ, ու շօթեր շինէ։ 7 Եւ Աբրահամ
վազեց արջառներուն, ու մատղաշ
և ադեկ որթ մը առաւ, ու պա-
տանիի մը տուաւ. ան ալ շու-
8 տով պատրաստեց զանիկայ։ 8 Եւ
ԸԳԼ. ԺԸ. 8։ էկոգի ու կաթ ու իր պատրաս-
տած որթը առաւ, և անոնց
ԲԳԼ. ԽԲ. 67։ առջեւը դրաւ. ու ինքը ծառին
տակը անոնց քովը կայնեցաւ, ու
ՅԳԼ. ԺԶ. 16։ 9 անոնք կերան։ 9 Եւ ըսին իրեն,
‖ԵԲՐ. ԿՆ-ՆԱԳ ԺԱՄԱ-ՆԱԿԻՆ Ո՞ր է քու Սարրա կինդ. ու
ԽՀՄՐ. 14։ ինքը ըսաւ, Ահա Է վրանին մէջն
ԼՊԼ. ԺԷ. 10 Է։ 10 Եւ Ցէրը ըսաւ, ‖Գալ տարի՝
19, 21։ ԽԱ. 2։ ՀԱՒՈՒ. Թ. 9։ Ես անշուշտ քեզի պիտի դառնամ,
և ահա քու կինդ Սարրա որդի
մը պիտի ունենայ. և Սարրա

Ն·Ք·ԳԲ· 1898

Ի·ԳԼ·Ժէ· 17։ Հոով· գ·19։ Երբ· ժա·11, 12, 19։

Ի·ԳԼ·լ·35։ Ել·Ժէ·17։ Հ·Ղա·ա·18։ Յա·Պետ·գ·6։

ՂԵՐԵՄ·ԼԲ· 17։ Ջաք· ը·6։ Մաա· գ·9։ ԺԹ· 26։ Ղա·ա·37։

Ժ·ԳԼ·Ժէ· 21։ Հմր·10։ գ·Թագ·գ·16։

*ԵԶԲ·ԿԵ· նայ ժամա-նակին

Հ·Հով·Ծե· 24։ ԳԵՕՀ· 6։

Յ·Պաղ·ԽԵ· 14։ Ամով· գ·7·ՁՕՀ· Ժէ·15։

Ն·ԳԼ·Ժը·3։ ԽԲ·18։ Գաբ·գ·25։ Գալ·գ·8։

ՆԲՕՐ·գ·9, 10։ Ղ·7։ Ճճա·Խգ·16։ Ա·ԳԼ·Ժը·4։

*ԳԼ·գ·10։ ԺԹ·18։ Ճակ·ի·4։ ԼԻԼ·ժա·5։ Եւ·գ·8։

ՆԲՕՐ·Ը·2։ Ժգ·3։ Ճճա·ԲԲ·22։ Ղա·Ժգ·15։ Ը Կար·ժա·11։

ԼԳԼ·ԺՔ·1։ *Հմր·1։

*Ներ·Ծ·22։

Վ·Ամա·Ժգ·22։ ԲՔաղ·Ի·17։

*ԵԶԵՄ·ե·1։

ԲՃՈԲ·Ը·20։ Ես·գ·10։ 11։

ՅՃՈԲ·Ը·8։ Ւգ·17։ Ծաղ·ԺԸ·11։ գ·2։ Հ·Հով·գ·6։

*ԵԶԵՄ·ե·1։ Եզեկ· ԻԲ·Ր։

մոիկ կ'ընէը վրանին դրանը մէջ՝ 11 որ անոր եւուն էր։ Եւ Աբրահամ ու Սարրա ծերացած էին ու օրերնին անցուցած. և Սարրայէն պակասած էր Ի կանանց օրէնքին մէջ 12 ը.լալը։ Եւ Սարրա Ի իր մտքին մէջ խնդաց՝ ըսելով, Հե պառաւեչս եւս ը.զարճու-թիւն պիտի ունենամ, Ի տէրս ալ ծերացած ը.լ 13 լալով։ Եւ Տէրը ըսաւ Աբրահամին, Սարրա ինչո՞ւ խնդաց, ըսելով, Միթէ ես իրաւ ը.ջիր պիտի ծնանի՞մ, որ պառաւեր եմ. 14 Ի Տէրոջը առջեւը դժուարին բան կա՞յ արդեօք. Ժամանակուած ժամանակին՝ *գալ տարի՝ քեզի պիտի դառնամ, ու Սարրա որդի մը 15 պիտի ունենայ։ Եւ Սարրա ուրացաւ ու ըսաւ, Չխնդացի. ինչու որ վախցաւ։ Եւ անիկայ ըսաւ, Չէ, խնդացիր։

16 Եւ մարդիկը ելան անկէ, ու երեսնին դէպ Ի Սոդոմ չիտկեցին. և Աբրահամ Ժ ամանակ յուղարկելու 17 համար հետերնին գնաց։ Եւ Տէրը ըսաւ, Միթէ Ժ Աբրահամին 18 պահե՞մ ինչ որ ընելու եմ. Որով-հետեւ Աբրահամ անշուշտ մեծ ու զօրաւոր ազգ մը պիտի ը.լայ, ու երկրի բոլոր ազգերը Ի անով պիտի 19 օրհնուին։ Քանզի գիտեմ զանիկայ, որ Ւ իր որդւոցը՝ ու իրմէ ետքը իր տանը պիտի պատուիրէ, և անոնք արդարութիւն ու իրաւունք ընելու համար՝ Տէրոջը ճամբան պիտի պահեն, որպէս զի Տէրը Աբրահամին վրայ բերէ ինչ որ 20 խօսեցաւ։ Եւ Տէրը ըսաւ, *Որովհետեւ Սոդոմին ու Գոմորին աղաղակը շատցաւ, և անոնց մեղքը 21 խիստ ծանրացաւ, Ւ հիմա պիտի իջնեմ տեսնելու՝ թէ բոլորովին ինծի եկած աղաղակի՞ն պէս ըրին. 22 և թէ որ չէ, Ը գիտնամ։ Եւ անմարդիկը անկէ ելան, Ւ ու գէպ Ի Սոդոմ գացին. և Աբրահամ տակաւին Ը Տէրոջը առջեւը կայներ էր։

23 Եւ Աբրահամ Ը մօտեցաւ ու ըսաւ, ՀԱրդեօք ամբարշտին հետ արդա՞րն ալ պիտի կորսընչցնես. 24 Ը գուցէ ան քաղաքին մէջը հիսուն արդար ը.լան. արդեօք անոր մէջը եղած հիսուն արդարին համար չխնայելով պիտի կորսընչցնե՞ս ան 25 տեղը. Քա՛ւ լեցի քեզ ասանկ բան ընելը՝ որ արդարը ամբարշտին հետ մեռցնես, ու Ը արդարը ամբարշտի պէս ը.լայ. քա՛ւ լեցի քեզ. Միթէ Ց բոլոր երկրին Գատաւորը արդա-26 րութիւն պիտի չընէ՞։ Եւ Տէրը ըսաւ, Ե թէ որ Սոդոմին մէջ հիսուն արդար գտնեմ քաղաքին մէջը, անոնց համար բոլոր տեղը պի-27 տի խնայեմ։ Եւ Աբրահամ պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Ահա՛ հիմա Ֆէս որ հող ու մոխիր եմ, Ֆ Տէրոջը հետ խօսելու սկսեցի. 28 Գուցէ հիսուն արդարէն հինգ պակաս ը.լայ, ան հինգին համար բոլոր քաղաքը պիտի կորսընչնե՞ս։ Եւ Անիկա ըսաւ, Թէ որ հոն քառասուն-հինգ գտնեմ, չեմ կորսընչը-29 ներ։ Եւ դարձեալ խօսեցաւ անոր ու ըսաւ, Գուցէ հոն քառասուն գտնուի։ Եւ Անիկա ըսաւ, Քառա-30 սունին համար ալ չեմ ըներ։ Եւ Ֆէը ըսաւ, Ո՛հ, Տէրը չբարկանայ, ու խօսիմ. Գուցէ հոն երսուն գտնուի։ Եւ Տէրը ըսաւ, Թէ որ հոն երսուն գտնեմ, չեմ 31 ըներ։ Եւ Ֆէը ըսաւ, Ահա հիմա Տէրոջը հետ խօսելու սկսեցի. Գուցէ հոն քսան գտնուի։ Եւ Անիկա ըսաւ, Քսանին համար ալ չեմ կոր-32 սընչցներ։ Եւ Ֆէը ըսաւ, Ո՛հ, Տէրը չբարկանայ, ու միայն ա անգամ խօսիմ. Գուցէ հոն տասը գտնուի։ Ֆէս Անիկա ը-սաւ, Տասնին համար ալ չեմ կոր-33 սընչցներ։ Եւ Տէրը Աբրահամին հետ խօսիլը լմընցուցածին պէս գնաց. Աբրահամ ալ իր տեղը դարձաւ։

ԳԼ·ԾԹ

1 Ղովտ երկու հրեշտակները կ'ընդունի։ 4 Շար Սոդոմացիք կոտրտեցնել կը զրկուին։ 12 Ղովտ լեռը կը խրկուի։ 18 Սեդովը երեք-լուս հրամանե կ'առնէ։ 24 Սոդոմի ու Գոմորի կործանումը։ 26 Ղովտին կինը ապի արձան կ'ըլլայ։ 30 Ղովտ այրի մը մէջ կը բնակի։ 31 Մովաբին ու Ամմոնին ապօրինաւոր ծագ-մունդը։

1 Ա-ան երկու հրեշտակները իրի-կուան դէմ Սոդոմ եկան. ու Ղովտ Սոդոմին դուռը նստեր էր. և Ի Ղովտ տեսնելով՝ զանոնք դիմաւորելու ելաւ, ու իր երեսը մինչև գետինը Ֆ-ի-ւով խոնարհութիւն ը-2 րաւ. Ու ըսաւ, Ա՛ք, իմ տէրերս՝ կ'աղաչեմ, Ֆ ձեր ծառային տունը դարձէք, և գիշերը հո՛ն կեցէք, ու Ը ոտքերնիդ լուացէ՛ք. ու առտուանց կանուխ երթ՛ք ու ձեր ճամբա՛ն գացէք։ Եւ անոնք ըսին, Ը Չէ՛, գիշերը փողոցը կը կենանք։ 3 Եւ շատ բռնադատեց զանոնք, ու անոր դարձան, և անոր տունը մտան. Ւ ու անոնց խնճոյք ըրաւ, և բաղարջ եփեց, ու կերան։

4 Բայց անոնց պառկելէն առաջ քաղաքին մարդիկը՝ այսինքն Սոդոմացիք՝ երիտասարդներէն մինչև ծերերը՝ ամէն կողմէն բոլոր ժողո-5 վուրդը տունը պատեցին. Ի եւ Ղովտը կանչեցին ու անոր ըսին, Ո՞ւր են անմարդիկը՝ որ ա՛ս գիշեր քեզի եկան. Ւ անոնք դո՛ւրս հանէ

Ն·Ք·ԳԲ· 1898

Ֆ·ԳԼ·գ·19։ Ճոր·գ·19։ Ժ·ղ·Ժբ· 7։ ա Կոր· Ժ·4, 47, 48։ բ Կոր·Ե·1։ *Ղա·Ժբ·1։

• Գաա·գ·39։

Ֆ'ճակ·Ե· 16։

ա·ԳԼ·Ժբ· 22։

Ք·ԳԼ·Ժբ· 1, ՃԱ։

Ֆ·Երբ·Ժգ· 2։

Ր·ԳԼ·Ժբ· 4։

Ի·Ճ·Ե· 28։

ՀԳԼ·Ժբ·8։

Ի·Ե·գ·9։

ԸԳաա·Ժբ· 22։

Ն · Ք · ԶԲ · 1898

ԲԳԼ · Գ · 1։ Հռով · ա · 24 , 27 ։ Ցուդ · 7 ։ Ի Դատ. ԺԲ. 23 ։

Ի Տե՛ս Դատ. ԺԲ · 24 ։

Լ Տե՛ս ԳԼ · ԺԸ · 5 ։

Իբ Պետ · Բ · 7 , 8 ։ ԺԵԼ · Բ · 14 ։

Ի Տե՛ս Գ Թագ · Ը · 18 ։ Գար · ՃԳ · 11 ։

ՀԳԼ · Ե · 1 ։ Բ Պետ · Բ · 7 , 9 ։

ՅԳԼ · ԺԸ · 20 ։

Ա Մ՚ն · Խա. 15 ։

Ք Գաս · ա · 18 ։

Ի Թես. Ա Ը. 21 · 45 ։

Ի ԵԼ · Թ · 21 ։ Ղու · ԺԷ · 28 ։ Իէ · 11 ։

Ն Թես. Ա Ը. 24 , 26 ։ Ցաքո. ԺԸ. 4 ։

* Կամ՝ պահիկն

Ղ Ղու · ԺԸ · 18 ։ Հռով. Թ · 15 , 16 ։ Ա Կաղ · ԼԲ · 22 ։

Ղ Գ Թագ · ԺԸ · 8 ։

Ա Ձ՚Ր 26 ։ Գաս · Իդ · 16 , 17 , 18 ։ Ղու · Թ · 62 ։ Փիլ · Գ · 13 , 24 ։

Լ Գործ · ԺԸ · 14 ։

6 մեզի , ու Ի դիտանակ անոնք ։ Եւ Ի Ղովտ դունէն դուրս ելաւ անոնց քովը , ու իր եռւէն դուռը գոցեց ,
7 Եւ ըսաւ , Ե՛ղբայրներս՝ կ՚աղաչեմ
8 ձեզի՝ չարութիւն մի՛ ընէք ։ Ի Նա՛ հիմա երկու աղջիկ ունիմ , որ էրիկ մարդ չեն դիտեր , անոնք հիմա ձեզի դուրս հանեմ , ու ձեր աչքին առջեւ ահեկ եղածը ըրէք անոնց . բայց միայն աս մարդոցը բան մի՛ ընէք . կ՚քանզի անոր համար իմ
9 յարկիս շուքին տակը մտան ։ Եւ անոնք ըսին , Մէկդի՛ կեցիր . ու ըսին ալ , Ի Ա՛իկայ պանդխտու թեան եկաւ , Ի ու դատաստան ը նել կ՚ուզէ . հիմա քեզի անոնցմէ դէշ կ՚ընենք ։ Եւ սաստիկ բռնա դատեցին մարդը՝ այնպէս Ղովտը , ու դուռը կոտրելու մօտեցան ։
10 Բայց ան մարդիկը ձեռքերնին եր կընդունցին , ու Ղովտը տանը մէջ քովերնին առին ու դուռը գոցե
11 ցին . Եւ Ի տանը դուռը կայնած մարդիկը կուրութեամբ զարկին պզտիկէն մինչև մեծը . անանկ որ դուռը գտնելէն յոգնեցան ։
12 Եւ մարդիկը ըսին Ղովտին , Հոս ուրիշ ո՞վ ունիս . փեսաներդ ու որդիներդ և աղջիկներդ , ու քաղաքին մէջ ի՛նչ որ ունիս հոս
13 տեղէն հանէ՛ . Ինչու որ մենք աս տեղը պիտի կորսընցընենք . քանզի Ի անոնց աղաղակը Ցերոջը առջեւը մեծ եղաւ . ու Ի Ցերը մեզ խրկեց
14 անիկայ կորսընցընելու ։ Եւ Ղովտ ելաւ , ու Ի իր աղջիկները առնող փեսաներուն խօսեցաւ ; ու ըսաւ , Ի ելէ՛ք ու աս տեղէն դացէ՛ք , ին չու որ Ցերը պիտի կորսընցնէ աս քաղաքը . Ի բայց իր փեսաներուն ծաղր ընող մը երեւցաւ ։
15 Եւ առտուս եղածին պէս հրեշ տակները արտորդացին Ղովտը՝ ըսելով , Ի Ելէ՛ր կինիդ ու հո գտնուած երկու աղջիկդ ա՛ռ , որ քաղաքին * անօրէնութեանը մէջ
16 չկորսուիս ։ Եւ երբոր անիկայ կը տնտնար , ան մարդիկը բռա նեցին անոր ձեռքէն ու անոր կրնկանը ձեռքէն՝ և անոր աղջկանե րուն ձեռքերէն՝ Ի Ցերոջը անոր ո ղորմելովը , ու հանեցին անիկայ , և քաղաքին դուրսի դին դրին ։
17 Ու եղաւ որ երբ զանոնք դուրս հանեցին , ձէլ ըսաւ , Ի Անձդ ա՛ղատէ՛ Համար փախի՛ր . Իետիդ մի՛ նայիր , և բոլոր դաշտին մէջ մի՛ կայներ . լեռը փախիր , չըլլայ
18 որ կորսուիս ։ Եւ Ղովտ ըսաւ անոնց , Ի Չէ՛ Ցեր իմ՝ Ի նա՛ ինծի ըրէ .
19 Ահա՛ հիմա ծառադ քու առջեւդ Ի նորհ գտաւ , ու իմ կեանքս ազա տելով ինծի մեծ երախտիք ըրիր . և ես չեմ՝ կրնար լեռը փախչիլ , չըլլայ որ չարիք հասնի ինծի՝ ու
20 մեռնիմ ։ Ահա՛ աս քաղաքը՝ ոչ հան փախչելուս մօտ է , ու ան պըզ տիկ է . Ի նորհք ըրէ՛ հոն փախչիմ , (չէ՞ որ անիկայ պզտիկ է ,) և
21 իմ անձս ողջ Ի ըլայ ։ Ու ըսաւ անոր , Ահա աս բանին մէջն ալ քու Ի աղաչանքդ ընդունեցի , որ աս քաղաքը չկորսընցընեմ՝ որուն հա
22 մար խօսեցար ։ Շու՛տ ըրէ՛ հո՛ն փախիր . քանզի դուն Ի մինչև որ հոն չհասնիս , ես բան մը չեմ կրնար ընել . անոր համար Ի անուն քաղաքին անունը † Սեգ ոլը ‡ դրաւ ։
23 Ու րը երկրի վրայ կը ծագէր , երբ
24 որ Ղովտ Սեգոլը Ի մտաւ ։ Ան ատեն * Ցերը Սոդոմի ու Գոմո րի վրայ ծծումբ ու կրակ տեղաց
25 Ցերոջը կողմանէ՝ երկինքէն , Եւ ան քաղաքները , ու բոլոր դաշտը , և ան քաղաքներուն բոլոր բնակիչ ները Ի ու երկրի վրայ բուսածը կոր
26 ընցուց ։ Ու եռւէն անոր կնիկը նայեցաւ , ու Ի աղի սրճան եղաւ ։
27 Եւ Աբրահամ առտուընչ կա նուխ ելլելով՝ * Ցերոջը առջեւը կայ
28 նած տեղը եկաւ . Եւ Սոդոմի ու Գոմորի ու բոլոր դաշտի երկրին վրայ նայելով՝ տեսաւ որ ահա՛ ան երկրէն † ծոցի մուխի պէս մուխ կ՚ելլէր ։
29 Ա Յսպէս եղաւ՝ որ երբոր Աստուած ան դաշտին քաղաքները կը կոր սընցընէր , Աստուած † Աբրահամը միտքը բերաւ , ու երբոր Ղովտին բնակած քաղաքները կը կորսընց ընէր , ան կործանումին միջեւէն Ղովտը հանեց ։
30 Եւ Ղովտ Սեգովէրէն ելաւ ու * լեռը բնակեցաւ , և իր երկու աղ ջիկները իր հետը . ինչու որ Սե գովէի մէջ բնակելու կը վախնար . ու մէկ այրի մը մէջ բնակեցաւ ին քը ու իր երկու աղջիկները ։
31 Եւ մեծ Ա Ղէ՛ն պզտիկին ըսաւ , Մեր հայրը ծեր է , ու երկրին մէջ մէկը չկայ՝ որ Ի ամէն երկրին սովո
32 րութեանը պէս մեզի մտնէ ։ Եկո՛ւր մեր հօրը գինի խմցընենք , ու իր հետը պառկինք , ու Ի մեր հօրմէն սերունդ պահենք ։ Եւ ան գիշերը իրենց հօրը գինի խմցուցին , ու մեծ աղջիկը մտաւ ու իր հօրը հետ պառկեցաւ ։ և Ղովտ չնմանաւ
34 անոր պառկիլը ու ելլելը ։ Ու եղաւ որ հետեւեալ օրը մեծ աղջիկը պզտիկին ըսաւ , Ահա՛ երէկ գիշեր հօրս հետ պառկեցայ . աս գիշեր ալ անոր գինի խմցընենք , և մինր ու իր հետը պառկի՛ , ու մեր հօրմէն
35 սերունդ պահենք ։ Եւ ան գիշերն ալ իրենց հօրը գինի խմցուցին ,

Ն · Ք · ԶԲ · 1898

Ի Ցոր · խբ · 8 , 9 ։ Սաղ · Ճիե · 19 ։

Ի Տե՛ս ԴԼ · ԼԲ · 25 , 26 ։ ԵԼ · ԼԲ · 10 ։ Բ Օր · Թ · 14 ։ Ա Մար · Ղ · 5 ։

ԼԳԼ · ԺԷ · 10 ։ ԺԷ · 2 ։ † Ա՛յժ՝ պզտիկ ։ ‡ Կա՛մ՝ դըրուցան ։

Ա Բ Օր · ԼԲ · 28 ։ Ե Ա · ԺԷ · 19 ։ Ներեմ · ԺԸ · 16 ։ Ծ · 40 ։ ԵԶԿ · ԺԷ · 49 , 50 ։ Ովս · Ժա · 8 ։ Ա Մով · Ջ · 11 ։ Ա Ա՛ր · Բ · 9 ։ Ղու · ԺԸ · 29 ։ Բ Պետ · Բ · 6 ։ Ցուդ · 7 ։

Բ ԳԼ · ԺԷ · 8 ։ Սաղ · ՀԷ · 84 ։

Յ Ղու · ԺԷ · 32 ։

Ա ԳԼ · ԺԲ · 22 ։

Ի Ցայտ · ԺԲ · 9 ։

Ի ԳԼ · Բ · 1 ։ ԺԲ · 28 ։

Ա Ճ՚Ր 17 , 19 ։

$ ԳՀ՚ · ԺԷ · 2 , 4 ։ ԼԲ · 8 , 9 ։ Բ Օր · ԻԲ · 5 ։

Ա Մաթ · ԺԲ · 19 ։

և պզտիկ աղջիկը եկաւ, ու անոր հետ պատկեցաւ. և Ղէվ չհամացաւ անոր պատկիլն ու ելլելը։ Այսպէս Ղովտին երկու աղջիկները
37 իրենց հօրմէն յղի մնացին։ Եւ մեծը որդի մը ծնաւ, ու անոր անունը Մովաբ դրաւ. Ի՛ սիկայ Մովաբացւոց հայրն է մինչև այսօր։
38 Եւ պզտիկն ալ որդի մը ծնաւ, ու անոր անունը Բէնամմի դրաւ. Ի՛ սիկայ Ամմոնացւոց հայրն է մինչև այսօր։

ԳԼ. Ի

1 Աբրահամ Դերարայի մէջ կը պանդխտանայ, 2 և Սարրային իր կնիկը ըլլալը կ'ուրանայ։ 8 Աբիմելէք երազէ մէ մէջ կը յանդիմանուի Աբրահամին կնկանը համար. 9 և ինքն ալ կը յանդիմանէ Աբրահամը։ 14 Աբիմելէք Սարրան ետ կը տայ, 16 ու զանիկայ ալ կը յանդիմանէ։ 17 Աբրահամին աղօթքովը Աբիմելէքին ընտանիքը կը բժշկուին։

1 Աբրահամ՝ անկէ դէպ՚ի հարաւային երկիրը չուեց. և Ի՛ նա դէսին ու Սուրին միջտեղը բնակեցաւ, ու Դերարայի մէջ պանդխտեցաւ,
2 դուխտ եղաւ։ Եւ Աբրահամ իր կնոջը Սարրային համար՝ Քոյրիկ իմ քոյրս է ըսաւ. և Դերարային թագաւորը Աբիմելէք մարդ խըրկեց, ու Սարրան առաւ։
3 Բայց Աստուած եկաւ Աբիմելէքին Երազին մէջ՝ ու ըսաւ անոր, Ահա՛ ատ կնկանը համար՝ որ դուն առիր, Ըպիտի մեռնիս. ինչու
4 որ անիկայ էրիկ ունի։ Բայց Աբիմելէք անոր մօտեցած չէր. և ըսաւ, Ո՛վ Տէր՝ Ի արդար ազգ ալ պիտի
5 մեռցընե՞ս։ Ինքը ինծի՝ Անիկայ իմ քոյրս է չըսա՞ւ. և ա՛ս ալ՝ Անիկայ իմ եղբայրս է ըսաւ. Ի՛ ս ա՛ս բանը ուղիղ սրտով ու մաքուր ձեռքերով
6 ըրի։ Եւ Աստուած անոր ըսաւ երազէ մէջ, Ես ալ գիտցայ որ ա՛ս բանը ուղիղ սրտով ըրիր, Նաև քեզ Ի ինծի դէմ Ի մեղք գործելէն ետ պահեցի. անոր համար քեզ չ'Ի ողջունցի որ անոր մօտենաս։
7 Բայց հիմա կնիկը իր էրկանը դարձուր. Ի՛ անզի անիկայ մարգարէ է, և քեզի համար աղօթք Ի ող ընէ՝ որ ապրիս. և Ի՛ թէ որ դուն անձկայ ետ չտաս, Ի գիտցի՛ր որ անշուշտ պիտի մեռնիս դուն և ամէն քու կինկիներդ։
8 Ուստի առտուընց կանուխ ելաւ Աբիմելէք, ու կանչեց իր բոլոր ծառաները, և բոլոր ա՛ս բաները անոնց * պատմեց. ու մարդիկը շատ
9 վախցան։ Եւ Աբիմելէք կանչեց Աբրահամը ու ըսաւ անոր, Մեզի ի՛ նչ ըրիր. ու ես քեզի ի՛ նչ յանցանք ըրի, որ Ի իմ՝ վրաս ու Թագաւորութեանս վրայ մեծ մեղք մը ըերիր. Ինչպէս որ չգործելու գործեր
10 գործեցիր ինծի։ Եւ Աբիմելէք ըսաւ Աբրահամին, Ի՞նչ տեսար
11 որ ա՛ս բանը ըրիր։ Եւ Աբրահամ ըսաւ, Ես ա՛ սկէ որ իրաւ ըրընէ չաս տեղ Աստուծոյ վախը չկայ, ու Ճկնկանս համար զիս կը մեռցընեն։
12 Եւ տակաւին իրաւ ըրընէ Ի իմ քոյրս է, հօրս աղջիկն է, բայց մօրս աղջկըը չըլլալովը՝ իմ կնիկս եղաւ։
13 Ու երբոր Ի Աստուած զիս իմ հօրս տունէն օտարութեան հանեց, ըսի ատոր, Ինծի ընելու շնորհքդ ա՛ս ըլլայ. ա՛ր որ երթալու ըլլանք, հոն Ի ինծի համար ըսես Թէ Ի մ եղբայրս
14 է։ Եւ Աբիմելէք Ի ոչխարներ ու արջառներ և ծառաներ ու աղախիններ առաւ, և Աբրահամին տուաւ. անոր կնիկը Սարրան ալ
15 անոր ետ տուաւ։ Եւ Աբիմելէք ըսաւ, Ահա՛ Ի իմ երկիրս քու առջեդ է. ա՛ր որ կ'ուզես՝ բնակէ՛։
16 Եւ Սարրային ըսաւ, Ահա՛ Ես հազար կտոր արծաթ տուի քու ահան քեզի Ի աչքերու ծածկոց ըլլայ բոլոր քեզի հետ եղողներուն առջեւը և ամենուն։ Այսպէս անի-
17 կայ յանդիմանուեցաւ։ Եւ Աբրահամ՝ աղօթք ըրաւ Աստուծոյ. և Աստուած բժշկեց Աբիմելէքը, ու անոր կնիկը և անոր աղախին-
18 ները, ու կը ծնանէին. քանզի Ցերը Աբրահամին կնոջը Սարրային համար՝ Աբիմելէքին ընտանեացը բոլոր արգանդները գլխովին դո-ցեր էր։

ԳԼ. ԻԱ

1 Իսահակին ծնունդը 4 ու թլփատութիւնը։ 6 Սարրա կ'ուրախանայ։ 9 Հագար ու Իսմայէլ դուրս կը ձգուին։ 15 Հագար Ներոդիան մէջ դանուելով 17 Հրեշտակէն կը մխիթարուի։ 22 Աբիմելէք Բերսաբէեի մէջ ուխտ կ'ընէ Աբրահամին հետ։

1 Եւ Տէրը իր ըսածին պէս Սարրային՝ այցելութիւն ըրաւ. և Ի իր ըրածին պէս Տէրը Սարրա-
2 յին։ Եւ Սարրա Ի յղացաւ, ու որդի մը ծնաւ Աբրահամին իր ծերութեան ատենը, Դան նոյն ժամանակին՝ որ Աստուած ըսեր էր անոր։
3 Եւ Աբրահամ իրեն ծնած՝ որ Սարրային իրեն ծնած իր որդւոյն
4 անունը Իսահակ դրաւ։ Եւ Աբրահամ Շրլվնատեց իր որդին Իսահակը՝ երբոր ութօրեան եղաւ Ի ինչպէս որ Աստուած իրեն պա-
5 տուիրեր էր։ Եւ Աբրահամ հարիւր տարեկան էր, երբոր իր որդին
6 Իսահակ ծնաւ իրեն։ Եւ Սարրա ըսաւ, Ի Աստուած իս խնդացուց ամէն լսողը Ի ինծի հետ պիտի իսնա-
7 դայ։ Նաև ըսաւ, Աբրահամին ո՛վ կ'ըսեր որ Սարրան տղաքներ պիտի սնուցանէ. Ի քանզի իր ծերութեան ատենը իրեն որդի ծնայ։

ԶԳԼ. ԽԸ. 18։ ՍԱՂ. ԼԳ. 1։ ԱՌԱԿ. ՀԳ. 6։
ՀԳԼ. ՃԸ. 12։ ԽՂ. 7։ ՅՏՆ՛Ս ԳԼ. ՃՍ. 29։
ՅԳԼ. ՃԸ. 1, 9, 11, ՃԱ։ ԲԸԲ. ՃՍ. 8։
ՆԳԼ. ՃԸ. 13։
ԼԳԼ. ՃԸ. 16։

ՀԳԼ. ՃՂ. 9։

ԼՀՊ 5։
ՊԴԼ ԻՂ. 11։
ԼՊԼ. ԻԲ. 65։

ՀՁՕՐ. ԽԸ. 9, 10։

ՀԳԼ. ՃԸ. 17։

ՄԱԹԱՂ. Բ. 21։
ԲԳԼ. ՃԷ. 19։ ՃԸ. 10, 14։ ԳԱՂ. Գ. 23, 28։
ԷԳՕՐ. Է. 8։ ԳԱՂ. Գ. 22։ ԲԸԲ. ՃՍ. 11։
ԴԳԼ. ՃԷ. 21։
ԻԳԼ. ՃԷ. 19։
ՂԳՕՐ. Է. 8։
ԻԳԼ. ՃԷ. 10, 12։

ԲԸԲ 1897

ՀԳԼ. ՃԷ. 1, 17։
ԲՄԱՂ. ՃԻԳ. 2։ ԲՍ. ՃՀ. 1։ ԳԱՂ. Գ. 27։
ՀԳԼ. Ս. 58։
ԻԳԼ. ՃԸ. 11, 12։

Ն. Ք. ՂԲ. ԱՐ 1897

8 Եւ տղան մեծցաւ, ու կաթէն կտրուեցաւ. և Աբրահամ մեծ ընթրիք բրաւ Իսահակին կաթէն կտրուած օրը։

ՀԳԼ. ԺԶ. 1։ ԻԳԼ. ԺԶ. 15։ ՅԳԱԼ. Գ. 22։

9 Եւ Սարրա տեսնելով որ Եգիպտացի Հագարին որդին՝ Իսրն որ Հոփար Աբրահամին ծնաւ, ծաղր

ԱՐ 1892

10 կ'ընէ, ըսաւ Աբրահամին, Վռնդուեցնէ՛ այս աղախինը ու անոր որդին. ինչու որ այս աղախինին որդին իմ որդւոյս Իսահակին հետ

ՀԳԼ. ԺԱ. 30։ ՑՀՆ ԳԼ. ԼԵ. 6. Ա ԼՉ. 6, 7։

11 ժառանգ պիտի չըլլայ։ Եւ այս բանը Աբրահամին շատ գժուար եբացաւ՝ հոր որդւոյն պատճառաւը։

Հ ԳԼ. ԺԶ. 18։

12 Եւ Աստուած ըսաւ Աբրահամին, Ցղուն համար, ու աղախնիդ համար՝ ապ բնաբ թող քեզի դըժուար չերեւնայ. Սարրային քեզի ըսած բոլոր խօսքը մտիկ ըրէ. քանզի Իսահակով քեզի սերունդ

ՅՀԱՒԼ. Թ. 7, 8։ ԲԵՐ. ԺԱ. 18։

13 պիտի կոչուի։ Եւ աղախնին որդին ալ ազգ մը պիտի ընեմ, ինչու որ անիկայ քու սերունդդ է։

ԳՀԸՐ 18։ ԳԼ. ԺԶ. 10։ ԺԶ. 20։

14 Ու Աբրահամ առտուանց կանուխ եղաւ, և հաց ու տիկ մը ջուր առաւ, ու Հագարին տուաւ՝ անոր ուսին վրայ դնելով, և տղան ալ փոխեց, ու Վերկեց անիկայ. և գնաց անիկայ ու Բերսաբէէի անապատին մէջ անդին ատին կը պըտրտէր։

ՑՀՆՏ. Ը 35։

15 Եւ տիկէն ջուրը հատաւ, ու մայրաներուն մէկուն

16 տակը ձգեց տղան։ Եւ նետընկեցի մը չափ հեռու գնաց, ու դիմացը նստաւ. ինչու որ բսաւ։ Ցղուն մեռնիլը չտեսնեմ. և դիմացը նըստելով իր ձայնը վերցուց ու լացաւ։

ՅԵԼ. Գ. 7։

17 Եւ Աստուած տղուն ձայնը լսեց. ու Աստուծոյ հրեշտակը երկինքէն կանչեց Հագարը, ու անոր ըսաւ, Հա՛գար՝ քեզի ինչ եղաւ. մի՛ վախնար, ինչու որ Աստուած լսեց տղուն ձայնը՝ անոր եղած տեղէն։

ՅՀԳՐ 13։

18 Ելի՛ր, տղան վերցո՛ւր, ու ձեռքովդ օդնէ՛ անոր. ինչու որ Վմեծ

19 ազգ մը պիտի ընեմ անիկայ։ Եւ Աստուած Հագարին աչքերը բացաւ, ու ջրհոր մը տեսաւ. և գնաց ու տիկը ջրով լեցուց, ու տղուն

20 խմցուց։ Եւ Աստուած Վտղուն հետ էր, որ մեծցաւ ու անապատը բնակեցաւ. Ե աղեղնաւոր եղաւ։

21 Ու Փառանի անապատին մէջ բնակեցաւ. և մայրը Վանոր կնիկ մը առաւ Եգիպտոսի երկրէն։

22 Ու եղաւ որ ան ատենը Վ Աբիմելէք և իր սպարապետը Փիքօղ խօսեցան Աբրահամին ըսելով, ՎԱստուած քեզի հետ է ամէն բանի

23 մէջ՝ ինչ որ գործես. Եւ հիմա Վհոս ինծի երդո՛ւմ ըրէ Աստուծով, որ ինծի ու իմ զաւակիս և իմ սերունդիս հետ նենգութեամբ պիտի չվարուիս. հապա իմ քեզի ըրած բարութեանս պէս պիտի ընես ինծի ու այս երկրին՝ որուն մէջ

24 բնակեր ես։ Եւ Աբրահամ բսաւ,

25 Ես երդում կ'ընեմ։ Ու Աբրահամ յանդիմանեց Աբիմելէքը Ջրհորի մը համար՝ որն որ Աբիմելէքին ծառաները Ռբռնութեամբ

ՑՀՆ ԳԼ. ԻԵ. 15, 18, 20, 21, 22։

26 առած էին։ Եւ Աբիմելէք բսաւ, Այս բանը ով ընելը չեմ գիտեր. և դուն ալ չիմացուցիր ինծի, ու ես ալ լսած չէի, բայց միայն այս

27 օր։ Եւ Աբրահամ ոչխարներ ու արջառներ առաւ ու Աբիմելէքին տուաւ, ու երկուքին ալ Վուխտ

ՀԳԼ. ԻՀ. 31։

28 բրին։ Եւ Աբրահամ ոչխարներէն եօթը հատ էգ գառներ զատ դըրաւ

29 բաւ։ Ու Աբիմելէք բսաւ Աբրահամին, Ռ՞ինչ պիտի ընէն այս եօթը էգ գառինքը՝ որ դուն զատ

ՓԳԼ. ԼԲ. 8։

30 դրիր։ Եւ անիկայ բսաւ, Այս եօթը էգ գառինքը իմ ձեռքէս առնես, որ անոնք ինծի վկայութիւն ըլլան՝ թէ Վայս հորը ես փո-

ՐԳԼ. Լ. 48, 52։

31 րեր եմ։ Անոր համար Վայն տեղին անունը Ռբերսաբէէ կոչեց. ինչու որ երկուքին ալ հոն երդում ը-

ՅԳԼ. ԻՀ. 33։

32 րին։ Եւ Բերսաբէէի մէջ ուխտ ըրին. ան ատենը ելաւ Աբիմելէք ու անոր սպարապետը Փիքօղ, և Փղշտացւոց երկիրը դարձան։

* ՅՈ՛Ր ՔՀՆՈՐ ԵՐԴՄԱՆ։

ԱՐ 1891

33 Եւ Աբրահամ ծառեր տնկեց Բերսաբէէի մէջ. ու հոն Վյաւիտենական Աստուծոյ՝ Եհովային Վանուն կանչեց։

ՐՕՐ. ԼՀ. 27։ ԵՒ. Խ. 28։ ՀԱՒՔ. Ժ. 26։ ՍՏԻՄ. Ա. 17։

34 Եւ Աբրահամ շատ օրեր պանդխտեցաւ բրաւ Փղշտացւոց երկրին մէջ։

ՀԳԼ. ԻՔ

1 Աստուած Աբրահամը կը փորձէ՝ հրամայելով որ իր Իսահակ որդին զոհ ընէ։ 3 Աբրահամ մին հաւատքը և հնազանդութիւնը։ 11 Հրեշտակը կ'արգիլէ զանիկայ Իսահակը մորթելէն։ 13 և անոր տեղը Աբրահամ խոյ մը կը գտնէ։ 14 Ան տեղը Եհովայիրէ կ'անուանի։ 15 Աբրահամ նորէն կ'օրհնուի։ 20 Նահովրի ազգաժամարը մինչև Ռեբեկա։

1 Ու եղաւ որ այս բաներէն ետքը Վ Աստուած փորձեց Աբրահամը, ու ըսաւ անոր, Ո՛վ Աբրահամ. և անիկայ բսաւ, Ահա՛ ես հոս եմ։

1872 ՑՀՆ ՀՆԱԿ. ԳՈՎԱՆԻԿԻ. ՍԱՅՈՐ. Ժ. 13։ ԲԵՐ. ԺԱ. 17։ ՑԱԿ. Ա. 12։ ՊԵՏ. Ա. 7։ Ի ԲԵՐ. ԺԱ. 17։ Ջ ԲՈՒՆ. Գ. 1։

2 Եւ անիկայ ըսաւ, Հիմա Ռքու սիրած միկհատիկ որդիդ Իսահակը ա՛ռ, ու Ռ Մորիայի երկի՛րը գնա, և հոն զանիկայ ողջակէ՛զ ըրէ լեռներուն մէկուն վրայ՝ որն որ ես քեզ

3 զի պիտի ըսեմ։ Եւ Աբրահամ առտուանց կանուխ եղաւ, ու իր իշուն համեցը դրաւ, և իր հետը երկու ծառայ ու իր Իսահակ որդին առաւ. և ողջակէզի համար փայտ ճեղքեց, ու վրաւ գնաց անոր՝ որ Աստուած իրեն բսաւ։

4 Ու երրորդ օրը Աբրահամ իր աչքերը վեր վերցուց, ու հեռուէն տե-

5 սաւ ան տեղը ։ Եւ Աբրահամ ըսաւ իր ծառաներուն . Դուք իշնան հետ հո՛ս մնացէ՛ք , և ես ու տղան մինչև հոն երթանք , ու երկրպագութիւն ընենք , և նորէն ձեզի դառնանք ։
6 Ու Աբրահամ ողջակէզին փայտերը առաւ , ու Ը իր որդւոյն Իսահակին վրայ դրաւ , և ինքը իր ձեռքը առաւ կրակը ու դանակը , ու
7 երկուքին մէկտեղ գացին ։ Եւ Իսահակ իր հօրը Աբրահամին խօսեցաւ ու ըսաւ ; Հա՛յր իմ . և անիկայ ըսաւ , Ահա՛ հօ՛ ես , ո՛րդեակ իմ ։ Ան.յսպէս
9 երկուքը մէկտեղ գացին ։ Ու հասան տեղը՝ որ Աստուած անոր ըսեր էր . և Աբրահամ հոն սեղան շինեց ու փայտերը շարեց , և իր որդին Իսահակը կապեց , ու Ը զանիկայ սեղանը՝ փայտերուն վրայ
10 դրաւ ։ Եւ Աբրահամ իր ձեռքը երկնցուց , ու դանակը առաւ
11 որ իր որդին մորթէ ։ Եւ Յերովը հրեշտակը երկինքէն անոր կանչեց , ու ըսաւ , Աբրահա՛մ՝ Աբրահամ . և անիկայ ըսաւ , Ահա՛ հօ՛ ես ։
12 Եւ ըսաւ ։ Ձեռքդ ձեր.ք մի՛ դպցներ , և անոր բան մը մի՛ ըներ . քանզի հիմա գիտցայ որ Աստուածէ կը վախնաս . որովհետև քու մէկհատիկ որդիդ ինծմէ չխնայեցիր ։
13 Եւ Աբրահամ իր աչքերը վեր վերցուց ու նայեցաւ , և ահա՛ Ը ետևը խիտ մացառներուն մէջը եղջիւրնեբէն բռնուած խոյ մը կար . ու Աբրահամ գնաց ու խոյը առաւ , և զանիկայ իր որդւոյն տեղը ողջակէզ
14 մատուց ։ Եւ Աբրահամ անտեղին անունը *Եհովայիրէ կոչեց , որ մինչև այսօր կ՚ըսուի , Ցերը լեռանը
15 մէջ պիտի երևնայ ։ Եւ Յերովը հրեշտակը երկրորդ անգամ երկինքէն
16 կչեց Աբրահամը կանչեց , Ու ըսաւ , Ես իմ անձիս վրայ երդում ըրի՛ կ՚ըսէ Ցերը , որովհետև ասր բանը ըրիր , ու ինծի համար քու մէկհատիկ որդիդ
17 դուդ չխնայեցիր , Քեզ օրհնելով պիտի օրհնեմ , ու քու սերունդդ երկինքի աստղերուն , ու ծովեզերքը եղող աւազին պէս խիստ պիտի շատցընեմ . և էքու սերունդդ Նէր թշնամիներուն քաղաքները
18 պիտի ժառանգէ . Ե՛ու երկրի բոլոր ազգերը քու սերունդովդ պիտի օրհնուին . Ե՛որովհետև իմ ձայնիս ա-
19 կանջ դրիր ։ Ան.յսպէս Աբրահամ իր ծառաներուն դարձաւ , ու եղան ու մէկտեղ Ը Բերսաբէէ գացին . և Աբրահամ Բերսաբէէի մէջ կը բնակէր ։
20 Ու եղաւ որ ասր բաներէն ետքը՝ Աբրահամին պատմուեցաւ՝ ըսելով , Ահա Ը Մեղքան ինքն ալ որդիներ
21 ծնաւ քու եղբօրդ Նաքովրին . Առաջինեկ որդին Ը Հուսը , և անոր եղբայրը Բուզը , ու Ղ Արամին հայրը
22 Կամուէլը , Եւ Քազադը , ու Ասաւը , և Փաղդասը , ու Ցեղվասը
23 փը , և Բաթուէլը ։ Եւ Ը Բաթուէլ ծնաւ Ռեբեկան . ասոնք Ը Ը Մեղքան Աբրահամ Ը Ը Ը

տամ . իմ ժողովուրդիս որդւոցը
առջևը ան քեզի տուի . Թաղէ՛ քու
12 մեռելդ : Եւ Աբրահամ ան երկ-
րին ժողովուրդին առջևը խոնար-
13 հութիւն ըրաւ , ու Եփրոնին խօ-
սեցաւ , երբոր ան երկրին ժողո-
վուրդը կը լսէին , ու ըսաւ , Բայց
Թէ որ ես ինձի պիտ ԹՈՒ , կ՚աղա-
չեմ քեզի՛ ինծի՛ մեռիլ ըսէ . ես ար-
տին գաղակը տամ . ա՛ռ ինծմէ , ու
14 ես իմ մեռելս հոն թաղեմ : Ու
Եփրոն պատասխան տուաւ Աբրա-
15 համին ու անոր ըսաւ , Ցեր իմ՝ լսէ՛
ինծի . դետինը չորս հարիւր շեկղ
արծաթի է՛ արժէ . իմ ու քու մէջ-
տեղ ան ի՞նչ է . ուրեմն Թաղէ՛
16 քու մեռելդ : Եւ Աբրահամ Եփ-
րոնին մտիկ ըրաւ . ու Աբրահամ
Եկշռեց արծաթը , ԹՈՒ պատաՒ Եփ-
րոնին , ինչպես որ անիկայ քեռին
որդւոցը առջևը խօսեր էր , չորս հարիւր սիկղ արծաթի՝ վաճա-
ռականներուն մէջ անցած դրաւ :
17 Ու Եփրոնին արտը՝ որ Մաքփելա-
յին մէջ Մամբրէին դիմացն է ,
արտը՝ ու հոն եղած այրը՝ ու ան
բոլորտիքի սահմաններուն մէջ
եղած արտին մէջի բոլոր ծառերը՝
18 Աբրահամին ստացուածք ըլլալու
համար հաստատուեցաւ , անոր
քաղաքին դռնէն մտնող բոլոր քե-
19 տին որդիներէն Աբրահամին գերեզ-
մանի ստացուածք ըլլալու համար
հաստատուեցաւ :

ԳԼ . Ի Գ

1 Աբրահամ կ՚եղած էր ծեր ու
առոյգ հասակով , 12 և աղօթքը :
15 Ռեբեկան անոր կը հանդիպի Ներոյին քու-
վը . 18 անոր ջուր կը խմցնէ , 22 և պարգև
կ՚ընդունի , 24 և իր տոհմէն եղած ըլլալը կը ծա-
նուցանէ անոր : 29 Լաբան իր տունը կ՚ըն-
դունի զանիկայ : 34 Ծառան իր գալուն պատ-
ճառը կը պատմէ : 50 Լաբան և Բաթուէլ
կ՚ընդունին ծառային առաջարկութիւնը : 58
Ռեբեկան կը հաճի երթալու . 62 Իսահակ
կը հանդիպի անոնց՝ դաշտին մէջ :

1 Աբրահամ ՚ օրերը անցուցած
՚ ծերացած էր . ու Ցերը Բ ամէն
2 բանի մէջ օրհնեց Աբրահամը : Եւ
Աբրահամ ըսաւ ՚ իր տանը երէց
ծառային՝ որ Ւիր բոլոր ունեցածին
վերակացուն էր , Կ՚աղաչեմ՝ քեզի
Ի ձեռքդ իմ երանգիս տակը դիր .
3 Եւ քեզ Կ՚երդմնցնեմ Ցերոջմով ,
որ երկինքին Աստուածը ու երկրին
Աստուածն է , որ Իմ որդւոյս կնիկ
չառնես քանանացւոց աղջիկներէն ,
4 որոնց մէջը որ ես կը բնակիմ . Հա-
պա Իմ երկիրս ու իմ ազգականս
ներսէս Ի երթաս , ու իմ որդւոյս
5 Իսահակին Առնէ կնիկ առնես : Եւ
ծառան ըսաւ անոր , Գուցէ կնիկը
իմ ետևէս աս երկիրը գալ չուզէ .
կ՚ըլլա՞յ որ քու որդիդ ան երկիրը
դարձընեմ՝ ուակից որ դուն ելար .
6 Եւ Աբրահամ ըսաւ անոր , Զգուշ
չացի՛ր որ իմ որդիս հոն չդարձընես :
7 Երկինից Ցեր Աստուածը՝ որ Ի զիս
իմ Հօրս տունէն ու իմ ծնած երկ-
րէս հանեց , և որ խօսեցաւ Ինծի , ու
երդում ըրաւ Ինծի , ըսելով , Ես Ա
երկիրը քու սերունդիդ պիտի տամ ,
Ւանիկայ իր հրեշտակը քու առջևդ
պիտի խրկէ , ու դուն անկէ իմ որ-
8 դւոյս կնիկ պիտի առնես : Եւ Թէ
որ կնիկը քու ետևէդ գալ չուզէ ,
Ես քիմ երդումէս դուն անպարտ
կ՚ըլլաս . միայն Թէ իմ որդիս հոն
9 չդարձընես : Եւ ծառան իր տիրոջ
ը Աբրահամին երանացը տակը
դրաւ իր ձեռքը , ու աս բանին հա-
մար երդում ըրաւ անոր :
10 Եւ ծառան իր տիրոջը ուղտերէն
տասը ուղտ առաւ ու գնաց . Ի քանզի
իր տիրոջը բոլոր բարիքները իր
ձեռքն էր . և եաւ ու դէպ Ի * Մի-
ջագետ Կ՚երթալով քաղաքը գնաց :
11 Եւ քաղաքին դուրսի դին ուղտերը
նստեցուց Ջրհորի մը քով իրիկուան
դէմ՝ Կինիկներուն Ելք քաշելու-
12 ելած ատեր . Եւ ըսաւ , ՑՈՎ Ցեր՝
իմ տիրոջս Աբրահամին Աստուածը ,
կ՚աղաչեմ քեզի՛ Դյաջողէ Ինծի այս-
օր , և իմ տիրոջս Աբրահամին բա-
13 րերարութիւն ըրէ . Ահա Ես Ջու-
րի աղբիւրին քովը կը կայնիմ . և
Ի սա քաղաքիս բնակչացը աղ Ջիկները
14 Ջուր հանելու կ՚ելլեն : Եւ ը լսայ Թէ՝
երբոր աղջկան ըսեմ , Շնո՛րհք
ըրէ սափորդ Ինձ ցո՛ւր որ խմեմ . ու
անիկայ ըսէ Թէ Խմէ՛ , ու քու ուղ-
տերուդ ալ խմցընեմ , անիկայ ըլ-
լայ քու Իսահակ ծառայիդ համար
ասկմանածդ . և Ի սով գիտնամ՝ որ
իմ տիրոջս բարերարութիւն ըրիր :
15 Ու եղաւ որ տակաւին իր խօսքը
չլմընցուցած , ահա Աբրահամին
եղբօրը Նախվէրին կնոջը Ռեբեքա-
յին որդւոյն Բաթուէլին ծնած Ռե-
բեկան եկաւ , իր ուսին վրայ սափո-
16 րը ունենալով : Եւ աղջիկը Ի նիսա
դեղեցիկ տեսքով կոյս մըն էր , ու Է-
րիկ մարդ մը զանիկայ դիտցած չէր .
և անիկայ Ի ջուր աղբիւրը , ու իր սա-
փորը լեցուց ու կը դառնար : Եւ
17 ծառան զանիկայ դիմաւորելու վա-
զեց , ու ըսաւ , Շնո՛րհք ըրէ՛ քու
սափորէդ Ինծի քիչ մը ջո՛ւր խմցուր :
18 Եւ անիկայ ըսաւ , Խմէ՛ տէր իմ .
ու շուտով սափորը իր ձեռքին վրայ
19 Ի ջեցուց , և խմցուց անոր : Ու եր-
բոր անոր խմցուց լմընցուց , ըսաւ ,

1860

ԷԽԼ . Լ . 15 : ԵՂԿ . ԽԵ . 12 :

ԲԵՐԵՄ . ԼԲ . 9 :

ԺԳԼ . ԽԵ . 9 : ԽԹ . 30 : 31 : 32 : Ծ . 13 : ԳԵՐ . Հ . 16 :

Ի ՏԵ՛Ս ՀԸՌԱԹ . Գ . 7 , 8 , 9 , 10 : ԵՐԵՄ . ԼԲ . 10 , 11 :

ՈՒ ԳԼ . ԺԸ . 11 : ԽԱ . 5 : Բ ԳԼ . ԺԳ . 2 : ՀՄԲ 35 : ՍԱՂ . ՃԺԸ . 3 : ԱՒԱԿ . Ժ . 22 :

Ֆ ԳԼ . ԺԵ . 2 : Ք ՀՄԲ 10 : ԳԼ . ԼԸ . 4 , 5 : 6 :

1857

Ի ԳԼ . ԽԵ . 29 : ՄՇ . ԽԹ . 24 : ՈՂԲ . Ե . 6 : Ղ ԳԼ . Ժ . 22 : Բ ՕՐ . 13 : 6ԵՍ . Բ . 12 :

Ի . ԳԼ . ԽՂ . 33 : ԽԵ . 46 : ԸԸ . 2 : ԵԼ . ԼԶ . 16 : Բ ՕՐ . Ե . 3 : ԷԳԼ . Ժ . 1 :

1857

Ի ԳԼ . ԽԸ . 2 :

ԺԳԼ . ԺԸ . 1 ; 7 :

Ի ԳԼ . Ժ . 7 : Ժ . 15 : ԺԵ . 18 : ԺԵ . 8 : ԵԼ . Լ . 13 : Բ ՕՐ . Ա . 8 : ԼԲ . 4 : ԳԵՐ . Ե . 5 :

ԼԵԼ . ԽԴ . 20 , 23 : ԼՋ . 2 : ԵՉԲ . Ա . 14 :

Ի ՁԵՒ . Բ . 17 , 20 :

Ի ՀՋԲ 2 :

* ԵՒՀ . ԱԲԱՀ ՆԱՀԱԳԱՒԱՐ

Ի ԳԼ . ԽԵ . 43 :

ՀԵԼ . Բ . 16 : ԱԹԱԳ . Բ . 11 :

Ի ՀՋԲ 27 : ԳԼ . ԻԶ . 24 : ԽԲ . 13 : ԼՐ . 9 : ԵԼ . Դ . 6 , 15 : ՂԵԶԵՄ . Ա . 11 : ՍԱՂ . ԼԵ . 5 :

Ի ՀՋԲ 43 :

ՄԳԼ . ԽԹ . 9 : ԵԼ . Բ . 16 Ֆ

Ի ՁԵ՛Ս ԴԱՒ . Զ . 17 , 87 : Ա ԹԱԳԱԴ . 7 : ԺԴ . 8 : Ի . 7 :

ՆԳԼ . ՃԱ . 29 : ԻԲ . 28 :

ԼԳԼ . ԻԶ . 7 :

ՈՒ ՁԵՒ . Պ . 8 : Դ . 9 :

Ն·Ք·ԳԲ· 1857

Ուղտերուդ ալ ըմբ քաշեմ, մինչև
20 որ ամէնքը խմեն։ Եւ շուտով սա-
փորը աւազանին մէջը պարպեց, ու
նորէն հորը վազեց ըմբ քաշելու, և
ամոր բոլոր ուղտերուն համար ըմբ
21 քաշեց։ Եւ մարդը զարմանալով
անոր վրայ՝ լուռ կը մնար, մտածե-
լով թէ արդեօք Տէրը անոր ճամ-
22 բան յաջողեց, թէ չէ։ Ու երբոր
ուղտերը խմելը լմնցուցին, մարդը
կէս սիկղ ոսկիէ օղակ մը, և անոր
ձեռքերուն համար տասը սիկղ ոսկիէ
երկու ապարանջան հանեց, ու անոր
23 ըսաւ. Ու ըսաւ։ Դուն որո՞ն
աղջիկն ես, կ՚աղաչեմ ըսէ ինծի.
քու հօրդ տունը մեզի տեղ համար գիշե-
24 րը կրնանալու տեղ կա՞յ։ Եւ անիկայ
ըսաւ անոր, Ես Բեթուէլին որդուն
Ռեբեկային աղջիկն եմ, որն որ
25 Մէլքա Նաքորին ծնաւ։ Նաև
ըսաւ անոր, Մենք շատ յարդ ու
ճարակ ունինք, և դիշերը կրնալու
26 տեղ ալ։ Ու մարդը խոնարհեցաւ,
ու Տէրոջը երկրպագութիւն ըրաւ.
27 Եւ ըսաւ, Օրհնեալ ըլլայ իմ տի-
րոջս Աբրահամին Տէր Աստուածը,
որ իմ տիրոջ վրայ ողորմութենէն ու
իր ճշմարտութենէն չզլկեց. քանի
որ ես ճամբուն մէջն էի, Տէրը զիս
իմ տիրոջս եղբայրներուն տունը ա-
28 ռաջնորդեց։ Եւ աղջիկը վազեց, ու
ասի բաները իր մօրը տունը պատմեց։
29 Բեթուէլական եղբայր մը ունէր
Լաբան անունով. ու Լաբան դուրս
վազեց դէպ՚ի աղբիւրը մարդուն
30 քովը. Ինչու որ տեսնելով օղակը,
և իր քրոջը ձեռքերուն վրայի ապա-
րանջանները, ու լսելով իր քրոջը
Ռեբեկային խօսքերը, որ կ՚ըսէր
Թէ՝ Ան մարդը ասանկ խօսեցաւ
ինծի, մարդուն եկաւ. և ահա
անիկայ ուղտերուն քովը աղբիւրին
31 մօտ կայներ էր. Ու ըսաւ անոր,
Եկո՛ւր Տո՛ւ Տէրոջը օրհնեալը, ինչո՞ւ
դուրս կայներ ես. քանզի տունը
պատրաստեցի, և ուղտերուն համար
32 տեղ մը։ Ու մարդը տունը եկաւ.
և ուղտերը քակեց, և ուղտերուն
յարդ ու ճարակ և անոր ոտքերը ու
անոր հետ եղող մարդոցը ոտքերը
33 լուալու ջուր տուաւ։ Եւ անոր առ-
ջև կերակուր դրուեցաւ. բայց
անիկայ ըսաւ, Մինչև որ իմ խօս-
քերս չզրուցեմ, չեմ ուտեր. և
34 Լաբան ըսաւ, Զրուցէ՛։ Ու ա-
նիկայ ըսաւ, Ես Աբրահամին ծա-
35 ռան եմ. Եւ Տէրը մեծապէս
օրհնեց իմ տէրս, ու մեծ մարդ մը
եղաւ. և անոր հօտեր ու արջառ-
ներ, և արծաթ ու ոսկի, և ծա-
ռաներ ու աղախիններ, և ուղ-
36 տեր ու էշեր տուաւ։ Եւ իմ տի-
րոջս կնիկը Սարրան իր պատա-

Թեան առնելը։ որդի մը ծնաւ իմ
տիրոջս, որ ինչքերը իր ունեցածը
37 անոր տուաւ։ Եւ իմ տէրս ինծի
երդումով ընել տուաւ՝ ըսելով, Ըրէլ-
լայ որ իմ որդւոյս կնիկ առնես
քանանացւոց աղջիկներէն, որոնց
38 երկիրը որ ես կը բնակիմ. Հապա
իմ հօրս տունը ու իմ ազգատոհմիս
երթաս, ու իմ որդւոյս կնիկ առ-
39 նես։ Եւ ես իմ տիրոջս ըսի, Գու-
40 ցէ կնիկը իմ ետեւէս չգայ։ Եւ ա-
նիկայ ինծի ըսաւ, Տէրը՝ որուն
առջևը ես կը քալեմ, իր հրեշտա-
կը քեզի հետ պիտի խրկէ, ու քու
ճամբադ պիտի յաջողէ, և իմ որ-
դւոյս՝ իմ ազգատոհմիս ու իմ հօրս
41 տունէն կնիկ պիտի առնես։ Ուրեմն
դուն ան ատենը իմ երդումէս ան-
պարտ պիտի ըլլաս, երբոր իմ ազ-
գատոհմիս երթալով, քեզի չտան
չտան, ան ատենը իմ երդումէս
42 անպարտ պիտի ըլլաս։ Եւ աղ-
բիւրը եկայ այսօր, ու ըսի՝ Ո՛վ
Տէր՝ իմ տիրոջս Աբրահամին Աս-
տուածը, Թէ որ հիմա աս իմ ճա-
նապարհս որ կ՚երթամ դուն կը յաջողես,
43 Ահա ես ջուրի աղբիւրին քովը կը
կայնիմ. և ըլլայ որ աղջիկը ելո-
ղը քաշելու դայ, և ես անոր ըսեմ՝ Թէ
Ընո՛ւրկ ըրէ, ինծի քու սափորդ
44 քիչ մը ջո՛ւր խմցուր, Եւ անիկայ
ինծի՝ Դո՛ւն ալ խմէ, և ուղտերուդ
համար ալ ելող քաշեմ՝ ըսէ, Թող
անիկա՛յ ըլլայ Տէրոջը սահմանած
կնիկը իմ տիրոջս որդւոյն համար։
45 Եւ ես իմ սրտիս մէջը տակաւին խօս-
քը չլմնցուցած, ահա Ռեբեկան
կ՚ելլէր սափորը իր ուսին վրայ ու-
նենալով. և աղբիւրը իջաւ, ու ելող
քաշեց, և ըսի անոր, Ընո՛ւրկ ը-
46 րէ՝ ինծի ջո՛ւր խմցուր։ Եւ անի-
կայ շուտով սափորը իր ուսէն վար
առաւ, ու ըսաւ, Խմէ՛, և ուղ-
տերուդ ալ խմցնեմ. ուստի ես
խմեցի, և ուղտերուն ալ խմցուց։
47 Եւ հարցուցի անոր ու ըսի, Դուն
որո՞ւն աղջիկն ես. և անիկայ ըսաւ,
Մեղբայի Նաքորին ծնած որդւոյն
Բեթուէլին աղջիկն եմ. ան ատենը
ես օղակը անոր քիթը, ու ապարան-
ջանները անոր ձեռքերուն վրայ դրի։
48 Եւ խոնարհեցայ, ու Տէրոջը երկր-
պագութիւն ըրի, և իմ տիրոջս
Աբրահամին Տէր Աստուածը օրհնե-
ցի, որ Իմ տիրոջս եղբօրը աղջիկը
իր որդիին առնելու համար զիս ու-
49 ղիղ ճամբան առաջնորդեց։ Եւ
հիմա թէ որ իմ տիրոջս Էշնորհք ու
ճշմարտութիւն պիտի ընէք, ինծի
պատմեցէք. և թէ չէ՝ նորէն ինծի
ըսէք, որ ես յօ կողմը կամ ձախ
50 կողմը գառնամ։ Ուստի Լաբան
ու Բեթուէլ պատասխան տուին

Ն·Ք·ԳԷ· 1857

ՈՒԳ·ԽԴ·2։
ՖԳԼ·ԽԱ·10։ ԽԸ·5։
ՄՀՐ 3։
Բ ՀՀՐ 4։
Ե ՀՀՐ 5։
Զ ՀՀՐ 7։
ԻԳԼ·ԺԵ·1։
ՂՀՐ 8։
ԸՀՐ 12։
ԸՀՐ 13։
ԺՀՐ 15, ՃԼ։ ա ԹԱԳ·ա·18։
ՀԵԼԿ·ԺԷ· 11, 12։
ԺՀՐ 26։
ԼԳԼ·ԽԲ·23։
ԻԳԼ·ԽԵ· 29։ ՃԹ· Բ·14։

ՆՇՔԳ 1857

ԹՄաղ. ճՀբ. 23։ Մաս. խա. 42։ Մար. Ժբ. 11։

ՆԳԼ. լա. 24։
ՀԳԼ. Ի. 15։
ՅՀՄԲ 26։

ՂՆԼ. գ. 22։ Ժա. 2։ Ժբ. 35։

ԺբՄՆ. խա. 3։ Եզբ. ա. 6։

ՄՀՄԲ 56, 59։

ՅԴաա. Ժգ. 8։

ՆԳԼ. լԸ. 8։

ԼԳԼ. Ժե. 16։

ՈԳԼ. Խբ. 17։
* ԵՒԲ. Դաա. ՈԸ

ԼԳԼ. Ժզ. 14։ ԽԸ. 11։

ՊՃԾՈ. ա. 8։ Մաղ. ա. 2։ ՀԵ. 12։ ճՀԹ. 15։ ՀԽգ. 5։
ԲԿաՂ ա. ՂՈՐՔ

ԼՃՃՈ. Ժե. 18։

ՈՒ ըսին ։ Ահա բանը Ցերոջմէն է. Ի մենք քեզի գէշ կամ աղէկ չենք 51 կրնար ըսել ։ Ահա Ռեբեկան հրաւառելդ է, ա՛ռ ու գնա՛. և Ցերոջը բսածին պէս թող քուռ տիրոջդ որ- 52 դւոյն կին՛կ ըլլայ ։ Ու եղաւ որ երբոր Աբրահամին ծառան անոնց խօսքերը լսեց, մինչև գետինը Ի- ՆաՀԵՒՎ երկրպագութիւն բրաւ- 53 Ցերոջը ։ Եւ ծառան ադաճառելէն զարդեր ու ոսկեղէն զարդեր և հանդերձներ հանեց, ու Ռեբեկային տուաւ. և անոր եղբօրը ու մօրը 54 պատուական ընծաներ տուաւ։ Եւ կերան ու խմեցին ինքը ու իր հետ- տը եղող մարդիկը, ու գիշերը հոն ճնացին. և առտուանց ելան, ու ինքը բսաւ, ՂՃիս իմ տիրոջս խըր- 55 կեցէք ։ Եւ աղջկանը եղբայրը ու մայրը բսին, Թող աղջիկը Ճքանի մը օր գոնե տասը օր մեր քովը կե- 56 նայ, ա՛ետքը երթայ ։ Եւ ինքը բսաւ անոնց, Ճիս մի՛ արգիլէք, ինչու որ Տէրը իմ ճամբաս յաջողեց. թո՛ղ տուէք գիս՝ որ տիրոջս եր- 57 թամ ։ Եւ անոնք բսին, Աղջիկը կանչենք ու անոր բերանը փնտր- 58 ուենք ։ Եւ կանչեցին Ռեբեկան, ու բսին անոր, Ա՞ս մարդուն հետ կ'երթա՞ս. և անիկայ՝ Կ'երթամ 59 բսաւ ։ Ու իրենց քոյրը Ռեբեկան ու Ոանոր դայեակը, և Աբրահամին ծառան ու անոր մարդիկը իրկեցին։ 60 Եւ օրհնեցին Ռեբեկան, ու բսին անոր, Դուն մեր քոյրն ես. Ի՞նա- զարաւոր բիւրերու մայր ըլլաս, և Ոքու սերունդդ իր թշնամիներուն 61 *քաղաքները ժառանգէ ։ Եւ Ռեբեկա ու իր աղախինները ելան և ուղտերը հեծան, ու ան մարդուն ետևէն գացին ։ Եւ ծառան առաւ Ռեբեկան ու գնաց ։

62 Եւ Իսահակ Ի Լահայրոյի ջրհորէն դարձած կու գար. ինչու որ անիկայ 63 Տարաւային երկիրը կը բնակէր ։ Եւ Իսահակ Ի իրիկուան դէմ դաշտը ելեր էր Ի մտածումն ընելու. ու իր աչ- քերը վերցուց ու նայեցաւ, և ահա ուղտեր կու գային ։ Եւ Ռեբեկա 64 իր աչքերը վերցուց, ու երբոր Ի- սահակը տեսաւ, Էուղտէն վար ի- ջաւ ։ Եւ ըսաւ ծառային, Դաշ- 65 տին մէջ դէպ Ի մեզի եկող մարդը ո՞վ է, և ծառան ըսաւ, Իմ տէրս է. ու ինքը քօղը առաւ ու ծած- 66 կուեցաւ ։ Եւ ծառան իր բոլոր ըրած բաները պատմեց Իսահակին։ 67 Եւ Իսահակ զանիկայ իր մօրը Սարբայրին վրանը տարաւ, ու առաւ Ռեբեկան, որ իր կնիկը եղաւ. և ինքը սիրեց զանիկայ ։ Ու Իսա- հակ Ոմխիթարուեցաւ իր մօրը վը- յայով ։

ԳԼ. Ի Ե

1 Աբրահամին որդիքը Քետուրային ծնած ։ 5 Անիկայ իր առացուածքը որդւոցը կը բաժա- նէ ։ 7 Անոր կենացը օրերը ու մահը ։ 9 և թաղումը ։ 12 Իսմայէլի սերունդը ։ 17 անոր կենացը օրերը ու մահը ։ 21 Իսահակ աղօթք կ'ընէ Ռեբեկային ամլութեանը համար ։ 22 Ռեբեկային արգանդին մէջ տղաքը կը կռուին ։ 24 Եսաւին ու Յակոբին ծնունդը ։ 27 և իրարմէ տարբեր ըլլալնին ։ 29 Եսաւ իր անդրանկութիւնը կը ծախէ ։

1 Ետ Աբրահամ նորէն կնիկ մը ա- ռաւ, ու անոր անունը Քետուրա 2 եր ։ Եւ Ոանիկայ Զեմրանը ու Ցեկսանը և Մադանը ու Մա- դիամը և Ցեսբոկը ու Սուվէն ծնաւ 3 անոր ։ Եւ Ցեկսան ծնաւ Սաբան ու Դեդանը. և Դեդանին որդիքը Ասուրիմ ու Լատուսիմ և Լևում- 4 միմ էին ։ Եւ Մադիանին որդիքը Գեփա ու Ափեր և Ենովք ու Աբիդա և Ելդադա էին. ասոնք ամէնը Քետուրային որդիներն էին։ 5 Եւ Ի Աբրահամ իր բոլոր ունեցա- 6 ծը Իսահակին տուաւ. Բայց Աբ- րահամին հարճերուն որդւոցը Աբ- րահամ պարգևներ տուաւ, և Ի իր կենդանութեանը առաջն՝ զանոնք իր որդւոյն Իսահակին քովէն դէպ Ի արևելք՝ Ա արևելեան երկիրը խըր- կեց ։

7 Եւ Աբրահամին կենացը տարի- ներուն օրերը՝ որ ինքը ապրեցաւ, հարիւր եօթանասունհինգ տարի 8 եր ։ Եւ Աբրահամ Ի աղէկ ծերու- թեամբ ծերացած ու իր օրերը լե- ցուած՝ աւանդեց իր հոգին, ու մե- ռաւ, և Ի իր ժողովուրդին խառ- 9 նուեցաւ ։ Եւ Ի իր որդիքը՝ Իսա- հակ ու Իսմայէլ թաղեցին զանի- կայ Մաքփելային այրին մէջը, որ Քետացի Սահառին որդւոյն Եփրո- նին արտին մէջ Մամբրէին դիմացն 10 է. Հոր ան արտը Աբրահամ Քե- տին որդիներէն ծախու առած էր. Ի հոն թաղուեցաւ Աբրահամ և իր 11 կնիկը Սարրան։ Ու եղաւ որ Աբրահամին մեռնե- լէն ետքը՝ Աստուած օրհնեց անոր որդին Իսահակը. և Իսահակ Ի Լա- հայրոյի ջրհորին քովը բնակեցաւ։ 12 Եւ ասոնք են Աբրահամի որ- դւոյն Իսմայէլին ծնունդները, որ զանիկայ Սարրային Ի Եգիպտացի ա- ղախինը Հագար ծնաւ Աբրահա- 13 մին ։ Եւ Ի Իսմայէլին որդւոցը ա- նունները ասոնք են՝ իրենց անուն- ներովը ու իրենց ծնունդներովը. Իսմայէլին անդրանիկը՝ Նաբեօթ, ետքը Կեդար, Ադբէել, Մաբ- 14 սամ, Մասմա, Դումա, Մասսէ, 15 Ի Քոդադ, Թեմա, Ցետուր, Նա- 16 փէս ու Կեդմա։ Ասոնք են Իսմա- յէլին որդիքը. և իրենց վրանները- վը ու իրենց գեղերովը իրենց ա-

ՆՔԳ Իբբ 1853

ԼաՄՆ. ա. 32։

Ի ԳԼ. Իդ. 36։

ՅԳԼ. խ. 14։

ԸԴաա. Ը. 3։

1822

ԻԳԼ. Ժե. 15։ ԽԹ. 29։

ԼԳԼ. լԹ. 29։ ԽԹ. 33։
ԻԳԼ. լԹ. 29։ ծ. 18։

ԸԳԼ. Իդ. 16։

ԲԳԼ. ԽԹ. 31։

ՅԳԼ. Ժզ. 14։ Իդ. 62։

ՅԳԼ. Ժզ. 15։

Իբբ 1800

ԼաՄՆ. ա. 29։

ԼաՄՆ. ա. 30։

ն · ք · ղԲ · Իբր 1800

Ծ ԳԼ · ԺԷ · 20 ։

1773

Ն ՀՄՐ 8 ։

Հ · ա ԹՒՔ · ԺԷ · 7 ։

Ֆ ԳԼ · Ժ · 12 ։ * ԵԲՐ · ԲՆ · կաս ։

ՂՄՈՒ · ա · 2 ։

1857

† ԵԲՐ · ՓԱՍԱՆ ԱՓԱՄԲՆ

ՓԳԼ · ԻԲ · 23 ։ ՙ ԳԼ · ԻԳ · 29 ։

1838

ՅՄՈՒ · Ե · 20 ։ Բ ՄՆ · ԼԳ · 13 ։ ԵՂԻ · Բ · 23 ։ Ն ՀՌՈՒ · Թ · 10 ։ ԼՈԹՓ · Թ · 9 ։ Ժ · 22 ։ ՙՈԼ · ԺԷ · 16 ։ ԻԳ · 60 ։

ՆԲ ԹՓ · Բ · 14 ։ ՅԳԼ · ԻԿ · 29 ։ ՄՂ · ա · 3 ։ ՀԲ · ԱՌՀ · Թ · 12 ։

ԼԳԼ · ԻԵ · 11, 16, 23 ։

‡ ՅՙՄաղա ։ ՚ՈՎ · Ժ · 3 ։

ՙՈԼ · ԻԵ · 36 ։

1837

‖ ՅՙԳաբրիա պար բանող ։ Ե՚ Խաբող ։

ԼԳԼ · ԻԵ · 3։ 5 ։

Ր ՁՈԲ · ա · 1։ 8։ Բ · 3 ։ ՄՂ · ԼԲ · 37 ։ Բ ԵԲՐ · Ժ · 9 ։

Ֆ ԳԼ · ԻԵ · 19, 25, 31 ։ ՚ ԳԼ · ԻԵ · 6 ։

§ Յ՚ կարմիր ։

Իբր 1805

նունները առնք են ։ Ծ իրենց ազգերուն համեմատ տասուերկու իշխան-
17 ներ էին ։ Եւ Իսմայէլին կենացը օրերը հարիւր երեսունեւեօթը տարի էղան ։ և Ի էր հոգին աւանդելով՝ մեռաւ , ու իր ժողովուրդին խառ-
18 նուեցաւ ։ Եւ Իսմայէլացիք հրբնակեցան Եւիլային մինչև Սուր , որ Եգիպտոսի դիմացը Ասորեստան երթալու ճամբուն վրայ է ։ Ֆ բոլոր իր եղբայրներուն առջևը * բնակեցաւ ։
19 Եւ Աբրահամին որդւոյն Իսահակին ծնունդները սառնք են ։ Աբրահ-
20 համ ծնաւ Իսահակ ։ Եւ Իսահակ քառասուն տարեկան էր , երբոր † Միջագետեն ‡ Ասորի Բաթուէլին աղջկրը ՚ Ասորի Լաբանին քոյրը
21 Ռեբեկան իրեն կնիկ առաւ ։ Եւ Իսահակ աղաչեց Ցէրոջը իր կնկանը համար՝ ամուլ ըլլալուն պատճառաւ ։ և Ց Ցէրը անոր աղաչանքը ընդունեց , ու Ն անոր կնիկը Ռեբե-
22 կա յղացաւ ։ Եւ տղաքները անոր որովայնին մէջը կը կռուէին , ու ըսաւ , Թէ որ այսպէս է , ինչո՞ւ եղաւ ինծի ասիկայ ։ Եւ Ցէրոջը
23 հարցընելու գնաց ։ Ու Ցէրը ըսաւ անոր , Երկու ազգ կան արգանդիդ մէջը , և քու որովայնէդ երկու ժողովուրդ պիտի զատուի ։ ու Ժողովուրդին մէկը մէկալէն զօրաւոր պիտի ըլլայ , և Ոմծոը պի-
24 տի ծառայէ պզտիկին ։ Ու երբոր անոր ծնանելու օրերը լեցուեցան , ահա՝ երկուորեակ էին անոր արգան-
25 դին մէջը ։ Եւ առջինը ելաւ կարմրագոյն , և բոլորը մազոտ վերարկուի պէս էր ։ ու անոր ա-
26 նունը ‡ Եսաւ դրին ։ Եւ անկէ ետքը անոր եղբայրը ելաւ , ու Ոանոր ձեռքը Եսաւին գարշապարէն բռնած էր , և Ոանոր անունը ‖ Յակոբ դրին ։ ու անոնց ծնած տարեկան էր ։
27 Եւ մանկունքը մեծցան ։ ու Եսաւ դաշտի մարդ՝ Նվարպետ որսորդ եղաւ ։ իսկ Յակոբ Ոհանդարտ բարքով մարդ էր Ը ու վրաններու մէջ
28 կը բնակէր ։ Եւ Իսահակ կը սիրէր Եսաւը , ինչու որ Ե անոր որսին կ՚ուտէր ։ Ոբայց Ռեբեկան Յակոբը կը սիրէր ։
29 Օր մը երբոր Յակոբ ապուր կ՚եփէր , Եսաւ դաշտէն եկաւ և անձ-
30 նասպանի կը մտրէր ։ Ու Եսաւ Յակոբին ըսաւ , Շնորհք բրէ՛ առ շիկամթանէն տուր որ ուտեմ , քանզի կը մտրիմ ։ անոր համար անոր անունը § Եդոմ կոչուեցաւ ։
31 Եւ Յակոբ ըսաւ , Ծախէ՛ ինծի այսօր քուկդ անդրանկութեանդդ ի-
32 րաւունքը ։ Ու Եսաւ ըսաւ ,

Ահա՛ մեռնելու կը մօտենամ , և անդրանկութենէն ինծի ի՞նչ օգուտ
33 կայ ։ Եւ Յակոբ ըսաւ , Նմոր ինծի երդո՛ւմ ըրէ ։ և անիկայ երդում ըրաւ անոր , ու Ի իր անդրանկութեան իրաւունքը Ծախեց Յա-
34 կոբին ։ Ան ատենը Յակոբ հաց ու ոսպէ ապուր տուաւ Եսաւին ։ և Ժանիկայ կերաւ ու խմեց , ու ելաւ գնաց ։ այսպէս Եսաւ էր անդրանկութիւնը անարգեց ։

ԳԼ · ԻԶ

1 Իսահակ տովին պատճառով Գերարա կ՚երթայ։ 2 Աստուած զանիկայ կը նայեցնէ ու կ՚օրհնէ ։ 7 Իր կինը ուրանալուն համար Աբիմելէքէն կը յանդիմանուի ։ 12 Իր հաստատիքը ։ 18 Իսահակ ջրհորներ կը փորէ ։ 26 Աբիմելէք հետաքեէի մէջ ուխտ կ՚ընէ Իսահակին հետ ։ 34 Եսաւին կնիկները ։

Իբր 1804

1 Ու երկրին մէջ սով եղաւ , Ոառջի սովէն զատ որ Աբրահամին օրը եղեր էր ։ և Իսահակ Գերարա գնաց Փղշտացւոց Ի Աբիմելէք թա-
2 գաւորին ։ Եւ Ցէրը երեւցաւ անոր ու ըսաւ , Եգիպտոս մի՛ իջներ , Ի բնակէ՛ ան երկրին մէջ որն որ քեզի
3 պիտի ըսեմ՛ ։ Ը Պանդուխտ եղիր աս երկրին մէջ , ու հետ քեզի հետ պիտի ըլլամ՛ , և Ը քեզ պիտի օրհնեմ՛ . ինչու որ Ի բոլոր աս երկիրները քեզի ու քու սերունդիդ պիտի տամ՛ . ու Է քու հօրդ Աբրահամին ըրած
4 երդումն պիտի հաստատեմ՛ ։ Եւ Ի քու սերունդդ երկինքի աստղերուն չափ պիտի շատցընեմ՛ , և բոլոր աս երկիրները քու սերունդիդ պիտի տամ՛ ։ ու Ժ երկրի բոլոր ազգերը քու-
5 սերունդովդ պիտի օրհնուին ։ Ի ինչու որ Աբրահամ իմ ձայնիս ականջ դրաւ , և իմ հրամաններս ու պատուիրաքներս , իմ կանոններս ու օրէնքներս պահեց ։
6 Եւ Իսահակ բնակեցաւ Գերա-
7 րայի մէջ ։ Ու ան տեղին մարդիկը հարցուցին անոր իր կնկանը համար ։ և Ւ անիկայ ըսաւ , Իմ քոյրս է ։ քանզի Ի իմ կնիկս է՝ ըսելու վախցաւ ։ չըլլայ որ ըսեն , աս տեղի մարդիկը զիս մեռցընեն Ռեբեկային համար ։ ինչու որ Ձանի-
8 կայ տեսքով գեղեցիկ էր ։ Ու եղաւ որ երբ հոն շատ աւուն կեցաւ , Փղշտացւոց թագաւորը Աբիմելէք պատուհանէն նայեցաւ ու տեսաւ , և ահա Իսահակ իր կընկանը Ռեբեկային հետ կը խաղար ։
9 Եւ Աբիմելէք կանչեց Իսահակը ու ըսաւ , Ահա՛ իրաւցընէ անիկայ քու կնիկդ է ։ և ի՞նչպէս Անիկայ իմ քոյրս է՝ ըսիր ։ ու Իսահակ ըսաւ անոր , Քանզի ըսի թէ Չըլլայ որ
10 անոր պատճառովը մեռնիմ ։ Եւ Աբիմելէք ըսաւ , Ի՞նչ է աս քու-

ն · ք · ղԲ · Իբր 1805

† ԵԲՐ · Ժ · 16 ։

† Ծղ · ը · 15 ։ Ե՚ · ԻԲ · 18 ։ ա Կոր · Ժ · 32 ։

ԼԳԼ · Ժ · 13 ։ Ի · 2, 13 ։ ՀԱԿ · ԻԲ · 25 ։ Ծ ԳԼ · ԻԳ · 16 ։

Ն. ք. ՂԲ. Լբբ 1804

Ա Գլ. բ. 9։

Հ Սաղ. ՃՆ. 15։ Մար. գ. 8։

Յ Մաա. ժգ. 8։

Ղ Հմր 3։ Գլ. իգ. 1, 85։ Ճոբ. Խբ. 12։

Ե Գլ. իգ. 35։ Սաղ. ՃՀբ. 3։ Ա Եսայ. ժ. 22։

Ջ Գլ. լբ. 11։ Ժող. դ. Ճ։

Ը Գլ. խ. 30։

Թ Եզ. ա. 9։

Ի Գլ. խ. 31։

Լ Եբր. կնն. գանձ

Ա Գլ. խ. 25։

Բ Ա՛ ԹԽ.։

Գ Ա՛ ԹՀԽ. մութիւն։

Դ Ա՛ ընդարձակութիւն։

Ե Գլ. ժե. 6։ Իբ. 3։ խա. 52։ Եզ. ա. 7։

Զ Գլ. ժե. 7։ իգ. 12։ Իբ. 13։ Եզ. գ. 6։ Գոր. ե. 32։

Է Գլ. ժե. 1։ Ա Հմր 3։ 4։ Ա Գլ. ժբ. 7։ ժգ. 18։ Է Սաղ. ՃԺԷ. 17։

Ը Գլ. խ. 22։

մեզնէ բրածդ. քիչ մնաց որ ժողովուրդն մեզ քու կնդանդ հետ պատկէր, ու մեր վրայ յանցանք 11 պիտի բերէիր։ Եւ Աբիմելէք էր բոլոր ժողովուրդին պատուիրեց՝ ըսելով, Ո՛վ որ հաս մարդուն կամ անոր կնկանը դպչելու ըլլայ, անշուշտ պիտի սպանուի։

12 Եւ Իսահակ ան երկրին մէջ ցանեց, ու ան տարին հարիւրապատիկ ստացաւ. եւ Տէրը 13 Նօրհնեց զանիկայ։ Ու մարդը բարձրացաւ ու երթալով մեծցաւ. անանկ որ խիստ մեծ եղաւ։ 14 Եւ ունեցաւ ոչխարներ ու արջառներ եւ շատ ծառաներ. ու Փղշտացիք նախանձեցան անոր։

15 Եւ իր հօրը Աբրահամին օրերը իր հօրը ծառաներուն փորած բոլոր ջրհորները Փղշտացիք գոցեցին, 16 ու հողով լեցուցին զանոնք։ Եւ Աբիմելէք ըսաւ Իսահակին, Գնա՛ մեզմէ, ինչու որ մեզմէ շատ աւելի 17 լի զօրաւոր եղար։ Եւ Իսահակ գնաց անկից ու իր վրանները Գերարայի ձորին մէջ բացաւ, ու հոն բնակեցաւ։

18 Եւ Իսահակ նորէն փորեց ան ջրհորները, որոնք իր հօրը Աբրահամին օրերը փորեր էին, ու Աբրահամին մեռնելէն ետքը Փղշտացիք գոցեր էին, ու իր հօրը դրած անուններուն պէս անոնց անուններ դրաւ։ 19 Ու Իսահակին ծառաները ան ձորին մէջը փորեցին, ու հոն վազուն 20 ջուրի հոր գտան։ Եւ Գերարայիններ հովիւները Իսահակին հովիւներուն հետ կռուելին ըսելով, Ջուրը մեզի է. անոր համար ան հորին անունը Եսէք դրաւ. ինչու որ անոր 21 հետ կռուեցան։ Եւ ուրիշ հոր մը փորեցին. ու անոր համար ալ կռուեցան. և անոր անունը Սիդնա 22 դրաւ։ Ու անկից եղաւ, և ուրիշ հոր մը փորեց. և անոր համար չկռուեցան. և անոր անունը Ռոբովթ գրաւ՝ ըսելով, Քանզի հիմա Տէրը մեզ ընդարձակեց, ու երկրի մէջ պտղաբեր պիտի ըլլանք։

23 Եւ անկից Բերսաբէէ եղաւ։ 24 Ու ան գիշերը Տէրը երեցաւ անոր ու ըսաւ, Ես քու հօրդ Աբրահամին Աստուածն եմ. Մի՛ վախնար, ինչու որ Ես քու հետդ եմ, և իմ ծառայիս Աբրահամին համար քեզ պիտի օրհնեմ, ու քու սերունդդ 25 պիտի շատցնեմ։ Եւ հոն սեղան մը շինեց, ու Տէրոջը անունը կանչեց, և իր վրանը բացաւ. ու Իսահակին ծառաները հոր մը փորեցին ան տեղ։

26 Եւ Աբիմելէք ու իր բարեկամ Ախոզաթ ու Փիքքող Գերարայէն անոր գաթ 27 ին։ Եւ Իսահակ բսաւ անոնց, Ինչ պատճառաւ ինծի եկաք, որովհետեւ դուք ատեցիք ու ձեզի 28 ձեզմէ վռընտեցիք։ Եւ անոնք ըսին,Ստուգիւ տեսանք որ Տէրը քեզի հետ է, ու ըսինք, Հիմա մեր մէջը ուխտ մը ու քուն մէջտեղ երդում մը ըլլայ, և քեզի 29 հետ ուխտ ընենք, Որ մեզի գէշութիւն չընես, ինչպէս որ մենք քեզի բան մը չդրինք, միայն թէ քեզի աղէկութիւն ընինք, ու քեզ խաղաղութեամբ յուղարկեցինք։ Դուն հիմա Տէրոջը օրհնեալ ես։

30 Եւ ինքը անոնց խնջոյք ըրաւ. ու 31 անոնք կերան ու խմեցին։ Եւ առտուանց կանուխ եղան, ու իրարու երդում ըրին. և Իսահակ յուղարկեց զանոնք, ու անոնք խաղաղու 32 թեամբ իրմէն գացին։ Ու եղաւ որ նոյն օրը Իսահակին ծառաները եկան, և անոր պատմեցին իրենց փորած հորին համար, ու անոր ըսին, 33 Ջուր գտանք։ Եւ ինքը անոր անունը Սափհէէ դրաւ. հանոր համար մինչև այսօր ան քաղաքին անունը Բերսաբէէ է։

34 Ու Եսաւ քառասուն տարեկան էր՝ երբոր իրեն կնիկ առաւ Ջեթացի Բէերիին աղջիկը Յուդիթը, ու Քետացի Ելոնին աղջիկը Բասեմա-35 թը։ Եւ սոոնք Իսահակին ու Ռեբեկային Խորտ ցաւ եղան։

Գլ. ԻԷ

1 Իսահակ որթ կը խրէէ Եսաւը։ 6 Ռեբեկա կը խրատէ Յակոբը՝ որ հօրը օրհնութիւնը առնէ։ 15 Յակոբ Եսաւին կերպարանքովը՝ օրհնութիւնը կ'առնէ։ 30 Եսաւ իր որսը կը բերէ։ 33 Իսահակ կը սարսափի։ 34 Եսաւ կը գանգատի, ու չատ խնդրանքով օրհնութիւն մը կ'առնէ, 41 ու Յակոբը մեռցնելու կը սպառնայ։ 42 Ռեբեկա Եսաւին բարկութիւնը առնելը կ'ազդէ։

1 Եղաւ որ երբ Իսահակ ծերացաւ, ու իր աչքերը տեսնելու զօրութիւնէն տկարացան, իր մեծ որդին Եսաւը կանչեց, ու բսաւ անոր, Որդեակ իմ. և անիկայ 2 ըսաւ, Ահա՛ հոս եմ։ Եւ Իսահակ բսաւ, Ահա՛ ես ծերացեր եմ, ա 3 չեմ գիտեր. Եւ հիմա զէնքերդ՝ կապարձդ ու աղեղդ առ, և դաշտը ելլէ, ու ինծի որս 4 մը որսա. Եւ իմ սիրածիս պէս ինծի խորտիկներ ըրէ, ու ինծի բերը որ ուտեմ, որպէս զի մեռնելէս 5 առաջ Ես իմ հոգիս քեզ օրհնէ։ Եւ Ռեբեկա լսեց երբոր Իսահակ իր որդւոյն Եսաւին կը զրուցէր. ու Եսաւ գաշտը գնաց որս մը որսալու և բերելու։

6 Եւ Ռեբեկա իր որդւոյն Յակոբին զրուցեց՝ ըսելով, Ահա՛ ես լսեցի եր-

Ն. ք. ՂԲ. Լբբ 1804

Բ Դատ. գ. 7։

Ց Հմր 16։

Ա Գլ. խ. 22, 23։

Ե Գլ. իգ. 31։ Սաղ. ՃԺե. 15։

Ը Գլ. ժԲ. 3։

Թ Գլ. խ. 31։

Ժ Ա՛ երդման։

1796

Ա Գլ. լգ. 2։

Բ Գլ. իե. 46։ իբ. 1, 8։

Լբբ 1760

Ա Գլ. խը. 10։ ա Թագ. գ. 2։

Բ Ա Սահ. իե. 1։ Յով. գ. 14։

Գ Գլ. իե. 27, 28։

Դ Հմր 27։ Գլ. խը. 9, 15։ իե. 28։ Բ Օր. լգ. 1։

Ն · Ք · ՂԲ · Իրր 1760

բոր քոյ հայրդ քոյ եղբօրդ Եսաւին
7 խօսեցաւ ու ըսաւ , Ինծի պրպ բեր ,
ու ինծի համար խորտիկներ ըրէ ,
որ ուտեմ , ու մեռնելէս առաջ քեզ
8 Ցերօջը առջևը օրհնեմ : Եւ հիմա
ո՛րդեակ իմ՝ ինչ որ ես քեզի պա-
Ի Հմր 13 · տուիրեմ , Ի իմ խօսքս մտի՛կ ըրէ ·
9 Հիմա դէպ ՚ի հօտը դնա , ու անկից
ինծի երկու աղեկ ուլ բեր այծերէն ,
Ղ Հմր 4 · և Ղանանը քոյ հօրդ համար խոր-
10 տիկներ ընեմ իր սիրածին պէս · Ու
Ի Հմր 4 · հօրդ տար՝ որ ուտէ , որպէս զի Ի իր
11 մեռնելէն առաջ քեզ օրհնէ : Ու
Ցակոբ ըսաւ իր մօրը Ռեբեկային ,
Ը ԳԼ · Իե · 25 · Ահա՛ Ի իմ եղբայրս Եսաւ մազոտ
մարդ մըն է , ու ես լերկ մարդ մըն
Ի Հմր 22 · 12 եմ · Գուցէ հայրս Ի զիս շօշա-
փէ , ու ես իր աչքին խաբեղի մը
պէս երևնամ , և Ի իմ վրաս անէծք
Ժ ԳԼ · Թ · 25 · Ե Օր · 13 բերեմ՝ , ու չէ Ի թէ օրհնութիւն : Եւ
Իե · 18 · իր մայրը ըսաւ անոր , Ո՛րդեակ իմ՝
Ե ԳԼ · Իգ · 9 · Ի քեզի ֆալա՛ս անէծքը իմ վրաս ըլ-
ա Թագ · Իե · 24 · Բ Թագ · Ժգ · 9 · Ա Պտ · Իե · 25 · լայ . միայն Ի թէ դուն իմ խօսքս մտիկ
14 ըրէ , ու գնա՛ ինծի բեր ղանակ : Եւ
անոնք գնաց ու առաւ և իր մօրը
բերաւ · ու մայրը Ղանանը Հօրը սիրաս-
Լ Հմր 4 · 9 · 15 ծին պէս խորտիկներ ըրաւ : Եւ Ռե-
Ի Հմր 27 · բեկա իր մեծ որդւոյն Եսաւին Հագ-
նու հանդերձները առաւ՝ որոնք տա-
նը մէջ իր քովն էին , ու իր պզտիկ
16 որդւոյն Ցակոբին հագցուց : Եւ այ-
ծի ուլերուն մորթերը անոր ձեռքե-
րուն ու անոր լերկ պարանոցին վրայ
17 դրաւ · Եւ իր ըրած խորտիկները
ու հացը իր որդւոյն Ցակոբին ձեռ-
18 քը տուաւ : Եւ անիկայ իր հօրը
եկաւ , ու ըսաւ , Ո՛վ հայր իմ · և
անիկայ ըսաւ , Ահա՛ հոս եմ · ո՞վ
19 ես դուն ո՛րդեակ իմ : Ու Ցակոբ
իր հօրը ըսաւ , Ես քոյ անդրանիկ
որդիդ Եսաւն եմ · ինծի ըսածիդ
պէս ըրի · չնո՛րհք ըրէ՛ , նստէ ,
Բ Հմր 4 · և իմ որսէս կե՛ր ծոր քոյ հոգիդ զիս
20 օրհնէ : Եւ Հասկ ըսաւ իր որ-
դւոյն , Ի՞նչպէս այդչափ շուտով
գտար՝ ո՛րդեակ իմ · ու անիկայ
ըսաւ , Քանզի Ցերը քու Աստուածդ
21 իմ առջևս բերաւ : Եւ Հասկ ը-
սաւ Ցակոբին , Մօտ եկուր որ կբե-
Լ Հմր 12 · շօշափեմ՝ , որդեակ իմ՝ , թէ ար-
դեօք դուն իմ որդիս Եսաւն ես ,
22 թէ չէ : Եւ Ցակոբ իր հօրը
Հասկին մօտեցաւ , որ շօ-
շափեց զանիկայ , ու ըսաւ , Ձայնը
Ցակոբին ձայն է , բայց ձեռքերը Ե-
23 սաւին ձեռքերն է : ԵՒ չճանչ-
Ճ Հմր 16 · ցաւ զանիկայ , ինչու որ հանոր ձեռ-
քերը իր եղբօրը Եսաւին ձեռքերուն
պէս մազոտ էին · և օրհնեց զանիկայ ·
24 Ու ըսաւ , Դո՞ւն ես իմ որդիս Ե-
սաւը · և անիկայ ըսաւ , Ես եմ ·
25 Եւ ինքը ըսաւ , Մօտ բեր ինծի ,
ու իմ որդւոյս որսէն ուտեմ՝ , որ
ինքս հոգիս քեզ օրհնէ · և մօտեցուց
անոր , ու կերաւ · և գինի բերաւ
26 անոր , ու խմեց : Եւ անոր Հայրը
Հասկ ըսաւ անոր , Հիմա մօտե-
ցիր , ու զիս համբուրէ , որդեակ իմ՝ :
27 Եւ անիկայ մօտեցաւ ու համբու-
րեց զանիկայ · և անոր հանդերձին
հոտը հոտուրացաւ , ու օրհնեց զա-
նիկայ ու ըսաւ , Ահա՛ Ի իմ որդւոյս Ղևվ · Ժգ · 6 ·
հոտը Ցերօջը օրհնած արտին հոտին
28 պէս է : Ուստի Աստուած տայ Ճ Եբր · ժա · 20 ·
քեզի Երկինքի ցօղէն ու Երկրի
պարարտութենէն , և Խ ցորենի ու
29 գինիի առատութիւն · Ազգ-
ժողովուրդներ քեզի ծառայեն ,
և ազգեր քեզի խոնարհութիւն Ժ Ծն · ԻԵ · 27 ·
ընեն · քու եղբայրներուդ տէրը Ե Օր · Լ · 28 ·
եղիր , և քու Մօրդ որդիքը քեզի
խոնարհութիւն ընեն · Ո՞վ քեզ ա- Ղ ԳԼ · Բ · 25 ·
նիծողը անիծեալ ըլլայ , ու քեզ Իե · 28 Ճ Ա
օրհնողը՝ օրհնեալ : Գ ԳԼ · Իե · 8 ·
30 Եւ եղաւ որ երբ Հասկ զա- Ղ ԳԼ · ժբ · 3 ·
դարեցաւ Ցակոբը օրհնելէն , ու Ճ Ծն · Իգ · 9 ·
հազիւ թէ Ցակոբ իր հօրը Հասկ-
կին առջևէն ելեր էր , անոր եղբայրը
31 Եսաւ որսէն եկաւ : Եւ անիկայ ալ
խորտիկներ ըրաւ , ու իր հօրը բե-
րաւ , և իր հօրը ըսաւ , Թող իմ
հայրս ելլէ , ու Ի իր որդւոյն որսէն Ճ Հմր 4 ·
ուտէ՝ , որ քու հոգիդ Ի իս օրհնէ :
32 Եւ անոր հայրը Հասկ ըսաւ ա-
նոր , Դուն ո՞վ ես · և անիկայ ը-
սաւ , Ես քու որդիդ քու անդրանիկդ
33 Եսաւն եմ : Ու Հասկ խիստ շատ
սարսափեցաւ ու ըսաւ , Ան որսը
բռնող ու ինծի բերողը ո՞վ էր , որ
ես քու դալէդ առաջ ամենէն կերայ ,
և օրհնեցի զանիկայ · Եալ անշուշտ Լ ԳԼ · Իբ · 3 ·
34 անիկայ օրհնեալ պիտի ըլլայ : Երբ- Ե Հմր · Ժ · 29 ·
որ Եսաւ իր հօրը խօսքերը լսեց ,
Խիստ մեծ ու դառն աղաղակով Ժ Եբր · Ժբ · 17 ·
լացաւ , և իր հօրը ըսաւ , Իմ՝ ին
35 ալ օրհնէ՝ ո՛վ հայր իմ՝ : Եւ անիկայ
ըսաւ , Քու եղբայրդ եկաւ նենգու-
թեամբ՝ ու քու օրհնութիւնդ ա-
36 ռաւ : Եւ ինքը ըսաւ , Անոր անու- Ժ ԳԼ · Իե · 26 ·
նը Ցակոբ կոչուելուն համա՞ր է որ
ան երկու անգամ իս խաբեց · Վիմ Լ ԳԼ · Իե · 38 ·
անդրանկութեանն իրաւունքս ա-
ռաւ , և ահա հիմա օրհնութիւնս ալ
առաւ : Նաև ըսաւ , Ինծի համար
37 օրհնութիւն մը չե՞ղաւ բեր : Եւ Ի-
սահակ պատասխան տուաւ ու ըսաւ
Եսաւին , Ահա զանիկայ քեզի տէր Ժ Բ Թագ · Բ · 14 · Ճ Ր 29 ·
բրի , և անոր բոլոր եղբայրները
իրեն ծառաներ ըլլալու տուի , ու
զանիկայ ցորենով ու գինիով հաս- Բ Ճ Ր 28 ·
տատեցի · ալ հիմա քեզի ի՞նչ ընեմ՝ :
38 Որդեակ իմ՝ : Եւ Եսաւ իր հօրը
ըսաւ , Ո՛վ հայր իմ՝ քու օրհնու-
թիւնդ միայն մի՞կ մըն է · իս՝ իս
ալ օրհնէ՝ ո՛վ հայր իմ՝ : ու Եսաւ
39 իր ձայնը վերցուց ու լացաւ : Եւ Ժ Եբր · ժբ · 17 ·

Ն · Ք · ՂԲ · Իրր 1760

իր հայրը Իսահակ պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոր , Ահա՝ քու բնակութիւնդ երկրի պարարտու- թենէն , ու վերէն՝ երկինքի ցօղէն
40 ըլլայ • Եւ քու սրովդ պիտիս , ու *եղբօրդ ծառայութիւն ընես • և *ըլլայ որ ան՝ մոլորած ատենդ՝ անոր լուծը քու պարանոցէդ կոտ- րես ։
41 Ու Եսաւ •ատեց Յակոբը ան օրհնութեանը համար՝ որով իր հայրը օրհնեց զանիկայ • ու Եսաւ իր սրտին մէջ ըսաւ , ֆ Իմ հօրս սուգին օրերը մօտ են , ՚ան ատենը իմ եղբայրս Յա-
42 կոբը կը մեռցընեմ ։ Եւ Ռեբեկային պատմուեցաւ իր մեծ որդւոյն Ե- սաւին խօսքերը • ու իր պզտիկ որ- դին Յակոբը կանչել տուաւ , ու ըսաւ անոր , Ահա՝ քու եղբայրդ Եսաւ ֆքեզ մեռցընել խորհելով՝ քու
43 վրայովդ ինքզինքը կը մխիթարէ ։ Եւ հիմա՝ որդեակ իմ՝ իմ խօսքս մտիկ ըրէ , ու ելիր դէպ՝ի Խա- ռան իմ Լաբան եղբօրս փախիր •
44 Եւ անոր քովը տուեն մը կեցիր , մինչև եղբօրդ բարկութեանը անց-
45 նիլը • Մինչև որ եղբօրդ բարկու- թիւնը քեզմէ անցնի , ու քու ա- նոր ըրածդ մոռնայ • ետքը քեզ անկից բերել կու տամ • ինչո՞ւ ձեր երկուքէն ալ մէկ օրուան մէջ զրկուիմ ։
46 Եւ Ռեբեկա ըսաւ Իսահակին , ֆեստին աղջիկներուն պատճառաւը ՚ հոգիէս զզուեր եմ • Է թէ որ Յակոբ աս երկրին աղջիկներէն՝ ասոնց պէս ֆեստին աղջիկներէն կնիկ առնէ , ալ աս կեանքս ի՞նչ պէտք է ինծի ։

ԳԼ • ԻԸ

1 Իսահակ կ՚օրհնէ Յակոբը , ու զանիկայ Միջա- գետս կը խրկէ ։ 6 Եսաւ Իսմայէլին աղջիկը իրեն կնիկ կ՚առնէ ։ 10 Յակոբին սանդուխի տեսիլքը ։ 18 Բեթէլի քարը ։ 20 Յակոբին ուխտը ։

1760
1 Եւ Իսահակ կանչեց Յակոբը , ու *օրհնեց զանիկայ , և անոր պա- տուիրեց ու ըսաւ , Է Քանանու աղ-
2 ջիկներէն կնիկ չառնես ։ Հոգի՛ր՝ Բադեմ՝ի Միջագետս քու Իմօրդ հօրը բաժունէն գնաս , և անկից քու ՚մօրդ եղբօրը Լաբա- նին աղջիկներէն քեզի կնիկ առ ։
3 Ե՛ու Ամենակարող Աստուած քեզ օրհնէ , ու քեզ աճեցընէ , և քեզ շատցընէ • ու շատ ժողո-
4 վուրդներու հայր ըլլաս ։ Եւ քեզի Աբրահամին օրհնութիւնը տայ , քեզի ու քեզի հետ քու սերունդիդ • որպէս զի ժառանգես ֆքու պան- դխտացած երկիրդ՝ որն որ Ա-
5 ստուած Աբրահամին տուաւ ։ Եւ Իսահակ խրկեց Յակոբը , և անկից գնաց դէպ՝ի Միջագետս՝ Ասորի Բա-
6 թուէլի որդւոյն Լաբանին , որ Յակոբին ու Եսաւին մօրը Ռեբե- կային եղբայրն էր ։
6 Եւ Եսաւ տեսնելով որ Իսահակ օրհնեց Յակոբը , ու խրկեց զա- նիկայ դէպ՝ի Միջագետս՝ անկից իրեն կնիկ առնելու համար , և որ զանիկայ օրհնած ատենը պատուի- րեց անոր՝ ըսելով , Քանանու աղ-
7 ջիկներէն քեզի կնիկ չառնես , Եւ որ Յակոբ ֆազանդեցաւ իր հօրը ու իր մօրը ու Միջագետս գնաց •
8 Նաև Եսաւ տեսնելով ՚որ Քանա- նու աղջիկները իր հօրը Իսահակին
9 հաճելի չեն , Ան ատենը Եսաւ Իս- մայէլին գնաց , և իր ***ին կնիկ- ներէն՝ի զատ՝ Աբրահամին որ- դւոյն Իսմայէլին աղջիկը Նաբաե- թին քոյրը Մայէլէթը իրեն կնիկ առաւ ։
10 Եւ Յակոբ Բերսաբէէն ելաւ
11 ու դէպ՝ի Խառան գնաց • Եւ տեղ մը հասաւ , ու գիշերը հոն մնաց , ինչու որ արեւը մտած էր • և ան տեղէ քարերէն առաւ ու իր գլխուն տակը դրաւ , և ան
12 տեղը պառկեցաւ ։ Ու *երազ մը տեսաւ , և ահա սանդուխ մը երկրի վրայ դրուած էր , որուն գլուխը երկինքը կը հասնէր , և ահա Ա- ստուծոյ հրեշտակները անկից կ՚ել-
13 լէին ու կ՚իջնէին ։ Ն՚եւ ահա Տէրը կայնեցաւ անոր վրայ , ու ըսաւ , Ես եմ Եհովան՝ քու հօրդ Աբրա- համին Աստուածը , ու Իսահակին Աստուածը • ՚ատ երկիրը՝ որուն վրայ դուն կը պառկիս , քեզի ու-
14 քու սերունդիդ պիտի տամ • Եւ ֆքու սերունդդ երկրի աւազին չափ ՚շատ պիտի ըլլայ , ու ՚դէպ՝ի արև- մուտք ու արեւելք , և դէպ՝ի հիւ- սիս ու հարաւ պիտի տարածուի • ու *երկրի բոլոր ազգերը քեզմով ու քու սերունդովդ պիտի օրհնուին ։
15 Եւ ահա Ես քեզի հետ եմ , ու *ամէն տեղ որ երթաս՝ քեզ պիտի պահեմ , ու Նքեզ աս երկիրը պի- տի դարձընեմ • քանզի *մինչև որ իմ՝ քեզի զրուցածս չընեմ , Նքեզ
16 պիտի չթողում ։ Եւ Յակոբ ար- թընցաւ իր քունէն ու ըսաւ , Իսաւրընէ Տէրը *աս տեղը է եղեր ,
17 ու ես չգիտցայ ։ Եւ վախցաւ ու ըսաւ , Ի՛նչ ահաւոր է աս տեղը • աս ուրիշ բան չէ՝ բայց միայն Ա- ստուծոյ տունը , ու աս է երկինքին
18 դուռը ։ Եւ Յակոբ առտուանը կա- նուխ կեցաւ , ու իր գլխուն տակը դրած քարը առաւ , և *զանիկայ արձան կանգնեցուց , Հու անոր
19 գլուխը եղ թափեց • Եւ *ան տե- ղին անունը *Բեթէլ դրաւ • բայց առաջ ան քաղաքին անունը Լուզ

— Հմր 28 • Իբր • ԺԱ • 20 ։
ֆ Գլ • ԽԸ • 28։ Ա՚Ր • 18, 19, 20։ ր Թագ • Ը • 14 ։
ֆ Դ Թագ • Ը • 20 ։
• Գլ • Լ • 4, 8։
ֆ Գլ • Ծ • 3, 4 • 10 ։
— Ա՚Ր • 10 ։
Բ Սաղ • ԿԳ • 5 ։
ֆ Գլ • Ժ • 31 ։
Ե Գլ • Խ • 35 • Իբ • 8 ։
Ի Գլ • Խգ • 8։
Ի Գլ • Խգ • 8։

1760
— Գլ • ԽԸ • 33։
Բ Գլ • Խգ • 8։
ֆ Ովս • Ժբ • 12 ։
ր Գլ • ԽԸ • 20։
Ի Գլ • Խբ • 23։
Ղ Գլ • Խգ • 29։
Ի Գլ • Ժե • 1, 6։
Ը Գլ • Ժբ • 2։
Ի Գլ • Ժե • 8։

Ե Գլ • Ծ • 3։ Իմ • 35 • Իբր 1760
Ի Գլ • ԽԸ • 13։ Ա Գլ • ԼԶ • 8 ։
Ի Ովս • Ժբ • 12 ։
Ծ Գոր • Ե • 2 ։
Ի Գլ • Խա • 1։ Ճ՚Ր • ԼԳ • 15։
Հ ՃՕՀ • ա • 51։ Իբր • ա • 14։
Ի Գլ • ԼԸ • 1 • Խը • 8 ։
Ղ Գլ • Իգ • 24 ։
Ճ Գլ • Ժգ • 15։ ԼԸ • 12 ։
Մ Գլ • Ժգ • 16։
Յ Գլ • Ժգ • 14։ Բ Օր • Ժբ • 20 ։
Ն Գլ • Ժբ • 8 • Ժբ • 18 • Իբ • 18 • Իգ • 4 ։
ԼՃ՚՚ Հմր 20, 21։ Գլ • Իշ • 24 • լա • 8 ։
՚՚ Գլ • Իը • 16։ Սաղ • ՃԻա • 5 ։ 7 ։ 8 ։
Ն Գլ • ԼԸ • 6 ։ Դ Թագ • Իգ • 19 ։
Լ Ր Օր • Իը • 6։ ՃԼ՚ • ա • 5 ։ ա Թագ • Բ • 57 ։ Իբր • Ժգ • 5 ։
— Եզ • գ • 5 ։ ՃԼ՚ • Ե • 15 ։
՚՚ Գլ • լա • 18, 45 • ԼԸ • 14 ։
Ա Ղ • Բ • 10, 11։12 ։ Թես • Ե • 1 ։
՚՚ Դատ • ա • 28, 26։ Ովս • Ը • 15 ։
* ֆ՚՚ Աստուածոյ տունը ։

Ն.Ք.ՁԾ. Լոբ 1760

Բ Գլ.լա.13։ Դատ.ժա. 30։ բ Թագ. ժե. 8։ ֆ Հմր 15։ — ա Ցխմ. չ. 8։

‡ Դատ.ժա. 31։ բ Թագ. ժԲ.24,30։ † բ Օր. իվ. 17։ բ Թագ. ժե. 8։ գ Թագ. ե. 17։

• Գլ.լե.7, 14։

§ Ղևտ.իե.30։

20 եր։ Եւ †Յակոբ ուխտ ըրաւ ու բսաւ, Թէ որ ֆԱստուած ինծի հետ ըլլայ, ու աս երթալուս ճամբուս մէջը զիս պահէ, և ինծի *ու տելու հաց ու հագնելու հանդերձ

21 տայ, Եւ խիմ հօրս տունը խաղաղութեամբ դառնամ, †Յերը ինծի

22 Աստուած ըլլայ. Եւ աս քարը՝ որն որ ես արձան կանգնեցի, †Աստուծոյ տունը ըլլայ. Ես ան ամենէն՝ որ ինծի տաս, քեզի տասանորդ տամ։

ԳԼ. Լ.Թ

1 Յակոբ խոստանի ընտրեալ կը հասնի. 9 Ռաքելին հետ ճանչնալութիւն կ'ընէ։ 18 Լաբան զաւիկայ իր աւուրը կ'ընդունի։ 18 Յակոբ Ռաքելին համար խօսք կը կապէ։ 23 Խաբեութեամբ Լիան անոր կը տրուի։ 28 Յակոբ Ռաքելէն ալ իրեն կին կ'առնէ, ու անոր համար եօթը տարի ալ կը ծառայէ։ 32 Լիա կը ծնանի Ռուբենը, 33 Շմաւոնը, 34 Ղեւին, 35 ու Յուդան։

1 Եւ Յակոբ *ճամբայ ելաւ", — ու †արեւելեան ժողովրդոց" երկիրը

2 եկաւ։ Եւ նայեցաւ, ու ահա դաշտին մէջ հոր մը կար, և ահա հոն անոր քովը ոչխարներու իրեք հօտ պառկեր էր. ինչու որ ան հորէն կը խմցնէին հօտերը. ու հորին

3 բերանը մեծ քար մը կար. Եւ բոլոր հօտերը հոն կը ժողվուէին. ու հովիւները հորին բերնէն քարը մէկդի կը գլորցնէին, ու հօտերը կը խմցնէին, և քարը նորէն իր

4 տեղը հորին բերանը կը դնէին։ Եւ Յակոբ բսաւ անոնց, Ո՛վ եղբայրներս՝ ուրկէից էք դուք. և անոնք բսին, Մենք Խառանէն ենք։

5 Ու բսաւ անոնց, Նաքովրին որդին Լաբանը կը ճանչնա՞ք. և անոնք

6 բսին, Կը ճանչնանք։ Եւ բսաւ անոնց, *Ողջ առա՞ղջ է. և անոնք բսին, Ողջ է, և ահա անոր Ռաքել աղջիկը ոչխարներուն հետ կու

7 դայ։ Եւ անիկայ բսաւ, Ահա տակաւին ‡իրիկուն ըլլալու շատ ատեն կայ", և հօտերուն ժողովուելու ատենը չէ. ոչխարները խմցուցէք

8 ու գացէք արածեցէք։ Եւ անոնք բսին, Մենք չենք կրնար, մինչև որ բոլոր հօտերը մէկտեղ չժողովուին. ու երբոր հորին բերնի քարը մէկդի գլորցընեն, ան ատենը ոչխարները

9 կը խմցընենք։ Եւ երբոր տակաւին անոնց հետ կը խօսէր, †Ռաքել իր հօրը ոչխարներուն հետ եկաւ. ինչու որ անիկայ էր անոնց հովիւը։

10 Ու եղաւ որ երբ Յակոբ իր մօրեղբօրը Լաբանին Ռաքել աղջիկը, ու իր մօրեղբօրը Լաբանին ոչխարները տեսաւ, ան ատենը Յակոբ մօտեցաւ, և գլարը հորին բերնէն գլորեց, ու իր մօրեղբօրը Լաբա-

11 նին ոչխարները խմցուց։ Եւ Յակոբ †համբուրեց Ռաքելը, ու ձայնը

12 վերցընելով լացաւ։ Եւ Յակոբ պատմեց Ռաքելին †թէ ինքը անոր հօրը ‖ազգականը՝ ու Ռեբեկային որդին է. Ան ալ վազեց ու իր հօրը

13 պատմեց։ Ու երբոր Լաբան իր քրոջը որդւոյն Յակոբին վրայով լսեց, †զանիկայ դիմաւորելու վազեց, և գրկեց ու համբուրեց զանիկայ, ու իր տունը տարաւ. և անիկայ պատմեց Լաբանին՝ բոլոր աս

14 բաները։ Եւ Լաբան բսաւ անոր, †Իրաւ ոսկրնիս դուն իմ ոսկորս ու մարմինս ես. և անոր հետ լման ամիս մը կեցաւ։

15 Եւ Լաբան բսաւ Յակոբին, Դուն իմ եղբայրս ըլլալուդ համար ինծի ձրի՞ պիտի ծառայես. բսէ՛

16 ինծի՝ ի՞նչ ըլլայ քու վարձդ։ Եւ Լաբան երկու աղջիկ ունէր. մեծին անունը Լիա՝ ու պզտիկին անունը

17 Ռաքել էր։ Եւ Լիային աչքերը տկար էին՝ բայց Ռաքել դէմքով ու

18 տեսքով գեղեցիկ էր։ Եւ Յակոբ սիրեց Ռաքելը, ու բսաւ, †Քու պզտիկ աղջկանդ Ռաքելին համար եօթը տարի քեզի կը ծառայեմ։

19 Եւ Լաբան բսաւ, Անիկայ քեզի տալը ուրիշ մարդու մը տալէն ա-

20 ղէկ է. բնակէ՛ ինծի հետ։ Եւ Յակոբ †Ռաքելին համար եօթը տարի ծառայեց. ան զանիկայ սիրելուն պատճառաւը իրեն քանի մը օրի չափ երեցաւ։

21 Եւ Յակոբ բսաւ Լաբանին, Իմ կնիկս տուր. ինչու որ օրերս լեցուած են, որ ես Լանոր մտնեմ։

22 Եւ Լաբան ան տեղին բոլոր մարդիս

23 կը ժողվեց, ու †ինծղայք ըրաւ։ Ու եղաւ որ իրիկունը իր Լիա աղջիկը առաւ և անոր բերաւ. ու անիկայ

24 անոր մտաւ։ Եւ Լաբան իր աղախինը Զիղպան իր աղջկանը Լիային

25 ային աղախին տուաւ։ Ու երբոր առտու եղաւ, ահա անիկայ Լիան էր. ու Յակոբ Լաբանին բսաւ, †Ինչ է աս քու ինծի ըրածդ. ես քեզի Ռաքելին համար չծառայեցի՞. ուստի ինչո՞ւ զիս խաբեցիր։

26 Եւ Լաբան բսաւ, Մեր երկրին մէջ ասանկ բան չըլլար, պզտիկը մեծէն

27 առաջ տալ։ †Լմընցուր աստ հաբանթը, և ինծի եօթը տարի ալ ծառայելուդ համար՝ ան

28 ալ քեզի տամ". Եւ Յակոբ անանկ ըրաւ, ու Լիայէն հաբանթը լմընցուց. և Լաբան իր Ռաքել աղջիկը

29 անոր կնիկ ընծայեց։ Ու Լաբան իր Բաղդա աղախինը իր աղջկանը Ռաքելին աղախին տուաւ։

30 Եւ Յակոբ Ռաքելին ալ մտաւ, ու †Ռաքելը Լիայէն աւելի սիրեց. և

Ն.Ք.ՁԾ. Լոբ 1760

† Գլ.լգ.4։ Ելհ.14,15։ Ղ Գլ.ժգ.8։ ժԳ.14,16։ ‖ Եբր. հզ. բայրը՝

† Գլ.իդ.28։ ‡ Գլ.իդ.29։

† Գլ.բ.23։ Դատ.թ. 2։ բ Թագ. ե.1։ ժԲ. 12,13։

† Գլ.լ.41։ բ Թագ.գ. 14։

† Գլ.լ.26։ Ռվ.ժբ. 12։

1753

Լ Դատ.ժե. 1։

† Դատ.ժգ. 10։ Յահ. բ.1,2։

Ե · ՔԵ · 1753

ՀԳԼ · Լ · 36 · Լա · 41 · Ովա · ԺԲ · 12 ։

Յ Ա · ՃԻԵ · 3 ։

Իբր 1752

ՂԳԼ · Լ · 1 ֊ * ֊ պհա՛ որբ ։

Իբր 1751

Ֆ ԼՂ · Գ · 7 ։ Դ · 31 ։ Բ Օբ · ԻԿ · 7 ։ Ա Ղ · ԻԲ · 18 ։ ՃՂ · 44 ։

Իբր 1750

† ֊ լսելը ։

Իբր 1749

‡ ֊ փառաբանեին ։

Ր Տ Ե Ս Թա · ԺԲ · 2 ։ 4 ։

¶ ֊ գոհանա՛ Թիւն ։

Յ Մ ա · ա · 2 ։

Լաքեայն հեռքը տարի ալ ծառայ՛ կեց ։

31 Եւ Ցերը երբոր Լիային տեսնէր ըլլալը տեսաւ , Դանոր արգանդը բացաւ · բայց Ռաքէլ ամուլ էր ։

32 Եւ Լիա յղացաւ , ու որդի մը ծնաւ , և անոր անունը * Ռուբէն դրաւ · քանզի ըսաւ . Ցերը իմ տառապանքիս նայելուն համար , ասկէ ետև էրկիս ինձ պիտի սիրէ ։

33 Եւ նորէն յղացաւ , ու որդի մը ծնաւ , ու ըսաւ , Որովհետև Ցերը իմ առեղի ըլլալս լսեց , անոր համար ինծի ա՛ս որդին ալ տուաւ · ու ա֊

34 նոր անունը † Շմաւոն դրաւ · Եւ դարձեալ յղացաւ , ու որդի մը ծնաւ , ու ըսաւ , Հիմա ա՛ս անգամին էրկիս ինծի հետ պիտի միաւորի · քանզի իրեք որդի ծնայ իրեն · անոր համար անոր անունը ‡ Ղևի

35 դրաւ ։ Եւ ասկէն ալ յղացաւ , ու որդի մը ծնաւ , և ըսաւ , Ա՛ս անգամ պիտի գոհանամ Ցերոջմէն · անոր համար անոր անունը ‖ Յուդա դրաւ · ու դադրեցաւ ծնանելէն ։

ԳԼ · Լ

1 Ռաքել իր քոյրութեանը համար ցաւելով՝ իր բաղդա ազատիլը Յակոբին կու տայ ։ 5 Բաղդան կը ծնանի Դանը ու Նեփթաղիմը ։ 9 Լիան ալ իր Զեղփա աղախինը կու տայ Յակոբին · որ Գադը և Ասերը կը ծնանի ։ 14 Ռուբէնին գտած մանրադրները ։ 17 Լիա կը ծնանի Իսաքարը , Զաբուղոնը և Դինան ։ 22 Ռաքել կը ծնանի Յովսեփը ։ 25 Յակոբ իր հայրենիքը դառնալ կ՛ուզէ ։ 27 Լաբան նորէն խօսք կապելով՝ գանիկայ քովը կը պահէ ։ 37 Յակոբին հնարքը ու անով իր հարստանալը ։

1 Երբ որ Ռաքել տեսաւ , որ ՚ինքը Յակոբին զաւակներ չ՚ծնաւ , Ռաքել է իր քրոջը նախանձեցաւ , ու Յակոբին ըսաւ , Ինծի զաւակներ

2 տուր , Էհեթ ոչ՝ կը մեռնիմ ։ Եւ Յակոբին բարկութիւնը բորբոքեցաւ Ռաքելին դէմ , ու ըսաւ , Միթէ Ես Աստուծոյ տեղն եմ , որ արգանդի պտուղը քեզմէ արգիլեց ։

3 Եւ անիկայ ըսաւ , Ահա է իմ աղախինս Բաղդա՝ անոր մուր . Ղուա նիկայ իմ ծունկերուս վրայ ծնանի , և Ես ալ անկէ որդիներ ստանամ ։

4 Ու իր Բաղդա աղախինը անոր էնիկ ըլլալու տուաւ , և Յակոբ անոր

5 մուաւ ։ Ու Բաղդա յղացաւ , ու

6 Յակոբին որդի մը ծնաւ ։ Եւ Ռաքել ըսաւ , Աստուած ինծի ՚ի՛ք տաւ տանի ըրաւ , ու իմ ձայնս ալ լսեց , և ինծի որդի մը տուաւ · ա֊ նոր համար անոր անունը § Դան

7 դրաւ ։ Եւ Ռաքելին աղախինը Բաղդա զարձեալ յղացաւ , ու Յակոբին երկրորդ որդի մը ծնաւ ։

8 Եւ Ռաքել ըսաւ , իմ քրոջս հետ մեծ ըմբշամարտութիւնով մար֊

տընչեցայ , և յաղթեցի · ու անոր անունը ‡ Նեփթաղիմ դրաւ ։

9 Երբոր Լիա տեսաւ որ ինքը ծնանելէն դադրեցաւ , իր աղախինը Զեղփան առաւ , ու Յակոբին կնիկ

10 ըլլալու տուաւ զանիկայ ։ Եւ Լիային աղախինը Զեղփա՝ Յակոբին

11 որդի մը ծնաւ ։ Եւ Լիա ըսաւ , Բաղդա յաջողեցաւ · ու անոր ա֊

12 նունը †† Գադ դրաւ ։ Եւ Լիային աղախինը Զեղփա երկրորդ որդի

13 մը ծնաւ Յակոբին ։ Եւ Լիա ը֊ սաւ , Երանելի եմ ես · ինչու որ աղջիկները ինծի Երանի պիտի ըսեն · ու անոր անունը ‡‡ Ասեր դրաւ ։

14 Եւ Ռուբէն գնաց ցորենի Ջնոց օրերը , ու արտին մէջ մանրադրներ գտաւ , ու իր մօրը Լիային բերաւ · ու Ռաքել ըսաւ Լիային , Խնդրեմ՝ տուր ինծի որդւոյդ ման֊

15 րադրներէն ։ Եւ անիկայ ըսաւ անոր , Իմ էրիկս առնելդ քիչ եկաւ որ իմ որդւոյս մանրադրներն ալ պիտի առնես ։ Եւ Ռաքել ըսաւ , Քաւտի քու որդւոյդ մանրադրներուն համար աս գիշեր

16 քեզի հետ պառկի ։ Եւ իրիկունը երբոր Յակոբ դաշտէն կու գար , Լիա զանիկայ դիմաւորելու ելաւ , ու ըսաւ , Ինծի պիտի մտնես · քանզի իրաւունքն վարձքով առի քեզ իմ որդւոյս մանրադրներովը · և ան գիշերը անոր հետ պառկեցաւ ։

17 Եւ Աստուած լսեց Լիային ։ ու յղա֊ յաւ , ու Յակոբին հինգերորդ որդի

18 ծնաւ ։ Եւ Լիա ըսաւ , Աստուած ինծի վարձք տուաւ , որովհետև ա֊ ղախինս իմ էրկանս տուի · և անոր

19 անունը ‖‖ Իսաքար դրաւ ։ Եւ Լիա նորէն յղացաւ , ու Յակոբին վեց֊

20 երորդ որդի ծնաւ ։ Եւ Լիա ը֊ սաւ , Աստուած ինծի բարի պարգև մը պարգևեց · ա՛ս անգամին էրկիս ինծի հետ պիտի բնակի , ինչու որ իրեն վեց որդի ծնայ · ու անոր ա֊

21 նունը §§ Զաբուղոն դրաւ ։ Եւ անկէ ետև աղջիկ մը ծնաւ , ու անոր անունը * Դինա դրաւ ։

22 Եւ Աստուած յիշեց Ռաքէլը , ու Աստուած լսեց անոր , և ՚ի՛նոր պո֊

23 դանդը բացաւ · Ու յղացաւ ու որդի մը ծնաւ · և ըսաւ , Աստուած

24 ինծի նախատինքս վերցուց · Եւ անոր անունը † Յովսէփ դրաւ , ու ըսաւ , Տէրը ինծի ուրիշ որդի մըն ալ պիտի աւելցնէ ։

25 Ու եղաւ որ երբ Ռաքել Յովսե֊ փը ծնաւ , Յակոբ ըսաւ Լաբա֊ նին , Թող տուր զիս որ ՚ի՛մ տեղս

26 ու իմ երկիրս երթամ · Իմ կնիկ֊ ներս ու տղաքներս՝ ՚ո՛րոնց համար քեզի ծառայեցի , տուր ինծի որ

Ե · ՔԵ · Իբր 1747

‡ ֊ ըմբշամարտութիւնս ։

Իբր 1749

* Ա՛սոր անունը Տեսէք որդի ։

Իբր 1748

†† Բաղդ ։ Ե Ժ · ԿՒ · 11 ։

Իբր 1747

Ի Ա՛սկ · լա · 28 ։ Ղա · ա · 48 ։

‡‡ ֊ Երանելի

Իբր 1748

Ֆ Գ · ԽԵ · 30 ։

Ֆ Թա · ՃԿ · 9 ։ 18 ։

Իբր 1747

‖ ֊ վարձք ։

Իբր 1746

§§ ֊ բնակութիւն ։

* ֊ դաւադասան ։

Իբր 1745

Հ Գ · Ը · 1 ։ ա Թագ · ա · 19 ։

Յ Գ · ԻԲ · 31 ։

Ղ Ա Թագ · ա · 6 ։ Ե · ՝ · 1 ։ Ղբ · ա · 25 ։

† ֊ պիտի աւելցնէ ։

Ֆ Գ · Լե · 17 ։

Ֆ Գ · Իդ · 54 ։ 56 ։

Յ Գ · ՃԸ · 38 ։ Լա · 55 ։

Ն Գ · ԻԲ · 20 ։ 30 ։

Ն · ք · ՂԲ · Իբր 1745

երթամ. ինչու որ քեզի ըրած ծա-
27 ռայութիւնս գիտես։ Եւ Լա-
բան ըսաւ անոր՝ Թէ որ քու առ-
ջևդ շնորհք գտայ՝ կ'աղաչեմ քեզի,
[Իբէբ · ֆանէ Ն* փորձով դիտցայ" որ
28 Տէրը քեզի համար իս օրհնեց։ Եւ
ըսաւ՝ Ն.քու վարձքդ ինծի իմա-
29 ցուր, ու պիտի վճարեմ։ Եւ անի-
կայ ըսաւ անոր՝ "Դուն գիտես որ
ես ինչպէս ծառայեցի քեզի, ու քու
անասուններդ ինչպէս կին իմ քովս.
30 Ինչու որ իմ գալէս առաջ քիչ էր
քու ունեցածդ, և Ի հիմա շատա-
ցաւ, ու Տէրը քեզ օրհնեց իմ
դալովս. և հիմա ես ալ "իմ տանս
31 համար երբ պիտի աշխատիմ։ Ու
անիկայ ըսաւ՝ Քեզի ի՞նչ տամ։
Եւ Յակոբ ըսաւ՝ Ինծի բան մը մի՛
տար. Թէ որ ասս բանը ինծի ընես,
նորէն քու հօտերդ կ'արածեմ ա-
32 կը պահեմ. Ա.յսօր քու բոլոր հօ-
տերուդ միջէն անցնիմ, անկից ամէն
պիսակ ու խայտախարիւ ոչխարը,
և ամէն սև ոչխարը, ու խայտա-
խարիւ և պիսակ այծերը զատեմ՝
33 ու "իմ վարձքս անոնք ըլլան։ Եւ
Վ+ասկ ետև" իմ արդարութիւնս
քու առջևդ պիտի յայտնուի,
երբոր իմ վարձքիս հոդ տանիս.
իմ քովս գտնուած ամէն պիսակ
ու խայտախարիւ չեղած այծ, ու
սև չեղած ոչխար գողցուած սե-
34 պուի։ Եւ Լաբան ըսաւ՝ Թող
35 քու ըսածիդ պէս ըլլայ։ Ու ան
օրը զատեց բոլորախայտ ու խայ-
տախարիւ նոխազները, և բոլոր
պիսակ ու խայտախարիւ էգ այծե-
րը, Ե ամէն ճերմակ ունեցողը, ու
բոլոր սև ոչխարները, և իր որդի-
36 ներուն ձեռքը տուաւ. Եւ իր ու
Յակոբին միջտեղը իրեք օրուան
ճամբայի միջոց դրաւ. և Յակոբ
Լաբանին մնացած հօտերը կ'արած-
ծէր։

Ա Տէս գԼ · Լ · 9–12 ։

37 Ու "Յակոբ իրեն դալար կաղա-
մախի և նուշի ու սօսիի գաւազան-
ներ առաւ, և անոնց կեղևները
տեղ տեղ հանեց, անանկ որ գա-
ւազաններուն մէջը եղած ճերմակը
38 կ'երեւնար։ Եւ իր կեղևած գաւա-
զանները ջուր խմցնելու աւազան-
ներուն մէջ դրաւ, որ երբ հօտերը
ջուր խմելու գան, Ն գաւազաններէ
ոչխարներուն առջևը ըլլան, և ա-
նոնք՝ խմելու եկած ատեննին տաք
39 նան։ Ու ոչխարները գաւազաննե-
րուն առջևը տաքնալով՝ բոլորա-
խայտ, պիսակ և խայտախարիւ ծա-
40 ներ կը ծնանէին։ Եւ Յակոբ կը
զատէր գառները, ու հօտերուն ե-
րեսը Լաբանին հօտերուն մէջ եղած
բոլորախայտ ու ամէն սև ոչխարնե-
րուն կը դարձնէր. և իր հօտերը
զատ դրաւ, ու զանոնք Լաբանին
41 հօտերուն քովը չդրաւ։ Եւ երբոր
զօրաւոր ոչխարները կը տաքնային,
Յակոբ ան դաւազանները ոչխար-
ներուն աչքին առջևը՝ աւազաննե-
րուն մէջը կը դնէր, որ դաւազաննե-
42 րուն առջևը տաքնան։ Բայց տկար
ոչխարներուն չէր դներ. այսպէս
տկարները Լաբանինը" ու զօրաւոր-
43 ները Յակոբինը կ'ըլլային։ Եւ
մարդը չափաւ հարստացաւ, ու
շատ հօտեր, և աղախիններ, ու
ծառաներ, և ուղտեր ու էշեր ու-
նեցաւ։

ք Հմր 30 ։
ց Գլ · ԺԳ · 9։
իգ · 35 ; իշ · 18, 14 ։

ԳԼ · ԼԱ

1 Յակոբ նեղանալով՝ Լաբանէն գաղտուկ ճամ-
բայ կ'ելլէ։ 19 Ռաքել իր հօրը կուռքերը
կը գողնայ։ 22 Լաբան Յակոբին եռևէն
կ'հետևի, 26 ու նեղած գողութեանը համար կը
գանգատի։ 34 Ռաքել իր հօրը կուռքերը
ուղտին պատատին տակը կը պահէ։ 36 Յա-
կոբ Լաբանին դէմ կը գանգատի։ 44 Լա-
բանին ու Յակոբին գաղտագրած ուխտը։

1 Եւ լսեց Լաբանին որդւոցը գրու-
ցածները, որ կ'ըսէին՝ Յակոբ
մեր հօրը բոլոր ունեցածը առաւ,
ու բոլոր աս "փառքը մեր հօրը ըր-
2 տացուածքէն ստացաւ։ Եւ Յա-
կոբ Լաբանին երեսը տեսաւ, և
ահա Ի իրեն Պ երէկուան ու միւկալ
3 օրուան պէս չէր։ Եւ Տէրը ըսաւ
Յակոբին, Ի.քու հայրերուդ երկի-
րը ու քու ազգականներուդ գար-
ձիր ու ես քեզի հետ պիտի ըլ-
4 լամ։ Եւ Յակոբ դրկեց, ու Ռա-
քելը և Լիան դաշտը իր հօտերուն
5 քովը կանչել տուաւ։ Ու ըսաւ ա-
նոնց՝ Ես ձեր հօրը երեսը կը տես-
նեմ, որ ինծի երէկուան ու միւկալ
օրուան պէս չէ. բայց իմ հօրս
6 Աստուածը Ի.ինծի հետ եղաւ. Եւ
Դուք դիտէք որ ես իմ բոլոր զօ-
րութեամս ձեր հօրը ծառայեցի.
7 Իսկ ձեր հայրը իս խաբեց, ու Ի իմ
վարձքս ծտասը անգամ փոխեց.
բայց Աստուած Էլ.ոդուց զանի-
8 կայ որ ինծի չքաւ մը ընէ՝ Վ...ն
ալ Ի.թէ որ անիկայ այսպէս ըսէր,
Ե.Ջու վարձքդ պիսակները ըլլան,
ան ատեն բոլոր ոչխարները պիսակ
կը ծնանէին. և Ի.թէ որ այսպէս ը-
սէր, Ջու վարձքդ բոլորախայտ-
ները ըլլան, ան ատենը բոլոր ոչ-
խարները բոլորախայտ կը ծնանէ-
9 ին։ Ա.յսպէս Աստուած Ի ձեր հօրը
հօտերը առաւ, ու ինծի տուաւ։
10 Եւ եղաւ որ հօտերուն ջերմացած
ատենը, աչքերս վերցուցի ու ե-
րազի մէջ տեսայ, և ահա հօտե-
րուն հետ զուգաւորող նոխազները
ու խոյերը՝ ամէնն ալ խայտախա-
րիւ, պիսակ ու գորշախայտ էին։

Ն · ք · ՂԲ · Իբր 1745

1739

Սազ · ԽԹ · 16 ։
Բ Գլ · գ · 5 ։
Բ Օր · Իբ · 54 ։
Ա Թագ · ԺԹ · 7 ։
Ի Գլ · Իբ · 15, 20, 21 · ԼԲ · 9 ։
Ղ Հմր 2 ։
Ի Հմր 3 ։
Ը Հմր 88, 89, 40, 41 ։ Գլ · Լ · 29 ։
Բ Հմր 41 ։
Ծ Թագ · ԺԳ · 22 ։ Նէեմ · գ · 12 ։ Ցար · ԺԹ · 3 ։ Ջաք · Բ · 28 ։
Ի Գլ · Ի · 6 ։ Սազ · ՃԵ · 14 ։
Լ Գլ · Լ · 32 ։
Ի Հմր 1, 16 ։

Ն·Ք·ԶԲ· 1739

11 Եւ Յ Աստուածոյ հրեշտակը ըսաւ ինձ երազի մէջ , Ո՛վ Ցակոբ . ու ես
12 ըսի , Ահա հոս եմ : Եւ ըսաւ , Հիմա աչքերդ վէր վերցուր , ու հայեցուն հետ զուգաւորող նոխազներուն նայէ . ամէնքը խայտախարիւ , պիտակ ու դորշախայտ են . ինչու որ Լաբանին բոլոր բեզի ը-
13 րածները տեսայ : Ես եմ Բեթէլին Աստուածը , որ հոն արձան օծեցիր , և հոն ինծի ուխտ ըրիր . հիմա յառի՛ր գնա աս երկրէն , ու դու ծննդեանդ երկիրը դարձիր :
14 Եւ Ռաքէլ ու Լիա պատասխան տուին ու ըսին անոր , Ո՞չ ա-
կաւին մեր հօրը տունը մեզի համար բաժին ու ժառանգութիւն կայ :
15 Մենք օտարականներ չեպուեցա՞նք անոր . քանզի մեզ Ցծախեց , ու մեր ասպն ալ բոլորովին կերաւ .
16 ինչու որ բոլոր հարստութիւնը՝ որ Աստուած մեր հօրմէն վերցուց , մերն է ու մեր զաւակներունը . և հիմա ինչ որ Աստուած քեզի ը-
17 սաւ ,ըրէ : Ռաւսի Ցակոբ ելաւ , ու իր որդիները ու կիներուն ուղտերուն
18 վրայ հեծցուց . Եւ իր բոլոր անասուները , ու իր բոլոր ստացուածքը՝ որ ինքը ստացաւ , իր ստացած անասուները որոնք Միջագետին մէջ ստացաւ , ճամբայ հանեց գնանու երկիրը դէպ ի՛ իր Իսահակ
19 հօրը երթալու : Եւ Լաբան իր խաշինքը ասրակոտուր ընելու գացեր էր . ու Ռաքէլ ՙ իր հօրը
20 *կուռքերը գողցաւ : Եւ Ցակոբ Ասորի †Լաբանէն գաղտուկ փախաւ՝՝ . ինչու որ իր փախչելը չգիտ-
21 ցուց անոր : Ա՛յսպէս անիկայ իր բոլոր ունեցածովը փախաւ , ու ելաւ ու Գետէն անցաւ , և յիր երեսը դէպ ի՛ Գաղաադ լեռը շինակց :
22 Ու երրորդ օրը Ցակոբին փախ-
23 չելը Լաբանին պատմուեցաւ : Եւ անիկայ ՚ իր եղբայրները հետը առնելով , անոր եոթն օրուան ճամբայ գնաց , ու անոր հասաւ
24 Գաղաադ լեռը . Եւ Աստուած Ղ դիշերուան երազի մէջ Ասորի Լաբանին եկաւ ու ըսաւ անոր , Զգուշ կեցիր որ Ցակոբին ՚ աղէկ
25 կամ դէշ չզրուցես : Ռաւսի Լաբան հասաւ Ցակոբին . և Ցակոբ իր վրանը լեռը կանգներ էր . ու Լաբան իր եղբայրներուն հետ Գաղաադ լեռը իջաւ :
26 Եւ Լաբան ըսաւ Ցակոբին , Ի՞նչ է աս քու ըրածդ որ ինծմէ գաղտուկ փախար , և Չիմ աղջիկներս որով առնուած դերիներու պէս
27 վարեցիր : Ինչո՞ւ փախչիր գաղտուկ պահեցիր և ինծմէ փախար , ու ինծի չհմացուցիր , որ ես քեզ ուրախութեամբ ու երգերով , թմբուկներով ու քնարներով խրր-
28 կեի : Եւ չթողուցիր զիս ՚ որ իմ որդիներս ու աղջիկներս համբուրեի . Հիմա աս բանը անմտութիւն
29 գործեր էր : Զեզի չարիք ընելու զօրութիւն ունիմ ձեռքիս մէջը . բայց ՚՚ ձեր հօրը Աստուածը ՚՚ երէկ դիշերը ինծի խօսեցաւ՝ ըսելով , Զգուշ կեցիր որ Ցակոբին աղէկ
30 կամ դէշ չզրուցես : Եւ հիմա՝ թէպէտև քու հօրդ տանը շատ փափաքելուդ համար գացիր , բայց ինչո՞ւ Իմ աստուածներս գողցար :
31 Եւ Ցակոբ պատասխան տուաւ ու ըսաւ Լաբանին , Գողցած եղե-
ւս պոռթնոտ ՚՚՚ եր որ վախցայ , քանզի ըսի , Զըլայ որ քու աղջիկներդ բռնութեամբ ինծմէ առնես .
32 Բայց քու աստուածներդ որուն քովը որ գտնես , ՚՚ թող անիկայ չապրի . մեր եղբայրներուն առջեւը քննէ՛՚՚ Նայէ՛ , թէ որ իմ քովս քու մէկ բանդ գտնես՚՚՚ ու . քանզի Ցակոբ չէր գիտեր որ Ռաքէլ գող-
33 ցեր էր զանոնք : Եւ Լաբան Ցակոբին վրանը ու Լիայինի վրանը և երկու աղախիններուն վրանը մտաւ , բայց չգտաւ . ետքը Լիայինի վրանէն ելաւ , ու Ռաքելին վրանը մտաւ :
34 Եւ Ռաքէլ առաւ կուռքերը , ու զանոնք ուղտի պատատին մէջը դրբաւ , ու վրան նստաւ . և Լաբան բոլոր վրանը փնտռեց , բայց չը-
35 գտաւ : Եւ անիկայ իր հօրը ըսաւ , Իմ տիրոջս աչքերուն ծանր չերևնայ , որ ես առջևդ չեմ կրնար ոտք ելլել . ինչու որ կանանց սովորութեանը մէջն եմ : Ա՛յսպէս փնտռեց , բայց կուռքերը չգտաւ :
36 Եւ Ցակոբ բարկացաւ ու Լաբանին հետ կռիւ վճճէր . և Ցակոբ պատասխան տուաւ ու ըսաւ Լաբանին , Ի՞նչ է իմ յանցանքս , ի՞նչ է իմ մեղքս , որ տաքութիւնով
37 ետևէս ինկար : Որովհետև իմ բոլոր կարասիքս խառնեցիր , քու տանդ ամէն կարասիքէն ինչ որ գտար , հոս իմ եղբայրներուս ու քու եղբայրներուդ առջևը դիր , որ երկուքնուս մէջտեղը դատաս-
38 տան կտրեն : Լման քսան տարի է որ քեզի հետ եմ . ոչխարներդ ու այծերդ ձագ չգցեցին . և քու հօ-
39 տիդ խոյերը չկերայ . ՚ Գոչածներէն՚՚ գիշատուածը չբերի քեզի , ինքս զիս կը քաշէի . ՚՚՚ ցորեկը գողցուածը ու գիշերը գողցուածը իմ ձեռ-
40 քէս կը պահանջէիր : Այսպէս էի . ցորեկը տաքը՝ ու գիշերը ցուրտը կը մնչէր զես , և աչքերես քունս կը

Ն·Ք·ԶԲ· 1739

Յ Գէ· Խը· 16 ։

Ի Եհ· գ· 7 ։

Հ Գէ· իբ· 18, 19 ; 20 ։

Յ Հմր 8 ։ Գէ· լբ· 9 ։

Ղ Գէ· բ· 24 ։

Ճ Գէ· իթ· 15 ; 27 ։

Ժ Գաս· ԺԷ· 5 ։ ա Թագ· ԺԹ· 18 ։ Ովս· գ· 4 ։ Գէ· լէ· 2 ։

* Եբէ· Թերափիմները

† Եբէ· Լաբանին սիրտը գողցաւ ։

Յ Գէ· խզ· 28 ։ գ Թագ· Ժբ· 17 ։ Ղուս· Թ· 51, 58 ։

Ն Գէ· Ժգ· 8 ։

Ղ Գէ· ի· 3 ։ Ճոբ· լԳ· 15 ։ Մաս· ա· 20 ։

ա Գէ· իզ· 50 ։

Ե Թագ· լ· 2 ։

ՆՔՂ 1739

ԼԳԼ ԽԲ 27, 28

ՀՇՐ 7

ՍՂԿ ՃԻԿ 1, 2

ՀՄՐ 53

ԵՍ Ը 18

ԳԼ ԽԲ 32

ԵԼ Գ 7

ԲԱՄՆ ԺԲ 17

ԾՆԳ 9

ԼԳԼ ԽԲ 28

ՂՑ ՁԵՒ ԻԲ 27

ԼԳԼ ԻԲ 18

ՀՅ վկայու թեան դէպ (վերդէպա րէն)

ՀՅ վկայու թեան դէպ (երբայեցե րէն)

ՂՁԵՒ ԻԳ 27

ԼՂԱՍ ԺՄ 29

ԱՓԱԳ Է 5

ՀՅ գիտա նոց

ԸԳԼ ԺՁ 5

ՐՀՄՐ 42

ՅՈԳԼ ԻԱ 28

41 փախչէր ։ Ա յա գէս եղայ քան տարի քու տանդ մէջ ։ Է քու երկու աղջկներուդ համար տասնուչորս տարի ծառայեցի քեզի , և Հօտե րուդ համար վեց տարի ծառա յեցէ , և † իմ վարձքս տասը անգամ փո 42 խեցիր ։ ⁘ Թէ որ իմ Հօրս Աստուածը , Աբրահամին Աստուածը , և Ի զ սահակին Երկիւղը ինծի հետ չըլ լար , իրաւցընէ դիս հիմա դատարկ կը խրկէիր ։ ⁘ Աստուած իմ տա ռապանքս ու իմ ձեռքիս աշխա տութիւնը տեսաւ , ու երէկ դիշեր Է զդ յանդիմնեց ։

43 Եւ Լաբան պատասխան տուաւ ու ըսաւ Ցակոբին ։ Ա ղջիկները իմ աղջիկներս են , և աս որդիները իմ որդիներս են , և աս Հօտերը իմ Հօտերս են , և ամէնը որ կը տես նես , իմս են ։ և ի՞նչ ընեմ այսօր աս իմ աղջիկներուս կամ իրենց ծնած 44 զաւակներուն ։ Ուստի հիմա ե կո՛ւր , Է ես ու դուն ուխտ ընենք , որ իմ ու քու մէջտեղ † վկայու 45 թեան համար ըլլայ ։ Եւ Ցակոբ Է քար մը առաւ ու արձան կանգ 46 նեց զանիկայ ։ Եւ Ցակոբ իր եղ բայրներուն ըսաւ , Քարեր ժողո՛ վե՛ք ։ և անոնք քարեր առին ու դէզ մը ըրին , և հոն դէզին վրայ 47 հաց կերան ։ Ու Լաբան անոր ա նունը * Եգկար սահատուէթա դը րաւ , բայց Ցակոբ անոր անունը 48 † Գալաատ դրաւ ։ Եւ Լաբան ը սաւ , Ա ս դէզը իմ ու քու մէջ տեղ վկայ մըն է այսօր ։ անոր հա մար անոր անունը Գալաատ դուռ ե 49 ցաւ ։ Եւ է ‡ Մասփա ալ ըսուեցաւ ։ քանզի ըսաւ , Մենք իրարմէ զա տուած առեներնիս , իմ ու քու մէջ 50 տեղ Տէրը դիտէ ։ Թէ որ իմ աղ ջիկներս վշտացընես , և կամ Թէ որ իմ աղջիկներուս վրայ ուրիշ կիներ առնես , Հետերնիս մէկը չկայ ։ ահա իմ ու քու մէջտեղ վկայ՝ Աս 51 տուած է ։ Եւ Լաբան ըսաւ Ցա կոբին , Ահա աս դէզը , և ահա իմ ու քու մէջտեղ իմ կանգնած ար 52 ձանս ։ Աս դէզը վկայ՝ ու աս ար ձանը վկայ է , որ աս դէզին չանց նիմ քեզի ֆլաս , և դուն աս դէ զին ու աս արձանէն չանցնիս ինծի 53 ֆլա՛ս , չարիք ընելու համար ։ Աբ րահամին Աստուածը և Նաքորվրին աստուածը , անոնց հայրերուն աս տուածը Ը մեր մէջը դատաւոր ըլ լան ։ Եւ Ցակոբ † իր Հօրը Իսահա կին Երկիւղովը Ժ երդում ըրաւ ։

54 Եւ Ցակոբ զոհեր մատուց լեռա նը վրայ , ու իր եղբայրները Հաց ուտելու հրաւիրեց ։ և Հաց կերան , 55 ու գիշերը լեռը մնացին ։ Եւ Լա բան առաւօտանց կանուխ եղաւ , ու իր որդիները ու իր աղջիկները համ բուրեց ու Է օրհնեց զանոնք ։ և Լա բան Ե գնաց ու իր տեղը դարձաւ ։

ՆՔՂ 1739

ԼԳԼ ԽԲ 1 ։ ԼԳԼ ԺԲ 38 ։ Լ 25

ՍԱՂ ՂԴ 11 ։ ԵԲՐ 11 14

ԲՑԵՒ Ե 14 ։ ՍԱՂ ՃԳ 21 ։ ՃԲՐ 2 ։ ՂԵՒ Բ 13

| ՀՅ երկու բանակներ ։

ԼԳԼ ԼԴ 14, 16

ՂԳԼ ԼԴ 6, 7, 8 ։ ԲՕՐ Բ 5 ։ ՑԵՒ ԻԴ 4

ԻԱՒԱԿ ԺԲ 1

ՂԳԼ Լ 43

ՆԳԼ ԼԴ 8, 15

ԸԳԼ ԼԴ 11

ԲԳԼ ԼԲ 3

ԺՍՂ Ծ 15

ԼԳԼ ԽԲ 13

ԼԳԼ Լ 3, 18

ԻԳԼ ԽԴ 27

ԺՑՈՐ Ը 7

ԿՍՂ ԾԲ 1, 2

ՀՈՎ Ժ 14

ՅԳԼ ԽԲ 13, 14, 15

13 Եւ ան գիշերը հոն կեցաւ ։ ու իր

Ն · ք · ՂԲ · 1739

ՂԳԼ·ԽԴ·11։ Ա·ԿԱԿ·ԺԸ· 16։

ձեռքը դանուածէն իր եղբօրը Եսաւին համար ղրնծաներ պատրաս-
14 տեց , երկու հարիւր այծ և քսան նոխազ , երկու հարիւր էգ ոչխար
15 և քսան խոյ , երեսուն ծիծ տուղ ուղտ իրենց ձագերովը , քառասուն կով ու տասը ցուլ , քսան էգ էշ
16 և տասը աւանակ ։ Եւ ամէն մէկ հօտը զատ զատ իր ծառաներուն ձեռքը յանձնեց , ու ըսաւ իր ծառաներուն , Առջե՛ւս անցէք , ու հօտերը իրարմէ քիչ մը հեռու թո-
17 ղուցէք ։ Եւ առջինէն պատուիրեց ըսելով , Երբոր իմ եղբայրս Եսաւ քեզի պատահի , ու քեզի հարցնէ , ըսելով Թէ Դուն որմէն ես , և ո՞ւր կ'երթաս , և աս
18 առջևդ եղածները որմէն են . Ան ատենը ըսէ որ Քու ծառայիդ Յա-կոբինն է . իմ տիրոջս Եսաւին խրկած ընծան է . և ահա ինքն ալ
19 հետևիս է ։ Եւ այսպէս երկրոր-դին , ու երրորդին , և հօտերուն հետևէն բոլոր գացողներուն պա-տուիրեց ըսելով , Ա՛ս խօսքին պէս զրուցեցէք Եսաւին՝ երբոր զինքը
20 գտնէք . Եւ ահա քու ծառադ Յա-կոբ ալ հետևիս է՝ ըսէք . քանզի ըսաւ , Զայրոյթը որ կ'երթայ ընծանե-րով անոր երեսը կը հաշտեցնեմ , և անկէ ետքը անոր երեսը կը տես-
21 նեմ . գուցէ ինծ ընդունի ։ Ա՛յս-պէս ընծաները անոր առջևէն գա-ցին . և ինքը ան գիշերը հոն մնաց
22 բանակին մէջ ։ Եւ ան գիշերը ե-լաւ , ու իր երկու կիներուն , և իր երկու աղախիններուն , ու իր տասն-ուհինգ որդիները առաւ , և ձա-
23 կոբին անցքէն անցաւ ։ Եւ առաւ զանոնք ու վտակէն անցուց , և իր բոլոր ունեցածը անցուց ։
24 Եւ Յակոբ մնակ մնաց , ու մարդ մը կը գօտեմարտէր անոր
25 հետ մինչև արշալոյս . Եւ երբ տե-սաւ որ իր դէմը անոր չկրնաս-ներ , անոր զատին ամրոյջելին դպաւ , և ա-նոր հետ գօտեմարտած ատենը՝ Յա-կոբին զատին ամրոյջելը խախտեցաւ ։
26 Եւ Ան ըսաւ , Թող տուր իս , ինչու որ արշալոյսը *երևցաւ . և Յակոբ ըսաւ , "Չեմ Թողուր քեզ՝
27 մինչև որ իս չօրհնես ։ Եւ անոր ըսաւ , Ի՞նչ է անունդ . ան
28 ալ ըսաւ , Յակոբ է ։ Եւ անոր ըսաւ , Անկէ մէյմըն ալ քու անունդ Յակոբ չըսուի , հապա †Իսրայէլ ըսուի . ինչու որ "Աստուծոյ հետ ու Մարդոց հետ մարտնչեցար , և
29 յաղթեցիր ։ Եւ Յակոբ հարցուց ու ըսաւ , Շնորհք ըրէ՝ անունդ ըսէ ինծի ։ Եւ անոր ըսաւ , "Ինչո՞ւ իմ անունս կը հարցընես . և հոն
30 օրհնեց զայնիկայ ։ Եւ Յակոբ ան տեղին անունը ‡Փանուէլ դրաւ . քանզի ըսաւ , Դէմ առ դէմ "տե-սայ զԱստուած , ու իմ անձս ազատ մնաց ։
31 Եւ Փանուէլէն անցածին պէս՝ արևը անոր վրայ ծագեցաւ . ու իր
32 զատին վրայ կը կաղար ։ Անոր հա-մար Իսրայէլի որդիքը զատին վրայի §Թմրած ջիղը" չեն ուտեր մինչև այսօր . ինչու որ Յակոբին զատին §Թմրած ջիղին" դպաւ ։

ԳԼ · ԼԳ

1 Յակոբ ու Եսաւ մէկզմէկու հանդիպելով իրա-րու սէր կը ցուցընեն ։ 17 Յակոբ Սոկքովթ կ'երթայ ։ 18 Սաղեմի մէջ դաշտ մը ծախու առնելով՝ հոն սեղան մը կը շինէ , ու զանիկայ Էլելոհէ Իսրայէլ կ'անուանէ ։

1 Եւ Յակոբ իր աչքերը վեր վերցուց ու նայեցաւ , և ահա "Եսաւ կու գար ու անոր հետը չորս հա-րիւր մարդ . և իր զաւակները Լէ-այիին ու Ռաքելին ու երկու աղա-
2 խիններուն բաժնեց ։ Եւ աղա-խինները իրենց զաւակներովը առ-ջևը դրաւ , և Լիան իր զաւակնե-րովը ետևը , և Ռաքելը ու Յովսէփը
3 անոնց ետևը ։ Եւ ինքը անոնց առջևը անցաւ , ու մինչև իր եղ-բօրը մօտենալուն , †դեռևին հա-սասար եօթը անգամ խոնարհու-
4 թիւն ըրաւ ։ Ու †Եսաւ զանիկայ դիմաւորելու վազեց , ու զրկեց զա-նիկայ , և ետևը պարանոցին վրայ ընկաւ ու համբուրեց զանիկա. և լա-
5 յին։ Ու Եսաւ իր աչքերը վեր վերցուց, ու տեսաւ կիներուն ու զաւակները, և ըսաւ , Անոնք քու կինիկներն են . և անիկայ ըսաւ , †Աստուծոյ քու ծառայիդ պարգևած զաւակներն
6 են ։ Ան ատենը աղախինները ու անոնց զաւակները մօտեցան , ու
7 խոնարհութիւն ըրին ։ Եւ Լիան ալ ու իր զաւակները մօտեցան , ու խոնարհութիւն ըրին . և ետքը Յովսէփ ու Ռաքել մօտեցան , ու
8 խոնարհութիւն ըրին ։ Ու Եսաւ ըսաւ , Ա՛ս քու ընդոյթը ինչ պիտի ըլլայ , որուն ես պատահեցայ . և Յակոբ ըսաւ , Իմ տիրոջս առջևը
9 շնորհք գտնելու համար է ։ Ու Եսաւ ըսաւ , Ես շատ ունիմ՝ եղբայր
10 իմ , քուկինդ քեզի ըլլայ ։ Եւ Յակոբ ըսաւ , Չէ , կ'աղաչեմ քեզի՝ թէ որ հիմա քու առջևդ շնորհք գտայ , իմ ձեռքս ընծաս ընդունէ . ինչու որ Ես քու երեսդ Աստուծոյ երեսը տեսնելու պէս
11 տեսայ , և ինծի հաճելացար ։ Ընդունէ՛ շնորհք ըրէ , քեզի բերուած ‡ըն-ծաս առ . քանզի Աստուած ողոր-մցաւ ինծի , և քանզի Ես ամէն բան ունիմ . Ան ստիպեց անոր , ու
12 ան ալ ընդունեց ։ Եւ անիկայ ը-

Ն · ք · ՂԲ · 1739

‡ Ա՛ս՝ Աստուծոյ երեսը ։ " Գլ · ԺԲ · 18 ։ Եւ · ԻԲ · 11 ։ Լ՚ · 20 ։ Բ Օր · Ե · 24 ։ Դատ · Ը · 22 ։ Ժ · 22 ։ Ես · Ը · 5 ։ | Կա՛ տես-լութիւն

§ Կա՛ տես-լութիւն

ա Գլ · ԼԲ · 6 ։

բ Գլ · ԺԸ · 2 ։ Խր · 6 ։ Ժ · 26 ։

† Գլ · ԼԲ · 28 ։

գ Գլ · Խե · 14, 15 ։

† Օր · գ · 16 ։

ե Գլ · Խը · 9 ։ Սաղ · ՃԻԷ · 3 ։ Եա · Ը · 18 ։

զ Գլ · ԼԲ · 16 ։

է Գլ · ԼԲ · 5 ։

ը Գլ · Խդ · 8 ։ Բ Թագ · Գ · 18 · Ժ · 24, 28, 32 ։ Պատ · ԺԸ · 10 ։

‡ Եբր · օրհ-նութիւն · տես Դատ · Ա · 15 ։ Թագ · Ի · 27 ։ Լ · 26 ։ Գ Թագ · Ե · 15 ։

թ Փիլ · Գ · 18 ։ Ժ Թագ · Ե · 23 ։

ՆՀ 1739

սաւ , Եղբնք երթանք . ու ես
18 քու առջևդ կ'երթամ : Եւ Յակոբ
ըսաւ անոր , Իմ տէրս գիտէ որ
զաւակները մատղաշ են , ու հետս
եղած հօտերը ու արջառները ձա-
դերով են . և թէ որ մէկ օր մը բըռ-
նութեամբ վարեն զանոնք , բոլոր
14 հօտերը պիտի մեռնին : Ուրեմն
թող իմ տէրս իր ծառային առ-
ջևը անցնի . ու ես կամաց կամաց
առջևս եղած անասուններուն ոտ-
քովը ու տղաքներուն ոտքովը կ'եր-
թամ , մինչև որ իմ տիրոջս Սէիր
15 հասնիմ : Եւ Եսաւ ըսաւ , Արդ
իմ հետս եղող ժողովուրդէն քու
քովդ ձգեմ . և անիկայ ըսաւ ,
Ի՞նչ պէտք է . Թող իմ տիրոջս
16 առջևը շնորհք գտնեմ : Ա՛յպէս
Եսաւ ան օրը իր ճամբան դարձաւ
դէպ ի Սէիր :
17 Եւ Յակոբ Սոկքովթ չուեց , ու
իրեն տուն մը շինեց , և իր հօտե-
րուն փարախներ շինեց . անոր հա-
մար ան տեղին անունը *Սոկքովթ
բսաւ կոչեցաւ :
18 Եւ Յակոբ Միջագետքէն դարձած
առենը՝ †Սիւքեմացւոց Սաղէմ
քաղաքը եկաւ , որ Քանանու երկ-
րին մէջն է , և քաղաքին առջևն
19 բանակեցաւ : Եւ իր վրանը կանգ-
նած հարտին կալուածքը Սիւքեմին
հօրը Եմմորին որդիներէն ծախու
առաւ †Հարիւր կտոր դրամի" :
20 Եւ հոն սեղան մը շինեց , ու Յանուէլը
‡Էլէլոհէ Իսրայէլ" դրաւ :

ԳԼ · ԼԴ

1 Դինա Սիւքեմէն կը պզտուի : 4 Սիւքեմ
կ'ուզուի որ իրեն կնիկ ըլլալու տան գանիկայ :
18 Յակոբին որդիքը Սիւքեմացիներուն թլփա-
տուիլ կ'առաջարկեն : 20 Եմմոր և Սիւքեմ
իրենց քաղաքացիները թլփատուելու կը հա-
մոզեն : 25 Անոնց թլփատեցնեն ետքը՝
Յակոբին որդիքը զանոնք կը ջարդեն , 27 ու
անոնց քաղաքը կը կողոպտեն : 30 Յակոբ կը
յանդիմանէ Շմաւոնը ու Ղևին :

ԻՌ 1732

1 Իսկ Իսրայէլ Յակոբին ծնած աղ-
ջիկը Դինա ան երկրին աղ-
2 ջիկները Էտեսնելու ելաւ : Ու
ան երկրին իշխանը Խևացի Եմմո-
րին որդին Սիւքեմ Էտեսաւ զա-
նիկայ , Էև առաւ ու պառկեցաւ
անոր հետ , ու Էպղծեց զա-
3 նիկայ : Եւ անոր Հոգին Յակո-
բին Դինա աղջկանը յարեցաւ . ու
սիրեց աղջիկը , և Ղաղկան ||քաղց-
4 րութեամբ խօսեցաւ : Ու Սիւքեմ
Էիր հօրը Եմմորին ըսուցից ըսե-
լով , Ան աղջիկը ինծի կնիկ առ :
5 Եւ Յակոբ լսեց որ անիկայ իր Դի-
նա աղջիկը պղծեց . բայց իր որդի-
ները իր հօտերուն հետ դաշտն էին .
ու մինչև անոնց գալը Յակոբ լռու-
կեցաւ :
6 Եւ Սիւքեմին հայրը Եմմոր գնաց

ՆՀ 1732

Յակոբին , որ անոր հետ խօսի :
7 Եւ Յակոբին որդիները լսածնուն
պէս՝ դաշտէն եկան . և մարդիկը
դժուարեցան ու Էխիստ բարկա-
ցան . ինչու որ Յակոբին աղջկանը
հետ պառկելով՝ Իսրայէլի մէջ
անզգամութիւն ըրած , Էոր ասանկ
8 ըլլալու չէր : Ու Եմմոր խօսեցաւ
անոնց հետ ըսելով , Իմ Սիւքեմ
որդուցս հոգին ձեր աղջկանը սիրա-
հարեցաւ . կ'աղաչեմ ձեզի , զանիկ-
9 կայ անոր կնութեան տուէք . Եւ
մեզի հետ խառնութիւն ըրէք . ձեր
աղջիկները մեզի տուէք , ու մեր
10 աղջիկները ձեզի առէք . Եւ մեզի
հետ բնակեցէք , ու Նաս երկիրը
ձեր առջևը պիտի ըլլայ . անոր մէջ
բնակեցէք Էու առուտուր ըրէք , և
Էանոր մէջ կալուածքներ ստացէք .
11 Ու Սիւքեմ ըսաւ աղջկանը հօրը
ու անոր եղբայրներուն , Թող ձեր
առջևը շնորհք գտնեմ , և ինչ որ
12 ինծի րսէք , կու տամ : Խնդրե-
ցէք ինծմէ խիստ Նօժիտ ու
ընծայ , ու ինծի բանծնուցք պէս
պիտի տամ . միայն Թէ աղջիկը
ինծի տուէք՝ կնիկ ըլլալու համար :
13 Եւ Յակոբին որդիքը Էխաբեու-
թեամբ պատասխան տուին Սիւ-
քեմին ու անոր հօրը Եմմորին , ու
ըսին , (Քանզի անիկայ իրենց Դի-
14 նա քոյրը պղծեց ,) Եւ ըսին ա-
նոնց , Մենք աս բանը չենք կրնար
ընել , որ մեր քոյրը անթլփատ մար-
դու մը տանք . Ինչու որ Նաս մեզի
15 ամօթ բան մըն է . Բայց միայն ա-
սով կը համձնինք ձեզի , Թէ որ ձեզ-
մէ ամէն արուն թլփատուելով՝ մե-
16 զի պէս ըլլաք , Ան ատենը մեր աղ-
ջիկները ձեզի կու տանք , և ձեր
աղջիկները մեզի կ'առնենք , ու ձե-
զի հետ կը բնակինք , ու ձեզի հետ
17 մէկ ժողովուրդ կ'ըլլանք : Բայց
Թէ որ մեզի մտիկ չընելով՝ չթլփա-
տուիք , ան ատենը մենք մեր աղ-
18 ջիկը կ'առնենք ու կ'երթանք : Եւ
անոնց խօսքը հաճելի եղաւ Եմմո-
րին , ու Եմմորի որդուցն Սիւքե-
19 մին : Եւ ան պատանին աս բանը
ընելու չուշացաւ , քանզի Յակոբին
աղջիկանը զմայլած էր . և իր հօրը
տանը մէջ եղողներուն Նամենէն
պատուականն էր անիկայ :
20 Ու Եմմոր և անոր որդին Սիւքեմ
իրենց քաղաքին դուռը եկան , ու
իրենց քաղաքին մարդոցը հետ խօ-
21 սեցան ըսելով , Աս մարդիկը խա-
ղաղութեամբ կը վարուին մեզի
հետ . ուստի Թող Նա երկրին մէջ
բնակին , ու անոր մէջ առուտուր
ընեն . ինչու որ ահա երկիրը ընդ-
արձակ է անոնց առջևը . Էէ՛ւ՝
անոնց աղջիկները մեզի կնիկներ

ՆՀ 1739

Ե Գէս · ԼԲ · 3 :

Լ Գէս · ԼԳ · 11 ; ԽԵ · 25 ; Հռոմ · Բ · 13 :
Ի Ցճս · ԺԳ · 27 ; Գաղ · Բ · 5 ; Յայտ · Կ · 6 :
*Յ՛փարախներ :
Ժ Ցճս · ԻԳ · 1 ; Գաղ · Թ : 1 :
§ ՑՕՏ · Գ · 23 ; Հ Ցճս · ԻԳ · 32 ; ՑՕՏ · Գ · 5 :
†Կամ՝ Հազիւ հարիւր գառներ :
Ն Գէս · ԼԵ · 7 ; ‡Յ՛՝ Աստուած Իսրայէլի Աստուածը :

ԻՌ 1732

Գէս · Ը · 21 ; Բ Տիմ · Բ · 5 :
Է Գէս · Գ · 2 ; Գաղ · ԺՀ · 1 :
Ը Գէս · Ի · 2 ; Է Օր · Իբ · 29 :
Ղ Ցճս Եփ · Ե · 2 ; Ովս · Բ · 14 :
|| Եբր՝ որմին է գալս · ԺԳ · 2 :
Ը ղեբտ · ԺԷ · 27 ; բեթագ · ԺԳ · 22 :

ՆՀ 1732

Ի Գէս · Խբ · 7 ; բեթագ · ԺԳ · 21 :
Ժ Ցճս · Է · 15 ; Գաղս · Ի · 6 :
Է Բ Օր · ԻԳ · 17 ; բեթագ · ԺԳ · 12 :

Լ Գէս · ԺԳ · 9 ; Ի · 15 :
Ի Գէս · Խբ · 34 :
Ն Գէս · ԽԷ · 27 :

§ Եզ · Իբ · 16 ; 17 · Բ Օր · Իբ · 29 · ա թագ · ԺԸ · 25 :
Հ Ցճս Բ թագ · ԺԳ · 24 ; ՃՀ :

Ց Ցճս · Է · 9 :

Ղ Ա՛մ · Գ · 9 :

ն · ք · ղՀ · Իբբ 1732

առնենք, և մեր աղջիկները անոնց
22 տանք։ Բայց ան մարդիկը մեզի հետ բնակելու, մէկ ժողովուրդ ըլլալու համար միայն ասով բանով կը համձին մեզի, որ անոնց թլփատուելուն պէս մեր ամէն արուն թլփատուի։
23 Անոնց հօտերը ու անոնց ստացուածքը և ամէն անասունները մերը չ՚ըլլար, միայն թէ մենք անոնց համձինք, որ մեզի հետ
24 բնակին։ Ու Եմմորին և անոր որդւոյն Սիւքեմին մտիկ ըրին ան ամէնը՝ որ անոր դարպասին դռնէն դուրս կ՚ելլէին. և ամէն արու որ անոր քաղաքին դռնէն դուրս կ՚ելլէր, թլփատուեցաւ։
25 Ու եղաւ որ երրորդ օրը երբոր ա-
նոնք ցաւին մէջն էին, Յակոբին երկու որդիքը՝ Շմաւոն ու Ղեւի՝ Դինային եղբայրները՝ ամէն մէկը իր սուրը առաւ, և համարձակ քաղաքը մտան, ու սպաննեցին ամէն
26 արուն. Ու Եմմորը և անոր որդին Սիւքեմը սուրի բերնէ անցուցին. և Սիւքեմին տունէն առին
27 Դինան, ու դուրս ելան։ Եւ Յակորին որդիքը սպաննուածներուն վրայ եկան, ու քաղաքը կողոպտեցին, իրենց քոյրը պղծելնէն
28 նուն համար. Անոնց հօտերը, ու՝ անոնց արջառները, ու էշերը, և քաղաքին մէջ եղածը, ու դաշ-
29 տին մէջ եղածը առին. Եւ անոնց բոլոր ստացուածքը ու անոնց բոլոր տղաքները ու կիներն ալ գերի առին, և տուներուն մէջ բոլոր դանուածը
30 կողոպտեցին։ Եւ Յակոբ ըսաւ Շմաւոնին ու Ղեւիին՝ Ձիս աս երկրին բնակչացը՝ քանանացւոց ու Փերեզացւոց մէջը՝ * ատելի ընելով՝ զիս փորձանքի մէջ ձդեցիք. Ե՛ւ ինծի հետ քիչ մարդիկ ըլլալով՝ անոնք իմ վրաս պիտի հաւաքուին, ու զիս պիտի զարնեն, և ես ու իմ տունս
31 պիտի կորսուինք։ Ու անոնք ըսին՝ Հապա մեր քոյրը բոզի պէս գործածել պէ՞տք էր անոր։

ԳԼ· ԼԵ

1 Աստուած Յակորը Բեթէլ կը խրկէ։ 2 Յակոբ իր տունը կուգքերէն կը մաքրէ։ 6 Բեթէլի մէջ սեղան կը շինէ։ 8 Դեբորայի մահը։ 9 Աստուած Բեթէլի մէջ կ՚օրհնէ Յակոբը։ 16 Ռաքէլ Բենիամինը կը ծնանի, ու Եփրաթային ճամբան կը մեռնի։ 22 Ռուբէն Բաղդային հետ կը պառկի։ 23 Յակոբի որդիքը։ 27 Յակոբ Քերբան կու գայ իր հօրական հօրը։ 28 Իսահակին կենացը օրերը, մահը ու թաղումը։

1 Յե Աստուած ըսաւ Յակոբին, Ելի՛ր՝ վեր՝ դէպ՚ի Բեթէլ գնա, ու հոն բնակէ, և հոն սեղան մը շինէ Աստուծոյ՝ որ քեզի երևեցաւ, երբոր կ՚երթայիր
2 անկ փախած ատենդ։ Եւ Յակոբ

իր ՚ընտանիքին ու բոլոր իրեն հետ եղողներուն ըսաւ. Ձեր մէջը եղող ՚օտար աստուածները վերցուցէք, ու ՚մաքրուեցէ՛ք, և հանդերձները
3 փոխեցէ՛ք. Ու ելլելով դէպ՚ի Բեթէլ վեր երթանք. ու հոն սեղան մը շինեմ Աստուծոյ, ՚որ իմ նեղութեանս օրը ինծի լսեց, ու իմ գացած ճամբուս մէջ ինծի հետ էր։
4 Եւ իրենց ձեռքը եղած բոլոր օտար աստուածները, ու իրենց ՚ականջները եղած օղերը Յակոբին տուին. և Յակոբ թաղեց զանոնք Սիւքեմի
5 մօտ եղած ՚բևեկնիին տակը։ Ու ճամբայ ելան. և իրենց բոլորտիքը եղած քաղաքներուն վրայ ՚Աստուծոյ վախը ինկաւ, ու Յակոբին
6 որդւոցը ետևէն չկրնան։ Եւ Յակոբ Քանանու երկրին մէջ եղող Լուզ՝ այսինքն Բեթէլ եկաւ, ինքը ու իր հետը եղող բոլոր ժո-
7 ղովուրդը։ Եւ հոն Է սեղան մը շինեց, ու ան տեղին անունը †Էլ Բեթէլ դրաւ. քանզի իր եղբօրը երևսէն փախած ատենը՝ ՚Աստուած հոն իրեն երևցեր էր։
8 Եւ Ռեբեկային դայեակը ‡Դեբօրա մեռաւ, ու Բեթէլին վարի կողմը կաղնիին տակը թաղուեցաւ. ու անոր անունը ‡Ալոնպախութ դրուեցաւ։
9 Եւ §Աստուած նորէն երևցաւ Յակոբին՝ երբոր անիկայ Միջագետքէն դարձեր էր, ու օրհնեց զանի-
10 կայ։ Եւ Աստուած ըսաւ անոր, Քու անունդ Յակոբ է. Յալ մի՛ կոչուիր ալ քու անունդ Յակոբ չըսուի, Հապա Իսրայէլ ըլլայ քու անունդ. ու անոր անունը Իսրայէլ դրաւ։
11 Եւ Աստուած ըսաւ անոր, ¶Ես Ամենակարող Աստուած եմ. աճիւն ու շատնաս. ՚քեզմէ ազգ ու ազգերու բազմութիւն ըլլայ, և քու-
12 երանդէդ թագաւորներ ելլեն։ Ու ան երկիրը՝ որ Աբրահամին և Իսահակին տուի, քեզի պիտի տամ. ու քեզմէ ետքը քու սերունդիդ
13 պիտի տամ ան երկիրը։ Եւ Աստուած ան տեղը՝ ուր որ անոր հետ խօսեցաւ, ՚անոր քովէն վեր ելաւ։
14 Ու Յակոբ Նշարէ արձան մը կանգնեց ան տեղը՝ ուր որ Աստուած իր հետը խօսեցաւ. և անոր վրան թափելու նուէր մատուց, ու անոր
15 վրան իւղ թափեց։ Եւ Յակոբ ան տեղին անունը՝ ուր որ Աստուած իր հետը խօսեցաւ, "Բեթէլ դրաւ։
16 Ու Բեթէլէն ճամբայ ելան, ու դեռ Եփրաթա չհասած քիչ՝մը ճամբայ մնալով՝ Ռաքէլ ծնաւ, և ծնանած ատենը շատ դժուարութիւն
17 քաշեց։ Ու եղաւ որ երբ իր ծնանիլնուն շատ դժուարութիւն կը

ն · ք · ղՀ · Իբբ 1732

Ը Գլ· ԺԸ· 19։ Յես· Իզ· 15։
Ի Գլ· լ· 10։34։ Յես· Իզ· 2, 23։ Ա՛թագ· է· 8։
Ղնէ· ԺԹ· 10։
Լ Գլ· լԸ· 7, 24։ Սաղ· ՃԷ· 6։
Ը Գլ· ԽԷ· 20։ լ· 3, 42։
Ի Ովս· Բ·13։ Յես· Իզ· 26։ Դատ· Թ· 6։
Խ Ծն· Իզ· 16։ Իզ· 27։ լԶ· 24։ Բ Օր· Ժա· 25։ Յես· Բ· 9։ Ե· 1։ Ա՛թագ· Ժգ· 15։ Բ Մն· Ժգ· 14։
Լ Գլ· ԽԸ· 19, 22։
Ի՜ովս· ե· 4։
† ՚ը՝ Բեթէլին Աստուածը։
Ծ Գլ· ԽԸ· 18։
Յ Գլ· Իէ· 59։
‡ ՚ը՝ կաղնի ագարակ։
հՈվս· ՃԸ· 4։
Ն Գլ· ԺԷ· 5։
ՂԳլ· Իբ· 28։
§ Գլ· ԺԷ· 1։ Խբ· 3, 4։ Ել· ղ· 3։
¶ Գլ· ԺԷ· 5, 6, 16։ Խբ· 3։ Խբ· 4։
Ա Գլ· ԺՁ· 7։ Ժբ· 3, 4։ Խբ· 18։
"Գլ· Խբ·19։
Ղ Գլ· ԺԷ· 22։
ՂԳլ· Խբ· 18։
Ա Գլ· Ժբ· 15։ Իզ· 3, 4։ Խբ· 13։

քաշէր , ծնուցիչը ըսաւ անոր , Մի վախնար ։ ինչու որ չաս ալ քեզի
18 որդի է ։ Եւ եղաւ որ երբ անոր հոգին կ՚ելլէր , (քանզի մեռաւ ,) անոր անունը *Բենոնի դրաւ . բայց անոր հայրը՝ †Բենիամին կոչեց զա-
19 նկայ ։ Եւ ՚ի Ռաքէլ մեռաւ , ու թաղուեցաւ Եփրաթային ճամ-
20 բան՝ որ Բեթլէհէմ է ։ Եւ Յակոբ անոր գերեզմանին վրայ արձան մը կանգնեց , որ՝ մինչև այսօր Ռաքէլին գերեզմանին արձանն է ։
21 Ու Իսրայէլ ճամբայ ելաւ , և իր վրանը ՚ի Մկեսոտ եդերի անդին
22 կողմը կանգնեց ։ Ու եղաւ որ երբոր Իսրայէլ ան երկիրը կը բնակէր , Ռուբէն գնաց և ու իր հօրը Բաղղա հարճին հետ պառկեցաւ . և Իսրայէլ լսեց ասիկա ։
Արդ Յակոբին որդիքը տաս-
23 ուերկու էին ։ Լէային որդիքը՝ *Յակոբին անդրանիկը Ռուբէն , Շմաւուն , Ղեւի , Յուդա , Իսաքար
24 ու Զաբուղոն . Ռաքելին որդիքը՝
25 Յովսէփ ու Բենիամին . Եւ Բա-
26 քելին Բաղղա աղախնին որդիքը՝ Դան ու Նեփթաղիմ ։ Եւ Լէային Զելփա աղախնին որդիքը՝ Գադ ու Ասեր ։ Ասոնք են Յակոբին որդիքը , որոնք Միջագետի
27 մէջ ծնան անոր ։
Եւ Յակոբ եկաւ իր հօրը Իսահակին դէպ ՚ի †Մամբրէ՝ *Արբայի քաղաքը՝ այսինքն Քեբրոն , ուր որ Աբրահամ ու Իսահակ պանդխտութեամբ բնակեցան ։
28 Եւ Իսահակին օրերը հարիւր ութսուն
29 տարի եղան ։ Եւ Իսահակ ծերացած ու օրերը լեցուած՝ աւանդեց հոգին ու մեռաւ , և ՚ի իր ժողովուրդին խառնուեցաւ . ու էսաւ որդիքը Եսաւ ու Յակոբ թաղեցին զանիկայ ։

ԳԼ . Լ.Զ

1 Եսաւին իրենք կնիկները ։ 6 ու Սէիր լեռը երթալը ։ 9 Անոր որդիքը , 15 և անոնցմէ ելած իշխանները ։ 20 Սէիրի որդիքը ու իշխանները ։ 31 Եդոմի թագաւորները ։ 40 Եսաւէն ելած իշխանները ։

1 Եսաւ ասոնք են Եսաւին ծնունդները
2 րը՝ որ է Եդոմ ։ Եսաւ իրեն կնիկներ առաւ Քանանու աղջիկները , Քետացի Ելօնին աղջիկը Ադան , ու Խաւացի Սեբեգոնին աղջիկը Անային աղջիկը էՈղա-
3 բաման , Եւ Իսմայէլին աղջիկը՝ Նաբեթոթին քոյրը Բասեմաթը ։
4 Եւ Ադա ծնաւ Եսաւին՝ Եղիփազը , ու Բասեմաթ ծնաւ Ռա-
5 գուէլը , Եւ Ողբամա ծնաւ Ցեուշը , Եղլոմ և Կորխը . ասոնք են Եսաւին որդիքը՝ որ ծնան իրեն՝ Քանանու երկրին մէջ ։
6 Ու Եսաւ առաւ իր կնիկները ու տղաքները և աղջիկները ու իր տան ը բոլոր մարդիկը՝ և իր հօտերը ու իր բոլոր անասունները՝ և իր բոլոր ստացուածքը որ Քանանու երկրին մէջ ստացաւ , և իր Եղբօրը Յակոբին երեսէն ՚ի բաց երկիր մը գը-
7 նաց ։ Վասնզի որ իրենց ստացուածքը շատ ըլլալուն համար չէին կրնար միասին բնակիլ . և իրենց հօտերուն պատճառովը էրենց պանդխտութեամբ բնակած երկիրը
8 բաւական չէր իրենց ։ Ու Եսաւ էՍէիր լեռը բնակեցաւ . ԻԵսաւը Եդոմն է ։
9 Եւ Սէիր լեռը եղող Եդոմայեցւոց հօրը Եսաւին ծնունդները ա-
10 սոնք են ։ Եսաւի որդւոցը անունները ասոնք են . Եսաւին կնկանը Ադայէն որդին ԺԵղիփազ , և Եսաւին կնկանը Բասեմաթին որ-
11 դին Ռագուէլ ։ Եւ Եղիփազին որդիքը Թեման , Օմար , Սեփո ,
12 և Գոթամ ու կենէզ էին ։ Եւ Թամնա Եսաւին որդւոյն Եղիփազին հարճն էր , որ Եղիփազին †Ամաղեկը ծնաւ . Եսաւին կնկանը
13 Ադայէն որդիքը ասոնք էին ։ Եւ Ռագուէլին որդիքը ասոնք են . Նահաթ , Զարա , Սամմա ու Մէզա . ասոնք էին Եսաւին կնկանը
14 Բասեմաթին որդիքը ։ Ու Եսաւին կնկանը Սեբեգոնի աղջկանը Անայի աղջկանը Ողբամային որդիքը ասոնք են . և ծնաւ Եսաւին՝ Ցեուսը ու Եղլոմը և Կորխը ։
15 Եսաւի որդւոյմէ եղող իշխանները ասոնք են . Եսաւին անդրանկանը Եղիփազին որդիքը՝ Թեմանի իշխան , Օմար իշխան , Սեփո իշ-
16 խան , կենէզ իշխան , Կորխ իշխան , Գոթամ իշխան , Ամաղէկ իշխան . Եդոմի երկրին մէջ Եղիփազէն եղող իշխանները ասոնք են . ասոնք Ադայի որդիքն էին ։
17 Ու Եսաւին որդւոյն Ռագուէլին որդիքը ասոնք են . Նահաթ իշխան , Զարա իշխան , Սամմա իշխան , Մէզա իշխան . Եդոմի երկրին մէջ Ռագուէլէն եղող իշխանները ասոնք են . Եսաւին կնկանը Բասեմաթին որդիքը ասոնք է-
18 ին ։ Ու Եսաւին կնկանը Ողբամային որդիքը ասոնք են . Ցեուս իշխան , Ցեղոմ իշխան , Կորխ իշխան . Եսաւին կնոջմէն՝ Անային աղջկէն եղող Ողբամային
19 իշխանները ասոնք էին ։ Ասոնք են Եսաւին՝ այսինքն Եդոմին որդիները , և ասոնք են անոնց իշխանները ։
20 Եւ ան երկրին մէջ բնակող Հուրեցի ՚Սէիրին որդիքը ասոնք

ն . ք . գ . Ք . 1729

ՂԳԼ . Է . 24 ։ ա թ ա գ . ՟ջ . 20 ։

Ք . 1729

* ՟ջ՝ Նեղուս թ ա ն ա ս ր գ ։ † ՟ջ՝ ալ Ձուա քին որդին ։

ղ Գ Լ . Ք . 7 ։

Ղ Հ ու թ . ա . 2 ։ գ . 11 ։ Մ ի ք . ե . 2 ։ Մ ա ա . բ . 6 ։ ա թ ա գ . ժ . 2 ։ բ թ ագ . ժ ը . 18 ։

ա Մ ի ք . գ . 8 ։ Վ Գ Լ . խ թ . 4 ։ ա Մ ն . ե . 1 ։ Ցճ ս բ թ ագ . ժ ղ . 22 ։ ի . 8 ։ ա Կ ո ր . ե . 1 ։

բ Գ Լ . ժ գ . 18 ։ իգ . 2 ։ 19 ։

գ Ցճ ս . ժ գ . 15 ։ ժ ե . 13 ։

1716

ե Գ Լ . ժ ե . 15 ։ իե . 8 ։ է Ցճ ս գ Լ . իե . 9 ։ խթ . 31 ։

Ք . 1796

ա Գ Լ . իե . 30 ։ Բ Գ Լ . խ Զ . 84 ։

է Հ Մ ր 25 ։

Ք . 1760

բ Գ Լ . Ք ր . 9 ։ Ի ա Մ ն . ա . 35 ։

ն . ք . ղ . Ք . 1740

ՂԳԼ . ժ գ . 6 , 11 ։

է Գ Լ . ժ ե . 8 ։ Ք ր . 4 ։

Ը Գ Լ . ւ ր . 3 ։ բ Օ ր . բ . 5 ։ Ցճ ս . իգ . 4 ։ Բ Հ Մ ր 1 ։

ժ ա Մ ն . ա . 35 , ըա ։

Ի Ե . ժ ե . 8 , 14 ։ թ ա ա . իգ . 20 ։ ա թ ագ . ժ ե . 2 , 3 , ըա ։

Ք . 1715

ի Ե . ա . 15 ։ Ա ա . ա . 3 ։ Ա Ր . ա . 1 ։ Ա Ղ . ա . 1 ։ Ա Ղ . ա . 1 ։ Ա Ղ

Ն·ք·ղ·
Իբբ 1840

են . Ղոտան , և Սոբաղ , ու Մե-
21 բեգօր , և Անա , Ը Դիսօն , ու Ե-
սեր և Դիսան . սոունք էին Քոռե-
ցւոց իշխանները Սէիրի որդիքը Ե-
22 դովմի երկրին մէջ : Եւ Ղոտանին
որդիքը Քոռի ու Հեմամ էին , ու
23 Ղոտանին քոյրը Թամնա : Եւ Սո-
բաղին որդիքը սոունք են . Գաղու-
ան , ու Մանաքաթ , և Գեբաղ ,
24 Սեփո ու Օնամ : Եւ Սերեգօնին
որդիքը սոունք են . Այիա ու Անա .
սա ան Անան է , որ իր Հօրը Սերե-
գօնին էշերը արածած ատեն՝ ա-
նապատին մէջ ջերմուկները գտաւ :
25 Եւ Անային որդիքը սոունք են .
Դիսօն , ու Անային աղջիկը Ողիբա-
26 մա : Եւ Դիսօնին որդիքը սոունք
են . Ամադան , ու Եսբան , և
27 Գեթրան ու Քառան : Եսերին
որդիքը սոունք են . Բաղղան , ու
28 Զաւաան և Ական : Դիսանին
որդիքը սոունք են . Հուս ու Ա-
Իբբ 1780 29 ռան : Քոռեցւոց իշխանները ա-
սոունք են . Ղոտան իշխան , Սոբաղ
իշխան , Սերեգօն իշխան , Անա իշ-
30 խան , Դիսօն իշխան , Եսեր իշխան ,
Դիսան իշխան . սոունք են Քոռե-
ցւոց իշխանները Սէիրի երկրին
մէջ՝ իրենց իշխանութեանը հա-
մաձայն :
Իբբ 1676 31 Եւ Եդոմի թագաւոր-
Ե Մ·ա·
43 : ները՝ որ Եդոմի երկրին մէջ թա-
գաւորեցին , Իսրայէլի որեւոցը վրայ
թագաւոր մը թագաւորելէն ա-
32 ռաջ : Եւ Բէովրի որդին Բաղա
թագաւորեց Եդոմի մէջ . ու ա-
նոր քաղաքին անունը Դինհաբա
33 էր : Եւ Բաղա մեռաւ , ու անոր
տեղը Բոսրացի Զարային որդին
34 Յոբաբ թագաւորեց : Եւ Յոբաբ
մեռաւ , ու անոր տեղը Թեմանա-
ցւոց երկրէն Հուսամ թագաւո-
35 րեց : Եւ Հուսամ մեռաւ , ու
անոր տեղը Բադադին որդին Ադադ
թագաւորեց , որ Մովաբի դաշ-
տին մէջ Մադիանացիները կոտո-
րեց . և անոր քաղաքին անունը
36 Աւիթ էր : Եւ Ադադ մեռաւ ,
ու անոր տեղը Մասրեկացի Սա-
37 մղան թագաւորեց : Եւ Սամ-
ղա մեռաւ , ու անոր տեղը Գետին
քովը Ռոռովթէն եղող Սաուղը
38 թագաւորեց : Եւ Սաուղ մե-
ռաւ , ու անոր տեղը Աքոբորին որ-
դին Բաղանան թագաւորեց :
39 Եւ Աքոբորին որդին Բաղանան
Ե Մ·ա·
50 : մեռաւ , ու անոր տեղը Ադադ
թագաւորեց . և անոր քաղաքին
անունը Փոգով էր . ու անոր կնո-
ջանը անունը Մեհաբեէլ էր , որ
Մէդաաբին աղջկանը Մատրեթին
աղջիկն էր :
Իբբ 1496 40 Եւ իրենց տոհմերուն ու իրենց
տեղերուն համեմատ իրենց անուն-
ներովը՝ Եսաւէն եղած հիշանունե-
րուն անունները սոունք են . Թամնա
իշխան , Գաղուա իշխան , Եթեթ
41 իշխան , Ողիբամա իշխան , Էլա իշ-
42 խան , Փինօն իշխան , Կենեզ իշ-
խան , Թեման իշխան , Մարգար
43 իշխան , Մագդիէլ իշխան , Իրամ
իշխան : Սոունք են Եդոմի իշխան-
ները իրենց բնակութեանը համե-
մատ՝ իրենց ստացուածոցը երկրին
մէջ . սա է Եսաւ Եդոմայեցւոց
հայրը :

ԳԼ·ԼԷ

1 Յակոբ իր հօրը պանդխտա-
ցած երկրին՝ Քանանու երկրին
2 մէջ բնակեցաւ . Սոունք են Յա-
կոբին ծնունդները . Յովսէփ տասն-
ուեօթը տարեկան էր , երբոր իր
եղբայրներուն հետ հօտերը կ'արած-
ծէր , և պատանի ըլլալվ իր հօրը
կնիկներուն Բաղղային որդիներուն
հետ ու Զելփային որդիներուն հետ
էր . և Յովսէփ իրենց չար լուրը
3 անոնց հօրը կը բերէր : Եւ Իսրայէլ
իր բոլոր որդիներէն աւելի կը սիրէր
Յովսէփը , ինչու որ հիր ծերու-
թեանը որդին էր անիկայ . և բաղ-
մազոյն պատմուճան մը շինեց ա-
4 նոր : Եւ անոր եղբայրները տեսնե-
լով որ իրենց հայրը կը սիրէ զանի-
կայ իր բոլոր եղբայրներէն աւելի ,
ատեցին զանիկայ , ու խաղաղու-
թեամբ չէին կրնար խօսիլ անոր
հետ :
5 Եւ Յովսէփ երազ մը տեսաւ , ու
իր եղբայրներուն պատմեց . և ա-
6 նոնք աւելի ատեցին զանիկայ : Ու
ըսաւ անոնց , Կ'աղաչեմ ձեզի ,
մտիկ ըրէք սա իմ տեսած երազս .
7 Ահա մենք դաշտին մէջ որաներ կը
կապէինք , և ահա իմ որաս ելաւ
ու շիտակ կանգնեցաւ . և ահա ձեր
որաները անոր բոլորտիքը կայնե-
ցան , ու իմ որայիս երկրպագու-
8 թիւն ըրին : Եւ անոր եղբայրնե-
րը ըսին անոր , Իրաւցրնէ մեր
վրայ պիտի թագաւորե՞ս , կամ ի-
րաւցրնէ մեր վրայ պիտի տիրե՞ս .
և անոր երազներուն ու խօսքերուն
համար աւելի ատեցին զանիկայ :
9 Եւ ուրիշ երազ մըն ալ տեսաւ , ու
զանիկայ իր եղբայրներուն պատ-
մեց , ու ըսաւ , Ահա երազ մըն ալ
տեսայ , և ահա Արեգը ու լուսինը

Ն·ք·ղ·
Իբբ 1496
Հ ա Մ·ա·
51 :

—

ա·Գլ·ժէ·
8 : իդ·4 :
իբ·4 : էգ·
7 : Երբ·
ժա·9 :
1729

ք ա Թագ·
ը·22 , 23 ,
24 :
է Գլ·խդ·
20 :

դ Գլ·իէ·
41 : խԹ·
28 :

ի Գլ·խը·6 ,
9 : խգ·26 :
խդ·14 :

ղ 8ին Գլ·
խգ·29 :

Ն · Ք · Ը · Ի · 1729

ու տասնուվեց աստղեր ինձի եր-
10 կրպագութիւն ըրին : Եւ իր հօրը
ու իր եղբայրներուն պատմեց . և իր
հայրը յանդիմանեց զանիկայ , ու
ըսաւ անոր , Ի՞նչ է այս քու տե-
սած երազդ . միթէ ես ու քու
Ե Գլ · ծՖ · 29 · մայրդ և քու Է եղբայրներդ իրաւ-
ցըլէ՞ պիտի գանք՝ մինչև գետինը
11 քեզի խոնարհութիւն ընելու : Ու
Ը Դատ · է · 9 · Բ Գրան · է · 28 · Ղուս · Բ · 19 ; 51 · Է եղբայրները նախանձեցան անոր ,
բայց հայրը Ը էր փոթը պահեց այս
խօսքը :

Ի Ե Գ Ի Ո Ն Ք 1729

12 Եւ անոր եղբայրները գացին որ
իրենց հօրը հօտերը Սիւքեմի մէջ
13 արածեն : Եւ Իսրայէլ ըսաւ Յով-
սեփին , Քու եղբայրներդ Սիւքեմի
մէջ չե՞ն արածեր ալաբներէը . եկուր
ես քեզ անոնց խրկեմ . ու անիկայ
14 ըսաւ , Ահա ես հոս եմ : Եւ ըսաւ
անոր , Գնա՝ նայէ՛ թէ քու եղբայր-
Ժ Գլ · ԽԲ · 6 · ներդ Ժողջ առողջ են , և հօտերը
ողջ են , ու ինձի լուր մը բեր .
այսպէս խրկեց զանիկայ Է Քեբրոնի
Ի Գլ · Լ · 27 · հովիտէն . և ան ալ Սիւքեմ եկաւ :
15 Եւ մարդ մը գտաւ զանիկայ , որ
դաշտին մէջը ասդին անդին կը
պտրտէր . և ան մարդը հարցուց
անոր ըսելով , Ի՞նչ կը փնտռես :
Լ Ծբդ · ա · Ջ · 16 Եւ անիկայ ըսաւ , Իմ եղբայրներս
կը փնտռեմ . կ՛աղաչեմ՝ Ը ըսէ ին-
17 ձի , անոնք ո՞ւր կ՛արածեն : Եւ ան
Ի գ Թագ · գ · 13 · մարդը ըսաւ , Հակէ եղան . քան-
զի լսեցի որ Է Դոթայիմ երթնանք՝
կ՛ըսէին : Եւ Յովսեփ իր եղբայր-
ներուն ետևէն գնաց , ու զանոնք
18 Դոթայիմի մէջ գտաւ : Եւ երբ
զանիկայ հեռուէն տեսան , դեռ
ինքը անոնց չմօտեցած , Ժ զանիկայ
մեռցընելու դաւաճանութիւն ըրին .
Ժ ա Թագ · ԺԲ · 1 · Սաղ · լա · 13 ; լէ · 12 , 32 ; ղշ · 21 · Ա Սամ · իէ · 1 · Ա Թար · Ժգ · 1 · Ցօհ · Ժա · 53 · Գոթ · իգ · 12 · 19 Ու իրարու ըսին , Ահա ան Ը երազ տես-
20 նողը՝ կու գայ . Ի՛ւսաւ հիմա եկէք
Ը Եբր · Երազ-ներու տերը է Ա Սամ · ա · 11 ; 16 · Ջ · 17 · իէ · 4 · Հ Գլ · Խր · 22 · մեռցընենք զանիկայ , ու գուբի մը
մէջ նետենք , ու ըսենք թէ Չար
գազան մը կերաւ զանիկայ . և տես-
նենք թէ անոր երազները ինչ պի-
21 տի ըլլան : Ու Ռուբէն լսածին
պէս՝ անոնց ձեռքէն ազատեց զա-
նիկայ , ըսելով , Չմեռցընենք զա-
22 նիկայ : Եւ Ռուբէն ըսաւ անոնց ,
Արիւն մի թափէք , բայց զանիկայ
ա գուբը նետեցէք՝ որ անապա-
տին մէջն է , և անոր ձեռք մի՛
զարնէք . ա Ի՛ըսէր՝ որ կարենայ
ազատել զանիկայ անոնց ձեռքէն՝
իր հօրը դարձընելու համար :
23 Ու եղաւ որ Յովսեփ իր եղբայր-
ներուն քովը եկածին պէս՝ մեքնա-
ցուցին Յովսեփը իր պատմուճա-
նէն , պատմուճանը իր վրայի բազմոցին
24 պատմուճանէն . Եւ առին զանի-
կայ , ու գուբը նետեցին . և գուբը
Յ Ելակ · է · 20 ; Ա Ժամ · Ջ · 6 · 25 դատարկ էր , մէջը ջուր չկար : Ն Եւ
նստան հաց ուտելու . ու իրենց
աչքերը վերցուցին ու տեսան , և
ահա Ը Իսմայէլացւոց մէկ կարաւա-
նը կու գար Գաղաադէն , որ իրենց
ուղտերը հասեմներով և Ժ բալա-
սանով ու Ի զմուռսով բեռնաւո-
րած՝ Եգիպտոս տանելու կ՛երթա-
26 յին : Եւ Ցուդա ըսաւ իր եղբայրնե-
րուն , Ի՞նչ օգուտ կ՛ըլլայ՝ թէ որ
մեր եղբայրը մեռցընենք , ու ՀԱ-
27 նոր արիւնը ծածկենք . Եկէք Ի-
մայէլացիներուն ծախենք անիկայ ,
և Ա մեր ձեռքը անոր չդպչի . ինչու-
որ անիկայ Ը մեր եղբայրը ու Ը մեր
մարմինն է . և անոր եղբայրները
28 համձեցան : Ու Ը երբոր Մադիանա-
ցի վաճառականները կ՛անցնէին ,
Յովսեփը դուրէն քաշեցին՝ ու
դուրս հանեցին էր Ը ընծրնէը ,
և Ը Իսմայէլացիներուն ծախեցին
Յովսեփը Ջ դահ Խոզ արծա-
թի . անոնք ալ Յովսեփը եգիպ-
29 տոս տարին : Եւ Ռուբէն դէպ Ի
գուբը դարձաւ , և ահա Յովսեփ
գուբին մէջը չէր . ու Ի իր հանդերձ-
30 ները պատռեց : Եւ դարձաւ իր
եղբայրներուն ու ըսաւ , Ցղան
Ը չկայ . ու ես ո՞ւր երթամ :
Ը Գլ · Խր · 18 , 36 · Երեմ · լ · 15 , ա Հմր 28 · 31 Եւ առին Ը Յովսեփին պատմու-
ճանը , ու այծերէն նոխազ մը մոր-
թեցին , և պատմուճանը արիւնը
32 թաթխեցին : Ու խրկեցին բազմա-
գոյն պատմուճանը , ու իրենց հօ-
րը տարին , ու ըսին , Ա գտանք
մենք . գիտցիր հիմա թէ աս քու
որդւոյդ պատմուճանն է՝ թէ չէ :
33 Եւ անիկայ ճանչցաւ ան , ու ըսաւ ,
Իմ որդւոյս պատմուճանն է , Չկայ
գազան մը կերած է զանիկայ . Ցովս-
34 սեփը անշուշտ գիշատուեցաւ : Եւ
Յակոբ Ժ պատռեց իր հանդերձները ,
ու քուրձ հագաւ իր մէջքին վրայ .
և իր որդւոյն համար շատ օրեր սուգ
35 ըրաւ : Ու իր բոլոր որդիները ու
իր բոլոր աղջիկները Է զինքը մխի-
թարելու եկան . բայց ինքը մխի-
թարուիլ չէր ուզեր . ու ըսաւ ,
Ը Ես սուգով պիտի իջնեմ գերեզ-
մանը՝ իմ որդւոյս քովը : Ու յսպէս
անոր հայրը լացաւ անոր համար :
36 Եւ Ը Մադիանացիները ծախեցին
զանիկայ Եգիպտոսի մէջ՝ Փոտա-
ւռնի Ի ներքինին՝ Պետափրէս գահ-
ճապետին :

Ն · Ք · Ը · Ի · Խբբ 1729

Ղ Ցճա հմր 28 · 36 · Ֆ Երեմ · Ը · 22 · † Կամ ազան-գանդով

ՃԳլ · Գ · 10 · Հմր 20 · Ցոբ · Ժգ · 18 · յ ա Թագ · ԺԸ · 17 · Ն Գլ · Խր · 21 · Ն Գլ · ԽԲ · 14 · ա Դատ · Ջ · 3 · Գլ · Խն · 4 , 5 · Ն Ծագ · ՀՆ · 17 · Գատ · Է · 9 · Ղ Ցճա Ծաա · ԽԷ · 9 · Ն Ցոբ · ա · 20 · Ա Գլ · Խբ · 18 , 36 · Երեմ · լ · 15 , ա Հմր 28 · Վ Հմր 20 · Գլ · Խգ · 28 · ա Հմր 29 · Բ Թագ · գ · 31 · Ը Բ Թագ · ԺԸ · 17 · ՃԳլ · Խբ · 38 · Խգ · 29 · 31 · Ա Գլ · ՀՔ · 1 · ‡ Ը՝ պալատապետին · Յ՛ անձն կոպեակին ·

Ա Ես եղաւ օր ան առնեը Յուդա իր
եղբայրներուն քովէն իջաւ , ու
Ոդողամացի մէկու մը Ը քով դնաց ,
2 որուն անունը Իրաա էր : Եւ Ցու-

Ա Գլ · ԺԲ · 3 · Գ Թագ · գ · 3 ·

Ն · ՔԵ · ՂԲ · ԽԲ 1729

Բ — ՄՆ · Բ · 8 ։

ԽԲ 1727

Գ ԳԼ · ԼԲ · 2 ։ Դ ԳԼ · ԽԶ · 12 ։ ԹԱԱ · ԻԶ · 19 ։

Ի ԳԼ · ԽԶ · 12 ։ ԹԱԱ · ԻԶ · 19 ։

Ղ ԳԼ · ԽԶ · 12 ։ ԹԱԱ · ԻԶ · 20 ։

Ի ԳԼ · Լ · 21 ։

Ը ԳԼ · ԽԶ · 12 ։ ԹԱԱ · ԻԶ · 19 ։

Բ — ՄՆ · Բ · 8 ։

ՃՐ ՕՐ · ԽԵ · 5 ։ Մ ԱԱ · ԽԲ · 24 ։

ԽՐ ՕՐ · ԽԵ · 6 ։

Լ ԳԼ · ԽԶ · 12 ։ ԹԱԱ · ԻԶ · 19 ։

Ի ՀՈՒԹ · Ա · 13 ։

Ծ ՂԼ · ԽԲ · 13 ։

Ն Բ ԹԱՁ · ՃԺ · 39 ։

Հ ՁԼՈ · ԺԵ · 10 , 57 ։ Գ ՍԱՄ · ՃԳ · 1 ։

Ն ՇԱՒԿ · Ե · 12 ։ Ղ ՀՄՐ 11 , 26 ։

Ճ ԵԶԿ · ՃԼ · 33 ։ Ժ ՀՄՐ 20 ։

Ի ՀՄՐ 25 ։

դա Է Շաւա անունով քանանացիի մը աղջիկը հոն առաւ զա-
3 նիկայ և մնաւ անոր ։ Ու անիկայ յղացաւ ու որդի մը ծնաւ , և
4 անոր անունը Էր դրաւ ։ Ու նո-ր էն յղացաւ ու որդի մը ծնաւ , և
5 անոր անունը Օնան դրաւ ։ Եւ դարձեալ որդի մըն ալ ծնաւ , ու անոր անունը Շելօմ դրաւ . և եր-բոր զանիկայ ծնաւ՝ Ցուդա քե-զեքի մէջ էր ։
6 Եւ Ցուդա իր առջինեկ տղուն Էրին Ի կնիկ մը առաւ , որուն ա-
7 նունն էր Թամար ։ Եւ Էցուդային առջինեկը Էր չար էր Ցերօջը առ-ջևը . Ի ու Ցերը մեռցուց զանիկայ ։
8 Եւ Ցուդա ըսաւ Օնանին , Մտիր ա-ղբու եղբօրդ կնկանը , ու տագրու-թեան իրաւունքը կատարէ անոր , և
9 քու եղբօրդ սերունդ հանէ ։ Եւ Օնան գիտցաւ որ սերունդը Է իրենը պիտի չըլլար . անոր համար երբոր իր եղբօրը կնկանը կը մտնէր , սէրմ գետինը կը թափէր՝ որ իր եղբօրը
10 սերունդ չտայ ։ Եւ աս ըրած բա-նը Ցերոջը առջին գէշ երևցաւ , ու
11 Նզանիկայ ալ մեռցուց ։ Եւ Ցուդա իր թամար հարսին ըսաւ , Ի Որբևա-րի նստէ քու հօրդ տունը՝ մինչև որ իմ Սելօմ որդիս մեծնայ . քանզի ըսաւ , Զըլլայ որ աս ալ իր եղ-բայրներուն պէս մեռնի . և թամար գնաց ու Ի իր հօրը տունը նստաւ ։
12 Եւ շատ օրերէն եղբը մեռաւ Շաւային աղջիկը՝ Ցուդային կնի-կը . և Ցուդա Ի մխիթարուեցաւ , ու թամնա գնաց իր հօտերը աս-բակտուր ընդներուն՝ ինքը ու իր բարեկամը Ոդողոմացի Իրա-
13 ը ։ Եւ զըուցուեցաւ թամա-րին՝ ըսելով , Ահա քու սկեսրայրդ հդեպ Ի թամնա կ՚ելլէ՝ իր ոչխար-
14 ները ասրակտուր ընելու ։ Ան ալ իր որբևարութեան հանդերձները հանեց իր վրայէն , ու քողով մը ծածկուեցաւ ու փաթթուեցաւ , և թամնայի ճամբուն մէջը եղող Ենայիմի մուտքը նստաւ . քանզի տեսաւ որ Շելօմ մեծցաւ , ու ին-քը անոր կնկի ըլլալու չտրուեցաւ ։
15 Երբոր Ցուդա տեսաւ զանիկայ , քող կարծեց , ինչու որ իր երեսը
16 ծածկեր էր ։ Եւ ճամբան անոր դարձաւ ու ըսաւ , Շնորհք ըրէ , քեզի մտնեմ . քանզի չէր գիտեր Թէ անիկայ իր հարսն է ։ Ըս-ա-նիկայ ըսաւ , Ինծի մտնելու համար
17 ի՞նչ կու տաս ինծի ։ Ան ալ ըսաւ , Ես ուղ այծի ուլ մը կը խրկեմ հօտերէն . և անիկայ ըսաւ , Ի գրաւ
18 մը կու տաս մինչև խրկելդ ։ Եւ Ցուդա ըսաւ , Ի՞նչ գրաւ տամ քեզի ։ ու անիկայ ըսաւ , Ի քու
կնիքդ ու ժապաւէնդ և ձեռքիդ գաւազանը փո-ւ . ան ալ տուաւ անոր , ու մտաւ անոր , և թամար
19 անկէ յղի մնաց ։ Եւ ելաւ ու գնաց , ու Ի իր վրայէն քօղը հանեց , ու իր
20 գաւ ։ Եւ Ցուդա իր բարեկամին Ոդողոմացիին ձեռքովը այծին ուլը խրկեց , որ կնկանը ձեռքէն գրաւը
21 առնէ . բայց չգտաւ զանիկայ ։ Եւ ան տեղի մարդոցը հարցուց ըսե-լով , Ճամբուն վրայ Ենայիմի մէջ եղած բազը ո՞ւր է . և անոնք ըսին ,
22 Հոս բազ չկար ։ Եւ դարձաւ Ցու-դային ու ըսաւ , Զգտայ զանիկայ , և ան տեղի մարդիկն ալ ըսին Թէ
23 Հոս բազ չկար ։ Եւ Ցուդա ըսաւ , Իրեն թող ըլլայ , որ խայտառակ չըլլանք . ահա ես աս ուլը խրկեցի ,
24 ու դուն չգտար զանիկայ ։ Եւ եղաւ որ իրեք ամիսի չափ ետքը Ցուդային պատմուեցաւ՝ ըսելով , Քու հարսդ Թամար Ը պոռնկեցաւ , նաև ահա պոռնկութենէն յղի մնաց . և Ցու-դա ըսաւ , Հանեցէք զանիկայ ,
25 " ու այրեմ ։ Երբոր զանիկայ դուրս կը հանէին , գրա-Ն էր իր սկեսրայ-րին խրկեց՝ ըսելով , Ես աս բանե-րուն տիրոջմէն յղի եմ . նաև ըսաւ , Շնորհք ըրէ՝ Նգիտցիր Ո ես կնիքն ու ժապաւէնը և գաւա-
26 զանը որո՞նէն ։ Եւ Ցուդա Ճանչ-ցաւ ու ըսաւ , " Անիկայ ինծմէ արդար է . ինչու որ " զանիկայ իմ որդւոյս Սելօմին չտուի . և Ի մէյմըն ալ նորէն չգիտցաւ զանիկայ ։
27 Ու եղաւ որ անոր ծնած ատենը՝ ահա անոր արգանդին մէջ երկուս-
28 րեակ էին ։ Եւ եղաւ որ երբ կը ծնանէր , Ջէլ ձեռքը երկրնցուց . և մանկաբարձը առաւ՝ ու անոր ձեռքին վրայ կարմիր դերձան կա-պեց՝ ըսելով , Առաջ աս ելաւ ։
29 Եւ անիկայ իր ձեռքը ետ քաշածին պէս՝ ահա անոր եղբայրը ելաւ . և Ֆարէսբարձը ըսաւ , Ինչո՞ւ քանդը պատռեցիր . աս պատառումը քու վրադ ըլլայ . անոր համար անոր ա-
30 նունը Ֆ Փարէս դրուեցաւ ։ Ու ետքը ձեռքին վրայ կարմիր դեր-ձան ունեցող եղբայրը ելաւ , և ա-նոր անունը Զարա դրուեցաւ ։

ԳԼ · ԼԹ

1 Ցովսէփ Պետափրեայի տունը մէջ կը յառա-ջանայ ։ 7 Իր որկոնջը փորձութիւնը դէմ կը կենայ ։ 18 Ատենթամբ ամբաստանելով ։ 20 բանտը կը ձգուի ։ 21 Բանտին մէջ Ա-զդուած անոր հետ կ՚ըլլայ ։

1 ‖ Ու Ցովսէփը Եգիպտոս իջեցուցին . և Փարաւոնի ներքինին՝ Եգիպ-տացի Ֆ Պետափրես դահճապետը Ի Ծախու առաւ զանիկայ Իսմայէ-լացիներուն ձեռքէն , որոնք զանի-

Ն · ՔԵ · ՂԲ · ԽԲ 1727

Ղ ՀՄՐ 14 ։

Ղ Գ ԹԱԱ · ԺԲ · 2 ։

Ա ՍԱՄ · Ե · 3 ։

Ֆ ՍՂ · ՃԵ · 8 ։

Ֆ ՕՐ · ԻԲ · 18 ։ Ա ՍԱՄ · Ե · 3 ։ Ֆ ՍՂ · ՃԵ · 8 ։

Ա ՍԱՄ · Ե · 3 ։ * Ֆ՝ պատա-ռում ։

Ֆ ԳԼ · ԽԳ · 12 ։ ԹԱԱ · ԻԶ · 20 ։ Ա ՄՆ · Բ · 4 ։ Մ ԱԱ · Ա · 3 ։ * Ֆ՝ պատա-ռում ։

1729

Ա ԳԼ · ԼԶ · 36 ։ Ա ՍՂ · ՃԵ · 17 ։ Ի ԳԼ · ԼԶ · 28 ։

Ն. Կ. Գ. 1729

2 կայ հոն իջեցուցին ։ Եւ Ցերը Ցովսեփին հետ էր , ու անիկայ յաջողակ մարդ մըն էր . ու իր Եգիպտացի տիրոջը տունն էր անիւ-
3 կայ ։ Եւ անոր տէրը տեսաւ որ Ցերը անոր հետն է . քանզի Ա ինչ որ ընէր , Ցերը կը յաջողէր անոր
4 ձեռքովը ։ Եւ Ցովսեփ Ի շնորհք գտաւ անոր առջևը , ու կը ծառայէր անոր , որ Ղիր տանը վրայ վերակացու բրաւ զանիկայ , և իր բոլոր ունեցածը անոր ձեռքը յանձ-
5 նեց ։ Ու եղաւ որ զանիկայ իր տանը ու իր բոլոր ունեցածին վրայ վերակացու բրած ժամանակէն՝ Ի Ցերը Եգիպտացիին տունը օրհնեց Ցովսեփին համար . և Թէ տանը մէջ և Թէ դաշտին մէջ անոր բոլոր ունեցածին վրայ Ցերոջը օրհնու-
6 Թիւնը եղաւ ։ Եւ իր բոլոր ունեցածը Ցովսեփին ձեռքը Թողուց . ու ինչ որ կար անոր քովը չէր դիտեր , իր կերած հացէն զատ ։ Եւ Ցովսէփ էգեղեցիկ էր դէմքով ու դէղեցիկ տեսքով ։

7 Եւ եղաւ որ աս բաներէն ետքը՝ անոր տիրոջը կնիկը աչք տնկեց Ցովսեփին վրայ , ու ըսաւ , Ի Պառ-
8 կէ ինծի հետ ։ Բայց անիկայ չհաՃեցաւ , ու իր տիրոջը կնկանը ըսաւ ։ Ահա իմ տէրս տանը մէջ իմ քովս ինչ որ կայ՝ չդիտեր . և իր բոլոր ունեցածը իմ ձեռքս
9 յանձնեց . Ա տանը մէջ ինծմէ մեծ չկայ . ու բան մը ինծմէ չպարգիլեց զեզմէ Ի զատ , ինչու որ դուն անոր կնկին ես . ծ ուրեմն ես ի՞նչպէս աս մեծ չարութիւնը ընեմ , ու
10 Ի մեղանչեմ դէմ Աստուծոյ ։ Եւ քանի որ անիկայ օրէ օր Ցովսեփին կը զրուցէր , անիկայ մտիկ չէր ըներ անոր՝ որ հետը պառկի Ի մօ-
11 հետը ըլլայ ։ Ու եղաւ որ օր մը իր գործին համար տունն եկաւ . և հոն տանը մէջ տանը մարդիկներէն
12 մէկը չկար ։ Ու Ա էՒՒՒՆը բռնեց անոր հանդերձէն՝ ըսելով , Պառկէ ինծի հետ ։ և անիկայ իր հանդերձը անոր ձեռքը Թողուց , ու փախաւ
13 դուրս եղաւ ։ Ու երբոր տեսաւ որ անիկայ իր հանդերձը Թողուց , ու
14 դուրս փախաւ , Իր տանը մարդիկը կանչեց , և զրուցեց անոնց բսելով , Նայեցէք , մեզի Եբրայեցի մը բերաւ՝ մեզ խայտառակ ընելու համար , անիկայ ինծի եկաւ՝ ինծի հետ պառկելու համար , ու ես
15 բարձր ձայնով պոռացի . Ու երբոր լսեց իմ բարձր ձայնով պոռալս , իր հանդերձը քովս Թողուց , և
16 փախաւ դուրս եղաւ ։ Ու մինչև որ անոր տէրը տունն եկաւ , անոր
17 հանդերձը իր քովը պահեց ։ Եւ

Ի ՀՈՍԵՓ ԵՒ ՓՈՏԻՓՈՐ

Ի Ոսեփոսեցաւ անոր աս խօսքերուն պէս՝ ըսելով , Ան Եբրայեցի ծառան՝ որ դուն մեզի բերիր , իս խայտառակ
18 ընելու համար եկաւ ինծի ։ Ու երբոր իմ ձայնս վերցուցի ու պոռացի , իր հանդերձը քովս Թողուց ու դուրս փախաւ ։

19 Եւ եղաւ որ երբ անոր տէրը լսեց իր կնկանը խօսքերը՝ որ զրուցեց իրեն՝ ըսելով , Ձու ծառադ ինծի այսպէս բրաւ , իր Ի բարկութիւնը
20 բորբոքեցաւ ։ Եւ Ցովսեփին տէրը առաւ զանիկայ ու Ի բանտը դրաւ , ան տեղը՝ ուր որ Թագաւորին բանտարկեալները կապուած էին . և
21 հոն բանտին մէջ մնաց ։ Բայց Ցերը Ցովսեփին հետ էր ու ողորմութիւն գուցուց անոր . և Հ բանտապետին առջևը շնորհք գտնել-
22 տուաւ անոր ։ Ու բանտապետը Ց Ցովսեփին ձեռքը յանձնեց բանտին մէջ եղած բոլոր բանտարկեալները . և հոն ամէն գործը տես-
23 նողը անիկայ էր ։ Բանտապետը անոր ձեռքը եղած մէկ բանին չէր նայեր . ինչու որ Ղ Ցերը անոր հետն էր , և անոր ամէն բրածները Ցերը կը յաջողէր ։

ԳԼ. Խ

1 Փարաւոնին մատակարարը ու հացագործը բանտին մէջ ։ 4 Բանտապետը ասոնք Ցովսեփին պատպանութեանը կը յանձնէ ։ 5 Ցովսէփ ասոնց երազները կը մեկնէ , 20 որ նոյն մեկնութեանը համեմատ կը կատարուին ։ 23 Մոռացութեան ապերախտութիւնը ։

1 Եւ եղաւ որ աս բաներէն ետքը՝ Եգիպտոսի Թագաւորին մատուռակը ու հացագործը իրենց տիրոջը Եգիպտոսի Թագաւորին
2 դէմ յանցանք գործեցին ։ Եւ Փարաւոն բարկացաւ Ի իր երկու ներքինիներուն՝ պաշտօն մատուռապետին ու հացագործապետին .
3 Ի եւ զանոնք դահճապետին տանը բանտին մէջ բանտարկեց՝ ուր որ
4 Ցովսէփ բանտարկուած էր ։ Եւ դահճապետը Ցովսեփին ապագրեց անոնց համար , ու անիկայ կը ծառայէր անոնց . և անոնք առեն մը բանտը մնացին ։

5 Ու Եգիպտոսի Թագաւորին մատուռակը ու հացագործը՝ որոնք բանտին մէջ կապուած էին , երկուքն ալ մէկ գիշեր մէկմէկ երազ տեսան , ամէն մէկուն երազին նշա-
6 նակութեանը պէս ։ Եւ Ցովսէփ առտուընջ անոնց եկաւ , ու տեսաւ
7 զանոնք որ խռովեր էին ։ Ու իր տիրոջը տունը իր հետը բանտարկուած Փարաւոնին ներքինիներուն հարցուց՝ ըսելով , Ի ինչու համար ձեր երեսները տրտում են այսօր ։
8 Եւ անոնք ըսին անոր , Ի Երազ տե-

Ն. Կ. Գ. 1729

Ի ՆԵ. ԻԴ. 1 ։ ՍԱՂ. ՀԲ. 3 ։

Ի ԱՌԱԿ. Գ. 34. 35 ։

Ի ՍԱՂ. ՀՆ. 18 ։ ՄԱԹԱՌ. 19 ։ ՑՆԱԳ. Խ. 3 ։ 15 ։ ԽԱ. 14 ։

Հ ՆԵ. Գ. 21 ։ ՀՈՎ. 3 ։ ԺՂ. 36 ։ ՍԱՂ. ՃԳ. 46 ։ ԱՌԱԿ. ԺԶ. 7 ։ ԴԱՆ. Ա. 9 ։ ՏԵՌ. Է. 9 ։ 10 ։

Ց ԳԼ. Խ. 3 ։ 4 ։

Ղ ՀՈՎ. 2 ։ 3 ։

Ի ՎԱՌ. 1720 — ՆԵՀԵՄ. Ա. 11 ։

Ի ԱՌԱԿ. ԺԶ. 14 ։

Ի ԳԼ. ՃԻ. 20 ։ 28 ։

Ի ՎԱՌ. 1718

Ի ՆԵՀԵՄ. Բ. 2 ։

Ի ԳԼ. ԽԱ. 15 ։

ն · ք · ՂԿ · 1718

ԻԲԲ

ՂՃ՚՚ գլ · խա · 16 : Դան · բ · 11, 28 ; 47 :

* ԵՔԲ · և ա՚՚

ե ՀՄԲ 18 : ԳԼ · խա · 12 : 23 : Դատ · է · 14 : Դան · բ · 36 : դ · 19 :

ԷԳԼ · խա · 26 :

ի դ Թագ · իե · 27 : Սաղ · գ · 3 : Երեմ · ծբ · 31 :

ի Ղա · իդ · 42 :

լ Ճա՚՚ · բ · 12 : աԹագ · ի · 14 : 15 : բԹագ · Թ · 1 : աԹագ · ի · 7 :

ԼԳԼ · ԼԹ · 20 :

† կա՛ վանք գոկագործե՛ք ի՚՚ [illegible] նահ շիՆի

ի ՀՄԲ 12 :

ձ ՀՄԲ 18 :

ՀՄատ · ժգ · 6, :

հ Մաբ · զ · 21 :

յ ՀՄԲ 18 ; 19 : Մատ · իե · 19 :

ղ ՀՄԲ 13 :

ճ Ղեեմ · բ · 1 :

ՄՀՄԲ 19 :

ՃՃոր · ժԹ · 14 : Սաղ · ՀԼ · 12 : Ծաղ · Թ · 15 ; 16 : Ա-մով · գ · 6 :

առնք , ու զանիկայ մեկնող չկայ · և Ցովսեփ ըսաւ անոնց , ՂՀՃ՝ որ Աստուծոյ կը վերաբերին մեկնութիւնները . աղէ պատմեցէք ինծի ։

9 Եւ մատակարարապետը իր երազը պատմեց Ցովսեփին , ու ըսաւ ա-նոր , Երազիս մէջ *տեսայ որ՝՝ առ-

10 ջևս տէթ մը կար . Եւ որթին վրայ իրեք ուռ կային . և ան բողբոջելուն պէս ծաղիկ բացաւ , ու անոր ող-

11 կոյզները խաղող հասցուցին . Եւ Փարաւոնին գաւաթը ձեռքս էր . ու խաղողները առի , և Փարաւոնին գաւաթին մէջ ճմլեցի , ու գաւա-

12 թը Փարաւոնին ձեռքը տուի ։ Եւ Ցովսեփ անոր ըսաւ , Ե Ատոր մեկ-նութիւնը աս է . իրեք ուռը Ե իրեք

13 օր է . Իրեք օրէն երը Փարաւոն Ի գլուխդ պիտի վերցնէ ու քեզ նորէն քու պաշտօնիդ պիտի դարձնէ . և Փարաւոնին գաւաթը անոր ձեռքը պիտի տաս՝ անոր մա-տուցակը եղածիդ առջև սովորա-

14 թեանը պէս ։ Բայց քեզի բարիք եղած ատենը ծ իս միտքդ բեր , և կ՚աղաչեմ քեզ՝ ինծի Ե բարերարու-թիւն ըրէ , և զիս Փարաւոնին առ-ջևը յիշելով՝ զիս աս տունէն դուրս

15 հանէ . Քանզի իրաւցընէ գողցուե-ցայ Ե բերայեցւոց երկրէն . ԵՒ հոս ալ բան մը չըրի որ իս աս գուբը նետեն ։

16 Երբոր հացագործապետը տեսաւ որ աղէկ մեկնութիւն տուաւ , ը-սաւ Ցովսեփին , Ես ալ երազիս մէջ տեսայ՝ որ գլխուս վրայ իրեք

17 †ձերմակ սպասք ունէի . Եւ ամե-նուն վրայի սպասին մէջ Հացա-գործի շինած Փարաւոնին ամէն կերակուրներէն կար . ու թռչուն-ները կ՚ուտէին զանոնք գլխուս վը-

18 րայի սպասէն ։ Եւ Ցովսեփ պա-տասխան տուաւ ու ըսաւ , Ե Ա-տոր մեկնութիւնը աս է . իրեք սա-

19 կաւը իրեք օր է . ծ Իրեք օրէն երը Փարաւոն վրայէդ պիտի վերցնէ քու գլուխդ , ու քեզ ծառէ մը պիտի կախէ . և թռչունները վրա-յէդ քու մարմնդ պիտի ուտեն ։

ի՚՚Մատ · ժգ · 6, :

20 Ու եղաւ որ երրորդ օրը Փարա-ւոնին Ի ծնունդեանը օրն էր , և իր բո-լոր ծառաներուն հինզոյք ըրաւ . և իր ծառաներուն մէջը մատուա-կապետին ու հացագործապետին

21 ֆ գլուխները վերցուց ։ Ու դարձուց մատուակապետը իր պաշտօնին , և Ե անիկայ գաւաթը Փարաւոնին

22 ձեռքը տուաւ . Բայց հացագոր-ծապետը ՛ կախել տուաւ , ինչպէս

23 որ Ցովսեփ մեկներ էր անոնց ։ Եւ մատուակապետը միտքը չբերաւ Ցովսեփը , հապա ՛ մոռցաւ զանի-կայ ։

ԳԼ · ԽԱ

1 Փարաւոն երկու երազ կը տեսնէ ։ 25 Ցով-սեփ զանոնք կը մեկնէ , 33՝ ու Փարաւոնին խորհուրդ կու տայ ։ 38 Ցովսեփին յաջա-դեմութիւնը ։ 50 Մանասէին ու Եփրեմին ծնունդը ։ 54 Սովը կը սկսի ։

1 ՈՒ եղաւ որ լման երկու տարիէն եղբը՝ Փարաւոն երազէն մէջ տեսաւ որ գետին եզերքը կայներ

2 էր ։ Եւ ահա գետէն գեղեցիկ տեսքով ու պարարտ մարմնով եօ-թը երինջներ ելան , ու ‡մարգա-գետինին վրայ՝՝ կ՚արածուէին ։

3 Եւ ահա անոնց ետևէն՝ գետէն ու-րիշ եօթը երինջներ ելան զաղիր տեսքով ու նիհար մարմնով , ու ֆկող երինջներուն քովը գետին

4 եզերքը կայնեցան ։ Եւ զաղիր տես-քով ու նիհար մարմնով երինջ-ները կերան եօթը գեղեցիկ տես-քով ու պարարտ երինջները։ Եւդը

5 Փարաւոն արթընցաւ ։ Եւ քնա-ցաւ , ու երկրորդ անգամ երազին մէջը տեսաւ որ մէկ ծղօտի վրայ եօթը պարարտ ու աղէկ հասկեր

6 կ՚ելլէին ։ Եւ ահա անոնց ետևէն եօթը նիհար ու խորշակահար

7 հասկեր կը բուսանէին . Եւ ան նիհար հասկերը կլլեցին եօթը պարարտ ու լեցուն հասկերը ։ Եւ Փարաւոն արթընցաւ , և ահա ե-

8 րազ էր ։ Ու եղաւ որ առտուանց ՚անոր հոգին նեղացաւ , ու կան-չել տուաւ Եգիպտոսի Ե բոլոր մո-գերը և ան տեղը բոլոր Ե իմաս-տուններըը . ու Փարաւոն պատմեց անոնց իր երազները , բայց մէկը չկար որ զանոնք Փարաւոնին մեկ-նէ ։

9 Ան ատենը ՚մատուակապետը զրուցեց Փարաւոնին՝ ըսելով , Ա յսօր ես իմ յանցանքներս կը

10 յիշեմ ։ Փարաւոն Ը բարկացաւ իր ծառաներուն , Ե ու զիս դահճա-պետին տունը բանտը դրաւ , զիս

11 ու հացագործապետը ։ Եւ Ղէս ու անիկայ մէկ գիշեր երազ տեսանք . ամէն մէկերնիս իր երազին նշանա-կութեանը պէս երազ տեսանք ։

12 Եբ հոն մեզի հետ Ե դահճապետին ծառան՝ Եբրայեցի պատանի մը կար , ու անոր պատմեցինք , և ա-նիկայ Ը մեկնեց մեզի մեր երազները . ամէն մէկերնուս՝ իր երազին պէս

13 մեկնեց ։ Ու ինչպէս որ Ե անիկայ մեզի մեկնեց , անանկ եղաւ . զիս իմ՝ պաշտօնիս դարձուց , ու զա-նիկայ կախեց ։

14 ծ Ան ատենը Փարաւոն Ա-ղբ-կեց ու կանչեց Ցովսեփը , և Ը շուտ-փով բանտէն հանեցին զանիկայ . և սափրուեցաւ ու իր հանդերձնե-րը փոխեց ու Փարաւոնին եկաւ ։

ն · ք · ՂԿ · 1715

‡ կա՛՚ պըր-տուներուն մէջը

ե Դատ · բ · 1 : դ · 5, 19 : ՔԵԼ · է · 11 : 22 : Եա · ԽԲ · 14 : Դան · ա · 20 : բ · 2 : դ · 7 :

ֆ Մատ · բ · 1 :

զ ԳԼ · խ · 2, 8 :

ի ԳԼ · ԼԹ · 20 :

ղ ԳԼ · խ · 5 :

ճ ԳԼ · ԼԵ · 36 :

Ը ԳԼ · խ · 12, ԸՃ ։

Ի ԳԼ · խ · 22 :

ծ Սազ · ՃՃ · 20 :

ի Դան · բ · 23 : աԹագ · բ · 8 : Սաղ · ՃԺգ · 7, 8 :

Ն · ք · ՂԲ · 1715

Լ ՀՄԲ 12 ։ Ա՚Ա · ԽԵ · 14 ։ Դ՚ան · Ե · 16 ։

Ի Դան · բ · 30 ։ Գոր · գ · 12 ։ բ Կոր · գ · 5 ։

Ծ Գ՚Լ · Ի · 8 ։ Դան · բ · 22 , 28 , 47 ։ գ · 2 ։

Ն ՀՄԲ 1 ։

15 Եւ Փարաւոն ըսաւ Յովսեփին , Ե-
րազ տեսայ , ու զանիկայ մեկնող
մը չկայ . Ես քեզի համար լսեցի որ
կ՚ըսեն , Թէ լսած երազդ կը մեկ-
16 նես ։ Եւ Յովսէփ պատասխան
տուաւ Փարաւոնին ու ըսաւ , Ի՛ՀԸ ԹԷ ես . Ի՚Աստուած պիտի
տայ խաղաղութեան պատասխան
Փարաւոնին ։

17 Եւ Փարաւոն ըսաւ Յովսեփին ,
Ն Երազիս մէջ տեսայ որ գետին եզեր-
18 քը կայներ էի . Եւ ահա գետէն եօ-
թը երինջներ ելան պարարտ մարմ-
նով ու գեղեցիկ տեսքով , և մար-
գագետնին վրայ կ՚արածուէին ։
19 Եւ ահա անոնց ետեւէն ուրիշ եօթը
երինջներ ելան նիհար ու խիստ
չարիք տեսքով և վտիտ մարմնով ,
որ անոնց պէս չարիք բնաւ չտեսայ
20 Եգիպտոսի բոլոր երկրին մէջ ։ Եւ
նիհար ու չարիք երինջները կերան
ան առջի եօթը պարարտ երինջնե-
21 րը . Ու անոնց փորը մտնելէն ետքը՝
չէր գիտցուեր թէ անոնք անոնց
փորը մտան . հապա անոնց տեսքը
առջինին պէս չարիք էր ։ Ետքը ար-
22 թընցայ ։ Եւ դ՚երկրէ՚ երազիս մէջ
տեսայ որ ահա մէկ ծղօտի վրայ
եօթը լեցուն ու աղէկ հասկեր կ՚ել-
23 լէին . Եւ ահա անոնց ետեւէն եօ-
թը չոր , նիհար՝ ու խորշակա-
24 հար հասկեր կը բուսնէին . Ու նի-
հար հասկերը կլլեցին ան եօթը ա-
ղէկ հասկերը ։ Ու ես պատմեցի մոգե-
րուն , բայց մէկը չկար որ ինծի
մեկնէ ։

25 Եւ Յովսէփ ըսաւ Փարաւոնին ,
Մէկ է Փարաւոնին երազը . Ի՚Ա-
տուած իր ընելիքը յայտնեց Փա-
26 րաւոնին ։ Եօթը աղէկ երինջնե-
րը եօթը տարի են , և եօթը աղէկ
հասկերը եօթը տարի են . երազը
27 մէկ է ։ Եւ անոնց ետեւէն ելած
եօթը նիհար ու չարիք երինջները
եօթը տարի են և եօթը պարապ
ու խորշակահար հասկերը՝ եօթը
28 տարուան սով է ։ Փարաւոնին
ըսուցած խօսքս ասկէ է . Ա՚Աստուած
իր ընելիքը Փարաւոնին յայտնեց
29 է ։ Ահա բոլոր Եգիպտոսի երկրին
մէջ Ի՚եօթը տարի մեծ առատու-
30 թիւն պիտի գայ . Եւ անոնց ե-
տեւէն Ի՚եօթը տարի սով պիտի
գայ , ու Եգիպտոսի երկրին մէջ
բոլոր առատութիւնը պիտի մո-
31 ռնայ . և սովը Ի՚պիտի սպառէ եր-
կիրը . Ու երկրին մէջ առատու-
թիւնը պիտի չգիտցուի՝ անկէ ետքը
գալու սովին պատճառաւ . ինչու-
32 որ խիստ ասստիկ պիտի ըլլայ ։ Եւ
երազը երկու անգամ Փարաւոնին
կրկնուելուն պատճառը ասկէ է որ
այս Ի՚բանը Ա՚Աստուծմէ հաստատուե-
33 ցաւ , և Ա՚Աստուած շուտով պիտի
ընէ զայն ։ Ուստի հիմա թող Փա-
րաւոն հանճարեղ ու խոհեմ մարդ
մը գտնէ , ու զանիկայ Ե-
գիպտոսի երկրին վրայ կեցընէ ։
34 Թող Փարաւոն այսպէս ընէ , ու երկ-
րին վրայ գործակալներ դնէ , ու
Եգիպտոսի երկրին արմտիքներէն
առատութեան եօթը տարիներուն
35 մէջ Հինգէն մէկը առնէ ։ Եւ ան
գալու աղէկ տարիներուն Ի՚բոլոր
պաշարը ժողվեն , ու Փարաւոնին
ձեռքին տակը ցորեն դիզեն , և
քաղաքներուն մէջ պաշար պահեն ։
36 Ու Եգիպտոսի երկրին մէջ ըլլալու
եօթը տարուան սովին դէմ աս
պաշարը երկրին համար պահուի ,
որ երկիրը Ի՚սովէն չկորսուի ։
37 Եւ Ի՚աս բանը Փարաւոնին աչ-
քին ու անոր բոլոր ծառաներուն
38 այնքան աղէկ երեցաւ ։ Եւ Փարաւոն
ըսաւ իր ծառաներուն , Կրնա՞նք
գտնել ասոր պէս մէկը՝ Հոգի իր ներ-
39 սիդին Ա՚Աստուծոյ Հոգին ունի ։ Եւ
Փարաւոն ըսաւ Յովսեփին , Որով-
հետեւ Ա՚Աստուած աս ամէնը քեզի
ցուցուց , քեզի պէս հանճարեղ ու
40 իմաստուն չկայ ։ Դուն իմ տանս
վրայ կեցիր , և իմ բոլոր ժողովուր-
դս քու բերանդ նային . ես միայն
41 աթոռով քեզմէ մեծ ըլլամ ։ Եւ
Փարաւոն ըսաւ Յովսեփին , Ահա
Ի՚քեզ Եգիպտոսի բոլոր երկրին
42 վրայ կեցուցի ։ Եւ Փարաւոն իր
ձեռքին մատնին Հանեց , ու Յով-
սեփին ձեռքը դրաւ , և Ի՚անոր
բերհնզէ հանդերձներ հագցուց ,
ու ոսկի պարանոցը ոսկի մա-
43 նեակ անցուց ։ Եւ զանիկայ իր
երկրորդ կառքը հեծցուց . Ու
կը պոռային անոր առջևէն ,
Ծնրադրութիւն ըրէք . և Ի՚Ե-
գիպտոսի բոլոր երկրին վրայ կե-
44 ցուց զանիկայ ։ Եւ Փարաւոն ը-
սաւ Յովսեփին , Ես Փարաւոն եմ ,
և առանց քեզի բնաւ մէկը իր ձեռ-
քը կամ իր ոտքը չվերցընէ Եգիպ-
45 տոսի բոլոր երկրին մէջ ։ Ու Փա-
րաւոն Յովսեփին անունը Փոմփի-
թոմփհանէ դրաւ , և Ի՚Ասենէթ քաղա-
քին Պետափրայ քուրմին աղջիկը
Ա՚ասենէթը՝ անոր կնիկ ըլլալու
տուաւ . ու Յովսէփ Եգիպտոսի
երկիրը պտրտելու ելաւ ։
46 Եւ Յովսէփ Եգիպտոսի Փարաւոն
թագաւորին Ի՚առջևը երեսի տասե-
նը երսուն տարեկան էր ։ Եւ
Յովսէփ Փարաւոնին առջևէն ելաւ ,
ու Եգիպտոսի բոլոր երկիրը պտր-
47 տեցաւ ։ Եւ առատութեան եօթը
տարիներուն մէջ երկիրը խիստ
48 շատ արդիւնք տուաւ ։ Ու Եգիպ-
տոսի երկրին մէջ եղած եօթը տա-

Ն · ք · ՂԲ · 1715

Ա Ա՚Աստ · Ե · 6 , 7 , 8 ։

Լ ՀՄԲ 48 ։

Պ Գ՚Լ · ԽԵ · 15 , 19 ։ Լ Ա՚Ա · ՃԸ · 19 ։ Գոր · Ե · 10 ։

Թ Թես · ԽԵ · 18 ։ Ճոբ · ԼԸ · 8 ։ Ա՚Աստ · բ · 6 ։ Դան · գ · 8 ։ 18 ։ Ե · 11 ։ 14 ։ Ը · 3 ։

Ա Ա՚Ա · ՃԸ · 21 , 22 ։ Գոր · Ե · 10 ։

Է Դան · Ը · 4 ։

Փ Ելք · ք · 10 ։ բ · 2 , 3 ։ Բ Ելք · բ · 15 ։

Ց Գան · Ե · 7 , 29 ։

Օ Ելք · Ը · 9 ։

Ֆ Գ՚Լ · ԽԲ · 6 ։ Ես · 3 , 26 ։ Գոր · Ե · 10 ։

* Յ՚ երկրին փրկիչը ։ † Եբր · Օ՚Ձին ։

ԽԲԲ 1715

Ֆ Ա Թագ · Ժ՚Ղ · 21 ։ Գ Թագ · Ժ՚Բ · 6 , 8 ։ Դան · Ա · 19 ։

Ն. ք. ՉՔ
Ի՛ր 1715

բինեռուն բոլոր պաշարը ժողվեց ,
ու քաղաքներուն մէջ դրաւ պաշա-
րը . ամէն քաղաքին բոլորտիքը ե-
ղած արտերուն պաշարը նոյն տա-
49 ղէն մէջը դրաւ : Եւ Յովսէփ
• Ծովու աւազին չափ խիստ շատ
ցորեն դիզեց . անանկ որ հաշուի
չգալուն համար՝ չափելը ձգեց :
50 Եւ սովին տարիները գալէն ա-
ռաջ ¶Յովսեփին երկու որդի ծնաւ ,
որ Ասենէթ քաղաքին Փետափրեայ
քուրմին աղջկէն Ասանէթ ծնաւ .
Ի՛ր 1712
51 անոր : Եւ Յովսէփ առջինեկին
անունը *Մանասէ դրաւ . քանզի ը-
սաւ , Աստուած ինծի մոռցուց
իմ բոլոր վիշտերս , ու իմ հօրս
52 բոլոր տունը : Եւ երկրորդին ա-
նունը †Եփրեմ դրաւ . քանզի ը-
սաւ , Աստուած իմ տառապանաց
երկրին մէջ Բաճէցուց զիս :
53 Ու Եգիպտոսի երկրին մէջ եղած
առատութեան եօթը տարին ան-
54 ցաւ : Եւ ¶Յովսեփին ըսածին պէս՝
Դսովին եօթը տարին գալ սկսաւ , և
բոլոր երկիրներուն մէջ սով եղաւ ,
բայց Եգիպտոսի բոլոր երկրին մէջ
55 հաց կար : Ու երբոր Եգիպտոսի
բոլոր երկիրը անօթեցաւ , ժողո-
վուրդը հացի համար փարաւոնին
աղաղակեց . և փարաւոն բոլոր Եգիպտացիներուն ՝ Յովսեփին
գացէք . ինչ որ ձեզի ըսէ , ան-
ընէք :
56 Ու երկրին բոլոր երեսին վրայ
սով եղաւ . և Յովսէփ բացաւ բո-
լոր շտեմարանները , ու ‡Եգիպտա-
ցիներուն պաշար ծախեց . և սո-
վը սաստկացաւ Եգիպտոսի երկրին
57 մէջ : Դ Ու բոլոր աշխարհ Եգիպ-
տոս կու գային՝ Յովսեփէն պաշար
ծախու առնելու . ինչու որ ամէն
երկրի մէջ սովը սաստկացաւ :

ԳԼ . ԽԲ

1 Ցակոբ իր տասը որդիքը Եգիպտոս կը խրկէ
ցորեն ծախու առնելու համար : 16 Յովսէփ
պանդո բանտը կը դնէ՝ լրտես ըլլալով , 18 ու
եորը կ՚ազատէ զանոնք ասլ պայմանով՝ որ բե-
նիամինը բերեն : 21 Յովսէփը ծախելին միտք
բերելով՝ խիղճերնուն մէջ կը խոտվին : 24
Շմաւոնի իրեն պատանդ կը ձերհակի : 25
Մէնակները ցորենը առնելով՝ նոյն կը դառնան ,
29 ու ամ բաները Ցակոբին կը պատմեն : 30
Ցակոբ Բենիամինը խրկել չուզեր :

Ի՛ր 1707
ա Գոր . է .
12 :

1 Եւ ա Ցակոբ երբ իմացաւ Եգիպ-
տոսի մէջ պաշար ըլլալը , Ցակոբ
ըսաւ իր որդիներուն , Ինչո՞ւ ի-
2 րարու կը նայիք : Եւ ըսաւ , Ահա
լսեցի , որ Եգիպտոսի մէջ պաշար
կայ . հոն իջէք ու անկէ մեզի հա-
մար ծախու առէք , որ բ ողջ մնանք
3 ու չմեռնինք : Եւ Յովսեփին տա-
սը եղբայրները իջան Եգիպտոսէն ցո-
4 րեն ծախու առնելու : Բայց Ցա-
կոբ Յովսեփին եղբայրը Բենիամինը

անոր եղբայրներուն հետ չխրկեց .
քանզի ըսաւ , Զըլլայ որ փորձանք
մը պատահի անոր :
5 Եւ Իսրայէլին որդիները հոն գա-
ղթողներուն հետ պաշար ծախու առ-
նելու եկան . քանզի Քանանու
6 երկրին մէջ սով կար : Ու Յովսէփ
էր երկրին իշխանն էր , և ինքը
երկրին բոլոր ժողովուրդին պաշար
կը ծախէր . ու Յովսեփին եղբայր-
ները եկան , ու Երեսնց երեսները
մինչև գետինը խոնարհութիւն ըրին
7 անոր : Եւ Յովսէփ իր եղբայրները
տեսածին պէս ճանչցաւ զանոնք ,
բայց ինքզինքը անոնց չճանչցուց ,
ու անոնց հետ խստութեամբ խօ-
սեցաւ , և անոնց ըսաւ , Ո՞րկից
եկաք . և անոնք ըսին , Քանանու
երկրէն կերակուր ծախու առնելու
8 համար : Եւ Յովսէփ իր եղբայրները
ճանչցաւ , բայց անոնք զինքը չճանչ-
9 ցան : Եւ Յովսէփ է անոնց վրայով
իր տեսած երազները միտքը բերաւ ,
ու ըսաւ անոնց , Դուք լրտեսներ
էք . երկրին ‡ տկարութիւնը տես-
10 նելու եկած էք : Եւ ըսին անոր ,
Չէ , տէր իմ , հապա քու ծառա-
ներդ կերակուր ծախու առնելու ե-
11 կանք : Մենք ամէնքս մէկ մարդու
մը որդիներ ենք , մենք շիտակ խո-
սեր ենք . ծառաներդ լրտեսներ չեն :
12 Եւ անիկայ ըսաւ անոնց , Չէ , հա-
պա երկրին տկարութիւնը տեսնելու
13 եկած էք : Եւ անոնք ըսին , Մենք
քու ծառաներդ քսանու երկրին
մէջ մէկ մարդու մը որդիքը ըլլալով՝
տասներկու եղբայրներ ենք . և ահա
ամենէն պզտիկը այսօր մեր հօրը քովն
14 է , ու մէկալը չկայ : Եւ Յովսէփ
ըսաւ անոնց , Ա՛ս է որ ձեզի զրուց-
ած ըսելով , Թէ դուք լրտեսներ էք .
15 Ասով պիտի փորձուիք . բՓարաւո-
նին կենացը համար՝ դուք ասկէ պի-
տի չելլէք , Թէ որ ձեր պզտիկ եղ-
16 բայրը բերելու խրկեցէք , ու դուք
բանտը դրուիք , որ ձեր խօսքերը
փորձուին , Թէ արդեօք ձեր մէջը
ճշմարտութիւն կայ . և Թէ չէ ,
փարաւոնին կենացը համար՝ դուք
17 լրտեսներ էք : Եւ իրեք օր բանտը
դրաւ զանոնք :
18 Եւ երրորդ օրը Յովսէփ ըսաւ
անոնց , Ասանկ ըրէք որ ողջ մնաք .
Ք Աստուած ես Աստուծմէ կը վախնամ՝
19 Թէ որ դուք շիտակ խօսողներ էք ,
ձեր եղբայրներէն մէկը ձեր բան-
տարկուած տանը մէջ արգիլուի .
և դուք գացէք , ձեր տանը անօ-
թութեանը համար պաշար տարէք .
20 Ու է ձեր պզտիկ եղբայրը ինծի բե-
րէք , որ ձեր խօսքերը շիտակ երլլեն ,
ոչ չմեռնիք : Եւ անանկ ըրին :

Ն. ք. ՉՔ
1707
է Հմր 38 :

Գ Գոր . է .
11 :

Ե Գլ . խա .
41 :

Ջ Գլ . լե . 7 :

Ի՛ր 1711
† ՟ ՝ ածեցուցի :
Բ Գլ . խԲ .
22 :
1708
է Հմր 30 :
Ը Սաղ . ճն .
16 : Գոր է .
11 :

‡ Եբր . մերկութիւնը

Ժ Գլ . խգ . 6 :
Եբ . 14, 24 :

Ղ Բ Օր . Թ .
28 :

Ե Գլ . խգ . 8 :
Սաղ . ճԺը .
17 : Ես . լԲ .
1 :

Ք Ղ Ա . իե . 43 :
Նէեմ . ը .
15 :

է Հմր 34 : Գլ .
խգ . 5 : խգ .
28 :

Ն.Ք.ԸՔ. 1707

Ի Ծոբ. ԼԲ. 8, 9։ Ովս. Ե. 15։ Ա Ընակ. խա. 13։ Մատ. Ե. 2։

21 Ու իրարու ըսին ։ Է իրաւ զրնէ մեր եղբօրը վրայով յանցաւոր ենք. ինչու որ մենք տեսանք անոր հոգին նեղութիւնը՝ երբոր ինքը մեզի աղաչեց, ու մենք չլրինք. Ա անոր համար սա նեղութիւնը վրայիս

22 եկաւ ։ Եւ Ռուբէն պատասխան տուաւ անոնց՝ ըսելով, Է ես ձեզի չզրուցեցի՞, ըսելով Թէ Ցղուն դէմ մեղք մի՛ գործէք. ու դուք մտիկ չըրիք. և ահա հիմա անոր արիւնը Ֆդէ Ե կը պահանջուի ։

Ե Գլ. Թ. 5։ Գ Թագ. բ. 32։ Բ Մն. Իդ. 22։ Սաղ. Թ. 12։ Ղուկ. ժա. 50, 51։

23 Եւ անոնք չէին գիտեր որ Ցովսէփ կը հասկըներ. ինչու որ թարգմանութիւնով կը խօսեր իրենց հետ ։ Եւ անոնցմէ Շմաւոնը առաւ, ու անոնց աչքին առջևը կապեց զանիկայ ։

Ծ Գլ. Ը. 33։

25 Եակոբ Ցովսէփի հրամանն ըրաւ որ անոնց ամանները ցորենով լեցնուին, ու ամէն մէկուն ստակը իր քուրձին մէջը դնուին, և անոնց ճամբու պաշար տան ։ Ու ասանկ ըրաւ ա-

Է Մատ. Ե. 44։ Հռով. ժբ. 17, 20, 21։

26 նոնց ։ Եւ անոնք իրենց էշերուն վրայ բեռցուցին ցորենին, ու անկէ

Ի Տես Գլ. Խգ. 21։

27 գացին։ Եւ անոնցմէ մէկը՝ իջևանին մէջ իր իշուն կեր տալու համար իր քուրձը բացածին պէս՝ իր ստակը տեսաւ, որ ահա իր քուրձին

28 ձին բերանն էր ։ Ու իր եղբայրներուն ըսաւ, Իմ ստակս եւս տրուեցաւ, և ահա հոս իմ քուրձիս մէջն է. ու անոնց սիրտը խռովեցաւ, ու վախնալով իրարու ըսին, Ի՞նչ է սա՝ որ Աստուած մեզի ըրաւ ։

29 Ու եկան Քանաան երկիրը իրենց հօրը Ցակոբին, և բոլոր իրենց գլուխը եկածները պատմեցին

30 անոր ըսելով ։ Ան երկրին տէրը եղող մարդը ինձի խստութեամբ խօսեցաւ, ու մեզ երկիրը լրտեսողութեան համար առաւ ։

Ե Հմր Ղ ։

31 Ներու տուի դրաւ ։ Եւ ըսինք անոր, Մենք շիտակ մարդիկ ենք,

32 լրտեսներ չենք. Ութ մեր հօրը որդիքը՝ տասներկու եղբայրներ ենք. մէկը չկայ, և ոՓնէն պզտիկը Քանաան երկրին մէջ մեր հօրը

33 քովն է այսօր ։ Եւ ան երկրին տէրը եղող մարդը ըսաւ մեզի, Ա Շիտակ մարդիկ ըլլալը ասկէ գիտնամ. ձեր եղբայրներուն մէկը իմ քովս ձգեցէք, և ձեր ընտանեացը անօթութեանը համար պոլոր

Ա Հմր. 15, 19, 20։

34 առէք ու գացէք. Եւ ձեր պզտիկ եղբայրը բնծի բերէք, որ գիտնամ Թէ դուք լրտեսներ չէք, հապա շիտակ մարդիկ էք. այսպէս ձեր եղբայրը ձեզի կու տամ, ու աս երկրին մէջ ճառուտուր ըրէք ։ Ու

Ե Գլ. Ըգ. 10։

35 եղաւ որ իրենց քուրձերը պարպած

Ն.Ք.ԸՔ. 1707

Ի Ես. Գլ. Խգ. 21։

աւեներին, ահա մարդին մէկուն ստակին ծրարը իր քուրձին մէջն էր. և իրենք ու իրենց հայրն ալ ստակին ծրարները տեսածնուն պէս՝ վախ.

36 ցան ։ Եւ անոնց հայրը Ցակոբ ըսաւ անոնց, Ա Ինծի անորդի թողուցիք. Ցովսէփը չկայ, Շմաւոնը չկայ, Բենիամինն ալ պիտի առնէք. ասոնց ամէնը իմ դէմս եկաւ ։

Ա Գլ. Խգ. 14։

37 Եւ Ռուբէն խօսեցաւ իր հօրը ու ըսաւ, Թէ որ ես զանիկայ քեզի չբերեմ, իմ երկու որդիներս մեռցուր. զանիկայ իմ ձեռքս յանձնէ, ու ես քեզի ետ կը բերեմ անիկայ ։

38 Բայց Ցովսէփ ըսաւ ։ Իմ որդիս ձեզի հետ չերթար. ինչու որ Ե ա նոր եղբայրը մեռած է, ու անիկայ մինակ մնաց. և ո Թէ որ ձեր երթալու ճամբուն մէջ անոր փորձանք մը պատահելու ըլլայ, Ո իմ ճերմակ մազերս տրտմութիւնով դերեզմանը պիտի իջեցընէք ։

Ե Գլ. Խգ. 29։ Գլ. Լ. 35։ Խգ. 31։

ԳԼ. ԽԳ

1 Ցակոբ գաղատարտ կը համզուի Բնիամինը խրկելու։ 15 Ցովսէփ իր եղբայրները կ'ընդունի. 31 անոնց խնդրանք մը կ'ընէ ։

1 Եւ սովը Ո սաստկացաւ երկրին

2 մէջ ։ Ու եղաւ որ երբ Եգիպտոսէն բերած պաշարնին կերան հատցուցին, հայրերնին ըսաւ անոնց ։ Գացէք նորէն մեզի քիչ մը

Ա Գլ. խա. 54, 57։

3 ուտելիք ծախեցէք. Եւ Ցուդան պատասխան տուաւ անոր ըսելով ։ Ան մարդը մեզի հաստատ վկայութեամբ խօսելով՝ ըսաւ, Թէ որ Է ձեր եղբայրը հետերնիդ չըլլայ,

Է Գլ. խբ. 20։ Խգ. 23։

4 իմ երեսս պիտի չտեսնէք ։ Թէ որ մեր եղբայրը մեզի հետ խրկես, կ'իջնենք ու քեզի ուտելիք ծախու

5 կ'առնենք. Բայց Թէ որ չխրկես, չենք իջներ. ինչու որ ան մարդը ըսաւ մեզի ։ Թէ որ ձեր եղբայրը հետերնիդ չըլլայ, իմ երեսս պիտի

6 չտեսնէք ։ Եւ Իսրայէլ ըսաւ, Ինչո՞ւ համար չարութիւն ըրիք ինծի՝ ան մարդուն իմացընելով Թէ

7 ուրիշ եղբայր ունիք ։ Եւ անոնք ըսին ։ Ան մարդը մեզի համար ու մեր ազգականներուն համար ճշդիւ հարցուց՝ ըսելով, Ձեր հայրը տակաւին ողջ է, եւրիչ եղբայր ունիք. և մենք ատ խօսքերուն համեմատ պատասխան տուինք անոր. արդեօք մենք կրնայինք գիտնալ, որ անիկայ պիտի ըսէ Թէ Ձեր եղ-

8 բայրը իջեցուցէք ։ Եւ Ցուդա իր հօրը Իսրայէլին ըսաւ, Ցղուն ինծի հետ խրկէ, ու ելլենք երթանք, որ ողջ մնանք ու չմեռնինք, մենք ալ՝ դուն ալ՝ մեր

9 ընտանիքներն ալ ։ Ես երաշխաւոր կ'ըլլամ անոր համար. զանիկայ իմ ձեռքէս պահանջէ. Ե Թէ որ անի-

Ե Գլ. Խգ. 32։ Փիլմ. 18, 19։

Ն. Ք. ՉՀԵ. 1707

կայ քեզի չերեմ՝ ու քու առջևդ չկայնեցընեմ՝ յաւիտեան քեզի
10 յանցաւոր ըլլամ։ Քանզի թէ որ չդադրեցընես՝ մինչև հիմա երկրորդ
11 անգամ դարձած կ'ըլլայինք։ Եւ անոնց հայրը Իսրայէլ բաւ անոնց՝ եթէ այդպես է, հիմա ա՛ ըրէք. Ձեր ամանիներուն մէջը երկրիս ամենէն ազնիւ պտուղներէն առէք, ու Ա մարդուն ընծայ տարէք, քիչ մը Է բալասան և քիչ մը մեղր, հաբեհներ ու գմուռս, փստուղ ու
12 նուշ. Եւ ձեր քերնիդ կրկնապատիկ առնակ առէք, ու ձեր քուրձերուն բերանը եղած տնակը՝ Ո՛ր ետ բերուեցաւ, ձեր քերնիդ ասոնց ետ տարէք. գուցէ սխալմունք եղած
13 էր. Եղբայրնիդ ալ առէք, ու ելէք նորէն ան մարդուն դացէք.
14 Եւ Ամենակարող Աստուած ձեզի շնորհք գտնել տայ ան մարդուն առջևը, որ ձեր մէկալ եղբայրը ու Բենիամինը թող տայ ձեզի. և Է ես թէ որ անզաւակ մնայի եմ, թող անզաւակ մնամ։
15 Եւ մարդիկը առին այն ընծաները, ու ձեռքերնին կրկնապատիկ տնակ առին, նաև Բենիամինը, ու ելան Եգիպտոս իջան, և Յովսեփին առջևը կայնեցան։
16 Եւ երբ Յովսեփ Բենիամինը անոնց հետ տեսաւ, Է իր տանը վերակացուին բաւ, Յուն տար ա՛ մարդիկը, ու Ե* պարարտ կենդանիներ" մորթէ, և պատրաստէ՝ ինչու որ ա՛ մարդիկը կէսօրին ինծի հետ պիտի ճաշեն։
17 Եւ ան մարդը Յովսեփին բանածին պէս ըրաւ. ու ան մարդը Յովսեփին տունը տարաւ մարդիկը։
18 Եւ մարդիկը վախցան Յովսեփին տունը տարուելնուն համար, ու ըսին, Առջի անգամին մեր քուրձերուն մէջը դարձած տնակին համար կը տարուինք, որ Ը վրանիս յարձակի, ու մեր վրայ իյնայ, մեզ ծառաները առնէ՝ ու մեր էշերը։
19 Եւ Յովսեփին տանը վերակացուն եղող մարդուն մօտեցան, ու տանը
20 դրանը մէջ խօսեցան անոր, Ու ըսին, Ո՛վ տէր, Է առաջ կերակուր ծախու առնելու իջանք։
21 Ու Է եղաւ որ երբ իջևանը եկանք, ու մեր քուրձերը բացինք, ահա ամէն մէկերնուս տնակը իր քուրձին բերանն էր, մեր տնակը լման կշռո քովը. և զանիկայ մեր
22 ձեռ քովը ետ բերինք. Ու ձեռ քերնուս մէջ ուրիշ տնակ բերինք կերակուր ծախու առնելու համար. չենք գիտեր թէ ով դրաւ մեր
23 տնակը մեր քուրձերուն մէջ։ Եւ անհկայ ըսաւ. Խաղաղութիւն ձեզի, մի՛ վախնաք. ձեր Աստուածը

Ն. Ք. ՉՀԵ. 1707

և ձեր հօրը Աստուածը ձեզի գանձ տուաւ ձեր քուրձերուն մէջ. Է ես առի ձեր ստակը"։ Եւ Շմաւոնը դուրս հանեց անոնց։
24 Ու ան մարդը Յովսեփին տունը տարաւ մարդիկը, և ջուր տուաւ անոնց, Է ու իրենց ոտքերը լուացին, ու անոնց էշերուն կեր տուաւ։
25 Եւ անոնք ընծաները պատրաստեցին՝ մինչև Յովսեփին կէսօրուան գալը. քանզի իմացան որ հոնկ հաց պիտի ուտեն։ Եւ երբ Յովսեփ տունը եկաւ, իրենց ձեռքը եղած ընծաները անոր մատուցին տանը մէջ, ու Ը մինչև գետինը Ը երկրպագ անոր խոնարհութիւն
27 ըրին։ Եւ անոնց Ո՛ղջութիւնը հարցուց՝ ըսելով, Ըն ձեր ծեր հայրը՝ Ո՛ր ուն վրայով խօսեցաք ինդ, աղէկ է. տակաւին ողջ է։
28 Եւ ըսին, Քու ծառադ մեր հայրը աղէկ է, տակաւին ողջ է. Ն և ծունգան ու խոնարհութիւն ըրին։
29 Եւ իր աչքերը վերցուց, ու Ա իր մօրը որդին՝ իր եղբայրը Բենիամինը տեսաւ, և ըսաւ, Ա՞ս է ձեր պզտիկ եղբայրը, Ո՛ր ուն վրայով խօսեցաք ինծի. ու ըսաւ Բենիամինի, Աստուած ողորմի՛ ջեզ
30 զի՛ որդեակ իմ։ Եւ Յովսեփ շուտով եղաւ. քանզի Ի՛ր աղիքը դալարեցան իր եղբօրը վրայ, և լալու տեղ կը փնտռէր. ու ներքին սենեակը մտաւ ու Ո՛ հան լացաւ։
31 Եւ լուացի իր երեսը ու դուրս եկաւ. և զսպեց ինքզինքը ու
32 ըսաւ, Ո՛ ջայ բերէք։ Եւ իրեն զատ, ու անոնց զատ, և իրեն հետ ուտող եգիպտացիներուն զատ դրին. քանզի եգիպտացիները Ը երբայրացւոց հետ հաց չէին կրնար ուտել, ինչու որ Ը եգիպտացիներուն զզուելի էր։
33 Ի՛ր էր։ Եւ նստան անոր առջևը, անդրանիկի իր անդրանկութեանը պէս, և պզտիկի իր պզտիկութեանը պէս. և մարդիկը իրարու
34 Ո՛ յելով կը զարմանային։ Եւ անի՛ կայ իր առջևէն բաժիններ իրկեց անոնց. բայց Բենիամինին բաժինը մէկալներուն բաժինէն Ո՛ հինգ անգամ աւելի էր. և խմեցին ու Ո անոր հետ մէկտեղ զուարթացան։

ՏԻՐ. ԼՐ. 20։ ԱՌԱԿ. ԺԲ. 16։
Ի ԳԻ. ԼԷ. 25։ ԵՐԵՄ. Ը. 22։
Ղ ԳԼ. ԽԲ. 25, 35։
Ի ԵՍԹ. Ը. 16։
Ը ԳԻ. ԻԲ. 2։ ԼԲ. 4։ ԽԳ. 1։
Ե ՍԱՂԱԳ. Ի. 11։
* ԵՒՐ. ՄՈՐԹԵԼՔ
Ծ ԳՈՐ. Լ. 14։
Ի ԳԻ. ԽԲ. 8, 10։
Ղ ԳԼ. ԽԲ. 27, 35։

Ն. Ք. ՉՀԸ. 1707

Ի ԵՒՐ. ՁԵՐ ստակը ինծի եկաւ։
Ի ԳԼ. ԺԸ. 4։ ԻԲ. 32։
Ծ ԳԼ. ԼԵ. 7, 10։
Ի ԳԼ. ԼԷ. 14։
Հ ԳԼ. ԽԲ. 11, 13։
Ֆ ԳԼ. ԼԵ. 7, 10։
Ղ ԳԼ. ԼԷ. 17, 18։
Ք ՍԱՂԱԳ. Գ. 26։
Ֆ ԳԼ. ԽԲ. 24։
Ն ՀՄՐ 25։
Ղ ԳԼ. ԽԶ. 34։ ԵՂ. Բ. 26։
Ա ԳԼ. ԽԱ. 22։
Ղ ԸՆԴ. Ա. 6։ ԳՕՏ. Բ. 10։

ԳԼ. ԽԴ

1 Յովսեփ իր եղբայրները Եգիպտոսէն ետ դարձնելու համար հնարք կը բանեցընէ։ 14 Ցուդայէն խոնարհ աղաչանքը։

1 Ձ[յնէ] իր տանը վերակացուին հրամայեց ըսելով, Ա՛ս մարդոց քուրձերը տանիլ կրցածնուն չափ ուտելիք լեցուր, ու ամէն մէկուն տակը իր քուրձին բերանը իմ գաւազանիս արծաթը
2 դրէ։ Եւ Ա՛ինչ պզտիկին քուրձին բերանը իմ գաւազանիս ար-

Ն.Ք.ԷՔ. 1707

ծամի գաւաթը ու իր պաշարին առակը դիր : Ու անիկայ Յովսեփին ըսած խօսքին պէս ըրաւ :

3 Եւ առաւօտուն լուսացածին պէս մարդիկը խրկուեցան , իրենք ու
4 իրենց էշերը : Անոնք քաղաքէն ելլելով դեռ չհեռացած , Յովսէփ իր տանը վերակացուին ըսաւ , Ե-լէ՛ ան մարդոցը եւեւէն վազէ , ու անոնց հասիր և րսէ՛ անոնց , Ինչո՞ւ բարիին փոխարէն չար հա-
5 տուցիք . Ա՛ս ան չէ՞ որուն ինկէն իմ տէրս կը խմէ , ու անով կը հմայէ . ասանկ ընելով՝ գէշ-գէշ ըրիք :
6 Եւ անիկայ հասաւ անոնց , և ըսաւ
7 անոնց ա՛ս նոյն խօսքերը : Եւ ըսին անոր , Ինչո՞ւ իմ տէրս ասանկ խօսքեր կը զրուցէ . քա՛ւ լեցի որ քու ծառաներդ ասանկ բան մը
8 ընեն : Ահա՛ մեր քուրձերուն բե-րանը գտած ատակնիս Քանանու երկրէն քեզի ետ բերինք . ուրեմն ի՞նչպէս քու տիրոջդ տունէն ար-ծաթ կամ ոսկի պիտի գողնանք :
9 Քու ծառաներուդ որուն քովը որ գտնուի , Է՛թող անիկայ մեռնի , ու մենք ալ իմ տիրոջս ծառաներ
10 ըլլանք : Եւ անիկայ ըսաւ , Հիմա ճիշդ ձեր ըսածին պէս թող ըլլայ . որուն քովը որ գտնուի , ան ինծի ծառայ ըլլայ , ու դուք անպարտ
11 ըլլաք : Ու՝ատի ամէն մէկը արագո-նք իր քուրձը գետինը իջեցուց , ու ամէն մէկը իր քուրձը բացաւ :
12 Եւ անիկայ մեծէն սկսեց փնտռել , ու մինչև պզտիկը նայեցաւ . և գաւաթը Բենիամինին քուրձին մէջ գտնուեցաւ :
13 Ան ատենը Է՛րենց հանդերձները պատռեցին . և ամէն մէկը իր էշը բեռցուց ու քաղաքը դարձան :
14 Եւ Յուդա ու անոր եղբայրները Յովսեփին տունը եկան , և անիկայ տակաւին հոն էր , ու Ա՛նոր առջևը
15 գետինը ինկան : Եւ Յովսէփ ը-սաւ անոնց , Ա՛ս ի՞նչ բան է որ ը-րիք . չէ՞ք գիտեր որ ինծի պէս
16 մարդ մը անշուշտ Ա՛կը հմայէ : Եւ Յուդա ըսաւ , Ի՛մ տիրոջս ի՞նչ ըսենք , ի՞նչ խօսինք , կամ ի՞նչ-պէս արդարացընենք ինքզինքնիս . Աստուած քու ծառաներուդ յան-ցանքը բռնեց . ահա՛ Ա՛մենք մեր տիրոջը ծառաներ ենք , մենք ալ՝ անիկա ալ՝ որուն քովը գաւաթը
17 գտնուեցաւ : Եւ անիկայ ըսաւ , Է՛քա՛ւ լեցի որ ես այդպէս ընեմ . հապա՛ ան մարդը՝ որուն քովը գա-ւաթը գտնուեցաւ , անիկայ ինծի ծառայ ըլլայ , ու դուք խաղաղու-թեամբ ձեր հօրը ելլէք :
18 Ան ատենը Յուդա մօտեցաւ ա-նոր ու ըսաւ , Ո՛վ տէր իմ , շնո՛րհք

ընէ՛ Թող քու ծառադ խօսք մը խօսի իմ տիրոջս ականջներուն , ու ծառայիդ վրայ բարկութիւնդ չբորբոքի . ինչու որ դուն Փարա-
19 ւոնին պէս ես : Իմ՛ տէրս իր ծա-ռաներուն հարցուց՝ ըսելով , Հայր
20 կամ եղբայր ունիք : Եւ մենք ը-սինք մեր տիրոջը , Թէ ծեր հայր մը ունինք , և իր ա՛նէլ էր Ը՛ծերու-թեան ատենը՝ պզտիկ որդի մը , ու անոր եղբայրը մեռած է , և միայն անիկայ իր մօրմէն մնաց , ու անոր հայրը կը սիրէ զա-
21 նիկայ : Եւ քու ծառաներուդ ը-սիր , Ի՛նծի իջեցուցէք անիկայ ,
22 որ *տեսնեմ : Եւ իմ տիրոջս ըսինք , Ցղան իր հայրը չկրնար ձգել . թանզի Թէ որ իր հայրը ձգելու ըլլայ ,
23 անիկայ պիտի մեռնի : Եւ քու ծառաներուդ ըսիր , Է՛թէ որ ձեր պզտիկ եղբայրը ձեզի հետ չիջնէ , իմ երեսս մէ՛յմին ալ պիտի չտես-
24 նէք : Ու երբոր քու ծառայիդ իմ հօրս ելանք , իմ տիրոջս խօսքերը
25 պատմեցինք անոր : Եւ Մեր հայրը ըսաւ , Գացէ՛ք նորէն , ո՛ մեզի քիչ մը կերակուր ծախու առէք :
26 Եւ մենք ըսինք , Չենք կրնար իջ-նել . Թէ որ մեր պզտիկ եղբայրը մեր հետը ըլլայ , ան ատենը կ՛իջ-նենք . ինչու որ պիտի չկրնանք տես-նել ան մարդուն երեսը , Թէ որ մեր պզտիկ եղբայրը մեր հետը չըլլայ :
27 Եւ քու ծառադ իմ հայրս ըսաւ մեզի , Դուք գիտէք որ Է՛իմ կնիկս
28 երկու որդի ծնաւ ինծի . Եւ մէկը քովէս ելաւ , ու ես ըսի , Ի՛նշուշտ ֆշուշներ հը գիշատուած է , ու
29 մինչև հիմա զինքը չտեսայ : Եւ Թէ որ ասոնցմէ ալ քովէս առ-նէք , ու անոր փորձանք մը պատա-հի , իմ ձերմակ մազերս տրտմու-Թիւնով գերեզմանը պիտի իջե-
30 ցընէք : Ու՝ստի հիմա՝ երբոր քու ծառայիդ իմ հօրս երթամ , ու տղան մեր հետը չըլլայ , հ անոր հոգին տղուն հոգիին հետ կապուած
31 ըլլալով , Երբոր տեսնէ Թէ տղան չէր հետը չէ , պիտի մեռնի . և ծա-ռաներդ քու ծառայիդ մեր հօրը ճերմակ մազերը տրտմութիւնով
32 գերեզմանը պիտի իջեցընեն : Ին-չու որ ծառադ տղուն համար իմ հօրս երաշխաւոր եղայ՝ ըսելով , Է՛թէ որ ես անիկայ քեզի չբերեմ , ի՛մ հօրս յանիտեան յանցաւոր ըլ-
33 լամ : Ու՝ստի հիմա կ՛աղաչեմ քեզի , Ո՛տղուն տեղը ծառադ իմ տիրոջս ծառայ ինայ , և տղան իր եղբայրնե-
34 րուն հետ ելլէ՛ . Քանզի Թէ որ տղան իմ հետս չըլլայ , ի՞նչպէս ելլեմ իմ հօրս . չըլլայ որ իմ հօրս գալու փորձանքը տեսնեմ :

Ն.Ք.ԷՔ. 1707

ԸԳԼ. ԺԸ. 30 , 32 : ԵԼ. ԼԲ. 22 :

Ի ԳԼ. ԼԸ. 3 :

ՈՒ-ԳԼ.ԽԴ.21 :

Ե ԳԼ. Լ. 32 :

Ի ԳԼ. ԽԲ. 19 :

Ի ԳԼ. ԼԸ. 38 :

Ի ԳԼ. ԽԲ. 36 , 38 :

ՀԱ ԹԱԳ. ԺԸ. 1 :

Ի ԳԼ. ԽԲ. 9 :

ՆԵԼ. ԼԲ. 32 :

Ե ԳԼ. ԽԳ. 2 :

Ի ԳԼ. ԽԲ. 19 :

Ի ԳԼ. ԼԸ. 38 :

Ի ԳԼ. ԽԲ. 36 , 38 :

ՀԱ ԹԱԳ. ԺԸ. 1 :

Ի ԳԼ. ԽԲ. 9 :

ՆԵԼ. ԼԲ. 32 :

ԳԼ. ԼԷ. 29 , 34 : ԹՈՒ. ԺԳ. 6 : ԲԹԱԳ. Ա. 11 :

Ե ԳԼ. ԼԷ. 7 :

Ի ՀՄՐ Ե :

ՂՀՄՐ 9 :

ՆԱԱԿ. ԺԵ. 15 :

Ն · Ք · ՉԾ · 1707

ԳԼ · Խ Ե

1 Յովսէփ չկրցաւ զսպել ինքզինքը բոլոր իր քովը կայնողներուն առջեւը , ու պոռաց , Քովէս դուրս հանեցէք բոլոր մարդիկը . և երբ Յովսէփ ինքզինքը իր եղբայրներուն ճանչցուց , քովը մարդ մը
2 չկեցաւ : Եւ ձայնը վերցնելով լացաւ . ու Եգիպտացիք լսեցին , ու
3 Փարաւոնին տունն ալ լսեց : Եւ Յովսէփ ըսաւ իր եղբայրներուն , Ինծի Յովսէփն եմ . իմ հայրս տակաւին ո՞ղջ է . ու եղբայրները չէին կրնար պատասխան տալ անոր , ինչու որ անոր առջեւը էապշած մնա-
4 ղին : Եւ Յովսէփ ըսաւ իր եղբայրներուն , Ինծի մօտ եկէք . անոնք ալ մօտ եկան . և ըսաւ , Ես ձեր եղբայրը Յովսէփն եմ , զոր Եգիպ-
5 տոս զրկուելու ծախեցիք : Ուստի հիմա զիս հոս ծախելնուդ համար մի՛ վշտանաք , ու ձեզի ծանր չերեւնայ . Վասնզի որ Աստուած ինչքան կեց զիս ձեր առջեւէն՝ կեանք պա-
6 հելու համար : Քանզի երկրիս վրայ սովին երկրորդ տարին է աս , և տակաւին հինգ տարի կայ որ ոչ վարուցան , ոչ ալ հունձք պիտի
7 ըլլայ : Եւ Աստուած զիս ձեր առջեւէն խրկեց՝ որ երկրի վրայ ձեզի սերունդ պահէ , և մեծ ազատու-
8 թիւնով ձեզ ապրեցընէ : Եւ հիմա զիս հոս խրկողը դուք չէք , հապա Աստուած է . ու ինծի Փարաւոնին հայր՝ և իր բոլոր տանը տէր՝ ու Եգիպտոսի բոլոր երկրին իշխան
9 դրաւ : Շուտով իմ հօրս ելէք , ու ըսէք անոր , Այսպէս կ'ըսէ քու Յովսէփ որդիդ . Աստուած բոլոր Եգիպտոսին տէր բրաւ զիս , չու-
10 շանաս՝ ինծի իջնես . Եւ Գեսեմի երկրին մէջ պիտի բնակիս , որ ինծի մօտ ըլլաս դուն ու քու որդիդ և քու որդւոցդ որդիքը՝ և հօտերդ ու արջառներդ և քու բո-
11 լոր ունեցածդ . Եւ հոն քեզ պիտի սնուցանեմ . (ինչու որ տակաւին հինգ տարի սով կայ) չըլլայ որ դուն ու քու տունդ և քու բոլոր ունեցածդ չքաւորութիւն քաշէք :
12 Եւ ահա ձեր աչքերը ու իմ եղբօրս Բենիամինին աչքերը կը տեսնեն՝ որ
13 ի ձեզի խօսողը իմ բերանս է : Ու Եգիպտոսի մէջ իմ ունեցած բոլոր փառքս , ու ձեր բոլոր տեսածը պատմեցէք իմ հօրս . և շուտով
14 իմ հայրս հոս իջեցուցէք : Եւ իր եղբօրը Բենիամինին պարանոցին վրայ ինկաւ ու լացաւ . Բենիամինն ալ անոր պարանոցին վրայ լացաւ :
15 Եւ իր բոլոր եղբայրները համբուրեց ու անոնց վրայ լացաւ . և անկէ ետքը իր եղբայրները իրեն խօսեցան :
16 Եւ աս լուրը Փարաւոնին տանը մէջ լսուեցաւ թէ Յովսէփին եղբայրները եկեր են . և Փարաւոնին ու անոր ծառաներուն հաճելի ե-
17 ղաւ : Եւ Փարաւոն ըսաւ Յովսէփին , Քու եղբայրներուդ ըսէ , Ա՛ս բրէք . ձեր անասունները բեռցուցէք , ու Քանաան երկիրը գացէք .
18 Եւ ձեր հայրը ու ձեր ընտանիքները առէք , ու ինծի եկէք . և Եգիպտոսի երկրին աղէկ տեղը ձեզի տամ , ու երկրին պարարտութենէն ու-
19 տէք : Եւ քեզի հրաման եղաւ . ա՛ս բրէք . ձեր տղաքներուն համար ու ձեր կիներուն համար Եգիպտոսի երկրէն կառքեր առէք ձեզի ,
20 և ձեր հայրը բերէք ու եկէք : Եւ ձեր կարասիքին * մի՛ նայիք " . ինչու որ բոլոր Եգիպտոսի երկրին բարիքը ձերն է :
21 Եւ Իսրայէլին որդիները անանկ բրին . և Յովսէփ անոնց կառքեր տուաւ Փարաւոնին Է իսկին պէս , ու ճամբու համար պաշար տուաւ
22 անոնց : Անոնց ամէն մէկուն զատ զատ փոխելու հանդերձներ տուաւ , բայց Բենիամինին իրեք հարիւր կտոր արծաթ ու Է հինգ ձեռք փոխելու
23 հանդերձ տուաւ : Եւ իր հօրը ասոր պէս բաներ խրկեց . տասը էշ Եգիպտոսի բարիքներով բեռցած՝ և տասը էգ էշ ցորենով ու հայրով և ուտելիքներով բեռցած՝ իր հօրը
24 ճամբորդութեանը համար : Ասկէ իր եղբայրները խրկեց , ու գացին . և ըսաւ անոնց , Ճամբուն մէջ չխռովիք :
25 Եւ անոնք Եգիպտոսէն ելան , ու դէպ Է Քանաանու երկիրը իրենց հօ-
26 րը Յակոբին գացին . Եւ անոր պատմեցին ըսելով , Յովսէփ տակաւին ողջ է , ու Եգիպտոսի բոլոր երկրին իշխանը անիկայ է : Եւ Յակոբին սիրտը մաըեցաւ , քանզի անոնց
27 չհաւատաց : Եւ անոր պատմեցին Յովսէփին բոլոր խօսքերը որ իրենց ըսեր էր , ու երբոր տեսաւ Յովսէփին խրկած կառքերը զինքը տանելու համար , անոնց հօրը Յակո-
28 բին հոգին ողջունցաւ : Եւ Իսրայէլ ըսաւ , Բաւական է . իմ որդիս Յովսէփ տակաւին ողջ է . երթամ ու մեռնելէս առաջ տեսնեմ անիկայ :

Ն · Ք · ՉԾ · 1707

ՅԳՈՐ · Է · 14 :

Ի ԳԼ · Խ · 37 :

Լ ԳԼ · ԻԵ · 28 : ԹՈՒ · ԺԸ · 12 , 29 :

* ԵՔԲ · ձեր ապրանքներուն :

Խ ԹՈՒ · Գ · 16 :

Ծ ԳԼ · ԽԴ · 34 :

Ղ ԾՈՐ · ԻԹ · 24 : ՍԱՂ · ՃԻԳ · 1 : ՂԱԶ · ԻԴ · 11 , 41 :

ՈՐ · ՃԴ · 1 :

ԹՈՒ · ԺԴ · 1 :

Բ ԳՈՐ · Է · 18 :

Գ ԾՈՐ · Դ · 5 : ԻԴ · 15 : ՄԱՍ · ԺԴ · 26 : ՄԱՐ · Ղ · 50 :

Դ ԳԼ · Լ · 28 :

Ի ԵՍ · Խ · 2 : ԲԿՈՐ · Բ · 7 : ՂԳԼ · Ծ · 20 : ՍԱՂ · ՃԾ · 16 , 17 : 8 Ն ԹԱԳ · ԺԸ · 10 , 11 : ԳՈՐ · Ջ · 24 :

Ե ԳԼ · ԽԱ · 43 : ԴԱՆ · ԺԵ · 10 : ԾՈՐ · ԻԹ · 16 :

Զ ԳԼ · ԽԵ · 1 :

Ն · ք · ղԲ · 1706

ԳԼ · ԽԶ

1 Ցակոբ Բերսաբէէին մէջ Աստուածմէ կը քաջալերուի : 5 Անկէ իր ընտանիքովը Եգիպտոս կ'երթայ : 8 Եգիպտոս գացող իր ընտանեացը Տէրունքը : 29 Ցովսէփ իր հայրը Ցակորը դիմաւորելու կ'երթայ : 31 Կը տրտկցնէ իր եղբայրներուն՝ թէ ինչ պատասխան պիտի տան Փարաւոնին :

1 Եւ Իսրայէլ իր բոլոր ունեցածովը ճամբայ ելաւ , ու Բերսաբէէ եկաւ . և Է իր հօրը Իսահակին
2 Աստուծոյ զոհեր մատուց : Ու Աստուած Հզիւերուան տեսիլքի մէջ խօսեցաւ Իսրայէլին ու ըսաւ , Ցակո՛ Ցակո . և անիկայ ըսաւ ,
3 Ահա ես հոս եմ : Եւ ըսաւ անոր , Ես եմ Աստուածը՝ Հբու հօրդ Աստուածը . Եգիպտոս իջնելու մի՛ վախնար . ինչու որ Հհոն մեծ ազգ
4 մը պիտի ընեմ քեզ . Ես քեզի հետ Եգիպտոս պիտի իջնեմ , նաև Հբեզ անշուշտ պիտի հանեմ , ու Ցովսէփ պիտի դնէ իր ձեռքը քու
5 աչքերուդ վրայ : Եւ Ցակոբ ելաւ Բերսաբէէէն . ու Իսրայէլին որդիները տարին իրենց հայրը Ցակոբը՝ ու իրենց տղաքները և իրենց կիներները այն կառքերով , որոնք որ Փարաւոն խրկեց զանիկայ տանելու
6 համար : Եւ առին իրենց անասուններն ու իրենց ստացուածքը՝ որ Քանանու երկրին մէջ ստացեր էին , ու Եգիպտոս եկան Ցակոբ ու անոր բոլոր սերունդը իրեն հետ .
7 Իր որդիները ու իր որդուոյր որդիները իր հետը՝ իր աղջիկները ու իր որդուոյր աղջիկները և իր բոլոր սերունդը իր հետը Եգիպտոս բերաւ :
8 Եւ Լաբանը են Իսրայէլի որդուոյր անունները որ Եգիպտոս եկան . Ցակոբ ու անոր որդիքը . Ի Ցաղ
9 կորին անդրանիկը Ռուբէն . Եւ Ռուբէնին որդիքը՝ Հնովք , ու Փաղղուս , և Եսրոն ու Քարմի :
10 Եւ Հշմաւոնին որդիքը՝ Ցամուէլ , ու Ցամին , և Ոհադ , ու Ցաքին , և Սահաո , ու Քանանացի կնկանը
11 որդին Սաուղ : Եւ Հղևիին որդիքը՝ Գերսօն , Կահաթ ու Մերարի :
12 Եւ Հ Ցուդային որդիքը՝ Եր , ու Օնան , և Սելօմ , ու Փարեսն և Զարա . բայց Եր ու Օնան քանանու երկրին մէջ մեռան . և Փարեսին որդիքը՝ Եսրոն ու Համուլ :
13 Մեռ : Եւ Հ Իսաքարին որդիքը՝ Թովղայ , ու Փուա , և Ցոբ ու
14 Սամրոն : Եւ Զաբուղոնին որդիքը՝ Սարեդ , ու Ելօն և Ցահլէ :
15 Ասոնք են Լիային որդիքը , որոնք Միջագետին մէջ Ցակոբին ծնաւ , ու անոր Դինա աղջիկը . անոր բոլոր որդիները ու աղջիկները հերդին որդիքը՝ Հ Սափոն , ու Անդի , Սունի , և Եսբօն , Երի , ու Արոդի
17 և Արելի : Եւ Ասերին որդիքը՝ Ցեմնա , ու Ցեսուա , և Ցեսուի , ու Բարիա , և անոնց քոյրը Սարա . և Բարիային որդիքը՝ Քաբեր ու
18 Մեղքիել : Ասոնք են Զեղփային որդիքը՝ որոն որ Լաբան իր Լիա աղջկանը տուաւ . և անիկայ ծնաւ ասոնք Ցակոբին՝ տասնուվեց հոգի :
19 Ցակոբին կնկանը Ռաքելին որդիները Յովսէփ և Բենիամին :
20 Քը՝ Ցովսէփին Եգիպտոսի երկրին մէջ Մանասէ ու Եփրեմ ծնան , որոնք Ուրէ քահանային քուրմը Եղով Պետափերային աղջիկը Ասենէթ ծրդ
21 նաւ անոր : Եւ Բենիամինին որդիքը՝ Բաղա , ու Բորոր , և Ասբէլ , Գերա , ու Նեհեման , Հէհի , ու Ռոսվ , Մուփիմ , և Ովփիմ ու
22 Արեդ : Ասոնք են Ռաքելին որդիքը որոնք ծնան Ցակոբին , ամէնը
23 տասնուչորս հոգի : Եւ Դանին
24 որդիքը՝ Հուսիմ : Եւ Նեփթաղիմին որդիքը՝ Ցահիել , ու
25 Գունի , և Ցասեր ու Սիլլեմ : Ասոնք են Բաղղային որդիքը՝ որոն որ Լաբան իր Ռաքել աղջկանը տուաւ . ու անիկայ Ցակոբին ասոնք ծնաւ , որ ամէնը եօթը հոգի
26 էին : Ցակոբին հետ Եգիպտոս եկող բոլոր հոգիները , որ անոր երանքէն ելած էին , Ցակոբին որդուոյր կիներէն զատ՝ ամէնը
27 վեցտասնուվեց հոգի էին : Եւ Ցովսէփին որդիքը՝ որ Եգիպտոսի մէջ անոր ծնան , երկու հոգի էին . Եգիպտոս գացող Ցակոբին տանը բոլոր հոգիները եօթանասուն էին :
28 Եւ անիկայ Ցուդան իր առջևէն խրկեց Ցովսէփին , Հոր Գեսեմը ցուցընէ իրեն . և անոնք Գեսեմի երկ
29 կիրը եկան : Եւ Ցովսէփ իր կառքը պատրաստեց , ու իր հայրը Իսրայէլը դիմաւորելու համար Գեսեմ ելաւ . և երբ անոր դէմը ելաւ , Հանոր պարանոցին վրայ ինկաւ , ու շատ մը ատեն անոր պարանոցին վր
30 բայ լացաւ : Եւ Իսրայէլ ըսաւ Ցովսէփին , Հէհիմ քու երեսդ տեսնելէս ետքը թող մեռնիմ . ին
31 չաւ որ տակաւին ողջ եմ : Եւ Ցովսէփ իր եղբայրներուն ու իր հօրը տանը ըսաւ , Ես ելլեմ և Փարաւոնին պատմեմ , ու ըսեմ անոր , Իմ եղբայրներս ու իմ հօրս տնեցիքը՝ որ Քանանու երկրին մէջն էին , ին
32 ձի եկան . Եւ ան մարդիկը հովիւներ են , ինչու որ խաշնայ տէր են , և իրենց հօտերը ու իրենց արջառները և իրենց բոլոր ունեցածը
33 բերին : Եւ ըլլայ որ երբ Փարաւոն

Ն · ք · ղԲ · 1706

ա Գես . ի . 15 , ես :
ե ա Մն . է . 30 :
է Գլ . է . 10 :
ո Գլ . ի Թ . 24 :
է Գլ . խզ . 27 :
ո Գլ . խ . 50 :
է ա Մն . է . 6 : ը . 1 :
ա Թես . իզ . 38 :
ո Թես . իզ . 39 : ա Մն . է . 12 .
է ա Մն . է . 12 :
ա Թես . իզ . 42 :
ը ա Մն . է . 13 :
ի Գլ . է . 5 , 7 :
ա Գլ . ի Թ . 29 :
է Ել . ա . 5 :
ի Գլ . է . 11 :
ի Օր . ժ . 22 : Ցես Գոր . է . 14 :
ֆ Գլ . լ . 21 :
ա Գլ . խե . 1 :
ի Օր . խ . 14 :
Ցես Ղե . ը . 29 , 30 :
ա Գլ . խե . 1 :

Ն · Ք · ԶԲ · 1706

Ի ԳԼ · ԽԵ · 2, 3 ։
Ղ ԳԼ · Լ · 35 ։ ԼԴ · 5 ։ Լ · 12 ։
Ի ՀՄՐ 82 ։
Ը ԳԼ · ԽԴ · 32 ։ ԵԼ · Ը · 26 ։

ձեզ կանչէ , ու ըսէ թէ Ի՞նչ է 34 արհեստիդ , ըսէք ։ Քու ծառա-ներդ մանկութենէն մինչեւ հիմա՝ մենք ալ , մեր հայրերն ալ Է խաշանց տէր ենք ։ որ Գեսեմի երկրին մէջ բնակիմ ։ ինչու որ ամէն հովիւ Եգիպտացւոց առջեւը Էգարշելի է ։

ԳԼ · ԽԷ

1 Յովսէփ իր եղբայրներուն հինգը ։ 7 ու իր հայրը Փարաւոնին կը ներկայացնէ ։ 11 ա-նոնց բնակութիւն ու պարգեւաց կու տայ ։ 13 Բոլոր Եգիպտացւոց սովը ։ 16 անասուննե-րը ։ 18 ու կալուածքը Փարաւոնին համար ծախու կ՚առնէ ։ 22 Քուրմերուն երկիրը ծա-խու չառներ ։ 23 Երկրի արմտիքներուն հին-գերորդ մասը թագաւորին տալու պայմանով՝ երկիրը Եգիպտացւոց կու տայ ։ 28 Յակոբին տարիքը ։ 29 Անհկայ կ՚երդմնցնէ Յովսէփը որ զինքը իր հայրերուն հետ թաղէ ։

1 Յե Յովսէփ ե՜կաւ ու պատմեց Փարաւոնին ու ըսաւ , Իմ՝ հայրս ու եղբայրներս , և անոնց հօտերը ու արջառները , և անոնց բոլոր ու-նեցածը եկան Քանանու երկրէն , և, 2 ահա Ե Գեսեմի երկրին են ։ Եւ իր եղբայրներուն մէջէն հինգ մարդ ա-ռաւ , ու Է զանոնք Փարաւոնին 3 առջեւը ներկայացուց ։ Եւ Փա-րաւոն ըսաւ անոր եղբայրներուն , Ե՞ՆՉ Է ձեր արհեստը ։ և անոնք Փարաւոնին ըսին , Է-քու ծառա-ներդ հովիւներ ենք , մենք ալ՝ մեր 4 հայրերն ալ ։ Նաեւ ըսին Փարաւո-նին ։ ԵԱս երկրին մէջ պանդխտա-նալու եկանք ։ վասն զի Ե-քանանու երկրին մէջ սովը սաստկանալուն համար ։ քու ծառաներուդ Հօտե-րուն արածելիք չկայ ։ ուստի հիմա շնորհք ըրէ՝ ծառաներդ Էգեսեմի 5 երկրին մէջ բնակինք ։ Եւ Փա-րաւոն խօսեցաւ Յովսեփին՝ ըսե-լով ։ Քու հայրդ ու եղբայրներդ 6 քեզի եկան ։ Ե Եգիպտոսի երկիրը առջեւդ է ։ քու հայրդ ու եղբայր-ներդ երկրին ամենէն աղեկ տեղը բնակեցուր ։ Ժ Գեսեմի երկրին մէջ թող բնակին ։ և Թէ որ անոնց մէջ ձարպիկ մարդիկ ըլլալը գիտես , զանոնք իմ՝ հօտերուս վրայ վերա-կացու ըրէ ։

7 Եւ Յովսէփ իր հայրը Յակոբը բերաւ , ու Փարաւոնին առջեւը հանեց ։ և Յակոբ օրհնեց Փա-8 րաւոնը ։ Եւ Փարաւոն ըսաւ Յակոբին , Քու կենացդ տարի-9 ներուն օրերը քանի՞ են ։ Եւ Յակոբ ըսաւ Փարաւոնին , Ե՛Մ պանդխտութեանս տարիներուն օ-րերը հարիւր երեսուն տարի են ։ Իմ՝ կենացս տարիներուն օրերը քիչ ու ցաւով եղան , ու Ե՛Մ հայրերուս պանդխտութեան օրերուն մէջ ե-ղածէ իրենց կենացը տարիներուն

10 օրերուն չհասան ։ Եւ Յակոբ ե օրհնեց Փարաւոնը , ու դուրս եկաւ Փարաւոնին առջեւէն ։

11 Եւ Յովսէփ եգիպտոսի երկրին ամենէն աղէկ կողմը՝ Ռամսեսի երկրին մէջ բնակեցուց իր հայրն ու եղբայրները , և անոնց կալուածք տուաւ , ինչպէս որ Փարաւոն հրամայեր էր ։ 12 Եւ Յովսէփ իր հայրն ու եղբայրները և իր հօրը բոլոր տունը Ժ-ոնց ընտանիքնե-րուն համեմատ հացով կը սնուցանէր ։

13 Եւ բոլոր երկրին մէջ հաց չկար , ինչու որ սովը խիստ սաստկացաւ ։ Ու Եգիպտոսի երկիրը և Քանանու երկիրը սովին պատճառովը նեղա-14 ղեցաւ ։ Ե Եւ Յովսէփ պաշար ծախու առնողներէն՝ Եգիպտոսի երկրին մէջ ու Քանանու երկրին մէջ գտնուած բոլոր ստակը ժողվեց ։ և Յովսէփ Փարաւոնին տունը տա-15 րաւ ստակը ։ Ու երբոր Եգիպտոսի երկրին ու Քանանու երկրին մէջ ստակը հատաւ , բոլոր Եգիպտա-ցիները եկան Յովսեփին ու ըսին , Մեզի հաց տուր ։ քանզի ստակ չըլլալուն համար Ե ինչո՞ւ մեռնինք 16 քու առջեւդ ։ Եւ Յովսէփ ըսաւ , Ձեր անասուննե՛րը բերէք , և թէ որ ստակ չկայ , ձեր անասուններուն 17 փոխարէն տամ՝ ձեզի ։ Եւ անոնք իրենց անասուննե՛րը Յովսէփին բե-րին , և Յովսէփ հաց տուաւ անոնց՝ ձիերուն փոխարէն , ու ոչխարնե-րուն փոխարէն , և արջառներուն փոխարէն , ու էշերուն փոխարէն ։ և ան տարին զանոնք հացով կե-րակրեց իրենց բոլոր անասուննե-րուն փոխարէն ։

18 Ու երբոր լմընցաւ ան տարին , հետեւեալ տարին եկան անոր ու ըսին , Մեր տիրոջմէն չենք պա-հեր որ ստակը հատաւ , և Ձէր ա-նասուններն ալ մեր տիրոջն եղան ։ ալ բան մը չմնաց մեր տիրոջը առջեւը , բայց մեր անձերը ու 19 երկիրը ։ Ինչո՞ւ համար քու աչքիդ առջեւը մեռնինք մենք ու մեր երկիրը ։ մեզ ու մեր երկիրը հա-ցով ծախու առ , և մենք մեր երկի-րովը Փարաւոնին ծառաներ ըլլանք ։ և սերմ՝ տուր մեզի որ ապրինք ու չմեռնինք , և երկիրը ամայի չըլլայ ։ 20 Եւ Յովսէփ բոլոր Եգիպտոսի երկի-րը Փարաւոնին համար ծախու ա-ռաւ ։ քանզի Եգիպտացւոց վրայ սովը սաստիկ ըլլալուն համար անոնց ամէն մէկը իր արտը ծա-խեց , ու երկիրը Փարաւոնին եղաւ ։ 21 Եւ Եգիպտոսի սահմանին մէկ ծայրէն մինչև մէկալ ծայրը՝ Ժողո-վուրդը * քաղաքէ քաղաք՝ փո-

Ն · Ք · ԶԲ · 1706

ծ ՀՄՐ 7 ։

է ԵԼ · Ա · 11 ։ ԺԲ · 37 ։ հ ՀՄՐ 6 ։

ձ ԳԼ · Ծ · 21 ։

Ղ ԳԼ · ԽԲ · 30 ։ ԳԱՐ · Ե · 11 ։
ճ ԳԼ · ԽԲ · 56 ։

1702

ժ ՀՄՐ 19 ։

1701

* ԵՒԲ · ՔԱՂԱՔՆԵՐՈՒ

Ն. ք. ԶԲ. 1701

Յ Եզր. է. 24։ Ն Գլ. խա. 45։

22 խաղրեց ։ Յ Միայն Ն քուրմերուն երկիրը ծախու չառաւ . ինչու որ քուրմերը Փարաւոնէն կ՚ապահ բաժին ունէին , ու կ՚ուտէին իրենց բաժինը , որ Փարաւոն կու տար անոնց . անոր համար իրենց երկիրը չծախեցին ։ 23 Եւ Յովսէփ բաւ ժողովուրդին , Ահա այսօր ծախու առի ձեզ ու ձեր երկիրը Փարաւոնին համար . արդ ձեզի սերմ կա՛ք , ու սերմանեցէք 24 երկիրը . Եւ էւթէ արդիւնքին հինգէն մէկը Փարաւոնին պիտի տաք , ու չորս մասը ձերը պիտի ըլլայ , որ արտին սերմ՝ ու ձեզի և ձեր տանը մէջ եղողներուն ու ձեր տղաքներուն 25 րուն ուտելիք ըլլայ ։ Եւ ըսին , Մեզ ապրեցուցիր . Տէրոջ մեր տիրոջը առջեւը շնորհք գտնենք , ու

Ղ Գլ. ԼԳ. 15։

26 Փարաւոնին ծառաներ ըլլանք ։ Եւ Յովսէփ աս օրէնքը հաստատեց Եգիպտոսի երկրին մէջ մինչև այսօր՝ որ հինգէն մէկը Փարաւոնին ըլլայ . " բաց ՚ի քուրմերուն երկրէն՝ որ Փարաւոնինը չեղաւ ։

- Հմր 22։

պ Հմր 11։

27 Եւ Իսրայէլ Կը բնակեր Եգիպտոսի երկրին մէջ՝ Գեսեմի երկիրը . ու հոն կալուածք ստացան , և Նաճեցան ու խիստ շատցան ։

Ղ Գլ. Խղ. 8։

1689

28 Եւ Յակոբ Եգիպտոսի երկրին մէջ տասնեւեօթը տարի ապրեցաւ . ու Յակոբին Կենացը տարիներուն օրերը հարիւր քառասունեւեօթը

- Ցճա Հմր 9։

29 տարի եղաւ ։ Ու երբոր Իսրայէլին մեռնելու օրերը մօտեցան , կանչեց իր Յովսէփ որդին , ու բաւ անոր , թէ որ Հիմա քու առջեւդ շնորհք գտայ , կ՚աղաչեմ քեզի՝ Դնէ՛ ձեռքդ իմ երանքիս տակը գիր , և Կ՚ինծի մարդասիրութիւն ու Ճշմարտութիւն ըրէ . կ՚աղաչեմ քեզի՝ Կ՚ըս

- Բ Օր. լ. 14։ գ Թագ. բ. 1։

Ղ Գլ. իգ. 2։

Կ Գլ. խդ. 49։

Ը Ցճա գլ. ծ. 25։

յ Բ Թագ. ժԹ. 37։

- Գլ. խԹ. 29։ ծ. 5։ 18։

է Գլ. խը. 2։ գ Թագ. ա. 47։ Երբ. ժա. 21։

* Կամ գաղտնին

30 Եգիպտոսի մէջ մի՛ թաղեր . Հապա Յիմ հայրերուս հետ տանիքիմ , ու դուն իս Եգիպտոսէն Հանես , և Կ՚ըս անոնց դերեզմանը թաղես ։ Եւ անիկայ բաւ , Ըս քու բանիդ 31 պէս պիտի ընեմ ։ Եւ Ինքը բաւ , Ինծի երդում ըրէ ։ և անիկայ երդում ըրաւ անոր ։ Եւ է Իսրայէլ * անկողնին գլխուն վրայ երկրպագութիւն ըրաւ ։

ԳԼ. ԽԸ

1 Յովսէփ իր որդիներովը Հօրը Հիւանդութեանը տես կ՚երթայ ։ 3 Յակոբ իրեն եղած խոստումները կը պատմէ ։ 5 Եփրեմը ու Մանասէն իր որդեգրը կարգը կը դնէ ։ 7 Յովսէփին մօրը դերեզմանին մօտ ըլլալը կ՚ըսէ ։ 9 Կ՚օրհնէ Եփրեմը ու Մանասէն ։ 17 պզտիկը մեծէն վեր կը դնէ ։ 21 անոնց նորէն քանան դառնալուն համար կը մարգարեանայ ։

1689

1 Ետ եղաւ որ աս բաներէն ետքը Յովսէփին ըսուեցաւ , Ահա քու Հայրդ Հիւանդ է ։ և անիկայ իր երկու որդիքը Մանասէն ու

2 Եփրեմը իր հետը առաւ ։ Եւ Յակոբին պատմուեցաւ ու բաուեցաւ , Ահա քու որդիդ Յովսէփ քեզի կու գայ . և Իսրայէլ ուժովցաւ

3 ու անկողնին վրայ նստաւ ։ Եւ Յակոբ բաւ Յովսէփին , Ամենակարող Աստուած Քանանու երկիրը Լուզի մէջ երեւցաւ ինծի ,

- Գլ. իը. 13, 19։ Լմ. 6, 9։

4 ու օրհնեց զիս ։ Եւ բաւ ինծի , Ահա քեզ պիտի աճեցընեմ ու շատցընեմ , և քեզ շատ ժողովուրդներու հաչ պիտի ընեմ . և աս երկիրը քեզմէ ետքը քու սերունդիդ Էյաւիտենական կալուածք ըլլալու պի-

Բ Գլ. ժէ. 8։

5 տի տամ ։ Եւ հիմա քու Էերկու որդիքդ՝ որ ծնան քեզի Եգիպտոսի երկրին մէջ՝ քեզի Եգիպտոս գալէս առաջ , իմն են . Եփրեմ ու Մանասէն Ռուբինին ու Շմաւո-

Է Գլ. խա. 50։ խզ. 20։ Ցճս. ժգ. 7։ ժէ. 4։

6 նին պէս իմն պիտի ըլլան ։ Եւ ասոնցմէ ետքը քու ծնած որդիքդ քուկդ ըլլան . ՚ի իրենց ժառանգութեանը մէջ իրենց եղբայրնե-

7 րուն անուններովը կանչուին ։ Եւ ես երբոր Միջագետէն կու գայի , Քանանու երկրին մէջ ան Ճամբուն վրայ՝ որ տակաւին Եփրաթա երթալու քիչ մը տեղ կայ , Ռաքել

Գլ. լԸ. 9, 16, 19։

մեռաւ իմ քովս . ու զանիկայ հոն Եփրաթայի՝ այսինքն Բեթղէհեմի Ճամբուն մէջ թաղեցի ։

8 Եւ Իսրայէլ տեսաւ Յովսէփին որդիները ու բաւ , Ո՞վ են ա-

9 ոնք ։ Եւ Յովսէփ բաւ իր Հօրը , Իմ որդիներս են՝ որ Աստուած հոս ինծի տուաւ .. և անիկայ բաւ , Շնորհք բրէ՝ ինծի բեր զա-

Ե Գլ. լԶ. 5։

10 նոնք , Նոր օրհնեմ ։ Ու Իսրայէլին աչքերը ծերութենէն ծանրացած էին , ՚ուստի որ չէր կրնար տեսնել . և զանոնք մօտեցուց ա-

Ղ Գլ. իԿ. 4։

Ե Գլ. իԿ. 1։

նոր , ու Էանիկայ համբուրեց զա-

Ը Գլ. իԿ. 27։

11 նոնք և գրկեց ։ Ու Իսրայէլ բաւաւ Յովսէփին , Ես չէի յուսար որ քու երեսդ տեսնեմ , և ահա Աստուած ինծի քու սերունդդ ալ

Ժ Գլ. խե. 26։

12 ցուցուց ։ Եւ Յովսէփ հանեց զանոնք անոր ծունկերէն , և իր երեսը մինչև գետինը խոնարհութիւն ը-

13 րաւ ։ Եւ Յովսէփ առաւ անոնց երկուքն ալ՝ Եփրեմը իր աջ ձեռքովը Իսրայէլին ձախ կողմը , և Մանասէն իր ձախ ձեռքովը Իսրայէլին աջ կողմը , ու մօտեցուց

14 անոր ։ Եւ Իսրայէլ իր աջ ձեռքը երկնցուց , ու Եփրեմին գլխուն վրայ դրաւ , որ պզտիկին էր , ու իր ձախ ձեռքը Մանասէին գլխուն վրայ . անիկայ Խորհրդով իր ձեռքերը փոխեց . Ինչու որ Մանասէն

Ժ Հմր 19։

15 անդրանիկն էր ։ Եւ Օրհնեց զՅովսէփ ու բաւ , Ան Աստուածը՝ Ես-

Ի Եզր. ժա. 31։

րուն առջեւը իմ Հայրերս Աբրահա-

Ղ Գլ. ժէ. 1։ Խզ. 40։

Ն · Ք · ՉԾ ·
1689

Ի ԳԼ · ԽԸ · 15 ·
Լա · 11 , 13 ·
24 · Սաղ ·
ԼԶ · 22 ·
Ճիա · 7 ·

Ի Ամ · Թ · 12 · Գար ·
Ժե · 17 ·

Ի Ցճս Թռս ·
Իշ · 34 · 37 ·
Հ Հճր 14 ·
Ն ԳԼ · ԽԸ · 8 ·

Ղ Հճր 14 ·

Ի Թռս · ա ·
33 , 35 · բ ·
19 , 21 · բ
Օր · Լե · 17 ·
Ցայս · է ·
6 , 8 ·
Ի Հռաւթ · գ ·
11 , 12 ·

Ի ԳԼ · Խզ · 4 ·
Ժ · 24 ·

Ն Ցես · իգ ·
32 · ա Մն ·
և · 2 · Ցօհ ·
գ · 5 ·

Ղ ԳԼ · Ժե ·
16 · ԼԳ · 28 ·
Ցես · Ժե ·
14 , ԼԶ ·

Ա Բ Օր · գ ·
30 · Թռս ·
իգ · 14 · Նա ·
բ · 2 · ԼԹ ·
6 · Երեմ ·
իգ · 20 ·
Դան · բ ·
28 , 29 ·
Գար · բ ·
17 · Երբ ·
ա · 2 ·

Բ Բ Օր · Լգ ·
1 · Ամվ ·
գ · 7 ·
Ի Սաղ · Լգ ·
11 ·

Գ ԳԼ · ԽԹ ·
32 ·

Ե Բ Օր · իա ·
17 · Սաղ ·
Հբ · 51 ·

Ղ ա Մն Ի · Ի ·
1 ·

Ե Գիշ · ա · Ղե ·
22 · ա Մն ·
Ե · Է , Ը Օր ·
Իե · 20 ·

մը ու Իսահակ քալեցին , ան Ա-
տուածը՝ որ ծնած ատենս մինչև
16 այսօր իս կերակրեց , Ան հրեշտա-
կը՝ Ե որ իս ամէն չարիքներէն ազա-
տեց , օրհնէ աս տղաքները , և Ի՛մ
անունս ու իմ հայրերուս Աբրա-
համին և Իսահակին անունը ասոնց
վրայ կանչուի , ու երկրին մէջտեղը
17 Իսիտ շատանան : Եւ Յովսէփ երբ
տեսաւ որ հայրը հիր աջ ձեռքը
Եփրեմին գլխուն վրայ դրաւ , իրեն
Ն հաճելի չեղաւ . և իր հօրը ձեռքը
բռնեց՝ որ զանիկայ Եփրեմին դըլ-
խուն վրայէն Մանասէին գլխուն
18 վրայ փոխադրէ : Եւ Յովսէփ ը-
սաւ իր հօրը , Ո՛չ այդպես՝ հայր
իմ . ինչու որ անդրանիկը աս է .
քու աջ ձեռքդ անոր գլխուն վրայ
19 դիր : Եւ իր հայրը չուզեց՝ ու
ըսաւ , Գիտեմ , որդեակ իմ , գի-
տեմ . ասիկայ ալ ժողովուրդ պի-
տի ըլլայ , և ասիկայ ալ մեծ պիտի
ըլլայ . բայց ետնոր պզտիկ եղբայ-
րը անկէ աւելի մեծ պիտի ըլլայ ,
ու անոր սերունդը խիտ մեծ ազգ
20 պիտի ըլլայ : Եւ ան օրը օրհնեց
զանոնք ու ըսաւ , Իսրայէլ քեզմով
պիտի օրհնէ , "Աստուած քեզ Եփ-
րեմին պէս և Մանասէին պէս ընէ"
ըսելով . ու Եփրեմը Մանասէէն
առաջ դրաւ :
21 Եւ Իսրայէլ ըսաւ Յովսեփին ,
Ահա ես կը մեռնիմ , և Աստուած
ձեզի հետ պիտի ըլլայ , ու ձեզ ձեր
հայրերուն երկիրը պիտի դարձընէ :
22 Եւ Ես քու եղբայրներէդ մէկ բա-
ժին աւելի տուի քեզի , ան որ Ես Ամորհացիներուն ձեռքէն իմ Ա-
րուիս ու աղեղովս առի :

ԳԼ · Խ Թ

1 Յակոբ իր որդիները կը կանչէ զանոնք օրհնե-
լու համար : 3 Ութն մէկուն օրհնութիւնը :
29 Իր թաղուելուն վերաբերեալ անոնց պատուէր
կու տայ : 33 Իր մահը :

1 Յակոբ կանչեց իր որդիները
ու ըսաւ , Ժողովուեցէ՛ք , որ
Ե ձեր պիտի դառնամ վերջին օրերը
2 ձեզի պատմեմ ձեզի :
Ժողովուեցէ՛ք ու ակնջ տուէ՛ք ,
ով Յակոբին որդիները , Եւ ձեր
հօրը Իսրայէլին մտիկ րրէ՛ք :
3 Ռ՛ուբէն , Ե՛ս իմ անդրանիկա՝
իմ ոյժս Ես ու իմ զօրութեանս ըս-
կիզբը , յարգութեան կատարելու-
թիւնը ու զօրութեան կատարե-
լութիւնը դուն կա :
4 Ջուրի պէս եռացիր , Ետաջ չպիտի ըլլաս . ինչու որ Ի՛քու հօրդ անկողինը ելար . ան ատենը պղծե-
ցիր Ե՛ս իմ մահիգս : (Իմ անկողինս ե-
լաւ :)
5 ԸՇմաւն ու Ղևի Ի՛նդայրներ
են . սուրերնին Ի՛անիրաւութեան
գործիքներ են :
6 Իմ հոգիս Ի՛անոնց խորհուրդնե-
րուն չմտնէ , Ի՛մ պատիւս Ի՛անոնց
ժողովքին հետ չմիանայ . ինչու որ
Ի՛րենց բարկութեամբը մարդ
սպաննեցին , և իրենց կամապաշ-
տութեամբը ցուլի ջիղ կտրեցին :
7 Անիծեալ ըլլայ անոնց բարկու-
թիւնը , ինչու որ խիտ էր , ու ա-
նոնց սրտմտութիւնը , ինչու որ
սաստիկ էր . Ես զանոնք Յակոբին
մէջ պիտի բաժնեմ , ու զանոնք
Իսրայէլին մէջ պիտի ցրուեմ :
8 Հո՛վ Յուդա՝ քու եղբայրներդ
քեզ պիտի գովեն . Ձքու ձեռքդ
քու թշնամիներուդ պարանոցին
վրայ ըլլայ . Ձքու հօրդ որդիքը
քեզի երկրպագութիւն ընեն :
9 Յուդան Ես առիւծի ձագ է . Ձը-
դեակ իմ՝ կողոպտուելէն ելար :
Ի՛ Առիւծի պէս ծռնակ կրկնեց , մա-
տակ առիւծի պէս պառկեցաւ .
զանիկայ ո՛վ պիտի արթընցնէ :
10 Ի՛շխողութիւնը Յուդայէն պի-
տի չպակսի , ոչ ալ Ձանոր ոտքե-
րուն մէջտեղէն Ձ օրէնսդիրը , Մին-
չև որ Շիլովը գայ . Ձու ժողովուրդ-
ները անոր պիտի ՚ազանդին :
11 Դիր յաւանակը որթին պիտի
կապէ , ու իր էգ իշուն ձագը ա-
մէնէն ազնիվ որթին . իր պատմու-
ճանը գինիով պիտի լուայ , ու իր
հանդերձը խաղողի արիւնով :
12 Իր աչքերը գինիէն կարմիր՝ ու իր
ակռաները կաթէն ճերմակ պիտի
ըլլան :
13 Ձաբուլոնն ծովին եղերքը պիտի
բնակի , ու անիկայ նաւերուն հան-
դիստ պիտի ըլլայ , և անոր ափ-
մանը մինչև Սիդոն պիտի հասնի :
14 Իսաքար ուժեղ էշ մին է , որ
գումերուն մէջտեղը կը պառկի .
15 Եւ տեսնելով որ հանգստու-
թիւնը ազկ էր , ու երկիրը որ
գեղեցիկ էր , իր ուսը բեռցընելու
խոնարհեցուց , ու հարկատու ծա-
ռայ եղաւ :
16 Դան իր ժողովուրդը պիտի
դատե , Իսրայէլի ցեղերէն մէկուն
պէս :
17 Դան ճամբու վրայ օձ մը պի-
տի ըլլայ , ու ճամբու վրայ իժ
մը , որ ձիուն գարշապարը կը
խածնէ , անոնկ որ հեծեալը հետը
կ՚ինկնայ :
18 Հո՛վ Ցեր՝ քու փրկութեանդ
ապասեցի :
19 Գադին գունդ մը վրան պիտի
յարձակի . բայց վերջապէս ինքը
պիտի յարձակի :

Ն · Ք · ՉԾ ·
1689

Է ԳԼ · ԽԹ ·
33 , 34 ·
Ի Աբակ · Ժը ·
9 ·

Ժ ԳԼ · Լգ · 25 ·
Ի Աբակ · ա ·
15 , 16 ·
Լ Սաղ · Ժգ ·
9 · Լ · 12 ·
Ծե · 8 ·
Ի Սաղ · Խգ ·
9 · Ծե ·
և · 11 ·
Ի ԳԼ · Լգ ·
26 ·
Ն Ցես · Ժթ ·
1 · իա · 5 ,
6 , 7 · ա Մն ·
գ · 24 , 39 ·
Հ ԳԼ · ԽԹ ·
35 · բ Օր ·
Լգ · 7 ·
Ն Սաղ · Ժը ·
40 ·
Է ԳԼ · Խէ ·
29 · ա Մն ·
Ե · 2 ·
Ճ Ովս · Ե · 4 ·
Ցայս · Ե · 5 ·
Ի Թռս · իչ ·
24 · իգ · 9 ·
Ի Թռս · Ի Հռաւթ · գ ·
17 · Երեմ ·
Լ · 21 · Զաք ·
Ժ · 11 ·
Ե բ Օր · Իբ ·
57 ·
Լ Սաղ · կ · 7 ·
Ճբ · 8 · Թռս ·
իա · 18 ·
Ա Ես · Ժա ·
1 · Ել · 11 ·
Եզկ · Իա ·
27 · Դան ·
Թ · 25 ·
Մ Ժա · իա ·
9 · Ղե · ա ·
32 , 33 ·
‡ Այ՝ խաղաղը
կամ՝ որուն
կը վայլէ ·
Լ Ես · բ · 2 ·
Ժա · 10 ·
իբ · 1 , 4 ·
Խթ · 6 , 7 ,
22 , 23 · Ծե ·
4 , 5 · կ · 1 ·
8 , Ճ , 5 ·
Անգ · ի · 7 ·
Ղե · բ · 30 ·
31 , 32 ·
Ա Դ Թագ ·
Ժը · 32 ·
Է Բ Օր · Լգ ·
18 , 19 · Ցես ·
Ժթ · 10 ,
11 ·
Ա բ Օր · Լգ ·
22 · Դատ ·
Ժը · 1 , 2 ·
Ա Դան · Ժը ·
27 ·
Վ Սաղ · Խե ·
6 · Ճժթ ·

166 , 174 · Ես · Խե · 9 · Ա բ Օր · Լգ · 20 · ա Մն · ե · 18 ·

Ն · ՔՐ · ՂԲ · 1689

ԲԲ ՕՐ · ԼԳ · 24 : ՁՅՆ · ԺԲ · 24 :

ՅԲ ՕՐ · ԼԳ · 23 :

– ԳԼ · ԼԲ · 4 · 24 : 28 : ԼԹ · 20 : ԲԹ · 21 : ՍԱՂ · ՃՃՔ · 13 :

Ֆ ՁՈՐ · ԽԲ · 20 : ՍԱՂ · ԼԲ · 15 :

Ֆ ՍԱՂ · ՃՂԲ · 2 · 5 :

Ֆ ԳԼ · ԽԵ · 11 : ԽԵ · 12 : Ծ · 21 :

Ֆ ԵՆ · ԻԲ · 16 :

– ՍԱՂ · Ա · 1 :

Ի ԹԼ · ԻԲ · 13 , 21 : ԼԷ · 3 : ԽԳ · 23 :

Ֆ ԳԼ · ԺԷ · 1 : ԼԲ · 11 :

Ծ Բ ՕՐ · ԼԳ · 18 :

* Կ՚ՍՊ՝ ՄՀՀ-ՈՒԹԻՒՆԱՒՈՐ ԼԵՒՆԵՐՈՒՆ ՕՐՀՆՈՒԱԾ ԹԻՒՆԵՐԷՆ, ԻՆ ՅԱՒԻՏԵՆԱԿԱՆ ԲԱՐԲԵՐՈՒՆ ՎԱՅԵԼՈՒԱԾ ԹՎԵՆԵՆ։

ԼԲ ՕՐ · ԼԳ · 15 : ԱՄՔ · Գ · 6 :

ՂԲ ՕՐ · ԼԳ · 16 :

Ե ԹԱՐ · Ի · 21 , 25 : Ե ՀԿ · ԻԲ · 25 , 27 :

Ը ԹՒԱ · ԻԳ · 24 : ԵՍԹ · Ը · 11 : Ե ՀԿ · ԼԹ · 10 : ՉԱՔ · Ժ · 1 , 7 :

Ի ԹԼ · ԺԵ · 15 : ԼԵ · 8 :

Ֆ ԹԼ · ԽԿ · 30 : Բ ԹՒԱ · ԺԲ · 37 :

Ի ԹԼ · Ծ · 18 :

Լ ԹԼ · ԽԷ · 16 :

Ի ԹԼ · ԻԳ · 19 : ԼԵ · 9 :

Ֆ ԹԼ · ԼԲ · 29 :

Ի ՀՄՐ 29 :

20 : Աստերին հայը պարարտ պիտի ըլլայ , ու ինքը թագաւորի համաձայնի կերակուրներ պիտի տայ :

21 : Նեփթաղիմ գեղեցիկ խօսքեր տուող ազատ Թողուած եղջերու մըն է :

22 Յովսէփ պտղատու ոստ մըն է , աղբիւրի քով գտնուած պտղաբեր ոստ մը՝ որուն բողբոջները պատի վրայ կ՚ելլեն .

23 Աղեղնաւորները նախատեցին զանիկայ , ու նետահարի եղան անոր , ուատեցին զանիկայ .

24 Բայց անոր հաղեղը զօրաւոր մնաց , և իր ձեռացը բազուկները ուժգնացան , Յակոբին Հզօր Աբրահամի ձեռքերովը : Իսրայէլին Քարէն հովիւը անկէ է .

25 Ա՛հաւ քու հօրդ Աստուծմէն է որ քեզի պիտի օգնէ , և Ամենակարողէն՝ որ քեզ պիտի օրհնէ , վերէն երկինքին օրհնութիւններովը , ու վարը պառկող խորութեան օրհնութիւններովը , ծիծերուն ու արգանդին օրհնութիւններովը :

26 Քու հօրդ օրհնութիւնները * իմ նախնեացս օրհնութիւններէն՝ հինս էն յաւիտենական բլուրներուն ցանկալիքէն" զօրացան . Ջոզեփին գլուխն վրայ պիտի ըլլան , և անոր գագաթին վրայ՝ որ իր եղբայրներէն գերազանց է :

27 Բենիամին պատառող գայլ պիտի ըլլայ . առտուընց որպէս պիտի ուտէ , ու գիշերը կողոպուտը պիտի բաժնէ :

28 Ամէն ասոնք Իսրայէլի տասներկու ցեղերն են . և ասիկա՝ որ անոնց հայրը խօսեցաւ անոնց , ու օրհնեց զանոնք . ամէն մէկուն օրհնութեանը պէս օրհնեց զանոնք : Եւ պատուիրեց անոնց ու ըսաւ , Ես ի՛մ ժողովուրդիս պիտի խառնուիմ . ի՛մ հայրերուս հետ հան այրին մէջ Եփրոնին հետեւացի Քետացի

30 արտին մէջն է . Ան այրին մէջ՝ որ Քանանու երկիրը՝ Մամբրէին դիմացը եղող Մաքփելայի արտին մէջն է , Աբրահամ արտին հետ Եփրոնէն Քետացի ձեռնակալութեան համար . Քետացի Եփրոնին ծախու առաւ

31 Աբրահամը ու անոր կինը Սարրան հոն թաղեցին . ի՛մ Իսահակը ու անոր կինը Ռեբեկան հոն թաղեցին . ես ալ Լիան հոն թաղեցի :

32 Ան արտը ու հոն եղած այրը Քետին որդիներէն ծախու առնուեցաւ :

33 Եւ Յակոբ երբ լմընցուց իր որդուոյը պատուէր տալը , իր ոտքերը անկողնին մէջ ժողվեց , ու հոգին աւանդեց , և Իր ժողովուրդին խառնուեցաւ :

ԳԼՈՒԽ Ծ

1 Յակոբին մահուանը սուգը : 4 Յովսէփ իր հօրը թաղմանը երթալու համար՝ Փարաւոնէն հրաման կառնէ : 7 Անոր յուղարկաւորութեան հանդէսը : 15 Յովսէփին եղբայրները ներում կը խնդրեն , ու ան ալ կը մխիթարէ զանոնք : 22 Յովսէփին տարիքը : 23 Իր սերունդը կը տեսնէ : 24 Իր եղբայրներուն կը մարգարէանայ Թէ քանանու երկիրը պիտի դառնան : 25 Իր ոսկորներուն համար զանոնք կ՚երդմեցնէ : 26 Կը մեռնի ու արկղի մէջ կը դրուի :

Ն · ՔՐ · ՂԲ · 1689

1 Յու Յովսէփ ի՛ր հօրը երեսին վրայ ինկաւ , ու Ի լացաւ անոր վրայ ,

– ԳԼ · ԽԷ · 4 :

2 և Հմնուրեց զանիկայ : Եւ Յովսէփ իր բժիշկ ծառաներուն հրամայեց որ Ի իր հայրը զմռսեն . և

Բ Դ ԹԱԳ · Ժ · 14 :

3 բժիշկները զմռսեցին Իսրայէլը : Եւ անոր քառասուն օրը լմընցաւ . ինչու որ զմռսուածներուն օրերը ասանկ կը լմըննար . և Եգիպտացիք Ե անոր համար եօթանասուն օր սուգ բրին :

Ֆ ՀՄՐ 26 : Բ ՄՆ · Ժ · 14 : ՄԱՍ · ԻՀ · 12 : ՄԱՐ · Ժ · 8 : Ժ · 1 : ՂԱՒ · Իդ · 1 : ՁՕՀ · Ժ · 7 : Ժ · 39 , 40 :

4 Եւ երբ անոր սուգին օրերը անցան , Յովսէփ զրուցեց Փարաւոնի տանը՝ ըսելով , Թէ որ հիմա ձեր առջեւը շնորհք գտայ , կ՚աղաչեմ ձեզի՝ Փարաւոնին ականջին զրուցեցէք

Բ ԹԱՍ · Ի · 30 : Բ ՕՐ · ԼԲ · 8 :

Ե ԵՍԹ · Գ · 2 :

ՂԳԼ · ԽԵ · 29 :

5 ու ըսէք , Հիմ հայրս ինծի երդումով ընել տուաւ՝ ըսելով , Ահա ես կը մեռնիմ . իմ գերեզմանիս մէջը՝ որ ես ինծի համար քանանու երկրին մէջ փորեցի , իս հոն թաղես . և հիմա շնորհք բրէ՝ իմ հայրս թաղելու երթամ , ու նորէն դամ : Եւ Փարաւոն ըսաւ , Ելի՛ր ու թաղէ քու հայրդ՝ ինչպէս որ անիկայ քեզի երդում ընել տուաւ :

Բ Բ ՄՆ · Ժ · 14 : Ես · Իբ · 16 : ՄԱՍ · ԻԵ · 60 :

7 Եւ Յովսէփ իր հայրը թաղելու ելաւ . և Փարաւոնին բոլոր ծառաները՝ անոր տանը ծերերը ու Եգիպտոսի երկրին բոլոր ծերերը ա-

8 նոր հետ ելան . Նաև Յովսէփին բոլոր տունը ու անոր եղբայրները և անոր հօրը տունը . միայն իրենց ընտանիքները ու իրենց հօտերը և իրենց արջառները Գեսեմի երկրին

9 մէջ թողուցին : Եւ անոր հետ կառքեր ու ձիաւորներ ելան , ու

10 շատ մեծ բանակ մը եղաւ : Եւ եկան Ատադին կալը՝ որ Յորդանանու անդին կողմն է . հոն Ե մեծ ու խիստ սաստիկ լացով մը ողբացին , և իր հօրը համար եօթը օր սուգ

ԸԲԹԱԳ · Ա · 17 : Գոր · Ը · 2 :

Բ Ա ԹԱԳ · Լ · 13 : ՅՈԲ · Բ · 13 :

11 բրաւ : Եւ ան երկրին մէջ բնակող Քանանացիները երբոր տեսան Ատադին կալին մէջը սուգին հանդիսը , ըսին , Սա մեծ սուգ մը ըլլալու է Եգիպտացիներուն . անոր համար անոր անունը † Աբէլմիսրայիմ դրին , որ Յորդանանու մէկալ կողմն է :

† ՅՈ՚ ՍԱՒԳ ԵԳԻՊՏԱՑԻՑ :

12 Եւ անոր որդիքը բրին անոր՝ ինչ-

13 պէս որ պատուիրեր էր : Եւ ի անոր որդիքը Քանանու երկիրը տարին զանիկայ , ու թաղեցին զանիկայ Մամբրէին դիմացը եղող Մաքփե-

ի ԳԼ · ԽԲ · 29 , 30 : ԳՈՐ · Ե · 16 :

Ն · Ք · Ղ · 1689

Է ԳԼ · Իգ · 16 ·

Լային արտին այրին մէջը, որն որ Աբրահամ Էգերեզմանի կալուածքի համար ծախու առաւ արտին հետ
14 մէկտեղ քէտացի Եփրոնէն ։ Եւ Յովսէփ իր հայրը թաղելէն ետեւ՝ Եգիպտոս դարձաւ, ինքն ու իր եղբայրները և ան ամէնը որ իրեն հետ իր հայրը թաղելու ելան ։
15 Եւ Յովսեփին եղբայրները տեսնելով որ իրենց հայրը մեռաւ, Էրսին դէլէրնէն ։ Գուցէ Յովսէփ ոխ պահելով՝ պիտի հատուցանէ մեզի ան ամէն չարիքը՝ որն որ ըրինք իրեն ։ Եւ Յովսեփին պատգամաւոր իրկեցին՝ ըսելով ։ Քու հայրդ մեռնելէն առաջ պատուիրեց ծէզ ու ըսաւ ։
17 Յովսեփին ասանկ ըսէք ։ Հիմա շնորհք ըրէ՝ քու եղբայրներուդ յանցանքը ու անոնց մեղքը ներէ, էն ինչու որ քեզի չարութիւն ըրին ։ ԵՒ հիմա կ'աղաչենք քեզի՝ ծքու հօրդ Աստուծոյն ծառաներուն յանցանքը ներէ ։ Եւ Յովսէփ լացաւ՝ երբոր ա-
18 նոնք խօսեցան իրեն ։ Ու անոր եղբայրներն ալ գացին, և անոր առջևը ինկան, ու ըսին ։ Ահա մենք քու
19 ծառաներդ ենք ։ Եւ Յովսէփ ըսաւ անոնց ։ Մի վախնաք ։ Միթէ ես
20 Աստուծոյ տեղն եմ ։ Նէ թէպետ դուք ինծի դէմ չարութիւն խորհեցաք, բայց Աստուած ան

Ն · Ք · Ղ · 1689

Յ ԳԼ · Խե · 12 ·
Ա Սա · Ե · 44 ·

Յ ԳԼ · Լգ · 3 ·
* ԵԲր · Ա · նունց տրան

1635

Ն Ցօ · Խր · 16 ·
Ն Թագ · Լբ · 39 ·
Բ ԳԼ · Լ · 8 ·

Ն ԳԼ · Ժե · 14 ·
Խզ · 4 · Խը · 12 · Խզ · 4 ·
Ն ԳԼ · Ժե · 14 · Խզ · 3 · Լե · 12 · Խզ · 4 ·
Ն Նե · Ժգ · 19 · Ցնա · եզ · 32 · Գոր · Ե · 16 ·

— Հմ 2 ·

աղէկի դարձնել խորհեցաւ · ասանկ որ ան օրուան եղածին պէս՝
21 շատ ժողովուրդ ապրեցընէ ։ Եւ հիմա մի՛ վախնաք ։ Ես ձեզ ու ձեր ընտանիքները պիտի կերակրեմ ։ Այսպէս մխիթարեց զանոնք Յ քաղցրութեամբ խօսելով ։
22 Եւ Յովսէփ Եգիպտոս քնակեցաւ, ինքը և իր հօրը տունը ։ և Յովսէփ հարիւր տասը տարի ապ-
23 րեցաւ ։ Եւ Յովսէփ Եփրեմին որդիները Երրորդ սերունդը տեսաւ, և Մանասէի որդւոյն Մաքիրի որդիներն ալ Յովսեփին ծունկերուն վրայ ծնան ։
24 Եւ Յովսէփ իր եղբայրներուն ըսաւ ։ Ահա ես կը մեռնիմ, ու Աստուած անշուշտ ձեզի այցելութիւն պիտի ընէ, ու ձեզ աս երկրէն պիտի հանէ դէպ ի ան երկիրը՝ որուն համար ինքը երդում ըրաւ Աբրահամին՝ Իսահակին ու Յակո-
25 բին ։ Եւ Յովսէփ Իսրայէլը որդւոցը երդում ընել տուաւ՝ ըսելով, Աստուած անշուշտ ձեզի այցելութիւն պիտի ընէ, ու իմ ոս-
26 կորներս ասկից հանէք ։ Եւ Յովսէփ հարիւր տասը տարեկան ըլլալ մեռաւ ։ ու Զմռսեցին զանիկայ, և տապանի մը մէջ դրին Եգիպտոսի մէջ ։

ԳԻՐՔ ՆԱԻԻ

Ն · Ք · Ղ · 1706

Ա Նե · Իգ · 8 ·
ԳԼ · Գ · 14 ·

Բ Նե · Իգ · 28 · 27 · Հմր · 20 · Բօր · Ժ · 22 ·
Ե Նե · Ծ · 26 ·
Գոր · Է · 15 ·

1635

Բ Նե · Իգ · 3 ·
Բօր · Իգ · 5 ·
Սաղ · Ճե · 24 ·
Գոր · Է · 17 ·

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Յովսէփին մեռնելէն ետքը Իսրայէլի որդիքը կը շատանան ։ 8 Նոր թագաւորը Թէև կը չարչարէ զանոնք ծանր գործքերով՝ բայց անոնք աւելի կը շատանան ։ 15 Մանկաբարձները Աստուծմէ վախնալով՝ արու զաւակները կ'ապրեցընեն ։ 22 Փարաւոն կը հրամայէ արու զաւակները գետը նետել ։

1 Նե Եգիպտոս գացող Իսրայէլի որդւոցը անուններըասոնք են. ամէն մէկը իր տունովը Յակոբին
2 հետ գնաց ։ Ռուբէն, Շմիւոն,
3 Ղեւի ու Յուդա, Իսաքար, Զա-
4 բուղոն և Բենիամին, Դան ու Նեփթաղիմ, Գադ ու Ասեր ։
5 Եւ Յակոբին երանքէն ելած բոլոր հոգիները Յոսէփ անասունն հոգի էին ։
6 Յովսէփ ալ Եգիպտոս էր ։ Եւ Յովսէփ ու անոր բոլոր եղբայրները
7 և բոլոր ան ազգը մեռան ։ Եւ Իսրայէլի որդիքը աճեցան ու բազմացան և շատցան ու խիստ զօրա-

Ն · Ք · Ղ · 1635

Է Գոր · Է · 18 ·

Ը Սաղ · Ճե · 24 ·
Ե Սաղ · Ժ · 2 · Ժգ · 3 · 4 ·
Ը Ցօ · Է · 18 · Սաղ · Ճե · 25 · Առակ · Ժգ · 25 · Իս · 30 · Գոր · Է · 19 ·

Ի Նե · Ժե · 13 · ԳԼ · գ · 7 · Բօր · Իգ · 6 ·
Ժ ԳԼ · Բ · 11 · Ե · 4 · 5 · Սաղ · Ճա · 6 ·
Է Նե · Խե · 11 ·

ցան ։ և ան երկիրը անանցմով լեցուեցաւ ։
8 Ուրդ Եգիպտոսի վրայ մէկ նոր թագաւոր մը ելաւ, որ Յովսէփը
9 չէր ճանչնար ։ Եւ անիկայ բաւիր ժողովուրդին, Ահա Իսրայէլի որդւոցը ժողովուրդը մեզմէ շատ ու
10 զօրաւոր են ։ Եկէք ըմխաստութիւն բանեցընենք անոնց դէմ, որ չըլլայ թէ շատնան, ու երբոր պատերազմ պատահելու ըլլայ, անոնք ալ մեր թշնամիներուն հետ միանան, ու մեզի դէմ պատերազմին,
11 և աս երկրէս ելլեն ։ Անոր համար գործավարներ դրին անոնց վրայ, որ չարչարեն զանոնք ի բնոյ ծանր գործքերովը ։ և Փարաւոնին շտեմարանի քաղաքներ՝ Փիթոմը Ռա-
12 մսիսը շինեցին ։ Եւ ուր որ կը չարչարէին զանոնք, այնպէս ալ աւելի կը շատնային ու կ'աճէին ։ և անոնք Իսրայէլի որդւոցմէն

Ն · Ք · ՂԲ · 1635

ԼԳԼ · Բ · 28 ։ Ղ · 9 ։ Թոս · ԻԻ · 15 ։ Ֆար · Ե · 19 ։ 34 ։ Ի Սաղ · 86 ։

ԻԲԲ 1635

Ծ Աստ · Ժղ · 6 ։

Ի Դան · Գ · 16 ։ 18 ։ Գ · 13 ։ Գոր · Ե · 29 ։

Հ Ցե՛ս Ցես · Բ · 4 ։ ԷԷ ։ Բ Թագ · ԺԵ · 19 ։ 20 ։

Ֆ Առակ · Ժղ · 18 ։ Ծող · Ը · 12 ։ Ես · Գ · 10 ։ Երբ · Ղ · 10 ։

Ղ Ցե՛ս ա Թագ · Բ · 35 ։ Բ Թագ · Է · 11 ։ 13 ։ 27 , 29 ։ Գ Թագ · Բ · 24 ։ Ժա · 38 ։ Սաղ · ՃԻԵ · 1 ։

ԻԲԲ 1573

Ֆ Գոր · Է · 19 ։

Ա ԳԼ · Ղ · 20 ։ Թոս · Իզ · 59 ։ ա Պե · Իգ · 14 ։

1571

Բ Գոր · Է · 20 ։ Երբ · Ժա · 28 ։

Ֆ ԳԼ · Ժե · 20 ։ Թոս · Իզ · 59 ։

Ր Գոր · Է · 21 ։

13 ձանձրացան ։ Եւ Եգիպտացիք բռնութեամբ կը ծառայեցընէին
14 Իսրայէլի որդիները ։ Եւ Լանոնց կեանքը ծանր գործով՝ Է կաւով ու աղիւսներով և դաշտին ամէն գործովը կը դառնացընէին . ինչ ծառայութիւն որ անոնց ընել տային՝ բռնութեամբ էր ։
15 Եւ Եգիպտոսի Թագաւորը խօսեցաւ Եբրայեցւոց մանկաբարձներուն , որոնց մէկուն անունը Սեփրա՝ ու մէկալին անունը Փուա էր ,
16 Ու ըսաւ ։ Եբրայեցի կնիկներուն տղաքը առած ատեննիդ՝ նստարաններուն վրայ նայիք , թէ որ տղայ է՝ մեռցընէք անիկայ , և թէ
17 որ աղջիկ է՝ թողլ ողջ մնայ ։ Բայց մանկաբարձները Աստծմէ Է վախցան , ու Եգիպտոսի Թագաւորին իրենց ըսածին պէս չըրին . հապա
18 արուները ողջ կը թողուին ։ Եւ Եգիպտոսի Թագաւորը կանչեց մանկաբարձները , ու ըսաւ անոնց , Ինչո՞ւ աս բանը ըրիք , ու արուները ողջ Թողուցիք ։ Եւ Հմանկաբարձները ըսին Փարաւոնին , Քանզի Եբրայեցի կնիկները Եգիպտացի կնիկներուն պէս չեն . ինչու որ առոյգ են . մանկաբարձը անոնց
20 չհասած՝ կը ծնանին ։ Անոր համար Աստուած մանկաբարձներուն բարիք ըրաւ . և ժողովուրդը շատցաւ ,
21 ու , ու խիստ զօրացաւ ։ Եւ եղաւ որ մանկաբարձները Աստուծմէ վախնալնուն համար , Ս անոնց տուներ շինեց ։ Եւ Փարաւոն իր բոլոր ժողովուրդին հրամայեց՝ ըսելով , Ամէն ծնած տղան գետը նետեցէք , և ամէն աղջիկը ողջ Թողուցէք ։

ԳԼ · Բ

1 Մովսէս կը ծնանի , 3 և տապանակով մը շամբերուն մէջ կը ձգուի ։ 5 Փարաւոնին աղջիկը կը գտնէ զանիկայ , ու իրեն որդեգիր կ'ընէ ։ 11 Մովսես Եգիպտացի մը կը սպաննէ ։ 13 Եբրայեցի մը կը յանդիմանէ ։ 15 և Մագիամ փախչելով , 21 Հոն Սեպփորան իրեն կին կ'առնէ ։ 22 Գերսամին ծնունդը ։ 23 Իսրայելացւոց աղաղակը Աստուծոյ կը հասնի ։

1 Եւ Ղևիին տունէն մէկը գնաց , ու Ղևիին Ա աղջիկը Ի Է առաւ ։
2 Ան ։ Եւ կնիկը յղացաւ ու որդի մը ծնաւ . և Բ անոր գեղեցիկ ըլլալը տեսնելով՝ իրեք ամիս պահեց ։
3 Հէց զանիկայ ։ Եւ երբ ալ չէր կրնար պահել անիկայ , պատուհէնէն տապանակ մը առաւ անոր համար , և կպրով ու Բիւմով ծեփեց անոնց , և տղան մէջը դրաւ , ու գետին եզերքը եղած շամբին մէջ ձգեց ։
4 Բ Եւ անոր քոյրը հեռուն կայնեցաւ , որ տեսնէ Թէ ինչ պիտի պատահի
5 անոր ։ Եւ Ե Փարաւոնին աղջիկը գետը Բջլաս լուացուելու , և անոր աղախինները գետին եզերքը կը պտրտէին . և երբ անիկայ շամբին մէջտեղը տապանակը տեսաւ , իր աղախինը խրկեց , որ բերաւ անիկայ . Եւ երբոր բացաւ , տղան տեսաւ , և ահա տղան կու լար . և խղճաց անոր վրայ , ու ըսաւ ։ Ասիկայ Եբրայեցւոց տղաքներէն է ։
7 Քոյրը անոր ըսաւ Փարաւոնին աղջիկը , Երթամ՝ ու քեզի Եբրայեցիներէն ծիծ տուող կնիկ մը կանչեմ՝ , որ տղան անուշանէ քեզի համար ։ Եւ Փարաւոնին աղջիկը ըսաւ անոր , Գնա . և աղջիկը գնաց , ու տղուն մայրը կանչեց ։
9 Էց ։ Եւ Փարաւոնին աղջիկը ըսաւ անոր , Ա՛ռ աս տղան՝ որ սընուցանես ինծի համար , ու ես քու վարձդ կու տամ . և կնիկը առաւ տղան ու սնուց անիկայ ։ Երբոր տղան մեծցաւ , Փարաւոնին աղջիկանը բերաւ զանիկայ , ու Ի անոր որդին եղաւ . և անոր անունը Մովսէս դրաւ , ու ըսաւ , Քանզի ջուրէն հանեցի զանիկայ ։
11 Եւ ան օրերը Ժերրոր Մովսէս մեծցաւ , իր եղբայրներուն ելաւ , ու անոնց Ե ծանր գործքերուն նայեցաւ . և տեսաւ Եգիպտացի մը որ իր Եբրայեցի եղբայրներէն
12 մէկը կը ծեծէր ։ Եւ երբ անդին ասդին նայելով՝ տեսաւ որ մէկը չկայ , Ը մեռցուց Եգիպտացին , ու աւազին մէջը Թաղեց զանիկայ ։
13 Եւ Բ հետևեալ օրը ելաւ , և ահա երկու Եբրայեցի մարդիկ կը կռուէին իրարու հետ . և ըսաւ անոր՝ որ իրաւունք չունէր , Ինչո՞ւ քու
14 ընկերիդ կը զարնես ։ Եւ անիկայ ըսաւ , Ծ Ո՞վ քեզ մեր վրայ իշխան ու դատաւոր դրաւ . Ի՞ս ալ մեռցընելու միտք ունիս , ինչպէս որ Եգիպտացին մեռցուցիր ։ Եւ Մովսէս վախցաւ ու ըսաւ , Անշո՛ւշտ աս բանը իմացած է ։ Եւ երբ Փարաւոն լսեց աս բանը , Մովսէսը մեռցընել կ'ուզէր . բայց Մովսէս Փարաւոնին երեսէն փախաւ , ու Մագիամա երկիրը բնակեցաւ . և Լհորի մը քով նստաւ ։
16 Բ Եւ Մադիամա քուրմը եօթը աղջիկ ունէր , Ծ ու անոնք եկան և ջոր քաշեցին , ու իրենց հօրը հօտը խմցընելու համար աւազանները
17 լեցուցին ։ Եւ Հովիւները եկան ու վռնտեցին զանոնք . և Մովսէս ելաւ ու ազատեց անոնք , և Ի անոնց հօտին ջոր խմցուց ։ Եւ երբ անոնք իրենց հօրը Ո՛ւրդուելին եկան , անիկայ ըսաւ , Այսօր ինչ
19 պատճառով շուտ եկաք ։ Եւ ըսին , Մէկ Եգիպտացի մը մեզ հովիւնեըունին ձեռքէն ազատեց , և մեզի ալ

Ն · Ք · ՂԲ · 1571

Ի Գոր · Է · 21 ։

* Յ՛ ջուրէն հանուած ։

Ղ Գոր · Է · 23 , 24 ։ Երբ · Ժա · 24 , 25 , 26 ։

Ի ԳԼ · ա · 11 ։

1531

Բ Գոր · Է · 24 ։

Ի Գոր · Է · 26 ։

Ծ Գոր · Է · 27 , 28 ։

Ի Գոր · Է · 29 ։ Երբ · Ժա · 27 ։

Լ Ծե · Իգ · 11 ։ ԻԲ · 2 ։ Ի ԳԼ · Գ · 1 ։ Ծ Ծե · Իգ · 11 ։ ԻԲ · 10 ։ ա Թագ · Բ · 11 ։

Ի Ծե · Իգ · 10 ։

Հ Թոս · Ժ · 29 ։ ԳԼ · Գ · 1 ։ Գ · 18 ։ Ժբ · 1 · ԷԷ ։

Ն·Ք·ՂԲ· 1531

Յ ՅՈՒ· Լ· 54։ Խգ· 25։ Ղ ԳԼ· Դ· 25։ Ժը· 2։

Ֆ ԳԼ· Ժը· 3։

* ՅՒ՝ Հին պանդխտա- ցած։

Ո ԳԵՐ· Է· 29։ Եբր· Ժա· 13։ 14։

Յ ԳԼ· Է· 7։ Գեր· Է· 30։

Ն ԹՈՒ· Ի· 16։ Բ Օր· իդ· 7։ Սադ· Ժբ· 5։

Ւ ՅՈՒ· Ժը· 20։ ԳԼ· Պ· 9։ իբ· 23։ 27։ Բ Օր· իդ· 15։ Ճպկ· Ե· 4։

Ա ԳԼ· Չ· 5։ Ւ ՅԻԼ· Ջ· 5։ Սադ· ՀԸ· 8։ 42։ ՃՂ· 45։

Պ ՅՈՒ· Ժե· 14։ խզ· 4։

Լ ԳԼ· Դ· 31։ ՄԹՒԴ· Ա· 11։ բԹԴԴ· Ժղ· 12։ Ղա· ա· 23։

Ռ ԳԼ· Է· 7։

1491

ա ԳԼ· բ· 10։

Ք ԳԼ· Ժը· 5։ դԹՒԴ· Ժե· 8։

Ֆ Բ Օր· ԼԴ· 13։ Ես· կգ· 9։ Գեր· Է· 30։

Դ ՄԱՂ· ՃԺա· 2։ Գեր· Է· 31։

Ե Բ Օր· ԼԴ· 16։

Ւ ԳԼ· Ժե· 12։ Ցես· ՀԸ· 15։ Գեր· Ի· 33։

Ե ՅՈՒ· ԼԸ· 13։ Հմ 15։ ԳԼ· Դ· 5։ Ա՜ա· ԼԸ· 32։ Ա՜ա· Ժբ· 26։ Ղա· Ի· 37։ Գեր· Է· 32։

Է Դ ԹԱԴ· ԺԸ· 13։ Ես· Չ· 1։ 5։ Նեհեմ· Ը· 9։ Ռաղ· ՀՉ· 44։ Գեր· Է· 34։

Ի ԳԼ· ա· 11։ Ժ ԳԼ· բ· 23։ 24։

շատ Լ՜ր քաշէց , ու Հօտին խրմ- 20 ցուց ։ Ան ալ ըսաւ իր աղջիկնե- րուն , Եւ ո՞ւր է անիկայ . ինչու՞ ան մարդը այդպէս թող տուիք . կանչեցէք անիկայ՝ որ Ի՜հաց ուտէ ։

21 Եւ Մովսէս հաճեցաւ ան մարդուն հետ բնակիլ , ու անիկայ Դիր Սեպ- փօրա աղջիկը Մովսէսին տուաւ ։

22 Եւ Ի՜ինէ որդի մը ծնաւ , և անիկայ անոր անունը Ա*Գերսամ դրաւ . քանզի ըսաւ , Ա՜Պանդուխտ եղայ օտար երկրի մէջ ։

23 Եւ եղաւ որ Յ՜շատ օրերէն եաքը Եգիպտոսի Թագաւորը մեռաւ , և Իսրայէլի որդիքը Ի՜ծառայութեան պատճառաւ հառաչեցին ու աղա- ղակեցին . և ծառայութեան հա- մար Ը՜անոնց աղաղակը Աստուծոյ 24 ելաւ ։ Եւ Աստուած Ա՜անոնց հե- ծեծմունքը լսեց . ու Աստուած Ը՜յիշեց Դիր ուխտը՝ որ Աբրահա- մին , Յակոբին ու Յակոբին հետ 25 ըներ Ը՜ր ։ Եւ Աստուած Ը՜նայեցաւ Իսրայէլի որդւոցը վրայ , ու Աս- տուած Ա՜դիտցաւ անոնց վիճակը ։

ԳԼ· Գ

1 Մովսէս իր Ցեթրո աներին Հօտը կ՜արածէ ։ 2 Ա՜յրուղղ մորենին մէջ Աստուած կ՜երեւնայ Մովսէսին ։ 9 ու զանիկայ Եգիպտոս կը խրկէ Իսրայէլը փրկելու ։ 14 Աստուծոյ անունը ։ 15 և իր պատգամը Իսրայէլացւոց խրկուած ։

1 Ի՜ւ Մովսէս Ա՜Մադիամու քուրմին իր Ցեթրո աներին Հօտը կ՜արած- ծէր . ու Հօտը անապատին ետին քշելով՝ Ի՜Աստուծոյ լեռը Քորեբ 2 հկաւ ։ Եւ Ի՜Ցերովբէ Հրեշտակը կրակի բոցով մորենիին Ա՜ջէն երե- ցաւ անոր . և անիկայ տեսաւ որ ահա մորենին կրակով կը վառէր , 3 բայց մորենին չէր սպառեր ։ Եւ Մովսէս ըսաւ , Հիմա դառնամ ու աս Ր՜մեծ տեսարանը տեսնեմ՝ Թէ 4 ինչու համար մորենին չայրիր ։ Եւ երբ Ցերը տեսաւ որ անիկայ տես- նելու դարձաւ , Աստուած Ի՜մորե- նիին Ա՜ջէն կանչեց անոր ու ըսաւ , Մովսէս՝ Մովսէս . և անիկայ ըսաւ , 5 Ահա հա՜ա եմ ։ Եւ Ա՜ատոյ ըսաւ , Հոս մի՛ մօտենար . Ո՛կօշիկներդ հա- նէ՛ քու ոտքերէդ , ինչու որ ան տեղը՝ որուն վրայ դուն կայներ ես , 6 սուրբ երկիր է ։ Նաև ըսաւ անոր , Ես եմ՝ քու Հօրդ Աստուածը՝ Աբ- րահամին Աստուածը՝ Իսահակին Աստուածը ու Յակոբին Աստուա- ծը ։ և Մովսէս իր երեսը պահեց , ինչու որ Ը՜Աստուծոյ նայելու վախ- ցաւ ։

7 Եւ Ցերը ըսաւ , Եգիպտոսի մէջ եղող Ժողովուրդիս չարչարանքը յիրաւի տեսայ . և Ի՜գործավարնե- րուն պատճառաւը Ի՜անոնց վրայօ- ղի աղաղակը լսեցի . ինչու որ Ի՜անոնց ներքնութիւնները գիտեմ . 8 Եւ զանոնք Եգիպտացւոց ձեռքէն Ա՜ազատելու , ու զանոնք ան երկրէն Ի՜մկ ազէկ ու լայնարձակ երկիր մը՝ Ի՜կաթ ու մեղր բղխող երկիր մը՝ Ի՜քանանացւոց ու Քետացւոց և Ա՜մորհացւոց ու Փերեզացւոց և Խևացւոց ու Ցեբուսացւոց տեղը 9 Հանելու Ի՜ինչ ։ Եւ ահա հիմա Յ՜Իսրայէլի որդւոցը աղաղակը ինծի Հասած է . ու Ը՜Եգիպտացիներուն անոնց ըրած հարստահարութիւնն 10 ալ տեսայ ։ Ա՜Ուստի եկուր հիմա՝ քեզ Փարաւոնին խրկեմ , և իմ ժողովուրդս Իսրայէլի որդիքը ե- 11 դիպտոսէն հանես ։ Եւ Մովսէս ըսաւ Աստուծոյ , Ա՜Ես ո՞վ եմ՝ որ Փարաւոնին երթամ , ու Իսրայէլի 12 որդիքը Եգիպտոսէն հանեմ ։ Եւ ըսաւ , Ա՜Անշուշտ ես քեզի հետ պի- տի ըլլամ . և աս ըլլայ քեզի նշան՝ որ ես քեզ խրկեր եմ . երբոր ժո- ղովուրդը Եգիպտոսէն հանես , աս լեռանը վրայ պիտի պաշտէք ԶԱս- տուած ։

13 Եւ Մովսէս ըսաւ Աստուծոյ , Ա- հա ես կ՜երթամ Իսրայէլի որդւոց ու կ՜ըսեմ անոնց , Ձեր հայրե- րուն Աստուածը իս ձեզի խրկեց . և երբոր ըսեն ինծի Թէ Ի՜նչ է ա- նոր անունը , ի՞նչ ըսեմ անոնց ։ 14 Եւ Աստուած ըսաւ Մովսէսին , Ես եմ ՈՐ ԷՆ ։ Եւ ըսաւ , Այսպէս պիտի ըսես Իսրայէլի որդւոցը . Ի՜ես եմ՝ ինծի Ձեզի խրկեց ։ 15 ՈՐ ԷՆ խրկեց Ձեզի ։ Եւ դար- ձեալ Աստուած ըսաւ Մովսէսին , Ասանկ պիտի ըսես Իսրայէլի որդւոց- ցը . Ձեր հայրերուն Եհովայ Աս- տուածը՝ Աբրահամին Աստուածը՝ Իսահակին Աստուածը՝ Յակոբին Աստուածը՝ Ձեզի խրկեց . Ս՜իմ անունս յաւիտեան աս է , և ազգէ 16 ազգ իմ յիշատակս աս է ։ Գնա՜ Իսրայէլի ծերերը ժկտէդ ժողվէ , ու ըսէ անոնց , Ձեր հայրերուն Ե- հովայ Աստուածը՝ Աբրահամին , Ի- սահակին ու Յակոբին Աստուածը երևցաւ ինծի՝ ըսելով , Սրդարև Ն՜այցելութիւն ըրի ձեզի , ու Ե- գիպտոսի մէջ ձեր քաշածը գիտայ . 17 Եւ ըսի որ Ո՜ձեզ Եգիպտոսի չար- չարանքէն՝ դէպ Ի՜ի քանանացւոց ու քետացւոց և Ա՜մորհացւոց ու Փերեզացւոց և Խևացւոց ու Ցե- բուսացւոց երկիրը՝ կաթ ու մեղր 18 բղխող երկիրը հանեմ ։ Եւ Ն՜ա- նոնք քու ձայնիդ մտիկ պիտի ը- նեն . և Ո՜դուն ու Իսրայէլի ծեր- րերը Եգիպտոսի Թագաւորին պի- տի մտնէք , ու ըսէք անոր , Ե՛ր- բայեցւոց Աստուածը Եհովան Ո՜մե- ղի հանդիպեցաւ . և հիմա կ՜աղա- չենք՝ իրեք օրուան ճամբայ եր-

Ն·Ք·ՂԲ· 1491

Ի ՅՈՒ· Ժը· 21։ ԳԼ· Բ· 25։

Լ ԳԼ· Է· 6։ 8։ Ժբ· 15։

Ի Բ Օր· Ա· 25։ Ը· 7, 8, 9։

Ֆ ՀՄ 17։ ԳԼ· Ժգ· 5։ ԼԳ· 8։ ԹՒ· Ժգ· 27։ Բ Օր· իզ· 9, 15։ Երեմ· Ժա· 5։ ԼԲ· 22։ Եզեկ· Ի· 6։

Ւ ՅՈՒ· Ժե· 18—21։

Հ ՅՈՒ· Ժա· 5, 7։ Ժբ· 21։ Ծ· 24։

Յ ԳԼ· Բ· 23։

Ղ ԳԼ· Ա· 11։ 13, 14, 22։

Ժ Սադ· ՀԸ· 26։ ՄԿբ· Ջ· 4։

Ր ՅՁ՝ ԳԼ· Չ· 12։ ԱԹԹԴ· Ժբ· 18։ Ես· Չ· 5։ 8։ Ե- րեմ· Ա· 6։

Յ ՅՈՒ· Լ· 8։ Բ Օր· Լ· 23։ Ցես· Ա· 5։ Հոել· Բ· 31։

Ն ԳԼ· Չ· 8։ Ցօհ· Բ· 58։ Բ Օր· Ա· 20։ Եբր· Ժգ· 8։ Ցայտ· Ա· 4։

Ւ ՍԱՂ· ՀԼԲ· 13։ ՈՎԲ· Ժբ· 5։

Ա ԳԼ· Դ· 29։ Ւ ՅՈՒ· Ծ· 24։ ԳԼ· Բ· 25։ Դ· 31։ Ղա· ա· 68։

Պ ՅՈՒ· Ժե· 14, 16։ Հմ 8։

Լ ԳԼ· Դ· 31։

Ա ԹՈՒ· Իգ· 3, 4, 15, 16։

Ն · ք · ՋԾ · 1491

ՂԳԼ · ՟ · 2 ։ ՟ · 4 ։ * կամ ևթէ ալ ։ ԿԳԼ · Գ · 6 ։ ՟ · 5 ։ Թ · 15 ։ ԲԳԼ · ՟ · 3 ։ ժա. 9։ ԲՕՐ. Գ · 22 ։ Նէ-ՀՄ. Թ · 10 ։ Սաղ · ՃԾ · 27 ։ ՃՂԼ · 9 ։ ԵրԽՄ · ԼԲ · 20։ Գօր · Է · 36։ ՁՃո ԳԼ · ՟—ժգ ։ ՅԳԼ · ժԲ. 31 ։ ՍԳԼ · ժա. 3 ։ ժբ · 36 ։ Սաղ · ՃԳ · 46 ։ Առակ · ժգ · 7 ։ ՟ՆՆ · ԺԵ · 14։ ԳԼ · ժա. 2 ։ ժբ · 35 ։ 36 ։ ՟Ցօր · ԻԷ · 17։ Առակ · ժգ · 22 ։ Եզեկ · ԼԲ · 10 ։

Թանկը դէպ 'ի անապատը , որ մեր Եհովայ Աստուծոյն զոհ Աստուածա-
19 նենք ։ Եւ ես գիտեմ որ Եգիպ-տոսի Թագաւորը Վպիտի չթողու ձեզ որ երթաք , *ոչ ալ" զօրաւոր
20 ձեռքով ։ Եւ ես ՟ձեռքս պիտի երկրնցրնեմ ու պիտի զարնեմ Եգիպտոսը ՟ իմ ամէն հրաշքներովս՝ որ անոր մէջը պիտի ընեմ . և յետոյ
կէ եղբօր ձեզ պիտի Թողու որ եր-
21 թաք ։ Եւ ՟աս Ժողովուրդին շնորհք պիտի տամ Եգիպտացւոց առջեւը . ու երբոր ելլէք , դատարկ
22 պիտի չելլէք . ՟Հապա ամէն կնիկ իր դրացիէն ու իր տանը մէջ ընա-կող կնիկէն արծաթեղէնէ զարդեր ու ոսկեղէնէ զարդեր ու հանդերձներ պիտի խնդրէ , և անոնք ձեր որդի-ներուն ու աղջիկներուն վրայ պի-տի դնէք . ու ՟Եգիպտոսը պիտի կողոպտէք ։

ԳԼ · Դ

1 Մովսէսին գաւազանը օձ կ'ըլլայ · 6 իր ձեռքը բորոտ կ'ըլլայ · 10 Մովսէս ան գործին հա-մար չուզեր Եգիպտոս երթալ · 14 Աս-տուած Ներոնը անոր օգնական կու տայ ։ 18 Մովսէս կը դառնայ իր Ցոթոր անթերն ։ 21 Փարաւոնին խրկուած Աստուծոյ պատ-գամը ։ 24 Սեպփորան իր որդին կը թլփատէ ։ 27 Ներոն Մովսէսը դիմաւորելու կը խրկուի ։ 31 Ժողովուրդը ասոնց կը հաւատան ։

1 Եւ Մովսէս պատասխան տուաւ ու ըսաւ , Բայց ահա անոնք ինծի պիտի չհաւատան , ոչ ալ իմ ձայ-նիս մտիկ պիտի ընեն . քանզի ի-տի ըսեն Թէ Ցերը քեզի չերեւցաւ ։
2 Եւ Ցերը ըսաւ անոր , Ատ քու ձեռքիդ ի՞նչ է . և անիկայ ըսաւ ,
3 ՟Գաւազան ։ Եւ ըսաւ անոր , Գե-ցիր զայն . և անիկայ գետինը ձգեց , ու օձ եղաւ . և Մովսէս ա-
4 նոր առջեւէն փախաւ ։ Եւ Ցերը ըսաւ Մովսէսին , Ձեռքդ երկրն-ցուր ու պոչէն բռնէ . և անիկայ իր ձեռքը երկրնցուց ու զանիկայ բռնեց , և գաւազան եղաւ իր ձեռ-
5 քին մէջ . Որ ՟Իսրաւտան՝ ՟Թէ ի-րենց Հայրերուն Ցեր Աստուածը՝ Աբրահամին Աստուածը՝ Իսահակին Աստուածը ու Յակոբին Աստուածը երեւցաւ քեզի ։
6 Եւ Ցերը դարձեալ ըսաւ անոր , Հիմա քու ձեռքդ ծոցդ դիր . ու անիկայ իր ձեռքը ծոցը դրաւ . և երբոր զուրս հանեց , ահա իր ձեռքը ՟ձիւնի պէս ցրխոյ բորոտ եղաւ ։
7 Եւ Ցերը ըսաւ , Ձեռքդ նորէն ծոցդ դիր . և անիկայ նորէն իր ձեռքը ծոցը դրաւ , և երբոր ծոցէն հանեց , ահա ՟նորէն իր քեռակն
8 մարմինին պէս եղաւ ։ Եւ ըլլայ որ՝ եթէ քեզի չհաւատան , ու առջի նշանին ձայնին մտիկ չընեն , ետքի նշանին ձայնին պիտի հաւատան ։
9 Իսկ թէ որ աս երկու նշաններուն ալ չհաւատան , ու քու ձայնիդ ալ մտիկ չընեն , գետին ջուրէն առ , ու ցամաք գետինը Թափէ · և ջան ջուրը՝ որ գետէն առիր , ցամաքին վրայ արիւն պիտի ըլլայ ։
10 Եւ Մովսէս ըսաւ Ցերոջը , Ո՛հ , Ցեր իմ , ես Ճարտարախօս չեմ , ոչ երէկուընէ ու մէկալ օրուընէ , ոչ ալ Ծառայիդ հետ խօսելէդ ե-տեւ . հապա ես ծանրախօս ու ծանր
11 բարբառով եմ ։ Եւ Ցերը ըսաւ ա-նոր , ԷՒ՞ մտաւ մարդուն բերան . կամ ո՞վ երաս համրը կամ խուլը՝ կամ աչք ունեցողը կամ կոյրը . չէ՞
12 որ ես Ցերս ։ Ուստի գնա հիմա , ու ես ՟քու բերնիդ հետ պիտի բա-լամ , և քեզի պիտի սորվեցընեմ
13 ինչ որ պիտի խօսիս ։ Եւ անիկայ ըսաւ , Ո՛հ , Ցեր իմ , ՟կ'աղաչեմ՝ ա պատգամդ որուն ձեռքով խրկել
14 կ'ուզես՝ խրկէ ։ Եւ Ցերոջը բար-կութիւնը բորբոքեցաւ Մովսէսին դէմ , ու ըսաւ , Վևտացի Ահա-րոնը քու եղբայրդ չէ՞ . ես գիտեմ որ անիկայ ճարտարախօս է . նաև ահա ՟անիկայ քեզ դիմաւորելու պիտի ելլէ , և քեզ տեսածին պէս իր
15 սրտին մէջ պիտի ուրախանայ ։ Եւ դուն Նիսաէ անոր , ու ՟անոր բերա-նը խօսքեր դիր . և ես քու բերնիդ ու անոր բերնին հետ պիտի ըլ-լամ , ու ՟ձեզի պիտի սորվեցընեմ
16 ինչ որ պիտի ընէք ։ Եւ քու տեղդ անիկայ Թող խօսի Ժողովուրդին . և անիկայ քեզի բերնի տեղ ըլլայ , ու Աստուծոյ տեղ ըլ-
17 լաս ։ Եւ հաս գաւազանը ձեռքդ առ , որ անով նշանները ընես ։
18 Եւ Մովսէս գնաց ու իր Ցոթորը աներին դարձաւ , ու ըսաւ անոր , Հիմա երթամ , ու Եգիպտոսի մէջ եղող եղբայրներուս դառնամ , և նայիմ Թէ տակաւին ողջ են ա-նոնք . ու Ցոթորը ըսաւ Մովսէսին ,
19 Գնա խաղաղութեամբ ։ Եւ Ցերը Մադիամին մէջ ըսաւ Մովսէսին , Գնա՝ Եգիպտոս դարձիր . ինչու որ ՟քու կեանքդ փնտռող բոլոր մար-
20 դիկը մեռան ։ Եւ Մովսէս իր կնիկը ու իր որդիները առաւ , և իշու վրայ հեծցուց զանոնք , ու Ե-գիպտոսի երկիրը դարձաւ · և Մով-սէս ՂԱաստուծոյ գաւազանը իր ձեռ-
21 քը առաւ ։ Եւ Ցերը ըսաւ Մով-սէսին , Երբոր դառնաս՝ Եգիպտոս երթաս , նայէ որ Փարաւոնին առ-ջեւը բոլոր ՟հրաշքները ընես , ո-րոնք քու ձեռքդ դրի . և ես ա-նոր սիրտը պիտի պինդացընեմ , ու
22 Ժողովուրդը պիտի չթողու ։ Եւ ըսես Փարաւոնին , Ցերը այսպէս կ'ըսէ . Իսրայէլը իմ որդիս՝ ՟իմ

Ն · ք · ՋԾ · 1491

ՂԳԼ · ՟ · 19 ։

Ե՛ Ա · Ը · 4 ։ ԵրԽՄ. ա. 9։ Մատ · ժ · 19 ։ Մար · ժգ · 11 ։ Ղու · ժբ · 11, 12։ իա · 14, 15 ։ ՟ՏՃո Ճ՟Ա՛ն · ա · 3 ։

Ի՛ՀՈ 27 ։ ա Թագ · ժ · 2, 3, 5 ։

ԼԳԼ · ՟ · 1, 2 ։

Ի՛ Թես · իբ · 33 ։ Իգ · Ե · 12 ։ Ո՛ր · 16 ։ Բ Օր · ժը · 18 ։ Եա · ժա · 16 ։ ԵրԽՄ. ա · 9 ։

Ե՛ ԲՕր · ՟ · 31 ։

Ի ԳԼ · ՟ · 1 ։ ժբ · 19 ։

Հ ՀՈ 2 ։

Յ ԳԼ · Բ · 15 ։ 23 ։ Մատ · Բ · 20 ։

ՂԳԼ · ժԷ · 9 ։ Թես · Ի · 8 ։ 9 ։

Ճ ԳԼ · Գ · 20 ։

Ո՛ ԳԼ · ՟ · 3 ։ 13 ։ Ի · 12 ։ 35 ։ ժ · 1 ։ ժՂ · 8 ։ Բ Օր · Բ · 30 ։ Ճես · ժա · 20 ։ Եա · կգ · 17 ։ Ճօ՟ · ժբ · · 40 ։ Հառվ · Թ · 18 ։

Յ Ովս · ժա · 1 ։ Հառվ · Ի · 4 ։ Բ Կոր · Ղ · 18 ։

Ն ԵրԽՄ · լա · 9 ։ Ճա՛ · ա · 18 ։

Ն·ք·ՋԲ· 1491

ԼԳՂ· ՅԺ·ՃՅ· ԺԲ· 29։

ԹՈՒ· ԻԲ· 22։

Ա ՅՈՒ· ԺԷ· 14։

ՊՁԱ·Ե·2, 3։

Ղ ՀՄՐ 14։

ՒԳԼ·Գ·1։

ՒՀՄՐ 15, 16։

Ձ ՀՄՐ 8, 9։

Ռ ԳԼ·Գ· 16։

ՐՀՄՐ 16։

Չ ԳԼ·Գ·18։ ՀՄՐ 8, 9։

ՒԳԼ·Գ·16։

Ֆ ԳԼ·Բ·25։ Գ·7։

Ո ՅՈՒ· ԻԳ· 26։ ԳԼ·ԺԲ· 27։ ՒՄՆ· ԻԹ·20։

23 անդրանիկս է։ Եւ քեզի կ'ըսեմ, Իմ որդիս Թող տուր՝ որ իս պաշտէ· բայց թէ որ անիկայ Թող տալ չուզես, ահա ես քու որդիդ՝ Ճանաչանդ քու անդրանիկդ կ'ըսպաննեմ։

24 Եւ եղաւ որ Ճամբան իջած տեղը՝ Տէրը ՒԱնոր պատահեցաւ, և ուզեց

25 Նսպաննել զանիկայ։ Ուստի Սեպհոբա Ցսուր քար մը առաւ, ու իր որդւոյն անթլփատութիւնը թլփատեց, և անոր ոտքերուն ձգեց, ու ըսաւ, Իրաւցնէ դուն ինծի ա-

26 րիւնոտ էրիկ մըն ես։ Նյապես Ցէրը Թող տուաւ զանիկա. անատենը Թլփատութեանը համար Սեպհոբոն ըսաւ, Արիւնոտ էրիկ մըն ես։

27 Եւ Ցէրը ըսաւ Ահարոնին, Գնա անապատը ԼՄովսէսը դիմաւորելու. և անիկայ գնաց, ու ՒԱստուծոյ լեռանը վրայ պատահեցաւ

28 անոր, և համբուրեց զանիկայ։ Եւ Մովսէս Ուպատմեց Ահարոնին՝ Ցէրոջը բոլոր խօսքերը որ խրկեց զինքը, և բոլոր Ձնշանները որ իրեն պատուիրեց։

29 Եւ Մովսէս ու Ահարոն Ռգացին, ու Իսրայէլի որդւոյը բոլոր ծերերը

30 Ժողվեցին։ Ր Եւ Ահարոն Ցէրոջը Մովսէսին ըսած բոլոր խօսքերը զրուցեց անոնց. ու ժողովուրդին

31 առջևը նշանները ըրաւ։ Եւ ժողովուրդը Ցհաւատաց. և երբոր լսեցին Թէ Ցէրը ՒայցելութիՒն ըրած է Իսրայէլի որդւոյը, և Թէ անոնց Ֆվշտի Ձնեղութիւններուն նայած է, Ֆխոնարհեցան ու երկրպագութիՒն ըրին։

ԳԼ· Ե

1 Փարաւոն կը յանդիմանէ Մովսէսը ու Ահարոնը՝ իրենց բերած պատգամին համար, 6 ու Իսրայէլացւոց գործքերը կը ծանրացնէ, 15 և անոնց գանգատը կը մերժէ։ 20 Ուստի Իսրայէլացիք կը գանգատին Մովսէսին ու Ահարոնին։ 22 Մովսէս ալ Աստուծոյ կ'աղաչէ։

1 Ետքը Մովսէս ու Ահարոն Փարաւոնին մտան ու ըսին, Իսրայէլին Եհովայ Աստուածը այսպէս կ'ըսէ, Իմ ժողովուրդս Թող տուր որ անապատին մէջ ինծի

2 ՒՏօնախմբութիՒն ընեն։ Եւ Փարաւոն ըսաւ, Է Եհովան ովՔ է, որ անոր խօսքը մտիկ ընելով Իսրայէլը Թող տամ. Եհովան չեմ ճանչնար, և Է Իսրայէլն ալ չեմ

3 Թողուր։ Եւ անոնք ըսին, Է Եբրայեցւոց Աստուածը մեզի հանդիպեցաւ. հրաման տուր որ իրեք օրուան Ճամբայ անապատը երթանք, ու մեր Եհովայ Աստուծոյն զոհ մատուցանենք, որ չըլլայ Թէ ժանտախտով կամ սրով մեզի դէմ

4 ելլէ։ Եւ Եդիպտոսի Թագաւորը ըսաւ անոնց, Ո՛վ Մովսէս ու Ահարոն՝ ինչո՞ւ ժողովուրդը իրենց գործքերէն ետ կը Թողուք. Երթա-

5 ցէ՛ք աշխատեցէ՛ք։ Եւ Փարաւոն ըսաւ, Ահա հիմա երկրին ժողովուրդը Ղշատ է, ու դուք կը հանդրստացընէք զանոնք իրենց գործքերէն։

6 Եւ Փարաւոն ան օրը ժողովուրդին Է գործավարներուն ու անոնց

7 վերակացուներուն հրամայեց՝ ըսելով, Երեկուան ու մկալ օրուան պէս՝ ալ մկյմըն ալ ժողովուրդին յարդ մի՛ տաք աղիւս շինելու համար. Թող իրենք երթան ու իրենց

8 յարդ ժողվեն։ Եւ աղիւսներուն սակը ինչպէս որ առաջ կը շինէին, անոնց վրայ դրէ՛ք, անկէ մի՛ պակսեցընէ՛ք. ինչու որ ծոյլ են, ուանոր համար կը պոռան՝ ըսելով, Երթանք՝ մեր Աստուծոյն զոհ մատ-

9 տուցանենք։ Թող գործը աս մարդոյը վրայ ծանրանայ, որ անով աշխատին, ու փուճ խօսքերու մի-

10 տիկ չընեն։ Եւ ժողովուրդին գործավարները ու վերակացուները ելան, և ժողովուրդին խօսեցան՝ ըսելով, Փարաւոն ասանկ կ'ըսէ,

11 Ես ձեզի յարդ չեմ տար. Դուք գացէ՛ք, ձեզի յարդ առէ՛ք՝ ուր տեղ որ կրնաք գտնել. բայց ձեր գործէն բան մը պիտի չպակսի։

12 Այսպէս ժողովուրդը Եգիպտոսի բոլոր երկրին մէջ ցրուեցան՝ յարդի տեղ խոզան ժողվելու համար։

13 Եւ գործավարները կը ստիպէին զանոնք՝ ըսելով, Ձեր ամէն օրուան գործը լմընցուցէ՛ք, ինչպէս երբ որ

14 յարդ ունէիք։ Եւ Փարաւոնին գործավարները Իսրայէլի որդւոյը վրայ իրենց դրած վերակացուները ծեծեցին, ու ըսին, Ձեր վրայ դրուած աղիւսներուն սակը երէկ ու այսօր ինչո՞ւ չլմընցուցիք առ-

15 ջինին պէս։ Եւ Իսրայէլի որդւոյը վերակացուները եկան ու Փարաւոնին գողդեցին՝ ըսելով, Ինչո՞ւ քու ծա-

16 ռաներուդ ասանկ կ'ընես։ Քու ծառաներուդ յարդ չեն տար, ու մեզի կ'ըսեն Թէ աղիւսներ շինեցէ՛ք. և ահա քու ծառաներդ ծեծ կերան, ու յանցանքը քու ժողո-

17 վուրդին է։ Եւ անիկայ ըսաւ, Ծոյլ էք դուք՝ ծոյլ. անոր համար կ'ըսէք Թէ երթանք՝ Ցէրոջը

18 զոհ մատուցանենք։ Ուստի գացէ՛ք հիմա բանեցէ՛ք, ու ձեզի յարդ պիտի չտրուի, բայց աղիւս-

19 ներուն սակը պիտի տաք։ Եւ Իսրայէլի որդւոյը վերակացուները ինքզինքնին փորձանքի մէջ տեսան, երբոր ըսուեցաւ Թէ Ամէն

Ն·ք·ՋԲ· 1491

ՒԳԼ·ա·11։

ՂԳԼ·ա·7, 9։

Ի ԳԼ·ա·11·

Ն · ք · ՌՀ · 1491

օրուան ձեր վրայ դրուած աղիւա-
20 ներուն Թիւէն չպակսեցընէք ։ Եւ
Փարաւոնէն դուրս եկած ատեննին՝
հանդիպեցան Մովսէսին ու Ահա-
րոնին , որ զիրենք դիմաւորելու կը
21 սպասէին . Երբ ըսին անոնց , Ցերը
ձեզի նայի ու դատէ . ինչու որ
Ի գարշելի ըրիք մեր հոտը Փարաւո-
նին առջեւը , ու անոր ծառաներուն
առջեւը , մեզ սպանդնելու համար
անոնց ձեռքը սուր տալով ։
22 Եւ Մովսես Ցերոջը դարձաւ ու
ըսաւ , Ո՛վ Ցեր , ինչո՞ւ աս ժո-
ղովուրդը փորձանքի մէջ ձգեցիր ,
23 և ես ինչո՞ւ խրկեցիր . Վասն զի
քանի որ քու անունովդ Փարաւո-
նին զրուցելու եկեր եմ , անկէ ասդ
ժողովուրդը փորձանքի մէջ ձգեց .
ու դուն բնաւ չփրկեցիր քու ժո-
ղովուրդդ ։

ԳԼ · Զ

1 Ետեւած իր խոստումնիքը կը նորոգէ՝ իր Ե-
հովայ անունը յայտնելով ։ 14 Ազգաբանու-
թիւն Ռուբենի , 15 Շմաւոնին , 16 Ղեւիի՝
ուսկից ար Մովսես ու Ահարոն եղան ։

1 Եւ Ցերը ըսաւ Մովսէսին , Փա-
րաւոնին ինչ ընելիքդ հիմա պի-
տի տեսնես . որ Հզօր ձեռքով
պիտի թողու զանոնք , ու Հզօր
ձեռքով Ի պիտի վռնտէ զանոնք
2 իր երկրէն ։ Եւ Ետեւած խօսե-
ցաւ Մովսէսին ու ըսաւ անոր ,
3 Ես եմ ԵՀովան . Եւ Աբրահամին՝
Իսահակին ու Յակոբին Ա Ամենա-
կարող Ետեւուծոյ անունովս երե-
ցայ . բայց իմ Ը ԵՀովայ անունովս
4 անոնց չյայտնուեցայ Ի Եւ ես ա-
նոնց հետ իմ ուխտս հաստատեցի ,
Ղ որ անոնց տամ քանանու երկի-
րը , անոնց օտարութեան երկիրը՝
5 ուր որ պանդխտացան ։ Եւ Ի լը-
սեցի ալ Իսրայէլի որդւոցը հառա-
չանքը , որ Եգիպտացիները ծառա-
յեցուցին . ու իմ ուխտս յիշեցի ։
6 Անոր համար Իսրայէլի որդւոցը ը-
ոէ , Ես եմ ԵՀովան . և Ես ձեզ
Եգիպտացւոց ծանր գործքերուն
տակէն պիտի հանեմ , ու ձեզ
անոնց ծառայութենէն պիտի ա-
զատեմ , և Ի ձեզ երկընդած բա-
զուկով ու մեծ դատաստաններով
7 պիտի փրկեմ . Եւ Ի ձեզ ինծի
ժողովուրդ պիտի առնեմ , ու
Ե ձեզի Աստուած պիտի ըլլամ . և
պիտի գիտնաք որ ձեզ Ի Եգիպտա-
ցւոց ծանր գործքերուն տակէն Հա-
նող Ցերը՝ ձեր Աստուածը ես եմ ։
8 Եւ ձեզ ան երկիրը պիտի տանիմ ,
որն որ Աբրահամին՝ Իսահակին ու
Ցակոբին տալու Ծ՝ երդում ըրի՝ , ու
ան ձեզի ժառանգութիւն ըլլալու
9 պիտի տամ . ես եմ Ցերը ։ Եւ
Մովսես Իսրայէլի որդւոցը ասանկ
զրուցեց . Ի բայց անոնք հոգիի նե-
ղութենէն ու գործին ծանրութե-
նէն մտիկ չըրին Մովսէսին ։
10 Եւ Ցերը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
11 սելով , Մտիր՝ խօսէ Եգիպտոսի
Փարաւոն Թագաւորին՝ որ Իսրա-
յէլի որդիքը իր երկրէն արձակէ ։
12 Եւ Մովսես խօսեցաւ Ցերոջը
առջեւը՝ ըսելով , Ահա Իսրայէլի
որդիքը Ո ինծի մտիկ չըրին , հապա
Փարաւոն ինծի ինչպես մտիկ պի-
տի ընէ . որ Ես † ծանրաբեռնու եմ ։
13 Եւ Ցերը խօսեցաւ Մովսէսին ու Ա-
հարոնին , ու հրաման ըրաւ անոնց՝
որ Իսրայէլի որդւոցը ու Եգիպտոսի
Փարաւոն Թագաւորին երթան , Իս-
րայէլի որդիքը Եգիպտոսի երկրէն
հանելու համար ։
14 Անոնց հայրերուն տուներուն
գլուխները ասոնք են . Ղ Իսրայէլին
անդրանկնը Ռուբենին որդիքը՝
Ենովք , Փաղղուս , Եսրոն և Քար-
մի . ասոնք են Ռուբենին տոհմերը ։
15 Եւ Ֆ Շմաւոնին որդիքը՝ Ցամուէլ ,
Ցամին , Ոհադ , Ցաքին , Սահաւ ,
և Քանանացի կնկանը որդին Սա-
ւուղ . ասոնք են Շմաւոնին տոհ-
16 մերը ։ Եւ Ո Ղեւիին որդւոցը ա-
նուանները իրենց ծնունդներուն հա-
մեմատ ասոնք են . Գերսոն , Կա-
հաթ և Մերարի ։ Եւ Ղեւիին
կենացը տարիները հարիւր երեսուն ,
17 ութեօթը տարի եղան ։ Գերսոնին
որդիքը իրենց տոհմերուն համե-
18 մատ՝ Ղոբնի ու Սեմէի էին ։ Եւ
Կահաթին որդիքը՝ Ամրամ , Իսա-
հառ , Քերրոն ու Ողզիէլ ։ Եւ Կա-
հաթին կենացը տարիները հարիւր
19 երեսունւերեք տարի եղան ։ Եւ
Մերարիին որդիքը՝ Մողղի ու
Մուսի . Ղեւիին տոհմերը իրենց
ծնունդներուն համեմատ ասոնք են ։
20 Եւ Ամրամ իր հօրաքրոջը Ցո-
քեդը իրեն կնիկ առաւ , որ ծնաւ
իրեն Ահարոնը ու Մովսէսը ։ Եւ
Ամրամին կենացը տարիները հարիւր
21 երեսունւեօթը տարի եղան ։ Եւ
Իսահառին որդիքը՝ Կորխ , Նա-
22 փեկ և Զիքրի ։ Եւ Ոզզիէլին որ-
դիքը՝ Միսայէլ , Եղիսափան և
23 Սէթրի ։ Եւ Ահարոն իրեն կնիկ ա-
ռաւ Ի Ամինադաբին աղջիկը՝ Նա-
ասոնին քոյրը Եղիսաբեթը , և ծնաւ
իրեն Նադաբը ու Աբիհուդը , Եղե-
24 ազարը ու Իթամարը ։ Եւ Կորխին
որդիքը՝ Ասիր , Եղկանա և Աբիա-
սափ . ասոնք են Կորխեցւոց տոհ-
25 մերը ։ Եւ Ահարոնի որդին Եղիա-
զար Փուտիելի աղջիկներէն իրեն
կնիկ առաւ , և Ծնաւ իրեն Փենե-
հէսը . ասոնք են Ղեւտացւոց հայ-
րերուն գլուխները իրենց տոհմե-
րուն համեմատ ։

Ն · ք · ՌՀ · 1491

Ի ԳԼ · Ե · 21 ։

Ը ԳԼ · Զ · 9 ։

Ի Ած · Լ՞ · 30 ։ Ա Թագ · Ժ · 4 ։ Իե · 12 ։ Բ Թագ · Ժ · 6 ։ ԱՄՆ · ԺԲ · 6 ։

Ձ ԳԼ · Զ · 10 ։

Ի Ած · Ժե · 1 ։ Լե · 11 ։ Խը · 3 ։

Ր ԳԼ · Դ · Ի՛ · 1 ։ Սաղ · Կը · 4 ։ Ժ · 18 ։ Ցօհ · Ը · 58 ։ Ցայտ · ա · 4 ։

Ի Ած · Ժե · 18 ։ Ժե · 4, 7 ։

Ն Ած · Ժե · 8 ։ Իը · 4 ։

Ի ԳԼ · Բ · 24 ։

Ը Հմ 2 ։ 8 ։ 29 ։

Ի ԳԼ · Է · 17 ։ Ե · 4 ։ Բ Օր · Իդ · 8 ։ Ա Պտ · Ա · 6 ։ Ճզ · 11 ։ 12 ։

Ժ ԳԼ · Ժե · 18 ։ Բ Օր · Ե · 8 ։ ԱՄՆ · Ժե · 21 ։ Նեհ · ա · 10 ։

Ի Բ Օր · Է · 20 ։ Ե · 6 ։ Ժ · 2 ։ Իզ · 18 ։ Բ Թագ · Ե · 24 ։

Կ Ած · Ժե · 7 ։ 8 ։ ԳԼ · ԻԹ · 45, 46 ։ Բ Օր · ԻԹ · 18 ։ Ցայտ · իա · 7 ։

Ի ԳԼ · Ե · 4 ։ 5 ։ Սաղ · Ա · 6

Ծ Ած · Ժե · 18 ։ Իզ · 3 ։ Իը · 18 ։ Լե · 12 ։

* Եբր · Ձեզ քո վրէդ տե · ան · Ած · Ժ · 22 ։ Բ Օր · Լ · 40 ։

Ն · ք · ՌՀ · 1491

Ի ԳԼ · Ե · 21 ։

Հ Հմր 9 ։

Ֆ Հմր 30 ։ ԳԼ · Է · 10 ։ Ե · ըսմ · ա · 6 ։

† Եբր · ան · Թևիա պակասնեն · բով

Ղ Ած · Խզ · 9 ։ ա ՄՆ · Ե · 8 ։

Ա Ած · Զ · 24 ։ Ծ · Խզ · 10 ։

Ց ա ՄՆ · Զ · 24 ։ Ծ · Խզ · 10 ։

Ց Ած · Խզ · 11 ։ Թագ · Է · 17 ։ ա ՄՆ · Է · 1 ։ 16 ։

1619

Յ ա ՄՆ · Է · 17 ։ Իդ · 7 ։

Ն Թագ · Իզ · 57 ։ ա ՄՆ · Է · 2 ։ 18 ։

Ւ ա ՄՆ · Է · 19 ։ Իզ · 21 ։

Ա ԳԼ · Բ · 1 ։ 2 ։ Թագ · Իզ · 59 ։

Ւ Թագ · Ժէ · 1 ։ ա ՄՆ · Է · 37 ։ 38 ։ Ղ Ւե · Ժ · 4 ։ Թագ · Է · 30 ։

Իբբ 1530

Ւ Հ Ած · Գ · 19 ։ 20 ։ ա ՄՆ · Բ · 10 ։ Մ ած · ա · 4 ։

Ա Ղե · Ժ · 1 ։ Թագ · Է · 3 ։ Իզ · 60 ։ ա ՄՆ · Է · 3 ։ Իզ · 1 ։

Ա Թագ · Իզ · 11 ։

Վ Թագ · Իե · 7 ։ 11 ։ Ցեռ · Իզ · 33 ։

Ն · Ք · ՂԴ · 1491

գ ՀԺՐ 18 ։
բ ՎԿ · Ե · 4 ։ Ժբ · 17 · 51 ։ Թոռ · ԼԳ · 1 ։
ց ՀԺՐ 18 ։ ԳԼ · ԼՐ · 7 ։ ԼԳ · 1 ։ Սաղ · ՀԵ · 20 ։
ա ԳԼ · Ե · 1 ։ 3 ։ Է · 10 ։
ե ՀԺՐ 2 ։
զ ՀԺՐ 11 ։ ԳԼ Է · 2 ։
ը ՀԺՐ 19 ։ ԳԼ · Ը · 10 ։
* ԵՒ ։ ան. Թվ. պատ. ներով

26 Ասոնք են ան Ահարոնը ու Մովսէսը՝ * որոնց ըսաւ Տէրը , Իսրայէլի որդիքը իրենց † զօրքերովը Եգիպտոսէն հանեցէք ։ 27 Իսրայէլի որդիքը ‡ Եգիպտոսէն հանելու համար՝ ՚Եգիպտոսի փարաւոն թագաւորին խօսողները ասոնք են . ան Մովսէսը ու Ահարոնը ։

28 Եւ ան օրը որ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ Եգիպտոսի երկրին մէջ , 29 Ան ատենը Տէրը Մովսէսին զրուցեց ըսելով , ‡ Ես եմ Եհովան . ։ ամէն ինչ որ քեզի կ՚ըսեմ , Եգիպտոսի 30 Փարաւոն թագաւորին խօսէ ։ Եւ Մովսէս Տէրոջը առջևը ըսաւ , Ահա ։ես * ծանրաբեռնու եմ , ու Փարաւոն ի՞նչպէս մտիկ պիտի ընէ ինծի ։

ԳԼ · Է

1 Աստուած կը քաջալերէ Մովսէսը որ համարձակ Փարաւոնին առջև երթայ ։ 7 Մովսէսին տարիքը ։ 8 Անոր գաւազանը օձ կ՚ըլլայ ։ 11 Մոգերն ալ նոյն բանը կ՚ընեն ։ 18 Փարաւոնին սիրտը կը կարծրանայ ։ 19 Գետին ջուրը արիւն կը դառնայ ։

1 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Նայէ , քեզ ՚Փարաւոնին աստուած ըրի , ու քու եղբայրդ Ահարոնը 2 ‡ քու մարգարէդ ըլլայ . Դուն ։խօսիս ան ամէնը՝ որ քեզի կը հրամայեմ , և քու եղբայրդ Ահարոն Թող խօսի Փարաւոնին՝ որ Իսրայէլի որդիքը իր երկրէն 3 արձակէ ։ Եւ ես ՚Փարաւոնին սիրտը պիտի խստացընեմ , ու իմ Նշաններս և հրաշքներս Եգիպտոսի երկրին մէջ ՚պիտի շատցընեմ ։ 4 Եւ Փարաւոն ձեզի մտիկ պիտի չընէ . ու ։ես իմ ձեռքս Եգիպտոսի վրայ պիտի ձգեմ , և իմ զօրքերս՝ իմ ժողովուրդս Իսրայէլի որդիքը ։մեծ դատաստաններով պիտի հանեմ 5 Նէմ Եգիպտոսի երկրին ։ Եւ ‡ երբ որ իմ ձեռքս Եգիպտոսի վրայ երկնցընեմ՝ ու Իսրայէլի որդիքը անոնց մէջէն հանեմ , ‡ պիտի գիտնան Եգիպտացիք Թէ ես եմ Տէրը ։ 6 Եւ Մովսէս ու Ահարոն ‡ Տէրոջը իրենց պատուիրածին պէս ըրին . ա- 7 նանկ ըրին ։ Եւ Մովսէս ։ութսուն տարեկան էը , ու Ահարոն ։ութսունհինգ տարեկան էր , երբոր Փարաւոնին հետ խօսեցան ։

8 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու 9 Ահարոնին՝ ըսելով , Երբոր Փարաւոն ձեզի խօսի ու ըսէ , ‡ Ձեզի համար հրաշք ցուցուցէք . ան ատենը Ահարոնին ըսես Թէ ‡ Գաւազանդ առ , ու Փարաւոնին առջևը նետէ . ։ անիկայ վիշապ պիտի 10 ըլլայ ։ Եւ Մովսէս ու Ահարոն մտան Փարաւոնին՝ ու ։ Տէրոջը պատուիրածին պէս ըրին . և Ահարոն իր գաւազանը նետեց Փարաւոնին առջևը ու անոր ծառաներուն 11 առջևը , և ։ վիշապ եղաւ ։ Եւ Փարաւոն ալ իմաստունները ու ։ կախարդները կանչեց . և Եգիպտոսի մոգերը՝ անոնք ալ ։ իրենց կախարդութիւններովը անանկ ըրին . Եւ 12 ամէն մէկը իր գաւազանը նետեց , ու անոնք վիշապներ եղան . բայց Ահարոնին գաւազանը անոնց գաւազանները կլլեց ։ Եւ Փարաւոնին սիրտը կարծրացաւ , ու անոնց մըտիկ չըրաւ , ‡ ինչպէս որ Տէրը ըսեր էր ։

14 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին ։ Փարաւոնին սիրտը խստացաւ . ժողովուրդը 15 վռնդք արձակել չուզեր ։ Առտուանդ Փարաւոնին գնա . ահա անիկայ դէպ ՚ի ջուրը կ՚ելլէ . ու դուն գետին եզերքը անոր դիմացը կայնէ , և ան ։ օձ դարձած գաւազանը 16 զանը ձեռքդ առ , ու ըսէ անոր , Եբրայեցւոց Եհովայ Աստուածը իս քեզի խրկեց՝ ըսելով , Արձակէ իմ ժողովուրդս՝ ։որ ինծի պաշտօն անապատին մէջ . և ահա մինչև հի- 17 մա մտիկ չըրիր ։ Այսպէս կ՚ըսէ Տէրը , Ասով գիտնաս Թէ ես եմ Տէրը . ահա ես իմ ձեռքս եղած գաւազանով գետին մէջի ջուրերուն պիտի զարնեմ , ու ։ արիւն ։պիտի 18 դառնան . Եւ գետին մէջ եղած ձուկերը պիտի մեռնին , ու գետը պիտի հոտի . և Եգիպտացիք ՚պիտի զզուին գետէն ջուր խմելու ։

19 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Ըսէ Ահարոնին ։ գաւազանդ առ , ու ՚ձեռքդ երկնցուր Եգիպտացւոց ջուրերուն վրայ , անոնց առուներուն վրայ , անոնց գետերուն վրայ , ու անոնց լճերուն վրայ , և անոնց բոլոր ջրակուտակներուն վրայ՝ որ արիւն ըլլան . ու Եգիպտոսի բոլոր երկրին մէջ՝ փայտէ ու քարէ ամաններուն մէջն ալ ։՚արիւն ըլ- 20 լան ։ Եւ Մովսէս ու Ահարոն Տէրոջը պատուիրածին պէս ըրին . և ։գաւազանը վերցուց , ու Փարաւոնին առջևը և անոր ծառաներուն առջևը գետին մէջի ջուրերուն զարկաւ , և գետին մէջի բոլոր ՚ջուրը- 21 րը արիւն դարձան ։ Եւ գետին մէջ եղած ձուկերը մեռան , ու գետը հոտեցաւ , և Եգիպտացիք ։չէին կրնար գետէն ջուր խմել . ու Եգիպտոսի բոլոր երկրին մէջ արիւն կար ։ 22 ‡ Եւ Եգիպտոսի մոգերն ալ իրենց կախարդութիւններովը անանկ ըրին . և Փարաւոնին սիրտը կարծրացաւ , ու ՚Տէրոջը ըսածին պէս 23 անոնց մտիկ չըրաւ ։ Եւ Փարաւոն դարձաւ ու իր տունը եկաւ , ու 24 † ասա ալ անոր սրտին չդպաւ ։՚՚ ։ Եւ բոլոր Եգիպտացիք գետին բոլոր-

Ն · Ք · ՂԴ · 1491

հ ԳԼ · Է · 3 ։
ձ ԲՏՄ · Է · 8 ։
Ղ Ծն · ԽԱ · 8 ։
ճ ՀԺՐ 22 ։ ԳԼ · Ը · 7 ։ 18 ։
յ ԳԼ · Է · 21 ։ ՀԺՐ 4 ։
ն ԳԼ · Ը · 15 ։ Ա · 1 , 20 , 27 ։
շ ԳԼ · Է · 18 ։
՚՚ ԳԼ · Է · 12 ։ 18 ։ Է · 1 , 3 ։
չ ԳԼ · Է · 2 ։ ՀԺՐ 6 ։
ո Ցայտ · Ժղ · 4 , 6 ։
Ղ ԳԼ · Է · 9 ։
՚՚ ՀԺՐ 24 ։
՚՚ ԳԼ · Ը · 5 ։ 6 ։ 16 ։ Բ · 22 ։ Ա · 12 , 21 ։ ԺԱ · 21 , 26 ։
Ղ ԳԼ · ԺԱ · 5 ։
Թ Սաղ · ՀԸ · 44 ։ ՃԸ · 29 ։
բ ՀԺՐ 18 ։
ց ՀԺՐ 11 ։
՚՚ ՀԺՐ 8 ։
Ի ԵՒ ։ իր սիրտը առ բանիս վայ չդրաւ ։

տիքը փորեցին խմելու ջուրի համար. ինչու որ գետին ջուրէն չէին
25 կրնար խմել։ Եւ Տէրը գետը զարնելէն ետքը՝ եօթը օրը լմընցաւ։

ԳԼ. Ը

1 Եգիպտոսին վրայ գորտեր կը խրկուին։ 8 Փարաւոն կ'աղաչէ Մովսէսին։ 12 Մովսէսն ալ աղօթքով զանոնք կը վերցնէ։ 16 Եւթը փոշին գէպ ի երկինքը կը ցանէ, ու մուն կ'ընէ. իսկ մոգերը չեն կրնար նոյնը ընել։ 20 Շանաճանճին հարուածը։ 25 Փարաւոն քիչ մը կը համոզուի. 32 սակայն նորէն կը խաբուի։

1 Յետ Տէրը ըսաւ Մովսէսին, Փարաւոնին մոտիր ու ըսէ անոր, Տէրը այսպէս կ'ըսէ, Արձակէ իմ ժո-
2 ղովուրդս՝ որ պաշտեն զիս։ Եւ թէ որ չ'ուզես արձակել չուզես, ահա ես քու բոլոր սահմաններդ գորտե-
3 րով պիտի զարնեմ։ Եւ գետը շատ գորտեր պիտի հանէ, ու անոնք պիտի ելլեն, ու քու տանդ և ննջարանիդ ու քու մահիճիդ վրայ ու ծառաներուդ տուներուն և քու ժողովուրդիդ՝ ու քու թոնիրներուդ և խմորի տաշտերուդ։
4 Քէզ պիտի մտնեն։ Եւ գորտերը քու վրադ և ժողովուրդիդ վրայ ու բոլոր ծառաներուդ վրայ պիտի ելլեն։

5 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին, Ահարոնին այսպէս ըսէ, Ուռտներուն վրայ՝ գետերուն վրայ՝ ու լճերուն վրայ ձեռքդ երկնցուր քու գաւազանովդ, ու Եգիպտոսի երկրին
6 վրայ գորտեր հանէ։ Եւ Ահարոն երկինքնգուց իր ձեռքը Եգիպտոսի ջուրերուն վրայ, և գորտերը ելան ու Եգիպտոսի երկիրը ծածկե-
7 ցին։ Եւ մոգերն ալ իրենց կախարդութիւններովը անանկ ըրին, ու Եգիպտոսի երկրին վրայ գորտեր հանեցին։

8 Եւ Փարաւոն կանչեց Մովսէսը ու Ահարոնը և ըսաւ, Աղաչեցէք Տէրոջը՝ որ ինծմէ ու իմ ժո-
9 ղովուրդէս վերցընէ գորտերը, ու ժողովուրդը պիտի արձակեմ որ Տէրոջը զոհ մատուցանեն։ Եւ Մովսէս ըսաւ Փարաւոնին, Ինծմով մը որոշէ ինձի, թէ երբ քեզի համար ու ծառաներուդ համար և ժողովուրդիդ համար աղաչեմ, որ քեզմէ ու քու տուներէդ գորտերը կորսուին, ու միայն գետին մէջը մնան։
10 Եւ անիկայ ըսաւ, Վաղը։ Եւ ինքը ըսաւ, Քու խօսքիդ պէս ըլլայ, որ գիտնաս թէ մեր Եհովայ
11 Աստուծոյն պէս չկայ։ Եւ քեզմէ ու քու տուներէդ և քու ծառաներէդ ու քու ժողովուրդէդ գորտերը պիտի վերնան. միայն գետին մէջը պիտի մնան։
12 Եւ Մովսէս ու Ահարոն Փարաւոնին քովէն ելան։ ու Մովսէս Տէրոջը աղաղակեց՝ ան գորտերուն համար՝ որ Փարաւոնին վրայ բերեր էր։
13 Եւ Տէրը Մովսէսին ըսածին պէս ըրաւ. ու տուներէն, բակերէն և
14 արտերէն գորտերը մեռան։ Եւ զանոնք դիզ դիզ ժողվեցին զանոնք, ու
15 երկիրը հոտեցաւ։ Բայց երբոր Փարաւոն հանգստութիւն ըլլալը տեսաւ, Իր սիրտը խստացուց, ու անոնց մտիկ չըրաւ՝ Տէրոջը ըսածին պէս։

16 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին, Ըսէ Ահարոնին, Քու գաւազանդ երկընցուր, ու երկրի հողին զարկ, որ Եգիպտոսի բոլոր երկրին վրայ
17 մուն ըլլայ։ Եւ անանկ ըրին. քանզի Ահարոն իր գաւազանովը իր ձեռքը երկընցուց, ու երկրի հողին զարկաւ, և մարդոց վրայ ու անասուններուն վրայ մուն եղաւ. Եգիպտոսի բոլոր երկրին վրայ երկ-
18 րին բոլոր հողը մուն եղաւ։ Եւ մոգերն ալ իրենց կախարդութիւններովը այնպէս ըրին՝ որ մուներ հանեն, բայց չկրցան. այսպէս մարդոց ու անասուններուն վրայ
19 մուն եղաւ։ Եւ մոգերը ըսին Փարաւոնին, Ա՛ս Աստուծոյ մատն է. և Փարաւոնին սիրտը կարծրացաւ, ու անոնց մտիկ չըրաւ Տէրոջը ըսածին պէս։

20 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին, Առտուընդ կանուխ ելլէ, ու Փարաւոնին առջևը կայնէ. (ահա անիկայ դէպ ի ջուրը կ'ելլէ.) և ըսէ անոր, Տէրը այսպէս կ'ըսէ, Արձակէ իմ ժողովուրդս որ զիս պաշ-
21 տեն. Հապա թէ որ իմ ժողովուրդս չարձակես, ահա ես քու վրադ ու քու ծառաներուդ վրայ և քու ժողովուրդիդ վրայ՝ ու քու տուներուդ վրայ շանաճանճ պիտի խրկեմ, և Եգիպտացւոց տուները շանաճանճով պիտի լեցուին, նաև ան գետինը՝ որուն վրայ անոնք կ'
22 ապրին։ Եւ ան օրը իմ ժողովուրդիս բնակած Գեսեմի երկիրը պիտի որոշեմ, ու հոն շանաճանճ պիտի չըլլայ. որ գիտնաս թէ երկրին
23 մէջտեղը ես եմ Տէրը։ Եւ իմ ժողովուրդիս ու քու ժողովուրդիդ մէջ խարտութիւն պիտի դնեմ. վաղը
24 սա նշանը պիտի ըլլայ։ Եւ Տէրը այնպէս ըրաւ. ու Փարաւոնին տանը՝ և անոր ծառաներուն տուներուն՝ ու Եգիպտոսի բոլոր երկրին վրայ չատ շանաճանճ եկաւ. ու շանաճանճին պատճառով երկիրը աւրուելու։

25 Եւ Փարաւոն կանչեց Մովսէսը ու Ահարոնը և ըսաւ, Գացէք ձեր Աստուծոյն զոհ մատուցէք

Ն. Ք. ԶԴ. 1491

Ա Մոր. 30։ Գլ. Թ. 33։ Ա. 18։ Լբ. 11։ Ճակ. Ե. 16, 17, 18։

Ի Ա Պղ. Ա. 11։

Լ Գլ. Ե. 14։

Ա Գլ. Գ. 12, 18։

* Կամ ալիւր

Ի Սպ. Ա. 31։

Բ Գլ. Է. 14։ Թ. 2։

Է Ցայս. Ա. 13։

Դ Սպ. Ա. 30։

Ա Գլ. Ե. 11։

Ե Գլ. Ե. 19։

Ղ Սպ. Կր. 45։ Ա. 30։

Կ Գլ. Է. 11։

Ը Գլ. Թ. 28։ Ա. 17։ Թուա. Ի. 7։ գ Թագ. Ա. 6։ Գոր. Բ. 24։

Ժ Գլ. Թ. 14։ Բ Օր. Լբ. 26։ Բ Թագ. Է. 22։ ա Մն. Ա. 20։ Սպ. Ձղ. 8։ Ես. Ի. 9։ Ե. Բեմ. Ա. 6։ 7։

Ա Մոր. Թ. 4, 6։ 26։ Ա. 23։ Ա. 6, 7։ Ա. 13։

Ի Ա Պղ. Կր. 45։ Ա. 31։

Ն·Ք·ՂԲ· 1491

Ն՝Ծ·խգ· 32 ։ խղ· 34 ։ բ Օր· է·25, 26 ։ Ժբ ։ 31 ։

ՀԳԼ·Ե·18 ։

Ա·ԳԼ·Է·12 ։

ՀՀԹ 8 ։ ԳԼ· Թ·28 ։ Է Թագ·Ժգ· 6 ։

ՂՀՄ·15 ։

ՂՀՄ 12 ։

Ա՜ՀՄ 15 ։ ԳԼ·Գ·21 ։

26 աս երկրին մէջ ։ Եւ Մովսէս ըսաւ , Արժան չէ ասանկ ընել · ինչու որ Եգիպտացւոց գարշելի սէլաոաձներէը Տէրոջը մեր Աստուծոյն զոհ պիտի մատուցանենք · թէ որ Եգիպտացւոց գարշելի սէլաոաձներէը իրենց աչքին առջեւը զոհ մատուցանելու ըլլանք ,

27 պիտի չքարկոծի՞ն մեզ ։ Մենք ։ ի-րենք օրուան ճամբայ պիտի երթանք անապատին մէջ , ու զոհ պիտի մատուցանենք մեր Տէր Աստուծոյն , ինչպէս որ ՚ինքը մեզի պատուիրէ ։

28 Եւ Փարաւոն ըսաւ , Ես ձեզ Թող կու տամ որ երթաք անապատին մէջէր եհովայ Աստուծոյն զոհ մատուցանէք , միայն թէ շատ հեռու չերթաք · Հինծի համար աղաչեցէք ։

29 Եւ Մովսէս ըսաւ , Ահա ես քու քովէդ կ՚ելլեմ ու Տէրոջը կ՚աղաչեմ՝ որ վաղը Փարաւոնէն՝ անոր ծառաներէն ու անոր ժողովուրդէն շանաճանճը երթայ · բայց Փարաւոն ՚ի մէյմին ալ դէզ չխաբէ՝ ժողովուրդը Թող չտալով Տէրոջը զոհ մատուցանելու ։ Եւ Մովսէս Փարաւոնին քովէն եկաւ , ու Հ Տէրոջը

31 աղաչեց ։ Եւ Տէրը Մովսէսին խօսքին պէս ըրաւ , ու Փարաւոնէն՝ անոր ծառաներէն և անոր ժողովուրդէն շանաճանճը վերցուց · մէկ

32 հատ մըն ալ չմնաց ։ Եւ Փարաւոն անդամին ալ ՚իր սիրտը խստացուց , ու ժողովուրդը չարձակեց ։

Գ Լ · Ք

1 Անասնոց մահը ։ 8 Ճուանքներու ու խաղաւարտներու հարուածքը ։ 22 Կարկուրը ։ 27 Փարաւոն կարկուտին համար կ՚աղաչէ Մովսէսին · 35 սակայն դարձեալ անոր սիրտը կը կարծրանայ ։

1 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , ՚Փարաւոնին մոտիր ու խօսէ անոր , Եբրայեցւոց Տէր Աստուածը այսպէս կ՚ըսէ · Արձակէ իմ ժողովուրդս որ ինծի պաշտեն ։ Քանզի թէ որ Հ դուն արձակել չուզես , ու տակաւին պինդ բռնես զանոնք ,

3 Ահա Տ Տէրոջը ձեռքը դաշտին մէջ եղած քու հօտերուդ վրայ ըլլալով , ձիերուն՝ էշերուն՝ ուղտերուն՝ արջառներուն ու ոչխարներուն վրայ խիստ սաստիկ կոտորած պիտի ըլլայ ։

4 Եւ Տէրը Իսրայէլի հօտերուն ու Եգիպտոսի հօտերուն մէջտեղը պիտի զատէ · և Իսրայէլի որդւոցը մէկ

5 հատ անասունը պիտի չմեռնի ։ Եւ Տէրը ժամանակ որոշեց՝ ըսելով , Վաղը Տէրը աս բանը պիտի ընէ երկրին

6 վրայ ։ Եւ հետեւեալ օրը Տէրը աս բանը ըրաւ , ու Եգիպտացւոց Հ բոլոր հօտերը մռնաւ · բայց Իսրայէլի որդւոցը հօտերէն մէկը չմեռաւ ։

7 Եւ Փարաւոն մարդ խրկեց , ու ահա Իսրայէլի հօտերէն մէկն ալ մեռած չէր · և Ը Փարաւոնին սիրտը խստացաւ , ու ժողովուրդը չարձակեց ։

Ն·Ք·ՂԲ· 1491

ՂԳԼ·Ե·14 ։ Բ·32 ։

8 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին ու Ահարոնին , Առէք ձեզի ձեռքերնիդ լեցուն Ծոցի մխիր , և Մովսէս զայն ՚ի երկինքը ցանէ ան՝ Փարաւոնին

9 առջեւը ։ Ու Եգիպտոսի բոլոր երկրին մէջ փոշի պիտի ըլլայ , ու Եգիպտոսի բոլոր երկրին մէջ մարդոց ու անասուններուն վրայ Ի խաղաւարտներ հանող ուռեցքներ պիտի

Ի Ցայտ·Ժգ· 2 ։

10 ըլլայ ։ Եւ Ծոցի մխիրը առին , ու Փարաւոնին առջեւը կայնեցան · և Մովսէս զայն ՚ի երկինքը ցանեց ան , ու մարդոց և անասուններուն վրայ

ԸՔ Օր· իբ· 27 ։

11 եղաւ ։ Եւ Ի մոգերը ուռեցքներուն պատճառովը չկրցան կայնիլ Մովսէսին առջեւը · ինչու որ ուռեցքները մոգերուն վրայ ալ ու բոլոր

Ի ԳԼ· Բ·18, 19 ։ Բ Տիմ· Գ·9 ։

12 Եգիպտացւոց վրայ ալ եղաւ ։ Եւ Տէրը կարծրացուց Փարաւոնին սիրտը · ու անոնց մտիկ չըրաւ , Ի ինչպէս որ Տէրը Մովսէսին ըսեր էր ։

Ժ ԳԼ·Դ·21 ։

13 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Կանուխ ելիր , ու Փարաւոնին առջեւը կայնէ , ու անոր ըսէ , Եբրայեցւոց Տէր Աստուածը ասանկ կ՚ըսէ · Արձակէ իմ ժողովուրդս որ

Ի ԳԼ· Բ· 20 ։

14 իս պաշտեն · Քանզի աս անգամ իմ բոլոր հարուածներս պիտի խրկեմ քու *վրադ և քու ծառաներուդ ու քու ժողովուրդիդ վրայ · Նր գիտնաս թէ քոլոր երկրի մէջ

*ՆԷբ· ՀԸԸ· միջ վրայ ։

ԼԳԼ· Ը·10 ։

15 ինծի պէս չկայ ։ Քանզի հիմա Ի իմ ձեռքս պիտի երկինցընեմ՝ որ քեզ ու քու ժողովուրդդ ժանտախտով զարնեմ , ու երկրէն պիտի

Ի ԳԼ·Դ·20 ։

16 կորսուիս ։ Եւ Ծ սաոր համար քեզ վերցուցի՝ որ իմ զօրութիւնս քեզմով ցուցընեմ , ու բոլոր երկրի մէջ

Ծ Հռով· Թ· 17 ։ Տիմ Գ· Ժգ· 17 ։ Ա՜ակ· Ժգ· 4 ։ ա Պետ· Բ·9 ։

17 իմ անունս պատմուի ։ Դուն տակաւին իմ ժողովուրդիս դէմ կենալով՝ պիտի չարձակե՞ս զանոնք ։

18 Ահա ես վաղը աս ատեն խիստ սաստիկ կարկուտ պիտի տեղամ , որ անոր պէս Եգիպտոսի մէջ եղած չէ անոր հաստատուած օրէն մինչև

19 հիմա ։ Եւ հիմա հա՛յդ խրկէ , ամ ժողովէ քու հօտերդ՝ ու ինչ որ ունես դաշտին մէջ · Ժողովի ամէն մարդ ու անասուն որ դաշտին մէջ գտնուի՝ ու տուները ժողոված չըլլայ , անոնց վրայ կարկուտ պիտի

20 իջնէ , ու պիտի մեռնին ։ Փարաւոնին ծառաներէն ով որ Տէրոջը խօսքէն կը վախնար՝ իր ծառաները ու հօտերը տուներու մէջ ժողվեց ։

21 Եւ ով որ Տէրոջը խօսքին ուշադրութիւն չըրաւ , իր ծառաները ու

ՆԴՔ·ՂԲ· 1491

իր հօտերը դաշտին մէջ թողուց ։
22 Եւ Ցերը բսաւ Մովսէսին , Քու ձեռքդ դէպ ի երկինքը երկրնցուր , ու Եգիպտոսի բոլոր երկրին մէջ մարդոց ու անասուններուն վրայ ի Եգիպտոսի երկրին մէջ եղած արտերուն բոլոր խոտին վրայ ի կարկ-
23 կուտ պիտի գայ ։ Եւ Մովսէս իր գաւազանը դէպ ի երկինքը երկրնցուց , ու Ցերը որոտում և կարկուտ խրկեց , ու երկրին վրայ կրակ կը վազէր . ու Ցերը Եգիպտոսի
24 երկրին վրայ կարկուտ տեղացոյց ։ Եւ կարկուտ՝ ու կարկուտին մէջտեղը խառնուած կրակ եկաւ . անանկ սաստիկ էր որ Եգիպտոսի բոլոր երկրին մէջ՝ ազգ ըլլալէն հետէ ա-
25 նոր պէս եղած չէր ։ Եւ կարկուտը Եգիպտոսի բոլոր երկրին մէջ՝ դաշտը եղածին ամէնը՝ մարդէն մինչև անասուն զարկաւ . և կարկուտը դաշտին բոլոր խոտը զարկաւ , ու դաշտին բոլոր ծառերը
26 կոտրեց ։ Միայն Գեսեմի երկրին մէջ՝ ուր որ Իսրայէլի որդիքը կ՚ըն-
27 կերէին , կարկուտ չեղաւ ։ Եւ Փարաւոն Մովսէսը և Ահարոնը խրկեց , ու կանչեց Մովսէսը ու Ահարոնը և բսաւ անոնց , Ես անգամ մեղանչեցի . Եհովան արդար է , և ես ու
28 իմ ժողովուրդս չանցայուր ենք ։ Աղաչեցէք Ցերոջը՝ որ Աստուծոյ որոտումները ու կարկուտը դադարին . ու ձեզ պիտի արձակեմ , և
29 ալ պիտի չկենաք ։ Եւ Մովսէս բսաւ անոր , Քաղաքէն դուրս ելած պէս՝ իմ ձեռքերս Ցերոջը պիտի երկնցընեմ , ու որոտումները պիտի դադարին , և ալ կարկուտ պիտի չըլլայ . որ գիտնաս թէ ե-
30 կիրը Ցերոջն է ։ Բայց դուն ու քու ծառաներդ տակաւին Ցեր Աստուծմէն չէք վախնար ։
31 Եւ քթմանը ու գարին զարնուեցան . Ընչու որ գարին հասած էր ,
32 ու քթմանը սերմի գացած ։ Բայց ցորենը ու հաճարը չզարնուեցան , ընչու որ ուշ կը բուսնին ։
33 Եւ Մովսէս Փարաւոնին քովէն քաղաքէն դուրս ելաւ , ու ի՚ր ձեռքերը Ցերոջը երկնցուց . և որոտումները ու կարկուտը դադրեցան , ու երկրին վրայ անձրև
34 չտեղացաւ ։ Եւ Փարաւոն երբոր անձրևին ու կարկուտին և որոտումին դադարիլը տեսաւ , նորէն մեղանչեց , ու սիրտը խստացուց՝
35 ինքը ու իր ծառաները ։ Ամրացուց Փարաւոնին սիրտը կարծրացաւ , ու Իսրայէլի որդիքը չարձակեց , ինչպէս որ Ցերը Մովսէսին ձեռքովը բսեր էր ։

ԳԼ · Ը

1 Աստուած կը սպառնայ մարախներ խրկել ։ 7 Փարաւոն իր ծառաներուն ազդարարէն քիչ մը կը համոզուի Իսրայէլացիները արձակելու ։ 12 Մարախները կու գան , 16 որոնց համար Փարաւոն կ՚աղաչէ Մովսէսին ։ 21 Խաւարին հարուածը ։ 24 Փարաւոն նորէն կ՚աղաչէ Մովսէսին , 27 բայց տակաւին անոր սիրտը կը կարծրանայ ։

1 Եւ Ցերը բսաւ Մովսէսին , Մտիր Փարաւոնին . Ինչու որ ես ա-
նոր սիրտը ու անոր ծառաներուն սիրտը խստացուցի , Որ աս իմ նշաններս ցուցընեմ անոնց մէջը .
2 Եւ որ պատմես քու որդիիդ ու քու որդւոյդ որդիին ականջներուն՝ ինչ որ ըրի Եգիպտացւոց մէջ , և իմ նշաններս որ անոնց մէջ ցու-
ցուցի , որ գիտնաք թէ ես եմ Ցերը ։
3 Եւ Մովսէս ու Ահարոն մտան Փարաւոնին , ու բսին անոր , Ե-
բրայեցւոց Եհովայ Աստուածը այս-
պէս կ՚ըսէ , Մինչև ե՞րբ պիտի չը-
կամիս խոնարհիլ իմ առջեւս . ար-
ձակէ իմ ժողովուրդս որ իս պաշ-
4 տեն ։ Վասն զի թէ որ իմ ժողո-
վուրդս արձակել չուզես , ահա վա-
ղը քու սահմաններուդ վրայ Եմա-
5 րախներ պիտի խրկեմ . Ու երկրին երեսը պիտի ծածկեն , և դէլ պի-
տի չկրնայ տեսնել երկիրը . ու կարկուտէն աղատուած ձեզի մնա-
ցածը Հպիտի ուտեն , և արտին մէջ բուսած ձեր բոլոր ծառերը պիտի
6 ուտեն ։ Եւ Ե՚քու տուներդ՝ ու քու բոլոր ծառաներուդ տուները՝ և ամէն Եգիպտացւոց տուները պիտի լեցուին . որ ոչ քու հայ-
րերդ՝ ոչ ալ քու հայրերուդ հայ-
րերը տեսած են՝ երեսնց երկրի վրայ եղած օրէն մինչև այսօր ։ Եւ դար-
ձաւ ու Փարաւոնին քովէն դուրս ելաւ ։
7 Եւ Փարաւոնին ծառաները ըսին անոր , Մինչև ե՞րբ աս Ա՚նդը մեզի որոգայթ պիտի ըլլայ . արձակէ մարդիկը որ իրենց Եհովայ Աս-
տուածը պաշտեն . տակաւին չես գիտեր որ Եգիպտոսը աւերեցաւ ։
8 Եւ Մովսէսը ու Ահարոնը Փարաւո-
նին դարձուցին . և անիկայ ըսաւ անոնց , Գացէք պաշտեցէք ձեր Եհովայ Աստուածը . Բայց Ո՚րոնք
9 են դացողները ։ Եւ Մովսէս ըսաւ , Մեր մանկտիքներովը ու մեր ծե-
րերովը պիտի երթանք , մեր որ-
դւոքներովը ու մեր աղջիկներովը , մեր հօտերովը ու մեր արջառներովը պիտի երթանք . քանզի Ե՚տօն պի-
10 տի պահենք Ցերոջը ։ Եւ բսաւ ա-
նոնց , Ցերը անանկ ձեր հետը ըլլայ , ինչպէս ես ձեզ և ձեր տղոք-
ները կ՚արձակեմ . զգուշացէք ,

ՆԴՔ·ՂԲ· 1491

ա ԳԼ·դ·21 ։
է·14 ։
բ ԳԼ·է·4 ։
գբ Օր·դ·9 ։ Սաղ·խդ·1 ։ Հա·18 ։ Հր·5 ։ Եզ ։ Ցավել·ա·3 ։
դ Թագ·խ·29 ։ բ Մն·է·14 ։ Ղ·27 ։ Ցոբ·խբ·6 ։ Երեմ·ժգ·18 ։ Ցակ·գ·10 ։ ա Պետ·է·6 ։
ե Ա՚ռակ·Լ·27 ։ Ցայս·Բ·3 ։
զ Կ՚ղ·Բ·32 ։ Ցավել·ա·4 ։ բ·25 ։
է ԳԼ·Ը·3 ։ 21 ։
ը ԳԼ·իգ·33 ։ Ցես·իգ·13 ։ աԹագ·ժբ·21 ։ Ճաղ·է·26 ։ ա Պօր·է·35 ։
‡ Եբբ·ՈՎ և ՈՎ
թ ԳԼ·է·1 ։

Ն·ք·Ղ·Ի· 1491

քանզի չարիք կան ձեր առջեւը ։
11 Ո՛չ այդպէս . հիմա դուք երիկ մարդիկներդ գացէք ու Ցերը պաշտեցէք . ինչու որ դուք ատիկայ կ'ուզէիք ։ Եւ Փարաւոնին առջեւէն վռընտուեցան ։
ՃԳԼ·Ե·19· 12 Եւ Ցերը ըսաւ Մովսէսին , Ճերկընցուր քու ձեռքդ Եգիպտոսի երկրին վրայ մարախներուն համար , որ Եգիպտոսի երկրին վրայ ելլեն , և Ճերկրին բոլոր խոտը՝ կարկուտէն
ՃՀՊ 4·5· 13 բոլոր մնացածը ուտեն ։ Եւ Մովսէս երկընցուց իր գաւազանը Եգիպտոսի երկրին վրայ . ու Ցերը բոլոր այն օրը ու բոլոր գիշերը երկրին վրայ արեւելեան հով փչել տուաւ . և երբ առաւօտ եղաւ՝ արեւելեան
ԼՅաղ·Ղբ· 46·ՃԺ·34· 14 հովը մարախները բերաւ ։ Եւ մարախները Եգիպտոսի բոլոր երկրին վրայ կլան , ու Եգիպտոսի բոլոր սահմաններուն վրայ իջան . խիստ ասատիկ էին . Ճանոնցմէ առաջ ասանկ մարախ չեղաւ , անոնցմէ ետքն
ԲՑովել·Բ· 2· 15 ալ անանկ պիտի չըլլայ ։ Եւ Ճերոլոր երկրին երեսը ծածկեցին , ու երկիրը մթընցաւ , ու Ճերկրին բոլոր խոտը և կարկուտէն մնացած ծառերուն ամէն պտուղները կերան . ու Եգիպտոսի բոլոր երկրին մէջ եղած ծառերուն վրայ և արտին խոտերուն վրայ բնաւ կանանչեղէն չմնաց ։
16 Ուստի Փարաւոն շուտով կանչեց Մովսէսը ու Ահարոնը , և ըսաւ ,
ՀԳԼ·Թ·27· Ես Ցեր Աստուծոյն ու ձեզի
17 դէմ մեղանչեցի . Եւ հիմա չնորհք ըրէք՝ միայն աս անգամ ներեցէք իմ յանցանքս , ու Ճեր Ցեր Աստուծոյն աղաչեցէք՝ որ իմ վրայէս
ՃԳԼ·Թ·28· Դ Թագ· ԺԳ· 6· 18 միայն աս մահը վերցընէ ։ Եւ անիկայ Ես Փարաւոնին քովէն դուրս
ՂԳԼ·Ը·30· 19 ելաւ , ու Ցերոջը աղաչեց ։ Եւ Ցերը խիստ ասատիկ արեւմտեան հով մը խրկեց , որ մարախները վերցուց , ու Ճկարմիր ծովը քշեց զանոնք . Եգիպտոսի բոլոր սահմաններուն մէջ մէկ մարախ մը չմնաց ։
ՃԳԼ·Դ·21· ԺԱ· 10· 20 Բայց Ցերը Ճ կարծրացուց Փարաւոնին սիրտը , ու անիկայ Իսրայէլի որդիքը չարձակեց ։
21 Եւ Ցերը ըսաւ Մովսէսին , Ճձեռքդ դէպ՝ի երկինքը երկնցուր , որ Եգիպտոսի երկրին վրայ խաւար ըլլայ , շօշափելի խաւար մը
22 ըլլայ ։ Եւ Մովսէս իր ձեռքը դէպ՝ի երկինքը երկընցուց , ու Եգիպտոսի բոլոր երկրին մէջ Ն թանձր
ՆՕաղ·ՃԸ· 28· 23 խաւար եղաւ իրեք օր . մէկզմէկ չէին տեսներ , և իրեք օր մէկը իր տեղէն չելաւ . Ը բայց Իսրայէլի բոլոր որդիքը իրենց բնակութեանցը
ԼԳԼ·Ը·22· մէջ լոյս ունէին ։
24 Եւ Փարաւոն կանչեց Մովսէսը ու

Ն·ք·Ղ·Ի· 1491

ՃՀՊ 8· ՂՀՊ 10·

ըսաւ , Գացէք՝ պաշտեցէք Եհովան . միայն ձեր հօտերը ու ձեր արջառները մնան . Ղ ձեր ընտանիքներն
25 ալ ձեզի հետ թող երթան ։ Եւ Մովսէս ըսաւ , Պէտք է որ դուն մեր ձեռքը զոհեր ու ողջակէզներ ալ տաս , որ մեր Ցեր Աստուծոյն մատուցանենք ։
26 Եւ մեր հօտերն ալ մեր հետը պիտի երթան՝ անոնցմէ մէկ կճղակ մը չմնալով . ինչու որ մեր Ցեր Աստուածը պաշտելու համար անոնցմէ պարտինք առնել . ու մենք մինչև որ հոն չերթանք , չենք դիտեր թէ ինչով պիտի պաշտենք
27 Ցերը ։ Եւ Ցերը Ճկարծրացուց Փարաւոնին սիրտը , որ չուզեց արձակել զանոնք ։
28 Եւ Փարաւոն ըսաւ անոր , Քովէս գնա . զգուշացիր ըրէ քու անձիդ , մէյմըն ալ իմ երեսս չտեսնես . քանզի ան օրը որ իմ երեսս տեսնես , պիտի մեռնիս ։
29 Նա ։ Եւ Մովսէս ըսաւ , Ադեկ ըսիր . Ես մէյմըն ալ քու երեսդ պիտի չտեսնեմ ։

ՂԵՐԻ·ԺԱ· 27·

ԳԼ · ԺԱ

1 Աստուած կը պատուիրէ Իսրայէլացւոց՝ որ իրենց դրացիներէն ծանրագին բաներ ուզեն ։ 4 Մովսէս կը սպառնայ Փարաւոնի՝ անդրանկաց մահը ։

1 Եւ Ցերը ըսաւ Մովսէսին , Փարաւոնին վրայ ու Եգիպտոսի վրայ հարուած մըն ալ պիտի բերեմ , անկէ ետև ձեզ ասկէ պիտի արձակէ . և երբոր Յեղ արձակէ , ձեզ
ՃԳԼ·ԺԲ· 31·33·30· ասկէ բոլորովին դուրս պիտի քնէ ։
2 Հիմա խօսէ Ժողովուրդին ականջներուն , ու ամէն մարդ իր դրացիէն՝ և ամէն կնիկ իր դրացիին Ք արծաթեղէն զարդեր ու ոսկեղէն զար-
ՔԳԼ·Գ·22· ԺԲ· 35· 3 դեր ինդրեն ։ Եւ Ցերը շնորհք տուաւ Ժողովուրդին Եգիպտացւոց առջեւը . Ժ Մովսէս ալ Եգիպտոսի երկրին մէջ Փարաւոնին ծառաներուն առջեւը ու Ժողովուրդին առջեւը խիստ մեծ մարդ մըն էր ։
ՃԳԼ·Դ·21· ԺԱ· 9· Սաղ· ՃՂ· 46· ԴԲԹագ·Ե· 9· ԵԹի·Թ· 4·
4 Եւ Մովսէս ըսաւ , Ցերը այսպէս կ'ըսէ . Կէս գիշերին Եգիպտոսի
ՃԳԼ· ԺԲ· 12·23·29· Ամվ·Ե· 17· 5 մէջտեղը պիտի ելլեմ . Ու Եգիպտոսի երկրին մէջ Ղամին առջեւնէկը պիտի մեռնի , իր աթոռին վրայ նստող Փարաւոնին առջեւնէկէն մինչև աղախնին եւս եղող աղա-
ՂԳԼ· ԺԲ· 12·29 ՈԱմվ· Ե· Գ· 10· խնին առջեւնէկը՝ և բոլոր անա-
6 ուններուն առջինները ։ Ու Եգիպտոսի բոլոր երկրին մէջ Ն մեծ աղաղակ պիտի ըլլայ , անանկ որ անոր պէս ոչ եղած է , ոչ ալ նորէն պի-
ՃԳԼ· ԺԲ· 30· Ամվ· Ե· 17· 7 տի ըլլայ ։ Բեւ Իսրայէլի որդւոցը մէկունն դէմ Ի մարդէն մինչև անասունն շուն մըն ալ պիտի չշարժէ իր լեզուն . որ գիտնաք թէ Ցերը Եգիպտացւոց ու Իսրայէլի մէջտեղը տար-
ՃԳԼ· ԺԲ· 33· 8 բերութիւն կ'ընէ ։ Եւ Ծ աս բոլոր

քու ծառաներդ ինծի պիտի իջնեն , ու ինծի խոնարհութիւն ընեն՝ ըսելով , Դուն ու բոլոր էքզվ հետևող ժողովուրդը ելէք . ու անկէ ետքը պիտի ելլեմ : Եւ Մովսէս աստիկ բարկութեամբ Փարաւոնին քովէն դուրս ելաւ :

9 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Փարաւոն ձեզի մտիկ պիտի չընէ , որ իմ հրաշքներս շատցընեմ Եգիպտոսի երկրին մէջ : 10 Մովսէս ու Ահարոն ասոնք ամէն հրաշքները Փարաւոնին առջևը ըրին . և Տէրը կարծրացուց Փարաւոնին սիրտը , ու Իսրայէլը արձակեր իր երկրէն չարձակեց :

ԳԼ . ԺԲ

1 Տարւոյն սկիզբը կը փոխուի : 3 Զառիկին սահմանուիլը : 11 ու անոր կանոնները : 15 Անխմոր հաց ուտելու հրամանը : 29 Անդրանկաց մահը : 31 Եգիպտացիք արձակօք երկրէն դուրս կը հանեն Իսրայէլացիները : 37 որոնք Սոկքովթ կը հասնին : 43 Զառիկին վրայով պատուիրներ :

1 Ետ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու Ահարոնին Եգիպտոսի երկրին մէջ՝ ըսելով , 2 Ասիկա ամիսը ձեզի ամիսներուն սկիզբը ըլլայ . ձեզի տարւոյն ամիսներուն առաջինը ըլլայ : 3 Իսրայէլի բոլոր ժողովքին դուք ըսեցէք՝ ըսելով , Ա՛ս ամսուն տասնին ամէն մէկը իրեն դառնուկ մը առնէ՝ էրէից հայրերուն տանը համեմատ , այրէին տան գլուխ : 4 Ու եթէ որ մէկ տունը մէկ դառնուկին քիչ կու գայ , ան մօտը իր տանը քովը եղած դրացիին հետ հոգիներուն համրանքին համեմատ առնէ . դառնուկին վրայով ամէն մէկուն իր 5 կերածին չափ հաշիւ ընէք : Ձեր դառնուկը ԹանաբատՈւ արու՝ Ֆմէկ տարեկան ըլլայ . ոչխարներէն կամ 6 այծերէն առնէք ան : Եւ մինչև աս ամսուն Ար չորեքտասաներորդ օրը պահէք ան . ու Իսրայէլի ժողովքին բոլոր բազմութիւնը մրթին անի- 7 կայ *իրիկուան դէմ '' : Եւ արիւնէն առնեն ու տուներուն երկու կողքի գրանդեացը ու վերի սեմին վրայ քսեն , ուր որ զանիկայ պիտի 8 ուտեն : Եւ միսը ան գիշերը ուտեն . զանիկայ կրակի վրայ խորոված Ի բաղարջով ա լեզի խառերով 9 պիտի ուտեն . Աննկէ հում կամ ջուրի մէջ եփած չուտէք , բայց Ղկրակի վրայ խորոված , անոր գլուխը ոտքերովը ու փորոտիքովը մէկ- 10 տեղ ապրէ : Ի Եւ անկէ բան մը չթողուք մինչև առտու . ու անկէ ինչ որ առտուան կը մնայ , կրա- 11 կով այրէք : Եւ այսպէս պիտի ուտէք ան . ձեր գօտիները մէջերնիդ՝ ու ձեր կօշիկները ոտքերնիդ՝ և ձեր ցուպերը ձեռքերնիդ ըլլալով . զանիկայ արտորնօք ուտէք . 12 ԷՏէրոջը զատիկն է ան : Եւ Ես դիշերը Եգիպտոսի երկրէն պիտի անցնիմ , ու Եգիպտոսի երկրին մէջ ամէն առջևնէկը՝ մարդէն մինչև անասուն պիտի զարնեմ . և Ի Եգիպտոսի բոլոր Ֆաստուածներուն վրայ դատաստան պիտի կա- 13 տարեմ . Ես եմ Տէրը : Եւ ա՛րիւնը ձեր եղած տուներուն վրայ նշանի համար ըլլայ , ու երբոր արիւնը տեսնեմ՝ ձեր վրայէն պիտի անցնիմ . և հարուածը ձեր վրայ պիտի չգայ Ֆեզ կորնչցնելու , երբ որ Եգիպտոսի երկիրը զարնեմ : 14 Եւ ան օրը ձեզի Ֆյիշատակի համար ըլլայ , և զանիկայ ԷՏէրոջը տօն պահէք . ձեր ‡սերունդին մէջ Ֆյաւիտենական կանոնով մը տօն 15 պահէք ան : Ֆեթէը օր բաղարջ ուտէք . նոյն իսկ առաջին օրը ձեր տուներէն դուրս ձգէք խմորը . ինչու որ առջի օրէն մինչև եօթնեերորդ օրը ով որ խմորեալ հաց ուտէ , հան անձը Իսրայէլէն պիտի 16 կորսուի : Եւ առաջին օրը Ֆտուրբ ժողով մը ըլլայ , եօթնեերորդ օրն ալ ձեզի սուրբ ժողով մը ըլլայ . ան օրերը բնաւ գործ մը չգործուի , բայց ամէն մէկուն ուտելիքը , ան 17 միայն պատրաստէք : Եւ բաղարջները ձեր պահէք . քանզի Ֆան նոյն օրուանը մէջ ձեր զօրքերը Եգիպտոսի երկրէն հանեցի . ուստի ձեր սերունդին մէջ Ֆյաւիտենական 18 կանոնով մը ան օրը պահէք : Ա՛ռաջին ամսուն չորեքտասաներորդ օրուան իրիկունէն մինչև ամսուն քսանումէկերորդ օրուան իրիկունը 19 բաղարջ պիտի ուտէք : Ֆեթէը օր տուներնիդ խմոր չգտնուի . քանզի ով որ խմորեալ հաց ուտէ , Ֆան անձը Իսրայէլի ժողովքէն պիտի կորսուի , թէ օտարական ըլլայ և 20 թէ երկրին քնակը . խմորեալ բան մը պիտի չուտէք . ձեր բոլոր բնակութեանցը մէջ բաղարջ ուտէք :

21 Եւ Մովսէս կանչեց Իսրայէլի բոլոր ծերերը , ու ըսաւ անոնց , Ձեր ընտանեացը համեմատ քաղեցէք , ու առէք ձեզի Ֆհօտ գառն , ու 22 զատիկին համար մրթեցէք : Ու եզոպայի փունջ մը առէք , ու կոնքին մէջ եղած արիւնին թաթխեցէք , և Ֆդրանը վրայի սեմին ու երկու կողմի դրանդեացը վրայ կոնքին մէջ եղած արիւնէն քսեցէք , և մինչև առտու ձեզմէ մէկը իր տանը 23 դռնէն դուրս չելլէ . Ա՛Քանզի Տէրը եգիպտացիները զարնելու պիտի անցնի , և երբ դրանը վրայի սեմին ու երկու կողմի դրանդեացը վրայ

Ե Ր Օր . Ժղ . 5 :
Ի Գ Ր . Ծա . 4, 5 ; Ամով . Ե . 17 :
Ժ Թաւ . ԼԳ . 4 :
† Կամ՝ Իշխանութեան : Գ Ր . Իա . 6 ; Իր . 28 ; Մաղ . Ձր . 1 , 6 ; Ցօհ . Ժ . 34, 35 :
Ի Գ Ր . Ղ . 2 :
Լ Գ Ր . Ժգ . 9 :
Խ Ղ Ա . Իգ . 4, 5 ; Դ Թագ . Իգ . 21 :
‡ Եբր . ազգերուն :
Ծ Ֆիր 24, 43 ; Գ Ր . Ժգ . 10 :
Կ Գ Ր . Ժգ . 6, 7 ; Իգ . 15 ; ԼԳ . 18 ; 25 ; Ղ Ա . Իգ . 5, 6 ; Թագ . Իր . 17 ՝ Ե Օր . Ժղ . 3, 8 ; ա Կոր . Ե . 7 ; Հնդ . Ժէ . 14 ; Թագ . Թ . 13 :
Ն Ղ Ա . Իգ . 7, 8 ; Թագ . Իր . 18 , 25 :
Ո Գ Ր . Ժգ . 8 :
Պ Ղ Ա . Իգ . 6 ; Թագ . Իր . 16 :
Ր Եբ . Իգ . 15 ; ԼԳ . 18 ; Ե Օր . Ժգ . 3 ; ա Կոր . Ե , 7 , 8 :
Ս Թագ . Թ . 13 :
Տ Ֆիզ . 3 ; Թագ . Թ . 4 ; Ցես . Ե . 10 ; Գ Թագ . Իգ . 21 ; Եզր . Ը . 20 ; Մատ . Իզ . 18, 19 ; Մարկ . Ժգ . 12–16 ; Ղուկ . Իր . 7 , Ըէ :
Ու Եբր . Ժա . 28 :
Փ Հմր 7 :
Ք Հմր 12, 13 :

Ա Գ Ր . Ժգ . 1 :
Բ Ղ Ա . Իր . 19, 20, 21 ; Մաղ . ա . 8, 14 ; Եբր . Թ . 14 ; ա Պետ . ա . 19 :
Գ Ղ Ա . Իգ . 12 :
Դ Ղ Ա . Իգ . 5 ; Թագ . Թ . 3 ; Իր . 16 ; Ե Օր . Ժգ . 1, 6 :
*Եբր . երկու իրիկունները՝ մէջտեղը : Գ Ր . Ժգ . 12 :
Ե Գ Ր . ԼԳ . 25 ; Ե Օր . Ժգ . 3 ; Թագ . Թ . 11 ; ա Կոր . Ե . 8 :
Զ Ե Օր . Ժգ . 7 :
Է Գ Ր . Իգ . 18 ; ԼԳ . 25 :

արիւնը տեանէ , Ցերը ան դրանը վրայէն պիտի անցնի , և Դպիտի չթողու Լսատակիչը՝ որ ձեր տուները մտնէ Յիւ զարնելու համար ։

24 Եւ աս բանը քեզի ու քու որդւոցդ կանոն ըլլալու համար պահէք յաւիտեան ։ 25 Ուիտեան ։ Եւ ըլլայ թէ երբոր ան երկիրը գաք՝ որն որ Ցերը ձեզի պիտի տայ ըստ իր բանին պէս , աս պաշտօնը պահէք ։ 26 Եւ ըլլայ թէ երբոր ձեր որդիքը ձեզի ըսեն թէ Ան պաշտօնով ինչ ըսել կ'ուզէք ։ 27 Ըսէք որ Ա Անիկայ Ցերոջը զատկին զոհ է , որ անիկայ Եգիպտոսի մէջ Իսրայէլի որդւոցը տուներուն վրայէն անցաւ՝ երբոր Եգիպտացիները զարկաւ , ու մեր տուները ազատեց ։ Եւ ժողովուրդը ՚խոնարհեցաւ ու երկրպագութիւն ըրաւ ։ 28 Եւ Իսրայէլի որդիքը գացին , ու Ցերոջը Մովսէսին ու Ահարոնին պատուիրածին պէս ըրին ։ անանկ ըրին ։

29 ՚Եւ եղաւ որ կէս գիշերին ՚Ցերը Եգիպտոսի երկրին մէջ ամէն առջինեկը զարկաւ , իր աթոռը նստող Փարաւոնին առջինեկէն մինչև բանտի մէջ եղած գերիին առջինեկը՝ և ամէն անասունին առջինեկը ։ 30 Եւ ան գիշերը ելաւ Փարաւոն ու անոր բոլոր ծառաները և բոլոր Եգիպտացիք , ու Եգիպտոսի մէջ Մեծ աղաղակ մը եղաւ . քանզի տուն մը չկար որ անոր մէջ մեռեալ չըլլար ։

31 Եւ Գիշերով կանչեց Մովսէսը ու Ահարոնը և ըսաւ , Արէք ու ելէք իմ ժողովուրդիս մէջէն ՚գուք ալ և Իսրայէլի որդիքն ալ , ու գացէք պաշտեցէք ԵՀովան՝ ինչպէս որ ըսիք , ու գացէք . և Ի ինս ալ օրհնեցէք զիս ։ 32 Եւ ՚Ոչնաև ձեր հօտերը ու ձեր արջառները առէք՝ ինչպէս որ ըսիք , ու գացէք . և Ի ինս ալ օրհնեցէք զիս ։

33 Եւ ՚Եգիպտացիք բռնադատեցին ժողովուրդը՝ որ շուտով ան երկրէն դուրս խրկեն զանոնք . քանզի ըսին , ՚Ամէնքս ալ կը մեռնինք ։ 34 Եւ ժողովուրդը իրենց զանգուածը դեռ չխմորած՝ իրենց Ի խմորի տաշտերը իրենց լաթերովը փաթթած ուսերնուն վրայ վերցուցին ։ 35 Եւ Իսրայէլի որդիքը Մովսէսին խօսքին պէս ըրին , ու Եգիպտացիներէն Ոսկեղէն զարդեր և ոսկեղէն զարդեր ու հանաթ զգեստներ խնդրեցին ։ 36 Եւ Ցերը ժողովուրդին շնորհք տուաւ Եգիպտացւոց առջեւը , անանկ որ Եգիպտացիները ՚Ի ամեն խնդրածը տուին . ու Ե անոնք կողոպտեցին Եգիպտացիները ։

37 Եւ Ի Իսրայէլի որդիքը ՚Ռամսէսէն դէպ Ի Սոկբովթ չուեցին . ընտանիքներէն զատ Ի վեց հարիւր հազարի չափ հետեւակ երիկ մարդիկ 38 էին ։ Եւ Ան նոյնպէս հետ խառնիճաղանճ բազմութիւն ալ ելաւ . և ոչխարները ու արջառները խիստ 39 մեծ հօտ էին ։ Եւ Եգիպտոսէն իրենց հանած զանգուածէն անխմոր շօթեր եփեցին , ինչու որ խմորուալ չէր . քանզի Ե Եգիպտոսէն վռնտուեցան , ու չէին կրնար ուշանալ . ու իրենց պաշար ալ չէին պատրաստեր ։

40 Եւ Եգիպտոսի մէջ Իսրայէլի որդւոցը բնակած ժամանակը ՚չորս 41 հարիւր երեսուն տարի էր ։ Եւ եղաւ որ չորս հարիւր երեսուն տարիներուն վերջը՝ ան նոյն օրը Ցերոջը բոլոր զօրքերը Եգիպտոսի երկրէն 42 ելան ։ Անիկայ Ցերոջը համար պահելու գիշեր մըն է . ինչու որ զանոնք Եգիպտոսի երկրէն հանեց . այս ան գիշերն է Ցերոջը համար Իսրայէլի բոլոր որդիներէն իրենց ազգերուն մէջ պահուելու ։

43 Եւ Ցերը ըսաւ Մովսէսին ու Ահարոնին ՝Ա ս է զատկին կանոնը . բնաւ մէկ օտարական մը անկէ պիտի 44 չուտէ . Բայց ամէն մարդուն ստակով ծախուած առած ծառան՝ երբոր Ղանիկայ թլփատես , ան 45 առնէն թող ուտէ անկէ ։ Օտարական ու վարձկան ծառան անկէ 46 պիտի չուտէ ։ Մէկ տան մէջ պիտի ուտուի ան . տունէն դուրս չհանես ան միսէն ՝ ոտ անոր մէկ 47 ոսկորը պիտի չկոտրէք ։ Իսրայէլ 48 լի բոլոր ժողովքը ընէ ան ։ Եւ Երբ օտարական մը քու քովդ պանդխտանալու ըլլայ , ու Ցերոջը զատիկ ընելու ըլլայ , անոր ամէն արուն թող թլփատուի , և ան ատենը ան ընելու մօտենայ , ու ինքը երկրին բնակին պէս ըլլայ . քանզի անթլփատ մէկը քնաւ անկէ պիտի 49 չուտէ ։ Երկրացիին ու ձեր մէջը բնակող օտարականին Ա մէկ օրէնք 50 ըլլայ ։ Եւ Իսրայէլի բոլոր որդիքը Ցերոջը Մովսէսին ու Ահարոնին պատուիրածին պէս ըրին . ա 51 նանկ ըրին ։ Եւ եղաւ որ ան նոյն օրը Ցերը Եգիպտոսի երկրէն հանեց Իսրայէլի որդիքը Ի իրենց զօրքերովը ։

ԳԼ · ՃԾ ՝

1 Անդրանիկները Ա ատուծոյ Ն ուիրելու , 3 և զատկի յիշատակութիւնը պահելը , 11 և անասնոց անդրանիկներն ալ Ա ատուծոյ Ն ուիրելու վրայով պատուէրներ ։ 17 Իսրայէլացիք Եգիպտոսէն դուրս կ'ելլեն , և Յովսէփին ոսկորները հետերնին կ'առնեն , 20 ու Ո Թմ կոչ գան ։ 21 Ա ատուծմ Իսրայէլացւոց կ'առաջնորդէ ամպէ ու կրակի սիւնով ։

1 Եւ Ցերը խօսեցաւ Մովսէսին ՝ ը2 սելով , ՚Սրբէ ինծի ամէն անդ-

Ի Ա· ծբ· 2 · Խզ· 3 · Գև· լբ· 26 · Թուա· ա· 46 · ժա· 21 ։
Լ Թուա· ժա· 4 ։
Ի Գև· զ· 1 · ժա· 1 · Հմր 33 ։
Ժ Ա· ժե· 18 · Գոր· է· 6 · Գաղ· գ· 17 ։
Ի Գև· է· 4 · Հմր 51 ։
Հ Բ Օր· ժզ· 6 ։
Ն Թուա· Թ· 14 ։
Ջ Ա· ժէ· 12 · 18 ։
Ճ Ղէ· իբ· 10 ։
Ա Թուա· Թ· 12 · Ցօհ· ժբ· 33 , 36 ։
Ա Հմր 6 · Թուա· Թ· 13 ։
Ն Թուա· Թ· 14 ։
Ջ Թուա· Թ· 14 · ժե· 15 , 16 · Գաղ· գ· 28 ։
Ա Հմր 41 ։
Ջ Գև· զ· 26 ։
Ա Հմր 12 , 13 , 15 · Գև· իբ· 29 , 30 · Լէ· 19 ։
Ղէ· իէ· 26 · Թուա· գ· 18 · Բ· 16 , 17 · ժբ· 15 · Բ Օր· ժե· 19 · Ղա· բ· 28 ։

ն·ք·ղՀ·
1491

բանիկը՝ Իսրայէլի որդւոցը մէջ ա-
մէն արգանդ բացողը , մարդէն ալ՝
3 անասուներէն ալ . ան իմ է . Եւ
Մովսէս ըսաւ Ժողովուրդին , Ի քիչ
չեզօք ասօրը որ եգիպտոսէն՝ ծա-
ռայութեան տունէն ելաք , ինչու
որ Տէրը ձեզ ասկից հզօրաւոր
ձեռքով հանեց . ուստի խմորեալ հաց
4 պիտի չուտուի : Ի դուք այսօր ե-
5 լաք , Ապիպ ամսուն մէջ : Եւ ըլ-
լայ որ երբ Տէրը զտանելու ըլլայ
քեզ քանանացւոց ու քետացւոց
և Ամորհացւոց ու խևացւոց և ցե-
բուսացւոց երկիրը՝ որն որ քեզի
տալու համար էքու հայրերուդ եր-
դում ըրաւ , ան երկիրը որ կաթ
ու մեղր կը բղխէ , ասա Ի ամսուն
մէջ պիտի կատարես աս պաշտօ-
6 նը : Եօթը օր բաղարջ պիտի ու-
տես , և եօթներորդ օրը տօն ըլլայ
7 Տէրոջը : Ան եօթը օրերուն մէջ
բաղարջ պիտի ուտուի . ու քովդ
ի խմորեալ հաց պիտի չտեսնուի .
ոչ ալ քու քովդ խմոր պիտի
տեսնուի քու բոլոր սահմաններուդ
8 մէջ : Եւ էան օրը քու որդւոյդ
պիտի պատմես ըսելով , Ա ասոր
համար է ու Տէրը ըրաւ ինծի , երբ
9 որ ես եգիպտոսէն ելայ : Եւ ա-
սիկայ քեզի Ընշանի համար պիտի
ըլլայ ձեռքիդ վրայ , ու քու աչքե-
րուդ մէջտեղը յիշատակի համար ,
որ Տէրոջը օրէնքը քու բերնիդ մէջ
ըլլայ . ինչու որ Տէրը քեզ զօրա-
ւոր ձեռքով հանեց եգիպտոսէն :
10 Ի Ուստի դուն աս կանոնը տարիէ
տարի իր աւուրներն պիտի պահես :
11 Եւ ըլլայ որ երբ Տէրը քեզ քա-
նանացւոց երկիրը տանի՝ ինչպէս որ
քեզի ու քու հայրերուդ երդում
12 ըրաւ , ու զանիկայ քեզի տայ , ծ Ան
ամէնը որ արգանդ կը բանայ , Տէ-
րոջը համար պիտի պատես . և քու
ունեցած անասուններդ ամէն առջի-
նեկ արուները Տէրոջը պիտի ըլլայ :
13 Եւ Ի իշուն ամէն առջինեկը ոչխա-
րով մը փրկես . և թէ որ չփրկես՝
անոր վիզը պիտի կոտրես . ու քու
որդւոյդ մէջ մարդոց ամէն անդրա-
14 նիկը Ի պիտի փրկես : Ե Եւ ըլլայ որ
երբ քու որդիդ * օր մը՝ քեզի հար-
ցընէ ըսելով , Ի՞նչ է ասա պիտի
ըսես թէ Տէրը մեզ եգիպ-
տոսէն՝ ծառայութեան տունէն զօ-
15 բաւոր ձեռքով հանեց . Եւ եղաւ
որ երբ Փարաւոն խստացաւ՝ ասա
մեզ արձակել չուզէր , Տէրը Ե-
գիպտոսի երկրին մէջ ամէն առջի-
նեկը՝ մարդու առջինեկէն մինչև
անասունի առջինեկը մեռցուց .
անոր համար ես ամէն արգանդ
բացող արուն Տէրոջը զոհ կ՚ընեմ ,
ու իմ որդւոցս ամէն առջինեկը կը
16 փրկեմ : Եւ ասիկայ քու ձեռ-
քիդ վրայ Ն նշանի համար՝ ու աչ-
քերուդ մէջտեղը ճակատնոցի հա-
մար ըլլայ . ինչու որ Տէրը մեզ Ե-
գիպտոսէն զօրաւոր ձեռքով հա-
նեց :

17 Եւ եղաւ որ երբ Փարաւոն ժո-
ղովուրդը արձակեց , Աստուած զա-
նոնք Փղշտացւոց երկրին ճամբային
չտարաւ , թէև ան Ճ մօտիկն էր . քանզի Աստուած ըսաւ , Ըրըլայ որ ժողովուրդը Չ զղջայ՝ երբոր պատերազմը տեսնէ , ու Եգիպտոս
18 դառնայ . Հապա Աստուած Ը ժողո-
վուրդը կարմիր ծովուն անապատին
ճամբային պտըտցուց . ու Իսրայէ-
լի որդիքը զունդ զունդ Եգիպ-
19 տոսի երկրէն ելան : Եւ Մովսես
Ց ովսեփին ոսկորները իր հետը ա-
ռաւ . ինչու որ անիկայ Իսրայէլի
որդւոցը հաստատ երդում ընել
տուաւ ըսելով , Անշուշտ Ա-
ստուած ձեզի այցելութիւն պիտի
ընէ , ու իմ ոսկորներս ասկէ հե-
տերնիդ հանեցէք :
20 Եւ Ն ոկդովիթէն չուեցին՝ ու
Ե թոմին մէջ անապատին ծայրը
21 իջան բրին : Եւ Տէրը անոնց
առջևէն կ՚երթար ցորեկը ամպի
սիւնով՝ անոնց ճամբայ ցուցընելու
համար , ու գիշերը կրակի սիւնով՝
անոնց լոյս տալու համար , որ ցորեկ
22 ու գիշեր երթան : Ցորեկը ամպի
սիւնը ու գիշերը կրակի սիւնը ժո-
ղովուրդին առջևէն չպակսեցուց :

ԳԼ · ԺԴ

1 Աստուած Իսրայէլացւոց կ՚ինծացընէ իրենց
երթալու ճամբան : 5 Փարաւոն անոնց ե-
տևէն կ՚իյնայ : 10 Իսրայէլացիք տրտունջ կ՚ը-
նեն : 13 Մովսես կը մխիթարէ զանոնք , 15
ու Աստուծմէ դրժանն կ՚ընդունի իր ընկերին
համար : 19 Ամպը բանակին ետին կը դա-
նայ : 21 Իսրայէլացիք կարմիր ծովին կ՚անց-
նին , 28 իսկ Եգիպտացիք կը խեղդուին :

1 Ե Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսե-
2 լով , Խօսէ Իսրայէլի որդւոցը՝
ո որ դառնան ու Ֆ իփահիրոթին
առջևը՝ Մագդոլին ու ծովին մէջ-
տեղը բանակ դնեն . Բէէղզեփոնին
առջևը՝ անոր դիմացը ծովին քովը
3 բանակ դրէք : Եւ Փարաւոն Իս-
րայէլի որդւոցը համար պիտի ըսէ
Թէ Երկրին մէջ Ի մոլորած են ,
անապատը անոնց բոլորտիքը գա-
4 տեց : Եւ Է Փարաւոնին սիրտը պի-
տի կարծրացընեմ , ու անոնց ե-
տևէն պիտի իյնայ . ու ես Փարաւ-
ոնին վրայ և անոր բոլոր զօրքե-
րուն վրայ Ղպիտի փառաւորուիմ ,
ու Եգիպտացիք պիտի գիտնան
Թէ ես եմ Տէրը : Եւ անոնք ա-
նանկ ըրին :
5 Եւ պատմուեցաւ Եգիպտոսի
թագաւորին Թէ ժողովուրդը փա-

ն·ք·ղՀ·
1491

յ ՀՊր 9 :

ա Գլ · ԺԳ · 18 :
բ Թում · Լ Գ · 7 :
գ Ներեմ · խգ · 1 :
դ Սաղ · Հս · 11 :
ե Կաց · Թուա · Ժ · 1—4 :
զ Բ Օր · Ժէ · 16 :
է Գլ · Ժգ · 2 : Թում · Լ Գ · 6 ; Ես :
ը Ծն : ծ · 25 : Ելս · իդ · 32 : Դտր · է · 16 :
թ Թում · Լ Գ · 6 :
ժ Գ · ժ · 19 · 24 : Թ · 38 : Թում · Թ · 15 ; Ժ · 34 · Ժ · 14 : Բ Օր · ասս · 38 : Նէեմ · Թ · 12 , 19 : Սաղ · Հը · 14 : ղՔ · 7 : ՃՆ · 39 : Եսա · է · 5 : ա Կոր · Ժ · 1 :
ի Գլ · Ժ · 18 :
լ Թում · Լ Գ · 7 :
խ Ներեմ · խգ · 1 :
ծ Գլ · Ժ · 18 :
կ Թում · Լ Գ · 6 :
հ Ելս · իդ · 32 : Դտր · է · 16 :
ձ Գլ · Ժգ · 11 , 12 : Թում · Ժ · 1—4 :
ղ Գլ · Ժ · 2 : Թում · Լ Գ · 6 ; Ես :
մ Գլ · Ժ · 25 , 26 :
յ Գլ · Ժ · 15 , 16 :
ն Ելս · իդ · 32 : Դտր · է · 16 :
շ Թում · Լ Գ · 6 :
ո Գլ · Ժ · 19 :
պ Գլ · Ժ · 14 : Բ Օր · ասս · 38 : Նէեմ · Թ · 12 , 19 : Սաղ · Հը · 14 : ղՔ · 7 : ՃՆ · 39 : Եսա · է · 5 : ա Կոր · Ժ · 1 :
ռ Ելս · իդ · 32 : Դտր · է · 16 :
ս Գլ · Ժ · 19 :
տ Գլ · Ժ · 14 :
ր Գլ · Ժ · 14 : Ելս · իդ · 32 : Դտր · է · 16 :
ց Ծն : ծ · 25 :
ւ Գլ · Ժ · 14 · 24 :
փ Ելս · իդ · 32 : Դտր · է · 16 :
ք Ելս · իդ · 29 : Լ Գ · 19 : Ղե · իե · 26 : Թում · Բ · 17 : Ժբ · 15 : Բ Օր · Ժե , 19 : Եզեկ · խդ · 30 :
օ Գլ · Լ Գ · 20 : Թում · Ժբ · 15 · 16 :
ֆ Թում · Գ · 46 , 47 : Ժբ · 15 · 16 :
և Գլ · Ժբ · 26 : Բ Օր · է · 20 : Ցես · Գ · 6 · 21 :
* Եբր · վաղ
Ը Ելս · 8 :
Թ Գլ · Ժբ · 29 :

Ն · ք · դբ · 1491

ը Սաղ · ճե · 25 ։

ի ԳԼ · ժե · 4 ։

ժ Հմր 4 ։

է ԳԼ · զ · 1 ։ Ժդ · 9 ։ Թռ · ւդ · 3 ։

Լ ԳԼ · ժե · 9 ։ Ցես · իդ · 6 ։

ի Ցես · իդ · 7 ։ Նեհմ · Թ · 9 ։ Սաղ · ւդ · 17 ։ Ճկ · 6 ։

ժ Սաղ · ճզ · 7 , 8 ։

ն ԳԼ · ե · 21 · զ · 9 ։

հբ Պն · ի · 15 , 17 ։ Ես · իա · 10 · 13 , 14 ։

ն Հմր 25 ։ բ Օր · ա · 80 ։ գ · 22 ։ ի · 4 ։ Ցես · ժ · 14 , 42 ։ իդ · 3 ։ բ Պն · ի · 29 ։ Նեհմ · գ · 20 ։ Ես · լ · 4 ։

ղ Ես · Լ · 15 ։ ձ Հմր 21 , 26 ։ ԳԼ · ե · 19 ։ ճ Հմր 8 ։ ԳԼ · ե · 8 ։

ց Հմր 4 ։

իսաւ . և և Փարաւոնին ու անոր ծառաներուն սիրտը ժողովուրդին դէմ դարձաւ՝ ու ըսին , Մենք ինչու՞ ըրինք աս բանը , որ Իսրայէլը մեզի ծառայութիւն ընելէն թողուինք ։ 6 Եւ իր կառքը պատրաստեց , ու իր ժողովուրդը իր 7 հետը առաւ ։ Եւ վեց հարիւր ընտիր կառքեր ու Եգիպտոսի բոլոր կառքերը՝ և անոնց ամէն մէկուն վրայ ոստիկաններ առաւ ։ 8 Եւ Տէրը ⁂ Եգիպտոսի Փարաւոն թագաւորին սիրտը կարծրացուց , ու անիկայ Իսրայէլի որդւոցը ետևէն ինկաւ . և Իսրայէլի որդիքը բարձր ձեռքով եելան ։ 9 Բայց Եգիպտացիք անոնց ետևէն ինկան , Փարաւոնին ամէն ձիերը ⁂ կառքերը՝ և անոր ձիաւորները ու զօրքերը , և Հասան անոնց՝ որ բանակած էին Ծովին մօտ Փիհիրոթին քովը՝ Բէեղսեփոնին առջեւ ։

10 Եւ երբ Փարաւոն մօտեցաւ , Իսրայէլի որդիքը իրենց աչքերը վերցուցին , և ահա Եգիպտացիք իրենց ետևէն կու գային , ու խիստ վախցան . և Իսրայէլի որդիքը Տ աղաղակեցին Տէրոջը ։ 11 Եւ ըսին Մովսէսին , Եգիպտոսի մէջ գերեզմաններ չըլլալնուն համար մեզ առնապատին մէջ մեռնելու բերիր . ինչ է աս մեզի ըրածդ որ մեզ 12 Եգիպտոսէն հանեցիր ։ Ա՞ն չէը ան խօսքը որ քեզի ըրուցեցինք Եգիպտոսին մէջ՝ ըսելով , Թող տուր մեզ՝ որ Եգիպտացւոց ծառայութիւն ընենք . քանզի աւելի աղեկ է մեզի Եգիպտացւոց ծառայութիւն ընել , քան թէ անապատին մէջ մեռնիլ ։ 13 Եւ Մովսէս ըսաւ ժողովուրդին , Մի վախնաք , կայնեցէք , ու տեսէք Տէրոջը փրկութիւնը՝ որ այսօր պիտի ընէ ձեզի , ինչու որ ասոնուան ձեր տեսած Եգիպտացիները մէյմըն ալ պիտի չտեսնէք 14 յաւիտեան ։ Տէրը ձեզի համար պիտի պատերազմի , ու դուք ղլուխ կեցէք ։

15 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Ինչու՞ ինծի կ՚աղաղակես . ըսէ Իսրա- 16 յէլի որդւոցը որ չուեն . Եւ դուն գաւազանդ վերցուր , ու ձեռքդ ծովուն վրայ երկնցուր ու ճեղքէ ան . և Իսրայէլի որդիքը ծովուն 17 մէկին չամաքով երթան . և ես ահա ⁂ Եգիպտացւոց սիրտը պիտի կարծրացնեմ՝ , ու անոնց ետևէն պիտի երթան . և ես ⁂ Փարաւոնին ու անոր բոլոր զօրքերուն վրայ՝ անոր կառքերուն ու անոր ձիաւորներուն վրայ պիտի փառաւորուիմ՝ ։ 18 Եւ երբոր ես Փարաւոնին ու անոր կառքերուն և անոր ձիաւորներուն վրայ փառաւորուիմ՝ Եգիպտացիք Տ պիտի գիտնան թէ ես եմ՝ Տէրը ։

19 Եւ Աստուծոյ հրեշտակը՝ Ը որ Իսրայէլի բանակին առջեւէն կ՚երթար , ելաւ ու անոնց ետեւը դնաց . և ամպի սիւնը եելաւ անոնց առջեւէն 20 ու անոնց ետին կայնեցաւ . Եւ Եգիպտացւոց բանակին ու Իսրայէլի բանակին մէջտեղը եկաւ՝ ու Եգիպտա-ցւոյ ⁂ ամպ ու խաւար եղաւ , բայց Իսրայէլացւոց գիշերը լոյս կու տար . և բոլոր գիշերը իրարու չմօտեցան ։

21 Եւ Մովսէս իր ձեռքը ծովուն վրայ երկնցուց , ու Տէրը սաստիկ արեւելեան հովով ետ դարձուց ծովը բոլոր գիշերը , և ⁂ ծովը ցամաք ըրաւ , ու ջուրերը Ձ եղուեցան ։ 22 Եւ ⁂ Իսրայէլի որդիքը ծովուն մէջէն ցամաքով քալեցին . ու ջուրերը անոնց աջ կողմէն ու ձախ կողմէն ⁂ պարիսպ եղան ։

23 Եւ Եգիպտացիք անոնց ետևէն ինկան , ու Փարաւոնին բոլոր ձիերը՝ կառքերը ու ձիաւորները անոնց ետևէն ծովուն մէջտեղը գացին ։ 24 Եւ եղաւ որ առաւօտուան պահուն Ւ Տէրը Եգիպտացւոց բանակին նայեցաւ կրակի ու ամպի սիւնէն , ու Եգիպտացւոց բանակը խռովու- 25 թեան մէջ ձգեց . Եւ անոնց կառքերուն անիւները Հանեց , ու դըժուարութեամբ վարել տուաւ . ա-նանկ որ Եգիպտացիք ըսին , Փախչինք Իսրայէլէն երեսէն , ինչու որ ահա Եհովան ⁂ անոնց համար Եգիպտացւոց հետ կը պատերազմի ։

26 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Ձեռքդ ծովուն վրայ երկնցուր , որ ջուրերը Եգիպտացւոց վրայ՝ անոնց կառքերուն ու անոնց ձիաւոր- 27 ներուն վրայ դառնայ ։ Եւ Մովսէս իր ձեռքը ծովուն վրայ երկնցուց , և առաւօտուն դէմ ծովը իր տեղը դարձաւ , ու Եգիպտացիք անոր դիմացին փախան . և Տէրը ⁂ թօթափեց Եգիպտացիները ծովուն մէջտեղ ։ 28 Ջուրերը դարձան ու ⁂ ծածկեցին Փարաւոնին կառքերը ու ձիաւորները և բոլոր զօրքերը՝ որոնք անոնց ետևէն ծովուն մէջ մտան . ու անոնցմէ 29 մէկն ալ չմնաց ։ Բայց ⁂ Իսրայէլի որդիքը ծովուն մէջէն ցամաքով կ՚երթային , և ջուրերը անոնց աջ կողմէն ու ձախ կողմէն անոնց պա- 30 րիսպ էին ։ Եւ Տէրը այն օր Եգիպտացւոց ձեռքէն ⁂ ազատեց Իսրայէլը . ու Իսրայէլ ⁂ մեռած տեսաւ Եգիպտացիները ծովուն եզերքը ։ 31 Եւ Իսրայէլ տեսաւ այն մեծ ⁂ գործը՝ որն որ Տէրը ըրաւ Եգիպտացիներուն վրայ , ու ժողովուրդը Տէրէն վախցաւ , և Տէրոջ ու անոր ծառայ Մովսէսի հաւատացին ։

Ն · ք · դբ · 1491

ն Հմր 4 ։

ղ ԳԼ · ժգ · 21 ։ իգ · 20 ։ Լբ · 34 ։ Թռ · ի · 16 ։ Ես · կդ · 9 ։

ա Ցես Եա · ը · 14 ։ բ Կոր · գ · 3 ։

Լ Հմր 10 ։

ա Սաղ · կղ · 6 ։

Է ԳԼ · ժե · 8 ։ Ցես · գ · 16 ։ գ · 23 ։ Նեհմ · Թ · 11 ։ Սաղ · հգ · 13 ։ ճՀ · 9 ։ ճժգ · 3 ։ Ես · կգ · 12 ։

ա Հմր 29 ։ ԳԼ · ժե · 19 ։ Թռ · ւդ · 8 ։ Սաղ · կղ · 6 ։ Հը · 18 ։ Ես · կգ · 13 ։ Ասր · ժ · 1 ։ Երր · ժա · 29 ։

ա Ամխ · գ · 10 ։

ա Ցես Սաղ · հե · 17 , ճե ։

ա Հմր 14 ։

բ Հմր 16 ։

ց Ցես · ը · 18 ։

ա ԳԼ · ժե · 1 , 7 ։ բ Օր · ժա · 4 ։ Սաղ · հը · 53 ։ Նեհմ · Թ · 11 ։ Երր · ժա · 29 ։

ի Ամխ · գ · 8 , 18 ։

ի Սաղ · ճզ · 11 ։

ո Հմր 22 ։ Սաղ · հե · 20 ։ Հը · 52 , 53 ։

ֆ Սաղ · ճզ · 8 , 10 ։

ա Սաղ · ծը · 10 ։ ծԲ · 10 ։

* Երր . Հեռ-քը՝

Ն · Ք · ՂԲ · 1491

Բ Գլ · դ · 31 · ժԹ · 9 · Սաղ · ճղ · 12 · Ըօհ · բ · 11 · ժա · 45 ·

տասցւոց վրայ ։ ու ժողովուրդը վախցաւ Յերոբոամէն , ու Բ հաւատաց Յերոբոամ և անոր ծառային Մովսէսին ։

ԳԼ · ԺԵ

1 Մովսէսին երգը ։ 22 ձողովուրդը խմելու ջուր չգտներ ։ 23 Մեռայի լեռի ջուրերը 25 փայտով մը կը քաղցրանան ։ 27 Եղիմի տասուերկու ջուրի աղբիւրները և եօթանասուն արմաւենիները ։

1 Այն առենը Մովսէս ու Իսրայէլի որդիքը ասա երգը երգեցին Տէրոջը , և խօսեցան ըսելով ,
Պիտի Բ երգեմ Տէրոջը , ինչու որ փառքով փառաւորեալ է . ձին ու անոր հեծեալը ծովը նետեց ։
2 Տէրն է իմ զօրութիւնս ու իմ Բ գովութիւնս , և իմ փրկութիւնս եղաւ . Անիկայ է իմ Աստուածս , ու պիտի փառաւորեմ զանիկայ . իմ Ը հօրս Աստուածն է , ու Բ պիտի բարձրացընեմ զանիկայ ։
3 Տէրը Ղ հզօր պատերազմող է . անոր Բ անունը ԵՀՈՎԱԾ է ։
4 Ը Փարաւոնին կառքերը ու անոր զօրքերը ծովը նետեց . և Բ անոր ընտիր ոստիկանները Կարմիր ծովուն մէջ ընկղմեցան ։
5 Ժ Անդունդները ծածկեցին զանոնք . Բ քարի պէս խորունկը խոյան ։
6 Ն Ֆ Քու աջ ձեռքդ՝ ով Տէր , փառաւորեալ է զօրութեամբ . քու աջ ձեռքդ՝ ով Տէր , խորտակեց թշնամին ։
7 Եւ քու Բ փառացդ մեծութեամբդ քեզի դէմ կեցողները կործանեցիր . քու բարկութիւնդ խրկեցիր , ու զանոնք Ժ յարդի պէս Կ կերաւ ։
8 Եւ Ֆ քու շունչիդ փչելովը ջուրերը ժողվուեցան . Ն հեղեղները դէզի պէս կայնեցան . ծովուն մէջտեղը անդունդները պաղեցան ։
9 Ը թշնամին ըսաւ , Պիտի հալածեմ , պիտի հասնիմ , Ճ աւարը պիտի բաժնեմ . իմ անձս անոնցմէ պիտի կշտանայ . իմ սուրս պիտի քաշեմ , իմ ձեռքս զանոնք պիտի աւրէ ։
10 Ֆ քու հովդ փչեցիր , Ֆ ծովը զանոնք ծածկեց . զօրաւոր ջուրերուն մէջ կապարի պէս ընկղմեցան ։
11 Ո Վ Տէր՝ Ն աստուածներուն մէջ քեզի պէս ով կայ . Ը սրբութեան մէջ փառաւորեալ , օրհնութեան մէջ սքանչելի , Ո հրաշքներ ընող ով կայ քեզի նման ։
12 Ն Քու աջ ձեռքդ երկրընդունեց , երկիրը զանոնք կլուեց ։
13 Քու ողորմութեամբդ Ղ առաջնորդեցիր ասա ժողովուրդին՝ որ

դուն փրկեցիր . քու զօրութեամբդ տարիր զանոնք Ը քու սուրբ բնակութիւնդ ։
14 Ո Ժողովուրդները պիտի լսեն ասա սարսափին . Փղշտացւոց երկրին բնակիչները Ո ցաւ պիտի բռնէ ։
15 Ան ատենը Ը Եդոմի իշխանները պիտի տագնապին . Ո Մովաբին զօրաւորները պիտի դողան . Բ Քանանու բոլոր բնակիչները պիտի հալին ։
16 Ե Անոնց վրայ վախ ու դող պիտի իյնայ . քու բազուկիդ մեծութենէն Ո քար պիտի կարին , մինչև որ անցնի քու ժողովուրդդ՝ ով Տէր , մինչև որ անցնի ասիկայ ժողովուրդը՝ Ը որ դուն ստացար ։
17 Պիտի բերես զանոնք , ու քու ժառանգութեանդ լեռը Ը պիտի տնկես զանոնք , ով Տէր , ան տեղը՝ որ դուն պատրաստեցիր քու բնակութեանդ համար Շինեցիր , ով Տէր , ան Ո սրբարանին մէջ՝ որ քու ձեռքերդ շինեցին ։
18 Ֆ Տէրը պիտի թագաւորէ յաւիտեանս յաւիտենից ։
19 Քանզի Ո Փարաւոնին ձիերը իր կառքերովը ու ձիաւորներովը ծովը մտան , և Բ Տէրը ծովուն ջուրերը անոնց վրայ դարձուց . բայց Իսրայէլի որդիքը ծովուն մէջէն ցամաքով գացին ։
20 Եւ Ֆ Ահարոնին քոյրը Մարիամ Ո մարգարէուհին Բ թմբուկը իր ձեռքը առաւ . ու բոլոր կիներները Ը թմբուկներով ու պարերով անոր
21 ետևէն ելան ։ Եւ Մարիամ Բ պատասխան տուաւ անոնց ,
Երգեցէ՛ք Տէրոջը՝ ինչու որ փառքով փառաւորեալ է . ձին ու անոր հեծեալը ծովը նետեց ։
22 Եւ Մովսէս Կարմիր ծովէն ճամբայ հանեց Իսրայէլը , ու Բ Սուրի անապատը ելան . և իրեք օրուան ճամբայ գացին անապատին մէջ , ու
23 ջուր չգտան ։ Ու երբոր Ժ Մեռայ եկան , չէին կրնար խմել Մեռային ջուրերէն , ինչու որ դառն էին . ասոր համար անոր անունը Ո Մեռայ
24 կոչուեցաւ ։ Եւ ժողովուրդը Բ տրտնջեց Մովսէսին դէմ՝ ըսելով ,
25 Ի՞նչ խմենք ։ Եւ անիկայ Ն Տէրոջը աղաղակեց , ու Տէրը անոր փայտ մը ցոյց ըրաւ , Բ որն որ ջուրերուն մէջ դրածին պէս ջուրերը անուշցան ։ Հոն Ֆ անոնց կանոն ու դատաստան
26 դրաւ , և հոն Ն փորձեց զանոնք , Եւ ըսաւ , Հթէ որ Տէրոջը քու Աստուծոյդ ձայնին ուշադրութեամբ

Ն · Ք · ՂԲ · 1491

Լ Սաղ · հբ · 54 ։
ա Թես · ժդ · 14 ։ բ Օր · բ · 25 · Ըօհ · բ · 9 · 10 ։
ա Սաղ · խը · 6 ։
Վ Ծն · լգ · 40 · բ Օր · բ · 4 ։
գ Թես · իբ · 3 · Ամ · գ · 7 ։
դ Ըօհ · ե · 1 ։
ց Բ Օր · բ · 25 · ժա · 25 · Ըօհ · բ · 9 ։
ա ա Թագ · իե · 37 ։
է Գլ · ԺԹ · 5 · բ Օր · լբ · 9 · բ Թագ · Է · 23 · Սաղ · հգ · 2 · Ես · խգ · 1 , 3 · ժա · 10 · Երեմ · լա · 11 · Տիտ · բ · 14 · ա Պետ · բ · 9 · բ Պետ · բ · 1 ։
ը Սաղ · խզ · 2 · 3 · 4 · 8 ։
ի Սաղ · Ճ · 16 · ԻԹ · 10 · Հագ · 10 · Ես · ծէ · 15 ։
ա Գլ · Ժ · 28 · Նահ · ի · 31 ։
Բ Գլ · Ժ · 28 , 29 ։
գ Թես · իշ · 59 ։
դ Դատ · դ · 4 · աՅակ · Ժ · 5 ։
ե ա Թագ · Ժբ · 6 ։
զ Դատ · Ժ · 34 · իա · 21 · բ Թագ · չ · 16 · Սաղ · կը · 11 · 25 · ՃԹ · 3 · ճծ · 4 ։
Է ա Թագ · Ժբ · 7 ։
Ը Հմ · 1 ։
Թ Ծն · Ժգ · 7 · իե · 18 ։
Ժ Թես · լգ · 8 ։
* Այ · գաս · նութիւն ։ Հռութ · ա · 20 ։
Ի Գլ · Ժգ · 2 · Ժե · 3 ։

ա Սաղ · հը · 14 · Ը Հմ Ը 6 · գ Սաղ · հե · 15 · Ես · կդ · 12 , 13 · Երեմ · ր · 6 · Ը Գլ · Ժդ · 10 · Ժե · 4 · Սաղ · Ժ · 15 · Է Ցծ գ Թագ · բ · 21 · դ · 41 · Ժ Ցծ Ըօհ · իդ · 25 · Ի Գլ · Ժգ · 4 · բ Օր · բ · 2 · 16 · Դատ · բ · 22 · գ · 1 , 4 · Սաղ · կշ · 10 · Ամ · 7 · Հր Օր · Ե · 12 , 15 ·

Ն · ք · ղԲ · 1491

մտիկ ընես , ու ինչ որ անոր առ-
ջին շիտակ է՝ ընես , և անոր պա-
տուիրանքներուն ականջ դնես , ու
անոր բոլոր կանոնները պահես , ան
Եգիպտոսին մէկը քու վրադ պիտի
չբերեմ , որոնք եգիպտացւոց վրայ
բերի . ինչու որ ես եմ Ցերը՝ Դոր
քեզ կը բժշկեմ ։

Ել · իգ · 25։ Սաղ · խա · 3 , 4 ։ ՃԳ · 3 ։ ՃԱԹ · 3 ։

27 Եւ եկան Եղիմ , ու հոն տաս-
ուերկու ջուրի աղբիւրներ ու եօ-
թանասուն արմաւենիներ կային .
և հոն ջուրերուն քովը բանակ
դրին ։

ԳԼ · ԺԶ

1 Իսրայէլացիք Ցին անապատը կը հասնին , 2
ու կերակուրի համար տրտունջ կ'ընեն ։ 4 Աս-
տուած երկինքէն հաց տալ կը խոստանայ ։ 11
Լորամարդիները , 14 և մանանան կը խրկուին ։
16 Մանանայ ժողվելուն կանոնը ։ 25 Շաբաթ
օրերը մանանայ չէր իջներ ։ 32 Աստուած կը
պատուիրէ որ անկէ մէկ օմեր պահուի ։

Ել · ԺԶ · 1։ Թուա · իգ · 10 , 11 ։

1 Ու ելլելեցին Եղիմէն , ու Իսրա-
յէլի որդւոցը բոլոր ժողովքը ե-
կան Ցին անապատը՝ որ Եղիմի
ու Սինայի միջտեղն է , անոնց Ե-
գիպտոսի երկրէն ելլելուն երկրորդ
ամսուն տասնուհինգերորդ օրը ։

Ել · ԺԶ · 24։ Սաղ · ՃՀ · 25 ։ ԱԲար · Ժ · 10 ։

2 Եւ Իսրայէլի որդւոցը բոլոր ժո-
ղովքը անապատին մէջ Մովսէսին
ու Ահարոնին դէմ տրտունջ ը-
ներ ։ 3 Եւ Իսրայէլի որդիքը ըսին ա-
նոնց , Երանի՛ թէ Տէրոջը ձեռ-
քովը մեռած ըլլայինք Եգիպտոսի
երկրին մէջ , Երբոր միսի կաթսա-
ներուն քովը նստած էինք , ա-
կուշտ հաց կ'ուտէինք . քանզի մեզ
ասանապատ հանեցիք , որ բոլոր
այս ժողովքը անօթութենէն մեռ-
ցընէք ։

Ելք · Ժե · 24։ Ա Կոր · Ժ · 10 ։ Բ Պետ · գ · 9 ։ Ի Թուա · Ժա · 4 , 5 ։

4 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Ահա
ես ձեզի երկինքէն Հաց պիտի տե-
ղամ , և ժողովուրդը պիտի ելլէ
ու օրէ օր ժողվէ ամէն մէկ օրուան
պէտք եղածը , որ Ըփորձեմ զա-
նոնք՝ թէ իմ օրէնքիս համեմատ
պիտի քալեն թէ չէ ։ 5 Եւ ըլլայ
որ վեցերորդ օրը բերածնին պատ-
րաստեն , և Ըանիկայ ամէն օրուան
ժողվածներնուն կրկինը ըլլայ ։

Ելք · Սաղ · Հը · 24 , 25 ։ ՃԱ · 40։ Ճօհ · գ · 31 , 32 ։ Ա Կոր · Ժ · 3 ։ Ե Ռաակ · Լ · 8 ։ Մատ · գ · 11 ։

6 Եւ Մովսէս ու Ահարոն ըսին Ի-
սրայէլի բոլոր որդւոցը , ԾԱ-
սօ Իրիկուն պիտի դիտնաք որ ձեզ Ե-
գիպտոսի երկրէն հանողը Եհո-
վան է ։ 7 Եւ առաւօտուն պիտի
տեսնէք Տէրոջը փառքը , ինչու
որ Տէրոջը դէմ ձեր ըրած տրտունջը
ինքը լսեց . և Ըմենք ո՞վ ենք
որ մեզի դէմ կը տրտնջէք ։ 8 Եւ
Մովսէս ըսաւ , Երբոր Տէրը ձեզի
իրիկուն պիտի դիտնաք որ ձեզ Ե-
գիպտոսի երկրէն հանողը Եհո-
վան է ։ 9 Եւ Մովսէս ըսաւ Ահարոնին , Ի-
սրայէլի որդւոցը բոլոր ժողովքին
ըսէ , Ծերոջը առջեւը մօտեցէք .
ինչու որ ձեր տրտունջը լսեց ։

Ել · ԺԶ · 16։ Հռով · Ժգ · 2 ։ Ա Թես · Ժգ · 16 ։

10 Եւ եղաւ որ երբ Ահարոն Իսրա-
յէլի որդւոցը բոլոր ժողովքին կը
խօսէր , անոնք դէպ Ի անապատը
նայեցան , և ահա Տէրոջը փառքը
ամպին մէջ երեցաւ ։ 11 Եւ Տէրը
խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով , Ի-
սրայէլի որդւոցը տրտունջը լսեցի .
խօսէ անոնց՝ ըսելով , Ծ Իրիկուան
դէմ միս պիտի ուտէք , ու Ա-
ռաւտուանց հացով պիտի կշտանաք .
և պիտի գիտնաք թէ ես եմ Ե-
հովայ ձեր Աստուածը ։

Ել · ԺԶ · 7։ ԳԼ · ԺԶ · 21 ։ Թուա · Ժգ · 19։ գ Թագ · ը · 10 , 11 ։ Հ Հմր 8 ։ Յ Հմր 6։ Ղ Հմր 7 ։

12 Եւ եղաւ որ իրիկունը Ձլորտամա-
գիներ ելան ու բանակը ծածկե-
ցին . և առաւտուանց բանակին բո-
լորտիքը Ցօղ իջաւ ։ 13 Ու երբոր
իջած ցօղը վերցաւ , ահա անապա-
տին երեսին վրայ Ամանր թեփաձև
բան մը կար եղեամի պէս մանր գետ-
նին վրայ ։ 14 Եւ երբոր Իսրայէլի որդիքը
տեսան , իրարու ըսին , Ի՞նչ է աս ։՝
քանզի ինչ ըլլալը չէին գիտեր . ու
Մովսէս բաւ անոնց , Ն Ասկ ան հա-
ցը՝ որ Տէրը ձեզի ուտելու տուաւ ։
15 Ցերոջը պատուիրած բանը աս է .
ժողվեցէք անկէ ամէն մէկերնիդ իր
կերածին չափ . ամէն մէկերնիդ իր
վրանին մէջ եղողներուն համար՝ ձեր
հոգիներուն համրանքին նայելով՝
մարդ գլուխ Ա մէկմէկ օմեր առնէք ։
17 Եւ Իսրայէլի որդիքը այնպէս ըրին .
և որը շատ ու որը քիչ ժողվեց ։
18 Եւ երբ օմերով կը չափէին , Շատ
ունեցողինը չաւելցաւ , ու քիչ ու-
նեցողինը չպակսեցաւ . ամէն մէկը
իր կերածին չափ ժողվեց ։ 19 Եւ
Մովսէս ըսաւ անոնց , Մէկը անկէ
մինչև առտու չպահէ ։ Բայց մտիկ
չըրին Մովսէսին , հապա ոմանք
թողուցին անկէ մինչև առտու , և
որդնոտեցաւ ու հոտեցաւ . և Մով-
սէս բարկացաւ անոնց ։ 21 Եւ ամէն
առտու կը ժողվէին անկէ ամէն մէկը
իր կերածին չափ . ու արևը տաք-
ցածին պէս կը հալէր ։

Ել · ԺԶ · 4։ Ա Կոր · ը · 15 ։

22 Եւ եղաւ որ վեցերորդ օրը կրկի-
նապատիկ ուտելիք՝ ամէն մէկուն համար երկու օմեր ժողվե-
ցին . և ժողովքին բոլոր իշխանները եկան ու պատմեցին Մովսէսին ։
23 Եւ անոր ըսաւ անոնց , Ասկ Տէրո-
ջը ըսածը . Վաղը Հանգստութեան
սուրբ շաբաթն է Տէրոջը . ինչ որ
պիտի եփէք եփեցէք , և ինչ որ պի-
տի եռացընէք՝ եռացուցէք , ու
ինչ որ կ'աւելնայ ձեզի համար
առտուան պահուելու Թողուցէք ։
24 Եւ անոնք առտուան թողուցին՝

Ն · ք · ղԲ · 1491

Ի Ցես ա Թագ · ը · 7 ։ Ղուկ · ժ · 16 ։ Հռով · ժգ · 2 ։ Ա Թես · ժգ · 16 ։

Ի Հմր 7 ։ ԳԼ · ժգ · 21 ։ Թուա · ժգ · 19։ գ Թագ · ը · 10 , 11 ։ Հ Հմր 8 ։ Յ Հմր 6։ Ղ Հմր 7 ։

Ա Թես · ժա · 31 ։ Սաղ · Հը · 27 , 28 ։ ՃԱ · 40 ։

Ա Թես · ժա · 9 ։

Յ Թես · ժա · 7 ։ Բ Օր · ը · 3 ։ Նէեմ · Թ · 15 ։ Սաղ · Հը · 24 ։ ՃԱ · 40 ։

†ԵԲր · ՄԱՆ ՀՈՒ · (ոա · կից կ'նչէ ամանայ բառը ։)

Ն Ճօհ · գ · 31 , 49 , 58 ։ Ա Կոր · ժ · 3 ։ Ղ Հմր 36 ։

Ա Բ Կոր · ը · 15 ։

Ղ Ծն · ը · 3 ։ Գլ · ի · 8 ։ Ա Ցես · 15 ։ Ե · 3 ։ Ղ Ա · իգ · 3 ։

Ն · ք · ՂԲ · 1491

պ Հմ 20 ։

Ղ Գլ · ի · 9 , 10 ։

Մովսէսին հրամայածին պէս . և ոչ Ղ հատեցաւ , ոչ ալ անոր մէջը
25 որդ եղաւ ։ Եւ Մովսես ըսաւ , Այսօր կերէք ան , ինչու որ այսօր շաբաթ է Տէրոջը . այսօր դաշտին
26 մէջ անկ պիտի չգտնէք ։ Վեց օր պիտի ժողվէք անիկայ . բայց եօթներորդ օրը՝ որ շաբաթ է , պի-
27 տի չգտնուի ։ Եւ եղաւ որ եօթներորդ օրը ժողովուրդէն ոմանք
28 ժողվելու ելան , ու չգտան ։ Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Մինչև ե՞րբ Ճ չէք ուզեր պահել իմ պատուի-
29 րանքներս ու օրէնքներս ։ Նայեցէք որ Տէրը տուաւ ձեզի շաբաթը , ա-նոր համար վեցերորդ օրը ինքը ձեզի երկու օրուան հաց կու տայ . ամէն մէկերնիդ իր տեղը թող նստի , մէկը իր տեղէն չելլէ եօթներորդ
30 օրը ։ Եւ ժողովուրդը հանգստաց-
31 ցաւ եօթներորդ օրը ։ Եւ Իսրայէլ Ո որդիքը անոր անունըՄան դը-բին . ու Ո ան գինձի սերմի պէս ճեր-մակ՝ ու անոր համը մեղրով չիաւած
32 գաթայի պէս էր ։ Եւ Մովսես ըսաւ , Տէրոջը հրա-մայած բանը աս է . Անկէ օմէր մը լեցուցէք՝ որ ձեր ազգերուն մէջ պահուի . որ անոնք տեսնեն ան հացը՝ որն որ ձեզի կերցուցի անա-պատին մէջ՝ երբոր ձեզ Եգիպտոսի
33 երկրէն հանեցի ։ Եւ Մովսես ըսաւ Ահարոնին , Սափոր մը առ , ու ա-նոր մէջը օմէր մը լեցուն մանանայ դիր . և անիկայ ձեր ազգերուն մէջ պահուելու համար Տէրոջը առջև դ
34 դիր ։ Ինչպէս որ Տէրը Մովսէսին պատուիրեց , անանկ ալ Ահարոն Ո վկայութեան առջև դրաւ զանի-
35 կայ՝ որ պահուի ։ Եւ Իսրայէլի որ-դիքը Ջ քառասուն տարի կերան մա-նանան , Ջ մինչև որ շէն երկիր եկան . մանանան կերան՝ մինչև որ քանա-
36 նոս երկրին սահմանը եկան ։ Եւ օմերը արդուին տասներորդ մնան է ։

ԳԼ · ԺԷ

1 Ժողովուրդը Ջուրի համար տրտունջ կ՚ընէ Ռափիդիմի մէջ ։ 5 Աստուած Քորեբի մէջ ժայռէ մը Ջուր հանել կու տայ ։ 8 Մովսես իր ձեռքը վեր բանելով՝ Ամաղեկը կը յաղ-թուի ։ 15 Մովսես սեղան մը կը շինէ ու զա-նիկայ կ՚անուանէ Եհովանիսի ։

ա Գլ · ԺԶ · 1 ։ Թուա · ԼԴ · 12 , 14 ։

1 Ամբ Ո Իսրայէլի որդւոցը բոլոր ժո-ղովը Տէրոջը խօսքին պէս ի-բենց գնացքին համեմատ Սին անա-պատէն չուեցին , և Ռափիդիմի մէջ բանակ դրին . ու ժողովուրդին հա-
2 մար խմելու Ջուր չկար ։ Բ Եւ ժողո-վուրդը Մովսէսին հետ վիճեցաւ ու ըսաւ , Մեզի Ջուր տուր , որ խմինք . և Մովսես ըսաւ անոնց , Ինչու հին-ձի հետ կը վիճիք . ինչու Ջ Տէրը կը
3 փորձէք ։ Եւ ժողովուրդը հոն Ջու-

. րի համար ծարաւեցաւ . ու ժողո-վուրդը Ո Մովսէսին դէմ արտունջ ըսաւ ու ըսաւ , Ինչո՞ւ համար մեզ եգիպտոսէն հանեցիր , որ մեզ ու մեր որդիները և մեր հօտերը ծարա-ւութեամբ մեռցընես ։
4 Եւ Մովսես Ո Տէրոջը աղաղա-կեց՝ ըսելով , Ի՞նչ ընեմ աս ժո-ղովուրդին . դրեթէ պատրաստ են
5 իս Ո քարկոծելու ։ Եւ Տէրը ը-սաւ Մովսէսին , Ո ժողովուրդին առջևը անցիր , ու Իսրայէլի ծե-րերէն քու հետդ առ , և քու գա-ւազանդ՝ որով Ը դետը զարկիր ,
6 ձեռդ առ ու գնա ։ Ի Ահա Քորեբի մէջ ժայռին վրայ՝ հոն քու առջևդ կը կայնիմ , և ժայ-ռին զարկ , ու անկէ Ջուր պիտի ելլէ , և ժողովուրդը պիտի խմէ ։ Եւ Մովսես անանկ ըրաւ Իսրայէլի
7 ծերերուն առջևը ։ Եւ ան տեղին անունը Ծ Փաստա ու Մերիպա Ո դրաւ . ինչու որ Իսրայէլի որդիքը հոն վիճեցան , և Տէրը փորձեցին ըսելով , Արդեօք Տէրը մեր մէ՞ջն է Թէ չէ ։
8 Եւ Ամաղեկը եկաւ , ու Ռափիդիմի մէջ Իսրայէլին հետ
9 պատերազմեցաւ ։ Եւ Մովսես ը-սաւ Յեսուին , Մեզի մարդիկ ընտրէ , ու Ամաղեկին հետ պատե-րազմելու ելլէր . վաղը ես բլուրին գլուխը պիտի կայնիմ՝ Ը Աստու-ծոյ գաւազանը ձեռքս առնելով ։
10 Եւ Յեսու Մովսէսին ըսածին պէս ըրաւ , ու Ամաղեկին հետ պատե-րազմեցաւ , և Մովսես , Ահարոն ու Ովր բլուրին գլուխը ելան ։
11 Եւ կ՚ըլլար որ՝ երբոր Մովսես Ծ իր ձեռքերը վեր կը վերցընէր , Իսրա-յէլը կը յաղթէր , ու երբոր իր ձեռքերը վար կ՚իջեցընէր , Ամաղե-
12 կը կը յաղթէր ։ Եւ Մովսէսին ձեռքերը ծանրանալուն՝ քար մը առին ու անոր տակը դրին , և ինքը անոր վրան նստաւ . ու Ահարոն և Ովր՝ մէկը մէկ կողմէն ու մէկալը միւս կողմէն՝ անոր ձեռքերը վեր բռնեցին , ու մինչև արեգակին մարը մտնելը անոր ձեռքերը հաստա-
13 տուն մնացին ։ Եւ Յեսու ազգի բերնէն անցուց Ամաղեկը ու անոր
14 ժողովուրդը ։ Եւ Տէրը ըսաւ Մով-սէսին , Ա Սա՛ի՛կայ յիշատակի հա-մար գիրքի մէջ գրէ , ու Յեսուին Բ իմացուր՝ որ Հ Ամաղեկին յիշա-տակը երկինքին տակէն բոլորովին
15 պիտի ջնջեմ ։ Եւ Մովսես սեղան մը շինեց , Դ ու անոր անունը Եւ-
16 հովանիսի դրաւ , Ռ ըսաւ . Ը Քանի՛ Տէրը երդում ըրաւ ըսելով Ի՛ Տէրը ազգ ազգ պիտի պատերազմի Ամաղեկին դէմ ։

Ն · ք · ՂԲ · 1491

դ Գլ · ԺԷ · 2 ։

Ի Գլ · ԺԷ · 15 ։

Ղ ամբաստ · է · 6 ։ Ճօ՛ն · ը · 59 · ժ · 31 ։
Ի Ցե՛ս Եզեկ · ը · 6 ։
Ը Գլ · ե · 20 ։ Թուա · ի · 8 ։
Ի Թուա · ի · 10 , 11 ։ Սաղ · Հը · 15 , 20 ։ ճե · 41 ։ ճժգ · 8 ։ ա Կոր · ժ · 4 ։

ժ Թուա · ի · 18 ։ Սաղ · ձա · 7 ։ ղե · 8 ։ Եբր · գ · 8 ։
† Ա՛ փորձու-թիւն ու վի-ճաբանու-թիւն ։

Ի Ծն · լԶ · 12 ։ Թուա · իգ · 20 ։ բ Օր · իե · 17 ։ ա Թագ · ժե · 2 ։
Ն Գոր · ե · 45 ։ Եբր · գ · 8 ։
Ի Գլ · գ · 20 ։

ժ Ցակ · ե · 16 ։

Ա Գլ · Ժ · 27 ։
‡ Եբր · ա-կանջներուն մէ՛ջ դիր ։
Հ Թուա · իգ · 20 ։ բ Օր · իե · 19 ։ ա Թագ · ժե · 3 , 7 ։ Ո · 1 ։ 17 ։ բ Թագ · ը · 12 ։ Եզր · Բ · 14 ։
Ց Ցե՛ս Դատ · գ · 24 ։
Ա Ա՛ Ցերը իմ դրօշակս է ։
§ Կամ Ովր-Հետև ձեռք վերցաւ Ցերոջը ա-թոռին դէմ ։

Ն · ք · Ը · Ն · 1491

ՈՒ · ԺԸ

1 Ցոթոր Մովսէսին կը բերէ անոր կնիկը ու
տղաքը ։ 7 Մովսես զանիկայ կը մեծարէ ,
18 ու անոր խրատները կը բանէ ։ 27 Ցոթոր
կը մեկնի ։

1 Եւ Մովսէսին աները՝ Փարաւոնի քովէն ելլելուն համար ու իր ժողովուրդին համար , եւ թէ Տէրը եգիպտոսէն հանեց
2 Իսրայէլը . Եւ Մովսէսին աները Ցոթոր առաւ Մովսէսին կնիկը Սեպփօրան , անիկայ ետ խրկելէն
3 ետքը . Եւ անոր երկու որդիքը՝ որոնց մէկուն անունը Գերսամ էր . ինչու որ ինքը ըսեր էր , Օտար երկրի մէջ պանդուխտ եմ .
4 Եւ մէկալին անունը Եղիազար էր . ինչու որ ըսեր էր , Իմ հօրս Աստուածը իմ օգնականս էր , ու իս փարաւոնին սուրէն ազատեց ։
5 Եւ Մովսէսին աները Ցոթոր անոր որդիներովը ու անոր կնիկովը եկաւ Մովսէսին դէպ՚ի անապատը՝ ուր որ անիկայ բանակ դրեր էր
6 Աստուծոյ լեռանը քովը . Եւ իմացուց Մովսէսին ըսելով , Ես քու աներդ Ցոթոր քեզի կու գամ , նաև քու կնիկդ իր երկու որդիքը
7 իր հետը ունենալով ։ Եւ Մովսես իր աները դիմաւորելու ելաւ , և անոր խոնարհութիւն ըրաւ , ու համբուրեց զանիկայ . և իրարու ողջուն տուին , եւ մտան ։ Եւ Մովսես իր աներոջը պատմեց ան ամէնը՝ որ Տէրը ըրաւ Փարաւոնին ու Եգիպտացիներուն՝ Իսրայէլին համար , և ճամբուն մէջ բոլոր նիրհնց քաշած աշխատութիւնը , ու Տէրոջը զանոնք ազատելը ։
9 Եւ Ցոթոր ուրախացաւ բոլոր բարութիւններուն համար՝ որ Տէրը ըրաւ Իսրայէլին , փրկելով զանոնք Եգիպտացւոց ձեռքէն ։
10 Եւ Ցոթոր ըսաւ , Օրհնեալ ըլլայ Տէրը՝ որ ազատեց ձեզ Եգիպտացւոց ձեռքէն ու Փարաւոնին ձեռքէն . ինչու որ ազատեց ժողովուրդը Եգիպտացւոց ձեռքին
11 տակէն ։ Հիմա գիտեմ՝ որ Եհովան Էրոլոր աստուածներէն մեծ է . Էքանզի ինչ բանի մէջ որ նրանք կը հպարտանային , անոնցմէ վեր էրաւ ։
12 Եւ Մովսէսին աները Ցոթոր ողջակէզ ու զոհեր բերաւ Աստուծոյ . և Ահարոն ու Իսրայէլի բոլոր ծերերը Մովսէսին աներոջը հետ հացկերոյթ տուին Աստուծոյ առջեւը հաց ուտելու եկան ։
13 Եւ եղաւ որ հետեւեալ օրը Մովսէս ժողովուրդը դատելու նստաւ , ու ժողովուրդը առաւօտուն մինչև իրիկուն Մովսէսին քովը կայնեցաւ ։
14 Եւ Մովսէսին աները երբոր տեսաւ ինչ որ կ՚ընէր Մովսէս ժողովուրդին , ըսաւ , Ի՞նչ է աս բանը՝ որ դուն կ՚ընես ժողովուրդին . ինչու՞ դուն մինակ կը նստիս , ու բոլոր ժողովուրդը առաւօտուն մինչև
15 իրիկուն քու քովդ կը կայնի ։ Եւ Մովսէս ըսաւ իր աներոջը , Քանզի ժողովուրդը կու գայ ինծի՝ Աստուծմէ փափաքան հարցնելու ։
16 Երբոր անոնք դան մը ունենան՝ ինծի կու գան , և ես դատանց մէջը տեղը դատաստան կ՚ընեմ , ու Աստուծոյ կանոնները ու օրէնքները
17 անոնց կը գիտցնեմ ։ Եւ Մովսէսին աները ըսաւ անոր , Քու ըրածդ
18 աղէկ բան չէ ։ Իրաւցընէ դուն պիտի մաշես , դուն ալ այս քու հետդ եղած աս ժողովուրդն ալ . ինչու որ աս բանը քեզի շատ ծանր է , դուն մինակ չես կրնար ընել աս ։
19 Հիմա մնիկ ըրէ իմ խօսքս . ես քեզի խրատ տամ , ու Աստուած քեզի հետ պիտի ըլլայ ։ Դուն ժողովուրդին համար Աստուծոյ առջեւը դուն գնա , որ դատերը դուն
20 ներկայացնես Աստուծոյ . Եւ Հանոնց սորվեցնես կանոնները ու օրէնքները , և գիտցնես անոնց՝ ի՛րենց քալելու ճամբան ու ի՛րենց
21 ընելու գործը ։ Ուստի դուն բոլոր ժողովուրդէն ուկարող մարդիկ՝ Աստուածմէ վախցող՝ ճշմարտասէր ու ատելէ շահախնդրութիւնը ատող մարդիկ ընտրէ , ու զանոնք հազարապետներ՝ հարիւրապետներ՝ հնիսնապետներ ու տասնապետներ դիր ։
22 Նոնց վրայ . Ու Համէն ատեն թող անոնք դատեն ժողովուրդը . և ամէն մեծ բանը քեզի ներկայացնեն , ու ամէն պզտիկ բանը անոնք դատեն . այսպէս քեզի օգնելով՝ բեռը վրայէդ էրեք կը թեթեւցընեն ։
23 Թէ որ աս բանը ընես , ու Աստուած ալ քեզի ասոնկ պատուիրէ , ան ատենը կարող կ՚ըլլաս դիմանալու , և բոլոր աս ժողովուրդն ալ խաղաղութեամբ իրենց տեղը կ՚երթան ։
24 Եւ Մովսէս իր աներոջը խօսքը մնիկ ըրաւ , ու անոր ամէն ըսածը
25 ըրաւ ։ Եւ Մովսէս բոլոր Իսրայէլէն կարող մարդիկ ընտրեց , ու զանոնք ժողովուրդին վրայ պլուխներ՝ հազարապետներ՝ հարիւրապետներ՝ հնիսնապետներ՝ ու
26 տասնապետներ կարգեց ։ Եւ ամէն ատեն անոնք կը դատէին ժողովուրդը . դժուարին բանը Մովսէսին կը ներկայացընէին , ու ամէն պզտիկ բանը իրենք կը դատէին ։
27 Եւ Մովսես իր աները ճամբայ հանեց , ու անիկայ իր երկիրը գնաց ։

Ն · ք · Ը · Ն · 1491

ՀՂԼ . Իդ . 12 ։ Թուա . Ժե . 34 ։
Ն ԳԼ . Իդ . 7 ։ Իդ . 14 ։ Բ Օր . Ժէ . 8 ։ Բ Թագ . Ժե . 3 ։ Ցոր . լա . 18 ։ Գոր . Ժը . 15 ։ ա Կոր . ը . 1 ։
† ԵՔ Բ . Մարդուն ու իր ընկերին
ՂԼ . Իգ . 15 ։ Թուա . Ժե . 35 ։ Իէ . 6 ։ Ճա . Լղ . 6 , 7 , 8 , 9 ։
Թուա . Ժա . 14՝ 17 ։ Բ Օր . ա . 9 , 12 ։
ՈՒ · Գ . 12 ։
Ն ԳԼ . Գ . 16 ։ Ի . 19 ։ Բ Օր . ե . 5 ։
Թուա . Իէ . 6 ։ Ը Օր . Դ . 1 , 5 ։ Ե . 1 ։ ը . 1 ։ Ղ . 1 ։ 2 ։ Է . 11 ։
Սաղ . ՃԽԵ . 8 ։
Ը Օր . ա . 18 ։
Ղ Հմր 25 ։ Բ Օր . ա . 15 , 16 ։ Ժ . 18 ։ Բ Մն . ԺԲ . 5–10 ։ Գոր . ը . 8 ։
Ը Ն . Խր . 18 ։ Բ Թագ . Իգ . 8 ։ Բ Մն . ԺԲ . 9 ։
Եզեկ . Ժը . 8 ։
Բ Օր . Ժղ . 19 ։
Է Հմր 26 ։
Գ Հմր 26 ։
ՂԼ . Իգ . 11 ։ Թուա . Ժե . 38 ։ Իէ . 2 ։ Լղ . 1 ։ Բ Օր . ա . 17 ։ Ժէ . 8 ։
Բ Թուա . Ժա . 17 ։
Դ Հմր 18 ։
Ն Ն . Ժը . 38 ։ Լ . 25 ։ ՈՒ . Ժղ . 29 ։ Բ Թագ . ԺԲ . 39 ։
† Բ Օր . ա . 15 ։ Գոր . ը . 5 ։
Հմր 22 ։
Ցոր . Ժ . 16 ։
Թուա . Ժ . 29 , 30 ։

Գ · Ժ · Ը · Ն · 1491

Ա Թգ . Ը . 1 ։
Բ Ն . Ք . 29 ։
Գ ՈՒ . Բ . 22 ։

* Այ՝ իմ Աստուածս օգնական ։

Ե Գ . Գ . 1 , 12 ։

Ղ Ն . Ժգ . 17 ։ Ժը . 9 ։ ԺԲ . 1 ։ Գ Թագ . Բ . 19 ։
Ե Ն . ԽԲ . 18 ։ Լէ . 4 ։
Ը Ն . Խգ . 27 ։ Բ Թագ . Ժ . 7 ։
Բ Թուա . Ի . 14 ։
Ծ Սաղ ։ Հը . 42 ։ Ճա . 7 ։ Հգ . 10 ։ Եէ . 2 ։
Ե Ն . Ժգ . 20 ։ Բ Թագ . Ժը . 28 ։ Ղու . ա . 68 ։
Ը Բ Մն . Բ . 5 ։ Սաղ . զե . 8 ։ Ղէ . 9 ։ Եվե . Ե ։
Ե Գ . ա . 10 , 16 , 22 ։ Ե . 2 , 7 ։ Ժգ . 8 , 18 ։
Ծ ա Թագ . Բ . 8 ։ Նեհ . Թ . 10 , 16 , 29 ։ Ցոր . Ի . 11 , 12 ։ Սաղ . լ . 23 ։ ՃժԹ . 21 ։ Ղու . ա . 51 ։
Ե Բ Օր . Ժբ . 7 ։ ա Մն . ԽԹ . 22 ։ ա Կոր . Ժ . 18 , 21 , 31 ։

Ն · ՔՐ · ՇԲ · 1491

ա թուռ · լԲ · 15 ·
բ Գլ · ԺԵ · 1, 8 ·
է Գլ · գ · 1, 12 ·
ք Գլ · ի · 21 ·
Գոր · Կ · 38 ·
է Գլ · գ · 4 ·
ԷԲ Օր · ԼԹ · 2 ·
ԷԲ Օր · լբ · 11 · Ես · կէ · 9 · Ցայտ · Ժբ · 14 ·
ԷԲ Օր · Ե · 2 ·
ԻՐ Օր · գ · 20 · Ե · 6 · Ժբ · 2, 21 · իդ · 18 · ԼԲ · 8 · 9 · Ղ Թագ · բ · 58 · Պաղ · ՃԼԹ · 4 · ԵՀզ · բ · 12 · Ես · խա · 8 · խգ · 1 · Երեմ · Ժ · 16 · Մաղ · գ · 17 · Տիտ · բ · 14 ·
ԺԳլ · Թ · 29 ·
ԲՕր · Ժ · 14 ·
Ցոր · խա · 11 · Պաղ · իէ · 1 · Ե · 12 · ա Կոր · Ժ · 26 · 28 ·
ԼԲ Օր · լգ · 2 · 3 · 4 · ա Պետ · բ · 5 · 9 · Ցայտ · ա · 6 · Ե · 10 · Ի · 6 ·
ԼՂԼ · Ի · 24, 26 · ՃՕր · Է · 6 · իգ · 19 · իբ · 9 · Ես · կբ · 12 · ա Պր · գ · 17 · աթես · Ե · 27 ·
Ի Գլ · իէ · 3, 7 · բ Օր · Ե · 27 · իգ · 17 ·
ԺՀՊր 16 · Գլ · Ի · 21 · իէ · 15, 16 · բ Օր · գ · 11 · Պաղ · Ժբ · 11, 12 · ղէ · 2 · Մաա · Ժէ · 5 ·
ԼՕր · գ · 12, 36 · ՃՕՏ · Ժբ · 29, 30 · Հ Գլ · Ժգ · 31 · ՅՂԼ · Ժա · 44, 45 · ԵԲր · Ժ · 22 ·
Ղ ՀՊր 14 · Ծե · լե · 2 · ՂԼ · Ժե · 5 ·
ՁՀՊր 16, 18 · Գլ · Լգ · 5 · բ Օր · ԼԳ · 2 ·
ՎԲր · Ժբ · 20 ·

ԳԼ · ԺԹ

1 Ժողովրդը Սինայի անապատը կու գայ : 3 Աստուծոյ պատգամը Մովսէսին ձեռքովը լեռնէն ժողովրդին կը խրկուի : 8 Մովսէս ժողովուրդին պատասխանը Աստուծոյ կը տանի : 10 Ժողովուրդը երրորդ օրուան համար կը պատրաստուի : 12 Լեռան մօտենալը կ'արգիլուի : 16 Աստուծոյ ահագին երեւոյթը լեռանը վրայ :

1 Երրորդ ամսուն մէջ՝ Իսրայէլի որդւոյը Եգիպտոսի երկրէն ելլելնէն ետքը, նոյն օրը Սինայի ա-
2 նապատը եկան : Քանդի Բ Րաւիդիմէն չուեցին, ու Սինայի անա-
պատը եկան, ու անապատին մէջ բանակ դրին . և Իսրայէլ հոն Է լեռանը դիմացը բանակ դրաւ :
3 Եւ Մովսէս Աստուծոյ ելաւ . ու Տէրը Է լեռնէն կանչեց զանիկայ՝ ըսելով , Ցակոբին տանը ասանկ
բսես , և Իսրայէլի որդւոյը իմացը-
4 նես . Ղ դուք տեսաք ինչ որ ըրի Եգիպտացւոց , և ի՝նչպէս Ե ձեզ ար-
ծիւի թեւերուն վրայ վերցուցի ու
5 քովս բերի : Եւ հիմա Է թէ որ իրաւցընէ իմ ձայնիս ջաղանդիւք ու իմ ուխտս պահէք , Ի դուք ինծի սեփհական ժողովուրդ պիտի ըլլաք ամէն ազգերէն . ինչու որ
6 Ի բոլոր երկիրը իմն է : Եւ դուք ինծի Է քահանաներու թագաւորութիւն ու Նուրբ ազգ մը պիտի ըլլաք . Իսրայէլի որդւոյը զրուցելու խօսքերդասոնք են :
7 Եւ Մովսէս եկաւ ու ժողովուրդին ծերերը կանչեց , և Տէրոջը իրեն պատուիրած աս բոլոր խօսքերը
8 անոնց առջեւը դրաւ : Եւ Ի բոլոր ժողովուրդը միաբերան պատասխանեցին ու բսին , Տէրոջը բոլոր ը-
սածները պիտի ընենք : Եւ Մովսէս ժողովուրդին խօսքերը Տէրոջը
9 պատմեց : Եւ Տէրը բսաւ Մովսէսին , Ահա ես քեզի կու գամ Ի թանձր ամպի մը մէջ , Ի որ ժողովուրդը լսէ երբոր ես քեզի հետ խօսիմ, ու նաև Հ յաւիտեան քեզի հաւատայ : Եւ Մովսէս ժողովուրդին խօսքերը Տէրոջը
10 պատմեց : Եւ Տէրը բսաւ Մովսէսին , Գնա՛ ժողովուրդին , և Ն զանոնք սրբէ այսօր ու վաղը , և Թող
11 Ի իրենց լաթերը լուան , Ու երրորդ օրուան համար պատրաստ ըլլան . քանդի երրորդ օրը Տէրը բոլոր ժողովուրդին աչքին առջեւը Սինայ
12 լեռանը վրայ Ծ պիտի իջնէ : Եւ դուն ժողովուրդին բոլորտիքը բա՛ցման դնես՝ ըսելով , Ինքզինքնիդ լեռը ելլելէն կամ՝ անոր ծայրին դպչելէն զգուշացուցէք . Ո՛վ որ լեռանը դպչի , անշուշտ պիտի մեռ-
13 ցուի : Ոնոր ձեռք չդպչի , քանզի քարկոծուելի կամ նետով զարնուի . Թէ անասուն ըլլայ և Թէ մարդ՝ պիտի չապրի . երբոր Ձ փողին ձայնը երկար Ըչուի , անոնք լեռը պիտի ելլեն :
14 Եւ Մովսէս լեռնէն դէպ Ի ժողովուրդը իջաւ , ու Ե սրբեց ժողովուրդը . և անոնք իրենց լաթերը
15 լուացին : Եւ անկէակ ըսաւ ժողովուրդին , Ը երրորդ օրուան համար պատրաստ եղէք . Ե՝նէ կնիկներուն
մի՛ մերձենաք :
16 Եւ եղաւ որ երրորդ օրը առտուընդ Ը որոտումներ ու կայծակներ կ'ըլլային , և Ռ թանձր ամպ մը կար լեռանը վրայ , ու խիստ սաստիկ Ձ փողի ձայն մը , և բանակին մէջ եղած բոլոր ժողովուրդը Ե՛ղար-
17 Հուրեցաւ : Եւ Մովսէս բանակէն Աստուծոյ առջեւը հանեց ժողովուրդը , ու անոնք լեռանը տակը
18 կայնեցան : Եւ Ս Սինայ լեռը բոլորովին կը մխար , ինչու որ Տէրը անոր վրայ Ֆ կրակով իջաւ . Ր ու անոր մխիրը Ղոցի մուխի պէս կ'ելլէր , և Ց բոլոր լեռը սաստիկ կը դո-
19 ղար : Եւ Ը՛քանի որ փողին ձայնը կը սաստկանար , Ֆ Մովսէս խօսեցաւ , ու Աստուած ձայնով մը
20 անոր պատասխան տուաւ : Եւ Տէրը Սինայ լեռանը վրայ՝ լեռանը գլուխը իջաւ . ու Տէրը կանչեց Մովսէսը լեռանը գլուխը , և Մովսէս եկաւ :
21 Եւ Տէրը բսաւ Մովսէսին , Իջի՛ր՝ ժողովուրդին պատուիրէ , որ չըլլայ թէ Տէրը Ա տեսնելու համար սահմանէն անցնին ,
22 ու անոնցմէ շատերը կորսուին : Եւ Տէրոջը մօտեցող քահանաներն ալ Ֆ սրբուին , որ չըլլայ թէ Տէրը Ա-
23 նոնց վրայ յարձակի : Եւ Մովսէս բսաւ Տէրոջը , Ժողովուրդը չ'կրնար ելլել Սինայ լեռը . ինչու որ դուն մեզի խօսեցար՝ ըսելով , Բ Սահմանի դիր լեռանը , ու անիկայ սրբէ :
24 Եւ Տէրը բսաւ անոր , Գնա՛ վար իջի՛ր , ու Ահարոնին հետ մէկտեղ ելի՛ր . բայց քահանաները ու ժողովուրդը Տէրոջը ելլելու համար սահմանէն չանցնին , որ չըլլայ թէ
25 անոնց վրայ յարձակի : Ու Մովսէս ժողովուրդին իջաւ , և Ա՛նոնց խօսեցաւ անոնց :

ԳԼ · Ի

1 Տասը պատուիրանքները : 18 Ժողովրդը կը վախնայ , 20 ու Մովսէսէն կը մխիթարուի : 22 Աստպաշտութիւնը կ'արգիլուի : 24 Սեղան շինուելուն կերպը :

1 Ու Աստուած Ա աս բոլոր խօսքերը զրուցեց՝ ըսելով ,
2 Բ Ես եմ Եհովայ քու Աստուածդ՝ որ քեզ Եգիպտոսի երկրէն՝ Ծ ծառայութեան տունէն հանեցի :

Ն · ՔՐ · ՇԲ · 1491

յ ՀՊր 16 · 19 ·
Ն ՀՊր 10 ·
Ղ ՀՊր 11 ·
ա Թագ · խա · 4, 5 · Ջ՚ա · Կ · 8 · ա Կոր · Ե · 5 ·
Ղ Սաղ · Հէ · 18 · ԵրԲ · Ժբ · 18, 19 · Ցայտ · գ · 5 · բ · 5 · Ժա · 19 ·
Ղ Ժէր 9 · Գլ · Ի · 34 · բ Պե · Ե · 14 ·
Ղ Ցայտ · ա · 10 · գ · 1 ·
Ե՚ԵրԲ · Ժբ · 21 ·
Ե՚բ Օր · գ · 10 ·
Ղ բ Օր · գ · 11 · լգ · 2 · Դատ · Ի · 5 · Պաղ · կբ · 7, 8 · Եա · Ղ · 4 · Ա՚ր · գ · 3 ·
ա Գլ · գ · 2 · իգ · 17 · բ Պե · Ե · 1, 2, 3 ·
բ Ծն · Ժե · 17 · Պաղ · ՃԽ · 5 · Ցայտ · Ժե · 8 ·
ց Պաղ · կբ · 8 · Հէ · 18 · ՃԺգ · 7 · Ե՚բեմ · գ · 24 · ԵԲր · Ժբ · 26 ·
Ե՚ՀՊր 18 ·
Ֆ ԵԲր · Ժբ · 21 ·
Ֆ Նեեմ · Թ · 18 · Պաղ · ՃԽ · 7 ·
ո Ցե՚ Գէ · գ · 5 · ա թեսա · Ղ · 19 ·
Ֆ ՂԼ · Ժ · 3 ·
Ե՚բ Թագ · Գ · 7, 8 ·
բ ՀՊր 12 · Ցե՚ · գ · 4 ·
Ե՚բ Օր · Ե · 22 ·
բ ՂԼ · իգ · 1, 18 · բ Օր · Ե · 6 · Պաղ · ՃԽ · 10 · Ովս · Ժգ · 4 ·
Ֆ Գլ · Ժգ · 8 ·

Ն · ք · ՂՀ · 1491

ՃԲ Օր · ե · 7 · Ղ · 14 · գ
Թագ · ԺԵ · 33 · Երեմ · իե · 6 · լե · 15 ·

Ի Ղե · իդ · 1 · բ Օր · դ · 16 · ե · 8 · իե · 15 · Սաղ · ղէ · 7 ·

Ղ ԳԼ · իդ · 24 · Ճես · իդ · 7 · բ Թագ · ԺԵ · 33 · Նա · խգ · 15, 19 ·

Ե ԳԼ · լդ · 14 · բ Օր · դ · 24 · Ղ · 15 · Ճես · իդ · 19 · Նաե · ա · 2 ·

Ը ԳԼ · լդ · 7 · Ղե · ի · 5 · իզ · 39, 40 · Թոե · ԺԹ · 18, 33 · գ Թագ · իա · 29 · Ճոբ · ե · 4 · իա · 19 · Սաղ · հԲ · 8 · ձԲ · 4 · Նա · ԺԹ · 20, 21 · կե · 6, 7 · Ն · բեմ · բ · 9 · լԲ · 18 ·

Ի ԳԼ · լդ · 7 · բ Օր · է · 9 · Սաղ · ՀԲ · 34 · Հառվ · ԺԱ · 28 ·

ԺԳԼ · իգ · 1 · Ղե · ԺԲ · 12 · բ Օր · ե · 11 · Սաղ · ԺԹ · 4 · Պաա · ե · 33 ·

Ի Մխ · գ · 11 ·

Լ ԳԼ · լ · 18, 14 · Ղե · ԺԲ · 3, 80 · իգ · 2 · բ Օր · ե · 12 ·

Ե ԳԼ · իգ · 12 · լ · 15 · լդ · 21 · Ղե · իգ · 3 · Ն · զկ · ի · 12 · Ղա · ԺԳ · 14 ·

ԺՅե · բ · 2 · 3 · ԳԼ · ԺԳ · 26 · լ · 15 ·

Ի Նէեմ · ԺԳ · 16, 17, 18, 19 · Հ Յե · բ · 2 · ՅԳԼ · իգ · 28 · Ղե · ԺԲ · 3 · բ Օր · ե · 18 · Երեմ · լե · 7, 18, 19 · Պաա · Ժե · 4 · ԺԲ · 19 · Պար · է · 10 · ժ · 19 · Ղա · ԺԲ · 20 · Եզե · ղ · 2 · ղ Բ Օր · ե · 17 · Պաա · ե · 21 · Հառվ · ԺԳ · 9 · ՃԲ Օր · ե · 18 · Պաա · ե · 27 · ՃՂե · ԺԲ · 11 · Բ Օր · ե · 19 · Պաա · ԺԲ · 18 · Հառվ · ԺԳ · 9 · ա Թես · գ · 6 · ՅԳԼ · իգ · 1 · բ Օր · ե · 20 · ԺԲ · 16 · Պաա · ԺԲ · 18 · Ե Բ Օր · ե · 21 · Մխ · բ · 2 · Ամ · բ · 9 · Ղա · ԺԲ · 15 · Գոբ · ի · 33 · Հառվ · է · 7 · ԺԳ · 9 · Եզե · ե · 3, 5 · Երբ · ԺԳ · 5 · ՂՃոբ · լա · 9 · Ռաւկ · ղ · 29 · Երեմ · ե · 8 · Պաա · ե · 28 ·

3 Ր ինձմէ զատ ուրիշ աստուածներ չունենաս ։

4 Ի Դուն քեզի կուռք չշինես , ոչ ալ վերը երկինքի մէջ՝ կամ վարը երկրի վրայ՝ կամ երկրին տակի ջուրերուն մէջ եղած բանէրուն մէկ նմանութիւն ։

5 Նուիրիմը . Ղանոնց երկրպագութիւն չընես , ու զանոնք չպաշտես . ինչու որ ես քու Տէր Աստուածդ Ի նախանձոտ Աստուած եմ Ը որ կը հատուցանեմ հայրերուն անօրէնութիւնը որդւոցը վրայ՝ մինչև անոնց երրորդ ու չորրորդ ազգը՝ որ 6 կ՝ատեն զիս . Եւ Ի կ՝ողորմիմ ա նոնց մինչև հազար ազգը՝ որ կը սիրեն զիս ու իմ պատուիրանքներս կը պահեն ։

7 Ժ Տէրոջը քու Աստուծոյդ անունը պարապ տեղը Բ էբրա Ը չառնես . ինչու որ Տէրը իր անունը պարապ տեղը Բ էբրա Ն առնողը Ի անմեղ պիտի չսեպէ ։

8 Ի Հանգստութեան օրը մի՛ տգբեր՝ անիկայ սուրբ պահելու համար ։ 9 Վ Ի ց օր պիտի աշխատիս , 10 ու բոլոր գործդ ընես . Բայց Ժ եօթներորդ օրը Տէրոջը քու Աստուծոյդ հանգստութեան օրն է . ՚ն օրը գործ մը պիտի չգործես , ոչ դուն՝ ոչ քու որդիդ՝ ոչ քու աղջիկդ՝ ոչ քու ծառադ ու աղախինդ՝ ոչ քու անասունդ՝ Ի ոչ ալ տանդ մէջ եղած 11 օտարականդ . Քանզի Հ Տէրը վեց օրուան մէջ երա երկինքը ու երկիրը՝ ծովը ու բոլոր անոնց մէջ եղածները , և եօթներորդ օրը հանգրստացաւ . անոր համար Տէրը օրհնեց հանգստութեան օրը ու սրբեց զանիկայ ։

12 Ն Պատուէ քու Հայրդ ու մայրդ , որ քու օրերդ երկար ըլլան ան երկրին վրայ՝ որն որ քու Տէր Աստուածդ կու տայ քեզի ։

13 Ղ Սպանութիւն մի՛ ըներ ։

14 Ճ Շնութիւն մի՛ ըներ ։

15 Ո Գողութիւն մի՛ ըներ ։

16 Ո Ձգու գրացիդդ դէմ սուտ վկայութիւն մի՛ ըներ ։

17 Ն Ջու գրացիդդ տանը մի՛ ցանկար . Ա Ջու գրացիդդ կնկանը՝ կամ անոր Ծառային՝ կամ անոր աղախինին՝ կամ անոր եզնին՝ կամ անոր իշուն՝ և քու գրացիդդ ամենևին մէկ բանին մի՛ ցանկար ։

18 Եւ Բ ոլոր ժողովուրդը Ղկը տեսնէին որոտումները ու կայծակները և փողին ձայնը ու լեռանը Ո մխալը ։ Եւ երբ ժողովուրդը տեսաւ , ետ քաշուեցաւ ու հեռու կայնեցաւ .

19 Եւ ըսին Մովսէսին ։ Ղ Դուն խօսէ մեզի հետ , ու մենք կ՝ընենք . բայց Ո Աստուած թող չխօսի մեզի հետ՝ 20 որ չմեռնինք ։ Եւ Մովսէս ըսաւ ժողովուրդին , Ո Մի վախնաք . Վ Ինչու որ Աստուած ձեզ փորձելու եկաւ ։ Ո Ատանկ որ անոր վախը ձեր 21 առջևը ըլլայ , որ չմեղանչէք ։ Եւ ժողովուրդը հեռու կայնեցաւ . ու Մովսէս մօտեցաւ Բ ան թանձր խաւարին՝ ուր որ Աստուած էր ։

22 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Ա սանկ պիտի ըսես Իսրայէլի որգւոցը ։ Դուք տեսաք որ ձեզի հետ 23 Յ երկինքէն խօսեցայ . ՚Ինծի հետ արծաթի աստուածներ չշինէք , ոչ ալ ոսկի աստուածներ շինէք ձեզի ։

24 Ինծի Հողէ սեղան մը շինես , ու անոր վրայ քու ոդջակէզներդ ու խաղաղութեան զոհերդ՝ Ը քու ոչխարներդ ու արջառներդ մատուցանես . Ա ամէն Տեղ՝ ուր որ իմ անունս յիշել կու տամ , քեզի պիտի գամ , ու Ը քեզ պիտի օրհնեմ ։

25 Եւ Ֆ էթէ որ ինծի քարէ սեղան շինելու ըլլաս , տաշած քարէ չշինես . քանզի թէ որ անոր վրայ երկաթ գործիք վերցընես , կը 26 պղծես անիկայ ։ Եւ աստիճաններով չելլես իմ սեղանս , որ քու մերկութիւնդ չերեւնայ անոր վրայ ։

ԳԼ · ԻԱ

1 Ջ անազան կանոններու Ծառաներու Համար ։ 5 Ն Ը ծառային Համար՝ որուն ականջը պիտի ծակուէր ։ 7 Ա Նախիններու Համար ։ 12 Մարդասպանութեան Համար ։ 16 Մարդ գողցողի Համար ։ 17 Ծնողաց Հայհոյութիւն ընողներուն Համար ։ 18 Ջ արնողներուն Համար ։ 22 Պատճառմամբ եղած վնասի մը Համար ։ 28 Ջ արնող եզի Համար ։ 33 Ա Ջնած մը պատճառ եղողին Համար ։

1 Ի Եւ Ո անոնց առջևը դնելու դա-
2 տաստաններդ ասոնք են . Բ եթէ որ Եբրայեցի Ծառայ մը Ծախու առնելու ըլլաս , անիկայ վեց տարի պիտի Ծառայէ , և եօթներորդ
3 գ ոբէ Ձրի ազատ պիտի ելլէ ։ Թէ որ մինակ մտաւ , մինակ պիտի ելլէ ։ Թէ որ կնիկ ուներ , կնիկն ալ
4 իր հետը պիտի ելլէ ։ Թէ որ իր տէրը իրեն կնիկ տուաւ , ու անիկայ իրեն որդիներ կամ աղջիկներ Ծնած է , կնիկը ու անոր տղաքը տիրոջը պիտի ըլլան , ու ինքը մի-
5 նակ պիտի ելլէ ։ Ե Հապա Թէ որ Ծառան յայտնի ըսելու ըլլայ Թէ Ես կը սիրեմ իմ տէրս՝ իմ կնիկս

Ֆ Ղե · իե · 39, 40, 41 · բ Օր · Ժե · 12 · Երեմ · լդ · 14 · Ֆբ Օր · Ժե · 16, 17 ·

Ն · ք · ՂՀ · 1491

ՃԲբե · Ժբ · 18 ·
Լ Ճայա · ա · 10, 12 ·
Ո ԳԼ · ԺԲ · 18 ·
Լ բ Օր · ե · 27 · Ժբ · 16 · Գաղ · գ · 19, 20 · Բբե · Ժբ · 19 ·
Ո բ Օր · ե · 25 ·
Ա ա Թագ · Ժբ · 20 · Ես · խա · 10, 18 ·
Վ Ինչ · իբ · 1 · բ Օր · Ժգ · 8 ·
Ո բ Օր · գ · 10 · ղ · 2 · Ժ · 12 · Ժէ · 18, 19 · ԺԲ · 20 · իբ · 58 · Նահ · գ · 7 · Ժգ · 6 · Ե · ը · 18 ·
Բ ԳԼ · ԺԲ · 16 · բ Օր · ե · 5 · գ Թագ · ը · 12 ·
Ոբ Օր · գ · 86 · Նէեմ · Բ · 18 ·
Ո ԳԼ · լբ · 1, 2, 4 · ա Թագ · ե · 4, 5 · գ Թագ · Ժէ · 33 · Եզկ · ի · 39 · խգ · 8 · Դան · ե · 4, 28 · Սոփ · ա · 5 · բ Կոր · ղ · 14, 15 · 16 ·
Ֆ Ղե · ա · 2 ·
Ո բ Օր · Ժբ · 5, 11, 21 · Ժգ · 28 · Ժը · 6, 11 · իղ · 2 · գ Թագ · ը · 48 · Բ · 8 · բ Մն · ղ · 6 · է · 16 · Ժբ · 18 · Եզբ · ղ · 12 · Նէեմ · ա · 9 · Սաղ · Հգ · 7 · Ե · բեմ · է · 10 · 12 ·
Օ Յե · Ժբ · 2 · բ Օր · է · 18 ·
Ֆ բ Օր · իե · 5 · Ճես · ը · 31 ·

ա ԳԼ · իդ · 3, 4 · բ Օր · դ · 14 · ղ · 1 ·

ն · ք · ՂԲ · 1491

պ ԳԼ · ժբ · 12 : իբ · 8 : 28 :

ի Սաղ · խ · 6 :

ղ Նեհեմ. և · 3 :

ի Հմր 2 , 3 :

ը ա Կոր · և · 5 :

ի Ծն · թ · 6 : Ղև · իգ · 17 : Թուա · լե · 30 , 31 : Մաա · իգ · 52 :

ի Թուա · լե · 22 : բ Օր · ժԹ · 4 , 5 :

է ա Թագ · իգ · 4 , 10 , 18 :

է Թուա · լե · 11 : բ Օր · ժԹ · 3 : Ցեսա · ի · 2 :

ի Թուա · ժե · 30 : լե · 20 : բ Օր · ժԹ · 11 , 12 : Ներ · ժ · 26 :

ի Թագ · բ · 28—34 : Դ Թագ · ժ · 15 :

է բ Օր · իգ · 7 :

հ Ծն · լէ · 28 :

ՅԳԼ · իբ · 4 :

ղ Ղև · ի · 9 : Ուակ · ի · 20 : Մաա · ժե , 4 : Մար · է · 10 :

ժ Թագ · գ · 29 :

* Եբր · Ծրա · տիւք

ՃՂՒ · իե · 45 , 46 :

ու իմ տղաքներս , չեմ ասիլ որ
6 ելլեմ և ազատ ըլլամ . Ան ատենը
անոր տէրը Ճդատաւորներուն պի-
տի տանի զանիկայ , և դռանը կամ
դրանդեայը մօտեցընէ . ու անոր
տէրը Ճանոր ականջը հերիւնով պի-
տի ծակէ , և անիկայ յաւիտեան
ծառայ պիտի ըլլայ անոր :
7 Եւ Թէ որ մէկը Ճիր աղջիկը ա-
ղախին ըլլալու համար ծախէ , ա-
նիկայ Ճծառաներուն ելլելուն պէս
8 պիտի չելլէ : Թէ որ անիկայ հա-
ճելի չերեւնայ իր տիրոջը աչքին՝ որ
զանիկայ իրեն նշաներ էր , Թող
փրկել տայ զանիկայ . Բայց զանի-
կայ օտար ազգի ծախելու կարող
չըլլայ , ինչու որ խաբէութիւն ը-
9 րաւ անոր : Եւ Թէ որ զանիկայ իր
որդւոյն նշանած է , աղջկանց օ-
րէնքին համեմատ պիտի ընէ անոր :
10 Թէ որ իրեն ուրիշ Ճին առնէ , ա-
նոր ուտելիքը՝ հանդերձը եւ մեր-
11 ձաւորութիւնը պիտի չպարբե : Եւ
Թէ որ անոր ասս իրեք բանը չընէ ,
ան ատենը անիկայ առանց ասակի
ձրի պիտի երթայ :
12 Ի Մարդ զարնող մեռցընողը ան-
13 շուշտ պիտի մեռցուի : Իսկ Ճ Թէ
որ դարանամուտ չեղաւ , հապա
պատահեցաւ Ճատուածի մատնեց անոր
ձեռքը , Ես քեզի տեղ մը պիտի սահ-
մանեմ , որ անիկայ հոն փախչի :
14 Բայց Թէ որ մէկը Ճիր դրացիին ոխ
ունենայ , և զանիկայ նենգութեամբ
մեռցընէ , Ճիմ սեղանէս ալ պիտի
15 առնես զանիկայ՝ որ մեռնի : Եւ
իր հօրը կամ մօրը զարնողը ան-
շուշտ պիտի մեռցուի :
16 Եւ մարդ Ի գողցողը՝ Թէ Հ զանի-
կայ ծախած ըլլայ , և Թէ Ն իր ձեռ-
քը գտնուի , անշուշտ պիտի մեռ-
ցուի :
17 Եւ Ղիր հայրը կամ մայրը անի-
ծողը անշուշտ պիտի մեռցուի :
18 Եւ Թէ որ մարդիկ իրարու հետ
վէճ ընեն , ու մէկը մէկալին քա-
րով կամ բռունցքով զարնէ , ու
անիկայ չմեռնի , հապա անկողինը
19 պառկի , Թէ որ նորէն ելնէ ու
ցուպով պտրտի , զարնողը ան-
պարտ ըլլայ , միայն անոր * կորսը-
ցուցած ժամանակին արձեքը" հա-
տուցանէ , ու բոլորովին առողջա-
ցընէ պատիկայ :
20 Եւ Թէ որ մէկը գաւազանով իր
ծառան կամ իր աղախինը զարնէ ,
ու անիկայ իր ձեռքին տակը մեռ-
նի , անշուշտ անկէ վրէժ պիտի
21 առնուի . Բայց Թէ որ օր մը կամ
երկու օր ապրի , անկէ վրէժ չառ-
նուի . ինչու որ Ճանիկայ իր ասպնն
է :
22 Եւ Թէ որ մարդիկ կռուին , ու

յղի կնկան մը զարնելով՝ անոր տը-
ղան անցընել տան , և սպիէ վնաս
մը չըլլայ , անիկայ անշուշտ ան
կնոջն երկանը իր վրայ դրած
տոյժը պիտի քաշէ , Ի դատաւորնե-
րուն դատաստանին պէս հատուցա-
23 նելով : Բայց Թէ որ վնաս մը
ըլլայ , անձի տեղ անձ պիտի տաս ,
24 Ն Աչքի տեղ աչք , ակռայի տեղ
ակռայ , ձեռքի տեղ ձեռք , ոտքի
25 տեղ ոտք , խարանի տեղ խարան ,
վէրքի տեղ վէրք , հարուածի
տեղ հարուած :
26 Եւ Թէ որ մէկը իր ծառային
աչքը կամ իր աղախինին աչքը
զարնէ ու կուրցընէ , զանիկայ իր
աչքին փոխարէն ազատ պիտի ար-
27 ձակէ : Եւ Թէ որ իր ծառային ակ-
ռան կամ իր աղախինին ակռան
թափէ , զանիկայ իր ակռային
փոխարէն ազատ պիտի արձակէ :
28 Եւ Թէ որ եզ մը իր եղջիւրովը
մարդ մը կամ կնիկ մը զարնէ մեռ-
ցընէ , Ե եզը անշուշտ պիտի քար-
կոծուի , ու անոր միսը պիտի չու-
տուի . բայց եզին տէրը անպարտ
29 ըլլայ : Հապա Թէ որ եզը երէկուը-
նէ Ի՛ մէկալ օրուընէ զարնող է , և
անոր տիրոջն ալ զգուշացած է , ու
զանիկայ պահած չէ , Թէ որ մարդ
մը կամ կնիկ մը մեռցընելու ըլլայ ,
եզը պիտի քարկոծուի , ու անոր
30 տէրն ալ պիտի մեռցուի : Թէ որ
փրկանք մը ձգուի անոր վրայ , ա-
նիկայ Ո իր անձին ազատութեանը
համար՝ ինչ որ իր վրան ձգուի՝ պի-
31 տի վճարէ : Թէ տղայ մը և Թէ
աղջիկ մը զարնելու ըլլայ Խ , ասս
դատաստանին պէս ըլլայ անոր :
32 Թէ որ եզը ծառայ մը կամ աղա-
խին մը զարնէ , անոնց տիրոջը
Ե երսուն սիկղ արծաթ պիտի տայ ,
ու Ղեզը պիտի քարկոծուի :
33 Եւ Թէ որ մէկը փոս մը բանայ ,
կամ մէկը փոս մը փորէ ու չծած-
կէ , և հոն եզ մը կամ էշ մը իյ-
34 նալու ըլլայ , Վ նասը փոսին տէրը
պիտի քաշէ , Ա անոնց տիրոջը
ասակ պիտի տայ , և մեռածը իրը
պիտի ըլլայ :
35 Եւ Թէ որ մէկու մը եզը իր դրա-
ցիին եզը զարնէ մեռցընէ , ողջ եզը
պիտի ծախեն , ու անոր ասակը
բաժնեն , և մեռածն ալ բաժնեն :
36 Հապա Թէ որ եզին երէկուընէ Ի՛
մէկալ օրուընէ զարնող ըլլալը
դիտցուած ըլլալով , անոր տէրը
զանիկայ պահած չէ , անշուշտ ե-
զին տեղը եզ պիտի հատուցանէ ,
ու մեռածը իրը պիտի ըլլայ :

ԳԼ · ԻԲ

1 Գողութեան վնասով : 5 Ապացուածքի վճռա-
պին վնասով : 14 Փոխ առնելու վնասով : 16

ն · ք · ՂԲ · 1491

Ի՛ Հմր · 30 : բ Օր · իբ · 18 , 19 :

ն ՂԼ · իդ · 20 : բ Օր · ժԹ · 21 : Մաա · և · 38 :

ՀԾն · Թ · 5 :

ո Հմր 22 : Թուա · լե · 31 :

ղ Ցեսա Ջ · ժա · 12 , 13 : Մաա · իգ · 15 : Փիլ · բ · 7 :

ՊՀմր 28 :

Ե · ք · ՂԲ · 1491

Պահպանութեան վայով ։ 18 Հմայութեան վայով ։ 19 Անասնոց դէմ պղծութեան վայ-
յով ։ 20 Կռապաշտութեան վայով ։ 21 Օտարներուն՝ որբևարիներուն և այրեր-
ուն վայով ։ 25 Դրամը վարձքի տալու վայով ։ 26 Գրաններու վայով ։ 28 Իշխանները պա-
տուհասելու վայով ։ 29 Երախայրիներու վայ-
յով ։

ա ԲԹագ · ժբ · 6 ։ Ղուս · ժԹ · 8 ։ Տես Ա՚առակ · ղ · 31 ։

1 ԹԵ որ մէկը արջառ մը կամ ոչխար մը դողնայ՝ ու մորթէ կամ ծա-
խէ զանիկայ , մէկ արջառին տեղը հինգ արջառ՝ ու մէկ ոչխարին տե-
ղը *չորս ոչխար պիտի հատուցա-
2 նէ ։ Թէ որ գող մը բռնուի ծակե-
լու վրայ գոնուի , ու զարնուի մեռնի , դանոր համար արիւն չը-
3 թափուի ։ Թէ որ անոր վրայ ա-
րեւը ծագէր էր , անոր համար արիւն պիտի թափուի . անիկայ լման կրնար հատուցանել ։ Թէ որ բան մըն ալ չունենար , ան ատենը իր գողցած բանին համար ծախուիլ կրնար ծա-
4 խուիլ ։ Թէ որ գողցածը ի՛ր ձեռ-
քը ողջ գտնուի , Թէ եզ ըլլայ՝ Թէ էշ և Թէ ոչխար , չկրկինը պիտի հատուցանէ ։

բ Ել · իա · 2 ։

դ Ել · իա · 16 ։

ե Ել · իա · 1 , 7 ։ Ա՚առակ · ղ · 31 ։

* ՀԲէր · մէջ արածել տայ ։

5 Թէ որ մէկը արտի մը կամ այդիի մը *վնաս տայ՝ , Թող տալով իր անասունը ուրիշի մը արտին մէջ արածելու , իր արտին ամենէն աղէկ ծրդխահութեան ու իր այգիին ամենէն աղէկ բերքէն պիտի հատուցանէ ։
6 Թէ որ կրակ ցաթկէ ու ցանկին փուշերուն փակչի , և դիզուած ո-
րաները կամ չվձուած ցորները կամ արտը այրէ , կրակը վառողը այրածին ծրդխահութեան պիտի հա-
տուցանէ ։

է Ել · իա · 6 ։ Հմր 28 ։

7 Թէ որ մէկը իր դրացիին ոտակ կամ ամանները տայ պահելու հա-
մար , և ան մարդուն տունէն գող-
ցուի , Է Թէ որ գողը գտնուի , ա-
նիկայ կրկինը պիտի հատուցանէ ։
8 Թէ որ գողը չգտնուի , տանուտէրը Էհատաւորներուն պիտի տարուի , իր ձեռքը իր դրացիին ստացուած-
քին չդպցընելը ծրդխահութեան համար ։
9 Ամէն կերպ անիրաւութեան հա-
մար , Թէ եզի՝ Թէ իշուի Թէ ոչ-
խարի և Թէ հանդերձի համար , իմ ամէն կերպ կորսուած բանի համար՝ որն որ Էհնէ կը հաստատէ Թէ իրն է , Էերկու կողմին դատը դատա-
ւորներուն առջին տարուի , ու դա-
տաւորները որու՛ վրայ վճռելու բը-
լան , անիկայ իր դրացիին կրկինը պիտի հատուցանէ ։

Ընթ Օր · իե · 1 ։ բ Մն · ժԹ · 10 ։

10 Թէ որ մէկը իր դրացիին էշ մը կամ եզ մը կամ ոչխար մը կամ ինչ և իցէ անասուն մը պահելու համար տայ , ու անիկայ մեռնի կամ վնասի կամ †Թշնամին առնէ
11 տանի՝ ու տեսնող մը չըլլայ , Ան ծրդխնջ երկու֊քին մէջտեղը ծ Ցերօջը երդումը ըլլայ՝ իր դրացիին ստա-
ցուածքին ձեռք չդպցընելուն հա-
մար . ու անոր տէրը պիտի ընդունի էրդում֊ը , և ինքը պիտի չհատուցա-
12 նէ ։ Եւ Էթէ որ իրաւցընէ իր ըս-
վէն դողցուեր է , ինքը անոր տիրո-
13 ջը պիտի հատուցանէ ։ Թէ որ գա-
զանէ պատառուած է , Թող բերէ անիկայ՝ վկայութիւն ըլալա֊ ճա-
ր ։ ա պատառուածին Էինը պի-
տի չհատուցանէ ։
14 Եւ Թէ որ մէկը իր դրացիէն ան-
ասուն փոխ առնէ , ու անիկայ վնա-
սուելու կամ մեռնելու ըլլայ՝ անոր տէրը Էետը չըլլալով , ինքը ան-
15 շուշտ պիտի հատուցանէ . Բայց Թէ որ անոր տէրը Էետն էր , պիտի չը-
հատուցանէ . Թէ որ վարձքով առ-
նուած էր , վարձքին տեղը սեպուի ։
16 Եւ ևԹէ որ մէկը չնշանուած աղ-
ջկէ մը խաբէ , ու անոր Էետ պառ-
կի , անշուշտ անոր օժիտը ինքը տալով՝ զանիկայ իրեն կնկի պիտի
17 ընէ ։ Թէ որ անոր Հայրը ամենևին չուզէ անոր տալ , անիկայ կոյսե-
րուն Է օժիտին չափ ոտակ պիտի ‡տայ ։
18 ծկախարդ կնիկը չապրե-
ցընենս ։
19 Էո՛վ որ անասունի Հետ պառկի , անշուշտ պիտի մեռցուի ։
20 Հ՚Միայն Ցերօջմէն ի՛ զատ ա֊ըէլ աստուածներու զոհ ընողը բոլորո-
վին պիտի կորսուի ։
21 Ե՚Եւ օտարականը մի՛ չարչարեր , ու զանիկայ մի՛ նեղեր , ինչու որ դուք ալ եգիպտոսի երկրին մէջ
22 օտարական Էիք ։ Ո՚Որբևարին ու
23 որբը բնաւ մի՛ չարչարէք ։ Թէ որ զա-
նոնք չարչարէք ինչ և իցէ կերպով մը , ու անոնք ծինծի բողոքելու ըլ-
լան , անշուշտ ՛պիտի լսեմ՛ անոնց
24 աղաղակը . Եւ իմ ՛բարկութիւնս պիտի բորբոքի , ու ձեզ սրով պիտի մեռցնեմ՛ . և ՚ձեր կիներդ որ-
բևարի՛ ու ձեր տղաքները որբ պի-
տի ըլլան ։
25 ևԹէ որ իմ ժողովուրդէս քու քովդ եղած աղքատ մէկու մը փոխ ստակ տաս , վաշխ առնողի մի պէս մի՛ ըլլար անոր , ու անոր վրան
26 վաշխ մի՛ դներ ։ *Թէ որ քու գրա-
ւիդ հանդերձը գրաւ առնես , ա-
րեւը մարը չմտած՝ իրեն ետ դարձը-
27 նես ։ Ինչու որ ան է միայն անոր ծածկոցը , իր մարմնին հանդերձն է ան ։ ինչո՞վ պիտի պառկի ։ և պիտի ըլլայ որ Էերբոր ինծի աղա-
ղակէ , պիտի լսեմ , քանզի ես Ո֊ղորմած եմ՛ ։
28 ևԴատաւորները մի՛ հայհոյեր , և

Ն · ք · ՂԲ · 1491

է Ծն · լա · 30 ։

ևԼՕր · իբ · 28 ; 29 ։

ի Ծն · լե · 12 ։ բ Օր · իբ · 29 ։ ա Թագ · ժբ · 25 ։

‡ ՀԲէր · կշռել ։

ծՂե · ժԹ · 26 ; 31 ։ ի · 27 ։ բ Օր · ժբ · 10 , 11 ։ ա Թագ · իբ · 8 , 9 ։

է Ղե · ժբ · 23 ։ ի · 15 ։

ը Թու · իե · 2 ; 7 , 8 ։ բ Օր · ժդ · 1 , 2 , 5 , 6 , 9 , 13 , 14 , 15 ։ ժե · 2 , 3 , 5 ։

թ Ել · իդ · 9 ։ Ղե · ժԹ · 33 ; իե · 35 ։ բ Օր · ժ · 19 ։ Երեմ · է · 6 ։ Զաք · է · 10 ։ Մալ · գ · 5 ։

ժ բ Օր · ժ · 18 ; իդ · 17 ։ իե · 19 ։ Սաղ · ղդ · 6 ։ Ես · ա · 17 , 23 ։ ժ · 2 ։ Եզեկ · իբ · 7 ։ Զաք · է · 10 ։ Ցակ · ա · 27 ։

ժա բ Օր · ժե · 9 ։ իդ · 15 ։ Ցար · լե · 9 ։ Ղու · ժը · 7 ։ ՛ Ցար · լդ · 28 ։ Սաղ · ժը · 6 ։ ՃԹես · 19 ։ Ցակ · ե · 4 ։

ժբ Ցար · լա · 23 ։ Սաղ · կԹ · 24 ։

ժգ Սաղ · ՃԹ · 9 ։ Ոգէ · ե · 3 ։

ժդ Ղե · իե · 35 ; 36 , 37 ։ բ Օր · իգ · 19 , 20 ։ Նէեմ · ե · 7 ։ Սալ · ժե · 5 ։ Եզեկ · ժը · 8 , 17 ։

ժե բ Օր · իդ · 6 , 10 , 13 , 17 ։ Ցար · իր · 6 ։ իդ · 3 , 9 ։ Ա՚առակ · ի · 16 ։ իբ · 27 ։ Եզեկ · ժը · 7 ։

7 , 16 ։ Ամով · բ · 8 ։ ևՀմր 28 ։ ՚ Ել · լէ · 6 ։ բ Մն · ևՂ · 9 ։ Սաղ · ձղ · 15 ։ ևՀաղ · ժ · 20 ։ Գար · իդ · 5 ։ Ցուդ · 8 ։

քու ժողովուրդիդ իշխանը մի՛ անիծեր ։
29 Քու արմունկներուդ ու հեղաձնիներուդ ՝երախայրիները մի՛ ուշացըներ . քու որդւոցդ ՝անդրանիկները ինծի պիտի տաս ։ Էքու եզիդ ա՝ ոչխարիդ ալ ասանկ պիտի ընես ։ ՝Եօթը օր մորը հետ պիտի ըլլայ . ութերորդ օրը ան ինծի պիտի տաս ։
31 Եւ դուք ինծի *սուրբ մարդիկ պիտի ըլլաք . և ՝դաշտին մէջ գազանէրէն պատառուածքին միսը պիտի չուտէք . շուներուն պիտի նետէք ան ։

ԳԼ . ԻԹ

1 Համբաւանաց և սուտ վկայութեան վրայով ։ 3 , 6 Արդար դատաստանի վրայով ։ 4 Թշնամին սիրելու վրայով ։ 10 Հանգստութեան տարւոյն վրայով ։ 12 Շաբաթին վրայով ։ 14 Իրենք ուրիշներուն վրայով ։ 18 Զոհերուն արիւնին ու ճարպին վրայով ։ 20 Տէրը կը խոստանայ անոնց հետ հրեշտակ մը խրկել , ու զանոնք օրհնել , թէ որ իրեն հնազանդին ։

1 — Սուտ լուր չտանիս . անօրէնին հետ ձեռքդ չդնես Էանիրաւ
2 վկայ ըլլալով ։ Էչարութիւնն ընելու համար բազմութեանը չհետևիս . ու ՝դատաստանի մէջ էրաւունէը ծռելու համար շատերուն կողմը խուսորես
3 լով՝ իսօքը չխօսիս ։ Եւ աղքատին ալ ատենութիւն չընես իր դատին մէջ ։
4 Էթէ որ քու թշնամւոյդ մէլոքած եզին կամ իշուն հանդիպիս , անշուշտ իրեն դարձը-
5 նես անիկայ ։ Էթէ որ քեզ ատողին էշը բեռի տակ ինկած տեսնես , ու զանիկայ ազատելէն հրաժարիս , անշուշտ անոր հետ եղը ազատես ։
6 Էքու աղքատիդ դատին մէջ
7 անոր իրաւունքը չծռես ։ ԸՍուտ խօքէն հեռու կեցիր , և Էանապղեղը ու արդարը մի՛ մեռցըներ . ինչու որ ես չարը պիտի չարդարացընեմ ։
8 Եւ Էկաշառք չառնես . ինչու որ կաշառքը աչքը քաղ մարդիկը կը կուրացընէ , և արդարներուն *խօսքերը կը խանգարէ ։
9 Եւ Էօտարականը մի՛ նեղեր . ինչու որ դուք օտարականին սիրտը գիտէք . որովհետև դուք ալ Եգիպտոսի երկրին մէջ օտարական եղիք ։
10 Եւ Էքու երկիրդ վեց տարի սերմանես , ու անոր արդիւնքը ժողովես ,
11 վես . Բայց եօթներորդ տարին անգործ ձգես ու թողուս ան , որ քու ժողովուրդիդ աղքատները ուտեն , և անոնցմէ մնացածը դաշտին անասունները ուտեն . քու այգիդ ու Էձիթաստանիդ ալ ասանկ ընես ։
12 Էվեց օր քու գործդ գործէ՛ , ու եօթներորդ օրը հանգստացի՛ր . որ քու եզդ ու էշդ հանգստանայ , և քու աղախնիդ որդին ու օտա-
13 րականը շունչ առնէ ։ Եւ բոլոր ձեզի ըսուացածներուս մէջ Էզգուշ շատը ըլլաք , և հուրիյ աստուածներուն անունը չիշէք . ձեր բերնէն անհա՛մ չլսուի ։
14 ՝Ցարին իրէք անգամ ինծի տօն
15 պահէ ։ Էհաղարջակերաց տօնը պահէ՛ . քեզի պատուիրածիս պէս եօթը օր անխմոր հաց պիտի ուտես Ապիւ ամսուն մէջ սահմանուած ժամանակին . ինչու որ ան ամսուն մէջ եգիպտոսէն ելար . ես քնաս մէկը ՝ինծէ դատարկ չերևնայ իմ
16 առջևս . ՝Եւ արտին մէջ ցանելու աշխատութեանդ երախայրի պտուղը հնձելու տօնը՝ ու ՝տարւոյն վերջը ժողվելու տօնը պահէ , երբոր արտէն քու աշխա-
17 տութիւնդ կը ժողվես ։ ՝Ցարին իրէք անգամ քու ամէն արուներդ ՝Ձեր Եհովային առջևը պիտի երևնան ։
18 Էիմ զոհիս արիւնը խմորեալ հացով չմատուցանես , ու իմ տօնիս ճարպը մինչև առաւոտ պիտի
19 չմնայ ։ ՝Քու երկրիդ առջի երախայրները քու Ձեր Աստուծոյդ տունը տանիս ։
ԷՈւլը իր մորը կաթին մէջ չեփես ։
20 ՝ԱՀա՛ քու առջևէդ հրեշտակ մը կը խրկեմ , որ քեզ ճամբուն մէջ պահպանէ , ու իմ պատրաստած
21 տեղս տանի քեզ ։ Անկէ զգուշացիր , ու անոր իսօքը մտիկ ըրէ , Էանոր անհնազանդ մի՛ ըլլար . ինչու որ անիկայ ՝ձեր յանցանքը պիտի չներէ , քանզի ՝իմ անունս
22 անոր վրայ է ։ Բայց Էթէ որ ուշադրութեամբ անոր իսօքը մտիկ ընես , ու իմ բոլոր ըսածս ընես , ան ատենը Էքու թշնամիներուդ թշնամի պիտի ըլլամ , և քու հակառակորդներուդ՝ հակառակ
23 ուսկորդ ։ ՝Քանզի իմ հրեշտակս

՚Գլ . իդ . 16 , 19 ։ Առակ . գ . 9 ։
՚Գլ . ժգ . 2 , 12 ։ լՂ . 19 ։
Է Բ Օր . ժե . 19 ։
՚Ղև . իբ . 27 ։
Բ Գլ . ժԲ . 6 ։ Ղև . ժԲ . 2 ։ Բ Օր . ժգ . 21 ։
Յ Ղև . իբ . 8 ։ Եզեկ . գ . 14 ։ իդ . 31 ։

՚Հմր 7 ։ Ղև . ժԲ . 16 ։ Սաղ . ժե . 8 ։ Ճա . 5 ։ Առակ . ժ . 18 ։ Տ՚ես բ Թագ . ժԲ . 27 ։ ժգ . 8 ։
Բ Գլ . ի . 16 ։ Բ Օր . ժԲ . 16 , 17 , 18 ։ Սաղ . լե . 11 ։ Առակ . ժԲ . 5 , 9 , 28 ։ իդ . 28 ։ Տ՚ես գ Թագ . իա . 10 , 13 ։ Ա՚ատ . իգ . 59 , 60 , 61 ։ Դար . գ . 11 , 18 ։
Է Ծն . է . 1 ։ ժԲ . 4 , 7 ։ Գլ . լԲ . 1 , 2 ։ Ցես . իգ . 15 ։ ՝Աբդ . ժե . 9 ։ Գ Թագ . ժԲ . 10 ։ Ցար . լ . 34 ։ Առակ . ա . 10 , 11 ։ 15 ։ գ . 14 ։ Ա՚ատ . իե . 24 , 26 ։ Ա՚ար . ժե . 15 ։ Ղև . իգ . 28 ։ Գար . իգ . 27 ։ իե . 9 ։
Ա՚Հմր 6 , 7 ։ Ղև . ժԲ . 15 ։ Բ Օր . ա . 17 ։ Սաղ . ՃԲ . 2 ։
Ի Բ Օր . իբ . 1 ։ Ցար . լա . 29 ։ Առակ . իգ . 17 ։ իե . 21 ։ Ա՚ատ . ե . 44 ։ Հռով . ժբ . 20 ։ ա Թես . ե . 15 ։ Ղ Բ Օր . իբ . 4 ։ Ե՚Հմր 2 ։ Բ Օր . իե . 19 ։ Ցար . լա . 18 , 21 ։ Ժող . ե . 3 ։ Ես . ժ . 1 , 2 ։ Երեմ . ե . 28 ։ է . 6 ։ Ամով . ե . 12 ։ Մաղ . գ . 5 ։ Ը Հմր 1 ։ Ղև . ժԲ . 11 ։ Ղս . գ . 14 ։ Եփես . գ . 25 ։ Ի Բ Օր . իէ . 25 ։ Սաղ . ղՏ . 21 ։ Առակ . ժէ . 15 , 26 ։ Երեմ . է . 6 ։ Ա՚ատ . իէ . 4 ։ ժԲ . լՂ . 7 ։ Հռով . ա . 18 ։ Ի Բ Օր . ժգ . 19 ։ ա Թագ . ը . 3 ։ ժբ . 3 ։ Բ Մ՚Ն . ժԲ . 7 ։ Սաղ . իգ . 10 ։ Առակ . ժե . 27 ։ ժէ . 8 , 23 ։ իԲ . 4 ։ Ես ։ ա . 23 ։ ե ։ 23 ։ լՂ . 15 ։ Եզեկ . իբ . 12 ։ Ամով . է . 12 ։ Գոր . իգ . 26 ։ *Կամ դատերը
Լ Գլ . իբ . 21 ։ Բ Օր . ժ . 19 ։ իգ . 14 , 17 ։ իե . 19 ։ Սաղ . ղՏ . 6 ։ Եզեկ . իբ . 7 ։ Մաղ . գ . 5 ։

Ն . ք . ՂԲ . 1491

Է Ղև . իե . 3 , 4 ։
Ի Գլ . ի . 8 ։ 9 ։ Բ Օր . ե . 13 ։ Ղս . ժգ . 14 ։
Ձ Բ Օր . գ . 9 ։ Ցես . իբ . 5 ։ Սաղ . լԲ . 1 ։ Եփես . ե . 15 ։ ա Տի՚մ . գ . 16 ։
Հ Թես . լԲ . 38 ։ Բ Օր . ժբ . 8 ։ Ցես . իգ . 7 ։ Սաղ . ժգ . 4 ։ Ովս . Բ . 17 ։ Զաք . ժգ . 2 ։
Յ Գլ . լԴ . 23 ։ Ղև . իգ . 4 ։ Բ Օր . ժգ . 16 ։
Ղ Գլ . ժբ . 15 ։ ժգ . 6 ։ լՂ . 18 ։ Ղև . իդ . 6 ։ Բ Օր . ժգ . 8 ։
Ճ Գլ . լՂ . 20 ։ Բ Օր . ժգ . 16 ։
Մ Գլ . լՂ . 22 ։ Ղև . իգ . 10 ։
Յ Բ Օր . ժգ . 18 ։
Ն Գլ . լՂ . 23 ։ Բ Օր . ժգ . 16 ։
Շ Գլ . ժբ . 8 ։ լՂ . 25 ։ Ղև . Բ . 11 ։ Բ Օր . ժգ . 4 ։
՚Գլ . իբ . 29 ։ լՂ . 26 ։ Ղև . իգ . 10 ։ 17 ։ Թես . ժբ . 12 , 13 ։ Բ Օր . իգ . 10 ։ Նեհ՚ . ժ . 35 ։
Շ Գլ . լՂ . 26 ։ Բ Օր . ժգ . 21 ։
Ղ Գլ . ժգ . 19 ։ լՂ . 34 ։ լԳ . 2 , 14 ։ Թես . իբ . 16 ։ Ցես . ե . 18 ։ Զ . 2 ։ Սաղ . ղ . 11 ։ Ես . կգ . 9 ։ Ը Թես . ժգ . 11 ։ Սաղ . Ճբ . 40 , 56 ։ Եփես . գ . 30 ։ Ըբր . գ . 10 , 16 ։
՚Գլ . լԲ . 34 ։ Թես . ժգ . 35 ։ Բ Օր . ժբ . 19 ։ Ցես . իդ . 19 ։ Երեմ . ե . 7 ։ Ըբր . գ . 11 ։ ա Ցօհ . ե . 16 ։
Վ Ծն . ժբ .

Ն · ք · ղԲ · 1491

բ Ցես · իդ · 8 ; 11 ։
ց Գլ· ի · 5 ։
ա Ղև · ժը · 8 ։ բ Օր · ժբ · 30 ; 31։
է Գլ · Լէ · 18 ։ Թոս · Լէ · 52 ։ բ Օր · է · 5 ; 25 · ժբ · 8 ։
է բ Օր · Ղ · 18 ։ ժ · 12 ; 20 ։ ժա · 13 ; 14 ։ ժգ · 4 ։ Ցես · իբ · 5 ։ իդ · 14 ; 15 ; 21 ։ 24 ։ ա Թագ · է · 3 ։ ժբ · 20 ; 24 ։ Մատ · դ · 10 ։
ը բ Օր · է · 18 ։ իբ · 5 ; 8 ։
ձ Գլ · ժե · 26 ։ բ Օր · է · 15 ։
ա բ Օր · է · 14 ։ իբ · 4 ։ Ցոբ · իա · 10 ։ Մաղ · գ · 10 ; 11 ։
Բ Ծն · իե · 8 ։ լե · 29 ։ ա Մն · իդ · 1 ։ Ցոր · է · 26 ։ խբ · 17 ։ Սաե · ծէ · 23 ։ Ղ · 10 ։
ձ Ծն · լե · 5 ։ Գլ · ժե · 14 ; 16 ։ բ Օր · բ · 25 ։ ժա · 25 ։ Ցես · բ · 9 ; 11 ։ ա Թագ · ժդ · 15 ։ բ Մն · ժգ · 14 ։
Ը բ Օր · է · 23 ։
Ի Սադ · ժբ · 40 ։
Ղ բ Օր · է · 20 ։ Ցես · իդ · 12 ։
Ւ բ Օր · է · 22 ։
Ը Ծն · ժե · 18 ։ Թոս · Լէ · 3 ։ բ Օր · ժա · 24 ։ Ցես · ա · 4 ։ գ Թագ · դ · 21 ; 24 ։ Սադ · հբ · 8 ։
Ի Ցես · իա · 44 ։ Դատ · ա · 4 ։ ժա · 21 ։
ծ Գլ · Լէ · 12 ; 15 ։ բ Օր · է · 2 ։
Ի Գլ · Լէ · 12 ։ բ Օր · է · 16 ։ ժբ · 30 ։ Ցես · իդ · 13 ։ Դատ · բ · 3 ։ ա Թագ · ժը · 21 ։ Սադ · ճգ · 36 ։ —
ա Գլ · իբ · 1 ։ Ղև · ժ · 1 ; 2 ։ բ Գլ · ո · 5 ։ Թոս · ժա · 16 ։

քու առջևէդ պիտի երթայ , և էքեզ Ամորհացւոց ու քետացւոց և Փերեզացւոց ու քանանացւոց, խևացւոց ու Եբուսացւոց պիտի տանի , և ես պիտի ջարդեմ զա-
24 նոնք ։ Անոնց աստուածներուն ։ երկրպագութիւն կամ ծառայութիւն չընես , ու ՚անոնց բրածին պէս չընես . ։ հապա բոլորովին կործանես զանոնք , ու անոնց կուռքերը բոլորովին կո-
25 տրտես ։ Եւ ։ ձեր Ցեր Աստուածը պաշտէք , ու ։ ինքը քու հացդ ու ջուրդ պիտի օրհնէ . և ։ ձեր մէջէն հիւանդութիւնը
26 պիտի վերցնեմ ։ ՚ Քու երկրիդ մէջ վիժող ու ամուլ պիտի չըլլայ . քու օրերուդ թիւը ։ պիտի
27 լեցցնեմ ։ ։ Իմ երկիղս քու առջևէդ պիտի խրկեմ , և ։ պիտի կորսընցնեմ ան բոլոր ժողովուրդը՝ որուն որ դուն կ՚երթաս , ու քու բոլոր թշնամիներուդ ։ կ՚տնամ-
28 կը քեզի պիտի դարձընեմ ։ Եւ ՚քու առջևէդ իշամեղուն պիտի խրկեմ , որ խևացիները՝ քանանացիները ու քետացիները քու առ-
29 ջևէդ վռնտէ ։ Է ՚անոնք քու առջևէդ մէկ տարուան մէջ պիտի չըվռնտեմ , որ չըլլայ թէ երկիրը ամայի ըլլայ , ու քու վրադ դաշտին
30 գազանները շատնան ։ ՚Անոնք քու առջևէդ կամաց կամաց պիտի վռնտեմ , մինչև որ դուն բազմա-
31 նաս ու երկիրը ժառանգես ։ Եւ ։ քու սահմաններդ Կարմիր Ծովէն մինչև Փղշտացւոց Ծովը՝ ու անապատէն մինչև Եփրատ գետը պիտի դնեմ . ինչու որ ։ ան երկրին բնակիչները քու ձեռքդ պիտի տամ . ու ղանոնք քու առջևէդ վռնըն-
32 տես ։ ։ Անոնց հետ ու անոնց աստուածներուն հետ ուխտ չը-
33 նես ։ քու երկրիդ մէջ չբնակին , որ քեզի մեղք գործել չտան ինծի դէմ . ինչու որ եթէ աՀնոնց աստուածները պաշտես , ։ անշուշտ ան քեզի որոգայթ պիտի ըլլայ ։

ԳԼ · Ի Դ

1 Մովսէս լուան վրայ ելլելու կը կանչուի ։ 3 ժողովուրդը հնազանդ ըլլալու խօսք կուտայ ։ 4 Մովսէս սեղան մը կը շինէ , ու տասնւերկու արձան կը կանգնեցնէ ։ 6 զոհերուն արիւնը կը օրհնէ ։ 9 Աստուծոյ փառքը կը յայտնուի ։ 14 ժողովուրդին կառավարութիւնը Ահարոնին ու Ովրին կը յանձնուի ։ 15 Մովսէս լեռը ելլելով՝ հոն կը մնայ քառասուն օր ու քառասուն գիշեր ։

1 Ե ։ ըսաւ Մովսէսին ։ Ցերմջը ելլեր դուն ու Ահարոն , ՚ Նադաբ ու Աբիհուդ ։ և Իսրայէլի ծերերէն
2 եօթանասուն հոգի , ու հեռուէն երկրպագութիւն ըրէք ։ Եւ ։ միայն Մովսէս մօտենայ Ցերմջը , ու անոնք չմօտենան , ոչ ալ ժողովուրդը անոր հետ ելլէ ։
3 Եւ Մովսէս եկաւ , ու Ցերմջը բոլոր խօսքերը և բոլոր դատաստանները պատմեց ժողովուրդին . և բոլոր ժողովուրդը միաձայն պատասխան տուին ու ըսին ՝ Ցերմջը ղրուցած բոլոր խօսքերը պիտի ը-
4 նենք ։ Եւ Մովսէս ։ Ցերմջը բոլոր խօսքերը գրեց , ու առտուընց կանուխ ելաւ , ու լեռանը տակը սեղան մը շինեց . ու Իսրայէլին տասներկու ցեղերուն համեմատ տա-
5 սներկու ՚ Աբաձան ։ Ե Եւ Իսրայէլի որդւոցմէ պատանիները խրկեց , ու ողջակէզներ մատուցին և խաղաղութեան զոհերու համար
6 զուարակներ զոհեցին Ցերմջը ։ Եւ Մովսէս ։ արիւնին կէսը առաւ , ու կոնքերու մէջ դրաւ . և արիւնին
7 կէսը սեղանին վրայ սրսկեց ։ Եւ ՚ առաւ ուխտին գիրքը ՚՚ ժողովուրդին ականջներուն կարդաց . և անոնք բսին ՝ Ցերմջը բոլոր բսածը պիտի ընենք , ու ՚՚ պիտի
8 ՚ նազանդինք ։ Եւ Մովսէս առաւ արիւնը , ու ժողովուրդին վրայ սրսկեց , ու բսաւ , Ահա բոլոր աս խօսքերուն համեմատ ։ Ցերմջը ձեզի հետ բրած ուխտին արիւնը ։
9 Ան ատենը ։ Մովսէս ու Ահարոն , Նադաբ ու Աբիհուդ և Իսրայէլի ծե-
10 րերէն եօթանասուն հոգի ելան . Եւ ։ Իսրայէլին Աստուածը տեսան . ու անոր ոտքերուն տակը աղիւսով յատակածի պէս ։ շափիղայ՝ և պայծառութեամբ ։ բունն երկինքին
11 պէս էր ։ Եւ Իսրայէլի որդւոցը ընտրեալներուն վրայ ։ իր ձեռքը չերկընցուց . և ՀԳԱստուած տեսան , ու ։ կերան և խմեցին ։
12 Եւ Ցերը բսաւ Մովսէսին , ՚ Ելլէ ՚ ռը ելիր ինծի , ու հոն կայնէ՝ և ։ պիտի տամ քեզի քարեղէն տախտակները ու իմ գրած օրէնքս և պատուիրանքները՝ որ անոնց սոր-
13 վեցընես ։ Եւ Մովսէս ու ։ անոր պաշտօնեան Ցեսու ելան , և Մովսէս
14 սկս ։ Աստուծոյ լեռը ելաւ . Եւ ըսաւ ծերերուն , Դուք հոս մեզի սպասեցէք , մինչև որ ձեզի դառնանք . և ահա Ահարոն ու Ովր ձեր հետն են . թէ որ մէկը դատ մը ունենայ՝ թող անոնց երթայ ։
15 Եւ Մովսէս լեռը ելաւ , ու ՚ամ-
16 պը պատեց լեռը ։ Եւ ։ Ցերմջը փառքը Սինայ լեռանը վրայ հանգչեցաւ , ու ամպը պատեց զանիկայ վեց օր . և եօթներորդ օրը Ցերը ամպին մէջէն կանչեց Մովսէսը ։

Ն · ք · ղԲ · 1491

ֆ ՀՀր 13 ; 15 ; 18 ։

ր ՀՀր 7 ։ Գլ· ժԲ · 8 ։ բ Օր · է · 27 ։ Գաղ · գ · 19 ; 20 ։
Ւ բ Օր · լա · 9 ։
Ը Ծն · իբ · 18 ։ լա · 45 ։
Ւ Եբր · Թ · 18 ։
Ը Եբր · Թ · 19 ։
Ի ՀՀր 8 ։
ծ Եբր · Թ · 20 ։ ժգ · 20 ։ ա Պետ · ա · 2 ։
ի ՀՀր 1 ։
Լ Ցես Ծն · լբ · 30 ։ Գլ· գ · 6 ։ Դատ · ժգ · 22 ։ Ես· Ղ · 1 ; 5 ։ Գլ· Լէ · 20 ; 23 ։ Ցօհ · ա · 18 ։ ա Ցիմ · գ · 16 ։ ա Ցօհ · դ · 12 ։
Ի Եզեկ · ա · 26 ։ ժ · 1 ։ Ցայտ · դ · 3 ։
ծ Մատ · ժե · 2 ։
ֆ Գլ · ժԲ · 21 ։
հ ՀՀր 10 ։ Գլ· Լէ · 20 ։ Ծն· ժգ · 13 ։ լբ · 30 ։ բ Օր · դ · 33 ։ Դատ · ժգ · 22 ։
ֆ Ծն · լա · 54 ։ Գլ · ժբ · 12 ։ ա Կոր · ժ · 18 ։
Ղ ՀՀր 2 ; 15 ; 18 ։
ճ Գլ · լա · 18 ։ լբ · 15 ; 16 ։ բ Օր · ե · 22 ։ ՛ Գլ · լբ · 17 ։ Լէ · 11 ։
յ ՀՀր 2 ։
Ն Գլ · ժԲ · 9 ; 16 ։ Մատ · ժէ · 5 ։
Ղ Գլ · ժզ · 10 ։ Թոս · ժգ · 10 ։

Ն.Ք.ԱԶԲ. 1491

17 Եւ Ցերոջը փառաց տեսիլքը լեռանը գագաթին վրայ՝ մաշող կրակի պէս էր Իսրայէլի որդւոցը առջեւը։
18 Եւ Մովսէս ամպին մէջ մտաւ, ու լեռը ելաւ, և Մովսէս քառասուն օր ու քառասուն գիշեր լեռը կեցաւ։

ԳԼ. Ի Ը

1 Իսրայէլացւոց տալու ընծաները խորանին շինուածքին համար։ 10 Տապանակին ձեւը։ 17 Քաւութիւնը և քերովբէները։ 23 Սեղանը իր անօթներովը։ 31 Աշտանակը իր գործիքներովը։

1 Եւ Ցերը խօսեցաւ Մովսէսին՝
2 ըսելով։ Զորուդ Իսրայէլի որդւոցը՝ որ ինծի ընծայ բերեն. ամէն յօժար կամքը զոհող մարդէն պիտի առնէք իմ ընծաս։ Եւ ձեր անոնցմէ առնելու ընծան սա է.
4 ոսկի՝ և արծաթ՝ ու պղինձ, Եւ կապուտակ՝ ու ծիրանեգոյն՝ և կրկնակի կարմիր՝ ու բարակ քեթան՝
5 և այծի մազ, Եւ կարմիր ներկուած խոյի մորթեր՝ ու թխշաշի մորթեր՝
6 և Սատիմի փայտեր, Լուսոյ համար եղ՝ օծման եղի համար ու Տանուշ շհոտ խունկի համար Համեմներ,
7 եղնգնաքարեր՝ ու Եփուտին ու Լանջապանակին վրայ դամելու քարեր։
8 Եւ ինծի Սրբարան մը շինեն՝ որ
9 Ին ու մէջը բնակիմ։ Խորանին օրինակը և անոր բոլոր կարասիքին օրինակը՝ Ցբոլոր քեզի ցուցցածս պէս՝ ճիշդ անանկ պիտի շինէք։
10 Եւ Սատիմի փայտէ տապանակ մը շինեն. անոր երկայնութիւնը երկու կանգուն ու կէս՝ և անոր լայնութիւնը մէկ կանգուն ու կէս՝ և անոր բարձրութիւնը մէկ կանգուն ու կէս։
11 գուն ու կէս ըլլայ։ Եւ անիկայ զուտ ոսկիով պիտի պատես, ներսէն ու դուրսէն պիտի պատես ան. և անոր վրան բոլորտիքը ոսկի
12 շրջանակ մը շինես։ Եւ անոր համար չորս ոսկի օղակ ձուլես, ու անոր չորս անկիւնները դնես զանոնք, որ անոր մէկ կողմը երկու օղակ՝ ու մէկալ կողմը երկու օղակ
13 ըլլայ։ Եւ Սատիմի փայտէ ձողեր շինես, ու զանոնք ոսկիով պա-
14 տես։ Եւ ձողերը տապանակին քովերը եղած օղակներուն անցրնես, որ տապանակը անոնցմով
15 վերցուի։ Ձողերը տապանակին օղակներուն մէջը մնան. անկէ չհանուին։
16 Եւ տապանակին մէջ դնես Վկայութիւնը՝ որն որ քեզի պիտի տամ։
17 Եւ Ցզուտ ոսկիէ *քաւութիւն մը շինես, անոր երկայնութիւնը երկու կանգուն ու կէս՝ և անոր լայնութիւնը մէկ կանգուն ու
18 կէս ըլլայ։ Եւ ոսկիէ երկու քե-
19 րովբէներ շինես քաւութիւնին երկու ծայրին վրայ. Կռածոյ շինես զանոնք. Եւ մէկ քերովբէն մէկ ծայրէն՝ ու միւս քերովբէն մէկալ ծայրէն շինես. քերովբէները քաւութիւնէն՝ անոր երկու
20 ծայրերուն վրայ շինես։ Եւ քերովբէները թեւերնին վերէն տարածելով՝ իրենց թեւերովը քաւութիւնը պիտի ծածկեն. և անոնց երեսները իրարու պիտի նային. քերովբէներուն երեսները դէպ ի քա-
21 ւութիւնը պիտի ըլլան։ Եւ քաւութիւնը տապանակին վրայ պիտի դնես. և Ցքեզի տալու վկայութիւնս տապանակին մէջ դը-
22 նես։ Եւ Ես հոն ձեզի պիտի հանդիպիմ. ու քաւութեանը վրայէն՝ վկայութեան տապանակին վրան եղած ծերկու քերովբէներուն մէջտեղէն՝ Իսրայէլի որդւոցը համար բոլոր քեզի պատուիրելու բաներս վրայով պիտի խօսիմ քեզի հետ։
23 Եւ Սատիմի փայտէ սեղան մը շինես. անոր երկայնութիւնը երկու կանգուն՝ և անոր լայնութիւնը մէկ կանգուն՝ ու անոր բարձրութիւնը մէկ կանգուն ու
24 կէս պիտի ըլլայ։ Եւ անիկայ զուտ ոսկիով պատես. ու անոր բոլորտիքը ոսկէ շրջանակ մը շինես։
25 Եւ անոր չորս մատնաչափ ապառուած մը շինես. ու ապառուածին բոլորտիքը ոսկի շրջանակ մը
26 շինես։ Եւ անոր չորս ոսկի օղակ շինես. ու անոր չորս անկիւնը չորս ոտքին քովը դնես օղակնե-
27 րը։ Օղակները ապառուածին քովը պիտի ըլլան, որ սեղանը վերցնելու համար ձողերուն
28 տեղեր ըլլան։ Եւ ձողերը Սատիմի փայտէ շինես, ու զանոնք ոսկիով պատես. և սեղանը ա-
29 նոնցմով պիտի վերցուի։ Եւ չանոր սկուտեղները ու անոր խըլնկամանները և բաժակները ու գաւաթները շինես, որ անոնցմով թափելու նուէք ընտրես. զանոնք զուտ ոսկիէ շի-
30 նես։ Եւ սեղանին վրան Ներկայութեան հացը դնես միշտ իմ առջեւս։
31 Եւ զուտ ոսկիէ աշտանակ մը շինես. կռածոյ պիտի շինուի աշտանակը, ոտ անոր բունը, ճիւղերը, սկահակները, գնդակները ու ծաղիկները իրմէն պիտի ըլլան։
32 Եւ անոր քովերէն վեց ճիւղեր ելլեն. աշտանակին մէկ քովէն իրեք ճիւղ և աշտանակին մէկալ
33 քովէն իրեք ճիւղ ելլէն. Մէկ ճիւղին վրայ նշաձև իրեք սկահակ

Ն.Ք.ԱԶԲ. 1491

† Կամ՝ ճախարակայ

Ցթուոց. ը. 7։ ամՄ. իր. 18 ։ Եբր. թ. 5։

Ցգ. իզ. 34։

Ցհմր 16։

Ցգ. իթ. 42, 43 ։ Լ. 6, 36 ։ Ղե. ժզ. 2։ Թուս. ժե. 4։

Ցթուս. ե. 89։ աթագ. դ. 4։ բթագ. գ. 2 ։ դ Թագ. ժԲ. 15 ։ Սաղ. 4 ։ 1 ։ գ. 1 ։ Ե՝ ե. 16։

Ցգ. լե. 10։ դԹագ. է. 48։ բՄՆ. գ. 8 ։ Եբր. Բ. 2։

Ցգ. լե. 16։ Թուս. գ. 7։

Ղե. իգ. 5, 6։

Ցգ. լե. 17։ դԹագ. է. 49 ։ Զաք. գ. 2 ։ Եբր. թ. 2։ Ցայս. ա. 12։ գ. 5։

Ն·Ք·ԶԲ· 1491

ըլլայ՝ գնդակով ու ծաղկիով, և մէկալ ճիւղին վրայ նշաձև իրեք ակահակ՝ գնդակով ու ծաղկիով. աշտանակէն ելած վեց ճիւղերը ա-
34 սանկ պիտի ըլլան։ Եւ աշտանակին վրայ չորս նշաձև ակահակ պիտի
35 ըլլայ իրենց գնդակներովը ու ծա-
ղկներովը։ Եւ աշտանակէն ելած վեց ճիւղերուն՝ երկու ճիւղին տակը իրմէն մէկ գնդակ՝ ու երկու ճիւղին տակը իրմէն մէկ գնդակ՝ և երկու ճիւղին տակը իրմէն մէկ գնդակ պի-
36 տի ըլլայ։ Անոնց գնդակները ու ճիւղերը իրմէն պիտի ըլլան. ամէնը մէկ [1]մուրճ զուտ ոսկիէ կռածոյ պի-
37 տի ըլլայ։ Եւ անոր եօթը ճրագ-
ները շինես. ու [2]անոր ճրագնե-
րը վառուած աստենը լոյսը առ-
38 ջին տան։ Եւ անոր ուներէները ու անոր բազմակալները զուտ ոսկիէ
39 պիտի ըլլան։ Անիկայ բոլոր աս
դործիքներով տալանդ մը զուտ ոս-
40 կիէ պիտի շինուի։ Եւ [3]նայէ որ լեռը քեզի ցուցուած օրինակին պէս շինես [4]անոնք։

[1] Գլ·խե·21։ ւ·8։ Ղա·իգ·3, 4։ բ Մն·ժգ·11։
[2] Թուա·ը·2։ [3] Գլ·իզ·30։ Թուա·ը·4։ ա Մն·իբ·11, 19։ Գոր·է·44։ Եբր·ը·5։

ԴԼ·Ի·Զ

1 Խորանին տասը վարագուրները։ 7 Ա-
յծի մազէ շինուած տասնուհինգ վարագուրները։ 14 Խոյի մորթերով ծածկոցը։ 15 Խորանին տախտակները՝ իրենց խարիսխներովը ու նկ-
գերովը։ 31 Տաղտկին առջևի վարագու-
րը։ 36 Դրան վարագուրը։

[1] Եւ [2]խորանը շինես տասը վա-
րագուրներով՝ մանուած բարակ քթանէ ու կապուտակէ և ծի-
րանեգոյնէ ու կրկնակի կարմիրէ. վարպետի գործ շինես զանոնք քե-
2 րովբէներով։ Մէկ վարագուրին երկայնութիւնը քսան[3]ու-թիւը կան-
գուն՝ և մէկ վարագուրին լայնու-
թիւնը չորս կանգուն պիտի ըլլայ. բոլոր վարագուրներուն չափը մէկ
3 ըլլայ։ Հինգ վարագուրները ի-
րարու պիտի կցուին, և հինգ վարագուրները իրարու պի-
4 տի կցուին։ Եւ կցուածքին ծայ-
րի մէկ վարագուրին եզերքին վրայ կապուտակեայ օղակներ շինես. մէկալ կցուածքին ծայրի վարա-
գուրին եզերքն ալ անանկ ընես։
5 Մէկ վարագուրին վրան հիսուն օղակ շինես, և մէկալ կցուած-
քին վրան եղած վարագուրին ծայրն ալ հիսուն օղակ շինես. օղակները դիմացդ դիմաց պի-
6 տի ըլլան։ Եւ հիսուն կարծաձև ոսկի ճարմանդներ շինես. ու վարագուրները ճարմանդներով կռճկես, և մէկ խորան պիտի ը-
լլայ։

7 Եւ խորանին վրան ծածկոց ըլ-
լալու համար [5]այծի մազէ վարա-
գուրներ շինես. տասնուհինգ վա-

8 րագոյր ընես անոնք։ Մէկ վա-
րագուրին երկայնութիւնը երսուն կանգուն՝ և մէկ վարագուրին լայ-
նութիւնը չորս կանգուն ըլլայ. տասնուհինգ վարագուրներուն չա-
9 փը մէկ պիտի ըլլայ։ Եւ հինգ վարագուրները զատ՝ ու վեց վա-
րագուրները զատ կգես. և վե-
ցերորդ վարագոյրը խորանին առ-
ջևի կողմէն երկպատիկ ընես։
10 Եւ կցուածքին ծայրը եղած մէկ վարագուրին եզերքին վրայ հի-
սուն օղակ՝ ու մէկալ կցուած-
քին ծայրը եղած վարագուրին եզերքին վրայ հիսուն օղակ շի-
11 նես։ Եւ պղնձէ հիսուն կարծա-
ձև ճարմանդներ շինես, ու ճար-
մանդները օղակներուն անցընես, և վրանը կռճկես, ու մէկ պիտի
12 ըլլայ։ Եւ վրանին վարագուր-
ներէն աւելորդ մնացածը՝ [6]կէսը վարագուրին աւելցած կէսը՝ խո-
րանին ետևէն կախուած պիտի
13 մնայ։ Եւ վրանին վարագուրնե-
րուն երկայնութենէն մէկ կան-
գուն մէկ կողմէն՝ ու մէկ կան-
գուն մէկալ կողմէն աւելցածը խորանին քովերը կախուած մնայ՝ զանիկայ մէկ կողմէն ու մէկալ
14 կողմէն ծածկելու համար։ Եւ վրանին համար կարմիր ներ-
կուած խոյի մորթերէն ծած-
կոց մը, ու [7]անոր վրայէն թէ-
հաշի մորթերէն ծածկոց մը շի-
նես։

15 Եւ խորանին տախտակները [8]տի փայտէ շինես որ կանգ-
16 նած մնան։ Մէկ տախտակին եր-
կայնութիւնը տասը կանգուն՝ և մէկ տախտակին լայնութիւնը մէկ ու կէս կանգուն պիտի ըլլայ։
17 Ամէն մէկ տախտակը երկերկու ա-
գուցիկ ծայրեր պիտի ունենայ իրա-
րու համեմատ. խորանին բոլոր
18 տախտակներուն ասանկ ընես։ Եւ խորանին տախտակները շինես. դէպ [9]ի հարաւ՝ հարաւային կողմը
19 քսան տախտակ ընես։ Եւ քսան տախտակներուն տակը քառասուն արծաթի խարիսխ շինես. մէկ տախտակին տակը իր երկու ա-
գուցիկ ծայրը [10]ծռելու համար երկու խարիսխ՝ և մէկալ տախտա-
կին տակը իր երկու ծայրը [11]ծռելու համար երկու խարիսխ պիտի ըլլայ։
20 Եւ խորանին մէկալ կողմին համար հիւսիսային կողմը [12]քսան տախ-
21 տակ, եւ անոնց քառասուն արծաթի խարիսխները, մէկ տախտակին տակը երկու խարիսխ՝ ու մէկալ տախտակին տակը երկու խարիսխ
22 շինես։ Եւ խորանին հետի կողմին համար արևմտեան կողմը վեց տախ-

[1] Մուրճ, կամ մուրճակ, ծաղկի ձև։ [2] Ճրագները վառելու ատեն լոյսը առջևի կողմը կուգար։ [3] Ուն, ուն։ [4] Ցոյց տրուեցաւ։ [5] Այծի մազէ վարագուրներ։ [6] Կէսը վարագուրին աւելցած կէսը։ [7] Անոր վրայէն թեհաշի մորթերէն ծածկոց մը։ [8] Տի փայտէ։ [9] Ի հարաւ։ [10] Ծռելու համար։ [11] Ծռելու համար։ [12] Քսան տախտակ։

Ն·Ք·ԶԲ· 1491

Ն·Ք·ԶԴ· 1491

28 տակ շինես ։ Եւ խորանին ան-
կիւներուն համար եւսի կողմը
24 երկու տախտակ շինես ։ Եւ վա-
րէն պիտի կցուին , ու վերէն մէկ
օղակով կցուած մէկ պիտի ըլլան .
երկուքն ալ ասանկ պիտի ըլլան .
անոնք երկու անկիւններուն համար
25 պիտի ըլլան . Եւ այսպէս ասունք
ութը տախտակ պիտի ըլլան . ու
անոնց արծաթի խարիսխները տաս-
ուվեց խարիսխ պիտի ըլլան . մէկ
տախտակին տակը երկու խարիսխ
ու մէկալ տախտակին տակը երկու
26 խարիսխ ըլլայ ։ Եւ Սատիմի փայ-
տէ նիդեր շինես ։ խորանին մէկ
կողի տախտակներուն համար հինգ
27 նիդ՝ եւ խորանին մէկալ կողի
տախտակներուն համար հինգ նիդ
ու դէպ ի արեւմուտք խորանին ե-
տևի կողմի տախտակներուն հա-
28 մար հինգ նիդ պիտի ըլլայ . Եւ
մէջ տեղի նիդը , այսինքն տախ-
տակներուն մէջտեղը եղածը մէկ
ծայրէն մէկալ ծայրը պիտի անց-
29 նի ։ Եւ տախտակները ոսկիով
պատես , ու անոնց օղակները ,
այսինքն նիդերուն տեղերը ոսկիով
շինես . և նիդերը ոսկիով պա-
տես ։
Ե·ԳԼ·ԻԽ· 9 ։ 40 ։ ԻԽ· 8 ։ Գոր·Է· 44 ։ Եբր·Ը· 5 ։
30 Եւ խորանը կանդնես ըստ իր ձևին
համեմատ , ինչպէս որ լեռանը վրայ
քեզի ցուցուեցաւ ։
Ե·ԳԼ·ԼԶ· 35 ։ ՂՀ· Ժգ· 2 ։ Բ· Մն·գ·14 ։ Մատ·ԻԽ· 51 ։ Եբր· Թ· 3 ։
31 Եւ կապուտակէ ու ծիրանե-
դոյնէ և կրկնակի կարմիրէ ու
մանուածէ բարակ քէթանէ վարա-
դոյր մը շինես . անիկայ վարպե-
տի գործ քերովբէներով պիտի
32 շինուի ։ Եւ անիկայ Սատիմի փայ-
տէ չորս ոսկիապատ սիւներու վը-
րայ դնես . անոնց *ճանկերը ոսկի
պիտի ըլլան , ու չորս արծաթի
խարիսխներու վրայ պիտի ըլլան ։
33 Եւ վարագոյրը ճարմանդներէն
վար կախես , ու հոն վարագուրին
ներսի կողմը Վկայութեան տա-
պանակը բերես . և վարագոյրը
ձեզի պիտի բաժնէ Է սրբութիւ-
նին ու սրբութեանց սրբուն ։
Ղ·ՂԱ· Ժգ· 2 ։ Եբր·Թ· 2 , 3 ։
34 Թիւնին մէջտեղը ։ Եւ Է քաւու-
թիւնը Վկայութեան տապանա-
կին վրայ՝ սրբութեանց սրբու-
35 թիւնին մէջ դնես ։ Եւ Է վարա-
գոյրին դուրսի կին սեղանը ,
ու Ժ սեղանին դիմացը խորանին
հարաւային կողմը աշտանակը դը-
նես . ու սեղանը հիւսիսային կող-
մը դնես ։
36 Եւ վրանին դրանը համար կա-
պուտակէ ու ծիրանեդոյնէ և
կրկնակի կարմիրէ ու մանուածէ
բարակ քէթանէ նկարագործ Է դրան
37 վարագոյր մը շինես ։ Եւ Է դր-
բան վարագուրի համար Սատիմի
փայտէ Ե հինգ սիւն շինես , ու զա-
նոնք ոսկիով պատես . և անոնց
ճանկերը ոսկիէ ըլլան . ու անոնց
համար պղնձէ հինգ խարիսխ
ձուլես ։

Ն·Ք·ԶԴ· 1491
ԼԳԼ·ԼԶ· 38 ։

ԳԼ· ԻԷ

1 Ողջակէզին սեղանը իր գործիքներովը ։ 9 խորանին սրահը՝ վարագուրներով ու սիւնե-
րով ։ 18 անոր երկայնութիւնը և լայնութիւնը ։
20 Լամպի համար կգ ։

1 Եւ Ե ղեսի սեղանը Սատիմի փայ-
տէ շինես , երկայնութիւնը
հինգ կանգուն ու լայնութիւնը
հինգ կանգուն . սեղանը քառա-
կուսի ըլլայ , և անոր բարձրու-
2 թիւնը իրեք կանգուն ըլլայ ։ Եւ
անոր եղջիւրները անոր չորս ան-
կիւններուն վրայ շինես . անոր
եղջիւրները իրմէն ըլլան . ու Բ զա-
3 նիկայ պղնձով պատես ։ Եւ անոր
մխիրը ժողվելու համար անոր
թաղարները ու անոր թիակնե-
րը և անոր կոնքերը ու անոր
մահաններ ու անոր կրակի ա-
մաններ շինես . անոր բոլոր գոր-
4 ծիքները պղնձէ շինես ։ Եւ անոր
ցանցակերպ կամակալայ մը շինես
պղնձէ , ու ցանցին վրայ չորս
պղնձէ օղակ շինես անոր չորս
5 անկիւններուն վրայ ։ Եւ անիկայ
սեղանին շրջանակին տակը դնես
ներքեւէն , որ ցանցը գրեթէ սե-
6 ղանին մէջտեղը ըլլայ ։ Եւ սե-
ղանին համար ձողեր շինես և ձո-
ղերը Սատիմի փայտէ ըլլան , ու
7 զանոնք պղնձով պատես ։ Եւ
անոր ձողերը օղակներուն պի-
տի անցուին , ու ձողերը սեղանին
երկու քովերը պիտի ըլլան անի-
8 կայ վերցնելու համար ։ Անիկայ
տախտակներէ մէջը դատարկ պի-
տի շինես . Է լեռը քեզի ցուցուա-
ծին պէս անանկ պիտի շինեն
անիկայ ։
Ե·ԳԼ· ԻԽ· 40 ։ ԻԷ· 30 ։
9 Եւ Ը խորանին սրահը շինես .
հարաւային կողմին համար սրա-
հին վարագուրները մանուած բա-
րակ քէթանէ ըլլալով՝ մէկ քովի
երկայնութիւնը հարիւր կանգուն
10 պիտի ըլլայ ։ Եւ անոր քսան սիւ-
ները ու անոնց քսան խարիսխները
պղնձէ , և սիւներուն ճանկերը և
անոնց կապերը արծաթէ պիտի ըլ-
11 լան ։ Եւ նոյնպէս հիւսիսային
կողմին համար երկայնու-
թեանը նայելով՝ վարագուրները
հարիւր կանգուն երկայն պիտի ըլ-
լան . ու անոր քսան սիւները և
անոնց քսան խարիսխները պղնձէ
սիւներուն ճանկերը ու անոնց կա-
12 պերը արծաթէ պիտի ըլլան ։ Եւ
արեւմտեան կողմին համար սրահին

Ե·ԳԼ·ԻԷ·9 ։
ԵԳԼ· ԻԽ· 18 ։
ՂՀ· Ժգ· 1 ։ Եզեկ· Խգ· 13 ։
Բ Ցճ Թես· Ժգ· 38 ։

Ն·ք·ԶԲ· 1491

լայնութեանը նայելով՝ վարագուրները յիսուն կանգուն պիտի ըլլան . անոնց սիւները տասը՝ ու անոնց խարիսխները տասը պիտի ըլ-
13 լան : Եւ սրահին արեւելեան կողմին համար՝ անոր լայնութիւնը արեւելեան կողմէն յիսուն կանգուն պի-
14 տի ըլլայ : Եւ տրօնը դէ՛ քովին վարագուրները տասնուհինգ կանգուն պիտի ըլլան . անոնց սիւները իրեք՝ ու անոնց խարիսխները իրեք :
15 Եւ մկիալ՝ քովին վարագուրները տասնուհինգ կանգուն պիտի ըլլան . անոնց սիւները իրեք՝ ու անոնց խա-
16 րիսխները իրեք : Եւ սրահին դռանը համար կապուտակէ ու ծիրանեգոյնէ և կրկնակի կարմիրէ ու մանուած բարակ քթանէ գործ՝ նկարադործ վարագոյր մը պիտի ըլլի . անոնց սիւները չորս՝ ու
17 անոնց խարիսխները չորս պիտի ըլ-
18 լան : Սրահին երկայնութիւնը հարիւր կանգուն՝ ու լայնութիւնը յիսուն տեղ՝ յիսուն՝ և բարձրութիւնը հինգ կանգուն . վրանոցիններէն մանուած բարակ քթանէ պիտի ըլլան, ու անոնց խարիսխները պղնձէ պի-
19 տի ըլլան : Խորանին բոլոր գործիքները իր ամէն պաշտօնին համար՝ և անոր բոլոր ցիցերը ու սրահին բոլոր ցիցերը պղնձէ պիտի ըլլան :

Ն·Ղ·Ի·Գ· 2։ Ղ·Գ·Լ·8։ ա·Թագ·գ· 3։ բ·Մն· ժգ·11։ Ն·Գ·Լ· 31։38։ Ը·Գ·Լ· 43։ԽԹ·9, 28։Ղ·գ· 17։ժգ·34։ Ի·գ·Թագ· ժբ·23։ժԹ· 21։ա·Թագ· Լ·25։

20 Եւ Դաւն պատուիրեա Իսրայէլ որդւոցը՝ որ քեզի ծեծուած մաքուր ձէթ բերեն լոյսի համար,
21 որ կանթեղները միշտ վառին : Վկայարանին խորանին մէջ՝ Ն վկայութեանը առջեւի վարագուրին դուրսի դին՝ իրիկուընէ մինչեւ առաւօտ Տէրոջը առջեւը ան վաւերա կարգադրեն . ասիկայ անոնց յաւիտենական կանոն ըլլայ իրենց ազգերուն մէջ Իսրայէլի որդւոցը կողմանէ :

ԳԼ · ԻԸ

Թուա·ժը· 7։ Եբր·ե· 1, 4։

1 Ահարոն ու անոր որդիքը քահանայութեան համար կ'ընտրուին : 2 Սուրբ զգեստներ շինելու հրամանը : 6 Եփուդը : 15 Ցաւօրբոկու պատուական քարերով զարդարուած լանջապանակը : 30 Ուրիմը ու Թումմիմը : 31 Եփուդին պատմուճանը նուռերով և զանգակներով : 36 Խոյրին առջեւի կողմի թիթեղը : 39 Նկարագործ շապիկը : 40 Ահարոնին որդւոցը զգեստները :

1 Դու՛ դուն քեզի մօտեցուր քու եղբայրդ Ահարոնը ու անոր որդիները իր հետը՝ Իսրայէլի որդւոցը մէջէն , որ ինծի քահանայութիւն ընեն . Ահարոնը և Ահարոնին որդիները Նադաբը ու Աբիհուդը , Ե-

2 զիազարը ու Իթամարը : Եւ քու եղբօրդ Ահարոնին սուրբ զգեստներ պիտի շինես պատուոյ ու փառաց
3 համար : Եւ դուն բոլոր իմաստուն միտք ունեցողներուն՝ որոնք որ ես իմաստութեան հոգիով լեցուցի , որ Ահարոնին զգեստները շինեն՝ անոր օրհնելու համար՝ որ
4 ինծի քահանայութիւն ընէ : Եւ անոնց շինելու զգեստները ասոնք են . Խլանջապանակ ու Եփուդ և պատմուճան ու Ենկարագործ շապիկ , խոյր և գօտի . և սուրբ զգեստներ շինեն քու եղբօրդ Ահարոնին ու անոր որդիներուն , որ ինծի քահանայութիւն ընեն :
5 Եւ անոնք պիտի առնեն ոսկին ու կապուտակը և ծիրանեգոյնը ու կրկնակի կարմիրը և բարակ քթա-
6 նը . Եւ ոսկի թել՝ կապուտակէ ու ծիրանեգոյնէ՝ կրկնակի կարմիրէ և մանուած բարակ քթանէ վարպետի գործ պիտի շինեն եփուդը :
7 Անոր երկու ծայրերը երկու կցուած վակասներ պիտի ունենան , որ
8 Եփուդը միացած ըլլայ : Եւ եփուդին վրայ եղած ժապաւէնը անոր շինուածքին պէս նոյն բանէն պիտի ըլլայ . ոսկիէ , կապուտակէ ու ծիրանեգոյնէ և կրկնակի կարմիրէ ու մանուած բարակ քթանէ
9 պիտի ըլլայ : Եւ երկու եղնգնաքարեր առնես , ու անոնց վրան Իսրայէլի որդւոցը անունները փո-
10 րագրես : Անոնց անուններուն վեցը մէկ քարին վրայ՝ և միւսած վեց անունները մկիալ՝ քարին վրայ անոնց ծնունդներուն համեմատ փո-
11 րագրէ՛ . Ան երկու քարերուն վրայ Իսրայէլի որդւոցը անունները ակունք բանողի գործով՝ ոյսինճի կնիք փորագրածնուն պէս փորագրես . ոսկի խոյշերու մէջ
12 դամես անոնք : Եւ երկու քարերը եփուդին ուսերուն վրայ պիտի դնես , որ Իսրայէլի որդւոցը յիշատակի քարեր ըլլան . ու Ահարոն անոնց անունները Էյիշատակի համար իր երկու ուսերուն վրայ պի-
13 տի կրէ Տէրոջը առջեւը : Եւ ոսկիէ
14 խոյշեր պիտի շինես . Եւ զուտ ոսկիէ ոլորուած հիւսուած երկու շղթաներ պիտի շինես , ու հիւսուած շղթաները խոյշերուն անցընես :
15 Եւ Նդատաստանի լանջապանակը վարպետի գործ շինես . անոր եփուդին շինուածքին պէս շինես . ոսկիէ՝ կապուտակէ ու ծիրանեգոյնէ և կրկնակի կարմիրէ ու մանուած բարակ քթանէ շի-
16 նես : Քառակուսի պիտի ըլլայ երկուքի ծալուելով . անոր երկայնու-

Ն·ք·ԶԲ· 1491

Բ Գլ·ԽԹ· 5, 29 : լա· 10 : լԹ·1, 2 : Գ·Ա·ը· 7, 30 : Թու· ի·26, 28 :
Է Գլ·լա·6 : Ղ·1 :
Բ Գլ·լա·8 : լե·30, 31 :
Ե Հմր 15 :
Ղ Հմր 6 :
Ե Հմր 31 :
Ը Հմր 39 :

Բ Գլ·լԹ·2 :

Լ Գլ·լԹ·8 :

Թիւնը մէկ թիզ՝ ու անոր լայնու-
17 թիւնը մէկ թիզ պէտք ըլլայ։ Եւ անոր մէջ ակունքներու դամուած-քին համեմատ չորս կարգ քարեր պիտի դամես. ա կարգը՝ սարդիոն, տպազիոն ու զմրուխտ՝ առաջին
18 կարգը պիտի ըլլայ։ Եւ երկրորդ կարգը պիտի ըլլայ կարկեհան, շա-
19 փիւղայ ու անդամանդ. Եւ երրորդ կարգը պիտի ըլլայ գոճազմ, ակատ
20 ու մեղեսիկ. Եւ չորրորդ կարգը պիտի ըլլայ ոսկեքար՝ եղնգնաքար ու յասպիս. ատոնք ոսկի խորշերու մէջ
21 դամուած պիտի ըլլան։ Եւ քարերը Իսրայէլի որդւոցը անուններուն պէս տասներկու պիտի ըլլան, անոնց անուններուն համեմատ. ամէն մէկը իր անունովը տասներկու ցեղին համեմատ՝ կնիքի փորագրողի գործով խոթագրուած պիտի ըլլան։
22 Եւ լանջապանակին վրան զուտ ոսկիէ ոլորուած հիւսուած շղթա-
23 ներ պիտի շինես։ Եւ լանջապանակին վրան երկու ոսկի օղակներ շինես, ու ան երկու օղակները լանջապանակին երկու ծայրերուն
24 վրայ դնես։ Եւ ան երկու հիւսուած ոսկի շղթաները լանջապանակին ծայրը եղած երկու
25 օղակներուն անցընես։ Եւ երկու հիւսուած շղթաներուն ճակալերկու ծայրերը ան երկու խորշերուն պիտի անցընես ու զանոնք եփուտին առջևի կողմէն ուսերուն
26 վրայ դնես։ Եւ երկու ոսկի օղակներ ալ շինես ու զանոնք լանջապանակին ներքի կողմէն՝ եփուտին կցուած եղերքին երկու
27 ծայրերը դնես։ Եւ երկու ոսկի օղակներ շինես, ու զանոնք եփուտին երկու ուսերուն վրէն՝ անոր առջևի կողմի կցուածքին մօտ՝ եփուտին ժապաւէնին
28 վրայէն անցընես։ Եւ լանջապանակը իր օղակներէն՝ կապուտակ ջնուածք շարով եփուտին օղակներուն կապեն, որ եփուտին ժապաւէնին վրայ ըլլայ, ու լանջապանակը եփուտին վրայէն
29 չզաստուի։ Եւ Ահարոն երբոր սրբարանը մտնէ, Իսրայէլի որդւոցը անունները Տէրոջը առջևը դատաստանի համար՝ միշտ իր սրտին վրայ եղած դատաստանի լանջա-
30 պանակին վրայ պիտի կրէ։ Եւ դատաստանի լանջապանակին մէջ *Ուրիմը ու Թումիմը՝՝ դնես. և Ահարոնին սրտին վրայ պիտի ըլլան երբոր անիկայ Տէրոջը առջևը երթայ. ու Ահարոն Տէրոջը առջևը միշտ իր սրտին վրայ պիտի կրէ Իսրայէլի որդւոցը դատաստանը։
31 Եւ եփուտին պատմուճանը բոլորովին կապուտակէ պիտի շինես։
32 Եւ անոր մէջտեղը գլուխ անցնելու ճեղքուածք մը պիտի ըլլայ. ճեղքուածքին բոլորտիքը զրահի ճեղքուածքին պէս հիւսուած եղերք
33 ունենայ՝ որ չպատռի։ Եւ անոր քղանցքներուն վրայ կապուտակէ ու ծիրանեգոյնէ և կրկնակի կարմիրէ նուռեր պիտի շինես քղանցքներուն բոլորտիքը, ու անոնց մէջտեղը շուրջանակի ոսկի զանգակ-
34 ներ։ Պատմուճանին քղանցքին վրայ շուրջանակի ոսկի զանգակ մը ու նուռ մը՝ ոսկի զանգակ մը ու
35 նուռ մը պիտի ըլլայ։ Եւ պաշտօնի համար անիկայ Ահարոնին վրան պիտի ըլլայ. ու Տէրոջը առջև սրբարանը մտած ու ելած ատենը՝ անոր ձայնը պիտի լսուի որ չմեռնի։
36 Եւ զուտ ոսկիէ թիթեղ մը պիտի շինես, ու անոր վրան կնիքի փորագրածնուն պէս ՍՐՈՒԹԻՒՆ
37 ՏԵԱՌՆ փորագրես։ Եւ կապուտակ ժապաւէնի մը անցընես անոր՝ որ խոյրին վրայ դրուի. և խոյրին վրան անոր առջևի կողմը
38 ըլլայ։ Եւ անիկայ Ահարոնին ճակատին վրայ պիտի ըլլայ, որ Իսրայէլի որդւոցը նուիրած ղըռլոր սուրբ ընծաներուն անօրէնութիւնը Ահարոն կրէ. ու միշտ իր ճակատին վրայ պիտի ըլլայ, որ անոնք Տէրոջը ընդունելի ըլլան Տէրոջը առջևը։
39 Եւ շապիկը բարակ քթանէ նկարէն հիւսես, ու խոյրը բարակ քթանէ պիտի շինես, և գօտին նկարագործ պիտի շինես։
40 Եւ Ահարոնին որդւոցը շապիկներ պիտի շինես, ու անոնց գօտիներ պիտի շինես. և պատուոյ ու փառաց համար անոնց ապարօշներ
41 պիտի շինես։ Եւ զանոնք քու եղբօրդ Ահարոնին ու իր հետը իր որդւոցը պիտի հագցընես. ու յանոնք պիտի օծես, և Ն՚պիտի օրհնես՝՝, ու սրբես անոնք՝ որ ինծի
42 քահանայութիւն ընեն։ Եւ անոնց ՚ւ կտաւէ անդրավարտիքներ պիտի շինես չրթնոյ մարմինին մերկութիւնը ծածկելու համար. ու անոնց մէջտեղէն մինչև ծունկերը
43 նին պիտի հասնին։ Եւ անոնք Ահարոնին ու անոր որդւոցը վրան պիտի ըլլան՝ երբոր ժողովքի խորանը մտնեն, կամ երբոր *սեղանին մօտենան սրբարանին մէջ պաշտելու համար, որ չբլլայ թէ ՚անօրէնութիւն կրեն ու մեռնին. Ա՚ա՚յս յաւիտենական կանոն մը ըլլայ իրեն ու իրմէ ետքը իր սերունդին։

Ծ Հմր 12։

Ղ Ղ. ը. Տ՝ Թռ. իե. 21։ Բ Օր. ԺԸ. Տ։ ա Թագ. իը. 6։ Եզր. բ. 63։ Նեհ. ե՛. է. 65։

* Յա՝ լսյը և ճշմարտու-թիւնը։

Ղ Հմր 43։ Ղե. ժ. 17։ իր. 9։ Թռ. ժը. 1։ Ես. ծգ. 11։ Եզեկ. գ. 4, 5, 6։ Ճօհ. ա. 29։ Եբր. թ. 28։ ա Պետ. բ. 24։

Ճ Ղե. ա. 4։ իր. 27։ իգ. 11։ Ես. ծգ. 7։

Մ Հմր 4։ Գը ԼԲ. 27, 28, 29, 41։ Եզեկ. խգ. 17, 18։

Յ Գլ. ԻԲ. 7։ Լ. 30։ Ես. 15։ Ղե. ժ. 7։

Ն Գլ. ԼԲ. 9։ Ճ։ Ղե. ը։ Եբր. է. 28։

† Եբբ. անոնց ձեռքը պահելըն ու-

Շ Գլ. ԼԲ. 28։ Ղե. գ. 10։ ժգ. 4։ Եզեկ. խգ. 18։

* Գլ. ի. 26։ Ղ Ղե. ե. 1։ 17։ ի. 19, 20։ իբ. 9։ Թռ. Բ. 18։ ժը. 22։

Ո Գը. իե. 21։ Ղե. ժե. 7։

Ն·Ք·ԶԾ· 1491

ԳԼ·ԻԹ

1 Քահանայի օրհնութեան զոհերը ու արարողութիւնները։ 38 Աշխինեաւոր ողակները։ 45 Ասուած կը խոստանայ բնակիլ Իսրայէլացւոց մէջ։

1 Ա՛ւ ասիկա է որ անոնց պիտի ընես՝ զանոնք օրհնելու համար, որ ինձի քահանայ ըլլան. արջառներէն մէկ զուարակ մը ու երկու անարատ
ա ՂԱ·Ը·2· 2 խոյ առնես, եւ Բանխմոր հաց ու եղով շաղուած անխմոր շօթեր և եղով օծուած անխմոր լաւաշներ առնէ. ասոնք ցորենի
3 բարակ ալիւրէն պիտի շինես. եւ սակառի մը մէջ՝ և զուարակը ու
4 երկու խոյերը մօտեցընես։ Եւ Ահարոն ու անոր որդիները ժողովքի խորանին դրանը մօտեցընես, ու անոնք ջրով լուասս։
դ ԳԼ·Ը·12· ՂԱ·Ը·6· ԵԶՐ·Ը·ժ·22· 5 Եւ զգեստները պիտի առնես, ու շապիկը և եփուտին պատմուճանը ու եփուտը և լանջապանակը Ահարոնին պիտի հագ-
ե ԳԼ·ԻԸ·2· ՂԱ·Ը·7· ցընես. ու Եփուտին ժապաւէնով
ե ԳԼ·ԻԸ·8· նովը գօտեւորես զանիկայ։ Ընե
ՂՂԱ·Ը·9· խոյերը անոր գլուխը դնես, ու խոյերին վրայ սուրբ պսակը դնես։
է ԳԼ·ԻԸ·41· Լ·25· ՂԱ·Ը·12· ժ·7· ԻԱ·10· ԹՈՒ·Լ·25· 7 Եւ Իօծման եղը առնես, ու անոր գլխուն վրայ թափելով՝ օծես
8 զանիկայ։ Եւ Հանոր որդիները մօտեցընես, ու անոնց շապիկ-
ը ՂԱ·Ը·13· 9 ներ հագցընես. Եւ գօտիներով գօտեւորես զանոնք՝ (այնպէս Ահարոնը ու անոր որդիները,) ու անոնց գլխարկները ապարօշներ փաթթես. ու Բահանայութիւնը անոնցը ըլլայ յաւիտենական կանոնով։ Այսպէս Ձեռքի օրհ-
ի ԹՈՒ·ԺԸ·7· նես Ահարոնը ու անոր որդիները։
ժ ԳԼ·ԻԸ·41· ՂԱ·Ը·22· ԵՒ·Ի·ԵԲՐ·Ե·29· ի ՂԱ·Ա·4· Ը·14· 10 Եւ զուարակը ժողովքի խորանին առջեւ մօտեցընես. ու Ահարոն և անոր որդիները իրենց
11 ձեռքը զուարակին գլխուն վրայ
ԼՂԱ·Ը·15· 12 դնեն։ Եւ ժողովքի խորանին դրանը քով՝ Ցերօջը առջեւը մոր-
ի ԳԼ·ԻԸ·2· Լ·2· թես զուարակը։ Եւ Հզուարակին արիւնէն առնես, ու մատովդ սեղանին Հեղջիւրներուն վրան դնես. և Ցաւոյն բոլոր
ե ՂԱ·Գ·3· * ԿՐ՝ ՄԵՐԳԱՒՈՐ՝ 13 փեա։ Եւ Ձփորոտիքը ծածկող ամէն Ճարպը ու *լեարդին վրան եղած Ճարպը առնես, և սեղանին վրայ
ՂՂԱ·Գ·11· 12, 21· ԵԶՐ· ժ·11· 14 քայ այրես։ Բայց Հզուարակին միսը ու անոր մորթը և անոր աղբը բանակին դուրսի դին կրակով այրես. ասիկա մեղքի պատարագ է։
ՀՂԱ·Ը·18· 15 Եւ Հոյերուն մէկը առ-

Ն·Ք·ԶԾ· 1491

նես, և Ահարոն ու անոր որդիքը Ձիրենց Ձեռքերը խոյին
16 գլխուն վրայ դնեն։ Եւ ան խոյը մորթես, ու անոր արիւնը առնես, և սեղանին վրայ
17 շուրջանակի սրսկես։ Եւ խոյը կտոր կտոր ընես, ու անոր փորոտիքը և անոր ոտքերը լուաս, ու Ճանաչ անոր կտորներուն և գլխուն վրայ դնես։
18 Եւ բոլոր խոյը այրես սեղանին վրայ. ասիկա ողջակէզ է Ցերօջը. Հանուշահոտ պատարագ մըն է Ցերօջը։
ՂՆԹ·Ը·21·
19 Եւ մէկալ խոյը առնես. ու Ահարոն և անոր որդիքը իրենց
ֆ ՀԵԲ 3։ ՂԱ·Ը·22· Ձեռքերը խոյին գլխուն վրայ
20 դնեն։ Եւ խոյը մորթես, ու անոր արիւնէն առնես, և Ահարոնին ականջին բլթակին վրայ՝ ու անոր որդւոցը ականջին բլթակին վրայ՝ և անոնց աջ Ձեռքին մեծ մատին վրայ՝ ու անոնց աջ ոտքին մեծ մատին վրայ
դ ԳԼ·Ը·23· 31։ ՂԱ·Ը·30· դնես. և Ցաւոյն արիւնը սեղանին վրայ շուրջանակի սրսկես։
21 Եւ սեղանին վրայ եղած արիւնէն ու Իօծման եղէն առնես, և
ե ԳԼ·Լ·25· 31։ ՂԱ·Ը·30· Ահարոնին վրայ ու անոր զգեստներուն վրայ և անոր հետ իր որդւոցը վրայ ու իր որդւոցը զգեստներուն վրայ սրսկես. և
ՀԵԲ 1։ ԵԲՐ·Թ·22· անիկայ ու անոր զգեստները և անոր հետ իր որդիները ու իր որդւոցը զգեստները սուրբ պի-
22 տի ըլլան։ Եւ խոյէն առնես Ճարպը ու դմակը և փորոտիքը ծածկող Ճարպը և լեարդին վրայի թաղանթը ու երկու երիկամունքը և անոնց վրայ եղած Ճարպը ու աջ զիստը. ինչու որ ան Հանուշահոտ
23 օրհնութեան խոյն է։ Նեւ Ցերօջը առջեւը եղած անխմոր հացի սակառէն մէկ պան հացի ու մէկ եղով հացի շօթ և մէկ լաւաշ ու-
ՆՂԱ·Ը·26· 24 Նիս, եւ ամէնը Ահարոնին Ձեռքը ու անոր որդւոցը Ձեռքը դնես, և Հանոնք Ցերօջը առջեւը երերցընելու ընծայ մատուցանես։
ՂՂԱ·Է·30· 25 Եւ անոնց Ձեռքէն առնես զանոնք, ու սեղանին վրայի աղջակէզին վրայ այրես Ցերօջը առջեւը երերցընելու ընծայ մատու-
ա ՂԱ·Ը·28· 26 ցաղ Հոտի համար. ասիկայ պատարագ մըն է Ցերօջը։ Եւ Ահարոնին համար ու անոր որդւոցը համար եղած Հանուշահոտ օրհնութեան խոյէն Հերբեր-
ՂՂԱ·Ը·29· ծը առնես, ու զանիկայ Ցերօջը առջեւը երերցընելու ընծայ մատուցանես. և ան Ղեւս բաժինդ ըլլայ։
ՊՏՈ ՍԱՂ· ԶԲ·Ը· 27 Եւ Ահարոնին համար ու անոր որդւոցը համար եղած Հանուշահոտ օրհնութեան խոյէն Հերբերցնելու երբուծը ու բարձրացընելու զիստը,
ՂՂԱ·Է·31· 34։ ԹՈՒ·ԺԸ·11։ ԵՒ Օր·Ը· 3։

Ն. ք. ՉՔ. 1491

28 սրբեա : Եւ ասիկայ ՚յաւիտենական կանոնով Ահարոնին ու անոր որդւոցը պիտի ըլլայ Իսրայէլի որդւոցմէն իրենց խաղաղութեան զոհերէն ՚ի՚ւրենց բարձրացընելու ընծան Տէրոջը :

29 Եւ Ահարոնին սուրբ զգեստները իրմէն ետքը Էիր որդւոցը պիտի ըլլան, որ անոնցմով օծուին, 30 ու անոնցմով օրհնուին : Եւ ՚ի՚նչկայ որ իր որդւոցմէ իր տեղը քահանայ ըլլալով սրբարանի մէջ պաշտօն կատարելու համար ժողովքի խորանը պիտի մտնէ, զանիկայ Տէրոջմէ օր հագնի : Եւ ՚ի՚նչոյէ օրհնութեան խոյը առնես՝ ու ՚ի՚անոր միսը սուրբ տեղ մը եփես . Եւ Ահարոն ու անոր որդիքը ժողովքի խորանին դրանը քով պիտի ուտեն խոյին միսը ու 33 հացը : Եւ ՚ի՚անոնք պիտի ուտեն այն բաները՝ որ իրենց օրհնութիւնն ՚ի՚ սրբութիւնն համար անոնցմով քաւութիւն եղաւ . ՚ի՚ւ օտարական մը ՚ի՚անոնց պիտի չուտէ ; ինչու որ անոնք սուրբ 34 են : Եւ թէ որ օրհնութեան միսէն ու հացէն մինչև առտուընայ, ՚ի՚ս աւելցածը կրակով այրես . անիկայ պիտի չուտուի, ինչու որ սուրբ է :

35 Եւ Ահարոնին ու անոր որդւոցը ասանկ ընես, բոլոր քեզի ապրուպրրածիս պէս . ՚ի՚օթը օրուան մէջ կատարես անոնց օրհնութիւ- 36 նը : Եւ ՚ի՚օր մէկ զուարակ մեղքի պատարագ ընես քաւութեան համար . ու սեղանին համար քաւութիւն ընելու ատենդ մաքրես զանիկայ, և սուրբ ընելու համար 37 ՚ի՚օճես զանիկայ : Սեղանին համար ՚ի՚օթը օր քաւութիւն ընես, ու սուրբ ընես ան . Ե՚և սեղանը ամենասուրբ պիտի ըլլայ . Ի՚նչ որ սեղանին դպչի սուրբ պիտի ըլլայ :

38 Եւ սեղանին վրայ ընելու ՚ի՚նչ ասիկ է . Միշտ ամէն օր Էմէկ տա- 39 րեկան երկու գառնիք . Մէկ գառը ՚ի՚առտուընդ մատուցանես, ու մէկալ գառը իրիկուան դէմ մա- 40 տուցանես : Եւ մէկ գառին հետ մէկ հինինի քառորդ ՚ի՚ճուած Էթեով շաղուած մէկ տասանորդ բարակ ալիւր, և թափելու նուէրին համար մէկ հինինի քառորդ մը դինի 41 ՚ի՚պատրաստես : Եւ մէկալ գառը ՚ի՚րիկուան դէմ զոհես . ու առտուան հացի ընծային պէս և անոր թափելու նուէրին պէս ընես ա- նոր . ասոնք անուշահոտ պատարագ 42 մըն է Տէրոջը : Ա՚յսիկ ձեր ազգերուն մէջ Էմշտնջենաւոր ողջակէզ պիտի ըլլայ Տէրոջը առջևը ժողովքի խորանին դրանը ւով, Էուր որ ձեզի պիտի հանդիպիմ՝ քեզի հետ 43 խօսելու : Եւ հոն Իսրայէլի որդւոցը պիտի հանդիպիմ, ու Էորոնը Էմի 44 փառքովս սուրբ պիտի ըլլայ : Եւ ժողովքի խորանը ու սեղանը պիտի սրբեմ . Ահարոնը ու անոր որդիներն ալ Էպիտի սրբեմ, որ ինծի 45 քահանայութիւն ընեն : Եւ Էի՚սրայէլի որդւոցը մէջ պիտի բնակիմ, ու անոնց Աստուած պիտի ըլլամ . 46 Եւ պիտի գիտնան Թէ Էանոնց Տէր Աստուածը ես եմ, որ անոնց մէջը բնակելու համար Եգիպտոսի երկրէն հանեցի զանոնք . ես եմ անոնց Տէր Աստուածը :

ԳԼ. Լ

1 Խունկի սեղանը : 11 Հոգիներուն փրկանքը : 17 Պղնձէ աւազանը : 22 Օծման սուրբ ձէթը : 34 Անուշահոտ խունկին բաղադրութիւնը :

1 Եւ ՚ի՚խունկ ծխելու Էսեղան մը շինես . Սատիմի փայտէ շինես 2 անիկայ . Անոր երկայնութիւնը կանգուն մը ու անոր լայնութիւնը կանգուն մը քառակուսի պիտի ըլլայ, և անոր բարձրութիւնը երկու կանգուն . անոր եղջիւրները իրմէն պիտի ըլլան : 3 Եւ անոր վրան ու անոր քովերը շուրջանակի և անոր եղջիւրները դուա ոսկիով պատես . ու շուրջանակի ոսկի պսակ մը շինես 4 անոր : Եւ երկու ոսկի օղակներ շինես անոր . պսակին տակէն անոր երկու քովերը երկու կողմերուն շինես, որ անոնցմով վերցուելու համար ձողերուն անշա- 5 ՚ի՚նչ ՚ի՚ձողերը շինես, ու ՚ի՚ձողերը Սատիմի փայտէ շինես, ու 6 անանք ոսկիով պատես . Եւ անիկայ դնես վկայութեանը վրայի Էքաւութիւնին առջևը վկայութեան տապանակին քովը եղած վարագուրին առջևը, ուր որ ես 7 քեզի պիտի հանդիպիմ : Եւ Ահարոն անոր վրայ Էանուշահոտ խունկ պիտի ծխէ . ամէն առտու Էճրագները շինած ատենը խունկ պի- 8 տի ծխէ : Եւ Ահարոն Էիրիկուան դէմ ճրագները վառած ատենը խունկ պիտի ծխէ, որ Տէրոջը առջևը Էմշտնջենաւոր խունկ ըլլայ 9 ձեր ազգերուն մէջ : Անոր վրան Էօտար խունկ, կամ ողջակէզ, կամ հացի ընծայ չմատուցանէք . ոչ ալ անոր վրան նուէր թա-

Ն. ք. ՉՔ. 1491

ՙ ՂԼ. ԺԵ. 15 ·

ՙ ՂԼ. Է. 34 ·

Ղ ԹՈՒ. Ի. 26 ՝ 28 ·
Ո ԹՈՒ. ԺԸ. 8 ՝ ԼԸ. 25 ·
Ր ԹՈՒ. Ի. 28 ·

Ց ՂԼ. Բ. 35 ՝ Թ. 1 ՝ 8 ·

ՙ ՂԼ. Բ. 31 ·

Ւ ՄԱԹ. ԺԲ. 4 ·
Ւ ՂԼ. Ժ. 14 ՝ 15 ՝ 17 ·

Օ ՂԼ. ԻՐ. 10 ·

Ֆ ՂԼ. Բ. 32 ·

ՙ ԳԼ. Լ. 12 ՝ ՂԼ. Բ. 33 ՝ 34 ՝ 35 ·
Բ ԲԲՐ. Ժ. 11 ·
Ե ԳԼ. Լ. 26 ՝ 28 ՝ 29 ՝ Խ. 10 ·
Ր ԳԼ. Խ. 10 ·
Ի ԳԼ. Լ. 29 ՝ ՄԱԹ. ԻԳ. 19 ·
Ղ ԴԱՆ. Թ. 27 ՝ ԺԱ. 11 ՝ Ի ԹՈՒ. ԻԲ. 3 ՝ ԱՄՆ. Ժ. 40 ՝ Բ ՄՆ. Բ. 4 ՝ Ժ. 11 ՝ ԼԱ. 8 ՝ ՆԵՀ. Գ. 3 ·
Ը Գ ԹԱԳ. Ժ. 15 ՝ ԵՒ ԶԿՆ. ԼԶ. 13 ՝ 14 ՝ 15 ·
Ը Գ ԹԱԳ. Ժ. 29 ՝ 36 ՝ Դ ԹԱԳ. Ժ. 15 ՝ ՆԵՀ. Թ. 4 ՝ 5 ՝ ՍԱՂ. ՃԾԱ. 2 ՝ ԴԱՆ. Թ. 21 ·

Ն. ք. ՉՔ. 1491

Ժ ՀՄՐ. 38 ՝ ԳԼ. Լ. 8 ՝ ԹՈՒ. ԻԸ. 6 ՝ ԴԱՆ. Ը. 11 ՝ 12 ՝ 13 ·
Է ԳԼ. ԽԵ. 22 ՝ Լ. 6 ՝ 36 ՝ ԹՈՒ. Ժ. 4 ·
Լ ԳԼ. Ք. 34 ՝ Գ ԹԱԳ. Ը. 11 ՝ Բ ՄՆ. Ե. 14 ՝ Է. 1 ՝ 2 ՝ 3 ՝ ՆԵԿ. ԻԳ. 5 ՝ ԱԾ. Բ. 7 ՝ 9 ՝ ՄԱՂ. Գ. 1 ·
Է ՂԼ. Ք. 18 ՝ ԻԲ. 9 ՝ 16 ·
Ծ ԳԼ. ԽԵ. 8 ՝ ՂԼ. ԻՀ. 12 ՝ ՋԱՔ. Բ. 10 ՝ 8 ՕՀ. Ժ. 17 ՝ 23 ՝ Բ ԿՈՐ. Գ. 16 ՝ 6 ՍԱՄ. ԻԱ. 3 ·
Է ԳԼ. Ի. 2 ·

ՙ ՏՒՆ ՀՄՐ. 7 ՝ 8 ՝ 10 ՝ ՂԼ. Գ. 7 ՝ 18 ՝ 6 ՍԱՄ. Ը. 3 ·
Բ ԳԼ. ԼԶ. 25 ՝ Խ. 5 ·

Ֆ ԳԼ. ԽԵ. 21 ՝ 22 ·

Ր ՀՄՐ. 34 ՝ ա ԹԱԳ. Բ. 28 ՝ ա ՄՆ. ԻԳ. 13 ՝ ՂԶ. ա. 9 ·
Է ԳԼ. ԽԵ. 21 ·
Ւ ՂԼ. Ժ. 6 ·

Է ՂԼ. Ժ. 1 ·

Ն · ք · ՂԲ · 1491

10 փէք ։ Եւ ԷԱՀարոն տարին անգամ մը անոր եղջիւրներուն վրայ քաւութիւն պիտի ընէ . անիկայ քաւութիւններուն մեղքի պատարագին արիւնովը անոր վրայ քաւութիւն պիտի ընէ տարին անգամ մը ձեր ազգերուն մէջ . ասիկայ ամենասուրբ է Տէրոջը ։

11 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝

12 ըսելով , Երբոր Իսրայէլի որդոցը գլուխները առնելու ըլլաս՝ իրենց թուոյն նայելով, ան ատեներ անոնց ամէն մէկը Տէր Հոգւոյն փրկանքը պիտի տայ Տէրոջը՝ զանոնք համրած ատենդ , որ անոնց մէջը Հայրուած չըլլայ՝ երբոր զանոնք համրես ։

13 ըն ։ Հանոնք աս պիտի տան . ամէն մէկը որ կ'անցնի կը համրուի , սրբարանին սիկղին համեմատ կէս սիկղ . Տասը պէխ պէտք է . Տէրոջը ընծան քսան կերատ է . Տէրոջը ընծան

14 Հկէս սիկղ պիտի րլլայ ։ Ամէն քսան տարեկանէն վեր եղողը՝ որ կ'անցնի կը համրուի , ահ ընծան Տէրոջը

15 պիտի տայ ։ Երբոր Հձեր հոգիներուն քաւութիւն ընելու համար Տէրոջը ընծայ տան , կէս սիկղէն Հաւելուստը աւելի՝ ու Հոչ աղքատը պակսի

16 կառ պիտի տայ ։ Եւ Իսրայէլի որդոցմէ քաւութեան արծաթը առնես , ու Ժողովքի խորանին պաշտօնին տաս , որ Տէրոջը առջևը Հյիշատակ րլլայ Իսրայէլի որդոցը՝ ձեր հոգիներուն քաւութիւն ընելու համար ։

17 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝

18 ըսելով , Նաև պղնձէ աւազան մը շինես լուացման համար , ու անոր խարիսին ալ պղնձէ ըլլայ . և Ժողովքի խորանին ու սեղանին մէջտեղը դնես ան , ու անոր

19 մէջը ջուր լեցընես ։ Եւ Ահարոն ու անոր որդիքը Հիրենց ձեռքերը ու ոտքերը պիտի լուան

20 անկից , երբոր անոնք Ժողովքի խորանը մտնելու րլլան , կամ երբոր սեղանին մօտենալու րլլան՝ պաշտօն կատարելու ահ կրակով Տէրոջը ղՀ մատուցանելու համար ,

21 ջրով լուացուին որ չմեռնին . Ա յապես իրենց ձեռքերը ու ոտքերը լուան որ չմեռնին . և ահայս իրենց յաւիտենական կանոն պիտի րլլայ , Թէ իրեն և Թէ իր սերունդին իրենց ազգերուն մէջ ։

22 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-

23 սելով , Ա՛ռ քեզի Հպատուական Համեմներ , Հզուտ զմուռս հինգ հարիւր սիկլ , և անոր կէսին չափ՝ յոյնփոն երկու հարիւր յիսուն սիկլ անուշահոտ կինամոն , ու երկու հարիւր յիսուն սիկլ Հանուշահոտ խունկին

24 ղէդին , Եւ Հինգ հարիւր սիկլ կասիայ՝ սրբարանին սիկղին համեմատ , ու Ձկէ հիմին ձէթ .

25 մատ , ու Ձմէկ հիմին ձէթ . Եւ սուրբ օծման եղ շինես ան՝ իւղագործի արհեստով բաղադրուած . անիկայ Հսուրբ օծման եղ պիտի րլլայ .

26 ըլլայ ։ ՀԵւ անով օծես Ժողովքի խորանը , ու վկայութեան տապանը ,

27 նակը , Եւ սեղանը ու անոր ամէն անօթները , և աշտանակը ու անոր գործիքները , և խունկին սեղանը ,

28 Եւ ողջակէզին սեղանը իր ամէն գործիքներուն հետ միկտեղ , և աւազանը ու անոր խարխիսը ։

29 Եւ սրբես անոնք , որ ամենասուրբ րլլան . Ինչ որ անոնց դպչի՝ սուրբ պիտի րլլայ ։ ՀԵւ Ահարոնը ու անոր որդիքը օծես , ու սուրբ ընես անոնք , որ ինծի

31 քահանայութիւն ընեն ։ Եւ խոսիլ որդոցը զուրցես՝ ըսելով , Ասիկայ ինծի սուրբ օծման եղ պիտի րլլայ ձեր ազգերուն մէջ ։

32 Մարդու մարմինի վրայ պիտի չթափուի ան , և անոր բաղադրութեանը պէս անոր նմանը չշինէք . Հաս սուրբ է , ահ ձեզի սուրբ պիտի

33 րլլայ ։ ՀոՎ որ անոր նմանը շինէ , կամ ով որ անկէ օտարականի վրայ դնէ , Հիր ժողովուրդէն պիտի կորսուի ։

34 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Հա՛ քեզի անուշահոտ համեմներ , ոյոնփոն ստաշէին ու եղունդն և քաղբան , ահ անուշահոտ համեմներ մաքուր կնդրուկով . ամէնը հաւասար կշռով պիտի րլլան .

35 Եւ զանոնք Հիւղագործի արհեստով Հիրար խառնուած՝ բաղադրութիւն մը՝ խունկ շինես մաքուր , սուրբ ։ Եւ անկէ Հվ մը ծեծես շատ բարակ , ու Ժողովքի խորանին մէջ վկայութեանը առջևը դնես , Հուր որ ես քեզի պիտի հանդիպիմ . Հանիկայ ձեզի ամենասուրբ պիտի րլլայ ։

37 Եւ ան քու շինելու խունկիդ բաղադրութեանը համեմատ Հդուք ձեզի համար չշինէք . ան քեզի սուրբ պիտի րլլայ Տէրոջը համար ։

38 Հ՚Ո՛վ որ հոտուտելու համար անոր նմանը շինելու րլլայ , իր ժողովուրդէն պիտի կորսուի ։

ԳԼ · ԼԱ

1 Տէրը կ'ընարէ Բեսելիէլը ու Ոողհոաբը խորանին գործերը ընելու · 12 և շաբաթը պահելու պատուէրը կը նորոգէ · 18 Մովսէս երկու տախտակները կ'ընդունի ։

1 Նաև Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝

2 ըսելով , Ահա Ցուդայի ցեղէն Ովրի որդւոյն Հ՚Ուրիին որդին Բեսելիէլը անունովը կանչեցի ։ Եւ

3 Հաստուածով Հոգիովը՝ իմաստու-

Ն · ք · ՂԲ · 1491

Ղ Գլ · ԽԹ · 40 ։

Ահ Գլ · Լբ · 29։ Թուա · Լբ · 25 ։ Սաղ · ԽԹ · 20 ։ Ռղդ · 2 ։

Ահ Գլ · Խ · 9 ։ Ղե · Բ · 10 ։ Թուա · Ե · 1 ։

Ղ Գլ · ԽԹ · 37 ։

Ահ Գլ · ԽԹ · 7 , Ը ։ Ղե · Բ · 12 , 30 ։

Ր Գլ · Լը · 25 ։ Թուա · ա · 2 , 5 ։ Իգ · 2 ։ Բ Թագ · Իդ · 2 ։

Ֆ Ցոբ · Լգ · 24 ։ Լշ · 18 ։ Սաղ · ԽԹ · 7 ։ Մատ · ի · 28 ։ Մար · ժ · 45 ։ ա Տիմ · բ · 6 ։ ա Պետ · ա · 18 , 19 ։

Ի Բ Թագ · Իդ · 15 ։

Լ Մաթ · ժԵ · 24 ։

Ի Ղե · Իե · 25 ։ Թուա · գ · 47 ։ Եզեկ · Խե · 12 ։

Ֆ Գլ · Լը · 26 ։

Ն Հմր · 12 ։

Հ Ցոբ · Լդ · 19 ։ Առակ · Իր · 2 ։ Եփես · Գ · 9 ։ Կող · գ · 25 ։

Ֆ Գլ · Լը · 25 ։

Ղ Թուա · ժղ · 40 ։

Ա Գլ · Լը · 8 ։ գ Թագ · Է · 38 ։

Ֆ Գլ · Խ · 7 , 30 ։

Ֆ Գլ · Խ · 31 , 32 ։ Սաղ · Իգ · 6 ։ Նա · ծր · 11 ։ Ցօհ · ժգ · 10 ։ Երր · ժ · 22 ։

Ն Գլ · Իը · 43 ։

Ղ Երգ · գ · 14 ։ Եզեկ · Իե · 22 ։

Ա Սաղ · Խե · 8 ։ Առակ · Է · 17 ։

Ղ Երգ · գ · 14 ։ Երեմ · Ղ · 20 ։

Ֆ Սաղ · Խե · 8 ։

Ա Գլ · Լե · 30 ։ Ղ · 1 ։ Բ ա Մն · բ · 20 ։

Ֆ Գլ · Լե · 31 ։ Ֆ Թագ · Է · 14 ։

Թիւնով ու հանճարով և դիտու-
Թիւնով ու ամէն կերպ ճարտարու-
4 Թիւնով լեցուլի անիկայ , Որ վար-
պետի դործեր ՝ քարերով՝ ոսկիով ու
5 արճաճով և պղնձով դործէ . Եւ
դամիլու համար քարեր բանելով
ու փայտեր քանդակելով՝ ամէն
6 կերպ արհեստ բանի : Եւ ահա
Դանի ցեղին Աքիսամային որդին
Ո Ողիաբը տուի անոր հետ . ու
ամէն Է իմաստուն սրտին մէջ
իմաստութիւն դրի , որ բոլոր
7 քեզի պատուիրածս ընեն . Ժող-
ովրդի խորանը՝ և Է վկայութեան
տապանակը ու անոր վրայ եղած
Է բաւութիւնը՝ և խորանին բոլոր
8 կարասիները , Եւ Է սեղանը ու անոր
անօթները՝ և ծխաքուր աշտանակը
իր բոլոր դործիքներովը՝ և խունկին
9 սեղանը , Եւ Է ողջակէզին սեղանը իր
բոլոր դործիքներովը՝ և լուացարանը
10 ու անոր խարիսխը , Եւ Է պաշտօնին
զդեստները՝ ու Ահարոն քահանային
սուրբ զդեստները՝ և անոր որդւոցը
զդեստները՝ քահանայութիւն ընե-
11 լու համար , Է Եւ օծման եղը՝ ու
սրբարանին համար Է անուշահոտ
խունկը՝ բոլոր քեզի պատուիրածիս
պէս պիտի ընեն :
12 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին
13 ու ըսաւ , Զրուցէ նաև Իսրա-
յէլի որդւոցը ըսելով , Անշուշտ
իմ շաբաթներս պահէք . Ինչու
որ սա նշան մին է իմ ու ձեր
մէջտեղը ձեր ազգերուն մէջ ,
որ դիտնաք Թէ ձեզ սուրբ ընող
14 Տէրը ես եմ : Ո Ուտի շաբա-
թը պահէք . Ինչու որ ան
ձեզի սուրբ է . ով որ զանի-
կայ պղծէ՝ անշուշտ պիտի մեռնի .
քանզի Ո ով որ ան օրը դործ մը
դործէ , ան անձը իր ժողովուրդին
15 մէջէն պիտի կորսուի : Վեց օր
դործ պիտի դործուի , բայց Է եօթ-
ներորդ օրը Հանդստութեան շաբա-
թը սուրբ պիտի ըլլայ Տէրոջը .
ով որ շաբաթ օրը դործ մը դործէ ,
16 անշուշտ պիտի մեռցուի : Անոր
համար Իսրայէլի որդիքը պիտի
պահեն շաբաթը , որ շաբաթը ի-
րենց ազգերուն մէջ յաւիտենական
17 ուխտ մը ընեն : Անիկայ յաւիտ-
ենական նշան մին է իմ ու Իսրա-
յէլի որդւոցը մէջտեղը . քանզի
Տէրը Ե վեց օրուան մէջ ստեղծեց
երկինքը ու երկիրը , և եօթներորդ
օրը դադարեցաւ ու հանդստացաւ :
18 Եւ երբոր Սինայ լեռանը վրայ
Մովսէսին հետ խօսիլը լմննցուց ,
Է վկայութեան երկու տախտակնե-
իր տուաւ անոր , Աստուծոյ մա-
տովը գրուած քարէ տախտակ-
ներ :

ԳԼ . Լ Ը

1 Ժողովուրդը Մովսէսին հեռաւորութեան
ժամանակը Ահարոնին որթ մը շինել կուտայ ;
7 Աստուած կը բարկանայ ասոր բանիս վրայ ,
11 բայց Մովսէսին աղաչանքովը բարկութիւ-
նը կը դադարի : 15 Մովսես լեռնէն կ՚իջնէ
իր ձեռքը ունենալով երկու տախտակները ,
19 որոնք կը կոտրէ : 20 Որթը փշրի կ՚ընէ :
22 Ահարոն դինքը կ՚արդարացնէ : 25 Մով-
սես կը պատուիրէ կռապաշտները մեռցնել .
31 Ժողովուրդին համար կ՚աղաչէ :

1 Եւ Ժողովուրդը տեսնելով որ
Մովսէս Ո ուշացաւ լեռնէն իջ-
նելու , Ժողովուրդը Ահարոնին քովը
ժողվուեցան ու ըսին անոր , Ե-
լի՛ր , մեզի աստուածներ շինէ որ
մեր առջևէն երթան . քանզի ան
Մովսէսը՝ մեզ եդիպտոսի երկրէն
հանող մարդը , չենք դիտեր թէ
2 ինչ եղաւ անոր : Եւ Ահարոն
բսաւ անոնց , Ձեր կիներուն ,
ձեր տղաքներուն և ձեր աղջիկնե-
րուն ականջները եղած Ո ոսկի օղե-
3 րը հանեցէ՛ք , ու ինծի բերէք : Եւ
բոլոր ժողովուրդը իրենց ականջնե-
րը եղած ոսկի օղերը հանեցին ու
4 Ահարոնին բերին : Եւ անիկայ
առաւ անոնց ձեռքէն , ու * տի-
պով մը շինեց , և ձուլածոյ որթ
մը ըրաւ : Եւ ըսին , Ո՛վ Իսրայէլ ,
ասոնք են քու աստուածներդ՝ որ
քեզ եդիպտոսի երկրէն հանեցին :
5 Եւ երբ Ահարոն տեսաւ ասիկայ ,
անոր առջևը սեղան մը շինեց . և
Ահարոն Հռչատարակել տուաւ՝ ը-
6 սելով , Վաղը ասոն է Տէրոջը : Եւ
հետևեալ առաւօտուն կանուխ ե-
ան , ու ողջակէզներ մատուցին , և
խաղաղութեան զոհեր բերին . և
Ժողովուրդը ուտելու ու խմելու
նստան , ու խաղալու ելան :
7 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Գնա՛
իջի՛ր . Ինչու որ Ե ապականեցաւ քու
ժողովուրդդ՝ որ եդիպտոսի երկրէն
8 հանեցիր . Անոնք շուտով խոտորե-
ցան ան ճամբայէն՝ որն որ ծ իրենց
պատուիրեցի . իրենց ձուլածոյ
որթ շինեցին , և անոր երկրպա-
դութիւն ըրին , ու անոր զոհեր
մատուցին , ու ըսին , Ո՛վ Իսրա-
յէլ , Աստուածդ են քու աստուած-
ներդ՝ որ քեզ եդիպտոսի երկրէն
9 հանեցին : Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէ-
սին , Ես տեսայ աս ժողովուրդը ,
և ահա աս խստապարանոց ժողո-
10 վուրդ մըն է : Ուստի հիմա Թող
տուր ինս՝ որ ծիմ բարկութիւնս
անոնց վրայ բորբոքի , ու փշացը-
նեմ զանոնք . և Քեզ մեծ ազգ մը
11 ընեմ : Եւ Մովսես իր Տէր Աս-
տուծոյն աւջևը աղաչեց , ու ը-
սաւ , Ո՛վ Տէր , ինչո՞ւ քու բար-
կութիւնդ բորբոքի քու ժողո-
վուրդիդ վրայ , որ եդիպտոսի

ն · ք · ղէ · 1491

ա Գլ . իդ . 18 ; բ Օր . թ . 9 :
բ Գործ . է . 40 :
դ Գլ . ժդ . 21 ;
գ Դատ . ը . 24 , 25 , 26 , 27 :
ե Գլ . ի . 28 ; բ Օր . թ . 16 ; Դատ . ժէ . 3 , 4 ; դ Թագ . ժբ . 28 ; Նէեմ . թ . 18 ; Յագ . ճգ . 19 ; Ես . խգ . 6 ; Գործ . է . 41 ; Հբ . ռոմ . ա . 23 :
* կամ՝ քան-
դակագոր-
ծի գրիչով
զ Ղե . իգ . 2 , 4 , 21 , 37 ; դ Թագ . ժ . 20 ; բ Մն . է . 5 :
է ա Կոր . ժ . 7 ;
ը բ Օր . թ . 12 ; Հմր 1 : Գլ . լդ . 1 ; Դատ . ք . 24 :
թ Ծն . ը . 11 , 12 ; բ Օր . դ . 16 ; լբ . ճ ; Դատ . բ . 19 ; Ովս . թ . 9 :
ժ Գլ . ի . 3 , 4 , 28 ; բ Օր . թ . 16 :
ի գԹագ . ժբ . 28 :
ես Գլ . լէ . 3 , 5 ; լէ . 9 ; բ Օր . թ . 6 , 13 ; լա . 27 ; բ Մն . է . 8 ; Եզ . 4 ; Գործ . է . 51 :
լ բ Օր . թ . 14 , 19 :
խ Գլ . իբ . 24 ;
կ Թես . ժդ . 12 :
հ բ Օր . թ . 18 , 26 , 27 , 28 , 29 ; Սաղ . հդ . 1 , 2 ; Հգ . 23 :

ն · ք · ղէ · 1491

Գ Գլ . լե . 31 ;
է Գլ . իը . 3 ; լե . 10 , 35 ; լէ . 1 :
ը Գլ . լե . 1 :
թ Գլ . լե . 6 :
ժ Գլ . լէ . 10 :
ի Գլ . լե . 17 :
լ Գլ . լը . 1 :
խ Գլ . լը . 8 :
կ Գլ . լթ . 1 , 41 ; Թուա . ը . 5 , 6 , Ճ :
հ Գլ . լ . 25 , 31 ; լէ . 29 :
ձ Գլ . լ . 34 ; լէ . 29 :
ղ Ղև . ժդ . 3 , 30 ; ա . 2 ; Եզկ . ի . 12 , 20 ; Խգ . 24 :
ճ Գլ . ի . 8 ; բ Օր . է . 12 ; Եզկ . ի . 12 :
մ Գլ . լե . 2 ; Թուա . ժե . 35 :
յ Գլ . ի . 9 :
ն Ծն . բ . 2 ; Գլ . ժգ . 23 ; ի . 10 :
շ Ելք 13 ; Եզկ . ի . 12 , 20 :
ո Ծն . ա . 31 ; բ . 2 :
չ Գլ . իդ . 12 ; լբ . 15 , 16 ; լէ . 28 , 29 ; բ Օր . գ . 13 ; է . 32 ; թ . 10 , 11 ; բ Կոր . գ . 8 :

ն · ք · ՂԲ · 1491

յ Թաւ · ժդ · 13 · բ Օր · Թ · 28 · լբ · 27 ·

* ԵԲԲ · ղլժ՛ · Ղ · Հմր 14 ·

ե Ծն · իբ · 16 · Եբր · գ · 13 · ՛ Ծն · ժբ · 7 · փգ · 15 · ժե՛ · 7 · 18 · Իզ · 4 · իբ · 18 · լԸ · 11 · 12 ·

ւ բ Օր · լբ · 26 · բԹագ · իդ · 16 · ա Մն · իա · 15 · Սաղ · ճղ · 45 · Երեմ · ժբ · 8 · Իշ · 13 , 19 · ճ՟ · վԼ · բ · 13 · Ցովե · գ · 10 · դ · 2 · ֊ բ Օր · Թ · 15 · Ղ Գէ · լա · 18 ·

- բ Օր · Թ · 16 , 17 ·

Ղբ Օր · Թ · 21 ·

գ Ծն · ի · 9 · իզ · 10 ·

Ղ Գ · ժդ · 11 · ժե · 24 · ժգ · 2 , 20 , 28 · ժԸ · 2 , 4 · ֊ Հմր 1 ·

« Հմր 4 ·

երկրէն հանեցիր մեծ զօրութիւ֊
12 նով ու զօրաւոր ձեռքով · Ի՞նչու֊ համար Եգիպտացիք խօսին ու ը֊սեն թէ Չարութեան համար հա֊նեց զանոնք՝ որ լեռներուն մէջը մեռցընէ , ու զանոնք երկրի երեսէն փճացընէ · դարձիր քու սաստիկ բարկութենէդ , ու * Ղազարէ՛ աս չարիքը քու ժողովուրդիդ վրայ
13 Բերէլՙ՟ : Ցիշէ՛ քու ծառաներդ Աբրահամը՝ Իսահակը ու Իսրայէ֊լը , որոնց դուն ՛քու անձովդ եր֊դում ըրիր , ու ըսիր անոնց , ՛ Շեր սերունդը երկինքին աստղերուն պէս պիտի շատցընեմ՛ , և բոլոր աս երկիրը՝ որուն վրայով խօսեցայ , ձեր սերունդին պիտի տամ՛ , ու ֊՟
14 պիտի ժառանգեն յաւիտեան : Եւ Տէրը ՛ զղջաց ան չարիքին համար՝ որ ըսեր էր թէ իր ժողովուրդին պիտի ընէ :
15 Եւ ՟Մովսէս դարձաւ ու լեռնէն իջաւ , ու վկայութեան երկու տախ֊տակները իր ձեռքն էին · տախտակ֊ները իրենց երկու կողերէն գրուած էին · անոնք մէկ կողմէն ու մէկալ
16 կողմէն գրուած էին : Եւ Աստ֊տակները Աստուծոյ գործքն էին , ու տախտակներուն վրայ փորագրուած
17 գիրը Աստուծոյ գրածն էր : Ու երբոր Ցեսու պոռացող ժողովուր֊դին ձայնը լսեց , ըսաւ Մովսէսին , Բանակին մէջ պատերազմի ձայն
18 կայ : Եւ անիկայ ըսաւ , Աս յաղ֊թողներու աղաղակի ձայն չէ , ոչ ալ յաղթուածներու աղաղակի ձայն է · հապա խաղի ձայն կը լը֊
19 սեմ ես : Եւ եղաւ որ բանակին մօտենալով՝ որթը ու պարերնները տեսածին պէս , Մովսէսին բարկութիւնը բորբոքեցաւ · ու տախտակները իր ձեռքէն նետեց , ու լեռանը վարի դին կոտրտեց զա֊
20 նանք : Նաև անոնց շինած որթը առաւ ու կրակով այրեց , ու մանր֊ըեց փոշի ըրաւ , և ջուրին վրայ ցանեց ու Իսրայէլի որդւոցը խըմ֊ցուց :
21 Եւ Մովսէս ըսաւ Ահարոնին , Աս ժողովուրդը ինչ ըրաւ քեզի , որ անոնց վրայ մեծ մեղք մը
22 բերիր : Եւ Ահարոն ըսաւ , Քո֊ղ իմ տիրոջս բարկութիւնը չբորբո֊քի · Դուն գիտես աս ժողովուրդը
23 դը՝ որ չարին հակամիտեալ են · Եւ ինծի ըսին թէ ՟Մեզի աստուած֊ներ շինէ որ մեր առջևէն երթան ; ինչու որ ան Մովսէսը՝ մեզ Եգիպ֊տոսի երկրէն հանող մարդը՝ չենք
24 գիտեր թէ անոր ինչ եղաւ : Եւ ես ըսի անոնց , Ո՛վ որ ոսկի ունի , թող հանէ · ու բերին ինծի · և կը֊րակը ձգեցի ան , ու ՟ աս որթը ելաւ ·
25 Եւ երբոր Մովսէս ժողովուրդին †անառակութիւնը տեսաւ , (քանի զի Ահարոն է֊թող տուեր էր զա֊նոնք անառակութիւն ընելու՟՛ ի֊րենց թշնամիներուն մէջը խայտա֊
26 ռակ ըլլալու չափ ,) Ան ատենը Մովսէս բանակին դուռը կայնե֊ցաւ , ու ըսաւ , Ո՛վ որ Տէրոջը կողմն է , թող ինծի գայ · և Ղե֊ւիին բոլոր որդիքը անոր քովը
27 ժողովեցան : Եւ ըսաւ անոնց , Իսրայէլին Տէր Աստուածը ասանկ կ՛ըսէ · Ամէն մարդ իր սուրը թող իր մէջքը դնէ , ու բանակին մէջ դունէ դուռ անցնին դառնան , և ՟ամէն մարդ իր եղբայրը՝ ու ամէն մարդ իր ընկերը՝ և ամէն մարդ իր
28 դրացին մեռցընէ : Եւ Ղևիին որ֊դիքը Մովսէսին խօսքին պէս ըրին · ու ան օրը ժողովուրդէն իրեք հա֊
29 զար մարդու չափ ինկան : Բ֊ետքը Մովսէս ըսեր էր թէ Ա֊յսօր ձեռքնիդ ամէն մէկը իր որդւոյն վրայ ու իր եղբօրը վրայ ինքզինքը Տէրոջը նուիրէ , որ ձեր վրայ օրհնու֊թիւն տայ այսօր :
30 Եւ եղաւ որ հետևեալ օրը Մով֊սէս ըսաւ ժողովուրդին , ՛ Դուք մեծ մեղք գործեցիք · ու հիմա Տէրոջը պիտի ելլեմ՛ , ՟գուցէ էքա֊ւութիւն մը ընեմ ձեր մեղքին հա֊
31 մար : Եւ Մովսէս †դարձաւ Տէ֊րոջը ու ըսաւ , Ո՜հ , աս ժողովուր֊դը մեծ մեղք գործեց , ՛իրեն ոսկիէ
32 աստուածներ շինելով : Բայց հի֊մա թէ որ անոնց մեղքերը կը նե֊րես՝ Նէրէ՛ , եթէ ոչ՝ կ՛աղաչեմ
33 ֆաւրէ՛ ես ՟քու գրած գիրքէդ : Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Բ Ո՛վ որ ինծի դէմ մեղանչէց , անիկայ իմ
34 գիրքէս պիտի աւրեմ : Ուստի հիմա գնա , ժողովուրդը ան տեղը տար , որն որ քեզի ըսի · Հա՛ իմ հրեշ֊տակս քու առջևէդ պիտի երթայ · բայց Տայցելութիւն ընելու օրս՝ անոնց մեղքը իրենց վրայ պիտի
35 բերեմ : Եւ Տէրը զարկաւ ժողո֊վուրդը , †Ահարոնին շինած որթը շինելնուն համար :

Գ Լ · Լ Գ

1 Տէրը յայտարարէ ժողովուրդին հետ երթալու՝ իր առջի խոստմանը պէս : 4 ժողովուրդը աս բանիս վրայ կը սրտմի : 7 Խորանը բանակէն դուրս կը հանուի : 9 Տէրը դէմ առ դէմ կը խօսի Մովսէսին հետ : 12 Մովսէս կը ցան֊կայ Աստուծոյ փառքը տեսնելու :

1 Յ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Ելլէ՛ գ ասկէ դուն ու ՟ժողովուրդն ալ՛ որ Եգիպտոսի երկրէն հանե֊ցիր , ՟՟ գնա՛ ան երկիրը՝ որուն համար երդում ըրի Աբրահամին՝ Իսահակին ու Յակոբին՝ ըսելով , Ք Քու սերունդիդ պիտի տամ՛ ան ·

ն · ք · ՂԲ · 1491

† Կ՟՛ մերկ ըլլալը Ել Մն · իբ · 19 ·

‡ Կ՟՛ մերկացուց զանոնք ա Թաւ · իե · 5 · բ Օր · ԼԸ · 9 ·

բ Թաւ · իե · 11 , 12 , 13 · բ Օր · փէ · 6—11 · ԼԸ · 9 , 10 · ա Թագ · ժե · 18 , 22 · Ա֊ռակ · իա · 3 · Ջաք · ժգ · 3 · Մատ · ժ · 37 ·

ց ա Թագ · ժբ · 20 , 23 · Ղբ · ժե · 18 ·

՟ բ Թագ · ժչ · 12 · Ա֊մով · ե · 15 ·

է Թաւ · իե · 18 ·

† բ Օր · Թ · 18 ·

« Գ Լ · ի · 23 · $ Սաղ · կԲ · 28 · Հաով · Թ · 8 ·

՟՟ Սաղ · ծչ · 8 · ճԼԹ · 16 · Դան · ժբ · 1 · Փիլ · գ · 8 · Ցայտ · գ · 5 · ժչ · 8 · ժե · 8 · ի · 12 , 15 · իա · 27 · իբ · 19 ·

Բ Ղե · իգ · 80 · Եզեկ · ժբ · 4 ·

Ա Գ Լ · Լգ · 2 , 14 , ☐ · Թաւ · ի · 16 ·

Բ բ Օր · լբ · 35 · Ամով · գ · 14 · Հե֊ռով · բ · 5 , 6 ·

Ր բ Թագ · ժբ · 9 · Գաղ · ե · 41 ·

՟՟ Գ Լ · լբ · 7 ·

Բ Ծն · ժբ · 7 · Գ՟ · լբ · 13 ·

Ն · Ք · ՂՖ · 1491

2 †Եւ քու առջևէդ հրեշտակ մը պիտի խրկեմ , ու քանանացին՝ Ամորհացին՝ հետացին՝ Փերեզացին՝ Խևացին՝ ու Ցեբուսացին 3 պիտի վռնտեմ ։ Կաթ ու մեղր բղխող երկիրը ղրկէ՛ Եւ ես · Վրէժ · 15 · 17 · * Եսթ · ՄԸ · Ե ԳԼ · Լ · 9 · ԼԴ · 9 · Բ Օր · Թ · 6 · 13 · ԸԳԼ · ԻԴ · 21 · Լ · 10 · Թագ · Ժ · 21 · 45 · Ի Թագ · Ժ · 1 · 39 · Ի · ՂՀ · Ժ · 6 · Բ Թագ · Ժ · ՃԹ · 24 · Գ Թագ · Իա · 2 · Ի Դ Թագ · Ժ · ՃԹ · 1 · Ծսի · Գ · 1 · 4 · Եզր · Թ · 3 · Ցոր · ա · 20 · Բ · 12 · Ես · Լ · 11 · Եզկ · Խ · 17 · 23 · Եզ · 16 · Է Հմր 8 · Ա Թագ · Ժ · 45 · 46 · ԻԲ Օր · Ը · 2 · Սապ · ՃՁԹ · 23 · Ի ԳԼ · ՃԹ · 42 · 43 · Ա Օր · Գ · 29 · Բ Թագ · Իա · 1 · Հ Թագ · Ժ · 27 · Ն ԳԼ · ԻՀ · 22 · Լ · 18 · Սաղ · ՂԹ · 7 ·

Ղ ԳԼ · Գ · 31 · Ճ Ես · Լ · 30 · Թագ · Ժ · 8 · Բ Օր · Լ · 10 ·

Ա ԳԼ · ԻԳ · 18 ·

Ա ԳԼ · Լ · 34 · Ն Հմր 17 · Ես · Ժ · 19 · Սաղ · ա · 6 · Ես · Բեմ · ա · 5 · ՁՕՆ · Ժ · 14 · 15 · Բ Տիմ · Բ · 19 ·

Ղ ԳԼ · Լ · 9 · Ա Սաղ · ԻՀ · 4 · ԻԷ · 11 · Ձղ · 11 · ՃԺԹ · 38 · † ՆԷ · ա · ՄՀա

Ե Բ Օր · Թ · 26 · 29 · Ցոս · Վեր · Բ · 17 ·

կայ ըսաւ , Ղ իմ ներկայութիւնս Ես հետդ պիտի երթայ , ու քեզ 15 Ելպիտի հանգուցացընեմ ։ Եւ Մովսէս ըսաւ անոր , «Թէ որ քու ներկայութիւնդ հետ հետը չերթայ , 16 մեզ ասկից տեղէն մի՛ հաներ ։ Քանզի ինչով պիտի գիտցուի թէ ես ու քու ժողովուրդդ քու առջևդ շնորհք գտանք . «չէ՞ որ քու մեզի հետ երթալովդ . այսպէս Ես ու քու ժողովուրդդ երկրի երեսին վրայ եղած բոլոր ժողովուրդներէն պիտի զատուինք ։

17 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , «Ես բանն ալ պիտի ընեմ՝ որ դուն կսիր , ինչու որ Ի՛մ առջևս շնորհք գտար , ու ես քեզ անունովդ կը 18 ճանչնամ ։ Եւ անիկայ ըսաւ , Կ՛աղաչեմ՝ ցքու փառքդ ցուցցէ՛ր 19 ինծի ։ Եւ Տէրը ըսաւ , «Իմ բոլոր բարութիւնս քու առջևդէն պիտի անցընեմ , ու Տէրոջը անունը քու առջևդ պիտի կանչեմ , և որու որ պիտի ողորմիմ՝ Կ՛ողորմիմ , ու որու վրայ որ պիտի գթամ՝ կը 20 գթամ ։ Ու ըսաւ , Դուն իմ երեսս չես կրնար տեսնել . քնչու որ Մարդ 21 չկրնար իս տեսնել ու ապրիլ ։ Եւ Տէրը ըսաւ , Ահա քովս տեղ մը 22 կայ , ու ժայռին վրայ կայնէ ։ Եւ ըլլայ որ երբ իմ փառքս անցնելու ըլլայ , քեզ Ժայռին խոռոչին մէջը դնեմ , ու Ձեռքով իմ ձեռքովս ծածկ– 23 կեմ , մինչև որ ես անցնիմ ։ Ետքը իմ ձեռքս պիտի վերցընեմ , ու իմ ետիս պիտի տեսնես , բայց իմ երեսս «պիտի չտեսնուի ։

ԳԼՈՒԽ ԼԴ

1 Մովսէս երկու նոր տախտակներ կը կոփէ ։ 5 Տէրը իր անունը կը հռչակարակէ ։ 8 Մովսէս կ՛աղաչէ որ Ամաւած իրենց հետը երթայ ։ 10 Ամաւած աս ազգայնները կ՛ընդունի , և ուխտ կ՛ընէ անոնց հետ՝ բանի մը պատուիրանքներ նորէն յիշելով ։ 28 Մովսէս քառասուն օր լեռը մնալէն ետև անկից կ՛իջնէ՝ նոր տախտակները իր հետը բերելով , 29 և իր երեսը լուսավայել ըլլալուն համար քողով մը կը ծածկէ ։

Ն · Ք · ՂԲ · 1491

Ա ԳԼ · ԻԳ · 21 · Ես · 34 — 38 · Եմ · Կգ · 9 ·

Ը Բ Օր · Գ · 20 · Ցես · Իս · 44 · Իբ · 4 · Իդ · 1 · Սաղ · ՂԸ · 11 · Ա ՂՀ 8 · ԳԼ · ԼԳ · 9 · Ա Թագ · Ժ · 14 ·

Վ ԳԼ · ԼԳ · 10 · Բ Օր · Գ · 7 · 34 · Բ Թագ · Է · 28 · Գ Թագ · Բ · 53 · Սաղ · ՃԽԷ · 20 · Գ Ծն · ԻԹ · 21 · Ցակ · Ե · 16 · Բ ՂՀ 12 · Ե ՂՀ 20 · Ա Տիմ · Զ · 16 · Ա ԳԼ · ԼԳ · 5 · 6 · 7 · Երեմ · Լա · 14 · Է Հռով · Թ · 15 · 16 · 18 · Ա Ցես Ծն · Լբ · 30 · Բ Օր · Ե · 24 · Դատ · Զ · 22 · ԻԺ · 22 · Ես · Գ · 5 · Ցայտ · ա · 16 · 17 · ԳԼ · ԻԳ · 10 · Ա Ես · Բ · 21 · Ֆ Սաղ · ՂԱ · 1 · 4 · Ա ՂՀ 20 · ՁՕՆ · ա · 18 ·

Ա ԳԼ · Լբ · 16 · 19 · Բ Օր · Ժ · 1 ·

Բ ՂՀ 28 · Բ Օր · Ժ · 2 · 4 ·

Գ ԳԼ · ԺԹ · 20 · ԻԳ · 12 · Գ ԳԼ · ԺԹ · 12 · 13 · 21 ·

Է ԳԼ · ԼԲ · 19 · Թուա · ժդ · 17 ։
Ղ Թուա · ժդ · 18 · Բ Մն · Լ · 9 ։ Նէեմ · Թ · 17 ։ Սաղ · ձղ · 15 ։ ճգ · 8 ։ ՃՃա · 4 ։ ՃՃբ · 4 ։ ՃՃգ · 5 ։ ՃՃե · 8 ։ Ճ Օրէ · Բ · 13 ։
Ե Սաղ · Լա · 19 ։ Հառվ · Բ · 4 ։
Ը Սաղ · ծէ · 10 ։ ՃԸ · 4 ։
Ի ԳԼ · Ի · 6 ։ Բ Օր · Ե · 10 ։ Սաղ · ՃԸ · 15 ։ Եզեմ · Լբ · 18 ։ Դան · Թ · 4 ։
Ժ Սաղ · ՃԳ · 3 ։ ՃԼ · 4 ։ Դան · Թ · 9 ։ Եփես · Դ · 32 ։ ա · Ճօհ · ա · 9 ։
Ի ԳԼ · Իգ · 7 ։ 21 ։ Ճես · Իգ · 19 ։ Ճոբ · Ժ · 14 ։ Միք · Ղ · 11 ։ Նաա · ա · 3 ։
Լ ԳԼ · Դ · 31 ։
Ի ԳԼ · ԼԳ · 15 ։ 16 ։
* Կամ՝ Թէև.
Ծ ԳԼ · ԼԳ · 3 ։
Ի Բ Օր · Լբ · 9 ։ Սաղ · Իբ · 9 ։ ԼԳ · 12 ։ Նը · 62 ։ ՂԴ · 14 ։ Եզեմ · Ժ · 16 ։ Զաք · Բ · 12 ։
Հ Բ Օր · Ե · 2 ։ ԻԹ · 12 ։ 14 ։
Ն Բ Օր · Դ · 32 ։ Բ Թագ · Է · 23 ։ Սաղ · Կէ · 14 ։ Նը · 19 ։ ՃՔէ · 20 ։
Ղ Բ Օր · Ժ · 21 ։ Սաղ · ՃԷ · 6 ։ Եսա · ԿԳ · 3 ։
Ճ Բ Օր · Ե · 32 ։ Ղ · 3 ։ 25 ։ Ժբ · 28 ։ 32 ։ Իբ · 1 ։
Ո ԳԼ · ԼԳ · 2 ։
Յ ԳԼ · Իգ · 32 ։ Բ Օր · Է · 2 ։ Դան · Բ · 2 ։ Նգէ · Իգ · 33 ։
Ղ ԳԼ · Իգ · 24 ։ Բ Օր · Ժբ · 3 ։ Դան · Բ · 2 ։ * ՚՚ Բ Օր · Է · 5 ։ Ժբ · 2 ։ Դան · Ղ · 25 ։ ԴԹուա · Ժբ · 4 ։ Իգ · 14 ։ Բ Մն · Լա · 1 ։ ԼԳ · 3 ։ 4 ։ Նգէ · Ի · 3 ։ 5 ։ Ղեա · Թ · 6 ։ Ծէ · 15 ։ ԼԳԼ · Ի · 5 ։ ՚՚ Հմր 12 ։ ՚՚ Բ Օր · Լա · 16 ։ Դան · Բ · 17 ։ Երեմ · Գ · 9 ։ Եզեկ · Ղ · 9 ։

առաուանդ կանուխ ելաւ, ու Յեբոքայ իրեն պատուիրածին պէս Սիհայ լեռը գնաց, և երկու քարէ տախտակները իր ձեռքը առաւ։

5 Եւ Տէրը ամպով իջաւ, ու հոն առաջը քովը կեցաւ. ու Տէրոջը անունը քարոզեց։ 6 Տէրը անցաւ անոր առջեւէն անցաւ, ու ըսաւ՝ Տէր, Տէր Աստուած՝ ողորմած ու բարեբարի հրկայնամիտ և առատ ողորմութիւնով ու ճշմարտութիւնով, 7 որ հազարներու ողորմութիւն կընդունի՝ անօրէնութիւնը՝ յանցանքը ու մեղքը ներող, բայց երբեմն պատիժը անոնց հայրերուն անօրէնութիւնը որդիներուն վրայ ու որդիներուն որդիներուն վրայ մինչև երրորդ ու չորրորդ աղգը հատուցանելով։ 8 Եւ Մովսէս աճապարելով խոնարհեցաւ ու երկրպագաւ. 9 ու ըսաւ, Ո վ Տէր՝ թէ որ հիմա քու առջեւդ շնորհք գտայ, կ'աղաչեմ՝ Տէրդ մեր հետը երթայ. * ինչու որ՝ ասիկայ խստապարանոց աղգ մըն է. և ներէ մեր անօրէնութիւնը ու մեր մեղքերը, և մեզ քու ժառանգութիւնդ ըլէ։

10 Եւ Տէրը ըսաւ, Ահա հես ուխտ մը կ'ընեմ. քու բոլոր ժողովուրդիդ առջեւը անանկ նշանչելիքներ պիտի ընեմ, որ բոլոր երկրի վրայ ու բոլոր ազգաց մէջ չեղան. և բոլոր ժողովուրդը՝ որուն մէջն ես դուն, պիտի տեսնէ Տէրոջը գործը. քանզի ահիանալի է ան բանը 11 որ քեզի պիտի ընեմ։ Մխիթարդ պահէ ինչ որ ես քեզի կը պատուիրեմ այսօր. ահա պիտի վռնտեմ քու առջեւէդ Ամորհացին ու Քանանացին և Փերեզացին և Խաւացին ու Յերեւուացին։ 12 Զգուշացիր քու անձիդ, չըլլայ որ դուն երթալու երկրիդ բնակչացը հետ ուխտ ընես, չըլլայ որ անոնք քու մէջտեղդ նորոգայթ ըլլայ. 13 հապա անոնց բագիններըը կործանեցէք, ու անոնց կուռքերը փշրեցէք, և անոնց Աստարովթները կոտրուեցէք։ 14 Քանզի ուրիշ աստուծոյ երկրպագութիւն պիտի չընես. քանզի Եհովան նախանձոտ անունն է, նախանձոտ Աստուած է։ 15 Զգուշացիր որ ան երկրին բնակչացը հետ ուխտ ընես, և անոնք իրենց աստուածներուն ետեւէն երթալով՝ պոռնկութիւն ընեն անոնց զոհերէն ուտեն, և դուն հրաւիրես՝ ու անոնց զոհերէն ուտես։ 16 Նոյնպէս դուստրերնին առնես քու որդիներուդ համար, ու անոնց աղջիկները իրենց աստուածներուն ետեւէն երթալով պոռնկութիւն ընել տան՝ իրենց աստուածներուն ետեւէն։

17 Ձուլած աստուածներ չընես։

18 Բաղարջակերաց տօնը պիտի պահես. Ապիւ ամսուն որոշ ժամանակին մէջ քեզի պատուիրածիս պէս՝ եօթը օր բաղարջ պիտի ուտես. ինչու որ Ապիւ ամսուն մէջ Եգիպտոսէն ելար։

19 Ամէն բոլը արգանդը բացողը իմն է. և քու անասուններուդ մէջ ամէն արու առջինեակը՝ նէ՛ արջառ 20 ըլլայ և թէ ոչխար, իմ է։ Իսկ էշուն առջինեակը գառնուկով փրկես. և թէ որ չես փրկեր, ան ատենը անոր վիզը կտրես։ Քու որդւոցդ ամէն առջինեակը փրկես. ու մէկը իմ առջեւս ձեռնունայն չերեւնայ։

21 Վեց օր պիտի գործես, ու եօթներորդ օրը հանգստանաս. թէ վարուցան ընելու և թէ ֆաղելու ատենը հանդստանաս։

22 Եւ շաբաթներուն պտիւղն քու բունի հունձքին երախայրիներուն տօնը, ու տարւոյն վերջը ժողովելու տօնը քեզի ընես։

23 Քեզ ամէն արու զաւակը տարին իրեք անգամ Իսրայէլի Աստուծոյն Եհովայ Տէրոջը առջեւը երեւնայ։ 24 Ինչու որ քու առջեւդ ազգերը պիտի վռնտեմ, և ընդարձակեմ քու սահմանները. ու տարին իրեք անգամ քու Աստուածոյդ առջեւը երեւնալու երթած ատենդ՝ մէկը քու երկրիդ պիտի չցանկայ։

25 Իմ զոհիս խմորեալ հացով չհնուիրես՝ ու զատկի տօնին զոհը մինչև առտու չմնայ։ 26 Քու երկրիդ երախայրիներուն առջինները քու Տէր Աստուածոյդ տունը բերես։

Ուլը իր մօրը կաթին մէջ չեփես։

27 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին, Գրէ՛ ասոնց խօսքերը. ինչու որ ասոնց խօսքերուն համեմատ քեզի հետ ու Իսրայէլին հետ ուխտ ըրի։ 28 Եւ ան հոն եղաւ Տէրոջը հետ քառասուն օր ու քառասուն գիշեր. հաց չկերաւ ու ջուր չխմեց։ Ու տախտակներուն վրայ ուխտին խօսքերը՝ տասը պատուիրանները գրեց։

29 Երբ Մովսէս Սինայ լերնէն վար եկաւ, Մովսէսի ձեռքը վկայութեան երկու տախտակները Սինայ լերնէն վար իջած ատենը՝ Մովսէս չգիտցաւ որ իր երեսին մորթը ճառագայթներ կարձակէր, որովհետեւ անոր հետ խօսած էր։ 30 Ահարոն ու բոլոր Իսրայէլացիները Մովսէսին երեսը տեսան, ահա անոր երեսին մորթը ճառագայթներ կարձակէր. ու վախցան անոր մօտենալէ։ 31 Մովսէս զանոնք կանչեց, ու Ահարոն և ժողովին բոլոր իշխանները անոր քով դարձան, ու Մովսէս անոնց հետ խօսեցաւ։ 32 Ետքը բոլոր Իսրայէլացիները մօտեցան, ու Տէրոջը Սինայ լերան վրայ իրեն ըսած բոլոր պատուիրանները անոնց պատուիրեց։

33 Մովսէս խօսելը վերջացուցած ատենը երեսին վրայ քող մը դրաւ։ 34 Բայց Մովսէս Տէրոջը առջեւ մտնելու ատենը՝ որ անոր հետ խօսի, քողը կը հանէր մինչև որ դուրս ելլէ. ու դուրս ելլելով՝ Իսրայէլացիներուն պատուիրածը կը խօսէր։ 35 Իսրայէլացիները Մովսէսին երեսը տեսան, ահա Մովսէսին երեսին մորթը ճառագայթներ կարձակէր. ու Մովսէս քողը նորէն երեսին դրաւ՝ մինչև որ անոր հետ խօսելու մտնէ։

Ն · Ք · ՋԲ · 1491
Վ Թուա · Իե · 2 ։ ա Կոր · Ժ · 27 ։
Տ Սաղ · ճՂ · 28 ։ ա Կոր · Բ · 4, 7, 10 ։ Բ Բ Օր · Է · 3 ։ Ք Թագ · Ժ · 2 ։ Եզր · Թ · 2 ։ Նէեմ · Ժգ · 25 ։
Յ Թուա · Իե · 1, 2 ։ Գ Թագ · Ժ · 4 ։
Ա ԳԼ · ԼԲ · 8 ։ Ղէ · Ժթ · 4 ։
Է ԳԼ · Ժբ · 15 ։ Իգ · 15 ։
Ո ԳԼ · Ժգ · 4 ։
Օ ԳԼ · Ժգ · 2 ։ 12 ։ Իբ · 29 ։ Եզեկ · Իգ · 30 ։ Ղբ · Բ · 23 ։
Ֆ ԳԼ · Ժգ · 18 ։ Թուա · Ժբ · 15 ։
Ա ԳԼ · Իգ · 15 ։ Բ Օր · Ժզ · 16 ։ ա Թագ · Թ · 7, 8 ։ Բ Թագ · Իգ · 24 ։
Բ ԳԼ · Ի · 9 ։ Իգ · 12 ։ Լե · 2 ։ Բ Օր · Ե · 12, 13 ։ Ղբ · Ժգ · 14 ։
Է ԳԼ · Իգ · 16 ։ Բ Օր · Ժզ · 10, 13 ։
Ր ԳԼ · Իգ · 14 ։ 17 ։ Բ Օր · Ժզ · 16 ։
Ի ԳԼ · ԼԳ · 2 ։ Ղէ · Ժբ · 24 ։ Բ Օր · Է · 1 ։ Սաղ · Նբ · 55 ։ Ձ · 8 ։
Ւ Բ Օր · Ժբ · 20 ։ 8 ։
Ն Ծն · Լե · 5 ։ Բ Մն · Ժէ · 10 ։ Աստ · Ժզ · 7 ։ Գոր · Ժբ · 10 ։
Ը ԳԼ · Իգ · 18 ։
Թ Եբ · զնչնեբուս տրիւ · նը խմորեալ Տոյն վրայ պիտի չթափես ։
Ի ԳԼ · Ժբ · 10 ։
Ժ ԳԼ · Իգ · 19 ։ Բ Օր · Լ Ջմր 10 ։ Բ Օր · Դ · 13 ։ Լբ · 9 ։ Ի ԳԼ · Իգ · 18 ։ Բ Օր · Ի · 9, 18 ։

քառասուն օր ու քառասուն գիշեր . ոչ հաց կերաւ՝ ոչ ալ ջուր խմեց . և ՚ի տախտակներուն վրայ ուխտին խօսքերը գրեց՝ այսինքն տասը պատուիրանքները :

29 Եւ եղաւ որ երբ Մովսէս Սինայ լեռնէն իջաւ , ի վկայութեան երկու տախտակները Մովսէսին ձեռքն էր լեռնէն իջած ատենը , ու Մովսէս չէր դիտեր՝ երբոր Ցերէք իր հետ 30 որ խօսեցաւ : Եւ Ահարոն ու Իսրայէլի բոլոր որդիքը տեսան Մովսէսը , և ահա անոր երեսին մորթը լուսափայլ էր , ու անոր մօտենալ 31 լու վախցան : Եւ Մովսէս կանչեց անոնք , ու Ահարոն և ժողովքին բոլոր իշխանները դարձան անոր , ու 32 Մովսէս խօսեցաւ անոնց հետ : Եւ անկէ ետքը Իսրայէլի բոլոր որդիքը մօտեցան . ՚ի ու պատուիրեց անոնց ամէն ինչ որ Ցերը խօսեր էր իրեն 33 հետ Սինայ լեռը : Եւ Մովսէս դադրեցաւ անոնց հետ խօսելը լմընցրնելը՝ 34 դիր երեսը քօղ դրաւ : Բայց ՚ի Մովսէս Ցերոջը առջևը՝ անոր հետ խօսելու մտած ատենը՝ մինչև դուրս ելլելը քօղը կը վերցնէր . ետքը դուրս կ՚ելլէր ու իրեն պատուիրուածը Իսրայէլի որդւոցը կը խօ- 35 սէր : Եւ Իսրայէլի որդիքը Մովսէսին երեսը կը տեսնէին , որ Մովսէսին երեսին մորթը լուսափայլ էր . ու Մովսէս իր երեսը քօղով կը ծածկէր՝ մինչև Անոր հետ խօսելու մտնելը :

ԳԼ . ԼԲ

1 Շաբաթը պահելու պատուիրը : 4 Խորանին շինուածքներ համար տրուելու ընծաները : 20 Ժողովուրդին ընծայ բերելու յօժարասրտութիւն : 30 Բեսելիէլը ու Ողոլիաբը խորանին շինուածքներ համար ճարտարապետ կ՚ընտրուին :

1 Ու Մովսէս ժողվեց Իսրայէլի որ- դւոցը բոլոր ժողովքը , ու ըսաւ անոնց , «Ասոնք են այն բաները որ Ցերը պատուիրեց որ անոնք ընէք : 2 Իվեց օր գործ գործուի , բայց եօթներորդ օրը սուրբ պիտի ըլ- լայ ձեզի՝ այսինքն հանդստութեան շաբաթ Ցերոջը . ան օրը գործ 3 գործողը պիտի մեռցուի . ՚ի շաբաթ օրը ձեր բոլոր բնակարան- ներուն մէջ կրակ պիտի չվառէք :

4 Եւ Մովսէս խօսեցաւ Իսրայէլի որդւոցը բոլոր ժողովքին՝ ըսելով , «Ցերոջը պատուիրած բանը ասն 5 է . Ձեր մէջէն ընծայ առէք Ցերոջը . Ով որ սրտով կը յօժարի՝ թող անիկայ Ցերոջը ընծան բերէ , 6 ոսկի ու արծաթ և պղինձ , Ու կա- պուտակ և ծիրանեդոյն ու կրկ- նակի կարմիր և բարակ քթան ու 7 այծի մազ , Եւ կարմիր ներկուած խոյի մորթեր ու թխէշաղի մորթեր 8 և Սատիմի փայտեր , Ու լոյսի համար եղ՝ և ՚ի օծման եղի համար ու ա- նուշահոտ խունկի համար համեմ- 9 ներ , Եւ եղնգնաքարեր ու եփու- տին համար և լանջապանակին հա- 10 մար գամուելու քարեր : Եւ ՚ի ձեր մէջը ամէն սրտով իմաստուն եղող- ները թող գան , ու Ցերոջը բոլոր 11 պատուիրած բաները շինեն . Խոս- րանը՝ անոր վրանը՝ ու անոր ծած- կոցը՝ անոր ճարմանդները՝ ու անոր տախտակները՝ անոր նիգերը՝ անոր սիւները՝ և անոր խարիսխները , 12 Տապանակը ու անոր ձողերը՝ քա- ւութիւնը՝ ու ծածկող վարագոյ- 13 րը , ՚ի Սեղանը ու անոր ձողերը ու անոր բոլոր անօթները՝ և առա- 14 ջաւորութեան հացը , Եւ Լոյսի աշտանակը ու անոր գործիքները՝ և անոր ճրագները ու լոյսի եղը , 15 ՚ի Եւ խունկին սեղանը ու անոր ձողերը՝ ՚ի ու օծման եղը՝ և ան- նուշահոտ խունկը՝ ու խորանին 16 դրանը վարագոյրը , Ողջակէ- զին սեղանը ու անոր պղնձէ ցան- ցաւէրդ կասկարան՝ անոր ձող- րը ու անոր բոլոր գործիքները՝ աւազանը ու անոր խարիսխը , 17 Սրահին վարագուրները՝ անոր սիւները ու խարիսխները՝ և արա- 18 հին դրանը վարագոյրը , Խոր- հրդին ցիցերը ու սրահին ցիցերը ու 19 անոնց չուանները , Պաշտօնին զգեստները՝ սրբարանին մէջ պաշ- տելու համար , Ահարոն քահա- նային սուրբ զգեստները ու անոր որդւոցը զգեստները , որ քահանա- յութիւն ընեն :

20 Եւ Իսրայէլի որդւոցը բոլոր ժո- ղովքը Մովսէսին առջևէն գացին : 21 Եւ ամէն ՚ի յօժարասիրտ եղողը ու ամէն՝ բոլոր հոգիով կամեցողը ե- կան , ու ժողովքի խորանին գործին համար և անոր բոլոր պաշտօնին համար ու սուրբ զգեստներուն հա- 22 մար Ցերոջը ընծան բերին : Եւ եկան երիկ մարդիկ ու կիներ՝ ոյրչափ որ սրտով կամեցող կային , ու ճարմանդներ և օղեր ու մատնիներ և *մանեակներ՝ ամէն տեսակ ոսկի զարդեր բերին . ամէն ընծայ բերողը ոսկի ըն- 23 ծայ բերաւ Ցերոջը : Եւ ումն ա- մէնը՝ որուն քովը կը գտնուէր կա- պուտակ ու ծիրանեդոյն և կրկնա- կի կարմիր ու բարակ քթան և այծի մազ ու կարմիր ներկուած խոյի մորթեր և թխէշաղի մորթեր , 24 բերին : Ամէն արծաթ ու պղինձ ընծայ տուողը Ցերոջը ընծան բե- րաւ , և որու քով որ պաշտօնին

Ն . ք . ՂԲ . 1491
ԾՀԹ 1 ; ԳԼ . ԼԱ . 18 ; ԼԲ . 16 ; Բ Օր . 9 . 13 ; Ժ . 2, 4 ;
ՂԳԼ . ԼԲ . 15 ;
ՀՄԱՍ . ԺԵ . 2 ; Բ ԿՈՐ . 3 . 7, 13 ;
ՅԳԼ . ԼԴ . 3 ;
ՂԲ ԿՈՐ . 4 . 13 ;
Ժ Բ ԿՈՐ . 3 . 16 ;
ա ԳԼ . ԼԴ . 32 ;
Բ ԳԼ . Ի . 9 ; ԼԱ . 14, 15 ; ՂԵ . ԻԴ . 3 ; ԹԱՒ . ԺԵ . 32 ; ՃՃ ; Բ Օր . Ե . 12 ; ՂԲ . ԺԴ . 14 ;
Է ԳԼ . Ժ Զ . 23 ;
Ը ԳԼ . ԻԵ . 1, 2 ;
Ի ԳԼ . ԻԵ . 2 ;
Ն . ք . ՂԲ . 1491
ՂԳԼ . ԻԵ . 6 ;
Ի ԳԼ . Լ . 6 ;
ԸԳԼ . Իզ . 1, 2, ՃՃ ;
Ը Գ Լ . ԻԵ . 10, ՃՃ ;
Ժ ԳԼ . ԻԵ . 28 ;
Ի Գ Լ . ԻԵ . 30 ; ՂԵ . ԻԴ . 5, 6 ;
ՂԳԼ . ԻԵ . 31, ՃՃ ;
Ի ԳԼ . Լ . 1 ;
Ի Գ Լ . Լ . 28 ;
Ի Գ Լ . Լ . 34 ;
ՀԳԼ . ԻԵ . 1 ;
ՅԳԼ . ԻԵ . 9 ;
ՂԳԼ . Լ . 10 ; ԼԹ . 1 ; 41 ; ԹՒ . Գ . 5, 6 ; ՃՃ ;
Ժ ՀԺԹ 5 ; 22, 26, 29 ; ԳԼ . ԻԵ . 2 ; ՀՂ . 2 ; ա ՄՈՒ . ԻԲ . 2, 9 ; ԻԹ . 9 ; ԵՂՐ . Է . 27 ; Բ ԿՈՐ . Բ . 12 ; Թ . 7 ;
* ԿԱՄ ԱՆԼԱԿԱՏՄԱՆՔ

ՃՄՈՒ . ԻԹ . 8 ;

ամէն գործին պէտքն Սատիմի փայ-
ն·ք·ըէ· 25 տեր կը գտնուէր՝ բերաւ ։ Եւ ա-
1491 մէն ոմն սրտով իմաստուն եղող կնիկ-
ները իրենց ձեռքերովը մանեցին ,
ու իրենց մանած կապուտակը՝ ծի-
ր Գլ· իը· 3 ։ րանեղդոյնը՝ կրկնակի կարմիրը ու
Լա· 6 ։ Լէ· 26 բարակ քթանը բերին ։ Եւ բոլոր
1 ։ գ Թագ· սրտով փափաքող և յաջողակու-
իգ· 7 ։ Ա- թիւն ունեցող կնիկները այծի
ռակ· լա· 27 մազ մանեցին ։ Եւ Իշխանները
19 ։ 22 ։ 24 ։ եղնդնաքարեր ու եփուտին և
Ես· իը· 6 ։ Ծն· ը· 68 ։ լանջապանակին համար դամելու
28 քարեր բերին , Նաև լոյսի համար՝
ու օծման եղի համար՝ և անուշահոտ
Ղ Գլ· Լ· 23 ։ խունկի համար՝ Համեմներ ու եղ ։
Հմր 21 ։ ա 29 Իսրայէլի որդիքը Յօժարակամ ըն-
Մն· իթ· 9 ։ ծայ բերին Տէրոջը , ամէն մարդ ու
կնիկ՝ որոնք յօժարութիւն ունէին
բերելու ամէն Իւրէ գործի համար՝
որ Տէրը Մովսէսին ձեռքովը պա-
տուիրեց որ շինուի ։
Ղ Գլ· լ· 2 ։ 30 Եւ Մովսէս բաւ Իսրայէլի որ-
Ես ։ դոցը , Ահա Ղ Տէրը Ցուդայի ցե-
ղէն Ովրի որդւոյն Ուրիին որդին
31 Բեսելիէլը անունովը կանչեց ։ Ու
Աստուծոյ Հոգիովը՝ իմաստութիւ-
նով՝ հանճարով՝ և գիտութիւնով՝
ու ամէն Իւրէ ճարտարութիւնով
32 լեցուց զանիկայ , Որ վարպետի
գործեր ՚ջարելով՝ ոսկիի ու արծա-
33 թի և պղնձի վրայ բանի . Եւ գա-
ծելու համար քարեր բանելով ,
ու փայտեր քանդակելով ամէն
34 Իւրէ վարպետի գործ ընէ ։ Եւ
անոր սրտին մէջ սորվեցնելու ի-
նչ ը·ղ·ըէ· Ղ Գլ· լ· 6 ։ ղ·ութիւնը դրաւ , անոյն ալ՝ ու
Ղ Հմր 21 ։ Դանի ցեղէն Ա.քիսամախին որ-
Գլ· լ· 3 ։ 35 դոյն Ոողիաբին ալ ։ Ձնրտի ի-
6 ։ գ Թագ· մաստութիւնով լեցուց զանոնք ,
ե ։ 14 ։ բ որ ամէն տեսակ գործող և
Մն· բ· 14 ։ ՚ջարքներ ՚ջարող քանդակագոր-
Եա· իբ· 26 ։ ծի ու արուեստաւորի գործը ,
Նաև կապուտակի ու ծիրանեդոյնի
և կրկնակի կարմիրի և բարակ քը-
թանի վրայ նկարագործողի և ոս-
տայնանկի գործը ընեն ։

ԳԼ· ԼԶ

† Ընծաները վարպետներուն կը յանձնեն ։ 5 Մովսէս կը պատուիրէ որ ժողովուրդը ընծայ բերելէն դադարի ։ 8 Քերովբէներով նկարուած վարագուրները ։ 14 Ա.յծի մազէ վարագուրները ։ 19 Մորթէ ծածկոցները ։ 20 Ցախասկները իրենց խարխնիներովը ։ 31 Նիդերը ։ 35 Սրբարանին վարագուրը ։ 37 Դրան վարագուրը ։

1 †Ա.յն ատենը Բեսելիէլ ու Ոողիաբ և
ամէն որ սրտով իմաստուն եղող՝
որոնց որ Տէրը իմաստութիւն ու
հանճար տուաւ ի սրբարանին պաշ-
տօնին ամէն Իւրէ գործքերը ընել
գիտնալու համար , Տէրոջը բոլոր
2 պատուիրածին պէս գործեցին ։ Եւ
Մովսէս կանչեց Բեսելիէլը ու Ոո-

ղիաբը և ամէն սրտով իմաստուն եղողը՝ որուն սրտին մէջ Տէրը ի-
մաստութիւն դրաւ , այսինքն ան
ամէնը՝ որուն սիրտը կը փափա-
քէր բանելու հնարք գործի մտեռ-
3 նալու ։ Եւ անոնք առին Մովսէսէն
բոլոր ընծաները՝ որ Իսրայէլի որդի-
քը Տէրին սրբարանին պաշտօնին
գործը անոնցով ընելու համար ։
Ու անոնք տակաւին ամէն առտու
կամաւոր ընծաներ կը բերէին ա-
նոր ։
4 Եւ սրբարանին ամէն գործը բա-
նող բոլոր իմաստուն մարդիկը՝
ամէն մէկը իր բրած գործէն եկան ·
5 Եւ խօսեցան Մովսէսին՝ ըսելով ,
Ժողովուրդը աւելի կը բերէ՝ քան
որչափ պէտք էր Տէրոջը շինելու
պատուիրած բաներուն գործին
6 համար ։ Եւ Մովսէս պատուիրեց
քարոզ կարդալ բանակին մէջ՝ ը-
սելով , Ալ ոչ մարդ՝ ոչ ալ կնիկ
գործ մը դործեն սրբարանին ըն-
ծային համար ։ Ա.յսպէս ժողո-
վուրդը ընծայ բերելէն դադարեցան ։
7 Եւ ան նիւթերը բոլոր գործը շի-
նելու համար բաւական էր իրենց ,
ու աւելի ալ ։
8 Ընդ խորանին դործը բանողներէն
բոլոր սրտով իմաստուն եղողները՝
մանուած բարակ քթանէն ու
կապուտակէն և ծիրանեդոյնէն ու
կրկնակի կարմիրէն տասը վարագոյր
շինեցին . զանոնք վարպետի գործ
9 քերովբէներով շինեցին ։ Մէկ վա-
րագուրին երկայնութիւնը քսան-
ութը կանգուն՝ ու մէկ վարա-
գուրին լայնութիւնը չորս կանգուն
էր . ամէն վարագուրներուն չափը
10 մէկ էր ։ Եւ հինգ վարագոյրը ի-
րարու կցեց , ու ՚ելալ հինգ վարա-
11 գոյրն ալ իրարու կցեց ։ Եւ կը-
ցուածքին ծայրի մէկ վարագուրին
եզերքին վրայ կապուտակէ օղակ-
ներ շինեց . մէկալ կցուածքին
ծայրի վարագուրին եզերքն ալ
12 անանկ ըրաւ ։ Ի մէկ վարագուրին
վրան հիսուն օղակ շինեց , և մէկալ
կցուածքին վրան եղած վարագու-
րին ծայրն ալ հիսուն օղակ շինեց .
13 օղակները դիմացկ դիմաց էին ։ Եւ
հիսուն հատ կարմրածաւ ոսկի ճար-
մանդներ շինեց . ու վարագուրները
ճարմանդներով իրարու հետ կոճ-
կեց , անանկ որ խորանը մէկ եղաւ ։
14 Եւ խորանին վրայի վրանին
համար այծի մազէ վարագուրներ
շինեց . զանոնք տասնըմէկ վարա-
15 գոյր շինեց ։ Մէկ վարագուրին
երկայնութիւնը երեսուն կանգուն՝
ու մէկ վարագուրին լայնութիւնը
չորս կանգուն ըլլալով՝ տասնըմէկ
16 վարագուրին չափը մէկ էր ։ Եւ

ն·ք·ըէ· 1491
Գլ· լե· 2, 26 ։ ամն· իթ· 5 ։
Գ Գլ· լե· 27 ։
Գլ· իը· 3 ։
Գլ· իե· 4 ։
Գլ· իզ· 1 ։
Գլ· իզ· 5 ։
Գլ· իզ· 7 ։

Ն·Ք·ՂԲ· 1491

հինգ վարագուրները զատ՝ ու վեց
17 վարագուրները զատ կդնեց ։ Եւ կը-
ղուածքին ծայրի վարագուրին և-
զերքին վրայ յիսուն օղակ՝ ու մէ-
կալ կղուածքին ծայրէ վարագու-
րին եզերքին վրայ յիսուն օղակ
18 շինեց ։ Եւ յիսուն հատ կարթա-
ձև պղինձ ճարմանդներ շինեց, որ
Բ ԳԼ· Իգ· 19 վրանը կոճակէ, ու մէկ ըլլայ ։ Բ Եւ
վրանին համար կարմիր ներկուած
խոյի մորթերէ ծածկոց մը՝ ու ա-
նոր վրայէն թխհաշի մորթերէ
Գ ԳԼ· Իգ· 20 ծածկոց մը շինեց ։ Գ Եւ խորանին համար Սատիմի
15։ փայտէ կանգնած տախտակներ շի-
21 նեց ։ Մէկ տախտակին երկայնու-
թիւնը տասը կանգուն՝ և մէկ տախ-
տակին լայնութիւնը մէկ ու կէս
22 կանգուն էր ։ Ամէն մէկ տախտակ ի-
րարու համեմատ երկերկու ադուցիկ
ծայր ունէր. խորանին բոլոր տախ-
23 տակներուն ասանկ ըրաւ ։ Եւ խո-
րանին տախտակները ասանկ շինեց.
դէպ 'ի հարաւ՝ անոր հարաւային
կողմին համար քսան տախտակ
24 շինեց ։ Եւ քսան տախտակներուն
տակը՝ քառասուն արծաթ խարիսխ,
այսինքն մէկ տախտակին տակը իր
երկու ծայրը անջնելոց համար եր-
կու խարիսխ՝ ու մէկալ տախտակին
տակը իր երկու ծայրը անջնելոց
25 համար երկու խարիսխ շինեց ։ Եւ
խորանին մէկալ կողմին համար
դէպ 'ի հիւսիս քսան տախտակ շի-
26 նեց. Ու անոնց քառասուն արծաթ
խարիսխ, մէկ տախտակին տակը
երկու խարիսխ՝ ու մէկալ տախտա-
կին տակը երկու խարիսխ շինեց ։
27 Եւ խորանին ետևի կողմին համար
դէպ 'ի արեւմուտք վեց տախտակ
28 շինեց. Եւ խորանին ետևի կողմի
անկիւններուն համար երկու տախ-
29 տակ շինեց. Եւ անոնք վարէն կը
միանային, ու վերէն ալ մէկ օղա-
կով մէկտեղ կը միանային. երկու-
քին ալ երկու անկիւններուն ասանկ
30 ըրաւ ։ Ա յսպէս ութը տախտակ է-
ին, ու անոնց արծաթ խարիսխները
տասնուվեց խարիսխ էին, ամէն մէկ
տախտակին տակը երկերկու խա-
Է ԳԼ· Իգ· 26· 31 րիսխ ըլլալով ։ Եւ Սատիմի փայ-
տէ նեղեր շինեց. խորանին մէկ
կողմի տախտակներուն համար հինգ
32 ու խորանին մէկալ կողմի տախ-
տակներուն համար հինգ նիգ և խո-
րանին դէպ 'ի արեւմուտք եղած ե-
տևի կողմի տախտակներուն համար
33 հինգ նիգ ։ Եւ մէջտեղի նիգը
ասանկ շինեց, որ տախտակներուն
մէջտեղէն մէկ ծայրէն մինչև մէկալ
34 ծայրը անցնի ։ Եւ տախտակները
ոսկիով պատեց. ու անոնց օղակ-
ները ոսկիէ շինեց՝ նիգերուն տեղեր
ըլլալու համար. նիգերն ալ ոսկիով
պատեց ։

Ն·Ք·ՂԲ· 1491

Լ ԳԼ· Իգ· 81։

35 Եւ կապուտակէ ու ծիրանե-
գոյնէ և կրկնակի կարմիրէ ու մա-
նուած բարակ քթանէ շինեց վա-
րագոյրը, վարպետի գործ՝ քերովբէ-
36 ներով շինեց անկից ։ Եւ Սա-
տիմի ֆայտէ չորս սիւն շինեց անոր,
ու ոսկիով պատեց զանոնք. անոնց
ճանկերը ոսկի էին. և անոնց չորս
37 արծաթի խարիսխ ձուլեց ։ Եւ խո-
րանին դրանը համար կապուտակէ
ու ծիրանեգոյնէ և կրկնակի կար-
միրէ ու մանուած բարակ քթանէ
նկարագործ էրդան վարագոյր մը
Է ԳԼ· Իգ· 38 շինեց. Եւ անոր հինգ սիւները ու
36։ անոնց ճանկերը շինէց. և անոնց
խոյակները ու անոնց կապերը ոս-
կիով պատեց. և անոնց հինգ խա-
րիսխները պղինձէ էին ։

ԳԼ · ԼԷ

1 Ցապանակը ։ 6 Քաւութիւնը և քերովբէ-
ները ։ 10 Մեղաքը իր անօթներովը ։ 17 Ճա-
տանակը իր ճրագներովը ու գործիքներովը ։
25 Խունկի սեղանը ։ 29 Օծման եղը ու ա-
նուշահոտ խունկը ։

Ա ԳԼ· Իե· 10։ 1 Եւ Բեսելէլ Սատիմի փայտէ շի-
նեց տապանակը. անոր երկայ-
նութիւնը երկուք ու կէս կանգուն՝
ու անոր լայնութիւնը մէկ ու կէս
կանգուն՝ և անոր բարձրութիւնը մէկ
2 ու կէս կանգուն էր ։ Եւ ներսէն ու
դուրսէն զուտ ոսկիով պատեց անի-
կայ. և անոր բոլորտիքը ոսկի շղթա-
3 նակ մը շինեց ։ Եւ անոր չորս ան-
կիւններուն համար չորս ոսկի օ-
ղակներ ձուլեց, այսինքն անոր մէկ
կողմէն երկու օղակ՝ ու մէկալ կողմէն
4 երկու օղակ ։ Եւ Սատիմի փայտէ
ձողեր շինեց, ու զանոնք ոսկիով
5 պատեց ։ Եւ ձողերը տապանակին
քովերը եղած օղակներուն անցուց,
որ անոնցով տապանակը վերցուի ։
Բ ԳԼ· Իե· 17։ 6 Եւ Քաւութիւնը զուտ ոսկիէ
շինեց. անոր երկայնութիւնը եր-
կուք ու կէս կանգուն՝ ու անոր
լայնութիւնը մէկ ու կէս կանգուն
7 էր ։ Եւ երկու ոսկիէ քերովբէներ
շինեց. զանոնք կռածոյ շինեց քա-
8 ւութիւնին երկու ծայրերէն. Մէկ
քերովբէն մէկ ծայրէն ու մէկալ
քերովբէն մէկալ քովի ծայրէն ըս-
ըլլով, քերովբէները քաւութիւնէն,
9 երկու ծայրերէն շինեց ։ Եւ քերով-
բէները իրենց թևերը վերէն տարա-
ձելով՝ իրենց թևերովը քաւութիւ-
նը կը ծածկէին, ու անոնց երեսները
իրարու կը նայէին. քերովբէներուն
երեսները քաւութիւնին վրայ էին ։
Դ ԳԼ· Իե· 23։ 10 Եւ Սեղանը Սատիմի փայտէ շի-
նեց. անոր երկայնութիւնը երկու
կանգուն, ու լայնութիւնը մէկ
կանգուն, և բարձրութիւնը մէկ ու

Ն · Ք · ՉԲ · 1491

11 կէս կանգուն էր ։ Եւ զուտ ոսկիով պատեց ան . ու անոր բոլորտի-
12 քը ոսկի շրջանակ մը շինեց ։ Եւ անոր բոլորտիքն ալ չորս մատնաչափ սպառուած մը՝ ու սպառուածին բոլորտիքը ոսկի շրջանակ մը
13 շինեց ։ Եւ չորս ոսկի օղակ ձուլեց անոր համար , ու օղակները անոր չորս ոտքերուն քովը չորս անկիւն-
14 ները դրաւ ։ Օղակները սպառուածին քովը բլլալով՝ սեղանը վերցնելու համար ձողերուն տեղուանքն
15 էին ։ Եւ սեղանը վերցընելու համար ձողերը Սաւիթի փայտէ շինեց ,
16 ու զանոնք ոսկիով պատեց ։ Եւ սեղանին վրայ եղած անօթները , անոր Տ ափուտեղները ու ինկամանները և նուէր մատուցանելու դաւաթները ու բաժակները զուտ ոսկիէ շինեց ։

Տ Գլ · ԽԵ · 29 ։

Ի Գլ · ԽԵ · 31 ։

17 Եւ Ճրագանակը զուտ ոսկիէ շինեց . կռածոյ շինեց ճրագանակը . անոր բունը ու ճիւղերը՝ անոր սկահակները՝ գնդակները ու ծա-
18 ղիկները իրմէն էին ։ Եւ անոր քովերէն վեց ճիւղեր կ՚ելլէին . ճրագանակին մէկ քովէն երեք ճիւղ՝ ու ճրագանակին մէկալ քովէն ե-
19 րեք ճիւղ . Մէկ ճիւղին վրայ նշանձև իրեք սկահակ՝ գնդակով ու ծաղիկով , և մէկալ ճիւղին վրայ նշանձև իրեք սկահակ՝ գնդակով ու ծաղիկով . ճրագանակէն ելած
20 վեց ճիւղերը ասանկ էին ։ Եւ ճրագանակին վրայ գնդակներով ու ծաղիկներով չորս նշանձև ըս-
21 կահակ կային ։ Եւ անկէ ելած վեց ճիւղերուն նայելով՝ երկու ճիւղին տակը իրմէն գնդակ մը՝ ու երկու ճիւղին տակը իրմէն գնդակ մը՝ և երկու ճիւղին տակը իրմէն
22 գնդակ մը կային ։ Անոնց գնդակները ու ճիւղերը իրմէն էին . ամէնը մէկ՝ զուտ ոսկիէ կռածոյ էին ։
23 Եւ անոր եօթը ճրագները և նստեցները ու անոր բազմակալները
24 զուտ ոսկիէ շինեց ։ Չանկիկայ իր բոլոր գործիքներովը մէկ տաղանդ զուտ ոսկիէ շինեց ։

Ե Գլ · Լ · 1 ։

25 Էխունկի սեղանը Սաւիթի փայտէ շինեց . անոր երկայնութիւնը կանգուն մը՝ ու անոր լայնութիւնը կանգուն մը՝ քառակուսի բլլալով , և անոր բարձրութիւնը երկու կանգուն էր . անոր եղջիւրները իրմէն
26 էին ։ Եւ անոր վրան ու շուրջանակի քովերը և անոր եղջիւրները զուտ ոսկիով պատեց . և բոլորտիքը ոսկի շրջանակ մը շինեց ա-
27 նոր ։ Եւ անոր համար անոր շրջանակին տակէն՝ անոր երկու քովերը երկու կողմին երկու ոսկի օղակներ շինեց , որ անոնք ձողերուն
28 տեղուանքը բլլալով՝ անոնցմով վերցուի ։ Եւ ձողերը Սաւիթի փայտէ շինեց , ու զանոնք ոսկիով պա-
29 տեց ։ Եւ Խունկի օծման եղը ու մաքուր անուշահոտ խունկը շինեց իւղագործի արհեստով ։

Ն · Ք · ՉԲ · 1491

Ի Գլ · Լ · 23 , 34 ։

ԳԼ · ԼԸ

1 Ողջակէզի սեղանը , 8 պղնձէ աւազանը ։ 9 Սրահը ։ 21 Ժողովուրդին ընծայած բանեբուն գումարը ։

1 Եւ Ողջակէզի սեղանը Սաւիթի փայտէ շինեց . անոր երկայնութիւնը հինգ կանգուն՝ ու անոր լայնութիւնը հինգ կանգուն՝ քառակուսի էր , և անոր բարձրու-
2 թիւնը իրեք կանգուն ։ Եւ անոր եղջիւրները չորս անկիւններուն վրայ շինեց . անոր եղջիւրները իրմէն
3 էին . ու պղնձով պատեց ան ։ Եւ սեղանին բոլոր գործիքները՝ յատ թաղարները և թիակները ու կոնքերը և մսահանները ու կրակի ամանները շինեց . անոր բոլոր գոր-
4 ծիքները պղնձէ շինեց ։ Եւ սեղանին համար անոր շրջանակին տակէն գրեթէ մէջտեղը պղնձէ քան-
5 ակելով կասկարայ մը շինեց ։ Եւ պղնձէ կասկարային չորս անկիւնները չորս օղակներ ձուլեց ձողե-
6 րուն տեղեր ըլլալու համար ։ Եւ ձողերը Սաւիթի փայտէ շինեց , ու
7 զանոնք պղնձով պատեց ։ Եւ ձողերը սեղանին քովերը եղած օղակներուն անցուց , որ անիկայ անոնցմով վերցուի . զանիկայ տախտակներով շինեց՝ ու մէջը դատարկ ։
8 Եւ Պղնձէ աւազանը ու անոր պղնձէ խարիսխը՝ ժողովքի խորանին դուռը Խոստմերով ժողովուող կնիկներուն հայելներէն շինեց ։

Ե Գլ · Լ · 18 ։

Գ Թագ · Բ · 22 ։

9 Եւ Տարահը շինեց . հարաւային կողմին համար՝ սրահին վարագոյրները մանուած բարակ բեհեզէ բլ-
10 լալով՝ հարիւր կանգուն էին . Եանոնց սիւները , քսան ու անոնց պղնձէ խարիսխները քսան էին . սիւներուն ճանկերը ու անոնց կա-
11 պերը արծաթէ էին ։ Եւ հիւսիսային կողմին համար վարագոյրները հարիւր կանգուն , անոնց քսան սիւները ու անոնց քսան խարիսխները պղնձէ էին . սիւներուն ճանկերը ու անոնց կապերը արծաթէ
12 էին ։ Եւ արեւմտեան կողմին համար վարագոյրները յիսուն կանգուն էին . անոնց սիւները տասը ու անոնց խարիսխները տասը էին . սիւներուն ճանկերը ու անոնց կա-
13 պերը արծաթէ էին ։ Եւ արեւելեան կողմին համար վարագոյրները յի-
14 սուն կանգուն էին ։ Դրանը մէկ

Տ Գլ · ԽԵ · 9 ։

Ն·ք·ԶՓ· 1491

կողմին վարագուրները տանուա-
հինդ կանգուն՝ անոնց սիւները ի-
րենք ու անոնց խարիսխները իրենք
15 էին . Եւ մկալ կողմին համար ալ՝
այնպէս սրահին դրանը մէկ կողմէն
ու մէկալ կողմէն վարագուրները
տասնուհինդ կանգուն , անոնց
սիւները իրենք՝ ու անոնց խարիսխ-
16 ները իրենք էին : Սրահին բոլոր
վարագուրները շուրջանակի մա-
17 նուած բարակ քթանէ էին : Եւ
սիւներուն խարիսխները պղնձէ՝
սիւներուն ճանկերը ու անոնց կա-
պերը արծաթէ՝ և անոնց խոյակնե-
րը արծաթապատ՝ ու սրահին բո-
լոր սիւներն ալ արծաթ կապերով
18 էին : Եւ սրահին դրանը վարա-
գոյրը նկարագործ էր , կապու-
տակէ ու ծիրանեգոյնէ և կրկնա-
կի կարմիրէ ու մանուած բարակ
քթանէ . երկայնութիւնը քսան
կանգուն՝ և լայնութեանը մէջի
բարձրութիւնը սրահին վարագուր-
ներուն համեմատ հինդ կանգուն
19 էր : Եւ անոնց սիւները չորս ու
անոնց պղնձէ խարիսխները չորս
էին , անոնց ճանկերը արծաթէ՝ և
անոնց խոյակները արծաթապատ՝
20 ու կապերը արծաթէ էին : Եւ
խորանին ու շուրջանակի սրահին
բոլոր է ցիցերը պղնձէ էին :
21 Ահիկայ է խորանին՝ այնպէս
ըվկայութեան խորանին հաշիւը ,
որ Մովսէսին պատուիրածին պէս՝
Ղևտացւոց պաշտօնին համար Ա-
հարոն քահանային որդւոյն Ի-
թամարին ձեռքովը հաշուեցաւ :
22 Եւ Ցուդայի ցեղէն Ովրի որդւոյն
Ուրիին որդին Բեսաղէլ բոլա ան
ամենը՝ որ Տէրը Մովսէսին պա-
23 տուիրեց : Եւ վարպետ քանդա-
կագործը՝ և կապուտակով ու ծի-
րանեգոյնով և կրկնակի կարմիրով
ու բարակ քթանով նկարագոր-
ծողը՝ Դանի ցեղէն Ա քիսամայի
որդին Ողհաք անոր հետն էր :
24 Ամ շինուածքին համար գործա-
ծուած բոլոր ոսկին՝ այնպէս սրբա-
րանին բոլոր շինուածքին նուի-
րուած ոսկին՝ ի սրբարանին սիկղին
համեմատ՝ քանուինը տասնիհինգ տա-
25 ղանդ ու եօթը հարիւր երսուն սիկղ էր : Եւ
ժողովքէն համրուածներուն արծա-
թը՝ սրբարանին սիկղին համեմատ՝
հարիւր տաղանդ ու հազար եօթը
հարիւր եօթանասունհինգ սիկղ
26 էր : Քսան տարեկանէն վեր համ-
բուելու անցնողներէն ամէն մէկը
ծ պէկա մը՝ այնպէս սրբարանին սիկ-
ղին համեմատ՝ կէս սիկղ պատա ,
ի վեց հարիւր իրենք հազար հինդ հա-
27 րիւր յիսուն մարդէն ըլլալով : Եւ
սրբարանին և խարիսխները ու վա-

Ն·ք·ԶՓ· 1491

րագուրին խարիսխները ձուլելու
համար հարիւր տաղանդ արծաթ
գնաց . մէկ խարիսխը մէկ տաղանդ
ըլլալով՝ հարիւր տաղանդէն հարիւր
28 խարիսխ եղաւ : Եւ հազար եօթը
հարիւր եօթանասունհինգ սիկղ
աբխոլով սիւներուն ճանկերը շի-
նեց , ու անոնց խոյակները պատեց ,
29 և զանոնք կապեց : Եւ նուիրուած
պղինձը եօթանասուն տաղանդ ու
երկու հազար չորս հարիւր սիկղ
30 էր : Եւ անով ժողովքի խորանին
դրանը խարիսխները՝ ու պղնձէ սե-
ղանը՝ և անոր պղնձէ կասկարան՝
31 ու սեղանին բոլոր գործիքները , Եւ
շուրջանակի սրահին խարիսխները՝
ու սրահին դրանը խարիսխները՝ և
խորանին բոլոր ցիցերը՝ ու շուրջա-
նակի սրահին բոլոր ցիցերը շինեց :

ԳԼ · ԼԹ

1 Պաշտօնի հանդերձները ու սուրբ զգեստնե-
րը : 2 Եփոդը : 8 Լանջապանակը : 22
Եփոդին պատմուճանը : 27 Բարակ քթանէ
շապիկները , խոյրը , ազարշոները , ⁊c : 30
Սուրբ պսակին թիթեղը : 32 Մովսես շի-
նուած բաները տեսնելով կը Նանի , ու զար-
ծողները կ'օրհնէ :

1 Եւ կապուտակէ ու ծիրանե- — Գլ·Լե·23։
գոյնէ և կրկնակի կարմիրէ շի-
նեցին՝ ի պաշտօնի հանդերձները՝ Բ Գլ · լ ·
սրբարանին մէջ պաշտօն կատարե- 10 · լե · 19 ·
լու համար . և Ահարոնին համար
սուրբ զգեստները շինեցին , ի Տէրոջը Գ Գլ·Ը·4 ·
Մովսէսին պատուիրածին պէս :
2 Ե ՈՒ եփուդը շինեց ոսկիէ՝ կա- Դ Գլ·Ը·6 ·
պուտակէ ու ծիրանեգոյնէ և
կրկնակի կարմիրէ ու մանուած
3 բարակ քթանէ : Եւ ոսկին բարակ
թիթեղներ ընելու ծեծեցին ,
և թելեր կտրեցին , որ կապուտա-
կին՝ ծիրանեգոյնին և կրկնակի
կարմիրին ու բարակ քթանին հետ
4 վարպետութեամբ գործեն : Ուս-
կուղ վակասներ շինեցին անոր՝
այնպէս եփուդին , որ երկու ծայրէն
5 կը կոճկուէր : Եւ եփուդին վրայ
եղած ժապաւէնը նոյն Ն Ե Ր Ք Ե Ն էր՝
անոր գործքին համեմատ , ոսկիէ՝
կապուտակէ ու ծիրանեգոյնէ և
կրկնակի կարմիրէ ու մանուած
բարակ քթանէ էր , Տէրոջը Մով-
սէսին պատուիրածին պէս :
6 Եւ ոսկի խորշերու մէջ եղնգնա- Ե Գլ·Ը·9 ·
քարերը դամկցին , ՚՚՚ անոնց վրայ
Իսրայէլի որդւոցը անուանները կնիք
փորագրելու պէս փորագրեցին :
7 Եւ զանոնք եփուդին ուսերուն
վրայ դրաւ , որ Ը յիշատակի քարեր
ըլլան Իսրայէլի որդւոցը , Տէրոջը Ը Գլ·Ը·12·
Մովսէսին պատուիրածին պէս :
8 Եւ լանջապանակը ճարտարու- Է Գլ · Ը ·
թեամբ եփուդին գործին պէս ու- 15 ·
կիէ՝ կապուտակէ ու ծիրանեգոյնէ

Ն·Ք·ՂՒ· 1491

և կրկնակի կարմիրէ ու մանուած
9 բարակ քթանէ շինէց . քառա-
կուսի ու երկուքի ծալուող շինե-
ցին լանջապանակը . մէկ թիզ եր-
կայնութեամբ ու մէկ թիզ լայ-
նութեամբ՝ երկուքի ծալուող էր .
ԵԼ·ԻԸ·17· ՃՃ· 10 ԵՒ անոր վրան չորս կարգ քարեր
դամեցին . ԱՒ կարգը՝ սարդիոն ,
տոպազիոն ու զմրուխտ՝ առաջին
11 կարգն էր . Եւ երկրորդ կարգը
կարկեհան , շափիւղայ ու անդա-
12 մանդ էր . Եւ երրորդ կարգն էր
13 դաճգաճ , ակատ ու մեղեսիկ . Եւ
չորրորդ կարգն էր ոսկեբար , և-
ղընդնաբար ու յասպիս . ասոնք
ոսկի խորշերու մէջ դամուած էին :
14 Եւ քարերը՝ Իսրայէլի որդւոցը ա-
նուններուն համեմատ՝ անունց ա-
նուններուն պէս տասներկու-
էին . ամէն մէկուն անունը՝ տա-
սներկու ցեղերուն համեմատ՝ կնիք
փորագրողի գործով փորագրուած
15 էր : Եւ լանջապանակին վրայ զուտ
ոսկիէ ոլորուած հիւսուած շղթա-
16 ներ շինեցին : Եւ երկու ոսկի խորշ
ու երկու ոսկի օղակ շինեցին . և եր-
կու օղակները լանջապանակին եր-
17 կու ծայրերը դրին : Եւ լանջապա-
նակին ծայրերը եղած երկու օղակ-
ներուն անցուցին երկու ոսկիէ հիւ-
18 սուած շղթաները : Եւ երկու հիւ-
սուած շղթաներուն վրան երկու
ծայրերը երկու խորշերուն անցու-
ցին . ու ասոնք եփուտին ուղղուն
19 վրայ՝ անոր առջևի կողմը դրին : Եւ
ՈՒՐԻ երկու ոսկի օղակներ ալ շի-
նեցին , և ՔԱՆԱՀ լանջապանակին
ներսի կողմին՝ եփուտին կցուած
20 եզերքին երկու ծայրերը դրին : Եւ
ՈՒՐԻ երկու ոսկի օղակներ շինե-
ցին , ու զանոնք եփուտին երկու
ուղղուն վարէն՝ անոր առջևի
կողմի կցուածքին մօտ՝ եփուտին
21 ժապաւէնին վրայէն անցուցին : Եւ
լանջապանակը իր օղակներէն՝ կա-
պուտակ ՅԱՒԱԾ լարով եփուտին
օղակներուն կապեցին , որ եփու-
տին ժապաւէնին վրայ ըլլայ , ու
լանջապանակը եփուտին վրայէն
չզատուի , Ցերոջը Մովսէսին պա-
տուիրածին պէս :
ԲՂԻ·ԻԸ·31· 22 ԲԵւ եփուտին պատմուճանը ոս-
կեայնակի գործով բոլորովին կա-
23 պուտակէ շինեց : Եւ պատմուճա-
նին մէջտեղը զրահի ճեղքուածքին
պէս ճեղքուածք մը կար . ԱՒ ճեղ-
քուածքին բոլորտիքը հիւսուածք և-
24 զերք ունէր՝ որ չպատռի : Եւ
պատմուճանին թղանցքներուն վը-
րայ՝ կապուտակ ու ծիրանեգոյ-
նէ և կրկնակի կարմիրէ ԱՒ մա-
նուած թաթախ ՓՆՃԻ նուռեր շինե-
ԾԳՂ·ԻԸ·33· 25 ցին : Եւ զուտ ոսկիէ զանգակ-

ներ շինեցին , ու զանգակները նու-
ռերուն մէջտեղը՝ պատմուճանին
քղանցքներուն վրայ շուրջանակի
26 նուռերուն մէջը դրին : Պատմուճա-
նին քղանցքներուն վրայ շուրջա-
նակի զանգակ մը ու նուռ մը՝ զան-
գակ մը ու նուռ մը կէր , պաշտօնին
համար , Ցերոջը Մովսէսին պա-
տուիրածին պէս :
ԲՂԻ·ԻԸ·39· ԼԳ·ԻԸ· 40· 27 ԼԵւ Ահարոնին ու անոր որդւոցը
համար բարակ քթանէ ուռայ-
նանկի գործ շապիկներ շինեցին :
ԼԳ·ԻԸ·4· 89· ԵԶԿ· ԽԱ·18· 28 ԼԵւ խոյրը բարակ քթանէ՝ ու
հանդէսի ապարօշները բարակ քը-
թանէ՝ ու Ի կտաւեղէն անդրավար-
տիքները մանուած բարակ քթանէ ,
ԲԳԼ·ԻԸ· 42· 29 ԲԵւ գօտին մանուած բարակ քը-
թանէ՝ կապուտակէ՝ ծիրանեգոյնէ
ԲԳԼ·ԻԸ· 89· և կրկնակի կարմիրէ՝ նկարագործ
չինեցին , Ցերոջը Մովսէսին պա-
տուիրածին պէս :
ԼԳԼ·ԻԸ·86· 87· 30 ԼԵւ սուրբ պսակին թիթեղը զուտ
ոսկիէ շինեցին , ու անոր վրան
կնիք փորագրելու պէս՝ ՍՐԲՈՒ-
31 ԹԻՒՆ ՑԵՒՈՒՆ գրեցին . Եւ անոր
կապուտակ ժապաւէն մը անցու-
ցին , որ վերէն խոյրին վրայ դրուի ,
Ցերոջը Մովսէսին պատուիրածին
պէս :
32 ՈՒսոի խորանին՝ ՅԱՅՏՆ ժողով-
քի վրանին բոլոր գործը լմընցաւ .
և Իսրայէլի որդիքը ՀՑերոջը Մով-
սէսին բոլոր պատուիրածին պէս
33 ըրին . անանկ ըրին : Եւ խորանը
Մովսէսին բերին , վրանը ու անոր
բոլոր գործիքները՝ անոր ճարմանդ-
ները՝ անոր տախտակները՝ անոր
նիգերը՝ և անոր սիւները ու խա-
34 րիսխները , Եւ կարմիր ներկուած
խոյի մորթերէն ծածկոցը՝ ու թէ-
ՀԱՇ մորթերէն ԵՂՅ ծածկոցը՝ և
35 ծածկող վարագոյրը , Վկայու-
թեան տապանակը ու անոր ձողերը՝
36 և քաւութիւնը , Սեղանը ԱՒ անոր
բոլոր անօթները՝ և առաջաւորու-
37 թեան հացը , Զուտ ԱՒԻԿ աշտա-
նակը իր ճրագներովը՝ ՅԱՅՏՆ կար-
գաւ դրուած ճրագներովը՝ ու իր
բոլոր գործիքներովը՝ և լոյսին եղը ,
38 Եւ ոսկի սեղանը՝ ու օծման եղը՝ և
անուշահոտ խունկը՝ ու խորանին
39 դրանը վարագոյրը , Պղնձէ սեղա-
նը ու անոր պղնձէ կանկառը՝ ա-
նոր ձողերը և անոր բոլոր գործիք-
ները՝ աւազանը ու անոր խարիսխը ,
40 Սրահին վարագուրները՝ անոր սիւ-
ները ու խարիսխները՝ և սրահին
դրանը վարագոյրը՝ անոր չուան-
ները ու ցիցերը՝ և խորանին ՅԱՅՏՆ
ժողովքի վրանին պաշտօնին համար
41 Եղած բոլոր կարասիքը , Սրբարանին
մէջ պաշտելու համար՝ պաշտօնին
հանդերձները , ու Ահարոն քահա-

Ն·Ք·ՂՒ· 1491

Ն · Ք · ՂԲ · 1491

Նային առաջը զգեստները , ու ա-նոր որդւոցը զգեստները , որ քա-
42 հանայութիւն ընեն : Ան ամենուն պէս՝ որ Ցերը Մովսէսին պատուի-րեց , անանկ Իսրայէլի որ-դիքը ամէն գործը :
43 Եւ Մովսէս բոլոր շինուածքին նայեցաւ , և ահա Ցերոջը պատուի-րածին պէս բրին ան . անանկ բրին : և Մովսէս Ղօրնեց զանոնք :

Գ Լ · Խ

1 Աստուած կը պատուիրէ Մովսէսին՝ որ խորանը կանգնէ , 9 և օծէ , 13 ու Ահարոնը և անոր որդիքը քահանայ օրհնէ : 16 Մովսէս ամ պատուիրանքները կը կատարէ : 34 Խորանը ծածկող ամպը :

1 Ու Ցերը խօսեցաւ Մովսէսին՝
2 ըսելով , Առաջին ամսուն առաջին օրը կանգնես Է խորանը՝
3 այսինքն ժողովքի վրանը : Եւ դանոր մէջը դնես վկայութեան տապա-նակը , ու վարագուրովը ծածկես
4 տապանակը : Եւ սեղանը ներս բերես , ու Է անոր վրայ շա-րուելու հացերը շարես . Ես աշտա-նակը ներս բերես , ու անոր ճրագ-
5 ները վառես : Է Եւ վկայութեան տապանակին առջևը դնես խունկին ոսկի սեղանը , ու խորա-նին դրանը վարագոյրը դնես :
6 Եւ խորանին՝ այսինքն ժողովքի վրանին դրանը առջևը դրես ողջակէզի
7 սեղանը դնես : Եւ ըժողովքի վրա-նին ու սեղանին մէջտեղը դնես աւազանը , ու անոր մէջը ջուր
8 դնես : Եւ շուրջանակի սրահը կանգնես , ու սրահին դրանը վա-
9 րագոյրը դնես : Եւ օծման եղը առնես , ու խորանը և անոր մէջը եղած ամէն բաները Է օծես . և անիկայ ու անոր ամէն անօթները
10 սրբես , որ սուրբ ըլլայ : Եւ ողջակէզի սեղանը ու անոր բոլոր գործիքները օծես , ու սեղանը սրբես . և Է սեղանը *ամենասուրբ
11 պիտի ըլլայ : Եւ աւազանը ու անոր խարիսխը օծես , ու սրբես
12 անիկայ : Է Եւ Ահարոնը ու անոր որդիքը ժողովքի խորանին դրանը մօտեցնես , ու զանոնք ջրով
13 լուսս : Եւ Ահարոնին հագցը-նես սուրբ զգեստները , Նու օծես անիկայ , և սրբես անիկայ , որ
14 ինծի քահանայութիւն ընէ : Եւ անոր որդիքն ալ մօտեցնես , ու
15 անոնց շապիկներ հագցնես : Եւ անոնց հայրը օծածիի պէս օծես զանոնք , որ ինծի քահանայու-թիւն ընեն . և անոնց օծումը իրենց ազգերուն մէջ Է յաւիտենա-կան քահանայութեան համար պի-տի ըլլայ :

Ա · ԳԼ · ԺԲ · 2 ; Ժգ · 4 :
Բ ՀԹր 17 · ԳԼ · Իզ · 1, 30 :
Գ ՀԹր 21 ; ԳԼ · Իզ · 33 ; Թուա · դ · 5 :
Դ ՀԹր 22 · ԳԼ · Իզ · 35 :
Ե ՀԹր 23 ; ԳԼ · Իե · 30 ; Ղև · Իգ · 5, 6 ;
Ղ ՀԹր 24, 25 ; Ե ՀԹր 26 :
Է ՀԹր 30 ; ԳԼ · Լ · 18 :
Ը ԳԼ · Լ · 26 :
Թ ԳԼ · ԻԹ · 36, 37 ։ * Եբր · սբր-բութիւն սրբու-թեանց Ի Ղև · ը · 1—18 :
Ժ ԳԼ · Իբ · 41 :
Ի Թուա · Իե · 13 :

16 Եւ Մովսէս Ցերոջը իրեն բոլոր պատուիրածին պէս բրաւ . անանկ
17 քրաւ : Եւ եղաւ որ երկրորդ տա-րին՝ առաջին ամսուն առաջին օրը
18 Ի խորանը կանգնուեցաւ : Եւ Մով-սէս կանգնեց խորանը , ու անոր խարիսխները դրաւ , և անոր տախ-տակները կանգնեց , ու անոր նի-գերը անցուց , ու սիւները կանգ-
19 նեց : Եւ խորանին վրայ տարաձեց վրանը , ու վերէն վրանին ծածկոցը անոր վրայ դրաւ՝ ինչպէս որ Ցերը Մովսէսին պատուիրեր
20 էր : Եւ Իվկայութիւնը առաւ ու տապանակին մէջը դրաւ . և ձողերը տապանակին վրայ անցուց , ու վե-րէն տապանակին վրայ քաւութիւ-
21 նը դրաւ : Եւ տապանակը խո-րանին մէջը բերաւ , ու Հ ծածկող վարագոյրը դրաւ , և վկայութեան տապանակը ծածկեց , ինչպէս որ Ցերը Մովսէսին պատուիրեր էր :
22 Ն Եւ ժողովքի վրանին մէջ՝ խորա-նին հիւսուածային կողմը վարագու-րին դուրսի դին դրաւ սեղանը .
23 Ղ Եւ անոր վրայ շարուելու հացերը շարեց Ցերոջը առջևը , ինչպէս որ Ցերը Մովսէսին պատուիրեր էր :
24 Մ Եւ ժողովքի վրանին մէջ՝ սեղանին դիմացը խորանին հարաւային կող-
25 մը դրաւ աշտանակը : Եւ Ցերոջը առջևը Ճ ճրագները վառեց , ինչպէս որ Ցերը Մովսէսին պատուիրեր էր :
26 Յ Եւ ժողովքի վրանին մէջ՝ վարա-գուրին առջևը դրաւ ոսկի սեղանը .
27 Ն Եւ անոր վրայ անուշահոտ խունկ ծխեց , ինչպէս որ Ցերը Մովսէսին
28 պատուիրեր էր : Շ Եւ խորանին
29 դրանը վարագոյրը դրաւ : Եւ խորանին՝ այսինքն ժողովքի վրանին դրանը քով ողջակէզին սեղանը դը-րաւ . ու Ո անոր վրայ ողջակէզը ու հացի ընծան մատուց , ինչպէս որ Ցերը Մովսէսին պատուիրեր էր :
30 Ո Եւ ժողովքի վրանին ու սեղանին մէջտեղը դրաւ աւազանը , և անոր մէջը Ղ լուացուելու համար ջուր դը-
31 րաւ : Եւ Մովսէս ու Ահարոն և անոր որդիքը իրենց ձեռքերը ու
32 ոտքերը անկէ կը լուային . Ճո-ղովքի վրանը մտած ատենին, և սեղանին մօտենալու ատենին կը լուացուէին , Ի ինչպէս որ Ցերը
33 Մովսէսին պատուիրեր էր : Ո Եւ խորանին ու սեղանին բոլորտիքը սրահը կանգնեց , և սրահին դրանը վարագոյրը դրաւ : Ա Յսպէս Մով-սէս բոլոր գործը լմընցուց :
34 " Եւ ամպ մը ծածկեց ժողովքի վրանը , և Ցերոջը փառքը լեցուց
35 խորանը : Եւ Մովսէս Չէր կրնար մտնել ժողովքի վրանը , ինչու-որ ամպը անոր վրայ կը կենար , ու Ցե-

Ն · Ք · ՂԲ · 1491
1490
Ե ՀԹր 1 ; Թուա · է · 1 :
Զ ՀԹր 8 ; ԳԼ · Իե · 9 · 16 ; Գա · ԻԲ · 48 · Ղև · Ժգ · 2 ; Թուա · Թ · 15 ; Գ Թագ · ը · 10 · 11 ; Բ Մն · է · 18 ; է · 2 ; Իա · գ · 4 ; Ընգ · բ · 7, 9 ; Ցաբ · Ժե · 8 ;
Է Ղև · Ժգ · 2 ; գԹագ · ը · 11 ; բ Մն · է · 14 :

ՆՈՒՄ. ԳԼ. 1490

ՊԱՏՄ. ԹՈՒ. 17։ Ժ։ 11։ ՆԵՀԵՄ. Թ. 19։ ՐԱՏՈՒ. Ի. 19—22։

ղողոջը փառքը լեցուցեր էր խորանը։
36 Եւ Իսրայէլի որդիքը իրենց բոլոր ճամբորդութեանցը մէջ՝ երբոր ամպը խորանին վրայէն վերնար, ան
37 ատիկա կը չուէին. Եւ թէ որ ամպը չվերնար, մինչեւ անոր վերնալու
38 օրը չէին չուեր։ Քանզի ցորեկը Տէրոջը ամպը խորանին վրայ էր, և գիշերը անոր վրայ կրակ կար, Իսրայէլի բոլոր ժողովուրդին առջեւը՝ իրենց ամէն ճամբորդութեանցը մէջ։

ՆՈՒՄ. ԳԼ. 1490

ՅԳԼ. ԺԳ. 21։ ԹՈՒ. Ի. 15։

ԳԻՐՔ ԼԵՒԻՏԱՑԻՈՑ

ՆՈՒՄ. ԳԼ. 1490

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Արձանագրութիւն, 10 հօտերէն, 14 կամ Թռչուններէն ողջակէզ մատուցանելու կանոնները։

ՍԵՒ. ԺԲ. 3։ Բ ՆԵ. Խ. 34, 35։ ԹՈՒ. ԺԲ. 4, 5։ Ի ԳԼ. ԻԲ. 18, 19։

1 Կանչեց Տէրը Մովսէսը, ու Ժողովքի խորանէն խօսեցաւ
2 անոր՝ ըսելով, Խօսէ Իսրայէլի որդւոցը, ու ըսէ անոնց, Երբ որ ձեզմէ մէկը անասուններէն ընծայ մատուցանելու ըլլայ Տէրոջը, ձեր ընծան արջառներէն կամ հօտերէն պիտի մատուցանէք։

ԾԵ. Ի. 5։ ԳԼ. Գ. 1։ ԻԲ. 20, 21։ Բ ՕՐ. ԺԸ. 21։ ՄԱՂ. Ա. 14։ ԵԶԵ. Ե. 27։ ԻԲԲ. Թ. 14։ Ա ՊԵՏ. Ա. 19։

3 Եթէ որ անոր ընծան արջառներէն ողջակէզ է, արու Ե անարատ պիտի մատուցանէ. ու ժողովքի խորանին դրանը քով պիտի մատուցանէ զան՝ Տէրոջը առջեւը ընդունելի ըլլալու համար։
4 Ու ձեռքը պիտի ողջակէզին գլխուն վրայ պիտի դնէ, ու ան իրեն հաշտութիւն ըլլալու համար ընդունելի պիտի ըլլայ։
5 Եւ եզնուարակը պիտի մորթէ Տէրոջը առջեւը. ու Ահարոնին որդիքը Քահանաները արիւնը պիտի մատերցնեն, և ժողովքի խորանին դրանը քով եղած սեղանին վրայ շուրջանակի ՚ պիտի սրսկեն արիւնը։
6 Ու՝ Եւ ողջակէզին մորթը պիտի հանէ, ու կտոր կտոր պիտի քնէ
7 ողջակէզը։ Եւ Ահարոն քահանային որդիքը սեղանին վրայ կրակ պիտի դնեն, ու կրակին վրայ
8 փայտեր շարեն. Եւ Ահարոնին որդիքը քահանաները սեղանը եղած կրակին վրայի փայտերուն վրայ պիտի շարեն կտորները՝ գլուխը ու
9 ճարպը. Բայց անոր փորոտիքը ու ոտքերը ջրով պիտի լուայ, և քահանան պիտի այրէ ամէնը սեղանին վրայ՝ ողջակէզ ու Տէրոջը Հանուշահոտ պատարագ ըլլալու համար։
10 Եւ Եթէ որ անոր ողջակէզի ընծան հօտերէն՝ ոչխարներէն կամ այծերէն է, արու Ե անարատ պիտի
11 մատուցանէ ՚ Եւ պիտի մորթէ անիկայ Տէրոջը առջեւը սեղանին հիւսիսային կողմը. ու Ահարոնին որդիքը քահանաները սեղանին

ՍԵՒ. ԺԲ. 3։ Բ ՆԵ. Խ. 34, 35։ ԹՈՒ. ԺԲ. 4, 5։ Ի ԳԼ. ԻԲ. 18, 19։

վրայ շուրջանակի պիտի սրսկեն
12 անոր արիւնը։ Եւ կտոր կտոր պիտի ընէ ան՝ գլխովը ու ճարպովը. և քահանան սեղանը եղած կրակին վրայի փայտերուն վրայ պիտի շարէ
13 անոնք։ Եւ փորոտիքը ու ոտքերը ջրով պիտի լուայ. ու քահանան ամէնը պիտի բերէ ու սեղանին վրայ այրէ. ասիկայ ողջակէզ ՝՝ ան՝ նուշահոտ պատարագ մըն է Տէրոջը։
14 Եւ Եթէ որ ողջակէզի համար Տէրոջը մատուցանելիք ընծան թռչուններէն է, ան ատենը անիկայ իր ընծան հատարակներէն կամ աղաւնիի ձագերէն պիտի մատուցանէ
15 զանիկ։ Եւ քահանան սեղանին մօտ բերէ ան՝ ու անոր գլուխը փրցնէ, և սեղանին վրայ պիտի այրէ, ու անոր արիւնը սեղանին
16 դէմ քովը քամուի։ Եւ անոր կրտնատքը ու աղբը պիտի զատէ, և հսեղանին արեւելեան կողմը եղած
17 մոխրանոցը նետէ։ Եւ զանիկայ թեւերէն պիտի պատռէ Յատանց զատելու. ու քահանան պիտի այրէ զանիկայ սեղանին վրայ՝ կրակին վրայի փայտերուն վրայ. Ողջակէզ ՝՝ անուշահոտ պատարագ մըն է Տէրոջը։

ՍԱՂ. Ա. 14։ ԵՒ. Ե. 7։ ԺԲ. 8։ ՂԵՒ. Ե. 24։

Ա ԳԼ. Ե. 10։

ՅՕՆ. ԺԵ. 10։

ԵՀՐ. 9, 13։

ԳԼ. Բ

1 Հացի ընծան բարակ ալիւրէ եղով ու խունկով պիտի մատուցուէր։ 4 Թոնիքի մէջ, 5 տապակի մէջ, 7 սանի մէջ եփուած ընծաներու կերպը։ 18 Ինչու հացի ընծայ մը առանց աղի պիտի չըլլար։ 14 Երախայրի պատուղներուն մատուցուիլը։

1 Ու երբոր մէկը Հացի ընծայ մատուցանելու ըլլայ Տէրոջը, անոր ընծան բարակ ալիւրէ պիտի ըլլայ. ու անոր վրան եղ պիտի
2 թափէ, և կնդրուկ դնէ վրան. Եւ Ահարոնին որդւոցը քահանաներուն պիտի բերէ ան. ու փոխանակ անկէ իր ձեռքը լեցուն անոր բարակ ալիւրէն ու եղէն պիտի առնէ բոլոր կնդրուկին հետ մէկ

ՈՒՄ. ԳԼ. 14։ Բ ՂԵՒ. ԺԷ. 11։ ԹՈՒ. ԺԸ. 4։

տեղ , և քահանան էյիշատակի համար սեղանին վրայ այրէ՝ Ցերոջը անուշահոտ պատարագ ըլլալո-
3 հմար . Եւ է հացի ընծայէն մնացածը Ահարոնին ու անոր որդւոցը պիտի ըլլայ . Ս ՚ի՛ւոյ ամենասուրբ պատարագ մըն է Ցերոջը ։
4 Եւ Թէ որ թոնիրի մէջ եփած հացի ընծայ մատուցանելու ըլլաս , բարակ ալիւրէ եղով շաղուած անխմոր չօթեր՝ կամ է եղով օծուած անխմոր լաւաշներ պիտի ըլլայ ։
5 Եւ Թէ որ քու ընծադ տապակի վրայ եփուած հացի ընծայ է , բարակ ալիւրէ եղով շաղուած անխմոր պիտի ըլլայ ։ Կտոր կտոր պիտի կտրատես ան , ու վրան եղ Թափես . ասիկա՛ հացի ընծայ է ։
7 Եւ Թէ որ քու ընծադ սանի մէջ եփուած հացի ընծայ է , բարակ
8 ալիւրէ եղով պիտի շինուի ։ Եւ ասոնցմէ շինուած հացի ընծան Ցերոջը պիտի բերես , ու քահանային ներկայացընես , և ինքը սեղանին
9 մօտեցընէ ան . Եւ քահանան ընծային Ղանոր յիշատակը պիտի առնէ , ու սեղանին վրայ այրէ՝ Ցերոջը է անուշահոտ պատարագ
10 ըլլալո ։ Եւ էընծային մնացածը Ահարոնին ու անոր որդւոցը պիտի ըլլայ . Ս ՚ի՛ւոյ ամենասուրբ պատարագ մըն է Ցերոջը ։
11 Հացի ընծան որ դուք Ցերոջը պիտի մատուցանէք՝ բնաւ է խմոր բերալ պիտի չշինուի . ինչու որ պատարագի համար ամենևին խմոր կամ մեղր պիտի չայրէք Ցերոջը ։
12 Ընտնք իբրև երախայրի պատրաստ ընծայ մատուցանէք Ցերոջը . բայց սեղանին վրայ պիտի չայրուին ա-
13 նուշահոտութեան համար ։ Եւ քու ամէն հացի ընծայիդ է աղ պիտի դնես , ու քու հացի ընծայէդ չկրնաս Աստուծոյդ ուխտին աղը պակաս չընես . էքու ամէն ընծայովդ աղ ս մատուցանես ։
14 Եւ Թէ որ առջի պտուղներուն ընծան մատուցանելու ըլլաս Ցերոջը , Նառջի պտուղներուն ընծային համար՝ կրակով բոհրած Թարմ հասկերէն ծեծուած ցորեն մա-
15 տուցանես . Եւ հանդ վրան եղ պիտի Թափես , ու կնդրուկ դնես
16 վրան . ասիկայ հացի ընծայ է ։ Եւ քահանան անոր ծեծուած ցորենէն ու անոր եղէն՝ անոր բոլոր կնդրուկովը Նանոր յիշատակը պիտի այրէ՝ Ցերոջը պատարագ ԸԱՏՐՈ համար ։

ՅՅ ՀՅՔ 2 ։

ԳԼ . Գ

1 Ընդհանրէն 6 կամ հօտերէն , 7 Թէ՝ գառն
18 . և Թէ այծ պիտի մատուցուէր խաղաղութեան զոհի համար ։

1 Եւ Թէ որ անոր ընծան խաղաղութեան զոհ է , երբոր արջառներէն կը մատուցանէ , Թէ արու ըլլայ և Թէ էգ , Ցերոջը առջևը է անարատ պիտի մատուցանէ ան ։
2 Եւ է իր ձեռքը իր ընծայած անասունին գլխուն վրայ պիտի դնէ , ու ժողովքի խորանին դուռը մորթէ ան . և Ահարոնին որդիքը քահանաները սեղանին վրայ շուրջա-
3 նակի պիտի սրսկեն արիւնը ։ Եւ խաղաղութեան զոհէն պատարագ պիտի մատուցանէ Ցերոջը , այսինքն փորոտիքը ծածկող ճարպը ու փորոտիքին վրայ եղած բոլոր ճար-
4 պը , Եւ երկու երիկամունքը ու կուշտին վրայ եղած անոնց վրայի ճարպը և լեարդին Թաղանթը երիկամունքներով մէկտեղ պիտի
5 փրցընէ . Եւ Ահարոնին որդիքը սեղանը եղած կրակին վրայի փայտերուն վրայ ողջակէզին հետ է պիտի այրեն ասոնք , Ցերոջը անուշահոտ պատարագ ըլլալո համար ։
6 Եւ Թէ որ խաղաղութեան զոհի համար Ցերոջը մատուցանէ ընծան հօտերէն է , Թէ արու ըլլայ և Թէ էգ՝ Նանարատ պիտի մատու-
7 ցանէ ան ։ Եթէ որ անիկայ իր ընծային համար գառն մատուցանէ ,
8 Ցերոջը առջևը պիտի բերէ ան , Եւ ձեռքը իր ընծային գլխուն վրայ պիտի դնէ , ու ժողովքի խորանին առջևը մորթէ ան . և Ահարոնին որդիքը սեղանին վրայ շուրջանակի
9 պիտի սրսկեն անոր արիւնը ։ Եւ խաղաղութեան զոհէն պատարագ պիտի մատուցանէ Ցերոջը , այսինքն անոր ճարպը ու բոլոր դմակը *տակէն փրցընելով , և փորոտիքը ծածկող ճարպը ու փորոտիքին վրայ
10 եղած բոլոր ճարպը , Եւ երկու երիկամունքը ու կուշտին վրայ եղած անոնց վրայի ճարպը և լեարդին Թաղանթը երիկամունքներով մէկ-
11 տեղ պիտի փրցընէ ։ Եւ քահանան սեղանին վրայ պիտի այրէ Ցերոջը †պատարագ ըլլալո համար ։
12 Եւ Թէ որ անոր ընծան այծ է , էՑերոջը առջևը պիտի բերէ ան ,
13 Եւ իր ձեռքը անոր գլխուն վրայ պիտի դնէ , ու ժողովքի խորանին առջևը մորթէ ան . և Ահարոնին որդիքը սեղանին վրայ շուրջանակի
14 պիտի սրսկեն անոր արիւնը ։ Եւ անիկայ իր ընծային պատարագ պիտի մատուցանէ Ցերոջը , այսինքն փորոտիքը ծածկող ճարպը ու փորոտիքին վրայ եղած բոլոր ճար-
15 պը , Եւ երկու երիկամունքը ու կուշտին վրայ եղած անոնց վրայի ճարպը և լեարդին Թաղանթը երի-

Ն . ք . ՉԲ . 1490
Բ Հմբ 9 : Գլ . ե . 12 : Չ . 15 : Ել . կզ . 3 : Գոր . ժ . 4 :
Է Գլ . է . 9 :
ժ . 12 : 18 :
Ը Եզ . ԽԹ . 37 : Թուա . ժգ . 9 :
Ի Եզ . ԽԹ . 2 :

Ձ Հմբ 2 :
Ի Եզ . ԽԹ . 18 :
Ը Հմբ 8 :

Ի Գլ . Չ . 17 : Տես Ա՝ա . ժզ . 12 : Ա՝ա . բ . 15 : Ղուա . մբ . 1 : ա Կոր . է . 8 : Գաղ . ե . 9 :
Ժ Եզ . Խբ . 29 :
Գլ . Իգ . 10 : 11 :
Ի Ա՝ար . Թ . 49 : Կող . դ . 6 :
Լ Թուա . ժը . 19 :
Ի Եզեկ . Խգ . 24 :

Ժ Գլ . Իգ . 10 : 14 :
Է Դ՚Թագ . դ . 42 :
Հ Հմբ 1 :

Յ Հմբ 2 :

Ն . ք . ՉԲ . 1490
՚՚ Գլ . է . 11 : 29 : Իբ . 21 :
Բ Գլ . ա . 8 :
Է Գլ . ա . 4 : 5 : Եզ . ԽԲ . 10 :

Ը Եզ . ԽԹ . 18 : 22 : Գլ . ը . 8 : 9 :

Ի Գլ . Չ . 12 : Եզ . ԽԹ . 18 :

Չ Հմբ 1 : Ճ :

* Եբր . ողնայարէն

Ի Ցես Գլ . ի՛ա . 6 : Ը : 17 : 21 : 22 : Իբ . 25 : Եզեկ . խդ . 7 : Ա՝ար . ա . 7 : 12 :
† Եբր . պատարագի հաց
Չ Հմբ 1 : Ճ :

Ն · ք · ՂԲ · 1490

կամունքներով մկտեղ պիտի փըր-
16 ցընէ · Եւ քահանան սեղանին վրայ պիտի այրէ անոնք , անուշահոտ պատարագ ընծա՝ Տ֊ի Ամէն
17 Ճարպը Տէրոջն է : Ձեր ազգերուն մէջ ձեր բոլոր բնակարաններուն մէջ ՝ յաւիտենական կանոն ըլլայ , որ ոչ իճարպ ուտէք՝ ոչ ալ նա-
րիւն ։

ԳԼ · Դ

1 Քահանային , 13 ժողովքին , 22 իշխանի մը , 27 և հասարակ մարդու մը անգիտու-
թեամբ ըրած մեղքին պատարագը ։

1 Ու Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսե-
2 լով , Խօսէ Իսրայէլի որդւոցը ու ըսէ , Թէ որ անձ մը սխալմամբ մեղանչէ , ու Տէրոջը բոլոր արգի-
3 լած բաներուն մէկը ընէ , Թէ որ օծուած քահանան ժողովուրդը յանցաւոր ընելու մեղք մը գործելու ըլլայ , իր գործած մեղքին համար Տէրոջմէն անարատ զուարակ մը մեղքի պատարագ մատուցանէ
4 Տէրոջը · Եւ Ժողովքի խորանին դուռը՝ Տէրոջը առջեւը պիտի բերէ զուարակը , ու իր ձեռքը զուարակին գլխուն վրայ դնէ , և Տէրոջը
5 առջեւը մորթէ զուարակը ։ Եւ օծուած քահանան Զուարակին արիւնէն պիտի առնէ ու ժողովքի
6 խորանը բերէ ։ Եւ քահանան իր մատը արիւնը պիտի թաթխէ , ու Տէրոջը առջեւը՝ սրբարանին վարա-
գուրին առջեւը եօթը անգամ սրսկէ
7 արիւնէն ։ Եւ քահանան արիւնէն Ձպիտի դնէ Տէրոջը առջեւը անուշահոտ խունկի սեղանին եղ-
ջիւրներուն վրայ , որ ժողովքի խո-
րանին մէջն է . ու զուարակին Ճարպէ Բոլոր արիւնը ժողովքի խորանին դրանը քով եղած ողջակէզի սեղա-
8 նին յատակը թափէ ։ Եւ մեղքի պատարագ եղած զուարակին բո-
լոր Ճարպը՝ այսինքն փորոտիքը ծածկող Ճարպը ու փորոտիքին վրայ եղած բոլոր Ճարպը անկէ
9 պիտի վերցնէ ։ Եւ երկու երի-
կամուրքը ու կուշտին վրայ եղած անոնց վրայի Ճարպը և լեարդին վրայի թաղանթը երիկամունքնե-
10 րովը մկտեղ պիտի փրցնէ , Ինչ-
պէս քաղուեցաւ շնորհին արջառէն փրը-
ցուելուն պէս . և քահանան ող-
ջակէզի սեղանին վրայ պիտի այրէ
11 անոնք ։ Բ Եւ զուարակին մորթը ու անոր բոլոր միսը գլխովը ու ոտքերովը և անոր փորոտիքը ու
12 աղբը , Ամբողջ բոլոր զուարակը բանակէն դուրսի դին մաքուր տեղ մը՝ Մոխիր թափուած տեղը պի-
տի հանէ , և Փայտերու վրայ կրակով այրէ ան . Մոխիր թա-
փուած տեղը այրուի ։

13 Եւ Երէ որ Իսրայէլին բոլոր ժո-
ղովքը *Անգիտութեամբ սխալին՝ ու Տէրոջը բոլոր արգիլած բանե-
րէն մէկը ընելով յանցաւոր ըլլան ,
14 երբոր իմացուի ան րրած մեղքե-
րնին , ժողովքը մեղքի պատարագի համար արջառներէն զուարակ մը պիտի մատուցանէ . ու ժողովքի խորանին առջեւը բերէ անիկայ ։
15 Եւ ժողովքին ծերերը Բ իրենց ձեռ-
քերը զուարակին գլխուն վրայ պի-
տի դնեն Տէրոջը առջեւը . ու զուա-
րակը Տէրոջը առջեւը պիտի մոր-
16 թուի ։ Եւ օծուած քահանան զուարակին արիւնէն ժողովքի խո-
17 րանը պիտի բերէ ։ Եւ քահանան իր մատը արիւնը պիտի թաթխէ , ու Տէրոջը առջեւը՝ վարագուրին
18 առջեւն եօթը անգամ սրսկէ ։ Եւ արիւնէն Երէ Ձ ժողովքի խորանին մէջ Տէրոջը առջեւը եղած սեղանին եղջիւրներուն վրայ պիտի դնէ . ու Ճաշած բոլոր արիւնը՝ ժողովքի խորանին դրանը քով եղած ողջա-
կէզի սեղանին յատակը թափէ ։
19 Եւ անոր բոլոր Ճարպը պիտի վեր-
ցընէ անկէ , ու սեղանին վրայ այ-
20 րէ ։ Եւ Համեղքի պատարագ եղած զուարակին ինչպէս որ ըրաւ , աս զուարակին ալ անանկ պիտի ընէ . Ե ու քահանան անոնց համար քա-
ւութիւն ընէ , ու անոնց Թողու-
21 թիւն ըլլայ ։ Եւ բանակէն դուրս պիտի հանէ զուարակը , ու ինչ-
պէս որ առջի զուարակը այրեց , աս ալ անանկ պիտի այրէ . ժո-
ղովքին համար մեղքի պատարագ մըն է աս ։
22 Երբոր իշխան մը մեղք գործե-
լու ըլլայ , ու իր Ցեառնոջմէն արգիլած բաներէն մէկը Ձսխալ-
մամբ ընելով յանցաւոր ըլլայ ,
23 Թէ որ իր ըրած մեղքը իրեն ծա-
նուցուի , իրեն համար այծերէն արու անարատ նոխազ մը բերծայ
24 պիտի բերէ · Եւ Բ իր ձեռքը նոխազին գլխուն վրայ պիտի դնէ , ու զանիկայ Տէրոջը առջեւը ողջակէ-
զին մորթուելու տեղը մորթէ .
25 մեղքի պատարագ մըն է աս ։ Բ Եւ քահանան մեղքի պատարագին ա-
րիւնէն իր մատովը պիտի առնէ , ու ողջակէզի սեղանին եղջիւրնե-
րուն վրայ պիտի դնէ , և անոր Ճա-
շած արիւնը ողջակէզի սեղանին
26 յատակը թափէ ։ Եւ անոր բոլոր Ճարպը՝ խաղաղութեան զոհին Ձարպին պէս՝ սեղանին վրայ պի-
տի այրէ · Ե ու քահանան անոր մեղքին համար քաւութիւն ընէ , և Թողութիւն ըլլայ անոր ։
27 Եւ Թէ որ երկրին ժողովուրդէն մէկը սխալմամբ մեղանչէ՝ ու Ցե-

Ն · ք · ՂԲ · 1490

Ղ Թաւ · ժե · 24 : Ճես · է · 11 :

*Եբէ · սխալէն՝ ու ժողովքին ալ-
քէն գաղտուկ պա-
հուի բանը ,

Ե Գլ · ե · 2 ; 3 , 4 ; 17 :
Բ Գլ · ա · 4 :

Ձ Հմր 5 : Երր-
Թ · 12 , 13 ;
14 :

Հ Հմր 3 :

Յ Թաւ · ժե · 25 : Դան · Թ · 24 : Հբ-
ռով · ե · 11 :
Երբ · բ · 17 :
Ա · 10 , 11 ;
12 : ա · Ցօհ · ա · 7 : բ · 2 :

Ղ Հմր 2 , 18 :

Ճ Հմր 14 :

Մ Հմր 4 , ԼԸ :

Յ Հմր 30 :

Ն Գլ · է · 5 :
Ղ Հմր 20 :
Թաւ · ժե · 28 :
Ա Հմր 2 :
Թաւ · ժե · 27 :

Ն · ք · ՂԲ · 1490

Ա Գլ · է · 23 , 25 : ա Թաւ · ք · 15 : բ Մ · է · 7 :
Ա Գլ · է · 18 : է · 36 : Ա · 7 : Ա · 14 :
Ելմ · 16 : Գլ · է · 23 : բ Օր · ԼՐ · 14 : Ղեւմ · բ · 10 :
Ա Թ · 4 :
Գլ · է · 26 :
Ա · 10 , 14 :
Բ Օր · Ա · 16 : ա Թագ · Ա · 33 :
Եզեկ · խդ · 7 , 15 :

Ա Գլ · է · 15 , 17 : Թաւ · Ա · 22 , ԼԸ : ա Թագ · Ա · 27 : Սաղ · Ա · 12 :
Բ Գլ · ը · 12 :
Ե Գլ · Թ · 2 :
Բ Գլ · ա · 3 , 4 :

Ե Գլ · Ա · 14 : Թաւ · Ա · 4 :

Ղ Գլ · ը · 15 : Թ · 9 : Ա · 18 :

Է Գլ · է · 8 , 4 , 5 :

Ը Ել · ԼԹ · 14 : Թաւ · Ա · 5 :

Ա Գլ · է · 11 :
Ի Երբ · Ա · 11 :

ՆՈՐ ԿԱՐԳ 1490

ղեկ. 23։

պեկ. 4, 24։

ղեկ. գ. 3։
ԹՎ. գ. 14։

ԹԵՍ. ԽԹ. 18։ ԹՎ. ա. 9։

ՂԵԿ. 26։

գեկ. 28։

ՂԵԿ. 5։
ՂԵԿ. 26, 31։

ՆՈՐ ԿԱՐԳ 1490

ղեկ. 28։

ՂԵՒ. 19։ ԹՎ. ժ. 22։ ՅՈՎՍ. ԻԴ. 12։

ՅՈՎՍ. Ի. 23։

ԷԹՎ. ՃԷ. 21։ ԽՂ. 40։ ԹՈՒ. Ե. 7։ ԵՂԻՍ. Ժ. 11, 12։

ՊԹ. Ը. 21։ ԺԷ. 21։

ԺԹՎ. ա. 14։

ՂԵՒ. ԺԸ. 15։

ԼԹՎ. գ. 7։ 18, 30, 34։

ՅՈՎՍ. ԳԼ. ա. 14։

ԺԹՎ. գ. 26։

ՂԵՒ. բ. 15։

ՂԹ. Ա. 2։

ՅԹՎ. գ. 35։

ՂԹՎ. գ. 26։

ՀԹՎ. բ. 3։

ՍՂԹ. ԻԲ. 14։

րոջը արդիլած բաներէն մէկը ընե-
28 լով յանցաւոր ըլլայ, ե թէ որ իր
ըրած մեղքը իրեն ծանուցուի, իր
ըրած մեղքին համար իր ընծան այ-
ծերէն անարատ էգ այծ մը պիտի
29 բերէ։ Ե իր ձեռքը մեղքի պա-
տարագին գլխուն վրայ պիտի դնէ,
ու մեղքի պատարագ եղած անա-
30 սունը ողջակէզներուն մորթուած
տեղը մորթէ։ Եւ քահանան իր
մատովը անոր արիւնէն պիտի առ-
նէ, ու ողջակէզի սեղանին եղջիւր-
ներուն վրան դնէ, և ճաշած բոլոր
31 արիւնը սեղանին յատակը թափէ։
Եւ անոր բոլոր ճարպը խաղաղու-
թեան զոհին ճարպը փրցուելուն
պէս պիտի փրցնէ. ու քահանան
պիտի այրէ անիկայ սեղանին վրայ
անոյշ հոտի համար Տէրոջը առ-
32 ջևը. և քահանան անոր համար
քաւութիւն ընէ, ու անոր թողու-
թիւն պիտի ըլլայ։ Եւ թէ որ
մեղքի պատարագի համար գառն
33 մատուցանելու ըլլայ, անարատ
էգ մը պիտի բերէ. Եւ իր ձեռքը
մեղքի պատարագին գլխուն վրայ
պիտի դնէ, ու ողջակէզներուն մոր-
թուելու տեղը մեղքի պատարագի
34 համար մորթէ ան։ Եւ քահա-
նան իր մատովը մեղքի պատարա-
գին արիւնէն պիտի առնէ, ու ող-
ջակէզի սեղանին եղջիւրներուն վը-
րան դնէ. և ճաշած բոլոր արիւնը
35 սեղանին յատակը թափէ։ Եւ
խաղաղութեան զոհէն գառին
ճարպը փրցուելուն պէս՝ ասոր բո-
լոր ճարպը պիտի փրցնէ. ու
քահանան սեղանին վրայ պիտի
այրէ ան՝ Տէրոջ պատարագնե-
րուն հետ. և քահանան անոր
ըրած մեղքին համար քաւութիւն
ընէ, ու թողութիւն ըլլայ անոր։

ԳԼ. Ե

1 Փիացած բանին վկայութիւն չտուող մար-
դուն, 2 անմաքուր բանի մը դպչողին, 4 սխալ-
մամբ անիրաւ տեղը երդում ընողին մատու-
ցանելու յանցանքի պատարագը՝ 6 կամ՝ հա-
տերէն, 7 կամ թռչուններէն, 11 և կամ բարակ
ալիւրէ պիտի ըլլայ։ 14 Ալիւրը բաներու մէջ
յանցաւոր գտնուողին, 17 և անգիտութեամբ
մեղանչողին պատարագը։

1 Ե՛ւ թէ որ անձ մը մեղանչէ, ու
երդումի ձայնը լսելով՝ վկայ ըլ-
լայ, կամ բնիջ տեսած ըլլայ կամ
գիտցած, թէ որ չխմսքնէ, իր
2 յանցանքը պիտի կրէ։ Կամ
եանձ մը անմաքուր բանի մը կամ
անմաքուր գազանի մը դիին կամ
անմաքուր անասունի մը դիին կամ
անմաքուր սողունի մը դիին դպչե-
լու ըլլայ, թէպետև չգիտնալով,
անիկայ անմաքուր ու յանցաւոր
3 պիտի եղողէ։ Կամ երբ որ ան-
մաքրութեան դպչելու ըլ-
լայ չգիտնալով, ինքը ան գիտցած
եղած յանցաւոր պիտի ըլլայ։
4 Կամ անձ մը՝ չչարիք կամ երբիք
ընելու համար բերնովը անխորհուրդ
զրուցելով՝ երդում ընելու ըլլայ,
(ինչպես որ մարդիկ երդումով ան-
խորհուրդ կը զրուցեն,) թէ որ
չգիտնալով ըլլայ, ինքը ան գիտ-
ցած եղածը եսոնց մէկուն մէջ
5 յանցաւոր պիտի ըլլայ։ Եւ թէ
որ ան բաներէն մէկուն մէջ յան-
ցաւոր ըլլայ, անոր համար էիր մեղք
6 գործելը խոստովանի. Եւ իր ըրած
մեղքին համար իր յանցանքին պա-
տարագը Հատերէն էգ մը, ոչինչ էգ
գառնուկ մը կամ այծերէն էգ ուլ
մը մեղքի պատարագի համար պիտի
բերէ Տէրոջը. ու քահանան քաւու-
թիւն ընէ անոր իր մեղքին համար։
7 Եւ թէ որ ոչխար կամ այծ բերե-
լու կարող չըլլայ, իր ըրած յան-
ցանքին համար երկու տատրակ
կամ աղաւնիի երկու ձագեր պիտի
բերէ Տէրոջը. մէկը մեղքի պատա-
րագ, և մէկալը ողջակէզ ըլլա-
8 համար։ Եւ քահանային պիտի
բերէ զանոնք, ու անիկայ նախ պի-
տի մատուցանէ մէկը՝ որ մեղքի
պատարագ է, և անոր գլուխը իր
9 վիզէն չջատելով էիրցնէ. Եւ
մեղքի պատարագին արիւնէն սե-
ղանին դէմ քովը պիտի սրսկէ, ու
ևմնացած արիւնը սեղանին յատա-
կը պիտի քամուի. ասիկայ մեղքի
10 պատարագ է. Եւ մէկալը երբոտ
օրինի ողջակէզ պիտի ընէ. երու
քահանան անոր քաւութիւն ընէ
իր ըրած մեղքին համար, և անոր
թողութիւն ըլլայ։
11 Եւ թէ որ երկու տատրակ կամ
աղաւնիի երկու ձագեր բերելու կա-
րող չըլլայ, ան ատենը մեղք գոր-
ծողը իր ընծային համար արդուի մը
տասներորդ մասը բարակ ալիւր պի-
տի բերէ մեղքի պատարագի հա-
մար. ևոչ անոր վրայ եղ պիտի
դնէ՝ ոչ ալ վրան կնդրուկ դնէ.
ինչու որ մեղքի պատարագ է ան։
12 Եւ քահանային պիտի բերէ ան, ու
քահանան անկէ իր ձեռքը լեցուն
հանոր յիշատակին համար առնէ,
ու սեղանին վրայ այրէ Տէրոջը
պատարագներուն հետ. մեղքի
13 պատարագ է ան։ ԵՒքե քահանան
քաւութիւն պիտի ընէ անոր՝ ան
բաներուն մէկուն մէջ ըրած մեղքին
համար, ու անոր թողութիւն ըլ-
լայ. և ճաշածը հացի ընծայի պէս
քահանային պիտի ըլլայ։
14 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
15 սելով, երթէ որ անձ մը յանցանք
մը ընէ՝ ու սխալմամբ Տէրոջը սուրբ

Ն · ՔՐ · ՂԲ · 1490

բաներուն մէջ մեղք գործէ , իր յանցանքի պատասխանատուին համար ։ 2 Որբասանին սիկղին համեմատ՝ քա- ւութիւն պիտի ընէ Ցերծոջը առջևը. և ինչ բանի համար որ յանցանք գործած է , թողութիւն պիտի ըլլայ անոր ։

8 Եւ Ցերը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը- 9 սելով , Պատուիրէ Ահարոնին ու անոր որդւոցը և ըսէ , Ողջակէզին օրէնքը սա է . ողջակէզը ըլլոր գի- շերը մինչև առտու սեղանը եղած կրակին վրայ պիտի ըլլայ , ու սե- ղանին կրակը դէդ անոր մէջ վառած 10 պիտի մնայ ։ Եւ քահանան իր քթանէ պատմուճանը պիտի հագ- նի , ու էր քթանէ վարտիքը մար- մինին վրայէն հագնի , և կրակով այրուած ողջակէզին մոխիրը սեղա- նին վրայէն պիտի վերցնէ , ու թա- 11 ղնին քովը դնէ ։ Եւ Իր զգեստ- ները պիտի հանէ , և ուրիշ զգեստ- ներ հագնի . ու մոխիրը բանակէն դուրս Եմաքուր տեղ մը պիտի 12 հանէ ։ Եւ սեղանին վրայի կրակը անոր մէջ դէդ վառած պիտի ըլլայ , ոչ պիտի չմարի . և քահանան ա- մէն առտու անոր վրայ փայտեր այրէ , ու անոր վրան ողջակէզը շարէ , և անոր վրան Քխաղաղու- թեան զոհերուն ճարպը պիտի 13 այրէ ։ Կրակը սեղանին վրայ միշտ վառած պիտի ըլլայ , ոչ պի- տի չմարի ։

14 Եւ հայի ընծային օրէնքը սա է . Ահարոնին որդիքը պիտի մատու- ցանեն անիկայ Ցերոջը առջևը՝ 15 սեղանին առջևն ։ Եւ իր ձեռ- քը լեցուն անկէ ոչՆՀԻ հայի ընծա- յին բարակ ալիւրէն ու անոր եղէն՝ և հայի ընծային վրայ եղած բոլոր կնդրուկը պիտի վերցնէ , և անոր յիշատակը սեղանին վրայ անոյշ 16 հոտի համար այրէ Ցերոջը ։ Եւ նանկէ մնացածը Ահարոն ու անոր որդիքը պիտի ուտեն . Հանիմար հայեր չԸՆԵԼՈՎ սուրբ տեղը պիտի ուտուի ան . ժողովքի խորանին 17 սրահին մէջ ուտեն ան ։ Խմո- րով պիտի չեփուի . Իմ պատա- րագներէս ասոնց տուի ան՝ իրենց բաժին ըլլալու . Ասիկայ մեղքի ու յանցանքի պատարագներու պէս 18 ամենասուրբ է ։ ՀԱհարոնի արգւոց- ը բոլոր արուները պիտի ուտեն ան . Ցերոջը պատարագներէն՝ ձեր աղգերուն մէջ Հյաւիտենական կանոն ըլլայ սա . ոամէն անոնց դպչողը սուրբ ըլլայ ։

19 Եւ Ցերը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը- 20 սելով , ՀԱհարոնին ու անոր որդւոցը օծուելու օրը ՀՑերոջը մատու-

Ն · ՔՐ · ՂԲ · 1490

ցանելու անկէ՝ Ցերոջը առջևը ։

Ե Գ · 26 ։

ԳԼ · Զ

1 Գիտութեամբ գործուած մեղքի համար յան- ցանքի պատարագը ։ 8 Ողջակէզին ։ 14 ու հացի ընծային կանոնը ։ 19 Քահանայի օրհ- նութեան համար մատուցելու պատարագը ։ 24 Մեղքի պատարագին կանոնը ։

1 Եւ Ցերը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսե- 2 լով , Թէ որ անձ մը մեղանչէ , ու Ցերոջը դէմ ՚յանցանք մը ընէ , և իր դրացիին Ետուութիւն խօսի Հաւանդի մը համար՝ կամ իր ձեռ- քը յանձնուած բանի մը համար՝ և կամ յափշտակուած բանի մը հա- մար , կամ Ր իր դրացիին խարդա- 3 խութիւն ընելու ըլլայ , կամ Իկոր- ասած բան մը գտնէ , և ուրանա- լով Հսուտ տեղը երդնում ընէ , բոլոր աս բաներուն մէկուն մէջ՝ որ մարդ կրնայ ընել , մեղանչելու ըլ- 4 լայ , Ան ատենը մեղք գործելուն ու յանցաւոր ըլլալուն համար՝ ըռնու- թեամբ յափշտակած բանը՝ կամ խարդախութեամբ առած բանը՝ կամ իրեն յանձնուած աւանդը՝ կամ գտած կորուստը ետ պիտի 5 տայ . Կամ ամէն բան՝ որուն հա- մար սուտ տեղը երդնում ըրած է , անիկայ լման Ե պիտի հատուցանէ , ու անոր վրայ հինգերորդ մաս մը աւելցնէ , և իր յանցանքի պա- տարագին օրը՝ որու որ կը վերա- 6 բերէր՝ անոր պիտի տայ ։ Եւ իր յանցանքի պատարագը Ցերոջը պի- տի բերէ , ոչխէն հօտերէն Հանա-

Ե Գ · 26 ։

Ե Գ · Դ · 2 ։

Ե Գ · Ե · 5 ։ Ել · Ե · 14 ։ Ել · 18 , 15 , 27 , 31 ։ Թուա · Ե · 7 ։

ա ԳԼ · Դ · 26 ։

Ե Գ · Դ · 2 ։

գ Հմր 15 ։ Գ · Դ · 2 , 13 , 22 , 27 ։ Սաղ · Ժէ · 12 ։ Դտ · Ժբ · 48 ։

է Հմր 1 , 2 ։

ը Հմր 15 ։

թ Հմր 16 ։

Վ Եզր · Ժ · 2 ։

ժ Թուա · Ե · 6 ։

ի Գ · Ժէ · 11 ։ Գօր · Ե · 4 ։ Կող · Գ · 9 ։

ի Ել · Իր · 7 , 10 ։

լ Առակ · Իգ · 28 ։ Իգ · 19 ։

խ Բ Օր · Իբ · 1 , 2 , 3 ։

ծ Ել · Իե · 11 ։ ԳԼ · Ժէ · 12 ։ Երեմ · է · 9 ։ Զաք · Ե · 4 ։

կ ԳԼ · Ե · 16 ։ Թուա · Ե · 7 ։ Բրաւ · Ժբ · 6 ։ Դտ · Ժէ · 8 ։

է ԳԼ · Ե · 15 ։

Ե Գ · Դ · 26 ։

ժ ԳԼ · Ժգ · 4 ։ Եզ · Իբ · 39 , 40 , 41 , 43 ։ Եզեկ · Խդ · 17 , 18 ։

ի ԳԼ · Ա · 16 ։

լ Եզեկ · Խդ · 19 ։

խ ԳԼ · Դ · 12 ։

ծ ԳԼ · Դ · 3 , 9 , 14 ։

կ ԳԼ · Բ · 1 ։ Թուա · Ժե · 4 ։

հ ԳԼ · Բ · 2 , 9 ։

ձ ԳԼ · Բ · 3 ։ Եզեկ · Խդ · 29 ։

Ղ Հմր 26 ։ ԳԼ · Ժ · 12 , 13 ։ Թուա · Ժբ · 10 ։

ճ ԳԼ · Բ · 11 ։

մ Թուա · Ժբ · 9 , 10 ։

յ Հմր 25 ։ ԳԼ · Բ · 3 · 1 ։ Ել · Իթ · 37 ։

ն Հմր 29 ։ Թուա · Ժբ · 10 ։

շ ԳԼ · Գ · 17 ։

ո ԳԼ · Իբ · 3 , 4 , 5 , 6 , 7 ։ Ել · Իթ · 37 ։

չ Ել · Իթ · 2 ։

Ն·ք·ՂԲ· 1490

ղանելու զոհերին աս է . Պարզուին տասներորդ մասը բարակ ալիւր ա-
մէն օր հացի ընծայի համար պէտ
տաքսուցուբ , կէսը առաւօտուն՝ ու
21 կէսը իրիկունը ։ Ցապակի մէջ խէլե-
հաճաբ՝ եղով պիտի շինուի . *քա-
ղաքրեալ պիտի բերես ան , և հա-
ցի ընծային եփած կտորուանքները
անոյշ հոտի համար Տէրոջը պիտի
22 մատուցանես ։ Եւ իր որդիներէն
Ելիր տեղը օծուելու քահանայ պի-
տի մատուցանէ ան . ասկից Տէրոջը
յաւիտենական կանոն ըլլալով՝ քա-
23 ղորովին պիտի այրուի ։ Եւ քահա-
նային ամէն հացի ընծան բոլորո-
վին պիտի այրուի , պիտի չուտուի ։
24 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
25 սելով , Խօսէ Ահարոնին ու անոր
որդւոցը և ըսէ , *Մեղքի պատա-
րագին օրէնքը աս է . Հողմակէզին
մորթուած տեղը պիտի մորթուի
մեղքի պատարագը Տէրոջը առջևը .
26 *աս ամենասուրբ է ։ Մեղքի պա-
տարագը մատուցանող քահանան
պիտի ուտէ ան . ՚ սուրբ տեղը՝ ժո-
ղովքի խորանին սրահը պիտի ու-
27 տուի . *Ինչ որ անոր միսին դպչի՝
սուրբ պիտի ըլլայ . և թէ որ անոր
արիւնէն հանդերձի մը վրայ ցաթ-
կէ , սուրբ տեղը պիտի լուասս ան՝
28 որուն վրայ ցաթկեր էր ։ Եւ հողէ
ամանը՝ որուն մէջ եռացուցուած է
ան փեը , է պիտի կոտրուի . ու թէ
որ պղնձէ ամանի մէջ եռացուց-
ուած ըլլայ , պիտի շիտի ու ջրով
29 լուացուի ։ *Քահանայից բոլոր ա-
րուները պիտի ուտեն անիկայ . ՚աս
30 ամենասուրբ է ։ Եւ ամէն մեղքի
պատարագը՝ որուն արիւնէն ժո-
ղովքի խորանը կը բերուի սուրբ
տեղին մէջ քաւութիւն ընելու
համար , պիտի չուտուի , կրակով
պիտի այրուի ։

ԳԼ· Է

1 Կանոն յանցանքի պատարագին , 11 և խա-
զաղութեան զոհին , 12 թէ՛ շնորհակալու-
թեան համար ըլլայ , 16 թէ ուխտի և թէ
կամաւոր ընծայի համար ։ 22 Ճարպ 26 ու ա-
րիւն ուտելը արգիլուած է ։ 28 խաղաղութեան
զոհերէն քահանային իրաւունքը ։

1 Եւ *յանցանքի պատարագին օ-
րէնքը աս է . Բաս ամենասուրբ
2 է . ՚ Ողջակէզը մորթած տեղերնին
յանցանքի պատարագը պիտի մոր-
թեն , և անոր արիւնը սեզանին վրայ
3 շուրջանակի պիտի սրսկէ . Եւ անկէ
բոլոր ճարպը՝ պոչին դմակը ու
փորոտիքը ծածկող ճարպը պիտի
4 մատուցանէ . Եւ երկու երիկա-
մունքը ու կուշտին վրայ եղած ա-
նոնց վրայի ճարպը և լեարդին
վրայի թաղանթը երիկամունքնե-
5 րով մէկտեղ պիտի փրցընէ . Եւ

Ն·ք·ՂԲ· 1490

քահանան սեզանին վրայ պիտի
այրէ աստնք՝ Տէրոջը պատարագ ըլ-
լալու . ասիկայ յանցանքի պատա-
6 րագ է ։ Քահանայից ամէն արուն
պիտի ուտէ ան . սուրբ տեղը պիտի
ուտուի , *անոնք ամենասուրբ է ։
7 Մեղքի պատարագը ինչպէս որ է՝ ըն-
ծայ , է յանցանքի պատարագն ալ
անանկ ընծայ . անոնց օրէնքը մէկ է .
անով քաւութիւն ընող քահա-
8 նային պիտի ըլլայ ան ։ Եւ քահա-
նայ մը որ մէկուն ողջակէզը կը
մատուցանէ , ան քահանան իր
մատուցած ողջակէզին մորթը իրեն
9 պիտի առնէ ։ Եւ բոլոր թոնիրի
մէջ եփուած ու բոլոր սանի մէջ և
տապակի վրայ շինուած հացի ըն-
ծան զանիկայ մատուցանող քահա-
10 նային պիտի ըլլայ ։ Եւ ամէն եղով
շաղուած կամ *առանց եղի՚՚ հացի
ընծան Ահարոնին բոլոր որդւոցը
պիտի ըլլայ . ամէն մէկուն իրմէնիզ
հաւասար պէտք ըլլայ ։
11 Եւ *Տէրոջը մատուցանելու խա-
զաղութեան զոհին օրէնքը աս է .
12 Թէ որ շնորհակալութեան համար
մատուցանէ ան , անատենը շնոր-
հակալութեան զոհին հետ եղով
շաղուած անխմոր հօթեր ու *եղով
օծուած անխմոր լաւաշներ և բա-
րակ ալիւրէ եղով շաղուած բաղա-
դրեալ հօթեր պիտի մատուցանէ ։
13 Շնորհակալութեան համար եղած
իր խաղաղութեան զոհին հօթերէն
զատ՝ է խմորեալ հացէ ընծայ մը պի-
14 տի մատուցանէ ։ Եւ անկէ *այնէն
ամէն ընծաներէն մէկ հատ բարձ-
րացընելու ընծայ պիտի մատուցա-
նէ Տէրոջը . և և ասիկայ խաղաղու-
թեան զոհին արիւնը սրսկող քա-
15 հանային պիտի ըլլայ ։ Եւ շնորհա-
կալութեան համար իր *խաղաղ-
ղութեան զոհին միսը մատուցուած
օրը պիտի ուտուի . անկէ մինչև
16 առտու չմնայ ։ Եւ *թէ որ իր
ընծան ուխտի համաբ է կամ կա-
մաւոր զոհ է , զոհը մատուցուած
օրը պիտի ուտուի , ու մնացա-
ծը հետևեալ օրը պիտի ուտուի .
17 Եւ զոհին միսէն երրորդ օրուան
18 մնացածը կրակով այրուի ։ Եւ
թէ որ երրորդ օրը իր խաղաղու-
թեան զոհին միսէն ուտուելու ը-
լայ , ընդունելի պիտի չըլլայ , ոչ ալ
անիկայ մատուցանողին *զոհ պիտի
սեպուի . հպշծութիւն պիտի ը-
լայ , ու անկէ ուտող անձը իր ա-
19 նօրէնութիւնը պիտի կրէ ։ Եւ ա-
մէն *պղտիկ անմաքուր բանէ դպած
միսը պիտի չուտուի , կրակով պի-
տի այրուի . *ասկայն ամէն մաքուր
եղողը պիտի ուտէ խաղաղասիրաբար
20 զոհէն միսէն ։ Բայց *ան անձը՝ որ

Ն·ՂԲ· 1490
ԻՆ·Ղ·Ա·Ա·
Ա·ՂԲ·Ժ·
36 ։
*Կամ՝ կոտր
կոտր նշած
ԼՂԼ·Դ·3 ։
ՈԵ·ԽԹ·
25 ։
ՈԵ·Դ·2 ։
ՀՂԼ·ա·3 ։
5 ։ 11 ։ գ·
24 ։ 29 ։ 33 ։
ՈՀՄ· 17 ։
ՂԼ·խա·
22 ։
ՐՂԼ·ժ·17 ։
18 ։ Թուա·
ժը·9 ։ 10 ։
Եզեկ·խդ·
28 ։ 29 ։
ՅՀՄ 16 ։
ՈԵ·ԽԹ·
37 ։ Լ·29 ։
ՃՂԼ·ժա·
33 ։ ժե·12 ։
ՀՄ 18 ։
Թուա·ԺԸ·
10 ։
ՀՄ 25 ։
ՖՂԼ·գ·7 ։
11 ։ 12 ։ 18 ։
21 ։ ժ·18 ։
ժգ· 27 ։
ԵԲՐ·ժգ·
11 ։
ՈՂԼ·ե·գ·
1—7 ։
ԲՂԼ·գ·17 ։
25 ։ խա·
22 ։
ՃՂԼ·ա·8 ։
5 ։ 11 ։ գ·
24 ։ 29 ։ 33 ։
ՐՂԼ·գ·4 ։
9 ։ 10 ։ 14 ։
15 ։ 16 ։ գ·
8 ։ 9 ։ ՆԼ·
ԽԹ· 13 ։
ՆԼ·Ի·
ՂԼ·Ա·
ՂԼ·Ա·
ՂԼ·Ա

Ն·Ք·ՂԲ 1490

յԳԼ·ԺԸ·3։
Ղ ՇՆ·ԺԵ·14։
ա ԳԼ·ԺԲ·ԺԳ·ԺԵ։
յ ԳԼ·Ժ·24, 28։
ւ ԵՂԿ·Գ·14։
* Կ՛ասղաւնի
Ն ՀԱԲ 20։

ԷԳԼ·Գ·17։

ա ԳԼ·ԺԵ·15։
բ Օր·ԺԲ·21։ ԵՂԿ·Դ·14։ Խգ·31։

ՀՇՆ·Թ·4։ ԳԼ·Գ·17։ ԺԵ·10–14։

ղ ԳԼ·Գ·1։

ԷԳԼ·Գ·3, 4, 9, 14։

= ԵԼ·ԻԲ·24։ 27։ ՓԼ·Ը·27։ Թ·21։ Թուա·Ղ·20։

= ԳԼ·Գ·5, 11, 16։
Ա ՀՊՏ 34։
ա ՀՊՏ 34։ ԳԼ·Թ·21։ Թուա·Ղ·20։

բ ԵԼ·ԻԲ·28։ ԳԼ·Ժ·14, 15։ Թուա·ԺԸ·18, 19։ բ Օր·ԺԸ·3։

ց ԳԼ·Ը·12, 30։ ԵԼ·Խ·13, 15։

Յիր անմաքրութիւնը իր վրան ունենալով, Տէրոջը խաղաղութեան զոհվեն մէա ուտէ, ան անձը Ւիր
21 ժողովուրդէն պիտի կորսուի։ Եւ ամէն պատահ անմաքուր բանէ մը՝ թէ մարդու անմաքրութեան՝ թէ անմաքուր անասունի՝ և թէ յամէն կերպ անմաքուր *պիղծ բանի" մը գայղայ անձը թէ որ Տէրոջը խաղաղութեան զոհին միսէն ուտելու ըլլայ, ան անձը Ներ ժողովուրդէն պիտի կորսուի։
22 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝
23 ըսելով, Խօսէ Իսրայէլի որդւոցը ու ըսէ, Ընաւ արջառի կամ ոչխարի կամ այծի ճարպ չուտ
24 տէք։ Եւ մեռած անասունին ճարպը ու գիշատուածին ճարպը ամէն գործի մէջ պիտի գործածուի, բայց անկէ բնաւ պիտի չուտ
25 տէք։ Քանզի ով որ Տէրոջը պատարագ մատուցելու անասունին ճարպէն ուտելու ըլլայ, ան ուտող անձը իր ժողովուրդէն պիտի կորսուի
26 սուի։ Ընէ ձեր ամէն բնակարաններուն մէջ բնաւ արիւն պիտի չուտէք, թէ թռչունի ըլլայ և
27 թէ անասունի։ Ամէն անձ որ ինչ և իցէ արիւն ուտէ, ան անձը իր ժողովուրդէն պիտի կորսուի։
28 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝
29 ըսելով, Խօսէ Իսրայէլի որդւոցը ու ըսէ, Ո իր խաղաղութեան զոհը Տէրոջը մատուցանողը իր խաղաղութեան զոհէն ընծայ մը պիտի
30 բերէ Տէրոջը։ Ն Տէրոջը պատարագները իր ձեռքովը պիտի բերէ։ երբուծով ճարպը պիտի բերէ, որ =երբուծը երեցընելու ընծայի համար երեցրուի Տէրոջը առջևը։
31 "Եւ քահանան ճարպը պիտի այրէ սեղանին վրայ. Բայց երբուծը Ահարոնին ու անոր որդւոցը պիտի
32 ըլլայ։ Եւ ձեր խաղաղութեան զոհերէն *ամէ զիստը քահանային պիտի տաք բարձրացընելու ընծա
33 յի համար։ Ահարոնի որդւոցմէն՝ խաղաղութեան զոհին արիւնը ու ճարպը ով որ մատուցանէ, ամէզիստը անոր բաժինը պիտի ըլլայ։
34 Քանզի անոնց խաղաղութեան զոհերէն Ո երեցրընելու երբուծը և բարձրացընելու զիստը Իսրայէլի որդւոցմէն առի, և անոնք յաւիտենական կանոնով Իսրայէլի որդւոցմէն Ահարոն քահանային ու
35 անոր որդւոցը տուի։ Ասիկայ Տէրոջը պատարագներէն Ահարոնին և անոր որդւոցը օծման իրաւունքի համար որ=ա, զանոնք Տէրոջը քահանայութիւն ընելու մօտեցու
36 ցած օրը, Որ *զանոնք օծած օրը Տէրը հրամայեց որ Իսրայէլի որդւոցմէն իրենց յաղերուն մէջ յաւիտենական կանոնով անոնց տըրուի։
37 "Ողջակէզին, Հացի ընծային և մեղքի պատարագին և յանցանքի պատարագին Ֆու օրհնութիւններուն և "խաղաղութեան
38 զոհին օրէնքը աս է, Որ Տէրը պատուիրեց Մովսէսին Սինայ լեռը, ան օրը որ Իսրայէլի որդւոցը պատուիրեց Ի իրենց ընծաները Տէրոջը մատուցանելու Սինայիանապատին մէջ։

ԳԼ·Ը

1 Մովսէս քահանայ կ՛օրհնէ Ահարոնը ու անոր որդիքը։ 14 Անոնց մեղքի պատարագը։ 18 Անոնց ողջակէզը։ 22 Օրհնութեան խոյը։ 31 Անոնց օրհնուելուն տեղը ու ժամանակը։

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
2 սելով, "Ա՛ռ Ահարոնը ու անոր որդիքը իր հետը, և Ի զգեստները ու Ֆօծման եղը և մեղքի պատարագին զուարակը ու երկու խոյերը և անխմոր հացին սակառը.
3 Եւ ժողովէ բոլոր ժողովքը մէկտեղ
4 ժողովքի խորանին դուռը։ Եւ Մովսէս Տէրոջը իրեն պատուիրածին պէս ըրաւ. ու ժողովքը մէկտեղ ժողովեցաւ ժողովքի խորա-
5 նին դուռը։ Եւ Մովսէս ըսաւ ժողովքին, Ե Ա՛ս է բանը որ
6 Տէրը պատուիրեց ընելու։ Եւ Մովսէս մօտեցուց Ահարոնը ու անոր որդիքը, Ի և զանոնք ջրով
7 լուաց. Ընէ անոր հագցուց Ի շապիկը, ու անոր մէջքը կապեց գօտին, և պատմուճանը հագցուց անոր, ու եփուդը անոր վրայ դրաւ, ու եփուդին ժապաւէնովը փաթթեց, ու անով գօտեորեց զանի-
8 կայ։ Եւ լանջապանակը անոր վրայ դրաւ, ու Էլանջապանակին մէջ Ուրիմը ու Թումիմը դրաւ.
9 Ե Ի խոյրը անոր գլուխը դրաւ, ու խոյրին վրայ՝ անոր առջևի կողմէն ոսկի թիթեղը՝ այսինքն սուրբ պատկը դրաւ, Տէրոջը Ծ Մովսէսին պատուիրածին պէս։
10 Ի Եւ Մովսէս օծման եղը առաւ, ու խորանը և բոլոր անոր մէջին եղածները օծեց, ու սրբեց անոնք.
11 Եւ անկէ սեղանին վրայ սրսկեց եօթը անգամ. և սեղանը ու անոր բոլոր գործիքները՝ և աւազանը ու անոր խարխոխը օծեց, զանոնք սրբ-
12 բելու համար։ Եւ Ւ օծման եղէն Ահարոնին գլխուն վրայ թափելով՝ անոնք սրբելու համար օծեց։ Ի Եւ
13 Մովսէս մօտեցուց Ահարոնին որդիները՝ ու անոնց շապիկներ հագցուց, և մէջքերնին գօտի կապեց, ու անոնց գլխարկներ փաթ-

Ն·Ք·ԳԲ· 1490

= ԳԼ·Ղ·9։
Ֆ ԳԼ·Ղ·14։
+ ԳԼ·Գ·25։
ո Հմր 1։
Ֆ ԳԼ·Գ·20։ ԵԼ·ԻԲ·1։
= Հմր 11։

Բ ԳԼ·ա·2։

= ԵԼ·ԻԲ·1, 2, 3։
Բ ԵԼ·Իբ·2, 4։
Ֆ ԵԼ·Լ·24, 25։

Ծ ԵԼ·ԻԲ·4։

Ի ԵԼ·ԻԲ·4։

Ւ ԵԼ·ԻԲ·4։

Ւ ԵԼ·ԻԲ·5։

Ի ԵԼ·Իբ·4։

Ը ԵԼ·Իբ·30։

Ի ԵԼ·ԻԲ·6։

Ֆ ԵԼ·Լ·26, 27, 28, 29։

Ի ԵԼ·Իբ·37, ՃՃ։

Ի ԵԼ·Լ·20, 27, 28, 29։

ԼԳԼ·իա·10, 12։ ԵԼ·ԻԲ·7։ Լ·30։ Սաղ·ՃԼԳ·2։

Ի ԵԼ·ԻԲ·8, 9։

Ն·Ք·ԳԲ· 1490

թեց , Ցերոջը Մովսէսին պատուիրածին պէս ։

14 ԲԵւ մեղքի պատարագին զուարակը մնեցուց . և Ահարոն ու անոր որդիքը իրենց ձեռքերը մեղքի պատարագ ըլալու զուարակին

15 գլխուն վրայ դրին ։ Եւ մորթեց զնիկայ . հն Մովսէս արիւնը առաւ , ու իր մատովը սեղանին եղջիւրներուն վրայ դնելով շուրջանակի , մաքրեց սեղանը . ու արիւնը սեղանին յատակը թափեց , և անոր վրայ քաւութիւն ընելու հա-

16 մար սրբեց ան ։ Ցետ փորոտիքին վրան եղած բոլոր ճարպը և լարդին թաղանթը ու երկու երիկամունքը և անոնց ճարպը առաւ , ու Մովսէս սեղանին վրայ այրեց

17 անոնք ։ Բայց զուարակը՝ այսինքն անոր մորթը և միսը ու անոր աղբը բանակին դուրսը դին կրակով այրեց , Ցերոջը ՀՄովսէսին պատուիրածին պէս ։

18 ՃԵւ ողջակէզին խոյը մնեցուց . և Ահարոն ու անոր որդիքը իրենց ձեռքերը խոյին գլխուն վրայ

19 դրին ։ Եւ մորթեց զնիկայ . և Մովսէս շուրջանակի սեղանին վրայ

20 սրսկեց արիւնը . Եւ խոյը կտոր կտոր ըրաւ . ու Մովսէս այրեց գլուխը և կտորները ու ճարպը .

21 Եւ փորոտիքը ու ոտքերը ջրով լուաց . և Մովսէս բոլոր խոյը սեղանին վրայ այրեց . ասիկայ ողջակէզ ՚՚ անուշահոտ պատարագ մըն էր Ցերոջը , ՚ ինչպէս որ Ցերը Մովսէսին պատուիրեց ։

22 Եւ ՚մնեցուց մէկալ խոյը , այսինքն օրնուրէեան խոյը . և Ահարոն ու անոր որդիքը իրենց ձեռքերը խոյին գլխուն վրայ դրին .

23 Եւ մորթեց զնիկայ . ու Մովսէս անոր արիւնէն առաւ , և Ահարոնին աջ ականջին բլթակին վրայ՝ ու անոր աջ ձեռքին մեծ մատին վրայ՝ և անոր աջ ոտքին մեծ մա-

24 տին վրայ դրաւ ։ Եւ Ահարոնին որդիքը մնեցուց , ու Մովսէս ան արիւնէն անոնց աջ ականջներուն բլթակներուն վրայ՝ և անոնց աջ ձեռքերուն մեծ մատներուն վրայ՝ ու անոնց աջ ոտքերուն մեծ մատերուն վրայ դրաւ . և Մովսէս սեղանին վրայ շուրջանա-

25 կի սրսկեց զնոցա արիւնը ։ Ե Եւ ճարպը , դմակը ու փորոտիքին վրան եղած բոլոր ճարպը՝ և լարդին թաղանթը ու երկու երիկամունքը՝ և անոնց ճարպը ու աջ զիստր

26 առաւ . ՀԵւ Ցերոջը առջևը եղած անխմոր հացի սակաւէն անխմոր շօթ մը՝ եղով հացի շօթ մը ու լաւաշ մը առաւ , և ճարպերուն

27 վրայ ու աջ զստին վրայ դրաւ ։ Եւ ամէնը ՚՚ Ահարոնին ու անոր որդւոցը ձեռքը դնելով՝ զանոնք Ցերոջը առջևը երերցընելու ընծայ * մա-

28 ուց ։ Ն Եւ Մովսէս անոնց ձեռքէն առաւ զանոնք , ու սեղանը եղած ողջակէզին վրայ այրեց . ասոնք օրնուրէեան համար անուշա-

29 հոտ պատարագ էին Ցերոջը ։ Եւ Մովսէս երբուծը առաւ , ու Ցերոջը առջևը երերցընելու ընծայ մատուց . ասիկայ օրնուրէեան խոյէն Մովսէսին ՚բաժինը եղաւ , Ցերոջը Մովսէսին պատուիրածին

30 պէս ։ Եւ ՚Մովսէս օծման եղէն ու սեղանին վրան եղած արիւնէն առնելով՝ Ահարոնին վրայ ՚՚ անոր հանդերձներուն վրայ՝ և անոր հետ անոր որդւոցը վրայ ու անոր որդւոցը հանդերձներուն վրայ սրսկեց . և Ահարոնը ՚՚ անոր հանդերձները՝ և անոր հետ անոր որդիքը ու անոր որդւոցը հանդերձները սրբեց ։

31 Եւ Մովսէս ըսաւ Ահարոնին ու անոր որդւոցը ։ ՚՚Միսը ժողովքի խորանին դրանը քով եռացուցէք , և հոն օրնուրէեան սակաւին մէջի հացերովը կերէք զանիկայ , ինչպէս որ †ինծի պատուիրեցաւ՚՚ ըսելով թէ Ահարոն ու անոր որդիքը պի-

32 տի ուտեն զանոնք ։ ՚՚Եւ միսէն ու հացէն աւելցածը կրակով այրեցէք ։

33 Եւ եօթը օր ժողովքի խորանին դռնէն դուրս մի՛ ելլէք , մինչև ձեր օրնուրէեան օրերուն վերջին օրը . ինչու որ Վձեր օրնուրէիւնը եօթը

34 օր կ՚ըլլայ ։ ՚՚Ա օրուան եղածին պէս՝ ձեզի համար քաւութիւն ընելու՝ Ցերը հրամայեց ըրաւ ասոնկի

35 ընել ։ Ըստի ցորեկը ու գիշերը եօթը օր ժողովքի խորանին դրանը քով պիտի նստիք , ու ՚Ցերոջը պահպանութիւնը պիտի ընէք՝ որ չմեռնիք . քանզի ասանկ պատուի-

36 րուած է ինծի Տէրոջէն ։ Եւ Ահարոն ու անոր որդիքը Ցերոջը Մովսէսին ձեռքովը պատուիրած ամէն բաները ըրին ։

Գ Լ · Թ

1 Ահարոնին մնեցուցած առջի պատարագները՝ իրեն համար ու ժողովուրդին համար ։ 8 Մեղքի պատարագը ։ 12 ու իրեն համար մնեցուցած ողջակէզը ։ 15 ժողովուրդին համար եղած պատարագները ։ 23 Մովսէս ու Ահարոն ժողովուրդը կ՚օրհնեն ։ 24 Ցերոջէն կրակ կու գայ սեղանին վրայ ։

1 Ի՚ՀԵւ ՚՚եղաւ որ ութերորդ օրը Մովսէս կանչեց Ահարոնը ու անոր

2 որդիքը և Իսրայէլի ծերերը . Եւ ըսաւ Ահարոնին , ԷՈ ՚՚քեզի մեղքի պատարագի համար արջառներէն զուարակ մը , և ու ողջակէզի համար խոյ մը . անոնք անարատ ըլլան . և Ցերոջը առ-

Ն·Ք·ԳԲ· 1490

՚՚ԵԼ·ԽԹ· 24 , ԷԱ ։

*ԵՔԲ·Երերցուց ։

ՂԵԼ·ԽԹ· 25 ։

ՂԵԼ·ԽԹ· 26 ։

ԼԵԼ·ԽԹ· 21 ։ Լ·30 ։ Թաւ·Գ·3 ։

՚՚ԵԼ·ԽԹ· 31 , 32 ։

†Կ՚ՀԱՍ պատուիրեցի՝

՚՚ԵԼ·ԽԹ· 34 ։

ՎԵԼ·ԽԹ· 30 , 35 ։ Եզեկ·ԽԳ· 25 , 26 ։

՚՚ԵՔԲ·Ե·16 ։

ԲԹաւ·Գ·7 ։ Թ·19 ։ ԲՕր·Ժա·1 ։ ԳԹագ·Բ·3 ։

՚՚ԵՂԵԿ·ԽԳ· 27 ։

ԲՓԼ·Գ·3 ։ Բ·14 ։ ԵԼ·ԽԹ·1 ։

ՃՓԼ·Բ·18 ։

Ն ·Ք· ՂԲ· 1490

3 Ջնջք մստեցուր ։ Եւ Իսրայէլի որդւոց պիտի խօսիս՝ բսելով ՝ Ո՞Մեղքի պատարագի համար այծերէն նոխազ մը՝ և ողջակէզի համար զուսրակ մը ու գառնուկ մը առէք ։ Մեկ
4 տարեկան՝ անարատ ըլլան ։ Նաև խաղաղութեան զոհերուն համար Ցերոնջը առջևը զոհելու արջառ մը ու խոյ մը՝ ու է եղով շաղուսած հացի ընծայ պիտի ըլլայ ։ ինչու որ Ղեւյս-
5 օր Ցերը ձեզի պիտի երևնայ ։ Եւ Մովսէսին պատուիրածը ժողովքի խորանին առջևը բերին ։ ու բոլոր ժողովքը մստեցան ու Ցերոնջը
6 առջևը կայնեցան ։ Եւ Մովսէս ըսաւ , Ա՛ս է Ցերոնջը պատուիրած բանը ։ աս ըրէք , ու Ցերոնջը
7 փառքը ձեզի պիտի երևնայ ։ Եւ Մովսէս բսաւ Ահարոնին , Սեղանին մստեցիր , ու էքդու մեղքի պատսրադդ և ողջակէզդ ըրէ ՝ և քեզի համար ու ժողովուրդին համար քաւութիւն ըրէ ։ և Ժողովուրդին ընծան մատուցանելով՝ անոնց համար քաւութիւն ըրէ ։ Ցերոնջը պատուիրածին պէս ։
8 Ուստի Ահարոն սեղանին մստեցաւ , և իրեն համար եղած մեղքի պատարագին զուսրակը մորթեց ։
9 Եւ Ահարոնին որդիքը արիւնը մստեցուցին անոր ։ ու անիկայ իր մատը արիւնը թաթխեց , ու եղեալնին եղջիւրներուն վրայ դրաւ , և ճսոյած արիւնը սեղանին յատակը
10 թափեց ։ Եայց մեղքի պատարագէն՝ ճարպը ու երիկամունքները և լեարդին թաղանթը սեղանին վրայ այրեց , ինչպես որ Ցերը Մովսէսին
11 պատուիրեր էր ։ Եւ միսը ու մորթը բանակին դուրսի դին կրակով
12 այրեց ։ Եւ ողջակէզը մորթեց ։ ու Ահարոնին որդիքը արիւնը անոր բերին , և սեղանին վրայ շուրջ-
13 նակի սրսկեց ան ։ Եւ ողջակէզը կտորներովը ու գլխովը անոր բե-
14 րին , և սեղանին վրայ այրեց ։ Եւ փորոտիքը ու ոտքերը լուաց , ու սեղանին վրայի ողջակէզին վրայ այրեց ։
15 Ետև ժողովուրդին ընծան մստեցուց , ու ժողովուրդին համար մեղքի պատարագ ըլլալու նոխազը առաւ , և մորթեց անիկայ , ու մեղքի պատարագ ըրաւ առջինին
16 պէս ։ Եւ ողջակէզը մստեցուց , ու
17 ըրաւ օրինի մատուց ։ Եւ հացի ընծան մստեցուց , ու անկէ ձեռքը լեցուց և սեղանին վրայ այրեց , Ցառտուան ողջակէզէն Ի զատ ։
18 Եւ ժողովուրդին Խաղաղութեան զոհ ըլալու արջառը ու խոյը մորթեց ։ և Ահարոնին որդիքը արիւնը անոր բերին , ու սեղանին վրայ
19 շուրջնակի սրսկեց ան ։ Եւ արջառին՝ ճարպերը , ու խոյին՝ դմակը և խոպոպէը ծածկող ճարպը , ու երիկամունքները ու լեարդին
20 թաղանթը Բերին ։ Եւ ճարպերը երբուծներուն վրայ դրին , ու ճարպերը սեղանին վրայ այրեց ։
21 Եւ Ահարոն երբուծները ու աջ զնստը Ցերոնջը առջևը Երերցնելու ընծայ մատուց , Մովսէսին պատուիրածին պէս ։
22 Եւ Ահարոն իր ձեռքերը ժողովուրդին վրայ վերցուց և օրինեց զանոնք ։ և մեղքի պատարագը ու ողջակէզը և խաղաղութեան զոհերը
23 մատուցանելէնետքը իջաւ ։ Եւ Մովսէս ու Ահարոն ժողովքի խորանին մտան , և ետևէ ելլելով ժողովուրդը օրինեցին ։ Եւ Ցերոնջը փառքը բոլոր ժողովուրդին երևցաւ ։
24 Եւ Ցերոնջը առջևէն կրակ ելաւ , ու սեղանին վրայ եղած ողջակէզը և ճարպերը այրեց ։ և բոլոր ժողովուրդը տեսնելով՝ Հաղաղակեցին ու երեսնուն վրայ ինկան ։

ԳԼ ։ Ժ

1 Նադաբ ու Աբիհուդ օտար կրակ մատուցանելնուն համար կրակով կ'այրուին ։ 6 Ահարոնին ու անոր ինացած որդւոցը կը պատուիրուի որ անոնց համար սուգ չընեն ։ 8 Քահանայից գինի խմելը կ'արգիլուի՝ խորանը մտնելու ժամանակնին ։ 12 Ուրբ բաները ուտելուն կանոնը ։ 16 Ահարոն ու կանոնը զանց ընելէն ետքը զինքը կ'արդարացնէ ։

1 Եւ Ահարոնին որդիքը Նադաբ ու Աբիհուդ՝ Եամէն մէկը իր քաւարառը առաւ , ու անոնց մէջը կրակ դրին , և վրան խունկ դրին , ու Ցերոնջը առջևը Հօտար կրակ մատուցին , որ Ինչ պատուիրած չէր
2 անոնց ։ Եւ Ցերոնջը առջևէն կրակ ելաւ , ու ապառնդ զանոնք ,
3 և Ցերոնջը առջևը մեռան ։ Ան ատենը Մովսէս ըսաւ Ահարոնին , Ա՛ս է որ Տէրը խօսեցաւ՝ ըսելով , Ինծի մստեցողներուն մէջ սուրբ պիտի սեպուիմ , ու բոլոր ժողովուրդին առջևը պիտի Հփառաւորուիմ ։ Եւ Ահարոն լռեաց կեցաւ ։
4 Եւ Մովսէս կանչեց Ահարոնին հօրեղբօրը Ըզիելին որդիքը Միսայէլը ու Եղսափանը , և ըսաւ անոնց ՝ Մօտեցէք , Ի՛ձեր եղբայրները արբարանին առջևէն բանակին դուրսի
5 դին վերցուցէք ։ Եւ անոնք մստեցան , ու Մովսէսին բսածին պէս՝ զանոնք իրենց շապիկներովը բանակէն դուրս վերցուցին ։
6 Եւ Մովսէս ըսաւ Ահարոնին ու անոր որդւոցը Եղեազարին և Իթամարին , Ձ՛գլուխնիդ մի՛ բանաք , ու հանդերձնիդ մի՛ պատռեր , որ չմեռնիք , և բոլոր ժողովուրդին

Ն ·Ք· ՂԲ· 1490

Ը Գլ· գ· 5 ։ 16 ։

ա Եւ· ԻԹ· 24 ։ 26 ։ Ը· 30 ։ 31 ։ 32 ։ 33 ։ 34 ։

Ը Թուա· գ· 23 ։ բ Օր· իա· 5 ։ Ղա· իզ· 50 ։

գ Հմր 6 ։ Թուա· ժդ· 10 ։ ժգ· 19 ։ 42 ։

Ը Ղե· դ· 4 ։ Գաա·գ·21 ։ դ Թագ · ժբ · 38 ։ բ Մն · է · 1 ։ Սաղ· ի· 3 ։

ա դ Թագ · ժբ · 39 ։ բ Մն · է · 3 ։ Եզր· գ· 11 ։

ա Գլ· ժգ· 1 ։ իբ· 9 ։ Թուա· դ· 3 ։ 4 ։ իշ· 61 ։ ա Մն · իդ · 2 ։

ֆ Գլ · ժգ · 12 ։ Թուա · ժգ · 18 ։

Ն Եզ· լ· 9 ։

Ո Գեղծ· 24 ։ Թուա · ժգ · 35 ։ բ Թագ· գ· 7 ։

Ե Եզ · ժթ · 22 ։ իԹ· 48 ։ Գլ· իա · 6 ։ 17 ։ 21 ։ Եա· ծբ · 11 ։ Եզեկ· ի· 41 ։ խբ · 13 ։

Ղե · խԹ · 3 ։ Եզեկ·իբ· 22 ։ Ըօհ · ժգ · 31 ։ 32 ։ ժդ · 13 ։ բ Թեսա·10 ։

Ե Սաղ · ԼԹ · 9 ։

Ը Եզ · գ · 18 ։ 22 ։ Թուա · ջ · 19 ։ 30 ։

Ի Ղա· է· 12 ։ Գաղ · ե · 6 ։ 9 ։ 10 ։ բ · 2 ։

ժ Եզ· լդ · 5 ։ Գլ· ժգ· 45 ։ իա · 1 ։ 10 ։ Թուա · գ · 6 ։ 7 ։ բ Օր · Եզ·9։ Եզեկ · իդ · 16 ։ 17 ։

վրայ է բարկութիւն չգայ ։ քայց ձեր եղբայրները Իսրայէլի բոլոր տունը՝ Ցերօնջը բրած այրումին վրայ թող
7 լան ։ Ես դուք ժողովքի խորանին դռնէն դուրս մի՛ ելլէք , որ չմեռնիք . ի՞նչու որ Ցերօնջը օծման եղը վրանիդ է . և անոնք Մովսէսին ը-սածին պէս ըրին ։
8 Եւ Ցերը խօսեցաւ Ահարոնին՝
9 ըսելով , Ծ երբոր ժողովքի խորանը մտնէք թէ դուն և թէ քու որ-դիդ քեզի հետ , դինի կամ օղի չխմէք , որ չմեռնիք . ասիկայ ձեր ազգերուն մէջ յաւիտենական կա-
10 նոն ըլլայ , որ սուրբին ու անսուր-բին միջտեղը , և անմաքուրին ու մաքուրին միջտեղը ներտրերու-
11 թիւն ընէք . հՆե որ Իսրայէլի որ-դւոցը սորվեցընէք բոլոր կանոն-ները , որ Ցերը Մովսէսին ձեռ-քովը զրուցած է անոնց ։
12 Եւ Մովսէս խօսեցաւ Ահարոնին ու անոր մնացած որդւոցը Եղիազա-րին ու Իթամարին , Ց Ցերօնջը պա-տարագներէն աւելցած հացի ընծան առէք , ու սեղանին քովը բաղարջ կերէք . ինչու որ Ղանիկայ սրբու-
13 սուրբ է ։ Սուրբ տեղը կերէք ա-նիկայ , ինչու որ Ցերօնջը պատարագ-ներէն քու իրաւունքդ ու քու որ-դւոցդ իրաւունքն է . քանզի ժ ինծի
14 ասանկ պատուիրուած է ։ Եւ ժ ե-րեցընելու երբուձը ու բարձրացը-նելու զնասը՝ դուն ու քու որդիքդ և քու աղջիկներդ քու հետդ մա-քուր տեղ մը պիտի ուտէք . ինչու որ Իսրայէլի որդւոցը խաղաղութեան զոհերէն քու իրաւունքիդ ու քու որդւոցդ իրաւունքին համար տրուած
15 են ։ Ժ բարձրացընելու զնասը ու երեցընելու երբուձը ճարպին պա-տարագներովը Ցերօնջը առնելու երե-ցընելու համար պիտի բերեն . և Ցերօնջը պատուիրածին պէս քու և քեզի հետ քու որդւոցդ պիտի ըլլայ յաւիտենական կանոնով ։
16 Եւ Մովսէս Ն մեղքի պատարագին նոխազը զգուշութեամբ փնտռեց , և ահա այրուած էր . ուստի Ահա-րոնին մնացած որդիներուն՝ Եղիա-զարին ու Իթամարին բարկացաւ՝
17 ըսելով , Նինչու՞ մեղքի պատարագը սուրբ տեղը չկերաք . քանզի սա ա-մենասուրբ է , ու Ցերը տուաւ ձեզ որ Ժողովքին անօրէնութիւնը վերցընէք ա՛ Ցերօնջը առնելու անոնց
18 համար քաւութիւն ընէք ։ Ահա Ո անոր արիւնը սրբարանին մէջը չը-բերուեցաւ . դուք Ն իմ պատուի-րածիս պէս անպատճառ սուրբ
19 տեղը ուտելու էիք ան ։ Եւ Ահա-րոն րսաւ Մովսէսին , Ահա Ղայսօր իրենց մեղքի պատարագը ու ողջա-

կէզը Ցերօնջը առջևը մատուցին , ու դիպուած ասանկ բաներ եկան . և Ֆի որ այսօր մեղքի պատարագը ուտելու ըլլայի , Ն Ցերօնջը առջևը
20 հաճոյ պիտի ըլլար արդեօք ։ Եւ երբ Մովսէս ա՛ լսեց , հանդիսացաւ ։

ԳԼ ԺԱ

1 Մաքուր ու անմաքուր չորքոտանիներուն ։ 9 Ձուկերուն ։ 13 ու Թռչուններուն վրայով ։ 29 Անմաքուր սողունները ։

1 Եւ Ցերը խօսեցաւ Մովսէսին ու
2 Ահարոնին՝ ըսելով անոնց , Խօ-սեցէք Իսրայէլի որդւոցը ու ըսէք , Երկրի վրայ եղած բոլոր անասուն-ներէն ՝ ձեր ուտելու անասուններդ
3 ասոնք են . Ամէն ճեղքուած կճղակ ունեցող կճղակաբաշխ ա՛ որոճա-
4 ցող անասունը պիտի ուտէք ։ Բայց որոճացողէն կամ կճղակաբաշխ ե-ղածէն ասոնք պիտի չուտէք . ուղտը , ինչու որ անիկայ Թէև կ՝որո-ճայ , բայց կճղակաբաշխ չէ , անի-
5 կայ ձեզի անմաքուր ըլլայ ։ Եւ ճա-գարը , ինչու որ անիկայ կ՝որոճայ , բայց կճղակաբաշխ չէ , անիկայ ձե-
6 զի անմաքուր ըլլայ ։ Եւ նապաս-տակը , որ Թէև կ՝որոճայ , բայց կճղակաբաշխ չէ , անիկայ ձեզի
7 անմաքուր ըլլայ ։ Եւ խոզը , որ Թէև կճղակաբաշխ է և ճեղքուած կճղակ ունի , բայց չորոճար , Ֆա-
8 նիկայ ձեզի անմաքուր ըլլայ ։ Ասոնց միսէն պիտի չուտէք , ու դիեր-նուն չդպչիք . Ֆ ձեզի անմաքուր են ։
9 Ր Ջուրերուն մէջ բոլոր եղածնե-րէն ասոնք պիտի ուտէք . Ջուրերու մէջ՝ ա՛ոչ ինչ ծովերու մէջ և գետե-րու մէջ ամէն Թև ու Թեփ ունեցո-
10 ղը պիտի ուտէք ։ Եւ ծովերու մէջ ու գետերու մէջ եղած բոլոր անԹև ու անԹեփ եղածները Ջուրերուն բոլոր գեռուններէն՝ և Ջուրերուն մէջ եղած չունչ ունեցող բոլոր կենդանիներէն՝ Ե պիղծ ըլլան ձեզի ։
11 Անոնք ձեզի պիղծ պիտի ըլլան . ա-նոնց միսէն պիտի չուտէք , և անոնց
12 դիերէն պիտի զզուիք ։ Ջուրերուն մէջ եղած բոլոր անԹև ու անԹեփ եղածները ձեզի պիղծ ըլլան ։
13 Նե Թռչուններուն մէջ ասոնք պիղծ պիտի սեպէք . պիտի չըս-տուին , պիղծ են . արծիւը՝ և պաս-
14 կուճը՝ ու գետարծիւը , Եւ ջինը՝
15 ու անդղը իր տեսակին պէս , Ե՛ ա-
16 ղտաւը իր տեսակին պէս , Եւ Ջայլամը՝ ու բուն՝ և կկուն՝ ու բա-
17 զէն իր տեսակին պէս , Եւ հաւպա-տիրը՝ ու հողամաղը և քաջահաւը ,
18 Ո կարապը՝ և հաւալուսը՝ ու սև
19 անդղը , Եւ արադիլը՝ ա՛ քարադրը իր տեսակին պէս , և յոպոպը ու չղոջը ։

Ե Թես ։ ժ ։ 22։ 46։ 6 Եես ։ 1։ Բբ ։ 13 ։ 20 ։ Բ Թագ ։ Խդ ։ 1 ։

Ղ Գբ ։ Ի ։ 12 ։ Ի Նե ։ Իբ ։ 41 ։ ԳԼ ։ Ը ։ 30 ։ Ծ Եզեկ ։ Խդ ։ 21 ։ Ղես ։ ա ։ 15 ։ ա Տիմ ։ գ ։ 3 ։ Տիս ։ ա ։ 7 ։

Ա ԳԼ ։ ժ ։ 47 ։ Ի ։ 25 ։ Երեմ ։ ժե ։ 19 ։ Եզեկ ։ Իբ ։ 26 ։ Խբ ։ 28 ։

Հ Բ Օր ։ Իդ ։ 8 ։ Նէեմ ։ ը ։ 2 ։ 8 ։ 9 ։ 18 ։ Երեմ ։ ժը ։ 18 ։ Մաղ ։ Բ ։ 7 ։

Ֆ Նե ։ Իթ ։ 2 ։ ԳԼ ։ Չ ։ 16 ։ Թես ։ ժը ։ 9 ։ 10 ։

Ղ ԳԼ ։ Իա ։ 22 ։

Ֆ ԳԼ ։ Բ ։ 8 ։ Չ ։ 16 ։

Ֆ Նե ։ Իթ ։ 24 ։ 26 ։ 27 ։ ԳԼ ։ Ե ։ 31 ։ 34 ։ Թես ։ ժը ։ 11 ։

Ֆ ԳԼ ։ Ե ։ 29 ։ 30 ։ 34 ։

Ն ԳԼ ։ Թ ։ 8 ։ 15 ։

Ղ ԳԼ ։ Չ ։ 26 ։ 29 ։

Ա ԳԼ ։ Չ ։ 30 ։

Ղ ԳԼ ։ Չ ։ 26 ։

Ֆ ԳԼ ։ Թ ։ 8 ։ 19 ։

Ղ Ներեմ ։ Չ ։ 20 ։ Ժդ ։ 12 ։ Ովս ։ Թ ։ 4 ։ Մաղ ։ ա ։ 10 ։ 13 ։

ա Բ Օր ։ Ժդ ։ 4 ։ Գոր ։ Ժ ։ 12 ։ 14 ։

Բ Ես ։ Կբ ։ 4 ։ Կղ ։ 8 ։ 17 ։

Գ Ես ։ Ծբ ։ 11 ։ Մաս ։ Ժե ։ 11 ։ 20 ։ Մաբ ։ Է ։ 2 ։ 15 ։ 18 ։ Գոր ։ Ժ ։ 14 ։ 15 ։ Ժե ։ 29 ։ Հռով ։ Ժդ ։ 14 ։ 17 ։ ա Կոր ։ Ը ։ 8 ։ Կող ։ Բ ։ 16 ։ 21 ։ Եբր ։ Թ ։ 10 ։

Դ Բ Օր ։ Ժդ ։ 9 ։

Ի ԳԼ ։ Է ։ 18 ։ Բ Օր ։ Ժդ ։ 3 ։

Չբ Օր ։ Ժդ ։ 12 ։

Ն.Ք.ԳՁ. 1490

20 Ամէն չորս ոտքի վրայ քալող թռչող զեռուն ձեզի պիղծ ըլլայ։
21 Սակայն ասոնք պիտի ուտէք. բոլոր չորս ոտքի վրայ քալող թռչող զեռուններէն՝ երկրի վրայ ցատկելու համար ոտքերնուն վրայ աղբր ունե-
22 ցողները. Անոնցմէ ասոնք պիտի ուտէք. † մարախը՝ իր տեսակին պէս, ու դրուիճը՝ իր տեսակին պէս, և խարագուղը՝ իր տեսակին պէս, ու ջորեակը՝ իր տեսակին
23 պէս։ Բայց ձեզի բոլոր չորս ոտքով թռչող զեռունը ձեզի
24 պիղծ ըլլայ. Եւ ասոնցմով դուք անմաքուր պիտի ըլլաք. ամէն ա-
25 նոնց դիերուն դպչողը մինչև իրի-
26 կուն անմաքուր պիտի ըլլայ։ Եւ ամէն անոնց դիերը վերցնողը իր հանդերձները պիտի լուայ, ու մին-չև իրիկուն անմաքուր պիտի ըլլայ։ Բոլոր անասուններէն՝ որոնք կճղա-կաբաշիս են, բայց կճղակնին ճեղ-քուած չէ, և չեն որոճար, ան-մաքուր են ձեզի. ով որ անոնց դի-
27 ին դպչի՝ անմաքուր պիտի ըլլայ։ Եւ բոլոր չորս ոտքի վրայ քալող անասուններէն՝ թաթերնուն վրայ քալողներուն ամէնը անմաքուր ըլ-լայ ձեզի. ամէն անոնց դիերուն դպչողը մինչև իրիկուն անմաքուր
28 պիտի ըլլայ։ Եւ անոնց դիերը վերցնողը իր լսթերը պիտի լուայ, ու մինչև իրիկուն անմաքուր պիտի ըլլայ. անոնք անմաքուր են ձեզի։
29 Եւ երկրի վրայ սողացող սողուն-ներուն մէջ՝ ասոնք անմաքուր ըլլան ձեզի. արիսը՝ ու իմուկը՝ և *աի-
30 տեռը իր տեսակին պէս, Եւ կո-վադիան՝ ու մողեսը՝ և քամաեոնը՝ ու խոմէթը՝ և գետնասուսը։
31 Բոլոր սողացողներուն մէջ ձեզի անմաքուր եղածները ասոնք են. ամէն անոնց մեռածին դպչողը մին-չև իրիկուն անմաքուր պիտի ըլլայ։
32 Եւ անոնց մեռածը ինչ բանի վրայ որ իյնայ, թէ փայտէ ամանի ըլայ՝ կամ հանդերձ՝ կամ մորթ՝ կամ քուրձ՝ ինչ տեսակ գործա-ծական ամանի որ ըլլայ, անմաքուր պիտի ըլլայ. † ջուրը պիտի ձգուի ան, ու մինչև իրիկուն անմաքուր ըլլայ, և ետքը մաքուր սեպուի։
33 Եւ ասոնց մկկը՝ որ հողէ ամանին մէջ իյնալու ըլլայ, ամէն անոր մէ-ջի եղածը անմաքուր պիտի ըլլայ,
34 ու էան ամէնը պիտի կոտրէք։ Ա-մէն ուտելուկը՝ որուն վրայ † ջուր կայ, ասիկա ծէգ ծէգ իյնայ՝ անմաքուր պիտի ըլլայ. նոյնպէս ամէն ամանի մէջ եղած բոլոր խմելուկը՝ անմաքուր
35 պիտի ըլլայ։ Եւ ամէն բան՝ որուն վրայ ասոնց դին կ'իյնայ, անմա-

քուր պիտի ըլլայ. ին՝ թոնիր ըլ-լայ և թէ վառարան՝ պիտի ա-րուի. ասոնք անմաքուր են, ու անմաքուր պիտի սեպուին ձեզի։
36 Բայց աղբիւրը կամ հորը՝ ‡ասր որ ժողվուած ջուր կայ՝ մաքուր պի-տի ըլլայ. սակայն անոնց դիերուն
37 դպչողը անմաքուր ըլլայ։ Եւ թէ որ անոնց դին ցանուելու սերմի մը վրայ իյնայ, մաքուր պիտի ըլլայ
38 ան։ Բայց թէ որ սերմին վրայ ջուր գրուած ըլլայ՝ ու անոր վրան անոնց դին իյնայ, ան ձեզի անմա-քուր պիտի ըլլայ։
39 Եւ թէ որ ձեր ուտելու կենդա-նիներէն մէկը մեռնի, անոր դիին դպչողը մինչև իրիկուն անմաքուր
40 պիտի ըլլայ։ Եւ և անոր դիէն ու-տողը իր հանդերձները պիտի լուայ, ու մինչև իրիկուն անմաքուր պիտի ըլլայ. և անոր դին վերցնողը իր հանդերձները պիտի լուայ, ու մին-չև իրիկուն անմաքուր ըլլայ։
41 Եւ երկրի վրայ սողացող ամէն սողունը պիղծ է. պիտի չուտուի
42 ան։ Երկրի վրայ բոլոր սողացող սողուններէն ամէն իր փորին վրայ քալողը՝ կամ ամէն չորս ոտքի վրայ պտրտողը՝ և կամ ամէն բազմոտանի եղածները պիտի չուտէք. ինչու որ
48 պիղծ են։ Ի բնաւ սողացող սողուն-նով մի անձերնիդ պիղծ ընէք. ոչ ալ անոնցմով պղծուելով անձեր-
44 նիդ անմաքուր ընէք. Ինչու որ ես եմ ձեր Տէր Աստուածը. ուստի սրբեցէք անձերնիդ ու ծաւրբ ե-ղէք, ինչու որ ես սուրբ եմ. ու բնաւ երկրի վրայ մկկ սողացող սո-ղունով մը անձերնիդ պղծէք։
45 Քանզի ես եմ Եհովան՝ որ ձեզ Եգիպտոսի երկրէն հանեցի որ ձեզի Աստուած ըլլամ. հուստի սուրբ եղէք, ինչու որ ես սուրբ եմ։
46 Ցորտոտանիներուն և թռչուն-ներուն՝ ու ջուրերուն մէջ չարժող բոլոր շնչաւոր կենդանիներուն՝ և երկրի վրայ սողացող ամէն կենդա-
47 նիներուն օրէնքը ասիկա է. Որ անմա-քուրին ու մաքուրին մէջ տարբե-րութիւն ընէք։

Ն.Ք.ԳՁ. 1490

‡ Կամ՝ կամ ջուրհոսա-կը՝

Ղ Մատ. Գ. 4։ Մար. ա. 6։

ԷԳԼ. ԾԳ. 8։ ԾԱ. 5։ Թուա. ՃԹ. 10։ 22։ լա. 24։

ԼԳԼ. ԾԱ. 15։ իբ. 8։ բ Օր. ԻԳ. 21։ Եզեկ. Գ. 14։ Խգ. 31։

Ի ԳԼ. Ի. 25։

Ե ԵԼ. ԻԹ. 6։ ԳԼ. ՃԹ. 2։ Ի. 7, 26։ ա Թես. Գ. 7։ ա Պետ. ա. 15, 16։

Ն ԵԼ. Զ. 7։

Հ ՀՃԻ. 44։

Ց ԳԼ. Ժ. 10։

— ԳԼ. ԺԱ. 19։

Բ Ղուա. Բ. 22։

Է ԳԼ. Ժ. 19։

ԳԼ. ԾԲ

1 Պնդան մը որպէսզի հեռի մաքրուելուն կերպը։ 6 Իր մաքրուելուն համար մատուցա-նելու ընծաները։

1 Յե Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
2 սելով, Խօսէ Իսրայէլին որդւոց ու ըսէ, Թէ որ Ոհնիկ մը սերմ առնէ ու արուս զաւակ ծնանելու ըլլայ, Եւօթը օր անմաքուր պիտի ըլլայ. Ե իր դաշտանին համար զա-

Ն.Ք.ԶԲ. 1490

տուելու օրերուն համեմատ անմա-
3 քուր պիտի ըլլայ։ Եւ Տուէթ-
րորդ օրը պղծուն անթլխատութեան
4 մարմինը պիտի թլխատուի։ Եւ
անիկայ իր մաքրուելուն արիւնովը
երեսունուերեք օր պիտի նստի. ու
մինչև իր մաքրուելու օրերուն լմին-
նալը՝ բնաւ սուրբ բանի մը պիտի
չդպչի, ոչ ալ սրբարանը մտնէ։
5 Բայց թէ որ անիկայ աղջիկ ծնա-
նելու ըլլայ, երկու շաբաթ անմա-
քուր պիտի ըլլայ իր դաշտանին ժա-
մանակին պէս, և վաթսունուվեց օր
իր մաքրուելուն արիւնովը պիտի
նստի։

Ե Ղև. ԺԲ. 22։

6 Եւ երբ տղայ կամ աղջիկ զա-
կի համար իր մաքրուելու օրերը
լմննայ, ժողովքի խորանին դուռը
ողջակէզի համար մէկ տարեկան
գառն՝ ու մեղքի պատարագի հա-
մար աղաւնիի ձագ մը կամ տատ-
րակ մը պիտի բերէ քահանային,
7 Որ պիտի մատուցանէ զանիկայ
Տէրոջը առջևը՝ ու քաւութիւն
ընէ անոր համար, և անիկայ իր
արեանը աղբիւրէն պիտի մաքրուի։
Ասիկա կամ էգ զաւակ ծնանողին
8 օրէնքը աս է։ Ընե թէ որ գառն
բերելու կարող չէ, երկու տատ-
րակ կամ աղաւնիի երկու ձագ
առնէ, մէկը ողջակէզի ու մէկալը
մեղքի պատարագի համար, և ա-
քահանան քաւութիւն ընէ անոր
համար, ու անիկայ մաքրուի։

Ղև. Ե. 7։ Ղև. Ե. 24։

Ե Գև. Ը. 20։

ԳԼ. ԺԳ

1—59 Բորոտութեան ախտին վրայով քահա-
նային ծանուցուած կանոնները ու նշանները։

1 Ու Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու
2 Ահարոնին՝ ըսելով, Մարդու
մը մարմինին մորթին մէջ ուռեցք
կամ *բոս կամ պազպազ ըլլալով՝
անոր մարմինին մորթին մէջ բորո-
տութեան ախտին պէս նշան մը ե-
րևնալու ըլլայ, Բան ատենը անիկայ
Ահարոն քահանային՝ կամ անոր
որդւոցը քահանաներուն մէկուն
3 պիտի բերուի։ Եւ քահանան պի-
տի նայի մարմինին մորթին մէջ
եղած ախտին նշանին. ու թէ
որ ախտին մէջի մազերը ճերմակի
դառնալով՝ ախտը մարմինին մոր-
թէն խորունկ երևնայ, բորոտու-
թեան ախտ է ան. և քահանան
պիտի նայի անոր՝ ու *պիտի ծա-
նուցանէ անոր անմաքուր ըլլալը"։
4 Հապա թէ որ անոր մարմինին մոր-
թին մէջ պազպազը ճերմակ է՝ ու
մորթէն խորունկ չերևնար, և
մազն ալ ճերմակի դարձած չէ,
ան ատենը քահանան եօթը օր
դոցուած պիտի պահէ ախտակիրը։
5 Եւ քահանան եօթներորդ օրը պի-

* Եբր. զա-նիկայ ան-մաքուր պի-տի ընէ։

Ն.Ք.ԶԲ. 1490

տի նայի անոր. ու թէ որ ախ-
տը դեռ կը կենայ, ու մորթին
մէջ տարածուած չէ, ան ատե-
նը քահանան եօթը օր ալ դո-
ցուած պիտի պահէ անիկայ։
6 Եւ քահանան եօթներորդ օրը
նորէն պիտի նայի անոր, ու
թէ որ ախտը շլացած ըլլայ, ու
մորթին մէջ տարածուած չըլլայ,
քահանան †պիտի ծանուցանէ ա-
նոր մաքուր ըլլալը"։ ասիկայ դիւրա-
քոս մըն է. և անիկայ էիր լաթերը
պիտի լուայ, ու մաքուր ըլլայ։
7 Բայց թէ որ իր մաքրուելուն հա-
մար քահանային նայուելէն ետքը՝
քոսը մորթին մէջ տարածուի,
քահանան նորէն պիտի նայի անոր։
8 Եւ քահանային նայած ատենը թէ
որ քոսը մորթին մէջ տարածուած
է, ան ատենը քահանան անոր ան-
մաքուր ըլլալը պիտի ծանուցանէ.
բորոտութիւն է։

† Եբր. զա-նիկայ մա-քուր պիտի ընէ։

Է Գև. Ժա. 25։ Ժգ. 8։

9 Երբոր մարդու մը վրայ բորոտու-
թեան ախտը ըլլայ, անիկայ քա-
10 հանային պիտի տարուի. Ե քա-
հանան պիտի նայի. և թէ որ
մորթին մէջ ճերմակ ուռեցք կայ՝
ու ճերմակի դարձեր է մազը՝ և ու-
ռեցքին մէջը ողջ միսի նշան կայ,
11 Ասիկայ անոր մարմինին մորթին
մէջ հինցած բորոտութիւն է. և
քահանան անոր անմաքուր ըլլալը
պիտի ծանուցանէ, գոցուած չը-
պահէ զանիկայ, ինչու որ անմա-
քուր է։

Ե Թուա. Ժբ. 10։ 12։ Բ Թագ. Ե. 27։ Բ Մն. Ի. 20։

12 Եւ թէ որ բորոտութիւնը մոր-
թին մէջ տարածուեր է, ու ախ-
տակիրին բոլոր մորթը գլխէն մինչև
ոտքը, այսինքն քահանային աչ-
քերուն բոլոր տեսած տեղը բորո-
13 տութիւնը պատեր է, Եւ քահա-
նան տեսնէ որ բորոտութիւնը ա-
նոր բոլոր մարմինը պատած է՝ ան
ատենը ախտակիրին մաքուր ըլլալը
ծանուցանէ. փոխ բոլորովին ճեր-
մակի դարձաւ, անիկայ մաքուր է։
14 Բայց երբոր անոր վրայ ողջ միս
տեսնուի, անիկայ անմաքուր պի-
15 տի ըլլայ։ Եւ քահանան պիտի
տեսնէ ողջ միսը, և անոր անմա-
քուր ըլլալը ծանուցանէ. ողջ մի-
սը անմաքուր է. բորոտութիւն է։
16 Իակ թէ որ ողջ միսը փոխուի նորէն
ու ճերմակի դառնալու ըլլայ՝ ան
17 ատենը քահանային պիտի գայ. Եւ
քահանան պիտի տեսնէ անիկայ.
ու թէ որ ախտը ճերմակի դարձեր
է, ան ատենը քահանան ախտա-
կրին մաքուր ըլլալը ծանուցանէ.
անիկայ մաքուր է։
18 Եւ թէ որ մարմինին մորթին մէջ
19 Ի պալար ըլլայ ու առողջանայ Եւ

Ի Եւ. Թ. 9։

Ն·Ք·ԶԲ· 1490

կամ քիչ մը կարմիրցած ճերմակ պաղպաղաջ ըլլայ, քահանային պիտի
29 ցուցուի ան։ Եւ երբ քահանան տեսնէ որ մորթէն ցած կ'երևնայ, և մազը ճերմակի դարձած է, քահանան անոր անմաքուր ըլլալը ծանուցանէ. անիկայ պալարէ եկած
21 բորոտութեան ախտ է։ Եւ թէ որ քահանան տեսնէ որ ճերմակ մազ չկայ անոր մէջ, ու մորթէն ցած չէ՝ բայց շատցած է, ան տունը քահանան եօթը օր դոցուած
22 պիտի պահէ զանիկայ։ Եւ թէ որ մորթին մէջ տարածուած է, ան տունը քահանան անոր անմաքուր ըլլալը ծանուցանէ. ախտ է ան։
23 Բայց թէ որ պաղպաջը իր տեղը կը կենայ ու չէ տարածուեր, պալարին սպին է. և քահանան անոր մաքուր ըլլալը պիտի ծանուցանէ։
24 Իսկ թէ որ մարմինին մորթին * կամ՝ պայծին մէջ կրակի այրած ըլլայ, ու "այրածին նշանը" քիչ մը կարմիրցած ճերմակ՝ կամ բոլորովին ճերմակ
25 պաղպաջ ըլլայ, քահանան անոր նայած տեղը, թէ որ պաղպաջին մէջ մազը ճերմակի դարձած է, ու մորթէն խորունկ կ'երևնայ, անիկայ այրածէն յառաջ եկած բորոտութիւն է. և քահանան անոր անմաքուր ըլլալը ծանուցանէ. անիկայ բորոտութեան ախտ է։
26 Բայց թէ որ քահանային նայած տեղը պաղպաջին մէջ մազը ճերմակ չէ, ու մորթէն խորունկ չէ, հապա շատցած է, ան տունը քահանան եօթը օր դոցուած պիտի
27 պահէ անիկայ։ Եւ եօթներորդ օրը քահանան պիտի նայի անոր. թէ որ մորթին մէջ տարածուած է, քահանան անոր անմաքուր ըլլալը ծանուցանէ. անիկայ բորո-
28 տութեան ախտ է։ Եւ թէ որ պաղպաջը իր տեղը կը կենայ ու մորթին մէջ տարածուած չէ, հապա շատցած է, անիկայ այրածին ուռեցքն է. և քահանան անոր մաքուր ըլլալը ծանուցանէ. ինչու որ այրածին սպին է։
29 Եւ թէ որ մարդու մի կամ կընդան մը գլուխը կամ կզակը ախտ
30 մը ըլլայ, քահանան պիտի տեսնէ ախտը. և թէ որ մորթէն խորունկ երևնայ, ու անոր մէջը բարակ դեղին մազ ըլլայ, ան տունը քահանան անոր անմաքուր ըլլալը պիտի ծանուցանէ. անիկայ գոնջութիւն է, դլուխի կամ կզակի բորոտու-
31 թիւն է։ Եւ թէ որ քահանան գոնջութեան ախտը տեսնէ որ մորթէն խորունկ չերևնար, ու անոր մէջը սև մազ չկայ, ան տունը քահանան գոնջութեամբ ախտա-

Ն·Ք·ԶԲ· 1490

ցածը եօթը օր դոցուած պիտի պա-
32 հէ։ Եւ եօթներորդ օրը քահանան ախտակրին պիտի նայի, ու թէ որ գոնջութիւնը տարածուած չէ, և անոր մէջ դեղին մազ չկայ, ու գոնջութիւնը մորթէն խորունկ չե-
33 րևնար, Անիկայ պիտի ածիլուի, բայց գոնջութիւնը պիտի չածիլէ. և քահանան եօթը օր ալ դոցուած պիտի պահէ գոնջութիւն ունեցո-
34 ղը։ Եւ եօթներորդ օրը քահանան գոնջութիւն ունեցողին պիտի նայի. և թէ որ գոնջութիւնը մորթին մէջ տարածուած չէ, ու մորթէն խորունկ չերևնար, ան տունը քահանան անոր մաքուր ըլլալը ծանուցանէ. և անիկայ իր լաթերը պիտի լուայ, ու մաքուր ըլլայ։
35 Բայց թէ որ իր մաքրուելէն ետքը գոնջութիւնը մորթին մէջ տարա-
36 ծուի, Ան տունը քահանան պիտի նայի անոր. և թէ որ գոնջութիւնը մորթին մէջ տարածուած է, ան տունը քահանան՝ ու դեղին մազ պիտի չփնտռէ. անիկայ անմաքուր
37 է։ Բայց թէ որ գոնջութիւնը եղածին պէս կը կենայ, և անոր մէջ սև մազ բուսեր է, գոնջութիւնը բժշկուած է. անիկայ մաքուր է, ու քահանան անոր մաքուր ըլլալը ծանուցանէ։
38 Եւ թէ որ մարդ մը կամ կնիկ մը իր մարմինին մորթին մէջ պաղպաջներ՝ այսինքն ճերմակ պաղպաջ-
39 ներ ունենայ, Ան տունը քահանան պիտի նայի, և թէ որ անոնց մարմիններուն մորթին մէջին պաղպաջները չշատցած ճերմակ ըլլան, անիկայ մորթին մէջ դղյացած պիսակ է. անիկայ մաքուր է։
40 Եւ թէ որ մարդու մի գլխուն մազը թափելու ըլլայ, անիկայ կրն-
41 տակ է՝ բայց մաքուր է։ Եւ թէ որ անոր երեսին կողմին գլխուն մակերը ինկած ըլլայ, անիկայ ճեղ է՝ բայց
42 մաքուր է։ Հապա թէ որ կնտուռթեան կամ ճեղուռթեան մէջ քիչ մը կարմիրցած ճերմակ վէրք մը ըլլայ, ան՝ անոր կնտուռթեանը կամ ճեղուռթեանը մէջ դղյացած բորո-
43 տութիւն է։ Ան տունը քահանան պիտի նայի անոր. և թէ որ անոր կնտուռթեանը կամ ճեղուռթեանը մէջ վէրքին ուռեցքը քիչ մը կարմիրցած ճերմակ ըլլայ՝ մարմինին մորթին մէջ եղած բորոտութեան
44 երևոյթին պէս, Ան մարդը բորոտ է, անմաքուր է. քահանան անպատճառ անոր անմաքուր ըլլալը պիտի ծանուցանէ. անոր ախտը իր գլխուն է։
45 Եւ ախտ ունեցող բորոտին հանգերձը պատռած պիտի ըլլայ, և ա-

* Կամ՝ պայծրածը առաջաւոր

Ն · Ք · ԶԲ · 1490

ՂԵՂԿ · ԻԴ · 17 , 22 ; ՄԿԲ · Գ · 7 ; * Կամ՝ ընծայաբերը

Ի ՈՂՐ · Գ · 15 ;

ԸՇՈՒ · Ե · 2 ; ԺԲ · 14 ; ԴԹՈՒ · Է · 8 ; ԺԵ · 5 ; Ր ՄԿ · ԻԸ · 21 ; ՂՐԵ · ԺԿ · 12 ;

նոր գլուխը մերկ , ու Հանոր *շըրթունքները ծածկուած պիտի ըլլայ , և ձայն պիտի տայ թէ Ի՛ Ան-
46 մաքուր Ի՛՝ անմաքուր : Ախտը իր վրան եղած բոլոր օրերը անմաքուր պիտի սեպուի , անիկայ անմաքուր է , մինակ պիտի նստի . Հանոր բնակութիւնը բանակէն դուրս պիտի ըլլայ :
47 Եւ ան հանդերձը՝ որուն վրջը բորոտութեան ախտ կայ , թէ բուրդէ հանդերձ ըլլայ և թէ
48 քթանէ հանդերձ , քթանեղէնի կամ բրդեղէնի առէջի կամ թելդանի մէջ՝ կամ մորթի մէջ և կամ մորթէ շինուած ամէն բանի մէջ ,
49 Այսինքն թէ որ հանդերձի կամ մորթի մէջ՝ կամ առէջի կամ թելդանի մէջ՝ կամ մորթէ վրաց ամէն ներ բանի մէջ քիչ մը կանաչ կամ կարմրագոյն ախտի նշան ըլլայ , բորոտութեան ախտ է ու քահանային
50 պիտի ցուցուի : Եւ քահանան պիտի նայի ախտին՝ ու եօթը օր դողուած
51 պիտի պահէ ախտացեալ բանը : Եւ եօթներորդ օրը ախտացեալ բանին պիտի նայի . թէ որ ախտին նշանը տարածուած է հանդերձի մը մէջ՝ կամ առէջի կամ թելդանի մէջ՝ կամ մորթի մէջ և կամ գործածուելու համար մորթէ շինուած ամէն բանի մէջ , աս ախտը Ի բորբոքած բորոտութիւն է , անմաքուր է :
52 Ուստի անիկայ պիտի այրէ բրդեղէնն կամ քթանեղէնն հանդերձը՝ կամ առէջը կամ թելդանը , կամ ամէն կերով մորթէ շինուած բանը՝ որուն մէջ ան ախտը կայ . ինչուհետև բորբոքած բորոտութիւն է ան ,
53 կրակի մէջ պիտի այրուի : Եւ թէ որ քահանան տեսնէ որ ախտին նշանը հանդերձին մէջ՝ կամ առէջին կամ թելդանին մէջ՝ կամ ամէն կերով մորթէ շինուած
54 բանին մէջ տարածուած չէ , Ան ատենը քահանան պիտի հրամայէ որ ան ախտացեալ բանը լուան . ու նորէն եօթը օր դողուած պիտի
55 պահէ ան : Եւ ախտացեալ բանը լուացուելէն ետքը՝ թէ որ քահանան տեսնէ որ ախտի նշանը իր գոյնը չէ փոխեր , ու ախտը տարածուած ալ չէ , անիկայ անմաքուր է . կրակի մէջ պիտի այրես ան . անոր տակը կամ վրան փոսը
56 թիւն կայ : Եւ թէ որ քահանան տեսնէ որ անոր լուացուելէն ետքը՝ ախտին նշանը շլացած է , ան ատենը ան ախտացեալ մասը հանդերձէն կամ մորթէն՝ կամ առէջէն և
57 կամ թելդանէն պիտի պատռէ : Եւ թէ որ ան հանդերձին մէջ՝ կամ առէջին կամ թելդանին մէջ՝ կամ

ամէն կերով մորթէ վրաց բանին մէջ նորէն երեւալու ըլլայ , անիկայ տարածուած բորոտութիւն է . վրան ախտ ունեցող բանը կրա-
58 կի մէջ այրես : Եւ ան հանդերձը՝ կամ առէջը կամ թելդանը՝ կամ ամէն կերով մորթէ վրաց բանը՝ որ լուացուելէն ետքը ախտը անկէ գացած է , նորէն պիտի լուացուի , ու մաքուր ըլլայ :
59 Բուրդէ կամ քթանէ հանդերձի մէջ՝ կամ առէջի կամ թելդանի մէջ՝ կամ մորթէ վրաց ամէն կերով բանի մէջ երեւցած բորոտութեան ախտին օրէնքը աս է , անոր մաքուր կամ անմաքուր ըլլալը ծանուցանելու համար :

ԳԼ · ԺԴ

1 Բորոտի մը մաքրուելուն արարողութիւնները ու գոհերը : 33 Ցան մը մէջ երեցած բորոտութեան նշանները : 48 Անոնց տունը մաքրելուն կերպը :

1 Յետ Ցերը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
2 սելով , Բորոտին օրէնքը աս է իր մաքրուելու օրը . անիկայ Ա քա-
3 հանային պիտի տարուի . Եւ քահանան բանակէն դուրս պիտի ելլէ , ու քահանան պիտի նայի . ու թէ որ բորոտին բորոտութեան ախտը
4 բժշկուած է , Ան ատենը քահանան պիտի հրամայէ որ մաքրուելու Ա համար երկու ողջ և մաքուր թռչուն ու Բ եղևնափայտ՝ ու Գ կրկնակի կարմիր և Դ զոպայ
5 առնուի : Եւ քահանան պիտի հրամայէ՝ որ թռչուներին մէկը հողեամանի մը մէջ կենդանի ջուրի վրայ
6 մորթուի : Եւ ողջ թռչունը ու եղևնափայտը և կրկնակի կարմիրը ու զոպան պիտի առնէ , և ասոնք ողջ թռչունին հետ կենդանի ջուրին վրայ մորթուած թռչունին
7 արեանը մէջ պիտի թաթխէ . Եւ բորոտութենէն մաքրուելու Ա համար վրայ Ե եօթը անգամ Զ օրհնէ , ու մաքրէ անիկայ . և ողջ թռչունը
8 Ը ի դաշտը արձակէ : Եւ մաքրուելու Ա համար Ի իր հանդերձները պիտի լուայ , ու իր բոլոր մազերը ածիլէ , Ըև ջրով պիտի լուացուի ու մաքրուի . և անկէ ետև բանակը պիտի մտնէ , ու եօթը օր Ի իր վրանին դուրսի դին
9 պիտի կենայ : Եւ եօթներորդ օրը իր բոլոր մազերը ածիլէ , իր գլուխը ու մօրուքը և յօներները՝ այսինքն իր բոլոր մազերը ածիլէ . և իր լաթերը պիտի լուայ , ու իր մարմինը ջրով լուայ ու մաքուր ըլլայ :
10 Եւ ութերորդ օրը Ժ երկու անբասրատ արու գառն՝ ու մէկ տարեկան մէկ անարատ էգ գառն՝ և Ի հացի

Ն · Ք · ԶԲ · 1490

ՈՒՄԱ · Ը · 2 ; 4 ; ՄԱՐ · Ա · 40 , 44 ; ՂՐԵ · Ե · 12 , 14 ; ԺԵ · 14 ;

Ի ԹՒ · ԺԲ · 6 ;

Ֆ ԵՐԵ · Բ · 19 ;

ՓՍԱՂ · ԺԱ · 7 ;

Ի ԳԼ · ԺԲ · 44 ;

Ի ԹՒ · ԺԲ · 10 , 14 ;

ՂԵՒՐ · Թ · 18 ;

Ի ԳԼ · ԺԲ · 6 ;

Ը ԳԼ · ԺԱ · 25 ;

Ի ԹՒ · ԺԲ · 15 ;

Ժ ՄԱՍ · Ը · 4 ; ՄԱՐ · Ա · 44 ; ՂՐԵ · Ե · 14 ;

Ի ԳԼ · Բ · 1 ; ԹՒ · ԺԵ · 4 , 15 ;

ընծայի համար եղով շաղուած իրիք տասանորդ բարակ ալիւր՝ ու մէկ
11 ճաշակ եղ պիտի առնէ ։ Եւ մեր-
րող քահանան մաքրուելու մարդը
առնուցանով Ցերօջը առջևը ժողովքի
խորանին դուռը պիտի կայնեցընէ ։
12 Եւ քահանան արու գառին մէկը
պիտի առնէ՝ ու մատեցընէ յան-
ցանքի պատարագի համար ։ ու ե-
ղէն ճաշակը ոչխէ առնէ , և զանոնք
Ցերօջը առջև Երեցընելու ընծայ
13 պիտի ընէ ։ Եւ գառը պիտի մոր-
թէ Ի մեղքի պատարագին ու ողջա-
կէզին մորթուած տեղը , սուրբ տե-
ղը պէտք է . ինչու որ յանցանքի
պատարագը Ի մեղքի պատարագին
պէս քահանայինն է . հասիկայ ա-
14 մենասուրբ է ։ Եւ քահանան յան-
ցանքի պատարագին արիւնէն պի-
տի առնէ , ու քահանան մաքրուե-
լու մարդուն Յ աջ ականջին բըլ-
թակին վրայ՝ և անոր աջ ձեռքին
մեծ մատին վրայ՝ ու անոր աջ ոտ-
քին մեծ մատին վրայ պիտի դնէ
15 ան ։ Եւ քահանան եղին ճաշակէն
էԼ մը եղ պիտի առնէ , ու իր ձախ
16 ձեռքին մէջը թափէ ։ Եւ քա-
հանան աջ մատը իր ձախ ձեռ-
քին մէջը եղած եղին պիտի թաթ-
խէ , ու իր մատովը Ցերօջը առ-
ջևը եօթը անգամ սրսկէ ան ե-
17 ղէն ։ Եւ քահանան իր ձեռքին
մէջը մնացած եղէն մաքրուելու
մարդուն աջ ականջին բլթակին
վրայ՝ ու անոր աջ ձեռքին մեծ
մատին վրայ՝ և անոր աջ ոտքին
մեծ մատին վրայ՝ յանցանքի պա-
տարագի արիւնին վրան պիտի
18 դնէ ։ Եւ քահանան իր ձեռքին
մէջ մնացած եղը մաքրուելու մար-
դուն գլխուն վրայ պիտի դնէ ,
ու անոր համար քաւութիւն
պիտի ընէ Ցերօջը առջևը ։
19 Ետքը քահանան Ի մեղքի պատա-
րագ պիտի մատուցանէ , և իր
անմաքրութենէն մաքրուելու մար-
դուն համար քաւութիւն ընէ , ու
20 անկէ ետև ողջակէզը մորթէ ։ Եւ
քահանան ողջակէզը ու հացի ըն-
ծան սեղանին վրայ պիտի մատու-
ցանէ , ու անոր համար քաւու-
թիւն ընէ , և անիկայ պիտի մաք-
րուի ։
21 Եւ Յ թէ որ անիկայ աղքատ ըլ-
լայ ու այնչափին իր կարողու-
թիւնը չհասնի , ան առնէ անոր
քաւութիւն ընելու համար երեր-
ցընելու յանցանքի պատարագի
գառնուկ մը՝ և հացի ընծայի հա-
մար եղով շաղուած տասանորդ մը
բարակ ալիւր ու ճաշակ մը եղ պի-
22 տի առնէ . Յ Եւ երկու տատրակ
կամ աղաւնիի երկու ձագ՝ որը որ

գտնէ , և մէկը մեղքի պատարագ
23 ու մէկալը ողջակէզ ըլլայ ։ Ե՛ւ
ութերորդ օրը իր մաքրուելուն
համար զանոնք քահանային պիտի
բերէ ժողովքի խորանին դուռը
24 Ցերօջը առջևը ։ Ե՛ւ քահանան
պիտի առնէ յանցանքի պատարա-
գին գառնուկը ու եղին ճաշակը ,
և զանոնք Ցերօջը առջևը երեր-
25 ցընելու ընծայ մատուցանէ ։ Եւ
յանցանքի պատարագին գառնուկը
պիտի մորթէ , ու քահանան յան-
ցանքի պատարագին արիւնէն պի-
տի առնէ , ու մաքրուելու մար-
դուն աջ ականջին բլթակին վրայ՝
և անոր աջ ձեռքին մեծ մատին
վրայ՝ ու անոր աջ ոտքին մեծ մա-
26 տին վրայ դնէ ան ։ Եւ քահանան
եղէն իր ձախ ձեռքին մէջը պիտի
27 թափէ ։ Եւ քահանան իր աջ
մատովը իր ձախ ձեռքին մէջ եղած
եղէն Ցերօջը առջևը եօթը անգամ
28 պիտի սրսկէ ։ Եւ քահանան իր
ձեռքին մէջ եղած եղէն մաքրուե-
լու մարդուն աջ ականջին բլթա-
կին վրայ՝ ու անոր աջ ձեռքին մեծ
մատին վրայ՝ և անոր աջ ոտքին
մեծ մատին վրայ՝ յանցանքի պա-
տարագին արիւնը եղած տեղին
29 վրայ պիտի դնէ ։ Եւ քահանան
իր ձեռքին մէջ մնացած եղը մաք-
րուելու մարդուն գլխուն վրայ պի-
տի դնէ՝ Ցերօջը առջևը անոր հա-
30 մար քաւութիւն ընելով ։ Եւ
Ն տատրակներէն կամ աղաւնիի
31 ձագերէն մէկը՝ որը որ գտնէ , Ա յս-
ինքն որուն որ իր ձեռքը հասնի ,
մէկը մեղքի պատարագի համար և
մէկալը ողջակէզի համար՝ հացի
ընծային հետ մէկտեղ պիտի մա-
տուցանէ . և քահանան մաքրուե-
լու մարդուն համար քաւութիւն
32 ընէ Ցերօջը առջևը ։ Խոստու-
թեան սխտ ունեցողին՝ ու Ի՛ր
մաքրուելուն համար կարողու-
թիւն չունեցողին օրէնքը սա
է ։
33 Եւ Ցերը խօսեցաւ Մովսէսին
34 ու Ահարոնին՝ ըսելով , Երբոր
մտնէք Քանանու երկիրը՝ որ ձեզի
ժառանգութիւն ըլլալու պիտի տամ ,
և ձեր ժառանգութեան եղած երկրին
մէջ տանը մէջ բորոտութեան
35 հարուածը տալու ըլլամ , Ան տա-
նը տէրը պիտի գայ , ու իմացընէ
քահանային՝ ըսելով , Ինծի կ՛երև-
նայ որ Ե՛տանս մէջը սխտ կայ ։
36 Եւ քահանան պիտի հրամայէ
որ տունը պարպեն , դեռ ինքը
տեսնելու ներս չմտած , որպէս զի
տանը մէջ եղած բաներէն մէ-
կը անմաքուր չըլլայ . ու անկէ
ետև քահանան տունը տեսնելու

ՆԿ. ՀՐ. 11 ։

ՆԿ. ՀՐ. 12 ։

ՀՐ. 14 ։

ՆԿ. ԺԷ. 8 ։ ԹՒ. ԼՐ. 22 ։ Բ Օր. Ի. 1 ։ ԼՐ. 49 ։

ՌԱՒԱԿ. Գ. 33 ։ ԶԱՔ. Ե. 4 ։

Ն·ՔՐ· 1490

37 պիտի մնանէ . եւ ախտին նշաննե-
րուն պիտի նայի , ու թէ որ ախտը տա-
նը պատերուն վրայ քիչ մը կանաչ-
չած կամ կարմրըած փոս տեղուա՛ք
ըրեր է , ու անոնք պատին երե-
38 սէն խորունկ կերևնան , Ան տունը
քահանան տունէն պիտի ելլէ տանը
դուռը , և եօթը օր տունը պիտի
39 գոցէ : Ու եօթներորդ օրը քահա-
նան նորէն պիտի գայ ու նայի . և
թէ որ ախտը տանը պատերուն
40 վրայ տարածուած է , Ան տունը
քահանան պիտի հրամայէ՝ որ ախ-
տացեալ քարերը հանեն , և քաղա-
քէն դուրս անմաքուր տեղ մը նե-
41 տեն զանոնք : Եւ տունը ներսէն
շուրջանակի քերել պիտի տայ , ու
անոնց քերած հողը քաղաքէն
դուրսի դին անմաքուր տեղ մը
42 պիտի թափեն : Եւ ուրիշ քարեր
պիտի առնեն ու ան քարերուն
տեղը պիտի դնեն , և ուրիշ հող
պիտի առնեն , ու տունը ծեփեն :
43 Եւ թէ որ քարերը հանելէն ետքը
ու տունը քերելէն և ծեփելէն ետ-
քը՝ ախտը նորէն գայ ու տանը
44 մէջ երևան ելլէ , Ան տունը քա-
հանան պիտի գայ ու նայի . և թէ
որ ախտը տանը մէջ տարածուած
է , տանը մէջ բորոտած բորո-
տութիւն կայ . անմաքուր է ան :
45 Եւ տունը՝ անոր քարերը ու
փայտերը ու տանը բոլոր ծեփուածք
հողը փլըզնէ , և քաղաքին դուրսի
46 դին անմաքուր տեղ մը հանէ : Եւ
ով որ ան տունը մտնէ անոր բոլոր
գոցուած օրերը , մինչև իրիկուն
47 անմաքուր պիտի ըլլայ : Եւ ան
տունը պառկողը իր հանդերձները
պիտի լուայ . ու ան տանը մէջ հաս
ուտողը իր հանդերձները պիտի
48 լուայ : Եւ թէ որ քահանան գայ
ու նայի որ տունը ծեփուելէն ետ-
քը ախտը տանը մէջ տարածուած
չէ , ան տունը քահանան ան տանը
մաքուր ըլլալը ծանուցանէ , ինչու
49 որ ախտը բժշկուած է : Եւ տա-
նը մաքրութեանը համար Վերկու
թռչուն ու եղևնափայտ և կրկնա-
կի կարմիր ու զոպայ պիտի առնէ :
50 Եւ պիտի մորթէ թռչունին մէկը
հողե ամանի մը մէջ կենդանի ջուրի
51 վրայ : Եւ եղևնափայտը ու զո-
պան և կրկնակի կարմիրը ու ողջ
թռչունը պիտի առնէ , ու զանոնք
մորթուած թռչունին արեանը և
ան կենդանի ջուրին մէջ պիտի
թաթխէ , ու եօթը անգամ տանը
52 վրայ սրսկէ . Եւ թռչունին արիւ-
նովը ու ան կենդանի ջրով և ան
ողջ թռչունով ու եղևնափայտով
և զոպայով ու կրկնակի կարմիրով
53 պիտի մաքրէ տունը . Եւ ողջ

թռչունը քաղաքին դուրսի դին
դէպ ի դաշտը պիտի արձակէ , ու
տանը համար քաւութիւն ընէ , և
պիտի մաքրուի ան :
54 Բոլոր բորոտութեան ախտին ու
55 գոնջութեան , Եւ տհանդերձի
56 կամ տան մը բորոտութեան , Եւ
ուռեցքի ու քոսի և պաղպաղի
57 օրէնքը աս է : *Որ Թէ ջուխ մը որ ա-
տեն անմաքուր ըլլալը ու որ ա-
տեն անոր մաքրութիւնը տորվեցը-
նելու համար՝ բորոտութեան օ-
րէնքը աս է :

ՆՐ· ԳԲ· 1490

Ա· ՀԷՐ 20 :
Բ ԳԼ·ԺԳ· 30 :
Ց ԳԼ·ԺԳ· 47 :
– ՀԷՐ 34 :
Ե ԳԼ· ԺԴ· 2 :
* ԿԱՐ՝ ՄԵՒ ԹՈՒԽ մը ԲԲՐ-
ՈՒ ԱՆՄԱ-
ՔՈՒԲ Է ՈՒ
ԲՐԲՈՒ ՄԱ-
ՔՈՒԲ Ը՝ ԻՆՉ
ԸՆԴԼԻԸ
† ԲՕՐ· ԻԳ· 8 :
ԵՂԵԿ· ԽՊ·
28 :

ԳԼ· Ժ Ը

1 Մարդոյ անմաքրութիւնը՝ իրենց ծորումին
ժամանակը : 18 Անոնց մաքրուիլը : 19 Կին-
ներուն անմաքրութիւնը՝ իրենց ծորումին ժա-
մանակը : 28 Անոնց մաքրուիլը :

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու
2 Ահարոնին՝ ըսելով , Խօսեցէ՛ք
Իսրայէլի որդւոցը ու ըսէ՛ք անոնց ,
Երբոր մարդու մը մարմինէն ծո-
րում ըլլայ , անոր ծորումը անմա-
3 քուր է : Եւ իր ծորումին ժամա-
նակը իր անմաքրութիւնը աս պի-
տի ըլլայ . Թէ որ իր մարմինէն իր
ծորումը վազէ , կամ իր մարմինը
4 անմաքրութիւնը : Ամէն անկողին՝
որուն վրայ ծորում ունեցողը կը
պառկի , անմաքուր է . և ամէն
բան՝ որուն վրայ անիկայ նստի ,
5 անմաքուր պիտի ըլլայ : Եւ անոր
անկողինին դպչողը մարդը իր հան-
դերձները պիտի լուայ , ու ինքը
ջրով լուացուի , ու մինչև իրիկուն
6 անմաքուր ըլլայ : Եւ ծորում ու-
նեցողին նստած բանին վրայ նստո-
ղը իր հանդերձները պիտի լուայ ,
ու ինքը ջրով լուացուի , և մինչև
7 իրիկուն անմաքուր ըլլայ : Եւ ծո-
րում ունեցողին մարմինին դպչողը
իր հանդերձները պիտի լուայ , ու
ինքը ջրով լուացուի , և մինչև իրի-
8 կուն անմաքուր ըլլայ : Եւ ծո-
րում ունեցողը մաքուր մարդու մը
վրայ թքնելու ըլլայ , անիկայ իր
հանդերձները պիտի լուայ , ու ին-
քը ջրով լուացուի , և մինչև իրի-
9 կուն անմաքուր ըլլայ : Եւ ամէն
թամբ՝ որուն վրայ ծորում ունե-
ցողը կը հեծնէ , անմաքուր պիտի
10 ըլլայ : Եւ ամէն անոր տակը եղած
բանին դպչողը մինչև իրիկուն ան-
մաքուր պիտի ըլլայ . ու զանոնք
վերցնողը իր հանդերձները պիտի
լուայ , և ինքը ջրով լուացուի , ու
մինչև իրիկուն անմաքուր ըլլայ :
11 Եւ ծորում ունեցողը՝ իր ձեռքը
ջուրը չեօթած՝ որու որ դպչելու
ըլլայ , անիկայ իր հանդերձները
պիտի լուայ , ու ինքը ջրով լուա-

Ա· ԳԼ· ԻԲ· 4 ·
ԹՈՒ· Ե· 2 ·
Բ ԹԱԳ· Գ· 29 : ՄԱՏ·
Թ · 20 :
ՄԱՐ · Ե · 25 : ՂՈՒ ·
Ը · 43 :

Գ ԳԼ · ԺԵ · 25 : ԺԲ · 15 :

Ն·Ք·ՂԲ· 1490

Ելս·ղ·28։ Ժա·32, 33։

Բ Հմր 28։ Գղ·Ժգ·8։

Ե Գղ·Ժգ· 22, 23։

Ղ Գղ·Ժգ· 30, 31։

Ե Գղ·Ժգ· 19, 31։

ԸԳղ·իբ·4։ ք Օր·իգ· 10։

16 Եւ թէ որ Եմարդու մը զուգաւորութեան սերմը իրմէն ելլելու ըլլայ, իր բոլոր մարմինը ջրով պիտի լուայ, ու մինչև իրիկուն անմաքուր ըլլայ։ 17 Ամէն հանդերձ ու ամէն մորթ՝ որուն վրայ զուգաւորութեան սերմ կայ, ջրով պիտի լուայ, ու մինչև իրիկուն անմաքուր ըլլայ։ 18 Եւ երբոր մարդ մը կնկանը հետ զուգաւորելու համար պառկի, անոնք երկուքին ալ ջրով պիտի լուացուին, ու մինչև իրիկուն անմաքուր ըլլան։

Ե ա Թագ· ի·4։

Ժ Գղ·Ժբ·2։

19 Եւ թէ որ կնիկ մը ծորումէ ու նեղնայ՝ ան անոր մարմնոյն ծորումը արիւն է, եօթը օր զատուած պիտի կենայ. և ամէն անոր դպչողը մինչև իրիկուն անմաքուր ըլլայ։ 20 Եւ անոր զատուած առեղը ինչ բանի վրայ որ պառկի, ան բանը անմաքուր պիտի ըլլայ, և ինչ բանի վրայ որ նստի, ան բանը անմաքուր պիտի ըլլայ։ 21 Եւ ամէն մարդ որ անոր անկողինին դպչողը իր հանդերձները պիտի լուայ, ու ինքը ջրով լուացուի, և մինչև իրիկուն անմաքուր ըլլայ։ 22 Եւ ով որ դպչի բանի մը՝ որուն վրայ անիկայ նստաւ, իր հանդերձները պիտի լուայ, ու ինքը ջրով լուացուի, և մինչև իրիկուն անմաքուր ըլլայ։ 23 Եւ եթէ անոր անկողինին դպչողը՝ կամ մէկ բանի մը՝ որուն վրայ անիկայ կը նստի, մինչև իրիկուն անմաքուր

Ե Ցօա·ղ·ի· 18։

24 պիտի ըլլայ։ Եւ եթէ որ մարդ մը անոր հետ պառկի, անանկ որ անոր պղծութիւնը իրեն դպչի, ան մարդը եօթը օր անմաքուր պիտի ըլլայ, և ամէն անկողին որուն վրայ անիկայ պառկի՝ անմաքուր ըլլայ։

Լ Ա՛ա·թ· 20։ Ա՛ար· ե·25։ Ղւկ· ը·43։

25 Եւ կնկին մը՝ թէ որ դաշտանին աւուրը չելած, իր արիւնին ծորումը չատ օրեր վազէ, կամ իր դաշտանէն աւելի վազելու ըլլայ, իր անմաքրութեանը ծորումին բոլոր օրերը իր դաշտանին օրերուն պէս պիտի ըլլայ· անիկայ անմաքուր է։ 26 Անոր ծորումին բոլոր օրերը ամէն անկողին՝ որուն վրայ անիկայ կը պառկի, իր դաշտանին անկողինին պէս պիտի ըլլայ իրեն։ և ինչ բանի վրայ որ կը նստի, իր դաշտանին անմաքրութեանը պէս անմաքուր

Ե Ա՛ա·ի·18։

27 պիտի ըլլայ։ Եւ ամէն անոնց դպչողը անմաքուր պիտի ըլլայ, ու իր հանդերձները պիտի լուայ, և ինքը ջրով լուացուի, ու մինչև 28 իրիկուն անմաքուր ըլլայ։ Եւ եթէ որ իր ծորումէն մաքրուի, ան ա-

Ե Ա՛ա·ի·13։

տենը եօթը օր պիտի համրէ իրեն, 29 ու անկէ ետև մաքուր ըլլայ։ Եւ ու-թերորդ օրը երկու տատրակ կամ աղաւնիի երկու ձագ պիտի առնէ իրեն, ու Ժողովքի խորանին դուռը քահանային դրկէ, և 30 քահանան մէկը մեղքի պատարագ ու մէկալը ողջակէզ պիտի ընէ, և քահանան Ցերօջը առջևը քաւութիւն պիտի ընէ անոր իր անմաքրութեանը ծորումին համար։

Ե Ա՛ա·ի·15։ Ղ Ա՛ա·ի·30։

31 ԵՒ յուդէս Իսրայէլի որդիքը իրենց անմաքրութենէն պիտի *ըզգուշացընէք, որ իրենց մէջը եղած իմ խորանս պղծելով՝ իրենց անմաքրութեանը պատճառով չը-

Ե Թագ·ը·3։ Ես·ա·6։ Ես·խդ·8։ Եզեկ· ե·11։ Ժ·38։ Հ Հմր 2։ Ե Հմր 16։ Ղ Հմր 19։ Ճ Հմր 25։ Մ Հմր 24։

32 մեռնելէն։ Ծորումէ ունեցողին՝ և իրմէ զուգաւորութեան սերմը 33 ելլելով անմաքուր եղողին, ևՈւ իր դաշտանովը հիւանդ եղող կնկանը՝ և ծորում ունեցող մարդուն կամ կնկանը՝ մինչև անմաքուր կնկան հետ պառկողը մարդուն օրէնքը սա է։

ԳԼ· ԺԶ

1 Քահանայապետը Ի՛նդպէս պիտի մտնէր սրբութիւն սրբութեանցին մէջ։ 11 Իրեն համար մատուցանելու մեղքի պատարագը։ 15 Ժողովուրդին համար մատուցանելու մեղքի պատարագը։ 20 Ազատ արձակուելու նոխազը։ 29 Յարեկան քաւութեան օրը։

1 Ա՛ Ցերը խօսեցաւ Մովսէսին, ետ Ահարոնին երկու որդւոցը մեռնելէն եւոքը, որոնք Ցերօջը առջևը մատեցան ու մե-

Ե Գղ·Ժ·1, 2։

2 ռան։ Եւ Ցերը ըսաւ Մովսէսին՝ Խօսէ քու եղբօրդ Ահարոնին որ Ե՛ամէն ատեն սուրբը տեղը՝ վարագուրին ներսի դին՝ տապանակին վրայ եղած քաւութիւնին առջևը չմտնէ, որ չմեռնի. ինչու որ ես ամպի մէջ պիտի երևնամ քաւութիւնին

Ք Եզ·Լ·10։ Գղ·իվ·27։ Եբր·թ·7։ Ժ·19։ Ե Եզ·խե·22։ Ֆ·34։ Ղ Թագ·ը· 10, 11, 12։ Ե Եբր·թ· 7, 12, 24, 25։

3 Նին վրայ։ Ահարոն ան Բանէրով պիտի մտնէ սրբարանը. Ի մեղքի պատարագի համար զուարակով

Ե Գղ·դ·3։

Ն·Ք·ՂԲ· 1490

Ն.Ք.Դ.Ք. 1490

մը , և ողջակէզի համար խոյով մը ։
4 Ղևտաւ սուրբ շապիկ պիտի հագնի , և իր մարմնոյն վրայէն կտաւէ վարտիք ունենայ , ու իր մէջքը կտաւէ գօտի կապէ , և իր գլուխը կտաւէ խոյր դնէ . սոսկ սուրբ զգեստներ են . ուստի՝ իր մարմինը ջրով պիտի լուայ , ու զանոնք
5 հագնի ։ Եւ Իսրայէլի որդւոցը ժողովրդէն մեղքի պատարագի համար այծերէն երկու նոխազ՝ ու ողջակէզի համար մէկ խոյ մը պիտի
6 առնէ ։ Եւ Ահարոն իր մեղքի պատարագին զուարակը պիտի մատուցանէ , և՝ իրեն համար ու իր տանը համար քաւութիւն պիտի
7 ընէ ։ Եւ երկու նոխազը պիտի առնէ , ու Տէրոջը առջևը ժողովքի
8 խորանին դուռը կեցընէ ։ Եւ Ահարոն ան երկու նոխազներուն վրայ վիճակներ պիտի ձգէ . մէկ վիճակը Տէրոջը համար՝ ու մէկալ վիճակը ազատ արձակուելու նոխազին հա-
9 մար ։ Եւ Ահարոն պիտի մօտեցընէ ան նոխազը որուն վրայ Տէրոջը վիճակը ելլաւ , ու մեղքի պա-
10 տարագ ընէ զանիկայ ։ Եւ ան նոխազը որուն վրայ ազատ արձակուելու վիճակը ելլաւ , Տէրոջը առջևը ողջ պիտի կայնեցընէ՝ որ ա-նով քաւութիւն ընէ , ու ազատ արձակելու համար զայն՝ի անապատը խրկէ ։
11 Եւ Ահարոն իր մեղքի պատարագին զուարակը պիտի մատուցանէ , և իրեն համար ու իր տանը համար քաւութիւն պիտի ընէ , և իր մեղքի պատարագին զուարակը մոր-
12 թէ ։ Եւ Տէրոջը առջևը եղած սեղանին վրայէն բուրվառը լեցուն կրակի կայծեր պիտի առնէ , ու նրբարակ ծեծուած անուշահոտ խունկէն իր ձեռքերը լեցընէ , ու
13 վարագուրին ներսի դին բերէ ։ Եւ խունկը կրակին վրայ պիտի դնէ Տէրոջը առջևը , ու խունկին *մէնք վկայութիւնին վրայի՝ քաւութիւնը պիտի ծածկէ , որ չմեռնի ։
14 Եւ՝ զուարակին արիւնէն պիտի առնէ , ու՝ իր մատովը քաւութիւնին վրայ արևելեան կողմը սրսկէ , և իր մատովը արիւնէն քաւութիւնին առջևը եօթը անգամ՝ սրսկէ ։
15 Եւ՝ ժողովուրդին համար մեղքի պատարագ ըլլալու նոխազը պիտի մորթէ , ու անոր արիւնը՝ վարագուրին ներսի դին պիտի բերէ . և զուարակին արիւնովը ըրածին պէս ընէ անոր արիւնովը , այսինքն քաւութիւնին վրայ ու քաւութիւնին
16 առջևը սրսկէ ան ։ Եւ՝ սրբարանին համար քաւութիւն պիտի ընէ՝ Իսրայէլի որդւոցը անմաքրութիւննե-

Ն.Ք.Դ.Ք. 1490

րէն ու անոնց բոլոր մեղքերուն համար , և ասանկ պիտի ընէ ժողովքի խորանին համար ալ , որ անոնց հետ սա անոնց անմաքրութիւններուն մէջ
17 կը կենայ ։ Եւ սրբարանը քաւութիւն ընելու մտած ատենը՝ մինչև որ իրեն համար ու իր տանը համար և Իսրայէլի բոլոր ժողովքին համար քաւութիւն ընէ ու դուրս ելլէ , ՛ժողովքի խորանին մէջ մարդ
18 մը պիտի չըլլայ ։ Եւ երբ Տէրոջը առջևը եղած սեղանը պիտի ելլէ , ու՛ անոր համար քաւութիւն ընէ . և զուարակին արիւնէն ու նոխազին արիւնէն առնէ , և սեղանին եղջիւրներուն վրայ շուրջանակի
19 դնէ ։ Եւ արիւնէն իր մատովը եօթը անգամ՝ անոր վրայ պիտի սրսկէ . ու Իսրայէլի որդւոցը անմաքրութիւններէն մաքրէ , ու՝ սուրբ ընէ ան ։
20 Եւ սրբարանին՝ քա ժողովքի խորանին և սեղանին համար՝ քաւութիւն ընելը լմընցընելէն ետքը ,
21 ողջ նոխազը պիտի մօտեցընէ ։ Եւ Ահարոն իր երկու ձեռքերը ողջ նոխազին գլխուն վրայ պիտի դնէ , ու Իսրայէլի որդւոցը բոլոր անօրէնութիւնները և անոնց բոլոր յանցանքները և բոլոր մեղքերը պիտի խոստովանի անոր վրայ . և *զա-նոնք նոխազին գլխուն վրայ դնելով՝ յարմար մարդու մը ձեռքով
22 անապատը խրկէ ։ Եւ նոխազը զանոնց բոլոր անօրէնութիւնները իր վրան՝ՈՒ՝ անբնակ երկիր մը պիտի տանի . և մարդը անապատին մէջ թող տայ նոխազը ։
23 Եւ Ահարոն ժողովքի խորանը պիտի մտնէ , ու՝ սրբարանը մըտնելու ժամանակին հագած կտաւէ հանդերձները հանէ , և զանոնք հոն
24 դնէ ։ Եւ սուրբ տեղը իր մարմինը ջրով պիտի լուայ , ու իր հանդերձները հագնի . և ելլէ իր ողջակէզը ու ժողովուրդին ողջակէզը մատուցանէ , ու իրեն համար և ժողովուրդին համար քաւութիւն ընէ ։
25 Եւ *մեղքի պատարագին ճարպը սեղանին վրայ պիտի այրէ ։
26 Եւ նոխազը ազատ արձակելու տանողը իր հանդերձները պիտի լուայ , *ու իր մարմինը ջրով լուայ , և ետքը բանակը մտնէ ։
27 Եւ՝ ան մեղքի պատարագին զուարակը ու մեղքի պատարագին նոխազը՝ որոնց արիւնը քաւութիւն ընելու համար սուրբ տեղը բերուեցաւ , բանակէն դուրս պիտի հանեն , և անոնց մորթերը ու անոնց միսերը և անոնց աղբը կրա-
28 կով այրեն ։ Եւ զանոնք այրողը

Ն.Ք.Դ.Ք. 1490

Ղևտ. ԺԶ. 29, 42, 43։ Թուա. Ժ. 10։ Եզեկ. խդ. 17, 18։
Ելք. Լ. 20։ Թուա. Ը. 6։ 7։
Ծն. Գ. Ը. 14։ Թուա. ԻԹ. 11։ Բ Պտ. ԻԹ. 21։ Եզր. Ը. 17։ Եզեկ. խա. 22, 28։
Թուա. Թ. 7։ Եբր. Ե. 2։ է. 27, 28։ Թ. 7։
Ժ Ծն. Ը. 21։
Ղևտ. Ժ. 1։ Թուա. Ժզ. 18, 46։ Ցայտ. Ը. 5։
Ելք. Լ. 34։ Ես. Լ. 1, 7, 8։ Թուա. Ժզ. 7, 18, 46։ Ցայտ. Ը. 3, 4։
*Եբր. ասբ. պը
Ելք. իե. 21։ Թուա. Գ. 5։ Եբր. Թ. 13, 25։ Ժ. 4։
Թուա. Գ. 6։
Եբր. Բ. 17։ է. 2։ Թ. 7, 28։
Ա Ջն. 2։ Եբր. Ը. 19։ Թ. 8, 7, 12։
Ծն. Ելք. ԻԹ. 36։ Եզեկ. խե. 18։ Եբր. Թ. 22, 28։

ՆՀ 1490

իր հանդերձները պիտի լուայ, ու մաքրինը ջրով լուայ, ու եղբ քահանակը մնայ։
29. Եւ ասէ ձեզի յաւիտենական կանոն ըլլայ, որ ի եօթներորդ ամսուն մէջ՝ ամսուն տասներորդ օրը ձեր անձերը պիտի խոնարհեցընէք, ու բնաւ գործ մը չգործէք, թէ երկրացին և թէ ձեր մէջը դտնուող
30 օտարականը։ Քանզի ան օրը ի-ն հանան ձեզի քաւութիւն պիտի ընէ ձեզ մաքրելու համար, որ ձեր բոլոր մեղքերէն մաքրուիք Տէրոջը
31 առջևը։ Շաբաթ ձեզի հանգստութեան շաբաթ պիտի ըլլայ, և յաւիտենական կանոնով մը պիտի
32 խոնարհեցընէք ձեր անձերը։ Եւ իր հօրը տեղը քահանայութիւն ընելու համար ի-օծուած ու ի-օրհնուած քահանան քաւութիւնը պիտի ընէ, և ի-հագնի կտաւէ հանդերձները՝ սրբութեան սուրբ հանդերձները.
33 եւ ամենասուրբ տեղին համար քաւութիւն պիտի ընէ, և ժողովքի խորանին համար ու սեղանին համար քաւութիւն ընէ, և քահանաներուն ու ժողովքին բոլոր ժողովուրդին համար քաւութիւն
34 ընէ։ Եւ ասիկայ ձեզի յաւիտենական կանոն ըլլայ՝ Իսրայէլի որդոցը համար իրենց բոլոր մեղքերուն քաւութիւն ընելու մարիին անգամ մը։ Եւ Ահիկայ Տէրոջը Մովսէսին պատուիրածին պէս ըրաւ։

ԳԼ. ԺԷ

1 Ամէն մարթ ուսա անասուններուն արիւնը Տէրոջը պիտի մատուցուէր խորանին դռանը քով։ 7 Դեւերուն զոհ բնելը կ'արգիլուի։ 10 Ամէն արիւնու բանը, 15 ու մեռածը և գազանէ դիշատուածը ուտելը կ'արգիլուի։

1 Ու Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
2 սելով, Խօսէ Ահարոնին ու ա-նոր որդոցը և Իսրայէլի բոլոր որդոցը, ու ըսէ անոնց, Ա-ե որ
3 Տէրը պատուիրեց՝ ըսելով, Իսրայէլի տունէն ով որ ա-րջառ մը կամ ոչխար մը և կամ այծ մը բանակին մէջ մորթէ, կամ բանակին
4 դուրս մորթէ, Եւ Տէրոջը խորանին առջևը Տէրոջը զոհ մատուցանելու համար՝ ժողովքի խորանին դուռը չբերէ, արիւն պիտի սեպուի ան մարդուն. անկայ արիւն թափած է, ու ան մարդը ի-իր ժողովուրդին մէջէն պիտի կորսուի։
5 Որպէս զի Իսրայէլի որդիքը ան զոհերը Ա-որ հիմա դաշտի մէջ կը մորթեն, Տէրոջը բերեն, այսինքն ժողովքի խորանին դուռը քահանային բերեն, և խաղաղութեան զոհերու համար զա-
6 նոնք Տէրոջը զոհեն։ Եւ քահա-

նան Եպիտի սրսկէ արիւնը ժողովքի խորանին դուռը՝ Տէրոջը սեղանին վրայ, ու ճարպը անոյշ հոտի համար այրէ Տէրոջը առջևը։
7 Եւ իրենց զոհերը ալ չզոհեն Դեւերուն՝ որոնց ետևէն Եբրեալ պոռնկութիւն ըրին. ասիկայ անոնց յաւիտենական կանոն պիտի
8 ըլլայ իրենց ազգերուն մէջ։ Եւ պիտի ըսես անոնց, Իսրայէլի տունէն կամ ձեր մէջը պանդխտացած օտարականներէն մէկ մարդ մը ողջակէզ կամ զոհ մատուցանելու
9 ըլլայ, եւ զանիկայ ի-Տէրոջը մատուցանելու համար ժողովքի խորանին դուռը չբերէ, ան մարդը իր ժողովուրդին մէջէն պիտի կորսուի։
10 Եւ Իսրայէլի տունէն կամ ձեր մէջը պանդխտացած օտարականներէն մէկ մարդ մը ինչ և իցէ արիւն ուտելու ըլլայ, Նիմ երեսս ան արիւն ուտող անձին վրայ պիտի տնկեմ, ու զանիկայ իր ժողովուրդին
11 դէն մէջէն կորսընցընեմ։ Ի-ինչու որ մարմնին կենդանութիւնը արիւնին մէջն է. և ես ձեզի տուի ան, որ սեղանին վրայ ի-ձեր հոգիներուն համար քաւութիւն ընէք. քանզի Հոգիին համար քաւութիւն
12 ընողը արիւնն է։ Անոր համար Իսրայէլի որդոցը ըսի, Ձեզմէ մէկը արիւն չուտէ. ձեր մէջը պանդխտացած օտարականն ալ ա-
13 րիւն չուտէ։ Եւ Իսրայէլի որդոցմէ կամ ձեր մէջը պանդխտացած օտարականին մէկը հնազանդելու վայրենի անասունի կամ թռչունի որս որսալու ըլլայ, Անոր արիւնը պիտի թափէ, ու Հողով ծածկէ
14 ան։ Քանզի որ ամէն մարմնին կենդանութիւնը իր արիւնն է. անիկայ է բուն կենդանութիւնը. ուստի Իսրայէլի որդոցը ըսի, Բնաւ մարմնի մը արիւնը պիտի չուտէք, քանզի ամէն մարմնին կենդանութիւնը իր արիւնն է. ով որ ուտէ ան՝ պիտի կորսուի։
15 Եւ երկրացիներէն կամ օտարականներէն՝ դի կամ գիշատուած ուտող ամէն մարդ Իր լաթերը պիտի լուայ, Ու ինքը ջրով լուացուի, և մինչև իրիկուն անմաքուր
16 ըլլայ, ու խոյէ մաքուր ըլլայ. Բայց եթէ որ չլուայ զանոնք, և իր մարմինը չլուայ, ան ատենը Ի իր անօրէնութիւնը պիտի կրէ։

ԳԼ. ԺԸ

1 Պոռնկութեան օրէնքներուն համար։ 19 Պոռնկութեան ցանկութիւններուն համար։

1 Ու Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
2 սելով, Խօսէ Իսրայէլի որդոցը

ՆՀ 1490

Ա ԳԼ. Գ. 2։ Ղ Եզ. ԽԲ. 18։ ԳԼ. Գ. 5, 11, 16։ Դ. 31։ Թուա. Ժբ. 17։ Ե Բ Օր. Լբ. 17։ Բ Մն. Ժա. 15։ Սաղ. ՃՂ. 87։ ա Կոր. Ժ. 20։ Ճայա. Թ. 20։ Է Եզ. ԼԴ. 15։ ԳԼ. Ի. 5։ Բ Օր. Լա. 16։ Եզեկ. Իդ. 8։ Ը ԳԼ. ա. 2, 8։ թ Հմ. 4։ ժ Ծն. Թ. 4։ ԳԼ. Գ. 17։ Է. 26, 27։ ԺԹ. 26։ ԺԲ Օր. Ժբ. 16, 28։ Ժե. 28։ աԹագ. Ժդ. 33։ Եզեկ. Խդ. 7։ ԺԱ ԳԼ. Ի. 3, 5, 6։ Իվ. 17։ Երեմ. Խդ. 11։ Եզեկ. Ըէ. 8։ Ժե. 7։ ԺԲ Հմ. 14։ ԺԳ Մատ. Իվ. 28։ Մարկ. Ժդ. 24։ Հռով. Գ. 25։ Է. 9։ Եբեր. ա. 7։ Պետ. ա. 19։ ԺԴ Ծն. Ա. 4։ Ա Կոր. Ժ. 20։ Եփես. Ե. 5։ Կող. Ա. 13։ ԺԵ Ելից. Ի. 17։ Բ Մն. Ժա. 15։ Սաղ. ՃՂ. 87։ ա Կոր. Ժ. 20։ Ճայա. Թ. 20։ ԺԶ Ել. ԼԴ. 15։ ԳԼ. Ի. 5։ Բ Օր. Լա. 16։ Եզեկ. Իդ. 8։ ԺԷ ԳԼ. ա. 2, 8։ թ Հմ. 4։ ԺԸ Ծն. Թ. 4։ ԳԼ. Գ. 17։ Է. 26, 27։ ԺԹ. 26։ ԻԲ Օր. Ժբ. 16, 28։ Ժե. 28։ աԹագ. Ժդ. 33։ Եզեկ. Խդ. 7։ ԻԱ ԳԼ. Ի. 3, 5, 6։ Իվ. 17։ Երեմ. Խդ. 11։ Եզեկ. Ըէ. 8։ Ժե. 7։ ԻԲ Հմ. 14։ ԻԳ Մատ. Իվ. 28։ Մարկ. Ժդ. 24։ Հռով. Գ. 25։ Է. 9։ Եբեր. ա. 7։ Պետ. ա. 19։ ԻԴ Ծն. Ա. 4։ Ա Կոր. Ժ. 20։ Եփես. Ե. 5։ Կող. Ա. 13։ ԻԵ Ելից. Ի. 17։ Բ Մն. Ժա. 15։ Սաղ. ՃՂ. 87։ ա Կոր. Ժ. 20։ Ճայա. Թ. 20։ ԻԶ Ել. ԼԴ. 15։ ԳԼ. Ի. 5։ Բ Օր. Լա. 16։ Եզեկ. Իդ. 8։ ԻԷ ԳԼ. ա. 2, 8։ թ Հմ. 4։ ԻԸ Ծն. Թ. 4։ ԳԼ. Գ. 17։ Է. 26, 27։ ԺԹ. 26։ ԼԲ Օր. Ժբ. 16, 28։ Ժե. 28։ աԹագ. Ժդ. 33։ Եզեկ. Խդ. 7։ ԼԱ ԳԼ. Ի. 3, 5, 6։ Իվ. 17։ Երեմ. Խդ. 11։ Եզեկ. Ըէ. 8։ Ժե. 7։ ԼԲ Հմ. 14։ ԼԳ Մատ. Իվ. 28։ Մարկ. Ժդ. 24։ Հռով. Գ. 25։ Է. 9։ Եբեր. ա. 7։ Պետ. ա. 19։ ԼԴ Ծն. Ա. 4։ Ա Կոր. Ժ. 20։ Եփես. Ե. 5։ Կող. Ա. 13։ ԼԵ Ելից. Ի. 17։ Բ Մն. Ժա. 15։ Սաղ. ՃՂ. 87։ ա Կոր. Ժ. 20։ Ճայա. Թ. 20։ ԼԶ Ել. ԼԴ. 15։ ԳԼ. Ի. 5։ Բ Օր. Լա. 16։ Եզեկ. Իդ. 8։ ԼԷ ԳԼ. ա. 2, 8։ թ Հմ. 4։ ԼԸ Ծն. Թ. 4։ ԳԼ. Գ. 17։ Է. 26, 27։ ԺԹ. 26։ ԽԲ Օր. Ժբ. 16, 28։ Ժե. 28։ աԹագ. Ժդ. 33։ Եզեկ. Խդ. 7։ ԽԱ ԳԼ. Ի. 3, 5, 6։ Իվ. 17։ Երեմ. Խդ. 11։ Եզեկ. Ըէ. 8։ Ժե. 7։ ԽԲ Հմ. 14։ ԽԳ Մատ. Իվ. 28։ Մարկ. Ժդ. 24։ Հռով. Գ. 25։ Է. 9։ Եբեր. ա. 7։ Պետ. ա. 19։ ԽԴ Ծն. Ա. 4։ Ա Կոր. Ժ. 20։ Եփես. Ե. 5։ Կող. Ա. 13։ ԽԵ Ելից. Ի. 17։ Բ Մն. Ժա. 15։ Սաղ. ՃՂ. 87։ ա Կոր. Ժ. 20։ Ճայա. Թ. 20։ ԽԶ Ել. ԼԴ. 15։ ԳԼ. Ի. 5։ Բ Օր. Լա. 16։ Եզեկ. Իդ. 8։ ԽԷ ԳԼ. ա. 2, 8։ թ Հմ. 4։ ԽԸ Ծն. Թ. 4։ ԳԼ. Գ. 17։ Է. 26, 27։ ԺԹ. 26։ ԽԹ Օր. Ժբ. 16, 28։ Ժե. 28։ աԹագ. Ժդ. 33։ Եզեկ. Խդ. 7։ ԾԱ ԳԼ. Ի. 3, 5, 6։ Իվ. 17։ Երեմ. Խդ. 11։ Եզեկ. Ըէ. 8։ Ժե. 7։ ԾԲ Հմ. 14։ ԾԳ Մատ. Իվ. 28։ Մարկ. Ժդ. 24։ Հռով. Գ. 25։ Է. 9։ Եբեր. ա. 7։ Պետ. ա. 19։ ԾԴ Ծն. Ա. 4։ Ա Կոր. Ժ. 20։ Եփես. Ե. 5։ Կող. Ա. 13։ ԾԵ Ելից. Ի. 17։ Բ Մն. Ժա. 15։ Սաղ. ՃՂ. 87։ ա Կոր. Ժ. 20։ Ճայա. Թ. 20։ ԾԶ Ել. ԼԴ. 15։ ԳԼ. Ի. 5։ Բ Օր. Լա. 16։ Եզեկ. Իդ. 8։ ԾԷ ԳԼ. ա. 2, 8։ թ Հմ. 4։ ԾԸ Ծն. Թ. 4։ ԳԼ. Գ. 17։ Է. 26, 27։ ԺԹ. 26։ ԾԹ

ՆՇԴՊ 1490

ՀԱՐ 4։ԵԼՇ 7։ԳԼԺ 44,ԺԹ 4։10,34։Ի 7։ԵԿԽ Ի 5։7,19։20։

ԲԵԿԽ Ի 7,8։ԻԳ 8։

ԳԵԼ ԻԳ 24։ԳԼ Ի 28։ԲՕՐ ԺԹ 4,30։31։

ՏԲՕՐ Դ 1։2։Զ 1։ԵԿԽ Ի 19։

ԻԵԿԽ Ի 11,13,21։ՂԱ Ժ 28։ՀՈՎ Ժ 5։ՓՍՂ Դ 12։

ՂԵԼ Զ 2,6։29։ՄՍՂ Դ 6։

ՆԳԼ Ի 11։

ԷԾՆ ԽԹ 4։ԳԼ Ի 11։ԲՕՐ ԻԲ 30։ԻԷ 20։ԵԿԽ ԻԲ 10։ԱՄՈ Զ 7։ՍԱՓ Ե 1։

ՖԳԼ Ի 17։ԲՇԱԳ Ժ 12։ԵԿԽ ԻԲ 11։

ԺԳԼ Ի 19։

ՆԳԼ Ի 20։

ԼԾՆ ԼԹ 18,26։ԳԼ Ի 12։ԵԿԽ ԻԲ 11։

ԲԳԼ Ի 21։ՄՍՈ Ժ 4։ՑԵՒ ԲՕՐ ԼԵ 5։ՄՍՈ ԻԲ 24։ՄՍՐ Ժ 19։

ԺԳԼ Ի 14։

ՒՈՐԱԳ Ե 6։8։

ՀԳԼ Ի 18։ԵԿԽ Ժ 6։ԻԲ 10։

ջը ու ըսէ անոնց ՝ «Ես եմ ԵՀՈՎԱ 3 վայ ձեր Աստուածը ։ Ընկած եգիպտոսի երկրին ըրածին պէս պիտի չընէք ։ Ե՛ւ ձեր նահու երկրին ըրածին պէս՝ ուր որ ձեզ պիտի տանիմ՝ պիտի չընէք ։ ու անոնց կանոններուն համեմատ 4 պիտի չբալէք ։ Բայց իմ դատաստաններս պիտի ընէք ։ և իմ կանոններս պահէք ։ ու անոնցմով քալէք ։ Ես 5 եմ ՅԵՀՈՎԱ Ձեր Աստուածը ։ Ուստի իմ կանոններս ու իմ դատաստաններս պիտի պահէք ։ որ զանոնք կատարող մարդը անոնցմով պիտի ապրի ։ Ես եմ ՅԵՀՈՎԱ ։

6 Ոեւէ մէկը իր մօտ ազգականին պիտի չմօտենայ՝ անոր մերկութիւնը բանալու համար ։ Ես եմ ՅԵՀՈՎԱ ։

7 Քու հօրդ մերկութիւնը կամ քու մօրդ մերկութիւնը չբանանաս ։ անիկայ քու մայրդ է ՝ անոր մերկութիւնը չբանանաս ։

8 Կուրիւնը չբանանաս ։ Քու հօրդ կնկանը մերկութիւնը չբանանաս ։ ան քու հօրդ մերկութիւնն է ։

9 Քու հօրդ աղջկանը կամ քու մօրդ աղջկանը քու քրոջդ մերկութիւնը՝ թէ տանը մէջ ծնած ըլլայ՝ թէ դուրսը ծնած ՝ անոնց մերկութիւնը չբանանաս ։

10 Քու որդւոյդ աղջկանը կամ քու աղջկկիդ աղջկանը մերկութիւնը՝ անոնց մերկութիւնը չբանանաս ՝ ինչու որ անոնց մերկութիւնը քուկդ է ։

11 Քու հօրդ կնոջը աղջկանը մերկութիւնը՝ քու հօրմէդ ծնած քու քոյրդ ըլլալով՝ անոր մերկութիւնը չբանանաս ։

12 Քու հօրդ քրոջը մերկութիւնը չբանանաս ։ անիկայ քու հօրդ ազգականն է ։

13 Քու մօրդ քրոջը մերկութիւնը չբանանաս ՝ ինչու որ անիկայ քու մօրդ ազգականն է ։

14 Քու հօրդ եղբօրը մերկութիւնը չբանանաս ՝ անոր կնկանը չմօտենաս ։ անիկայ քու հօրաքոյրդ կը հոմարուի ։

15 Քու հարսիդ մերկութիւնը չբանանաս ։ անիկայ քու որդւոյդ կնիկն է ՝ անոր մերկութիւնը չբանանաս ։

16 Քու եղբօրդ կնկանը մերկութիւնը չբանանաս ։ ան քու եղբօրդ մերկութիւնն է ։

17 Թիւնն է ։ Կնկան մը ու անոր աղջկանը մերկութիւնը չբանանաս ։ և անոր որդւոյն աղջկիը կամ անոր աղջկանը աղջկիը չառնես՝ անոնց մերկութիւնը բանալու համար ՝ անոնք անոր ազգականներն են ։ անօրէնութիւն է ան ։

18 Ու կնիկ մը իր քրոջը հետ չառնես՝ անոր կենդանութեան ատենը վշտացընելու համար՝ մերկութիւնը բանալով ։

19 Ոեւէ իր անմաքրութեանը ատենը զատուած կնկան մը չմօտենաս՝ անոր մերկութիւնը բանալու ։

20 Ու դրացիիդ կնկանը հետ չպառկիս ՝ անոր հետ պղծուելով ։

21 Քու սերունդէդ ՄՈղոքին համար Ֆէյլէկ անցընելու չթողուս ՝ և Քու Աստուծոյդ անունը չպղծես ։ Ես եմ ՅԵՀՈՎԱ ։

22 Ձեռ եմ ՅԵՀՈՎԱ ։ Ինչ արուի հետ՝ կնկան հետ պառկելու պէս չպառկիս ։ պղծութիւն է ան ։

23 Ոեւէ բնաւ անասունի մը հետ չզուգաւորիս ՝ անոր հետ պղծուելով ։ ու բնաւ կնիկ մը անասունի մը առջև չկայնի՝ անոր հետ զուգաւորելու ։ Ձգաշրջութիւն է ան ։

24 Ասոնց մէկովը ալ բնաւ չպղծուիք ՝ Ընչուէ որ բոլոր ասոնցմով պղծուեցան ան ազգերը՝ որ 25 ձեր առջևէն պիտի վռնտեմ ։ Ու՛ան երկիրը պղծուելովը՝ Ես անոր անօրէնութիւնը անոր վրայ պիտի հատուցանեմ ՝ ու ան երկիրը իր 26 բնակիչները ։ պիտի փսխէ ։ Ուստի դուք իմ կանոններս ու դատաստաններս պահէք ՝ ու ասոնց պղծութիւններէն մէկն ալ չընէք ՝ ո՛չ երկրացին ՝ ո՛չ ալ ձեր մէջը պանդխտացող օտարականը ։ 27 Քանզի ձեզմէ առաջ եղած ան երկրին մարդիկը ասոնց բոլոր պղծութիւնները ըրին ՝ ու ան երկիրը 28 պղծուեցաւ ։ Որպէս զի՛ որ չըլլայ թէ Ան երկիրը ձեզ ալ դուրս փսխէ՝ ան պղծած ատենդ ՝ ինչպէս որ ձեզմէ առաջ եղած 29 ազգերը փսխեց ։ Քանզի ով որ ասոնց պղծութիւններէն մէկը ընելու ըլլայ ՝ ան ընող անձինքը իրենց ժողովուրդին մէջէն պիտի 30 կորսուին ։ Ուստի իմ հրամաններս պահէք ՝ որ ձեզմէ առաջ դարձուած պիղծ սովորութիւններէն ոեւէ չընէք ՝ և չպղծուիք ։ Ես եմ ՅԵՀՈՎԱ Ձեր Աստուածը ։

ԳԼ · ԺԹ

1—37 Զանազան օրէնքներու կրկնութիւն ։

1 Ու Ձեր խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
2 սելով ՝ Խօսէ Իսրայէլի որդւոյն բոլոր ժողովքին ու ըսէ անոնց ՝ Դուք սո՛ւրբ եղէք ՝ Ընչու որ Ես ձեր ԵՀՈՎԱՅ Աստուածը սո՛ւրբ եմ ։
3 Ե՛շ ձեր ամէն մէկը իր մօրմէն ու իր հօրմէն պիտի վախնայ ։ և Իմ շաբաթներս պիտի պահէք ։ Ես եմ ՅԵՀՈՎԱ Ձեր Աստուածը ։
4 Ե՛ւ դուք քերուն մի դառնաք ,

ՆՇԴՊ 1490

ՅԳԼ Ի 10։ԵԼ Ի 14։ԲՕՐ Ե 18։ԻԲ 22։ԱՄՈ Զ 29,32։ՄՍՂ Դ 5։ՄՍՈ Ե 27։ՀԲՐ Ժ 22։ՍԿՈ Զ 9։ԵՐԲ Ժ 4։

ՂԳԹԱՁ Ժ 7,38։ՓՈՐ Ե 43։ՅԳԼ Ի 2։ԳԹԱՁ Ժ 3։ԽՈ 6։ԻԲ 10։ԵՐԵՄ Ժ 5։ԵԿԽ Ի 31։ԻԲ 37,39։

ՆԳԼ Ժ 12։Ի 3։ԽՈ 6։ԻԲ 2,32։ԵԿԽ ԼԶ 20,ԼԸ։ՄՍՂ Ա 12։

ԻԳԼ Ի 18։ՀՈՎ Ա 2Ի։ՍԿՈ Զ 9,10։Ա ՅԻՄ Ա 10։

ՆԳԼ Ի 15,16։ԵԼ ԻԲ 19։

ԼԳԼ Ի 12։Ա ՀՄՐ 80։ՄՍՈ Ժ 18,19,20։ՄՄՐ Ե 21,22,28։ԱՂՕՐՄ Գ 17։

ԼԳԼ Ի 23։ԲՕՐ Ժ 12։

ՊԹՈՒ Լ 34։ԵՐԵՄ Բ 7։Ժ 18։ԵԿԽ ԼԶ 17։

ԼՍԱՂ ԽԲ 32։ԵՍ Իդ 21։ԵՐԵՄ Ե 9,29։ԹԱ 9։Ժ 10։ԲԳ 2։ՈՎԱ Բ 13։Ը 13։Թ 9։

ՀՄՐ 28։

ՀՄՐ 5,30։ԳԼ Ի 22,28։

ԼԳԼ Ի 22։ԵՐԵՄ Թ 19։ԵԿԽ ԼԶ 18,17։

ՀՄՐ 3,26։ԳԼ Ի 23։ԲՕՐ Ժ 9։

ՐՀՄՐ 24։ՅՀՄՐ 2,4։

ՀԵԼ Ի 12։

ՀՄՐ Ժ 44։Ի 7,26։ԱՊՏ Ա 16։ ՖԵԼ Ի 8։Լ 13։ ՏԵԼ Ի 4։ԳԼ Իզ 1։ԱՍՄՐ Ժ 14։ԱՁՕՀ Ե 21։

Ն · Ք · Ը · 1490

Ի ԵԼ · Ւ · 17 · Բ Օր · Խ · 15 ։
Ղ Գ · Ե · 16 · Ի Գ · Խ · 22 ։ Բ Օր · Խ · 19 · 20 · 21 · Հառք. Բ · 15 · 16 ։
Ը ԵԼ · Ի · 15 · Իր · 1, 10 ։ Բ Օր · Ե · 19 ։
Ի Գ · Ղ · 2 · Եփե · Դ · 25 ։ Կող · Գ · 9 ։
Ծ ԵԼ · Ի · 7 ։ Գ · Ղ · 3 ։ Բ Օր · Ե · 11 ։ Մատ · Ե · 38 ։ Ցակ · Ե · 12 ։
Ի Գ · Ժը · 21 ։ Լ Մար · Ժ · 19 ։ Աթես. Գ · 6 ։
Իբ Օր · Իդ · 14 ։ 15 ։ Մաղ. Գ · 6։ Ցակ · Ե · 4։
Ծբ Օր · Իե · 18 ։ Հռով · Ժդ · 13 ։
Լ Հմր 32 ։ Գ Ե · Իե · 17 · Ումն · Խբ · 18 ։ Ժող · Ե · 7 ։ ա Պետ · Բ · 17 ։
Հ ԵԼ · Իդ · 2 · 3 ։ Բ Օր · ա · 17 ։ Ժղ · 19 ։ Իե · 19 ։ Սաղ · Ճբ · 2 ։ Առակ · Իդ · 23 ։ Ցակ · Բ · 9 ։
Ն ԵԼ · Իդ · 1 ։ Սաղ · Ժե · 3 ։ Ե · 20 ։ Առակ · Ժա · 13 ։ Ի · 19 ։ Եզեկ · Իբ · 9 ։
Ղ ԵԼ · Իդ · 1, 7 ։ գ Թագ · Իա · 13 ։ Մատ · Իզ · 60 61 · Իե · 4 ։ ա Ցօհ · Բ · 9 · 11 · գ · 15 ։ Յ Պատ · Ժբ · 15 ։ Ղբ · Ժե · 3 ։ Գալ · Ղ · 1 ։ Եփե · Ե · 11 ։ ա Տիմ · Ե · 20 ։ Բ Տիմ · Դ · 2 ։ Տիտ · ա · 13 ։ Բ · 15 ։
Յ Տես Հառվ · ա · 32 ։ ա Կոր · Ե · 2 ։ ա Տիմ · Ե · 22 ։ Բ Ցօհ · 11 ։ Ն բ Թագ · Ժգ · 22 ։ Առակ · Ի · 22 ։ Հռով · Ժբ · 17, 19 ։ Գալ · Ե · 20 ։ Եփե · Դ · 31 ։ ա Պետ · Բ · 1 ։ Ցակ · Ե · 9 ։ Ղ Մատ · Ե · 43 ։ Իբ · 39 ։ Հռով · Ժգ · 9 ։ Գալ · Ե · 14 ։ Ցակ · Բ · 8 ։

Ե և ձեզի ձուլածոյ աստուածներ մի՛ շինէք . ես եմ Տէրը ձեր Աստուածը ։
5 Եւ Ղեթ որ խաղաղութեան զոհ մատուցանէք Տէրոջը , անոնկ մատուցեք՝ որ ընդունելի ըլլայ : Զոհը մատուցած օրերնիդ և հետեւեալ օրն ալ պիտի ուտուի . ու երրորդ օրուան մնացածը կրակով
7 պիտի այրուի : Եւ Ղեթ որ անկէ երրորդ օրը ուտուելու ըլլայ , ան
8 պիղծ է , պիտի չընդունուի : Եւ զանիկայ ուտողը իր անօրէնութիւնը պիտի կրէ , ինչու որ Տէրոջը սուրբը բանը պղծեց , ու ան անձը իր ժողովուրդէն պիտի կորսուի ։
9 Եւ Ե ձեր երկրին հունձքը ՚ի ձեռնասուեննիդ՝ քու արտիդ եզերքը լման չընձեա , ու քու հունձքէդ ինչ
10 կած հասկերը չժողվես ։ Եւ քու այգիդ ճռաքաղ չընես , այսինքն այգիիդ մէջ մնացած ողկոյզնեըը չքաղես . զանոնք աղքատին և օտարականին համար թողուս . ես եմ Տէրը ձեր Աստուածը ։
11 Է Գողութիւն մի՛ ընէք . սուտ մի՛ զրուցէք , Ի և մէկզմէկ մի՛ խաբէք .
12 Եւ ՚ի՛մ անունովս սուտ տեղը երդում մի՛ ընէք . Էու ձեր Աստուծոյն անունը մի՛ պղծէք . ես եմ Տէրը ։
13 Ն ՚քոս դրացիդ զրկանք մի՛ ընես , և յափշտակութիւն մի՛ ըներ . Է բեզի վարձքով բանողին օրվան վարձքը մէկ գիշեր մինչև առտու քու քովը չմնայ ։
14 Խուլին մի՛ հայհոյեր , Ե ու կոյրին առջևը գայթակղութիւն մի՛ դներ , հապա ՚քու Աստուծմէդ վախցիր . ես եմ Տէրը ։
15 Դ դատաստանի մէջ անիրաւութիւն մի՛ ընէք . աղքատին աչառութիւն մի՛ ըներ , և մեծը մի՛ շողոքորթեր . քու դրացիդ արդարութիւնով դատէ ։
16 Ն ՚քոս ժողովուրդիդ մէջը չբախօսութիւն ընելու չպտրտիս . Ը քոս ընկերիդ արիւնը չմոնես . ես եմ Տէրը ։ Է եղբայրդ քու սրտիդ մէջը չատես . Բ քու դրացիդ անպատճառ յանդիմանես , Ե որ անոր համար մեղք
18 չկրես ։ Ն վրէժ չառնես , և քու ժողովուրդիդ որդւոցը ոխ չպահես , Ւ հապա քու ընկերդ քու անձիդ պէս սիրես . ես եմ Տէրը ։
19 Իմ կանոններս պահէք . քու անասունիդ մէկ տեսակը ուրիշ տեսակին հետ զուգաւորել չտաս . Ո քու արտիդ մէջ զանազան սերմ չցանես . Ւ և երկու նիւթէ գործուած պլախառն հանդերձ չհագնիս ։
20 Եւ Թէ որ մէկը կնկան մը հետ պառկելով զուգաւորութիւն ընէ , ու անիկայ մէկու մը նշանուած աղախնոջ է ու փրկուած չէ , ոչ ալ անոր ազատութիւնը տրուած , անոնք պիտի պատժուին . անոնք պիտի չմեռնին , ինչու որ կնիկը
21 ազատ չէր ։ Եւ Ո մարդը իր յանցանքին պատարագը Տէրոջը պիտի բերէ Ժողովի խորանին դուռը , խոյ մը յանցանքի պատարագի համար ։
22 Եւ քահանան յանցանքի պատարագին խոյովը Տէրոջը առջևը քաւութիւն պիտի ընէ անոր իր ըրած մեղքին համար . և անոր ըրած մեղքը պիտի ներուի իրեն ։
23 Ու երբոր ան երկիրը մտնէք , ու ամէն տեսակ ծառեր տնկէք՝ պտուղ ուտելու համար , ան ատենը անոր պտուղը չթլփատուածի պէս անմաքուր պիտի սեպէք . ան ձեզի իրեք տարի չթլփատուածի պէս
24 պտելով պիտի չուտուի ։ Եւ չորրորդ տարին անոր բոլոր պտուղը Տէրը փառաւորելու համար սուրբ
25 պիտի ըլլայ ։ Եւ հինգերորդ տարին անոր պտուղը պիտի ուտէք , որ իր արդիւնքը ձեզի համար աւելցընէ . ես եմ Տէրը ձեր Աստուածը ։
26 Ծը ։ Մ Ո ՚արիւնովը չուտէք . Ո չկռնայէք և գուշակ
27 կութիւն չընէք ։ Ձ ձեր գլուխներուն եզերքի մազերը չկրտրէք , ու քու մօրուքիդ եզերքը
28 չաւրես ։ Եւ մէկու մը մեռելին համար Ո ձեր մարմնոյն վրայ կտրածներ չընէք , ու ձեր վրան գիրի նշան չընէք . ես եմ Տէրը ։
29 Ր Աղջկդ պոռնիկ ընելով մի՛ պղծեր , որ երկիրը պոռնկութեան մէջ չիյնայ , ու երկիրը չարութիւնով չլեցուի ։
30 Յ ՚իմ շաբաթներս պահէք , ու ՚իմ սրբարանս յարգէք . ես
31 եմ Տէրը ։ Է Վհուկներուն մի՛ նայիք , և չմայոցներուն քան մի՛ հարցընէք , որ անոնցմով չզըղծուիք . ես եմ Տէրը ձեր Աստուածը ։
32 Ո Մազը ճերմկածին առջևը ոտք ելլէր , և ծերը պատուէ , ու ՚քու Աստուածմէդ վախցիր . ես եմ Տէրը ։
33 Եւ Ֆ Թէ որ օտարական մը ձեր երկրին մէջ ձեր քովը պատգիստանալու ըլլայ , չնեղէք զանիկայ ։

Ն · Ք · Ը · 1490

Ո Բ Օր · Իբ · 9 , 10 ։
Ն Բ Օր · Իբ · 11 ։
Պ Գ · Ե · 15 · Ղ · 6 ։
Ը Բ Օր · Ժբ · 17 , 18 · Առակ · Գ · 9 ։
Ռ Գ · Ժե · 10 , ԼԶ ։ Բ Օր · Ժբ · 23 ։
Ռ Բ Օր · Ժբ · 10 , 11 , 14 · ա Թագ · Ժե · 23 · Գ Թագ · Ժե · 17 · Իս · 6 ։ Բ Մն · Լգ · 6 ։ Մաղ · Գ · 5 ։
Է Գ · Իս · 5 ։ Երեմ · Թ · 26 ։ Խբ · 37 ։ Ես · Ժե · 2 ։
Ռ Գ · Իս · 5 ։ Բ Օր · Ժգ · 1 ։ Երեմ · Ժղ · 6 ։ Խբ · 37 ։
Բ Բ Օր · Իդ · 17 ։
Ջ Հմր 3 ։ Գ · Իզ · 2 ։ Ռ Ձաղ · Ե · 1 ։
Ֆ ԵԼ · Իբ · 18 ։ Գ · Ի · 6 , 27 ։ Բ Օր · Ժբ · 10 · աթագ · Իբ · 7 ։ ա Մն · Ժ · 13 ։ Ես · Ը · 19 ։ Դոր · Ժղ · 16 ։
Ֆ Առակ · Ի · 29 ։ աթես · Ե · 1 ։
Ջ Հմր 14 ։
Ֆ ԵԼ · Իբ · 21 · Իդ · 9 ։

Ն.Ք.ՂԴ. 1490

ԹՎ. ԺԲ. 48։49։
ԲԲՕր. Ժ. 19։
ՂՀՊ 15։
ՊԲՕր. ԽԵ. 18։15։ Ռ. 1։ԺՂ. 11։ Ի. 10։
ԹԿ. ԺԲ. 4։5։ԲՕր. Դ. 5։6։Ե. 1։Ղ. 25։

ՋԿ. ԺԲ. 21։
ԻԿ. ԺԲ. 21։
ԲՕր. ԺԲ. 31։ԺԲ. 10։ գԹագ. ԺԵ. 17։ԻԷ. 10։ ԲՄՆ. ԼԴ. 6։ԵրեմԷ. 31։Լ. 35։ Եզեկ. Ի. 26։31։
ՂԿ. ԺԵ. 10։
ՊԵզեկ. Ե. 11։ԻՁ. 38։39։
ԻԿ. ԺԲ. 21։
ՂՐՕր. ԺԵ. 2։3։5։
ԻԿ. ԺԵ. 10։
ԸԵ. Ի. 5։
ԻԿ. ԺԵ. 7։

Ժ ԿԼ. ԺԹ. 31։
*ԵՔՔ. պոռնկել
ԻԿ. ԺՈ. 44։ԺԹ. 2։ա Պետ. ա. 16։
Ե ԿԼ. ԺԹ. 37։

34 Ձեր քովը պանդխտացող օտարականը ձեր երկրին ընակին պէս ըլլայ ձեզի, և Էքրու անձիդ պէս սիրես անիկայ, ինչու որ դուք ալ Եգիպտոսի երկրին մէջ օտարական էիք. ես եմ Ցէրը ձեր Աստուածը։

35 Դատաստանի մէջ անիրաւութիւն չընէք. կանգունի մէջ՝ կշռոքի մէջ ու չափի մէջ ալ։

36 Ձեր կշռոքները լման, ձեր կնիռ քարերը լման, ձեր արդուն լման ու հինինը լման պիտի ըլլայ. ձեզ Եգիպտոսի երկրէն հանող Ցէրը ձեր

37 Աստուածը ես եմ։ Ուստի իմ բոլոր կանոններս ու իմ բոլոր դատաստաններս պահէք, և ընէք անոնք. ես եմ Ցէրը։

ԳԼՈՒԽ Ի

1 Մողբին զաւակ Նուխրեզը կ'արգիւսի։ 4 Ընոր զաւակ մասուցուիը տեսնելով զանոնք ընողներուն պատիժը։ 6 ԿՀուխներուս հեռուներուն համար։ 7 Մուրը ըլլալու պատուէրը։ 9 Իր ծնողքը հայհոյողին, 10 ընուներին ընողներուն, 11։14։17։19 ազգապղծին, 13 արուագործին, 15 և անասունի հետ պղծութիւն ընողին պատիժը։ 22 Աստուծոյ հնազանդելու վրայով։ 27 ԿՀուխները չապրեցընելու պատուէրը։

1 Այս Ցէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝
2 ըսելով, Եսաւ Իսրայէլի որդւոցմէն և Իսրայէլի մէջ պանդխտացող օտարականներէն ով որ իր սերունդէն Մողբին տայ, անշուշտ պիտի մեռցուի. ան երկրին ժողովուրդը քարերով պիտի քարկոծեն անի։
3 կայ։ Եւ ես իմ երեսս ան մարդուն վրայ պիտի տնկեմ, ու զանիկայ իր ժողովուրդին մէջէն կորսընցնեմ, ինչու որ անիկայ իր սերունդէն Մողբին տուած է՝ Իմ սուրբ անունս անարդելու համար։
4 Եւ թէ որ ան մարդը իր սերունդէն Մողբին տուած ատենը՝ ան երկրին ժողովուրդը չտեսնելու գալով՝
5 Ղանիկայ չմեռցընեն, Ես ատենը ես իմ երեսս պիտի տնկեմ ան մարդուն վրայ ու Էանոր ընտանիքին վրայ, և անիկայ և Իմողբին հետ պոռնկութիւն ընելու համար ան մարդուն եռանէն բոլոր գացողները իրենց ժողովուրդին մէջէն
6 պիտի կորսընցընեմ։ Եւ ժվհուկներուն ու հմայողներուն եռանէն *երթալու դարձող մարդուն վրայ ալ երեսս պիտի տնկեմ, ու անիկայ իր ժողովուրդին մէջէն կորսընէ։
7 ըրնեմ։ Ուստի սրբեցէք ձեր անձերը ու սուրբ եղէք, ինչու որ
8 ես եմ Ցէրը ձեր Աստուածը։ Ես իմ կանոնները պահեցէք ու ըրէք զանոնք. Ես եմ Ցէրը որ ձեզ կը սրբեմ։

9 Ով որ իր հայրը կամ իր մայրը անիծէ, անշուշտ պիտի մեռցուի. անիկայ իր հայրը կամ իր մայրը անիծեց, Էանոր արիւնը իր վրայ

10 ըլլայ։ Եւ հով որ ՚ուիշ մարդու մը կնկանը հետ շնութիւն ընէ, իր դրացիին կնկանը հետ շնութիւն ընողը անշուշտ պիտի մեռցուի. շնացողն ալ շնացեալն ալ պիտի

11 ըլլայ։ Եւ հով որ իր հօրը կնկանը հետ պառկի, իր հօրը մերկութիւնը բացած է. անշուշտ երկուքն ալ պիտի մեռցուին. անոնց

12 արիւնը իրենց վրայ ըլլայ։ Եւ թէ որ մարդ մը իր հարսին հետ պառկի, անշուշտ երկուքն ալ պիտի մեռցուին. Ճգարշելութիւն ըրին. անոնց արիւնը իրենց վրայ ըլլայ։

13 Եւ թէ որ մարդ մը կնկան հետ պառկելու պէս արուի հետ պառկի, երկուքն ալ պղծութիւն ըրին. անշուշտ պիտի մեռցուին. անոնց արիւնը իրենց վրայ ըլլայ։

14 Եւ թէ որ մարդ մը կնիկ ու անոր մայրը առնէ, անօրէնութիւն է. ան ալ անոնք ալ կրակով պիտի այրուին, որ ձեր մէջը անօրէնութիւն

15 Նուիրեալ չըլլայ։ Եւ թէ որ մարդ մը անասունի հետ պառկի, անշուշտ պիտի մեռցուի, ու անաս-

16 ուները պիտի սպաննէք։ Եւ թէ որ կնիկ մը որ և իցէ անասունի հետ զուգաւորելու համար անոր մօտենայ, կնիկն ալ անասունն ալ պիտի սպաննես. անոնք անշուշտ պիտի մեռցուին. անոնց արիւնը իրենց

17 վրայ ըլլայ։ Եւ թէ որ մարդ մը իր քոյրը առնէ՝ իր հօրը աղջիկը կամ իր մօրը աղջիկը, ու անոր մերկութիւնը տեսնէ, ու աղջիկն ալ անոր մերկութիւնը տեսնէ, չարութիւն է. անոնք իրենց ժողովուրդին աչքին առջեւը պիտի կորսուին. անիկայ իր քրոջը մերկութիւնը բացաւ. իր անօրէնու-

18 թիւնը պիտի կրէ։ Եւ թէ որ մարդ մը իր դաշտանին մէջ եղող կնկան մը հետ պառկի ու անոր մերկութիւնը բանայ, իրը անոր աղբիւրը բացաւ, կնիկն ալ իր արեան աղբիւրը բացաւ. երկուքն ալ իրենց ժողովուրդին մէջէն

19 պիտի կորսուին։ Եւ քու մօրը քրոջը կամ քու հօրդ քրոջը մերկութիւնը չբանաս. Ղ ինչու որ եթէ մէկը իր ազգականին մերկութիւնը բանալու ըլլայ, Էրկուքն ալ իրենց անօրէնութիւնը

20 պիտի կրեն։ Եւ թէ որ մարդ մը իր հօրեղբօրը կնկանը հետ պառկի, իր հօրեղբօրը մերկու-

Ն.Ք.ՂԴ. 1490

ԼԵւ.ԼՍ. 18։ԳԼ. ԻԱ. 8։ԵզԷկ. Լ. 28։
ԺԵւ. Իա. 17։ԲՕր. ԻԷ. 16։ Առակ. Ի. 20։ Պաս. Ժե. 4։5։
ՂՀՊ 11։12։13։16։27։ ԲԹագ. Ա. 16։
ՀԿԼ. ԺԲ. 20։ ԲՕր. Իբ. 22։ ԳՕՀ. Ը. 4։5։
ՅԿԼ. ԺԲ. 8։ ՂԿԼ. ԺԲ. 15։ ՃԿԼ. ԺԲ. 28։
ՆԿԼ. ԺԲ. 22։ ԲՕր. Իգ. 17։ ՑԹՆ. ԺԹ. 5։ Դաս. ԺԹ. 22։
ՃԿԼ. ԺԲ. 17։ ԲՕր. Իէ. 28։
ՃԿԼ. ԺԲ. 23։ ԲՕր. Իէ. 21։
ՈԿԼ. ԺԲ. 19։ ՑԹՆ. ԺԵ. 24։
ԼԿԼ. ԺԲ. 12։13։
ՊԿԼ. ԺԲ. 6։
ԼԿԼ. ԺԲ. 14։

Ն · ՔՐ · ՂԴ · 1490

թիւնը բացայ . անոնք իրենց մեղքը պիտի կրեն . անզաւակ պիտի
21 մեռնին : «Եւ թէ որ մարդ մը իր եղբօրը կնիկը առնէ , պղծութիւն է ան . անիկայ իր եղբօրը մերկութիւնը կը բանայ . անզաւակ պիտի
22 ըլլան : Ուստի «իմ բոլոր կանոններս և իմ բոլոր դատաստաններս պահեցէք , ու ընէք անոնք , որ ան երկիրը՝ ուր որ ձեզ պիտի տանիմ հոն բնակելու՝ Եդուրս չփսխէ ձեզ :
23 «Եւ պիտի չքալէք ան ազգերուն սովորութիւններովը՝ որոնք ձեր առջևէն պիտի վռնտեմ . քանզի ասոնք ամէն բաները ըրին անոնք , ու
24 ես զզուեցայ անոնցմէ . Եւ ձեզի ձեզի , Անոնց երկիրը դուք պիտի ժառանգէք , ու ես անիկայ ձեզի պիտի տամ ստացուածք ըլլալու , երկիր մը՝ որ կաթ ու մեղր կը բղխէ . ես եմ Տէրը ձեր Աստուածը՝ «որ ամէն ազգերէն զատեցի
25 ձեզ : ՖՈւստի մաքուր ու անմաքուր անասուններուն մէջտեղը՝ և անմաքուր ու մաքուր թռչուններուն մէջտեղը տարբերութիւն պիտի ընէք . «և ձեր անձերը չպղծէք անասուններով կամ թռչուններով կամ գետնի վրայի բոլոր սողուններով՝ որոնք ես զատեցի ձեզի
26 իբրև անմաքուր : Եւ դուք սուրբ պիտի ըլլաք ինծի . «ինչու որ ես Տէրս սուրբ եմ , ու ՖձեզՀԻ ազգերէն զատեցի՝ որ իմ ըլլաք :
27 «Վհուկ կամ հմայող եղողը՝ թէ էրիկ մարդ ըլլայ և թէ կնիկ՝ անշուշտ պիտի մեռցուի . քարերով քարկոծեն զանոնք . Բանոնց արիւնը իրենց վրայ ըլայ :

ԳԼ · ԻԱ

1 Քահանաները իրենց ա՛ր ազգականին համար կրնային սուգ բռնել : 6 Անոնք սուրբ պիտի ըլլային , 8 ու սուրբ պիտի սեպուէին : 7 Հասարակ քահանաներուն , 13 ու քահանայապետին ամուսնանալուն վրայով : 17 Արատ ունեցող քահանային արգիլուած էր զոհ մատուցանելը :

1 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Խօսէ Ահարոնին որդւոցը՝ քահանաներուն , ու ըսէ անոնց , «Քահանայ մը ՀԱԿԱՑԻ համար անմաքուր չըլլայ իր ժողովուրդին
2 մէջը . Բայց միայն իր մօտ ազգականին համար , այսինքն իր մօրը ու իր հօրը և իր որդւոյն ու իր աղջկանը
3 նը և իր եղբօրը համար , Եւ իր կոյս քրոջը համար որ մօտ է իրեն՝ ու երկան տրուած չէ , կրնայ անմա-
4 քուր ըլլալ , ՖԱնիկայ իր ժողովուրդին մէջը դպաւոր մարդ ըլլալով , անմաքուր պիտի չըլլայ՝ ինքզինքը պղծելով : ՖԱնոնք դլխա-
5 նին փեսալով կնտակ պիտի չընեն , և իրենց մօրուքին եղերքը չածիլեն , ու իրենց մարմինին վրայ կտրածներ չընեն . Սուրբ
6 պիտի ըլլան իրենց Աստուծոյն . և «իրենց Աստուծոյն անունը չպղծեն , ինչու որ Տէրոջը պատարագները՝ «իրենց Աստուծոյն հացը անոնք կը մատուցանեն . ուստի սուրբ պիտի ըլլան : ՖՊոռնիկ կամ պղծուած կնիկ չառնեն , և
7 ՀԻր երիկնէն արձակուած կնիկ մը չառնեն . ինչու որ քահանան սուրբ
8 է իր Աստուծոյն : Ուստի պիտի սրբես անիկայ , ինչու որ քու Աստուծոյդ հացը անիկայ կը մատուցանէ . անիկայ սուրբ պիտի ըլլայ քեզի , ՖՔանզի ես Տէրս՝ որ ձեզ
9 կը սրբեմ , սուրբ եմ : ԸԵւ թէ որ քահանայի մը աղջիկը պոռնկութիւն ընելով պղծուելու ըլլայ , իր հայրը կը պղծէ . անիկայ կրակով պիտի այրուի :
10 ՔԵւ իր եղբայրներէն մեծ եղող քահանան՝ որուն գլխուն վրայ օծման եղը թափուած է , ու Ֆզգեստները հագնելու օրհնուած , իր գլուխը պիտի չքանայ , և իր լա-
11 թերը չպատռէ , Եւ Հմեռած մարդու մը քով չերթայ , ոչ ալ իր հօրը կամ իր մօրը հա-
12 մար անմաքուր ըլլայ . ՔԵւ սրբարանէն դուրս չելլէ , ու իր Աստուծոյն սրբարանը չպղծէ . ինչու որ Ֆիր Աստուծոյն օծման եղին պսակը իր վրան է . ես եմ
13 Տէրը : Եւ Հանիկայ կոյս մը իրեն
14 կնիկ պիտի առնէ . Որբևարի կամ արձակուած կամ պղծուած կամ բոզ չառնէ . հապա կնիկ ԸԼԼՔ համար իր ժողովուրդէն կոյս
15 մը առնէ , Որ իր սերմը չպղծէ իր ժողովուրդին մէջը , ինչու որ ես
16 Իմ Տէրը՝ «ը կը սրբեմ զանիկայ : Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝
17 ըսելով , Խօսէ Ահարոնին ու ըսէ , Քու սերունդիդ իրենց ազգերուն մէջ ով որ իր վրան արատ մը ունի , ՖԹող չմատնայ իր Աստուծոյն հա-
18 ցը մատուցանելու . Ինչու որ բնաւ արատ ունեցող մարդ մը պիտի չմատնայ . կոյր մարդը՝ կաղը՝ կամ կարճոտնը՝ կամ *էր անդամներուն մէջ չափազանց բան մը ունեցողը՝
19 կամ ոտքը կոտրած՝ կամ ձեռքը
20 կոտրած մարդը , կամ սապատողը՝ կամ Թդուկը՝ կամ իր աչքին մէջ բիծ ունեցողը՝ կամ քոսոտը՝ կամ որքիւնոտը՝ կամ Ֆխփոչտանկը .
21 Ահարոն քահանային սերունդէն արատ մը ունեցող մարդը ՖՏէրոջը պատարագները մատուցանելու պիտի չմատնայ , ինչպէ՛ արա-

Ն · ՔՐ · ՂԴ · 1490

Ա ԳԼ · ԺԸ · 16 ։

Ա ԳԼ · ԺԸ · 26 ։ ԺԹ · 37 ։

Լ ԳԼ · ԺԸ · 25 , 28 ։

Ո ԳԼ · ԺԸ · 8 ։ 24 , 30 ։

Բ ԳԼ · ԺԸ · 27 ։ Բ Օր · Թ · 5 ։

Ց ՆԼ · Գ · 17 ։ Ղ · 8 ։

Ա Ջիր 26 ։ ՆԼ · ԺԹ · 5 ։ ԼԳ · 16 ։ Բ Օր · Է · 6 ։ ԺՂ · 2 ։ Գ Թագ · Ը · 53 ։

Ֆ ԳԼ · ԺԱ · 47 ։ Բ Օր · ԺՂ · 4 ։

Ի ԳԼ · ԺԱ · 43 ։

Օ Ջիր 7 ։ ԳԼ · ԺԹ · 2 ։ Ա Պետ . Ա . 16 ։

Ֆ Ջիր 24 ։ Տիտ . Բ . 14 ։

Ա ԳԼ · ԺԹ · 31 ։ ՆԼ · ԻԲ · 18 ։ Բ Օր · ԺԲ . 10 , 11 ։ Ա Թագ . ԻԲ · 7 , 8 ։

Բ Ջիր 9 ։

Ա Եզեկ · ԽԴ · 25 ։

Բ Տես Եզեկ · ԽԴ · 16 , 17 ։

Ֆ ԳԼ · ԺԸ · 27 , 28 ։ Բ Օր · ԺՂ · 1 ։ Եզեկ · ԽԴ · 20 ։

տաւոր ըլլալով՝ իր Աստուծոյն հաց մատուցանելու պիտի չմօտե-
22 նայ ։ Անիկայ իր Աստուծոյն հացը պիտի ուտէ , թէ յ սուրբ եւ սուրբ բաներէն և թէ ն սուրբ բա-
23 ներէն . Միայն վարագուրին քովը պիտի չմտնէ , և սեղանին չմօտենայ , ինչու որ արատ ունի , ու չիմ սուրբ բաներս չպղծէ , քանզի
24 անոնք սրբող Տէրը ես եմ ։ Եւ Մովսէս խօսեցաւ ահ Քահանային Ահարոնին ու անոր որդւոցը և Իսրա-
եղէլի բոլոր որդիներուն ։

ԳԼ ։ ԻԸ

1 Քահանայք իրենց անմաքրութեան ժամանակը սուրբ բաներու մօտենալու չէին ։ 6 Ի-
րենց մաքրուելուն վայով ։ 10 Քահանային ընտանիքէն ով իրաւունք ուներ սուրբ բաներէն ուտելու ։ 17 Զոհ մատուցանելու ան-
ասունը անարատ ըլլալու էր ։ 26 Ութօրեան չեղած անասուն մը Տէրոջը պիտի չմատու-
ցուէր ։ 29 Շնորհակալութեան զոհ ուտե-
լուն պատուէրները ։

1 Ու Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսե-
2 լով , Խօսէ Ահարոնին ու անոր որդւոցը՝ որ Իսրայէլի որդւոցը մո-
տուցած սուրբ բաներէն զգուշ կե-
նան , և ի իմ սուրբ անունս չպղծեն ան բաներով որ ինծի կը սրբեն .
3 ես եմ Տէրը ։ Ըսէ անոնց , Ձեր բոլոր սերունդէն ձեր ազգերուն մէջ՝ ով որ ձեր անմաքրութիւնը իր վրան ունենալով մօտենայ ան սուրբ բաներուն՝ որ Իսրայէլի որ-
դիքը կը սրբեն Տէրոջը , ան անձը իմ առջեւէս պիտի կորուի . ես
4 եմ Տէրը ։ Ո՛վ որ Ահարոնին զգեղէն բորոտ ըլլայ , կամ հոսուք ունենայ , սուրբ բաներէն պիտի չու-
տէ մինչեւ որ մաքրուի . և ով որ մեռելէ պղծուած բանի մը դպչի , կամ սմարդ մը՝ որուն զուգա-
ւորութեան սերմը իրմէն ելած է ,
5 կամ ով որ դպչի որ և իցէ սո-
ղունի մը՝ որով կրնայ անմաքուր ըլլալ , կամ մարդու մը՝ որմէն կրնայ անմաքուր ըլլալ , որ և իցէ անմաքրութիւն որ անիկայ ունե-
6 նայ , Առնոց դպչող մարդը մինչեւ իրիկուն անմաքուր պիտի ըլլայ , և սուրբ բաներէն չուտէ , հա-
պա իր մարմինը ջրով լուայ .
7 Եւ երբ արեգակը մարը մտնէ , մա-
քուր պիտի ըլլայ , ու ետքը սուրբ բաներէն ուտէ , ինչու որ Հան իր
8 հացն է ։ Ինիկայ մեռած կամ գազանաբեկ պիտի չուտէ , որ ա-
9 նով չպղծուի . ես եմ Տէրը ։ Եւ իմ կարգադրութիւնս պիտի պա-
հեն , ծոր անոր համար մեղք չկը-
րեն , ու ան պղծելնուն համար չը-
մեռնին . ես եմ Տէրը որ զանոնք կը սրբեմ ։

10 Ինձնաւ օտարական մը սուրբ բանէ պիտի չուտէ . քահանային հիւրը կամ վարձկանը սուրբ բանէ պիտի
11 չուտէ ։ Բայց քահանային իր ըս-
տակովը ծախուս առած անձը ու իր տունը ծնածը անկէ պիտի ուտէ . հանոնք անոր կերակուրէն պիտի
12 ուտեն ։ Թէ որ քահանային աղ-
ջկիկը օտարականի մը հետ ամուս-
նանայ , անիկայ նուիրուած սուրբ
13 բաներէն պիտի չուտէ ։ Բայց թէ որ քահանային աղջկիկը որբևարի կամ արձակուած ըլլայ ու զաւակ չունենայ , ու իր հօրը տունը դառ-
նայ , ան ատկէնը հիր աղջկութեանը ժամանակին պէս՝ իր հօրը հացէն պիտի ուտէ . սակայն քնաւ օտա-
րական մը անկէ չուտէ ։
14 Եւ թէ որ մարդ մը անգիտու-
թեամբ սուրբ բանէ մը ուտէ , ա-
նոր վրայ հինգերորդ մաս մը պիտի աւելցնէ , ու սուրբ բանովը մէկ-
15 տեղ քահանային տայ ։ Եւ Իս-
րայէլի որդւոցը Տէրոջը մատու-
ցած սուրբ բաները չպղծեն .
16 * Ու իրենց սուրբ բաները օս-
տելով՝ յ յանցանաց անօրէնու-
թիւնը իրենց վրայ չբերեն" , ինչու որ ես եմ Տէրը որ զանոնք կը սրբեմ ։
17 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
18 սելով , Խօսէ Ահարոնին ու անոր որդւոցը և Իսրայէլի բոլոր որդւո-
ցը , ու ըսէ անոնց , Ե Իսրայէլի տունէն կամ Իսրայէլի մէջ բնակող օտարականներէն՝ անոնց ողջակէզ
համար Տէրոջը մատուցածը՝ իրենց բոլոր ուխտերուն և բոլոր կամաւոր ընծաներուն համար , իր զոհը մա-
19 տուցանող ամէն մարդը , ն Արջառ-
ներէն՝ ոչխարներէն կամ այծերէն անարատ արու պիտի մատուցանէ , որ
20 ձեզի համար ընդունելի ըլլայ ։
" Բնաւ արատ մը անեցողը պիտի չմատուցանէք , ինչու որ ձեզի հա-
21 մար ընդունելի չըլլար ։ Եւ ով որ խաղաղութեան զոհ մատուցանէ Տէրոջը պիտի չմատուցանէք , ո՛չ ալ " ասոնցմէ Տէրոջը պատա-
րագի համար սեղանին վրայ պիտի
23 դնէք ։ Բայց անդամներուն մէջ " աւելորդութիւն կամ պակասու-
թիւն ունեցող դուռակը կամ ոչխարը կամաւոր ընծայի համար

յ Գն ։ բ ։ 3 ։ 10 ։ գ ։ 17 ։ 29 ։ է ։ 1 ։ Ել ։ թ ։ 9 ։ Թուս ։ ժբ ։ 9 ։
Դ Գն ։ իբ ։ 10 ։ 11 ։ 12 ։ Թուս ։ ժբ ։ 19 ։
լ Ջր 12 ։

ա Թուս ։ գ ։ 3 ։
բ Գն ։ ժբ ։ 21 ։
է Ել ։ իբ ։ 38 ։ Թուս ։ ժբ ։ 32 ։ բ Օր ։ ժե ։ 19 ։
ը Գն ։ է ։ 20 ։

ի Գն ։ ժե ։ 2 ։
ղ Ղ ։ ծգ ։ 2 ։ ժե ։ 18 ։
և Թուս ։ ժԹ ։ 11 ։ 22 ։
ը Գն ։ ժե ։ 16 ։
ի Գն ։ ժա ։ 24 ։ 43 ։ 44 ։
ի Գն ։ ժե ։ 7 ։ 19 ։

ի Գն ։ ժե ։ 5 ։ Երբ ։ ժ ։ 22 ։
լ Գն ։ իա ։ 22 ։ Թուս ։ ժը ։ 11 ։ 18 ։
իա ։ իբ ։ 31 ։ Գ ։ ժէ ։ 15 ։ Եզկ ։ իգ ։ 31 ։
ի Եւ ։ իբ ։ 43 ։ Թուս ։ ժը ։ 22 ։ 32 ։

լ Ցես ։ ա Թագ ։ իա ։ 6 ։

է Թուս ։ ժը ։ 11 ։ 18 ։

յ Ած ։ լը ։ 11 ։
ը Գն ։ ժ ։ 14 ։ Թուս ։ ժը ։ 11 ։ 19 ։

ճ Գն ։ ե ։ 15 ։ 16 ։

ծ Թուս ։ ժը ։ 32 ։
* Կամ Ու փոխանակ անոնց վրայ յանցանաց անօրէնու-
թիւնը չբե-
րեն " երբոր անոնք ի-
րենց սուրբ բաները օս-
տեն ։

յ Հմր 9 ։
ն Գն ։ ա ։ 2 ։ 8 ։ 10 ։ Թուս ։ ժե ։ 14 ։

լ Գն ։ ա ։ 8 ։

ա Բ Օր ։ ժե ։ 21 ։ ժէ ։ 1 ։ Մաղ ։ ա ։ 8 ։ 14 ։ Եփս ։ ե ։ 27 ։ Եբր ։ Ը ։ 14 ։ ա Պետ ։ ա ։ 19 ։
ե Գն ։ է ։ 16 ։ Թուս ։ ժե ։ 3 ։ 8 ։ բ Օր ։ իգ ։ 21 ։ 28 ։ Մաղ ։ կա ։ 8 ։ կ ։ 1 ։ Հով ։ ե ։ 4 ։ 5 ։
ղ Գն ։ գ ։ 1 ։ 6 ։
ի Հմր 20 ։ Մաղ ։ ա ։ 8 ։
ա Գն ։ ա ։ 9 ։ 18 ։ Ցես ։ 3 ։ 5 ։
ա Գն ։ ին ։ 18 ։

ՆՇ. ՔՋԲ. 1490

ՂԵՒ. ԺԸ. 15։ 16։

ԹՎ. ԻՆ. 6։ 17։

Բ ՄԱՂ. Ա. 14։

Ե ՆԵ. ԻԲ. 30։

ՈՒԲ ՕՐ. ԻԲ. 6։

Է ԳԼ. Է. 12։ ՍԱՂ. ՃՀ. 22։ ՃՀԳ. 17։ ԱՄՍ. Գ. 5։

Է ԳԼ. Է. 15։ Ը ԳԼ. ԺԹ. 37։ ԹԱՒ. ԺԸ. 40։ Բ ՕՐ. Գ. 40։

Ֆ ԳԼ. ԺԸ. 21։

Ա ԳԼ. Ժ. 3։ ՄԱՏ. Գ. 9։ ՂԵՒ. Ժ. 2։

Բ ԳԼ. Ի. 8։ Է ՆԵ. Ջ. 7։ ԳԼ. Ժ. 45։ ԺԹ. 36։ ԻԸ. 38։ ԹԱՒ. Ժ. 41։

Ա ՀՄՐ 4, 37։ Բ ՆԵ. ԼԲ. 5։ Գ ԹԱԳ. Ժ. 20։ ՍԱՂ. ՃԱ. 3։

Է ՆԵ. Ի. 9։ ԻԳ. 12։ ԼՈՒ. 15։ ԼԴ. 21։ ԳԼ. ԺԹ. 3։ Բ ՕՐ. Ե. 13։ ՂԵՒ. Ժ. 14։

Ա ՀՄՐ 2, 37։ ՆԵ. ԻԳ. 14։ Ի ՆԵ. ԺՌ. 6։ 14, 18։ ԺԳ. 8, 10։ ԻԳ. 15։ ԼԴ. 18։ ԹԱՒ. ԹԻ. 2, 3։ ԻԸ. 16։ 17։ Բ ՕՐ. ԺԳ. 1—8։ ՑԵՍ. Ե. 10։

*մատուցանես . սակայն ուխտի հա-
24 մար պիտի չընդունուի ան ։ Ա-
ստղնէէ ճմլուածը կամ ճզմուա-
ծը կամ փրցուածը կամ կըտ-
րուածը չմատուցանէք Ցերոջը ,
և ձեր երկրին մէջ չընէք ա՛ն բա-
25 նէրը ։ Վեր օտարականի մը ձեռ-
քէն ու՝ ամէն ատնցմէ ՚ձեր Ա-
ստուծոյն պատարագ չմատու-
ցանէք , ինչու որ էանոնց մէջ
խեղաթիւրն ու արատ կայ . ա-
նոնք ձեզի համար ընդունելի պիտի
չըլլան ։
26 Եւ Ցերը խօսեցաւ Մովսէսին՝
27 ըսելով , ՚Երբոր զուարակ կամ
ոչխար կամ այծ ծնանի , եօթը օր
իր մօրը քով պիտի մնայ . և ուրե-
բորդ օրը ու անկէ ետքը Ցերոջը
ընդունելի պիտի ըլլայ պատարագի
28 ընծայի համար ։ Եւ կովը կամ
ոչխարը ՚իր ձագովը մէկտեղ մէկ
օրուան մէջ չմորթէք ։
29 Եւ երբոր ՚գոհութեան զոհ մա-
տուցանէք Ցերոջը , անոնք պիտի
մատուցանէք որ ձեզի համար ըն-
30 դունելի ըլլայ , Նոյն օրը պիտի ու-
տուի անիկայ , ՚անկէ մինչև առ-
տու չթողուք . ես եմ Ցերը ։
31 ՚Ուստի իմ պատուիրանքներս
պահէք , և ընէք անոնք . ես
32 եմ Ցերը ։ ՚Եւ իմ սուրբ ա-
նունս չպղծէք , որ ՚ես սրբ-
բուիմ Իսրայէլին որդւոցը մէջ ։
ես եմ Ցերը որ Էձեզ կը սրբեմ ։
33 ՚Որ ձեզի Ընտուած ըլլալու համար՝
ձեզ Եգիպտոսի երկրէն հանեցի .
ես եմ Ցերը ։

ԳԼ. ԻԳ

1 Ցերոջը ոտնները ։ 3 շաբաթը ։ 4 և գահիճ ։ 9 երախայրիներուն ։ 15 ու Պենտեկոստէին ոտնը պահելու վայով ։ 22 Հունձքէն մնացած հատ-
կերը ու այդհէն ծիւերը չժողվելու պատուէրը ։
23 Փող հնչեցնելու ոտնը ։ 26 Քաւութեան օրը ։ 33 Տաղաւարահարաց ոտնը ։

1 Ա՛ւ Ցերը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսե-
2 լով , Խօսէ Իսրայէլի որդւոցը
ու ըսէ՝ անոնց , ՚Ցերոջը ոտնները
որ դուք էսուրբ ժողով պիտի
կոչէք , իմ ոտներս ասոնք են .
3 ՚վեց օր գործ գործուի , բայց
եօթներորդ օրը Հանգստութեան
շաբաթը ըլլալով՝ սուրբ ժողով է .
բնաւ գործ պիտի չգործէք . Ցե-
րոջը շաբաթ պիտի ըլլայ ձեր բոլոր
բնակութեանցը մէջ ։
4 ՚Ցերոջը ոտնները՝ որ իրենց ատե-
նին համեմատ սուրբ ժողովներ պի-
5 տի քարոզէք , ասոնք են ։ Ն՚ռա-
ջին ամսուն չորեքտասաներորդ օրը
իրիկուան դէմ Ցերոջը զատիկն է .
6 եւ նոյն ամսուն տասներորդ
օրը բաղարջակերաց ոտն է Ցերոջը .
եօթը օր բաղարջ պիտի ուտէք ։
7 Ն՚առաջին օրը սուրբ ժողով պիտի
ունենաք . բնաւ ծառայութեան
8 գործ պիտի չգործէք ։ Եւ եօթը օր
պատարագ պիտի մատուցանէք
Ցերոջը . եօթներորդ օրը սուրբ
ժողով պիտի ըլլայ . բնաւ ծառա-
յութեան գործ պիտի չգործէք ։
9 Եւ Ցերը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
10 սելով , Խօսէ Իսրայէլի որդւոցը ու
ըսէ՝ անոնց , ՚Երբոր մտնէք ան ե-
կիրը որ ձեզի կու տամ , ու անոր
հունձքը հնձէք , Ձեր հունձքէն
երախայրի որպէս մը քահանային
11 բերէք . Ան ալ ՚Ցերոջը առջևը ե-
րերցընելով՝ պիտի մատուցանէ ո-
րան , որ ձեզի համար ընդունելի ըլ-
լայ . քահանան շաբաթին հետևեալ
12 օրը պիտի մատուցանէ ան ։ Եւ ո-
րան մատուցած օրերնիդ՝ ողջակէզի
համար մէկ տարեկան անարատ գառ-
մը մատուցանէք Ցերոջը .
13 ՚Եւ անոր հացի ընծան եղով շա-
ղուած երկու տասանորդ բարակ
ալիւր պիտի ըլլայ . ա՛ն՚ւոյ անու-
շահոտ պատարագի համար է Ց-
երոջը . և անոր թափելու նուէրը
հինինին չորրորդ մասը դինի պիտի
14 ըլլայ ։ Եւ մինչև ան օրը՝ որ ձեր
Ընտուծոյն ընծան կը մատուցա-
նէք , հաց կամ բոհրած ցորեն
կամ թարմ հասկեր չուտէք . ձեր
ազգերուն մէջ ձեր բոլոր բնակա-
րաններուն մէջ ա՛ն յաւէ յաւի-
տենական կանոն պիտի ըլլայ ։
15 Եւ ՚շաբաթին հետևեալ օրէն՝ որ
դուք նուիրման որան բերիք , լրի՛ն
եօթը շաբաթ պիտի համրէք ձե-
16 զի . Մինչև եօթներորդ շաբաթին
հետևեալ օրը Յիսուն օր պիտի
համրէք , և Ենոր հացի ընծայ մա-
17 տուցանէք Ցերոջը ։ Ձեր բնակա-
րաններէն երեքընելու ընծայի հա-
մար երկու հաց պիտի բերէք , որ
անոնք երկու տասանորդ բարակ ա-
լիւրէ ըլլալով՝ խմորեալ եփած պի-
տի ըլլան . առ ՚երախայրի է Ցերո-
18 ջը ։ Եւ հացին հետ՝ մէկ տարե-
կան եօթը՝ հատ անարատ գա-
ռունք՝ և արջառներէն մէկ զուարակ
մը ու երկու խոյ պիտի մատուցա-
նէք Ցերոջը , որոնք հացի ընծա-
ներուն ու թափելու նուէրներուն
հետ ողջակէզ ա՛ն անուշահոտ պա-
19 տարագ պիտի ըլլան Ցերոջը ։ Եւ
մեղքի պատարագի համար այծե-
րէն մէկ նոխազ՝ և հաղաղութեան
զոհի համար մէկ տարեկան երկու-
20 գառինք պիտի մատուցանէք ։ Եւ
քահանան երախայրի հացին հետ
երերցընելու ընծայի համար՝ երկու
գառները պիտի մատուցանէ Ցե-
րոջը առջև . Յանո՛նք սուրբ պիտի
ըլլան Ցերոջը , և քահանային ըս-

ՆՇ. ՔՋԲ. 1490

ՂԵՒ. ԺԸ. 16։ ԹԱՒ. ԻԸ. 18։ 25։

Ե ՆԵ. ԻԳ. 16։ 19։ ԼԴ. 22։ 26։ ԹԱՒ. ԺԸ. 2։ 18։ ԻԸ. 26։ Բ ՕՐ. ԺՂ. 9։ ՑԵՍ. Գ. 15։ Ը ՀՈՎ. ԺԱ. 16։ Ա ՊԵՏ. ԺԸ. 20։ ՑԵՍ. Ա. 18։ ՑՍՄ. Գ. 4։

Ի ՆԵ. ԻԹ. 24։ Ժ ԳԼ. Բ. 14, 15, 16։

Ի ՆԵ. ԻԲ. 8։ ՆԵ. ԼՌ. 22։ Բ ՕՐ. ԺՂ. 9։

Լ ԹՎ. ԻԵ. 1։ Խ ԹԱՒ. ԻԸ. 26։

Ժ ՆԵ. ԻԳ. 16, 19։ ԻԲ. 29։ ԼԴ. 22, 26։ ԹԱՒ. ԺԸ. 17, ՃՀ. ԻԸ. 26։ Բ ՕՐ. ԻՂ. 1, ՃՀ։

Լ ԳԼ. Գ. 28։ 28։ ԹԱՒ. ԻԸ. 30։ Հ ԳԼ. Գ. 1։

Ն ԹԱՒ. ԺԸ. 12։ Բ ՕՐ. ԺԸ. 4։

Ն·Ք·ԶԲ· 1490

21 լան ։ Եւ ան նոյն օրը պիտի քա-
րոզէք որ ձեզի սուրբ ժողով ըլլայ ։
բնաւ ծառայութեան գործ չգոր-
ծէք ։ աս ձեզի յաւիտենական
կանոն ըլլայ ձեր բոլոր բնակարան-
ներուն մէջը ձեր ազգերուն մէջ ։

Ղեւ·ԺԲ· 9։

22 Եւ Ղերբոր ձեր երկրին հունձքը
հնձէք, հնձած ատենդ արտին ե-
զերքը լման չհնձես, ու հունձ-
քիդ մնացած հակերը չժողվես ։
զանոնք աղքատին ու օտարակա-
նին թողուս ։ ես եմ Ցերը ձեր
Աստուածը ։

Ղեւ·ԻԲ· 19։

23 Եւ Ցերը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
24 սելով, Խօսէ Իսրայէլի որդւոցը
ու ըսէ, Ե Եօթներորդ ամսուն մէջ՝
ամսուն առաջին օրը ձեզի հանդըս-
տութեան օր՝ Ե փող նշեցընելուն
յիշատակը՝ սուրբ ժողով պիտի ըլ-

Թուա·ԻԹ· 1։
Ղեւ·ԻԳ· 9։

25 լայ ։ Բնաւ ծառայութեան գործ
պիտի չգործէք, հապա պատարագ
մատուցանէք Ցերոջը ։
26 Եւ Ցերը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
27 սելով, Նաև աս եօթներորդ ամ-
սուն տասներորդ օրը քաւութեան
օրը ըլլալով՝ սուրբ ժողով ըլլայ
ձեզի ։ և պիտի խոնարհեցընէք ձեր
հոգիները, ու պատարագ մատու-

Ղեւ·ԺԶ· 30։ Թուա· ԻԹ· 7։

28 ցանէք Ցերոջը ։ Եւ ան օրը բնաւ
գործ չգործէք, ինչու որ Ցերոջը
ձեր Աստուծոյն առջևը ձեզի հա-
մար քաւութիւն ընելու՝ օր քա-
29 ւութեան է ։ Քանի ով որ նոյն
օրը չխոնարհի՝ ի իր ժողովուրդին
30 մէջէն պիտի կորսուի ։ Եւ ով որ
նոյն օրը գործ մը գործէ, ան անձը
ես իր ժողովուրդին մէջէն պիտի կոր-

Ելմ·ԺԵ· 14։
Գլ·ԻԳ· 30։

31 սընցընեմ ։ Բնաւ գործ մը պիտի
չգործէք ։ ասիկայ ձեր ազգերուն
մէջ ձեր բոլոր բնակարաններուն
մէջ յաւիտենական կանոն ըլլայ ։
32 Ան ձեզի հանգստութեան շաբաթ
պիտի ըլլայ, և ձեր հոգիները պի-
տի խոնարհեցընէք, ամսուն իննե-
րորդ օրուան իրիկունը ձեր շաբա-
թը պիտի պահէք իրիկունէ մինչև
իրիկուն ։

Ելմ·ԻԳ· 16։ Թուա· ԻԲ· 12։ Բ Օր·ԺԶ·18։ Եզր·Գ·4։ Նէեմ·Ը· 14։ Ջաք· ԺԳ· 16։ Ճօհ·Է·2։ Ղ Թուա·ԻԲ· 35։ Նէեմ· Ը·18։ Ճօհ· Է·37։

33 Եւ Ցերը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
34 սելով, Խօսէ Իսրայէլի որդւոցը
ու ըսէ, Ե Եօթներորդ ամսուն
տասներորդ օրը եօթը օր տա-
35 ղաւարահարաց տօն է Ցերոջը ։ Ա-
ռաջին օրը սուրբ ժողով պիտի ըլլայ ։
բնաւ ծառայութեան գործ պիտի
36 չգործէք ։ եօթը օր պատարագ մա-
տուցանէք Ցերոջը ։ Ը ութերորդ
օրը սուրբ ժողով պիտի ըլլայ ձեզ-
ի, և պատարագ մատուցանէք
Ցերոջը ։ Ժողովականութեան օր է
ան ։ բնաւ ծառայութեան գործ
37 չգործէք ։ Ցերոջը պատարագ այս-
ինչ աղջակեզ ու հացի ընծայ՝
զոհ և թափելու նուէրներ՝ ամէն

Ղեւ·ԻԳ· 24։ Թուա·ԻԹ· 1։
Յղ·ԻԸ·9։

օրուան պէտք եղածը մատուցա-
նելու համար ձեր սուրբ ժողովներ
կոչելու Ցերոջը տօները ասոնք են,
38 Ցերոջը շաբաթներէն զատ՝ և ձեր
ընծաներէն զատ՝ ու ձեր բոլոր
ուխտերէն զատ՝ և ձեր բոլոր Ցե-
րոջը տալու կամաւոր ընծաներէն
39 զատ ։ Նաև եօթներորդ ամսուն
ինդհատասաներորդ օրը՝ Ելերկրի ար-
դիւնքը ժողված ատենդ եօթը օր
տօն պիտի պահէք Ցերոջը ։ ա-
ռաջին օրը շաբաթ և ութերորդ
40 օրը շաբաթ պիտի ըլլայ ։ Եւ ա-
ռաջին օրը ձեզի գեղեցիկ ծառերու
պտուղ, արմաւենիի ոստեր ու
տերեւախիտ ծառերու ոստեր և
ձորի ուռիներու ապէր պիտի առ-
նէք, ու Ցերոջը ձեր Աստուծոյն
առջևը եօթը օր ուրախանաք ։

Ելմ·ԻԳ· 16։ Բ Օր·ԺԶ· 13։ Եզր·Գ·4։ Նէեմ·Ը· 14։ Ջաք· ԺԳ· 16։ Ճօհ·Է·2։ Ղ Թուա·ԻԲ· 35։ Նէեմ· Ը·18։ Ճօհ· Է·37։

Ղ Բ Օր·ԺԶ· 14, 15։

41 Ե ան տօնը տարին եօթը օր պի-
տի պահէք Ցերոջը ։ ձեր ազգերուն
մէջ յաւիտենական կանոն ըլլայ
ան ։ եօթներորդ ամսուն մէջ պի-
42 տի ընէք ան ։ Եօթը օր տաղա-
ւարներու մէջ պիտի բնակիք ։
Իսրայէլի բոլոր բնակները տաղա-
43 ւարներու մէջ բնակին, Ելորպէս
զի ձեր սերունդները դիտնան թէ
Իսրայէլի որդիքը եգիպտոսի երկ-
րէն հանած ատենս տաղաւարնե-
րու մէջ բնակեցուցի զանոնք ։ ես
44 եմ Ցերը ձեր Աստուածը ։ Եւ
Մովսէս Իսրայէլի որդւոցը պատ-
մեց Ցերոջը տօները ։

Ղ Բ Օր·Ժ· 14, 15։
Յ Թուա·ԻԹ· 12։ Նէեմ· Ը·18։
Ես·ԼԶ· 6։
Ե Բ Օր·Լ· 18։ Սաղ· ՀԸ·5, 6։
Ե Հմր 2։

ԳԼՈՒԽ ԻԴ

1 Ճրագներուն համար եղը ։ 5 Աստուածուրա-
թեան հացը ։ 10 Իսրայէլացի կինանը տղան՝
որ Ցերոջը անունը հայհոյեց ։ 13 Հայհոյու-
թեան, 17 ու մարդասպանութեան պատիժը ։
18 Վնասներու վճարով ։ 23 Ան հայհոյիչին
քարկոծուիլը ։

1 Ու Ցերը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
2 սելով, Պատուիրէ Իսրայէլի
որդւոցը որ ձեզի մաքուր ձէթ
բերեն քեզի լոյսի համար, որ միշտ
3 ճրագ վառի ։ Ժողովքի խորանին
մէջ՝ վկայութեանը վարագուրին
դուրսի դին Ահարոն միշտ պիտի
պատրաստէ ան՝ իրիկունէ մինչև
առաւօտ Ցերոջը առջևը վարելու
համար ։ ասիկայ ձեր ազգերուն մէջ
4 յաւիտենական կանոն ըլլայ ։ ճը-
րագները Ելդուստ ոսկի աշտանա-
կին վրայ Ցերոջը առջևը միշտ
պիտի պատրաստէ ։
5 Եւ բարակ ալիւր պիտի առնես,
ու անով տասնըերկու Ելշօխ եփես ։
ամէն մէկ շօխը երկու տասանորդէ
6 պիտի ըլլայ ։ Եւ զանոնք Ցերոջը
առջևը Ելմաքուր սեղանին վրայ
երկու կարգով պիտի դնես ։ ամէն
7 մէկ կարգը վեց վեց հատ ըլլայ ։ Եւ

Ե Ելմ·ԽԲ· 20, 21։
Բ Ելմ·Լ· Տ։ ԼԲ· 37։
Ե Ելմ·ԽԴ·30։
Ե Գ Թագ·Է· 48 ։ Բ Մն· Ը·19։ Ժ· 11 ։ Եզր· Բ·2։

Ն · ք · ՂԲ ·
1490

Է Թես · գ · 7 ·
ա Մն · ի · 32 : բ Մն · բ · 4 :

Ղ ա Թագ · իա · 6 : Ա՚ա · ժբ · 4 : Մար · բ · 26 : Ղե · գ · 4 :

Ի Նե · իԲ · 33 : ԳԼ · ը · 3 : իա · 22 :

Ը Հմր 16 :

Ի Ցոր · ա · 5 : 11 : 22 : բ · 5 : 9 : 10 : Ես · ը · 21 : ժ Նե · ժբ · 22 : 20 :

Ի Թես · ժե · 34 :

Ն Նե · ժբ · 15 : 16 : Թես · իե · 5 : ԼԶ · 5 : 6 :

Ի բ Օր · ժգ · 9 : ժե · 7 :

Ֆ Գլ · ե · 1 : ի · 17 : Թես · Թ · 18 :

Ի գ Թագ · իա · 10 : 13 : Սաղ · հդ · 10 : 18 : Մաս · ժբ · 31 : Մար · գ · 28 : Ցակ · բ · 7 :

Հ Նե · իա · 12 : Թես · լե · 31 : բ Օր · ժԹ · 11 : 12 :

Ֆ Հմր 21 :

Ղ Նե · իա · 24 : բ Օր · ժԹ · 21 : Մաս · ե · 38 : ե · 2 :

ժ Նե · իա · 33 : Հմր 18 :

Ժ Հմր 17 :

Ա Նե · ժբ · 49 : ԳԼ · ժԹ · 34 : Թես · ժե · 16 :

Ն Հմր 14 :

ամէն կարգին վրայ զուտ կնդրուկ պիտի դնես , որ հացին վրայ պատարագի յիշատակ ըլլայ Ցերօթը :

8 Իսրայէլէն որդւոցը կողմանէ յաւիտենական դաշինքով Ի ամէն շաբաթ օր միշտ Ցերօթը առջևը դանիկայ

9 պիտի կարգադրէ · Եւ Ղանիկայ Ահարոնին ու անոր որդւոցը պիտի ըլլայ , Է ու սուրբ տեղը ուտեն զանիկայ . ինչու որ ան՝ Ցերօթը պատարագներէն յաւիտենական կանոնով աւենասուրբ է անոր :

10 Եւ Իսրայէլի որդւոցը մէջ Իսրայէլացի կնկան մը որդին ելաւ , որուն հայրը Եգիպտացի էր · ու ան Իսրայէլացի կնկանը որդին Իսրայէլացի մարդու մը հետ բանակին

11 մէջ կռուեցաւ · Եւ ան Իսրայէլացի կնկանը որդին Հայհոյեց Ցերօթը անունը ու Ի անիծեց · և Մովսէսին բերին անիկայ · ու անոր մօրը անունը Սադոմիթ էր , Դանի ցեղէն՝ Դաբրիին աղջիկը :

12 Ղէն՝ Դաբրիին աղջիկը : Եւ Իսրայէլի զանիկայ , Մինչև որ Ցերօթը հրամանը յայտնուի իրենց :

13 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով ,

14 Հով , Ան հայհոյող մարդը բանակէն դուրս հանէ , և բոլոր լսողները Է ձեռքերնին անոր գլխուն վրայ դնեն , ու բոլոր ժողովը քարկոծեն

15 Ծէն զանիկայ : Եւ պիտի խօսիս Իսրայէլի որդւոցը՝ ըսելով , Ո՛վ որ իր Աստուածը կ՚անիծէ , Ի իր

16 մեղքը պիտի կրէ : Եւ Ցերօթը յանունը Հայհոյողը անշուշտ պիտի մեռցուի . բոլոր ժողովը անշուշտ պիտի քարկոծեն զանիկայ . Թէ օտարական ըլլայ և Թէ երկրացի , Ցերօթը անունը հայհոյողը պիտի մեռցուի :

17 Հ Եւ ով որ մարդ մը կը սպաննէ ,

18 անշուշտ պիտի մեռցուի : Ի Եւ ան որ անասուն մը կը մեռցնէ , անասունի տեղ անասուն պիտի հատուցանէ :

19 ցանկ . Եւ Թէ որ մարդ մը իր դրացիին խեղդուքեանը պատճառ ըլլայ , Ձիր ըրածին պէս պիտի ընեն

20 իրեն . Բեկման տեղ բեկում , աչքի տեղ աչք , ակռայի տեղ ակռայ , ինչպէս որ անիկայ մարդու մը խեղդուքիւն պատճառեր է , ա-

21 նանկ ալ պիտի ըլլայ իրեն : Եւ անասուն մեռցնողը պիտի հատուցանէ ան · Բայց մարդ մեռ-

22 ցնողը պիտի մեռցուի : Թէ օտարականին համար և Թէ երկրացիին համար մէկ օրէնքը մէկ պիտի ըլլայ . ինչու որ ես եմ Ցերը Ձեր Աստուածը :

23 Եւ Մովսէս խօսեցաւ Իսրայէլի որդւոցը՝ Որ ան անիծող մարդը բանակէն դուրս հանեն , և քարեբով քարկոծեն զանիկայ . ու Իսրայէլի որդիքը Ցերօթը Մովսէսին պատուիրածին պէս ըրին :

Ն · ք · ՂԲ ·
1490

ԳԼ · ԻԵ

1 Եհոնեորդ տարւոյն շաբաթը : 8 Ցիսնեորդ տարին Գորելեան պիտի կոչուէր : 14 Զատկուքի վրայով : 18 Հնազանդութեան ջրհեղեղը : 23 Երկրին , 29 և տուներուն փրկանքը : 35 Տնանկներուն վրայ գութ ունենալու պատուէրը : 39 Ծառաներու համար կանոններ : 47 Ծառաներուն փրկուելուն վրայով :

1 Ես Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին Սի- 1491
2 նայ լեռը՝ ըսելով , Խօսէ Իսրայէլի որդւոցը ու ըսէ անոնց , Երբոր ան երկիրը մտնէք՝ որն որ ես ձեզի պիտի տամ , Թող ան երկիրը Հանդստութեան շաբաթ մը պա-
3 հէ Ցերօթը : Վեց տարի քու արտդ պիտի ցանես , և քու այգիդ վեց տարի յօտես , ու անոր արդիւնքը
4 ժողվես · Բայց եհոնեորդ տարին երկրին համար Հանդստութեան շաբաթ , այսինքն Ցերօթը համար շաբաթ ըլլայ . քու արտդ պիտի չցանես , և քու այգիդ չյօտես .
5 Ի Քու *արտիդ ինքիրմէ բուսածը պիտի չընես , և քու չյօտած այգիդիդ խաղողները չժողվես . Հանդստութեան տարի ըլլայ ան երկ-
6 րին : Եւ երկրին շաբաթը ձեզի կերակուր պիտի ըլլայ , քեզի և քու ծառայիդ և քու աղախինիդ և քու վարձկանիդ՝ և քու քովդ
7 պանդխտացած օտարականիդ , Եւ քու անասուններուդ ու քու երկրիդ մէջ եղած կենդանիներուն կերակուր ըլլայ անոր բոլոր արդիւնքը :
8 Եւ դուն քեզի տարիներու եօթը շաբաթ համրես , այսինքն եօթը անգամ եօթը տարի . ու տարիներուն եօթը շաբաթներուն ժամանակը քառասունուհինը տարի պի-
9 տի ըլլան քեզի : Եւ եհոնեորդ ամուն տասներորդ օրը աղաղակ բարեխնդութեան փողը պիտի հնչեցնես , Հքաւութեան օրը ձեր բոլոր երկրին
10 մէջ պիտի հնչեցնէք փողը : Եւ յիսուներորդ տարին պիտի սրբէք , ու երկրի վրայ անոր բոլոր բնակիչներուն համար Ազատութիւն քարոզ կարդալ տաք . ասիկայ ձեզի Գորելեան դարի ըլլայ . Ես և ձեզմէ ամէն մէկը իր ստացուածքին պիտի դառնայ , ու ձեզմէ ամէն մէկը իր
11 աղգատոհմին դառնայ : Ան յիսուներորդ տարին Գորելեան տարի ըլլայ ձեզի . Ո՛չ պիտի ցանէք , ոչ ալ ինքիրմէ բուսածը պիտի հնձէք , և ձեր չյօտած այգիներն պիտի
12 չժողվէք . Ինչու որ Գորելեան դարի է , ան ձեզի սուրբ պիտի ըլլայ . Արտէն անոր արդիւնքը պիտի ու-
13 տէք : Ըս Գորելեան տարին ձեզ-

1 Նե · իդ · 10 : ԼԸ : Ցես գԼ · իԿ · 34 · 35 · բ Մն · ԼՋ · 21 :

Է Թագ · ժբ · 29 · *Եբր.հունձ քիդ

ն · ք · ԶԷ · 1491

մէ ամէն մէկը իր ստացուածքին պիտի դառնայ ։

14 Եւ թէ որ քու դրացիիդ բան մը ծախելու ըլլաս , կամ քու դրացիիդ ձեռքէն ծախու առնելու ըլլաս , ՚ի մէջդ մէկը իր ընկերին անիրաւու-

15 թիւն պիտի չընէ ։ ՚ի Յոբելեան պատրիկն ետքը եղած տարիներուն հաշիւովը ծախու պիտի առնես քու դրացիիդ , անիկայ ալ արդիւնքին տարիներուն հաշիւովը պիտի ծախէ

16 քեզի ։ Տարիներուն շատութեանը նայելով՝ պիտի աւելցնես անոր գինը , և տարիներուն քիչութեանը նայելով՝ պիտի պակսեցընես անոր գինը ։ ինչու որ անիկայ արդիւնքին հաշիւովը կը ծախէ քեզի ։

17 Եւ մէկդ մէկը իր ընկերին անիրաւութիւն չընէ , Նաեւ քու Աստուածդ պիտի վախնաս ։ ինչու որ ես եմ Տէրը ձեր Աստուածը ։

18 Եւ իմ կանոններս պիտի ընէք , ու իմ դատաստաններս պահէք և ընէք անոնք ։ Ու ան երկրին մէջ ապահովութեամբ պիտի բնակիք ։

19 Եւ երկիրը իր արդիւնքը պիտի տայ , ու կերակրուիդ պիտի ուտէք ։ և անոր մէջ ապահովու-

20 թեամբ պիտի բնակիք ։ Եւ թէ որ ըսէք թէ Ի՞նչ պիտի ուտենք ։ ահա յոթերորդ տարին չենք սերմաներ ու մեր արդիւնքները պի-

21 տի չժողվենք ։ Ուրեմն վեցերորդ տարին ձեր վրայ պիտի խրկեմ իմ օրհնութիւնս , և իրէք տարուան

22 արդիւնք պիտի տայ ։ Եւ ութերորդ տարին պիտի ցանէք , ու հին արդիւնքին պիտի ուտէք մինչև իններորդ տարին ։ մինչև անոր արդիւնքին հասնիլը հինէն պիտի ուտէք ։

23 Եւ երկիրը պիտի չծախուի մշտնջենապէս ։ ինչու որ երկիրը իմն է , ու դուք իմ քովս պանդուխտ-

24 ներ ու հիւրեր էք ։ Եւ ձեր կալուածքին բոլոր երկրին մէջ փրկանք պիտի տաք երկրին համար ։

25 Թէ որ քու եղբայրդ աղքատանայ և իր ստացուածքին մէկ մասը ծախէ , ու թէ որ անոր մօտ ազգականը անոր գայ , անիկայ իր

26 եղբօրը ծախածը պիտի փրկէ ։ Եւ թէ որ մարդը փրկող մը չունի , ու ինքիրմէ կարօղանայ ան փրկելու ,

27 Ան ատենը ՚ի իր ծախածէն հաշիւ ընէ տարիները , և աւելցածը ետ տայ ան մարդուն՝ որուն ծախած էր , ու իր ստացուածքին դառնայ ։

28 Բայց թէ որ անոր ետ տալու կարողչէ , ան ատենը իր ծախած բանը ծախու առնողին ձեռքը պիտի մնայ մինչև Յոբելեան տարին , ու Յոբելեան պատրիկն պիտի ելլէ , ու ծախուածը իր ստացուածքին պիտի դառնայ ։

29 Եւ թէ որ մէկը պարսպաւոր քաղաքի մէջ բնակելու տուն մը ծախէ , զանիկայ ծախելէն մինչև լման տարի մը կրնայ փրկել ան . անոր փրկանքը մէկ տարուան մէջ պիտի

30 ըլլայ ։ Եւ թէ որ բոլոր տարուան լմընալուն անիկայ չփրկուի , ան ատենը պարսպաւոր քաղաքին մէջ եղած տունը միշտ ծախու առնողին պիտի մնայ իր ազգերուն մէջ . Յոբելեան պատրիկն ան պատենը պիտի

31 չդառնայ ։ Բայց բոլորտիքը պարսպաւոր չեղած գիւղաքաղաքներուն տունները երկրին արտերուն պէս պիտի սեպուին . անոնք կրնան փրկուիլ , ու Յոբելեան պատրիկն պիտի

32 դառնան ։ Իսկ Ղեւտացւոց քաղաքներուն մէջ իրենց կալուածքի քաղաքներուն տունները Ղեւտացի-

33 ները միշտ կրնան փրկել ։ Եւ թէ որ մէկը Ղեւտացիներէն *ծախու առնելու՝ ըլլայ , ան ատենը †իր կալուածքը եղած քաղաքին մէջ ծախուած տունը՝ Յոբելեան պատրիկն պիտի դառնայ . ինչու որ Իսրայէլի որդւոցը մէջ Ղեւտացւոց քաղաքներուն տունները իրենց կա-

34 լուածքն են ։ Բայց իրենց քաղաքաց արուարձաններուն արտերը պիտի չծախուին , ինչու որ անոնց յաւիտենական կալուածքն է ան ։

35 Եւ թէ որ քու եղբայրդ քու քովդ աղքատանայ ու անոր ձեռքը տկարանայ , անոր Հպիտի օգնես օտարականի ու պանդուխտի պէս ,

36 որ քու քովդ ապրի ։ Անկէ վաշխ ու տոկոսէք պիտի չառնես , հապա քու Աստուածմէդ վախնաս , որ եղ-

37 բայրդ քովդ ապրի ։ Քու ստակդ վաշխով պիտի չտաս անոր , և քու կերակուրդ տոկոսքդով

38 չտաս ։ Ես եմ Տէրը ձեր Աստուածը , որ ձեզ Եգիպտոսի երկրէն հանեցի՝ Քանանու երկիրը ձեզի տալու համար , և ձեզի Աստուած ըլլալու համար ։

39 Եւ թէ որ եղբայրդ քու քովդ աղքատանայ , ու ինքզինքը քեզի ծախէ , Հանիկայ ծառայի մը պէս

40 պիտի չծառայեցնես . Անիկայ քու քովդ վարձկանի կամ պանդուխտի պէս պիտի ըլլայ , ու ծառայէ քեզի

41 մինչև Յոբելեան տարին . Եւ ան ու պիւղ քու քովդէ պիտի ելլէ ինքն ալ ու իր որդիքն ալ իր հետը , և իր ազգատոհմին դառնայ , ու ՚ի իր հայրերուն կալուածքին դառնայ ։

42 Քանզի անոնք ֆիմ ծառաներս են՝ որ Եգիպտոսի երկրէն հանեցի . անոնք ծառայի ծախուելուն պէս

43 պիտի չծախուին ։ Խստու-

ն · ք · ԶԷ · 1491

Ղ Ձ՚ս Թուս · լե · 2 ։ Ճես · իս · 2 , ՃԸ ։
* ՆԵԲ· փրկելու
† ՆԵԲ · ծախուած առնը և իր կալուածքին քաղաքը
ա Ձ՚ր 28 ։
ա Ձ՚ս Գոր · գ · 36 , 37 ։
Ղբ Օր · ժե · 7 , 8 ։ Սաղ · լե · 26 ։ իս · 1 ։ Ճժբ · 5 , 9 ։ Ածակ · ժգ · 31 ։ Ղաւ · ջ · 35 · Գոր · ժա · 29 ։ Հառվ · ժբ · 13 ։ ա Ճօ · գ · 17 ։
գ Ծբ իբ · 25 ։ բ Օր · իգ · 19 ։ Նէեմ · ե · 7 ։ Սաղ · ժե · 5 ։ Ածակ · իը · 8 ։ Եզեկ · ժբ · 8 , 13 , 17 ։ իբ 12 ։
դ Ձ՚ր 17 ։ Նէեմ · ե · 9 ։
ե Գլ · իբ · 32 , 33 ։
ա Ել · իս · 2 ։ բ Օր · ժե · 12 ։ գԹագ · թ · 22 ։ գ Թագ · գ · 1 ։ Նէեմ · ե · 5 ։ Երեմ · լԷ · 14 ։
ֆ Ձ՚ր 46 ։ Ել · ա · 14 ։ Երեմ · իե · 14 ։ իե · 7 ։ լ · 8 ։
ա Ել · իա · 3 ։
ի Ձ՚ր 28 ։
ֆ Ձ՚ր 55 ։ Հառվ · ջ · 22 ։ ա Կոր · է · 23 ։
ա Ձ՚ր 46 ։ Ել · ա · 13 ։

Ե · Ձ՚ր · 1491

Ի Ձ՚ր 17 ։ Գլ · ժԲ · 18 ։ աԹագ · ժ , 3 , 4 ։ Մ՚Ի · բ · 2 ։ ա Կոր · ջ · 8 ։
Ի Գլ · իե · 18 , 28 ։
Ի Ձ՚ր 14 ։ Լ Ձ՚ր 43 ։ Գլ · ժԲ · 14 , 32 ։
Ի Գլ · ժԲ · 37 ։
Ի Գլ · իզ · 5 ։ բ Օր · ժբ · 10 ։ Սաղ · գ · 8 ։ Ածակ · ա · 28 ։ Երեմ · իգ · 6 ։
Ի Գլ · իզ · 5 ։ Եզեկ · լԲ · 25 , 27 , 28 ։
Հ Պատ · ջ · 25 , 31 ։
Ի Ձ՚ր 4 , 5 ։
Լբ Օր · իը · 8 ։ Ցես Եզ · ժջ · 29 ։
Ի գ Թագ · ժԲ · 29 ։
Ի Ցես · ե · 11 , 12 ։
Ի բ Օր · լբ · 48 ։ բ Մ՚ն · ի · 20 ։ Սաղ · ԼԸ · 1 ։ Ճ՚ես վէլ · բ · 18 ։ գ · 2 ։
Ն ա Մ՚ն · իԹ · 15 ։ Սաղ · ղԸ · 12 ։ Ճժբ · 19 ։ ա Պետ · բ · 11 ։
Լ Հառվ · բ · 20 ։ գ · 4 , 6 ։
* Ցես Հբռութ · գ · 2 , 9 , 12 ։ Երեմ · լբ · 7 , 8 ։
Լ Ձ՚ր 50 , 51 , 52 ։
Ի Ձ՚ր 18 ։

Ն · Ք · ՂԴ · 1491

Բ Եզիս · Ղ · 9 ։ Կող · Դ · 1 ։
Ե Հմր 17 ։ Նէ · ա · 17, 21 ։ բ Օր · իե · 18 ։ Մաղ · Դ · 5 ։ Ե Եա · ծգ · 8, 6 ։

Թեամբ Բ պիտի չէրխեա անոր վրայ, հապա Է քու Աստուածդ վախ-
44 նաս ։ Քու ունենալու ծառադ ու աղախնիդ ձեր բոլորտիքը եւ ղածի ազգերէն ըլլան . ծառայ ու աղախին անոնցմէ կրնաք ծա-
45 խու առնել ։ Նաև Ե ձեր քովը բնակող օտարականներուն զաւակներէն , կամ՝ անոնցմէ և կամ ձեր քովը եղող անոնց ընտանիքներէն՝ որ ձեր երկիրը ծնած են , կրնաք ծախու առնել , որ ձեր տա-
Ե Եա · ժգ, 2։ 46 ցուածքը ըլլան . Եւ Ե ձեզմէ եղբ ձեր որդւոցը ժառանգութեան բա-
Ղ Հմր 89. ։ տացուածք ըլլալու համար թողուք զանոնք , որ Ղ մինչ ձեր ծառաները ըլլան . բայց ձեր եղբայրներուն Իս-
Ի Հմր 43 ։ րայէլի որդւոցը համար՝ Է իրարու վրայ խստութեամբ պիտի չէրխէք ։
47 Եւ թէ որ քու քովդ եղած օտարականը կամ պանդուխտը հարըս-
Ը Հմր 25, 35 ։ տանայ , ու անոր քովը բնակող Էքու եղբայրդ աղքատանայ , և քու քովդ պանդխտացած օտարականին , կամ՝ ան տարականին ընտանեացը ծխ ազգականին ինքզինքը ծախելու ըլ-
48 լայ , ինքզինքը ծախելէն ետքը ա նիկայ կրնայ փրկուիլ ։ իր եղբայրներէն մէկը կրնայ Բ փրկել զանի-
Բ Նէեմ · ե · 5 ։ 49 կայ . Անոր հօրեղբայրը կամ՝ հօրեղբօրորդին փրկէ զանիկայ , կամ իր ազգատոհմին մէջ իր մօտ ազգականներէն մէկը փրկէ զանիկայ . կամ Ժ թէ որ կարողանայ , ինքը-
Ժ Հմր 26 ։ 50 զինքը թող փրկէ ։ Եւ անիկայ՝ ծախու առնողին հետ՝ ինքզինքը անոր ծախած տարիէն մինչև Ցուբելեան տարին հաշիւ պիտի ընէ , և իր փրկուելուն ատակը տարիներուն հաշիւովը ըլլայ . անոր ժամանակը Է վարձկանի ժամանակին պէս հա-
Ի Ցոր · Է · 1 ։ Եա · ԺԷ · 14 ։ իա · 16 ։ 51 շուուի . Թէ որ տակաւին շատ տարի կայ , անոնց նայելով՝ իր ծախուած դինէն իր փրկանքը պիտի
52 տայ . Եւ թէ որ Ցուբելեան տարիէն քիչ տարի մնացեր է , անոր հետ հաշիւ պիտի ընէ , ա՛ իր տարիներուն
53 համեմատ իր փրկանքը տայ ։ Ինքը անոր քովը տարեկան վարձկանի պէս պիտի սեպուի . ա՛ ան չ խստու-
թեամբ չէրխէ անոր վրայ քու աս-
54 տուածը ։ Ջէդ ։ Եւ թէ որ աս կերպերովս չփրկուի , Ցուբելեան տարին ինքն ալ ու իր որդիքն ալ իր հետը պի-
Լ Հմր 41 ։ Նէ · իա · 2, 3 ։ Ի Հմր 42 ։ 55 տի ելլեն ։ Ինչու որ Ի Իսրայէլի որդիքը իմ ծառաներս են . Եգիպտոսի երկրէն իմ հանած ծառաներս են անոնք . ես եմ Ցերը ձեր Աստուածը ։

ԳԼ · ԻԶ

1 Կռապաշտութեան վրայով ։ 2 Բարեպաշտութեան վրայով ։ 3 Աստուծոյ պատուիրանքները պահողներուն համար՝ օրհնութիւն, 14 և զանոնք չպահողներուն համար՝ անէծք ։ 40 Աստուած կը խոստանայ ապաշխարողներուն իր ողորմութիւնը ցուցընել՝ իր ուխտը յիշելով ։

1 Դուք ձեզի Ա չաստուածներ ու կուռքեր պիտի չընէք , և ձեզի արձաններ պիտի չկանգնէք , և ձեր երկրին մէջ պատկերաւոր կոթող պիտի չդնէք՝ անոր երկրպագութիւն ընելու համար . ինչու որ ես եմ Ցերը ձեր Աստուածը ։
2 Բ իմ շաբաթներս պիտի պահէք , ու իմ սրբարանս յարգէք . ես եմ Ցերը ։
3 Թէ որ իմ կանոններուս քալէք , և իմ պատուիրանքներս պահէք ու
4 զանոնք Ի գործ դնէք , Ե ես ալ ձեզի անձրևը ատենին պիտի տամ , Ե և երկիրը իր արդիւնքը պիտի տայ , ու դաշտին ծառերը իրենց
5 պտուղը պիտի տան . Եւ ձեր կալը մինչև այգեկութը պիտի հասնի , ու այգեկութը մինչև ցանելու ժամանակը հասնի . և Ե ձեր հացը կուշտ պիտի ուտէք , ու Ը ձեր երկրին մէջ ապահովութեամբ բնա-
6 կիք ։ Եւ Բ խաղաղութիւն պիտի տամ երկրին , ու Ժ հանգչիք պիտի պառկիք , և վախցընող մը պիտի չըլլայ . ու երկրէն է չար գազանները պիտի հատցընեմ , և ձեր երկրէն
7 նետ պիտի չանցնի ։ Եւ ձեր թշնամիները պիտի հալածէք , ու անոնք սրով պիտի իյնան ձեր առ-
8 ջևը ։ Եւ Է ձեզմէ հինգ հոգին հարիւրաւորը պիտի հալածէ , և ձեզմէ հարիւր հոգին բիւրաւորը պիտի հեծլածէ , ու ձեր թշնամիները սրով պիտի իյնան ձեր առջևը ։
9 Եւ Ի ձեզի պիտի նայիմ , ու Ն ձեզ աճեցընեմ և շատցընեմ , ու ձեզի
10 հետ իմ ուխտս հաստատեմ ։ Եւ Ո հին պաշարը պիտի ուտէք , ու նորին * տեղ ընելու համար՝ հինը
11 դուրս պիտի հանէք ։ Յ Եւ իմ խորանս ձեր մէջը պիտի դնեմ , ու իմ հոգիս Ղ ձեզմէ պիտի չզզուի .
12 ¶ Եւ ձեր մէջը պիտի քալեմ , ու Ո ձեզի Աստուած ըլլամ , և դուք
13 ինծի Ժողովուրդ պիտի ըլլաք ։ Ա Ես եմ Ցերը ձեր Աստուածը , որ ձեզ Եգիպտացւոց երկրէն հանեցի , որ անոնց ծառայ չըլլաք , Ն ու ձեր լուծին կապերը խորտակեցի , և ձեզ բարձրացուցիս քալեցուցի ։
14 Ղ Բայց թէ որ ինծի մտիկ չընէք , ու ասս բոլոր պատուիրանքներս չը-
15 կատարէք , Եւ * իմ կանոններս ա-

27, 28 ։ Ցայտ · իա · 3 ։ Ղ Գլ · ի · 23 ։ բ Օր · լբ · 19 ։ Ե բ Կոր · գ · 16 ։ Ո Նէ · գ · 7 ։ Երեմ · է · 23 ։ Ժ ա · 4 ։ Լ · 22 ։ Եզեկ · Ժ ա · 20 ։ Լգ · 28 ։ Ա Գլ · իե · 38, 42, 55 ։ Ն Երեմ · բ · 20 ։ Եզեկ · Լգ · 27 ։ Ղբ Օր · իբ · 15 ։ Ոզբ · բ · 17 ։ Մաղ · բ · 2 ։ * Հմր 43 ։ գ Թագ · Ժէ · 15 ։

Ն · Ք · ՂԴ · 1491

Ա Նէ · ի · 4, 5 ։ բ Օր · ե, 8 ։ Ժ ա · 22, իե · 15 ։ Սաղ · ղե, 7 ։ Բ Գլ · ի Ք · 30 ։ Ե բ Օր · ի ա, 18 · 14 · 15 ։ իբ · 1—14 ։ Ե Եա · Լ · 28 ։ Եզեկ · Լգ · 26 ։ Ցովել · բ · 28, 24 ։ Ի Սաղ · կե · 6 ։ Ես · 12 ։ Եզեկ · Լգ · 27 ։ Լգ · 30 ։ Ջաք · է · 12 ։ Ղ Ամով · Ք · 13 ։ Ի Գլ · իե · 19 ։ բ Օր · ի ա · 15 ։ Ցովել · բ · 19, 26 ։ Ը Գլ · իե · 18 ։ Ցոր · ի ա · 18 ։ Եզեկ · Լգ · 25, 27, 28 ։ Ե ա Պե · իբ · 9 ։ Սաղ · իճ · 11 ։ Ղես · 14 ։ Եա · խե · 7 ։ Ա ղ · բ · 9 ։ Ժ Ցոր · ի ա · 19 ։ Սաղ · գ · 5 ։ գ · 8 ։ Եա · լե · 9 ։ Երեմ · է · 10 ։ Եզեկ · Լ Գ · 25 · Ովս · բ · 18 ։ Սոփ · գ · 18 ։ Է գ Թագ · ի է · 25 ։ Ե զեկ · ե · 17 ։ ի գ · 15 ։ Լ Եզեկ · ի գ, 17 ։ Ր բ Օր · լբ · 30 ։ Ցես · իգ · 10 ։ Ի Նէ · բ · 25 ։ գ Թագ · ի գ · 23 ։ Ն Ծն · ի է · 6, 7 ։ Նէեմ · Ք · 28 ։ Սաղ · ճէ · 38 ։ Հգ · լե · 22 ։ * Եբ Բ · Երեսէն Ն Նէ · իե · 8 ։ իճ · 45 ։ Ցես · իբ · 19 ։ Սաղ · կղ · 2 ։ Ե զեկ · լե · 26 ։

տաստաններէս զգուի , անանկ որ իմ բոլոր պատուիրանքներս չընէք ,
16 և իմ ուխտս ատիք , ես ալ ձեզի ասպիսի ընեմ , այսինքն ձեր վրայ Հաչք փճացընող և սիրտ մաշեցընող Դժխեք՝ Ձիւրական ախտը ու հրատապնակ տենդը պիտի իջկեմ , և՝ ձեր սերմը պարապ տեղը պիտի սերմանէք . ինչու որ ձեր
17 թշնամիները պիտի ուտեն ան . Եւ՝ իմ երեսս ձեր վրայ պիտի մնկեմ , ու Հձեր թշնամիներուն առջևը պիտի սպանուիք . ՚ձեզ ատողները պիտի իշխեն ձեր վրայ , ու Հձեզ հալածող մը չեղած ատենը
18 պիտի փախչիք : Եւ թէ որ ասոնցմով ալ ինծի մնիկ չընէք , ան ատենը ձեր մեղքերուն համար ձեզ ՅեօթնապատիկՅ ալ պիտի պատ-
19 ժեմ : Եւ՝ ձեր զօրութեանը հպարտութիւնը պիտի խորտակեմ , ու Հձեր երկինքը երկաթի պէս՝ և ձեր երկիրը պղնձի պէս պիտի ը-
20 նեմ : Եւ ձեր Հոյժ պարապ տեղը պիտի հատնի , ու Օձեր երկիրը իր արդիւնքը պիտի չտայ , և երկրին ծառերը իրենց պտուղը չտան :
21 Եւ թէ որ դուք Հինծի հետ հակառակ երթալը ու չուզէք ինծի մնիկ ընել , ան ատենը ձեր մեղքերուն համեմատ ՅեօթնապատիկՅ հարուածք պիտի աւելցընեմ ձեր վը-
22 րայ : Եւ՝ ձեր վրայ դաշտի գազանները պիտի իջկեմ , ու ձեզ անզաւակ պիտի ընեն , ու ձեր անասունները ջարդեն , և ձեզ պիտի քիչցընեն . ու Հձեր ճամբաներ-
23 րը անապատ պիտի դառնան : Եւ թէ որ Հասոնցմով ալ չկրասուիք ինծմէ , ու ինծի հետ հակառակ
24 երթաք , ՚Ես ատենը ես ալ ձեզի հետ հակառակ պիտի երթամ՝ , և ես ալ ձեր մեղքերուն համար ՅեօթնապատիկՅ պիտի պատժեմ ձեզ ,
25 Եւ Հձեր վրայ ուխտիս վրէժը առնող սուրը պիտի իջկեմ , ու ձեր քաղաքներուն մէջ պիտի ժողվուիք , և ձեր մէջը Հժանտախտ պիտի իջկեմ , ու թշնամին ձեռ-
26 քը պիտի մատնուիք : Հձեր Հաւրցին ցուպը կոտրած ատենս , տասը կնիկ մէկ թոնիրի մէջ պիտի եփեն ձեր հացը , և ձեր հացը կշռով պիտի տրուի ձեզի , ու Հպիտի ուտէք և չյագնանաք :
27 Եւ Եթէ որ ասոնցմով ալ ինծի մնիկ չընէք , հապա հակառակ եր-
28 թաք ինծի հետ , Ան ատենը ես ալ ձեզի հետ հակառակ պիտի երթամ՝ Ծբարկութեամբ , և ձեր մեղքերուն
29 համար ՅեօթնապատիկՅ պիտի պատժեմ ձեզ . Հես ձեր տղաքներուն միսը պիտի ուտէք , ու ձեր աղ-
30 ջիկներուն միսը ուտէք : Եւ Հձեր բարձր տեղ ուխտքերը պիտի աւրեմ , ու ձեր արեգական կուռքերը կտրտեմ , և Ե ձեր դիերը ձեր կուռքերուն դիերուն վրայ պիտի դնեմ , ու իմ հոգիս ձեզմէ պիտի Ծզզուի :
31 Եւ ձեր քաղաքները աւերակ՝ ու Հձեր սուրբ տեղերը ամայի պիտի ընեմ , և ձեր անոյշ հոտը պիտի
32 չհոտուըտամ : Եւ ան երկիրը ամայի պիտի ընեմ , որ հոն բնակող ձեր թշնամիները Հզարմանան անոր
33 վրայ : Եւ Հձեզ ազգերուն մէջ պիտի ցրուեմ , ու ձեր հետևէն սուր պիտի քաշեմ , և ձեր երկիրը ամայի պիտի ըլլայ , ու ձեր քաղաք-
34 ները աւերակ : ՚Ան ատենը երկիրը իր ամայութեանը բոլոր օրերը իր շաբաթները պիտի վայելէ , երբոր դուք ձեր թշնամիներուն երկիրը ըլլաք . երկիրը ան ատենը հանգիստ ըլլալով՝ իր շաբաթները պիտի վա-
35 յելէ . Իր ամայութեանը բոլոր օրերը պիտի հանգստանայ . քանզի ձեր Յշաբաթներուն մէջ չէր հանգըստանար , երբոր անոր վրայ կը բը-
36 նակէիք : Եւ ձեզմէ ողջ մնացածներուն Ծսրտին դողդոյմ պիտի բերեմ իրենց թշնամացը երկիրներուն մէջ , ու Հսոված քշուած տերևին ձայնը պիտի հալածէ զանոնք , և սուրի բերնէ փախչելոՅպէս պիտի փախչին անոնք , ու հալածող մը չեղած ատենը պի-
37 տի իյնան : Եւ հալածող մը չեզած ատենը սուրի երեսէ փախչելոՅպէս ՚իրարու վրայ պիտի իյնան . և Հպիտի չկրնաք ձեր թշնամիներուն
38 առջևը կայնիլ : Եւ ազգերուն մէջ պիտի կորուիք , ու ձեր թշնամիներուն երկիրը ձեզ պիտի ո-
39 տի : Եւ ձեզմէ մնացածները ՚իրենց անօրէնութիւնովը պիտի հաթին ձեր թշնամացը երկիրներուն մէջ , նաև իրենց հարցը անօրէնութիւններովը միասին պիտի հաթին :
40 Ընե թէ որ խոստովանին իրենց անօրէնութիւնը ու հայրերուն անօրէնութիւնը՝ ինծի դէմ գործած իրենց յանցանքներովը , և թէ իրենց ինծի հետ հակառակ երթալը ,
41 Ու նաև իմ անոնց հետ հակառակ երթալս , ու զանոնք իրենց թշնամիներուն երկիրը բերելս . թէ որ ան ատենը անոնց ՚անթլփատ սիրտը Ցխոնարհի , և իրենց անօրէնու-

Ն · ը · ՂԲ · 1491

Հ ԲՕր · իը · 58 : Դ Թագ · ը · 29 : Ե · զկ · ե · 10 : Ոզ · ը · 10 :
Հ Բ Մն · Հգ · 3 : 4 : 7 : Եմ · իե · 9 : Ե · զկ · գ · 3 : 4 : 5 : 6 : 18 :
Ի Դ Թագ · իդ · 20 : Բ Մն · Հգ · 5 : Դ Ղե · ի · 23 : Սաղ · Հը · 59 : ևԲ · 38 : Երեմ · ժգ · 19 :
Լ Նեեմ · ը · 3 : Երեմ · գ · 7 : Եզկ · գ · 6 :
Հ Սաղ · Հգ · 7 : Ոգր · ա · 10 : Եզկ · Ե · 6 : իա · 7 :
Ն Երեմ · Ե · 11 : իե : 11 : 18 :
Ղ ԲՕր · իը · 8 : գ Թագ · Ե · 8 : Ե · բեմ · ժը · 16 : ժԲ · 8 : Եզկ · ե · 15 :
Ա ԲՕր · գ · 27 : իը · 64 : Սաղ · խգ · 11 : Երեմ · Ե · 16 : Ե · զկ · ժը · 15 : ի · 23 : իը · 15 : Ջաք · ե · 14 :
Ժ Բ Մն · Հգ · 21 :
Ն Գրկ · իե · 2 : Եզկ · իա · 7 : 12 : 15 :
Հ Հմր · 17 : Ցոր · Ժե · 21 : Ալակ · իը · 1 :
Ա Ես · ժ · 4 : Տե՛ս Դատ · ե · 22 : Ռթ · Ժգ · 15 : 16 :
Հ Ձեես · ե · 12 : 13 : Դատ · բ · 14 :
Ղ ԲՕր · գ · 27 : իը · 65 : Նեեմ · ա · 9 : Երեմ · գ · 25 : իԲ · 12 : 18 : Եզկ · գ · 17 : Հ · 9 : ի · 43 : իդ · 23 : Հգ · 10 : Հգ · 31 : Ովս · Ե · 15 : Ջաք · ժ · 9 : Ղ Ռութ · ե · 7 : գ Թագ · ը · 33 : 35 : 47 : Նեեմ · Ի · 2 : Դատ · Ի · 3 : 4 : Սաղ · իը · 18 : Ղ · ե · ժե · 18 : ա ՃՕՀ · ա · 9 : Տե՛ս Երեմ · գ · 10 : Ի · 25 : 26 : Եզկ · խգ · 7 : Դտր · ե · 51 : Հաւգ · բ · 29 : Գոզ · բ · 11 : ա Թագ · իա · 29 : ԲՄն · ժբ · 6 : 7 : 12 : Հբ · 26 : Հգ · 12 : 13 :

Ն · ը · ՂԲ · 1491

Հ ԲՕր · իը · 38 :
Հ ԲՕր · իը · 65 : 66 : 67 : Հբ · 25 : Երեմ · ժե · 8 :
Հ ԲՕր · իը · 22 :
Ա ԲՕր · իը · 33 : 51 : Ցոբ · Հգ · 8 : Երեմ · Ե · 17 : ժբ · 18 :
Միք · գ · 15 :
Ա Գր · ժե · 10 : Հ ԲՕր · իը · 25 : Դատ · բ · 14 : Երեմ · ժԲ · 7 :
Դ Սաղ · ճգ · 41 :
Բ ՀՊր 36 : Սաղ · ծգ · 5 : Առակ · իը · 1 :
Յա Թագ · բ · 5 : Սաղ · ճԲ · 164 : Առակ · իգ · 16 :
Ա Ես · իե · 11 : Հգ · 5 : Եզկ · ե · 24 : Հ · 6 :
Ի ԲՕր · իը · 23 :
Ի Սաղ · ճիե · 1 : Ես · իԲ · 4 :
Օ ԲՕր · ժա · 17 : իը · 18 : Ամգ · ա · 10 : Ց ՀՊր 24 :
Ա ԲՕր · Հբ · 24 : գ Թագ · ժե · 25 : Եզկ · Ե · 17 : ժգ · 15 :
Բ Դատ · Ե · 6 : ԲՄն · ժե · 5 : Ես · Հգ · 8 : Ոգր · ա · 4 : Ջաք · ե · 14 :
Ի Երեմ · բ · 30 : ե · 3 : Ամով · գ · 6—12 :
Բ Բ Թագ · իբ · 27 : Սաղ · ժբ · 26 :
Ի Եզկ · Ե · 17 : Ձ · 3 : ժգ · 17 : իԲ · 8 : Հգ · 2 :
Ղ Թուս · ժգ · 12 : Բ ՕՀ · իը · 21 : Երեմ · ժգ · 12 : իԲ · 16 : իԲ · 17 : 18 : Ամով · գ · 10 :
Ի Սաղ · ճե · 16 : Ես · գ · 1 : Եզկ · գ · 16 : Ե · 16 : ժգ · 18 : Ը Ես · Բ · 20 : Միք · գ · 14 : Ննգ · ա · 6 : Ի Հմր 21 : 24 : Ե Ես · ԺԲ · 18 : կգ · 3 : կՀ · 15 : Երեմ · իա · 5 : Եզկ · Ե · 18 : 15 : Ը · 18 :

Թեանը պատիժը յօժարութեամբ
42 ընդունին, Ան առնը Ելիտի յիշեմ
Յակոբին հետ ըրած ուխտս , նաև
Իսահակին հետ ըրած ուխտս , և
Աբրահամին հետ ըրած ուխտս ալ
պիտի յիշեմ , ու դան երկիրն ալ
պիտի յիշեմ ։
43 Եւ յերկուաթ՝ դան երկիրը պիտի
ձգուի անոնցմէ , ու իր շաբաթները
պիտի վայելէ , քանի որ անոնցմէ
ամայի մնայ . և անոնք իրենց ա-
նօրէնութեանը պատիժը յօժարու-
թեամբ պիտի ընդունին . քանզի
իմ դատաստաններս անարգեցին ,
ու անոնց հոգիները իմ կանոննե-
44 րէս զզուեցան ։ Ա յսուամենայ-
նիւ երբոր իրենց թշնամիներուն եր-
կիրը ըլլան , անոնք պիտի չմեր-
ժեմ , և զանոնք բոլորովին կոր-
սընցընելու՝ ու անոնց հետ ըրած
ուխտս չնչելու չափ պիտի չզզուիմ
անոնցմէ . ինչու որ ես եմ Տէրը ա-
45 նոնց Աստուածը . Բայց անոնց հա-
մար պիտի յիշեմ Ելէյնց նախնեա-
ցը ուխտը , որոնք Եգիպտոսի երկ-
րէն հանեցի՝ ազգաց առջևը ա-
նոնց Աստուած ըլլալու համար . ես
եմ Տէրը ։
46 Ասոնք են ան կանոնները և դա-
տաստանները ու օրէնքները՝ որ Տէ-
րը տուաւ իր ու Իսրայէլի որդւոցը
մէջ Սինայ լեռը Մովսէսին ձեռ-
քովը ։

ԳԼ · ԻԷ

1 Մարդու մը անձնական ուխտին համար ։ 8
Անձերուն փրկանաց գինը ։ 9 Ուխտով ընծայուած անասուններու վրայով ։ 14 Ընծայուած տան մը վրայով ։ 16 Ընծայուած արտի մը ու անոր փրկանացը վրայով ։ 28 Նուիրուած բանը չէր կրնար փրկուիլ ։ 32 Տասնորդը չէր կրնար փոխուիլ ։

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ը-
2 սելով , Խօսէ Իսրայէլի որդւոց
ը ու ըսէ անոնց , Երբոր մէկը
ուխտ ընելու ըլլայ , անձանց գինը՝
քու արժեցուցածիդ պէս՝ Տէրոջը
3 պիտի ըլլայ ։ Եւ քու կորելու
գինդ ասանկ պիտի ըլլայ . Քսան
տարեկանէն մինչև վաթսուն տարե-
կան եղող արուին կորելու գինդ
Ե սրբարանին սիկղին համեմատ՝ յի-
սուն սիկղ արծաթ պիտի ըլլայ .
4 Եւ թէ որ էգ է , քու կորելու
գինդ երեսուն սիկղ պիտի ըլլայ ։
5 Եւ թէ որ հինգ տարեկանէն մինչև
քսան տարեկան է , ան առնը
արուին համար քու կորելու գինդ
քսան սիկղ՝ ու էգին համար տա-
6 սը սիկղ պիտի ըլլայ ։ Եւ թէ որ
մէկ ամսականէն մինչև հինգ տա-
րեկան ըլլայ , ան առնը արուին
համար կորելու գինդ՝ հինգ սիկղ
արծաթ , ու էգին համար կորելու
գինդ երեք սիկղ արծաթ պիտի
7 ըլլայ ։ Եւ թէ որ վաթսուն տարե-
կանէն վեր ըլլայ , արուին համար
քու կորելու գինդ տասնուհինգ
սիկղ՝ ու էգին համար տասը սիկղ
8 պիտի ըլլայ ։ Եւ թէ որ քու
կորելու գնդդ անոր կարողութիւ-
նը չհասնի , անկայ քահանային
առջևը պիտի ելլէ , ու անոր գինը
քահանան կորէ . քահանան ուխտ
ընողին կարողութեանը նայելով՝
անոր գին պիտի կորէ ։
9 Եւ թէ որ էր ոխիը Տէրոջը զոհ
մատուցելու անասուններէն է ,
անոնցմէ ինչ որ Տէրոջը տայ , սուրբ
10 պիտի ըլլայ . Ինքը պիտի չփոխէ
ան , և աղէկը գէշին հետ՝ կամ գէշը
աղէկին հետ չփոխէ . և թէ որ ան-
սուսնը անասունի հետ երբէք փոխէ-
լու ըլլայ , ան առնը ան ընծայուա-
ծը ու անոր փոխանակը սուրբ պիտի
11 ըլլայ ։ Եւ թէ որ էր ոխիը Տէ-
րոջը զոհ չմատուցելու անմաքուր
անասուններէն ըլլայ , ան առնը
քահանային առջևը պիտի հանէ ան
12 անասունը . Ու քահանան անոր ա-
ղէկութեանը կամ գէշութեանը
նայելով գին պիտի կորէ . քահա-
նան ինչ գին որ կորէ , անանկ
13 թող ըլլայ ։ Իսկ թէ որ զանիկայ
երբէք փրկելու ըլլայ , ան առնը
քու կորած գնդդ վրայ հինգերորդ
մաս մը պիտի աւելցընէ ։
14 Ու երբոր մարդ մը իր տունը
Տէրոջը սուրբ ըլլալու համար ըն-
ծայէ , ան առնը քահանան անոր
աղէկութեանը կամ գէշութեանը
նայելով գին պիտի կորէ . քահա-
նան անոր ինչ գին որ կորէ , ա-
15 նանկ պիտի կենայ ։ Եւ թէ որ
ընծայողը իր տունը փրկելու ըլլայ ,
քու կորած գնդդ ատակին վրայ
հինգերորդ մաս մը պիտի աւելցընէ ,
ու տունը անորը պիտի ըլլայ ։
16 Եւ թէ որ մարդ մը իր կալուած-
քին արտէն ընծայելու ըլլայ Տէրո-
ջը , ան առնը քու կորած գինդ
անոր սերմին համեմատ պիտի ըլ-
լայ . մէկ քոռ գարիի սերմի հա-
մար յիսուն սիկղ արծաթ ըլլայ ։
17 Թէ որ իր արտը Յոբելեան տարիէն
ընծայէ , քու կորած գնդդ պէս
18 պիտի կենայ ։ Եւ թէ որ իր ար-
տը Յոբելեան տարիէն ետքը ընծա-
յէ , քահանան անոր հետ ատակը
մինչև Յոբելեան տարիին մնացած
տարիներուն նայելով Հաշիւ պիտի
ընէ , ու քու կորած գինդ վար
19 պիտի իջեցընէ ։ Իսկ թէ որ արտը
ընծայողը երբէք փրկելու ըլլայ զա-
նիկայ, ան առնը քու կորած գնդդ
ատակին վրայ հինգերորդ մաս մը ա-
ւելցընէ , ու ան օրէն պիտի հաստա-
20 տուի անոր ։ Եւ թէ որ արտը

Ելե · բ · 24 · Ղ · ծ · Սաղ · ճզ · 45 · Եզեկ · ժգ · 60 ·
Ա Սաղ · ճկզ · 28 ·
Բ Հմր 34 , 35 ·
Ց Հմր 15 ·
Բ Օր · ե · 31 · գ Թագ · ժգ · 23 · Հռով · ժա · 2 ·
Ֆ Հռով · ժա · 28 ·
Գ Ել · իբ · 38 · իե · 38 ·
Սաղ · ղբ · 2 · Եզեկ · ի · 9 , 14 , 22 ·
Ֆ Գլ · իե · 34 · բ Օր · ղ · 1 · ժբ · 1 , լդ · 4 · Ցօհ · ա · 17 ·
Գլ · իե · 1 ·

Թուա · ղ · 2 · Ցեն Դատ · ժա · 30 , 31 , 39 · աՇեագ · ա · 11 , 28 ·

Բ Ել · լ · 18 ·

Ա Հմր 1 · 3 ·
Ել · իե · 3 · Ղ · ա · 5 · Ես · ի · 1 · Ցեր · ի · 1 · Եզեկ · ա · 1 · Դան · ա · 1 · Ամ · գ · 1 · Ովս · ա · 1 · Յով · ա · 1 · Միք · ա · 1 · Նաե · ա · 1 · Ամբ · ա · 1 · Սոփ · ա · 1 · Ագ · ա · 1 · Զաք · ա · 1 · Մաղ · ա · 1 ·
Ա Մակ · գ · 42 · Ա Կոր · ժե · 20 ·
Ա Մակ · գ · 43 · Ա Կոր · ժե · 21 ·
Ա Մակ · գ · 44 · Ա Կոր · ժե · 22 ·
Ա Մակ · գ ·

Ն·Ք·ՂՓ· 1491
Ի ԳԼ· ԴՆ· 10, 28, 31։
Ը ՀՇՄՐ 23։
Բ ԹՈՒ· ԺԸ· 14։ ԵԶԿ· ԽԲ· 29։
Ի ԳԼ· ԽՆ· 10, 25։
Խ ՀՇՄՐ 18։

չփրկէ, կամ արտը մէկ ուրիշի մը ծախած ըլլայ, ալ նորէն պիտի չը-
21 փրկուի ան։ Հապա արտը Ներ-
որ Յոբելեան տարիին մէջ դառնայ, ընդհրուած արտի պէս սուրբ պի-
տի ըլլայ Տէրոջը։ Ի անոր կալուած-
քը քահանայինը պիտի ըլլայ։
22 Եւ թէ որ գնէ Տէրոջը ընծայէ իր ծախու առած արտը, որ ժ իր
23 կալուածքին արտէն չէ, է Ան ատենը քահանան անոր հետ քու կտրած գնոյդ հաշիւը ընէ մինչև Յոբելեան տարին, և ան օրը քու կտրած գինդ սուրբ բանի պէս պիտի տայ
24 Տէրոջը։ Ե Յոբելեան տարին՝ արտը ծախողին՝ այսինքն որուն որ կը վե-
րաբերի գնանի կալուածքը, անոր
25 պիտի դառնայ։ Եւ քու բոլոր կտրած գիներդ սրբարանին սիկղին համեմատ պիտի ըլլան. Է սիկղը քսան կերաս ըլլայ։
26 Միայն թէ ծանասուններուն առջինեկը առջի ծնած ըլլալուն համար Տէրոջը ըլլալովը, մէկը պի-
տի չընծայէ ան. թէ արջառ ըլլայ
27 և թէ ոչխար, Տէրոջն է։ Եւ թէ որ անմաքուր անասուններէն է, քու կտրած գնոյդ համեմատ պիտի փրկէ ան։ Ի ու անոր վրայ հին-
գերորդ մաս մը աւելցընէ. և թէ

Ն·Ք·ՂՓ· 1491
Հ ՀՇՄՐ 21։ ՑԵՍ·Ղ·17, 18, 19։
Յ ԹՈՒ·ԻԱ· 2, 3։

որ չփրկուիր, քու կտրած գնովդ թող ծախուի։
28 Հրայց մարդու մը իր բոլոր ունե-
ցած մարդոցմէն և անասուններէն ու իր կալուածքին արտէն Տէրոջը նուիրածը պիտի չծախուի ու չփըր-
կուի. ամէն նուէր ամենասուրբ է
29 Տէրոջը։ Մարդոցմէ նուիրուած նուէր մը քնաւ պիտի չփրկուի, հա-
պա անշուշտ պիտի մեռցուի։
30 Եւ Երկրին բոլոր տասանորդը՝ Ի՛ երկրին հունտերէն և Ի՛ ծառե-
րուն պտուղէն՝ Տէրոջն է. անիկայ
31 սուրբ է Տէրոջը։ Ե Եթէ որ մարդ մը իր տասանորդներէն երբէք փըր-
կել ուզէ, անոր վրայ հինգերորդ
32 մաս մը պիտի աւելցընէ։ Եւ ար-
ջառներուն ու ոչխարներուն ամէն տասանորդը՝ ո գաւազանին տակէն ամէն անցնողին տասներորդը սուրբ
33 պիտի ըլլայ Տէրոջը։ Ազեկին ու գէշին մէջտեղը տարբերութիւն պի-
տի չընէ, ոու չփոխէ ան. և թէ որ երբէք փոխելու ըլլայ, ան ատենը ան ալ անոր փոխանակին ալ սուրբ պիտի ըլլայ, պիտի չփրկուի։
34 Ն Տէրոջը Իսրայէլի որդւոցը հա-
մար Սինայ լերը Մովսէսին պա-
տուիրած պատուիրանքները ասոնք են։

ՂՀ ՀՇՄՐ 21։ ՑԵՍ·Ղ·17, 18, 19։
Յ ԹՈՒ·ԻԱ· 2, 3։
Ղ ՆՀ· ԻԲ· 22։ ԹՈՒ· ԺԸ·21, 24։ Բ ՄԿ· Լ· 5, 6, 12։ ՆԵՄ·ԺԳ· 12։ Մ ՄԱՂ· Գ· 8, 10։
Ճ ՀՇՄՐ 13։
Ո ՏԵՍ ԵՐԵՄ· ԼԴ· 13։ Ե· ՂԵԿ·Ի·37։ ՄԻՔ·Է· 14։
Յ ՀՇՄՐ 10։
Ն ԳԼ· ԻԶ· 46։

ԳԻՐՔ ԹՈՒՈՑ

Ն·Ք·ՂՓ· 1490
Ա ԵԼ· ԺԲ· 1։ ԳԼ·Ժ· 11, 12։
Բ ԵԼ· ԽԱ· 22։
Ե ԵԼ·Լ·12։ ՀԳ·26։ ԳԼ· ԽԴ·2, 68, 64։ ԲԹԱԳ· ԻԴ·2։ ա ՄԿ·ԽԱ· 2։

* ԵՔԲ· ԵԼ· ԼՂՆԵՐԸ՝

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Աստուած Մովսէսին կը պատուիրէ որ ժողո-
վուրդը համրէ։ 5 Ցեղերուն իշխանները։
17 Անոնց մէկ ցեղին հաշիւը։ 47 Ղեւտացի-
ները մէկալ ցեղերուն հետ չհամրուեցան՝ Տէ-
րոջը պաշտօնին համար որոշուելով։

1 Ա Տէրը Մովսէսին խօսեցաւ
Սինայի անապատը Ի ժողովքի
խորանին մէջ՝ անոնց Եգիպտոսի
երկրէն ելլելուն երկրորդ տարին
երկրորդ ամսուն առաջին օրը՝ ը-
2 սելով, Է Ամէն Իսրայէլի որդւոցը
բոլոր ժողովքին գումարը, իրենց
ազգատոհմերուն ու իրենց հարցը
տուներուն համեմատ՝ ամէն մէկ ա-
րուն իրենց անուններուն թուովը
3 հմրելով։ Դուն ու Ահարոն Իս-
րայէլի մէջ բոլոր պատերազմելու
*կարող եղողները՝ քսան տարե-
կանէն վեր անոնց գունդերուն հա-
4 մեմատ պիտի համրէք։ Եւ ձեր հետը ամէն ցեղէն մէկմէկ մարդ պիտի ըլլայ. անոնց ամէն մէկը իր հօրը տանը իշխանը ըլլայ։
5 Եւ ձեզի հետ կենալու մարդոցը անուններն ասոնք են. Ռուբենէն՝
6 Սեդիւրի որդին Եղիսուր, Շը-
մէոնէն՝ Սուրիսադայի որդին Սա-
7 դամիէլ, Ցուդայէն՝ Ամինադաբի
8 որդին Նաասոն, Իսաքարէն՝ Սով-
9 գար որդին Նաթանայէլ, Զա-
բուղոնէն՝ Քեղոնի որդին Եղիար,
10 Յովսեփի որդւոցմէ Եփրեմէն՝ Ա-
միուդի որդին Եղիսամա, Մանա-
սէէն՝ Փադասուրի որդին Գամա-
11 ղիէլ, Բենիամինէն՝ Գեդէօնիի
12 որդին Աբիդան, Դանէն՝ Ամիսա-
13 դայի որդին Աքիեզեր, Աշերէն՝
14 Եքրանի որդին Փագիէլ, Գա-
դէն՝ †Դագուելի որդին Եղիասաֆ,
15 Նեփթաղիմէն՝ Ենանի որդին Ա-
16 քիրա։ †Ատոնք էին ժողովքին հրեղէլները՝ իրենց հարցը ցեղերուն իշխանները՝ Իսրայէլի հազարա-
պետները։
17 Եւ Մովսէս ու Ահարոն առ էրէնց անուններովը յիշուած մարդիկը ա-
18 ռին. Եւ երկրորդ ամսուն առաջին օրը բոլոր ժողովքը ժողվեցին, որոնք իրենց տոհմերուն ու իրենց

Ն·Ք·ԴԲ· 1490

† ԿՍՐ· ՌԱ-ԳՈՒԵԼԸ· ԳԼ·Բ·14։
Բ ԳԼ·Է·2։ ա ՄԿ·ԽԷ· 16։
Ի ԵԼ· ԺԸ· 21, 25։

Ն·Ք·ՂԲ· 1490

հարրը տուներուն համեմատ՝ քան տարեկանէն վեր ամէնքը մէկ մէկ համրուելով էրէնց անուններուն
19 Թուովը արձանագրեցան ։ Ցէբը Մովսէսին ինչպէս որ պատուիրեց, անիկայ Սինայի անապատին մէջ անանկ համրեց զանոնք ։
20 Եւ Իսրայէլի անդրանիկ որդւոյն Ռուբենի որդիքը իրենց սերունդովը՝ իրենց տոհմերուն ու իրենց հարրը տուներուն համեմատ՝ քան տարեկանէն վեր բոլոր պատերազմելու կարող եղողները՝ ամէն մէկ արուն էրէնց անուններուն
21 Թուովը, Ռուբենի ցեղէն համրուածները քառասունուվեց հազար հինգ հարիւր հոգի էին ։
22 Շմաւոնի որդիքը իրենց սերունդովը՝ իրենց տոհմերուն ու իրենց հարրը տուներուն համեմատ՝ քան տարեկանէն վեր բոլոր պատերազմելու կարող եղողները՝ ամէն մէկ արուն էրէնց անուններուն
23 Թուովը, Շմաւոնի ցեղէն համրուածները յիսունուհինը հազար իրիք հարիւր հոգի էին ։
24 Գադի որդիքը իրենց սերունդովը՝ իրենց տոհմերուն ու իրենց հարրը տուներուն համեմատ՝ քան տարեկանէն վեր բոլոր պատերազմելու կարող եղողները՝ էրէնց
25 անուններուն Թուովը, Գադի ցեղէն համրուածները քառասունհինգ հազար վեց հարիւր յիսուն հոգի էին ։
26 Ցուդայի որդիքը իրենց սերունդովը՝ իրենց տոհմերուն ու իրենց հարրը տուներուն համեմատ՝ քան տարեկանէն վեր բոլոր պատերազմելու կարող եղողները՝ էրէնց ա-
27 նուններուն Թուովը, Ցուդայի ցեղէն համրուածները եօթանասունուչորս հազար վեց հարիւր հոգի էին ։
28 Իսաքարի որդիքը իրենց սերունդովը՝ իրենց տոհմերուն ու իրենց հարրը տուներուն համեմատ՝ քան տարեկանէն վեր բոլոր պատերազմելու կարող եղողները՝ էրէնց
29 անուններուն Թուովը, Իսաքարի ցեղէն համրուածները յիսունուչորս հազար չորս հարիւր հոգի էին ։
30 Զաբուղոնի որդիքը իրենց սերունդովը՝ իրենց տոհմերուն ու իրենց հարրը տուներուն համեմատ՝ քան տարեկանէն վեր բոլոր պատերազմելու կարող եղողները՝ էրէնց
31 անուններուն Թուովը, Զաբուղոնի ցեղէն համրուածները յիսունուեօթը հազար չորս հարիւր հոգի էին ։
32 Ցովսեփի որդւոցմէ Եփրեմի որդիքը իրենց սերունդովը՝ իրենց տոհմերուն ու իրենց հարրը տուներուն համեմատ՝ քան տարեկանէն վեր բոլոր պատերազմելու կարող եղողները՝ էրէնց անուններուն
33 Թուովը, Եփրեմի ցեղէն համրուածները քառասուն հազար հինգ հարիւր հոգի էին ։
34 Մանասէի որդիքը իրենց սերունդովը՝ իրենց տոհմերուն ու իրենց հարրը տուներուն համեմատ՝ քան տարեկանէն վեր բոլոր պատերազմելու կարող եղողները՝ էրէնց
35 անուններուն Թուովը, Մանասէի ցեղէն համրուածները երեսունուերկու հազար երկու հարիւր հոգի էին ։
36 Բենիամինի որդիքը իրենց սերունդովը՝ իրենց տոհմերուն ու իրենց հարրը տուներուն համեմատ՝ քան տարեկանէն վեր բոլոր պատերազմելու կարող եղողները՝ էրէնց
37 անուններուն Թուովը, Բենիամինի ցեղէն համրուածները երեսունուհինգ հազար չորս հարիւր հոգի էին ։
38 Դանի որդիքը իրենց սերունդովը՝ իրենց տոհմերուն ու իրենց հարրը տուներուն համեմատ՝ քան տարեկանէն վեր բոլոր պատերազմելու կարող եղողները՝ էրէնց անուննե-
39 րուն Թուովը, Դանի ցեղէն համրուածները վաթսունուերկու հազար եօթը հարիւր հոգի էին ։
40 Ասերի որդիքը իրենց սերունդովը՝ իրենց տոհմերուն ու իրենց հարրը տուներուն համեմատ՝ քան տարեկանէն վեր բոլոր պատերազմելու կարող եղողները՝ էրէնց ա-
41 նուններուն Թուովը, Ասերի ցեղէն համրուածները քառասունումէկ հազար հինգ հարիւր հոգի էին ։
42 Նեփթաղիմի որդիքը իրենց սերունդովը՝ իրենց տոհմերուն ու իրենց հարրը տուներուն համեմատ՝ քան տարեկանէն վեր բոլոր պատերազմելու կարող եղողները՝ էրէնց
43 անուններուն Թուովը, Նեփթաղիմի ցեղէն համրուածները յիսունուերկու հազար չորս հարիւր հոգի էին ։
44 Ը Ասոնք են ան համրուած հոգիները, որ Մովսէս, Ահարոն ու Իսրայէլի իշխանները համրեցին, ա- նիկա էրկոտասներէք տասնեակու մարդիկ էին, ամէն մէկը իր հայրերուն տա-
45 նը կողմէն։ Ա Այսպէս Իսրայէլի որդւոյը ամէնը իրենց հարրը տուներուն համեմատ՝ Իսրայէլի մէջ քան տարեկանէն վեր բոլոր պատերազմելու կարող եղողները համրուե-
46 ցան · Եւ բոլոր համրուածները էվեց հարիւր երեք հազար հինգ հարիւր յիսուն հոգի էին ։

Ն·Ք·ՂԲ· 1490

Ղե·իգ·04

Ե Ել·ւբ·26 Ցե Ել· Ժբ·37· Գ բ·32· Ի 51·

ն·ք·ա·Ք· 1490

47 Բայց ՂԼառացիները իրենց հայրերուն ցեղովը առանց հետ չհամ-
48 րուեցան · Քանզի Ցերը խօսեր էր
49 Մովսէսին՝ ըսելով , Ի Միսյն Ղևտացւոց ցեղը պիտի չհամրես , և
50 Իսրայէլի որդւոցը հետ անոնց գու-
մարը պիտի չառնես · Բայց դուն Ղևտացիները վկայութեան խորանին ու անոր բոլոր կարասիները , և անոր պատասխանութիւնը անոնք պիտի
51 ընեն · Եւ խորանին բոլորտիքը ա-
նոնք պիտի բանակին · Եւ խորանին չուելու ատենը Ղևտացիները վար պիտի առնեն ան , ու խորանին իջևան ընելու ատեներ Ղևտացիները պիտի կանգնեն ան · Եւ անոր մօտեցող օտարականը պիտի մեռցուի ·
52 Եւ Իսրայէլի որդիքը իրենց դունդերովը , ամէն մէկը իր բանակին քովը ու ամէն մէկը իր դրօշակին
53 քովը իջևան պիտի ընեն · Բայց Ղևտացիները վկայութեան խորանին բոլորտիքը պիտի բանակին , որ Իսրայէլի որդւոցը ժողովքին վրայ հարկութիւն չգայ · Ու Ղևտացիները վկայութեան խորանին
54 պահպանութիւնը պիտի ընեն · Եւ Իսրայէլի որդիքը Ցերոջը Մովսէսին ամէն պատուիրածին պէս ըրին · անանկ ըրին ·

ԳԼ · Բ

1–34 Ամէն մէկ ցեղերուն իջևան ընելուն կարգը ·

1 Եւ Ցերը խօսեցաւ Մովսէսին ու
2 Ահարոնին՝ ըսելով , Իսրայէլի որդւոցը ամէն մէկը իր դրօշակին քովը իրենց հայրերուն տանը նշանովը իջևան պիտի ընեն · Ի ժողովքի խորանին դիմացը շուրջանակի իջևան ընեն ·
3 Եւ առջևի կողմը՝ դէպ 'ի արևելք իջևան ընողները Ցուդայի բանակին *զօրքերը ըլլան՝ իրենց գունդերուն կարգովը · և Ամինադաբի որդին Ներաասոն Ցուդայի
4 որդւոցը իշխան պիտի ըլլայ · (Եւ անոր համրուած զօրքը եօթանասունհոգր հազար վեց հարիւր
5 հոգի եղին ·) Եւ անոր քովը իջևան ընողները Իսաքարի ցեղը պիտի ըլլայ · և Սովդարի որդին Նաթանայել Իսաքարի որդւոցը իշխան պիտի
6 ըլայ · (Եւ անոր համրուած զօրքը հիսունհոգր հազար չորս հա-
7 րիւր հոգի եղին ·) Եթէը Զաբուղոնի ցեղը · և Քեղոնի որդին Եղիաբը Զաբուղոնի որդւոցը իշխան պի-
8 տի ըլայ · (Եւ անոր համրուած զօրքը հիսունհոգեր հազար չորս

9 հարիւր հոգի եղին ·) Ցուդայի բանակին մէջ համրուածներուն ամէնը իրենց գունդերուն համեմատ՝ հարիւր ութսունհոգեց հազար չորս հարիւր հոգի եղին ·) Ե Ասոնք առ-
ջևէն պիտի չուեն ·
10 Հարաւային կողմը Ռուբենի բանակին դրօշակը պիտի ըլայ իրենց գունդերուն կարգովը · և Ռուբենի որդւոցը իշխան՝ Սեդիւրի որդին
11 Եղիսուր պիտի ըլայ · (Եւ անոր համրուած զօրքը քառասունուվեց հազար հինգ հարիւր հոգի եղին ·)
12 Եւ անոր քովը իջևան ընողները Շմաւոնի ցեղը պիտի ըլլայ · ու Շմաւոնի որդւոցը իշխան՝ Սուրիսադայի որդին Սաղամիել պիտի
13 ըլայ · (Եւ անոր համրուած զօրքը յիսունհոգեր հազար իրեք հա-
14 րիւր հոգի եղին ·) Ու Եթէը Գադի ցեղը · և Գադի որդւոցը իշխան՝ †Դեագուէլի որդին Եղիասափ պի-
15 տի ըլայ · (Եւ անոր համրուած զօրքը քառասունհինգ հազար վեց
16 հարիւր յիսուն հոգի եղին ·) Ռուբենի բանակին մէջ համրուածներուն ամէնը իրենց գունդերուն համեմատ՝ հարիւր յիսունմէկ հազար չորս հարիւր յիսուն հոգի եղին ·)
Ե Եւ երկրորդ առնք պիտի չուեն ·
17 Ջեմերը Ղևտացւոց բանակին հետ բանակներուն մէջտեղը ժողովքի խորանը պիտի չուէ · ամէն մարդ իր տեղը իրենց դրօշակներուն քովը իջևան ըրածնուն պէս պիտի չուեն ·
18 Արևմտեան կողմը Եփրեմի բանակին դրօշակը պիտի ըլայ իրենց գունդերուն կարգովը · ու Եփրեմի որդւոցը իշխան՝ Ամիուդի որդին
19 Եղիսամա պիտի ըլայ · (Եւ անոր համրուած զօրքը քառասուն հազար
20 հինգ հարիւր հոգի եղին ·) Եւ անոր քովը Մանասէի ցեղը · ու Մանասէի որդւոցը իշխան՝ Փագասուրի որդին Գամաղիել պիտի ըլայ ·
21 (Եւ անոր համրուած զօրքը եր-
22 սունհազար երկու հարիւր
հոգի եղին ·) Ու Եթէը Բենիամինի ցեղը · և Բենիամինի որդւոցը իշխան՝ Գեդէոնիի որդին Աբիդան
23 պիտի ըլայ · (Եւ անոր համրուած զօրքը երսունհինգ հազար չորս
24 հարիւր հոգի եղին ·) Եփրեմի բանակին մէջ համրուածներուն ամէնը իրենց գունդերուն համեմատ՝ հարիւր ութը հազար հարիւր հոգի եղին ·) Ե Եւ երրորդ առնք պիտի
չուեն ·
25 Հիւսիսային կողմը Դանի բանակին դրօշակը պիտի ըլայ իրենց գունդերուն կարգովը · և Դանի որդւոցը իշխան՝ Ամիսադա-

ն·ք·ա·Ք· 1490

* Եբր · դրօշակը ըլայ՝ † Գլ· ժ·14 · Հռութ · գ· 20 · ա Մն · բ·10 · Մ՚ա՚ա· 4 · Ղև· գ · 32 , 33 ·

Գլ· բ · 33 · Ե՚ա՚ 8՚ն գ · և դ·ևիգ· 57 · Մն · ը · 6 ·

Գլ· բ · 33 · իգ · 62 ·

Ե՚ելը · 21 · Գլ · գ · 7 , 8 · գ · 15 , 25 , 26 , 27 , 33 ·

Գլ· գ · 23 , 29 , 35 , 38 · Ե՚ա՚ · ժ · 17 , 21 ·

Գլ· գ · 10 , 38 · ժը · 22 ·

Ե՚ա՚ · բ · 2 , 34 ·

Ելը 50 ·

Հ՚ա՚ · ժ · 6 · Գլ · ը · 19 · ժ՚ա՚ · 46 · ժը · 5 · աթագ· գ · 19 ·

Գլ· գ · 7 , 8 · ը · 24 , 25 , 26 · ժը · 3 · 4 · 5 · ա՚ · 80 , 47 · ա Մն · իգ · 82 · բ Մն · ժ՚գ·10 ·

Գլ· ա · 52 ·

Ե՚ Ցես · գ· 4 ·

ն·ք·ԶԲ· 1490

յի որդին Ասիելեր պէտ ըլ-
26 լայ : (Եւ անոր համրուած զօր-
քը վաթսունուերկու հազար՝ եօ-
27 թը հարիւր հոգի էին :) Եւ ա-
նոր քովը իշխան ընդները Աե-
լի ցեղը պէտ ըլլայ . ու Աելի
որդուոցը իշխան՝ Եքրանի որդին
28 Փագիէլ պէտ ըլայ : (Եւ անոր
համրուած զօրքը քառասունուվկ
հազար հինգ հարիւր հոգի էին :)
29 Ու Խուէ Նեփթաղիմի ցեղը . ու
Նեփթաղիմի որդուոցը իշխան Ենա-
նի որդին Ասիրէ պէտ ըլայ :
30 (Եւ անոր համրուած զօրքը յի-
սունուհրեք հազար չորս հարիւր
31 հոգի էին : Դանի բանակին մէջ համ-
րուածներուն ամէնը հարիւր յի-
սունուեօթը հազար վեց հարիւր
ը Գլ·ժ·25· հոգի էին :) ըԱսոնք իրենց դրօշակ-
ներովը ամենուն ետևէն պիտի
չուին :
32 Իսրայէլի որդուոցմէ իրենց հայրե-
րուն տուներովը համրուածները ա-
սոնք են . Բ բանակներուն մէջ համ-
Ի Ել·լ·26· Գլ·ա·46· Ժա·21· րուածներուն ամէնը իրենց գունդե-
րուն կարգովը վեց հարիւր իրեք
հազար հինգ հարիւր յիսուն հոգի
ժ Գլ·ա· 47· 33 էին : Բայց Բ Ղեւտացիները չհամ-
րուեցան Իսրայէլի որդուոցը հետ ,
ինչպէս որ Տէրը Մովսէսին պա-
34 տուիրեր էր : Եւ Իսրայէլի որդի-
Է Գլ·իդ·2· 5, 6· քը Տէրոջը Մովսէսին բոլոր պա-
տուիրածին պէս ըրին . Հայպէս ի-
րենց դրօշակներովը իջևան կ'ընէին,
ու այպէս անոնք ամէն մէկերնին
իրենց տոհմերուն կարգովը Ե իրենց
հայրերուն տուներովը կը չուէին :

Գ Լ · Գ

1 Ահարոնի որդիքը ի 5 Խորանին պաշտօնին
համար Ղեւտացիք քահանաներուն կը տրուին ,
11 անդրանկաց տեղը սեպուելով : 14 Ղեւտա-
ցիք կը համրուին իրենց տոհմերովը : 21 Գեր-
սոնեանց , 27 Կահաթեանց , 33 Մերարեանց
տոհմերը , Թիւը և անոնց յանձնուած պաշ-
պանութիւնը : 38 Մովսէսին ու Ահարոնին
իջևան ընելու տեղը ու պահպանութիւնը :
40 Ղեւտացիք Իսրայէլացւոց անդրանիկներուն
փրկանքը կ'ըլլան , 44 ու Ղեւտացւոց Թիւին
աւելի նուազները սակով կը փրկուին :

1491 1 Ե Ահարոնին ու Մովսէսին ազգա-
բանութիւնը ասա է , Տէրոջը
Մովսէսին հետ Սինայ լեռանը վրայ
2 խօսած օրը : Եւ Ահարոնի որ-
դուոցը անունները սասնք են .
ա Եզ·ղ·23· անդրանիկը Նադաբ և Աբիուդ ,
3 Եղիազար ու Իթամար : Սոնք էին
Բ Ել·իբ· 41 ; Ղև·ը· Ահարոնի որդուոցը Բ քահանայնե-
րուն անունները՝ որ օծուած օրՀ
նուած էին քահանայութիւնն ընե-
1490 4 լու : է Եւ Նադաբ ու Աբիուդ Սինայի
է Ղև·ժ·1· Գլ·իզ·61· ա Մն·իդ· 3· անապատին մէջ Տէրոջը առջևը
օտար կրակ մատուցած ատեննին
մեռան Տէրոջը առջևը , ու անոնք

որդի չունէին . և Եղիազար ու Ի-
թամար իրենց հօրը Ահարոնին
առջևը քահանայութիւն ըրին :
5 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
6 սելով , Ցղևիին ցեղը մօտեցուր ,
ու զանոնք Ահարոն քահանային
առջևը կայնեցուր՝ որ անոր սպա-
7 սաւորութիւն ընեն : Եւ անոր
պահպանութիւնը ու բոլոր ժողով-
քին պահպանութիւնը ժողովքի
խորանին առջևը պիտի պահեն
8 Ի խորանին պաշտօնը ընելով : Եւ Ա Տես գլ·ա·
ժողովքի խորանին բոլոր կարասի- 50 ։ ը · 11 ։
ները ու Իսրայէլի որդուոցը պահ- 15, 24, 26 ։
պանութիւնը պիտի պահեն՝ խո-
9 րանին պաշտօնը ընելով : Եւ ը Ես- Ղ Գլ·ը·19·
Ահարոնին ու անոր որդուոցը պիտի ժը·6·
տաս Ղեւտացիները . սասնք Իսրա-
յէլի որդուոցմէն բոլորովին անոր
10 տրուած են : Եւ Ահարոնը ու ա- Ի Գլ · ժը ·
նոր որդիները Ի իրենց քահանայա- 7 ։
կան պաշտօնը կատարելու պիտի
կարգես . Եւ մօտեցող օտարականը
պիտի մեռցուի : ը Հմր 38 ։ Գլ·
11 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը- ա · 51 ։ ժզ ·
12 սելով , Եւ ես ահա Իսրայէլի որ- 40 ։
դուոցը մէջէն Բ Ղեւտացիները առի , Ի Հմր 41 ։
Իսրայէլի որդուոցը մէջ ամէն ծննդ Գլ·ը·16·
արգանդը բացող առջնեկին տեղը· ժը·6·
ուստի Ղեւտացիները իմ պիտի ըլ-
13 լան : Քանզի Ժամէն առջնեկները իմ ժ Ել · ժգ ·
է . Երբոր Եգիպտոսի երկրին մէջ 2 ։ Ղև · իե ·
բոլոր առջնեկները զարկի , Իսրա- 26 ։ Գլ·ը·
յէլի մէջ բոլոր առջնեկները մար- 16 ։ Ղա·
դէն մինչև անասուն սրբեցի ինծի . բ · 28 ։
անոնք իմ պիտի ըլլան . ես եմ Է Ել · ժգ ·
Տէրը : 12 ։ 15 ։ Գլ·
14 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ը · 17 ։
Սինայի անապատին մէջ՝ ըսելով ,
15 Համրէ Ղեւիի որդիքը իրենց հար-
ցը տուներուն և իրենց աղգատոհ-
մերուն նայելով . Համկ ամնականէն Լ Հմր 39 ։
վեր եղող ամէն արուն պիտի համ- Գլ·իզ·62·
16 րես : Եւ Մովսէս Տէրոջը խօսքին
համեմատ համրեց զանոնք՝ ինչպես
17 որ իրեն պատուիրեցաւ : Եւ Ի Ես ·իզ ·
Ղեւիի որդիքը իրենց անուններովը 11 ։ Ել · գ ·
սասնք էին . Գերսոն և Կահաթ ու 16 ։ Գլ ·
Մերարի : իզ · 57 ։ ա
18 Մերարի : Եւ Գերսոնի որդուոցը Մն · գ · 1 ։
անունները իրենց տոհմերովը սասնք 16 ։ իգ · 6 ։
19 են . Ժ Ղոբնեի եւ Սեմէի : Եւ Կա- ժ Ել · գ · 17 ։
հաթի որդիքը իրենց տոհմերովը ի Ել · գ · 18 ։
Ամրամ և Իսհառ , Քեբրոն ու
20 Ոզիէլ էին : Հ Եւ Մերարիի որ- հ Ել · գ · 19 ։
դիքը իրենց տոհմերովը Մոողի ու
Մուսի էին . Ղեւտացւոց տոհմերը
իրենց հարցը տուներուն համեմատ
սասնք են :
21 Գերսոնէն Ղոբնեանց տոհմը և
Սեմէեանց տոհմը եղաւ . Գերսո-
22 նեանց տոհմերը սասնք են : Ա-
նոնցմէ համրուածները՝ մէկ ամսա-
կանէն վեր եղող բոլոր արուներուն

ն·ք·ԶԲ· 1490

Թուոյն համեմատ համրուածները
եօթը հազար հինգ հարիւր հոգի
23 Եւ Գերսոնեանց տոհմերը խո-
րանին ետեւի կողմը դէպ 'ի արև-
24 մուտք իջևան պիտի ընեն : Եւ
Գերսոնեանց հօրը տանը իշխանը
Լայելի որդին Եղիասափ պիտի ըլ-
25 լայ : Եւ ժողովքի խորանին մէջ
Գերսոնին որդւոցը պահպանու-
թեանը յանձնուած բաները սա-
ին . խորանը ու վրանը՝ յա-
նոր ծածկոցը և ժողովքի խո-
26 րանին դրանը վարագոյրը , խո-
րանին և սեղանին բոլորտիքը ե-
զած նորահին վարագոյրները , և
սրահին դրանը վարագոյրը , և
անոր ամէն գործին համար եղած
նչուանները :
27 Եւ կահաթիէն Ամրամեանց տոհ-
մը ու Իսահառեանց տոհմը և
Քերդոնեանց տոհմի ու Ոզիելեանց
տոհմը եղաւ . կահաթեանց տոհ-
28 մերը սոսկը են . Մէկ ամսականէն
վեր եղող բոլոր արուները էրինդ
թուոյն համեմատ՝ ութը հազար
վեց հարիւր հոգի էին , որ սրբարա-
նին պահպանութիւնը կ'ընէին :
29 Նկահաթին որդւոցը տոհմերը խո-
րանին հարաւային կողմը իջևան
30 պիտի ընեն : Եւ կահաթեանց
տոհմերուն հօրը տանը իշխանը Ոզի-
31 ելի որդին Եղիսափան ըլլայ : Եւ
անոնց պահպանութեանը յանձ-
նուած բաները սան են . տապա-
նակը՝ ու ամանները՝ ու լուսնջուրնիկն հոգին
սեղանը՝ և պաշտանակը՝ ու բոե-
ղանները՝ և սրբարանին գործիքնե-
րը՝ որոնցմով պաշտօն կ'ընեն , և
վարագոյրը ու անոր վերաբերեալ
32 ամէն բաները : Եւ Նաւագւոց իշ-
խաններուն իշխանը Ահարոն քա-
հանային որդին Եղիազար պիտի
ըլլայ , որ սրբարանին պահպանու-
թիւնը ընդներուն վրայ վերակա-
ցու պիտի ըլլայ :
33 Մերարիէն Մոողեանց տոհմը և
Մուսեանց տոհմի եղաւ . սոսկը են
34 Մերարիին տոհմերը : Եւ անոնց
համրուածները մէկ ամսականէն վեր
եղող բոլոր արուները էրինդ թուոյն
համեմատ՝ վեց հազար երկու հարիւր
35 հոգի էին : Եւ Մերարեանց տոհ-
մերուն հօրը տանը իշխանը Աբի-
քայէլ որդին Սուրիէլ ըլլայ . սոսկ
խորանին հիւսիսային կողմը իջևան
36 պիտի ընեն : Եւ Մերարիի որ-
դւոցը պահպանութեանը յանձ-
նուած բաները սան էն . խորանին
տախտակները՝ ու անոր նիգերը՝ և
սիւները՝ ու խարիսխները՝ և անոր
բոլոր գործիքները՝ ու անոր վերա-
37 բերեալ ամէն բաները , Եւ շուրջա-
նակի սրահին սիւները՝ անոնց խա-
րիսխները և ցիցերը ու անոնց
չուանները :
38 Եւ խորանին առջևի կողմը՝ այս-
ինքն ժողովքի խորանին առջևը
դէպ 'ի արևելք իջևան ընդները
Մովսէս ու Ահարոն և անոր որ-
դիքը պիտի ըլլան , որ սրբարա-
նին պահպանութիւնը ի Իսրայէլի
որդւոցը պահպանութեանը համար
պահպանեն . ու մեռնող օտա-
39 րականը պիտի մեռցուի : Ղևտա-
ցւոց բոլոր համրուածները՝ որոնք
իրենց տոհմերովը Ցերոնջը խօսքին
համեմատ Մովսէս ու Ահարոն
համրեցին , մէկ ամսականէն վեր
եղող բոլոր արուները քսանուերկու
հազար էին :
40 Եւ Ցերը ըսաւ Մովսէսին , Ի-
սրայէլի որդւոցը մէկ ամսականէն
վեր բոլոր առջինեկ արուները համ-
րէ , ու անոնց անուններուն թիւը
41 առ : Եւ Իսրայէլի որդւոցը բո-
լոր առջինեկներուն փոխարէն՝
Ղևտացիները պիտի առնես ինծի
համար . ես եմ Ցերը . ու Ղևտա-
ցւոց անասունները՝ Իսրայէլի որ-
դւոցը անասուններուն բոլոր առ-
42 ջինեկներուն տեղը : Եւ Մովսէս
համրեց Իսրայէլի որդւոցը բոլոր
առջինեկները՝ ինչպես որ Ցերը ի-
43 րեն պատուիրեց : Եւ բոլոր առ-
ջինեկ արուները էրինդ անուննե-
րուն թուոյն համեմատ՝ մէկ ամսա-
կանէն վեր համրուողները քսան-
ուերկու հազար երկու հարիւր եօ-
թանասունուիրեք հոգի էին :
44 Եւ Ցերը խօսեցաւ Մովսէսին՝
45 ըսելով , Իսրայէլի որդւոցը մէջ ա-
ռնէն առջինեկներուն տեղը՝ Ղևտա-
ցիները , և անոնց անասուններուն
տեղը Ղևտացւոց անասունները
առ ; որ Ղևտացիները իմն ըլլան .
46 ես եմ Ցերը : Եւ Ղևտացւոց
երկու հարիւր եօթանասունուիրեք
առջինեկներուն փրկանք ըլլալու
47 համար , Մարդ գլուխ ըհինգ սիկղ
պիտի առնես . սրբարանին սիկղին
համեմատ պիտի առնես . մէկ
48 սիկղը քսան կերատ է : Եւ անոնց
մէջ աւելցածներուն փրկանքին
ստակը Ահարոնին ու անոր որ-
49 դւոցը տաս : Եւ Մովսէս Ղևտա-
ցիներով փրկուածներուն աւել-
ցածներէն փրկանքին ստակը առաւ :
50 Իսրայէլի որդւոցը առջինեկներէն
սրբարանին սիկղին համեմատ՝ հա-
զար իրիք հարիւր վեցասունհինգ
51 սկիղ արծաթ առաւ : Եւ Մովսէս
Ցերոնջը խօսքին պէս փրկուածնե-
րուն ստակը Ահարոնին ու անոր
որդւոցը տուաւ , ինչպես որ Ցերը
Մովսէսին պատուիրեր էր :

Ն·Ք·ՂԲ· 1490		Ն·Ք·ՂԲ· 1490
յ Գէս·53·		+ Գէս·53·
		◦ Գէս·Ժը·5·
		ֆ Հմր 7, 8·
ղ Գէս·գ·24, 25, 26·		
		ա Հմր 10·
ե Եէ·իե·9·		բ Ցա՛ս գէ· իզ·62·
յ Եէ·իզ·1·		
ի Եէ·իզ·7, 14·		
ն Եէ·իզ·36·		
լ Եէ·իե·9·		
◦ Եէ·իե·16·		
լ Եէ·լե·18·		
ղ Ա՛ս·իզ·23·		
		է Հմր 15·
	41 առ : Եւ Իսրայէլի որդւոցը բո-	
	լոր առջինեկներուն փոխարէն՝	ը Հմր 12, 45·
	Ղևտացիները պիտի առնես ինծի	
	համար . ես եմ Ցերը . ու Ղևտա-	
	ցւոց անասունները՝ Իսրայէլի որ-	
	դւոցը անասուններուն բոլոր առ-	
	42 ջինեկներուն տեղը : Եւ Մովսէս	
	համրեց Իսրայէլի որդւոցը բոլոր	
	առջինեկները՝ ինչպես որ Ցերը ի-	
	43 րեն պատուիրեց : Եւ բոլոր առ-	
	ջինեկ արուները էրինդ անուննե-	
	րուն թուոյն համեմատ՝ մէկ ամսա-	
	կանէն վեր համրուողները քսան-	
	ուերկու հազար երկու հարիւր եօ-	
	թանասունուիրեք հոգի էին :	
	44 Եւ Ցերը խօսեցաւ Մովսէսին՝	
	45 ըսելով , Իսրայէլի որդւոցը մէջ ա-	թ Հմր 12, 41·
	ռնէն առջինեկներուն տեղը՝ Ղևտա-	
	ցիները , և անոնց անասուններուն	
	տեղը Ղևտացւոց անասունները	
	առ ; որ Ղևտացիները իմն ըլլան .	
	46 ես եմ Ցերը : Եւ Ղևտացւոց	ղՀմր 89, 48·
	երկու հարիւր եօթանասունուիրեք	
	առջինեկներուն Իփրկանք ըլլալու	Ի Եէ·Ժգ·18·
	47 համար , Մարդ գլուխ ըհինգ սիկղ	Գէ·Ժը·15·
	պիտի առնես . սրբարանին սիկղին	ըՂա·իե·6·
	համեմատ պիտի առնես . Իմէկ	Գէ·Ժը·16·
	48 սիկղը քսան կերատ է : Եւ անոնց	Ի Եէ·ւ·13·
	մէջ աւելցածներուն փրկանքին	Ղա·իե·25·
	ստակը Ահարոնին ու անոր որ-	Գէ·Ժը·16·
	49 դւոցը տաս : Եւ Մովսէս Ղևտա-	Եզկ·խե· 12·
	ցիներով փրկուածներուն աւել-	
	ցածներէն փրկանքին ստակը առաւ :	
	50 Իսրայէլի որդւոցը առջինեկներէն	
	սրբարանին սիկղին համեմատ՝ թհա-	թ Հմր 46, 47·
	զար իրիք հարիւր վեցասունհինգ	
	51 սկիղ արծաթ առաւ : Եւ Մովսէս	
	Ցերոնջը խօսքին պէս Իփրկուածնե-	Ի Հմր 48·
	րուն ստակը Ահարոնին ու անոր	
	որդւոցը տուաւ , ինչպես որ Ցերը	
	Մովսէսին պատուիրեր էր :	

Ն · Ք · ՁՓ · 1490

ԳԼ · Դ

1 Ղեւտացիներուն պաշտօն կատարելու համար որոշուած հասակը : 4 Քահանաները խորանը քակելէն եւեւ՝ կ'ամփոփեն յանձնուելու բաները : 16 Եղիազարին վերակացութեան պաշտօնը : 17 Քահանայից ընելու զգուշութիւնները : 21 Գերսոնեանց , 29 ու Մերարեանց տանելու բաները : 34 Կահաթեանց , 38 Գերսոնեանց , 42 ու Մերարեանց թիւը :

1 Ու Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու
2 Ահարոնին՝ ըսելով , Ղեւիի որ-
դւոցը մէջէն կահաթի որդւոցը
գումարը առ՝ իրենց տոհմերուն ու
իրենց հարցը տուներուն համաձայն .
3 Երեսուն տարեկանէն վեր մինչեւ
հիսուն տարեկանը՝ ժողովքի խո-
րանին մէջ ծառայութիւն ընելու
համար գունդին մէջ ամէն մնողը
4 համբէ : Ժողովքի խորանին մէջ
կահաթի որդւոցը պաշտօնը՝
ամենասուրբ բաները պիտի ըլլայ :
5 Եւ երբոր բանակը չուելու ըլլայ ,
Ահարոն ու անոր որդիքը պիտի
գան , ու ծածկոցին վարագոյրը
իջեցնեն , և անով կվկայութեան
6 տապանակը ծածկեն : Եւ թխկաշի
մորթերէ ծածկոցը անոր վրայ պի-
տի դնեն , ու անոր վրայ բոլորովին
կապուտակ լաթ մը տարածեն , և
ձանոր ձողերը պիտի անցընեն :
7 Եւ երասքաւորութեան սեղանին
վրայ կապուտակ լաթ մը տարա-
ծեն , ու անոր վրայ սկուտեղ-
ները և խնկամանները ու գա-
ւաթները և թափելու նուէր մա-
տուցանելու բաժակները դը-
նեն , ու հանապազօրեայ հացերը
8 անոր վրայ պիտի ըլլան . Եւ ա-
նոնց վրայ կրկնակի կարմիրէ լաթ
մը տարածեն , ու թխկաշի մոր-
թերէ ծածկոցով ծածկեն ան .
9 և անոր ձողերը անցընեն : Եւ
կապուտակ լաթ մը առնեն , ու
ծածկեն էլուսոյ աշտանակը և
անոր ճրագները ու անոր ունե-
լիները և բազմակալները ու ա-
նոր բոլոր եղի ամանները որոնց-
10 մով կը ծառայեն անոր . Եւ զա-
նիկայ իր ամէն գործիքներովը
թխկաշի մորթերէ ծածկոցի մը
մէջ դնեն , ու լծակի մը վրայ
11 դնեն ան : Եւ ոսկի սեղանին
վրայ կապուտակ լաթ մը տա-
ծեն , ու թխկաշի մորթերէ
ծածկոցով մը ծածկեն ան , և
12 անոր ձողերը անցընեն : Եւ սրբա-
բանին պաշտօնին գործա-
ծուած բոլոր գործիքները պիտի
առնեն , ու կապուտակ լաթի
մը մէջ փաթթեն , և թխկաշի
մորթերէ ծածկոցով ծածկեն զա-
նիկայ , ու լծակի մը վրայ դնեն ,
13 Եւ ողջակէզի սեղանէն մոխիրները
հանելով՝ անոր վրայ ծիրանեգոյն
14 լաթ տարածեն , Եւ անոր վրայ
պաշտօնին համար գործածուած
անոր բոլոր գործիքները՝ այսինքն
կրակի ամանները՝ մսահանները՝ ու
թիակները՝ և կոնքերը՝ (սեղանին
բոլոր գործիքները՝) ան լիքին վը-
րայ դնեն , ու անոր վրայ թխկաշի
մորթերէ ծածկոց մը տարածեն .
15 և անոր ձողերը անցընեն : Եւ ա-
հաքոն ու անոր որդիքը բանակին
չուած առենը՝ սրբարանը ու սրբ-
բարանին բոլոր կարասիները ծած-
կելը լըմնցընեն . ու ետքը Կհա-
հաթին որդիքը գանոնք վերցընե-
լու գան . Բայց սուրբ բաներու
չդպչին որ չմեռնին . Կհահաթի
որդւոցը բեռները ասոնք պիտի ըլ-
լան ժողովքի խորանին մէջ :
16 Եւ Ահարոն քահանային որդին
Եղիազար Ձէյտի եղին՝ ու Ամու-
շահոտ խունկին՝ և հհանապազ-
օրեայ հացի ընծային՝ ու Ձօծման
եղին վրայ վերակացու պիտի ըլլայ .
և բոլոր խորանին ու անոր մէջը ա-
մէն բաներուն , սրբարանին ու ա-
նոր կարասիներուն վրայ վերակա-
ցու ըլլայ :
17 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու
18 Ահարոնին՝ ըսելով , Ղեւտացւոց մէ-
ջէն կահաթեանց տոհմերուն ցեղը
19 մի՛ կորսնցընէք . Բայց անոնց ա-
սանկ ըրէք որ Ամենասուրբ բաներ-
ուն մօտեցած ատենները ողջ մնան
ու չմեռնին . Ահարոն ու իր որդի-
քը գան , ու անոնց ամէն մէկուն
իր պաշտօնը ու իր բեռը որոշեն :
20 Ու երբոր սուրբ բաները կը ծած-
կեն , անոնք տեսնելու համար ներս
չմտնեն որ չմեռնին :
21 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
22 սելով , Նաև Գերսոնի որդւոցը
գումարը առ՝ իրենց հարցը տուներ-
ուն ու իրենց տոհմերուն համե-
23 մատ . Երեսուն տարեկանէն վեր
մինչեւ հիսուն տարեկանը՝ ժողովքի
խորանին մէջ ծառայութիւն ընելու
համար՝ գունդին մէջ ամէն մնողը-
24 ները պիտի համրես : Գերսոնեանց
տոհմերուն ծառայելու ու բեռ վեր-
25 ցընելու պաշտօնը սա է . Անոնք
պիտի վերցընեն խորանին վարա-
գուրները՝ ու ժողովքի խորանը՝ ա-
նոր ծածկոցը՝ ու անոր վրայի թխ-
կաշի ծածկոցը՝ և ժողովքի խորա-
26 նին դրանը վարագոյրը . Եւ խոր-
անին ու սեղանին բոլորտիքը եղած
սրահին վարագուրները՝ ու սրահը
մնելու դրանը վարագոյրը՝ ու ա-
նոնց չուանները՝ և անոնց պաշտօ-
նին բոլոր գործիքները պիտի վեր-
ցընէ . ու ասոնց հարկաւոր եղած
բոլոր սպասաւորութիւնները պիտի
27 ընեն : Գերսոնեանց որդւոցը բոլոր

Ն · Ք · ՁՓ · 1490

— Ցես գլ. Բ · 24 : ա Մն . ԻԳ · 3 , 24 , 27 :
Բ Հմր 15 :
Գ Հմր 19 :
Դ Եզ · Իզ · 31 :
Ե Եզ · ԻՆ · 10 ; 16 :
Զ Եզ · ԻՆ. 13 · Ե Եզ · ԻՆ · 23 , 29 , 30 : ՂԼ · ԻԳ · 6 , 8 :
Է Եզ · ԻՆ · 31 :
Ը Եզ · ԻՆ · 37 , 38 :
Թ Եզ · Լ · 1 , 8 :
Ժ Ցես Եզ · ԻԹ · 21 : ա Թագ · Չ · 19 :
Ի Գլ · Է · 9 ; Ժ · 21 : բ Օր · Լ · 9 : Բ Թագ · Չ · 13 : ա Մն . Ժե · 2 , 15 :
Լ Բ Թագ · Չ · 6 , 7 : ա Մն . Ժգ · 9 , 10 :
Խ Գէ · Գ · 31 :
Ծ Եզ · ԻԷ · 6 : ՂԼ · ԻԳ · 2 :
Կ Եզ · Լ · 34 : Հ Եզ · ԻԹ · 40 :
Ձ Եզ · Լ · 28 , ՃՀ :
Ղ Հմր 4 :
Ճ Ցես Եզ · ԺԹ · 21 : ա Թագ · Չ · 19 :
Մ Հմր 8 :
Յ Գէ · Գ · 25 , 26 :

Ն.Ք.ԶԻ. 1490

պաշտօնը՝ իրենց ամէն բեռներուն ու իրենց ամէն պաշտօններուն համար՝ Ահարոնին ու անոր որդւոցը հրամանովը պիտի ըլլայ. և անոնց բոլոր բեռները անոնց պահպանու-
28 թեանը յանձնէք։ Գերսոնեանց որդւոցը տոհմերուն պաշտօնը ասպիտի ըլլայ Ժողովքի խորանին մէջ. և անոնց պահպանութիւնը Ահարոն քահանային որդւոյն Իթամարին ձեռքին տակը պիտի ըլլայ։

29 Մերարիի որդիքն ալ համրես, իրենց տոհմերուն ու իրենց հարցը
Ղևր 3։ 30 տուներուն համեմատ. Ն երսուն տարեկանէն վեր մինչև յիսուն տարեկանը՝ Ժողովքի խորանին ծառայութիւնը ընելու համար դունդին մէջ ամէն մննողները համրես։
31 Եւ Ժողովքի խորանին մէջ անոնց ամէն պաշտօններուն համեմատ՝ Ղ.Օ.Ե. 4.36, 37։ Ա.Օ.Ե. 15։ Ա.Ե. 21։ 32 անոնց յանձնուած բեռները ասոնք են. խորանին տախտակները, ու անոր նիդերը, և անոր սիւները ու անոնց խարիսխները և ցիցերը ու չուաններն՝ անոնց ամէն գործիքներովը և անոնց ամէն պաշտօնովը. անոնց պահպանութեանը բեռները եղած գործիքները անուններովը պիտի յանձնէք անոնց։
33 Ա՛ս է Մերարիի որդւոցը տոհմերուն պաշտօնը Ժողովքի խորանին մէջ՝ իրենց բոլոր պաշտօններուն համեմատ՝ Ահարոն քահանային որդւոյն Իթամարին ձեռքին տակը։

Ղհր 2։ 34 Ե՛ւ Մովսէս ու Ահարոն և ժողովքին իշխանները համրեցին Կահաթեանց որդիները անոնց տոհմերուն ու անոնց հարցը տուներուն
35 համեմատ, Երսուն տարեկանէն վեր մինչև յիսուն տարեկանը՝ Ժողովքի խորանին մէջ ծառայութիւն ընելու համար դունդին մէջ ամէն մննող-
36 ները. և անոնց համրուածները իրենց տոհմերովը երկու հազար եօթը
37 հարիւր յիսուն հոգի էին։ Ասոնք են Ժողովքի խորանին բոլոր ծառայութիւնը ընող Կահաթեանց տոհմերուն համրուածները, որ Մովսէս ու Ահարոն համրեցին, ինչպէս որ Տէրը Մովսէսին ձեռքովը պատուիրեր էր։
38 Եւ Գերսոնի որդւոցը համրուածները իրենց տոհմերուն ու իրենց
39 հարցը տուներուն համեմատ, Երսուն տարեկանէն վեր մինչև յիսուն տարեկանը՝ Ժողովքի խորանին մէջ ծառայութիւն ընելու համար դունդին մէջ ամէն մննողները
40 համրուեցան. և անոնց համրուածները իրենց տոհմերուն ու իրենց հարցը տուներուն համեմատ՝ երկու
41 հազար վեց հարիւր երսուն հոգի էին։ Ասոնք են Ժողովքի խորանին մէջ բոլոր ծառայութիւն ընող Գերսոնի որդւոցը տոհմերէն համրուածները, որ Մովսէս ու Ահարոն համրեցին՝ Տէրոջը պատուիրածին պէս։
42 Եւ Մերարիի որդւոցը տոհմերուն համրուածները իրենց տոհմերուն ու իրենց հարցը տուներուն
43 համեմատ, Երսուն տարեկանէն վեր մինչև յիսուն տարեկանը՝ Ժողովքի խորանին մէջ ծառայութիւն ընելու համար դունդին մէջ ամէն մննո-
44 ղները համրուածները իրենց տոհմերովը՝ իրեք հազար երկու հարիւր հոգի
45 էին։ Ասոնք են Մերարիի որդւոցը տոհմերուն համրուածները, որ Մովսէս ու Ահարոն համրեցին, ինչպէս որ Տէրը Մովսէսին ձեռքովը պատուիրեր էր։ — Ղհր 29։
46 Ղևտացւոց բոլոր համրուածները՝ որ Մովսէս ու Ահարոն և Իսրայէլի իշխանները համրեցին իրենց տոհմերուն ու իրենց հարցը տուներուն
47 համեմատ, Երսուն տարեկանէն վեր մինչև յիսուն տարեկանը՝ Ժողովքի խորանին մէջ պաշտօնը ու բեռ. կրելու ծառայութիւնը ընելու
48 համար մննողները, Ա յսինքն անոնց համրուածները ութը հազար հինգ
49 հարիւր ութսուն հոգի էին։ Ասոնք Տէրոջը պատուիրածին պէս համրուեցան Մովսէսին ձեռքովը, Ղևհր 15, 24, 31։ Ղհր 1, 21։ ամէն մէկը իր պաշտօնին ու իր բեռին նայելով. այսպէս համրուեցան անոնք, ինչպէս որ Տէրը պատուիրեց Մովսէսին։

ԳԼ. Ե

1 Անմաքուր մարդիկները բանակէն դուրս կը ձգուին։ 5 Վնասի մը փոխարէն հատուցում։ 11 Էրկան մը իր կնկանը վրայով ասնեցած կասկածին համար ընելու փորձը։

1 Տ՛ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
2 սելով, Հրամայ բրէ Իսրայէլի որդւոցը՝ որ բանակէն դուրս ձգեն ամէն ոբորոտը՝ և ամէն Ե ծորումմ ունեցողը՝ ու Ճմեռելէ մը ամէն ան-
3 մաքուր եղողը. Արուն ալ էդն ալ դուրս ձգեցէք. բանակէն դուրս պիտի ձգէք անոնք, որ չպղծեն իրենց բանակները՝ Ե որոնց մէջտեղը
4 ես կը բնակիմ։ Եւ Իսրայէլի որդիքը այնպէս ըրին, ու բանակէն դուրս ձգեցին զանոնք. ինչպէս որ Տէրը Մովսէսին խօսեցաւ, անանկ ըրին Իսրայէլի որդիքը։
5 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
6 սելով, Խօսէ Իսրայէլի որդւոցը, Ե երբոր մարդ մը կամ կնիկ մը՝ մարդոց ամէն մեղքերէն մէկը գործե-

Ն.Ք.ԶԻ. 1490

Ղհր 22։ — Ղհր 8։ Գ.Օ. 8, 46։ Գ.Ե. 14։ Ե Ղե. 15։ 2։ Ղ Ղե. խ.1, Գ.Թ. 6, 10։ Ժ.Ի. 11, 18։ Լ. 19։ Ե Ղե. իզ. 11, 12։ Ր Կոր. չ. 16։ Ղե. չ. 2, 3։

Ն · ք · ՋԲ · 1490

լով՝ Ցերօջը գեմ մեղանչէ , ու աստ
7 անձը յանցաւոր ըլլայ , ՂԱՆ ատե-
նը իր ըրած մեղքը պիտի խոստո-
վանի , և անիկայ իր ըրած վնասը
ե լմնան պիտի հատուցանէ , ու ա-
նոր վրայ հինգերորդ մաս մը աւել-
ցընէ , ու զանիկայ վնասը քաշողին
8 պիտի տայ : Եւ թէ որ ան վնաս
ուղող մարդուն մէկ ազգականն ալ
չըլլայ , որուն ու վնասը հատու-
ցուի , ան տրուածը Եղած վնասը Ցերօ-
ջը հատուցելով՝ քահանային պէ-
տի ըլլայ բայ ՚ի քաւութեան
խոյէն , որով ան յանցաւոր մար-
գուն համար քաւութիւն պիտի
ընլայ :
9 Եւ Իսրայէլի որդւոցը բոլոր սուրբ
բաներուն ամէն ի ընծան որ կը բե-
րեն քահանային , անոր պիտի ըլ-
10 լայ : Եւ ամէն մէկուն սուրբ բա-
ները անոր պիտի ըլլան . ամէն
մարդ ինչ որ տայ քահանային ,
ա անոր ըլլայ :
11 Եւ Ցերը խօսեցաւ Մովսէսին ը-
12 սելով , Խօսէ Իսրայէլի որդւոցը
ու ըսէ անոնց , Թէ որ մարդու մը
կնիկը խոտորի ու անոր անհաւա-
13 տարմութիւն ընէ , Եւ մէկը ևանոր
հետ պառկելով զուգաւորի , ու
անոր էրիկը տեսած չըլլալով՝ ֆանը
գաղտուկ մնայ , և անոր պղծուած
ատենը՝ տեսնող մը չըլլայ , ու կնի-
14 կը չբռնուի , Եւ էրկանը վրայ նա-
խանձաւորութեան ոգի գալով՝ իր
կնկանը պղծուելուն համար նա-
խանձի . կամ կնիկը պղծուած
չըլլալով՝ էրկանը վրայ նախանձա-
ւորութեան ոգի գայ ու նախան-
15 ձի , Ան ատենը ան մարդը իր
կնիկը քահանային պիտի բերէ ,
և անոր ընծային համար գարիի
ալիւրէն արդուին տասներորդ բա-
ժինը պիտի բերէ . եղ պիտի չը-
թափէ անոր վրան՝ ոչ ալ կընդ-
րուկ դնէ վրան , ինչու որ նախան-
ձաւորութեան ընծայ մըն է ան ,
յիշատակի ընծայ՝ Նոր մեղքը կը
16 յիշատակէ : Եւ քահանան կնիկը
պիտի մօտեցընէ , ու Ցերօջը առնէր
17 կայնեցընէ : Եւ քահանան հողէ
ամանով սուրբ ջուր պիտի առնէ .
ու քահանան խորանին յատակը ե-
ղած հողէն պիտի առնէ , և ջուրին
18 մէջը դնէ : Եւ քահանան Ցերօջը
առնէր պիտի կայնեցընէ կնիկը , ու
կնկանը գլուխը բանայ , և յիշա-
տակի ընծան՝ այսինքն նախան-
ձաւորութեան ընծան անոր ձեռքը
պիտի տայ . ու անէծքին լեղի ջուրը
քահանան իր ձեռքը պիտի ունե-
19 նայ . Եւ քահանան անոր երդում
ընել պիտի տայ , ու ըսէ կնկանը ,
Թէ որ մարդ մը քեզի հետ չպառ-

կեցաւ , և թէ որ քու էրկանդ ան-
հաւատարմութիւն ընելով չպըղ-
ծուեցար , անէծքին աս լեղի ջուրը
20 քեզի վնաս մը չընէ . Բայց թէ որ
քու էրկանդ անհաւատարմութիւն
ընելով՝ պղծուեցար , և քու էրկէդ
զատ ուրիշ մարդ մը քեզի հետ
21 պառկեցաւ , (Ան ատենը քահա-
նան Ի կնկանը անէծքի երդում ը-
նել պիտի տայ , և քահանան
կնկանը պիտի ըսէ ,) ֊ Ցերը քեզ
քու ժողովուրդիդ մէջտեղը ա-
նէծքի ու երդումի համար պիտի
դնէ , երբոր Ցերը քու զնատդ փտե-
22 ցընէ ու քու փորդ ուռեցընէ . Եւ
աս անէծքին ջուրը ՝քու աղիքնե-
րուդ մէջ պիտի երթայ , որ ուռ
փորդ ուռեցընէ , ու զնատդ
փտեցընէ . Ան կնիկը պիտի ըսէ ,
23 Ամէն՝ ամէն : Եւ քահանան աս
անէծքները գիրքի մը մէջ պիտի
գրէ , ու ան լեղի ջրովը պիտի
24 աւրէ : Եւ անէծքին լեղի ջուրը
ան կնկանը պիտի խմցընէ . ու
անէծքին ջուրը անոր ներսի
դին պիտի երթայ՝ լեղի ըլլալո-
25 համար : Եւ քահանան կնկանը
ձեռքէն նախանձաւորութեան ըն-
ծան պիտի առնէ , ու Ցերօջը առ-
ջևը Երերցընէ ընծան , և սեղանին
26 մօտեցընէ ան : Ետև քահանան ըն-
ծայէն իր ձեռքը լեցուն պիտի առ-
նէ յիշատակի համար , ու սեղա-
նին վրայ պիտի այրէ ան . ու ետ-
քը ան ջուրը կնկանը պիտի խմցը-
27 նէ : Եւ ջուրը անոր խմցընկէն
ետև՝ թէ որ անիկայ պղծուած է ,
ու իր էրկանը անհաւատարմու-
թիւն ըրած է , անէծքին ջուրը
լեղի ըլլալով՝ երբոր մտնէ անոր
ներսի դին , անոր փորը պիտի ու-
ռենայ , ու անոր զնատը * փտի , և
կնիկը ֆ իր ժողովուրդին մէջը անի-
28 ծեալ պիտի ըլլայ : Իսկ թէ որ կնի-
կը պղծուած չըլլալով մաքուր է ,
վնաս պիտի չկրէ , ու զաւակ պիտի
29 ծնանի : Նախանձաւորութեան
օրէնքը աս է , երբոր կնիկ մը ֆ իր
էրկանը անհաւատարմութիւն ընե-
30 լով պղծուի , կամ երբոր մարդու
մը վրայ նախանձաւորութեան ոգի
գայ ու իր կնկանը վրայ նախանձի ,
Ցերօջը առջևը պիտի կայնեցընէ
կնիկը , և քահանան կատարէ աս
31 բոլոր օրէնքը անոր վրայ . Եւ ան
մարդը ազատ պիտի ըլլայ յանցան-
քէն , և կնիկը ֆ իր յանցանքը
պիտի կրէ :

Ն · ք · ՋԲ · 1490

Ե Ցես . է · 26 ։ ա Թագ . ժգ . 24 ։ Նէեմ . ժ . 29 ։
Թ Երեմ . ԼԲ . 22 ։
Ի Սաղ . ՃԺ . 18 ։
Հ բ Օր . Լ . 15 ։
Ն Ղ . ք · 27 ։
ՂՂ . բ · 2 ։ 9 ։
* Եբր . Խ-նայ ,
ֆ բ Օր . իբ · 27 ։ Սաղ . ՃԳ . 9 , 11 ։ Երեմ . իգ . 9 ։ ԼԲ . 18 ։ 22 ։ Խբ . 18 ։ Զաք . ը . 13 ։
ֆ Հմր 19 ։
Ա Ղ . ժ . 18 ։
Ի Ղ . ժբ . 20 ։
Լ գ Թագ . ժ . 18 ։ Ե-զեկ . ԼԲ . 16 ։
Ա Ղ . ժ . 17 ։ 19 , 20 ։

ԳԼ ՝ Զ

1 Ութաւորներուն կանոնը ։ 22 Ձաղվարդը օրհնելու կերպը ։

1 Եւ Ցերը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսե-
2 լով , Խօսէ Իսրայէլի որդւոցը

Ն.ՔՔ. 1490

ու ըսէ՝ անոնց , Թէ որ մարդ մը կամ կնիկ մը ՝ ինքզինքը Տէրոջը նուիրելու համար ուխտաւորի մեծ
3 ուխտ ընելու ըլլայ , Ի գինիէն և օղիէն պիտի զգուշանայ . գինիի քացախ կամ օղիի քացախ չխմի , և ընաւ խաղողի օշարակ չխմի , ու խաղող կամ չամիչ չուտէ :
4 Ինքզինքը նուիրելուն բոլոր օրերը որ սրթէն եղած բան մը չուտէ , կուտերէն մինչև կեղևը :
5 Ինքզինքը նուիրելու ուխտին բոլոր օրերը Է իր գլխուն ածելի չդպցընէ . մինչև ինքզինքը Տէրոջը նուիրած օրերուն լմընալը ինքը սուրբ ըլլայ . և իր գլխուն մազերուն վարսքը թող տայ
6 որ աճի : Ինքզինքը Տէրոջը նուիրած բոլոր օրերը Ի մեռած մարդ
7 մինի մը չմօտենայ . Է իր հօրը համար կամ մօրը համար , իր եղբօրը կամ իր քրոջը համար ինքզինքը պիտի չպղծէ , երբոր անոնք մեռնին , ինչու որ իր Աստուծոյն
8 * ուխտը իր գլխուն վրան է : Ինքզինքը նուիրելուն բոլոր օրերը ինքը
9 սուրբ է Տէրոջը : Եւ թէ որ իր քովը յանկարծ մարդ մը մեռնի , ու իր նուիրած գլուխը պղծուի , իր մաքրուելու օրը Է իր գլուխը ածիլէ . եօթներորդ օրը ածիլէ
10 ան . Եւ ութերորդ օրը ժողովքի խորանին դուռը երկու տատրակ կամ աղաւնիի երկու ձագ բերէ
11 քահանային : Եւ քահանան մէկը մեղքի պատարագ՝ ու մէկալը ողջակէզ պիտի մատուցանէ , և մեռելին պատճառովը եղած մեղքին համար քաւութիւն պիտի ընէ անոր . ու նոյն օրը պիտի սրբէ ա-
12 նոր գլուխը : Եւ իր ուխտին օրերը Տէրոջը նուիրէ , ու է յանցանքի պատարագի համար մէկ տարեկան գառնուկ մը բերէ . և առջի օրերը պիտի չհամրուին , ինչու որ իր ուխտը պղծուեցաւ :
13 Եւ ուխտաւորին օրէնքը աս է . Է երբոր ինքզինքը նուիրելուն օրերը լմընայ , անիկայ ժողովքի խորա-
14 նին դուռը պիտի բերուի . Եւ իր զոհը Տէրոջը պիտի մատուցանէ , մէկ տարեկան անարատ գառնուկ մը ողջակէզի համար , ու մէկ տարեկան անարատ էգ գառնուկ մը ի մեղքի պատարագի համար , և մէկ անարատ խոյ մը ի խաղաղութեան
15 զոհի համար . Եւ նակառ մը Նբաղկ ալիւրէ եղով շաղուած անխմոր չօթեր , ու Է եղով օծուած անխմոր լաւաշներ , և անոնց հացի ընծան ու ի թափելու նուէրը ։-
16 պռոցնէ : Եւ քահանան անոր մեղքի պատարագը ու անոր ողջա-

կէզը Տէրոջը առջևը մատուցընելով
17 պիտի մատուցանէ : Եւ խոյը խաղաղութեան զոհ պիտի մատուցանէ Տէրոջը՝ անխմոր հացին սակաւովը . ու քահանան անոր հացի ընծան ու թափելու նուէրը մատուցանէ :
18 ¦ Եւ ուխտաւորը իր նուիրած գլուխը պիտի ածիլէ ժողովքի խորանին դուռը . ու իր նուիրած գլխուն մազը առնէ՝ և խաղաղութեան զոհին տակը եղած կրա-
19 կին մէջը դնէ : Եւ քահանան խոյէն՝ հեփած թևը , և սակաւէն մէկ պնախմոր չօթ ու մէկ անխմոր լաւաշ առնէ , և ¦ ուխտաւորին ձեռքերուն վրայ դնէ՝ մազերը ա-
20 ծիլուելէն ետքը . Եւ քահանան երերցընելու ընծայ մատուցանէ զանոնք Տէրոջը առջևը . Նաւոնք երերցընելու երբուծով ու բարձրացընելու գիտով քահանային համար սուրբ են . և անկէ ետև ուխտաւորը գինի թող խմէ :
21 Ուխտաւորի մը ՝՝ անոր նուիրուելուն համար Տէրոջը խոստացած իր ընծային օրէնքը աս է , իր ձեռքը հասածէն ի զատ . անիկայ իր ըրած խոստմունքը իր նուիրուելուն օրէնքովը պիտի կատարէ :
22 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
23 սելով , Խօսէ Ահարոնին ու անոր որդւոցը և ըսէ , Ա յսպէս ¦ պիտի օրհնէք Իսրայէլի որդիքը՝ ըսելով
24 անոնց , Տէրը օրհնէ քեզ , և ¦ պահէ
25 քեզ . Տէրը ¦ պայծառացընէ իր երեսը քու վրադ , ու ՝ ողորմի քեզի .
26 Ւ Տէրը իր երեսը քու վրադ վերցընէ , ու և խաղաղութիւն տայ քեզի : Ւ Եւ իմ անունս Իսրայէլը որդւոցը վրայ ¦պիտի դնեն , ու Նես պիտի օրհնեմ՝ զանոնք :

ԳԼ. Է

1 Իշխաններուն ընծաները խորանին նուիրման հանդէսին համար : 10 Սեղանին նուիրման հանդէսին համար մատուցուած ընծաները : 89 Աստուած քաւութիւնին վրայէն Մովսէսին հետ կը խօսի :

1 Եւ եղաւ որ՝ ան օրը որ Մովսէս
՝՝ լմընցուց խորանը կանգնելը , և զանիկայ ու անոր բոլոր անօթները օծեց ու սրբեց , և սեղանը ու անոր բոլոր գործիքները օծեց ու զանոնք
2 սրբեց , Ան առաջները ¦ Իսրայէլի իշխանները՝ իրենց հայրերուն տանը գլուխները՝ ժողովրդին համրուելուն վրայ վերակացու եղող ցեղերուն իշխանները ընծաներ տուին :
3 Եւ բերին իրենց ընծաները Տէրոջը առջևը , վեց ծածկուած սայլեր և տասներկու եզներ . ամէն երկու իշխանները մէկ սայլ , և ամէն մէկը մէկմէկ եզ . և մատուցուցին զանոնք
4 խորանին առջևը : Եւ Տէրը ¦խօ-

Ն.ՔՔ. 1490

ել. Լ. 18։ Ղե. Բ. 10, 11։

Թիւ. Ա. 4, ՃԼ։

Ն·Ք·ՂԲ· 1490

5 պեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով, Անոնցմէ
ան ու Ղևտացւոց տուր առոնք՝ ա-
մէն մէկուն իր պաշտօնին նայելով,
որ Ժողովքի խորանին պաշտօնին
6 մէջ գործածուին։ Եւ Մովսէս ա-
ռաւ սայլերը ու եզները, ու զանոնք
7 Ղևտացւոց տուաւ։ Երկու սայլը
ու չորս եզը Գերսոնի որդւոցը
տուաւ՝ անոնց պաշտօնին նայելով.
8 Եւ չորս սայլը և ութը եզը Մե-
րարիի որդւոցը տուաւ, Ահարոն
քահանային որդւոյն Իթամարին
վերակացութեամբը եղած անոնց
9 պաշտօնին նայելով։ Բայց կա-
հաթի որդւոցը չտուաւ. ինչու որ
Ս.բրբարանին պաշտօնը անոնց վրայ
ըլլալով, իրենց ուսերովը պիտի
վերցընէին։

10 Եւ սեղանին օծուած օրը Էանոր
նուիրման Հանդէսին համար իշ-
խանները ընծաներ տուին. և իշ-
խանները իրենց ընծաները սեղանին
11 առջևը մատուցին։ Եւ Տէրը ըսաւ
Մովսէսին, Սեղանին նուիրման
Հանդէսին համար՝ ամէն մէկ իշ-
խան մէկմէկ օր իրենց ընծաները
մատուցանեն։

12 Եւ առաջին օրը իր ընծան մա-
տուցանողը Յուդայի ցեղին Էմմի-
նադաբի որդին Նաասոն էր։

13 Եւ ՚՚՚ էր անոր ընծան. ՚՚ սրբարա-
նին սիկղին համեմատ՝ հարիւր եր-
սուն սիկղէ մէկ արծաթ ակուտեղ,
եօթանասուն սիկղէ մէկ արծաթ
կոնք, երկուքն ալ լեցուն էին հա-
ցի ընծայի համար եղով շաղուած
14 բարակ ալիւրով, Ցասը ՚՚ոսկիէ
մէկ խնկաման Խառնկով լեցուն,
15 Մէկ զուարակ՝ մէկ խոյ ՚՚ մէկ
տարեկան մէկ գառն ողջակէզին հա-
16 մար, Այծերէն մէկ նոխազ ՚՚ մեղ-
17 քի պատարագի համար, Եւ հաս-
ղաւութեան զոհի համար երկու
արջառ՝ հինգ խոյ հինգ նոխազ՝ հինգ հատ մէկ տարեկան գառինք. Ամինադաբի որդւոյն Նաասոնին ընծան աս էր։

18 Երկրորդ օրը մատուցանողը Իս-
սաքարի իշխանը Սողարի որդին
19 Նաթանայէլ էր։ Անոր մատու-
ցած ընծան ՚՚՚ էր. սրբարանին
սիկղին համեմատ՝ հարիւր երսուն
սիկղէ մէկ արծաթ ակուտեղ, եօ-
թանասուն սիկղէ մէկ արծաթ
կոնք, երկուքն ալ լեցուն էին հաց-
ի ընծայի համար եղով շաղուած
20 բարակ ալիւրով, Ցասը ՚՚ոսկիէ
մէկ խնկաման խառնկով լեցուն,
21 Մէկ զուարակ՝ մէկ խոյ՝ մէկ տա-
րեկան մէկ գառն ողջակէզի համար,
22 Այծերէն մէկ նոխազ մեղքի պա-
23 տարագի համար, Եւ հաղորդու-
թեան զոհի համար երկու արջառ՝
հինգ խոյ, հինգ նոխազ՝ հինգ հատ մէկ տարեկան գառինք. Սողդարի որդւոյն Նաթանայէլին ընծան աս էր։

Ն·Ք·ՂԲ· 1490

24 Երրորդ օրը Զաբուղոնի որդւոց իշխանը Քեղոնի
25 որդին Եղիաբ էր։ Անոր ընծան ՚՚՚ էր. սրբարանին սիկղին համեմատ՝ հարիւր երսուն սիկղէ մէկ արծաթ ակուտեղ, եօթանասուն սիկղէ մէկ արծաթ կոնք, երկուքն ալ լեցուն էին հացի ընծայի համար եղով շաղուած բարակ ալիւրով,
26 Ցասը ՚՚ոսկիէ մէկ խնկաման
27 խառնկով լեցուն, Մէկ զուարակ՝ մէկ խոյ՝ մէկ տարեկան մէկ գառն
28 ողջակէզի համար, Այծերէն մէկ նոխազ մեղքի պատարագի համար,
29 Եւ հաղորդութեան զոհի համար երկու արջառ՝ հինգ խոյ՝ հինգ նոխազ՝ հինգ հատ մէկ տարեկան գառինք. Քեղոնի որդւոյն Եղիաբին ընծան աս էր։

30 Չորրորդ օրը Յրուբենի որդւոց իշխանը Սեդիւրի
31 որդին Եղիսուր էր։ Անոր ընծան ՚՚՚ էր. սրբարանին սիկղին համեմատ՝ հարիւր երսուն սիկղէ մէկ արծաթ ակուտեղ, եօթանասուն սիկղէ մէկ արծաթ կոնք, երկուքն ալ լեցուն էին հացի ընծայի համար եղով շաղուած բարակ ալիւրով,
32 Ցասը ՚՚ոսկիէ մէկ խնկաման
33 խառնկով լեցուն, Մէկ զուարակ՝ մէկ խոյ՝ մէկ տարեկան մէկ գառն
34 ողջակէզի համար, Այծերէն մէկ նոխազ մեղքի պատարագի համար,
35 Եւ հաղորդութեան զոհի համար երկու արջառ՝ հինգ խոյ՝ հինգ նոխազ՝ հինգ հատ մէկ տարեկան գառինք. Սեդիւրի որդւոյն Եղիսուրին ընծան աս էր։

36 Հինգերորդ օրը Յրուբենի Շմաւոնի որդւոց իշխանը Սուրիսադայի որդին Սաղամիէլ էր։
37 Անոր ընծան ՚՚՚ էր. սրբարանին սիկղին համեմատ՝ հարիւր երսուն սիկղէ մէկ արծաթ ակուտեղ, եօթանասուն սիկղէ մէկ արծաթ կոնք, երկուքն ալ լեցուն էին հացի ընծայի համար եղով շաղուած
38 բարակ ալիւրով, Ցասը ՚՚ոսկիէ մէկ խնկաման խառնկով լեցուն,
39 Մէկ զուարակ՝ մէկ խոյ ՚՚ մէկ տարեկան մէկ գառն ողջակէզի հա-
40 մար, Այծերէն մէկ նոխազ մեղ-
41 քի պատարագի համար, Եւ հաղորդութեան զոհի համար երկու արջառ՝ հինգ խոյ՝ հինգ նոխազ ՚՚ հինգ հատ մէկ տարեկան գառինք. Սուրիսադայի որդւոյն Սաղամիէլին ընծան աս էր։

42 Վեցերորդ օրը Գադայե-

Ն·Ք·ԸՌ· 1490

դի որդւոց իշխանը Դագուէլի որ-
43 դին Եղիասափ էր ։ Անոր ընծան
՚՚ էր · սրբարանին սիկղին համե-
մատ՝ հարիւր երսուն սիկղ մէկ
արծաթ սկուտեղ , եօթանասուն
սիկղ մէկ արծաթ կոնք , երկուքն
ալ լեցուն էին հացի ընծայի համար
եղով շաղուած բարակ ալիւրով ,
44 Ցասը ՚էնդ ոսկիէ մէկ խնկաման
45 խունկով լեցուն , Մէկ զուարակ՝
մէկ խոյ և մէկ տարեկան մէկ գառն
46 ողջակէզի համար , Ա.յծերէն մէկ
նոխազ մեղքի պատարագի համար ,
47 Եւ խաղաղութեան զոհի համար
երկու արջառ՝ հինգ խոյ՝ հինգ նո-
խազ և հինգ հատ մէկ տարեկան
գառինք ։ Դագուէլի որդւոյն Ե-
ղիասափին ընծան աս էր ։
48 Եօթներորդ օրը Ֆոթոյանոզ
Եփրեմի որդւոց իշխանը Ամիուդի
49 որդին Եղիսամա էր ։ Անոր ըն-
ծան ՚՚ էր · սրբարանին սիկղին
համեմատ՝ հարիւր երսուն սիկղ
մէկ արծաթ սկուտեղ , եօթանա-
սուն սիկղ մէկ արծաթ կոնք , եր-
կուքն ալ լեցուն էին հացի ընծայի
50 համար եղով շաղուած բարակ ա-
լիւրով , Ցասը ՚էնդ ոսկիէ մէկ
51 խնկաման խունկով լեցուն , Մէկ
զուարակ՝ մէկ խոյ և մէկ տարե-
կան մէկ գառն ողջակէզի համար ,
52 Ա.յծերէն մէկ նոխազ մեղքի պա-
53 տարագի համար , Եւ խաղաղու-
թեան զոհի համար երկու արջառ՝
հինգ խոյ՝ հինգ նոխազ և հինգ
հատ մէկ տարեկան գառինք · Ա-
միուդի որդւոյն Եղիսամային ընծան աս էր ։
54 Ութերորդ օրը Ֆոթոյանոզ
Մանասէի որդւոց իշխանը Փագա-
սուրի որդին Գամալիէլ էր ։
55 Անոր ընծան ՚՚ էր · սրբարանին
սիկղին համեմատ՝ հարիւր երսուն
սիկղ մէկ արծաթ սկուտեղ , եօ-
թանասուն սիկղ մէկ արծաթ
կոնք , երկուքն ալ լեցուն էին հա-
ցի ընծայի համար եղով շաղուած
56 բարակ ալիւրով , Ցասը ՚էնդ ոսկիէ
մէկ խնկաման խունկով լեցուն ,
57 Մէկ զուարակ՝ մէկ խոյ և մէկ
տարեկան մէկ գառն ողջակէզի հա-
58 մար , Ա.յծերէն մէկ նոխազ մեղքի
59 պատարագի համար , Եւ խաղա-
ղութեան զոհի համար երկու ար-
ջառ՝ հինգ խոյ՝ հինգ նոխազ և
հինգ հատ մէկ տարեկան գառինք ·
Փագասուրի որդւոյն Գամալիէլին
ընծան աս էր ։
60 Իններորդ օրը Ֆոթոյանոզ Բե-
նիամինի որդւոց իշխանը Գեդէօ-
61 նիի որդին Աբիդան էր ։ Անոր
ընծան ՚՚ էր · սրբարանին սիկղին
համեմատ՝ հարիւր երսուն սիկղ
մէկ արծաթ սկուտեղ , եօթանա-
սուն սիկղ մէկ արծաթ կոնք , եր-
կուքն ալ լեցուն էին հացի ընծայի
համար եղով շաղուած բարակ ա-
62 լիւրով , Ցասը ՚էնդ ոսկիէ մէկ
63 խնկաման խունկով լեցուն , Մէկ
զուարակ՝ մէկ խոյ և մէկ տարեկան
64 մէկ գառն ողջակէզի համար , Ա.յ-
ծերէն մէկ նոխազ մեղքի պատա-
65 րագի համար , Եւ խաղաղութեան
զոհի համար երկու արջառ՝ հինգ
խոյ՝ հինգ նոխազ և հինգ հատ մէկ
տարեկան գառինք · Գեդէօնիի
որդւոյն Աբիդանին ընծան աս էր ։
66 Ցսաներորդ օրը Ֆոթոյանոզ
Դանի որդւոց իշխանը Ամիսադայի
67 որդին Աքիեզեր էր ։ Անոր ըն-
ծան ՚՚ էր · սրբարանին սիկղին
համեմատ՝ հարիւր երսուն սիկղ
մէկ արծաթ սկուտեղ , եօթանա-
սուն սիկղ մէկ արծաթ կոնք , եր-
կուքն ալ լեցուն էին հացի ընծայի
համար եղով շաղուած բարակ ա-
68 լիւրով , Ցասը ՚էնդ ոսկիէ մէկ
69 խնկաման խունկով լեցուն , Մէկ
զուարակ՝ մէկ խոյ և մէկ տարեկան
70 մէկ գառն ողջակէզի համար , Ա.յծե-
րէն մէկ նոխազ մեղքի պատարա-
71 գի համար , Եւ խաղաղութեան
զոհի համար երկու արջառ՝ հինգ
խոյ՝ հինգ նոխազ և հինգ հատ մէկ
տարեկան գառինք · Ամիսադայի
որդւոյն Աքիեզերին ընծան աս էր ։
72 Ութսուսներորդ օրը Ֆոթոյանո-
զ Աշերի որդւոց իշխանը Եքբանի
78 որդին Փագիէլ էր ։ Անոր ընծան
՚՚ էր · սրբարանին սիկղին համե-
մատ՝ հարիւր երսուն սիկղ մէկ
արծաթ սկուտեղ , եօթանասուն
սիկղ մէկ արծաթ կոնք , երկուքն
ալ լեցուն էին հացի ընծայի համար
եղով շաղուած բարակ ալիւրով ,
74 Ցասը ՚էնդ ոսկիէ մէկ խնկաման
75 խունկով լեցուն , Մէկ զուարակ՝
մէկ խոյ և մէկ տարեկան մէկ գառն
76 ողջակէզի համար , Ա.յծերէն մէկ
նոխազ մեղքի պատարագի համար ,
77 Եւ խաղաղութեան զոհի համար
երկու արջառ՝ հինգ խոյ՝ հինգ
նոխազ և հինգ հատ մէկ տարեկան
գառինք · Եքբանի որդւոյն Փա-
գիէլին ընծան աս էր ։
78 Երկոտասաներորդ օրը Ֆոթոյա-
նոզ Նեփթաղիմի որդւոց իշխանը
79 Ենանի որդին Աքիրե էր ։ Անոր
ընծան ՚՚ էր · սրբարանին սիկղին
համեմատ՝ հարիւր երսուն սիկղ
մէկ արծաթ սկուտեղ , եօթանա-
սուն սիկղ մէկ արծաթ կոնք ,
երկուքն ալ լեցուն էին հացի
ընծայի համար եղով շաղուած բա-
80 րակ ալիւրով , Ցասը ՚էնդ ոսկիէ մէկ
81 խնկաման խունկով լեցուն , Մէկ

Ն·Ք·ԸՌ· 1490

Ն·ք·ՂԲ· 1490

զուարակ՝ մէկ խոյ և մէկ տարեկան
82 մէկ գառն ողջակէզի համար , Ա-
ծերէն մէկ նոխազ մեղքի պատա-
83 րաժի համար , եւ խաղաղութեան
զոհի համար երկու արջառ՝ հինգ
խոյ՝ հինգ նոխազ և հինգ հատ մէկ
տարեկան գառինք . Ենանի որ-
դւոյն Աքիրէթին ընծան աս էր :
84 Սեղանին օծուած օրը անոր
նուիրման հանդէսին համար Իս-
րայէլի իշխաններէն նախրապահ
ընծաները ասոնք էին . տասուերկու
արծաթի սկուտեղ , տասուերկու
արծաթի կոնք , ու տասուերկու
85 ոսկի խնկաման , Ամէն մէկ արծաթի
սկուտեղը հարիւր երսուն «իվդ՝ և
ամէն մէկ կոնքը եօթանասուն «իվդ
էր . «» ամաններուն բոլոր արծաթը
երկու հազար չորս հարիւր «իվդ էր ,
86 սրբարանին սիկղին համեմատ . Ցա-
սուերկու ոսկի խնկաման խունկով
լեցուն , ամէն մէկ խնկամանը
սրբարանին սիկղին համեմատ՝
տասնական «իվդ ընդհ , խնկա-
մաններուն բոլոր ոսկին հարիւր
87 քսան «իվդ էր . Ողջակէզի համար
բոլոր արջառները տասուերկու
զուարակ , խոյերը տասուերկու ,
մէկ տարեկան գառինքը տասուեր-
կու էին՝ իրենց հացի ընծայովը .
և մեղքի պատարագի համար այծե-
88 րէն նոխազները տասուերկու . Եւ
խաղաղութեան զոհի համար բոլոր
արջառները քսանուչորս զուարակ
էին , խոյերը վաթսուն , նոխազները
վաթսուն , և մէկ տարեկան գա-
ռինքը վաթսուն էին : Ա՛ս էր սե-
ղանին նուիրման հանդէսը՝ անոր
հօծուելէն ետքը :
89 Եւ երբոր Մովսէս ժողովքի խո-
րանը կը մտնէր Անոր հետ խօսե-
լու , ան առեւն դիրէն խօսողին
ձայնը՝ վկայութեան տապանակին
վրայ եղած քաւութիւնին վրայէն՝
երկու քերովբէներուն մէջտեղէն
կը լսէր , ու ինքը Անոր հետ կը
խօսէր :

ԳԼ· Ը

1 Ճրագները վառելուն կերպը : 5 Ղեւտացւոց նուիրումը : 23 Անոնց պաշտօն կատարելու համար որոշուած հասակը :

1 Յ- Ցերը խօսեցաւ Մովսէսին ըսե-
2 լով , Խօսէ Ահարոնին ու ըսէ
անոր , երբոր ճրագները վառես ,
եօթը ճրագները աշտանակին առ-
3 ջեւ կողմէն լոյս պիտի տան : Եւ
Ահարոն անանկ ըրաւ . անոր ճրագ-
ները աշտանակին առջեւի կողմը վա-
ռեց , ինչպէս որ Ցերը Մովսէսին
4 պատուիրեց : Եւ աշտանակին
շինքը սասնկ էր . * կռածոյ ոսկիէ
էր . անոր բունէն մինչև անոր ծա-
ղիկները կռածոյ էր . Ցերոջը
Մովսէսին ցուցուցած գաղափարին
պէս՝ անանկ շինեց աշտանակը :
5 Եւ Ցերը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
6 սելով , Իսրայէլի որդւոցը մէջէն
Ղեւտացիները առ , ու մաքրէ ա-
7 նոնք : Եւ անոնք մաքրելու համար
ասանկ պիտի ընես անոնց . Էմաք-
րութեան ջուր սրսկես անոնց վրայ ,
ու Ճնճղուկ իրենց բոլոր մարմիննե-
րը թող ածիլեն , և իրենց հան-
դերձները լուան ու մաքրուին :
8 Եղբը զուարակ մը թող առնեն ու
Է անոր հացի ընծային համար եղով
շաղուած բարակ ալիւր . դուն ալ
ուրիշ զուարակ մը պիտի առնես
9 մեղքի պատարագի համար : Ըու-
Ղեւտացիները ժողովքի խորանին
առջեւը մօտեցընես . Ե և Իսրայէլի
որդւոցը բոլոր ժողովքը ժողվես :
10 Ու Ղեւտացիները Ցերոջը առ-
ջեւը մօտեցընես , ու Իսրայէլի որ-
դիքը Ե իրենց ձեռքերը Ղեւտա-
11 ցւոց վրայ դնեն : Եւ Ահարոն Իս-
րայէլի որդւոցը կողմէն՝ Ղեւտա-
ցիները Ցերոջը առջեւը ‡ ընծայ
պիտի մատուցանէ՝ , և անոնք Ցե-
րոջը պաշտօնը կատարելու համար
12 ըլլան : Է Ու Ղեւտացիք իրենց ձեռ-
քերը զուարակներուն գլխուն վը-
րայ պիտի դնեն . ու Ղեւտացւոց
քաւութիւն ընելու համար մէկ
ջրաբուխը մեղքի պատարագ՝ ու
միսը ողջակէզ մատուցանես Ցե-
13 րոջը : Եւ Ղեւտացիները Ահարո-
նին ու անոր որդւոցը առջեւը
կայնեցընես , ու զանոնք ընծայ
14 մատուցանես Ցերոջը : Ա՛յսպէս
պիտի զատես Ղեւտացիները Իսրա-
յէլի որդւոցը մէջէն , ու Ղեւտա-
15 ցիները Իմն պիտի ըլլան : Եւ ան-
կէ ետեւ Ղեւտացիները ժողովքի խո-
րանին գործը ընելու մտնեն : Ա՛յս-
պէս պիտի մաքրես անոնք , և Ե՛րն-
16 ծայ մատուցանես անոնք . Քանզի
անոնք բոլորովին ինծի տրուած
են Իսրայէլի որդւոցը մէջէն . Իսրա-
յէլի որդւոցը մէջ Ե մօրը արգան-
դը բացող բոլոր անդրանիկներուն
17 տեղը ինծի առի զանոնք : Քինչու-
որ Իսրայէլի որդւոցը բոլոր անդրա-
նիկները՝ թէ մարդու և թէ անա-
սունի , իմն էն . Եգիպտոսի երկ-
րին մէջ բոլոր անդրանիկները զար-
կած օրէս զանոնք սրբեցի ինծի
18 համար : Եւ Իսրայէլի որդւոցը բո-
լոր անդրանիկներուն տեղը Ղեւտա-
19 ցիները առի : Եւ Հիսրայէլի որ-
դւոցը մէջէն Ղեւտացիները բոլորո-
վին Ահարոնին ու անոր որդւոցը
տուի , որ ժողովքի խորանին մէջը
Իսրայէլի որդւոցը պաշտօնը ընեն ,
և Իսրայէլի որդւոցը համար քաւու-
թիւն ընեն , Որ Իսրայէլի որդւոց-

Ն·ք·ՂԲ· 1490

Ե Գլ· ԺԹ· 9 , 17 , 18 ·
† ՆԲ· Մե-
զաց , Ի՛ մեղքի պա-
տարագի
Ղ Ղ· Ժգ· 8 , 9 ·
Ե Ղ· բ· 1 ·

Ը Տես Ել· իԹ· 4 , Ի· 12 ·
Ե Ղ· բ· 3 ·

Ժ Ղ· ա· 4 ·

‡ ՆԲ· Երբ-
ցընելու ը-
նծայ պիտի
երեցընէ ·

Է Ել· իԹ· 10 ·

Հ ՀԲ 1 ·

Ե Գ· Ժբ· Ը ·
Ել· ԼԲ· 9 , 11 ·
Ղ Ել· իե· 22 ·

Ե Ել· իե· 37 · Ի· 25 ·

Բ Ել· իե· 31 ·
* կամ՝ ձա-
խարակեայ
Է Ել· իե· 13 ·
Ը Ել· իե· 40 ·

Ե Գ· Ժ· 45 ·
Ժգ· 9 ·

Ի ՀԲ 11, 13 ·

Ե Գ· գ· 45 ·
Ժգ· 9 ·

Ե Գ· գ· 12 ·
45 ·

Ի Ել· Ժգ· 2 ·
12 , 13 , 15 ·
Գ· գ· 13 ·
Ղ·· բ· 23 ·

Ե Գ· գ· 9 ·

Ե Գ· ա· 53 ·
Ժգ· 46 · Ժբ·
· 5 · Բ Մ՝
իչ· 36 ·

ծը վրայ Հարուած չգայ՝ երբոր Իսրայէլէ որդիքը սրբարանին մօտենան։

20 Եւ Մովսէս ու Ահարոն և Իսրայէլէ որդւոցը բոլոր ժողովքը Վկայութեան վրայով Տէրոջը Մովսէսին բոլոր պատուիրածին պէս ըրին Վկայութեան . Իսրայէլէ որդիքը

21 անանկ ըրին անոնց . ՈՒ Վկայութեան ցիները մաքրուեցան , և իրենց հանդերձները լուացին , ե՛ւ Ահարոն ընծայ մատուց զանոնք Տէրոջը առջեւը . ու Ահարոն անոնց համար քաւութիւն ըրաւ որ զանոնք

22 մաքրէ ։ Եւ անկէ ետև Վկայութեան ցիները ժողովքի խորանին մէջ մտան Ահարոնին ու անոր որդւոցը առջեւը իրենց պաշտօնը ընելու համար . Վկայութեան վրայով Տէրոջը Մովսէսին պատուիրածին պէս , անանկ ըրին անոնց ։

23 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-

24 սելով , Վկայութեան կոնակը առ բլլայ . Քսանուհինգ տարեկանէն վեր եղողները ժողովքի խորանին պաշտօնը ընելու դունդին մէջ պի-

25 տի մտնեն . Եւ յիսուն տարեկան ըլլալէն եղբը պաշտօնին դունդէն պիտի դադարին , ու ալ ծառայե-

26 լու չեն . Սակայն ժողովքի խորանին մէջ Պահպանութիւնը պահելու պիտի օգնեն իրենց եղբայրներուն , և ծառայութիւն պիտի չընեն . ասանկ պիտի ընես Վկայութեան իրենց պահպանութիւնները համար ։

Գ Լ Ո Ւ Խ Թ

1 Երկրորդ տարին Նոյեմբեր զատիկը ընել կը պատուիրուի ։ 6 Անմաքուր եղողները ու դուրս տեղ գտնուղները երկրորդ ամսուն մէջ պիտի ընեն զատիկը ։ 15 Խորհրդանիշք ամպին ա-ռաջնորդութեամբը կը չուեին ու իջևան կ՚ընեին ։

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին Սինայի անապատին մէջ՝ անոնց Եգիպտոսէն երկրէն ելլելուն երկրորդ տարին առջի ամսուն մէջ՝

2 ըսելով , Իսրայէլի որդիքը ՚իր որոշուած ժամանակին Թող ընեն

3 զատիկը ։ Ա՛ս ամսուն չորեքտասաներորդ օր Իրիկուան դէմ պիտի ընէք զան՝ իր որոշուած ժամանակին . անոր բոլոր կանոններուն ու անոր բոլոր կարգադրութիւններուն համեմատ պիտի

4 ընէք զան ։ Եւ Մովսէս խօսեցաւ Իսրայէլի որդւոցը՝ որ զատիկը ը-

5 նեն ։ Եւ անոնք Դաւաջին ամսուն չորեքտասաներորդ օրը Իրիկուան դէմ զատիկը ըրին Սինայի անապատին մէջ . Տէրոջը Մովսէսին բոլոր պատուիրածին պէս՝ Իսրայէլի որդիքը անանկ ըրին ։

6 Եւ կային ոմանք՝ որ Մարդու մեռելէ պղծուած ըլլալով , ան օրը չկրցան զատիկը ընել . Եւ ան օրը Մովսէսին ու Ահարոնին առջեւը ե-

7 կան . Եւ ան մարդիկը ըսին անոր , Մենք մարդու մեռած մարմինէ պղծուած ենք . ինչո՞ւ համար Իսրայէլէ որդւոցը մէջ Տէրոջը պատարագը իր որոշուած ժամանակին

8 մատուցանելէն արգիլուինք ։ Եւ Մովսէս ըսաւ անոնց , Կեցէ՛ք՝ Նայիմ Տէրը ինչ կը պատուիրէ ձեր վրայով ։

9 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-

10 սելով , Խօսէ Իսրայէլի որդւոցը ու ըսէ , Թէ որ ձեզմէ կամ ձեր սերունդէն մէկը մեռած մարմինէ մը պղծուի , կամ հեռաւոր ճամբորդութեան մէջ ըլլայ , անիկայ ալ

11 զատիկը պիտի ընէ Տէրոջը . Երկրորդ ամսուն չորեքտասաներորդ օրը իրիկուան դէմ ընեն ան , Բաղարջով ու լեղի խոտերով

12 ուտեն ան . Ինչկէ մինչև առաւօտ բան մը չթողուն , ե՛ւ անկէ ոսկոր մը չկոտրեն . Հզատիկին բոլոր կանոններուն համեմատ

13 ընեն ան ։ Բայց Թէ որ մարդ եղող ու ճամբորդութեան մէջ չեղող մարդը զատիկը ընելը զանց ընէ , ան անձր Իր ժողովուրդին մէջէն պիտի կորսուի , ինչու որ Տէրոջը պատարագը իր որոշուած ժամանակին չմատուց . ան մարդը Ի՛ր մեղքը պիտի կրէ ։

14 Եւ Թէ որ օտարական մը ձեր մէջը պանդխտանայ , ու զատիկը ընելու ըլլայ Տէրոջը , զատկին կանոնին և անոր կարգադրութեանը համեմատ պիտի ընէ . Թէ օտարականին և Թէ երկրին բնակին համար Մէկ կանոն պիտի ունենաք ։

15 Եւ հան օրը որ խորանը կանգնուեցաւ , վկայութեան վրանին վրայովը ամպը պատեց խորանը . ու Երիկունէն մինչև առաւօտ խորանին վրայ կրակի երևոյթով կը

16 կենար ։ Միշտ ասանկ էր . ցօրինէ ամպը կը ծածկէր ան , և գիշերը

17 կրակին երևոյթը ։ Ու երբոր ամպը Հխորանէն կը վերնար , անկէ ետև Իսրայէլի որդիքը կը չուէին . և ուր որ ամպը կը կենար , հոն Իս-

18 րայէլի որդիքը իջևան կ՚ընէին ։ Տէրոջը հրամանովը Իսրայէլի որդիքը կը չուէին , և Տէրոջը հրամանովը իջևան կ՚ընէին . Տամպը խորանին վրայ որչափ ատեն որ կը կենար , անոնք իրենց վրաններուն մէջ

19 կը մնային ։ Եւ երբոր ամպը շատ օրեր խորանին վրայ մնար , Իսրայէլի որդիքը Տէրոջը պահպանութիւնը կը պահէին , ու չէին չուեր ։

Ե Գլ. ե. 2 ։ ԺԹ. 11, 16 ։ Ցես ԹՀ. ԺԲ. 28 ։

Ի Եզ. Ժբ. 15, 19, 26 ։ Գլ. իե. 2 ։

Ղ Ելք. 7 ։

Ղ Ելք. 11, 12 ։

Ղ Գլ. իե. 5 ։

* Եբր. մաքի ընեմ

Ղ Ելք. 15 ։

Ղ Ելք. 5, ԼԱ ։

Ի Ել. Ելք. 2, 15 ։

Ը Ել. Ժբ. 8 ։

Ի Ել. Ժբ. 10 ։

Ժ Ել. Ժբ. 46 ։ ԹՀ. Ժբ. 36 ։

Ի Ել. Ժբ. 43, ԼԱ ։

Ա Ես. Ժ. 14 ։ Ել. Ժբ. 15 ։

Ի Ժբ. 7 ։

Թ Գլ. ե. 31 ։

Ի Ել. Ժբ. 49 ։

Հ Ել. Ի. 34 ։ Նէեմ. Թ. 12, 19 ։ Սաղ. Ղբ. 14 ։

Ի Ել. Ժգ. 21 ։ Ի. 38 ։

Ղ Ել. Ի. 36 ։ Գլ. Ժ. 11, 33, 34 ։ Սաղ. Ժ. 1 ։

Ա Ես Ղոր. Ժ. 1 ։

Ի Գլ. Ա. 53 ։ Գ. 8 ։

Ա Ել. Ժբ. 1, ԼԱ ։ Ղէ. Իգ. 5 ։ Գլ. իբ. 16 ։ Բ Օր. Ժղ. 1, 2 ։

Ի Ել. Ժբ. 6 ։

Ի Ցես Ե. 10 ։

Ն · ք · ՂԲ · 1490

20 Նոյնպէս ալ երբոր ամպը խորանին վրայ քիչ օր կենար . Ցերդոջը հրամանին համեմատ իջևան կ՚ընէին , ու Ցերդոջը հրամանին համեմատ կը
21 չուէին : Նոյնպէս ալ երբոր ամպը իրիկունըէ մինչև առաւօտ մնար , առաւօտանց ամպին վեր ելած ատենը կը չուէին : Թէ ցորեկ ըլլար և թէ գիշեր՝ ամպին ելած ատենը կը
22 չուէին : Կամ երկու օր՝ կամ մէկ ամիս՝ և կամ մէկ տարի՝ որ ամպը խորանին վրայ կենալով մնար , Իսրայէլի որդիքը չիջևան կ՚ընէին ու չէին չուեր . բայց երբոր վերնար ,
23 կը չուէին : Ցերդոջը հրամանին համեմատ իջևան կ՚ընէին , և Ցերդոջը հրամանին համեմատ կը չուէին . Մովսէսին ձեռքովը պատուիրած Ցերդոջը հրամանին համեմատ՝ Ցերդոջը պահպանութիւնը կը պահէին :

ՅԵԼ · Խ · 36 · 37՝ ։

Ե ՀԳՐ 19 ։

ԳԼ · Ժ

1 Արծաթէ փողերուն գործածութիւնը : 11 Իսրայէլացիները Սինային դէպ՚ի Փառան կ՚երթան : 14 Անոնց չուելուն կարգը : 29 Մովսէս իր Ցոթոր աներոջ կ՚յորդորէ որ իրենց հետ երթայ : 33 Տապանակին չուելուն ու կեցած ատենը Մովսէսին տուած օրհնութիւնը :

— Եմ. ա. 13 ։
Բ Երեմ · գ · 5 : Ճովել · բ · 15 ։
Է ԵԼ · Ժը · 21 : ԳԼ · ա · 16 : Ֆ · 2 ։
Ը ԳԼ · բ · 3 ։
Ի ԳԼ · ը · 10 ։
Ղ ՀԳՐ 3 ։
Ե Ճովել · բ · 1 ։
Ը ԳԼ · լ · 6 : Ճես · ը · 4 : ա ՄՆ · ժե · 24՝ · ԲՄՆ · Ժը · 12 ։
* ԵԲԲ · ա · ՄՈՒՔ
Ի ԳԼ · լ · 6 : Ճես · ը · 5 : Բ ՄՆ · ժգ · 14 ։
Ի Դատ · ը · 18 : գ · 3 : ը · 9 : ժ · 8 , 12 : ա Թագ · ժ · 18 : Ա Ցագ · Ճգ · 42 ։
Ն ՄՆ · ը · 1 : Ցաղ · Ճգ · 4 ։
Լ ԳԼ · ԻԲ · 1 : Ղե · իգ · 24 : ա ՄՆ · ժե · 24 : բ ՄՆ · ե · 12 : Ե · 6 : ԻԲ · 26 : Եզր · գ · 10 : Նե · եմ · ժբ · 35 : Պտզ · Ճա · 8 ։

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով , Քեզի երկու հատ արծաթէ փող շինէ . կռածոյ պիտի շինես անոնք , որ ժողովքը կանչելու համար ու բանակներուն չուելու համար գործածես :
3 Եւ երբոր զանոնք ներքնեն , բոլոր ժողովքը քովդ պիտի ժողվուին ժողովքի խո-
4 րանին դուռը : Եւ թէ որ փողէն մէկը ներքնեն , իշխանները՝ Իսրայէլի հազարապետները քովդ
5 պիտի ժողվուին : Եւ երբոր ազդարարութեան համար ներքնէք , Արեւելքը իջևան ընող բանակները
6 պիտի չուեն : Ու երբոր երկրորդ անգամ ազդարարութեան ձայն ներքնէք , Հարաւային կողմը իջևան ընող բանակները պիտի չուեն . անոնց չուելուն համար ազդարարութեան ձայն պիտի ներքնեն :
7 Եւ երբ ժողովուրդը ժողվելու ըլլաք՝ ձայն պիտի ներքնէք , բայց ազդարարութիւն պիտի չընէք :
8 Եւ փողերը ներքնողները Ահարոնին որդիքը քահանաները պիտի ըլլան . և *ասիկայ ձեր ազգերուն մէջ յաւիտենական կանոն ըլլայ
9 ձեզի : Եւ Թէ որ պատերազմելու երթաք ձեր երկրին մէջ ձեզի հակառակ թշնամիին դէմ , փողերով ազդարարութիւն պիտի ընէք . ու Թշնամիին յիշուելու Ցերդոջը ձեր Աստուածին առջևը , և ձեր
10 թշնամիներէն ազատուելու : Եւ Ձեր ուրախութեան օրերուն ու ձեր տօներուն և ձեր ամսագլուխներուն մէջ՝ փողերը պիտի ներքնէք ձեր ողջակէզներուն վրայ ու ձեր խաղաղութեան զոհերուն վրայ , որ ձեզի Ե յիշատակի համար ըլլան ձեր Աստուածին առջևը . ես եմ Տէրը ձեր Աստուածը :

Ն · ք · ՂԲ · 1490

Ի ՀԳՐ 9 ։

11 Եւ եղաւ որ երկրորդ տարին երկրորդ ամսուն քսաներորդ օրը վկայութեան խորանին վրայէն
ԹԳԼ · Ժ · 17 ։
12 ամպը վեր ելաւ : Եւ Իսրայէլի որդիքը իրենց դնացքին համեմատ չուեցին Սինայի անապատէն . ու ամպը Փառանի անապատին մէջ
13 կեցաւ : Եւ առաջ Մովսէսին ձեռքովը պատուիրած Ցերդոջը հրա-
14 մանին պէս չուեցին : Եւ առաջ Ցուդայի որդւոցը բանակին դրօշակը չուեց իրենց դունդերուն կարգովը . ու անոր դունդին վրայ Ամինադաբի որդին Նաասոն
15 էր : Եւ Իսաքարի որդւոցը ցեղին դունդին վրայ Սովզարի որդին
16 Նաթանայէլ էր : Եւ Զաբու-
17 ղոնի որդւոցը ցեղին դունդին վրայ Քեղոնի որդին Եղիաբ էր : Եւ Խորանը վար իջեցուին . ու Խորանը վերցրնող Գերսոնի որդիքը
18 և Մերարիի որդիքը չուեցին : Եւ Ռուբենի բանակին դրօշակը չուեց իրենց դունդերուն կարգովը . ու անոր դունդին վրայ Սեդիւրի որ-
19 դին Եղիսուր էր : Եւ Շմաւոնի որդւոցը ցեղին դունդին վրայ Սուրիսադայի որդին Սաղամիէլ էր :
20 Եւ Գադի որդւոցը ցեղին դունդին վրայ Դագուէլի որդին Եղիասաֆ
21 էր : Եւ *սրբարանը վերցրնող Կահաթացիները չուեցին . ու Խորանը կը կանդնուէր մինչև անոնց
22 գալը : Եւ Եփրեմի որդւոցը բանակին դրօշակը չուեց իրենց դունդերուն կարգովը . ու անոր դունդին վրայ Ամիուդի որդին Եղի-
23 սամա էր : Եւ Մանասէի որդւոցը ցեղին դունդին վրայ Փադասուրի որդին Գամալիէլ էր :
24 Եւ Բենիամինի որդւոցը ցեղին դունդին վրայ Գեդէոնիի որդին Աբի-
25 դան էր : Եւ Դանի որդւոցը բանակին դրօշակը իրենց դունդերուն կարգովը բոլոր բանակներուն եռակէն չուեց . ու անոր դունդին վրայ Ամիսադայի որդին Աքիե-
26 զեր էր : Եւ Ասերի որդւոցը ցեղին դունդին վրայ Եքրանի որդին
27 Փագիէլ էր : Եւ Նեփթաղիմի որդւոցը ցեղին դունդին վրայ Ե-
28 նանի որդին Աքիրէ էր : Ձև էր Իսրայէլի որդւոցը չուելուն կարգը իրենց դունդերուն համեմատ՝ երբոր կը չուէին :

ՊԳԼ · բ · 25 · 31 · 6 Ծաւ · 9 ։

ԼԳԼ · բ · 34 ։

29 Եւ Մովսէս իր աներոջը՝ այսինն

Մադիանացի՝ Յոթրոյին որդւոյն Ոտրաբին ըսաւ , Մենք կը չունինք ան տեղը՝ որուն համար Տէրը ըսաւ որ Ձեզի պիտի տամ . մեզի հետ եկուր , ու Իսրայէլին բարիք պիտի ընենք քեզի . ինչու որ Տէրը խոստացաւ : 30 բիք խոստացաւ : Եւ անիկայ ը- սաւ անոր , Ձեմ երթար , այլ իմ երկիրս ու իմ ազգականներուս պի- 31 տի երթամ : Եւ ինքը ըսաւ , Շնորհք ըրէ՝ մեզ մի՛ թողուր . քանի անապատին մէջ մեր իջևան ընելու տեղերը գիտես , ու մեզի 32 *առաջնորդ կ՚ըլլաս : Եւ թէ որ մեզի հետ երթալու ըլլաս , ‡ինչ բարութիւն որ Տէրը մեզի ընէ , մենք ալ քեզի նոյն բարութիւնը կ՚ընենք :

33 Եւ անոնք ¤Տէրոջը լեռնէն իրեք օրուան ճամբայ չուեցին . ու Տէ- րոջըուխտին տապանակը †իրեք օրուան ճամբայով անոնց առջևէն կ՚երթար՝ անոնց հանգստանալու 34 տեղ գտնելու համար : Եւ երբ բանակէն կը չուէին , ‡Տէրոջը ամ- պը ցորեկը անոնց վրան էր :

35 Եւ տապանակին չուելուատենը Մովսէս կ՚ըսէր , *Ելի՛ր՝ ով Տէր , ու քու թշնամիներդ թող ցրուին , ու քեզ ատողները թող փախ- 36 չին : Եւ անոր կենալու ատենը ինքը կ՚ըսէր , Ով Տէր , Իսրայէլի հազարաց բիւրաւորներուն գար- ձիր :

ԳԼ . ԺԱ

1 Մովսէսին ադաւանքովը Տարերայի հրկիզու- թիւնը կը դադրի : 4 Ժողովուրդը միս ուտելու կը ցանկայ , ու մանանայէն կը զզուի : 10 Մովսէս իր վրան եղած բեռէն կը գանգա- ստի : 16 Աստուած անոր ծանրութիւնը եօթա- նասուն երէցներու կը բաժնէ : 31 Տէրը անոնց ցանկութեանը վրայ բարկանալով՝ կիբրոթ Հաթթաւայի մէջ լերամարդիները կու տայ ա- նոնց :

1 Եւ *ժողովուրդը չարաչար տրը- տունջ կ՚ընէր Տէրոջը †առջևը . ու Տէրը լսեց Է և իր բարկութիւնը բորբոքեցաւ , ու անոնց մէջ ‡Տէ- րոջը կրակը վառեցաւ , և բանա- կին ծայրերը եղանեցաւ : 2 Եւ ժողովուրդը աղաղակեց Մով- սէսին . ու Մովսէս *աղօթեց Տէ- 3 րոջը , և կրակը դադարեցաւ : Եւ ան տեղին անունը ‡Յարերա դրաւ , Տէրոջը կրակը անոնց մէջ այրելուն 4 համար : Եւ անոնց մէջի Խառնիճաղանձ բազմութիւնը շատ ցան- կացան . ու Իսրայէլի որդիքն ալ ‖դարձեալ լացին , և ըսին , Ո՞վ 5 մեզի ուտելու միս պիտի տայ . Է և- գիպտոսի մէջ մեր ձրի կերած ձու- կերը՝ վարունգները ու սեխերը և պրասները ու սոխերը և խատրոնները 6 միտքերնիս կու գան . Եւ հիմա

Է մեր անձը չորցաւ . մանանայէն զատ ուրիշ բան մը չկայ աչքերնուս 7 առջևը : Եւ Է մանանան գինձի սերմի պէս՝ ու անոր գոյնը ժ§ սու- 8 տակի գոյնի պէս էր : Ժողովուրդը կը պտրտէր ու կը ժողվէր ան , և աղացքի մէջ կ՚աղային , կամ ան- կանի մէջ կը ձեծէին . և պատրնե- րու մէջ կ՚եփէին , ու անկէ շօթեր կը շինէին . և էանոր համը եղաւ 9 գաթաներու համին պէս էր : Եւ գիշերը ներբոյ բանակին վրայ ցող կ՚իջնէր , մանանան ալ անոր վրայ կ՚իջնէր :

10 Ան ատենը Մովսէս լսեց որ ժո- ղովուրդը իրենց տոհմերուին ամէն մէկը իր վրանին դուռը կու լան . և Տէրոջը բարկութիւնը խիստ բոր- բոքեցաւ , ու Մովսէսին ալ դէշ 11 երևցաւ ասիքեր : Եւ Մովսէս ը- սաւ Տէրոջը , Ինչո՞ւ քու ծառադ չարչարեցիր , ու ինչո՞ւ քու առջևդ շնորհք չգտայ , որ ասիբոլոր ժողո- վուրդին բեռը իմ վրաս կը դնես : 12 Միթէ ե՞ս եմ յղացեր ասիբոլոր ժողովուրդը , կամ ե՞ս եմ ծներ ա- նոնք , որ ինծի կ՚ըսես , Կրծկիր մը կաթնկեր տղան գիրկդ առնելուն պէս հանոնք գիրկդ առ , մա- մինչև աերկիրը՝ որն որ անոնց հայրերուն փոխա- ‖երդում ըրիր : 13 Ուրկէ՞ միս պիտի ունենամ , որ ասիբոլոր ժողովուրդին տամ . քանզի իմ բոլորտիքս կու լան ու կ՚ըսեն , Միս տուր մեզի որ ուտենք : 14 ¶Ես միևնակ չեմ կրնար կրել ասիբո- լոր ժողովուրդը , ինչու որ ասի ինծի 15 չատ ծանր է : Եւ թէ որ ինծի ա- սանկ պիտի ընես , կ՚աղաչեմ՝ մէկէն ‡սպաններ իս , թէ որ շնորհք գտայ քու առջևդ , որ †իմ չարիքս չտես- 16 նեմ : Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Ինծի *Իսրայէլին երէցներէն եօթանասուն հոգի ժողվէ , որոնք որ գուն գի- տես թէ ժողովուրդին ծերերը ու ղեկավարներն են . և զանոնք ժո- ղովքի խորանը բեր , ու հոն քովդ 17 հետ կայնին . Եւ ես հոն *պիտի իջնեմ ու իսօսիմ քովդ հետ . և ի- քու վրադ եղած Հոգիէն պիտի առնեմ , ու անոնց վրայ պիտի դնեմ , որ ժողովուրդին բեռը վեր- ցընեն քեզի հետ , ու դուն մինակ 18 չվերցընես : Եւ ըսէ ժողովուրդին , Վաղուան համար սրբուեցէք , ու միս պիտի ուտեք . ինչու որ ¶Տէրոջը ականջներուն լացիք՝ Ը- սելով : Ո՞վ մեզի միս պիտի կերը- նէ , *քանզի եղիպտոսի մէջ աղեկ կ՚ապրեինք . ուստի Տէրը ձեզի միս պիտի տայ , ու դուք պիտի ու- 19 տէք : Դուք ոչ թէ մինակ մէկ օր պիտի ուտէք , և ոչ երկու օր՝ ոչ

Ն · Ք · Ղ · 1490

հինգ օր՝ ոչ տասը օր՝ ոչ ալ քը-
20 սան օր . Ելման մէկ ամիս մինչև
քեթերնեդ դուրս գալը պէտի սաստիկ ,
անանկ որ զզուիք . որովհետև ձեր
մէջտեղը եղող Տէրը արհամարհե-
ցիք , և անոր առջևը լացիք՝ ըսե-
լով , Ինչո՞ւ մենք եգիպտոսէն ե-
լանք ։
21 Եւ Մովսէս ըսաւ , Ես ժողո-
վուրդը՝ որոնց մէջ կը գտնուիմ ,
վեց հարիւր հազար հետևակ հոգի
են , ու դուն ըսիր , Ես անոնց միս
պիտի տամ՝ որ լման մէկ ամիս ու-
22 տեն . Անոնց բաւական ըլլալու
համար միթէ խոչոր ոչխարները ու
արջառները մորթուին . կամ ա-
նոնց բաւական ըլլալու համար ծո-
վուն բոլոր ձուկերը մէկտեղ հա-
23 ւաքուին ։ Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէ-
սին , Միթէ տկար է Տէրոջը ձեռ-
քը . հիմա կը տեսնես թէ՝ քեզի
ըսածիս պէս պիտի ըլլայ՝ թէ ոչ ։
24 Եւ Մովսէս ելաւ , ու Տէրոջը խօս-
քերը ժողովուրդին զգուցնց . և
ժողովուրդին ծերերէն է՝ եօթանա-
սունն հոգի ժողվեց , ու զանոնք
խորանին բոլորտիքը կացնեցուց ։
25 Եւ Տէրը ամպի մը մէջ իջաւ , ու
անոր հետ խօսեցաւ , և անոր վրայ
եղած հոգիէն առաւ , ու ան եօ-
թանասուն ծերերուն վրայ դրաւ .
և եղաւ որ հոգին անոնց վրայ
հանգչելուն՝ մարգարէութիւն ը-
րին , բայց անկէ ետև չըրին ։
26 Եւ երկու հոգի բանակին մէջ մնա-
ցին , մէկուն անունը Եղադ էր ու
միւսին անունը Մովսադ . և Հո-
գին հանգչեցաւ անոնց վրայ . ու
անոնք ան գրուածներէն էին , բայց
խորանը ելած չէին . և բանակին
մէջ մարգարէութիւն կ՚ընէին ։
27 Եւ պատանի մը վազեց ու պատմեց
Մովսէսին և ըսաւ , Եղադ ու
Մովսադ մարգարէութիւն կ՚ընեն
28 բանակին մէջ ։ Եւ Նաւէի որդին
Յեսու՝ Մովսէսին ընտրեալ ծա-
ռան պատասխան տուաւ ու ը-
սաւ , Տէր իմ Մովսէս՝ էարգիլէ
29 զանոնք ։ Եւ Մովսէս ըսաւ անոր ,
Խնդի՞ համար կը նախանձիս ։ Ե-
րանի թէ Տէրոջը բոլոր ժողո-
վուրդը մարգարէներ ըլլային , և
Տէրը իր Հոգին անոնց վրայ դնէր ։
30 Եւ Մովսէս բանակը քաշուեցաւ ,
ինքը ու Իսրայէլի ծերերը ։
31 Եւ Տէրոջմէն հով մը ելաւ , ու
ծովուն կողմէն լորամարգիներ բե-
րաւ , ու բանակին վրայ մէկ օրուան
ճամբայ մէկ կողմէն՝ և մէկ օրուան
ճամբայ միւս կողմէն՝ բանակին
բոլորտիքը տարածեց , երկրի երե-
սին վրայէն երկու կանգնուն չափ
32 բարձր ։ Եւ ժողովուրդը ան բոլոր

օրը ու բոլոր գիշերը և հետևեալ
բոլոր օրը ելլելով՝ լորամարգիները
ժողվեցին . քիչ ժողվողը տասը քոռ
ժողվեց . և իրենց համար բանակին
բոլորտիքը չորեքսան փռեցին գե-
33 նէ ։ Եւ երբոր դեռ Է միսը իրենց
ակռաներուն վրան էր , տակաւին
չծամռաած՝ Տէրոջը բարկութիւնը
ժողովուրդին վրայ բորբոքեցաւ .
ու Տէրը խիստ մեծ հարուածով
34 զարկաւ ժողովուրդը ։ Եւ ան տե-
ղին անունը †Կիբրոթ հաթթա-
ւա՝՝ դրուեցաւ , ինչու որ հոն թա-
ղեցին ցանկացող ժողովուրդը ։
35 Եւ Կիբրոթ հաթթաւայէն Հա-
ռոթ չուեց ժողովուրդը , ու Հա-
ռոթի մէջ ‡ մնացին ։

Ն · Ք · Ղ · 1490

Ի Սաղ · Հբ · 30 · 31 ։

† Ցա՛ցանկու-
թեան գե-
րեզմանները։
Ղ Օր · Ի · 22 ։
Ի ԳԼ · Լգ · 17 ։
‡ Եբէր · Հին ։

Գ Լ · Ժ Բ

1 Աստուած կը յանդիմանէ Մարիամին ու Ա-
հարոնին յանդգնութիւնը ։ 10 Մովսէսին
աղաչանքովը Մարիամին բորոտութիւնը կը
բժշկուի ։ 14 Աստուած կը հրամայէ որ Մա-
րիամ բանակէն դուրս՝ գոց պահուի ։

1 Իր Մարիամ ու Ահարոն Մովսէ-
սին դէմ խօսեցան՝ անոր առած
Եթէովպացի կնկանը համար , քան-
զի ՝՝ անիկայ Եթէովպացի կնիկ ա-
2 ւեր էր , ու ըսին , Միթէ Տէրը մի-
այն Մովսէսո՞վ չէ՛ր խօսեցաւ .
Բ չէ՞ որ մեր ձեռքովն ալ խօսեցաւ .
3 և Տէրը †լսեց ։ Եւ Մովսէս շատ
հեզ մարդ մըն էր՝ երկրի վրայ ե-
4 դած բոլոր մարդոցմէ աւելի ։ Ե՛ւ
իսկոյն Տէրը ըսաւ Մովսէսին և Ա-
հարոնին ու Մարիամին , Դուք ի-
րեքդ ալ ժողովքի խորանը ելէք .
5 և իրեքնին ալ ելան ։ Եւ Տէ-
րը ամպին սիւնովը իջաւ , ու խո-
րանին դուռը կայնեցաւ . և Ա-
հարոնը ու Մարիամը կանչեց ,
ու անոնք երկուքն ալ ելան ։
6 Եւ ըսաւ անոնց , Հիմա իմ խօսքս
մտիկ ըրէք . Թէ որ ձեզմէ մէկը
մարգարէ ըլլայ , ես Տէրս ինք-
զինքս նոտեսիլքի մէջ կը ճանչցը-
նեմ անոր , կամ երազի մէջ կը
7 խօսիմ անոր հետ ։ Բայց իմ ծառաս
Մովսէս անանկ չէ , որ իմ Բ ըլոր
8 տանս մէջ ծհաւատարիմ է . Անոր
հետ բերան՝ ի բերան կ՚յայտնա-
պես կը խօսիմ , և ոչ թէ առա-
կով . ու Բ անիկայ Տէրոջը կեր-
պարանքը կը տեսնէ . ուստի ՝ իմ
ծառայիս Մովսէսին դէմ խօսելու
9 ինչո՞ւ չվախցաք ։ Եւ Տէրոջը բար-
կութիւնը անոնց վրայ բորբոքե-
10 ցաւ . ու Ի՝ներ գնաց ։ Եւ ամպը
վերացաւ խորանէն , ու ՃՀա-
Մարիամ՝ ձիւնի պէս Ճբորոտ ե-
ղաւ . և Ահարոն Մարիամին նայե-
ցաւ , և ահա անիկայ բորոտ էր ։
11 Եւ Ահարոն ըսաւ Մովսէսին , Ո՜վ
տէր իմ՝ , կ՚աղաչեմ , չվրանիս մեղք

Ի Սաղ · Հբ · 30 , 31 ։

† Ցա՛ցանկու-
թեան գե-
րեզմանները։
Ղ Օր · Ի · 22 ։
Ի ԳԼ · Լգ · 17 ։
‡ Եբէր · Հին ։

— ԵԼ · Բ · 21 ։
Բ Եւ · Ժբ · 20 ։
Մէք · Զ · 4 ։
Է Ծե · Ի · 33 ։ Գ · Ժա · 1 ։ Դ Թագ · Ժ · 4 ։ Եա · Լ · 4 ։ Ե զեկ · Լ · 13 ։ 13 ։
Ը Սաղ · Ղբ · 9 ։
Ի ԳԼ · Ժա · 25 ։ ԺԼ · 19 ։
Ղ Ծե · Ժ · 1 ։ խզ · 2 ։ Ճոբ · Լ · 15 ։ Եզեկ · ա · 1 ։ Դան · բ · 2 ։ Ե · 8 ։ 16 , 17 ։ Ղա · ա · 11 ։ 22 ։ Գոր · Ժ · 11 , 17 ։ իբ · 17 , 18 ։
Ի Ծե · լ · 10 , 11 ։ Թագ · գ · 5 ։ Պար , ա · 20 ։
Ը Սաղ · ճՆ · 26 ։
Ի ա Տիմ · գ · 15 ։
Ժ Երբ · գ · 2 , 5 ։
Է Նե · Լգ · 11 ։ Բ Օր · Լգ · 10 ։
Ն ա Կոր · Ժգ · 12 ։
Ի Նե · Լգ · 19 ։
Ծբ Պետ · բ · 10 ։ Ճուտ · 8 ։
Ն բ Օր · Իե · 9 ։
Հգ Թագ · ե · 27 ։ Ժե · 5 ։ Բ Մն · Իվ · 19 , 20 ։
Ց բ Թագ · Ժբ · 19 ։ Իգ · 10 ։ Ա-
ռակ · Լ · 32 ։

Ն·Ք·ԳՔ· 1490

մի՛ դներ . քանզի յիմարութիւն
12 ըրինք , ու մեղք գործեցինք . Թող
չնմանի Ա ան մեռած տղուն՝ որ իր
մօրը արգանդէն ելած ատենը անոր
մարմնոյն կէսը սպառուած է ։
13 Եւ Մովսէս աղաղակեց Տէրոջը՝
ըսելով , Կը խնդրեմ՝ բժշկէ անիկայ ։
14 Աստուած , բժշկէ՛ անիկայ ։ Եւ
Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Թէ որ
անոր Հայրը միայն անոր երեսը
թքնելու ըլլար , եօթը օր պիտի
չամչնար . Թող անիկայ եօթը օր
բանակէն դուրս դոցուած պահուի ,
15 ու անկէ ետև ընդունուի ։ Եւ
Մարիամ բանակէն դուրս եօթը
օր դոցուած մնաց . ու ժողովուրդը
չյուզեց մինչև Մարիամին ընդու-
նուիլը ։

ՎԳՈՐ· ԻԲ· 8 ։ ԲՕր· ա· 22 ։

ԳԼ· ՃԱ· 35 ։ ԼԲ· 18 ։

ԳԼ· ՃԳ

5 Երկիրը լրտեսելու խրկուած մարդոց անուն-
ները ։ 18 Անոնց տրուած պատուէրները ։ 22
անոնց գործերը ։ 27 ու անոնց բերած լուրը ։

1 Ա ետքը ժողովուրդը Ասերով-
թէն չուեցին , ու Փառանի ա-
2 նապատը իջևան ըրին ։ Եւ Տէրը
խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով ,
3 Մարդիկ խրկէ որ լրտեսեն Քա-
նանաց երկիրը , որն որ Իսրայէլ
որդւոցը պիտի տամ . անոնց ա-
մէն մէկը իշխան ըլլալով՝ մէյմէկ
մարդ իր հայրերուն ցեղին կողմէն
4 խրկէք ։ Եւ Մովսէս Տէրոջը
հրամանին համեմատ խրկեց զա-
նոնք Փառանի անապատէն . բո-
լոր ան մարդիկը Իսրայէլ որդւոցը
5 դլխաւորներն էին , Որոնց անուն-
ները ասոնք են . Ռուբենի ցեղէն՝
6 Զաքուրի որդին Սամուա , Շը-
մաւոնի ցեղէն՝ Քուռի որդին Սա-
7 փատ , Ղեւտացւոյ ցեղէն՝ Եփո-
8 նէի որդին Քաղէբ , Իսաքարի
ցեղէն՝ Յովսեփի որդին Իգաղ ,
9 Եփրեմի ցեղէն՝ Նաւէի որդին
10 Ոսէա , Բենիամինի ցեղէն՝ Ռա-
11 փուի որդին Փաղտի , Զաբու-
ղոնի ցեղէն՝ Սոդիի որդին Գեդ-
12 դիէլ , Յովսեփի ցեղէն՝ Ասնիէն
Մանասէի ցեղէն՝ Սուսիի որդին
13 Գադդի , Դանի ցեղէն՝ Գամալիէլ
14 որդին Ամիէլ , Ասերի ցեղէն՝ Մի-
15 քայէլ որդին Սաթուր , Նեփ-
թաղիմի ցեղէն՝ Վափսիի որդին
16 Նաբի , Գադի ցեղէն՝ Մաքքիի
որդին Գուէլ ։
17 Ասոնք են ան մարդոցը անուննե-
րը՝ որ Մովսէս խրկեց երկիրը լրտե-
սելու ։ Եւ Մովսէս Նաւէի որդւոյն
* Ոսեսէին անունը † Յեսու դրաւ ։
18 Եւ Մովսէս խրկեց զանոնք Քանա-
նու երկիրը լրտեսելու , ու ըսաւ ա-
նոնց , Ա ս Հարաւային կողմէն
դէպ՝ի վեր երթալով՝ ըլեռը և-
19 լէք · Եւ ան երկրին ինչպէս ըլլալը՝
ու հոն բնակող ժողովուրդին զօ-
րաւոր կամ տկար , քիչ՝որ կամ
20 շատ՝որ ըլլալը տեսէք . Եւ ան
երկիրը ուր որ անոնք կը բնակին՝
ինչպէս է , աղէ՞կ է Թէ գէշ ·
և ինչպէս են ան քաղաքները՝
ուր որ անոնք կը բնակին , վրան-
ներէ՞ բաղկացած են Թէ պարսպ-
21 պաւոր են . Եւ երկիրը ինչպէս է ,
Ի պարարտ է Թէ անբեր , մէջը ծա-
ռեր կան Թէ ոչ ։ Եւ ձիր եղէք ,
ու ան երկրին պտուղէն առէք ։
Եւ ան օրերը խաղողին հաս եւած
22 օրերն էին ։ Եւ ելան ու ան եր-
կիրը լրտեսեցին է Սին անապատէն
մինչև դէպ՝ի Եմաթ երթալու
23 Ռոբ ։ Եւ հարաւային կողմէն
ելան ու դէպ՝ի Քեբրոն եկան .
ու հոն կը բնակէին Ենակի որդի-
քը Ահիման , Սեսի և Թոլմի .
ու Քեբրոն Եգիպտոսի Ցոյա-
նիս քաղաքէն եօթը տարի առաջ
24 շինուած էր ։ Եւ մինչև Ես-
քողի ձորը եկան , ու անկէ խաղողի
ողկոյզ մը կտրեցին ուռովը մէկ-
տեղ , և երկու հոգի լծակով վեր-
ցուցին անիկայ . և նռնատերէն ու
25 թուզերէն ալ վերցին ։ Իսրայէլի
որդւոցը անկէ կտրած ողկուզին հա-
մար՝ ան տեղին անունը Եսքողի
26 ձոր դրուեցաւ ։ Եւ քառասուն օրէն
ետքը ան երկիրը լրտեսելէն դար-
27 ձան · Եւ գալով Հասան Մովսէսին
ու Ահարոնին և Իսրայէլ որդւոցը
բոլոր ժողովրդին՝ Փառանի անա-
պատը կադէս . և անոնց ու բո-
լոր ժողովրդին լուր բերին . և երկրին
28 պտուղը ցուցուցին անոնց ։ Եւ
պատմեցին անոր ու ըսին , Մեզ
խրկած երկիրդ գացինք . իրաւցընէ
կաթ ու մեղր կը բղխէ ան , ա ս
29 անոր պտուղը աս է ։ Բայց ան
երկրին մէջ բնակող ժողովուրդը
զօրաւոր է , և քաղաքները պարսպ-
պաւոր ՝ խիստ մեծ են . նաև հոն
30 Ենակին որդիքը տեսանք ։ Ա-
մաղեկացիք ան երկրին հարաւային
կողմը կը բնակին . ու Քետացիք և
Եբուսացիք ու Ամորհացիք լեռ-
ները կը բնակին , և Քանանացիք
ծովուն քովը ու Յորդանանին
31 եզերքը կը բնակին ։ Եւ Քաղէբ
ժողովուրդը Մովսէսին ՝ Ըլլանք
ցուց , ու ըսաւ , Անդ՝ ելլենք , ու
ժառանգենք ան . քանզի մենք ան-
շուշտ կարող ենք անոր տիրելու ։
32 Բայց անոր հետ ելլող մարդիկը
ըսին , Մենք ան ժողովուրդին վրայ
ելլելու կարող չենք , ինչու որ ա-
33 նոնք մեզմէ զօրաւոր են ։ Եւ Երեն
լրտեսած երկրին համար դէշ լուր
բերին Իսրայէլ որդւոցը՝ ըսելով ,

Ն·Ք·ԳՔ· 1490

ՎԳՈՐ· ԻԲ· 6 ։ Է ։ 23 ։

Է ԳԼ· ԼԴ· 3 ։ ՃԵՒ· ԺԵ· 1 ։

Ա ՃԵՒ· ԺԲ· 28 ։

Ի ՀՈՒ 34 ։

Ի ՃԵՒ · ԺԱ· 21, 22 ։ ԺԵ· 13 , 14 ։ Դ ԱՒ· Ա· 10 ։

Լ ՃԵՒ · ԻԱ· 11 ։

Հ ՍԱՂ· ՀԸ· 12 ։ Ե Ս· ՀԲ · 11 ։ Լ· 4 ։

Յ Բ Օր · ա · 24 , 25 ։ ԳԼ· ԼԲ· 9 ։

‡ Յ՝ողկուզի ։

ՂՀԲՐ 4 ։

Ճ ԳԼ· Ի· 1 , 16 ։ ԼԲ· 8 ։ ԼԴ ։ 36 ։ Բ Օր· ա· 19 ։ ՃԵՒ· ԺԲ· 6 ։

Ե ԵՀ· Գ· 8 ։ ՀՈՒ· ԺԱ· 6 ։ ԺԲ· 6 , 7 ։ 13 ։ 14 ։ Դ ԱՒ· Ա· 12 ։

ՂՀԲՐ 34 ։

Ա ԵՀ· ԺԲ· 8 ։ ԳԼ· ԺԴ· 43 ։ Դ ԱՒ· Ղ Լ· 8 ։ Ա ԹԱԳ· ԺԴ · 48 ։ ԺԵ· 8 , ԸՃ ։

Ղ ՃՁՒ· ԺԴ· 6 , 24 ։ ՃԵՒ· ԺԳ· 7 ։

Ա ԳԼ· ԼԲ· 9 ։ Բ Օր · ա · 28 ։ ՃԵՒ · ԺԳ· 8 ։

Ը ԳԼ· ԺԳ· 86 , 87 ։

*Յ՝ Քրկէն ։ †Յ՝ Տէր փրկու-
թիւն ։

Ի ՀՈՒ 23 ։

Է Ե Ն· ԺԳ· 10 ։ Դ ԱՒ· Ա· 9 ։ 19 ։

Ն. Ք. ՂՀ. 1490

Ան երկիրը՝ որուն մէջտեղէն անցանք զանիկայ լրտեսելու համար, իր բնակիչները ուժով երկիր մըն է. և ՚անոր մէջի բոլոր ժողովուրդը որ մենք տեսանք, յաղթահասակ մարդիկ են։ 34 Եւ հոն տեսանք հսկաները, (Ենակին որդիքը որ հսկաներէն էն. անոնք որ մենք մեր աչքին է մարախի պէս երևցանք, և անոնք ալ ՚անոնց աչքին երևցանք։

ԳԼ. ՃԴ

1 Ժողովուրդը աս լուրին վրայ սրտմտնչ կ'ըլնէ։ 6 Յեսու ու Քաղէբ զանոնք լռեցնելու կը ջանան։ 11 Աստուած անոնց սպառնալիք կ'ընէ. 13 բայց Մովսէսին աղաչանքը ընդունելով կը ներէ։ 26 Ցրտուխշ ընող ժողովուրդը խոստացուած երկիրը մտնելէն կը զրկուին։ 36 Գէշ լուր բերող լրտեսները հարուածով կը մեռնին։ 40 Աստուծոյ հրամանին դէմ երկրին վրայ յարձակող ժողովուրդը կը յաղթուի։

1 Այս բոլոր ժողովքը ձայնը վերըբարձրացուցին ու աղաղակեց. և ՚ժողովուրդը
2 դի լացաւ ան գիշերը։ 2 Եւ Իսրայէլի բոլոր որդիքը տրտնջեցին Մովսէսին ու Ահարոնին դէմ. ու բոլոր ժողովքը բաւ անոնց՝ Երանի թէ եգիպտոսի երկրին մէջ մեռած ըլլայինք. 3 երանի թէ աս անապատս մէջ մեռած ըլլայինք։ Եւ ինչո՞ւ համար Տէրը մեզ աս երկիրը բերաւ, որ սրով իյնանք, և մեր կիները ու մեր որդիքը յափշտակուին. աղէկ չը՞ըլար մեզի որ եգիպտոս
4 դառնանք։ Եւ իրարու ըսին, ՚Մէկ մէկ զօրագլուխ մը ընտրենք,
5 ու ՚եգիպտոս դառնանք։ Եւ Մովսէս ու Ահարոն իրենց երեսին վրայ ինկան Իսրայէլի որդւոցը բոլոր ժողովուած ժողովքին առջևը։
6 Եւ երկիրը լրտեսողներէն Կաւէի որդին Յեսու ու Յեփոնէի որդին Քաղէբ իրենց հանդերձները պատռեցին։
7 Ու ըսին. Եւ Իսրայէլի որդւոցը բոլոր ժողովքին խօսեցան՝ ըսելով, (Ան երկիրը՝ որուն մէջտեղէն անցանք զանիկայ լրտեսելու համար,
8 խիստ բարի երկիր մըն է։ Թէ որ Տէրը Եհովան մեզի հաճի, մեզ ան երկիրը պիտի տանի, և զանիկայ մեզի պիտի տայ, ‘ որ կաթ ու մեղր բղխող
9 երկիր մըն է։ Միայն թէ Տէրոջը դէմ ապստամբ մի՛ ըլլաք. Եւ ան երկրին ժողովուրդէն մի՛ վախնաք՝ քանզի Եանոնք մեր կերակուրն են. անոնց ՚պաշտպանութիւնը գացած է իրենց վրայէն, Եւ ու Տէրը մեզի
10 հետ է. անոնցմէ մի՛ վախնաք։ Եւ բոլոր ժողովքը ըսին թէ քարերով քարկոծեն զանոնք. բայց Տ՚էրոջը փառքը ժողովքի խորանին մէջ բո-
11 լոր Իսրայէլի որդւոցը երևցաւ։ Եւ

Ն. Ք. ՂՀ. 1490

Տէրը ըսաւ Մովսէսին, Ա՛ժողովուրդը մինչև ե՞րբ Ինձի պիտի արհամարհէ, և իրենց մէջը բոլոր
12 բոլոր հրաշքներովս ալ մինչև ե՞րբ պիտի չհաւատան Ինծի։ Ես անոնք ժանտախտով պիտի զարնեմ, ու կորընչրնեմ անոնք. և Քեզ անոնցմէ մեծ ու զօրաւոր ազգ մը
13 պիտի ընեմ։ Եւ Մովսէս ըսաւ Տէրոջը, Ան առնետը եգիպտացիք պիտի լսեն. քանզի դուն քու կարողութեամդ աս ժողովուրդը անոնց
14 մէջէն հանեցիր. Եւ անոնք պիտի պատմեն աս երկրին բնակիչներուն. Ականջ անոնք լսած են որ դուն՝ ով Տէր, աս ժողովուրդին մէջտեղն Ես, որ դուն՝ ով Տէր, դէմ առ դէմ կը տեսնուիս, և որ Քու ամպդ անոնց վրայ կը կայնի, և որ ցորեկը ամպի սիւնով՝ ու գիշերը կրակի սիւնով
15 կը քալես անոնց առջևէն։ Հիմա թէ որ աս ժողովուրդը մէկ մարդու մը պէս մեռցնելու ըլլաս, քու համբաւդ լսող աղգերը պիտի խօ-
16 սին՝ ըսելով, Տէրը աս ժողովուրդը՝ Ւ անոնց երդումով խոստացած երկիրը տանելու կարող չըլլալուն համար, անապատին մէջ մեռցուց
17 զանոնք։ Եւ հիմա թող իմ Տէրոջս կարողութիւնը մե՛ծ ըլլայ,
18 ինչպես որ խօսեցար՝ ըսելով Տէրը ՚երկայնամիտ է, և առատ ողորմութիւնով, անօրէնութիւնը ու յանցանքը ներող. բայց չանշա՛ծօրէ ամենևին անպատ չձողուր, Հայրերուն անօրէնութիւնը որդիներուն վրայ՝ մինչև երրորդ ու չորրորդ
19 ազգր Հատուցանելով. Կ՚աղաչեմ՝ Քու մեծ ողորմութեանդ համեմատ ներէ աս ժողովուրդին անօրէնութիւնը, ՚ինչպես որ Նե-
20 րեցիր աս ժողովուրդին Եգիպտո-
ս մէն մինչև հոս։ Եւ Տէրը ըսաւ,
21 ՚Քու խօսքիդ պէս ներեցի. Բայց կենդանի եմ ես, որ Ե՛ր բոլոր երկիրը Տէրոջը փառքովը պիտի լեցուի.
22 ՚Քանզի բոլոր ան մարդիկը որ Եգիպտոսի մէջ ու անապատին մէջ իմ փառքս ու իմ ըրած հրաշքներս տեսան, և մինչև հիմա իս Ե՛տասը անգամ փորձեցին, ու իմ ԼՀՕՔԱՍ
23 մինչ չըրին, ՚Պիտի չտեսնեն ան երկիրը՝ որն որ իրենց հայրերուն փո՛ս երդում ըրի. իս արհամարհողներուն մէկն ալ պիտի չտեսնէ
24 ան. Բայց որովհետև իմ ծառաս ՚Քաղէբ ուրիշ միտք ունեցաւ, ու Ետնէի բոլոր սրտով Ինծի հետևեցաւ, ես ալ անիկայ իր գացած երկիրը պիտի տանիմ, և անոր սերունդը
25 պիտի ժառանգէ ան։ Եւ Ամաղեկացիք ու Քանանացիք ձորերու մէջ կը նստին. վաղը դարձէք, և

Ն. Ք. ՂՀ. 1490

Յ Հմր 23 : Բ Օր . Թ . 1, 8 ; 22 : Սաղ . Տ : Ծէր . գ . Տ , 16 :
Ղ Օր . ա . 32 : Թ . 28 : Սաղ . Կ . 23 . 32 . 42 :
Ես . գ . 24 : Ցօհ . ժ . 37 : Եբր . գ . 18 :
Ճ Եզ . Լ . 10 :
Ժ Եզ . Լ . 12 : Սաղ . ՃԺ . 28 : Բ Օր . Թ . 26 , 27 , 28 : Լ . 27 : Եզեկ . ի . 9 : 14 :
Ի Եզ . ժե . 14 : Ցես . բ . 9 : 10 : ե . 1 :
Ն Եզ . ժգ . 21 : Ի . 38 : Գէ . ժ . 34 : Ղեմ . Թ . 12 : Սաղ . Կր . 14 : ՃՆ . 39 :
Ղ Բ Օր . Թ . 28 : Ցես . է . 9 :
Ա Եզ . Լդ . 6 ; 7 : Սաղ . ՃԺ . 8 : Ամթ . 8 : Ցօվ . գ . 2 :
Ղ Եզ . ի . 6 : Լդ . 7 :
Պէ . Լդ . 9 : Ը Սաղ . ՃԺ . 45 :
Ա Սաղ . Կր . 88 :
Ա Սաղ . ՃԺ . 28 : Ցօհ . ե . 16 : Ա Ցօ . ե . 14 , 15 , 16 : Ի Սաղ . Կր . 19 :
Բ Օր . ա . 35 : Սաղ . ղե . 11 : ՃԺ . 26 : Եբր . գ . 17 , 18 :
Բ Ցօ . լ . 7 :
Ց Գէ . Լ . 11 : Եզեկ . ի . 15 :
Ա Բ Օր . ա . 36 : Ցես . Ժգ . 6 , 8 ; 9 , 14 :
Ի Գէ . Լ . 12 :
Ի Բ Օր . ա . 40 :

դէպ ի անապատը կարմիր ծովուն ճամբան չուեցէք ։
26 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու
27 Ահարոնին՝ ըսելով , Մինչև ե՞րբ
աս չար ժողովքին ինծի դէմ տրընջելուն համբերեմ . ես լսեցի իսրայէլի որդւոցը տրտունջը՝ որ ինծի
28 դէմ կը տրտնջեն ։ Ըսէ անոնց , Ես կենդանի եմ՝ կ՚ըսէ Տէրը , որ ինչպէս դուք իմ ականջներուս խօսեցաք , անանկ ալ պիտի ընեմ
29 ձեզի . Ձեր դիւերը աս անապատս պիտի իյնան . և ձեր բոլոր հաշուին համեմատ՝ ձեզմէ ամէն համրուածները քսան տարեկանէն վեր եղողները՝ դուք ոչխէդ որ ին-
30 ծի դէմ տրտնջեցիք , Անշուշտ պիտի չմտնէք ան երկիրը՝ որուն մէջ ձեզ բնակեցնելու ձ՚երդում ըրի՚ , բաց ի Յեփոնէի որդին Քաղեբէն ու Նաւէի որդին Յեսուէն ։
31 Ձեզի ձեր որդիքը՝ որոնց համար դուք ըսիք թէ պիտի յափշտակուին , անոնք պիտի տանիմ , և ձեր չհաւնած երկիրը անոնք պի-
32 տի ճանչնեն ։ Բայց ըձեր դիւերը աս անապատին մէջ պիտի իյնան ։
33 Եւ ձեր որդիքը անապատին մէջ քառասուն տարի ծպիտի ֆմդորին , ու ձեր ղպոռնկութիւնները կրեն , մինչև որ ձեր դիւերը անապատին
34 մէջ սպառին ։ Ինչպէս որ երկիրը հետաքննելու օրուան մէջ լրտեսեցիք , անանկ ալ ան օրերուն թիւովն համեմատ՝ ամէն մէկ օրուան տեղը մէկ տարի ռէդիւլ՝ քառասուն տարի պիտի կրէք ձեր անօրէնութիւնները , ու իմ չեղբ հեռանալս
35 ճանչնաք ։ Ծես Տէրս ըսի , Ինծի դէմ ժողվուած բոլոր նոյն չար ժողովքին անշուշտ պիտի ընեմ աս բանը . անոնք աս անապատին մէջ պիտի սպառին , ու հոն մեռնին ։
36 Եւ ան մարդիկը՝ որ Մովսէս խրկեց ան երկիրը լրտեսելու , որոնք դարձան ու երկրին վրայով գէղ լուր հանելով՝ բոլոր ժողովքը ա-նոր դէմ տրտնջելու գրգռեցին ,
37 Ան մարդիկը որ ան երկրին վրայով գէղ լուր հանեցին՝ ն հարուածով
38 մեռան Տէրոջը առջևը ։ Բայց Նաւէի որդին Եհոս և Յեփոնէի որդին Քաղեբ ոբ երկիրը լրտեսելու գացող մարդոցմէն
39 էին , ողջ մնացին ։ Եւ Մովսէս աս խօսքերը իսրայէլի բոլոր որդւոցը ըզսցեց , ու ժողովուրդը մեծ սուգ ըրաւ ։ Եւ առտուանց կանուխ լեռանը գլուխը ելան՝ ըսելով , Ահա մենք պապրսպ ենք , և Տէրոջը ըսած տեղը պիտի ելլենք . ինչու որ մեղք գործեցինք ։
41 Եւ Մովսէս ըսաւ , Ինչու՞ հիմա յՏէրոջը հրամանէն դուրս կ՚ելլէք .
42 աս բանը պիտի չյաջողի ։ Մի՛ ելլէք , (քանզի Տէրը ձեր մէջը չէ ,) չըլլայ որ ձեր թշնամիներուն առջևը
43 կարուիք . Ինչու որ Ամաղեկացիք ու Քանանացիք հոն առջևնիդ են , և սրով պիտի իյնաք . Նդուրս Տէրոջմէն ետ դառնալնուդ համար
44 Տէրը ձեզի հետ պիտի չըլլայ ։ Բայց անոնք յամառութիւն ընելով՝ լեռանը գլուխը ելան . սակայն Տէրոջը ուխտին տապանակը ու Մովսէս բանակին մէջէն չշարժուեցան ։
45 Ն Ան ատենը ան լեռանը վրայ բնակող Ամաղեկացիք ու Քանանացիք իջան և զարկին անոնք , ու հալածեցին մինչև Հ Հորմա ։

ԳԼ ԺԵ

1 Հացի ընծային ու թափելու նուէրին կանոնը ։ 13 , 29 Օտարականն ալ նոյն կանոնով պիտի ընծայէր ։ 17 Անջի խմորէն բարձրացընելու ընծայ մատուցանելուն կանոնը ։ 22 Անգիտութեամբ գործուած մեղքին պատարագը ։ 30 Հպարտութեան պատիժը ։ 32 Շաբաթը պղծող մարդու մը քարկոծուիլը ։ 37 Ծոպերուն օրէնքը ։

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
2 սելով , Խօսէ Իսրայէլի որդւոցը ու ըսէ անոնց , Երբոր մտնէք ձեր բնակութեան երկիրը՝ որն
3 որ ձեզի պիտի տամ , Եւ Տէրոջը բանոյղ հոտ նուիրելու համար՝ ջարջառներէն կամ հօտերէն պատարագ պիտի մատուցանէք Տէրոջը , ողջակէզ կամ զոհ ուխտ կատարելու զոհ՝ թէ կամաւոր ընծայի համար , և թէ ձեր տօ-
4 ներուն մէջ , Ան ատենը ըհր զոհը Տէրոջը մատուցանողը հացի ընծայի համար ըհինի մը չորրորդ մասը եղով շաղուած մէկ տասանորդ բարակ ալիւր պիտի
5 մատուցանէ ։ Եւ ողջակէզին կամ զոհին հետ մէկ գառի համար՝ ֆհինի մը չորրորդ մասը գինի թա-
6 փելու նուէր պիտի ընես . ծկամ խոյի մը համար՝ հինիի մը երրորդ մասը եղով շաղուած երկու տասանորդ բարակ ալիւր հացի ընծայ
7 պիտի ընես . Եւ թափելու նուէրի համար հինիի մը երրորդ մասը գինի՝ անոյշ հոտի համար Տէրոջը
8 պիտի մատուցանես ։ Եւ երբոր ողջակէզի համար՝ կամ ուխտ կատարելու զոհի համար՝ կամ խաղաղութեան զոհի համար զուարակ
9 մը մատուցանես Տէրոջը , Ան ատենը նզուարակին հետ կէս հինին եղով շաղուած իրեք տասանորդ բարակ ալիւրէ հացի ընծայ մատու-
10 ցանես . Եւ թափելու նուէրի համար կէս հինին գինի մատուցանես . ասիկայ Տէրոջը անուշահոտ պատա-

ւՀր 11 ՝ Եւ ժ ՝ 28 ՝ Մա ՝ ԺԵ ՝ 16 ՝
ֆ Եւ ՝ Ժգ ՝ 12 ՝
ա Հր 28 ՝ Գւ ՝ Խ ՝ 65 ՝ լբ ՝ 11 ՝ բ Օր ՝ ա ՝ 35 ՝ Նեե ՝ գ ՝ 18 ՝ բ Ցխս Հր 2 ՝
ֆ Գւ ՝ ա ՝ 45 ՝ Իւ ՝ 61 ՝

ր Ծն ՝ Ժգ ՝ 22 ՝
ֆ Նէբ ՝ Ձեռքը վերցուցի ՝
ւՀր 38 ՝ Գւ ՝ Խ ՝ 65 ՝ լբ ՝ 12 ՝ բ Օր ՝ ա ՝ 36 , 38 ՝
ւբ Օր ՝ ա ՝ 39 ՝
ի Սալ ՝ Ճգ ՝ 24 ՝
ֆ Նէբ ՝ գիտնան ՝
ը ա Կոր ՝ ժ ՝ 5 ՝ Ներ ՝ գ ՝ 17 ՝
բ Ցխս ք Օր ՝ բ ՝ 14 ՝
ժ Գւ ՝ լբ ՝ 18 ՝ Սաղ ՝ ՃԷ ՝ 40 ՝
ֆ Նէբ ՝ արաբները ՝
ի Եզկ ՝ իգ ՝ 35 ՝
ւ Գւ ՝ ժգ ՝ 26 ՝
ի Սալ ՝ ղե ՝ 10 ՝ Եզկ ՝ գ ՝ 6 ՝
ժ Գւ ՝ իգ ՝ 19 ՝
ֆ Հր 27 , 29 ՝ Գւ ՝ Խ ՝ 65 ՝ ա Կոր ՝ ժ ՝ 5 ՝
ւ Գւ ՝ ժգ ՝ 32 , 33 ՝
յ ա Կոր ՝ ժ ՝ 10 ՝ Ներ ՝ գ ՝ 17 ՝ Ցուդ ՝ 5 ՝
ւ Գւ ՝ իվ ՝ 65 ՝ Ցես ՝ ժգ ՝ 6 ՝ 10 ՝
ֆ Եւ ՝ Լգ ՝ 4 ՝

ր բ Օր ՝ ա ՝ 41 ՝

յ Հր 25 ՝ բ Մն ՝ Իգ ՝ 20 ՝
ֆ բ Օր ՝ ա ՝ 42 ՝
ւբ Մն ՝ ժե ՝ 2 ՝
ա բ Օր ՝ ա ՝ 43 ՝

ւ Հր 43 ՝ բ Օր ՝ ա ՝ 44 ՝
ֆ Գւ ՝ Իա ՝ 3 ՝ Դատ ՝ ա ՝ 17 ՝

ա Հր 18 ՝ Ղե ՝ Իգ ՝ 10 ՝ բ Օր ՝ Ե ՝ 1 ՝
բ Ծն ՝ ը ՝ 21 ՝ Եւ ՝ ԻԹ ՝ 18 ՝
ֆ Ղե ՝ ա ՝ 2 , 3 ՝
ժ Ղե ՝ Ե ՝ 16 ՝ Իբ ՝ 18 , 21 ՝
ւ Ղե ՝ Իգ ՝ 8 , 12 , 36 ՝ Գւ ՝ Իբ ՝ 19 , 27 ՝ ԻԹ ՝ 2 , 8 , 13 ՝ բ Օր ՝ Ժգ ՝ 10 ՝
ղ Ղե ՝ ը ՝ Ի ՝ Գ ՝ 14 ՝
ֆ Եւ ՝ ԻԹ ՝ 40 ՝ Ղե ՝ իգ ՝ 13 ՝
ը Ղե ՝ Ժգ ՝ 10 ՝ Գւ ՝ Իբ ՝ Ե ՝
ւ Գե ՝ Իբ ՝ 7 , 14 ՝
ժ Գւ ՝ Իբ ՝ 12 , 14 ՝

ւ Ղե ՝ Ե ՝ 11 ՝

ւ Գւ ՝ Իբ ՝ 12 , 14 ՝

Ն · ք · ՉՔ · 1490

11 բաղ մին է ։ Ա՛ն մէկ զուարակի կամ խոյի համար՝ կամ ոչխարի կամ այծի համար առանկ պիտի
12 ըլլայ ։ Ձեր պատրաստելու թուդյն նայելով՝ անոնց թուդյն համեմատ՝ ամէն մէկուն առանկ պիտի ընէք ։
13 Երկրին ամէն բնակը աս բաները առանկ պիտի ընէ , Ցէրովը անուշահոտ պատարագ մատուցանելու
14 համար ։ Եւ թէ որ ձեր քովը պանդխտացած օտարականը՝ կամ ձեր ազգերուն մէջ ձեր մէջը բնա֊ կողջ Ցէրովը անուշահոտ պատա֊ րագ ընելու ըլլայ , ձեր ըրածին պես
15 անոնկայ ալ անանկ պիտի ընէ ։ Ո՛վ ժողովք՝ Ե ձեզի համար և Յէ ևվք պանդխտացած օտարականին հա֊ մար մէկ կանոն պիտի ըլլայ . ձեր ազգերուն մէջ յաւիտենական կա֊ նոնով՝ Ցէրովը առջևը ինչպէս եք դուք , անանկ պիտի ըլլայ օտա֊
16 րականն ալ ։ Ձեզի համար և ձեր քովը պանդխտացած օտարականին համար մէկ օրէնք ու մէկ կարգադրու֊ թիւն պիտի ըլլայ ։
17 Եւ Ցէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը֊
18 սելով , Խօսէ Իսրայէլի որդւոցը ու ըսէ անոնց , Երբոր ան երկիրը մտնէք՝ ուր որ ձեզ պիտի տանիմ ,
19 Եւ ըլլայ որ երբ ան երկրին հա֊ ցէն ուտէք , բարձրացընելու ըն֊
20 ծայ մատուցանէք Ցէրովը ։ Ձեր առջի խմորէն չօթ մը բարձրացը֊ նելու ընծայ պիտի մատուցանէք . ինչպէս բարձրացընելու ընծան ի֊նչ֊ պես որ կ՚ընէք , աս ալ անանկ
21 պիտի բարձրացընէք ։ Ձեր առջի խմորէն բարձրացընելու ընծայ պի֊ տի մատուցանէք Ցէրովը ձեր ազ֊ գերուն մէջ ։
22 Իսկ ևթէ որ սխալիք ու չընէք աս բոլոր պատուիրանքները՝ որ Ցէրը
23 ըսաւ Մովսէսին , Կ՚ա՛ն ամէնի՝ որ Ցէրը ձեզի պատուիրեց Մովսէ֊ սին ձեռքովը ան օրէն ի վեր՝ որ Ցէրը պատուիրեց ձեր ազգերուն
24 մէջ յաւէտէան . Եւ ըլլայ որ ևթէթ ժողովքը սխալմամբ յանցանք մը ը֊ նէ , ան առենը բոլոր ժողովքը՝ Ցէ֊ րովը անուշահոտ ողջակէզի համար՝ մէկ զուարակ մը պիտի մատու֊ ցանէ իբրև օրինի հացի ընծայով ու թափելու նուէրով , և մեղքի պատարագի համար այծերէն մէկ
25 նոխազ ։ Եւ քահանան քաւու֊ թիւն պիտի ընէ Իսրայէլի որդւոցը բոլոր ժողովքին համար , ու թո֊ ղուի՛ թիւն պիտի ըլլայ անոնց , ին֊ չու որ սխալմունք էր , և անոնք իրենց սխալելուն համար իրենց ըն֊ ծան Ցէրովը պատարագ բերին , ու նաև իրենց մեղքի պատարագը Ցէ֊
26 րովը առջևը . Ուստի Իսրայէլի որ֊

Ն · ք · ՉՔ · 1490

դւոցը բոլոր ժողովքին ու անոնց մէջը պանդխտացած օտարական֊ ներուն թողութիւն պիտի ըլլայ . քանզի բոլոր ժողովուրդը սխալման մէջ էր ։
27 Եւ ևթէ որ անձ մը սխալմամբ մեղք գործէ , ան ատենը մեղքի պատարագի համար մէկ տարեկան
28 էգ այծ մը պիտի բերէ . Եւ քահա֊ նան քաւութիւն պիտի ընէ սխալ֊ մամբ մեղք գործող անձին համար . երբոր Ցէրովը առջևը սխալմամբ մեղք գործէ , անոր համար քաւու֊ թիւն պիտի ընէ , ու անոր թողու֊
29 թիւն պիտի ըլլայ ։ Սխալմամբ մեղք գոր֊ ծողին համար՝ թէ Իսրայէլի որդւոց մէջի բնակին համար , և թէ անոնց մէջը պանդխտացած օտարականին համար , մէկ օրէնք պիտի ունենաք ։
30 Բայց ան անձը որ *յանդգնու֊ թեամբ բան կ՚ընէ , թէ երկրին բնակը ըլլայ և թէ օտարական , անիկայ Ցէրը կը նախատէ . ան անձը իր ժողովուրդին մէջէն պիտի
31 կորսուի ։ Ցէրովը խօսքը արհա֊ մարհելուն ու անոր պատուիրանքը զանց ընելուն համար ան անձն անշուշտ պիտի կորսուի . Անոր անօրէնութիւնը իր վրան պիտի ըլլայ ։
32 Եւ երբ Իսրայէլի որդիքը անա֊ պատն էին , մարդ մը գտան որ
33 շաբաթ օրը փայտ կը ժողվէր ։ Եւ անոնք որ փայտ ժողվելու վրայ գտան զանիկայ , Մովսէսին ու Ահարոնին և բոլոր ժողովքին առ֊
34 ջևր բերին ։ Եւ Վրանտարկեցին զանիկայ , ինչու որ անոր ի֊նչ ընե֊
35 լիքնին ծանուցուած չէր ։ Եւ Ցէրը ըսաւ Մովսէսին , Ան մարդը ան֊ պատճառ պիտի մեռցուի . բոլոր ժողովքը բանակէն դուրս էքարե֊ րով պիտի քարկոծեն զանիկայ ։
36 Եւ բոլոր ժողովքը Ցէրովը Մովսէ֊ սին պատուիրածին պէս՝ բանակէն դուրս հանեցին զանիկայ , և քարե֊ րով քարկոծեցին , ու մեռաւ ։
37 Եւ Ցէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝
38 ըսելով , Խօսէ Իսրայէլի որդւոցը ու ըսէ անոնց , որ իրենց ծոպեր չինեն իրենց հանդերձներուն քո֊ ղանքներուն վրայ իրենց ազգե֊ րուն մէջ . ու քղանցքի ծոպերուն վրայ կապոյտ ժապաւէն մը դնեն .
39 Եւ ան ձեզի ծոպ պիտի ըլլայ , որ դուք տեսնէք ան ու Ցէրովը բո֊ լոր պատուիրանքները միտքերնիդ բերէք , և ընէք անոնք . ու Ձեր սրտերուն և ձեր աչքերուն ցանկա֊ խնդրէ չհետևիք՝ որոնց ետևէն
40 դուք էկը մոլորիք . Անանկ որ միտքերնիդ բերէք ու ընէք իմ բոլոր պատուիրանքները , ու Ս֊ուրբ

Ե · ՀՄր 29 ։ ԵԼ · Ժբ · 49 · ԳԼ · Թ · 14 ։

Թ ՀՄր 2 ։ բ Օբ · ԻԶ · 1 ։

Է Ցես · ե · 11 · 12 ։

Հ բ Օր · իգ · 2 · 10 ։ Ա֊ ռաք · գ · 9 · 10 ։

Ը ՂԼ · բ · 14 ; իգ · 10 , 16 ։

ՂՂԼ · գ · 2 ·

Ժ ՂԼ · դ · 18 ։

Ի ՀՄր 8 , 9 , 10 ։

Ի Ցես ՂԼ · գ · 28 ։ ԳԼ · իբ · 15 ։ ԵԶԿ · գ · 17 ։ ը · 35 ։

Ն ՂԼ · գ · 20 ·

ՂՂԼ · դ · 27 , 28 ։

Ա ՂԼ · դ · 35 ։

ՂՀՊ 15 ։

Պ Օր · ԺԷ · 12 ։ Ա՛ռ · ԺԹ · 18 ։ Երբ · ժ · 26 ։ ՍԳԱԹ · բ · 10 ։

*Եբ֊րայ֊ ական ձեռ֊ քով

Ք բ Թագ · ԺԲ · 9 ։ Ա֊ ռաք · ԺԳ · 18 ։

Ա ՂԼ · ե · 1 ։ Եզեկ · ԺԸ · 20 ։

Ա Եւ · լա · 14 , 15 ։ լԵ · 2 , 3 ։

ՂՂԼ · իդ · 12 ։

Ա ՂԼ · իդ · 14 ։ Գ֊Թագ · իա · 18 ։ Գաղ · ե · 58 ։

Բ ՂԼ · իդ · 14 ։ Գ֊Թագ · իա · 18 ։ Գաղ · ե · 58 ։

Ա Եւ · լա · 14 , 15 ։

Բ ՂԼ · իդ · 12 ։ Մաա · իդ · 5 ։

Ա Ցես բ Օր · իթ · 19 ։ Ցաղ · լա · 7 ։ Երեմ · թ · 14 ։ Եզեկ · Ը · 9 ։

Գ Սաղ · հգ · 27 ։ ՃՂ · 39 ։ Ցակ · գ · 4 ։

Դ Եբ֊ րայեր֊ էն կ՚ընէք ։

Ե ՂԼ · ժա · 44 , 45 ։ Հբ֊ ռաւ · ժբ · 1 ։ Նոյ · ա · 29 ։ ա Պետ · ա · 15 , 16 ։

ն·ք·զԿ· 1490

ըլլաք ձեր Աստուծոյն առջեւը ։
41 Ես եմ ձեր Տէր Աստուածը , որ ձեզ Աստուած ըլլալու համար՝ ձեզ եգիպտոսի երկրէն հանեցի . ես եմ Եհովայ՝ ձեր Աստուածը ։

ԳԼ · ԻԶ

1 Կորխի , Դաթանի և Աբիրոնի ապստամբութիւնը ։ 28 Մովսէս կը գաւառ Ժողովուրդը ապստամբներուն վրաններէն ։ 31 Երկիրը կը կլլէ Կորխը՝ որուն ընկերները կրակով կը սպառին ։ 36 Խունկերները սուրը բանի գործածելու համար կը պահուին ։ 41 Յաջորդ օրը հազար հօթը հարիւր հոգի՝ Մովսէսին ու Ահարոնին դէմ պատուիրէ ընելուն համար , Աստուածմով կը մեռնին ։ 46 Ահարոն խունկ ծխելով՝ Աստուածը կը դադրեցնէ ։

ԽԲ 1471

1 Ու Ղևիի որդւոյն Կահաթի որդւոյն Իսհառին որդին՝ Կորխը՝ և Ռուբենի որդւոցմէ Եղիաբի որդիքը Դաթան ու Աբիրոն՝ և Փաղեթի որդին Օն՝ ե-
2 լան , Եւ Իսրայէլի որդւոցմէ երկու հարիւր յիսուն հոգի՝ ժողովքի խորհրդական դլխաւորներ՝ ա-նուանի մարդիկ հէրեթէն ա-
3 Նիվ՝ Մովսէսին առջեւը եկան , եւ Մովսէսին ու Ահարոնին վրայ ժողովուեցան , ու ըսին անոնց , Ալ հերիք է ըրածնիդ . ինչու որ բոլոր ժողովքը ամէնքն ալ սուրբ են , և Տէրը անոնց մէջն է . և ինչո՞ւ Տէրոջը ժողովուրդին վրայ դուք
4 ձեզ կը բարձրացընէք ։ Եւ երբ Մովսէս ա- լսեց , Երբ երեսին վրայ
5 ինկաւ . Ու խօսեցաւ Կորխին և անոր բոլոր ժողովքին՝ ըսելով , Վա-ղը Տէրը պիտի յուշընէ թէ ո՛րն է իրը , և ո՛րն է ս ուրբը , ու զանիկայ իրեն պիտի մօտեցընէ . և ո՛րն որ ինքը ընտրէ , իրեն պիտի
6 մօտեցընէ ։ Ա՛ս ըրէք . առէք ձեզի բուրվառներ , դուն ով Կորխ՝
7 և քու բոլոր ժողովդ . Եւ վաղը անոնց մէջը կրակ դրէք , ու Տէրոջը առջեւը անոնց վրայ խունկ դրէք . և սուրբը անիկայ ըլլայ , որն որ Տէրը կ՚ընտրէ . ալ հերիք է ըրածնիդ՝ ով Ղևիի որդիքը ։
8 Եւ Մովսէս ըսաւ Կորխին , Լսեցէ՛ք՝
9 ով Ղևիի որդիքը . Պզտիկ բան կ՚երեւնայ ձեզի՝ որ Իսրայէլին Աստուածը ձեզ իրեն մօտեցընելու համար՝ Իսրայէլի ժողովքէն զատեց ձեզ , որ Տէրոջը խորանին պաշտօնը ընէք , և ժողովքին առջեւը կայնիք՝ անոնց սպասաւորու-
10 թիւնը ընելու . Եւ քեզ ու քեզի հետ քու բոլոր եղբայրներդ Ղևիի որդիքը իրեն մօտեցուց , ու դուք քահանայութիւնն ալ կը փընտ-
11 ռէք ։ Ուրեմն դուն ու քու բոլոր ժողովդ Տէրոջը դէմ ժողովուեցաք . և Ահարոն ով է՝ որ անոր դէմ դուք տրտունջ կ՚ընէք ։
12 Եւ Մովսէս Եղիաբին որդիքը Դաթանը ու Աբիրոնը կանչելու համար խրկեց . և անոնք ըսին ,
13 Չենք ելլեր . Մեզ անապատին մէջ մեռցընելու համար՝ կաթ ու մեղր բղխող երկրէ մը մեզ հանելդ էքիչ բան է , որ նաև ձեր վրայ
14 տիրապետել կ՚ուզես ։ Եւ մեզ կաթ ու մեղր բղխող երկիր մը չետարիր , ոչ ալ մեզի արտի ու այգիի ժառանգութիւն տուիր . միթէ աս մարդոցը աչքերը պիտի
15 հանես . մենք չենք ելլեր ։ Եւ Մովսէս խիստ բարկացաւ , ու բսաւ Տէրոջը , Մի՛ նայիր անոնց ընծաներուն . Յանոնցմէ էշ մըն ալ չառի , և անոնց մէկուն չարիք
16 մը չըրի ։ Եւ Մովսէս բսաւ Կորխին , Ղվաղը դուն ու քու բոլոր ժողովդ Տէրոջը առջեւը ներկայանաք , դուն և անոնք ու Ա-
17 հարոն . Եւ առէք ամէն մէկերնիդ ձեր բուրվառները , ու անոնց մէջը խունկ դրէք , և ամէն մէկը իր բուրվառը առնելով՝ այնինչ երկու հարիւր յիսուն բուրվառները , և դուն ալ ու Ահարոն ամէն մէկերնիդ ձեր բուրվառները Տէրոջը առ-
18 ջեւը մօտեցուցէք ։ Եւ ամէն մէկը իր բուրվառը առնելով՝ անոնց մէջը կրակ դրին , ու անոնց վրայ խունկ դրին , և ժողովքի խորանին դուռը կայնեցան Մովսէսին ու
19 Ահարոնին հետ ։ Եւ Կորխ անոնց դէմ ժողովքի խորանին դուռը ժողվեց բոլոր ժողովքը . ու Տէրոջը փառքը բոլոր ժողովքին ե-
20 րեւցաւ ։
Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու
21 Ահարոնին՝ ըսելով , Ա՛ռ ժողովքին մէջէն զատուեցէք , որ ես շուտով
22 կորընչցընեմ զանոնք ։ Բայց անոնք երեսնուն վրայ ինկան , ըսին , Ո՛վ Աստուած՝ բոլոր հմարդոց հոգիներուն Աստուածը , մէկ մարդուն մեղանչելովը՝ բոլոր ժողովքի՞ն վրայ պիտի գայ քու բարկութիւնդ ։
23 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
24 սելով , Խօսէ ժողովքին ու ըսէ , Կորխին՝ Դաթանին ու Աբիրոնին բնակութեանը բոլորտիքէն հեռա-
25 ցէք ։ Եւ Մովսէս ելաւ , ու Դաթանին և Աբիրոնին գնաց , և Իսրայէլի ծերերը անոր եռանէն գացին .
26 Եւ խօսեցաւ ժողովքին՝ ըսելով , Ա՛ռ չար մարդոցը վրաններուն քովէն ետ քաշուեցէք , ու անոնց մէկ բանին մի՛ դպչիք , որ անոնց
27 բոլոր մեղքերովը չկորսուիք ։ Այսպէս անոնք Կորխին՝ Դաթանին ու Աբիրոնին բնակութեանը բոլորտիքէն հեռացան . և Դաթան ու

ն·ք·զԿ· ԽԲ 1471

Ի Հմր 9 ։
ծԵլ·ք·14 ։ Գոր · է · 27, 35 ։
ձ Ել·գ·8 ։ Ղև·ի·24 ։
հԿն·գ·4 ։ 5 ։
յ ա Թագ · ժք·3 ։ Գոր·ի·33 ։ ք Կոր·է·2 ։
ղ Հմր 6 ։ 7 ։
ճ ա Թագ · ժք·8, 7 ։

ԽԲ 1471
ա Ել·ղ·21 ։ Գլ·իզ·9 ։ ԽԵ·8 ։ Ճոգ· 11 ։
բ ԾԷր · ա-ռն ։
բ Գլ·իզ·9 ։

դ Պաղ· ճղ · 16 ։

ե Ել · ժԹ · 6 ։
է Ել · ԽԲ · 45 ։ Գլ·ժգ· 14 ։ լե · 34 ։
ը Գլ · ժգ · 5 ։ ի · 6 ։

թ Հմր 3 ։ Ղև· իա · 6, 7, 8, 12, 15 ։
ժ Ել· իր · 1 ։ Գլ·ժե·5 ։ ա Թագ·բ· 28 ։ Պաղ · ճե · 26 ։
ի Գլ·գ·10 ։ Ղև · ժ · 8 ։ իա · 17, 18 ։ Եզկ · խ · 46 ։ իգ · 15, 16 ։

լ ա Թագ · ժբ·23 ։ Ես· է·18 ։
խ Գլ· գ·41, 45 ։ ը·14 ։ բ Օր·ժ·8 ։

կ Ել·ժգ·8 ։ ա Կոր · գ · 5 ։

ա Հմր 42 ։ Ել· ժգ · 7, 10 ։ Ղև · Ի · 6, 23 ։ Գլ · ժգ · 10 ։
բ Հմր 45 ։ ծն · ժԲ · 17, 22 ։ Եբհմ· ծա · 6 ։ Գոր·բ· 40 ։ Ճայ· ժբ · 4 ։
գ Հմր 45 ։ Ել·լԲ·10 ։ լԷ·5 ։
դ Հմր 45 ։ Գլ·ժգ·5 ։ ա Գլ·իե·16 ։ Ճոր · ժբ · 10 ։ ՃՀ · ժբ · 7 ։ Ես · ժե · 16 ։ Ջաք · ժբ · 1 ։ Եզր · ժբ · 9 ։
ե ԾԷր · մաքի՛ր
զ ծն · ժԲ · 12, 14 ։ Ես· ժբ · 11 ։ բ Կոր·զ·17 ։ Ճայա · ժբ · 4 ։

Ն·ք·ղՁ· Իբր 1471

Արիհրոն և անոնց կնիկները՝ ու անոնց որդիքը և ընտանիքը իրենց վրաններուն դուռը ելան կայնե-
28 ցան : Եւ Մովսէս բաւ , ու Ասով պիտի գիտնաք թէ Ցէրն է իս խրկողը բոլոր աս գործերը ընե-
լու , և ոչ թէ ես ինծմէ բան
29 մը ըրէ · Այսհան՝ թէ որ ասոնք ամէն մարդու մեռնելուն պէս մեռնին , և թէ որ ամէն մարդու պատահածը ասոնց ալ պատահի ,
30 Ցէրը իս խրկած չէ : Բայց թէ որ Ցէրը ու հրաշք մը ընէ , և երկիրը իր բերանը բանայ , ու զանոնք և անոնց բոլոր ունեցածը կլլէ , ու ա-
նոնք ողջ ողջ դժոխքը իջնեն , ան ատենը պիտի գիտնաք որ ասոնք մար-
31 դիկը Ցէրը անարգեցին : Ւնէ եղաւ որ աս բոլոր խօսքերը խօսիլը լմընց-
ուցածին պէս , անոնց տակի գե-
32 տինը պատռեցաւ · եւ երկիրը իր բերանը բացաւ , ու զանոնք և ա-
նոնց տուները ու կորխին ունեցած
33 բոլոր մարդիկը և բոլոր անոնց ինչ-
քը կլլեց : Եւ անոնք ու բոլոր ա-
նոնցները ողջ ողջ դժոխքը իջան · և երկիրը ծածկեց զանոնք , ու ժողովքին միջէն կորսուեցան :
34 Եւ անոնց բոլորտիքը եղած բոլոր Իսրայէլը անոնց ձայնէն փախան · քանզի ըսին , Ձրլլայ որ երկիրը
35 մեզ ու կլլէ : Եւ Ցէրոջմէն կրակ եկաւ , ու խունկ մատուցանող եր-
կու հարիւր յիսուն հոգին ապա-
ռեց :
36 Եւ Ցէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
37 սելով , Խօսէ Ահարոն քահանային որդւոյն Եղիազարին՝ որ բուրվառ-
ները ան այրուածին միջէն վերդրէնի · և դուն անոնց ծիը էջած կրակը ան-
դին ցրուէ · քանզի անոնք սուրբ
38 եղան : Ատ իրենց հոգիներուն դէմ մեղք գործողներուն բուրվառներէն թիթեղները շինեն՝ սեզանը պատե-
լու համար · ինչու որ անոնք Ցէ-
րոջը առջևը մատուցուելով՝ սուրբ եղած են · և Իսրայէլի որդւոյը
39 նշան պիտի ըլլան : Ու Եղիազար քահանան ան այրուած մարդոյը մատուցած պղնձէ բուրվառները առաւ · և զանոնք սեզանը պատե-
լու համար թիթեղներ շինեցին ·
40 (Իսրայէլի որդւոյը յիշատակ ըլ-
լուլ համար , որ Ահարոնի սերունդէն չեղող օտար մէկը Ցէրոջը առջևը խունկ մատուցանելու չմօ-
տենայ , և կորխին պէս ու անոր ժողովքին պէս չըլլայ ·) ինչպէս որ Ցէրը բաւ անոր՝ Մովսէսին ձեռ-
քովը :
41 Եւ հետևեալ օրը Իսրայէլի որ-
դւոյը բոլոր ժողովքը Մովսէսին դէմ ու Ահարոնին դէմ տրտունջ

ըրին՝ ըսելով , Դուք Ցէրոջը ժողո-
42 վուրդը մեռցուցիք : Եւ եղաւ որ երբ ժողովքը Մովսէսին ու Ահարո-
նին դէմ ժողուած էին , դէպ՚ի ժողովքի խորանը նայեցան , և ահա ամպը ծածկեց ան , ու Ցէրոջը
43 փառքը երեցաւ : Եւ Մովսէս ու Ահարոն ժողովքի խորանին առջևը
44 եկան : Եւ Ցէրը խօսեցաւ Մովսէ-
45 սին՝ ըսելով , Ցաս ժողովքին միջէն ելէք , որ շուտով սպառեմ զա-
նոնք . և անոնք երեսնուն վրայ
46 իյնան : Եւ Մովսէս ըսաւ Ահարոնին , Բուրվառը առ , ու միջը սեզա-
նին վրայէն կրակ դիր , և վրան խունկ դիր , ու շուտով ժողովքը գնա , ու անոնց համար քաւու-
թիւն ըրէ , Ցինչու որ Ցէրոջմէն բարկութիւն ելաւ · ժանտախտը
47 սկսաւ : Եւ Ահարոն Մովսէսին ը-
սածին պէս բռնըվազը առաւ , ու ժողովքին միջը վազեց , և ահա ժանտախտը սկսած էր ժողովուր-
դին միջը , և անոնք խունկ դրաւ , ու ժողովուրդին համար քաւութիւն
48 ըրաւ · Եւ մեռելներուն ու ողջ-
ոյն միջտեղը կայնեցաւ , ու ժանտ-
49 ախտը դադարեցաւ : Եւ ժանտ-
ախտէն մեռածները տասնուչորս հազար եօթը հարիւր հոգի էին , կորխի բանին համար մեռածներէն
50 զատ : Եւ Ահարոն դարձաւ Մով-
սէսին՝ ժողովքի խորանին դուռը , ու ժանտախտը դադարեցաւ :

ԳԼ· ԺԹ

1 Տասուերկու ցեղերուն գաւազաններուն մէջը՝ Ահարոնին գաւազանը կը ծաղկի , 10 ու ժո-
ղովուրդին ապստամբներուն դէմ վկայութիւն ըլլալու համար կը պահուի :

1 Ցու Ցէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսե-
2 լով , Խօսէ Իսրայէլի որդւոյը , ու անոնցմէ իրենց հարցը տուներուն համեմատ մէկմէկ գաւազան՝ այսինքն իրենց հարցը տուներուն բոլոր իշ-
խաններէն տասուերկու գաւազան առ · ամէն մարդուն անունը իր
3 գաւազանին վրայ գրէ : Եւ Ահա-
րոնին անունը Ղևիին գաւազանին վրայ պիտի գրես · ինչու որ անոնց հայրերուն տանը իշխանին համար
4 մէկ գաւազան պիտի ըլլայ · Եւ զանոնք ժողովքի խորանը՝ վկայու-
թիւնին առջևը դնես , ուր որ ձե-
5 զի պիտի հանդիպիմ : Եւ պիտի ըլ-
լայ որ Ցիմ ընտրած մարդուս գա-
ւազանը պիտի ծաղկի · ու պիտի գադրեցընեմ ինծմէ Իսրայէլի որ-
դւոյը տրտունջը՝ որոնք կը տրտունջ-
6 ըն ձեր վրայով : Եւ Մովսէս խօ-
սեցաւ Իսրայէլի որդւոյը , ու ա-
նոնց բոլոր իշխանները իրենց հարցը տուներուն համեմատ՝ տասուերկու

Ն·ք·ղՁ· Իբր 1471

Ն·Թ·ի·34· Բ Հմր 19 : ԳԼ· ե· 6 :

Ֆ Հմր 21, 24 :

Ֆ Հմր 22 : ԳԼ· ե· 6 :

Ի Ղև· ժ·6 : ԳԼ· ա· 53 : ը· 19 : ժա· 33 : ժը· 5 : ա Մն· ևբ· 24 : Սաղ· ճզ· 29 :

Ա ԳԼ· ժգ· 5 :

Ֆ ԳԼ· ժգ· 11 :

ն·ք·ղՀ· Ի՛ր 1471

գաւազան տուին անոր , ամէն մէկ իշխանին համար մէ՛մէկ գաւազան , և Ահարոնին գաւազանը անոնց գա-
7 ւազաններուն մէջն էր : Եւ Մովսէս գաւազանները Տէրոջը առջևը դրաւ Վկայութեան խորանին մէջ :
8 Եւ եղաւ որ հետևեալ օրը Մովսէս վկայութեան խորանը մտաւ . և ահա Ղևիի տանը կողմէն ծաղկեցած Ահարոնին գաւազանը ծաղկեցաւ ու ծլեցաւ և ծաղիկ բացաւ ու
9 նուշեր հասցուց : Եւ Մովսէս բոլոր գաւազանները Տէրոջը առջևէն դուրս հանեց Իսրայէլի բոլոր որդոցը առջևը . ու անոնք տեսան , և ամէն մէկը իր գաւազանը առաւ :
10 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Ահարոնին գաւազանը վկայութիւնին առջևը ետ դարձուր , նոր ապրատումներուն նշան ըլլալու համար պահուի . ու անոնց տրտունջը ինծ-
11 մէ վերցնես , որ չմեռնին : Եւ Մովսէս Տէրոջը իրեն պատուիրածին
12 պէս ըրաւ , անանկ ըրաւ : Եւ Իսրայէլի որդիքը իսկեցան Մովսէսին՝ ըսելով , Ա՛հա կը մեռնինք , կը կորսուինք . մենք ամէնքս կը կոր-
13 սունք . Ամէն ով որ Տէրոջը խորանին մօտենայ՝ կը մեռնի . ամէնքս ալ պիտի մեռնի՞նք :

ԳԼ· ԺԸ

1 Քահանայից ու Ղևտացւոց յանձնուած պահապանութիւնը : 9 Քահանայից բաժինը : 21 Ղևտացւոց բաժինը : 25 Ղևտացւոց բաժինէն բարձրացնելու ընծան քահանայից իրա-
1 ւունքը կ'ըլլար :

Ա՛յլ Տէրը ըսաւ Ահարոնին , Դուն ու քեզի հետ քու որդիքդ և քու հօրդ տունը Սրբարանին անօրէնութիւնը պիտի կրէք . և դուն ու քեզի հետ քու որդիքդ
2 ձեր քահանայութեանը անօրէնութիւնը պիտի կրէք : Եւ քու հօրդ ցեղէն՝ այսինքն Ղևիին ցեղէն եղող քու եղբայրներդ մօտեցընես , որ Էքեզի հետ միանան , ու Էքեզի սպասաւորութիւն ընեն . և Դուն ու քեզի հետ քու որդիքդ վկայու-
3 թեան խորանին առջևը պիտի ըլլա՛ : Եւ քու պահպանութիւնդ ու բոլոր Հխորանին պահպանութիւնը պիտի պահեն . Միայն Թէ սրբարանին անօթներուն ու սեղանին չմօտենան , որ ո՛չ անոնք մեռնին՝ ո՛չ ալ
4 դուք : Եւ անոնք ձեզի հետ պիտի միանան , ու ժողովքի խորանին պահպանութիւնը պիտի պահեն՝ խորանին ամէն պաշտօնին համար . Եւ օտար մէկը պիտի չմօտենայ ձե-
5 զի : Եւ Ծսրբարանին պահպանութիւնը ու սեղանին պահպանութիւնը պիտի պահէք , որ ալ Իսրայէլի որդւոցը վրայ բարկութիւն
6 չըլլայ : Եւ ահա ես Իսրայէլի որդւոցը մէջէն Լևեր եղբայրները Ղևտացիները առի . Իանոնք ձեզի Տէրոջը համար պարգև տրուած են , որ ժողովքի խորանին պաշտօնը
7 ընեն : Եւ Ձդուն ու քեզի հետ քու որդիքդ սեղանին բոլոր բաներուն համար և Վարագուրին ներսը եղած բաներուն համար ձեր քահանայութիւնը պիտի պահէք , ու պաշտօնը կատարէք . ձեր քահանայութիւնը Ընդ պարգևի պաշտօն տուի , և մօտեցող օտարականը պիտի մեռցուի :
8 Եւ Տէրը խօսեցաւ Ահարոնին , Եւ Հես ահա Իսրայէլի որդւոցը բոլոր սուրբ բաներէն իմ ընծաներուս պահպանութիւնը քեզի տուի . Ի անոնք Ձօծման իրաւունքի համար քեզի և քու որդւոցդ տուի յաւիտենական կանոնով :
9 Սա՛ սուրբ պիտի ըլլայ քեզի : Ա անոնց պարգևներուն բարձրացընելու ընծան , և Իսրայէլի որդւոցը բոլոր երեքընելու ընծաները . Էքեզի և քեզի հետ քու որդւոցդ ու քու աղջիկներուդ տուի անոնք յաւիտենական կանոնով . Ոքու տանդ մէջ ամէն մաքուր եղողը անկէ պի-
12 տի ուտէ : Ն Ամենէն աղէկ եղեւնը և ամենէն աղէկ գինիին ու ցորենին բոլոր Ոերախայրիները՝ որ Տէրոջը պիտի մատուցանեն , քեզի տուի :
13 Անոնց երկրին մէջ եղած ամէն Բերրերուն երախայրիները՝ Նոր Տէրոջը պիտի բերեն , քու տանդ մէջ ամէն մաքուր եղո-
14 ղը անկէ պիտի ուտէ : Իսրայէլի մէջ ամէն նուիրուած բանը քուկդ
15 պիտի ըլլայ : Ամէն մարմինի ամէն Նարդանդ բացողը որ Տէրոջը կ'ընծայեն , Իմ՝ մարդ ըլլայ և թէ անասուն՝ քուկդ պիտի ըլլայ . միայն Թէ Ոմարդուն առջինեկը անշուշտ պիտի փրկես . և անմաքուր անասունին առջինեկն ալ պիտի փրկես :
16 Ու երբոր փրկուելու ոտիը մէկ ամսուան ըլլա՛ , սրբարանին սիկղին համեմատ Ըհինգ սիկղ արծաթի դնով պիտի փրկես . Ոսիկղ քսան
17 կերաս է : Ո՛բայց կովին առջինեկը և ոչխարին առջինեկը կամ այ-

ն·ք·ղՀ· Ի՛ր 1471

ԼԳՐ· ԳԻ· 12, 45 :
Է ԳՐ· Գ· 9 : Ը 19 :
Թ ՀՄՐ 5 : ԳԼ· Ճ· 10 :
ԻԵՐ· Ի· 3, 6 :

ՀՂՀ· Ղ· 16, 18, 26 : Է· 6, 82 : ԳԼ· Ե· 9 :
ՅՆԼ· ԻԹ· 29 : Խ· 13, 15 :
*ԻԵՐ· կրաչէն·
ՂՂՀ· Ր· 2, 3 : Ժ· 12, 13 :
ՀՂՀ· Գ· 22, 27 : Ղ· 25, 26 :
ՐՂՀ· Ե·1 : Է· 7 : Ժ· 12 : ԺԳ· 13 :
ՅՂՀ· Ղ· 16, 18, 26, 29 : Է· 0 :
ՆԵԼ· ԻԹ· 27, 28 : ՂՀ· Է· 30, 34 :
ՂՂՀ· Ժ·14; Ր Օր· Ժը· 3 :
ՈՂՀ· ԻՐ· 2, 3, 11, 12, 13 :
ԼՀՄՐ 29· ԵՒ· ԻՀ· 19· Ր Օր· Ժը·4 : ՆԵԵՄ· Ժ· 85, 86 :
ՊԵՒ· ԻԲ· 29·
ԿԵՒ· ԻԲ· 29· ԻԳ· 19· ԼԳ· 26· ՂՀ· Բ· 14· ԳԼ·ԺԸ· 19· Ր Օր· ԻՀ· 2 :
ՈՀՀՐ 11 :
ՈՂՀ· ԻԷ· 28·
ՀԵՒ·ԺԳ·2· ԻԲ·29· ՂՀ· ԻԷ·26· ԳԼ· Գ·18·
ՈՒԼ· Ժգ· 13· ԼՉ· 20·
ՐՂՀ·ԻԷ·6· ԳԼ· Գ·47·
ՅԵՒ·Լ·13· ՂՀ·ԻԷ·25· ԳԼ·Գ·47· ԵՁԿ·ԻԿ· 12·
ՈՐՕր·Ժե· 19·

ծին առջինակը պիտի չփրկես , ա-
նոնք սուրբ են . Հանոնց արիւնը
սեղանին վրայ պիտի սրսկես , ու
անոնց ճարպը պիտի այրես անու-
շահոտ պատարագ ըլլալու Ցերօջը .
18 Եւ անոնց միսը քովդ պիտի ըլլայ ,
Հերեցրընելու երբուծը ու ազ ղնս-
19 որ քովդ ըլլալուն պես : Ոսուրբ
բաներէն ամէն բարձրացընելու ըն-
ծաները՝ որ Իսրայէլէն որդիքը Ցե-
րօջը կը մատուցանեն , քեզի և քե-
զի հետ քու որդիներուդ ու աղջիկ-
ներուդ տուի յաւիտենական կա-
նոնով . Հանիկայ Ցերօջը առջևը
քեզի և քեզի հետ քու սերունդիդ
20 աղի ուխտ մըն է յաւիտեան : Եւ
Ցերը ըսաւ Ահարոնին , Անոնց
երկրին մէջ դուն ժառանգութիւն
պիտի չունենաս , ու անոնց մէջտե-
ղը բաժին չունենաս . Ես Իսրայէլի
որդւոցը մէջ քու բաժինդ ու ժա-
ռանգութիւնդ ես եմ :
21 Եւ ահա Իսրայէլի բոլոր տասա-
նորդը Բ Ղևիի որդւոցը տուի ժա-
ռանգութեան համար իրենց պաշ-
տօնին փոխարէն , Հժողովքի Իս-
րանին պաշտօնը ընելնուն համար :
22 Ե Եւ Իսրայէլի որդիքը՝ ալ ժողովքի
Իսրանին պիտի չմօտենան , Որ
23 մեղք չերեն ու չմեռնին : Ղեւ ժո-
ղովքի Իսրանին պաշտօնը Ղևաս-
յիք պիտի ընեն , ու իրենց անօրէ-
նութիւնը իրենք պիտի կրեն . Ես
Էյ ձեր ազգերուն մէջ յաւիտե-
նական կանոն պէտ ըլայ , որ անոնք
Իսրայէլի որդւոցը մէջ ժառանգու-
24 թիւն չունենան : Ի քանզի Իսրա-
յէլի որդւոցը տասանորդը՝ որոնք
Ցերօջը կ՚ընծայեն , Ղևասցւոց
ժառանգութիւն տուի . ասոր պատ-
ճառով անոնց համար ըսի որ Ըս-
րայէլի որդւոցը մէջ ժառանգու-
թիւն չունենան :
25 Եւ Ցերը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
26 սելով , Ղևացւոց ալ խօսէ Ղևասցւոց
ու ըսէ անոնց , Երբոր Իսրայէլի
որդւոցմէն տասանորդը առնէք՝ որն
որ անոնց կողմանէ ձեզի ժառան-
գութեան համար տուի , ան ատե-
նը անկէ Բ տասանորդին տասնե-
րորդ մասը բարձրացընելու ընծայ
27 պիտի մատուցանէք Ցերօջը : Ի Եւ
աս ձեր բարձրացընելու ընծան
կալի ցորենի պէս և Ջանի բերքի
28 պէս պիտի սեպուի ձեզի : Ա յս-
պէս դուք ալ Իսրայէլի որդւոցմէ ձեր առած
բոլոր տասանորդներէն դուք ալ
բարձրացընելու ընծայ պիտի մա-
տուցանէք Ցերօջը . և անոնցմէ
Ցերօջը բարձրացընելու ընծան Ա-
հարոն քահանային պիտի տաք :
29 Ինչը ձեզի եղած ընծաներէն՝ Ցե-
րօջը ամէն բարձրացընելու ընծան՝
բոլորովին Հանոր ամենալաւէն՝ ա-
նոր սուրբ մասէն պիտի մատու-
30 ցանէք : Ըսաւ պիտի ըսես անոնց ,
Երբոր անոր ամենալաւէն մատու-
ցանէք , Լան ատենը Ճաղատէ կալի
արդիւնքի պէս՝ ու Ջանի արդիւն-
քի պէս սեպուի Ղևատացիներուն :
31 Եւ ամէն տեղ պիտի ուտէք ան
դուք ու ձեր ընտանիքները . վասն
զի ժողովքի խորանին մէջ Հձեր
ընելու պաշտօնին փոխարէն ձեր
32 վարձքն է ան : Եւ անկէ ամենա-
լաւը մատուցանելէն ետքը Հանոր
համար մեղք պիտի չկրէք , ու
Իսրայէլի որդւոցը սուրբ բաները
չպղծէք որ չմեռնիք :

Գ Լ . Ժ Թ

1 Պարմիր երինջի մոխիրով չինուած մաքրու-
թեան ջուրը : 11 Անմաքուր մարդուն մաք-
րուելուն համար՝ ան ջուրին գործածուե-
լիքը :

1 Յե Ցերը խօսեցաւ Մովսէսին ու
2 Ահարոնին՝ ըսելով , Ա՛ս է օրէն-
քին կանոնը որ Ցերը պատուիրեց՝
ըսելով , Խօսէ Իսրայէլի որդւոցը՝
որ քեզի կարմիր երինջ մը բերեն
անարատ ու անբիծ՝ որուն վրայ
3 լուծ դրուած չըլլայ : Եւ Եղիազար
քահանային պիտի տաք անիկայ ,
որ Բ բանակին դուրս հանէ , ու իր
4 առջևը մորթեն անիկայ : Եւ Ե-
ղիազար քահանան իր մատովը ա-
նոր արիւնէն պիտի առնէ , ու դէպ
Ի ժողովքի խորանին առջևի կողմը
Հեօթը անգամ պիտի սրսկէ անոր
5 արիւնէն : Ետքը իր աչքին առջևը
պիտի այրեն երինջը . Ո՛նոր մոր-
թը ու միսը և անոր արիւնը աղբովը
6 ու կիկեղ պիտի այրեն : Եւ քա-
հանան պիտի առնէ Հեղևին փայտ՝
զոպայ ու կրկնակի կարմիր , և ե-
րինջին այրուած կրակին մէջը պի-
7 տի նետէ : Ղեւ քահանան իր
հանդերձները ու իր մարմինը ջրով
պիտի լուայ , ու ետքը բանակը
մտնէ . և քահանան մինչև իրիկուն
8 անմաքուր պիտի ըլլայ : Եւ ա-
նիկայ այրողը իր հանդերձները ու
իր մարմինը ջրով պիտի լուայ , և
մինչև իրիկուն անմաքուր ըլլայ :
9 Եւ մաքուր մարդ մը Հ երինջին մո-
խիրը պիտի ժողվէ , ու բանակին
դուրսի դին մաքուր տեղ մը դնէ .
և Իսրայէլի որդւոցը ժողովքին հա-
մար պիտի պահուի , մեղաց համար
10 Ը մաքրութեան ջուր ըլլալու : Եւ
երինջին մոխիրը ժողվողը իր հան-
դերձները պիտի լուայ , ու մինչև
իրիկուն անմաքուր ըլլայ . և ասի-
կայ Իսրայէլի որդւոցը ու անոնց
մէջ պանդխտացող օտարականին

Ն . ք . գէ . իբր 1471
Ղևէ . գ . 2 , 5 :
Ել . իթ . 26 , 28 : Ղև . է . 31 , 32 , 34 :
Հմր 11 :
Ել . իթ . 26 : Ղև . ը . 18 : Բ Մն . ժգ . 5 :
Ծն Օր . ժ . 9 : ժբ . 12 : ժգ . 27 , 29 : ժը . 1 , 2 : Ցեսս . ժգ . 14 , 33 : ժգ . 3 : ժբ . 7 : Սաղ . ժգ . 5 : Նզեկ . խգ . 28 :
Բ Հմր 24 , 26 : Ղև . իէ . 30 , 32 : Նէեմ . ժ . 37 : ժբ . 44 : Եբր . է . 5 , 8 , 9 :
Գ Գ . գ . 7 , 8 :
Գ Գ . ա . 51 :
Ի Ղև . իբ . 9 :
Ղ Գ . գ . 7 : Ի Հմր 21 :
Ը Հմր 20 : Բ Օր . ժ . 9 : ժգ . 27 , 29 : ժը . 1 :
Ի Նէեմ . ժ . 38 :
Ի Հմր 30 :
Ն . ք . գէ . իբր 1471
Ի Հմր 12 :
Լ Հմր 27 :
Ի Ա Թագ . ժ . 18 : Ա Եսթ . է . 18 :
Ի Ղև . ժբ . 8 : իբ . 16 :
Ի Ղև . իբ . 2 , 15 :
Ա Օր . իա . 8 : ա Թագ . չ . 7 :
Բ Ղև . գ . 12 , 21 : ժգ . 27 : Եբր . ժ . 11 :
Ի Ղև . գ . 6 : ժչ . 14 , 19 : Եբր . թ . 13 : Ի Ել . իթ . 14 : Ղև . գ . 11 , 12 :
Ի Ղև . ժգ . 4 , 6 , 49 :
Ղ Ղև . ժա . 25 : ժե . 5 :
Ի Եբր . Թ . 13 :
Ի Ա Թագ . ժ . 25 : Ա Մն . ժ . 8 :
Ի Ա Թագ . ժ . 10 : Ղև . ժ . 7 : ա Կոր . թ . 13 : Ա Եսթ . ե . 18 :
Ի Ղև . ժբ . 8 : իբ . 16 :
Ի Ղև . իբ . 2 , 15 :
Ա Օր . իա . 8 : ա Թագ . չ . 7 :
Բ Ղև . գ . 12 , 21 : ժչ . 27 : Եբր . ժ . 11 :
Ի Ղև . գ . 6 : ժչ . 14 , 19 : Եբր . թ . 13 : Ի Ել . իթ . 14 : Ղև . գ . 11 , 12 :
Ի Ղև . ժգ . 4 , 6 , 49 :
Ղ Ղև . ժա . 25 : ժե . 5 :
Ի Եբր . Թ . 13 :
Ի Հմր 18 , 20 , 21 : Գ Ե . ը . 28 :

Ն·ք·ՂՖ· ԻԲԲ 1471

Ղ ՀՊ 16 ։ ՂԼ·իա·1։ ԳԼ·ե·2։ Թ·6, 10։ Լ· 19։ Ոպ·է·14· Ա՟գ·բ·18։ ՃԳԼ·լա·19։ ՝ՐՀ մաքրու- թեան խոսք

Ղ ՂԼ·ժե·31։

ՀՊ 9 ։ ԳԼ· ը·7։ Ղ ՂԼ·է·20։ ԻԲ· 8։

Ճ ՂԼ· ժա· 32։ ԳԼ·լա· 20։

Ղ ՀՊ 11։

Հ ՀՊ 9։

Յ Ծ՟ն· իզ· 19։ Ը Ա՟ղ·ծա· 7։

Ղ ՂԼ·ժգ·9։

Հ ՀՊ 13։

Ղ ՂԼ·ժգ·13։

Ն ՂԼ· ժե· 5։

համար յաւիտենական կանոն պի- տի ըլլայ ։

11 Ը՛ն՛վ որ մեռած մարդու մը մար- մինին դպչի , եօթը օր անմաքուր

12 պիտի ըլլայ ։ Ճ՟Անիկայ *անով զին- քը մաքրել պիտի տայ երրորդ օրը՝ և եօթներորդ օրը մաքուր պի- տի ըլլայ · բայց թէ որ չմաքրուի երրորդ օրը , եօթներորդ օրը

13 մաքուր պիտի չըլլայ ։ Ո՛վ որ մե- ռած մարդու մը մարմինին դպչի՝ ու ինքզինքը չմաքրէ , Տ՟Ցերօրը խո- րանը կը պղծէ · և ան անձը Իսրա- յէլէն պիտի կորսուի · անոր վրայ Ս՟մաքրութեան ջուրը չսրսկուելուն համար անիկայ անմաքուր է · Ի՟ իր անմաքրութիւնը տակաւին իր վը-

14 րան է ։ Վրանի մէջ մեռնող մար- դուն համար օրէնքը աս է · ան վրանին մէջ ամէն մտնողը և ան վրանին մէջ ամէն եղողը եօթը

15 օր անմաքուր պիտի ըլլայ ։ Եւ ամէն Ծ՟բաց ամանը որ իր վրան կապուած խուփ չունի , անմաքուր

16 պիտի ըլլայ ։ Եւ Ա՛վ որ դպչի դաշտի վրայ սրով սպաննուածի մը՝ կամ Է՟ հիւանդ մեռածի մը՝ կամ մարդու ոսկորի մը և կամ գերեզմանի մը , եօթը օր անմաքուր

17 պիտի ըլլայ ։ Եւ անմաքուր եղո- ղին համար՝ ան մեղայ համար Ա՟յրուած Է՟ՐՒՆ մոխիրէն առ- նելով՝ ամանի մը մէջ վրան

18 Ց՟կենդանի ջուր դնեն · Եւ մա- քուր մարդ մը Ա՟ղոպայ պիտի առնէ , ու ան ջուրը խոթէ , և վը- րանին վրայ ու բոլոր ամաններուն վրայ և հոն եղած մարդոց վրայ՝ ու ոսկորի մը կամ սպանուածի մը կամ՝ մեռածի մը և կամ գերեզ- մանի մը դպչողին վրայ պիտի սրսկ-

19 է ։ Եւ մաքուր Ֆ՟րէզ պիտի սրսկէ անմաքուրին վրայ երրորդ օրը ու եօթներորդ օրը · Ե՟և եօթներորդ օրը զանիկայ պիտի մաքրէ , ան ալ իր հանդերձները պիտի լուայ ու ջրով լուացուի , և իրիկունը մա-

20 քուր ըլլայ ։ Բայց ան մարդը՝ որ անմաքուր ըլլալով չմաքրուիր , ան անձը՝ Ժողովքին մէջէն պիտի կոր- սուի , ինչու որ Ի՟ Տ՟Ցերօրը սրբարանը պղծեց · անոր վրայ Ս՟մաքրութեան

21 ջուրը չսրսկուեցաւ , անիկայ ան- մաքուր է ։ Եւ յաւիտենական կա- նոն մը ըլլայ անոնց , որ մաքրու- թեան ջուրը սրսկողը իր լաթերը պիտի լուայ · ու Ս՟մաքրութեան ջու- րին դպչողը մինչև իրիկուն անմա-

22 քուր պիտի ըլլայ ։ Եւ Յ՟անմա- քուր անձը ինչ բանի որ դպչի , ան ալ անմաքուր պիտի ըլլայ · ու Ն՟անոր դպչող մարդը մինչև իրիկուն անմաքուր պիտի ըլլայ ։

ԳԼ· Ի

Ն·ք·ՂՖ· ԻԲԲ 1453

1 Իսրայէլի որդիքը Սին կու գան , ու հոն Մա- րիամ կը մեռնի ։ 2 Ջուրի համար տրտունջ կ'ընեն ։ 7 Մովսէս ժայռին դարնելով Մերի- պայի մէջ ջուր կը բղխեցնէ ։ 14 Մովսէս կադեսէն դեսպաններ կը խրկէ Եդոմի թա- գաւորին՝ խնդրելով անկէ որ իր սահմանէն անցնելու հրաման տայ Իսրայէլին · բայց աս խնդիրքը չընդունուիր ։ 22 Ահարոն Հոր լեռանը վրայ քահանայութիւնը իր որդւոյն Եղիազարին կը յանձնէ , ու ինքը հոն կը մեռ- նի ։

1 Նե՝ Իսրայէլի որդւոց ընդհանուր ժո- ղովքը Սին անապատը եկան առ- ջի ամսուն , ու ժողովուրդը կա- դեսի մէջ իջևան ըրաւ · և Ի՟ Մա- րիամ հոն վախճանեցաւ , ու հոն թաղուեցաւ ։

2 Ե՟ւ ժողովքին ԽՖԼ՟ջուր չկար · Ր՟ու Մովսէսին և Ահարոնին վրայ

3 հաւաքուեցան ։ Եւ ժողովուրդը Ի՟ Մովսէսին հետ վիճելով խօսեցան ու ըսին , Երանի թէ մենք ալ մեռնէինք՝ Է՟երբոր մեր եղբայրները

4 մեռան Տ՟Ցերօրը առջևը · Եւ Ի՟ ինչո՞ւ Տ՟Ցերօրը Ժողովուրդը աս անապատը բերիք , որ մենք ու մեր անասուն-

5 ները հոս մեռնինք ։ Եւ ինչո՞ւ մեզ Եգիպտոսէն հանեցիք՝ մեզ աս գէշ տեղը բերելու համար · հոս ոչ սերմ ցանելու տեղ է , ոչ ալ թզե- նիներու ու այգիներու և նռնենի- ներու · խմելու ջուր անգամ չկայ ։

6 Եւ Մովսէս ու Ահարոն ժողովքին առջևէն ելլելով՝ ժողովքի խորանին դուռը գացին , ու Ի՟երեսնց երեսին վրայ ինկան · և Ր՟Տ՟Ցերօրը փառքը անոնց երևցաւ ։

7 Եւ Տ՟երը խօսեցաւ Մովսէսին՝

8 ըսելով , Ճ՟գաւազանը առ , ու Ժո- ղովքը Ժողովէ դուն ու քու եղ- բայրդ Ահարոն , և անոնց աչ- քերուն առջևը խօսեցէք ապառա- ժին , ու իր ջուրը պիտի տայ · և Է՟դուն ապառաժէն ջուր պիտի հա- նես անոնց , ու ժողովքին և ա- նոնց անասուններուն խմցնես ։

9 Եւ Մովսէս առաւ գաւազանը Ւ՟Տ՟- Ր՟ՕՐ առջևէն , ինչպէս որ իրեն

10 պատուիրեց ։ Եւ Մովսէս ու Ա- հարոն ժողովքը ապառաժին առ- ջևը ժողվեցին · և ըսաւ անոնց , Ե՛լսեցէք հիմա՝ ով ապստամբներ , մեզի աս ապառաժէն ջուր հա-

11 նեցնե՞ք ։ Եւ Մովսէս իր ձեռքը վեր- ցուց , ու գաւազանը երկու ան- գամ ապառաժին զարկաւ · և Ձ՟ա- ռատօրէն ջուր ելաւ , և ժողովքը ու անոնց անասունները խմեցին ։

12 Եւ Տ՟երը խօսեցաւ Մովսէսին ու Ահարոնին , Որովհետև Ի՟նձի չհա- ւատացիք Ի՟սրայէլը որդւոցը աչ- քերուն առջևը իս Ք՟փառաւորելու , անոր համար աս ժողովուրդը դուք պիտի չտանիք ան երկիրը՝ որն որ

Ն·ք·ՂՖ· ԻԲԲ 1453

՟ ԳԼ· Լ· 36։

Բ ԵԼ·ԺԵ·20։ ԳԼ·ԻԿ·59։

Ե ԵԼ·ԺԵ·1։ Ր ԳԼ· Ժ· 19, 42։

Ի ԵԼ·ԺԵ·2։ ԳԼ·ՃԺ·2։ ՂԼ· ժա· 1, 33։ Ժ· 37, Ժ·32, 35, 49։

Ի ԵԼ·ԺԵ·3։

Ը ԳԼ·ԺԸ·5։ Ժ· 4, 22, 45։

Բ ԳԼ· Ժ· 10։

Ժ ԵԼ·ԺԵ·5։

Ի ՆԵՒՄ· Թ· 15։ Ա՟ղ· Հր·16, 16։ ՃՆ·41։ ՃԺ· 8։ Ե՟· խ· 20։ Խ՟ր· 21։

Ւ ԳԼ· ԺԵ· 10։

Ի Ա՟ղ· Ճգ· 33։

Ժ ԵԼ·ԺԵ·6։ Բ Օ՟ր· Ը· 15։ ա Պ՟որ· Ժ· 4։

Ւ ԳԼ· ՃԵ· 14։ Բ Օ՟ր· ա· 37։ Գ· 26։ Լ՟· 51։

Հ ՂԼ·Ժ·3։ ԵՂԿ· Ի· 41։ Ւ՟Ղ· 23։ Լ՟· 16։ ա Պ՟ետ· Գ· 15։

† ԵՒՒ՟· սրբեա- լու ,

ՆԿ · Ք · ՂԲ · ԽԲՐ 1453

յ ԵԼ · ԺԵ · 7 ։ Բ Օր · ԼԳ · 8 ։ Սաղ · ՂԵ · 8 ։ ՃՂ · 82 ։ ՃԼ ։

* ՅՅ՝ Վ ԽՀՍԼ ՐԱՆՈՒԹԵԱՆ Ղ ԴԱՍՏ Ժա · 16 ։ 17 ։

ՖՐ Օր · Բ · 4 ։ ՃԼ ։ ԽԳ · 7 ։ ԱԲԴ · 10 ։ 12 ։

ՖԵԼ · ԺԸ · 8 ։ յ ՅՕՆ · ԽԿ · 6 ։ Գօր · Ե · 15 ։

Ն ԵԼ · Ժը · 40 ։ Ղ ԵԼ · ա · 11 ։ ՃԼ ։ Բ Օր · ԻԲ · 6 ։ Գօր · Կ · 19 ։

ՈՒ ԵԼ · Բ · 23 ։ Գ · 7 ։

Ղ ԵԼ · Փ · 2 ։ Ժգ · 19 ։ ԻԳ · 20 ։ ԼԳ · 2 ։

Պ Տ՚ս Գ Լ · Իա · 22 ։ Բ Օր · Բ · 27 ։

† ԵՔԲ · ԻՆԺ · ՔՆ

13 անոնց տուի ։ յ*Մերիպայի ջուրը աս է . վասն զի Իսրայէլի որդիքը Տէրոջը դէմ վիճեցան . և ինքը փառաւորուեցաւ անոնց մէջ ։

14 Ղեւ Մովսէս կադեսէն դեսպաններ Իսրկեց Եդոմի Թագաւորին՝ ՈՒ ԸՍԱ , ՙԱյսպէս կ՚ըսէ քոյրդ Իսրայէլ , ՚Մեզի պատահած բոլոր նեղութիւնը գիտես ։

15 ՚Ինչպէս մեր հայրերը Եգիպտոս իջան , Ն և բնակեցանք Եգիպտոսի մէջ շատ ատեն . և Եգիպտացիք չարչարեցին մեզ ու մեր հայրերը ։

16 Եւ ՚երբ մենք Տէրոջը աղաղակեցինք , լսեց մեր ձայնը . և Ղ հրեշտակ մը խրկեց , ու մեզ Եգիպտոսէն հանեց . և ահա մենք քու սահմանիդ ծայրն կագէս քաղաքին

17 մէջն ենք . Շնորհք ըրէ՝ ՚անցնինք քու երկրէդ . արտերէն ու այգիներէն պիտի չանցնինք , և հորերէն ջուր պիտի չխմենք . արքունական ճամբային պիտի երթանք , աջ կամ ձախ կողմը պիտի չխոտորինք՝ մինչև որ քու սահմանիդ անցնինք ։ 18 Նէդ անցնինք ։ Եւ Եդոմ ըսաւ անոր , †Իմ երկրէս՚ պիտի չանցնիս , ապա թէ ոչ՝ սրով քու դէմդ կ՚ելլեմ ։ Եւ Իսրայէլի որդիքը ըսին անոր , Մենք մեծ ճամբային կ՚անցնինք , և թէ որ ես ու իմ անասուններս քու ջուրդէդ խմենք , Նանոր գինը կը հատուցանեմ . առանց ուրիշ բան մը ընելու իմ ոտքերովս կ՚անցնիմ ։ 20 Եւ անիկայ ըսաւ , ՚Պիտի չանցնիս ։ և Եդոմ մեծ բազմութիւնով ու հզօր ձեռքով ելաւ անոնց դէմ ։ 21 Այսպէս Եդոմ ՚իր սահմանին Իսրայէլին ճամբայ տալ չուզեց . ուստի Իսրայէլ Ղարձաւ անկէ ։

22 Եւ ՚Կադեսէն չուեցին , ե ու Իսրայէլի որդւոյը բոլոր ժողովը 23 Հովը լեռը եկան ։ Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու Ահարոնին Հովը լեռը՝ Եդոմի երկրին սահմանին քովը՝ ըսելով , 24 Ահարոն իր ժողովուրդին պիտի խառնուի . քանզի Մերիպայի ջուրին քովը ՙիմ հրամանիս դէմ ապստամբութիւն ընելնուդ համար՝ պիտի չմտնէ ան երկիրը՝ որն որ Իսրայէլի 25 որդւոյը տուի ։ †Ահարոնը ու անոր որդին Եղիազարը առ , ու Հովը 26 լեռը հանէ զանոնք . Եւ Ահարոնը իր զգեստներէն մերկացուր , ու անոր որդւոյն Եղիազարին հագուր զանոնք . ինչու որ Ահարոն իր ժողովուրդին պիտի խառնուի , ու հոն 27 մեռնի ։ Եւ Մովսէս Տէրոջը պատուիրածին պէս ըրաւ . ու բոլոր ժողովին աչքին առջեւ Հովը լեռը 28 ելան ։ †Եւ Մովսէս մերկացուց Ահարոնը իր զգեստներէն , ու անոր որդւոյն Եղիազարին հագուցուց զանոնք . և °Ահարոն հոն լեռանը գլուխը մեռաւ . ու Մովսէս և Եղիազար լեռնէն իջան ։ 29 Ղհազար լեռնէն իջան ։ Եւ երբ բոլոր ժողովուրդը տեսան որ Ահարոն մեռաւ , Իսրայէլի բոլոր տունը Ահարոնին համար ՖԵրսուն օր լացին ։

ՆԴ · Ք · ՂԲ · 1453

ո ԳԼ · ԼԳ · 38 ։ Բ Օր · Ժ · 6 ։ ԼԲ · 50 ։

1452

ՖՐ Օր · ԼԳ · 8 ։

ԳԼ · ԻԱ

1 Իսրայէլ քիչ մը վնաս քաշելով՝ Քանանացիները կը ջարդէ Հորմայի մէջ ։ 4 Ժողովրդը տրտունջ ընելուն համար՝ կիզող օձերով կը վերաւորուի , 7 ու երբ գղջալով՝ պղնձէ օձին միջոցով կ՚ազատի ասկէ վարուածէն ։ 10 Իսրայէլացոց այլ և այլ ճամբորդութիւնները ։ 21 Սեհոն Թագաւորը պատերազմով ասոնց վրայ կու գայ , ու կը յաղթուի ։ 33 Նոյնպէս ալ Ովգ Թագաւորը ։

1452

1 Եւ Հարաւային կողմը բնակող ՙԱրադի ‡քանանացի Թագաւորը լսելով որ Իսրայէլ Աթարիմի ճամբային կու գայ , Իսրայէլին հետ պատերազմեցաւ , և անոնցմէ դերի-
2 ներ առաւ ։ Բ Եւ Իսրայէլ ուխտ ըրաւ Տէրոջը ու ըսաւ , Թէ որ աս ժողովուրդը իմ ձեռքս մատնես , անոնց քաղաքները ‖բոլորովին պի-
3 տի կորսընդչնջեմ՚ ։ Եւ Տէրը Իսրայէլին ձայնը լսեց , ու քանանացիները ՈՒոր ՅԲՒԼ մատնեց . և Իսրայէլ բոլորովին կորսընդչնջուց զանոնք ու անոնց քաղաքները , և անունը տեղն անուն ։ § Հօրմա դրաւ ։

4 Ու ‡Եդոմի երկրին բոլորտիքէն անցնելով՝ ՚Հովը լեռնէն կարմիր ծովուան ճամբան չուեցին . ու ճամբուն մէջ ժողովուրդին Խսիրտը նե-
5 ղացաւ ։ Եւ ժողովուրդը ՂԱատուցոյն դէմ ու Մովսէսին դէմ խօսեցան՝ ըՒԷԼՀ , Ի՚նչո՞ւ մեզ Եգիպտոսէն հանեցիք՝ որ անապատին մէջ մեռնինք . քանզի հաց չկայ , ջուր չկայ . և Ըաս չնչին հացէն մեր
6 սիրտը զզուեր է ։ Եւ Տէրը ժողովուրդին վրայ Ճկիզող օձեր խրկեց , ու խածին ժողովուրդը , անանկ որ Իսրայէլէն շատ ժողո-
7 վուրդ մեռաւ ։ Եւ ժողովուրդը Մովսէսին եկան ու ըսին , ՚Տէրոջը դէմ ու քեզի դէմ խօսելով՝ նոյ մեղանչեցինք . Խաղօթք ըրէ Տէրոջը՝ որ մեր վրայէն օձերը վերցընէ . և Մովսէս ժողովուրդին հա-
8 մար աղաչեց ։ Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Քեզի կիզող օձ մը շինէ , ու զանիկայ ձողի մը վրայ դիր . և ըլլայ Թէ ով որ խածնուի , անոր նայի՚ու
9 ապրի ։ Եւ ՃՄովսէս պղնձէ օձ մը շինեց , ու զանիկայ ձողի մը վրայ դրաւ . և եղաւ որ օձ մը երբոր մարդ մը խածնէր , անիկայ պղնձէ օձին նայածին պէս կ՚առողջանար ։

10 Եւ Իսրայէլի որդիքը չուեցին՝ ու
11 †Որովթի մէջ իջևան բռնին ։ Եւ

§ ՅՅ՝ ՆՂՈՎՔ ։ ‡ ԴԱՍՏ · Ժա · 18 ։

՚ ԳԼ · Ի · 22 ։ ԼԳ · 41 ։

Ի ԵԼ · Ղ · 9 ։ Ղ Սաղ · ՀԸ · 19 ։

Ի ԵԼ · Ժչ · 8 ։ Ժէ · 8 ։

Ը ԳԼ · Ժա · 6 ։ Ի · ա Կոր · Ժ · 9 ։

ՃՐ Օր · Ը · 15 ։

Ի Սաղ · ՀԸ · 34 ։ Լ Հմր 5 ։

Ի ԵԼ · Ը · 8 ։ 28 ։ ա Թագ · Ժր · 19 ։ Գ Թագ · Ժչ · 6 ։ Գօր · Ը · 24 ։

Ծ Գ Թագ · Ժը · 4 ։ ՃՕ · 6 ։ Գ · 14 ։ 15 ։

† ԵԼ · ԻԹ · 29 ։ 30 ։

Ի ԳԼ · ԼԳ · 48 ։

Ն · Ք · ՂՌ · 1452

ՀԳԼ · ԼԲ · 44 ։

Յբ Օր · բ · 13 ։

Ղ ԳԼ · ԻԲ · 36 ։ Դատ · ժա · 18 ։

ճբ Օր · բ · 13 ։ 29 ։

Յ Դատ · Թ · 21 ։

Ա ՆԼ · ԺԸ · 1 ։ Պաղ · ՃԸ · 9 ։ ՃՂ · 12 ։

Ն Ես · ԼԲ · 22 ։

Ղ ԳԲ ԻԳ · 28 ։ * Կամ՝ անապատը

Ոբ Օր · բ · 26 ։ 27 ։ Դատ · ժա · 19 ։

Ղ ԳԼ · Ի · 17 ։

Ղբ Օր · ԻԹ · 7 ։

Ք Բ Օր · բ · 32 ։ Դատ · ժա · 20 ։

Ոբ Օր · բ · 33 ։ ԻԲ · Ե ։ Ճես · ժբ · 1 ։ 2 ։ ԻԲ · 8 ։ Նեեմ · ԹԲ · 22 ։ Պաղ · ՃԺ · 10 ։ 11 ։ ՃՂ · 19 ։ Ամով · բ · 9 ։

Որովհետև չուեցին՝ ու հ Իսբաաբարիմ մէջ դէպ՝ ի արեւելեան կողմը՝ Մովաբին դիմացի անապատին մէջ
12 իջևան ըրին ։ Յ Անկէ ալ չուեցին՝ և Զարեդ ձորին մէջ իջևան ըրին ։
13 Անկէ չուեցին՝ ու իջևան ըրին Առնոնին մէկալ կողմը ան անապատին մէջ՝ որ Ամորհացւոց սահմանէն կ՝ելլէ · ինչու որ Ղ Առնոն Մովաբացւոց սահմանն է , Մովաբացւոց ու Ամորհացւոց միջտեղը ։
14 Անոր համար Յէրոյը պատերազմնիերուն դրքին մէջ կ՝ըսուի , Սուփային մէջ Վահեբը՝ ու Առնոնին դետերը ,
15 Եւ Արին կեցած տեղը վաղող ճու Մովաբին սահմանը կայացող դետերուն յորձանքը ։
16 Եւ անկէ ՛ Ջրհորը էլաւ · ասանն ջրհորն է՝ որուն համար Տէրը ըսեր էր Մովսէսին , Ժողովուրդը ժողվէ , ու ես անոնց ջուր պիտի տամ ։
17 Յ Ն առեներ Իսրայէլ ասերգը երգեց ·
Ո՛վ հոր՝ բղխէ · երգեցէք անոր ·
18 Հորը իշխանները փորեցին , ժողովուրդին աղնուականները Օրէնսդրին հրամանովը , իրենց դաւազաններովը փորեցին ան ։
Եւ անապատէն դէպ՝ ի Մաթանա ,
19 Ու Մաթանայէն դէպ՝ ի Նաալիէլ ,
20 ու Նաալիէլէն դէպ՝ ի Բամոթ , եւ Բամոթէն Մովաբի դաշտին մէջ Ղ դէպ՝ ի * Եսիմոն նայող Փասգաթին գագաթը եղած հովիտը ։
21 Եւ Իսրայէլ դեսպաններ խրկեց Ամորհացւոց Սիհոն Թագաւորին քը
22 սելով , Ղ Ձոլ երկրէդ անցնինք · արտի կամ այգիի մէջ չենք մտներ , հորի ջուրէ չենք խմեր · մինչև որ ճամբէդ անցնինիս աջ բռնականը
23 ճամբայէն կ՝երթանք ։ Ղ Եւ Սիհոն իր սահմանէն ճամբայ չտուաւ Իսրայէլին · հապա Սիհոն իր բոլոր ժողովուրդը ժողվեց , և դէպ՝ ի անապատը Իսրայէլին դէմ ելաւ , Ղ ու Ցասսա եկաւ , և Իսրայէլին հետ
24 պատերազմեցաւ ։ Եւ Իսրայէլ առաւ բերնէ անցուց զանիկայ , ու տիրեց անոր երկրին , Առնոնէն մինչև Ցաբոկ՝ մինչև Ամմոնի որդւոց երկիրը · ինչու որ Ամմոնի որդւոց սահմանը դժուարին էր ։
25 Եւ Իսրայէլ ասբոլոր քաղաքները առաւ · ու Իսրայէլ Ամորհացւոց բոլոր քաղաքներուն մէջ բնակեցաւ , Եսեբոնի մէջ ու անոր բոլոր
26 դեղերուն մէջ · քանզի Եսեբոն Ամորհացւոց Սիհոն Թագաւորին քաղաքն էր · ինչու որ անիկայ Մովաբի առջի Թագաւորին հետ պատերազմելով , անոր ձեռքէն ա-

Նոր բոլոր երկիրը մինչև Առնոն
27 առած էր ։ Անոր համար առակ խօսողները կ՝ըսեն ,
Եսեբոն եկէք · թող Սիհոնին քաղաքը շինուի ու պատրաստուի ·
28 Վասն զի Եսեբոնէն կրակ ելաւ , Սիհոնի քաղաքէն բոց · Մովաբին Արը այրեց , Առնոնին բարձր տեղերուն տէրերը ։
29 Վա՛յ քեզ՝ Մովաբ , Քամոսի ժողովուրդը՝ կորսուեցար · իր փախած որդիքը ու աղջիկները Ամորհացւոց Սիհոն Թագաւորին դերուեցան տուաւ ·
30 Զանոնք նետերով զարկինք · Եսեբոն կորսուեցաւ մինչև Դեբոն · և կորընծուցինք զանոնք մինչև Մեդաբային քովը եղած Նոփա ։
31 Այսպէս Իսրայէլ Ամորհացւոց
32 երկիրը բնակեցաւ ։ Եւ Մովսէս խրկեց Յազէր լրտեսելու , ու անոր դեղերը առին , և հոն եղած Ամորհացիները վռնտեցին ։
33 Եւ դարձան ու Բասանի ճամբան ելան · և Բասանի Ովգ Թագաւորը՝ ինքն ու իր բոլոր ժողովուրդը անոնց դէմ Եդրայիի մէջ պատերազմի ելան ։ Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Անկէ մի՛ վախնար · քանզի քու ձեռքդ մատնեցի զանիկայ ու անոր բոլոր ժողովուրդը և անոր երկիրը · և Հեշբոնի Եսեբոնի մէջ բնակող Ամորհացւոց Սիհոն Թագաւորին ըրածիդ պէս պիտի ըլլայ ։
35 Նէս անոր ։ Եւ Այսպէս զարկին անիկայ և անոր որդիքը ու անոր բոլոր ժողովուրդը , անանկ որ մէկն ալ չմնաց · և անոր երկրին տիրեցին ։

Ե · Ք · ՂՌ · 1452

Ա Թագ · Խբ · 45 , 46 ։
Ղբ Օր · բ · 9 , 18 ։ Ես · ժե · 1 ։
Ա Դատ · ժա · 24 ։ Թագ · ժա · 7 , 33 ։ Թագ · խդ · 13 ։ Երեմ · Խբ · 7 , 13 ։
Բ Երեմ · Խբ · 18 , 22 ։
Յ Ես · ժե · 2 ։
Ա Գլ · Լբ · 1 ։ Երեմ · Խբ · 32 ։
Ֆ Բ Օր · դ · 1 ։ ԻԹ · 7 ։
Գ Ես · ժգ · 12 ։
Օբ Օր · գ · 2 ։
Ֆ Հմր 24 ։ Պաղ · ՃԺ · 10 ։ 11 ։ ՃՂ · 20 ։
Ա Բ Օր · Ա · 3 ։ 4 ։ ԼԸ ։

ԳԼՒԽ ԻԲ

1 Բաղամ Բաղտին առջի անգամի հրաւէրքը կը մերժէ , 15 ու երկրորդ անգամին կ՝ընդունի ։ 22 Հրեշտակ մը զանիկայ սպանելու կ՝ելլայ , բայց իշուն ծռ քաշուելովը անիկայ կ՝ազատի ։ 36 Բաղակ կ՝ընդունի Բաղաամը ։

1 Յետ Իսրայէլի որդիքը չուեցին , ու Մովաբի դաշտերուն մէջ Յորդանանու անդիի կողմը Երիքովի դիմացը իջևան ըրին ։
2 Եւ Սեպփորի որդին Բաղակ տեսաւ ան ամէնը որ Իսրայէլ ըրաւ ։
3 Ամորհացւոց ։ Եւ Մովաբ խիստ վախցաւ Ժողովուրդէն , ինչու որ շատ էր · ու Մովաբ Իսրայէլի որդւոցը երեսէն տատնապի
4 մէջ էր ։ Եւ Մովաբ Մադիամու ծերերուն ըսաւ ; Հիմա ասոր ժողովուրդը պիտի լզեն մեր բոլորտիքը եղած ամէնը , ինչպէս որ արջառը դաշտին խոտը կը լզէ ։ Եւ Սեպփորի որդին Բաղակ Մովաբի

Ա Գլ · Լէ · 48 ։
Բ Դատ · ժա · 25 ։
Գ Ել · ժե · 15 ։
Դ Գէ · լ · 3 ։ Ճես · ժգ · 21 ։

Ն · Ք · ՂԲ · 1452

* Կամ՝ Եւ Փաթուր Հաղապաններ խրկեց Բէովրի որդւոյն Բաղաամին դէպ ի Փաթուր՝ որ անոր ժողովուրդին որդւոյը երկրին Գետին եղերքն էր։

Ե Օր · իզ · 4՝ 1 Պետ · ժգ · 22՝ իդ · 9 ։ Նէեմ · ժգ · 1 ՝ 2 ։ Միք · գ · 5 ։ Բ Պետ · ր · 15՝ Յուդ · 11 ։ Յայտ · ր · 14 ։

Ղ Յես · գԼ · իգ · 7 ։ Բ Օր · իգ · 4 ։

Ի Գւ · իդ · 7 ։ Բաթագ · թ · 7 ։ 8 ։

Ի Հռ 19 ։

Ժ Ն · ի · 3 ։ Հմր 20 ։

Ի Գւ · իդ · 20՝ Յես Հռով · ժա · 29 ։

Լ Հմր 6 ։

Ի Գւ · իդ · 13՝

5 Թագաւորն էր պն պատնը ։ *Եւ Ի Բէովրի որդւոյն Բաղաամին գեա-պատներ իրկեց Ղփաթուր Մեզոպէ-տ՝ (որ անոր ժողովուրդին որդւոյը երկրին Գետին եղերքն էր։) զա-նիկայ կանչելու և ըսելու, Ահա եգիպտոսէն ժողովուրդ մը ելաւ. ահա երկրին երեսը ծածկեց, և ինք նիստ կը նստի. Ռաստի հիմա կ'աղաչեմ՝ եկուր, ի ինծի համար անիծէ զս ժողովուրդը. գանոր անիկայ ինծմէ զօրաւոր է. գուցէ կարող ըլլամ անիկայ զարնել, ու երկրէն վռընտեմ զանիկայ. վասն զի գիտեմ որ քու օրհնածդ օրհնեալ է, և քու անիծածդ ա-նիծեալ։

7 Եւ Մովաբին ծերերը ու Մադիամ ծերերը իրենց ձեռքերուն մէջ Հմայութեան վարձքերով գացին. և Բաղաամին եկան, ու Բաղակին խօսքերը րսին անոր։ 8 Եւ անիկայ ըսաւ անոնց, Ինձ գիշեր հոս մնա-ցէք. և Տէրը ինձ որ ինծի խօսե-լու ըլլայ, անոր համեմատ պատաս-խան պիտի տամ ձեզի. ու Մովա-բի իշխանները Բաղաամին քովը 9 մնացին։ Եւ Աստուած Բաղաա-մին եկաւ ու ըսաւ, Ո՞վ են ատ 10 քու քովդ եղած մարդիկը։ Եւ Բաղաամ ըսաւ Աստուծոյ, Մովա-բի թագաւորը Սեպհորեան Բա-ղակ ասոնք ինծի խրկեց՝ ըսելով, 11 Ահա եգիպտոսէն ելլող ժողովուր-դը երկրին երեսը ծածկեց. հիմա եկուր՝ անիծէ զանիկայ ինծի հա-մար, որ գուցէ կարող ըլլամ անոր յաղթել ու զանիկայ վռընտել։ 12 Եւ Աստուած ըսաւ Բաղաամին, Ատոնց հետ չերթաս, ժողովուրդը չանիծես. վասն զի Ե անիկայ օրհ-13 նեալ է։ Եւ Բաղաամ առտուանց ելաւ, ու ըսաւ Բաղակին իշխան-ներուն, Գուք ձեր երկիրը դացէք. ինչու որ Տէրը իս չթողուր ձեզի 14 հետ երթալու։ Եւ Մովաբի իշ-խանները ելան, ու Բաղակին եկան և ըսին, Բաղաամ մեզի հետ գալ չուզեց։

15 Եւ Բաղակ դարձեալ անոնցմէ աւելի շատ և աւելի պատուա-16 ւոր իշխանները խրկեց։ Եւ անոնք Բաղաամին եկան ու ըսին անոր, Սեպհորի որդին Բաղակ ասանկ կ'ըսէ. կ'աղաչեմ՝ ինծի գալէն մի՛ 17 հրաժարիր. Քանզի քեզ շատ պա-տիւ պիտի ընեմ, և ինծի ինչ որ ըսես՝ պիտի ընեմ. Ուստի կ'ա-դաչեմ եկուր՝ անիծէ ատ ժողո-18 վուրդը ինծի համար։ Եւ Բա-ղաամ պատասխան տուաւ ու ը-սաւ Բաղակին ծառաներուն, Թէև որ Բաղակ իր տունովը լեցուն ար-ծաթ ու ոսկի տայ ինծի, ծիմ Տէր Աստուծոյս խօսքէն չեմ կրնար անցնիլ։ պզտիկ կամ մեծ բան մը 19 ընելու։ Եւ հիմա կ'աղաչեմ՝ նաս գիշեր դուք ալ հոս կեցէք, որ գիտնամ թէ Տէրը ուրիշ ինչ պի-20 տի ըսէ ինծի։ Եւ Աստուած գի-շերը Բաղաամին եկաւ ու ըսաւ անոր, թէ որ մարդիկը քեզ կան-չելու գան, ելլէ՛ անոնց հետ գնա. Նայպէտ ինչ որ քեզի խօսիմ, միայն ան ընես։

21 Եւ Բաղաամ առտուանց ելաւ, ու իր իշուն հասեցը դրաւ, և Մո-վաբի իշխաններուն հետ գնաց։ 22 Ու երթալուն համար Աստուծոյ բարկութիւնը բորբոքեցաւ, Ու Տէրոջը հրեշտակը ճամբուն վրայ կայնեցաւ իբրև անոր թշնամի մը. և անիկայ իր իշուն վրայ հեծած էր, ու անոր երկու ծառաները իր 23 հետ էին։ Եւ էշը տեսաւ Տէ-րոջը հրեշտակը, որ ճամբուն վրայ կայնած էր, ու իր ձեռքը մերկ սուր մը ունէր, ու էշը ճամբայէն դարձաւ և արտը մտաւ. ու Բա-ղաամ էշը ծեծեց՝ որ իր ճամբան 24 դարձնէ զանիկայ։ Եւ Տէրոջը հրեշտակը այգիներուն նեղ ճամ-բուն մէջ կայնեցաւ, ասդ որ մէկ կողմէն պատ՝ ու մէւս կողմէն 25 պատ կար։ Եւ երբոր էշը Տէրոջը հրեշտակը տեսաւ, պատին բովը խոթուեցաւ, և Բաղաամին ոտքը պատին բովը ճնշեց. ան ալ նորէն 26 ծեծեց զանիկայ։ Եւ Տէրոջը հր-եշտակը առաջ գնաց, ու նեղ տեղ մը կայնեցաւ, ուր աջ կամ ձախ կողմը խոտորելու ճամբայ 27 չկար։ Եւ երբոր էշը Տէրոջը հրեշտակը տեսաւ, Բաղաամին տա-կը նստաւ. ու Բաղաամին բար-կութիւնը բորբոքեցաւ, և զաւա-28 զանով ծեծեց էշը։ Եւ Տէրը բե-րանը բացաւ, ու անիկայ Բաղաամին ըսաւ, Ի՞նչ ըրի քեզի՝ որ այսպէս իրեք անգամ իս ծե-29 ծեցիր։ Եւ Բաղաամ ըսաւ իշուն, Իս ծաղր ընելուդ համար. Երանի թէ ձեռքս սուր մը ըլլար, 30 որ հիմա քեզ մեռցնէի։ Եւ էշը ըսաւ Բաղաամին, Ես ան քու էշդ չե՞մ, որուն վրայ կը հեծնէիր իքու մանկութենէդ մին-չև այսօր. քեզի սանակ ընել իմ սովորութի՞ւնս էր. ու անիկայ 31 ըսաւ, Չէ։ Ան ատենը Տէրը Բաղաամին աչքերը բացաւ, ու երբ տեսաւ որ Տէրոջը հրեշտակը ճամբուն վրայ կայնած էր, և իր ձեռքը մերկ սուր մը ունէր, իր երեսին վրայ ինկաւ ու երկրպա-32 գութիւն բրաւ։ Եւ Տէրոջը հրեշ-

Ն · Ք · ՂԲ · 1452

Թագաւորք · 14 ։ Բ Պետ · ժը · 15 ։ Հմր 8 ։

Հ Հռ 9 ։

Ֆ Հռ 35՝ Գւ · իդ · 12 · 20 ։ իդ · 18 ։

Ղեւ · դ · 24 ։

Ե Յես գ Թագ · գ · 17 ։ Դան · ժ · 7 ։ Գոր · իբ · 9 ։ Բ Պետ · բ · 16 ։ Յուդ · 11 ։

Բ Թագ · իբ · 9՝ 16 ։

Ի Ե Պետ · բ · 16 ։

Ա Ելսկ · ժբ · 10 ։

Ե Բ Պետ · բ · 16 ։

† Կամ՝ բուկ ըսալէս

Ղ Յես Ն · ի · 19 ։ Թագ · գ · 17 ։ Դան · ժ · 7 ։ Գոր · իբ · 16 · 31 ։ Ես · Լբ · 8 ։

ն · ք · ՂՓ · 1452

տակը ըսաւ անոր , Ինչո՞ւ ասանկ իրեք անգամ քու էշդ ծեծեցիր . ահա ես քեզի Թշնամութիւն ընելու ելայ . վասն զի խո՛ճաճամբադ
33 Նուղիղ չէ իմ առջեւս . եւ էշը իս տեսայ , ու աս իրեք անգամ է որ իմ առջեւէս մէկդի քաշուեցաւ . Թէ որ անիկայ իմ առջեւէս մէկդի չքաշուէր , հիմա ես քեզ անշուշտ մեռցուցեր էի , ու զանիկայ ողջ
34 Թողուցեր էի : Եւ Բաղաամ ըսաւ Ցէրոջը հրեշտակին , Մեղք գործեցի՝ չգիտնալով որ Ճամբուն վրայ ինծի դէմ կայներ էիր . ուստի Թէ որ քեզի անհաճոյ կ՚երեւնայ
35 իմ երթալս , ետ դառնամ : Եւ Ցէրոջը հրեշտակը ըսաւ Բաղաամին , Գնա՛ աս մարդոցը հետ , Բայց ան խօսքը որ քեզի պիտի ղրուցեմ՝ , ան միայն խօսիս . և Բաղաամ գնաց Բաղակին իշխաններուն հետ :
36 Եւ Բաղակ երբոր լսեց որ Բաղաամ կու գայ , ելաւ անիկայ դիմաւորելու ելաւ Արնոն գետին քովի Մովաբացւոց մէկ քաղաքը՝ որ սահմանին ծայրն
37 է : Եւ Բաղակ ըսաւ Բաղաամին , Քեզ կանչելու յատկապէս չկրկեցի՞. ինչո՞ւ չեկար ինծի . արդեօք Քեզի պատիւ ընելու կարողութիւն չունի՞մ
38 Նիմ՝ : Եւ Բաղաամ ըսաւ Բաղակին , Ահա ես քեզ եկայ . բայց ես քնաւ զօրութիւն ունի՞մ բան մը ընելու . Ատուած իմ բերանս ինչ խօսք որ դնէ , ան պիտի խօ-
39 սի՞մ : Եւ Բաղաամ Բաղակին հետ գնաց . ու կարիաթ Հուսովէթ
40 հկան : Եւ Բաղակ արջառներ ու ոչխարներ մորթեց , ու Բաղաամին և անոր հետ եղող իշխաններուն խրկեց :
41 Ու երբոր առտու եղաւ , Բաղակ առաւ Բաղաամը , ել և Բահաղին բարձր տեղը անոնց զանի-կայ . ու անկէ ժողովուրդին ծայրը տեսաւ :

ԳԼ · ԻԳ

1 , 13 , 28 Բաղակին ըսելը : 7 , 18 Բաղաամին խօսքերը :

1 Եւ Բաղաամ ըսաւ Բաղակին , Հոս ինծի եօթը սեղան շինէ , ու հոս ինծի եօթը զուարակ և եօ-
2 Թը խոյ պատրաստէ : Եւ Բաղակ Բաղաամին ըսածին պէս ըրաւ . և Բաղակ ու Բաղաամ ի՛ւրաքանչիւր մէկ սե-
3 ղանին վրայ մէկմէկ զուարակ ու մէկմէկ խոյ մատուցին : Եւ Բաղաամ ըսաւ Բաղակին , Դուն քու ողջակէզիդ քովը կայնէ , ու ես երթամ , գուցէ Ցէրը Ի՛մ դիմացս ելլէ : և ինչ որ ինծի ցուցընէ ,
քեզի պիտի ըսեմ . ու *բարձր տեղ
4 մը ելաւ : Եւ Աստուած Բաղաամին հանդիպեցաւ . ու Բաղաամ ըսաւ անոր , Եօթը սեղան պատրաստեցի , ու ա՛ն մէկ սեղանին վրայ մէկմէկ զուարակ ու մէկմէկ
5 խոյ մատուցի : Եւ Ցէրը Բաղաամին բերանը խօսք դրաւ ու ըսաւ , Դարձիր Բաղակին և ասանկ խո-
6 սէ : Եւ դարձաւ անոր , և ահա անիկայ իր ողջակէզին քովը կայներ էր , ինքը ու Մովաբի բոլոր իշ-
7 խանները : Եւ Ի՛ր առակը սկսեց ու ըսաւ ,

Մովաբի Թագաւորը Բաղակ զիս Արամէն՝ արեւելեան լեռներէն բերաւ , ըսելով , Էկիւր՝ Ցակոբը անիծէ ինծի , եկո՛ւր՝ Իսրայէլը
8 նզովէ :
Աստուծոյ չանիծածը Ի՞նչպէս անիծեմ , կամ Ցէրոջը չնզովածը Ի՞նչպէս նզովեմ .
9 Վասն զի ապառաժներուն գլխէն կը տեսնեմ անիկայ , և բլուրներէն կը նայիմ անոր . ահա ժո՛ղովուրդը զատ պիտի բնակի , ու հաղ-
10 արուն հետ պիտի չհաշուի :
Ո՞Ցակոբին փոշին ո՛վ կրնայ համրել , և Իսրայէլին քառորդը ո՛վ կրնայ հաշուել . Թող իմ անձս Ե՛ արդարներուն մահովը մեռնի , ու իմ վախճանս անոնց վերջինին պէս
11 ըլլայ :
Եւ Բաղակ ըսաւ Բաղաամին , Ա՛ր Ի՞նչ ըրիր ինծի . ծե՛ս քեզ բերի իմ Թշնամիներս անիծելու , և ահա
12 դուն բոլորովին օրհնեցիր : Ե՞ա-նիկայ պատասխան տուաւ ու ըսաւ , Ի՞նչ որ Ցէրը իմ բերանս դնէ , ան խօսելու հոգ տանելու չե՞մ :
13 Եւ Բաղակ Նորէն ըսաւ անոր , Կ՚աղաչեմ՝ ինծի հետ ուրիշ տեղ մը եկո՛ւր , որ անոնք տեսնես անկէ . անոնց միայն մէկ ծայրը տեսնես , և անոնց ամէնը պիտի չտեսնես . ու անկէ անիծէ անոնք ինծի համար :
14 Եւ տարաւ զանիկայ Սոփիմին արտը՝ Փսգայիին գլուխը , Ու եօթը սեղան շինեց , և ա՛ն մէկ սե-
15 ղանին վրայ մէկմէկ զուարակ ու մէկմէկ խոյ մատուցի : Եւ ըսաւ Բաղակին , Դուն հոս քու ողջակէզիդ քովը կայնէ , ու ես հան-
16 դիպումը երթամ : Եւ Ցէրը դիմաւորեցի՛ : Եւ Ցէրը Բաղաամին դիմացը ելաւ , և անոր բերանը խօսք դրաւ ու ըսաւ , Բաղակին դարձիր ու ասանկ լսէ :
17 Եւ երբոր եկաւ անոր , ահա անիկայ իր ողջակէզին քովը կայներ էր . Մովաբին իշխաններն ալ անոր հետն էին . և Բաղակ ըսաւ անոր ,
18 Ցէրը ի՞նչ խօսեցաւ : Եւ անիկայ իր առակը սկսեց ու ըսաւ ,

ն · ք · ՂՓ · 1452

* Կամ՝ առանձին , Խո՛ճաբաց

Ի Ձոր 16 ։

Ղ Ձոր 16 ։ Գաղ · իբ · 35։ Բ Օր · ժբ · 18 ։ Երեմ · ա · 9 ։

Ի Ձոր 18 ։ Գաղ · դ · 3 , 15 , 23 ։ Ճոս · իէ · 1 ։ իԹ · 1 ։ Սաղ · նը · 2 ։ Եզեկ · ժէ · 2 ։ Միք · բ · 4 ։ Ամբ · բ · 6 ։

Բ Գաղ · իբ · 6 , 11 , 17 ։
Ի Ես · իէ · 12 , 13 ։

ժ բ Օր · Լէ 28 ։
Իեր · Լէ · 16 ։ Եզե · Թ · 2 ։ Եփես · բ · 14 ։
Լ Ես · ժ · 16 · իբ 17 ։
Ի Սաղ · ճժգ · 15 ։

Ժ Գաղ · իբ · 11 , 17 · իդ · 10 ։

Լ Գաղ · իբ · 38։

† Կամ՝ բլուրին
Ձ Ձոր 1 , 2 ։

Յ Ձոր 5 ։ Գաղ · իբ · 35 ։

Ն. ք. ՁԿ. 1452

Ղեւտ. գ. 20։
ճ ա Թագ. ժե. 29։ Մաղ. գ. 6։ Հռով. ժա. 29։ Ցակ. ա. 17։ Տիտ. ա. 2։
Յես. ժը. 2։ Բե. 17։ Թու. իբ. 12։
Յհռով. գ. 7, 8։
Նե. ժգ. 21։ խԹ. 45, 46։ ԼՂ. 14։
ԼԳ. 8։
Բ Օր. լՃ. 17։ Ցաք. ԺԹ. 10, 11։
*Կամ՝ փառք

ԼՍաղ. լա. 19։ խդ. 1։
Պես. խԹ. 9։
Ներ. խԹ. 27։

Ղեւտ. 12։ Թու. 38։ գԹագ. իբ. 14։
Հմր 13։

Վ ԳԼ. իա. 20։
Բ Հմր 1։

Ա ԳԼ. իգ. 3, 15։

Ղ Ելի՛ք՝ ով Բաղակ, ու լսէ՛, ով Սեպփօրի որդին՝ ինծի մնիկ ըրէ։
19 Աստուած մարդ չէ որ սուտ խօսի, ոչ ալ մարդու որդի՝ որ ղղջայ. ինքը ըսաւ, ու պիտի չընէ՞, կամ ինքը խօսեցաւ, ու տեղը պիտի չբերէ՞։
20 Ահա հրաման առի օրհնելու. և՛ ինքը օրհնեց, ու ես չեմ կրնար դարձընել։
21 Յակոբին վրայ անօրէնութիւն մը չտեսնեց, ոչ ալ Իսրայէլին վրայ անզգամութիւն տեսաւ. Նաւոր Ցեր Աստուածը իր հետն է. և ա նոր մէջը թագաւորի ցնծութեան ձայն կայ։
22 Զանոնք Եգիպտոսէն հանողը Աստուած է. "անիկայ միեղջերուի պէս * ոյժ ունի։
23 Քանզի Յակոբին դէմ կախարդութիւն չըլար. ու Իսրայէլին դէմ դիւթութիւն չըռնիր. Յակոբին ու Իսրայէլին վրայով՝ ժամանակին պիտի բսուի Թէ Նաստուած ինչ՛ր ըրաւ։
24 Ահա ա ժողովուրդը Ղմատակ առիւծի պէս պիտի ելլէ, ու առիւծի պէս պիտի բարձրանայ. Նա պիտի չպառկի՝ մինչև որ որսը չուտէ, ու սպանուածներուն արիւնը չխմէ։
25 Ու Բաղակ բսաւ Բաղաամին, Ո՛չ անէծք տուր անոնց՝ ոչ ալ օրհնութիւն։ Ու Բաղաամ պատասխան տալով Բաղակին բսաւ, Միթէ ես քեզի չխօսեցայ՝ բսելով, "Ինչ որ Ցերը խօսի՝ ան պիտի ընեմ։
27 Ու Բաղակ բսաւ Բաղաամին, "Եկո՛ւր՝ մէկ ուրիշ տեղ մը տանիմ քեզ. գուցե Աստուած հաճի, որ անկէ անիծես զանոնք ինծի համար։
28 Ուստի Բաղակ տարաւ Բաղաամը Փողովրին գագաթը, որ
29 Երեսը Ի Եսիմոն կը նայի։ Ու Բաղաամ բսաւ Բաղակին, "Հոս ինծի եօթը սեղան շինէ, ու հոս ինծի եօթը զուարակ ու եօթը խոյ
30 պատրաստէ։ Ու Բաղակ Բաղաամին պէս ըրաւ, ու ամէն մէկ սեղանին վրայ մէկմէկ զուարակ ու մէկմէկ խոյ մատուց։

ԳԼ. ԻԴ

1 Բաղաամ առանց հմայքներ փնտռելու, Իսրայէլին երջանկութեանը վրայ կը մտածէ։ 10 Բաղակ սրդողելով՝ կը խրկէ զանիկայ որ երթայ։ 15 Բաղաամ մարգարէութիւն կ'ընէ Յակոբին Աստղին վրայ, ու քանի մը ազգերու կործանմանը վրայ։

1 Երբոր Բաղաամ տեսաւ որ Ցերը կը հաճի Իսրայէլը օրհնել, "միւս անգամներուն պէս հմայքներ փնտռելու չգնաց, այլ իր երեսը
2 դէպ՝ ի անապատը դարձուց։ Ու Բաղաամ իր աչքերը վերցընելով տեսաւ զԻսրայէլ իր ցեղերուն կարգովը Բնակած է. ու Նաստուծոյ Հոգին անոր
3 վրայ եկաւ. Ու իր առակը սկսելով ըսաւ,
Բէորովրի որդւոյն Բաղաամին խօսքը՝ ու աչքը †բաց մարդուն խօսքը,
4 Աստուծոյ խօսքերը լսող, ու Ամենակարողին տեսիլքը տեսնող, Երեսնալա պէս գետինը ինկող ու աչքերը բաց եղողին խօսքը ան է։
5 Ով Յակոբ՝ քու վրաններդ, ու ո՛վ Իսրայէլ՝ քու խորաններդ քեզի գեղեցիկ են.
6 Ձորերու պէս տարածուեցան. գետերու քով եղող պարտէզներու պէս, Ցերոջը տնկած Եհալուէի ծառերուն պէս ջուրին եզերքը եղող եղևիններուն պէս են։
7 Անոր դոյլերէն ջուր պիտի վազէ, ու անոր սերմը շատ ջուրերու մէջ պիտի ըլլայ. անոր թագաւորը Եգագէն աւելի պիտի բարձրանայ, ու թագաւորութիւնը աճի։
8 Զանիկայ Եգիպտոսէն հանողը Աստուած է. միեղջերուի պէս ոյժ ունի. Երբեն Թշնամի եղող ազգերը պիտի ուտէ, Նանոյ ոսկորները պիտի կոտրտէ, ու նշնդոցէ իր նետերովը պիտի զարնէ.
9 Առիւծի պէս նստաւ պառկեցաւ, ու մատակ առիւծի պէս. զանիկայ ով պիտի արթընցընէ։ Քեզ օրհնողները օրհնեալ ըլլան, ու քեզ անիծողները՝ անիծեալ։
10 Ան ատենը Բաղակ շատ սրդողեցաւ Բաղաամին, ու ձեռքերը իրարու զարկաւ. և Բաղակ բսաւ Բաղաամին, Ես քեզ կանչեցի որ իմ Թշնամիներուս անէծք տաս, և ահա ես իրեք անգամ է որ ա-
11 Նոյդ օրհնութիւն տուիր։ Ուստի դուն հիմա քու տեղդ փախիր. Քեզ զի շատ պատիւ ընեմ՝ ըսի, բայց ահա Ցերը քեզ զրկեց։
12 Ու Բաղաամ բսաւ Բաղակին, Ես քու խրկած դեսպաններուդդ ալ
13 չխօսեցայ՝ ըսելով, "Բաղակ Թէ որ ինծի իր տունովը լեցուն արծաթ ու ոսկի տայ, ես Ցերոջը խօսքին չեմ կրնար անցնիլ՝ որ ինքիմկա աղէկ կամ դէշ բան մը ընեմ. Ցերը ինչ որ բսէ, ան պիտի ընեմ։
14 Եւ ահա ես հիմա իմ հայրենիքս կ'երթամ. եկուր, Քեզի հասկըրնեմ Թէ աս ժողովուրդը Նեզի օրերը ինչ պիտի ընէ
15 քու ժողովուրդիդ։ Ան ատենը իր առակը սկսելով՝ բսաւ,

Ն. ք. ՁԿ. 1452

Բ ԳԼ. բ. 2, ՃԼ։
Գ ԳԼ. ժա. 25։ Թագ. ժ. 10։ ԺԲ. 20։ 23։ Բ Մն. ժե. 1։
Ը ԳԼ. իգ. 7։ 18։
† Կամ՝ գոց

Ե Ցես ա Թագ. ԺԲ. 24։ Եզեկ. ա. 28։ Դան. ը. 18։ Ժ. 15։ 16։ Բ Կոր. ժբ. 2։ 3։ 4։ Ցայտ. ա. 10։ 17։
Ղ Սաղ. ՃԺ. 16։
Ը Սաղ. ա. 3։ Երեմ. ժբ. 8։
Ը Եզեմ. ծգ. 13։ Ցայտ. ԺԷ. 7։ 15։
Ի ա Թագ. ժե. 9։
Ի բԹագ. ե. 12։ ա Մն. ժգ. 2։
Լ ԳԼ. իգ. 22։
Լ ԳԼ. ժդ. 9։ իգ. 24։
Խ Սաղ. բ. 9։ Ես. ԼԷ. 18։ Երեմ. ծ. 17։
Ծ Սաղ. խե. 5։ Երեմ. ծ. 9։
Կ Ծն. խԹ. 9։
Հ Ծն. ժբ. 8։ իե. 29։
Յ Եզեկ. իա. 14, 17։ իբ. 18։
Ղ ԳԼ. իգ. 11։ բ Օր. իգ. 4։ 5։ Ցես. իդ. 9, 10։ Դ Եզեմ. ժգ. 2։
Ճ ԳԼ. իբ. 17, 87։
Մ ԳԼ. իբ. 18։

Յ Միք. Ը. 5։ Ցայտ. բ. 14։
Ն Ծն. խԹ. 1։ Դան. բ. 28։ ժ. 14։
Ղ Հմր 3, 4։

Ն·ք·ԴԲ· 1452

Բէովղի որդւոյն Բաղաամին խօսքը՝ ու աչքը բաց մարդուն խօսքը,
16 Աստուծոյ խօսքերը լսող՝ և Բարձրելոյն գիտութիւնը գիտցող, ու Ամենակարողին տեսիլքը տեսնող, և գետնաքարշ պէս դէտինը ինկող ու աչքը բաց եղողին խօսքը ասէ.

17 "Զանիկայ պիտի տեսնեմ, բայց հիմա չէ· զանիկայ պիտի դիտեմ, բայց մօտերս չէ· Ե Յակոբէն մէկ Իշող մը պիտի ծագի, ու Իսրայէլէն Դ հետնաոտնիկան դասապան մը պիտի ելլէ, և Մովաբի *իշխանները պիտի զարնէ, ու Սեթի բոլոր որդիները բնաջինջ պիտի ընէ։

18 Նաև "Եդոմ պիտի նուաճի, Սէիր ալ իր թշնամիներէն պիտի նուաճի· բայց Իսրայէլ քաջութիւն պիտի ընէ։

19 "Եւ Յակոբէն Նոյոյ պիտի իշխէ, ու քաղաքին մէջ մնացորդը պիտի կորսընցնէ։

20 Եաղը Ամաղեկին նայեցաւ, ու իր առակը սկսելով ըսաւ,

Ամաղէկ Հազգերուն գլուխն է, բայց վերջը *բոլորովին պիտի կորսուի։

21 Ու Կենեցիին նայեցաւ, և իր առակը սկսելով ըսաւ,

Ուրիա՛ քու նստած տեղդ անառիկ է, ու քու բոյնդ ապառաժի վրայ դրեր ես.

22 Բայց Կենեցին պիտի աւրուի, մինչև որ Ասուր քեզ դերի տանի։

23 Եաղը իր առակը սկսելով ըսաւ, Ափսո՛ս, երբոր Աստուած այս բաները ընէ, ո՛վ ողջ պիտի մնայ։

24 Ու նաև Կիտացւոց եզերքներէն նաւեր պիտի գան, և Ասուրը պիտի չարչարեն, ու "Եբերը չարչարեն. բայց անոնք ալ բոլորովին պիտի կորսուին։

25 Եաղը Բաղաամ հոս գնաց, ու իր տեղը դարձաւ. և Բաղակ ալ իր ճամբան գնաց։

ԴԼ· ԻԲ

1 Իսրայէլ Սատիմի մէջ պռոնկութիւն ու կռապաշտութիւն կ'ընէ։ 6 Փինէհէս կը մեղցնէ Զամբրին ու Քազբին։ 10 Ան բանիս համար Աստուած յաւիտենական քահանայութիւնը անոր կու տայ։ 16 Մադիանացիք թշնամի համարուելու էին։

1 Ու Իսրայէլ "Սատիմի մէջ բնակեցաւ, ու ի ժողովուրդը Մովաբի աղջիկներուն հետ սկսաւ պոռնկութիւն ընել։ 2 Անոնք ժողովուրդը հրաւիրեցին ի իրենց աստուածներուն զոհերուն. ու ժողովուրդը ուտելով ի անոնց աստուածներուն երկրպագութիւն 3 ըրին։ Ու Իսրայէլ Բէովղեզովրին յարեցաւ. ուստի Ա Եհովային բարկութիւնը Իսրայէլի վրայ բորբոքեց։ 4 Յաւ։ Ու Տէրը Մովսէսին ըսաւ, Ի ժողովուրդին բոլոր իշխանները առ, ու զանոնք Տէրոջը առջևը արևին դէմ կախէ, Ը որ Տէրոջը սաստիկ բարկութիւնը Իսրայէլէն 5 դառնայ։ Ու Մովսէս Ի Իսրայէլի դատաւորներուն ըսաւ, Ժ մեռցուցէք ամէն մէկերնիդ ձեր մարդիկը որ Բէովղեզովրին յարեցան։ 6 Ու ահա Իսրայէլի որդւոյմէ մէկը եկաւ, ու իր եղբայրներուն մէկ Մադիանացի կնիկ մը բերաւ՝ Մովսէսին աչքին առջևը, ու Իսրայէլի որդւոյը բոլոր ժողովքին առջևը, է երբոր անոնք ժողովքի խորանին դրան քովը կու լային։ 7 Նին դրանը քովը կու լային։ Ու Ահարոն քահանայի որդւոյն Եղիազարին որդին Ի Փինէհէս ա՛ս բանը տեսնելով՝ ժողովքին մէջէն ելաւ, ու ձեռքը դեզարդ մը առաւ, 8 Ու Իսրայէլացի մարդուն հետևէն անեակը մտաւ, ու երկուքն ալ՝ այսինքն Իսրայէլացի մարդը և կնիկը փորէն խոցեց. ու Ժ հարուածը Իսրայէլի որդւոյմէ դադրեցաւ։ 9 Բայց Ել որդւոյմէ դադրեցաւ։ Ու Է հարուածէն մեռածները քսանուչորս հազար հոգի էին։

10 Ու Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը- 11 սելով, Ահարոն քահանայի որդւոյն Եղիազարին որդին Փինէհէսը՝ իմ բարկութիւնս Իսրայէլի որդւոյմէ դարձուց, որովհետև անիկայ Ս ինծի համար նախանձ ունեցաւ անոնց մէջը. այսպէս ես չիմ նախանձովս Իսրայէլի որդիքը ընաս 12 Ջինջ չըրի։ Ասոր համար ըսէ որ Ը Ահա ես անոր կու տամ իմ խաղաղ- 13 դութեան ուխտս. Ու անոր ու անկէ ետքը Ա անոր սերունդին Ա յաւիտենական քահանայութեան ուխտ մը ըլլայ. որովհետև Ի՛ր Աստուծոյն նախանձը ունեցաւ, ու Ի Իսրայէլի որդւոյը համար քաւու- 14 թիւն ըրաւ։ Ու Մադիանացի կնկանը հետ զարնուող Իսրայէլացի մարդուն անունը Զամբրի էր, որ Սալոմի որդին ա Շիմաւնեանց 15 մէկ տոհմին իշխանն էր։ Ու զարնուող Մադիանացի կնկանը անունը Քազբի էր, որ Մադիամի մէջ ազգատոհմի իշխան եղող "Սուրին աղջիկն էր։

16 Ու Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ 17 ըսելով, Ի Մադիանացւոց թշնամութիւն ըրէք, ու անոնք զար- 18 կէք. քանզի անոնք իրենց ըրած պանդութիւններովը ձեզի թշնամութիւն ըրին Փոգովրի գործին մէջ ու իրենց քրոջը գործին մէջ՝ այսինքն Մադիանացի իշխանին աղջկանը Քազբիին, որ հարուածին օրը զարնուեցաւ Փոգովրին համար։

Ն·ք·ԴԲ· 1452

Ե Բ Օր· դ· 3։ Ցես· իբ· 17։
Ը Հմր 11։ Բ Օր· ժգ· 17։
Ի Ել· ժը· 21, 25։
Ի Ել·Լբ·27։ Բ Օր· ժգ· 6, 9, 18, 15։
Ի Ցաղ·Բ· 17։
Լ Ել·գ·25։
Է Ցաղ·ՃԸ· 30։
Ժ Ցաղ·ՃԸ· 30։
Ժ Ը Օր·դ·3։ ա Կոր·ժ· 8։
Հ Ցաղ·ՃԸ· 30։
Յ Ցես Բ Կոր· ժա·2։
Ղ Ել·ի·5։ Բ Օր·լբ· 16, 21։ Դատաս·ժգ, 22։ Նեղ·Ը· 58։ Եզեկ· ժգ·38։ Սոփ· ա·18։ գ·8։
Ճ Գաղ·բ·4, 5։ գ·1։
Մ Ցես ա Մն· գ·4։ Ը։
Ն Ել·Ի·15։
Ն Գոր· իբ· 3։ Հռով·ժ· 2։
Ն Եբր·բ·17։
Ո Ել·լա·8։ Ցես· ժգ· 21։
Ո Ել·լա·2։
Ո Ել·լա· 16։ Ցայս· բ·14։

Ն · ք · ՉԿ · 1452

Գ Լ · Ի Զ

1 Մովաբի դաշտերուն մէջ Իսրայէլացւոց գումարը կ՚առնեն ։ 52 Երկիրը ժառանգութեան համար բաժնելու օրէնքը ։ 57 Ղեւտացւոց տոհմերը և անոնց համրանքը ։ 63 Սինայի անապատին մէջ համրուածներէն միայն Քաղեր ու Յեսու ողջ կը մնան ։

1 Ու հարուածէն ետքը Ցերը Մովսէսին և Ահարոնի որդւոյն Եղիազար քահանային խօսեցաւ ըսե-

2 լով , 2 Իսրայէլի որդւոցը բոլոր ժողովքին գումարը առէք , անոնց հարցը տուներուն համեմատ , Էքսան տարեկանէն վեր եղողները՝ ոյնինչ Իսրայէլի մէջ բոլոր պատերազմելու-

3 * կարող եղողները՝՝ հարկեալ ։ Ուստի Մովսէս ու Եղիազար քահանան 3 Մովաբի դաշտերուն մէջ Երիքովի դէմացը Յորդանանու մօտ անոնց հետ խօսեցան՝ ըսելով ,

4 Քսան տարեկանէն վեր եղողները համրեցէ՛ք , ինչպէս որ Ցերը Մովսէսին ու Եգիպտոսի երկրէն ելած Իսրայէլի որդւոցը հրամայեց ։

5 Ռուբէնն՝ Իսրայէլին անդրանիկը , և Ռուբէնի որդիքը ։ Ենովքէն՝ Ենովքեանց տոհմը , Փաղ-

6 ղուէն՝ Փաղղուեանց տոհմը , Եսրոնէն՝ Եսրոնեանց տոհմը , Քարմիէն՝ Քարմեանց տոհմը ։

7 Ասոնք տոհմերը Ռուբենեանց տոհմերը ասոնք են ։ ու անոնց համրուածները քառասունուերեք հազար եօթը հա-

8 րիւր երեսուն հոգի էին ։ Եւ Փաղ-

9 ղուէնի որդին Եղիաբ էր ։ Ու Եղիաբին որդիքը՝ Նամուէլ , Դաթան ու Աբիրոն էին ։ ասոնք Դաթանն ու Աբիրոնը Ղժողովքին մէջ

10 դէմ կեցան ։ Եւ երկիրը իր բերանը բանալով՝ կլլեց զանոնք ու Կորհին ալ , այն ժողովքին մեռած ատենը՝ երբոր կրակը այն երկու հարիւր հիսուն մարդիկները կե-

11 րար ։ Եւ անոնք օրինակ եղան ։ Բայց 5 Կորհին որդիքը չմեռան ։

12 Շմաւոնի որդիքը իրենց տոհմերովը ։ Ի Նամուէլէն՝ Նամուելեանց տոհմը , Յամինէն՝ Յամինեանց տոհմը , Յաքինէն՝ Յաքի-

13 նեանց տոհմը , Զարայէն՝ Զարայեանց տոհմը , Սաւուղէն Սաւուղեանց տոհմը ։

14 Շմաւոնեանց տոհմերը ասոնք են , քսանուերկու հազար երկու հարիւր հոգի ։

15 Գադի որդիքը իրենց տոհմերովը ։ Սափոնէն՝ Սափոնեանց տոհմը , Անգիէն՝ Անգեանց տոհմը , Սու-

16 նիէն՝ Սունեանց տոհմը , Ազնիէն՝ Ազնեանց տոհմը , Երիէն՝ Երեանց

17 տոհմը , Արոդիէն՝ Արոդեանց տոհմը , Արելիէն Արելեանց տոհմը

18 ։ Ասոնք Գադի որդւոցը տոհմերը ասոնք են ։ ու անոնց համրուածները քառասուն հազար հինգ հարիւր հոգի էին ։

19 Հուդայի որդիքը Էր ու Օնան էին ։ բայց Էր ու Օնան Քանա-

20 նու երկրին մէջ մեռան ։ Եւ Հուդայի որդիքը իրենց տոհմերովը ասոնք էին ։ Սելովնէն՝ Սելովնեանց տոհմը , Փարեսէն՝ Փարեսեանց տոհմը , Զարայէն Զարայեանց

21 տոհմը ։ Ասոնք Եւ Փարեսի որդիքը ասոնք էին ։ Եսրոնէն՝ Եսրոնեանց տոհմը , Համուլէն Համուլեանց տոհմը ։

22 Ասոնք Յուդայի տոհմերը ասոնք են ։ անոնց համրուածները եօթանասունուվեց հազար հինգ հարիւր հոգի էին ։

23 Իսաքարի որդիքը իրենց տոհմերովը ։ Թովղայէն՝ Թովղայեանց տոհմը , Փուայէն՝ Փուայեանց տոհ-

24 մը , Յասուբէն՝ Յասուբեանց տոհմը , Սամրոնէն Սամրոնեանց տոհմը

25 ։ Ասոնք տոհմերը ասոնք են ։ անոնց համրուածները վաթսունուչորս հազար իրիք հարիւր հոգի էին ։

26 Զաբուղոնի որդիքը իրենց տոհմերովը ։ Սարեդէն՝ Սարեդեանց տոհմը , Էլոնէն՝ Էլոնեանց տոհմը , Յաղլէէն Յաղլէեանց տոհմը ։

27 Ասոնք Զաբուղոնի տոհմերը ասոնք են ։ անոնց համրուածները վաթսուն հազար հինգ հարիւր հոգի էին ։

28 Յովսեփի որդիքը իրենց տոհմերովը՝ Մանասէ ու Եփրեմ էին ։

29 Մանասէի որդիքը ։ Մաքիրէն՝ Մաքիրեանց տոհմը ։ Մաքիր ծնաւ Գաղաադը , Գաղաադէն Գաղաադեանց տոհմը

30 ։ Ասոնք Գաղաադին որդիքը ասոնք են ։ Իեզերէն՝ Իեզերեանց տոհմը , Գեղեգէն՝ Գեղեգեանց

31 տոհմը , Ասրիէլէն՝ Ասրիէլեանց տոհմը , Սիւքեմէն՝ Սիւքեմեանց

32 տոհմը , Սեմիդայէն՝ Սեմիդայեանց տոհմը , Եփերէն Եփե-

33 րեանց տոհմը ։ Ասոնք Եւ Եփերի որդին Սալպաադ քանի տղաքներ չունեցաւ , միայն աղջիկներ ունեցաւ ։ Ու Սալպաադին աղջիկներուն անունները Մաղա , Նոա , Եգղա , Մեղքա ու Թերսա

34 էին ։ Մանասէի տոհմերը ասոնք են ։ ու անոնց համրուածները յիսունուերկու հազար եօթը հարիւր հոգի էին ։

35 Եփրեմի որդիքը իրենց տոհմերովը ասոնք են ։ Սուտեղայէն՝ Սու-

Ն · ք · ՉԿ · 1452

¦ Ած · Խզ · 16 ։

Հ Ած · լը · 2 , Ա ։ Խզ · 12 ։

Յ Ա Մն · բ · 3 ։

Ղ Ած · Խզ · 18 ։ Ա Մն · է · 1 ։

Ճ Ած · Խզ · 14 ։

Ժ Ած : Խզ · 20 ։

Ի Ցես · ԺԷ · 1 ։ Ա Մն · է · 14 , 15 ։

Ն Ցես · ԺԷ · 2 ։ Դատ · Ը · 11 , 24 , 34 ։ Ի ըսուած Աբիեզեր ։

Ղ Գլ · ԺԱ · 1 ։ ԼԲ · 11 ։

— Ել · Լ · 12 ։ Լը · 25 , 26 ։ Գլ · ա · 2 ։

Բ Գլ · ա · 3 ։

* Եբր · ևլղ · ները

է Հմր 63 ։ Գլ · իբ · 1 ։ Լա · 12 ։ ԼԳ · 48 ։ Լբ · 1 ։

Ր Գլ · ա · 1 ։

Ե Ած · Խզ · 8 ։ Եւ · Գ · 14 ։ ա Մն · ե · 1 ։

Ը Գլ · ԺԱ · 1 , 2 ։

Թ Գլ · ԺԱ · 32 , 35 ։

Ժ Գլ · ԺԱ · 38 ։ Ցմ ա. Կոր · ժ · 6 ։ Բ Պտ · բ · 6 ։

Ի Եւ · Գ · 24 ։ ա Մն · Գ · 22 ։

Լ Ած · Խզ · 10 ։ Եւ · Գ · 15 ։

† Կամ՝ Ցամուելէն՝ Ցամուելեանց

Խ ա Մն · Գ · 24 ի ըսուած Ցաբիր ։

Ծ Ած · Խզ · 10 ի ըսուած Սահառա ։

Կ Ած · Խզ · 16 ։

Հ Ցմ Ած · Խզ · 16 ։

Ն·ՔՐ·ԳՁ· 1452

տաղայեանց տոհմը , Ռոքորէն՝ Ռոքորեանց տոհմը , Թաանէն Թաանեանց տոհմը 36 անեանց տոհմը յաւել եւս ։ Ու Սուտաղային որդիքը սասոնք են . *Երանէն Երանեանց տոհմը 37 յաւել եւս ։ Եփրեմի որդւոցը տոհմերը սասոնք են . անոնց համրուածները երեսունուերկու հազար հինգ հարիւր հոգի էին ։ Ցովսեփի որդիքը իրենց տոհմերովը սասոնք են ։

*ԴՆ· ԽԶ· 21։ ՍՊՏ· Ե·6։

38 *Բենիամինի որդիքը իրենց տոհմերովը . Բաղային՝ Բաղայեանց տոհմը , Ասբելէն՝ Ասբելեանց տոհմը , Ահիրամէն՝ Ահիրամեանց տոհմը , 39 Սուփամէն՝ Սուփամեանց տոհմը , Ոփիմէն Ոփիմեանց տոհմը յաւել եւս ։ 40 Ու Բաղային որդիքը Արեդ. ու Նէեման էին . Արեդեան՝ Արեդեանց տոհմը , Նէեմանէն՝ Նէեմանեանց տոհմը յաւել եւս ։ 41 Բենիամինի որդիքը իրենց տոհմերովը սասոնք են . ու անոնց համրուածները քառասունուհինգ հազար վեց հարիւր հոգի էին ։

ՆԴՆ· ԽԶ· 23 Ի ԲՈՒՒ ՀԱՒԻՄ ։

42 Դանի որդիքը իրենց տոհմերովը սասոնք են ։ Ի Սուհամէն Սուհամեանց տոհմը յաւել եւս . Դանի տոհմերը իրենց տոհմերովը սասոնք 43 են ։ Սուհամեանց բոլոր տոհմերուն համրուածները վաթսունուչորս հազար չորս հարիւր հոգի էին ։

ՆԴՆ· ԽԶ· 17։ ՍՊՏ· Ե·30։

44 *Ասերի որդիքը իրենց տոհմերովը . Ցեմնայէն՝ Ցեմնայեանց տոհմը , Ցեսուիէն՝ Ցեսուիեանց տոհմը , Բարիայէն՝ Բարիայեանց տոհմը 45 մը ։ Բարիայի որդւոցմէ , Գաբերէն՝ Գաբերեանց տոհմը , Մեղքիէլէն Մեղքիելեանց տոհմը յաւել 46 եւս ։ Ու Ասերին աղջիկը ա- 47 նունը Սարա էր ։ Ասերի որդւոցը տոհմերը սասոնք են . անոնց համրուածները վիսունուերկու հազար չորս հարիւր հոգի էին ։

ՆՆԴ· ԽԶ· 24։ ՍՊՏ· Ե·13։

48 Ցնեփթաղիմի որդիքը իրենց տոհմերովը . Ցասիելէն՝ Ցասիելեանց տոհմը , Գունիէն՝ Գունեանց տոհմը , 49 մը , Ցասերէն՝ Ցասերեանց տոհմը , Սիլլեմէն Սիլլեմեանց տոհմը 50 յաւել եւս ։ Նեփթաղիմի տոհմերը իրենց տոհմերովը սասոնք են . ու անոնց համրուածները քառասունուհինգ հազար չորս հարիւր հոգի էին ։

ՏՑՆ· ԳԼ· Ա·46։

51 Ա՛ս է Իսրայէլի որդւոցը գումարը . վեց հարիւր ու մէկ հազար եօթը հարիւր երսուն ։ 52 Եւ Ցերը խօսեցաւ Մովսէսին ը-

ՑՆԱ· ԺԹ· 26։ ԺԳ· 1։

53 սելով , *Ան երկիրը ժառանգութեան համար սասոնց բաժնուի՝ իրենց անուններուն թուոյն համ- 54 մատ ։ Աշատուր եղողին՝ ժառանգութիւնը շատ տաս , ու քիչեր եղողին՝ ժառանգութիւնը քիչ տաս . ամէն մէկուն իր համրանքին համեմատ ժառանգութիւն տուուի ։

Ն·ՔՐ·ԳՁ· 1452

55 Բայց երկիրը *վիճակով բաժնուի , ու իրենց նահապետաց ցեղերուն անուններուն համեմատ ժառան- 56 գութիւն կառնեն ։ Ղեւտացւոց համրուածները իրենց տոհմերովը սասոնք են . Գերսոնէն՝ Գերսոնեանց տոհմը , Կահաթէն՝ Կահաթեանց տոհմը , Մերարիէն Մերարեանց տոհմը յաւել 58 եւս ։ Ղեւտացւոց տոհմերը սասոնք են . Ղոբենեանց տոհմը , Քեբրոնեանց տոհմը , Մոողեանց տոհմը , Մուսեանց տոհմը , Կորխեանց 59 տոհմը ։ Եւ կահաթ ծնաւ Ամրամը ։ Ու Ամրամին կնկանը անունը Ցոքաբեդ էր , *ղեւիին աղջիկը , որուն *այրը զանիկայ Եգիպտոսի մէջ ծնաւ Ղեւիին . ու անիկայ Ամրամին ծնաւ Ահարոնը ու Մովսէսը 60 և անոնց քոյրը Մարիամը ։ *Եւ Ահարոնին՝ Նադաբ և Աբիուդ , Եղիազար ու Իթամար ծնան ։ 61 Բայց *Նադաբ ու Աբիուդ Ցերոջը առջեւը օտար կրակ մատուցած ա- 62 տենին մեռան ։ *Անդ սասոնցմէ համրուածները՝ այրերէն մէկ ամսականէն վեր եղող բոլոր արուները քսանուիրեք հազար հոգի էին . °քանզի անոնք Իսրայէլի որդւոցը հետ չհամրուեցան , ֆԻսրայէլի որդւոցը մէջ անոնց ժառանգութիւն չտրուելուն համար ։ 63 *Մովսէսի դաշտերուն մէջ՝ Երիքովէ դէմացը Ցորդանանու մօտ՝ Իսրայէլի որդիքը հաշուի անցընող Մովսէսին ու Եղիազար քահանային 64 համրածները սասոնք են ։ Բ Եւ ասոնց մէջը բնաւ մէկ մարդ մը չկար Իսրայէլի որդւոցը *Սինի համրուածներէն՝ որոնք որ Մովսէս ու Ահարոն քահանան Սինայի անապատին 65 մէջ համրեցին ։ Քանզի Տէրը ասոնց համար բսեր էր որ *Անշուշտ անապատին մէջ պիտի մեռնին . ուստի անոնցմէ մարդ մը չմնաց , բաց *ի *Ցեփոնեան Քաղեբէն ու Նաւեան Ցեսուէն ։

ՏՑՆ· ԽԶ· 11։ ԵԷ· Գ· 16։ 17։ 18։ 19։ ՍՊՏ· Գ· 1։ 16։

ԲՆԴ· ԽԶ· 16։ 17։ 18։ ՑԵՍ· ԺԱ· 23։ ԺԳ· 2։

ՓԳԼ· ԼԴ· 54։ ԼԴ· 18։ ՑԵՍ· ԺԱ· 23։ ԺԳ· 2։

ԲՆԴ· ԽԶ· 11։ ԵԷ· Գ· 16։ 17։ 18։ 19։ ՍՊՏ· Գ· 1։ 16։

ՅԵԼ· Բ· 1։ 2։ Գ· 20։

ՏԳԼ· Գ· 2։

ՖԼՂ· Ժ· 1։ 2։ ԳԼ· Գ· 4։ ՍՊՏ· ԽԳ· 2։

ՖՑՆ ԳԼ· Գ· 39։

ՈԳԼ· Ա· 49։

ՖԳԼ· Ժը· 20։ 23։ 24։ ԲՕՐ· Ժ· 9։ ՑԵՍ· Ժգ· 14։ 33։ Ժգ· 3։

ՏՀՊՐ 3։

ԲԳԼ· Ա։ ԲՕՐ· Բ· 14։ 15։

ՖԳԼ· Ժը· 28։ 29։ Ա ԿՈՐ· Ժ· 5։ 6։

ՔԳԼ· Ժգ· 30։

ԳԼ· ԻԷ

1 Սալպատին աղջիկները ժառանգութեան իրաւունքի համար կը բողոքեն ։ 6 Ժառանգութեան օրէնքը ։ 12 Մովսէս իմանալով թէ ինքը պիտի մեռնի , կ'աղաչէ Ցեսուէն որ իրեն յաջորդ մը ընտրէ ։ 18 Ցեսու կ'ընտրուի Մովսէսին յաջորդը ըլլալու ։

1 Ու Ցովսեփի որդւոյն Մանասէին տոհմերէն՝ Մանասէի որդւոյն Մաքիրի որդւոյն Գաղաադի որդւոյն Ոփերի որդւոյն *Սալպատին

ՏԳԼ· ԻԶ· 33։ ԼՁ։ 1։ 11։ ՑԵՍ· ԺԷ· 3։

Ն · ք · ՉԿ · 1452

աղջիկները մօտեցան · ու աղջիկնե-
րուն անունները սոսկք են · Մաա-
լա , Նոա , Եգղա , Մեղքա ու
2 Թերսա · Ազոնք Մովսէսին և Եղեա-
զար քահանային ու իշխաններուն
և բոլոր ժողովքին առջևը կայնե-
ցան ժողովքի խորանին դուռը , ու
Բ Գիւ · Ժդ · 35 ; Իչ · 64 , 65 ։ 3 ըսին , Մեր հայրը Բանապատին
մէջ մեռաւ · ու անիկայ Ցերոփը
դէմ ժողվուածներուն ժողովքին
մէջ՝ Կորխի ժողովքին մէջը չէր ·
բայց անիկայ իր մեղքովը մեռաւ ,
4 ու տղաքներ չունէր ։ Ինչո՞ւ հա-
մար մեր հօրը անունը իր տոհմին
մէջէն վերնայ տղայ չունենալուն
համար · Տ մեզի կալուածք տուէք
Ծ Ելս · Ժէ · 4 ։ 5 մեր հօրը եղբարցը մէջ ։ Ու Մով-
սէս Բանոնց դատը Ցերոփը առ-
Ե Ել · Ժը · 15 , 19 ։ 6 ջևը դրաւ ։ Եւ Ցերը խօսեցաւ
7 Մովսէսին՝ ըսելով , Սալպատին
աղջիկները շիտակ խօսեցան · Հան-
պատճառ անոնց ժառանգութեան
կալուածք տաս իրենց հօրը եղ-
բարցը մէջ , ու անոնց հօրը ժա-
ռանգութիւնը իրենց վրայ դարձ-
Ղ Գիւ · ԼԲ · 2 ։ 8 ընես · Եւ Իսրայէլի որդւոցը խօ-
սիս ու ըսես ։ Թէ որ մարդ մը
մեռնի , ու տղայ չունենայ , անոր
ժառանգութիւնը իր աղջկանը վրայ
9 դարձընէք · Եւ Թէ որ անիկայ աղ-
ջիկ ալ չունենայ , ան առնոնը անոր
ժառանգութիւնը իր եղբայրներուն
10 տաք · Եւ Թէ որ եղբայրներ ալ
չունենայ , ան առնոնը անոր ժա-
ռանգութիւնը իր հօրեղբայրներուն
11 տաք · Ու Թէ որ հօրեղբայրներ ալ
չունենայ , անոր ժառանգութիւնը
իր տոհմին մէջ իր ամենէն մօտ ազ-
գականին տաք , ու ան ըլլայ անոր
ժառանգը · և ասիկայ Իսրայէլի որ-
դւոցը Բ դատաստանի կանոն ըլլայ ,
Ե Գիւ · Լե · 29 ։ ինչպէս որ Ցերը Մովսէսին պա-
տուիրեց ։
12 Ետքը Ցերը Մովսէսին ըսաւ ,
Ելա Աբարիմի լեռը ելլը , ու տես
ան երկիրը , որն որ Իսրայէլի որ-
Ե Գիւ · Լէ · 47 ։ Բ Օր · Գ · 27 ։ Լբ · 49 ։ Լէ · 1 ։ 13 դւոցը պիտի տամ · Եւ ան տես-
նելէդ ետքը , դուն ալ Ըքու ժողո-
Ի Գիւ · Ի · 24 ; 28 ։ Լա · 2 ։ Բ Օր · Ժ · 6 ։ վուրդիդ պիտի խառնուիս , ինչպես
որ քու եղբայրդ Ահարոն խառ-
Ժ Գիւ · Ի · 12 ; 24 ։ Բ Օր · ա ։ 37 ։ Լբ · 51 ։ Սպս · ՃԸ · 32 ։ 14 նուեցաւ · Որովհետև Ժ դուք իմ
հրամանիս դէմ ապստամբութիւն
ըրիք Սինի անապատին մէջ՝ ժողով-
քին հակառակութիւն ըրած ատե-
նը , ու անոնց առջևը ջուր չփա-
Ե Ել · Ժհ · 7 ։ ռաւորեցիք ան ջուրին քովը ։ (Ան
է կադեսի Մերիպայի ջուրը՝ Սինի
Ղ Գիւ · Ժզ · 22 ։ Թբր · Ժբ · 9 ։ անապատին մէջ ։)
15 Եւ Մովսէս խօսեցաւ Ցերոփը ու
Բ Օր · լա · 2 ։ ա Թագ · ը · 20 ։ Ժբ · 18 ։ Բ Մն · ա · 10 ։ 16 բսաւ , Ցերը Ըբոլոր մարդոց հոգի-
ներուն Ելատուածը սա ժողովուր-
17 դին վրայ մարդ մը կեցընէ , Ի Որ
անիկայ անոնց առջևէն ելլէ ու
մտնէ , ու զանոնք հանէ ու մոցը-
նէ , որպէս զի Ցերոփը ժողովքը
Ծ անհովիւ ոչխարներու պէս չըլլայ ։
18 Եւ Ցերը ըսաւ Մովսէսին , Ա՛ռ
քեզի Նաւէի որդին Յեսուն՝ Հո-
րուն վրայ Հոգի կայ , հ ու անոր
19 վրայ ձեռքդ դիր · Եւ զանիկայ Ե-
ղիազար քահանային ու բոլոր ժո-
ղովքին առջևը կայնեցուր , և Յա-
նոնց աչքին առջևը անոր պատուէր
20 տուր · Ու Ըքու փառքէդ անոր
վրայ դիր , որպէս զի Իսրայէլի որ-
դւոցը բոլոր ժողովքը Ճանոր ընա-
21 զանդուին ընեն ։ Եւ անիկայ
Եղիազար քահանային առջևը պի-
տի կայնի , ու Ցերոփը առջևը Ոու-
րիմին կանոնովը *անոր պիտի
հարցընէ՝ · Նանոր խօսքովը պիտի
ելլեն , ու անոր խօսքովը մտնեն ,
ինքը և իրեն հետ բոլոր Իսրայէլի որ-
22 դիքը ու բոլոր ժողովքը ։ Եւ Մովսէս
անանկ ըրաւ , ինչպես որ Ցերը անոր
հրամայեր էր · առաւ Յեսուն , ու
զանիկայ Եղիազար քահանային ու
բոլոր ժողովքին առջևը կայնեցուց ։
23 Եւ իր ձեռքերը անոր վրայ դնելով՝
Ւանոր պատուէր տուաւ , ինչպես որ
Ցերը Մովսէսին ձեռքովը խօսեր
էր ։

Գ Լ · Ի Ը

1 Ընծաները որոշուած ժամանակին պիտի մա-
տուցուէին ։ 3 Մշտնջենաւոր ողջակէզը ։ 9
Ընաթի օրերուն , 11 ամսագլուխներուն , 16
զատկին , 26 և երեսփոխիններուն ժամանակին
մատուցուելու զոհերը ։

1 Ետքը Ցերը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
2 սելով , Պատուիրէ Իսրայէլի
որդւոցը ու անոնց ըսէ , Իմ անու-
շահոտ պատարագներուս *ընծա-
յուած հացը՝ որոշուած ատենին
ինծի մատուցանելու զգուշութիւն
3 ընէք ։ Ու անոնց ըսես , Բ Ազնէք են
ան պատարագները որ Ցերոփը պի-
տի մատուցանէք · Օրը երկու հատ
մէկ տարեկան անարատ գառներ
մշտնջենաւոր ողջակէզի համար ·
4 Մէկ գառը առտուընց մատուցա-
նես , ու միւս գառը իրիկուան
5 դէմ մատուցանես ։ Եւ Բ մէկ ար-
դուին տասներորդ մասը բարակ
ալիւրով Ծ հացի ընծայ ընէս , *ձ
չաղուած պէտք ըլայ Բ հիմնէի մը
6 քառորդ ծեծուած եղով ։ Ազիկայ
Սինայ լեռանը վրայ †սահմանուած
Ջմշտնջենաւոր ողջակէզ է , Ցերոփը
անուշահոտ պատարագ ըլլալու հա-
7 մար ։ Ու անոր թափելու նուէրը
մէկ գառին համար հինէի մը
չորրորդ մասն ըլլայ · օղին սուրբ
տեղին մէջ թափելու նուէր ընես
8 Ցերոփը · Եւ միւս գառը իրի-
կուան դէմ մատուցանես · *ա-
տուան հացի ընծային ու անոր ըմ-

Ն · ք · ՉԿ · 1452

Բ Գ թագ · իբ · 17 ։ Զաք · ժ · 2 ։ Պատ · թ · 36 ։ Պբ · Գ · 34 ։ Ե Ծն · խա · 38 ։ Դատ · Գ · 10 , ժա · 29 ։ ա Թագ · ժգ · 18 , 18 ։ Ո Բ Օր · Լէ · 9 ։ Ն Բ Օր · լ · 7 ։ Ղ Ցես · Գվ · ժա · 17 , 28 ։ ա Թագ · ժ · 6 , 9 ։ Գ Թագ · բ · 15 ։ Ճ Ցես · ա · 16 , 17 ։ Ո Ցես · Ցես · թ · 14 ։ Դատ · ա · 1 ։ ի · 18 , 28 ; 26 ։ ա Թագ · իգ · 9 ։ Լ · 7 ։ Ա Ել · իբ · 30 ։ * Կ՛ երևի անոր համար պի-
տի հարցընէ ։ Ը Ցես · Թ · 14 ։ ա Թագ · իբ · 10 , 18 ; 15 ։

Ղ Բ Օր · Գ · 28 ։ լ · 7 ։

ա Ղե · Գ · 11 ։ իա · 6 ; 8 ։ Պաղ · ա · 7 , 12 ։ Բ Ել · ի Թ · 38 ։

Է Ել · Ժզ · 36 ։ Գվ · Ժե · 4 ։ Գ Ղե · Բ · 1 ։ Ե Ել · ի Թ · 40 ։ † Եբր · Ե-
զած
Ղ Ել · ի Թ · 42 ։ Ցես Ն-
մվ · Ե · 25 ։

ՆՀ. ՀԴ. 1452

փելու նուէրին պէս ընես, Տէրոջը անուշահոտ պատարագ ըլլալո՛ւ։

9 Բայց շաբաթ օրը մէկ տարեկան երկու անարատ գառներ՝ ու եղով շաղուած երկու տասանորդ բարակ ալիւր հացի ընծայի համար, ու անոր թափելու նուէրը պէտք ա-

10 պատրաստէ։ Ասիկայ մշանջենաւոր ողջակէզին ու անոր թափելուն նուէրին՝ի զատ, եւ ամէն շաբաթ

ԼԵՒՏԿ. ԽԴ. 4։ ՀԳԼ. Ժ. 10։ ՈՐԹԱԳ. Ի. 5։ Ա ՄՆ. ԽԴ. 31։ ԲՄՆ. Բ. 4։ ԵԶՐ. Գ. 5։ ՆԵՒՄ. Ժ. 33։ ԵՍ. ԱՐ. 13, 14։ ԵԶԿ. ԽԵ. 17։ ԽԶ. 6։ ՕԱԹ. Բ. 11։ ԿՈՂ. Բ. 16։ ՖԳԼ. Ժե. 4—12։

12 օրուան ողջակէզը պէտք ըլլայ։

11 Եւ ըսէր ամապետներուն մէջ Տէրոջը ողջակէզ մատուցանէք երկու զուարակ՝ մէկ խոյ ու եօթը հատ մէկ տարեկան անարատ գառ-

12 ներ. Եւ ոչխէն մէկ զուարակին համար եղով շաղուած Ի իրեք տասանորդ բարակ ալիւր հացի ընծայ, և մէկ խոյին համար եղով շաղուած երկու տասանորդ բարակ ալիւր հա-

13 ցի ընծայ, Ու ոչխէն մէկ գառին համար եղով շաղուած մէյմէկ տասանորդ բարակ ալիւր հացի ընծայ մատուցանէք, Տէրոջը ողջակէզ ու անուշահոտ պատարագ

14 ըլլալո՛ւ։ Եւ անոնց թափելու նուէրները՝ ոչխէն մէկ զուարակին համար կէս հիմէն, ու մէկ խոյին համար հիմէնին երրորդ մասը, և ոչխէն մէկ գառին համար հիմէնին չորրորդ մասը գինի պիտի ըլլայ. ասիկայ տարւոյն ամիսներուն հա-

15 մար՝ ամէն ամիս մատուցելու ողջակէզն է։ Եւ մշանջենաւոր ողջակէզէն՝ի զատ՝ մեղքի պատա-

ՅԵՐ. 22։ ԳԼ. ԺԵ. 24։

ՅԵԼ. ԺՐ. 6։18։ ՂԱ. ԽԴ. 5։ ԳԼ. Թ. 3։ ԲՕՐ. ԺԶ. 1։ ԵՉԿ. ԽԵ. 21։

ԼՂԱ. ԽԴ. 6։

ԻԵԼ. ԺՐ. 16։ ՂԱ. ԽԴ. 7։

ՅՀՐ. 31։ ՂԱ. ԽՐ. 20։ ԳԼ. ԻԹ. 3։ ԲՕՐ. ԺԵ. 21։

ՀՀՐ 15։

բադի համար Յայծերէն նոխազ մը իր թափելու նուէրովը մէկտեղ մատուցուի Տէրոջը։

16 Եւ առաջին ամսուն չորեքտասաներորդ օրը զատիկ է Տէրոջը.

17 Ու ան ամսուն տասնհինգերորդ օրը տօն է. եօթը օր բաղարջ

18 ուտուի։ Ու առաջին օրը սուրբ ժողով պիտի ըլլայ, բնաւ ծառայական

19 գործ մը չընէք. Եւ Տէրոջը պատրաստ ողջակէզ մատուցանէք, երկու զուարակ՝ մէկ խոյ ու եօթը հատ մէկ տարեկան գառներ. Ա-

20 նոնց անարատ ըլլան ձեզի. Եւ անոնց հացի ընծան եղով շաղուած բարակ ալիւր ըլայ. ոչխէն մէկ զուարակին համար իրեք տասանորդ, ու մէկ խոյին համար երկու

21 տասանորդ մատուցանէք. Եօթը գառներէն ոչխէն մէկ գառին համար մէյմէկ տասանորդ եղով շաղուած

22 նէք. Եւ ձեզի քաւութիւն ընելու համար Յայծերէն մէկ նոխազ մեղ-

23 քի պատարագ մատուցանէք։ Ասոնք մշանջենաւոր ողջակէզ եղող առտուան ողջակէզներէն՝ի զատ

24 պիտի մատուցանէք։ Ան եօթը օրերուն ոչխէն մէկ օրը ցմանոց պէս

Տէրոջը անուշահոտ պատարագ ընէք. մշանջենաւոր ողջակէզէն՝ի զատ ասիկայ ու ասոր թափելու

25 նուէրը պիտի մատուցուի։ Եւ հեօթներորդ օրը սուրբ ժողով պիտի ըլլայ ձեզի, բնաւ ծառայական գործ մը պիտի չընէք։

26 Եւ Յերախայրիներուն օրը՝ երբոր ձեր շաբաթներուն ծոչին մէջ Տէրոջը նոր հացի ընծայ կը մատուցանէք, սուրբ ժողով ըլլայ ձեզի, բնաւ ծառայական գործ մը չընէք.

27 Ու Տէրոջը անուշահոտ ողջակէզի համար՝ երկու զուարակ, մէկ խոյ ու մէկ տարեկան եօթը հատ գառ-

28 ներ մատուցանէք. Եւ անոնց հացի ընծան՝ ոչխէն մէկ զուարակին համար իրեք տասանորդ, մէկ խոյին

29 համար երկու տասանորդ, եօթը գառներէն ոչխէն մէկ գառին համար մէյմէկ տասանորդ եղով շաղուած

30 բարակ ալիւր մատուցանէք. Եւ ձեզի քաւութիւն ընելու համար այծերէն մէկ նոխազ մատուցանէք։

31 Մշանջենաւոր ողջակէզէն ու անոր հացի ընծայէն՝ի զատ, ամէն իրենց թափելու նուէրներովը մատուցանէք. Ձանարատ ըլլան ձեզի։

ՆՀ. ՀԴ. 1452

ՀԵԼ. ԺՐ. 16։ ԺԴ. 6։ ՂԱ. ԽԴ. 8։

ՅԵԼ. ԽԴ. 16։ ԼԲ. 22։ ՂԱ. ԽԴ. 10, 15։ ԲՕՐ. ԺԶ. 10։ ԳՈՐ. Բ. 1։

ՂՑԱՒ ՂԱ. ԽԴ. 18, 19։

ՀՀՐ 19։

ԳԼ. Ի Թ

1 Փող հնչեցնելու տօնին, 7 քաւութեան օրուան, 18 և տաղաւարահարաց տօնին ուրիշ օրերուն զոհերը։

1 Եւ եօթներորդ ամսուն մէջ՝ ամսուն առաջին օրը սուրբ ժողով ըլլայ ձեզի, բնաւ ծառայական գործ մը չընէք. Փող հնչեցնելու

ՈՒՂ. ԽԴ. 24։

2 օր ըլլայ ձեզի։ Եւ Տէրոջը անուշահոտ ողջակէզի համար մէկ զուարակ, մէկ խոյ ու եօթը հատ մէկ տարեկան անարատ գառներ մա-

3 տուցանէք. Եւ անոնց հացի ընծան՝ մէկ զուարակին համար իրեք տասանորդ, ու մէկ խոյին համար

4 երկու տասանորդ, Եւ եօթը գառներէն՝ ոչխէն մէկ գառին համար մէյմէկ տասանորդ եղով շաղուած բա-

5 րակ ալիւր ըլայ. Եւ ձեզի քաւութիւն ընելուն համար այծերէն մէկ նոխազ մեղքի պատարագ մատուցանէք։

6 Նէ՛ւ Ասոնէ Տէրոջը անուշահոտ պատարագ մատուցանէք, Ե ամսաց մուտի ողջակէզը ու անոր հացի ընծան, և Ե մշանջենաւոր ողջակէզը ու անոր հացի ընծան, և ա-

ԵՔ ԳԼ. ԺԵ. 11։

ՖԳԼ. ԽԸ. 8։

ՏԳԼ. ԺԵ. 11, 12։

7 սոնց թափելու նուէրները Տ իրենց կանոնովը մատուցանէ՛ք՝ի զատ։

Եւ եօթներորդ ամսուն տասներորդ օրը սուրբ ժողով ըլլայ ձեզի. ու Ձեր՝ անձերը պիտի խոնարհեցնէք, ո՛ւ ամենևին գործ մը

Ն ՂԱ. ԺՀ. 29։ ԽԴ. 27։

ՂՍԱՂ. ԼԵ. 13։ Ե. ԺԲ. 5։

8 չընէք։ Եւ Տէրոջը անուշահոտ ողջակէզի համար մէկ զուարակ,

Ն·Ք·ՉԿ· 1452

ՒԳԼ· ԻԸ· 19։

ԵՂԼ· Ժ·Ջ· 3, 5։

ՐՂԼ· ԻԳ· 33, ՃԼ։ Բ Օր· Ժ·Ջ· 13։ Եզեկ· ԽԵ· 25։

ԾԵՁ·Գ·4։

ՒՀՇ 3, 4, 9, 10։ ԳԼ· ԺԸ· 12, ԻԸ·7, 14։

ՒՀՇ 18։

մէկ խոյ ՝ եօթը հատ մէկ տարեկան գառներ մատուցանէք. 9 նոյնպէս ձեզի անարատ ըլլան. եւ անոնց հացի ընծան՝ ամէն մէկ զուարակին համար իրեք տասանորդ, մէկ խոյին համար երկու տասանորդ, 10 որդ, եօթը գառներէն ամէն մէկ գառին համար մէյմէկ տասանորդ եղով շաղուած բարակ ալիւր ըլլայ. 11 ու այծերէն մէկ նոխազ մեղքի պատարագ ՝ բացի քաւութեան օրը մատուցուած մեղքի պատարագէն ու մշտնջենաւոր ողջակէզէն և անոր հացի ընծայէն ու անոնց թափելու նուէրներն։

12 Եւ Ութերորդ ամսուն ինգերորդ օրը սուրբ ժողով ըլլայ ձեզի. բնաւ ծառայական գործ մը չընէք, ու եօթը օր Տէրոջը տօն պահէք։ 13 Եւ ՝ Տէրոջը ողջակէզ ՝ անուշահոտ պատարագի համար՝ տասը իրեք զուարակ, երկու խոյ ՝ մէկ տարեկան տասնուչորս գառներ մատուցանէք. անոնք անարատ պիտի ըլլան. 14 եւ անոնց հացի ընծան՝ տասնուիրեք զուարակներէն ամէն մէկ զուարակին համար իրեք տասանորդ, ՝ երկու խոյերէն ամէն մէկ խոյին համար 15 երկու տասանորդ, եւ տասնուչորս գառներէն ամէն մէկ գառին համար մէյմէկ տասանորդ եղով շաղուած բարակ ալիւր ըլլայ. 16 ու այծերէն մէկ նոխազ մեղքի պատարագ ՝ բացի մշտնջենաւոր ողջակէզէն ՝ անոր հացի ընծայէն և թափելու նուէրէն։

17 Եւ երկրորդ օրը տասնեւերկու զուարակ, երկու խոյ ՝ մէկ տարեկան տասնուչորս անարատ գառ- 18 ներ ՝ պատրաստի. եւ անոնց հացի ընծան ու թափելու նուէրները՝ զուարակներուն, խոյերուն ու գառներուն համար, իրենց թուոյն համեմատ՝ ըստ օրինի պէտ ըլլան. 19 ու այծերէն մէկ նոխազ մեղքի պատարագ ՝ բացի մշտնջենաւոր ողջակէզէն և անոր հացի ընծայէն ու թափելու նուէրներն։

20 Եւ երրորդ օրը տասնումէկ զուարակ, երկու խոյ ՝ մէկ տարեկան տասնուչորս անարատ գառ- 21 ներ ՝ պատրաստի. եւ անոնց հացի ընծան ու թափելու նուէրները՝ զուարակներուն, խոյերուն ու գառներուն համար, իրենց թուոյն համեմատ՝ ըստ օրինի պէտ ըլլան. 22 ու մէկ նոխազ մեղքի պատարագ ՝ բացի մշտնջենաւոր ողջակէզէն և անոր հացի ընծայէն ու թափելու նուէրէն։

Ն·Ք·ՉԿ· 1452

23 Եւ չորրորդ օրը տասը զուարակ, երկու խոյ ՝ մէկ տարեկան տասնուչորս անարատ գառներ մատուցէք. 24 պատրաստի. Անոնց հացի ընծան ու թափելու նուէրները՝ զուարակներուն, խոյերուն ու գառներուն համար, իրենց թուոյն համեմատ՝ 25 ըստ օրինի պէտ ըլլան. ու այծերէն մէկ նոխազ մեղքի պատարագ մատուցէք, բացի մշտնջենաւոր ողջակէզէն և անոր հացի ընծայէն ու թափելու նուէրէն։

26 Եւ հինգերորդ օրը ինը զուարակ, երկու խոյ ՝ մէկ տարեկան տասնուչորս անարատ գառներ մատուցէք. 27 պատրաստի. Եւ անոնց հացի ընծան ու թափելու նուէրները՝ զուարակներուն, խոյերուն ու գառներուն համար, իրենց թուոյն համեմատ՝ 28 ըստ օրինի պէտ ըլլան. ու մէկ նոխազ մեղքի պատարագ մատուցէք, բացի մշտնջենաւոր ողջակէզէն և անոր հացի ընծայէն ու թափելու նուէրէն։

29 Եւ վեցերորդ օրը ութը զուարակ, երկու խոյ ՝ մէկ տարեկան տասնուչորս անարատ գառներ 30 մատուցէք. Եւ անոնց հացի ընծան ու թափելու նուէրները՝ զուարակներուն, խոյերուն ու գառներուն համար, իրենց թուոյն համեմատ՝ ըստ օրինի պէտ ըլլան. 31 ու մէկ նոխազ մեղքի պատարագ մատուցէք, բացի մշտնջենաւոր ողջակէզէն և անոր հացի ընծայէն ու թափելու նուէրներէն։

32 Եւ եօթներորդ օրը եօթը զուարակ, երկու խոյ ՝ մէկ տարեկան տասնուչորս անարատ գառներ 33 մատուցէք. Եւ անոնց հացի ընծան ու թափելու նուէրները՝ զուարակներուն, խոյերուն ու գառներուն համար, իրենց թուոյն համեմատ՝ 34 ամէնքը՝ ըստ օրինի պէտ ըլլան. ու մէկ նոխազ մեղքի պատարագ մատուցէք, բացի մշտնջենաւոր ողջակէզէն և անոր հացի ընծայէն ու թափելու նուէրէն։

ՒՂԼ· ԻԳ· 36։

35 Ութերորդ օրը ձեզի ժողովարան բուն ըլլայ. բնաւ ծառայական 36 գործ մը չընէք. Եւ Տէրոջը ողջակէզ ՝ անուշահոտ պատարագի համար՝ մէկ զուարակ, մէկ խոյ ՝ մէկ տարեկան եօթը անարատ 37 գառներ մատուցանէք. Եւ անոնց հացի ընծան ու թափելու նուէրները՝ զուարակին, խոյին ու գառներուն համար, իրենց թուոյն համեմատ՝ ըստ օրինի պէտ ըլլան. 38 ու մէկ նոխազ մեղքի պատարագ մատուցէք, բացի մշտնջենաւոր ողջակէզէն և անոր հացի ընծայէն ու թափելու նուէրէն։

ն·ք·ՂԲ· 1452

39 Ձեր ծոռներուն մէջ աստնք պիտի մատուցանէք Ցերոջը , ձեր ետևութիւնն ու ձեր կամաւոր ընծաներուն ողջակէզներէն , հացի ընծաներէն , թափելու նուէրներէն ու խաղաղութեան զոհերէն ՝ի զատ ։

40 Եւ Մովսէս Իսրայէլի որդւոցը պատմեց ան ամէնը որ Ցերը Մովսէսին պատուիրեր էր ։

ԳԼ·Լ

1 Ոխտերը կատարելու պարտաւորութիւնը ։ 3 Աղջկան մը , 6 կնկան մը , 9 որբևայրիի մը կամ արձակուածի մը ուխտերուն վրայով ։

1 Նաև Մովսէս Իսրայէլի որդւոցը ՝ցեղերու իշխաններուն խօսեցաւ ըսելով , Ցերոջը պատուիրած
2 բանը աս է . Երբ որ մէկ մարդ մը Ցերոջը ուխտ ընէ , կամ երդումի ընելով իր անձը կապելու ըլլայ , ՚ի իր խօսքը պարապ չհանէ . ի բոլոր իր բերնէն ելածին պէս ընէ ։

3 Եւ թէ որ մէկ կնիկ մը Ցերոջը ուխտ ընէ , ու իր մանկութեան ատունը իր հօրը տանը մէջ վճռէ կապելու ըլլայ , Եւ անոր հայրը անոր ուխտը ու անձին վրայ կապած կապը լսէ , և անոր հայրը բան մը չըսէ անոր , ան ատունը անոր բոլոր ուխտերը պիտի հաստատուին , ու անձին վրայ կապած բոլոր կապերն ալ
5 պիտի հաստատուին ։ Բայց թէ որ անոր հայրը իր լսած օրը զանիկայ արգիլէ , ան ոչինչ անոր բոլոր ուխտերը ու անձին վրայ կապած կապերը անվաւեր պիտի ըլլան . և Ցերը անոր թողութիւն պիտի տայ . քանզի անոր հայրը զանիկայ արգիլեց ։

6 Եւ թէ որ ուխտ ըրած , կամ իր շրթունքներէն իր անձը կապող անխորհուրդ խօսք մը ելած ըլլալով
7 ամուսնանայ , Ու անոր էրիկը լսէ , և լսած օրը անոր բան մը չըսէ , ան ատունը անոր ուխտերը պիտի հաստատուին , ու իր անձին վրայ կապած կապերն ալ պիտի հաստատուին ։

ՂԲՆ·գ·16· 8 Բայց թէ որ անոր էրիկը Ուր լսած օրը զանիկայ արգիլէ , ան ատունը անոր վրայ եղած ուխտը ու շրթունքներէն ելած անխորհուրդ խօսքը որով իր անձը կապեր էր , անվաւեր կ՚ընէ . և Ցերը անոր թողութիւն պիտի տայ ։

9 Բայց որբևայրիի կամ արձակուածի մը ուխտը ՝ի իր անձին վրայ կապած ինչ և իցէ կապը իր վրայ
10 հաստատ պիտի մնայ ։ Եւ թէ որ անիկայ իր էրկանը տանը մէջ ուխտ ըրած էր , կամ երդումով իր անձին
11 վրայ կապ կապեր էր , Ու անոր էրիկը լսելով բան մը ըսած չէր ա-

նոր , և զանիկայ արգիլած չէր , ան ատունը անոր բոլոր ուխտերը պիտի հաստատուին , ու իր անձին վրայ կապած կապերը հաստատ պիտի
12 մնան ։ Բայց թէ որ անոր էրիկը իր լսած օրը զանոնք խափանեց , ՚ի ոչինչ ուխտ ընելու ու իր անձը կապելու համար անոր բերնէն ելած բոլոր խօսքերը անվաւեր պիտի ըլլան . խափնչ անոր էրիկը խափանեց զանոնք . և Ցերը անոր թո-
13 ղութիւն պիտի տայ ։ Կնկան մը ամէն ուխտը ու անձը խոնարհեցընելու համար երդած կապող երդումը անոր էրիկը կրնայ հաստատել , ու անոր էրիկը կրնայ խափանել ։
14 Եւ թէ որ անոր էրիկը օրէ օր անոր բան մը չըսէ , ան ատունը անոր ամէն ուխտերը ու վրան եղած ամէն կապերը կը հաստատէ . իր լսած օրը անոր բան մը չըսելուն համար զանոնք հաստատած կ՚ըլ-
15 լայ ։ Բայց թէ որ լսած օրէն ետքը մէկ կերպով մը խափանէ զանոնք , ան ատունը ինքը պիտի կրէ անոր անօրէնութիւնը ։

16 Էրկան մը ու անոր կնկանը մէջ , և հօր մը ու մանկութեան ատունը իր հօրը տունը Բնաւոր աղջկանը մէջ պահած կանոնները աստնք են , որոնք Ցերը Մովսէսին պատուիրեց ։

ԳԼ·ԼԸ

1 Մադիանացիք պատերազմի մէջ կը յաղթուին , ու հաղաւոն ալ կը մեռցուի ։ 13 Մովսէս զօրաց իշխաններուն կը սրդոզի Մադիանացւոց կնիկները ողջ պահելնուն համար ։ 19 Զհետոգներուն , գերիներուն և ուտարին մաքրուելուն կերպը ։ 25 Աւարը բաժնելուն կերպը ։ 48 Ցերջը հաւիրուած կամաւոր ընծաները ։

1 Նաև Ցերը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
2 սելով , ՚Մադիանացիներէն Իսրայէլի որդւոց վրէժը առնես . ետքը քու ժողովուրդիդ խառ-
3 նուիս ։ Եւ Մովսէս ժողովուրդին խօսեցաւ ու ըսաւ , Ձեզմէ մարդիկ պատրաստուին պատերազմի համար , ու Մադիամու վրայ երթան , որ Մադիամին Ցերջը
4 վրէժը առնեն ։ Իսրայէլի բոլոր ցեղերուն ամէն մէկէն հազարական
5 մարդ պատերազմի խրկեք ։ Եւ Իսրայէլի հազարաւորներէն ամէն մէկ ցեղէն հազարական մարդ տրրուեցաւ . այնպէս տասնհինգհարիւր հազար հոգի պատերազմի համար
6 պատրաստուած ։ Եւ Մովսէս զանոնք պատերազմի խրկեց զանոնք . ամէն մէկ ցեղէն հազարական մարդ , ու զանոնց հետ եղիազար քահանային որդին Փենէհէսը պատերազմի խրկեց , որուն ձեռքն էին սուրբ անօթնե-
7 րը ու հնազարարութեան փող-

ն·ք·ՂԲ· 1452

ՂԲՆ·գ·9·

Ն·ՔՐ·ՂԸ· 1452

Ը·Ցես Դասա· Ջ·1, 2, 33։ Ե Օր·Ի· 13։ Դատ· իա·11։ ա Թագ·Իե· 9։ դ Թագ· ժա·15, 16։ Ղ Ցես·ժգ· 21։ Ե Ցես·ժգ· 22։

7 րը։ Եւ Մադիանացւոց գէմ պատերազմեցան, ինչպէս որ Տէրը Մովսէսին հրամայեր էր. ու անոնց բոլոր Երիկ մարդիկը Եմեցու-
8 ցին. Եւ անոնց սպանուածներուն հետ Մադիամու Թագաւորներն ալ Ղեբին, Րեկոմի, Սուրը, Ուրը և Ռօբէն՝ Մադիամու հինգ Թագաւորները սպանեցին, ու Բէաղովրի որդին Բաղաամն սրով մեռցու-
9 ցին. Եւ Իսրայէլի որդիքը Մադիանացւոց կիներն ու տղաքները գերի առին, ու անոնց բոլոր անասունները և բոլոր հօտերը ու բոլոր ստացուածքը աւար առին։
10 Եւ անոնց բնակած բոլոր քաղաքները ու բոլոր գեղերը կրակով ա-

ԸԲ Օր·Ի·14։

11 րեցին։ Եւ Երբոլոր աւարը ու բոլոր կողոպուտը առին մարդէ
12 մինչև անասուն։ Եւ գերիները ու կողոպուտը և աւարը Մովսէսին՝ Եղիազար քահանային ու Իսրայէլի որդւոցը ժողովքին՝ բանակը բերին, որ Երիքովի դէմ՝ Յորդանանու մօտ Մովաբի դաշտերուն մէջն էր։
13 Եւ Մովսէս ու Եղիազար քահանան և ժողովքին բոլոր իշխանները բանակէն դուրս ելան ընդառ-
14 ընդելու։ Եւ Մովսէս պատերազմին գարձող զօրաց իշխաններուն, հազարապետներուն ու հա-

Ի Ցես Բ Օր· Ի· 13։ ա Թագ·ժե· 3։

15 րիւրապետներուն սրդողեցաւ, Եւ Մովսէս անոնց ըսաւ. Ի՞նչդեզ բոլոր կնիկները ողջ թողուցիք։
16 Ահա Բաղաամին *խրատովը էանոնք պատճառ եղան, որ Իսրայէլի որդիքը Տէրոջը գէմ մեղանչեցին Փեղովրի գործին մէջ, և Տէրոջը ժողովքին վրայ Լան հարուածը ե-
17 կաւ։ Ուստի հիմա էսղաքներէն ամէն արուն մեռցուցէք, ու բոլոր կնիկները որ երիկ մարդ գիտցած են արուի հետ պառկելով՝ մեռցու-
18 ցէք։ Եւ կնիկներէն ան բոլոր մանկահասակ աղջիկները որ երէկ մարդ գիտցած չեն արուի հետ պառկելով՝ ձեզի ողջ թողուցէք։

Բ ԳԼ·Ե·2։ Ի ԳԼ·ԺԲ· 11, ՃՀ։

19 Եւ դուք օր բանակին դուրս մնացէք. ով որ մարդ մեռցուցեր է, ու ով որ կմեռածի դպրպերբ, երրորդ օրը ու օրէորդ օրը թող մաքրուի՝ Ձեր գուրս
20 և Ձեր գերիները։ Եւ ամէն հանդերձ՝ ու ամէն մորթէ շինուած աման՝ և այծի մազէ շինուած ամէն բան՝ ու ամէն փայտեղէն աման մաքրեցէք։
21 Եւ Եղիազար քահանան՝ պատերազմի գացող զօրքերուն ըսաւ, Ասիկայ է ան օրէնքին կանոնը, որ
22 Տէրը Մովսէսին հրամայեց։ Միայն ոսկին, արծաթը, պղինձը, եր-

23 կաթը, անագը ու կապարը, Ամէն կրակը մտնելու բանը կրակէ անցընեք, ու մաքուր պիտի ըլլայ, բայց հմաքրութեան ջրով մաքրուի. սակայն կրակը չմտնող ամէն բան
24 ջուրէ անցընեք։ Յ Ձ եօթներորդ օրը ձեր հանդերձները լուաք և մաքուր ըլլաք, ու ետքը բանակին
25 մէջ մտնեք։ Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝
26 ըսելով, Դուն՝ Եղիազար քահանային ու ժողովքին նահապետութեանց իշխաններուն հետ՝ առնուած կողոպուտին գումարը ամ-
27 մարդէ մինչև անասուն. Եւ էան կողոպուտը պատերազմի գացող պատերազմողներուն ու բոլոր ժողովքին հաւասարապէս բաժնեա։
28 Եւ պատերազմի գացող պատերազմողներէն Տէրոջը հասը առնես, հինգ հարիւրէն մէկը՝ թէ մարդոցմէն, թէ արջառներէն, թէ
29 էշերէն և թէ ոչխարներէն։ Ա հասը անոնց կէս բաժինէն պիտի առնես, ու Եղիազար քահանային
30 տաս իբրև Տէրոջը ընծայ։ Եւ Իսրայէլի որդւոցը կէս բաժինէն յիսունէն մէկը առնես, թէ մարդոցմէն, թէ արջառներէն, թէ էշերէն, թէ ոչխարներէն և բէ ամէն անասուններէն. ու անոնք Տէրոջը խորանին պահպանու-թիւ-
31 նը ընող Ղեւտացիներուն տաս։ Եւ Մովսէս ու Եղիազար քահանան Տէրոջը Մովսէսին հրամայածին
32 պէս ըրին։ Եւ կողոպուտը՝ մնացեալ պատերազմող զօրքին առած աւարին †գումարը սա էր. վեց հարիւր եօթանասունհինգ հազար
33 ոչխար, եօթանասունհերկու հա-
34 զար արջառ, Ու վաթսունմէկ
35 հազար էշ. Եւ մարդոցմէն՝ երիկ մարդու անկողին չգիտցող կնիկներուն ամէնը երսունհերկու հազար հոգի էին։
36 Եւ պատերազմի գացողներուն բաժէն կէս բաժինը սա էր. ոչխարներուն թիւը երեք հարիւր երսունհազար հինգ հարիւր էր.
37 Ու ոչխարներէն Տէրոջը հասը վեց հարիւր եօթանասունհինգ է.
38 դառ. Եւ արջառները երսունվեց հազար ըլլալով՝ անոնցմէ Տէրոջը հասը եօթանասունհերկու ոջ-
39 ղաթ. Ու էշերը երսուն հազար հինգ հարիւր ըլլալով՝ անոնցմէ Տէրոջը հասը վաթսունմէկ էր.
40 ղաթ. Եւ մարդիկը տասնուվեց հազար հոգի ըլլալով, անոնցմէ Տէրոջը հասը երսունհերկու հոգի էր.
41 ղաթ։ Եւ Մովսէս Տէրոջը նուի-

Ն·ՔՐ·ՂԸ· 1452

Հ ԳԼ·ԺԲ· 9, 17։ Յ ՂԼ·Ժա· 25։

Ղ Ցես·Իբ· 8։ աԹագ· Լ·4։

Ժ Ցես Հիր 30, 47։ ԳԼ· ԺԸ·26։

Ի Ցես Հիր 42—47։

Յ ԳԼ·Գ·7, 8, 25, 31, 36։ ԺԸ·8, 4։

† Կամ՝ Ցուցակը։ Ե Կամ՝ բազմութիւնը

տուաւ , ինչպէս որ Տէրը Մովսէսին հրամայեր էր ։

42 Եւ Իսրայէլի որդւոցը կէս բաժինն էին ալ՝ որն որ Մովսէս պատերազմողներէն զատեր էր՝ Տէրոջ հասը

43 ա՜ռաս ։ Եւ ժողովքին կէս բաժինը՝ իրեք հարիւր երեսունեւեօթը

44 հազար հինգ հարիւր ոչխար ,

45 սունեվեց հազար արջառ ,

46 հազար հինգ հարիւր էշ ,

47 Նուվեց հազար հոգի էր ։ Եւ Մովսէս Իսրայէլի որդւոցը կէս բաժինն՝ թէ մարդէն , թէ անասունէն՝ իրեսունէն մէկը առնելով , Տէրոջը խորանին պահպանութիւնը ընող Ղեւտացիներուն տուաւ , ինչպէս որ Տէրը Մովսէսին հրամայեր էր ։

48 Եւ զօրքին հազարապետներուն վերակացուները՝ այսինքն հազարապետները ու հարիւրապետները

49 Մովսէսին մօտեցան ։ Ու Մովսէսին ըսին ։ Քու ծառաներդ մեր ձեռքին տակը եղող պատերազմողներուն դումարը առինք , ու մեզմէ

50 մարդ մը պակաս չէ ։ Ուստի ամէն մէկերնիս ինչ որ գտանք՝ Տէրոջը ընծայ բերինք ; ոսկիէ զարդեր , շղթաներ , ապարանջաններ , մատնիներ , օղեր ու * մանեակներ , որ Տէրոջը առջեւը մեր հոգիներուն քաւութիւն ընենք ։ Եւ

51 Մովսէս ու Եղիազար քահանան անոնցմէ ոսկին առին , ամէն ալ

52 բանուած բաներ էին ։ Եւ հազարապետներէն ու հարիւրապետներէն Տէրոջը մատուցուած ընծային բոլոր ոսկին տասնուվեց հազար եօթը հարիւր չիսուն սիկղ էր ։

53 Զպատերազմողներուն ամէն մէկը իրեն համար կողոպուտ առեր էր ։

54 Եւ Մովսէս ու Եղիազար քահանան հազարապետներէն ու հարիւրապետներէն ոսկին առին , և ժողովքի խորանը բերին , որ Տէրոջը առջեւը Իսրայէլի որդւոց յիշատակը ըլլայ ։

ԳԼ · ԼԲ

1 Ռուբենի և Գադի որդիքը Գործանաճոռ անդիի կողմը իրենց ժառանգութիւնը ընտրել կ՚ուզեն ։ 6 Մովսէս զանոնք կը յանդիմանէ , 16 սակայն աս պայմանով հաւանութիւն կու տայ որ իրենց եղբայրներուն օգնեն պատերազմի մէջ ։ 33 Մովսէս երկիրները տայ անոնց , 39 որոնք պատերազմելով՝ անոր կը տիրեն ։

1 Ռուբենի որդիքը ու Գադի որդիքը խիստ շատ անասուններ ունէին ։ Ուստի՝ Գաղէտի երկիրը ու Գադարանի երկիրը տեսնելով՝ որ

2 յարմար տեղ մըն է , Գադի որդիքը և Ռուբենի որդիքը գացին , ու Մովսէսին , Եղիազար քահանային և ժողովքի իշխաններուն հետ խօսեցան , ըսելով՝

3 Աթարոթի , Դիբոն , Յազեր , Նիմրա , Եսեբոն , Եղալէ , Սեբամա , Նաբաու ու

4 Երհան , Աչխէն Տէրոջը Իսրայէլի ժողովքին առջեւը զարկած երկիրը անասուն պահելու յարմար երկիր մըն է , ու քու ծառաներդ անասուններ ունին ։

5 Ան ատեն ալ անոնք ըսին , թէ որ մենք քու առջեւդ շնորհք գտանք , աս երկիրը քու ծառաներուդ կալուածքի համար տրուի . մեզ Յորդանանէն մի՛ անցըներ ։

6 Եւ Մովսէս Գադի որդւոցը և Ռուբենի որդւոցը ըսաւ , Ձեր եղբայրները պատերազմի երթան , ու

7 դուք աս տեղս նստիք ։ Եւ ինչո՞ւ համար Իսրայէլի որդւոցը սիրտը կը թուլցընէք , որ չանցնին ան երկիրը որ Տէրը անոնց տուած

8 է ։ Ձեր հայրերն ալ ասանկ ըրին , երբոր զանոնք Կադէս բառնեցին խրկեցի Երկիրը լրտեսելու համար ։

9 Քանզի Եշոլոզի ձորը երթան , ու երկիրը տեսան , և Իսրայէլի որդւոցը սիրտը թուլցուցին , որ չմտնեն ան երկիրը որ Տէրը

10 անոնց տուեր էր ։ Եւ նոյն օրը Տէրոջը բարկութիւնը բորբոքեցաւ , ու երդում ընելով՝ ըսաւ ,

11 Եգիպտոսէն ելած մարդիկներէ՝ քսան տարեկանէն վեր եղողները երբոր որով ինծի չհետեւցան երկիրը , որուն համար Աբրահամին , Իսահակին ու Յակոբին երդում

12 ըրի պոլա . Բայց Յեփոնէի որդի Քաղեբէն ու Նաւէի որդի Յեսուէն , Երոնք կատարեցին Տէրոջը հետեւելով ։

13 Յայսմ Տէրոջը Իսրայէլի վրայ բորբոքեցաւ , ու զանոնք Էքառասուն տարի անապատին մէջ պտրտցուց , մինչև որ Տէրոջը առջեւը չարութիւն ընող ազգը

14 բոլորովին սպառեցաւ ։ Եւ ահա դուք ձեր հայրերուն տեղը ելած մեղաւոր մարդոց զաւակներու պէս , որ Տէրոջը Իսրայէլի վրայ նորէն աւելցընէք ։

15 Վասն զի թէ որ դուք հանկէ խստոբիք , ան ալ նորէն աս ժողովուրդը անապատին մէջ պիտի ձգէ . ու դուք աս բոլոր ժողովուրդին կորըստեանը պատճառ պիտի ըլլաք ։

16 Եւ անոնք մօտեցան անոր ու ըսին , Մենք աս տեղս մեր անասուններուն համար փարախներ , ու մեր ընտանեացը համար քաղաքներ շինենք ։

17 Բայց մենք զէնքերնիս առնենք , ու շուտով Իսրայէլի որդւոցը առջեւէն երթանք , մինչև որ զանոնք իրենց տեղերը տանինք . և մեր ընտանիքը պարսպաւոր քա-

---

Ն · ք · ԸԲ · 1452

Ե Ջմր 36 ։
Զ Ջմր 38 ։
Է Ջմր 38 ։
Ը ԳԼ · խա · 24 , 34 ։

Ա ԳԼ · ժգ · 3 , 26 ։
Բ Ը Օր · ա · 22 ։
Գ ԳԼ · ժգ · 24 , 31 ։ Բ Օր · ա · 24 , 28 ։
Դ ԳԼ · ժգ · 11 , 21 ։ Բ Օր · ա · 34 ։
Ե ԳԼ · ժգ · 28 , 29 ։ Բ Օր · ա · 35 ։
Զ ԳԼ · ժգ · 30 ։
Է ԳԼ · ժգ · 24 ։ Բ Օր · ա · 36 ։ Ցես · ժգ · 8 , 9 ։
Ը ԳԼ · ժգ · 33 , 34 , 35 ։
Թ ԳԼ · իգ · 64 , 65 ։
Ժ Ը Օր · ա · 34 ։
ԺԱ Օր · Ե · 17 ։ Ցես · իր · 16 , 18 ։ Բ Պն · է · 19 ։ Ժե · 2 ։
ԺԲ Ը Ցես · դ · 12 , 13 ։

Ա ԳԼ · իա · 32 ։ Ցես · ժգ · 25 ։ Բ Թագ · իգ · 5 ։

ՆՀԵ. ԽԲ. 4։

ՀՈՒԴ. 38 ։ ԵՍՐ. ՃՐ. 1 ։ ՃԿ. 8 ։

ՅԲ ՕՐ. Գ. 18 ։ ԵՍՐ. Ա. 14 ։ Գ. 12, 13 ։

ՅԲ ՕՐ. Գ. 20 ։ ԵՍՐ. ՃԱ. 28 ։ ՃՐ. Լ ։

ՆԵՍՐ. ԸԳ. 4։

Լ ԲՕՐ. Գ. 12, 15, 16 ։ 18 ։ ԵՍՐ. Ա. 15 ։ ՃԿ. 8, 32 ։ ԽՐ. 4, 9 ։

ՍՂՆ. Գ. 7 ։ ԽԳ. 16 ։ ԵՍԹԹ. 12 ։

ՆՀԻՐ. 16, 34, ԳՃ ։

ՊԵՍՐ. Ա. 14 ։

ԼԵՍԵ. Դ. 12 ։

ՌԵՍՐ. Ա. 13 ։

ՂԱՔՆԵՐՈՒ ՄԷՋ ԲՆԱԿԻՆ ԵՐԿՐԻՔ։

18 ընակչացը պատճառաւ . Ո՞ Հմինչև որ Իսրայէլի որդւոց ամէն մէկը իր ժառանգութիւնը չժառանգէ , մենք մեր տուները չդառնանք ։

19 Նաև ։ Իսկ մենք Ցորդանանու անդիի կողմը անոնց հետ ժառանգութիւն պիտի չառնենք ։ Քինչու որ մեր ժառանգութիւնը Ցորդանանու ասդիի կողմը դէպ 'ի արեւելք ինկած է ։

20 Եւ Յ Մովսէս ըսաւ անոնց , Թէ որ աս բանը ընէք , ու Ցերոջը առջևը պատերազմի համար վրանիդ

21 զինք առնէք , Եւ Ցերոջը առջևը դուք ամէնդ ալ զինքերով Ցորդանանէն անցնիք , մինչև որ անիկայ իր թշնամիները իր առջևէն

22 վռընտէ , Եւ Յան երկիրը Ցերոջը առջևը նուաճի , անկէ ետև ներքոը հետ գառնաք , Ցերոջը առջևը ու Իսրայէլին առջևը անմեղ պիտի ըլլաք ։ և Հաս երկիրը Ցերոջը առջևը

23 ձեզի կալուածք պիտի ըլլայ ։ Բայց Թէ որ այսպէս չընէք , ահա Ցեր ջը դէմ մեղք գործեցիք ։ ու գիտցէք որ Ձեր մեղքը ձեզ պիտի գտնէ ։

24 Հ Ձեր ընտանեացը համար քաղաքներ , ու ձեր հօտերուն համար փահանիներ շինեցէք , ու ձեզ բերանէն ելածը ըրէք ։

25 Եւ Գադի որդիքը և Ռուբենի որդիքը խօսեցան Մովսէսին՝ ըսելով , Ծառաներդ մեր տիրոջը պատուիրածին պէս պիտի ընենք ։

26 Մեր զաւակները , մեր կիներները , մեր հօտերը ու մեր բոլոր անասուններն հոս Գաղաադի քաղաքներուն

27 մէջ մնան ։ Բայց ծառաներդ մեր տիրոջը ըսածին պէս , ամէնքս ալ գունդ գունդ պատրաստութիւնք , ու Ցերոջը առջևէն անցնինք պատերազմի համար ։

28 Ընաև սանոնք Մովսէս Եղիազար քահանային ու Նաւէի որդւոյն Եհսուին և Իսրայէլի որդւոց ցեղերուն նահապետութեանց իշխաններուն աս պատուէրը տուաւ ։

29 Նոնց վրայով ։ Եւ Մովսէս բսաւ անոնց , Թէ որ Գադի որդիքը և Ռուբենի որդիքը՝ Ցերոջը առջևը ամէնքն ալ պատերազմի համար պատրաստուած՝ ձեզի հետ Ցորդանանէն անցնին , ու ան երկիրը ձեր առջևը նուաճի , ան ատենը Գաղաադի երկիրը անոնց կալուածք

30 տաք ։ Բայց Թէ որ պատրաստուած ձեզի հետ չանցնին , անոնց կալուածքը ձեզի հետ քանանու

31 երկրին մէջ ըլլայ ։ Իսկ Գադի որդիքը և Ռուբենի որդիքը պատասխան տուին ու ըսին , Ցերը քու ծառաներուդ ինչպէս որ պատուիրեց

32 րեց , անանկ պիտի ընենք ։ Մենք զէնքերնիս առած՝ Ցերոջը առջևէն քանանու երկիրը պիտի անցնինք ։ բայց մեր ժառանգութեան կալուածքը Ցորդանանու ասդիի կողմը

33 մը ըլլայ ։ Ուստի Մովսէս անոնց՝ Ամենն Գադի որդւոցը և Ռուբենի որդւոցը և Ցովսեփեան Մանասէին կէս ցեղին տուաւ Ամորհացւոց Հնկհոն թագաւորին թագաւորութիւնը , ու Բասանի Ովգ թագաւորին թագաւորութիւնը , երկիրը իր քաղաքներովը ։ երկրին քաղաքներուն բոլորտիքը եղած սահմաններովը ։

34 Եւ Գադի որդիքը Պարսպաւոր քաղաքներ շինեցին , Ամենն Դիբոնը , Աատարովթը ու ՅԱրոերը ,

35 Եւ Ատրոթ սովփանը , Ցազերը ու

36 Ցոգբեհան , Եւ Բեթնամրան ու Բեթհարանը , և Հօտերու փարախներ Ել շինեցին ։

37 Ռուբենի որդիքն ալ Հեսեբոնը , Եղեաղէն ու կարիաթեմը շինեցին ։

38 Ու Նաբաւը և Բէէլմոնը , (Ի որ անոնց անունները փոխեցին ,) ու Սիբաման ։ ու իրենց շինած քաղաքներուն Էրէնց անունները" դրին ։

39 Եւ Մանասեան Մաքիրին որդիքը Գաղաադ գացին , ու առին զանիկայ , և անոր մէջը բնակող

40 Ամորհացիները վռընտեցին ։ Եւ Մովսէս Գաղաադը տուաւ Մանասեան Մաքիրին , որ հոն բնակեր

41 ըլաւ ։ Ու Մանասեան Եայիր գնաց անոնց գիւղաքաղաքները առաւ , ու զանոնք Հաւոթ Եայիր"

42 անուանեց ։ Եւ Նոբահ գնաց , ու Կանաթը և անոր գեղերը առաւ , և զանիկայ իր անունովը Նոբահ կոչեց ։

ԳԼ · ԼԳ

1 Իսրայէլացւոց Ցաւսունհրկու իշխաններուն անունները ։ 10 Ցաւսուած կը պատուիրէ բոլոր Նաւինէ բնել բոլոր քահանայապետները ։

1 Մովսէսին ու Հարոնին ձեռքովը Եգիպտոսի երկրէն իրենց զօրքերովը ելլող Իսրայէլ որդւոցը

2 իշխանները սաոնք են ։ Եւ Մովսէս Ցերոջը հրամանովը անոնց իշխաններուն համեմատ անոնց գնացքները գրեց ։ ու անոնց գնացքնեբուն համեմատ անոնց իշխանները

3 սաոնք են ։ Նաւէին ամնուն մէջ՝ Ամենէն առաջին ամնուն Ցուդատանեաններուն որբ Ռամմինադաբին չուեցին ։ զատկին հետևեալ օրը Իսրայէլի որդիքը Ձարթոնի ձեռքով ելան բոլոր Եգիպտացւոց աչքերուն առջևը ։

4 Ու Եգիպտացիք Էրէնց Ամբիներըն կը թաղէին , Ձ որ ձեզի Ցերը անոնց բոլոր անդրանիկները ջարդեց ։ և

ՆՀԻՐ. 24։ ԲՂԼ. ԼԵ. 45, 46 ։

ՅԲ ՕՐ. Բ. 36 ։

ՀՈՒԴ. 3 ։

ՓԼ. ԽԱ. 27 ։

ԽԾ. ԽԶ. 1 ։

ՕԳԼ. ԽԲ. 41 ։

ՑԵՍ ՀՈՒԴ. 3 ։ ԵՒ. ԽԴ. 13 ։ ՑԵՍ . ԽՀ. 7 ։

Կ Յ Ձ Ձ ԱՆՈՒՆՆԵՐ

ՍՂՆ. Ծ. 28 ։

Բ ԲՕՐ. Գ. 12, 13, 15 ։ ՑԵՍ . ՃՀ. 31 ։ ՃԿ. 1 ։

1491

ՓԲՕՐ. Գ. 14 ։ ՑԵՍ . ՃՓ. 30 ։ ՍՊՆ. Բ. 21, 22, 23 ։

Ձ Ձ ՑԵՍՐԻՒ ԳԻՒՂԱՔԱՂԱՔՆԵՐԸ . ԴԱՍ . Ճ. 4 ։ Դ ՓԱՌ. Գ. 13 ։

ՆՀԻՐ. ԺԲ. 2։ ՃԿ. 4 ։

Բ ԵԼ. ՃՐ. 37 ։

Փ ԵԼ. ՃԳ. 8 ։

Գ ԵԼ. ՃՐ. 29 ։

ՅԾԵՐը անոնց պատուհաններուն վրայ դատաստան ըրաւ ։

5 ՆԵւ Իսրայէլը որդիքը Ռամեսէն չուելով՝ Սոկքովթ իջևան ըրին ։

6 Ու Սոկքովթէն չուելով՝ անոնք պատին ծայրը եղած Ոթոմը իջևան ըրին ։

7 Եւ ԷՈթոմէն չուելով՝ դէպ՚ի Փիահիրոթ դարձան , որ Բէեղզեփոնին դիմացն է , ու Մագդողին առջևը իջևան ըրին ։

8 Եւ Փիահիրոթէն առջևէն չուելով , ու ծովուն միջէն անցնելով՝ անապատը Եմն , և Ոթոմի անապատին մէջ իրեք օրուան ճամբայ քալելով՝ Մեռայ իջևան ըրին ։

9 Եւ Մեռայէն չուելով՝ Եղիմ եկան . ու Եղիմի մէջ տասներկու ջուրի աղբիւր ու եօթանասուն արմաւենի կային . ու հոն իջևան ըրին ։

10 Եւ Եղիմէն չուելով՝ կարմիր ծովուն քովը իջևան ըրին ։

11 Եւ կարմիր ծովէն չուելով՝ ՚Սինի անապատը իջևան ըրին ։

12 Եւ Սինի անապատէն չուելով՝ Դափկա իջևան ըրին ։

13 Եւ Դափկայէն չուելով՝ Եղուս իջևան ըրին ։

14 Ու Եղուսէն չուելով՝ Ռափիդիմ իջևան ըրին , ու հոն ժողովուրդին համար խմելու ջուր չկար ։

15 Եւ Ռափիդիմէն չուելով՝ Սինայի անապատը իջևան ըրին ։

16 Ու Սինայի անապատէն չուելով՝ Ննբրոթ Հաթթաւա իջևան ըրին ։

17 Եւ Կիբրոթ Հաթթաւայէն չուելով՝ Հասերովթ իջևան ըրին ։

18 Ու Ասերովթէն չուելով՝ Րիսթամա իջևան ըրին ։

19 Եւ Րիսթամայէն չուելով՝ Ռեմոն փարես իջևան ըրին ։

20 Ու Ռեմոն փարեսէն չուելով՝ Լեբնա իջևան ըրին ։

21 Եւ Լեբնայէն չուելով՝ Ռիսսա իջևան ըրին ։

22 Ու Րիսսայէն չուելով՝ Կհելաթա իջևան ըրին ։

23 Եւ Կհելաթայէն չուելով՝ Սափար լեռը իջևան ըրին ։

24 Ու Սափար լեռնէն չուելով՝ Քարադա իջևան ըրին ։

25 Եւ Քարադայէն չուելով՝ Մակհելոթ իջևան ըրին ։

26 Ու Մակհելոթէն չուելով՝ Թահաթ իջևան ըրին ։

27 Եւ Թահաթէն չուելով՝ Թարա իջևան ըրին ։

28 Ու Թարայէն չուելով՝ Մատեկա իջևան ըրին ։

29 Եւ Մատեկայէն չուելով՝ Հասմոնա իջևան ըրին ։

30 Ու Հասմոնայէն չուելով՝ Մոսերոթ իջևան ըրին ։

31 Եւ Մոսերոթէն չուելով՝ Բանէ Յական իջևան ըրին ։

32 Ու Ցբանէ Յականէն չուելով՝ ՚Հորդադգադ իջևան ըրին ։

33 Եւ Հորդադգադէն չուելով՝ Եոտերաթա իջևան ըրին ։

34 Ու Եոտերաթայէն չուելով՝ Եբրոնա իջևան ըրին ։

35 Ու Եբրոնայէն չուելով՝ ՚Գասիոն գաբեր իջևան ըրին ։

36 Եւ Գասիոն գաբերէն չուելով՝ ՚Սին անապատը՝ այսինքն Կադես իջևան ըրին ։

37 Եւ ՚Կադեսէն չուելով՝ Հովը լեռը իջևան ըրին , որ Եդովմի երկրին ծայրն է ։ Ու Ներն քահանան Յէրոնը հրամանովը Հովը լեռը ելաւ , և հոն մեռաւ , իսրայէլի որդւոցը Եգիպտոսի երկրէն ելլելուն քառասներորդ տարին՝ հինգերորդ ամսուն առաջին օրը ։

39 Եւ Ներն Հովը լեռնէը վերայ մեռած ատենը հարիւր քսան ցքրեք տարեկան էր ։

40 Եւ Քանանու երկրին հարաւային կողմը բնակող Ներադի թագաւորը Իսրայէլի որդւոցը գալը լսեց ։

41 Եւ Հովը լեռնէն չուելով՝ Սելմոնա իջևան ըրին ։

42 Ու Սելմոնայէն չուելով՝ Փունոն իջևան ըրին ։

43 Ու Փունոնէն չուելով՝ Ոբովթ իջևան ըրին ։

44 Եւ Ոբովթէն չուելով՝ Մովաբի սահմանին մէջ եղող Ենյէ աբարիմ իջևան ըրին ։

45 Եւ Ենյէ աբարիմէն չուելով՝ Դիբոն դադ իջևան ըրին ։

46 Ու Դիբոն դադէն չուելով՝ Գելդեբլաթեմ իջևան ըրին ։

47 Ու Գելմոն դեբլաթեմէն չուելով՝ Նաբաուի առջևը Աբարիմի լեռները իջևան ըրին ։

48 Եւ Աբարիմի լեռներէն չուելով՝ Երիքովի դիմացը Յորդանանու մօտ՝ Մովաբի դաշտերուն մէջ իջևան

49 ըրին ։ Որոնց անունք Յորդանանու մօտ Մովաբի դաշտերուն մէջ իջևան ըրին , Բեթեսիմոթէն մինչև Աբելսատիմ ։

50 Եւ Ձերը Մովաբի դաշտերուն մէջ՝ Երիքովի դիմացը Յորդանանու մօտ խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով ,

51 Իսրայէլի որդւոցը խօսէ՝ ու անոնց ըսէ , Երբոր Յորդանանէն քա-

52 նանացւոց երկիրը անցնիք , Ան երկրին բոլոր բնակիչները ձեր առջևէն վռընտէք , ու անոնց բոլոր

1452

1453

1490

ն · ք · ՂԿ · 1452

պատկերաւոր կոթողները կործա-
նէք , և անոնց բոլոր թափծու-
կուռքերը կործանէք , ու անոնց
53 բոլոր բարձր տեղերը փլցընէք : Եւ
ան երկիրը ձեր իշխանութեանը
տակը անցընելով՝ անոր մէջը բնա-
կիք . քանզի ան երկիրը ձեզի տուի
54 որ ժառանգէք : Եւ էան երկիրը
վիճակով ժառանգէք ձեր տոհմե-
րուն համեմատ . շատուր եղողին
ժառանգութիւնը շատ պիտի տաք ,
ու քիչուր եղողին ժառանգութիւ-
նը քիչ պիտի տաք . մէկ տեղի մը
վիճակը որու որ ելլէ , անոր ըլլայ
նահապետիք . ձեր հարցը ցեղերուն
55 համեմատ ժառանգէք : Բայց թէ
որ ան երկրին բնակիչները ձեր առ-
ջևնէն չվռնտէք , ան ատոնք անոնց-
մէ ողջ թողուցածնիդ՝ ձեր աչքե-
րուն փուշեր , ու ձեր կողերուն
տատասկներ պիտի ըլլան . ու ձեր
բնակած երկրին մէջ ձեզի նեղհա-
56 մուհիմ պիտի ընեմ : Եւ պիտի
ըլլայ որ ինչ որ անոնց ընելու մը-
տածեր էի , նոյնը պիտի ընեմ ձեզի :

ԳԼ · ԼԴ

1 Երկրին սահմանները : 16 Երկիրը բաժնելու համար որոշուած մարդոց անունները :

1 Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
2 սելով , Իսրայէլի որդւոցը պա-
տուիրեա ու անոնց ըսա , երբոր
դուք Քանանու երկիրը մտնէք ,
ձեզի ժառանգութիւն իյնալու եր-
կիրը աս պիտի ըլլայ , Քանանու
3 երկիրը իր սահմաններովը . Եւ
ձեր հարաւային սահմանը սկի
անապատէն մինչև Եդոմի ըլլայ , և
ձեր հարաւային սահմանը արևել-
քէն՝ Աղի ծովուն ծայրեն սկսի .
4 Ու ձեր հարաւային սահմանը Ակ-
րաբիմի զառի վերը պտրտելով
մինչև Սին հասնի , ու անկէ ելլելով
Կադէս բառնեայնին հարաւային
կողմը երթայ , ու Ասար ադդա-
5 րէն ելլելով Ասեմոն հասնի . Եւ
Ասեմոնէն Եգիպտոսի հե-
ղեղատը պտրտելով՝ ծովուն մէջ
լմընայ սահմանը :
6 Իսկ ձեր արևմտեան սահմանը մեծ
ծովը ըլլայ . ձեզի արևմտեան սահ-
ման ան ըլլայ :
7 Եւ ձեր հիւսիսային կողմի սահ-
մանը աս ըլլայ . մեծ ծովէն մինչև
8 Հովր լեռը նշանակիք . Հովր լեռ-
նէն մինչև Եմաթ նշանակիք , ու
անկէ սահմանը մինչև Սեդադ
9 հասնի . Եւ ան սահմանը մինչև
Զեփրոն ելլէ , ու Ասար ենանի
մէջ լմընայ . ձեր հիւսիսային սահ-
մանը աս ըլլայ :
10 Եւ ձեր արևելեան սահմանին հա-

ն · ք · ՂԿ · 1452

մար Ասար ենանէն մինչև Սեփամ
11 նշանակէք . Ու աս սահմանը Ա-
յինի արևելեան կողմէն՝ Սեփամէն
Ռիբղա իջնէ . ու աս սահմանը
արևելից կողմէն իջնելով՝ մինչև
Քենեռեթի ծովուն եզերքը հաս-
12 նի . Եւ աս սահմանը Յորդանան
իջնէ , ու ծովուն մէջ վեր-
ջանայ : Ասիկայ ձեր երկիրը իր շրջակայ
սահմաններովը ձեզի աս ըլլայ :
13 Եւ Մովսէս Իսրայէլի որդւոց
պատուիրեց ու ըսաւ . Ասիկայ է
ան երկիրը որ դուք վիճակով պիտի
ժառանգէք , ինչպէս որ Տէրը հրա-
մայեց ինն ու կէս ցեղի տալու անի-
14 կայ . Հրեանի Ռուբինի որդւոց
ցեղը իրենց հարցը տուներուն հա-
մեմատ , ու Գադի որդւոցը ցեղը
իրենց հարցը տուներուն համեմատ ,
և Մանասէի կէս ցեղը իրենց ժա-
15 ռանգութիւնը առին : Ան երկուք
ու կէս ցեղը իրենց ժառանգութիւ-
նը առին Երիքովին դէմացը Յոր-
դանանու ասդիի կողմը դէպ՝ ի
արևելք :
16 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
17 սելով , Ասոնք են ան մարդոցը
անունները՝ որոնք երկիրը ժառան-
գութեան համար ձեզի պիտի բաժ-
նեն . Հեղիազար քահանան ու
18 Նաւէի որդին Յեսուն . Եւ ամէն
ցեղէն ալ մէյմէկ նիւխան առնէք ,
ան երկիրը ժառանգութեան բաժ-
19 նելու : Եւ ան մարդոցը անուննե-
րը պատնք են . Յուդայի ցեղէն
20 Յեփոնեի որդին Քաղէբ , Շմաւո-
նի որդւոց ցեղէն՝ Ամիուդի որ-
21 դին Սամուէլ , Բենիամինի ցեղէն
22 Քասլոնի որդին Ելղադ , Դանի
որդւոց ցեղէն իշխան՝ Եգղլի որ-
23 դին Բոկկի , Յովսեփի որդւոցմէ՝
Մանասէի որդւոց ցեղէն իշխան՝
24 Եփօնի որդին Անիէլ , ու Եփրեմի
որդւոց ցեղէն իշխան՝ Սափթա-
25 նի որդին Կամուէլ , Եւ Զաբու-
ղոնի որդւոց ցեղէն իշխան՝ Փառ-
26 նակի որդին Եղիսափան , Եւ Ի-
սաքարի որդւոց ցեղէն իշխան՝
27 Ազանի որդին Փաղտիէլ , Ու Ա-
սերի որդւոցը ցեղէն իշխան՝ Սելո-
28 միի որդին Աքիհուդ , Ու Նեփ-
թաղիմի որդւոց ցեղէն իշխան՝
29 Ամիուդի որդին Փադայէլ : Ա-
սոնք են ան Տէրը որոնց Տէրը
հրամայեց , որ Քանանու երկրին
մէջ Իսրայէլի որդւոցը ժառանգու-
թիւն բաժնեն :

ԳԼ · ԼԵ

1 Ղեւտացւոց տրուելու քառասնուութը քա-
ղաքները՝ իրենց արուարձաններովը : 6 Անոնց
մէջ վեց ապաստանի քաղաքները պիտի ըլլան :
9 Մարդասպանութեան վասյով օրէնքներ :

ն · ք · ՂԿ · 1452

Ղեւտագիր. 33 : Երեմ. լԹ . 5 ; 6 :
Ե Օր . գ . 17 : Ցես . ժաւ . 2 : ԺԹ . 35 : Պատ . ժդ . 84 : Ղև . ե . 1 :
Ե ՀԹ 8 :
Ի ՀԹ 1 : Ցես . ժդ . 1 ; 2 :
ԻԳ . լ . 33 : Ցես . ժդ . 2 ; 3 :
Յ Ցես . ժդ . 1 : ԺԹ . 51 :
ՂԳ . ա . 4 ; 16 :
Ա Ելից . ժե . 8 : Բ Օր . գ . 7 : Սադ . Ծը . 55 : ՃԾ . 11 : Եզեկ . խե . 14 :
Բ Ցես . ժե . 1 : Տէրն Ես . ղեկ . խգ . 13 : ՃԼ :
Գ Ելից . ժգ . 8 : Ցես . ժե . 2 :
Դ Ցես . ժե . 3 :
Ե Գէ . ժգ . 26 : լբ . 8 :
Զ ՏՅՆ Ցես . ժե . 3 ; 4 :
Է Ելից . ժե . 18 : Ցես . ժե . 4 ; 47 : Դ Թագ . բ . 65 : Ես . խե . 12 :
Ը Գէ . լՀ . 37 :
Թ Գէ . ժգ . 22 : Դ Թագ . ժգ . 25 :
Ժ Եզեկ . խե . 13 :
Ի Եզեկ . խե . 17 :

Ն·ք·ՉԲ· 1451

31 Մարդասպանի մը համար վրէժնէ պիտի չընդունուիր ։

1 Եւ Տէրը Մովսէսի դաշտերուն մէջ Երիքովէ դէմացը Յորդանանու մօտ խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով ,
2 — Պատուիրէ Իսրայէլի որդւոցը , որ իրենց ժառանգութեան կալուածքէն Ղեւտացւոց բնակելու քաղաքներ տան . նաեւ քաղաքներուն բոլորտիքը եղած արուարձանները
3 Ղեւտացւոց տաք ։ Եւ քաղաքները բնակութեան համար ըլլան անոնց , ու արուարձանները անոնց արջառներուն , *հօտերուն ու բոլոր անասուններուն համար
4 ըլլան ։ Ու Ղեւտացւոց տալու քաղաքներնուդ արուարձանները քաղաքին պարիսպէն դուրս շուրջ՝ անկի հազարական կանգուն չափ .
5 Դարձեալ դուրսը արեւելեան կողմէն երկու հազար կանգուն , հարաւային կողմէն երկու հազար կանգուն , արեւմտեան կողմէն երկու հազար կանգուն , ու հիւսիսային կողմէն երկու հազար կանգուն չափէք . և քաղաքը մէջտեղը պիտի ըլլայ . անոնց քաղաքներուն
6 արուարձանները ասանկ ըլլան ։ Եւ ձեր Ղեւտացւոց տալու քաղաքներէն վեցը ապաստանի քաղաք ըլլալու որոշէք , որ սպաննողը հոն փախչի . ուասոնցմէ զատ քառասունուերկու քաղաք տաք ։
7 Ղեւտացւոց տալու քաղաքներնուդ ամէնը քառասունուութը քաղաք ըլլայ . զանոնք իրենց արուարձաններովը տաք ։
8 Եւ ան քաղաքները որ Իսրայէլի որդւոցը կալուածքէն պիտի տաք , շատուր եղողէն շատ՝ ու քիչտր եղողէն քիչ առնէք . ամէն մէկը իր առած ժառանգութեանը չափովը իր քաղաքներէն Ղեւտացւոց պիտի տայ ։
9 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով ,
10 Իսրայէլի որդւոցը խօսիս ու անոնց ըսես , Երբոր Յորդանանէն քանանու երկիրը անցնիք ,
11 Ձեզի քաղաքներ որոշէք , որոնք ապաստանի քաղաքներ ըլլան ձեզի , որ սխալմամբ մարդ սպաննող ապանաքաղաքները ըլլան ձեզի ապաստանարան ըլլան արիւն վրէժխնդիր եղողին . ու սպաննողը դատաստանի համար ժողովքին առջեւը չերեւցած չմեռնի ։
13 Ու եւ ձեր տալու քաղաքներէն վեցը ձեզի ապաստանի քաղաք ըլլան ։
14 Յորդանանու այդիի կողմը տաք , ու քանանու երկրին մէջ տաք . ապաստանի քաղաքներ ըլլան ։
15 Այս վեց քաղաքները Իսրայէլը որդւոցը ու օտարականին և ձեր մէջը բնակող պանդուխտին ապաստանարան ըլլան . և ով որ սխալմամբ մարդ մեռցընէ , հոն փախչի ։
16 Եւ եթէ որ մարդ մը երկաթէ դործիքով մէկը զարնէ մեռցընէ , անիկայ մարդասպան է . մարդասպանը
17 անպատճառ պիտի մեռցուի ։ Կամ թէ որ մահաւիթ բռնաքարով մը մէկուն զարնէ , որ մեռնի , անիկայ մարդասպան է . մարդասպանը
18 անպատճառ պիտի մեռցուի ։ Կամ թէ որ ձեռքով գործածուելու փայտերէն մահաւիթ գործիքով մը զարնէ՝ որ մեռնի , անիկայ մարդասպան է . մարդասպանը անպատճառ պիտի մեռցուի .
19 պատճառ պիտի մեռցուի . Իւրեան վրէժխնդիրը պիտի մեռցընէ մարդասպանը . երբոր անոր հանդիպի՝ անկի մեռցընէ .
20 Թող մեռցընէ զանիկայ ։ Կամ թէ որ թշնամութեամբ հրէ մէկը , ու նենգութեամբ վրան բան մը նետելով՝ զանիկայ մեռցընելու
21 ըլլայ , Կամ թէ թշնամութեան պատճառաւ ձեռքովը զարնէ անոր՝ որ մեռնի , զարնողը անպատճառ մեռցուի . անիկայ մարդասպան է . արեան վրէժխնդիրը երբոր մարդասպանին հանդիպի , զանիկայ մեռցընէ ։
22 Բայց թէ որ յանկարծ ու հանցանք թշնամութեան հրէ , կամ թէ առանց նենգութեան անոր
23 վրայ մէկ գործիք մը նետէ , կամ թէ առանց տեսնելու անոր վրայ քիչ և իցէ մահաւիթ քար մը ձգէ որ մեռնի , և անիկայ անոր թշնամին չէր , ու անոր չարիք չէր ուզեր ,
24 զէր , Այն ատեն ժողովքը սպանողին ու արեան վրէժխնդիրին մէջտեղը աս օրէնքներուս համեմատ
25 դատաստան ընէ . Եւ ժողովքը պիտի ազատէ սպանողը արեան վրէժխնդրին ձեռքէն , ու ժողովքը զանիկայ նորէն իր ապաւինած ապաստանի քաղաքը դարձընէ . ու Ղանիկայ հոն պիտի բնակի , մինչև որ մեծաւորը եղող օծուած քահանան մեռնի ։
26 Բայց թէ որ սպանողը իր ապաւինած ապաստանի քաղաքին սահմանին անդամ
27 մը դուրս ելլէ , Ու արեան վրէժխնդիրը զանիկայ իր ապաստանի քաղաքին սահմանէն դուրս գտնէ , և արեան վրէժխնդիրը սպանողը մեռցընելու ըլլայ , մահապարտ
28 չհեպղի . Քանի անիկայ իր ապաստանի քաղաքը նստելու էր , մինչև որ քահանայապետը մեռնէր . բայց քահանայապետին մեռնելէն ետքը սպանողը իր կալուածքին
29 երկիրը դառնայ ։ Ասոնք ձեզի

Ն·ք·ՉԲ· 1451

ՆԹՎ. ԺԵ· 3, 4։ ԲՕՐ· 9։ ՅՇՈ ԵՓՂ· ԲԹ· 1, 2։ ԲԹ· 3, 4։

ՆԵՒ. ՃՈԱՃՅՈՒԹՔԻՆ

ՆԹՎ. ԺԵ· 13։ ԲՕՐ· Դ· 41։ ՅՇՈ· Բ· 2, 7, 8։ ԲՄ· 3, 13, 21, 27, 32, 36, 38։

ՅՇՈ· ԲԱ· 41։

ՂԵՕՐ· ԺԲ· 3։ ՅՇՈ· Բ· 9։

ՒԵ· Ի· 18։

ՂԵՕՐ· ԺԲ· 6։ ՅՇՈ· Բ· 8, 5, 6։

ՆԹՎ. ԺԵ· 6։

ԲՕՐ· Դ· 41։ ՅՇՈ· Բ· 8։

ՆԹՎ. ԺԵ· 16։

ԼԵՒ· ԻԱ· 12, 14։ ՂԵ· ԿԲ· 17։ ԲՕՐ· ԺԲ· 12։

ՆԹՎ. ԻԷ· 21, 24, 27։ ԲՕՐ· ԺԲ· 6, 12։ ՅՇՈ· Ի· 8, 5։

ԹՎՈ· Դ· 8։ ՅՇՈ· Գ· 27։ Ի· 10։ ԴԹԱԳ· Բ· 31, 32։

ՒԵ· ԻԱ· 14։ ԲՕՐ· ԺԲ· 11։

ՀԵԼ· ՅԱ· 13։

ՅՇՈ· ԲՈ· 12։ ՅՇՈ· Ի· 6։

ՂԵՕՐ· ԺԲ· 6։ ՅՂԵ· ԻԲ· 7։ ՂԵ· Դ· 3։ ԻԱ· 10։

ՆԹՎ. ԺԵ· 6։

ՍՂ· ԻԵ· 11։

Ն · Ք · ՂԴ · 1451

դատաստանի կանոնները ըլլան ձեր աղբերուն մէջ ու՝ ձեր բոլոր քնակութեանցը մէջ ։

30 Ո՛վ որ մարդ կը մեռցընէ , ըստ պատնողը ։ վկաներուն բերնովը մեռցուի . բայց մարդ մը մեռցընելու համար , դէմ մէկ վկային վկայութիւնը բաւական չըլլայ ։ 31 Եւ մահապարտ սպանողին կենացը համար փրկանք չառնէք . քանզի անիկայ անպատճառ մեռցուելու է ։ 32 Ու ապաստանի քաղաքը փախչողին համար փրկանք չառնէք , որպէս զի անիկայ իր քաղաքը դառնայ նստի քհանային մահուան մինչեւ առաջ ։ 33 Եւ նայապետին մինչեւ առաջ ։ Ձեր քնակած երկիրը չպղծէք , քանզի արիւնը երկիրը կը պղծէ երկիրը . ու անոր մէջը թափուածին արիւնին համար երկրին ուրիշ բան չի քաւութիւն չըլլար , բայց եթէ անոր թափողին արիւնովը ։ 34 Նոյնը ։ Ուրեմն ձեր քնակած երկիրը չպղծէք , որուն մէջտեղը ես պիտի քնակիմ . քանզի ես Տէրս կը քնակիմ Իսրայէլի որդւոց մէջը ։

Ն · Ք · ՂԴ · 1451

ռանգութեանը պիտի խառնուի , ու մեր ժառանգութեանը վճռած 4 կէն պիտի վերնայ ։ Եւ Իսրայէլի որդւոցը Ը Յոբելեան պօքէն , անոնց ժառանգութիւնը իրենց էրիկներուն ցեղին ժառանգութեանը պիտի խառնուի . ու ասոնց ժառանգութիւնը մեր հայրերուն ցեղին ժառանգութենէն պիտի վերնայ ։

Ը Ղ · Խ · 10 ։

5 Եւ Մովսէս Տէրոջը հրամանաւ Իսրայէլի որդւոցը պատուիրեց ու ըսաւ ։ Յովսեփի որդւոց ցեղը Ի շիտակ կ՚խօսի ։ 6 Սալպհադին աղջկներուն վերաբերեալ Տէրոջը հրամայած ու ըսած խօսքը սա է . Որոնց որ կը հաճին անոնք , Թող անոնց կնիկ ըլլան , Ըմիայն Թէ իրենց հօրը ցեղէն եղողներուն կնիկ ըլլան . 7 Որպէս զի Իսրայէլի որդւոց ժառանգութիւնը մէկ ցեղէ ուրիշ ցեղ չանցնի . քանզի Իսրայէլի որդւոց ամէնքն ալ Է իրենց հայրերուն ցեղին ժառանգութեանը պիտի յա 8 րին ։ Եւ ըամէն աղջիկ՝ որ Իսրայէլի որդւոցը ցեղերուն մէջ մէկ կալուածքի մը ժառանգ կ՚ըլլայ , իր հօրը ցեղէն եղող մէկու մը կնիկ ըլլայ , որ Իսրայէլի որդւոց ամէն մէկը իր հայրերուն ժառանգու 9 թիւնը ժառանգէ . Եւ ժառանգութիւնը մէկ ցեղէ ուրիշ ցեղ չանցնի . բայց Իսրայէլի որդւոց ցեղերուն ամէն մէկը իր ժառանգութեանը յարի ։

Ը Դ Թագ · Ի ա · 8 ։

Ը Մն · Ի ե · 22 ։

10 Եւ Տէրը Մովսէսին ինչպէս որ հրամայեց , Սալպհադին աղջիկները 11 անանկ ըրին ։ Ի Քանզի Սալպհադին աղջիկները՝ Մհալա , Թերսա , Էգղա , Մեղքա ու Նոա իրենց հօրեղբօրորդւոցը հետ ա 12 մուսնացան ։ Այսպէս Յովսեփեան Մանասէի որդւոց տոհմերէն ը ղողներու կնիկ եղան . ու անոնց ժառանգութիւնը իրենց հօրը ցեղին և ազգատոհմին մէջ մնաց ։

Ի Գ · Ի · 1 ։

13 Ասոնք են ան պատուիրանքները ու դատաստանները , որ Տէրը Ի Մովաբի դաշտերուն մէջ Երիքովի դէմ ը Յորդանանու մօտ՝ Մովսէսին ձեռքովը Իսրայէլի որդւոցը պատուիրեց ։

Ի Գ · Իգ · 8 ։ Լէ · 50 ։

ԳԼ · ԼԶ

1 Ժառանգութիւն ունեցող աղջիկը ճ իր ցեղէն եղող մէկու մը հետ պիտի կարգուի , Է որ չըլլայ Թէ ժառանգութիւնը ան ցեղէն վերնայ ։ 10 Սալպհադին աղջիկները իրենց հօրեղբօրորդւոցը հետ կ՚ամուսնանան ։

Ն · Ք · ՂԴ · 1451

1 Եւ Յովսեփի որդւոցը տոհմերէն Մանասէի որդւոյն Մաքիրի որդւոյն Գաղաադին որդւոց տոհմին իշխանները մօտեցան , ու Մովսէսին առջեւը և Իսրայէլի որդւոցը նահապետութեանց իշխան 2 ներուն առջեւը խօսեցան , Ու ըսին , Ի Տէրը մեր տիրոջը հրամայեց , որ երկիրը Իսրայէլի որդւոցը վիճակով ժառանգութիւն տայ . ու Ի Տէրը մեր տիրոջը հրամայեց , որ մեր եղբօրը Սալպհադին ժառանգութիւնը անոր աղջիկներուն տայ ։ 3 Արդ Թէ որ անոնք Իսրայէլի որդւոց ուրիշ ցեղի մը որդւոցը կնիկ ըլլան , անոնց ժառանգութիւնը մեր հայրերուն ժառանգութենէն պիտի վերնայ . ու որ ցեղի մարդոց որ կին ըլլան , ան ցեղին ժա

Ը Գ · Իգ · 1 ։ Ի Գ · Իգ · 1 · 7 ։ Ը Տ · Ի · 55 ։ ԼԴ · 54 ։ Ը Տ · Ժէ · 8 ։

Ը Գ · Իգ · 1 · 7 ։ Ը Տ · Ժէ · 3 , 4 ։

Ը Գ · Ի · 55 ։ ԼԴ · 54 ։ Ը Տ · Ժէ · 8 ։

Ը Գ · Ի · 55 ։ ԼԴ · 54 ։ Ը Տ · Ժէ · 8 ։

Ը Գ · Ի · 29 ։

Ը Ղ · Ի · 25 ։ Բ Օր · Ի ա · 23 ։

Ը Ղ · Ի · 25 ։ Բ Օր · Ի ա · 23 ։

Ը Ե · Ի · 45 ։ 46 ։

Ը Ա · Ղ · 38 ։ Մ Ի · Բ · 11 ։

Ը Ա · Ղ · 38 ։ Մ Ի · Բ · 11 ։

Ը Ծ · Թ · 6 ։

Ը Ա · Ղ · 38 ։ Մ Ի · Բ · 11

ԳՐՔՐ ԵՐԿՐՈՐԴ ՕՐԻՆԱՑ

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Քառասներորդ տարւոյն վերջը՝ Փովսէս խօսելուցուց խօսելով համառօտութեամբ կը պատմէ 6 Աստուծոյ խոստումները, 13 իշխաններ կարգելը, 19 երկիրը լրտեսելու համար մարդ խրկելը, 34 անոնց անհաւատութեանը պատճառով Աստուծոյ բարկութիւնը, 41 և անոնց անհնազանդութիւնը։

1 Ասոնք են ան խօսքերը, որ Մովսէս
բոլոր Իսրայէլին զրուցեց՝ Յորդանանու այսկողմի անապատին մէջ՝ որ Սուփին դիմացի դաշտը՝ Փառանի, Տոփելի, Լաբանի, Ասերովթի ու Տիզահապի մէջտեղն
2 է։ (Քորեբէն Բ մինչև Կադէս բառնեայ տասնումէկ օր է Սէիր
3 լեռանը ճամբայով։) Եղաւ էքսաներորդ տարին մեռասաներորդ ամսուն առաջին օրը՝ Մովսէս խօսելէ որդւոցը զրուցեց ինչ որ Տէրը անոր պատուիրեր էր անոնց
4 համար, Հեսբոնի մէջ բնակող Ամորհացւոց Սեհոն թագաւորը և Աստարովթի մէ Եդրայիի մէջ բնակող Բասանի Ովգ թագաւորը
5 զարնելէն ետքը. Յորդանանու այսկողմի կողմն Մովաբի երկրին մէջ Մովսէս սկսաւ այս օրէնքը յայտնել, բսելով,
6 Մեր Տէր Աստուածը Հորէբի
վրայ մեզի խօսեցաւ ու բսաւ, Ան
7 լեռը կենալնիդ Հերիք է. դարձէք՝ չուեցէք ու գացէք Ամորհացւոց լեռը, և անոր ամէն շրջակայ տեղերը, դաշտերը, լեռները, ու հովիտները, և հարաւային կողմը, ու ծովեզերքը, Քանանացւոց երկիրը ու Լիբանան, մինչև մեծ գետը՝ ո
8 Եփրատ գետն է։ Ահա ան երկիրը ձեր առջևը դրի. գացէք ու ժառանգեցէք ան երկիրը, որ Տէրը ձեր Հայրերուն՝ Աբրահամին Իսահակին ու Յակոբին երդում ըրաւ որ տայ անոնց ու անոնցմէ ետքը անոնց զաւակներուն։
9 Եւ Ես անոնք ես ձեզի խօսեցայ ու ըսի, Ես մինակ չեմ կրնար ձեզ
10 տանիլ. Ձեր Տէր Աստուածը ձեզ շատցուց, և ահա Դուք այսօր երկնից աստղերուն չափ շատ էք։
11 Ձեր Հայրերուն Տէր Աստուածը ձեր եղածէն հազարապատիկ աւելցընէ ձեզ, ու Ձեզի բսածին պէս
12 ձեզ օրհնէ։ Ես մինակ ի՞նչպես կրնամ ձեր նեղութիւնը՝ ձեր բեռը ու հակառակութիւնը կրել։
13 Դուք ձեր ցեղերէն իմաստուն ու հանճարեղ և անուանի մարդիկ տուէք, ու Ես անոնք ձեր վրայ
14 իշխաններ կեցընեմ։ Իակ դուք ինծի պատասխան տուիք ու ըսիք, Ատ բսած խօսքդ ընելը աղէկ է։
15 Ուստի Ես ձեր ցեղերուն երևելիները՝ իմաստուն ու անուանի մարդիկ առի, և զանոնք ձեր վրայ իշխաններ կարգեցի, հազարապետներ, հարիւրապետներ, հինգապետներ, տասնապետներ ու ոստիկաններ։
16 Եւ ան առնեը ձեր դատաւորները պատուիրեցի ըսելով, Ձեր եղբայրներուն դատերը մտիկ ըրէք, ու ամէն մարդուն դատը՝ թէ իր հեղբօրը հետ ըլլայ և թէ օտարականի հետ, Անդարձութեամբ դատ
17 տեսէք. Դատաստանի մէջ աչառութիւն չընէք, պզտիկին՝ մեծի պէս մտիկ ընէք, բնաւ մարդու մը երեսէ չվախնաք. քանզի Աստուծոյ է. ու ձեզի դժուար երևցած դատը՝ ինծի ներկայացուցէք, որ անիկայ մտիկ ընեմ։
18 Եւ ան առնեը ձեր ամէն ընելու բաները ձեզի պատուիրեցի։
19 Ետքը Քորեբէն չուեցինք, ու ինչպես որ մեր Տէր Աստուածը մեզի պատուիրեր էր, Ամորհացւոց լեռանը ճամբով ան ձեր տեսած բոլոր ամէծ ու անապատին անցանք, ու Մինչև Կադէս բառ
20 նեայ եկանք։ Եւ ձեզի ըսի, Դուք Ամորհացւոց լեռը եկաք, որն որ մեր Տէր Աստուածը մեզի կու տայ։
21 Նայէ, քու Տէր Աստուածդ երկիրը քու առջևդ դրաւ. ուրեմն ելի՛ ժառանգէ՛ Հիմ, ինչպես որ քու Հայրերուդ Տէր Աստուածը քեզի բսաւ. Մի՛ վախնար ու մի՛ զարհուրիր։
22 Եւ դուք ամէնդ իմ քովս եկաք, ու ինծի ըսիք, Մեզմէ առաջ մարդիկներ խրկենք, որ երկիրը լրտեսեն մեզի համար, ու մեզի գան պատմեն թէ ինչ ճամբով հոն պիտի ելլենք, ու ինչ քաղաքներու
23 մէջ պիտի մտնենք։ Եւ աս խօսքը ինծի հաճոյ թուելով, ձեզմէ

Ն. ՔԷ. 1451

Ա Ցես. Թ. 1։10։ Բե. 4։7։

Բ Թու. Ժգ. 27։ ԳԼ. Թ. 33։

Գ Թու. Լգ. 33։

Դ Թու. Իա. 24։33։

Է Թու. Իա. 33։ Ցես. Ժգ. 12։

Ը ՆԼ. Գ. 1։

Թ Ցես. ՆԼ. ԺՔ. 1։ Թու. Ժ. 11։

ԺՆ. ԺԸ. 7։Ժե.18, Ժե. 7։8։ Իշ. 4։Բե. 18։

ԺԲ ՆԼ. Ժը. 18։ Թու. Ժ. 14։

ԺԳ. Ժե. 5։ ԳԼ. Ժ. 22։Բե. 62։ Իեթապ. Իշ. 3։

ԺԴ. Ժե. 5։Բե. 17։ Իշ. 4։ ՆԼ. Ը. 13։ Իգթապ. Գ. 8, 9։

Ն. ՔԷ. 1451

Ե Ցես. ՆԼ. Ժը. 21։ Թու. Ժա. 16, 17։

Ն. ՔԷ. 1451

Ա ՆԼ. Ժը. 25։

Ղ Ել. Իդ. 22։ Յ ԳԼ. Ժգ. 18։ Ցես. Ե. 24։

Ղ Ղե. ԺԲ. 15։ Գը. Ժգ. 19։ աՏագ. Ժգ. 7։ Ասակ. Իդ. 23։ Ցակ. Բ. 1։ Բ Մ. ԺԲ. 6։

Գ ՆԼ. Ժը. 22, 26։

1490

Յ Թու. Ժ. 12։ Գւ. Ը. 15։ Երմ. Բ. 6։

Ե Թու. Ժգ. 27։

Զ Ցես. Ա. 9։

Է Թու. Ժգ. 4։

1490

Ն · Ք · Ղ · 1451

Ը Թես . Ժգ . 23 , 24 , 25 :

տասուներկու մարդ առի , ամէն մէկ
24 ցեղէն մէյմէկ մարդ : Եւ Նաւոնաք
գացին՝ լեռը ելան , ու մինչև Եա-
քողի ձորը հասան , ու ան Եշխէրը
25 լրտեսեցին : Եւ ան երկրին պտու-
ղէն ձեռ-բերնին առնելով մեզի բե-
րին՝ ու մեզի զրուցեցին ըսելով ,
՚Ա Ղէկ է ան երկիրը որ մեր Տեր
26 Աստուածը մեզի կու տայ : Բայց
դուք չուզեցիք ելլել , ու ձեր Տեր
Աստուծոյն հրամանին դէմ դրիք .
27 Եւ ձեր վրաններուն մէջ տրտնջա-
լով ըսիք , Տերը ՚մեզ ատելուն
համար Եգիպտոսի երկրէն մեզ
դուրս հանեց , ու մեզ Ամորհացւոց
ձեռքը մատնէ , ու մեզ կորսընծը-
28 նէ : Ո՞Ւր պիտի ելլենք . մեր եղ-
բայրները ՚մեր սիրտերը Թուլցու-
ցին , որովհետև ըսին , Ւ Ան ազգը
մեզմէ մեծ ու բարձրահասակ է ,
քաղաքները մեծ , ու մինչև երկինս
քը պարսպաւոր են , ու հոն նաև
29 ՚Ենակին որդիքը տեսանք : Եւ ես-
ղի ըսի , Մի՛ զարհուրիք ու ա-
30 նոնցմէ մի՛ վախնաք . ՚Ձեր Տեր
Աստուածը որ ձեր առջևէն կ՚եր-
թայ , անիկայ ձեզի համար պիտի
պատերազմի , ինչպէս որ Եգիպտո-
սի մէջ ձեր աչքերուն առջևը ձե-
31 զի ըրաւ : Ու անապատին մէջն
ալ տեսար որ , ՚ինչպէս մարդ մը իր
զաւակը կը տանի , քու Տեր Ա-
ստուածդ ալ քու բոլոր քալած
ճամբաներուդ մէջը մինչև ա տեղ
32 գալդ քեզ անանկ տարաւ : Եւ
ասով ալ ՚ձեր Տեր Աստուածոյն չհա-
33 ւատացիք , Ւ Որ անիկայ ճամբուն
մէջ ձեր առջևէն կ՚երթար Ւձեզի
իջևանելուա տեղ փնտռելու համար ,
գիշերը կրակի մէջ երթալու ճամ-
բանիդ ձեզի ցուցընելով , ու ցո-
34 րեկն ալ ամպի մէջ : Եւ Տերը
ձեր խօսքերուն ձայնը լսելով բար-
կացաւ , ՚ու երդում ընելով ըսաւ ,
35 Ւ Ա մարդոցմէն՝ ա անօրէն ազ-
գէն քնաւ մարդ մը պիտի չտեսնէ
ան բարի երկիրը՝ որն որ ձեր հայ-
րերուն տալու երդում ըրի .
36 ՚Բայց միայն Ցեփոնէի որդին Քա-
ղէբ՝ պիտի տեսնէ ան , ու անոր
կոխած երկիրը իրեն ու իր որդւոցը
պիտի տամ , որովհետև Ե անիկայ
կատարելապէս Տիրոջը հետևեցաւ :
37 Ւ Ձեզի համար Տերը ինծի ալ
38 բարկացաւ՝ ու ըսաւ , Դուն ալ
հոն պիտի չմտնես . Այլ Ե.զուա պա-
ատորդ Ի.ևսէի որդին Ես.ուա՝ ա-
նիկայ հոն պիտի մտնէ . Զօրա-
ցուր անիկայ , վասն զի ան Իսրէը
անիկայ պիտի ժառանգեցընէ Իս-
39 րայէլին : Ի.ևս ան ձեր պզտիկ
տղաքը որոնց համար Ես.ըսիք թէ
աւար պիտի ըլլան , ու ան ձեր
որդիները որ այսօր Ի.աղէկը ու
դէշը չեն ճանչնար , անոնք պիտի
մտնեն հոն . անոնց պիտի տամ ան
Իրէը , ու անոնք պիտի ժառանգեն
40 ան : Ծ Բայց դուք նետ դարձէք , ու
կարմիր Ծովուն ճամբային դէպ Ի
անապատը չուեցէք :
41 Եաքը դուք պատասխան տուիք
ու ինծի ըսիք , Ի Մենք Տիրոջը առ-
ջևը մեղք գործեցինք . մենք պիտի
ելլենք պատերազմինք , ինչպէս որ
մեր Տէր Աստուածը մեզի պատուի-
րեց . ու ամէն մէկերնիդ իր պատե-
րազմական զէնքը առնելով ՚ Թե-
թևամոութեամբ ուզեցիք լեռը ել-
42 լել : Եւ Տերը ինծի ըսաւ , Անոնց
ըսէ , Մի՛ ելլէք ու մի՛ պատերազմիք ,
քանզի ես ձեր մէջը չեմ . չըլլայ որ
ձեր Թշնամիներուն առջևը ջար-
43 դուիք : Ես ալ ձեզի խօսեցայ ,
բայց դուք մտիկ չըրիք , հապա
Տիրոջը հրամանին դէմ դրիք , և
Էյամառութիւն ընելով լեռը ե-
44 լաք : Ու ան լեռանը վրայ բնակող
Ամորհացիները Ծ մեզուներու պէս
ձեր դէմը ելլելով ձեզ հալածեցին ,
ու Սեիրի մէջ ձեզ զարկին մինչև
45 Հօրմա : Եւ դառնալով Տիրոջը
առջևը լացիք , սակայն Տերը ձեր
ձայնը չլսեց , ու ձեզի ականջ
46 չդրաւ : Ի Եւ Կադեսի մէջ շատ օրեր
կեցաք , օրչափ օրեր որ հոն կեցաք :

Գ Լ · Բ

1 Մովսէս իր խօսքը շարունակելով կը պատմէ Թէ Աստուած ի՞նչպէս որոշեց Իսրայէլացիներ-ը՝ որ Եգիպտացւոց , 9 Մովաբացւոց , 17 և Ամմոնացւոց հետ պատերազմ չընեն՝ : 24 Ա-մորհացւոց Սեհոն թագաւորին յաղթուիլը :

1 Ջ Ետ ան ետեր դարձանք ու կար-
միր Ծովուն ճամբային դէպ Ի
անապատը չուեցինք , ՚ինչպէս որ
Տերը ինծի ըսեր էր , ու շատ օրեր
Սեիր լեռանը բոլորտիքը պտտե-
2 ցանք : Եւ Տերը ինծի խօսեցաւ
3 ու ըսաւ , Ի Ձեզ հերիք է ատ լեռանը
բոլորտիքը պտտելնիդ . հիւսիսա-
4 յին կողմը դարձէք : Եւ ժողո-
վուրդին պատուիրէ ու ըսէ , Ի Դուք
հիմա Սեիր բնակող ձեր եղբարցը
Եսաւի որդւոցը սահմանէն պիտի
անցնիք . անոնք ձեզմէ պիտի վախ-
նան , բայց դուք մեծապէս զգուշա-
5 ցէք . Անոնց հետ մի՛ ծեծկուիք .
քանզի ես ձեզի անոնց երկրէն մէկ
ոտնաթաթի տեղ մին ալ տալու չեմ ,
՚որովհետև Սեիր լեռը Եսաւին
6 ժառանգութիւն տուեր եմ : Կե-
րակուրը ստակով ծախու առնէք
անոնցմէ և ուտէք , և ջուրն ալ
ստակով ծախու առնէք անոնցմէ
7 ու խմէք : Քանզի քու Տեր Աս-
տուածդ քու ձեռքիդ ամէն
դործքերուն մէջ օրհնեց քեզ . ա-

Ն · Ք · Ղ · 1451

Ը Թես . Է . 15 , 16 : Հռով . Թ . 11 :
Ծ Թես . Ժգ . 23 :

Ի Թես . Ժգ . 40 :

* Կամ՝ ժո-
ղովեցաք-
կամ՝ պատ-
րաստուե-
ցաք Թիւն ան-
սպաք

Լ Թես . Ժգ . 42 :

Ի Թես . Ժգ . 44 , 45 :

Ծ Սաղ . ՃՀԲ . 12 :

Ի Թես . Ժգ . 26 , Ճ ; Ի . 1 , 22 : Գաս-
ժա . 17 :

Ա Թես . Ժգ . 25 : ԳԼ . ա . 40 :

Բ Ցես Հմր Ղ , 14 :

Գ Թես . Ի . 14 , Ճ ;

Դ Ե՛ն . ԼԳ . 8 : Ցես . իգ . 4 :

ն · ք · ԶԲ · 1451

նիկայ դիտէ որ դուն աս մեծ անա-
պատին մէջ կը պտըտիս . էքու Տէր
Աստուածդ աս քառասուն տարին
քեզի հետ եր , ու բանի մը պակաս-
թիւն չքաշեցիր :

8 Հնուստի մենք մեր եղբայրներուն՝
Եսաւ որդւոյը քովէն՝ որոնք Սէիր
կը բնակէին , դաշտի ճամբայէն՝
Ելաթէն ու Գասիոն դաբերէն ան-
ցանք . ու դէպ դառնալով՝ Մովա-
բի անապատին ճամբայէն անցանք :
9 Եւ Տէրը ինծի ըսաւ , Մովաբա-
ցւոց թշնամի մի՛ ըներ , ու
անոնց հետ պատերազմ մի՛ ըներ .
քանզի անոնց երկրէն քեզի ժառան-
գութիւն տալու չեմ , որովհետև
Հարը Ղովտի որդւոյը ժառան-
գութիւն տուի : (10 Անոնք ալ Ենակիմներուն պէս հսկա-
յներ կը սեպուէին . ու Մովաբացիք
զանոնք Եմիմ կը կոչէին : 11 Անոնք ալ Ենակիմներուն պէս հսկա-
յներ կը սեպուէին , ու Մովաբացիք
զանոնք Եմիմ կը կոչէին : 12 Եւ Սէիրի մէջ առաջուց Հոռեցիք կը
բնակէին , բայց Եսաւ որդիքը
զանոնք վռընտելով ու իրենց առ-
ջևէն զանոնք չարդելով՝ անոնց
տեղը բնակեցան . ինչպէս որ Իսրա-
յէլացիք երկրին իրենց ժառանգու-
թեանը երկրին , զոր Տէրը ա-
նոնց տուաւ :) 13 Հիմա երթ Ձա-
րեդ ձորէն անցէք . ու մենք Ձարեդ
ձորէն անցանք :
14 Մեր պտրտած օրերը՝ Կադէս
բառնեայէն Եւէկի մինչև Ձարեդ
ձորէն անցնելնիս՝ երեսունուերեք
տարի էջաւ . մինչև որ բանակին
մէջէն պատերազմող մարդոց ան-
բոլոր ազգը հատաւ , ինչպէս որ
Տէրը անոնց երդում ըրեր էր : 15 Եւ
զանոնք բանակին մէջէն բնաջինջ
ընելու համար՝ Տէրոջը ձեռքն ալ
անոնց վրայ էր , մինչև որ անոնք
հատան : 16 Ու երբոր բոլոր պատե-
բազմող մարդիկը ժողովուրդին
մէջէն մեռան ու հատան , 17 Տէրը ինծի
խօսեցաւ՝ ըսելով , 18 Դուն այսօր Մո-
վաբին սահմանը եղած Արէն պիտի
անցնիս , 19 ու Ամմոնի որդւոյը սահ-
մանին պիտի մօտենաս . անոնց
թշնամի մի՛ ըներ , և անոնց
հետ մի՛ ծեծկուիր . քանզի Ամմոնի
որդւոյը երկրէն քեզի ժառանգու-
թիւն տալու չեմ , որովհետև անի-
կայ Ղովտի որդւոյը ժառանգու-
թիւն տուի : (20 Ան ալ հսկաներու
երկիր կը սեպուէր . առաջուց ան
տեղը հսկաներ կը բնակէին . ու
Ամմոնացիք զանոնք Զամզումիմ կը
կոչէին , 21 որոնք Ենակիմներուն պէս մեծ ու շատուր և երկայնա-
հասակ ազգ մըն էին . բայց Տէրը
զանոնք բնաջինջ ըրաւ անոնց առ-
ջևէն , որ վռընտեցին զանոնք , և
22 անոնց տեղը բնակեցան . ինչպէս
որ Սէիր բնակող Եսաւի որդւոյը
համար ալ ըրաւ , երբոր Հոռեցի-
ները բնաջինջ ըրաւ անոնց առ-
ջևէն . և անոնք վռընտեցին , ու
անոնց տեղը բնակեցան մինչև աս
23 օրս : Եւ Ազացիները՝ որ մինչև
Գազա գիւղաքաղաքներու մէջ
կը բնակէին , զանոնք ալ Կափթո-
րէն ելլող Կափթորացիք ջարդե-
ցին , ու անոնց տեղը բնակեցան :)
24 Ելէք , չուեցէք ու Առնոն ձո-
րէն անցէք . ահա Եսեբոնի Հա-
գաւորը՝ Ամորհացի Սեհոնը ու ա-
նոր երկիրը քու ձեռքդ տուի .
սկսէ՝ անէկաց ժառանգելու , ու ա-
նոր հետ պատերազմի՛ բռնէ : 25 Նոր հետ պատերազմի՛ բռնէ : Կը յսոր
քու անունդար վախը ու սոսկումը
բոլոր երկինքին տակը եղող ազգե-
րուն վրայ պիտի սկսիմ դնել , ա-
նոնք որ քու համբաւդ լսողները
քու երեսէդ դողան ու տաղնա-
պին :
26 Եւ Կադեմոթի անապատէն Ե-
սեբոնի Սեհոն Թագաւորին խա-
ղաղութեան խօսքերով դեսպան-
27 ներ խրկեցի՝ ըսելով , Անցնիմ
քու երկրէդ . Մեծ ճամբայէն
պիտի երթամ , ու ալ կամ ձախ
28 կողմը չեմ խոտորիր : Կերակուրը
ինծի ստակով ծախէ՝ որ ուտեմ ,
ու ջուրն ալ ինծի ստակով տուր
որ խմեմ . Հմայն թէ ոտքերովս
29 անցնիմ . ինչպես որ Սէիր բնա-
կող Եսաւի որդիքը ու Ար բնա-
կող Մովաբացիք ինծի ըրին . մինչև
որ ես Յորդանանէն անցնիմ դէպ ի
այն երկիրը , որն որ մեր Տէր Աս-
30 տուածը մեզի պիտի տայ : Բայց
Եսեբոնի Սեհոն Թագաւորը չուզեց
որ մենք անկէ անցնինք . ինչու որ
յքու Տէր Աստուածդ անոր հոգին
խստացուցեր էր ու սիրտը կարծ-
րացուցեր էր , որ զանիկայ քու
ձեռքդ տայ , ինչպէս որ այսօր կը
31 տեսնես : Եւ Տէրը ինծի ըսաւ ,
Ահա Սեհոնը ու անոր երկիրը
սկսայ քու ձեռքդ տալու . սկսէ
անոր տիրելու , որ անոր երկիրը
ժառանգես :
32 Ուստի Սեհոն՝ ինքը իր բոլոր
ժողովուրդովը Յասայի մէջ մեր
դէմ ելլաւ , որ մեզի հետ պատե-
33 րազմի : Եւ մեր Տէր Աստուածը
զանիկայ մեր ձեռքը մատնեց , ու
մենք անիկայ և անոր որդիքը ու
անոր բոլոր ժողովուրդը զարկինք .
34 Եւ նոյն ատենը անոր բոլոր քա-
ղաքները առինք , ու անոր բոլոր քա-
ղաքներուն մէջ եղած էրիկ մար-
դիկ , կիներուն ու տղաքները

ն · ք · ԶԲ · 1451

յ Ես . ԼԶ · 8 :
ն Ծն . ժգ · 6 ; ԼԶ · 20 — 30 : Հմր 12 :
Ղ Ծես . ժգ · 3 :
ա Երեմ . իե · 20 :
Կամ՝ Ասե-
րիմի
Ղ Ծն . ժ · 14 : Ամով . Թ · 7 :
գ Թես . իա · 13 , 14 : Դատ . ժա · 18 , 21 :
Ղ Նե . ժե . 14 , 15 : Գէ · ժա . 25 : Ծես . ք · 9 , 10 :
ա Գէ . ի · 10 :
ա Թես . իա · 21 , 22 : Դատ . ժա · 19 :
Եբր . ճամբայն ճամբայն
Թես . ի · 19 :
ա Ցես Թես . ի · 18 : Գէ · իգ · 3 , 4 : Դատ . ժա · 17 , 18 :
ր Թես . իա · 28 :
ց Ցես . ժա · 20 :
ա Նե . գ · 21 :
ֆ Գէ . ա . 8 :
ի Թես . իա · 23 :
օ Գէ . ե . 2 : ի · 16 :
ֆ Թես . իա · 24 : Գէ . իԹ . 7 :

Ն · Ք · ՂԲ · 1451

— կորսընցուցինք անոնցմէ մէկ մըն
35 ալ, ողջ չթողուցինք. Միայն անաս-
տունները ու առած քաղաքներնուս
36 աւարները մեզի առինք։ Ե Արոներէն ու
ձորին եզերքը եղած Արոերէն ու
ձորին մէջը եղած քաղաքէն մինչև
Գաղաադ բնաւ մեզի դէմ դնող
քաղաք մը չեղաւ. Ը մեր Տէր Աս-
տուածը ամէնն ալ մեր ձեռքը
37 մատնեց։ Միայն Թ Ամմոնի որ-
դւոցը երկրին, ու բոլոր Ժ ձաբոկ
ձորին կողմերուն և լեռնային քա-
ղաքներուն, ու Ի մեր Տէր Աստու-
ծոյն բոլոր մեզի արգիլած տեղե-
րուն չմօտեցար։

Գ Լ · Գ

1 Մովսես կը պատմէ Բասանի Ովգ թագաւո-
րին յաղթուիլը, 11 անոր մահճին մեծու-
թիւնը, 12 Արոնին ու Ովգին երկիրները ե-
կուք ու կէս ցեղերուն տրուիլը, 23 և Թէ ին-
քը Ի՛նչպէս Քանանու երկիրը մտնելու ար-
ուեստութիւն խնդրեր էր Աստուծմէ, 26 և Թէ
Տէրը հրամայեր էր որ միայն Հեսուէին տեսնէ։

1 Ա՛նկէ դարձանք՝ Բասանի ճամբան
եկանք, ու — Բասանի Ովգ թա-
գաւորը ինքը իր բոլոր ժողովուր-
դովը Բ եդրայիի մէջ մեր դէմ ե-
2 լաւ պատերազմելու համար։ Եւ
Տէրը ինծի ըսաւ, Անկէ մի՛ վախ-
նար, վասն զի անհնայ ու անոր
բոլոր ժողովուրդը ու երկիրը քու
ձեռքդ կու տամ. ու անոր ալ՝
Եսեբոնի մէջ բնակող Ա մորհա-
ցւոց Սեհոն թագաւորին ըրածիդ
3 պէս ըրէ։ Եւ մեր Տէր Աստուա-
ծը Բասանի Ովգ թագաւորն ալ
ու անոր բոլոր ժողովուրդը մեր
ձեռքը տուաւ. Ե ևնք անանկ
կարդեցինք * զանոնք, որ անոնցմէ
4 մէկ մըն ալ ողջ չմնաց։ Եւ նոյն
ատենը անոր բոլոր քաղաքները
առինք. — քաղաք մըն ալ չմը-
նաց, որ անոնցմէ առած չըլլանք.
վաթսուն քաղաք՝ Արգովբի դաշտը՝ Բասանի մէջ
5 Ովգին թագաւորութիւնը։ Ա-
սոնց ամէնն ալ բարձր պարիսպնե-
րով, դռներով ու դռնափակներով
ամրացած քաղաքներ էին. անապա-
րիսպ քաղաքներէն՝ ի զատ՝ որոնք
6 խիստ շատ էին։ Եւ զանոնք բնա-
ջնջեց ըրինք, ինչպես որ Եսեբոնի
Սեհոն թագաւորը ըրինք, ամէն
քաղաքներու մէջ մարդիկը, կա-
նիկները ու տղաքները կորսընցընե-
7 լով. Սակայն բոլոր անասուններն
ու քաղաքներուն աւարները մեզի
8 առինք։ Եւ ան նոյն ժամանակին՝
Յորդանանու անդիի կողմը եղող
Ամորհացւոց երկու թագաւորնե-
րուն ձեռքէն առինք երկիրը Ա-
նոն ձորէն մինչև Հերմոն լեռը։
9 Սիդոնացիք Հ երմոնին Սարիոն
կ՚ըսէին, բայց Ամորհացիք զանիկայ

Ն · Ք · ՂԲ · 1451

10 Սանիր կը կոչէին։ Ը Բոլոր դաշտի
քաղաքները՝ բոլոր Գաղաադը ու
Բ բոլոր Բասանը մինչև Սելքա ու
Եդրայի՝ Բասանի մէջ եղած Ովգին
թագաւորութեանը քաղաքները
11 — Ե+։ Քանզի Թ հսկաներուն Ի մի-
նացորդէն Ա միայն Բասանի Ովգ
թագաւորը մնացեր էր. ահա անոր
մահճին՝ որ երկաթէ մահճի մըն է,
Ե Ամմոնի որդւոցը Ռաբբային մէջը
կ՚երթայ. երկայնութիւնը ինը կան-
գուն է, ու լայնութիւնը չորս
կանգուն է՝ մարդու կանգունով։
12 Եւ նոյն ժամանակին մէջ ասս
մեր առած երկիրը՝ Բ Առնոն ձորին
վրայ եղող Արոերէն մինչև Գաղա-
ադ լեռանը կէսը՝ Ի իր քաղաքնե-
րովը Ռուբենեանց ու Գադեանց
13 տուի. Ո Ու Գաղաադին մնացածը
ու բոլոր Բասանը՝ այսինքն Ովգին
թագաւորութիւնը — բոլոր Ար-
գովբի գաւառը՝ բոլոր Բասանին
հետ որ Հսկայից երկիր կ՚ըսուէր,
14 Մանասէի կէս ցեղին տուի։ Ե-
Յ Մանասեան Ցայիրը բոլոր Արգով-
բի գաւառը առաւ՝ Գեսուրացւոց ու Մաբաթացւոց սահմա-
նը, ու Ճ անոնք իր անունովը մինչև
այսօր Բասան Հաւօթ Յայիր՝ կո-
15 չեց։ Մ Ա յրպէս Գաղաադը Մա-
16 քիրին տուի։ Եւ Գաղաադէն
մինչև Առնոն ձորը՝ (այսինքն ձորին
մէջտեղը որ սահմանն է,) ու մին-
չև Ն Ամմոնի որդւոցը սահմանը Եբ-
Ցաբոկ ձորը՝ Ռուբենեանց
17 Գաղաադն տուի, Նաև դաշտը Յոր-
դանանու սահմանովը Ղ քենեռեթ
էն — մինչև դաշտային ծովը՝ այս-
ինքն Ղ մինչև Աղի ծովը, արևելեան
կողմը եղած Ասեդովթի փառգային
տակը։
18 Եւ ան ատենը ձեզի պատուիրե-
ցի ու ըսի, Ձեր Տէր Աստուածը
աս երկիրը ձեզի ժառանգութիւն
տուաւ. — ոպոխ Ղ դուք ամէնքդ որ
կորիճներ էք, զէնքերնիդ առէք,
ու Իսրայէլի որդւոցը՝ ձեր եղբայր-
19 ներուն առջևը անցէք. Բայց ձեր
կիներնիդ՝ ձեր որդիները ու ձեր ա-
նասուններդ, (որովհետև ձեր անա-
սուններուն շատ բլալը գիտեմ,)
թող տնան ձեր քաղաքներուն մէջ՝
20 որոնք ես ձեզի տուի, Մինչև որ
Տէրը ձեր եղբայրներն ալ ձեզի պէս
հանգստացընէ, ու մինչև որ անոնք
ալ ժառանգեն այն երկիրը՝ որն որ
ձեր Տէր Աստուածը Յորդանանու
անդիի կողմը անոնց պիտի տայ.
ու ետքը Ձեզմէ ամէն մէկը դառ-
նայ իր ժառանգութեանը՝ որն որ
ես ձեզի տուի։
21 Ան ատենը — Եհսուէին պատուի-

ա Թիւ · ի · 33 ։ ՃԼ · իԲ · 7 ։
Բ Գլ · ա · 4 ։
գ Թիւ · ի · 24 ։
դ Թիւ · ի · 35 ։
* Եբր · զա-նիկայ, որ անոր
ե Գ Թագ · դ · 13 ։
զ Գլ · բ · 24 · Յաշ · ճլե · 10, 11, 12 · ճկզ · 19, 20, 21 ։
է Գլ · դ · 48 · Յաշ · իԲ · 6 ։
ը Թիւ · ի · 26 ։
Բ Գլ · դ · 12 ։ դ · 48 · Յեսա · ԺԶ · 9 ։
թ Յաշ · Խդ · 3 ։ ՝՝
ժ Ած · լբ · 22 ։ Թուա · իա · 24 ։ Գլ · գ · 16 ։
ի Հմր · 5, 9, 19 ։
ա Թիւ · իա · 33 ։ ՃԼ ։ Գլ · իԲ · 7 ։

ա Մն · ե · 28 ։
Բ Գլ · գ · 49 ։
գ Ցես · ԺԶ · 5 ։ Ժգ · 11 ։
դ Ած · Ժգ · 5 ։
ե Կ՚ըսուի մուրենէն՝
զ Ամոմ · բ · 9 ։
է Բ Թագ · ԺԶ · 26 ։ Ե-րեմ · Խթ · 2 ։ Եզեկ · իա · 20 ։
ը Գլ · բ · 36 ։ Ցես · ԺԶ · 2 ։
թ Թուա · լբ · 33 ։ Ցես · ԺԶ · 6 ։ Ժգ · 8, ՃԼ ։
ժ Ցես · Ժգ · 29 ։
ի Մն · բ · 22 ։
ա Ցես · Ժգ · 13 ։ բ Թագ · գ · 8 ։ Ժ · 6 ։
գ Թուա · լբ · 41 ։
դ Յ Ցայիրի գիւղաքաղաքներուն Բասանը
ե Թուա · լբ · 30 ։
զ Թուա · իա · 24 ։ Ցես · ԺԶ · 2 ։
է Բրթագ · ի · 5 ։
ը Թուա · լբ · 11 ։
թ Գլ · գ · 49 ։ Թուա · լբ · 11 ։ Ցես · ԺԶ · 8 ։
ժ Ած · Ժգ · 8 ։
ի Թուա · լբ · 20, ՃԼ ։
ա Ցես · իբ · 4 ։
Բ Թուա · իե · 18 ։

ն·ք·ղԲ· 1451

ըեցի՝ ըսելով , Քու աչքերդ տեսան ինչ որ Ձեր Ցէր Աստուածը աս երկու թագաւորներուն ըրաւ . այնպէս ալ պիտի ընէ Ցերը ան ամէն թագաւորութիւններուն , *որոնց
22 վրայ դուն պիտի երթաս" . Ան՝ նոնցմէ չվախնաք . վասն զի "Ձեր Ցէր Աստուածը ինքը կը պատե-
23 րազմի ձեզի համար : Եւ Էան ա- տենը Ցերոջը աղաչեցի ու ըսի ,
24 Ո՛վ Ցէր Եհովայ , դուն սկսեցիր "քու մեծութիւնդ ու քու զօրա- ւոր ձեռդ քու ծառայիդ ցուցը- նելու . վասն զի ⁺երկնից մէջ կամ երկրիս վրայ ո՛վ է ան աս- տուածը , որ քու գործերուդ ու քու զօրութեանդ պէս գործէ հը ը-
25 նելու կարող ըլլայ : Ընորհք ըրէ որ անցնիմ՝ , ու ²Յորդանանու ան- դիի կողմի բարի երկիրը , ան բարի լեռը ու Լիբանանը տեսնեմ ՝ ,
26 Բայց Ցերը "ձեր պատճառովը ին- ծի սրդողելով՝ իմ՝ խնդիրքս չընդունեց . և Ցերը ինծի ըսաւ՝ Ալ հերիք է քեզի . մի՛ յմէն ալատ բա-
27 նը ինծի չզրուցես . ⁴Փասգայի գագաթը ելլէ , ու դէպ 'ի արև- մուտք , հիւսիս , հարաւ ու արևելք աչքերդ վերցուր , ու քու աչքերովդ դիտէ . քանզի դուն աս Յորդա-
28 նանէն պիտի չանցնիս : Ու ⁴Ցե- սուէն պատուէր տուով՝ անոնք զօրացուր , ու անոր սիրտ տուր . քանզի անոնք պիտի անցնի աս Ժողովուրդին առջեւը , և քու դի- տելու երկիրդ անոնք պիտի ժա-
29 ռանգեցնեն անոնց : Ուստի մենք "հովիտին մէջ Բեթփեգովրի դի- մացը նստանք :

ԳԼ · Դ

1 Մովսես Աստուծոյ հնազանդելու կը յորդորէ Իսրայէլացիները · 41 ու Յորդանանու անդին կողմը իրեք ապաստանի քաղաք կը զատէ :

1 Եւ հիմա՝ ո՛վ Իսրայէլ՝ "իմ՝ քեզի սորվեցուցած կանոններս ու դա- տաստաններս մինչ ըրէ , որ ⁺ընծա- ղելով ողջ մնաք , ու մտնէք ժա- ռանգէք ան երկիրը՝ որն որ Ձեր Հայրերուն Ցէր Աստուածը ձեզի կու-
2 տայ : ⁴Ձեզի պատուիրած խօսքիս վրայ բան մը չաւելցընէք , ու անկէ բան մը չպակսեցընէք , այլ Ձեր Ցէր Աստուծոյն պատուիրանքները պահէք , որոնք ես ձեզի կը պա-
3 տուիրեմ : Ձեր աչքերը տեսան ինչ որ Ցերը ⁴Բեղփեգովրին ըրաւ . վասն զի քու Ցէր Աստուածդ Բել- փեգովրին ետևէն գացող բոլոր մարդիկները ձեր մէջէն կորսընցուց ,
4 Բայց դուք որ ձեր Ցէր Աստուծոյն յարեցաք , ամէնդ այսօր ողջ էք :
5 Ահա ձեզի կանոններ ու դատաս-

տանները սորվեցուցի , ինչպէս որ իմ Ցէր Աստուածս ինծի պատուիրեց , որ զանոնք 'ի գործ դնէք ան երկրին մէջ , ուր որ պիտի մտնէք ժառան-
6 գելու համար : Ուստի դուք պահեցէք ու ըրէք . վասն զի Ձեր իմաստութիւնը ու հանճարը աս պիտի ըլլայ ազգաց առջեւը , որոնք աս բոլոր կանոնները լսելով պիտի ըսեն , Իրաւցընէ աս մեծ ազգը իմաստուն ու հանճարեղ ժողովուրդ
7 մըն է : Քանզի ⁺ո՞ր ազգը այնքա՜ն մեծ է , որ Ուր աստուածները իրեն մօտ ըլլան , ինչպէս որ մեր Եհովայ Աստուածը ⁴ամէն անգամ որ մենք
8 մէջ՝ որ անկէ կը խնդրենք ու՞ր ազգը այնչափ մեծ է՝ որ իմ այսօր ձեր առջեւը դրած աս բոլոր օրէնքիս նման արդար կանոններ ու
9 դատաստաններ ունենայ : Միայն քեզ աղէկ նայէ , ու քու ⁺հոգւոյդ շատ զգուշութիւն ըրէ , որ չլլլայ թէ աչքերուդ տեսած բաները մո- նաս , և չըլլայ թէ կենացդ բոլոր օրերուն մէջ քու սրտէդ ելլեն . այլ ⁺անոնք քու որդիներուդ ու որ- դոցդ որդիներուն սորվեցընես ,
10 ⁴Ան օրը որ դուն Քորեբ քու Ցէր Աստուծոյդ առջեւը կեցեր էիր , Ցէ- րը ինծի ըսաւ , Ժողովուրդը ինծի ժողվէ , ու իմ խօսքերս լսել պիտի տամ անոնց , որպէս զի սորվին ինծմէ վախնալը որչափ օրեր որ երկրի վրայ պիտիապրին , ու իրենց
11 որդիներուն ալ սորվեցընեն : Եւ դուք մօտենալով՝ լեռանը տակը կայնեցաք . ու ⁺լեռը խաւարով , ամպով ու մառախուղով ⁵ծած- կուած , ⁺մինչև երկինքը" կրակով
12 կը բորբոքէր : Եւ Ցերը կրակին մէջէն ձեզի խօսեցաւ . Դուք անոր խօսքերուն ձայնը լսեցիք . ու նմա- նութիւն մը չտեսաք , ⁵Բայց միայն
13 ձայն լսեցիք : Եւ իր ուխտը ⁶տասը պատուիրանքները ձեզի իմացուց , ու պատուիրեց որ անոնք ընէք . և ⁵զանոնք երկու հատ քարէ տախ-
14 տակներու վրայ դրեց : Եւ Էան ատենը Ցերը ինծի պատուիրեց , որ ձեզի կանոններ ու դատաստաններ սորվեցընեմ , որ զանոնք 'ի գործ դնէք ան երկրին մէջ , ուր որ պիտի մտնէք ժառանգելու համար :
15 ⁶Ուրեմն ձեր հոգիներուն աղէկ զգուշութիւն ըրէք . որովհետև ան օրը որ Ցերը Քորեբ լեռը կրակին մէջէն ձեզի խօսեցաւ , բնաւ ²նմա-
16 նութիւն մը չտեսաք : Զըլլայ որ ²անօրինէք՝ ու ⁴ձեզի կուռք մը կամ ²ո՛ր և իցէ բանի պատկերը ⁺շէք արուի և թէ էդի նմանութիւնը ,
17 կամ երկրի վրայ եղող անասունի մը նմանութիւնը , կամ օդին մէջ

ն·ք·ղԲ· 1451

Դ·ՕԽ· 28 ; ԺԹ· 26 ; ԽԺ· 16 ՈՒԱԿ· 7 :

Է ՔԹԱԳ· 28 :

ՂՕՊ· 1 ; ՃԽՆ· 18 ; ՀԲՐ· 14 ; ԵՒ· 66· 6 :

Ի ՈՒԱԿ· 23 :

Ը ՈՒԱԿ· 1 ; 3 ; 21 :

Ը ԴԱՆ· 19 ; ՂՒ· 7 ; ՀԱ· 19 ; ՍԱՂ· 5 , 6 ; ԵՒՆ· 4 ; ՀԵԼ· ԺԹ· 9 ; ՀԲ· 18 ; ԵԶԲ· ԺԲ· 18 ; 19 :

Ի ՂՒ· ԺԹ· 18 ; ԳԼ· Ե· 28 :

Ի ԵԶԲ· ՄԻՆՉԵ ԵՐԿԻՆՔԻՆ ՍԻՐՈՒԸ

ԼՂԼ· 6 · 4 , 22 :

Ի ՀԲ 33 , 36 ; ՀԵԼ· Ի· 22 ; Գ ԹԱԳ· ԺԹ· 12 :

Ի ՂԼ· Թ· 9 , 11 ;

ՀԱԼ· ԼԳ· 28 ;

Ի ՆԼ· ԻԳ· 12 ; ԼԱ· 18 ;

Ի ՂԵԼ· ԼԱ· 1 ; ԳԼ· ԲԲ· ԻԳ ·

Ի ՁԱՒ· 11 ·

ՀԵՕ· ԼՒ· 18 ·

Ի ՆԼ· ԼՌ· 7 ;

Ի ՆԼ· Ի· 4 , 5 ; ՀԲ 28 ; ԳԼ· Ե· 8 ;

Ի ՀԵՍ· Ա· 28 ·

Ն. ք. ՁԲ. 1451

18 Թուչող թեւաւոր թռչունի մը նը-
մանութիւնը , կամ երկրի վրայ սո-
ղոպող սողունի մը նմանութիւնը ,
կամ երկրին տակը ջուրերու մէջ
եղող ձուկի մը նմանութիւնը շի-
19 նէք : Նաև չըլլայ որ աչքերդ
երկինքը վերցնելով , ու արեւը
կամ լուսինը կամ աստղերը ամ-
ենայն բոլոր զարդը տեսնելով
խաբուիս , ու պաղտնի երկրպագու-
թիւն ընես , և անոնք պաշտես ,
որովհետև քու Տէր Աստուածդ
զանոնք բոլոր երկինց տակը ե-
ղող ազգերուն համար կարգադրեց :
20 Բայց Տէրը ձեզ առաւ , ու Նձեզ
երկաթի հնոցէն՝ Եգիպտոսէն
հանեց , որ իրեն ժառանգ ժո-
ղովուրդ ըլլաք , ինչպէս որ այսօր
էղած եք :
21 Եւ Տէրը ձեր պատճառաւ ին-
ծի սրդողելով երդում ըրաւ , որ
Յորդանանէն չանցնիմ , ու չմտնեմ
ան բարի երկիրը՝ որն որ քու Տէր
Աստուածդ քեզի կու տայ ժա-
22 ռանգելու համար : Արդ Նես ա-
ս երկրիս մէջ պիտի մեռնիմ , ու
Յորդանանէն պիտի չանցնիմ .
բայց դուք պիտի անցնիք , ու ան
բարի երկիրը պիտի ժառանգէք :
23 Զգոյշ կեցէք , չըլլայ որ ձեր Տէր
Աստուծոյն ձեզի հետ ըրած ուխտը
մոռնաք , ու ձեզի կուռք մը կամ
որ և իցէ բանի մը նմանութիւնը
շինէք , որն որ քու Տէր Աստուածդ
24 քեզի արգիլեց : Քանզի Նքու Տէր
Աստուածդ մաշող կրակ է . անի-
կայ Նախանձոտ Աստուած է :
25 Երբոր դուք որդիներ ու որդւոց
որդիներ ծնանելու ըլլաք , և ան
երկրին մէջ չատ տարի նստելու ըլ-
լաք , ան տանեն նմանելու ձեր
նիք , և կուռք մը կամ որ և իցէ
բանի նմանութիւնը շինէք , ու
ձեր Տէր Աստուածոյն առջևը չա-
րութիւն ընէք ու զանիկայ բար-
26 կացնէք , Ձայսօր երկինքը ու
երկիրը ձեզի վկայ կը բռնեմ , որ
դուք անպատճառ շուտով պիտի
կորսուիք ան երկրէն , որն որ Յոր-
դանանէն անցնելով պիտի ժա-
ռանգէք . ան տեղը կեանքերնիդ
երկար պիտի չըլլայ , այլ բոլո-
27 րովին բնաջինջ պիտի ըլլաք : Եւ
Տէրը Նձեզ ազգերուն մէջ պիտի
ցրուէ . ու Նհամ սակաւաթիւ պիտի
մնաք ան ազգերուն մէջը , ուր որ
28 Տէրը ձեզ պիտի քշէ : Եւ Նհոն
մարդու ձեռքով շինուած քարէ
ու փայտէ աստուածները պիտի
պաշտէք , որոնք ոչ կը տեսնեն՝ ոչ
կը լսեն՝ ոչ կ՚ուտեն ու ոչ կը հո-
29 տոտին : Եւ Նհոն քու Տէր Աս-
տուածդ պիտի փնտռես , ու թէ

Ն. ք. ՁԲ. 1451

որ զանիկայ բոլոր սրտովդ և բոլոր
հոգիովդ փնտռելու ըլլաս , պիտի
30 գտնես : Երբոր քու վրադ նեղու-
թիւն դայ , ու ասս բոլոր բաները
վերջին օրերը քեզի պատահին , թէ
որ Նքու Տէր Աստուածդդ դառնաս ,
31 ու անոր խօսքը մտիկ ընես , քու Տէր
Աստուածդ՝ Ողորմած Աստուած
ըլլալուն համար , քեզ պիտի չը-
թողու , ու քեզ չկորսընդնէ . ու
նաև քու հայրերուդ երդումը ըրած
ուխտը պիտի չմոռնայ :
32 Արդ Քեզմէ առաջ եղած առջի
օրերուն համար , որ Աստուած
մարդը երկրի վրայ ստեղծած օրէն
ի վեր՝ Ներկինքին մէկ ծայրէն
մինչև մէկալ ծայրը հարցուր , թէ
արդեօք ասոր պէս մեծ բան մը ե-
ղած է , ու ասոր պէս բան մը
33 լսուած է : Նարդեօք մէկ ազգ մը
կրակին մէջէն խօսող Աստուծոյն
ձայնը քու լսածիդ պէս լսեր ու
34 ողջ մնացեր է . կամ թէ Ա-
ստուած՝ Ինկ ազգը Նրէն ազգի մը
մէջէն իրեն առնելու համար Նփոր-
ձերով , Նհրաշքներով , զարմանալի
գործքերով , պատերազմով , Նզո-
րաւոր ձեռքով , ու Նբարձր բա-
զուկով , Նև մեծ ահարկուքիւններ-
րով գալ Նուզեր է , ինչպէս որ ձեր
Տէր Աստուածը Եգիպտոսի մէջ
ձեզի համար ասս բոլոր բաները ըրաւ
35 ձեր աչքերուն առջևը : Ան Նիմ
քեզի ցուցուեցաւ , որ դիտնաս թէ
Նհովան ինքը Դէյ Աստուած է .
Նմանկէ ուրիշ Աստուած Չկայ :
36 Նքեզ խրատելու համար իր ձայնը
երկինքէն լսել տուաւ քեզի , ու
երկրի վրայ իր մեծ կրակը քեզի
ցուցուց , ու անոր խօսքերը կրա-
37 կին մէջէն լսեցիր : Եւ Նքու հայ-
րերդ սիրելուն համար անոնցմէ
ետքը անոնց սերունդը ընտրեց , ու
իր ներկայութեամբը Նմեծ զօրու-
թիւնով քեզ Եգիպտոսէն հանեց .
38 Նորպէս զի քեզմէ մեծ ու զօրաւոր
ազգերը քու առջևէդ վռնդուած , ու
քեզ տանի անոնց երկիրը քեզի
ժառանգութիւն տալու , ինչպէս
39 որ այսօր կը Նտեսնէիր : Եւ այսօր
գիտցիր , ու սրտիդ մէջը դիր , որ
վերը երկինքին մէջ ու վարը երկ-
րիս վրայ Նհովան ինքը Դէյ Ա-
40 ստուած է , ուրիշ մը չկայ : Նըլա-
տի անոր կանոնները ու պատուի-
րանքները պահես , որոնք ես այսօր
քեզի կը պատուիրեմ , որ քեզի ու
քեզմէ ետքը քու որդւոդդ ազէկ
ըլլայ , ու նաև քու օրերդ երկար
ըլլան ան երկրին վրայ՝ որն որ քու
Տէր Աստուածդ քեզի կու տայ մըշ-
տընջենապէս :
41 Ան ատենը Մովսէս Յորդանանու-

Ն. ք. ՁԲ. 1451

Նհմ. թ. 1 : Գլ. լա. 29 : Երեմ. իդ. 20 : Ովս. գ. 5 :
Ի Յովել. բ 12 :
ԸԲ Մն. լ. 9 : Նեեմ. թ. 31 : Սալմ. ՃԺզ . 5 : Յոբ. գ. 2 :
Ր Յոբ. ը. 8 : Ժ Սաս. իգ. 31 :
Ի Եզեկ. 11 : լէ . 20 : Գլ. ե. 24, 26 :
Լ Գլ. է. 19 : իթ . 3 :
Ի Եզ. է. 3 :
Ի Եզ. Ժգ. 3 :
Ն Եզ. գ. 6 :
Հ Գլ. իզ. 8 : լէ . 12 :
* Եբր. փորձեց
Յ Գլ. լը. 39 : ա Թագ. բ. 2 : Ես. խե. 5, 18, 22 : Մար. ժբ. 29, 32 :
Ղ Եզ. ԺԹ. 9, 19 : Ի. 18, 22 : Հե. 16 : Երբ. Ժբ. 18 :
Ճ Գլ. Ժ. 15 : Ն Եզ. Ժգ. 9, 14 :
Յ Գլ. է. 1 : Թ. 1, 4, 5 :
Ն Ճէմ 36 : Ցեւ. բ. 11 :
Ղ Ղե. իբ. 31 :
Ա Գլ. է. 16 : Ղ. 3, 18 : Ժբ. 25, 28 : Ես. Ը. Եփես. գ. 3 :

Ն. Ք. ՁԲ. 1451

Ղ Ծն. իթ. 1 : Գլ. լա. 29 : Երեմ. իդ. 20 : Ովս. գ. 5 :
Ի Յովել. բ 12 :
ԸԲ Մն. լ. 9 : Նեեմ. թ. 31 : Սալմ. ՃԺզ . 5 : Յոբ. գ. 2 :
Ր Յոբ. ը. 8 : Ժ Սաս. իգ. 31 :
Ի Եզ. իգ. 11 : լէ . 20 : Գլ. ե. 24, 26 :
Լ Գլ. է. 19 : իթ . 3 :
Ի Եզ. է. 3 :
Ի Եզ. Ժգ. 3 :
Ն Եզ. գ. 6 :
Հ Գլ. իզ. 8 : լէ . 12 :
* Եբր. փորձեց
Յ Գլ. լը. 39 : ա Թագ. բ. 2 : Ես. խե. 5, 18, 22 : Մար. ժբ. 29, 32 :
Ղ Եզ. ԺԹ. 9, 19 : Ի. 18, 22 : Հե. 16 : Երբ. Ժբ. 18 :
Ճ Գլ. Ժ. 15 : Ն Եզ. Ժգ. 9, 14 :
Յ Գլ. է. 1 : Թ. 1, 4, 5 :
Ն Ճէմ 36 : Ցեւ. բ. 11 :
Ղ Ղե. իբ. 31 :
Ա Գլ. է. 16 : Ղ. 3, 18 : Ժբ. 25, 28 : Ես. Ը. Եփես. գ. 3 :

ասպիի կողմը դեպ՚ի արևելք Ղիրկաթ
42 քաղաք զատեց։ Եվ որպէս ղէ երէ-
կուընէ ու միկալ օրուընէ ատելու-
թիւն չունեցող , ու անգիտու-
թեամբ իր դրացին մեռցընող մար-
դասպանը հոն փախչի , ու ասոնք քա-
ղաքներուն մէկուն մէջ փախչելով
43 ողջ մնայ ։ Ռուբենեանց համար
դաշտային երկրի վրայ անապատին
մէջ Ներսորը , և Գադեանց համար
Գաղաադին մէջ Ռամովթը , ու
Մանասեանց համար Բասանին մէջ
Գովղանը ըսուածը ։
44 Ասիկայ է ան օրէնքը որ Մովսէս
45 Իսրայէլի որդւոց առջևը դրաւ ։ Ե-
ասոնք են ան վկայութիւնները ,
կանոնները և դատաստանները , ո-
րոնք Մովսէս Իսրայէլի որդւոցը
խօսեցաւ՝ անոնց Եգիպտոսէն ելած
46 ատեն , Յորդանանու ասդին կող-
մը Բեթփեգովրին դիմացի Հովի-
տին մէջ՝ Եսեբոնի մէջ բնակող
Ամորհացւոց Սեհոն թագաւորին
երկրին մէջը՝ որ Մովսէս ու Իսրա-
յէլի որդիքը զարկին իրենց Ե-
47 գիպտոսէն ելած ատեն , Եւ անոր
երկիրը ու Հասանի Ովգ թա-
գաւորին երկիրը՝ այսինքն Յորդա-
նանու ասդին արևելեան կողմը
Քառասուն Ամորհացւոց երկու թա-
48 գաւորներուն էրէլեբէը , Առնոն
ձորին եզերքը եղող Արոերէն մինչև
Սիսն լեռը որ է Հերմոն կ՚բսուի ,
49 Ու Յորդանանու ասդին արևելեան
կողմը եղած բոլոր դաշտը մինչև
Ասեդովթ փասգային ներքեր դաշ-
տի ծովուն քովը Ժառանգեցին ։

ԳԼ · Ե

1 Քորեբի մէջ եղած ուխտը ։ 6 Տասը պա-
տուիրանքները ։ 22 Ժողովուրդին աղաչան-
քին վրայ՝ Մովսէս Աստուծմէ օրէնքը կ՚ըս-
դեսի ։

1 Եվ Մովսէս բոլոր Իսրայէլը կան-
չեց ու անոնց բսաւ , Լսէ ով
Իսրայէլ՝ ան կանոնները ու դա-
տաստանները՝ որոնք ես այսօր ձեր
ականջներուն կը խօսիմ . սորվեցէք
անոնք և զգուշութեամբ ի գործ
2 դրէք ։ Մեր Ցեր Աստուածը Քո-
րեբի վրայ մեզի հետ ուխտ բրաւ ։
3 Ցերը Ք աս ուխտը մեր Հայրերուն
հետ չբրաւ , հապա մեզի հետ , որ
մենք ամէնքս այսօր հոս ողջ ենք ։
4 Ցերը լեռանը վրայ կրակին մէջէն
ձեզի հետ դէմ առ դէմ խօսեցաւ ,
5 (Ես ան ատեն Ցերոջը ու
ձեր մէջը կայնեցայ , որ Ցերոջը
խօսքերը ձեզի պատմեմ . վասն զի
Դուք կրակէն վախնալով լեռը
չելաք ։) և բսաւ ,
6 Ես եմ Եհովայ քու Աստուածդ՝
որ քեզ Եգիպտոսի երկրէն Ծառա-
յութեան տունէն հանեցի ։
7 Ինծմէ զատ ուրիշ աստուածներ
չունենաս ։
8 Ոտուն քեզի կուռք չչինես , ո՛չ
ալ վերը երկնից մէջ՝ կամ վարը
երկրի վրայ՝ կամ երկրին տակի
ջուրերուն մէջ եղած բաներուն մէկ
9 նմանութիւնը ։ Անոնց երկրպա-
գութիւն չընես , ու զանոնք չը-
պաշտես ։ Ինչու որ ես քու Ցեր
Աստուածդ՝ նախանձոտ Աստուած
եմ , Ք որ կը հատուցանեմ Հայրե-
րուն անօրէնութիւնը որդւոցը վը-
րայ՝ մինչև անոնց երրորդ ու չորր-
10 րորդ ազգը՝ որ կ՚ատեն զիս ։ Ք Եվ
կ՚ողորմիմ անոնց մինչև հազար ազ-
գը՝ որ կը սիրեն զիս , ու իմ պա-
տուիրանքներս կը պահեն ։
11 Ցերոջը քու Աստուծոյդ անունը
պարապ տեղը Ք բերնէդ չառնես ։
Ինչու որ Ցերը իր անունը պարապ
տեղը Ք բերնէ առնողը անմեղ պիտի
չսեպէ ։
12 Հանգստութեան օրը զգուշու-
թիւն բրէ սուրբ պահելու , ինչպէս
որ քու Ցեր Աստուածդ քեզի պա-
13 տուիրեց ։ Վեց օր պիտի աշխա-
14 տիս , ու բոլոր գործքդ բնես ։ Բայց
եօթներորդ օրը Ցերոջը քու Աս-
տուծոյդ հանգստութեան օրն է ։
Ան օրը գործ մը չգործես , ո՛չ դուն՝
ո՛չ քու որդիդ ո՛չ քու աղջիկդ՝
ո՛չ քու ծառադ ու աղախինդ՝
ո՛չ քու եզդ ու էշդ՝ ո՛չ քու
ամէն անասունդ , ո՛չ ալ քու
տանդ մէջ եղած օտարականդ , որ
քու ծառադ ու աղախինդ հանգչի քեզի
15 պէս հանգստանայ ։ Եվ միտդ
բերես որ դուն Եգիպտոսի երկրին
մէջ ծառայ էիր , ու քու Ցեր Աս-
տուածդ հզօրաւոր ձեռքով ու
բարձր բազուկով քեզ անկէ հա-
նեց ։ Անոր համար քու Ցեր Աս-
տուածդ քեզի պատուիրեց որ
հանգստութեան օրը պահես ։
16 Պատուէ քու հայրդ ու մայրդ ,
ինչպէս որ քու Ցեր Աստուածդ քե-
զի պատուիրեց , Նոր քու օրերդ
երկար ըլլան , ու քեզի աղէկ ըլլայ
ան երկրին վրայ , որն որ քու Ցեր
Աստուածդ քեզի կու տայ ։
17 Պսպանութիւն մի՛ ըներ ։
18 Ցրու շնութիւն մի՛ ըներ ։
19 Եվ գողութիւն մի՛ ըներ ։
20 Ոու քու դրացիիդ դէմ սուտ
վկայութիւն մի՛ ըներ ։
21 Եվ քու դրացիիդ կնկանը մի՛
ցանկար . ու քու դրացիիդ տանը՝
կամ անոր արտին՝ կամ անոր ծա-
ռային՝ կամ անոր աղախինին՝ կամ
անոր եզին՝ կամ անոր իշուն՝ և քու
դրացիիդ ամենևին մէկ բանին մի՛
ցանկար ։
22 Ցերը աս խօսքերը լեռանը վրայ

Ն · ք · ՉԲ · 1451	
Ել · ի · 6 , 14 ։ Թուա · ի · 1 ։	
Գ Գլ · ԺԹ · 4 ·	
Ել · ի · 8 ։	
Ես · ի · 29 ·	
Թուա · իա · 24 ։ Գլ · ա · 4 ·	
Թուա · իա · 35 ։ Գլ · է · 8 , 4 ։	
Գ Գլ · ը · 36 · է · 12 ·	
Բ Գլ · է · 9 · Սաղ · ՃԼԶ · 3 ·	
Գ Գլ · է · 17 ·	
Ել · ԺԹ · 5 ։ Գլ · է · 28 ·	
Ք Ցեր Մոա · ՃԺ · 17 · Երր · ը · 9 ·	
1491	
Ել · ԺԹ · 9 , 19 · ի · 22 ։ Գլ · է · 33 , 36 ։ Լէ · 10 ·	
Ընդ · ի · 21 · Գաղ · է · 19 ·	
Ել · ԺԹ · 16 · ի · 18 · Իդ · 2 ·	
Ղե · ի · 2 · Ա , Ղե · Իդ · 1 ։ Գլ · է · 4 ։ Սաղ · ՃԼ · 10 ·	

Ն · ք · ՉԲ · 1451	
Ել · ի · 3 · Ընդ · ի · 4 ·	
Ք Ել · Լէ · 7 ·	
Ծ Երեմ · Լը · 18 ։ Դան · Թ · 4 ·	
Է Ել · ի · 7 ։ Ղե · ԺԹ · 12 ։ Մատ · ե · 33 ·	
Ւ Ել · ի · 8 ·	
Ե Ել · իգ · 12 ։ Լե · 2 · Եզեկ · ի · 12 ·	
Ծ Ծն · բ · 2 · Ել · ԺԹ · 29 , 30 ։ Երր · է · 4 ·	
Է Գլ · ԺԱ · 15 ։ ԺՀ · 12 · Իդ · 18 , 22 ·	
Հ Գլ · է · 34 , 37 ·	
Ց Ել · ի · 12 · Ղե · ԺԹ · 3 ։ Գլ · իԱ · 16 ։ Եփես · է · 2 , 3 · Պտ · է · 20 ·	
Ղ Գլ · է · 40 ·	
Ճ Ել · ի · 13 · Մատ · ե · 21 ·	
Մ Ել · ի · 14 · Ղա · ԺԸ · 20 ։ Ճակ · բ · 11 ·	
Յ Ել · ի · 15 · Հռով · ԺԳ · 9 ·	
Ն Ել · ի · 16 ·	
Շ Ել · ի · 17 · Մրկ · բ · 2 ։ Ամբ · բ · 9 · Ղա · ԺԸ · 15 ։ Հռով · է · 7 ։ ԺԳ · 9 ·	

ն · ք · ՂԾ · 1451

կրակին՝ ամպին ու մառախուղին մէջէն բարձր ձայնով ձեր բոլոր ժողովքին ղրուցից , և ուրիշ բան չաւելցուց . ու զերկու հատ քարէ տախտակի վրայ դրեց զանոնք , ու
28 ինծի տուաւ : Իսկ ըստ այնմ կրաւով վառած ատենը՝ երբոր խաւարին մէջէն ան ձայնը լսեցիք , իմ քովս եկաք գլուխ , այսինքն ձեր ցեղերուն բոլոր դլխաւորները և ձեր
24 ծերերը , ու ըսիք , Ահա մեր Տէր Աստուածը իր փառքը ու մեծութիւնը մեզի յայտնեց , ու զանոր ձայնը կրակին մէջէն լսեցինք . այսօր տեսանք որ Աստուած մարդու հետ խօսեցաւ , ու մարդը կողջ
25 մնաց : Եւ հիմա մենք ինչու մեռնինք . (քանզի այս մեծ կրակը մեզ պիտի սպառէ .) զԹէ որ մենք մեր Տէր Աստուծոյն ձայնը ևս լսենք , պիտի մեռնինք ։
26 զԱյան թէ բոլոր մարմնեղէն ոմէ է որ կրակի մէջէն խօսող կենդանի Աստուծոյն ձայնը մեզի պէս լսեց ու
27 ողջ մնաց : Դուն մօտեցիր և մեր Տէր Աստուծոյն բոլոր ըսելու խօսքերը լսէ , ու Էմեր Տէր Աստուածը քեզի հետ ինչ որ խօսի , դուն մեզի ըսէ . մենք մտիկ կ'ընենք ու կը
28 կատարենք : Եւ Տէրը ձեր խօսքերուն ձայնը լսեց , երբոր դուք ինծի կը խօսէիք , ու Տէրը ինծի ըսաւ . Ես ժողովուրդին քեզի ըսած խօսքերուն ձայնը լսեցի . զա
29 նոնց ամէն ըսածը շիտակ է : Եթէ անոնց սիրտն ալ անանկ ըլլար , որ ինծմէ վախնալով զիմ բոլոր պատուիրանքներս միշտ պահէին , զոր իրենց աղէկ ըլլար ու իրենց որդւոցն ալ յաւիտեան :
30 Գնա՛ անոնց ըսէ , Դուք ձեր վրանդ
31 ները դարձէք : Բայց դուն հոս իմ հետս կեցիր , Էու բոլոր անոնց սորվեցընելու պատուիրանքներդ , կանոններդ ու դատաստանները դ քեզի ըսեմ , որ զանոնք կատարեն ան երկրին մէջը որն որ ես անոնց
32 կու տամ ժառանգութեան համար : Արդ զգոյշ եղէք ձեր Տէր Աստուծոյն ձեզի պատուիրածին պէս ընելու , զայ պէն կամ ձախ դին
33 չխոտորիք : զՁեր Տէր Աստուծոյն ձեզի պատուիրած բոլոր ճամբաներուն մէջը քալէք , որ ապրիք , ու ձեզի աղէկ ըլլայ , և ձեր ժառանգելու երկրին մէջ երկայնակեաց ըլլաք :

Գ Լ · Զ

1 Պատճառ կը սորվեցնէ թէ օրէնքին լսելուը հնազանդութիւնն է , 3 ու կը յորդորէ որ ՀՀ նազանդին :

1 Եւ ասոնք են զան պատուիրանքները , կանոնները ու դատաս-

ն · ք · ՂԾ · 1451

տանները , որ ձեր Տէր Աստուածը ինձի պատուիրեց ձեզի սորվեցընելու համար , որ ձեր մտնելու ու ժառանգելու երկրին մէջ ՝ի գործ
2 դնէք զանոնք . Ը Որպէս զի քու Տէր Աստուածդ վախնաս , ու անոր ամէն կանոնները ու պատուիրանքները՝ որ ես քեզի կը պատուիրեմ , քու կենացդ բոլոր օրերուն մէջ պահես , թէ դուն , թէ քու որդիդ և թէ քու որդւոյդ որդին , Ը որ
3 քու օրերդ երկար ըլլան : Արդ՝ ով Իսրայէլ , մտիկ ըրէ , ու զգուշութիւն ըրէ զանոնք կատարելու , որ քեզի աղէկ ըլլայ , և Ը կաթ ու մեղր բղխող երկրին վրայ խիստ շատնաս , Ը ինչպէս որ քու Հայրերուդ Տէր Աստուածը քեզի խոստացաւ :
4 Լո՛վ Իսրայէլ , մտիկ ըրէ . մեր Տէր Աստուածը *մի միայն* Տէր է :
5 Ու էքու Տէր Աստուածդ Ըբոլոր սրտովդ , բոլոր հոգիովդ ու բոլոր
6 զօրութիւնովդ սիրես : Եւ Ըսա խօսքերը որ ես այսօր քեզի պատուիրեցի , քու սրտիդ մէջը ըլլան .
7 Ու ձանոնք քու որդւոցդ կրկին ակրկին անդամ սորվեցընես . և թէ տանդ մէջ նստած ատենդ , թէ ճամբայ քալած ատենդ , և թէ պառկելու ու ելլելու ատենդ անոնց
8 վրայով խօսիս . Եւ զանոնք նշանի համար ձեռքիդ վրայ կապես , ու ճակատնոցի համար աչքերուդ
9 մէջտեղը ըլլան . Ընաև անոնք քու տանդ դրանդեացը վրայ և դռներուդ վրայ դրես :
10 Ու երբոր քու Տէր Աստուածդ քեզ տանի ան երկիրը՝ որուն համար քու Հայրերուդ Աբրահամին , Իսահակին ու Յակոբին երդումր ըրաւ , որ քեզի մեծ ու գեղեցիկ քաղաքներ տայ , Ը որոնք դուն չշինած ,
11 նած չես , Եւ ամէն բարիքներով լցուած տուներ , որոնք դուն լեցուցած չես , ու փորուած ջրհորներ , որոնք դուն փորած չես , այգիներ ու ձիթենիներ , որոնք դուն տնկած չես . ու Ը երբոր ուտես ու
12 կշտանաս , Զգոյշ կեցիր , որ չըլլայ թէ քեզ Եգիպտոսի երկրէն՝ ծառայութեան տունէն հանող Տէրը
13 մոռնաս : Քքու Տէր Աստուածդ վախնաս , ու զանիկայ պաշտես , և հանոր անունովը երդումդ ընես :
14 Ը Օտար աստուածներուն՝ չձեր բոլորտիքը եղող ժողովրդոց աստուածներուն հետևէն չերթաք .
15 (Վասն զի ձքու Տէր Աստուածդ որ քու մէջտեղդ է , նախանձոտ Աստուած է .) յրզլայ որ քու Տէր Աստուածդ բարկութիւնը քու վրադ բորբոքի , ու քեզ երկրի երեսէն բնաջինջ ընէ :

ն · ք · ՂԾ · 1451

Ը Եւ · ի · 20 ։ Գլ · ժ · 12 , 13 ։ Սաղ · ՃԺա · 10 ։ Ճիս · 1 ։ Ժաղ · ժբ · 13 ։

ե Գլ · դ · 40 ։ Ածկ · գ · 1 , 2 ։

գ Եզ · գ · 8 ։ Ե Ցն · ժե · 5 ։ իր · 17 ։ Ղնա · Խբ · 8 ։ Սար · ժբ · 29 , 32 ։ Ցօ · ժե · 3 ։ ա Կոր · բ · 4 , 6 ։

* Եբր · մկ

ի Գլ · ժ · 12 ։ Սաս · իբ · 37 ։ Սար · ժբ · 30 ։ Ղռ · ժ · 27 ։

ը գ Թագ · իգ · 25 ։

ի Գլ · ժա · 18 ։ լբ · 46 ։ Սաղ · ՀՀ · 31 ։ Ի · 8 ։ ՃԺԹ · 11 ։ 98 ։ Ածկ · գ · 8 ։ Ես · ա · 7 ։

ժ Գլ · դ · 9 ։ ժա · 19 ։ Սաղ · Հը · 4 , 5 , 6 ։ Եփ · զ · 4 ։

ի Եզ · ժգ · 9 ։ 16 ։ Գլ · ժա · 18 ։ Ածկ · դ · 3 ։ գ · 21 ։ ե · 3 ։

Լ Գլ · ժա · 20 ։ Ես · ծե · 8 ։

ի Ցես · իգ · 13 ։ Սաղ · ՃԸ · 44 ։

ի Գլ · ը · 10 , ԸԱ ։

ի Գլ · ժ · 12 , 20 ։ ժգ · 4 ։ Սաս · դ · 10 ։ Ղռ · դ · 8 ։

հ Սաղ · կդ · 11 ։ Ես · խե · 23 ։ կե · 16 ։ Երեմ · դ · Ջ ։ և · 7 ։ ժգ · 16 ։

ն Գլ · ը · 19 ։ ժա · 28 ։ Ես · Երեմ · իե · 6 ։ Ղ Գլ · ժգ · Ի

ճ Եզ · ի · 5 ։ Գլ · դ · 24 ։

յ Գլ · ե · 4 ։ ժա · 17 ։

16 ՚Զկր Տէր Աստուածը չմոռանէք , Ինչպէս որ Մասսայի մէջ փոր-
17 ձեցիք ։ Զկր Տէր Աստուծոյն պատուիրանքները , ու ձեզի պա-
տուիրած վկայութիւնները ու կանոնները զգուշութեամբ պա-
18 հէք ։ Եւ "Տէրոջը առջեւը ինչ որ ուղիղ ու հաճելի է , ան ը-
նես , որ քեզի աղէկ ըլլայ , ու մտնես ժառանգես ան բարի եր-
կիրը որն որ Տէրը քու հայրերուդ
19 երդումի ըրաւ ։Իւր թշնամիներդ քու առջեւէդ հալածես , ինչպէս որ Տէրը ըսաւ ։
20 "Երբոր վաղը քու որդիդ քեզի հարցընէ ու ըսէ Թէ Ի՞նչ պիտի ըլլան ան վկայութիւնները՝ կանոն-
ները ու դատաստանները , որոնք որ մեր Տէր Աստուածը ձեզի պատուի-
21 րեց . Ան ատենը քու որդւոյդ պի-
տի ըսես , Մենք Եգիպտոսի մէջ փարաւոնին ծառայ էինք , և Տէրը Հզօրաւոր ձեռքով մեզ Եգիպտոսէն
22 հանեց . "Նաև Տէրը մեր աչքերուն առջեւը Եգիպտոսի վրայ , փարա-
ւոնին վրայ ու անոր բոլոր տանը վրայ մեծ ու *սոսկալի նշաններ
23 ու հրաշքներ ըրաւ . Եւ մեզ անկէ հանեց , որ մեզ տանի ու մեր հայրերուն երդումով խոստա-
24 ցած երկիրը տայ մեզի ։ Ուստի Տէրը մեզի պատուիրեց , որ աս բո-
լոր կանոնները *ի գործ դնենք , "ու մեր Տէր Աստուծմէն վախնանք , Հոր մեզի աղէկ ըլլայ միշտ , ու *ողջ
25 պահէ մեզ ինչպես որ Ի՛ւ այսօր։ Եւ Թէ որ մեր Տէր Աստուծոյն առջեւը աս բոլոր պատուիրաքները զգու-
շութեամբ կատարենք , ինչպէս որ ինքը մեզի պատուիրեց , է՛ն մեզի արդարութիւն պիտի սեպուի ։

ԳԼ · Ե

1 Ուրիշ ազգաց հետ հաղորդակցութիւն ընելը կ'արգիլուի , 4 կռապաշտութենէն ազատ ըլ-
լալու համար , 6 ժողովուրդը սուրբ մնալու համար · 9 քանզի Աստուած ողորմած ու
արդար է , 12 և խրախուսեցուց պիտի օգնէ անոնց ընելու պատերազմներուն մէջ ։

1 Երբոր "քու Տէր Աստուածդ տա-
նի քեզ ան երկիրը , ուր որ պէ-
տի մտնես ժառանգելու համար , ու քու առջեւէդ շատ ազգեր հալածէ ,
ՃՃեթէացիները , Գերգեսացիները , Ամորհայեցիները , Քանա-
նացիները , Փերեզացիները , Խևա-
ցիները ու Եբեւսացիները , աս
եօթը ազգերը որոնք էքեզմէ մեծ
2 ու զօրաւոր են , Ու երբոր քու Տէր Աստուածդ *զանոնք քու ձեռքդ տայ , զանոնք զարնես Էա բոլո-
րովին կորսընցընես . Ւանոնց հետ ուխտ չընես ու անոնց չողոր-
3 միս . Ո՛չ ալ Էանոնց հետ խնա-
մըթիւն ընես ։ քու աղջիկդ անոր տղուն չտաս , ու անոր աղջիկը քո
4 տղուդ չառնես ։ Վասն զի քու որ-
զաքներդ իմ ծառայութենէս պի-
տի դարձընեն ուրիշ աստուածներ պաշտելու . Եւս Տէրոջը բարկու-
թիւնը ձեր վրայ բորբոքելով ձեզ
5 շուտով պիտի կորսընցընէ ։ Սակայն անոնց ասանկ ըրէք ։ Անոնց սեղան-
ները կործանեցէք , անոնց արձաններ խորտակեցէք , անոնց Աստարովթ-
ները կտրեցէք , ու անոնց քանդա-
կուած կուռքերը կրակով այրեցէք ։
6 Քանզի դուն քու Տէր Աստուծոյդ սուրբ ժողովուրդն ես ։ Ե՛քու Տէր Աստուածդ երկրի երեսին վրայ եղող բոլոր ազգերուն մէջէն քեզ ընտրեց , ու դուն անոր սեպհական ժողո-
7 վուրդը ըլլաս ։ Տէրը որ ձեզ սիրեց ու ընտրեց , ամէն ազգերէն շատ որ ըլլալնուդ համար չէ , քանզի դուք
8 Նամէն ազգերէն քիչ էիք ։ Այլ Է՛Տէրը ձեզ սիրելուն համար , ու Ի՛ձեր հայրերուն երդումը պահելու համար , Տէրը ձեզ զո-
րաւոր ձեռքով ծառայութեան տունէն հանեց , և Եգիպտացւոց փարաւոն թագաւորին ձեռքէն
9 ազատեց ։ Արդ գիտցիր որ քու Տէր Աստուածդ ինքն է Աս-
տուած , հաւատարիմ Աստուածը , Ո՛որ զինքը սիրողներուն ու իր պա-
տուիրաքները պահողներուն մինչև հազար ազգը ուխտ ու ողորմու-
10 թիւն կը պահէ ։ Եւ Ղինքը ա-
տողներուն ալ իրենց երեսին դէմ պատիժը կու տայ , ու զանոնք կը կորսընչցնէ ։ Ո՛զինքը ատողին պա-
տիժը չուշացըներ , անոր երեսը կու
11 տայ ։ Ուրեմն պահէ դուն ան պա-
տուիրաքները , կանոնները ու դատաստանները՝ որոնք ես այսօր քեզի կը պատուիրեմ որ ընես ։
12 Ո՛Ուստի Թէ որ աս դատաստան-
ները լսելով անոնք պահես ու *ի գործ դնես , քու Տէր Աստուածդ ալ քեզի համար չքու հայրերուդ երդումը ըրած ուխտը ու ողորմու-
13 թիւնը պիտի պահէ ։ Նաև Ը՛քեզ պիտի սիրէ և քեզ օրհնէ ու քեզ պիտի շատցընէ ։ և Ը՛քու որովայնիդ պտուղը , քու երկրիդ պտուղը , քու
ցորենդ , քու գինիդ , քու եղդ , կովերուդ ծնունդը ու ոչխարե-
րուդ հօտերը պիտի օրհնէ ան երկ-
րին վրայ որն որ Տէրը քու հայրե-
րուդ երդումի ըրաւ քեզի տալու ։
14 Դուն ամէն ազգերէն աւելի օրհնեալ պիտի ըլլաս . "ու ձեր մէջը և ձեր անասուններուն մէջը Թէ արուներ-
ըն և Թէ էգերէն ամուլ պիտի
15 չգտնուի ։ Եւ Տէրը ամէն հի-
ւանդութիւնները քեզմէ պիտի

Ա Պատ. 8։ Ղեւ. գ. 12։
Ն Ել. ԺԸ · 2։ Ծ Թուա. ի. 8, 4։ իա. 4, 5։ ՄԿար. ժ. 9։
Ւ ԳԼ · ժա. 13 , 22 ։ Պաղ. ՃԺԹ. 4։
Բ Ել. ԺԸ. 26։ ԳԼ · ԻԸ. 28։ ԺԳ · 18։
Ծ Թուա. ԼԳ · 52 · 53։
Գ Ել · ԺԳ · 14։

Ձ Ել. գ · 19։ ԺԳ · 8։
Ռ Ել. Է · ը · Ք. ժ. ժա. ԺՁ Պաղ. ՃՀ · 9։
Ջ ԵՔԲ · չար · ՀՐ 2։
Վ ԳԼ. ԺԳ · 13։ Ցոր · Լի · 7, 8։ Երեմ. Լ · 39։
Տ Ել. գ · 1։ ը · 1։ Պաղ. իա. 2։ Ղեւ. ԺԸ. 28։
Ր ՂՀ. ԺԸ. 5։ ԳԼ · ԻԳ · 13։ Հռով. Ժ. 3, 5։

Ա ԳԼ · Լա. 3։ Պաղ. խգ · 2, 3։
Բ Ծն · ԺԵ. 19, ՃԷ։ Ել. ԼԳ · 2։
Գ ԳԼ · գ · 38։ Ք · 1։
Դ ՀՐՐ 28։ ԳԼ · ԻԳ · 14։
Ե Թուա. ԼԳ · 52։ ԳԼ · ի. 16 · 17։
Զ Ես · Ղ · 17։ ը. 24։ Ք · 24։ Ժ. 23 , 40։ ժա. 11։ 13։
Է Ել · ԻԳ · 32։ ԼԳ · 12։ 15։ 16։ Դտ. բ. 2։ Տես ԳԼ · ի · 10, ՃԷ։ Ես · ը. 14։ Ք · 18։ Դատ. ա. 24։
Ը Ես · ԻՀ · 12։ ԳԹաագ. ժա. 2։ ՄԿար. Ժ. 2։

Ա Ուրիշ. Ղեւ. ԺԸ. 3։ Ես. ԽԳ · 19։ Եզ. ԼԳ · 2։
Բ ԳԼ · ԺԸ. 9։ Ես. ԽԳ · 8։ Ղեւ. ԺԹ. 2։
Գ Ել. ԺԹ. 5։ Ղեւ. ԺԸ. 24։ Ես. ԽԳ · 6։ ԳԼ. Ե · 10։ Նէեմ. ա · 6։ Դան. Ք · 4։
Դ Ղեւ. ԺԸ. 18։ Նաե. ա · 2։
Ե ԳԼ · ԼԲ · 35։ ՂԼ. իզ · 3։ ԳԼ · ԻԲ · 1։
Զ Պաղ. ՃԸ. 8, 9։ Ղուս. 55, 72, 73։ Ծ ՄԿՀ. ժգ. 21։
Է ԳԼ · ԻԲ · 4։

Ը Ել · ԻԳ · 26, ՃԷ։

Ն · Ք · ՉԾ · 1451

ԼԵՒ · Ր · 1։ ժ 6 · 26։ ՏԼ · իշ · 27։ 60։ պՀմր 2։

ՀԳԼ · ժգ · 8։ ՄԹԲ 13։ 21։ ԼՒ · 12։

ՈՒԼ · իգ · 33։ ԳԼ · ժբ · 30։ Գատ · Ը · 27։ Սապ · Ճղ · 36։

ՈՒԼ · Լ · 6։ ՎՍապ · ՃՆ · 5։

ՈԳԼ · դ · 34։ ԼԹ · 3։

Բ ԵԼ · իգ · 28։ Ճես · իգ · 12։

Ֆ ԳԼ · ժ · 17։ Նէեմ. ա · 5։ դ · 14։ Թ · 32։

ՈԹռ. ժա · 20։ ժգ · 9, 14։ 42։ ժզ · 3։ Ճես · ը · 10։

Է ԵԼ · իգ · 29։ 30։

Հ Հմր 2։

Ճես · ժ · 24, 25։ 42։ ժբ · 1։

Ջ ԵԼ · ժէ · 14։ ԳԼ · Ի · 14։ իՒ · 19։ ԼԹ · 20։

ՈԳԼ · ժա · 25։ Ճես · ա 5։ ժ · 8։ իգ · 9։

Բ Հմր 5։ ԵԼ · Լ · 20։ ԳԼ · ժբ · 3։ ա ՄՆ · ժգ · 12։

Ֆ Ճես · Է · 1, 21։

ԴՊատ · Ը · 27։

Ր ԳԼ · ժէ · 1։ ՂՂԼ · իէ · 28։ ԳԼ · ժգ · 17։ Ճես · Ջ · 17, 18։ Է · 1։

վէրցընէ · ու Լան Եգիպտացւոց դէշ ցաւերը՝ որոնք դուն գիտես, քնաւ քու վրադ պիտի չգերէ · այլ անոնք քու բոլոր Թշնամիներուդ 16 վրայ պիտի խրկէ։ Եւ Պդնուն պիտի ապառնա ան բոլոր ազգերը, ո՛րոնք որ քու Տէր Աստուածդ քու ձեռքդ պիտի տայ։ Ը քու աչքդ ա՛նոնց չխնայէ · ու անոնց աստուածները չպաշտես, վասն զի ան՝ քեզի 17 որոգայթ պիտի ըլլայ։ Թէ որ սրտիդ մէջը ըսես Թէ Ան ազգերը ինծմէ շատուր են, ես ի՞նչպէս 18 կրնամ անոնք հալածել · Անոնցմէ մի՛ վախնար, այլ Լիովս յիշէ՛ ինչ որ քու Տէր Աստուածդ ըրաւ Փարաւոնին ու բոլոր Եգիպտացիներուն, 19 ո՛ւն, Ան մեծամեծ փորձերը որոնց դուն ականատես եղար, ան նշանները ու հրաշքները, ան զօրաւոր ձեռքը ու բարձր բազուկը, որոնցմով քու Տէր Աստուածդ քեզ հանեց · քու Տէր Աստուածդ անանկ պիտի ընէ ան բոլոր ազգերուն, որոնցմէ դուն կը վախնաս։ 20 Ո՛ւ նաև քու Տէր Աստուածդ ա՛նոնց վրայ իշամեղու պիտի խրկէ, որ մնացածները ու քու երեսէդ 21 պահուըտողները կորսուին։ Ո՛չ՝ բնաւ անոնց երեսէն մի՛ վախնար · քանզի քու Տէր Աստուածդ՝ ան զօրաւոր ու ահարկու Աստուածը 22 ՚ձեր մէջն է։ Եւ քու Տէր Աստուածդ ան ազգերը քու առջևէդ կամաց կամաց պիտի վռընտէ · զանոնք չես կրնար մէկէն հատցրնել, որ չըլլայ Թէ դաշտին գազանները 23 վրադ շատնան։ Եւ քու Տէր Աստուածդ զանոնք *քու ձեռքդ պիտի մատնէ, ու զանոնք մեծ կործանումով պիտի կործանէ, մինչև որ 24 ամէնքը բնաջինջ ըլլան։ °Նաև անոնց թագաւորները քու ձեռքդ պիտի տայ, և անոնց անունները երկնքի տակէն պիտի չսրնջացընես · ՚ու քնաւ մէկը պիտի չկրնայ քեզի դէմ կենալ, մինչև որ զանոնք կորսընցընես։ 25 Անոնց աստուածներուն քանդակուած կուռքերը ի կրակով այրես · ու էանոնց վրայ եղած ոսկիին ու արծաթին աչք մի՛ տնկեցնիլ՝ անոնք քեզի չառնէս, որ անոնցմով ՚որոգայթի չդառնաս · վասն զի անոնք էքու Տէր Աստուածդ 26 աւելը դարշելի են · Արդ դարշելի բան մը տունդ մի՛ տաներ, որ դուն ալ անոր պէս նզոված չըլլաս · անկէ բոլորովին զզուիս, ու զանիկա խիստ դարշելի սեպես, վասն զի նզոված է ան։

ԳԼ · Ը

1–20 Մովսէս կը յորդորէ Իսրայէլացիները Աստուծոյ հնազանդելու, անոր բարեբարոքութիւնները յիշելով։

1 Ա՛մէն պատուիրանքները որ ես այսօր կը պատուիրեմ ձեզի՝ զգոյշ եղէք որ ընէք, որպէս զի ապրիք ու շատնաք ու մտնէք ժառանգէք ան երկիրը, որն որ Տէրը ձեր հայրերուն երդումով 2 խոստացաւ։ Ու մի՛ոգդ պահէ ան բոլոր ճամբան, որ քու Տէր Աստուածդ ա քառասուն տարին էքեզ անապատին մէջ պտրտցուց, էքեզ խոնարհեցընելու՝ փորձելու զ ու սրտիդ մէջինը իմանալու համար, Թէ արդեօք դուն անոր պատուիրանքները պիտի պահես Թէ 3 չէ։ Եւ Տէրը քեզ խոնարհեցուց, էանօթեցուց և Ճմանանայով կերակրեց, որն որ ո՛չ դուն կը ճանչէիր, և ո՛չ քու հայրերդ, քեզի իմացընելու համար՝ Թէ Ը ո՛չ միայն հացով կ՚ապրի մարդ, հապա մարդը Տէրոջը բերնէն ելած ամէն խօս- 4 ՚ից կ՚ապրի։ Ը Ան քառասուն տարին քու վրայէդ լաթերդ չհինցան, ու ոտքերդ չուռեցան։

5 Ը Ե՛ս սրտիդ մէջը դիտնաս որ ինչպէս մարդ մը կը խրատէ իր որդին, քու Տէր Աստուածդ ալ 6 քեզ ա՛նոնկ կը խրատէ։ Ու՛րեմն քու Տէր Աստուածոյդ պատուիրանքները պահես, ՚որ անոր Ճամբաներուն մէջը քալես, ու 7 անկէ վախնաս։ Քանզի քու Տէր Աստուածդ մէկ ազէկ երկիր մը կը տանի քեզ, էանոնկ երկիր մը՝ որ դաշտերէ ու լեռներէ բղխող գետերով՝ աղբիւրներով ու խորունկ 8 ջուրերով լեցո՛ւն է · Անոնկ երկիր մը՝ որ ցորենով, գարիով, այգիներով, թզենիներով և նռենիներով լեցո՛ւն է · իւղ տուող ձիթենիներու ու մեղրի երկիր · Անոնկ 9 երկիր մը՝ որ հոն *կուշտ հաց պիտի ուտես, ո՛ւ անոր մէջ քնաւ քան մը պիտի չպակսի քեզի · երկիր մը՝ որուն քարերը երկաթ են, ու անոր լեռներէն պղինձ պիտի հանես։

10 Ը Ուստի երբոր ուտես ու կշտանաս, քու Տէր Աստուածդ օրհնես, ան ազէկ երկիրը քեզի տալուն հա- 11 մար։ Քու անձիդ զգուշանալ ըլլաս, չըլլայ որ քու Տէր Աստուածդ մոռնաս, ու չպահես անոր պատուիրանքները, դատաստանները ու կանոնները, որոնք ես այսօր 12 քեզի կը պատուիրեմ։ Ը Ու երբոր ուտես ու կշտանաս, և դեղեցիկ տուներ շինես, ու բնակիս անոնց 13 մէջ, Ու երբոր արջառներդ և ջոտերդ շատնան, ու նաև արծաթիդ ու ոսկիդ շատնայ, և քու ամէն 14 ունեցածդ շատնայ, Հպրլայ որ սիրտդ հպարտանայ, և հքու Տէր Աստուածդ մոռնաս, ան որ Եգիպտ-

Ն · Ք · ՉԾ · 1451

ՈԳԼ · Յ · 1։ Ե · 32, 33։ Ը · 1, 2, 3։

Բ ԳԼ · ա · 3։ ը · 7։ իԲ · 5։ Սապ · ՃՂ · 16։ Ամով · բ · 10։

Ե ԵԼ · ժզ · 4։ ԳԼ · ժգ · 8։ Ը Բ ՄՆ · ը · 31։ Ցօ՛ · բ · 25։

Ի ԵԼ · ժզ · 2, 8։

Ղ ԵԼ · ժզ · 12, 14, 35։

Ի Սապ · ՃՂ · 29։ Մաս · Յ · 4։ Ղօ · Ը · 4։

Ը ԳԼ · ԼԲ · 5։ Նէեմ. Թ · 21։

Ի Բ Ճաչ · Է · 14։ Սապ · ՃԲ · 32։ Աակ · Փ · 12։ Ներ · ժբ · ԻՏ, 6։ Ցօ՛ · Փ · 19։

Ֆ ԳԼ · Ե · 33։

Է ԳԼ · ժա · 10, 11, 12։

* ԵՃԷ · ա · ասածդ չգտաւորութեան

Լ ԳԼ · ԼՓ · 25։

Ի ԳԼ · Ը · 11։ 12։

Ֆ ԳԼ · ԼԸ · 15։ Ուակ · Լ · 9։ Ովս · ժբ · 6։

Ձ ա Կոր · Փ · 7։ Հ Սապ · ՃՂ · 21։

տացուց երկրէն՝ ծառայութեան
15 տունէն քրմ հանել, եւ ան մեծ
ու ահագին, ո՛ չկիպող օձերով ու
կարիճներով լեցուն, չոր ու անջուր
անապատին մէջ զքեզ պտրտացուց,
ու քեզի ապառաժ բարէն ջուր
16 հանեց. Եւ անապատին մէջ քու
հայրերուդ չճանչցած մանանայով քեզ կերակրեց, որ քեզ խո-
նարհեցնէ ու փորձէ, և վերջը
17 քեզի բարիք ընէ. Եւ սրտիդ մէջը
չըսես Թէ Ես հարստութիւնը իմ
կարողութեամբս ու իմ ձեռքիս
18 ուժովը վաստկեցայ. Հապա քու
Տէր՝ Աստուածդ յիշես, զբանզի
հարստութիւն ստանալու համար
քեզի ոյժ տուողը ան է, որ քու
հայրերուդ իր երդումով ըրած
ուխտը հաստատէ, ինչպէս որ այս-
օր իշ պահնէ.

19 Եւ Թէ որ քու Տէր Աստուածդ
մոռնալով ուրիշ աստուածներու
ետեւէ երթաս, զանոնք պաշտես,
ու անոնց երկրպագութիւն ընես,
ես այսօր ձեզի կը վկայեմ որ
դուք բոլորովին պիտի կորսուիք՝
20 Ան ազգերուն պէս՝ որ Տէրը ձեր
առջևէն պիտի կորսընդրնի, դա-
նանկ պիտի կորսուիք, ինչու որ
ձեր Տէր Աստուծոյն խօսքը մտիկ
չըրիք։

ԴԼ. Թ

1—29 Մոլեխ Իսրայէլացւոց քանի մը ապըս-
տամբութիւնները յիշելով՝ կը վերջնէ ա-
նոնցմէ ինքզինքին արդար սեպելու կարծի-
քը։

1 Ա՛վ Իսրայէլ՝ մտիկ ըրէ. Դուն
այսօր Յորդանանէն կ՚անցնիս,
որ երթաս էքեզմէ մեծ ու զօրաւոր
ազգեր, ու մինչև երկինքը պարսպ-
պատ մեծ քաղաքներ ժառանգես,
2 Ան մեծ ու երկայնահասակ ազ-
գը՝ Ենակիմներուն սրդիքը՝ որոնք
դուն կը ճանչնաս, ու նաև լսեր ես
Թէ Ենակին որդւոցը մվ կրնայ
դէմ դնել։

3 Արդ դուն այսօր գիտցիր, որ
քու Տէր Աստուածդ ինքը էքու-
առջևդ կ՚անցնի ղէբէ՝ մաշող կրակ
մը, է ու զանոնք պիտի կորսընդր-
նէ, և քու առջևդէն զանոնք պիտի
նուաճէ, էև դուն անոնք պիտի
հալածես, ու շուտով կորսընդր-
նես, ինչպէս որ Տէրը քեզի ըսաւ։
4 Երբոր քու Տէր Աստուածդ զանոնք
քու առջևդէն հալածէ, Խսրտիդ
մէջը չըսես Թէ Տէրը իմ արդարու-
թեանս համար զիս առ երկիրը բե-
րաւ որ ժառանգեմ. Հբանզի Տէ-
րը աս ազգերը իրենց անօրէնու-
թեանը համար քու առջևդէն կը
5 վռընտէ։ Էշ Թէ քու արդարու-

թեանդ ու սրտիդ ուղղութեանդ
համար կը մտնես անոնց երկիրը
ժառանգելու, այլ քու Տէր Ա-
ստուածդ ան ազգերուն անօրէնու-
թեանը համար զանոնք քու առ-
ջևդէդ կը վռընտէ, և որ հաստատէ
Լան խօսքը՝ որուն համար քու
հայրերուդ Աբրահամին, Իսահա-
կին ու Յակոբին երդումով ըսաւ։
6 Ուստի դիտցիր որ քու արդարու-
թեանդ համար չէ որ քու Տէր Ա-
ստուածդ աս բարի երկիրը քեզի
ժառանգել կու տայ. Էքանզի դուն
խստապարանոց ժողովուրդ մըն ես։
7 Մի՛ոքդ պահէ ա՛ մի՛ մոռնար
որ դուն քու Տէր Աստուածդ անա-
պատին մէջ բարկացուցիր. Ե-
գիպտոսի երկրէն ելած օրէդ մինչև
հոս եկած օրդ Տէրոջը անդադար
8 եղաք. Խորեբի մէջ ալ Տէրը
բարկացուցիք. և Տէրը ձեզ կոր-
սընդրնելու համար ձեզի բարկա-
9 ցաւ. Երբոր ես լեռը ելայ, որ
քարեղէն տախտակները առնեմ,
այսինքն Տէրոջը ձեզի հետ ըրած
ուխտին տախտակները, Հքառասուն
օր ու քառասուն գիշեր լեռը կեցայ.
ոչ հաց կերայ և ոչ ջուր խմեցի.
10 Եւ Ան ատենը Տէրը տուաւ ինծի Ա-
ստուծոյ մատովը գրուած երկու
քարեղէն տախտակները. ու անոնց
վրայ գրուած էին բոլոր ան խօսքե-
րը, որոնք ժողովքին օրը լեռանը
վրայ կրակին մէջէն Տէրը ձեզի ը-
11 րուցեց. Արդ քառասուն օրէն ու
քառասուն գիշերէն ետքը Տէրը եր-
կու քարեղէն տախտակները՝ այս-
ինքն ուխտին տախտակները ինծի
12 տուաւ. Եւ Տէրը ինծի ըսաւ,
Ելլ, ո՛ շուտով ասկէ վար իջիր,
քանզի ապականեցաւ քու ժողո-
վուրդդ՝ որ Եգիպտոսի երկրէն հա-
նեցիր. իմ պատուիրած ճամբայէս
շուտով խոտորեցան. իրենց ձու-
13 լածոյ կուռք շինեցին. Ու նաև
Տէրը ինծի հետ խօսելով ըսաւ,
Ես աս ժողովուրդին նայեցայ, և
ահա Հխստապարանոց ժողովուրդ
14 մըն է ան. Թող տուր զիս որ
զանոնք կորսընդրնեմ, ու Հանոնց
անունը երկնից տակէն բնաջինջ
ընեմ, ու քեզ անոնցմէ զօրաւոր
ու բազմաթիւ ազգ մը պիտի ընեմ։
15 Ես ատենը ես դարձայ, լեռնէն
վար իջայ. ու լեռը կրակով կ՚այ-
րէր. և ուխտին երկու տախտակ-
ները երկու ձեռքերուս վրան էին։
16 Տեսը նայեցայ տեսայ որ ձեր Տէր
Աստուծոյն դէմ մեղք գործելով՝
ձեզի ձուլածոյ որթ շիներ էիք,
Տէրոջը ձեզի պատուիրած ճամբա-
17 յէն շուտով խոտորեր էիք. Ան
ատենը ան երկու տախտակները

Ելթ. Խ. 6։ Ովս. ժգ. 5։
Ղ Ես. կգ. 19, 13։ 14։ Երեմ. ք. 6։ Ովս. ի. 11։ Պաղ. Ե. 15։ Ա՛ժ. 8։ Հ՚ժ. 8։ Եզ. ժղ. 15։
Երեմ. իզ. 5։ 6։ Եբր. ժբ. 11։
ԳԼ. Թ. 4։ ա Կոր. դ. 7։
Ա Մակ. ժ. 22։ Ովս. բ. 8։
ԳԼ. է. 8։ 12։
ԳԼ. ժ. 26։ Է. 18։
Պտն. Թ. 14։ 12։
ԳԼ. ժա. 31։ Ցես. դ. 16։ ե. 10։
Ելթ. գ. 38։ ի. 1։ ժա. 23։
ԳԼ. ա. 28։
Ելթ. ժգ. 23։ 29։ 33։ 34։
ԳԼ. լա. 8։ Ցես. գ. 11։
ԳԼ. դ. 24։ Ելթ. ժբ. 29։
ԳԼ. է. 23։
Ելթ. իզ. 31։ Գլ. է. 24։
Ելթ. ի. 6։ Ա Կոր. գ. 4։ 7։
Ա Պտ. ժե. 16։ Ղե. ժբ. 24, 25։ Գլ. ժը. 13։
Ելթ. գ. 5։

Ելթ. Փբ. 7։ ժգ. 16։ ժե. 7։ ժը. 8։ իգ. 4։ իը. 13։
Ե Ծն. 18։ Ելթ. լբ. 9։ Լդ. 4։ Ա Սմ. ժբ. 5։ Ա Մն. ժգ. 19։
1491
Հելթ. իդ. 12։ 15։
Ելթ. իդ. 18։ Լդ. 28։
Ելթ. ժե. 18։
Ելթ. ժգ. 21։ ժզ. 2։ ժէ. 2։ Թռտ. ժա. 4։ ի. 2։ իե. 2։ Գլ. լա. 27։
Ելթ. լբ. 4։ Սաղ. ճզ. 19։
Ելթ. ի. 1։ Գլ. է. 10։ ժ. 4։ ժը. 16։
Ելթ. ժգ. 17։ ի. 1։ Գլ. դ. 10։ ժ. 4։ ժը. 16։
Ելթ. լբ. 7։
Ելթ. լբ. 29։ Դատ. բ. 17։
Ելթ. լբ. 9։
Հ Ա Մն. 6։ Գլ. ժ. 16։ լա. 27։ Թռտ. ժէ. 14։
Ելթ. լբ. 10։
Գլ. իբ. 20։ Սաղ. թ. 5։ ճե. 18։
Թռտ. ժգ. 12։
Ելթ. լբ. 15։ Ելթ. ժբ. 18։ Գլ. գ. 11։ ի. 23։
Ելթ. լբ. 19։

Ն · Ք · ԳԲ · 1451

բռնեցի , ու իմ երկու ձեռքերուս վրայէն վար նետեցի , և ձեր աչքերուն առջեւը զանոնք կոտրտեցի ։

18 Եւ քը առջեւնին պէս Ն Ցերոջը առ-
ջեւը *աղաչեցի քառասուն օր ու քառասուն գիշեր . ոչ հաց կերայ ոչ ալ ջուր խմեցի , ձեր գործած բոլոր մեղքին համար . վասն զի Ցերոջը առջեւը չարութիւն ընելով

19 զանիկայ բարկացուցեր էիք . *քանզի վախցայ ան սոսկալի բարկութենէն՝ որով Ցերը ձեր վրայ բարկացաւ ձեզ կորսընցընելու համար . *սակայն Ցերը ան անգամին ալ

20 ինծի լսեց ։ Եւ Ցերը Ահարոնին խիստ բարկացաւ , անանկ որ զանիկայ պիտի կորսընցրնէր . ու նոյն ատենը Ահարոնին համար ալ ա-

21 ղօթք ըրի ։ Եւ ձեր ըրած մեղքը՝ *ոսկիէն որթը առի , ու զանիկայ կրակով այրեցի . ետքը զանիկայ ծեծելով լաւ մը փշրեցի , մինչեւ որ մանր փոշի եղաւ . և ան փոշին լեռնէն իջնող առուին մէջը նետեցի ։

22 Նաև *Ցաբերայի , †Մասսայի ու †Կիբրոթ Հաթթաւայի մէջ Ցերը

23 բարկացուցիք ։ Ու *երբոր Ցերը ձեզ կադէս բառնեայէն խրկեց , և Ն՚ելի բսաւ , Ելէք , ու իմ ձեզի տուած երկիրս ժառանգեցէք , ան ատենը ձեր Ցեր Աստուծոյն հրամանին անհպատնդութիւն ըրիք , ու *անոր չհաւատալով անոր խօս-

24 քը մտիկ չըրիք ։ *Ձեզ ճանչցած օրէս Ն՚ի վեր Ցերոջը անհպատնդ Է ք ։

25 Ես Ն՚ետի ես քառասուն օր ու քառասուն գիշեր որ աղաչեցի , Ցերոջը առջեւը աղաչեցի , որովհետեւ Ցերը բսաւ որ ձեզ կորսընցրնէ ։

26 Եւ ես Ցերոջը աղաչելով բսի , Ո՛վ Ցեր Եհովայ , մի՛ կորսընցրներ քու ժողովուրդդ ու ժառանգութիւնդ՝ որն որ քու մեծութեամբդ ազատեցիր , ու զօրաւոր ձեռքով

27 Եգիպտոսէն հանեցիր ։ Քու ծառաներդ՝ Աբրահամը , Իսահակը ու Յակոբը յիշէ , և աս ժողովուրդին խստութեանը , անօրէնութեանը

28 ու մեղքին մի՛ նայիր ։ Զրնայ որ ան երկրին , ուսկից որ մեզ հանեցիր , Բհալիմներէ բսեն թէ *Ցերը կարող չըլլալով զանոնք տանելու ան երկիրը որ անոնց խոստացեր էր , կամ զանոնք ատելով , հանեց զանոնք որ անա-

29 պատին մէջ մեռցրնէ ։ Ի՛նքովհետեւ անոնք քու ժողովուրդդ ու ժառանգութիւնդ են , որոնք դուն քու մեծ զօրութեամբդ ու բարձր բազուկովդ Եգիպտոսէն հա-
նեցիր ։

ԳԼ · Ծ

1 Մովսէս կը յիշէ Աստուծոյ ողորմութիւնը՝ որ նորէն ուրիշ երկու տախտակներու վրայ գրեց օրէնքը , 6 քահանայութեան յաջորդութիւնը որոշից , 8 Ղեւիին ցեղը զատեց , 10 ու ժողովուրդին համար Մովսէսին ըրած ազատութիւնը ընդունեց ։ 12 Հնազանդութեան յորդորանք մը ։

Ն · Ք · ԳԲ · 1451

1 Ն՚ն ատենը Ցերը ինծի բսաւ , *Քե-
զի առջեւնինդ պէս երկու հատ քարէ տախտակներ կոփէ , ու լեռը ինծի ելլը , ու նաև Բ քեզի մէկ

1491

Ն · Ել · Լդ · 1, 2 ։

Բ Ել · իե · 19 ։

2 փայտէ տապանակ մը շինէ . Եւ տախտակներուն վրայ քու կոտրած առջեւի տախտակներուդ վրայի խօսքերը պիտի գրեմ , ու Է զանոնք

Է Ել · իե · 16 , 21 ։

3 տապանակին մէջը դնես ։ Ուստի ես Ա՚սատիի փայտէ տապանակ մը շինեցի , Բ ու առջինին պէս երկու հատ քարէ տախտակներ կոփեցի , ու ան երկու տախտակները ձեռքս

Ա Ել · Ա՚ · 10 , 11 ։

4 առնելով լեռը ելայ ։ Եւ Ղատեւտակներուն վրայ՝ առջի գրուածքին պէս ան տասը խօսքերը գրեց , Բ որոնք Ցերը ձեզի լեռանը վրայ կրակին մէջէն խօսեցաւ Ը ժողովրդին օրը . և Ցերը զանոնք ինծի տուաւ ։

Բ Ել · իե · 5 ։ Ա՚ · Ել · Ա՚ · 1 ։ Ը Ել · Լդ · 4 ։

5 Անկէ դարձնալով Բ լեռնէն վար քայ . ու ժ տախտակները շինած տապանակիս մէջը դրի , Բ որ ան տեղը կենան , ինչպէս որ Ցերը ինծի պատուիրեց ։

Ղ Ել · Լդ · 28 ։

6 Եւ Իսրայէլի որդիքը Բերոթ Բանէ յականէն Մոսերա չուեցին . Բ հոն մեռաւ Ահարոն , ու հոն թաղուեցաւ , և անոր որդին Եղիազար անոր տեղը քահանայ եղաւ ։

Ե Ել · ի · 1 ։ Ը Ել · ԺԲ · 17 ։ Գ Լ · Թ · 10 ։ Ժբ · 16 ։ Ի Ել · Լդ · 29 ։ Ժ Ել · Բ · 20 ։ Ի Թուոց · Ը · 9 ։

7 Ժ Անկէ գադդադ , ու գադդադէն Յոթբաթա չուեցին ։

Լ Թու · Լդ · 31 ։ Ի Թու · ի · 28 ։ Լդ · 38 ։

8 Ան ատենը Ցերը Ն՚ղևիին ցեղը զատեց , Հ որ Ցերոջը ուխտին տապանակը կրէ , Ն Ցերոջը առջեւը կենայ որ անոր ծառայութիւն ընէ , ու Ն անոր անունովը օրհնէ մինչեւ աս

Ժ Թու · Ը · 6 ։ Է · 4 ։ Ը · 14 ։ Ժղ · 9 ։ Հ Թու · Է · 15 ։ Ն Գլ · Ժը · 5 ։ Ղ Ղ · Ի · 22 ։ Թու · Ը · 23 ։ Գլ · իա · 5 ։

9 օրս ։ Ա՚ն պատճառաւ Ղևին իր եղբայրը հետ բաժին ու ժառանգութիւն չունի . անոր ժառանգութիւնը Ցերն է , ինչպէս որ քու Ցեր Աստուածդ անոր բսաւ ։

Ճ Թուոց · Ժը · 20 , 24 ։ Գլ · Ժը · 1 , 2 ։ Եզեկ · իդ · 28 ։

10 Եւ Ե ես առջի օրերուն համեմատ քառասուն օր ու քառասուն գիշեր լեռանը վրայ կեցայ , ու Յ Ցերը աս անգամին ալ ինծի մտիկ ընելով

1491

Ե Ել · Լդ · 28 ։ Գլ · Ի · 16 , 25 ։

11 չուզեց քեզ կորսընցրնել ։ Ն Եւ Ցերը ինծի բսաւ , Ելի՛ր ու ժողովուրդին առջեւէն չուէ , որ մտնեն ու ժառանգեն ան երկիրը՝ որն որ անոնց հայրերուն երդում ըրի ա-
նոնց տալու համար ։

Յ Ել · Լդ · 14 , 33 , 34 ։ Լդ · 17 ։ Գլ · Ի · 19 ։ Ն Ել · Լ · 34 ։ Լդ · 1 ։ Ղ Մ՚ն · Ղ · 8 ։ Ա Գլ · Ղ · 13 ։ Ղ Գլ · Ե · 33 ։

12 Ուրեմն՝ ով Իսրայէլ , Ղ հիմա քու Ցեր Աստուածդ քեզմէ ի՞նչ կը պահանջէ · միայն թէ *քու Ցեր Աստուածդ վախնաս , Ղ անոր ամէն

ն. ք. ՔՓ. 1451

ՂԵՒ. ԺԷ. 5 ։ ԺԸ. 13 ։ Լ. 16 ։ 20 ։ Ա՚ա. ԻԲ. 37 ։ ԼԹՒ. Ժ. 24 ։ ՚ի թագ. ը. 27 ։ Սադ. ՀԱՒ. 16 ։ ՄԱԼ. Գ. 4 ։ ՚ԻՆ. ԺԹ. 19 ։ ԵԼ. ԺԸ. 5 ։ Սադ. ԻԲ. 1 ։ ԼԹՒ. Դ. 37 ։ ՚ԴՆ. ԻԶ. 41 ։ ԹՒ. Լ. 6 ։ ԵՐԵՄ. ԳԼ. ՀԱՒ. բ. 28, 29 ։ ԿՂ. բ. 11 ։ ԻՐԼ. Թ. 6 ։ 13 ։ ՅՈՒՆ. ԻԲ. 23 ։ Սադ. ՀԺ. 2 ։ Դան. բ. 47 ։ Ա՚ա. 36 ։ ԵՍԱՒ. Ժէ. 14 ։ ԺԹ. 16 ։ ՓԼ. է. 21 ։ ՓԼՊ. ԺԹ. 7 ։ ՅՈՒ. Լ. 19 ։ Գործ. Ժ. 34 ։ ՀԱՒ. բ. 11 ։ Գաղ. բ. 6 ։ ԵՓԵ. գ. 9 ։ ԿՂ. գ. 25 ։ ա Պետ. ա. 17 ։ Սադ. ԿԸ. 5 ։ ՅԱԿ. 9 ։ ՅՂԱ. ԺԹ. 33, 34 ։ ՚ԻԼ. Գ. 13 ։ Ա՚ա. դ. 10 ։ Ղու. ը. 8 ։ ԲՅԼ. ժա. 22 ։ ԺԴ. 4 ։ ԲՍաղ. ԿԲ. 11 ։ ԲԵԼ. ԺԵ. 2 ։ Սադ. ԻՐ. 8 ։ ԵՐԵՄ. ԺԷ. 14 ։ ե ա Թագ. ԺԲ. 24 ։ բ Թագ. է. 23 ։ Սադ. ՂԲ. 21, 22 ։ ՂՈՒԹ. ԻՈՂ. 27 ։ ԵԼ. ա. 5 ։ Գոր. է. 14 ։ ՅՇՈ. ԺԵ. 5 ։ ԹՒ. ա. 10 ։ ԻԲ. 62 ։ ՚ԻԼ. Ժ. 12 ։ Լ. 16 ։ 20 ։ ԲՋաք. գ. 7 ։ ՓԼ. ը. 5 ։ ՚ԻԼ. ե. 24 ։ ԲԼ. է. 19 ։

ճամբաներուն մէջը քալես և ՚ա՚նիկայ սիրես , ու նաև քու բոլոր սրտովդ ու բոլոր հոգիովդ քու
13 Տէր Աստուածդ պաշտես , և Տէրոջը պատուիրանքները ու կանոնները պահես , որոնք ես այսօր քեզի կը պատուիրեմ , Նոր քեզի աղեկ
14 ըլլայ : Ահա ՚երկինքը ու երկնից երկինքը , ՚նաև երկիրը ու բոլոր անոր մէջը եղածը քու Տէր Աստուա-
15 ծոյդ է Ը՚ԲԲԵՒ : Միայն թէ Տէրը քու հայրերուդ հաւնեցաւ ու զանոնք սիրեց , և անոնցմէ ետքը անոնց զաւակները՝ ՚ԱՓՓԻՒ ձեզ ընտրեց բոլոր ազգերուն մէջէն ,
16 ինչպես որ այսօր կը տեսնէ : Ուստի ՚ձեր սրտերուն անթլփատութիւնը թլփատեցէք , ու ՚ձեր պարանոցներըալ մի՛ խստացընէք .
17 Քանզի ձեր Տէր Աստուածը ՚աստուածներուն Աստուածը ու ՚տէրերուն Տէրն է , մեծ՝ Ը՚ՀՂՕՐ ու ահեղ Աստուածն է , որ ՚աչառութիւն չըներ ու կաշառք չառ-
18 նէր . ՚Անիկայ որբին ու որբևայրին իրաւունք կ՚ընէ , պանդխտը կը սիրէ , ու անոր հաց ու հան-
19 դերձ կու տայ : ՚Ուրեմն պանդուխտը սիրեցէք , քանզի դուք ՚ա Եգիպտացւոց երկրին մէջ պան-
20 դուխտ էիք : ՚Քու Տէր Աստուածդ վախնաս , ՚ա՚նիկայ պաշտես , և անոր Ը՚յարիս , ՚ու անոր
21 անունովը երդնուս ընես : Ը՚Քու պարծանքդ անիկայ է , և քու Աստուածդ անիկայ է , Ը՚որ քեզի հաՄեր աս մեծ ու սքանչելի բաները
22 տեսաք : Քու հայրերդ Ւ՚ԵՕՓԱ-

Գ Լ. ԺԱ

1 Պ՚ովսես Հնազանդութեան կը յորդորէ Իսրա՚էլացիները , 2 Աստուծոյ մեծ գործերուն վրայ իրենց տեղեկութիւն ունենալովը ; 8 Աստուծոյ մեծ օրհնութիւններուն խոստումնաբովը ; 18 ու սպառնալիքովը : 18 Կ՚իմացընէ նաև Թէ պէտք է զգուշաւոր խորհրդածութիւն ընել Աստուծոյ խօսքերուն մէջ . 26 օրհնութիւնը ու անէծքը անոնց առջևը կը դնէ :

1 ՈՒրեմն դուն ՚քու Տէր Աստուածդ սիրես , Ը՚ու միշտ անոր պատուիրած բաները , կանոնները , դատաստանները ու պատուիրանքները
2 պահես : Եւ այսօր դիտցէք , որ ձեր որդւոցը չէ իմ խօսած , որոնք չեն գիտեր , ու չտեսան Ը՚ձեր Տէր Աստուծոյն խրատը , Ը՚անոր մեծութիւնը , Ը՚զօրաւոր
3 ձեռքը ու բարձր բազուկը , Եգիպտոսի մէջ Եգիպտացւոց Փարաւոն

թագաւորին ու անոր բոլոր երկրին վրայ ըրած Ընշանները ու գործ-
4 քերը . Եւ ինչ որ ըրաւ Եգիպտացւոց զօրքերուն , ձիերուն ու կառքերուն . ու երբոր անոնք ձեր ետևէն հնկան , Ը՚ինչպէս Տէրը կարմիր ծովուն ջուրերը անոնց վրայ *դարձուց ու զանոնք կորսընցուց մինչև
5 ասօր օրս . Եւ ինչ որ ըրաւ ձեզի անապատին մէջ մինչև ձեր հոս
6 գալը . Ու ինչ որ Ռուբենեան Եղիաբին որդւոցը Ը՚ԴԱԹԱՆին ու Ա՚բիրոնին ըրաւ , ինչպես երկիրը իր բերանը բացաւ , ու զանոնք իրենց ընտանիքներովը՝ իրենց վրանները ու իրենց ամէն ստացուածքովը բոլոր Իսրայէլին մէջէն կլլեց ;
7 Ը՚Սակայն Տէրոջը ըրած բոլոր մեծ գործքերը տեսնողը ձեր աչքերն
8 են : Ուրեմն պահեցէք ան ամէն պատուիրանքները որ ես այսօր ձեզի կը պատուիրեմ , որպէս զի Ը՚զօրանաք՝ ու մտնէք ժառանգէք ան երկիրը , ուր որ կ՚երթաք զանի-
9 կայ ժառանգելու . Եւ ՚ձեր օրերը երկար ըլլան ան երկրին վրայ , Ը՚որն որ Տէրը ձեր հայրերուն երդում ըրաւ՝ անոնց և անոնց սերունդին տալու , Ը՚անոնք երկիր մը որ կաթ ու մեղր կը ըղլսէ :
10 Քանզի ան երկիրը՝ ուր որ դուք պիտի մտնէք անիկայ ժառանգելու համար , Եգիպտոսի երկրին պէս չէ՝ ուսկից որ ելաք . Ը՚որ հոն երբոր սերմ կը ցանէիր , բանջարի պարտէզի պէս ոտքովդ անոր ջուր կ՚ու-
11 տայիր : Ի՚և՛ր ձեր մտնելու ու ժառանգելու երկիրը լեռներու ու հովիտներու երկիր մըն է . երկնից
12 անձրևին ջրովը կը ջրուի . Անոնք երկիր մըն է , որն որ քու Տէր Աստուածդ կը դարմանէ . Ը՚քու Տէր Աստուածդ աչքը տարւոյն սկիզբէն մինչև վերջը միշտ անոր վրայ է :
13 Ուստի Թէ որ Ը՚ուշադրութեամբ մտիկ ընէք իմ՚ բոլոր պատուիրաններս , որ այսօր ձեզի կը պատուիրեմ , Ղու ձեր Տէր Աստուածը սիրէք , և զանիկայ ձեր բոլոր սրտովը
14 ու բոլոր հոգիովը պաշտէք , Ն՚ա տունը Ը՚ձեր երկրին անձրևը՝ Ը՚առջի ու վերջի անձրևը իրենց ատենին պիտի տամ , և քու ցորենդ , քու դինիդ ու քու եղդ պիտի ժողվես ;
15 Ը՚Ու նաև քու արտիդ մէջ խոտ պիտի տամ անասուններուդ համար ,
16 որ Ն՚ուտես ու կշտանաս : Ձեր անձերուն զգուշութիւն ըրէք , Ւ՚նչպէս որ ձեր սիրտը խաբուի , ու դուք ՚ետ ճաՀբայէն խոտորելով ՚օտար աստուածները պաշտէք , ու անոնց
17 երկրպագութիւն ընէք . Ու Ւ՚նչը ձեզի դէմ ատտիկ բարկանալով

ն. ք. ՔՓ. 1451

Ը՚Սադ. Հը. ՀԲ ։ ՃԼԹ. 9 ։ ԵԼ. ԺԴ. 27 ։ 28 ։ ԺԵ. 9 ։ 10 ։ Սադ. ՀՂ. 11 ։ ՚ԵՒՐ. ՅՈՐԴԱՆ. ատեան ։ ԸՓԱՏ. ԺՂ. 1 ։ 31 ։ ԻԵ. 3 ։ Սադ. ՃՂ. 17 ։ Ը՚ԼԹ. Ե. 3 ։ Ե. 19 ։ ԺՃԵՈ. Ա. 6 ։ 7 ։ ԻԼԹ. դ. 40 ։ Ե. 16 ։ ՚Ա՚ած. Ժ. 27 ։ ԼՂ. ԹԵ. 5 ։ ԻԵ. գ. 8 ։ ԺՋաք. ԺԳ. 18 ։ ԼՂ. ը. 7 ։ ՀԳՓԱԳ. ԹԵ. 3 ։ ՅՀՄՐ 22 ։ ԹՒ. ղ. 17 ։ ՂԳԼ. Ժ. 12 ։ ՅՂԱ. ԻՂ. 4 ։ ԳԼ. ԻԸ. 12 ։ ՄՇՈՒՂ. Բ. 28 ։ ՃԱԿ. Ե. 7 ։ ՅՍԱՂ. ՃԳ. 14 ։ ՆԹՒ. ղ. 11 ։ ՃՈՎԵԼ. Բ. 19 ։ ԼՂ. ԻԹ. 18 ։ ՃՐ. Լ. 27 ։ ՚ԹՒ. Ը. 19 ։ ԼՂ. Դ. 15 ։

Ն · ք · ՊՖ · 1451

Գ երկինքը դոյէ , որ անձրև չըլլայ ու երկիրը իր պտուղը չտայ , և Յեսրոնը ձեզի տուած բարի երկրէն շուտով կորսուիք ։

18 Ա՛ս իմ խօսքերս ձեր սրտին ու հոգիին մէջ դրէք , ու նշանի համար ձեր ձեռքերուն վրայ կապեցէք , ու ճակատնոցի համար ձեր աչքերուն մէջտեղը ըլլան ։

19 Ձեր զաւակներդ ալ սորվեցնեցէք , ու տունը նստած ատենդ , ճամբան քալած ատենդ և պառկելու ու ելլելու ատենդ անոնց խօսիս ։ Եթէ զաւակներ քու տանդ գրանդեացը վրայ ու դուներուդ

21 վրայ գրես ։ Որպէս զի ան երկրին վրայ՝ որ Տէրը ձեր Հայրերուն երդում ըրաւ անոնց տալու , Ը ձեր օրերը ու ձեր որդւոցը օրերը շատնան Ը իբրև երկինքի օրերը երկրի վրայ ։

22 Քանզի Ե թէ որ աս իմ ձեզի պատուիրած բոլոր պատուիրանքներս զգուշութեամբ պահէք ու կատարէք , և ձեր Տէր Աստուածը սիրէք , ու անոր բոլոր ճամբաներուն մէջը

23 քալէք և Է անոր յարիք , Տէրն ալ Ա աս ամէն ազգերը ձեր առջևէն պիտի վռնտէ , և դուք Ի ձեզմէ մեծ ու զօրաւոր ազգերու վրայ պիտի տիրէք ։ Ձեր ոտքին ամէն կոխած տեղը ձերը պիտի ըլլայ ։ Ձեր սահմանը Ա անապատէն ու Լիբանանէն , գետէն՝ Եփրատ գետէն մինչև Ա արևմտեան

25 ծովը պիտի ըլլայ ։ Ը Ձեզի մէկը պիտի չկարենայ ձեզի դէմ դնել ։ Ձեր Տէր Աստուածը Է ձեր ամէն կոխած երկրին վրայ ձեզմէ վախ մը ու սոսկում մը պիտի բերէ , Ա ինչպէս որ ձեզի բսաւ ։

26 Ը Ահա ես այսօր ձեր առջևը օրհնութիւն ու անէծք կը դնեմ ։

27 Ո Օրհնութիւնը՝ Թէ որ Ֆաղանդուածներուն , որոնք ես

28 այսօր ձեզի կը պատուիրեմ ։ Եւ Է անէծքը Թէ որ ձեր Տէր Աստուծոյն պատուիրանքներուն չՖաղանդիք , ու խոտորիք այն ճամբայէն որ ես այսօր ձեզի կը պատուիրեմ՝ , ու ձեր չճանչցած օտար աստուածներուն

29 եւևէն երթաք ։ Ուստի երբոր քու Տէր Աստուածդ քեզ տանի այն երկիրը , ուր որ պիտի մտնես ու ժառանգես , Ը օրհնութիւնը՝ Գարիզին լեռանը վրայ , ու անէծքը Գեբաղ լեռանը վրայ տաս ։ Ահա ասոնք Յորդանանու անդիի կողմը արևմտեան ճամբուն վրայ՝ Ը Մօրեի կաղնիներուն մօտ՝ Գաղգալայի դիմացի հովիտին մէջ բնակող քանանացւոց երկրին մէջն են ։

31 Ը Որովհետև դուք Յորդանանէն պիտի անցնիք , որ մտնէք ու ժառանգէք ան երկիրը՝ որն որ ձեր Տէր Աստուածը ձեզի պիտի տայ , ու զանիկայ պիտի ժառանգէք և ա-

32 նոր մէջ պիտի բնակիք ։ Ուրեմն Ը զգուշութեամբ Ի գործ դրէք ան ամէն կանոնները ու դատաստանները՝ որոնք ես այսօր ձեր առջևը կը դնեմ ։

ԳԼ · ԺԲ

1 Կռապաշտութեան չնչերը պէտք էր կործանել ։ 5 Աստուծոյ երկրպագութիւնը եր ընտրած տեղը պիտի մնաւցուէր ։ 15 , 23 Արիւն ուտելը կ՝արգիլուի ։ 17 , 20 , 26 Սուրբ բաները սուրբ տեղի մը մէջ պիտի ուտուէր ։ 19 Ղեւտացին անտես չընելու վրայով ։ 29 Կռապաշտութեան սովորութիւնները չքննել պէտք չէր ։

1 Ա՛սոնք են ան կանոնները ու դատաստանները՝ որոնք դուք պահելու ու ընելու Է ք ան երկրին վրայ , որն որ ձեր Հայրերուն Տէր Աստուածը ձեզի պիտի տայ ժառանգելու համար , Բ որչափ ժամանակ

2 որ երկրի վրայ ապրիք ։ Է Ան բոլոր տեղուանքը՝ ուր որ ձեր յաղթելու ազգերը Ե բարձր լեռներու վրայ , բլուրներու վրայ ու ամէն տերևաւոր ծառերու տակ իրենց աստուածները պաշտեր են , բոլորովին կործա-

3 Նէք ։ Նաև Ի անոնց սեղանները փլցնէք , և անոնց արձանները կոտրտէք , անոնց Աստարովթները կրակով այրէք , ու անոնց աստուածներուն կուռքերը կտոր կտոր ընէք , և անոնց անուններն ան տեղէն ոչնչացնէք ։

4 Ո Իսկ ձեր Տէր Աստուածոյն այսպէս

5 պիտի չընէք ։ Հապա դուք պիտի փնտռէք ան տեղը՝ որն որ ձեր Տէր Աստուածը Ի ձեր ամէն ցեղերուն մէջէն պիտի ընտրէ իր անուանը բնակուելեան համար , ու հոն պի-

6 տի երթաք ։ Եւ Հ ձեր ողջակէզները , ձեր զոհերը , Ի ձեր տասանորդները , ձեր բարձրացընելու ընծաները , ձեր ուխտերը , ձեր կամաւոր ընծաները ու ձեր արջառներուն ու ոչխարներուն առջինեկները հոն տա-

7 Նէք ։ Եւ Ժհոն ձեր Տէր Աստուծոյն առջևը ուտէք , և ձեր Տէր Աստուածը ձեզ օրհնելուն համար՝ ձեր ամէն ձեռք զարկած բաներուն մէջ ուրախանաք՝ Է Թէ դուք և Թէ ձեր ընտանիքդ ։

8 Մի ընէք ան ամենուն համեմատ , որ մենք այսօր աս տեղը կ՝ընենք , այսինքն Ե ամէն մարդ իր աչքերուն

9 Հաճոյ եղածին պէս ։ Քանզի մինչև հիմա չհասած ան հանգստութեանը ու ժառանգութեանը՝ որ ձեր Տէր Աստուածը ձեզի պիտի

10 տայ ։ Բայց Է դուք Յորդանանէն

Ն · ք · ՊՖ · 1451

Ժ Գ · Թ · 1 ։ Ցես · ա · 11 ։

Է Գ · 4 · 32 ։ Ժբ · 32 ։

Ա Գ · Ձ · 1 ։

Բ Գ · 10 ։ Գ Թագ · բ · 40 ։

Է Ել · լԲ · 18 ։ Գ · 5 ։

Ը Գ Թագ · Ժգ · 4 ։ Ժէ · 10 , 11 ։ Ե բմ · գ · 6 ։ Է Թես · լԲ · 52 ։ Դան · բ · 2 ։

Ղ Ձ Ժ 31 ։

Է Ձ Ժ 11 ։ Գբ Էզ · 2 ։ Ցես · թ · 27 ։ Գ Թագ · բ · 29 ։ բ Ա Ժ · Է · 12 ։ Ա Ղբ · 68 ։

Ը Ղ Ա · Ժէ · 3 ։ 4 ։

Ի Ձ Ժ 17 ։ Գ · Ժբ · 22 , 23 ։ Ժէ · 19 , 20 ։

Ժ Գ · Ժ · 26 ։

Է Ձ Ժ 12 , 18 ։ Ղ Ա · Իգ · 40 ։ Գբ Ժբ · 11 , 14 , 15 ։ Իզ · 11 ։ Իգ · 7 ։

Լ Դան · Ժէ · 6 ։ Բա · 25 ։

Ի Գ Լ · Ժ · 31 ։

Ն·Ք·ԶԾ· 1451

պիտի անցնիք, ու պիտի բնակիք ան երկրին մէջ՝ որ ձեր Ցեր Աստուածը ձեզի ժառանգութիւն պիտի տայ. ու ձեր բոլոր շրջակայ թշնամիներէն ձեզ պիտի հանգըստացնէ, ու ապահովութեամբ պիտի բնակիք. եւ ձեր տեղը որ ձեր Ցեր Աստուածը պիտի ընտրէ իր անունը բնակութեան համար, բոլոր ձեզի պատուիրածներս հոն տանիք, ձեր ողջակէզները՝ ձեր զոհերը՝ ձեր տասանորդները՝ ձեր բարձրացընելու ընծաները ու ձեր բոլոր ուխտերուն ընտիր ընծաները, որ ձերոջը պիտի ուխտէք. եւ ձեր Ցեր Աստուծոյն առջեւը ուրախութիւն ընէք, թէ դուք՝ թէ ձեր տղաքները ու աղջիկները, ձեր ծառաները ու աղախինները, և թէ ձեր դռներուն եղող Ղեւացին, վասն զի հանիկայ ձեզի հետ բաժին ու ժառանգութիւն չունի։

ՂՀՐ 5, 14, 16, 21, 26։ ԳԼ. ԺԳ. 28։ ԺԵ. 20։ ԺԶ. 2։ ԵԼ. ԺԵ. 8։ ԺԶ. 6։ ԻԳ. 16։ ԻՀ. 2։ Լ. 11։ ՃԵՒ. ԺԶ. 1։ ԳՐԱՁ. Ը. 29։ ՍԱՂ. 68։ ՆՀ. 7։

ՂԿԼ. Ժ. 9։ ԺԲ. 29։

ՅԼՒ. ԺԵ. 4։

ՂՀՐ 11։

Զգոյշ կեցիր, չըլլայ որ ամէն տեսած տեղդ քու ողջակէզներդ մատուցանես. Ա՛յլ քու ողջակէզներդ ան տեղը մատուցանես, որն որ Ցերը քու ցեղերուդ մէկուն մէջ պիտի ընտրէ, ու հոն իմ բոլոր պատուիրած բաներս կատարես։

ՂՀՐ 21։

Սակայն՝ քու ամէն քաղաքներուդ մէջ սրտիդ բոլոր ուզածին պէս ՚ոխոշանները մորթես, ու միս ուտես, որչափ որ քու Ցեր Աստուածդ քեզի օրհնութիւն տուեր է. ու՝ զանիկայ անմաքուր ու մաքուր մարդը՝ այծեամի ու եղջերուի պէս ՚ուտի։

ՂՀՐ 22։ ՅԻ. ԺԲ. 5։ ԺԵ. 22։ ՂՆՅ. ԹԲ. 4։ ՂԱ. Ե. 26։ ԺԿ. 10։ ԳԼ. ԺԵ. 23։ ՂՀՐ 23, 24։

Բայց արիւնը չուտէք. զանիկայ ջուրի պէս գետինը թափէք։

Ցորենիդ, գինիիդ ու եղիդ տասանորդները, արջառներուդ ու հօտերուդ առջինեկները, բոլոր ուխտ բրած ուխտերդ, և կամաւոր ու բարձրացընելու ընծաները քու դռներուդ մէջ պիտի չկրնաս ուտել. ՂԱՒ. ԱՆՈՒՆ ՔՈՒ ՑԵՐ ԱՍՏՈՒԱԾԴ ԱՌՋԵՒ ՔՈՒ ԴՌՆԵՐՈՒԴ ՄԷՋ ՊԻՏԻ ՃԱՇԵՍ ՈՒ ՈՒՐԱԽ ԿԸ ՍՊԱՍԵՍ ՔԵԶ։

ՂՀՐ 11, 12։ ԳԼ. ԺԲ. 23։

Ցոր ուշադիր եղիր որ Ղեւացին անտես ընես, քանի որ ողջ ես քու երկրիդ վրայ։

ՂՆՅ. ԺԵ. 18։ ԻԲ. 14։ ԵՒ. ԼԲ. 24։ ԳԼ. ԺԱ. 24։ ԺԲ. 8։

Ու երբոր քու Ցեր Աստուածդ ՚քեզի բաներին պէս քու սահմանդ մեծցընէ, ու սիրտդ միս ուտել ուզով՝ Միս ուտեմ ըսես, սրտիդ բոլոր ցանկութեանը պէս միս ուտել։

Ն·Ք·ԶԾ· 1451

պիտի ընտրէ իր անունը հոն դնելու համար, քեզի պատուիրածիս պէս քու արջառներէդ ու ոչխարներէդ մորթես, որոնք Ցերը քեզի պիտի տայ, ու քու սրտիդ բոլոր ցանկութեանը պէս քու քաղաքներէդ

ՂՀՐ 15։

բուդ մէջ ուտես։ ՚Եւ այծեամը ու եղջերուն ինչպէս որ կ՚ուտուի, անոնք ալ անանկ ուտես. անմաքուր ու մաքուր մարդը անխտրաբար

ՂՀՐ 16։

ուտեն։ Արեան աղէկ զգուշացիր, որ արիւնը չուտես. ՚վասն զի արիւնը ոգին է. ու ոգին միսին հետ

ՆՀ. 16։ ՚ԾՆ. Թ. 4։ ՂԱ. ԺԵ. 11, 14։

չուտես. Անիկայ չուտես, այլ

ՂԿԼ. 40։ ԵՒ. Գ. 10։ ՀԵՒ. ԺԵ. 26։ ԳԼ. ՃԳ. 18։ ԳՐԱՁ. ԺՈ. 38։

ջուրի պէս գետինը թափես։ Անիկայ մի ուտեր, ՚որ քեզի ու քեզմէ ետքը քու որդւոդդ աղէկ ըլլայ, Ցերոջը առջեւը ուղիղ սեպուածը

ՊԲՌ. Ե. 9, 10։ ԺԲ. 19։ ԲԱՐԱՁ. Ա. 21, 22, 24։ ՅՂԱ. Ա. 5, 9, 13։ ԺԵ. 11։

ընելովդ։ Բայց քու ՚Նուիրելու բաներդ և ՚ուխտերդ առնես, ու

ՊԲՌ. Ե. 9, 10։ ԺԲ. 19։

Ցերոջը ընտրած տեղը երթաս։ Եւ ձեր ողջակէզները՝ միսը ու արիւնը քու Ցեր Աստուծոյդ սեղանին վրայ մատուցանես. բայց քու զոհերուդ արիւնը քու Ցեր Աստուծոյդ սեղանին վրայ թափուի, ու միսը ուտես։

ՂՀՐ 25։

Զգոյշ եղիր՝ նազանդելու ատ բոլոր խօսքերուն՝ որոնք քեզի պատուիրեցի, ՚որպէս զի քու Ցեր Աստուծոյդ առջեւը աղէկ ու հաճոյ եղածը ընելովդ՝ քեզի ու քեզմէ ետքը քու որդւոդդ յաւիտեան աղէկ ըլլայ։

ՂԵՒ. ԻԳ. 23։ ԳԼ. ԺԳ. 18։ ԻԳ. 4։

երբոր քու Ցեր Աստուածդ քու առջեւէդ կարդէ ան ազգերը, որոնց երթալը դուն ժառանգելու պիտի երթաս, ու երբոր անոնք ժառանգես ու անոնց երկրին մէջ բնակիս,

ՂԿԼ. 16։

Զգոյշ կեցիր, ՚չըլլայ որ անոնց քու առջեւէդ բնաջինջ ըլլալէն ետքը՝ անոնց հետեւելով որոգայթի մէջ ի՛նկաս, և չըլլայ որ անոնց աստուածներուն վրայով հարցուփորձ ընես, ըսելով. Ա՛ս ազգերը ի՛նչպէս իրենց աստուածները կը պաշ-

ՀՐԵ. 4։ ՂԱ. ԺԵ. 3, 26, 30։ ԳՐԱՁ. ԺԵ. 15։

տէին. ես ալ այնպէս ընեմ։ ՚Դուն քու Ցեր Աստուածդ անանկ չընես, քանզի անոնք Ցերոջը ատելի եղած բոլոր գարշելի բաները իրենց աստուածներուն կ՚ընէին. որովհետեւ անոնք ՚իրենց աստուածներուն ՚պոպո՛ ընելու համար մինչեւ անգամ իրենց տղաքները ու աղջիկները

ՂԱ. ԺԵ. 21։ Ի. 2։ ԳԼ ԺԵ. 10։ ԵՐԵՄ. ԼԲ. 35։ ԵԶԿ. ԻԳ. 37։

կրակով կ՚այրէին։ Եւ քեզի ինչ որ կը պատուիրեմ, զգուշացիր անոնք ընելու. ՚անոր վրայ բան մը չյաւելլցընես, ու անկէ բան մը չպակսեցընես։

ՊԼ. Գ. 2։ ԺԳ. 18։ ՃԵՒ. Ա. 7։ ԱՒԱԿ. Լ. 6։ ՅՈՎՆ. ԻԲ. 18։

ԳԼ. ՚ԱԳ

1 Նուապաշտութեան յորդորները 6 ՚Ընկալեք մեզ տկարամիտներդ ալ ընդունին։ 9 պիտի քարո-

Ն · Ք · ՂԲ · 1451

ա Ջաք · ժ · 2 ։

Բ Մատ · իդ · 24 ։ բ Թես · բ · 9 ։

ի Տես գլ · ժբ · 22 ։ Երեմ · իբ · 9 ։ Մատ · ե · 22 ։

Գ Գլ · բ · 2 ։ Տես Մատ · իդ · 24 ։ ա Կոր · ժա · 19 ։ բ Թես · ը · 11 ։ Ցայտ · ժգ · 14 ։

Ե ղ Թագ · իդ · 3 ։ բ Մն · լԲ · 31 ։

Ղ Գլ · ժ · 20 ։ է · 20 ։

Ե Գլ · ժբ · 20 ։ Երեմ · ժգ · 15 ։ Ջաք · ժգ · 3 ։

Ը Գլ · ժե · 7 ։ իբ · 21 ։ 22 ։ 24 ։ ա Կոր · ե · 13 ։

Ի Գլ · ժե · 2 ։ ժ Տես Ծն · ժգ · 5 ։ Գլ · իբ · 54 ։ Ա մաք · ե · 20 ։ Մէք · ե · 5 ։

ի ա Թագ · ժբ · 1 ։ 3 ։ ի · 17 ։

Լ Առակ · ա · 10 ։

Ի Գլ · ժե · 5 ։

Ծ Գլ · ժե · 7 ։ Գոր · ե · 58 ։

Կ Ցես · իբ · 11 , ըէ ։ Դատ · ի · 1 · 2 ։

Յ ա Ցօհ · բ · 19 ։ Ցուգ · 19 ։

կոծուէին ։ 12 Կասպալոից քաղաքներուն չինայելու վրայով պատուէր ։

1 Թէ որ ձեր մէջէն մէկ մարգարէ մը կամ երազատես մը ելլէ , ու ձեզի նշան մը կամ հրաշք մը տայ ,
2 եւ ձեզի բած նշանը կամ հրաշքը կատարուի , ու ձեզի ըսէ Թէ Երթանք օտար աստուածները պաշտենք , որոնք դուք չէք ճանչցած ,
3 Ան մարգարէին կամ երազատեսին խօսքը մտիկ մի ընէք . քանզի ձեր Ցեր Աստուածը Ը ձեզ կը փորձէ , որ հասկընայ Թէ արդիօք դուք ձեր Ցեր Աստուածը ձեր բոլոր սրտովը
4 ու բոլոր հոգիովը կը սիրէք ։ Ը Ձեր Ցեր Աստուածդն հետեւող ըլլաք ու անկէ վախնաք , անոր պատուիրանքները պահէք ու անոր խօսքին ընդանդրութիւն ընէք , զանիկայ պաշտէք ու անոր յարիք ։ Եւ
5 ան մարգարէն կամ երազատեսը պիտի մեռցուի , վասն զի ձեզ եգիպտոսի երկրէն հանող ու ձեզ ծառայութեան տունէն ազատող ձեր Ցեր Աստուածդն դէմ ապստամբութիւն խօսեցաւ , որ ձեզ խոտորեցընէ ան ճամբայէն որ ձեր Ցեր Աստուածը ձեզի պատուիրեց որ անոր մէջ քալէք . Հայսպէս չարութիւնը ձեր մէջէն վերցընէք ։
6 Ի Թէ որ քու մօրդ տղան քու եղբայրդ , կամ քու տղադ , կամ աղջիկդ , կամ ծոցիդ կնիկը , և կամ քու Բարեկամդ որ քու անձիդ պէս կը «էբէս» , քեզ մոլորցընել ուզելով ծածկաբար ըսէ , Երթանք և օտար աստուածները պաշտենք , որոնք ոչ դուն ճանչ-
7 ցար ոչ ալ քու հայրերդ . Ձեր բոլորտիքը եղող ազգաց աստուածներէն՝ Թէ ձեզի մօտ ըլլան և Թէ ձեզմէ հեռու , երկրիս ծէ ծայրէն
8 մինչեւ ծէլ ծայրը , Ն Անոր հաւանութիւն չտաս , ոչ ալ անոր մտիկ ընես . քու աչքդ անոր չխնայէ , ոչ ալ անոր վրայ գութ ունենալով
9 պահես անիկայ . Ա յլ Ի անշուշտ մեռցընես . ա զանիկայ մեռցընելու համար Ծնախ քու ձեռքդ անոր վրայ ըլլայ , ու եսքը բոլոր ժողո-
10 վուրդին ձեռքը . Քարերով քարկոծես անիկայ , որ մեռնի . քանզի ուզեց քեզ ապստամբեցընել քու Ցեր Աստուածմէդ , որ քեզ եգիպտոսի երկրէն՝ ծառայութեան տու-
11 նէն հանեց ։ Եւ Իբոլոր Իսրայէլը լսելով վախնայ , ու ալ ձեր մէջը ասոր պէս չարութիւն մը չընեն ։
12 Հ Թէ որ քու Ցեր Աստուածդդ բնակութեան համար քեզի տուած քաղաքներուն մէկուն վրայով լսես ,
13 որ կ'ըսեն Թէ Ն Ձեր մէջէն քանի մը Ը* չար մարդիկներ ելան , ու իրենց քաղաքին բնակիչները ձա-պրստամբեցուցին , ըսելով , Ժ Երթանք ձեր չճանչցած օտար աս-
14 տուածները պաշտենք , Ան ատեն աղէկ մը քննես ու հարցուփորձ ընես , ու երբոր տեսնես որ ըսուածդ բանը ճշմարիտ ու ստոյգ է , և ան գարշելի բանը ձեր մէջը եղած է ,
15 Ան քաղաքին բնակիչները անպատճառ սուրի բերնէ անցընես , Ա Թէ ան և Թէ անոր մէջը եղած բոլոր բաները նզովելով . անասուններն
16 ալ սուրի բերնէ անցընես ։ Եւ անոր բոլոր աւարը անոր հրապարակին մէջը ժողվես , ու Ն ան քաղաքը և անոր բոլոր աւարը քու Ցեր Աստուածդդ համար բոլորովին կրակով այրես . ու անիկայ Ւ յաւիտեան աւերակ ըլլայ , մէյմըն ալ
17 չշինուի ։ Եւ Ո ան նզովածէն ձեռքիդ մէջը բան մը չմիակչի , որպէս զի Ցերը Ւ իր սաստիկ բարկութենէն դառնայ , քեզի ողորմութիւն ու գթութիւն ընէ , և քեզ չատցընէ , Ւ ինչպէս որ քու Հայրերուդ
18 երդում ըրաւ , Թէ որ դուն քու Ցեր Աստուածդդ ձայնին Ընազանդութիւն ընելով Ն անոր բոլոր պատուիրանքները պահես , որոնք ես այսօր քեզի կը պատուիրեմ , ու Ցեր Աստուածդդ առջեւը ուղիղ եղածը ընես ։

Գ Լ · Ա Դ

1 Աստուծոյ որդիքը սուգի համար իրենց անձը ոչնչացընելու չեն ։ 3 Անասուններէն , մանկըրէն , 11 ու թռչուններէն ո՛ր պիսի ուտուելի՛ ու ո՛ր չուտուելի ։ 21 Իեքեմի մեռածը ուտելու չէր ։ 22 Աստուածային պաշտօնը կատարողներուն արուելու տասանդները ։ 23 Ցերոջը չափէն վայելելու տասանդները ու ե-րախայրիները ։ 28 Երրորդ տարւոյն ողորմութեան ու բարեգործութեան տասանդրը ։

1 Որ Ձեր Ցեր Աստուածդդ որդիքն եք , Ի մեռելի համար ձեր մարմինդ վրայ կտրածներ չընէք , ու ձեր աչքերուն մէջտեղ
2 մազերը չփետէք . Է քանզի դուն քու Ցեր Աստուածդդ սուրբ ժողովուրդն ես . և Ցերը երկրի վրայ եղած բոլոր ժողովուրդներուն մէջէն ձեզ ընտրեց՝ որ իրեն սեպհական
3 ժողովուրդ ըլլաս ։ Ը Ինաս պիղծ բան մը չուտես ։
4 Ի Ասոնք են ձեր ուտելու անասունները . արջառը , ոչխարը ու
5 այծը , եղջերուն , այծեամը , վընթը , խարբուզը , այծքաղը , յա-
6 մայրը ու անապատը ։ Եւ չորքոտանիներուն մէջ ամէն կճղակաբաշխ (այսինքն կճղակը երկու-քի բաժնուած) , ու որոճացող անա-
7 սունները ուտէք ։ Բայց որոճացողներէն կամ կճղակաբաշխ ե-

Ն · Ք · ՂԲ · 1451

ղ Ցես Դատ · ժբ · 22 ։ ա Թագ · բ · 12 ։ իե · 17 , 25 ։ գ Թագ · իա · 10 · 18 ։ բ Կոր · ը · 16 ։

* Եբր · Բեւ լիարի որդիներ

ե դ Թագ · ժե · 21 ։

ի Ջմր 2 , 6 ։

ի Նե իբ · 20 ։ Ցես · ը · 17 , 21 ։

Ն Ցես · ը · 24 ։

Ղ Ցես · բ · 28 ։ Նա · ժե · 1 ։ իե · 2 ։ Ներմ · իթ · 2 ։

ա Գլ · է · 26 ։ Ցես · ը · 13 ։ Ղ Ցես · ը · 26 ։

պ Ծն · իբ · 17 ։ իշ · 4 ։ 24 ։ իը · 14 ։

Լ Գլ · ժբ · 25 ։ 28 ։ 32 ։

ա Հով · բ · 16 ։ Թ · 8 ։ 26 ։ Գաղ · գ · 26 ։

Բ Ղե · ժբ · 28 ։ իա · 5 ։ Երեմ · ժգ · 6 ։ իա · 5 ։ իէ · 5 ։ ա Թես · գ · 13 ։

Է Ղե · ի · 26 ։ Գլ · է · 6 ։ իշ · 18 , 19 ։

Ը Եկէի · է · 14 ։ Գոր · ժ · 18 ։ 14 ։

Ի Ղե · ժա · 2 , ըէ ։

Ն·ք·ՂԿ· 1451

ղողներէն ասոնք չուտէք . ուղտը , նապաստակը ու ճագարը . քանզի անոնք թէպէտ և կ՚որոճան , բայց կճղակաբաշխ չեն . անոնք ձեզի
8 անմաքուր ըլլան : Եւ խոզը՝ որ թէ և անիկայ կճղակաբաշխ է , բայց չորոճար . անիկայ ձեզի անմաքուր ըլլայ : Ասոնց միսը չուտէք , Ու
ՂԼ·ժա· 26։27։ ասոնց դիերուն չդպչիք :
Ի ՂԼ·ժա· 9։ 9 Ի ջուրերուն մէջ բոլոր եղածներէն ասոնք ուտէք . ամէն թէ ու
10 թեփ ունեցողը ուտէք , բայց ամէն թէ ու թեփ չունեցողը չուտէք . անիկայ ձեզի անմաքուր ըլլայ :
11 Ամէն մաքուր թռչունը ուտէք :
Բ ՂԼ·ժա· 13։ 12 Եւ ձեր չուտելու խղճալիները ասոնք են . Արծիւը՝ և պատկուճը՝
13 ու գետարծիւը , Եւ ցինը՝ ու անգղը՝ և ուրուրը՝ իր տեսակին պէս ,
14 Ու ամէն ագռաւը իր տեսակին
15 պէս , Եւ ջայլամը՝ ու բուն՝ և կռկունն ու բազէն իր տեսակին պէս ,
16 Եւ հաւպատիրը՝ ու քաջահաւը՝ և
17 կարապը , Եւ հաւալուսը՝ ու սև
18 անգղը՝ և հողամաղը , Եւ արագիլը՝ ու քարադրը իր տեսակին պէս , և
Ի ՂԼ·ժա· 20։ 19 յոտոզը՝ ու ջրոզը : Եւ Ի ամէն թռչող զեռուններըն ձեզի անմաքուր ըլլան . Ի անոնք պիտի չու-
Ի Ցճս ՂԼ· ժա· 21։ 20 տուին : Ամէն մաքուր թռչունները ուտէք :
Ի ՂԼ·ժէ· 15։ իբ· 8։ Եզեկ· գ· 14։ Ղ Հմր 2։ 21 Ի Ինքիրմէ մեռածը ընաւ չուտէք . զանիկայ քու դռներդ եղող պանդուխտին տաս որ ուտէ , կամ օ-
տարազգիի մը ծախես . Ը քանզի դուն քու Տէր Աստուծոյդ սուրբ ժողովուրդն ես :
Ի Ելս·իգ·19։ ԼՒ· 26։ Ի Ուլը իր մօրը կաթին մէջ չեփես :
Ի ՂԼ· իէ· 30։ ԳԼ·ժբ· 6։17։ Նէհ· ա·ժ·37։ 22 Ի Ցարիէ տարի քու ցանած սերմիդ արդիւնքէն՝ արտէն ելած ամէն
23 նորդ տաս : Եւ քու ցորենիդ , գինիիդ ու եղիդ տասանորդը , ու Ի արջառներուդ և ոչխարներուդ առջինեկները՝ քու Տէր Աստուծոյդ
Ի ԳԼ·ժն·19։ 20։ Ի ԳԼ·ժբ·5։ 6։7։17։18։ առջեւը ուտես , ան տեղը որ ինքը իր անուանը բնակութեանը համար պիտի ընտրէ . որպէս զի միշտ քու
24 Տէր Աստուածդ վախնալ սորվիս :
Ու Թէ որ քու Տէր Աստուծոյդ քեզ օրհնելուն համար ճամբան քեզի հեռու իյնայ , Ն և ան տեղը՝
Ն ԳԼ·ժբ·21։ որ քու Տէր Աստուածդ պիտի ընտրէ իր անունը հոն դնելու համար , քեզմէ հեռու ըլլալով կարող չըլլաս զանոնք հոն տանելու ,
25 Ան ատենը զանոնք ստակ ընես , ու ստակը ծրարելով ձեռքդ առնես , և քու Տէր Աստուածդ ընտրելու տե-
26 ղը երթաս . Ու ան ստակը սրտիդ բոլոր ցանկացած բաներուն , ար-
ջառներու կամ ոչխարներու , դի-

նիի կամ օղիի , ու սրտիդ ամէն ուզած բանին տաս . Ղև հոն քու Տէր Աստուածդ առջեւը ուտես և ուրախանաս դուն և քու ընտա-
27 նիքդ . Ու Ը քու դռներդ եղող Ղեւտացին ալ զանոյ չընես . քանզի Ի անիկայ քեզի հետ բաժին ու ժա-
ռանգութիւն չունի :
28 Ի Ամէն իրէք տարուդն վերջը ան նոյն տարուդն արմտիքներուն բոլոր տասանորդը հանես , և զանիկայ քու քաղաքներուդ մէջը պահես .
29 Ն Ու Ղեւտացին՝ որ Ղ քեզի հետ բաժին ու ժառանգութիւն չունի , և դռներդ եղող օտարականը , որբը ու որբևարին դան և ուտեն կըշտանան . որպէս զի Ը քու Տէր Աստուածդ քեզ օրհնէ քու ձեռքիդ բոլոր ամէն գործքերուն մէջ :

Ն·ք·ՂԿ· 1451

ՂԳԼ·ժբ·7։ 18։ Իշ· 11։
Ե ԳԼ·ժբ·12։ 18։ 19։
Ի Թռ·ա·ժբ· 20։ ԳԼ·ժբ· 1։ 2։
Ի ԳԼ·իզ·12։ Ամս· գ· 4։
Ն ԳԼ·իզ·12։ Ղ Հմր 27։ ԳԼ·ժբ·12։
Ո ԳԼ·ժե·10։ Առակ· գ· 9։10։ Ցճս Մաղ· գ· 10։

ԳԼ· ԺԵ

1 Եօթներորդ տարին թողութեան տարի պիտի ըլլար աղքատին համար . Ի այսու ամենայնիւ փոխ պիտի տրուէր ու ձրի ալ տրուէր : 12
Երբայեցի ծառան եօթներորդ տարին ձրի ազատ պիտի ըլլար . 16 իսկ երբոր իր տիրոջմէն գոհ ըլլալով՝ ուզէր քովը կենալ , պիտի կրնար ձեւալ : 19 Հօտերէն ամէն արու առջինեկները Ցեղոջը պիտի նուիրուէին :

1 — Ի Ամէն եօթներորդ տարին թո-
2 ղութիւն ընես : Ու թողութեան կանոնը աս է . Ամէն պարտատէր որ իր դրացիին բան մը փոխ տուած է , անկայ պիտի թողու . իր դրացիէն կամ եղբօրմէն պիտի չպահանջէ ան , վասն զի թողութիւն քարոզուած է Ցեղո-
3 ջը : Ի Օտարազգիէն պիտի պահանջես , բայց քու եղբօրմիդ առնելիքդ
4 պիտի թողուս . Ը Սինչև որ քու քովդ աղքատ չգտնուի ։ Ի վասն զի Ցէրը անշուշտ քեզ պիտի օրհնէ ան երկրին մէջ , որն որ քու Տէր Աստուածդ քեզի ժառանգութիւն
5 պիտի տայ որ անոր տիրես : Միայն Ի թէ որ քու Տէր Աստուածդոյդ խօսքին ամէն կերպով ընդառնիս , ու աս բոլոր պատուիրանները որ ես այսօր քեզի կը պատուիրեմ , զգու-
6 շութեամբ Ի ի գործ դնես , Քու Տէր Աստուածդ ալ քեզի բսածին պէս քեզ պիտի օրհնէ , և Ի դուն շատ ազգերու փոխ պիտի տաս , բայց դուն փոխ պիտի չառնես , ու Ի դուն շատ ազգերու վրայ պիտի տիրես , բայց անոնք քու վրադ պիտի չտիրեն :
7 Քու Տէր Աստուածդ քեզի տուած երկրին մէջ՝ քու քաղաքներուդ մէկուն մէջ թէ որ եղբայրներուդ մէկը աղքատ ըլլայ , Ի խոտասրտութիւն չընես , ու աղքատ եղբօրդ
8 ձեռքդ չծոցես . Ը Հապա անպատճառ ձեռքդ պիտի բանաս անոր ,

Ե·Եվ· խ· 2։ իգ· 10։ 11։ ՂԼ· իե· 2։4։ ԳԼ·լ·10։ Երեմ· ԼԵ· 14։
Ը Ցճս ՂԼ· իգ· 20։
* Ա-նակ Ա-նակ
Ե ԳԼ·իբ·8։
Ի ԳԼ·իբ·1։
Ի ԳԼ·իբ· 12։44։
ՂԳԼ·իբ· 18։ Առակ· իբ·7։
Ի ՃՀ· գ· 17։
Ը ՂԼ·իե· 35։ Ա՚ա· ե·42։ Ղա· գ·34։35։

Ն · Ք · ՂԲ · 1451

ու անոր կարօտութեանը բաւական ըլլալու չափ անոր փոխ տաս ։
9 Զգոյշ կեցիր՝ չըլլայ որ սրտիդ մէջ չէն խորհուրդ մը անցընես , ու ես ըսես՝ Եօթներորդ տարին՝ թողութեան տարին մօտ է՝ ըսելով , աղքատ եղբօրդ վրայ չանդգնիս աչքով նայիս , ու անոր բան չտաս . և ան ալ քեզի դէմ Տէրոջը աղաղակէ , 10 ու եղուն մեղքի տէր ըլլաս ։ Անպատճառ անոր պիտի տաս , ու անոր տալու ատենդ նսեմրտդ չեղի . վասն զի Էրոջ Տէր Աստուածդ ամէն պատճառու քու ամէն գործերուդ ու ամէն ձեռք զարկած բանէդ պիտի օրհնէ զքեզ ։
11 Երկրի մէջ քեզ պիտի օրինէ ։ Ո՛ւ հովհետև ես երկրին մէջէն աղքատ պակաս պիտի չըլլայ , անոր համար քեզի կը պատուիրեմ ու կ՚ըսեմ , քու երկրիդ մէջ եղած աղքատ ու չքաւոր եղբօրդ ձեռքդ բաց ըլլայ ։
12 Եթէ որ քու եղբայրներէդ Եբրայեցի մարդ մը կամ կնիկ մը քեզի ծախուի , անիկայ վեց տարի քեզի ծառայութիւն պիտի ընէ , ու եօթներորդ տարին զանիկայ քու
13 քովէդ ազատ պիտի արձակես ։ Եւ քու քովէդ ազատ արձակելու ատենդ զանիկայ պարապ չարձակես .
14 քու ոչխարներէդ , քու կալիդ և քու ճաձանէդ անպատճառ պարգև տաս անոր . քու Տէր Աստուածդ ինչպես որ հզեզ օրհնէց , անոնչ
15 պիտի տաս անոր ։ Եւ յիշեա որ դուն ալ Եգիպտոսի երկրին մէջ ծառայ էիր , ու քու Տէր Աստուածդ քեզ ազէլ փրկեց . ասոր պատճառով այսօր քեզի կը պատուիրեմ այսօր բանը ։
16 տուիրեմ ասոր բանը ։ Բայց թէ որ քեզ և քու տունդ սիրելուն համար , ու անիկայ քու քովդ հանդիստ ըլլալուն համար , ընդունիդ
17 չեմ ելլեր՝ ըսէ , Ան ատենը հերիւն մը առնես , ու անոր ականջը դրանը վրայ ծակես , և անիկայ քեզի յաւիտեան ծառայ ըլլայ . աղախնիդ
18 ալ այսպէս ընես ։ Ձանիկայ քու քովիդ ազատ արձակելը դժուար չերևնայ քեզի . վասն զի քեզի վեց տարի ծառայութիւն ըրաւ , ճոր վարձկանի մը վարձքին կրկնապատիկ արձէք ուներ . ու քու Տէր Աստուածդ ամէն գործերուդ մէջ քեզ պիտի օրհնէ ։
19 Քու արջառներէդ ու հօտերէդ ծնած ամէն արու առջնեկները քու Տէր Աստուածդ պիտի նուիրես . արջառներուդ առջնեկներովը չգործես , ու առջնեկ ոչխարներուդ
20 բուրդը չկտրես ։ Քու Տարիէ տարի քու Տէր Աստուածդ առջևը՝ Տէրոջը ընտրած տեղը պիտի ուտես զանոնք
21 դուն և քու ընտանիքդ ։ Բայց թէ որ անոնք արատաւոր ըլլան , կաղ կամ կոյր ըլլան , կամ ինչ և իցէ ուրիշ զէշ արատ մը ունենան , զանոնք քու Տէր Աստուածդ չզոհես .
22 Անանկը քու քաղաքներուդ մէջ պիտի ուտես . ունանաքուր ու մաքուր եղողները անխտրաբար ասիկա այծեամի ու եղջերուի պէս ։
23 Միայն անոր արիւնը չուտես , ջուրի պէս գետինը թափես ան ։

Ն · Ք · ՂԲ · 1451

ԳԼ · ԺԶ

1 Զատկին , 9 շաբաթներուն , 13 և տոնավաճառաց տօները ։ 16 Ամէն արուն իր կարողութեանը համեմատ ընծայ պիտի բերէր Տէրոջը ան իրեք տօներուն մէջ ։ 18 Դատաւորներու ու դատաստանի վրայով ։ 21 Աստառ անկեց ու սրճան կանդնելը կ՚արգիլուի ։

1 Աբիպ ամսուն զգուշութիւնով նայէ , որ զատիկը ընես քու Տէր Աստուածդոյդ . Բվասն զի քու Տէր Աստուածդ Աբիպ ամսուն մէգիպտոսէն գիշերով հանեց քեզ Եգիպտոսէն ։
2 Զատկին համար քու Տէր Աստուածդոյդ ոչխարներ ու Տարջառներ մորթես , ան տեղը՝ որ Տէրը պիտի ընտրէ իր անունը բնակուի ։
3 Թեան համար . Ընոր հետ խմորնայ հաց չուտես , եօթը օր նեղութեան անխմոր հաց պիտի ուտես անոր հետ . վասն զի Եգիպտոսի երկրէն տագնապով ելար . որ քու կենդանի բոլոր օրերուն մէջ Եգիպտոսի երկրէն ելած օրդ միտքդ
4 բերես ։ Եւ քու բոլոր սահմաններուդ մէջ եօթը օր բնաւ խմոր չերևնայ քովդ . Եու առջի օրուան իրիկունը մորթած միսէդ մինչև առ-
5 տու չմնայ ։ Քու Տէր Աստուածդոյդ քեզի տուած քու քաղաքներուդ մէկուն մէջ բնաւ կարող չըլլաս
6 զատիկը մորթել . Հապա միայն ան տեղը որ քու Տէր Աստուածդ պիտի ընտրէ իր անունը բնակութեան համար , հոն պիտի մորթես զատիկը Բիրիկուան դէմ՝ արևը մտած ատենը , Եգիպտոսէն ելած
7 ժամանակդ ։ Եւ քու Տէր Աստուածդոյդ ընտրած տեղը Բանիկայ եփես և ուտես . և առտուընջ
8 դառնաս՝ *տունդ երթաս ։ Վեց օր բաղարջ ուտես . ու Եօթներորդ օրը քու Տէր Աստուածդոյդ համար Բտօնախմբութեան օր ըլլայ , և գործ մը չընես ։
9 Բ Դուն քեզի եօթը շաբաթ համրես . սա սե եօթը շաբաթը հունձքերուն մէջը մանգաղ դրած ատե-
10 նէդ պիտի սկսիս համրել ։ Եւտը քու Տէր Աստուածդոյդ շաբաթներուն տօնը ընելով Բքու Տէր Աստուածդոյդ քեզի տուած օրհնութեանը համեմատ՝ ձեռքդ եկած կամաւոր ըն-

Ն · Ք · ՂԲ · 1451

ՂԼ · ԺԲ · 15 , 22 ։

ՆԳԼ · ԺԲ · 16 , 23 ։

ՆԲԼ · ԺԲ · ՃՃ ։

ԲԲԼ · ԺԳ · 4 ։ ԼԴ · 18 ։

ԳԲԼ · ԺԳ · 29 , 42 ։

ԴԹՈՒ · ԻԲ · 19 ։

Ի ԳԼ · ԺԲ · 5 , 26 ։

ԶԲԼ · ԺԲ · 15 , 19 , 39 ։ ԺԳ · 8 , 6 ։ 7 ։ ԼԴ · 18 ։

Ի ԲԼ · ԺԳ · 7 ։

ԸԲԼ · ԺԲ · 10 ։ ԼԴ · 25 ։

ՐԲԼ · ԺԲ · 6 ։ ԺԴԹԱԳ · ԻԲ · 23 , 6ՃՀ · ՐԿ · 13 , 28 ։ ՐԺ · 55 ։

ՅԲԼ · ԺԲ · 8 , 9 , ԲՄՖ · ԼԹ · 13 ։

*ԵՔԲ · ՎՈՒՆԵՐԴ

ԼԲԼ · ԺԲ · 16 , ԺԳ · 6 ։ ՂՂ · ԽԳ · 8 ։

ԻՂՂ · ԽԳ · 86 ։

ԺԲԼ · ԽԳ · 16 , ԼԴ · 22 ։ ՂԼ · ԽԳ · 15 ։ ԹՈՒ · ԻԲ · 26 ։ ԳՈՐ · Բ · 1 ։

ՅՀՊԹ 17 , ՄԿՈՐ · ԺԲ , 2 ։

Ե·Բ·ՂԲ· 1451

11 Ծան պիտի տաս . Եւ ան տեղը որ քու Տէր Աստուածդ պիտի ընտրէ իր անուանը բնակութեան համար , հ Հոն քու Տէր Աստուծոյդ առջևը ուրախութիւն ընես , դուն ու քու տղադ և աղջիկդ , քու ծառադ ու աղախինդ , ու քու *քաղաքներդ եղող Ղևտացին , և ձեր մէջը գըտնուած օտարականը , որբը ու որբ-
12 ևարին : ՅՈւ Եգիպտոսի մէջ ծառայ ըլլալդ միտդդ բերելով՝ աս կանոնները զգուշութեամբ ի գործ դնես :

13 Ղ֊քու կալիդ ու ճնձանիդ ետքը եօթը օր տաղաւա-
14 րահարաց տօնը պահես : Եւ տօնիդ մէջը ուրախութիւն ընես դուն ու քու տղադ և աղջիկդ , քու ծառադ ու աղախինդ , և քաղաքներդ եղող Ղևտացին , օտարակա-
15 նը , որբը ու որբևարին : Քու Տէր Աստուածդ քու բոլոր բերքերդ ու ձեռքիդ բոլոր գործքերը օրհնելուն համար , եօթը օր տեղը Տէր Աստուածդ տօն պահելով ուրախութիւն ընես :

16 ՅԱրբին իրեք անգամ՝ այսինքն բաղարջակերաց տօնին , շաբաթներու տօնին ու տաղաւարահարաց տօնին՝ քու ամէն արուներդ քու Տէր Աստուծոյդ առջևը պիտի երևնան ան տեղը որն որ ինքը պիտի ընտրէ . ու Ֆրէնջ Տէրոջը առ-
17 ջևը Յ֊ոչ պարապ չերևնայ : Ամէն մէկը ՚ղքու Տէր Աստուծոյդ բերած տուած օրհնութեանը համեմատ , ձեռքէն եկածին չափ պէտք է բերէ :

18 Քու Տէր Աստուծոյդ քեզի տուած ամէն քաղաքներուդ մէջ , քու ցեղերուդ համեմատ քեզի Դատաւորներ ու ոստիկաններ կարգես , ու անոնք արդար դատաստանով
19 ժողովուրդը դատեն : Դէրաւունքը չգարձընես , Ընչաւորութիւն չընես ու կաշառք չառնես . վասն զի կաշառքը իմաստուններուն աչքը կը կուրցընէ , ու արդարներուն խօս-
20 քը սուտ կը հանէ : Արդարութեան՝ արդարութեան ետևէդ հետևողը ըլլաս , որ ապրիս և քու Տէր Աստուծոյդ քեզի տալու երկիրը ժառանգես :

21 Ղքու Տէր Աստուծոյդ համար շինելու սեղանիդ քովը ինչ և իցէ Ծառէ անտառ չտնկես քեզի .
22 ու Արձան ալ չկանգնես քեզի , ուսկից որ քու Տէր Աստուածդ կը ցզուի :

ԳԼ· ԺԷ

1 Տէրոջը մատուցելու ոչխարը անարատ պիտի ըլլային : 2 Կռապաշտները պիտի մեռցուէին : 8 Դժուարին վճիռները քահանաները ու դատաւորները պիտի վճռէին : 12 ու ան վճիռին

Ե·Բ·ՂԲ· 1451

դէմ դնողը պիտի մեռցուէր : 14 Թագաւորի մը ընտրութիւնը , 16 ու անոր պարտաւորութիւնները :

1 ՝Դրատ մը կամ ինչ և իցէ †պակասութիւն մը ունեցող արջառը կամ ոչխարը քու Տէր Աստուծոյդ զոհ չմատուցանես . վասն զի աս բանը քու Տէր Աստուծոյդ առջևը պիղծ է :

2 Եթէ որ քու Տէր Աստուծոյդ քեզի տուած քաղաքներուն մէկուն մէջ ձեզմէ անուն մարդ մը կամ կնիկ մը գտնուի , որ քու Տէր Աստուծոյդ առջևը չարութիւն ընելով ՝ուս անոր ուխտը չպահելով ,
3 Ե֊իմ հրամանիս դէմ՝ երթայ ուրիշ աստուածներու , երթեդակին կամ լուսնին և կամ երկնից որ և իցէ ‡զարդերուն ծառայութիւն ու
4 երկրպագութիւն ընէ . Ղեւ աս բանը քեզի պատմուի , ու դուն լսելէդ ետքը աղէկ մը քննութիւն ընես , և ահա բանը ճշմարիտ ու ստոյգ է , որ Իսրայելի մէջ անանկ
5 պղծութիւն մը եղած է . Ան ատենը աս չարութիւնը ընող մարդը կամ կնիկը դուռներդ հանես , և ան մարդը կամ կնիկը Էքարերով
6 քարկոծես , ու մեռնի : Եւ ան մահապարտը երկու կամ իրեք վկայի բերնովը մեռնի . մէկ վկայի
7 բերնովը չմեռնի : Ի Զանիկայ մեղցընելու համար , առաջ վկաները ձեռը քը անոր վրայ պիտի ըլլայ , ու անկէ ետքը բոլոր ժողովուրդին ձեռքը . աս կերպով Ֆչարութիւնը ձեր մէջէն վերցընես :

8 Երբոր †զանազան տեսակ արիւնհեղութիւններու , դատերու կամ վէրքերու վրայով՝ քու քաղաքներուդ մէջ եղած վէճերուն վճռաստութիւնը խիստ դժուար երևնայ քեզի , ան ատենը ելլես Եւ քու Տէր Աստուծոյդ ընտրած տեղը
9 ղը երթաս , ու Ղևտացի քահանաներուն և ան ժամանակի դատաւորին մօտենալով Խորհուրդ հարցընես . հ ու անոնք դատաստանը
10 նին վճիռը քեզի պիտի բսեն . Եւ պիտի ընես ան վճռոյն համեմատ՝ որ Տէրոջը ընտրած տեղը քեզի կ՚ըսեն , ու ինչ որ քեզի սորվեցընեն ,
11 զգուշութեամբ ի գործ դնես . Ան-նոնց քեզի սորվեցուցած օրէնքը ու քեզի զրուցած դատաստանը պիտի կատարես . անոնց քեզի յայտնած խօսքէն չխոտորիս ոչ
12 աջ դին և ոչ ձախ դին : Բայց թէ որ ՝մէկ մարդ մը հպարտութիւն ընելով՝ Ղքու Տէր Աստուածդ հոն պաշտելու կեցող քա-

Ե·Բ·ՂԲ· 1451

ա ԳԼ · ԺԹ · 21 : Ա՛ազ · ա · 8 : 13 , 14 :
† ԵՔԷ · գէշ բան
Բ ԳԼ · Ժ · 6 :
ք Ցճս. Բ. 11 , 15 : Խ · 16 : Դատ. Բ · 20 : Դ Թագ. Ժբ · 12 : Ովս. Ը · 1 :
ր Երեմ. Է · 22 , 23 , 31 : ԺԹ · 5 : Լը · 35 :
Ր ԳԼ. Դ. 19 : Ճոբ · Լ · 26 :
‡ ԵՔԷ · զօրքին
Ղ ԳԼ · ԺՀ · 13 , 14 :
Է Ղէ · Խէ · 14 , 16 : Գլ · ԺՀ · 10 : Ցճս. Բ. 25 :
Ը Թագ · լԸ · 30 : Գլ. ՀԹ. 15 : Մատ · ԺԸ · 16 : Ճճ Ե · 17 : Բ կոր · ԺԳ · 1 : ա Տիմ. Ե. 19 : ԵՔԷ · Ժ · 28 :
Թ Գ Կէս ԺԳ · 9 : Գօր · Ե · 58 :
ժ Հմր 12 : Գլ · ԺԸ · 5 : ԺԹ · 19 :
ի Տճս ԵՒ · իս · 13 , 20 , 22 : 28 : Իէ · 2 : Թագ · լԷ · 11 , 16 , 19 : Գլ · ԺԹ · 4 , 10 : 11 :
լ ԵՔԷ · ա բնան և ապրնան մէջ · տեղը : գատի ու գատի մէջտեղը , կամ վերբի ու վերբի մէջտեղը
Ե Բ Մ · ԺԲ · 10 : Ընէ · Բ · 11 : Մատ · Է · 7 :
Խ Գլ · Ժ · 5 : ԺԲ · 3 : Պաղ · Ձ Հբ · 5 :
ծ Տճս Երեմ. Ժբ · 18 :
կ Գլ · ԺԲ · 17 :

ղէմ դնողը պիտի մեռցուի : 13 Ամենայն ոք ամբարտաւանանալով չլսէ : 14 Ասորեստանի եւ Եգիպտոսի թագաւորները : 15 Ոչ ոք օտարազգի կարող է թագաւոր լինել : 16 Ձիերի , կանանց եւ ոսկու մասին : 18 Օրինաց գրքի ընդօրինակումը : 19 Թագաւորի պարտականութիւնները :

1 Քահանայ Ղեւտացի ամբողջ ցեղը , Իսրայէլի հետ ունեցած իրենց բաժինը չունենայ . Տիրոջ պատարագները եւ նրա ժառանգութիւնը պիտի ուտեն : 2 Նրանք իրենց եղբայրների մէջ ժառանգութիւն չունեն . Տէրը նրանց ժառանգութիւնն է , ինչպէս որ խոստացել է նրանց : 3 Քահանաների իրաւունքը ժողովրդից ստանալիք զոհերի մասին : 4 Նրանց տրուելիք առաջին պտուղները : 5 Տէրը ընտրել է Ղեւտացուն իր ծառայութեան համար : 6 Ղեւտացին , որ գաղթել է մի ուրիշ քաղաք , կարող է իր ցանկութեամբ ծառայել Տիրոջ տաճարում : 9 Հեթանոսների գարշելի սովորութիւնները : 10 Կախարդութիւն , գուշակութիւն , հմայութիւն , կախարդութիւն , 11 կանչել մեռելներին : 12 Տէրը գարշում է այդ ամենից : 13 Ամենայն ոք կատարեալ պիտի լինի Տիրոջ առաջ : 14 Հեթանոսները լսում են կախարդների եւ գուշակների , բայց Տէրը թոյլ չի տալիս Իսրայէլին դրանով զբաղուել : 15 Տէրը մի մարգարէ պիտի յարուցանի Մովսէսի նման : 20 Սուտ մարգարէները պիտի մեռցուեն : 21 Ինչպէս կարելի է ճանաչել սուտ մարգարէին :

1 Ղեւտացի քահանաները եւ ամբողջ Ղեւտացի ցեղը չպիտի ունենայ իսրայէլացիների հետ ունեցած իր բաժինը եւ ժառանգութիւնը . նրանք պիտի ուտեն Տիրոջ պատարագները եւ նրա ժառանգութիւնը : 2 Նրանք իրենց եղբայրների մէջ ժառանգութիւն չունեն . Տէրը նրանց ժառանգութիւնն է , ինչպէս որ խոստացել է նրանց : 3 Քահանաների իրաւունքը ժողովրդից ստանալիք զոհերի մասին : 4 Նրանց տրուելիք առաջին պտուղները : 5 Տէրը ընտրել է Ղեւտացուն իր ծառայութեան համար : 6 Ղեւտացին , որ գաղթել է մի ուրիշ քաղաք , կարող է իր ցանկութեամբ ծառայել Տիրոջ տաճարում : 9 Հեթանոսների գարշելի սովորութիւնները : 10 Կախարդութիւն , գուշակութիւն , հմայութիւն , կախարդութիւն , 11 կանչել մեռելներին : 12 Տէրը գարշում է այդ ամենից : 13 Ամենայն ոք կատարեալ պիտի լինի Տիրոջ առաջ : 14 Հեթանոսները լսում են կախարդների եւ գուշակների , բայց Տէրը թոյլ չի տալիս Իսրայէլին դրանով զբաղուել : 15 Տէրը մի մարգարէ պիտի յարուցանի Մովսէսի նման : 20 Սուտ մարգարէները պիտի մեռցուեն : 21 Ինչպէս կարելի է ճանաչել սուտ մարգարէին :

Եզեկ · Խ · 24 : ՅԹատ · ԺԸ · 30 : Եզր · Ժ · 8 : Ովս · Դ · 4 : Ղ Գլ · Ժբ · 5 , 7 :

Ն · Ք · Ը · 1451

Հանային կամ դատաւորին խօսէը մոռիկ չընէ , ան մարդը պիտի մեռ-նի , ու չարութիւնը Իսրայէլէն
13 վերցընես ։ Ու բոլոր ժողովուրդը լսելով վախնայ , ու մէյմըն ալ յանդգնութիւն չընէ ։
14 Երբոր քու Ցեր Աստուծոյդ քեզի տուած երկիրը մտնես , ու անոր տիրելով հոն բնակիս , ու ըսես ։ Իմ բոլորտիքս եղող ամէն ազգերուն պէս ես ալ իմ վրաս թագաւոր
15 կուր մը դնեմ . Անպատճառ Քու Ցեր Աստուծոյդ ընտրած մէկը վրադ թագաւոր դնես . Քու եղբայրներդ մէկը վրադ թագաւոր դնես . քու եղբայրդ չեղող օտարականը դնելու կարող չըլլաս ։
16 Սակայն չըլլայ որ անիկայ իրեն համար ձիեր շատցընէ . ոչ ալ շատ ձիեր ժողվելու համար Եժողովուրդը Եգիպտոս դարձընէ . ո-րովհետև Ցերը ձեզի ըսաւ որ Ետկէյմըն ալ ան ճամբան չդառ-
17 նաք ։ Նաև անիկայ իրեն կիներ չշատցընէ , որ սիրտը չխոտորի . ու իրեն համար խիստ շատ
18 արծաթ ու ոսկի չժողվէ ։ Եւ իր թագաւորութեանը աթոռին վրայ նստած ին պէս , աս օրինացը գրքին օրինակը Վղևտացի քահանաներուն քովը եղած օրէնքէն իրեն համար մէկ գիրքի
19 մը մէջ գրէ ։ Եւ անիկայ իր քովը մնայ , ու իր կենացը բոլոր օրերուն մէջ կարդայ . որպէս զի իր Ցեր Աստուծմէն վախնալ սորվի , և աս օրէնքին բոլոր խօսքերը ու աս կանոնները զգուշա-
20 Թեամբ ի գործ դնէ . Որ իր սիրտը իր եղբայրներուն վրայ չհպարտանայ , ու աս պատուիրանքներեն աջ դին կամ ձախ դին չխոտորի . որ իր թագաւորութեանը վրայ երկար կեանք մը վայելէ Իսրայէլի մէջ Թէ ինքը և Թէ իր որդիները ։

Ն · Ք · Ը · 1451

Ք Գվ · ժգ · 5 ։
Ք Գվ · մգ · 11 ։ ժԹ · 20 ։

Յ ա Թագ · ը · 5 , 19 ։ 20 ։

Ն Ցես ա Թագ · Թ · 15 ։ ժ · 24 ։ ժզ · 12 ։ ա Մն · Իր · 10 ։ Ես Երեմ · Լ · 21 ։

Ա գԹագ · գ · 26 ։ ժ · 26 · 28 ։ Սագ · ի · 7 ։

Ն Եզ · լա · 1 ։ Եզկ · ժե · 15 ։

Գ Եզ · մգ · 17 ։ Թաւ · ժգ · 3 ։ 4 ։

Ղ Գվ · իը · 68 ։ Ովս · ժա · 5 ։ Ցես Երեմ · Խր · 15 ։

Ա Ցես գ Թագ · ժա · 3 ։ 4 ։

Ա գ Թագ · ժա · 12 ։

Ղ Գվ · լա · 9 , 26 ։ Ցես գ Թագ · իը · 8 ։

Գ Ցես · ա · 8 ։ Սագ · ճԹ · 97 ։ 98 ։

Ը Գվ · ե · 32 ։ գ Թագ · ժե · 5 ։

1 Վղևտացի քահանաները՝ Վևիին բոլոր ցեղը՝ Իսրայէլին հետ բաժին ու ժառանգութիւն չունենանան . Ցերոջը պատարագները ու անոր ժառանգութիւնը ուտեն ։
2 Վան որով անոնք իրենց եղբայրներուն մէջ ժառանգութիւն չունենանան . անոնց ժառանգութիւնը Ցերը ինքն է , ինչպես որ անոնց ըսաւ ։
3 Եւ աս պիտի ըլլայ քահանային իրաւունքը ժողովուրդին կողմէն երբոր զոհ կը մատուցանեն , Թէ արջառ ըլլայ ան և Թէ ոչխար . Թևը , ծնօտները ու քաղերթը
4 քահանային պիտի տան ։ Ցքու ցորենիդ՝ դինիիդ ու եղիդ երախայրիները՝ ու Նաև ոչխարներուդ առջի բուրդը անոր պիտի տաս ։
5 Վան զի Եքու Ցեր Աստուածդ քու բոլոր ցեղերուդ մէջէն զանիկայ ընտրեց , Նոր Ցերոջը անունովը ծառայութիւն ընելու միշտ կենայ ինքն ու իր որդիքը ։
6 Ու երբոր Վևտացի մը քու քաղաքներուդ մէկէն՝ յորեւէ բոլոր Իսրայէլի մէջ Ի որ պանդխտացած տեղէն ելլէ՝ ու իր սրտին բոլոր փափաքովը Ըերոջը ընտրած տեղը
7 դայ , Ան ատենը հոն Ցերոջը առջևը կեցող Ի բոլորը իր Վևտացի եղբայրներուն պէս իր Ցեր Աստուածդյն անունովը ծառայութիւն
8 ընէ . Ու միևներուն հետ հաւասար Ի բաժին պիտի ուտէ , իր հայրենական Ֆաոաձգութիւնը դինեբէն դատ ։
9 Երբոր քու Ցեր Աստուածդյդ քեզի տուած երկիրը մտնես , Նան ազգերուն գարշելի գործքերուն պէս
10 ընել չսորվիս ։ Ձեր մէջը չգտնուի անանկ մարդ մը , որ իր տղան կամ աղջիկը կրակէ անցընէ , Եկամ բաղդ նայի , կամ գուշակութիւն , կամ հմայութիւն և կամ դիւթութիւն
11 ընէ , Նևաև կախարդ , կամ վհուկ , կամ նշանագէտ , կամ կմռնգլա-
12 Հմայ չգտնուի . Վան զի ով որ աս բաները կ՝ընէ՝ Ցերոջը առջևը գարշելի է , հու աս գարշելի բաներուն համար քու Ցեր Աստուածդ քու առջևէդ կը հալածէ զանոնք ։
13 Քու Ցեր Աստուածդյդ առջևը Նկաս
14 տարեալ ըլլաս . Վան զի ան ազգերը որոնց դուն պիտի տիրես , դուշակներուն ու բաղդ նայողներուն մոռիկ կ՝ընեն . բայց քու Ցեր Աստուածդ քեզի այսպես ընել-ը հրաման չտուաւ ։
15 Նքու Ցեր Աստուածդ քու եղբայրներուդ մէջէն ինձի պես մարգարէ մը պիտի հանէ քեզի , անոր
16 մոռիկ ըլլաք ։ Ինչպես որ Քորեբ լերան ժողովքին օրը քու Ցեր Աստուածմէդ խնդրեցիր , ըսելով , Ի մի Ցեր Աստուածդյս ձայնը մէյմըն ալ չլսեմ , ու աս մեծ կրակը մէյմըն ալ
17 չտեսնեմ , որ չմեռնիմ ։ Եւ Ցերը ինծի ըսաւ , Ի Լսած խօսքերնին լաւ
18 տակ է ։ Նքեզի պես մարգարէ մը պիտի հանեմ անոնց իրենց եղբայրներուն մէջէն , և Իմ խօսքերս անոր բերանը պիտի դնեմ , ու

Ն · Ք · Ը · 1451

Է Ղև · է · 30—34 ։
Ը Եվ · իբ · 29 ։ Թաւ · ժբ · 12 ։ 24 ։

Ե Եվ · իբ · 1 ։ Թաւ · գ · 10 ։

Ղ Գվ · ժ · 8 ։ ժե · 12 ։

Ե Թաւ · Լ · 8 ։ 3 ։

Ը Գվ · ժբ · 5 ։

Ի Թագ · Ե · 2 ։

Ի Բ Մն · լ · 2 ։

Ժ Բ Մն · լ · 4 ։ Նեմ · ժբ · 44 ։ 47 ։
* Կամ՝ սկս մտածելուն

Ի Ղև · ժբ · 26 ։ 27 ։ 30 ։ Գվ · ժբ · 29 ։ 30 ։ 31 ։

Ղ Ղև · ժբ · 21 ։ Գվ · ժբ · 31 ։

Ի Ղև · ժԹ · 26 ։ 31 ։ ի · 27 ։ Եա · բ · 19 ։

Ի Ղև · ի · 27 ։ Ղ ա Թագ · իբ · 7 ։

Հ Ղև · ժբ · 24 ։ 25 ։ Գվ · Թ · 4 ։

Ց Նն · ժե · 14 ։

Ղ Հմր 18 ։ Ցես · ա · 45 ։ Գոր · գ · 22 ։ Ե Եվ · 18 ։

Ա Գվ · Թ · 10 ։
Մ Եվ · ի · 19 ։ Երր · ժբ · 19 ։

Յ Գվ · ե · 28 ։
Ն Հմր 15 ։ Ցես · ա · 45 ։ Գոր · գ · 22 ։ Ե · 37 ։

Ե Ես · ծա · 16 ։ Ցես · ժե · 8 ։

Ա Ցես · գ · 25 ։ Ը · 28 ։ ժբ · 49 ։ 50 ։

ՆՀԳՏ 1451

Նեեմ. գ. 23։

զԳԼ. ԺԳ. 5։ Երեմ. ժգ. 14 ։ 15 ։ Ջաք. ժգ. 8։

ԱԼ. ԺԳ. 1 ։ 3 ։ Երեմ. ը. 3 ։

Երեմ. իը. 9։

Տիս. գԼ. ժգ. 2 ։

Ա Հիր 20 ։

ԳԼ. ԺԹ

1 Ապատանի քաղաքները ։ 4 Ի՛նչ իրաւունքով մարդասպանը անմեղ մէկուն մէջ փախչելու էր ։ 14 Կալուածքին սահմանը պէտք էր որ անշարժ մնայ ։ 15 Գոնէ երկու մարդու վիճակութեամբը պիտի վճռուէր ամէն դատաստան ։ 16 Սուտ վկայի մը պատիժը ։

1 Երբոր քու Տէր Աստուածդ զքանչ-
ջինչ ընէ անոնց ազգերը՝ որոնց եր-
կիրը քու Տէր Աստուածդ քեզի
պիտի տայ , և դուն անոնք վռընչ-
տելով անոնց քաղաքներուն ու
2 տուներուն մէջ բնակիս , Բ քեզի ի-
րենք քաղաք զատես քու երկրիդ
մէջ որն որ քու Տէր Աստուածդ
3 քեզի կու տայ ժառանգելու . քեզի
ճամբայ պատրաստես , և քու Տէր
Աստուածդ քեզի ժառանգու-
թեան համար տուած քու երկրիդ
սահմանը իրքի բաժնես . որպէս
զի ամէն մարդասպան հոն փախչի ։
4 Եւ ետոն փախչելու ու ողջ մնալու
մարդասպանին կանոնը աս է . Ան
որը որ երէկուընէ ու մէկալ
օրուընէ թշնամութիւն չունենա-
լով՝ անգիտութեամբ իր դրացին
5 սպանէ . Զոր օրինակ՝ թէ որ մէ-
կը իր դրացիին հետ անտառը երթայ
փայտ կտրելու համար , ու իր
ձեռքովը տապարը փայտ կտրելու
վերցուցած ատենը երկաթը կոթէն
դուրս ցայտկելով դրացիին հանգի-
պի , և զանիկայ սպանէ . անիկայ
աս քաղաքներէն մէկուն մէջ փախ-
6 չի , որ ապրի , Բ Հաւանի որ արեան
վրէժխնդիրը սիրտը այրելուն հա-
մար մարդասպանին ետևէն իյնայ ,
և ճամբան հետու ըլլալով անոր
հասնի ու զանիկայ սպանէ , թէ-
պէտ և սպանելու արժանի չէր ,
որովհետև երէկուընէ ու մէկալ օ-
րուընէ անոր դէմ թշնամութիւն
7 չունէր ։ Ասոր համար ես քեզի կը
պատուիրեմ ու կ՚ըսեմ , որ քեզի
իրքը քաղաք զատես ։
8 Եւ թէ որ քու Տէր Աստուածդ
քու հայրերուդ երդումով բաժին
պէս՝ Էքու սահմաններդ ընդար-
ձակէ , ու քու հայրերուդ խոստա-
ցած բոլոր երկիրները քեզի տայ ,
9 թէ որ պահես ու կատարես աս բո-
լոր պատուիրանքները՝ որ ես այսօր
քեզի կը պատուիրեմ , և քու Տէր
Աստուածդ սիրես ու միշտ անոր
ճամբաներուն մէջը քալես , Ղան ա-
տենը աս իրքը քաղաքին վրայ ուրիշ
10 իրքը քաղաք ալ աւելցընես . Որ-
պէս զի քու երկիրդ մէջը՝ որն որ
քու Տէր Աստուածդ քեզի ժառան-
գութիւն պիտի տայ , անմեղ ա-
բիւն չթափուի . ու դուն արեան
պարտական չըլլաս ։
11 Բայց Բ թէ որ մէկ մարդ մը իր
դրացիին ոխ ունենալով անոր դա-
րանամուտ ըլլայ , ու անոր դէմ ել-
լելով անիկայ զարնէ մեռցընէ , ու
նոյնս աս քաղաքներուն մէկուն մէջ
12 փախչելու ըլլայ , Անատենը իր
քաղաքին ծերերը հրդ խրկեն , ու
զանիկայ անկէ առնեն , և արեան
վրէժխնդրին ձեռքը տան , որ մեռ-
13 նի ։ Բքու աչդ անոր չխնայէ .
Բու Իսրայէլը մէջէն անմեղ արիւնը
վերցընես , որ քեզի աղէկ ըլլայ ։
14 Բքու կալուածքիդ մէջը՝ որն որ
քու Տէր Աստուածդոյդ քեզի ժառան-
գութիւն տուած երկրին մէջ պիտի
ժառանգես , չըլլայ որ փոխես քու
դրացիիդ սահմանը՝ որ հոս նախա-
հայրերդ հաստատեցին ։
15 Էմէկ մարդու մը որ և իցէ ամե-
րէնութեանը ու մեղքին համար՝ ո-
րով կրնայ յանցաւոր ըլլալ , մէկ
վկայ *մը բաւական չսեպուի . եր-
կու կամ իրք վկաներու բերնով
հաստատուի ամէն բան ։
16 Թէ որ Լմէկ մարդու մը դէմ
սուտ վկայ մը երթի , ու անոր վրա-
յովը անօրէնութեան մը համար
17 վկայէ , Ան ատենը ան երկու մար-
դիկը՝ որոնց մէջ սա հակառակու-
թիւնը կայ , Տէրոջը առջևը Բսա
ան ժամանակի քահանաներուն ու
դատաւորներուն առջևը կայնին ։
18 Եւ դատաւորները աղէկ մը քննեն .
և Թէ որ ան վկան սուտ վկայ ըլ-
լալով իր եղբօրը դէմ սուտ վկա-
19 յութիւն ըրեր է , Ծան ատենը՝
ինչպէս որ անիկայ իր եղբօրը ընել
խորհեցաւ , նոյնը ըրէք անոր , Նու
չարութիւնը ձեր մէջէն վերցուցէք ։
20 Եւ ուրիշներն ալ լսելով վախնան ,
ու մէյմըն ալ ձեր մէջը անանկ գործ
21 բան մը չընեն ։ Ձքու աչդ չխնայէ .
Ձանձի տեղ անձ , աչքի տեղ աչք ,
ակռայի տեղ ակռայ , ձեռքի տեղ

ՆՀԳՏ 1451

Ելս. ժե. 18 ։ ԳԼ. ԺԳ. 20 ։

Ղեւս. ի. 7. 8 ։

Ել. խ. 12 ։ ԼԵ ։ Թուս. լե. 16. 24։ ԳԼ. իե. 24։ Առակ. իը. 17 ։

Ել. ԺԳ. 8 ։ իե. 12 ։ Թուս. լե. 33. 34 ։ ԳԼ. ի. 9 ։ գ Թագ. բ. 31 ։

Ա ԳԼ. իե. 17 ։ ճԳ. 3։ Ա Առակ. իը. 28 ։ Ովս. ե. 10 ։

Թուս. լե. 30 ։ ԳԼ. Ժե. 6 ։ Ա Սաս. ԺԸ. 16 ։ ճՀ. Ը. 17 ։ Բ Կոր. Ժգ. 1 ։ ա Տիմ. ե. 19 ։ Եբր. Ժ. 28։

*Եբր. չեմ՝ չես. նոյն ։

Առաք. իե. 12 ։ լե. 11 ։

Ի ԳԼ. Ժե. 9 ։ իս. 5 ։ Ի Առակ. ԺԹ. 5 ։ 9 ։ Դան. Է. 24 ։

ԳԼ. Ժգ. 5 ։ Ժե. 7 ։ իա. 21 ։ իբ. 21. 24 ։ իէ. 7 ։

ԳԼ. Ժե. 18 ։ իս. 21։

Ա Հիր 13 ։

Ել. իս. 23 ։ Գէս. իէ. 20 ։ Ա Սաս. Ե. 38 ։

Ն·Ք·ԶԴ· 1451

ձեռք , ու ատքի տեղ ոտք պէտէ պրօսի ։

ԳԼ· Ի

1 Քահանաները պիտի քաջալերէին ժողովուրդը պատերազմի ժամանակ ։ 5 Ոտիկանները քարող կարգալովը ո՛վ կրնար պատերազմէն ետ դառնալ ։ 10 Խաղաղութեան հրաւէրքը ընդունող կամ մերժող քաղաքները։ Հետ ինչպես պէտք էր վարուիլ ։ 16 Ո՛ր քաղաքները պէտք էր կործանցնել ։ 19 Պաշարման ժամանակ պտղաբեր ծառերը չկործանելու վրայով պատուէր ։

1 Երբոր քու թշնամիներուդ դէմ պատերազմելու ելլես , ու ձի՛ եր և կառքեր ու քեզմէ շատուր ժողովուրդ տեսնես , անոնցմէ չվախնաս . վասն զի Էքեզ Եգիպտացւոց երկրէն հանող քու Ցեր

2 Աստուածդ քու հետդ է ։ Ու երբոր պատերազմի մօտենաս , քահանան մօտենալով՝ ժողովուրդին

3 պիտի խօսի , ու անոնց ըսէ , Ո՛վ Իսրայէլ՝ մոտիկ ըլէ . այսօր դուք ձեր թշնամիներուն դէմ պատերազմելու կը մօտենաք . սրտերնիդ չհուլնայ , մի՛ վախնաք , մի՛ զարհուրիք , ու անոնց երեսէն մի՛ դո-

4 ղար . Վասն զի ձեր Ցեր Աստուածը ձեզի հետ կ՚երթայ , Ձեզի համար թշնամիներուն դէմ պատերազմելու և ձեզ ազատելու ։

5 Ան տասներ ոստիկանները ժողովուրդին խօսելով պիտի ըսեն , Ո՛վ որ նոր տուն շիներ է , ու Ը անոր նաւակատիքը չէ բրեր , երթայ իր տունը դառնայ . չըլլայ որ պատերազմին մէջը մեռնի , և ուրիշ մէկը

6 նաւակատիքը ընէ . Եւ ով որ այգի տնկեր է , ու անոր պտուղէն դեռ Ը չէ կերած , երթայ իր տունը դառնայ . չըլլայ որ պատերազմին մէջը մեռնի , ու անոր առջի պտուղ

7 ը ուրիշ մարդ մը ուտէ ։ ԵՒեւ ով որ կնկան մը նշանուած է , ու զանիկայ չէ առած , երթայ իր տունը դառնայ . չըլլայ որ պատերազմին մէջը մեռնի , ու զանիկայ մէկ ուրիշ

8 մարդ մը առնէ ։ Եւ ոստիկանները իրենց խօսքը շարունակելով պիտի ըսեն ժողովուրդին , Ո՛վ որ վախկոտ ու թուլասիրտ է , թող երթայ իր տունը դառնայ . չըլլայ որ իր եղբայրներուն սիրտն ալ իր

9 սրտին պէս թուլցընէ ։ Ու երբոր ոստիկանները ժողովուրդին առջեւ իրենց խօսքը լմընցընեն , * ժողովուրդին վրայ զօրագեներ կարգեն "։

10 Երբոր մէկ քաղաքի մը կը մօտենաս՝ անոր հետ պատերազմելու համար , Էզանիկայ խաղաղութեան

11 հրաւիրէ ։ Թէ որ քեզի խաղաղութեան պատասխան տալու ըլլայ , ու Ը դռնէրը քեզի բանայ , մէջը գըտնուած բոլոր ժողովուրդը քեզի հարկատու ըլլան , ու քեզի ծա-

12 ռայութիւն ընեն ։ Բայց Թէ որ քեզի հետ խաղաղութիւն ընել չուզէ ու պատերազմ ընէ , ան ա-

13 տեներ անիկայ պաշարես . Ու երբոր քու Ցեր Աստուածդ քու ձեռքդ մատնէ զանիկայ , Ը անոր բոլոր արուները սուրի բերնէ անցընես .

14 Բայց կիներները , տղաքները ու ծանասունները և ինչ որ կայ ան քաղքին մէջը , անոր բոլոր աւարը քեզի համար առնես . և Էքու Ցեր Աստուածդդ քեզի մատնած քու թշնամիներուդ աւարը ուտես ։

15 Ահա ասանկ պիտի ընես քեզմէ խիստ հեռու եղող ամէն քաղաքներուն , որ աս ազգերուն քաղաքներէն չեն ։

16 Սակայն Էքու Ցեր Աստուածդդ քեզի ժառանգութիւն տուած աս ազգերուն քաղաքներուն մէջ՝ բնաւ շունչ ունեցող մը ողջ չթողուս .

17 Վասն զի հետասյիները՝ Ամորհացիները՝ Քանանացիները՝ Փերեզացիները՝ Խևացիները ու Ցեբուսացիները բոլորովին պիտի կորսընցընես , ինչպես որ քու Ցեր Ա-

18 տուածդ քեզի պատուիրեց . Որպէս զի ձեզի չսորվեցընեն իրենց բոլոր գարշութիւններուն համեմատ ընել , ինչպես որ անոնք իրենց աստուածներուն կ՚ընեն . ու դուք Ծ Ցերոջը ձեր Աստուածդն առջեւ մեղք չգործէք ։

19 Երբոր մէկ քաղաքի մը դէմ պատերազմիս , ու զանիկայ առնելու համար երկար ժամանակ պաշարելու ըլլաս , անոր ծառերուն տապար չզարնես ու զանոնք չաբրես . ինչու որ անոնցմէ պիտի ուտես . ու զանոնք չկտրես . քանզի դաշտին ծառը Է մարդ է որ քու երեսէդ

20 պաշարման մէջ մտնէ" ։ Բայց ան ծառերը որոնք կը ճանչնաս թէ ուտուելու պտուղ չեն բերեր , անոնք աբրես ու կտրես , և քեզի հետ պատերազմող դիմացը անոնցմով պատնէշներ շինես , մինչև որ անիկայ նուաճի ։

ԳԼ· Ի Ա

1 Ընչայոյս մարդասպանութեան մը քաւութիւնը ։ 10 Կնութեան առնուած գերիին հետ վարուելուն կերպը ։ 15 Իրկանը ատելի եղող կնիկէն ծնած անդրանիկ տղան իր անդրանկութեան ժառանգութենէն պիտի չզրկուէր ։ 18 Կամակոր զաւակը քարկոծութեամբ մեռցնելու էր ։ 22 Զարգացրէին մարմինը բոլոր գիշերը ծառէ կախուած պիտի չմնար ։

1 Թէ որ քու Ցեր Աստուածդդ քեզի ժառանգութիւն տուած երկրին մէջ դաշտի վրայ ինկած ՚՚ մեռցուած մարդ մը գտնուի , ու անի-

2 կայ գարնողը չգիտցուի . Ան ատեներ

Ն·Ք·ԶԴ· 1451

Ե Թագ· լա· 7 ։

Ծ Ցես· ը·3 ։

Ե Ցես· իբ· 8 ։

Լ Թագ· իա· 2 , 3 , 25 ։ ԼԳ· 52 ։ ԳԼ· Ե · 1 , 2 ։ Ցես· ժա· 14 ։

Ի ԳԼ· Ե·4 ։ ժբ·30 , 31 ։ ժբ · 9 ։

Ծ Եզ· իգ · 33 ։

† Կամ՝ մարզու պէս քեզի օգնութեան կը հասնի պաշարման մէջ ։

Ն·Ք·ՂԲ· 1451

քու ծերերդ ու դատաւորներդ ել-
լեն , և մեռցուած Հոգեաւէտ եղ-
բօրէն մինչև շրջակայ քաղաքները
3 չափեն . Ու մեռցուածին մօտ եղող
քաղաքին ծերերը արջառներէն
չգործածուած այ լուծի տակ չմը-
4 տած երինջ մը առնեն . Եւ ան
քաղաքին ծերերը երինջը մէկ
չհերկուած ու չցանուած ապառաժ
ձոր մը իջեցընեն , ու ան ձորին մէջ
5 երինջին վիզը կտրեն : Եւ Ղևիին
որդիքը քահանաները մօտենան ,
վասն զի զ՚քու Ցէր Աստուածդ
զանոնք ընտրեց իրեն ծառայու-
թիւն ընելու , ու Ցերոջը անու-
նովը օրհնելու համար . և ամէն վէճ
ու ամէն վէրք Է անոնց խօսքովը
6 պիտի դատուի : Եւ ան մեռցուա-
ծին մօտ եղող քաղաքին բոլոր
ծերերը ձորին մէջ վիզը կտրած
երինջին վրայ Է ձեռքերնին լուան .
7 Եւ պատասխան տալով ըսեն , Մեր
ձեռքերը չթափեցին աս արիւնը ,
8 ու մեր աչքերը չտեսան . Ո՛վ Ցեր ,
քաւէ՛ քու Իսրայէլ ժողովուրդդ ,
որն որ գուն փրկեցիր , Է ու անմեղ
արիւնը քու Իսրայէլ ժողովուրդդ
մի՛ օեպեր . այսպէս ան արեանը
համար քաւութիւն պիտի ըլլայ
9 անոնց . Իսկ գուն Ցերոջը առջևը
ուղիղ եղածը ընելով՝ Է անմեղ ա-
րիւնը քեզմէ վերցընես :

Գ Ցգ· ԺԲ· 13:

10 Երբոր քու թշնամիներուդ դէմ
պատերազմի ելլես , և քու Ցէր Ա-
ստուածդ զանոնք քու ձեռքդ տայ ,
11 ու անոնցմէ գերիներ առնես , Եւ
գերիներուն մէջէն գեղեցիկ տեսքով
կնիկ մը տեսնես , ու զանիկայ սիրե-
լով քեզի կնիկ առնելու ըլլաս ,
12 Զանիկայ քու տունդ տանիս , և
անիկայ իր գլուխը ածիլէ ու իր
13 ըղունգները կտրէ . Եւ իր վրայէն
գերութեան լաթերը հանէ , ու քու
տունդ նստի , և Ղամբողջ ամիս մը
իր հօրը ու մօրը համար լայ . ու
անկէ ետև անոր մօտենաս , և դուն
անոր երիկը ըլլաս , ան ալ քու
14 կնիկդ ըլլայ : Թէ որ անկէ գոհ
չըլլաս , անիկայ ազատ պիտի ար-
ձակես . բայց ստակով ընաւ չծա-
խես , ան ալ ծառայեցընես , որով-
հետև Է լկեցիր զանիկայ :

Ա՚Կո· ԸԴ· 3: Գ՚Լ· ԻԲ· 29: Դատ· ԺԹ· 24:
Ը՚Ո· ԽԹ· 33:

15 Թէ որ մէկ մարդ մը երկու կնիկ
ունենայ , ու մէկը սիրելի Է ևս մի-
սըատելի ըլլայ . ու սիրելին ալ և
ատելին ալ անոր զաւակներ ծնա-
նին , և Թէ որ անդրանիկ զաւակը
16 ատելի կնիկէն ծնած Է , Է իր ստա-
ցուածքը որդւոցը բաժնելու օրը
կարող չըլլայ սիրելիին զաւակը
անդրանկացընելու , ու ատելիին
ծնած անդրանիկը երեսէ ձգելու .
17 Հապա ատելիին զաւակը անդրանիկ

ճանչնալով բոլոր իր ձեռքը դըտ-
նուածէն ծերկու բաժին տայ անոր .
վասն զի է իր զօրութեանը սկիզբը
անիկայ է . Անդրանկութեան ի-
րաւունքը անոր կը վերաբերի :

Ե՚Ո՚Ո· ԽԸ· 3:

18 Թէ որ մէկ մարդ մը ստամբակ ու
անլսազանդ տղայ մը ունենայ , որ իր
հօրը ու իր մօրը խօսքը ընաւ մտիկ
չընէր , ու երբոր զանիկայ խրատեն
19 անոնց չլսազանդիր . Ան ատենը ա-
նոր հայրը ու մայրը զանիկայ բռնե-
լով , քաղաքին ծերերուն ու անոր
20 բնակիչ տեղին դուռը հանեն . Եւ
քաղաքին ծերերուն ըսեն , Ա՚մեր
տղան ստամբակ ու անլսազանդ է ,
մեր խօսքը մտիկ չընէր , որկրամոլ
21 ու գինեմոլ է . Ան ատենը անոր
քաղաքին բոլոր մարդիկը քարե-
րով քարկոծեն զանիկայ որ մեռ-
նի . Է ու չարութիւնը ձեր մէջէն
վերցընես , Ե՚ւ բոլոր Իսրայէլը լսե-
լով վախնան :

Բ Գլ· Ժգ· 5: Ժբ· 19: 20: Իր· 21: 24:
Ն Գլ· Ժգ· 11:
Լ Գլ· Ժբ· 6: Իր· 26: Գար· Իգ· 29: Խ· 11: 25: Խ՚Ղ· 31:

22 Ու երբոր մէկ մարդ մը Է մահու ար-
ժանի մեղք մը գործէ , և զանիկայ
մեռցընելու համար ծառէ մը կա-
23 խես , Ը՚Ոնր մարմինը ծառին վրայ
դիշերը չմնայ . Հապա նոյն օրը ան-
պատճառ թաղես անիկայ , վասն զի
Ն կախուածը Ղ Աստուծոյ անիծածն
է . ու Ե՚չցուծես ան երկիրը՝ որն որ
քու Ցէր Աստուածդ քեզի կու-
տայ ժառանգելու համար :

Ղ Ցօ· Ը· 29: Ժ· 26: 27: Ցօհ· Ժբ· 31:
Ն Գաղ· Գ· 13:
Ղ Ցճ՚ Թուռ· Խ· 4՝ Բ Թագ· Խ· 6:
Ե՚Ղ՚Ե· Ժբ· 25 Բ Թագ· Լբ· 34:

ԳԼ· ԻԲ

1 Մարդասիրութիւն ընելու վրայով պատուէր : 5 Մարդ ու կնիկը իրենց հագուստովը պիտի
տարբերէին : 6 Թռչունը իր պզտիկ ձագերու-
վը մէկտեղ չառնելու , 8 տունի մը տանիքին
բոլորտիքը շրջապատ մը չնելու , 9 խառնա-
կութենէ հեռանալու , 12 և հանդերձի վրայ
ծոպեր դնելու պատուէրները : 18 Իր կնկանը
համար ղպզտարութիւն ընդդէն , 20 , 22 շնա-
յողին , 25 կոյս ըլկողին , 28 ու պոռնկութիւն
ընողին պատիժը : 30 Ազգապղծութիւնը կ՚ար-
գիլուի :

1 Ը՚Երբոր տեսնես որ եղբօրդ եզը
կամ ոչխարը իր ճամբայէն
խառորեր է , անոնք անտես չընես .
անպատճառ զանոնք քու եղբօրդ
2 պիտի դարձընես : Բայց թէ որ
քու եղբայրդ քեզի մօտ չէ , կամ
զանիկայ չես ճանչնար , ան ատենը
քու տունդ անես ան , ու մինչև
քու եղբօրդ դանիկայ փնտռելը
քու քովդ թող կենայ . Ետքը զա-
3 նիկայ անոր դարձընես : Ասոր ի-
շուն ալ ասանկ ընես , գոմէշին ալ
ասանկ ընես . Նաև եղբօրդ ամէն
կորուած բանը որ գուն կը գըտ-
նես , ասանկ ընես . չըլլայ որ չ՚ե-
նես անտես ընես :

Ա՚Ե՚Ո՚Ո· Ե· 3: Իգ· 10: Բ՚Մ՚Ո· Ժ· 19: 22:

4 Բ Երբոր տեսնես որ եղբօրդ էշը
կամ եզը ճամբուն վրայ ինկեր է ,
անոնք անտես չընելով անպատ-
ճառ անոր հետը վերցընես :

Ա՚Ե՚Ո՚Ո· Ե· 4:
Բ Ե՚Ո՚Ո· Ե· 5:

Ն · Ք · ԶՔ · 1451

5 Կնկան մը վրայ երիկ մարդու հաղուստ չըլլայ , ու երիկ մարդը կնկան հագուստ չհագնի . քանզի ով որ ասոնք կ'ընէ , քու Տեր Աստուածդ առջևը պիղծ է :

6 Թէ որ ճամբան ծառի մը վրայ կամ դետնի վրայ ձագերով կամ հաւկիթներով թռչունի մը բոյն հանդիպի քու առջևդ , ու մայրը ձագերուն կամ հաւկիթներուն վրայ նստած ըլլայ , ե մայրը իր ձագերովը մէկտեղ չառնիս . Անպատճառ մայրը արձակես , ու ձագերը քեզի առնես . Որպէս զի աղէկ ըլլայ քեզի , ու կեանքդ երկայն ըլլայ :

7 8 Նոր տուն շինած ատենդ տանիքիդ չորս կողմն շրջանակ մը շինես , որ չըլլայ թէ մէկը անկէ վար իյնայ , ու քու տունդ արեան պարտական ընես :

9 Ա՛դիդիդ մէջ այլ և այլ սերմեր չցանես , որ ցանած սերմիդ արդիւնքը ու այդիդի բերքը չպղծուի :

10 Ծուի ։ Ներ մը ու էշ մը մէկտեղ երկիր հերկելու չպործածես :

11 Բուրդով ու քթանով դորձուած այլայլախառն հանդերձ չըհագնիս :

12 Հագած հանդերձիդ չորս ծայրը ծոպեր շինես :

13 Թէ որ մէկ մարդ մը կնիկ առնէ , ու Ի անոր մօտենալէն ետքը զանիկայ , 14 կայ ատէ , եւ անոր վրայ զրպարտութեան խօսքեր դնելով անոր անունը գէշ հանէ , ու ըսէ ։ Ես առ կնիկը առի , բայց երբոր անոր մօտեցայ , անոր վրայ կուսութիւն 15 չգտայ . Ան ատենը աղջկանը հայրը ու մայրը աղջկան կուսութեան նշանը առնեն , և դուրս հանեն քաղաքին ծերերուն առջևը պիտի բերեն : 16 ղաքին ծերերուն առջևը . Ու աղջկան հայրը ծերերուն պիտի ըսէ , Իմ աղջիկս աս մարդուն կնիկ տուի , 17 ու ատելով զանիկայ , Ահա անոր վրայ զրպարտութեան խօսքեր կը դնէ , ըսելով Թէ Ես քու աղջիկդ վրայ կուսութիւն չգտայ . բայց ահա իմ աղջկանս կուսութեան նշանը . և լաթը քաղաքին ծերերուն առջևը պիտի փռեն :

18 Եղբը ան քաղաքին ծերերը ան մարդը առնեն ու զանիկայ * պատժեն , 19 ժեն , եւ Իսրայէլացի կոյս աղջկան անունը աւրելուն համար անկէ հարիւր սիկղ արծաթի տոյժ առնեն , ու աղջկանը հօրը տան . և անիկայ անոր կնիկը ըլլայ , ու իր բոլոր կեանքը մէկ կարող չըլլայ զանիկայ 20 արձակելու ։ Բայց Թէ որ ան բանը ստոյգ է , ու աղջկանը վրայ կուսութիւն չէ գտնուեր , 21 Ան ատենը աղջիկը իր հօրը տանը դուռը հանեն , ու անոր քաղաքին մարդիկը քարերով քարկոծեն զանիկայ , որ մեռնի . որովհետև Իսրայէլի մէջ անզգամութիւն ընելով իր հօրը տունը պոռնկութիւն ըրեր է . Ես կերպով չարութիւնը ձեր մէջէն վերցընես :

Ն · Ք · ԶՔ · 1451

Ա Տես . Լե . 19 ; Դտ . ի . 6 ; 10 ; բ Թագ . ժգ . 12 ; 13 ։

Ի Գլ . ժգ . 5 ։

Լ Ղե . ի . 10 ; Ց Տ . ը . 5 ։

22 Թէ որ մէկը երիկ ունեցող կընկան մը հետ պառկած գտնուի , ան առնէր երկուքն ալ մեռնին , Թէ ան կնկանը հետ պառկող մարդը և Թէ ան կնիկը . ու Իսրայէլէն չարութիւնը վերցընես :

23 Թէ որ մէկ կոյս աղջիկ մը Ա մարդու մը նշանած ըլլայ , ու մէկ մարդ մը քաղաքի մէջ գտնելով զանիկայ՝ 24 անոր հետը պառկի , երկուքն ալ ան քաղաքին դուռը հանէք , ու զանոնք քարերով քարկոծէք որ մեռնին . աղջիկը՝ քանզի քաղաքին մէջ ձայն Ա լով չիանչուըտեց . և մարդը՝ քանզի Ի իր դրացիին կնիկը լկեց . Ես չարութիւնը ձեր մէջէն վերցընես :

Ա Մոր . ա . 18 , 19 ։

Ա Գլ . խ . 14 ։ Ել Ը 21 , 22 ։

25 Բայց Թէ որ մէկ մարդ մը նշանած աղջիկ մը դաշտի մէջ գտնէ , ու Հ զանիկայ բռնադատելով անոր հետ պառկի , ան ատենը անոր հետ պառկող մարդը միայն մեռնի : 26 Եւ աղջկանը բան մը չընես . աղջիկը մահու ոչ Ե յանցանք մը չունի . վասն զի ինչպէս որ մէկը իր դրացիին վրայ կը յարձակի ու զանիկայ կը մեռցընէ , աս դիպուածն

Հ Բ Թագ . ժգ . 14 ։

27 ալ այնպէս է : Քանզի դաշտի մէջ գտաւ զանիկայ . ու Թէև նշանած աղջիկը կանչուըտեց , բայց ըզնքը ազատող մը չկար :

28 Թէ որ մէկ մարդ մը չնշանուած կոյս աղջիկ մը գտնէ , և զանիկայ բռնադատելով անոր հետ պառկի ,

Ել Ի . 16 ; 17 ։

29 ու Ք բանը իմացուի " Ան ատենը անոր հետ պառկող մարդը աղջիկանը հօրը յիսուն ՚ԱՒ արծաթ պիտի տայ , ու անիկայ իր կնիկը ըլլայ . Նորովհետև լկեց զանիկայ , իր բոլոր կենացը մէջ զանիկայ արձակելու կարող չըլլայ :

Ք Եբր . գ . 4 ։

30 Ըրլայ որ Ե մէկ մարդ մը իր հօրը կնիկը առնէ , ու հիր հօրը քղանցքը բանայ :

Ղ Ջմր 24 ։ Ե Գղ . ժը . 3 ։ ի . 11 ։ Գ Ր . իէ . 20 ։ ա Կոր . ե . 1 ։ ՛ Տես Հերոդ . գ . 9 ։ Եզեկ . ժգ . 8 ։

ԳԼ . Ի Գ

1 Ո վ կընար ժողովքին մէջ մտնել՝ ու ո՛վ չէր կընար : 9 Բանակին մէջ անմաքրութիւնը կ'արգիլուի : 15 Իր տիրոջմէն փախչող ծառային վրայով : 17 Պոռնկութեան վրայով : 18 Պիղծ ընծաներու վրայով : 19 Շահով առակ տալու վրայով : 21 Ուխտերու վրայով : 24 Ցանցանքներու վրայով :

1 Ա՛մրձիկը ճզմուած կամ կրտրուած ծոծրքը Ցերոջը ժողովքը չմտնէ :

Ն · ք · ՂԾ · 1451

2 Պռոնկորդին Ցերոջը ժողովքը չմննէ , ու անոր պառաւը մինչև տասներորդ ազգը Ցերոջը ժողովքը չմննէ ։

Ռնեեմ. ժգ. 1 , 2 ։

3 Ամմոնացին ու Մովաբացին Ցերոջը ժողովքը չմննէ , ու մինչև անոնց տասներորդ ազգը անոնց պառաւը Ցերոջը ժողովքը չմննէ յաւիտեան ։

Բ Ցես · ԻԳ · բ · 29 ։

4 Որովհետև Բաղաամէն ելլալ , Ծամբուն մէջ հացով ու ջրով ձեզ չդիմաւորեցին , ու Միջագետքին Փաթուրէն Բէորովրի որդին Բաղաամը վարձքով բերել տուին , որ քեզ անիծէ ։

Ֆ Թագ · իբ · 5 , 6 ։

5 Բայց քու Ցեր Աստուածդ չուզեց Բաղաամին մտիկ ընել , հապա քու Ցեր Աստուածդ անէծքը քեզի օրհնութեան դարձուց , որովհետև քու Ցեր Աստուածդ քեզ կը սիրէր ։

Բ Օր · Բ · 12 ։

6 Քու բոլոր կենացդ մէջ անոնց խաղաղութիւնը ու աղէկութիւնը չփնտռես յաւիտեան ։

7 Զրլայ որ Եդովմայեցին ատես , որովհետև անիկայ քու եղբայրդ է ։ Եգիպտացին ալ չատես , քանզի Ղանոր երկրին մէջ պանդուխտ էիր ։

Ի Ծես · իե · 24 , 25 , 26 ։ Ներ · 10 · 12 ։

8 Անոնց ծնած զաւակներուն երրորդ ազգը Ցերոջը ժողովքը թող մտնեն ։

ՂԵԼ · իբ · 21 ։ իգ · 9 ։ Ղե · ԺԹ · 34 ։ ԳԼ · ժ · 19 ։

9 Երբոր թշնամիներուդ դէմ բանակով կ'երթաս , ամէն չար բանէն զգուշանաս ։

Ի Ղե · ԺԵ · 16 ։

10 Եթէ որ ձեր մէջը մէկ մարդ մը երազափորձութեան պատճառաւ մաքուր չէ , թող բանակէն դուրս ելլէ , ու բանակին մէջը չմտնէ ։

ԸՂԵ · ԺԵ · 5 ։

11 Եւ իրիկուան դէմ ըջրով լուացուի , ու արևը մտածին պէս բանակին մէջը մտնէ ։

12 Նաև բանակէն դուրս մէկ տեղ մը ունենաս ,

13 որ հոն դուրս ելլես ։ Ու զէնքերուդ մէջը ցից մը ունենաս , որ երբոր դուրսը նստելու ըլլաս անով փորես , ու դառնաս քու յաւելուածները ծածկես ։

14 Ծըդ ծածկես ։ Քանզի քու Ցեր Աստուածդ քեզ ազատելու համար , ու քու թշնամիներդ քու ձեռքդ մատնելու համար՝ Ը քու բանակիդ մէջը կը քալէ · ուստի քու բանակդ մաքուր ըլլայ , որ անիկայ քու վրադ աղտեղութիւն մը տեսնելով քեզմէ ետ չդառնայ ։

Բ Ղե · իշ · 12 ։

15 Ծառայ մը որ տիրոջմէն ձերբէկ եղած քու քովդ ապաստաներ է ,

Ժա Թագ · Լ · 15 ։

16 իր տիրոջը ձեռքը չմատնես · Թող քեզի հետ բնակի իր հաւնած տեղը քու քաղաքներուդ մէկուն մէջ ուր որ ինքը կ'ուզէ , և չզանիկայ չնեղես ։

Ելս · իբ · 21 ։

17 Իսրայէլի աղջիկներէն բող չըլլայ , ու Իսրայէլի տղոցմէն ի ծառայ ։

Ղե · ԺԹ · 29 ։ Ցես Ննահ · բ · 16 ։

18 Ըլալ չըլլայ ։ Որ և իցէ ուխտի համար բողի վարձքը կամ շունի գինը քու Ցեր Աստուածդ տունը չտանի քու Ցեր Աստուածդ առջևը երկուքն ալ պիղծ են ։

Ի Օր · ԻԳ · 19 ։

19 Ծատակը կամ ուտելիքը և կամ որ և իցէ բանը՝ որ շահով կրնայ տրուիլ , քու եղբօրդ շահով չըտար ։

Ղե · իե · 37 ։ Նեե · ե · 2 , 7 ։ Սաղ · ԺԵ · 5 ։ Ղու · Չ · 34 , 35 ։

20 Օտարականէն շահ առնես , բայց քու եղբօրմէդ շահ չառնես , հապա քու Ցեր Աստուածդ քու ամէն ձեռք զարկած գործերուդ մէջ քեզ օրհնէ ան երկրին վրայ , ուր որ պիտի մտնես անիկայ ժառանգելու համար ։

Ֆ Գլ · ԺԵ · 10 ։

21 Երբոր քու Ցեր Աստուածդ ուխտ մը ընես , առանց ուշացընելու կատարես · քանզի քու Ցեր Աստուածդ անպատճառ անիկայ քեզմէ պիտի պահանջէ , ու մեղքի տեր պիտի ըլլաս · Բայց թէ որ ուխտ ընել չուզես , ան քեզի մեղք չըլլար ։

Ղ Թու · Լ · 2 ։ Սաղ · կղ · 13 , 14 ։

23 Ելուստ որ բերնովդ կը խոստանաս , ու քու կամքդ քու Ցեր Աստուածդ կ'ուխտես , քու շրթունքներդ ելածը զգուշութեամբ կատարես ։

24 Երբոր քու դրացիիդ պտղին կը մտնես , ուզածիդ չափ խաղող ուտես ու կշտանաս , բայց ամանիդ մէջը չդնես ։

25 Երբոր քու դրացիիդ հունձքին մէջը կը մտնես , ձեռքովդ հասկերը փրցընես , բայց դրացիիդ հունձքին մանգաղ չզարկնես ։

Ա Պատ · ժբ · 1 ։ Պար · բ · 28 ։ Ղու · Չ · 1 ։

ԳԼՈՒԽ ԻԴ

1 Արձակման թուղթ տալու վրայով ։ 5 Նոր կարգուած մարդ մը պատերազմի երթալու չէր ։ 6 , 10 Գրաւներու վրայով ։ 7 Մարդ գողցողին պատիժը ։ 8 Բորոտութեան համար զգուշանալու ընելու պատուէրը ։ 14 Բանուորին վարձքը հասուցանելու , 16 արդարութիւն ընելու , 19 ու ողորմած ըլլալու վրայով պատուէր ։

1 Եթէ որ Մկար կնիկ մը առնէ ու անոր էրիկը ըլլայ , և անոր վրայ անարգութեան բան մը գտնելուն համար անիկայ իր աչքին հաճոյ չըլլայ , ան առնէ անոր արձակման թուղթ մը գրէ , ու անոր ձեռքը

Մատ · ե · 31 ։ ԺԹ · 7 ։ Մար · Ժ · 4 ։

2 տայ , և իր տունէն ճամբէ ։ Ու երբոր անիկայ անոր տունէն ելլելով , երթայ ուրիշ երկան մը ինկ

3 ըլլայ , թէ որ ետքի էրիկն ալ զանիկայ ատելով , արձակման թուղթ մը գրէ , ու անոր ձեռքը տալով իր տունէն ճամբէ , կամ թէ որ անոր հետ կարգուած ետքի էրիկը մեռ-

4 նի , Ը Ուրչ էրիկը՝ որ զանիկայ ճամբեր էր , կարող չըլլայ զանիկայ դարձեալ իրեն կնիկ առնել , ապոր պղծուելէն ետքը · քանզի Ցերոջը առջևը պղծութիւն է աս բանը · և այսպէս դուն մեղքով չլեցընես ան երկիրը , որն որ քու Ցեր Աստուածդ բեզի ժառանգութիւն կոտ տայ ։

Բ Երեմ · գ · 1 ։

Ն · ՔԵ · ՂԲ · 1451

5 կնկան մը վրայ երիկ մարդու հագուստ չըլլայ , ու երիկ մարդը կնկան հագուստ չհագնի . քանզի ով որ ասոնք կ'ընէ , քու Ցէր Աստուծոյդ առջևը պիղծ է :

6 Թէ որ ճամբան ծառի մը վրայ կամ դետնի վրայ ձագերով կամ հաւկիթներով թռչունի մը բոյն հանդիպի քու առջևդ , ու մայրը ձագերուն կամ հաւկիթներուն վրայ նստած ըլլայ , Ե մայրը իր ձագերովը մկտեղ չառնես . Անպատճառ մայրը արձակես , ու ձագերը քեզի առնես . Դ որպէս զի բարեկ ըլլայ քեզի , ու կեանքդ երկայն ըլլայ :

8 Նոր տուն շինած ատենդ տանիքիդ չորս կողմը մի շինես , որ չըլլայ Թէ մէկը անկէ վար իյնայ , ու քու տունդ արեան պատճառ ընես :

9 Ի Այգիիդ մէջ այլ և այլ սերմեր չցանես , որ ցանած սերմիդ արդիւնքը ու պտղիդ բերքը չպղծուի :

10 Ծուի : Ղեզ մը ու էշ մի միասին երկեցնու չպրծանես :

11 Խուրդով ու բմբանով դարձուած այլայլախառն հանդերձ չըհագնիս :

12 Հագած հանդերձիդ չորս ծայրը ի ծոպերը շինես :

13 Թէ որ մէկ մարդ մը կնիկ առնէ , ու Ր անոր մօտենալէն ետքը զանիկայ չսիրէ , եւ անոր վրայ կատարելիք

14 կայ ատե , Եւ անոր վրայ զրպարտութեան խօսքեր դնելով անոր անունը գէշ հանէ , ու ըսէ : Ես ասս կնիկը առի , բայց երբոր անոր մօտեցայ , անոր վրայ կուսութիւն

15 չգտայ . Ան ատենը աղջկանը հայրը ու մայրը աղջկան կուսութեան նշանը առնեն , և դուրս հանեն քաղաքին ծերերուն առջևը . Ու աղջկան հայրը ծերերուն պիտի ըսէ , Իմ աղջիկս ասս մարդուն կնիկ տուի ,

17 ու ատելով զանիկայ , Ահա անոր վրայ զրպարտութեան խօսքեր կը դնէ , ըսելով Թէ Ես քու աղջիկդ վրայ կուսութիւն չգտայ . բայց ահա իմ աղջկանս կուսութեան նշանը . և լաթը քաղաքին ծերերուն առջևը պիտի փռեն :

18 Եւ քը ան քաղաքին ծերերը ան մարդը առնեն ու զանիկայ * պատժեն ,

19 Ժեն , եւ Իսրայէլացի կոյս աղջկան անունը աւրելուն համար անկէ հարիւր Ա կլ արծաթի տոյժ առնեն , ու աղջկանը հօրը տան . և անիկայ անոր կնիկը ըլլայ , ու իր բոլոր կեանքը մէջ կարող չըլլայ զանիկայ

20 արձակելու : Բայց Թէ որ ասս բանը ստոյգ է , ու աղջկանը վրայ կուսութիւն չէ գտնուեր ,

21 Ան ատենը աղջիկը իր հօրը տանը դուռը հանեն , ու անոր քաղաքին մարդիկը քարերով քարկոծեն զանիկայ , որ մեռնի . որովհետև Ի Իսրայէլի մէջ անզգամութիւն ընելով իր հօրը տունը պոռնկութիւն ըրեր է . Էաս կերպով չարութիւնը ձեր մէջէն վերցրնես :

22 Թէ որ մէկը երիկ ունեցող կընկան մը հետ պառկած գտնուի , ան ատենը երկուքն ալ մեռնին , Թէ ան կնկանը հետ պառկող մարդը և Թէ ան կնիկը . ու Իսրայէլէն չարութիւնը վերցրնես :

23 Թէ որ մէկ կոյս աղջիկ մը Ի մարդու մը նշանած ըլլայ , ու մէկ մարդ մը քաղաքի մէկ գտնելով զանիկայ

24 անոր հետը պառկի , Երկուքն ալ ան քաղաքին դուռը հանէք , ու զանոնք քարերով քարկոծէք որ մեռնին . աղջիկը՝ քանզի քաղաքին մէջ գոռ ձայն չկանչրուեց . և մարդը՝ քանզի Ի իր դրացին կնիկը լկեց . Էու չարութիւնը ձեր մէջէն վերցրնես :

25 Բայց Թէ որ մէկ մարդ մը նշանած աղջիկ մը դաշտի մէջ գտնէ , ու Հ զանիկայ բռնադատելով անոր հետ պառկի , ան ատենը անոր հետ

26 պառկող մարդը միայն մեռնի : Եւ աղջկանը բան մը չընես . աղջիկը մահու արժանի չունի . վասն զի ինչպէս որ մէկը իր դրացիին վրայ կը յարձակի ու զանիկայ կը մեռցրնէ , աս դիպուածն

27 ալ այնպէս է : Քանզի դաշտի մէջ գտաւ զանիկայ . ու Թէև նշանած աղջիկը կանչուրտեց , բայց զինքը ազատող մը չկար :

28 Ե Թէ որ մէկ մարդ մը չնշանուած կոյս աղջիկ մը գտնէ , և զանիկայ բռնադատելով անոր հետ պառկի ,

29 ու †բռնը իմացուի՝ Ան ատենը անոր հետ պառկող մարդը աղջկանը հօրը յիսուն Ա կլ արծաթի պիտի տայ , ու անիկայ իր կնիկը ըլլայ . Ղորովհետև լկեց զանիկայ , իր բոլոր կենացը մէջ զանիկայ արձակելու կարող չըլլայ :

30 Ձըլլայ որ Ե մէկ մարդ մը իր հօրը կնիկը առնէ , ու ծիր հօրը քղանցքը բանայ :

ԳՂ · ԻԳ

1 Ո վ կրնար Ժողովքին մէջ մտնել՝ ու ո՛վ չէր կրնար : 9 Բանակին մէջ անմաքրութիւնը կ'արգիլուի : 15 Իր տիրոջմէն փախչող ծառային վրայով : 17 Պոռնկութեան վրայով : 18 Պիղծ ընծաներու վրայով : 19 Շահով ստակ տալու վրայով : 21 Ուխտերու վրայով : 24 Ցանցանքներու վրայով :

1 Ա մարձիքը ճզմուած կամ կրտրուած մարդը Ցերօջը Ժողովքը չմտնէ :

Ն · ՔԵ · ՂԲ · 1451

Ժ Ծն · ԼՀ · 7 ; Դատ · Բ · 6 , 10 ; Ը Թագ · Ժգ · 12 , 13 ; Ի Գլ · Ժգ · 5 ; Լ Ղե · Բ · 10 ; Ցոն · Ը · 5 ·

Ի Պատ · Ա · 18 , 19 ·

Ի Գէ · Ի · 14 ; Ի Ժամ 21 , 22 ·

Հ Բ Թագ · Ժգ · 14 ·

Ն Ել · Իբ · 10 , 17 ·

† Եբր · գբ · նուին ·

Ղ Ժամ 24 ; Ճ Ղե · Ժը · 8 ; Բ · 11 ; Գլ · Խե · 20 · Կար · Ե · 1 ·

Տ Ցն Ձ · ռութ · Գ · 9 ; Եզեկ · Ժգ · 8 ·

Ն·Ք·ԶԲ· 1451

2 Պռնկորդին Ցերօջը ժողովքը չմնանէ , ու անոր զաւակէը մինչև տասներորդ ազգը Ցերօջը ժողովքը չմնանէ ։

Նկեմ. ժգ· 1·3։

3 Ամմոնացին ու Մովաբացին Ցերօջը ժողովքը չմնանէ , ու մինչև անոնց տասներորդ ազգը անոնց պաՀուլ Ցերօջը ժողովքը չմնանէ յաւիտեան ։

Բ Ցճ· գլ· բ·29։

4 Քանզի երբոր դուք Եգիպտոսէն ելաք , ճամբուն մէջ հացով ու ջրով ձեզ չդիմաւորեցին , ու Միջագետին Փաթուր Բաղաամը ԲէՕրովրի որդին Բաղաամը վարձքով բերել տուին , որ քեզ անիծէ ։

Բ Թագ· իբ· 5·6։

5 Բայց քու Ցեր Աստուածդ չուզեց Բաղաամին մտիկ ընել , հապա քու Ցեր Աստուածդ անէծքը քեզի օրհնութեան դարձուց , որովհետև քու Ցեր Աստուածդ քեզ կը սիրեց ։

Բ Եզր· թ· 12։

6 Քու բոլոր կենացդ մէջ անոնց խաղաղութիւնը ու աղէկութիւնը չփնտռես յաւիտեան ։

Ե Ցն· իե· 24·25·26 ։ Ղեւ· 10· 18։

7 Զրկայ որ Եդովմայեցին առես , Էքանզի անիկայ քու եղբայրդ է ։ Եգիպտացին ալ չատես , քանզի Հանոր երկրին մէջ պանդուխտ էիր ։

Նեվ·իբ·21 ։ Իգ·9։ Ղեւ· ժբ· 34 ։ Գլ·ժ·19։

8 Անոնց ծնած զաւակներուն երրորդ ազգը Ցերօջը ժողովքը թող մտնեն ։

9 Երբոր թշնամիներուդ դէմ բանակով կ'երթաս , ամէն չար բանէն

Ե Ղէ· ժե· 16։

10 զգուշանաս ։ Եթէ որ ձեր մէջը մէկ մարդ մը երազափորձութեան պատճառաւ մաքուր չէ , թող բանակէն դուրս ելլէ , ու բանակին մէջը

Ղէղ·ժե·5։

11 չմտնէ . Եւ իրիկուան դէմ ջրով լուացուի , ու արեւը մտածին պէս

12 բանակին մէջը մտնէ ։ Նաև բանակէն դուրս մէկ տեղ մը ունենաս ,

13 որ հոն դուրս ելլես ։ Ու զէնքերուդ մէջը ցից մը ունենաս , որ երբոր դուրսը նստելու ըլլաս անով փորես , ու դառնաս քու յետելուածա-

14 ծքդ ծածկես ։ Քանզի քու Ցեր Աստուածդ քեզ ազատելու համար , ու քու թշնամիներդ քու ձեռքդ մատնելու համար՝ Էքու բանակիդ մէջը կը քալէ . ասոնի քու բանակդ մաքուր ըլլայ , որ անիկայ քու վրադ աղտեղութիւն մը տեսնելով քեզմէ ետ չդառնայ ։

Բ Թագ· Լ· 15։

15 Ծառայ մը որ տիրոջմէն էխէվէրով քու քովդ ազատուած է ,

Բ Եզր· իգ· 12։

16 իր տիրոջը ձեռքը չմատնես . Թող քեզի հետ բնակի իր հաւնած տեղը քու քաղաքներուդ մէկուն մէջ ուր որ ինքը կ'ուզէ , և չզանիկայ չնեղես ։

Ե Ղէ· ժե· 21։

17 Իսրայէլի աղջիկներէն բող չըլլայ , ու Իսրայէլի տղոցմէն Էիգաճեալ չըլլայ ։ Որ և իցէ ուխտի հաՀար բողի վարձքը կամ շունի փիճը քու Ցեր Աստուածդ տունը չտանիր քանզի քու Ցեր Աստուածդ առջևը երկուքն ալ պիղծ են ։

Ե Ցճ· ԻԳ· 18։

19 Ստակ կամ ուտելիքը և կամ որ և իցէ բանը՝ որ շահով կրնայ տրուիլ , քու եղբօրդ շահով չըտանիս . Օտարականէն շահ առնես , բայց քու եղբօրմէդ շահ չառնես , որ քու Ցեր Աստուածդ քու ամէն ձեռք զարկած գործերուդ մէջ քեզ օրհնէ ան երկրին վրայ , ուր որ պիտի մտնես անիկայ ժառանգելու համար ։

Ե Ցճ· ԻԳ· 20 ։ Ղեւ· ԻԵ· 35 ։ Ղեւ· ժե· 36 ։ Նեհմ· ե· 2 , 7 ։ Սաղ· ժե· 5 ։ Ղու· ե· 34 , 35 ։ Ե Ցճ· Ղե· ժբ· 34 ։ Գլ·ժե·3։ Հ Գլ· ժե· 10 ։

21 Երբոր քու Ցեր Աստուածդ ուխտ մը ընես , առանց ուշացընելու կատարես . քանզի քու Ցեր Աստուածդ անպատճառ անիկայ քեզմէ պիտի պահանջէ , ու մեղքի տէր

Ց Թու· լ· 3։ Ժող· ե· 4, 5։

22 պիտի ըլլաս . Բայց թէ որ ուխտ չընես , ան քեզի մեղք չըլլար ։

23 Ինչ որ բերնովդ կը խոստանաս , ու քու կամքդ քու Ցեր Աստուածդայ կ'ուխտես , քու շրթունքներդդ ելածը զգուշութեամբ կատարես ։

Ղ Թու· լ· 2։ Սաղ· կզ· 13 , 14 ։

24 Երբոր քու դրացիդդ այգին կը մտնես , ուզածիդ չափ խաղող ուտես ու կշտանաս , բայց ամանիդդ

25 մէջը չդնես ։ Երբոր քու դրացիդդ հունձքին մէջը կը մտնես , ձեռքովդ հասկերը փրցնես , բայց դրացիդդ հունձքին մանգաղ չզարնես ։

Ե Ցաս· ժբ· 1 ։ Ցաբ· բ· 28 ։ Ղու· ե· 1 ։

ԳԼ · ԻԴ

1 Արձակման թուղթ տալու վրայով ։ 5 Նոր կարգուած մարդ մը պատերազմի երթալու չէր ։ 6 , 10 Գրաւներու վրայով ։ 7 Մարդ գողցողին պատիժը ։ 8 Բորոտութեան համար զգուշութիւն ընելու պատուէրը ։ 14 Բանուորին վարձքը հատուցանելու , 16 արդարութիւն ընելու ։ 19 ու ողորմած ըլլալու վրայով պատուէր ։

Ն·Ք·ԶԲ· 1451

Բնե·իբ·25· Ղե·իե·36· 37 ։ Նեհմ· ե· 2 , 7 ։ Սաղ· ժե· 5 ։ Ղու· ե· 34 , 35 ։ Ե Ցճ· Ղե· ժբ· 34 ։ Գլ·ժե·3։ Հ Գլ· ժե· 10 ։

1 Եթէ որ մէկը կնիկ մը առնէ ու անոր էրիկը ըլլայ , և անոր վրայ անարգութեան բան մը գտնելուն համար անիկայ իր աչքին հաճոյ չըլլայ , ան առնէնը անոր արձակման թուղթ մը գրէ , ու անոր ձեռքը

Ա Ցաս· ե· 31 ։ ժբ·7։ Ցար·ժ·4։

2 տայ , և իր տունէն ճամբէ ։ Ու երբոր անիկայ անոր տունէն ելլէ , երթայ ուրիշ էրկան մը ինչ

3 ըլլայ , թէ որ եաբի էրիկն ալ զանիկայ ատելով , արձակման թուղթ մը գրէ , ու անոր ձեռքը տալով՝ իր տունէն ճամբէ , կամ թէ որ անոր հետ կարգուած եաբի էրիկը մեռ-

4 նի , Էառնի էրիկը՝ որ զանիկայ ճամբեր էր , կարող չըլլայ զանիկայ դարձեալ իրեն կնիկ առնել , ա-նոր պղծուելէն եաբը . քանզի Ցէրօջը առջևը պղծութիւն է ասբանը . և այսպէս դուն մեղքով չէ-ցընես ան երկիրը , որն որ քու Ցեր Աստուածդ բեզի ժառանգութիւն կոչ տայ ։

Բ Եզեմ· ե· 1։

ՆՇ. ՔՀ. 1451

5 Է՚ն որ ամուսնացած մարդը պատերազմի չերթայ , ու անոր բնաւ պաշտօն մը չտրուի . տարի մը իր տանը մէջ ազատ թող նստի , ու ՚ր իր առած կնիկը ուրախացընէ :

6 Ձրելայ որ ջրդ ՚ի գաղօրիքը կամ անոր վերի քարը գրաւ առնէ . քանզի էր ընկերէն կեանքը գրաւ առած կ՚ըլլայ :

7 Է՛թէ որ մարդ մը գտնուի , որ իր եղբայրներուն , այսինքն իսրայէլի որդւոցը մէկը գողնալով՝ զանիկայ ծառայեցուցեր է կամ ծախեր է , ան գողը թող մեռնի . ձեր մէջէն չարութիւնը վերցնես :

8 Է՛ղորոտութեան ախտին համար զգուշութիւն ըրէք , Ղեւտացի քահանաներուն բոլոր ձեզի սորվեցուցած բաները ճշդիւ պահելու և ընելու . ինչ որ անոնց պատուիրեր եմ , զգուշութեամբ ՚ի գործ դնէք :

9 Է՚ Միրիամի բեր ինչ որ քու Տէր Աստուածդ ՚ի Մարիամին ըրաւ ճամբուն մէջ , Եգիպտոսէն ելած ատենիդ :

10 Երբոր քու դրացիիդ մէկ բան մը փոխ տաս , գրաւ առնելու համար

11 անոր տունը չմտնես . Դուրսը կայնես , ու փոխ առնող մարդը գրաւ

12 ը ձեզի դուրս բերէ : Եւ թէ որ ան մարդը աղքատ է , անոր գրաւ

13 ւովը չպառկիս . ՚ի Արևը մտածին պէս անպատճառ անոր գրաւը տաս , որ անիկայ իր հանդերձովը պառկի ու քեզ օրհնէ . և Քրիստոս Տէր Աստուծոյդ առջևը ՚ս բանը քեզի արդարութիւն սեպուի :

14 Է՚ն Աղքատ ու կարօտ վարձկանին զրկանք չընես , ՚ի՛ քու եղբայրներդ և թէ քու երկրիդ մէջ քու քաղաքներդ գտնուող օտարականը

15 ներէն ըլլայ : Նոյն օրը ՚ի արևը չմտած անոր վարձքը հատուցանես . քանզի անիկայ աղքատ է , ու անոր խելքը միտքը անոր վրայ է . Է՚ջրելայ որ քեզի համար Տէրոջը բողոքէ , ու մեղքի տէր ըլլաս :

16 Տղոց յանցանքին համար հայրերը չմեռցուին , ու հայրերուն յանցանքին համար տղաքը չմեռցուին . ամէն մարդ իր յանցանքին համար պիտի մեռցուի :

17 Օտարականին ու որբին իրաւունքը չծռես ; Նու որբևարիին

18 հանդերձը գրաւ չառնես : Եւ ՚ի՛ մտդ բեր որ դուն Եգիպտոսի մէջ ծառայ էիր , ու քու Տէր Աստուածդ քեզ անկէ ազատեց . ասոր համար ես քեզի կը պատուիրեմ որ աս բանը ընես :

19 Երբոր քու արտիդ մէջ հունձդ ՚ի՛ծես , ու արտին մէջը մէկ որայ մը մոռցած ըլլաս , զանիկայ առնելու համար ետ չդառնաս . անիկայ օտարականին , որբին ու որբևարիին թող ըլլայ . որպես զի քու Տէր Աստուածդ չբու ձեռքերուդ ամէն

20 գործքին մէջ քեզ օրհնէ : Ձիթենիդ թօթվելէդ ետքը ՚ի՛ճոպճոպ նէրը ոտտէ ոստ չփնտռես . անիկայ օտարականին , որբին ու որբևարիին

21 թող ըլլայ : Եւ այդիդիդ խաղողները ժողվելէդ ետքը ճոպճոպ չընես . անիկայ օտարականին՝ որբին

22 ու որբևարիին թող ըլլայ : Եւ Է՚մ՚տդ բեր որ Եգիպտոսի երկրին մէջ ծառայ էիր . անոր համար ես քեզի կը պատուիրեմ որ աս բանը ընես :

ԳԼ . ԻԵ

1 Ա՛ռեին թիւը քառասունէն աւելի պիտի չըլլար : 4 Կալի մէջ բանող եզին դունչը կապուելու չէր : 5 Եղբօրը զաւակ տալու համար պատուէր : 11 Ընպարկելու կեանն պահիմը : 13 Պահա կշռքներու վրայով : 17 Ամպռկին յիշատակը բոլորովին պիտի ջնջուէր :

1 Երբոր Է՚մարդոյ մէջ վէճ մը ըլլայ և դատաստանի երթան , դատաւորները անոնց դատը մտիկ ընելով Է՚րաւունք ունեցողը արդարացընեն , ու յանցաւորը դատապարտեն : Եւ յանցաւոր եղողը թէ որ Է՚ծեծի արժանի է , դատաւորը զանիկայ պառկեցընէ , ու անոր յանցանքին համեմատ Է՚ր առջևը ծեծել տայ զանիկայ թիւ

3 ով . Է՚քառասունէն աւելի զարնել չտայ , չըլլայ որ ասկէ աւելի զարնելովը , եղբայրդ Ը՚քու աչքիդ առջևը անարգուի :

4 Է՚կալի մէջ աշխատող եզին դունչը չկապես :

5 Ե՚Երբոր եղբարք մէկտեղ բնակին , ու անոնց մէկը առանց զաւկի մեռնի , մեռնողին կնիկը օտար մարդու հետ չկարդուի . Է՚տագրը անոր մտնէնայ . և զանիկայ իրեն կնիկ առնէ , ու տագրութեան պարտաւորութիւնը անոր հատուցանէ . Եւ անոր ծնած առջինեկ տղան ՚ի մեռնող եղբօրը անունովը

6 * կանչուի , որ Է՚ջրելայ Թէ անոր ա-

7 նունը Իսրայէլէն ջնջուի : Եւ Թէ որ ան մարդը Է՚ր հարսը առնել չուզէ , ան ատենը հարսը դուռը երթէ ծերերուն ու ըսէ Է՚մ տագրս Իսրայէլի մէջ իր եղբօրը անունը հաստատելէն կը հրաժարի . տագրութեան պարտաւորութիւնը ինձ

8 ՚ծի հատուցանել չուզեր : Ան ատենը անոր քաղաքին ծերերը զանիկայ պիտի կանչեն , ու անոր խօսին . և Թէ որ անիկայ հաստատ կենալով ըսէ Թէ Է՚սիկայ չեմ

9 ուզեր առնել , Ան ատենը հարսը անոր պիտի մտնէնայ ծերերուն առ-

ՆՇ. ՔՀ. 1451

յԳԼ . ԺԵ . 10 : Սալոմ . 1 : Նահ . ԺԲ . 17 :

Ե՚ՀՊՐ 18 :

Ը՚ՀԲ . Ե . 15 :

ԳՂՌ . ԺԸ . 48 :

Ը՚Մտ . Ժ . 17 :

Է՚ԲԿՈՐ . ԺԱ . 24 :

ՂԾՈՐ . ԺԸ . 8 :

Է՚Նահ . ԺԲ . 10 : ՍՂՈՐ . Թ . 9 : Ա ՋԻՄ . Ե . 19 :

Ը՚Մտ . ԻԲ . 24 : Մար . ԺԲ . 19 : ՂՌ . Ի . 28 :

Ի՚ՅՈՒ . ԼԲ . 8 : ՀԱՒԻՒ . Ա . 12 , 13 : Գ . 9 :

ԺՅՈՒ . ԼԲ . 9 :

* ՆԵՐԻ . ԿԵՆԱՑ :

Է՚ՀԱՒԻՒ . Գ . 10 :

Լ՚ՀԱՒԻՒ . Դ . 1 , 2 :

Է՚ՀԱՒԻՒ . Դ . 6 :

Ն.ՔՐ. 1451

Հռոմ. ը. 7։

Հռոմ. ը. 11։

ՀԳԼ. ԺԲ. 18։

ՅԳՀ. ԺԲ. 35, 36։ Առակ. ժա. 1։ Եկեղ. ե. 10։ ՄԿԲ. գ. 11։

ՆԵՀ. Բ. 12։

Առակ. ժա. 1։ աԹես. գ. 6։

Ի ԵԼ. ԺԷ. 8։

Ա Սադ. 19։ Առակ. ժգ. 6։ Հռով. ը. 13։

Ն ա Թես. ժե. 8։

ՆԵՀ. ԺԷ. 14։

Ջևը՝ ծև անոր ոտքին կօշիկը հանէ, ու անոր երեսը Թքնէ, և խօսելով պիտի ըսէ, Ի՛ր եղբօրը տունը չշինել չուզող մարդուն ասանկ կ՚ըլլայ։ 10 Եւ անոր անունը Իսրայէլի մէջ՝ Կօշիկը Հանուած մարդուն տունը թսուի։

11 Երբոր երկու մարդիկ իրարու հետ կը ծեծկուին, և մէկուն կնիկը՝ զարնողին ձեռքէն իր երիկը ազատելու համար մօտենայ, ու ձեռքը երկնցընելով անոր ամօթոյքը 12 բռնէ, Ան ատենը անոր ձեռքը կտրեցէք, և Ձեր աչքերդ Քնաւ անոր չխնայէ։

13 Ի՛Մախաղդ մէջ տեսակ տեսակ մեծ ու պզտիկ կշռքէ քարեր չըլլայ։ 14 Տանդ մէջ տեսակ տեսակ մեծ ու պզտիկ արդուներ չըլլայ։ Քու կշռքէդ քարը լման ու արդար ըլլայ, քու արդուդ լման ու արդար ըլլայ, Նոր քու օրերդ երկար ըլլան ան երկրին վրայ, որն որ քու Տէր 16 Աստուածդ քեզի կու տայ։ Քանզի ամէն աս բաները ընողը, ամէն անիրաւութիւն ընողը քու Տէր Աստուածդ առջևը պիղծ է։

17 Եգիպտոսէն ելած ատենդ Ճամբան Ամաղեկին քեզի ըրածը մի՛ մոռնար 18 պահէ։ Ճամբուն մէջ ինչպէս քեզ դիմաւորեց, և քու ետևէդ եկող բոլոր տկարները կոտրեց, երբոր դուն աշխատած ու յոգնած էիր, ու Աստուածմէ չվախցար։ Ուստի երբոր որ քու Տէր Աստուածդ քու բոլոր շրջակայ թշնամիներէդ քեզ հանգրստացընէ ան երկրին մէջ, որն որ քու Տէր Աստուածդ քեզի ժառանգութիւն կու տայ որ անոր տիրես, ան ատենը Ամաղեկին յիշատակը երկինքին տակէն բոլորովին վերցընես. չըլլայ որ մոռնաս։

ԳԼ. ԻԶ

1 Երախայրիներուն կողովը մատուցանողին խոստովանութիւնը։ 12 Երրորդ տարւոյն տասանորդները բերողին ընելու աղօթքը։ 16 Աստուծոյ և ժողովուրդին միջեռը նոր ուխտը։

1 Երբոր մնանես ան երկիրը որն որ քու Տէր Աստուածդ քեզի ժառանգութիւն կու տայ, և զանիկայ ժառանգես, ու հոն բնակիս, 2 Ան ատենը երկրին ամէն պտուղներուն երախայրիներէն պիտի առնես, որոնք քու Տէր Աստուածդ քեզի տուած երկրէն ժողվեր ես, ու մէկ կողովի մը մէջ դնելով Երթաս ան տեղը՝ որ քու Տէր Աստուածդ պիտի ընտրէ իր անունը 3 հոն դնելու համար. Եւ ան օրերը եղող քահանային երթաս ըսես, Ես այսօր քու Տէր Աստուածդի յայտնել կը խոստովանիմ՝ որ ես մտայ ան երկիրը, որուն համար Տէրը մեր հայրերուն երդում ըրեր էր մեզի 4 տալու։ Եւ քը քահանան կողովը քու ձեռքէդ առնելով զանիկայ քու Տէր Աստուածդի սեղանին առաջևը դնէ։ 5 Եւ դուն պատասխան տալով քու Տէր Աստուածդի առջևը ըսես, Իմ հայրս Թափառական Ասորի մը ըլլալով, Եւ դիպաւոս իջաւ, ու հոն Եգիպտոսի մէջ քիչ հոգիներով պանդխտութիւն ընելով՝ մէկ մեծ, զօրաւոր ու շատաւոր ազգ 6 մը եղաւ. Ու Եգիպտացիք մեզ չարչարեցին, մեզ նեղեցին և մեր վրայ ծանր ծառայութիւններ դրին. 7 Ու Տէրմէն մեր հայրերուն Տէր Աստուծոյն աղաղակեցինք. և Տէրը մեր ձայնը լսելով՝ մեր նեղութիւնը՝ աշխատութիւնը ու մեզի 8 եղած ղրկանքը տեսաւ. Եւ Տէրը զօրաւոր ձեռքով ու բարձր բազկովով՝ Եմեծ ահարկութիւններով՝ նշաններով ու հրաշքներով 9 մեզ Եգիպտոսէն հանեց. Եւ մեզ աս տեղս բերաւ, ու մեզի աս երկիրը՝ Եկաթ ու մեղր բղխող երկիր 10 րը տուաւ։ Եւ արդ՝ ով Տէր, ինծի տուած երկրիդ պտուղներուն երախայրիները բերի։ Ու անոնք քու Տէր Աստուածդի առջևը դնելով՝ Տէր Աստուածդի առջևը 11 երկրպագութիւն ընես. Եւ քու Տէր Աստուածդ քեզի ու քու տանդ տուած բոլոր բարիքներովը ուրախութիւն ընես, դուն ալ՝ Ղեւտացին ալ՝ և ձեր մէջը եղող օտարականն ալ։

12 Երրորդ տարին Լեւտասանորդի տարի ըլլալով, երբոր դուն Եքու արդիւնքներուդ բոլոր տասանորդները զատես լմընցընես, և անոնք Ղեւտացիին՝ օտարականին՝ որբին ու որբևարիին տաս, որ ան՝ ալ քու քաղաքներուդ մէջը ուտեն 13 կշտանան։ Ան ատենը քու Տէր Աստուածդի առջևը ըսես, Սուրբ եղած բանը բոլորովին տունէս հանեցի, և քու բոլոր հրամայած պատուիրանքներուդ համեմատ՝ զանիկայ Ղեւտացիին՝ օտարականին՝ որբին ու որբևարիին տուի. քու պատուիրանքներդ զանց չըրի, Ե ու 14 ղանէ չմոռցայ. Սուգիս օրերուս մէջ անկէ չկերայ, ու անմաքուր բանի մը չգործածեցի, և անկէ մեռելի համար չտուի. Իմ Տէր Աստուծոյս խօսքը մտիկ ըրի. ինծի ինչ որ պատուիրեցիր, անոր համեմատ ըրի։ 15 Ամենատես ըրի. հայեէ երկինքէն քու սուրբ բնակարանէդ, և օրհնէ քու Իսրայէլ ժողովուրդդ, ու ան երկիրը որ տուիր մեզի, ինչպէս որ մեր հայրերուն երդում ըրած էիր թա-

Ն.ՔՐ. 1451

ՀԳԼ. ԺԲ. 12։

Դ ԾԹ. ԽԶ. 1, 6։ Գոր. ե. 15։

Է ԾԹ. ԽԶ. 27։ ԳԼ. Ժ. 22։

ՂԵԼ. ա. 11, 14։

Է ԵԼ. Բ. 23, 24, 25։ գ. 9։ դ. 31։

ԸԵԼ. ԺԲ. 37, 51։ ԺԳ. 3, 14, 16։ ԳԼ. ե. 15։

Ի ԳԼ. Դ. 34։

Ժ ԵԼ. դ. 8։

Ի ԳԼ. ԺԲ. 7, 12, 18։ ԺԳ. 11։

ԼԳԼ. ԺԳ. 28, 29։ Ի ՂԼ. ԽԷ. 30։ Թես. ԺԲ. 24։

Ժ Մագ. ՃԺ. 141, 153, 176։

Ի ՂԼ. Է. 20։ ԽԱ. 1, 11։ Ովս. Թ. 4։

ՀԲ. ԿԲ. 15։ Զաք. Բ. 18։

Ն · Ք · ԶԾ · 1451

լա՛ , երկիր մը որ կաթ ու մեղր կը բղխէ ։

16 Ա՛յսօր քու Ցեր Աստուածդ քեզի կը պատուիրէ որ աս կանոնները ու դատաստանները՝ ի գործ դնես , ուստի բոլոր սրտովդ ու բոլոր հոգիովդ պահես ու կատարես զանոնք ։

Յ Եւ · ի · 19 ։ 17 Դուն ՝ այսօր Ցերոջը խօսք կուտաս , որ անիկայ քեզի Աստուած ըլլայ , ու դուն անոր ճամբաներուն մէջը քալես , և անոր կանոնները՝ պատուիրանքները ու դատաստանները պահես , ու խօսքը մտիկ ընես ։

Ղ Եւ · գ · 7 ։ Ժ Թ · Ճ ։ Գ Ա · է · 6 ։ Ա գ · 2 · իբ · 9 ։ 18 Ղ Ցէրն ալ այսօր քեզի խօսք կուտայ , որ դուն իրեն սեպհական ժողովուրդ ըլլաս , ինչպէս որ քեզի ըսաւ , որ անոր բոլոր պատուիրանքները պահես ։

Ժ Գ Ա · դ · 7 ։ 8 · իբ · 1 ։ Սաղ · ՃԽԵ · 14 ։ Ի Ե Ա · Ժ Թ · 6 ։ Գ Ա · է · 6 ։ իբ · 9 ։ ա պետ · բ · 9 ։ 19 րանքները պահես ։ Եւ ճրոլոր իր ստեղծած ազգերէն գերազանց ընէ քեզ , գովութիւնով՝ համբաւով ու փառքով , որ Ցսուրբ Ցողովուրդ մը ըլլաս քու Ցեր Աստուածդ՝ իր ըսածին պէս ։

Գ Լ · Ի Է

1 Մովսէս կը հրամայէ որ բոլոր պատուիրանքները քարերու վրայ գրեն , և յաջողած քարէ սեղան մը շինեն ։ 11 Մովսէս կ՚որոշէ գարիզին ու Գեբաղ լեռներուն վրայ կայնելու ցեղերը ։ 14 Գեբաղ լեռան վրայ խօսուելու անէծքները ։

1 Եւ Մովսէս Իսրայէլի ծերերուն հետ Ցողովուրդին պատուիրեց՝ ըսաւ , Պահեցէք ան բոլոր պատուիրանքները որոնք ես այսօր

Ե Ցես · գ · 1 ։ 2 ձեզի կը պատուիրեմ ։ Ու երբ քանանէն քու Ցեր Աստուածդ քեզի տուած երկիրը անցած օրդ՝ էքեզի մեծ քարեր կանգնես , ու

Բ Ցես · ը · 32 ։ 3 զանոնք կիրով ծեփես ։ Եւ աս օրէնքիս բոլոր խօսքերը անոնց վրայ գրես , երբոր անցնիս ու մտնես ան երկիրը՝ որն որ քու Ցեր Աստուածդ քեզի կուտայ , երկիր մը որ կաթ ու մեղր կը բղխէ , ինչպէս որ քու հայրերուդ Ցեր Աստուածդ ըսաւ ։

4 Ծր քեզի ըսաւ ։ Ուստի , երբոր Յորդանանէն անցնիս , աս օրուան

Է Գ Լ · ժա · 29 · Ցես · ը · 30 ։ քեզի պատուիրածիս պէս՝ աս քարերը էԳեբաղ լեռան վրայ կանգնես , ու զանոնք կիրով ծեփես ։

5 Եւ հոն քու Ցեր Աստուածդոյ մէկ սեղան մը շինես , քարերէ չէ՛ սեղան մը ։ Դանոնց վրայ երկաթ

Ր Եւ · ի · 25 ։ Ցես · ը · 31 ։ 6 չդպցնես ։ Սակայն քու Ցեր Աստուածդոյ սեղանը ամբողջ քարերէ շինես ։ ու անոր վրայ քու Ցեր Աստուածդոյ ողջակէզներ մատուս ։

7 ցանես ։ Եւ խաղաղութեան զոհեր մատուցանելով՝ հոն ուտես , ու քու Ցեր Աստուածդոյ առջեւը ու

8 բահանաս ։ Եւ աս օրէնքին բոլոր խօսքերը քարերուն վրայ խիստ ցարդ կերպով մը գրես ։

9 Եւ Մովսէս Ղեւտացի քահանաներուն հետ բոլոր Իսրայէլին խօսելով ըսաւ , Ո՛վ Իսրայէլ , լռեա կեցիր ու մտիկ ըրէ ։ Դուն այսօր քու Ցեր Աստուածդոյդ ժողովուրդը

Ն · Ք · ԶԾ · 1451 Թ Գ Ւ · Ի Գ · 18 ։ 10 եղար ։ Ուստի քու Ցեր Աստուածդոյդ խօսքը մտիկ ընելով՝ ի գործ դնես անոր պատուիրանքները ու կանոնները , որոնք ես այսօր քեզի կը պատուիրեմ ։

11 Եւ նոյն օրը Մովսէս ժողովուրդին 12 դին պատուիրելով ըսաւ , Երբոր Յորդանանէն անցնիք , Ղեւտողովուրդը օրհնելու համար Գարիզին լեռան վրայ ասոնք թող կայնին ։ Շիմաւոն՝ Ղեւի՝ Յուդա՝ Իսաքար՝

Ղ Գ Լ · ժա · 29 · Ցես · ը · 33 · Դատ · Թ · 7 ։ 13 Յովսէփ ու Բենիամին ։ Եւ էանէծքի համար Գերազ լեռան վրայ ասոնք թող կայնին ։ Ռուբէն՝ Գադ՝ Ասեր՝ Զաբուղոն՝ Դան ու Նեփթաղիմ ։

Ի Գ Լ · ժա · 29 · Ցես · ը · 33 · 14 Ու ըՂեւտացիք Իսրայէլի բոլոր մարդոցը հետ խօսելով՝ բարձր ձայնով պիտի ըսեն ,

ըԳԼ · ԻԳ · 10 ։ Ցես · ը · 33 · Դատ · Բ · 11 ։ 15 Ի՛նէծեալ ըլլայ ան մարդը՝ որ արուեստաւորի ձեռագործ՝ ու Ցերոջը առջեւը պիղծ սէաթոռով փորուած կամ ձուլածոյ կուռք կը շինէ , ու գաղտուկ տեղ մը կը դընէ ։ Ժ և բոլոր ժողովուրդը պատասխան տալով՝ Ամէ՛ն պիտի ըսէ ։

Ե Ե · ի · 4 ։ 23 · ժ · 17 ։ Ղև · ժԲ · 4 ։ իշ · 1 ։ Գ Լ · դ · 16 · 23 ։ ե · 8 ։ Ես · խդ · 9 ։ Ովս · ժգ · 2 ։ 16 Ի՛նէծեալ ըլլայ ան՝ որ իր հօրը կամ մօրը դէմ հայհոյութիւն կ՚ընէ ։ և բոլոր ժողովուրդը Ամէ՛ն պիտի ըսէ ։

Ժ Ցես · թաւ · ե · 22 · ե · ըրեմ · ժա · ճ · ա կոր · ժգ · 16 ։ 17 Ի՛նէծեալ ըլլայ ան՝ որ իր դրացիին սահմանը կը փոխէ ։ և բոլոր ժողովուրդը Ամէ՛ն պիտի ըսէ ։

Ե Ե · ի · 12 · իա · 17 · Ղև · ԺԹ · 3 · Գ Լ · իա · 16 ։ 18 Ի՛նէծեալ ըլլայ ան՝ որ կոյրը էճամբայէն կը խոտորեցնէ ։ և բոլոր ժողովուրդը Ամէ՛ն պիտի ըսէ ։

Լ Գ Լ · ԺԲ · 14 · Առակ · իբ · 28 ։ 19 Ի՛նէծեալ ըլլայ ան , որ պանդուխտին՝ որբին ու որբևայրին իրաւունքը կը ծռէ ։ և բոլոր ժողովուրդը Ամէ՛ն պիտի ըսէ ։

Ի Ղև · ԺԲ · 14 ։ Ե Ե · իբ · 21 · 22 · Գ Լ · ժ · 18 · իդ · 17 · Մաղ · գ · 5 ։ 20 Ի՛նէծեալ ըլլայ ան՝ որ իր հօրը կնկանը հետ կը պառկի ։ քանզի իր հօրը քղանցքը կը բանայ ։ և բոլոր ժողովուրդը Ամէ՛ն պիտի ըսէ ։

Լ Ղև · ԺԸ · 8 · ի · 11 · Գ Լ · իբ · 30 ։ 21 Ի՛նէծեալ ըլլայ ան՝ որ ո՛և իցէ անասունի հետ կը պառկի ։ և բոլոր ժողովուրդը Ամէ՛ն պիտի ըսէ ։

Ը Ղև · ԺԸ · 23 · ի · 15 ։ 22 Ի՛նէծեալ ըլլայ ան՝ որ իր հօրը աղջիկը կամ իր մօրը աղջիկը եղող իր քրոջը հետ կը պառկի ։ և բոլոր ժողովուրդը Ամէ՛ն պիտի ըսէ ։

Յ Ղև · ԺԸ · 9 · ի · 17 ։ 23 Ի՛նէծեալ ըլլայ ան՝ որ իր զբանչին հետ կը պառկի ։ և բոլոր ժողովուրդը Ամէ՛ն պիտի ըսէ ։

Ղ Ղև · ԺԸ · 17 · ի · 14 · Ե Եւ · ի · 18 · իա · 12 · 14 · Ղև · իգ · 17 · Թես · ե · 31 · Գ Ա · ԺԹ · 11 ։ 24 Ի՛նէծեալ ըլլայ ան՝ որ իր դրացին գաղտուկ կը մեռցընէ ։ և բոլոր ժողովուրդը Ամէ՛ն պիտի ըսէ ։

ն · ը · ԼԸ · 1451

Ա֊ՐԼ · ԻԳ · Ր · Տ · ՓԼ · ԺԸ · 17 · ԺԳ · 19 · ԵԶԵԿ · ԻԸ · 13 ·

Ա֊ՐԼ · ԻԸ · 15 · ՄԱՂ · ՆԱՀԹ · 21 · ԵՍԹԵՐ · ԺԱ · 3 · ՊԱՂ · Ը · 10 ·

Ա֊ԵԼ · ԺԵ · 26 · ՂԼ · ԻՂ · 8 · ԵՒ · ՃԵ · 2 ·

Բ֊ՓԼ · ԻԼ · 19 ·

Է֊ՀՈՐ 15 · ՋՍՔ · Ա · 6 ·

Բ֊ՄԱՂ · ՃՀՐ · 1 · 4 ·

Ի֊ՆԱ · ԼՔ · 5 ·

Ա֊ՀՈՐ 11 · ԴՒ · ԻԲ · 17 · ԽԹ · 25 · ՓԼ · Ե · 18 · ՄԱՂ · ՃՂ · 38 · ՆԱՀ · 8 · ՃՀՐ · 8 · ԱԱԿ · Ժ · 22 · Ա ՅԻՄ · Ը · 8 ·

Բ֊ՂԼ · ԻՆ · 7 · 8 · Բ ԹՒԱ · ԻԲ · 28 · 30 · 41 · ՄԱՂ · ԽԲ · 38 · ՅԱՒ ՀՈՐ 25 ·

Ի֊ՂԼ · ԻԵ · 21 ·

Ի֊ԱԱԿ · Գ · 10 ·

Է֊ՓԼ · ԺԵ · 10 ·

Ա֊ԵԼ · ԺԲ · 5 · 6 · ՓԼ · Ե · 6 · ԻՂ · 13 · 19 · 10 · ԻԲ · 13 ·

Ի֊ԹՒԱ · Զ · 21 · Բ ՄՆ · Ե · 14 · ԵՒ · ԿԲ · 19 · ԴԱՆ · ԼԲ · 18 · 10 ·

Ֆ֊ՓԼ · ԺՀ · 25 ·

Ա֊ՀՈՐ Ե · Ա֊ՐԼ · Ժ · 22 ·

ՀՂԼ · ԻՂ · 4 · ՓԼ · ԺՀ · 14 ·

Ֆ֊ՓԼ · ԺՂ · 29 ·

Ա֊ՂԼ · ԺԵ · 6 ·

25 Ա֊Նիծեալ ըլլայ ան՝ որ անվճիռ մարդը մեռցընելու համար կաշառք կ՚առնէ . և բոլոր ժողովուրդը Ա֊մէն պիտի ըսէ ։

26 Ա֊Նիծեալ ըլլայ ան՝ որ աս օրէնքիս ամէն խօսքերուն մէջը չկենար՝ որ զանոնք կատարէ . և բոլոր ժողովուրդը Ամէն պիտի ըսէ ։

ԳԼ · ԻԸ

1 Հնազանդութեան օրհնութիւնները ։ 15 Անհնազանդութեան անէծքները ։

1 Եւ՝ թէ որ քու Տէր Աստուծոյդ խօսքը ուշադրութեամբ մտիկ ընելով՝ զգուշութեամբ՝ ի գործ դնես անոր բոլոր պատուիրանքները՝ որոնք ես այսօր քեզի կը պատուիրեմ , քու Տէր Աստուածդ Բերկրիս բոլոր ազգերէն գերազանց պիտի
2 ընէ քեզ ։ Եւ թէ որ քու Տէր Աստուծոյդ խօսքին չհնազանդիս , ասոնք բոլոր օրհնութիւնները քու վրադ գալով՝ Բքեզի պիտի հասնին ։
3 Ր֊Քաղաքի մէջ օրհնեալ , ու Ր֊դաշտի մէջ օրհնեալ պիտի ըլլաս ։
4 Ղ֊Քու որովայնիդ պտուղը՝ քու երկրիդ պտուղը՝ քու անասուններուդ պտուղը՝ կովերուդ ծնունդը ու ոչխարներուդ հօտերը օրհնեալ պիտի
5 ըլլան ։ Ք֊Քու կողովդ ու տաշտդ
6 օրհնեալ պիտի ըլլան ։ Ի֊Մտած ատենդ օրհնեալ , ու ելած ատենդ
7 օրհնեալ պիտի ըլլաս ։ Հ֊Տէրը քու առջևէդ ջարդել պիտի տայ քու վրադ ելլող թշնամիներդ . անոնք քեզի դէմ մէկ ճամբով պիտի ելլեն , և քու առջևէդ եօթը ճամ֊
8 բով պիտի փախչին ։ Ի֊Տէրը քու ՚չտեմարաններուդ ու ամէն Ի֊ձեռք զարնելու բաներուդ օրհնութիւն պիտի խրկէ քեզի ։ և քու Տէր Աստուածդ քեզի տուած երկրին մէջ քեզ
9 պիտի օրհնէ ։ Թէ որ քու Տէր Աստուածդ հրամանները պահելով՝ ա֊նոր ճամբաներուն մէջը քալես , Հ֊Տէրը քեզի երդումը ըրածին պէս՝ քեզ իրեն սուրբ ժողովուրդ պիտի
10 հաստատէ . Ու երկրիս ամէն ժողովուրդները պիտի տեսնեն որ Բ֊Տէրոջը անունը քու վրադ կը կոչուի , 11 ՚ու քեզմէ պիտի վախնան ։ Եւ Հ֊Տէրը բարիքներով քեզ պիտի լե֊ցընէ , քու որովայնիդ պտուղը՝ քու անասուններուդ պտուղը ու քու երկրիդ պտուղը լաւցնելով ան երկրին վրայ , որն որ Տէրը քու հայրերուդ երդումը ըրաւ քեզի տա֊
12 լու ։ Տէրը իր բարութեան գանձը՝ այսինքն երկինքը քեզի պիտի բանայ , հոր քու երկրիդ անձրևը ատենովը տայ , ու Ձրու ձեռքիդ ամէն գործը օրհնէ . և դուն շատ ազգերու փոխ պիտի տաս , բայց
13 դուն փոխ պիտի չառնես ։ Տէրը ՚ձուլոխ՚ը՝ և չէ թէ պոչ . դուն միշտ վրայ պիտի ելլես , ու բնաւ վար պիտի չիյնաս , թէ որ քու Տէր Աստուածոյդ պատուիրանքները մըտիկ ընելով պահես ու կատարես , որոնք ես այսօր քեզի կը պատուի֊
14 րեմ , Բ֊Եւ օտար աստուածներուն ետևէն երթալու համար , ա֊նոնց ծառայութիւն ընելու համար , աջ կողմը կամ ձախ կողմը չխոտորիս ան բոլոր խօսքերէն , որոնք ես այսօր քեզի կը պատուիրեմ ։
15 Բայց ՚թէ որ քու Տէր Աստուածոյդ խօսքին չհնազանդիս , և չպահես ու չընես անոր բոլոր պատուիրանքները ու կանոնները՝ որոնք ես այսօր քեզի կը պատուիրեմ , ան ատենը աս ամէն անէծքները քու վրադ գալով Ֆքեզի պիտի հասնին ։
16 Ւ֊Քաղաքի մէջ անիծեալ , ու դաշտի
17 մէջ անիծեալ պիտի ըլլաս ։ Փ֊Քու կողովդ ու տաշտդ անիծեալ պիտի
18 ըլլայ ։ Փ֊Քու որովայնիդ պտուղը՝ երկրիդ պտուղը՝ կովերուդ ծնունդը ու ոչխարներուդ հօտերը անիծեալ
19 պիտի ըլլան ։ Ք֊Մտած ատենդ անիծեալ՝ ու քու ելած ատենդ
20 անիծեալ պիտի ըլլաս ։ Ե֊Տէրը քու ամէն ձեռք զարկած գործքիդ մէջը ՚անէծք՝ Ն֊տառապանք ու ՚ւանդիմանութիւն պիտի խրկէ քեզի՝ քու չար գործքերուդ ու ձգելուդ համար , մինչև որ շուտով բնաջինջ ըլլաս ու կոր֊
21 սուիս ։ Տէրը Ն֊քեզի ժանտախտը պիտի փակցընէ , մինչև որ քեզ Հատցընէ ան երկրին վրայէն , ուր որ դուն կը մտնես անիկայ ժառան֊
22 գելու ։ Ե֊Տէրը քեզ պիտի զարնէ ծիւրական ախտով՝ հրատապնապ տենդով՝ Ջերմով ու պրդող տաքուԹիւնով՝ Երաշտութեամբ՝ ՚փորշահաքարութեամբ ու ՚ժրխտոց դալուկով , և սուսէ պիտի հալա֊
23 ծեն քեզ , մինչև որ կորսուիս ։ Եւ Ձգխուդ վրայի երկինքը պղնձէ , ու տակդ եղած երկիրը երկաթէ պիտի
24 ըլլայ ։ Տէրը անձրևի տեղ Հող ու փոշի պիտի տայ քու երկրիդ . ու երկինքէն քու վրադ պիտի իջնէն մինչև որ դուն բնաջինջ ըլլաս ։
25 Տէրը քու Թշնամիներուդ առջև քեզ Ջարդել պիտի տայ . անոնց դէմ մէկ ճամբով պիտի ելլես , և անոնց առջևէն եօթը ճամբով պիտի փախչիս , ու Բերկրիս բոլոր Թագաւորութեանց մէջը Թափա֊
26 ռական պիտի ըլլաս . Եւ ՚քու մարմինդ երկինքին բոլոր Թռչուններուն ու երկրիս գազանները կերակուր պիտի ըլլայ . և ոչ ոք

ն · ը · ԻԸ · 1451

Ֆ֊ԵՒ · Թ · 14 · 15 ·

Ա֊ՐԼ · ԻԶ · Բ · 17 · ԴԱՆ · Թ · 11 · 13 · ՄԱՂ · Բ · 2 ·

Ա֊ՂԼ · ԻՂ · 14 · ՈՂՋ · Բ · 17 · ԴԱՆ · Թ · 11 · 13 · ՄԱՂ · Բ · 2 ·

Ն֊ՀՈՐ 2 ·

Ւ֊ՋԱՒ ՀՈՐ 3 · ԸՆ ·

Ա֊ՄԱՂ · Բ · 2 ·

Ա֊ՄԱՂ · Ա · 16 · ԵՒ · Լ · 17 · ԾՕ · 20 · ԿՂ · 15 ·

Ա֊ՂԼ · ԻՂ · 25 · ԵՐԵՄ · ԻԲ · 10 ·

Ա֊ՂԼ · ԻՂ · 16 ·

Ֆ֊ՈՐՈՎ

Ա֊ՄՈՎ · Գ · 9 ·

Ա֊ՂԼ · ԻՂ · 19 ·

Բ֊ՀՄՐ Ի֊ՂԼ · ԻՂ · 17 , 87 · ԳԼ · ԼԲ · 80 · ԵՒ · Զ · 17 · Բ ԵՐԵՄ · ԺԵ · 4 · ԻԲ · 9 · ԵԶԵԿ · ԻՂ · 46 ·

Յ Ա ԹԱԳ · ԺԵ · 44 , 46 · ՍԱՂ · ՃԲ · 2 · ԵՐԵՄ · Ե · 33 · ԺԶ · 4 · ԼԲ · 20 ·

Ն · ք · ղբ · 1451

27 վռընտող մը պիտի չըլլայ ։ Ցերը Եգիպտոսի պալարներով , ի թան- չով , քոստոտութեամբ ու եռքով պիտի զարնէ քեզ , որ անոնցմէ 28 չկարենաս բժշկուիլ ։ Ցերը ապշութիւնով՝ կուրութիւնով ու սրտատրոդով պիտի զարնէ քեզ . 29 Եւ ինչպէս որ կոյրը խաւարի մէջ ձեռքովը կը խարխափէ , ուրեն ալ կէս օրուան ատենը անանկ պիտի խարխափես , ու գործերուդ մէջ բարեբաղդութիւն պիտի չունենաս . և միշտ զրկանք ու յափշտակութիւն պիտի կրես , ու ոեղ 30 աղատող պիտի չըլլայ ։ Դուն կնկան մը պիտի նշանուիս , ու ա- նոր հետ ուրիշը պիտի պառկի . տուն պիտի շինես , ու անոր մէջը դուն պիտի չբնակիս . Բայդի պի- տի տնկես , ու անոր խաղողը պի- 31 տի չճաղովես . Քու եզդ քու աչքիդ առջեւը պիտի մորթուի , բայց դուն անկէ պիտի չուտես . քու էշդ քու առջեւէդ պիտի յափշտակուի , ու քեզի ետ պիտի չտրուի . Հօտերդ քու թշնամիներուդ պիտի մատ- նուին , ու ոչնոք քեզի ազատող 32 պիտի չըլլայ ։ Քու տղաքներդ ու աղջիկներդ ուրիշ ժողո- վուրդի մը պիտի տրուին , և աչքերդ պիտի տեսնեն , ու ի բո- լոր օրը անոնց համար ուռնեցած թոռոռելիս պիտի նուաղին . և ձեռքդ պիտի չկրնայ օգնել ։ 33 Քու երկրիդ արդիւնքը ու քու բոլոր աշխատութիւնդ քեզի ան- ծանօթ եղած ժողովուրդ մը պիտի ուտէ . և դուն ամէն օր միայն զբ- 34 կանը ու ձեղքուած պիտի կրես . Եւ Եաչքերուդ տեսած բաներէն պիտի 35 խենդնաս ։ Ցերը ՚քու ծունկերդ ու սրունքներդ , սաստիկ թաթիէն մինչև դլխուդ գագաթը դէշ պալարներով պիտի զարնէ , ու պիտի չկրնաս բժշկութիւն դտնել ։ 36 Ցերը Եպիտի տանի քեզ՝ և քու վրադ դրած թագաւորդ անանկ ազդի մը՝ որ ոչ դուն ճանչցած ես , ոչ՝ ալ քու հայրերդ . և ՚ընդ օտար աստուածներու՝ փայտի ու քարի 37 ծառայութիւն պիտի ընես ։ Եւ դուն ի զարմանքի ու առակի ծ և կատակի ենթակայ պիտի ըլլաս ան- բոլոր ժողովուրդներուն մէջը , ուր 38 որ Ցերը քեզ պիտի տանի ։ Եսո- կոտ մէջը շատ սերմ պիտի հանես , ու քիչ ապրանք պիտի ժողվես . քանզի Եմարախները պիտի ուտեն 39 զանիկայ ։ Ընդկներ պիտի տնկես ու դարմանես , բայց գինին պիտի չխմես , ու խաղողը պիտի չժողվես . քանզի անիկայ որդերը պիտի ու- 40 տեն ։ Քու ամէն սահմաններուդ

մէջ ձիթենիներ պիտի ունենաս , բայց եղով պիտի չծածուխ . քանզի քու ձիթենիներդ իրենց պտուղը 41 պիտի թափեն ։ Ցղաքներ ու աղ- ջիկները պիտի ծնանիս , բայց քու- կդ պիտի չըլլան . քանզի Եանոնք գե- 42 րութեան պիտի երթան ։ Բոլոր ծառերդ ու երկրիդ պտուղները 43 խառնիճը պիտի ուտէ ։ Ձեր մէջը եղող օտարականը քեզմէ դերա- զանց պիտի ըլլայ , և շատ պիտի բարձրանայ , ու դուն շատ վար 44 պիտի իջնես . Ե Անիկայ քեզի փոխ պիտի տայ , բայց դուն անոր փոխ պիտի չտաս . Եանի- կայ գլուխ պիտի ըլլայ , բայց 45 դուն պոչ պիտի ըլլաս ։ Եւ Ե աս բոլոր անէծքները քու վրադ պիտի դան , քեզ պիտի հալածեն , ու քեզի պիտի հասնին , մինչև որ դուն բնաջինջ ըլլաս . որովհետև քու Ցեր Աստուծոյդ խօսքին չա- զանդութիւն չըրիր , և քեզի հրա- մայած պատուիրանքները ու կա- 46 նոնները չպահեցիր . Եւ անոնք քու վրադ ու քու սերունդիդ վրայ Ն նշան ու հրաշք պիտի ըլլան յաւի- 47 տեան ։ Ընդհակառակն դուն Ե ամէն բանին առատութեանը համար՝ ուրախութեամբ և յօժար սրտով քու Ցեր Աստուծոյդ ծառայու- 48 թիւն չըրիր , Անոր համար դուն ա- նօթութիւնով , ծարաւով , մեր- կութիւնով , ու ամէն բանի կարօ- տութիւնով ծառայութիւն պիտի ընես քու թշնամիներուդ , որոնք Ցերը քու վրադ պիտի խրկէ . և ՚քու պարանոցիդ վրայ երկաթէ լուծ պիտի դնէ , մինչև որ բնաջինջ 49 ընէ քեզ ։ ՚Ցերը քու վրադ հե- ռուէն՝ երկրիս ծայրէն Ե արծիւի թռչելուն պէս մէկ ազգ մը պիտի բերէ , անանկ ազգ մը որուն լե- 50 զուն դուն չես հասկրնար , Պինտ երես ազգ մը , Ընր ծերոյ պատիւ պիտի չընէ , ու տղայոց վրայ դուրթ 51 պիտի չունենայ ։ Եւ անիկայ ՚քու անասուններուդ պտուղը ու երկ- րիդ պտուղը պիտի ուտէ մինչև որ դուն բնաջինջ ըլլաս . որովհետև քեզի ցորեն՝ դինի՝ եղ՝ կովերուդ ծնունդները ու ոչխարներուդ հօ- տերը պիտի չթողու , մինչև որ քեզ 52 բնաջինջ ընէ . Եւ անիկայ ՚քու բոլոր քաղաքներուդ մէջ քեզ պի- տի պաշարէ , մինչև որ կործանին քու բարձր ու ամուր պարիսպները , որոնց դուն ապաւինիս եա՝ քու բոլոր երկրիդ մէջ . և քեզ պիտի պաշարէ քու ամէն քաղաքներուդ մէջ ՚՚ քու բոլոր երկրիդ մէջ , որն որ քու Ցեր Աստուածդ քեզի կու 53 տայ . Ու պաշարման ատեն և

Ն · ք · ղբ · 1451

Ի Ողբ. ա. 5 ։

Թ Հմր 12 ։

Ն Հմր 13 ։ Ողբ. ա. 5 ։

Հ Հմր 15 ։

Յ Ես. ը. 18 ։ Եզեկ. ժդ. 8 ։ Ղ Նէեմ. թ. 35, 36, 37 ։ Ճ Գլ. լբ. 15 ։

Ի Ես. ը. 18 ։ Եզեկ. ժդ. 8 ։ Ղ Նէեմ. թ. 35, 36, 37 ։ Ճ Գլ. լբ. 15 ։

Ա Եսայ. ձժթ. 82 ։

Ա Հմր 51 ։ Ղե. ։ Իզ. 16 ։ Երեմ. և. 17 ։

Ե Հմր 67 ։

Ղ Հմր 27 ։

Ե դ Թագ. ժէ. 4, 6 ։ ժդ. 12, 14 ։ իե. 7, 11 ։ բ Մն. լդ. 11 ։ լՀ. 6, 20 ։

Ը Գլ. դ. 28 ։ Հմր 64 ։ Ներմ. ժղ. 18 ։

Ը դ Թագ. թ. 7, 8 ։ Երեմ. իդ. 9 ։ իե. 9 ։ Ջաք. բ. 13 ։

Թ Սաղ. խդ. 14 ։

Ի Մխ. ջ. 15 ։ Անդ. ա. 6 ։

Լ Յովէլ. ա. 4 ։

քու թշնամիդ քեզ նեղը ձգած ա-
տենը՝ ՚ի քու որովայնիդ պտուղը՝
քու Տէր Աստուածդդ քեզի տուած
քու տղաքներուդ և աղջիկներուդ
54 միսը պիտի ուտես ։ Ձեր մէջը
քնքուշ ու խիստ փափուկ մարդը
իր եղբօրը ու Ի՚ր ծոցի կնկանը և
իր ողջ Թողուցած որդւոցը ՚ի ծուռ
55 աչքով պիտի նայի . Որպէս զի իր
ուտելու որդւոցը միսէն անոնց մէ-
կուն չտայ . քանզի պաշարման ա-
տենը՝ ու քու թշնամիդ ամէն քա-
ղաքներուդ մէջ քեզ նեղը ձգած
ատենը՝ ՚ի բոլ բան մը պիտի չմնայ
56 անոր ։ Ձեր մէջը խիստ քնքուշ
ու փափուկ եղող կնիկը՝ որ իր
փափկութենէն ու քնքուշ ըլլա-
լէն՝ ոտքը գետնի վրայ կոխելու
սորված չէր , իր ծոցի էրկանը՝ իր
57 տղուն՝ իր աղջկանը՝ Եւ ՚ի իր ոտ-
քերուն մէջտեղէն ելլող տղու ըն-
կերին՝ ու իր ծնած զաւակներուն
ՀԾուռ աչքով պիտի նայի . քանզի
պաշարման ատենը՝ ու քու թշնա-
միդ քու քաղաքներուդ մէջ քեզ
նեղը ձգած ատենը՝ ամէն բանին
պակսելուն համար գանոնք ծած-
կաբար պիտի ուտէ ։
58 Թէ որ դուն աս գրքին մէջ
գրուած աս օրէնքին ամէն խօսքե-
րը զգուշութեամբ չկատարես , և
՚ի աս՝ ՓՈՒԽ ԵՀՈՎԱՅԻ ԱՍՏՈՒ-
ԱԾԴ պատուական ու ահաւոր
59 անունէն չվախնաս , Տէրն ալ Ի՚ն-
սովոր հարուածներով , մեծ ու
երկարատև հարուածներով , գէշ
ու երկայն հիւանդութիւններով
պիտի զարնէ քեզ և քու սերունդդ ։
60 Ու ՚ի Եգիպտոսի բոլոր հիւանդու-
թիւնները՝ որոնցմէ դուն կը վախ-
նաս , քու վրադ պիտի դարձնէ .
ու անոնք քեզի պիտի փակչին ։
61 Նաև աս օրինաց գրքին մէջը
չգրուած ամէն հիւանդութիւնը ու
ամէն հարուածը Տէրը քու վրադ
պիտի բերէ , մինչև որ դուն բնա-
62 ջինջ ըլլաս ։ Եւ քու Տէր Աստու-
ծոյդ խօսքին ՚ի պատնդութիւն չը-
նելուդ համար , դուք որ ՚ի շատու-
թեան կողմանէ երկինքի աստղե-
րուն պէս էիք , ՚ի խիստ սակաւա-
63 թիւ պիտի մնաք . Եւ ինչպէս որ
Տէրը ձեզի աղէկութիւն ընելով ու
ձեզ շատցնելով ՚ձեր վրայ ուրա-
խացաւ , անանկ ալ ձեզ կորսընդը-
նելով ու բնաջինջ ընելով ՚ձեր
վրայ պիտի ուրախանայ , և պիտի
ջնջուի՚ք ան երկրին վրայէն , ուր որ
հիմա կ՚երթաք զանիկայ ժառանգ-
64 գելու ։ Եւ Տէրը երկրիս մէկ ծայ-
րէն մինչև միւս ծայրը ՚ի բոլոր
ժողովուրդներուն մէջ պիտի ցրուէ
քեզ , ու ՚ հոն ծառայութիւն պի-
տի ընես օտար աստուածներու՝
փայտի ու քարի , որոնք ո՚չ դուն
ճանչցեր էիր՝ ո՚չ ալ քու հայրերդ ։
65 Եւ ի՚ան ազգերուն մէջը հանգըս-
տութիւն պիտի չտանես , ու ոտ-
քիդ թաթին հանգչելու տեղ պի-
տի չըլլայ . ՚ի և հոն Տէրը քեզի դո-
ղացող սիրտ , աչքի նուաղում ու
՚ի հոգիի տրտմութիւն պիտի տայ ։
66 Եւ քու կեանքդ քու առջևդ կախ-
ման մէջ պիտի ըլլայ , ու գիշեր
ցորեկ պիտի վախնաս , և քու
կեանքիդ վրայ ապահով պիտի չըլ-
67 լաս ։ Ու սրտիդ ահուդողէն և
՚ի աչքերուդ տեսած բաներէն , ղա-
ռաւօտուն պիտի ըսես՝ Երանի՚ թէ
իրիկուն ըլլար , ու իրիկունն ալ
պիտի ըսես՝ Երանի՚ թէ առաւօտ ըլ-
68 լար ։ Եւ Տէրը Ի՚նաւերով Եգիպ-
տոս պիտի դարձնէ քեզ ան ճամ-
բայով , որուն համար քեզի ըսի
թէ անիկայ ւէմ՚յմըն ալ պիտի
չտեսնես . և հոն ծառաներ ու ա-
դախիններ ըլլալու պիտի ծախուիք
ձեր թշնամիներուն . և ծախող առ-
նող պիտի չըլլայ ։

ԳԼՈՒԽ ԻԹ

1 Մովսէս հնազանդութեան կը յորդորէ զա-
նոնք , անոնց տեսած գործքերը յիշատակելով ։
10 Ամէնքը կը ներկայանան Աստուծոյ ուխտը
անոր հետ ուխտ ընելու ։ 18 Իր յարութեանը
մէջ հանդարտ սրտով կեցողին վրայ գալու
բարկութիւնը ։ 29 Գաղտուկ բաները Աստու-
ծոյ կը վերաբերին ։

1 Ա՚յսոնք են ան ուխտին խօսքերը ,
որ Տէրը Մովսէսին հրամայեց
Իսրայէլէ որդւոցը հետ ընելու Մո-
վաբի երկրին մէջ , ՚ի անոնց հետ
Քորեբի վրայ ըրած ուխտէն զատ ։
2 Ուստի Մովսէս բոլոր Իսրայէլը
կանչելով՝ անոնց ըսաւ , Ի՚ դուք
տեսաք ան ամէնը՝ որ Տէրը ձեր
աչքերուն առջևը Եգիպտոսի երկրին
մէջ ըրաւ Փարաւոնին , և անոր
բոլոր ծառաներուն , ու անոր բոլոր
3 երկրին . Այ՚սինքն հան մեծ փոր-
ձութիւնները , նշանները ու մեծ
հրաշքները , որոնք դուն քու աչ-
4 քերովդ տեսար . Եւ ՚ի Տէրը մինչև
այսօր չտուաւ ձեզի անձկ սիրտ մը
որ իմանաք , և ո՚չ աչքեր որ տես-
նէք , ո՚չ ալ ականջներ որ լսէք ։
5 Ի՚ու ես քառասուն տարի անապա-
տին մէջ ձեզ պտըտցուցի . Ձեր
վրայի լաթերը չհինցան , ու ոտ-
6 քերուդ կօշիկները չմաշեցան ։ Հաց
չկերաք ու գինի կամ օղի չխմեցիք ,
որ գիտնաք թէ ես Ձեր Տէր Ա-
7 ստուածն եմ ։ Ու երբոր ասա տեղ
եկաք՝ Հեսբոնի Սիհոն Թագաւո-
րը և Բասանի Ովգ Թագաւորը մեր
առջևը ելան մեզի հետ պատերազ-
մելու , ու մենք զարկինք անոնք ,

ղԼՒ ։ ԻԶ ։ 29։ ԹՎԱՅ ։ 2։ 28 ։ 29 ։ ԵԲՐ. ԺԲ. 9 ։ ՈՒՊ ։ Բ ։ 20 ։ 9 ։ 10 ։ ՂԿ ։ ԺԹ ։ 6 ։ ՀԱՒ. ԺԶ. 9։

ՂԵ. ԻԶ. 10։

[ՀՒՐ 54 ։]

ԹԲ. Ժ. 10։

ԹԲ. Գ. 8։

ԹԱՂ. Թ. 12։

ՂԳԼ. Է. 15։

ՂԳԼ. Ժ. 22։ ՆԵՒ. Թ. 23։ Ի ՍՂ. Դ. 27։

ՂԳԼ. Լ. 9։ ԵՐԵՄ. ԼԲ. 41։ ԱԱԿ. Ա. 26։ ԵՍ. Ա. 24։ Ի ՂԵ. ԻԶ. 38։ ԳԼ. Դ. 27. 28։ ՆԵՒ. Ա. 8։ ԵՐԵՄ. Ժ. 13։ ՀՒՐ 86։

Բ ԱՄՈՍ. Թ. 4։

Ի ՂԵ ։ ԻԶ ։ 36։ Բ ՂԵ ։ ԻԶ ։ 16։

Ի ՀՒՐ 84։ ՂՑՈԲ. Ե ։ 4։

Ի ՈՀԾ ։ Ը ։ 13 ։ Թ ։ 3։

ԸՂԼ ։ ԺԵ ։ 16։

ՈՐ ։ Գ ։ 2։ 8։

Բ ԵԼ ։ ԺԲ ։ 4։

Ի ՍՂ. Դ. 34։ Ե ։ 19։

Բ ՏՆԹ ԲՈ ։ Ը ։ 9 ։ 10 ։ ԿԲ. 17։ ՑՕՀ. Ը. 43։ ԹԱՒ. ԻԲ ։ 26 ։ 27 ։ ԵԶԵ ։ Դ ։ 18 ։ ԲԹՒՒ. Բ ։ 11 ։ 12 ։ Ի ՂԼ. Ա ։ 3 ։ Ը ։ 2։

ՂԳԼ. Ը ։ 4 ։ Ե ՏՆԹ ԲԼ ։ ԺՂ ։ 12 ։ ԳԼ. Ը ։ 8 ։ ՍԱՂ. ՆԲ. 24 ։ 25։

ԸԹՒ. ՅԽ. 23 ։ 24 ։ 33 ։ ԳԼ. Բ ։ 32 ։ Դ ։ Ի։

Ն · Ք · ԶԲ · 1451

Ի Թուս · Լբ · 33 ։ ԳԼ · Գ · 12 , 13 ։

Ժ ԳԼ · Գ · 6 ։ Ցես · ա · 7 ։ Գ Թագ · բ · 3 ։

Է Ցես · ա · 7 ։

* ԵԲԲ · Ձեր իշխանները, Ձեր ցեղերը ,

Ղ Ցճս Ցես · Թ · 21 , 23 , 27 ։

Ի Ղեւեմ · ժ · 29 ։

Ծ ԳԼ · Իբ · 9 ։

Ն Եւ · Գ · 7 ։ Հ Ծն · ժե · 7 ։

Յ Երեմ · Լա · 31 , 32 , 33 ։ Եբր · ը · 7 , 8 ։

Ղ Ցճս Գոր · բ · 39 ։

Ճ ԳԼ · ժա · 16 ։

Ց Գոր · ը · 23 ։ Եբր · ժբ · 15 ։

Յ Թուս · ժե · 39 ։ Ձաղ · ժա · 9 ։

Ն Ես · Լ · 1 ։

Ղ Եզեկ · ժգ · 7 , 8 ։

Ա Ղաւ · Հդ · 1 ։

Ղ Ղաւ · Հի · 5 ։ Եզեկ · իգ · 25 ։

Պ ԳԼ · Իե · 14 ։

8 Եւ անոնց երկիրը առինք , ու ետ տուինք Հռուբենեանց , Գադեանց ու Մանասէի կէս ցեղին ժառանգութ։

9 Թիւն տուինք ։ Ժ Ուստի աս ուխտին խօսքերը պահէք ու կատարէք , որ ձեր ամէն գործքին մէջ յաջողութիւն գտնէք ։

10 Այսօր դուք ամէնքդ ձեր Ցեր Աստուծոյն առջեւը կը կայնիք ։ ձեր *ցեղերուն իշխանները՝ , ձեր ծերերը , ձեր ոստիկանները ևս բոլոր

11 Իսրայէլի մարդիկը , Ձեր տղաքները , ձեր կնիկները , և քու բանակիդ մէջը եղող օտարականդ , Քու փայտ կարողդէդ մինչև քու ջրկիրդ ։

12 Որ քու Ցեր Աստուծոյդ ուխտին ու Ե անոր երդումին մէջ մտնես , որն որ այսօր քու Ցեր Աստուածդ քե։

13 զի հետ կ՝ընէ , Որպէս զի Ե քեզ այսօր իրեն ժողովուրդ հաստատէ , և ինքը քեզի Աստուած ըլլայ , ինչպէս որ քեզի բսաւ , ու ինչպէս որ քու հայրերուդ՝ Աբրահամին , Իսահակին ու Յակոբին երդում ըրաւ ։ Ու ես Ն ասս ուխտը և աս երդումը միայն ձեզի հետ չեմ

15 ըներ , Հապա այսօր մեզի հետ մեր Ցեր Աստուծոյն առջեւը հոս կայնողներուն հետը , Ու այսօր մեզի հետ հոս չեղողներուն հետն ալ ։

16 Քանզի դուք գիտէք թէ ինչպէս բնակեցանք Եգիպտոսի երկրին մէջ , և ինչպէս անցանք ան ազգերուն

17 մէջէն որ դուք անցաք ։ Ու անոնց քովը եղած անոնց գարշելի բաները , և անոնց փայտէ՝ քար է՝ արծաթէ ու ոսկիէ կուռքերը

18 տեսաք ։ Զգլլայ որ ձեր մէջը երիկ մարդ կամ կնիկ մարդ կամ ազգատոհմ կամ ցեղ մը դառնուի , որ իր սիրտը այսօր մեր Ցեր Աստուածմէն խոտորեցընելով , երթայ ան ազգայ աստուածներուն ծառայութիւն ընէ ։ Ժ չզլլայ որ ձեր մէջը թոյն ու դառնութիւն բերող արմատ մը դառնուի ։ Եւ չզլլայ որ ձէ։ նէ աս անէծքին խօսքերը լսելով սրտին մէջը իրեն օրհնութիւն տալով ըսէ , Թէև Ժ իմ սրտիս յամառութեանը մէջ քալեմ՝ , ինծի խաղաղութիւն կ՝ըլլայ , և այդպէս ա։

19 նիկայ Ե իր ծարաւութեանը վրայ գի։

20 նովութիւն աւելցնէ ։ Ց Ցերը պիտի չհաճի անոր ինայելու , Հապա ան ատենը * Ցերոջը բարկութիւնը ու Ը նախանձը ան մարդուն վրայ պիտի բորբոքի , և աս գրքիս մէջը գրուած ամէն անէծքը անոր վրայ պիտի իջնէ , ու Ցերը Ը անոր անունը երկինքին տակէն բնաջինջ

21 պիտի ընէ ։ Եւ Ցերը աս օրինաց գրքիս մէջը գրուած ուխտին ամէն անէծքներուն համեմատ անոր վրայ չարիք հասցընելո՝ համար՝ զանիկայ Իսրայէլին բոլոր ցեղերէն պիտի

22 զատե , Եւ պիտի ըսէ յետագայ ազգը՝ այսինն ձեզմէ եղբօր ելլող զաւակներնիդ՝ ու հեռու երկրէ եկող օտարականը , երբոր տեսնեն ան երկրին հարուածները ու անոր հիւանդութիւնները , որոնցմով

23 Ցերը զանիկայ պիտի նեղէ ։ Ո՜ ԵՐՈՐ ԹՕՆԷՆ ԻՒ ԱՆ ԲՈԼՈՐ ԵՐԿԻՐԸ ԾԾՈՒՄԸ , ՝ աղ ու այրած ըլլալով , հոն բան մը չցանուիր , ու պտուղ մը չբերեր , և խոտ մը չբուսանի՝ ՝ Սոդոմին՝ Գոմորին՝ Ադմային ու Սեբոյիմին աւերմանը պէս , որոնք Ցերը իր բարկութեամբը ու սրտմ։

24 տութեամբը բնաջինջ ըրաւ ։ Նաև ամէն ազգերը պիտի ըսեն , Ինչո՞ւ համար Ցերը աս երկրին այսպէս ըրաւ ։ աս մեծ սրտմտութեան ու բարկութեան պատճառը ի՞նչ է ։

25 Եւ անոնց պիտի ըսեն , Պատճառը աս է որ անոնք մերժեցին իրենց Հարցը Ցեր Աստուծոյն ուխտը , որն որ անոնց հետ բրեր էր՝ զանոնք Եգիպտոսի երկրէն հանած ատենը ,

26 Եւ գացին ուրիշ աստուածներու ծառայեցին , ու անոնց երկրպագութիւն ըրին , անանկ աստուածներու՝ որ իրենք քնաւ չէին ճանչցած , և որ Ցերը որոշած չէր ա։

27 նոնց ։ Ուստի Ցերոջը բարկութիւնը ան երկրին դէմ բորբոքեցաւ , ՝ որ աս գրքիս մէջը գրուած ամէն

28 անէծքները անոր վրայ բերէ ։ Եւ Ցերը բարկութեամբ՝ սրտմտութեամբ ու մեծ զայրայոմամբ Ը զանոնք իրենց երկրէն արմատաքի խլելով՝ մէկ ուրիշ երկիր մը նետեց ,

29 ինչպէս որ այսօր կը Ե ։ Ծածուկ բաները մեր Ցեր Աստուծոյն կը վերաբերին , բայց յայտնուած բաները մեզի ու մեր որգւոցը ՝ բաՋ Ի յաւիտեան , որ աս օրէնքիս ամէն խօսքերը կատարենք ։

ԳԼ · Լ

1 Ապաշխարողներուն խոստացուած մեծ ողորմութիւնները ։ 11 Աստուծոյ պատուիրանքը՝ ներսն գիւրիմանալի ըլլալը ։ 15 Մահը ու կեանքը Ժողովուրդին առջեւը կը դրուի ։

1 Ա՜ երբոր աս քեզի ցուցուցած բաները՝ թէ անէծքը և թէ օրհնութիւնը քու վրադ գան , ու Ե դուն անոնց քու սրտիդ մէջը նայիլ ըսես ան բոլոր ազգերուն մէջը , ուր որ քու Ցեր Աստուածդ

2 քեզ պիտի վռնտե , Եւ դուն Ը քու Ցեր Աստուածոյդ դառնաս , և բոլոր սրտովդ ու բոլոր հոգիովդ անոր խօսքին Ձագանդիս՝ թէ դուն և թէ քու որդիքդ , ինչպէս որ ես

3 այսօր քեզի պատուիրեցի , Ժ քե։

Ն · Ք · ԶԲ · 1451

Ա Մաս · Իգ · 51 ։

– Ա Ղաւ · Հէ · 34 ։ Երեմ · ժէ · 6 ։ Սոփ · բ – 9 ։

– Ծն · ԺԲ · 24 ։ 25 ։ Ե · բեմ · ւ · 16 ։

Վ Գթագ · Թ · 8 ։ 9 ։ Երեմ · Իբ · 8 ։ 9 ։

Ր Գ Թագ · ժ · 15 ։ բ Մն · Է · 20 ։ Ա Ղաւ · ծբ · 5 ։ Առակ · բ · 22 ։

Ա Ղե · Իզ · 40 ։ ԳԼ · Իբ ։ Բ ԳԼ · Դ · 29 ։ 30 ։ Գ Թագ · Ը · 47 , 48 ։ Գ Նեեմ · ա · 9 ։ Եա · ծե · 7 ։ Ոգբ · գ · 40 ։ Ճ Ա Թես · բ · 12 , 13 ։ Ա Ա Ղաւ · Ճդ · 45 ։ Ճկ · 1 ։ 4 ։ Երեմ · Իբ · 14 ։ Ոգբ · գ · 22 ։ 32 ։

Ն·Ք·ՂԲ· 1451

Ցեր Աստուածդ ալ քեզ գերութեան նէն դարձընելով պիտի ողորմի քեզի , ու ի նորէն պիտի ժողվէ քեզ ան ամէն ազգերէն , որոնց մէջը քու Ցեր Աստուածդ քեզ ցրուեր էր ։
4 Եթէ որ մինչև երկինքին ծայրը վռնտուած ալ ըլլաս , քու Ցեր Աստուածդ քեզ անկէ պիտի ժողվէ ,
5 ու անկէ պիտի առնէ քեզ ։ Եւ քու Ցեր Աստուածդ քու հայրերուդ ժառանգած երկիրը պիտի դարձնէ քեզ , ու զանիկայ պիտի ժառանգես , և քեզի աղէկութիւն ընելով քու հայրերէդ աւելի պիտի շատ-
6 ցընէ քեզ ։ Եւ Ցեր Աստուածդ քու սիրտդ և քու որդւոցդ սիրտը պիտի թլփատէ , որպէս զի քու Ցեր Աստուածդ բոլոր սրտովդ ու բոլոր հոգիովդ սիրես որ ապրիս ։
7 Եւ քու Ցեր Աստուածդ ան բոլոր անէծքները քու թշնամիներուդ վրայ՝ քեզ ատողներուն ու հալածողներուն վրայ պիտի դարձնէ ։
8 Եւ դուն պիտի դառնաս , ու Ցերոջը խօսքին ջազանդիս , ու կատարես անոր բոլոր պատուիրանքները՝ որոնք ես այսօր քեզի կը պատուիրեմ ։
9 Եւ՝ Եւ քու Ցեր Աստուածդ քու ձեռացդ բոլոր գործքերը՝ որովայնիդ պտուղը՝ անասուններուդ պտուղը ու երկրիդ պտուղը շատ ցընելով քեզի յաջողութիւն պիտի տայ · քանզի Ցերը ազէկութիւն ընելով Ինորէն պիտի ուրախանայ քու վրադ , ինչպէս որ քու հայրերուդ վրայ ուրախացաւ ,
10 երբոր դուն քու Ցեր Աստուծոյդ խօսքին ջազանդիս , ու աս օրինաց գրքին մէջը գրուած անոր պատուիրանքները ու կանոնները պահես , և բոլոր սրտովդ ու բոլոր հոգիովդ քու Ցեր Աստուծոյդ դառնաս ։
11 Քանզի աս պատուիրանքը որ ես այսօր քեզի կը պատուիրեմ , ծանր անիմանալի չէ , ու քեզմէ հե-
12 ռու ալ չէ ։ Ի Անիկայ երկինքը չէ , որ ըսես Թէ Մեզի համար ո՛վ պիտի ելլէ երկինքը , և անիկայ մեզի պիտի բերէ որ լսենք ու ընենք ·
13 Եւ անիկայ ծովուն անդին կողմն ալ չէ , որ ըսես Թէ Մեզի համար ծովուն անդին կողմ ո՛վ պիտի անցնի , ու զանիկայ մեզի պիտի
14 բերէ · որ լսենք ու ընենք · Քանզի աս խօսքը քեզի շատ մօտ է , քու բերնիդ ու սրտիդ մէջն է , որ դուն անիկայ կատարես ։
15 Նայէ , ես այսօր կեանքը ու բարին , մահը ու չարը քու առջևդ
16 դրի · Որովհետև ես այսօր քեզի կը պատուիրեմ որ քու Ցեր Աստուածդ սիրես , անոր ճամբանե-

բուն մէջը քալես , ու անոր պատուիրանքները՝ կանոնները ու դատաստանները պահես , որ ապրիս ու շատնաս , և քու Ցեր Աստուածդ քեզ օրհնէ ան երկրին մէջը , ուր որ կ'երթաս ժառանգելու ։
17 *Բայց Թէ որ քու սիրտդ դառնայ , ու չլսես , հապա մոլորելով ուրիշ աստուածներու երկրպագութիւն ը-*
18 *նես , ու զանոնք պաշտես ,* Ի Ձեզի այսօր կը ծանուցանեմ որ անշուշտ պիտի կորսուիք , ա՛ երկար կեանք պիտի չունենաք ան երկրին վրայ , ուր որ մտնելու ու անիկայ ժառանգելու համար Յորդանանէն
19 կ'անցնիք ։ Ի Ձեզի այսօր երկինքը ու երկիրը վկայ կը բռնեմ ձեզի , որ կեանքը ու մահը , օրհնութիւնը ու անէծքը ձեր առջևը դրի · ուրեմն կեանքը ընտրէ որ ապրիս դուն և
20 քու սերունդդ · Քու Ցեր Աստուածդ սիրելով՝ անոր խօսքին ջազանդութիւն ընես , ու անոր յարիս , (վասն զի քու կեանքդ ու օրերուդ երկայնութիւնը ան է ,) որ դուն բնակիս ան երկրին վրայ , որն որ Ցերը քու հայրերուդ՝ Աբրահամին՝ Իսահակին ու Յակոբին երդում ըրաւ անոնց տալու ։

ԳԼ · ԼԱ

1 Մովսէս կը քաջալերէ ժողովուրդը ։ 7 Եւ Յեսուն ։ 9 Օրէնքը քահանաներուն կը յանձնէ որ եօթներորդ տարին ժողովուրդին առջևները կարդան ։ 14 Աստուած Յեսուին պատուէր կու տայ , 19 ու երգ մը՝ որ ժողովուրդին վկայութիւն մը ըլլայ ։ 24 Մովսէս օրինաց գիրքը Ղեւտացւոց կը յանձնէ որ պահեն ։ 28 ու գալու բաները հրապարակաւ ծերերուն կը ծանուցանէ ։

1 Եւ Մովսէս գնաց բոլոր Իսրայէլին
2 ըսաւ ցեղս աս խօսքերը · Ու ա-նոնց ըսաւ , Ես այսօր հարիւր քսան տարեկան եմ · ալ Ի ելլելու ու մտնելու կարողութիւն չունիմ · և Ցերը ինծի ըսաւ , Դուն աս
3 Յորդանանէն պիտի չանցնիս · Քու Ցեր Աստուածդ Ի ինքը քու առջևդ պիտի անցնի , ու աս ազգերը քու առջևէդ ինքը պիտի կորընչացնէ , և դուն անոնց ժառանգութեանը պիտի տիրես · Ա՛ Ի Ցեր-ոջը բսածին պէս Ցեսուա պիտի
4 անցնի քու առջևդ : Եւ Ցերը անոնց այնպէս պիտի ընէ , Ի ինչպէս որ Ամորհացւոց Սիհոն ու Ովգ Թագաւորներուն և անոնց երկրին ըրաւ ,
5 զանոնք բնաջինջ ընելով · Եւ Ի Ցերը անոնք ձեր ձեռքը պիտի տայ , ու իմ ձեզի բոլոր պատուիրածիս
6 պէս պիտի ընէք անոնց : Ի Ուժովցէ՛ք ու քաջ եղէք , ծմի՛ վախնաք ու անոնց երեսէն մի՛ զարհուրիք · քանզի քու Ցեր Աս-

Ն·Ք·ՂԲ· 1451

Ի Գլ·գ·26 ։ Ը·19 ։

Ծ Գլ·գ·26 ։ Ղլա·28 ։
Ձ Հմր·15 ։

Հ Սաղ·իե· 1 ։ կղ·9 ։ Ցես·ժա· 25 ։

Ա Ել·ե·7 ։ Գլ·լգ·7 ։
Բ Թռ·իե· 17 ։ գ Թագ·գ·7 ։
Գ Թռ·ի·12 ։ իե·13 ։ Գլ·գ·27 ։ Դ Գլ·Թ·3 ։
Ե Թռ·իե· 21 ։ Գլ·գ·28 ։
Զ Գլ·գ·21 ։ Ե Թռ·իա· 24, 33 ։
Է Գլ·ե·2 ։
Ը Ցես·ժ·25 ։ Ա Մն·իբ· 13 ։ Ժ Գլ·ա·29 ։ ե·13 ։

Ն · ք · գէ · 1451

տուածդ է՝ինքը քու հետդ կ՚երթայ . Լանիկայ քեզ չվհատեցնէ ու քեզ երեսէ չձգէր ։

7 Եւ Մովսէս ցեղուն կանչեց , ու բոլոր Իսրայէլին առջևը անոր ըսաւ ; Ի՚ուժովցիր ու քաջ եղիր . քանզի ասիկայ ժողովուրդը դուն պիտի տանիս այն երկիրը , որն որ Տէրը անոնց հայրերուն երդում ըրաւ անոնց տալու . ու զանիկայ դուն պիտի ժառանգեցնես անոնց ։ 8 Եւ Տ՚քու առջևդ գացողը նոյն ինքն Տէրն է , Լանիկայ քու հետդ պիտի ըլլայ , անիկայ քեզ պիտի չվհատցնէ ու քեզ երեսէ պիտի չձգէ . մի՛ վախնար ու մի՛ զարհուրիր ։

9 Արդ Մովսէս ասիկայ օրէնքը գրեց , հև զանիկայ Տէրոջը ուխտին Ն տապանակը վերցընող Ղևտացի քահանաներուն , ու Իսրայէլի բոլոր ծերերուն տուաւ . Եւ Մովսէս անոնց պատուիրելով ըսաւ , Ամեն եօթներորդ տարին՝ Ղ՚թողութեան տարուըն տաները՝ Ֆ տաղաւարահարաց 11 տօնին , երբոր բոլոր Իսրայէլ կու գայ Տ՚քու Տէր Աստուծդդ առջևը երևնալու անոր ընտրած տեղը , Ֆ՚ան ադիքը բոլոր Իսրայէլին առջևը ասիկայ օրէնքը պիտի Ա կարդաք , որ 12 լսեն ։ Ժ՚ողովեցէք ժողովուրդը , երիկները՝ կնիկները՝ տղաքները ու քաղաքներդ եղող օտարականդ , որ լսեն , և սորվելով՝ ձեր Տէր Աստուծմէն վախնան , ու աս օրէնքիս բոլոր խօսքերը պահեն ու կատարեն . 13 Եւ անոնց Ֆչգիտցող տղաքները լսելով , Ղձեր Տէր Աստուծմէն վախնալ սորվին , բոլոր ան օրերուն մէջը , որչափ որ պիտի ապրիք ան երկրին վրայ , որն որ Ժառանգելու համար Յորդանանէն կ՚անցնիք ։

14 Եւ Տէրը Մովսէսին ըսաւ , Ահա մեռնելու օրերդ մօտեցան . Ցեղուն կանչէ , ու Ժողովքի խորանին մէջը ներկայացէք , Ռոր անոր պատուէր տամ ։ Ուստի Մովսէս ու Ցեղուն դացին Ժողովքի խորանին մէջը ներ- 15 կայացան ։ Եւ Տէրը ամպի սիւնով խորանին մէջը երևցաւ , ու ամպի սիւնը խորանին դրանը վրայ 16 կայնեցաւ ։ Եւ Տէրը Մովսէսին ըսաւ , Ահա դուն քու հայրերուդ հետ պիտի ննջես , ու աս Ժողովուրդը պիտի Ֆելլէ , ու իր դաղցած Ֆերկրին օտար աստուածներուն ետևէն երթալով՝ անոր մէջ չտեւեցնի պիտի ընէ , և Հզիս պիտի թողու , ու Ֆ իրեն հետ ըրած ուխտս 17 պիտի խափանէ ։ Եւ ան օրը իմ բարկութիւնս անոնց վրայ բորբոքելով՝ Ի զանոնք պիտի մերժեմ , ու ծերեսս անոնցմէ պիտի ծածկեմ , ու ընաջինջ պիտի ըլլան . և շատ չարիքներու ու նեղութիւններու հանդիպելով՝ ան օրը պիտի ըսեն , Մեր Աստուածը Ֆմեր մէջը չըլլալուն համար չէ՞ որ Հ մենք աս չարիք- 18 ները կը կրենք ։ Եւ Հան օրը ես իմ երեսս բոլորովին պիտի ծածկեմ անոնց ըրած բոլոր չարութեանը համար , որովհետև ուրիշ 19 աստուածներու դարձան ։ Ուստի հիմա աս երգը դրեցէք , ու Իսրայէլի որդւոցը սորվեցուցէք , զանիկայ անոնց բերանը դնելով , որպէս զի աս երգը Իսրայէլի որդւոցը մէջ Ո ինծի վկայութեան համար ըլ- 20 լայ ։ Քանզի անոնք պիտի տանիմ ան կաթ ու մեղր բղխող երկիրը , որուն համար ես անոնց հայրերուն երդում ըրի . և անոնք պիտի ուտեն ու կշտանան և Ֆգիրնան . ու Ֆայլ ուրիշ աստուածներու դառնալով և անոնց ծառայութիւն ընելով՝ զես պիտի արհամարհեն , ու 21 իմ ուխտս պիտի խափանեն ։ Իսկ Ի երբոր անոնք շատ չարիքներու ու նեղութիւններու հանդիպին , աս երգը անոնց առջևը վկայութիւն պիտի տայ . որովհետև անոնց զաւակներուն բերնէն պիտի չմոռցուի . վասն զի Հդիտեմ անոնց խորհուրդը՝ Ֆոր այսօր կ՚ընեն , քանի որ դեռ իմ երդումով խոստացած երկիրս տարած չեմ զա- 22 նոնք ։ Ուստի Մովսէս նոյն օրը աս երգը դրեց , ու Իսրայէլի որդւոցը սորվեցուց անիկայ ։

23 Ի՚ե Տէրը Նաւէի որդւոյն Ցեսուին պատուիրելով ըսաւ , Զօրացիր ու քաջ եղիր . քանզի Իսրայէլի որդիքը դուն պիտի տանիս ան երկիրը , որուն համար անոնց երդում ըրի . ու ես քու հետդ պիտի ըլլամ ։

24 Ու երբոր Մովսէս աս օրէնքիս բոլոր խօսքերը Ի մէկ դրքի մը 25 մէջ գրեց լմընցուց , Տէրոջը ուխտին տապանակը վերցընող Ղևտացիներուն պատուիրեց Մովսէս 26 ու ըսաւ , Առ օրէնքիս գիրքը առէք , ես անիկայ ձեր Տէր Աստուծոյն ուխտի տապանակին քովը դրէք , Ի՚որ հոն քեզի դէմ վկայութեան համար ըլլայ . Ֆ քանզի ես քու ապստամբութիւնդ ու քու Ի պարանոցիդ խստութիւնը գիտեմ . ահա այսօր որ տակաւին ես ձեզի հետ ողջ եմ՝ դուք Տէրոջը դէմ ապստամբութիւն կ՚ընէք . ալ որչափ աւելի իմ մեռնելիս եղբր ։ 28 Ձեր ցեղերուն բոլոր ծերերը ու ձեր ոստիկանները իմ առջևս ժողվեցէք , որ անոնց աս խօսքերը ըսեմ՝ ու երկինքը ու

Ն · ք · գէ · 1451

Թուա · ժգ · 42 ։
Դ՚որա · ղ · 18 ։
Հ՚ես · 17 ։
Հ՚ես 26 ։
Գ՚ա · ի · 16 ։
Ղ՚եվ՚ա · ե · 3 ։
Ես · ի · 5 ։
Ես · ի · 8 ։
Ես · ի · 5 ։
Ես · ի · 8 ։
Ես · ի · 9 ։
Ես · ի · 10 ։
Ես · ի · 11 ։
Ես · ի · 12 ։
Ես · ի · 13 ։
Ես · ի ·

Ն · ք · ղԲ · 1451

29 երկիրը վկայ բռնեմ անոնց . քանզի գիտեմ որ իմ մեռնելէս ետքը դուք անշուշտ Ե* անօրէնութիւն պիտի ընէք՝ , ու իմ ձեզի պատուիրած ճամբայէս պիտի խոտորիք . ու ետքի օրերը չարիքներու պիտի հանդիպիք . որովհետև Տէրոջը առջևը չարութիւն պիտի ընէք , ու ձեր ձեռքերուն գործքովը զանիկայ պիտի սրդողցընէք ։

30 Ուստի Մովսէս ամ երդին խօսքերը խօսչելի բոլոր ժողովքին ականջները ամբողջ կըսուցեց ։

ԳԼ · ԼՐ

1 Մովսէսին երգը՝ որով կը ծանուցանէ Աստուծոյ ողորմութիւնը ու վրէժխնդրութիւնը : 46 Մովսես կը յորդորէ ժողովուրդը որ իրենց սիրտը ասոր վրայ դնեն : 48 Աստուած Նաբաս լեռը կը խրկէ Մովսէսը , որ քանմնու երկիրը տեսնէ , ու մեռնի ։

1 Ա՛վ երկինք՝ ականջ դրէք , որ խօսիմ . ու երկիրը իմ բերնիս խօսքերը թող մտիկ ընէ ։

2 Իմ խրատս անձրևի պէս պիտի կաթի . իմ խօսքս ցօղի պէս պիտի իջնէ . Հանձրևի պէս կանանչեղէնի վրայ , ու առատ անձրևներու պէս խոտի վրայ .

3 Քանզի Տէրոջը՝ անունը պիտի կանչեմ . Ա մեր Աստուծոյն պատիւ տուէք ։

4 †Աստուծոյ Ի գործը կատարեալ է . քանզի Հանոր ամէն ճամբաները իրաւունք են . Ի Աստուած հաւատարիմ է , ու Հանիրաւութիւն չունի . անիկայ արդար և ուղիղ է ։

5 Ի Նո՛ւ ապականեցան , իրենց արատը անոր որդւոցը չէ . ՚՚Նիւյ մեկ ծխտորած ու ծռած ազգ մըն է ։

6 ԻՏէրոջը ըրած հատուցումիդ տակիկայ է , ով չիմար ու անմիտ ժողովուրդ . անիկայ Հքու Հայրդ չէ՞ , որ քեզ Իստացաւ , ՝քեզ ստեղծեց ու քեզ հաստատեց ։

7 Հին օրերը մի՛ տգդ բեր , անցած դարերուն տարիները մտածէ . Հքու Հօրդ հարցուր , ու թող քեզի պատմէ՝ . քու ծերերուդ հարցո՛ւր , ու թող քեզի բսեն ։

8 Երբոր Բարձրեալը հազգերդին ժառանգութիւն բաժնեց , ու Ցադամի որդիքը տարածեց , ազգերուն սահմանները Իսրայէլի սրդոց թիւովը դրաւ ։

9 Քանզի ՀՏէրոջը բաժինը իր ժողովուրդն է , ՚՚ իր ժառանգութեան վիճակը Ցակոբն է ։

10 Ձանիկայ †համայի երկրի մէջ , անկոխ ՚՚ ահագին անապատի մէջ ‡գտաւ . զանիկայ ‖պաշտպանեց ,

Ն · ք · ղԲ · 1451

ՙ բՕր · գ · 36 ։
ՙ Սաղ · ժԲ · 8 ։ Առակ · Ե · 2 ։ Ձաք · Բ · 8 ։
Ն Ել · ժԲ · 4 ։ Գլ · ա · 31 ։ Ես · լա · 5 ։ Խղ · 4 ։ կդ · 9 ։ Ովս · ժա · 3 ։
Լ Գլ · ԼԳ · 29 ։ Ես · ծբ · 14 ։ Եզկ · Լղ · 2 ։
§ ՆԲԲ · Հնձ · ցուց ,
՚՚ Ցոբ · ԽԲ · 6 ։ Սաղ · ձա · 16 ։
Լ Սաղ · ձա · 16 ։ Ճխ · 14 ։
‡ ՆԲԲ · երկանացը Ճարպով ·
ՙ Նն · Խթ · 11 ։
†† ՆԲԲ · ԵՃ · սուրբնը · Գլ · ԼԳ · 5 ։ 26 ։ Ես · խգ · 2 ։
Լ Ցճս ա Թագ · բ · 29 ։
՚՚ Գլ · լա 20 ։ Կեհմ · ԹԲ · 25 ։ Սաղ · ժԲ · 10 ։ Երեմ · բ · 7 ։ ե · 7 ։ 28 ։ Ովս · ժգ · 6 ։
՚՚ ՀՃր 6 ։ Ես · ծա · 13 ։
Է Գլ · լա · 16 ։ Ես · ա · 4 ։
Ա Թագ · ԻԲ · 47 ։ Սաղ · ՀԲ · 26 ։ ղե · 1 ։
Բ գ Թագ · ժգ · 22 ։ ա Կոր · Ժ · 22 ։
ՅՂԼ · ժԲ · 7 ։ Սաղ · ձղ · 87 ։ ա Կոր · ժ · 20 ։ Ճայս · ԹԲ · 20 ։
՚՚ Ես · ժԲ · 10 ։
Ի Երեմ · բ · 32 ։
Ա Գաս · բ · 14 ։
ՙ Ես · ա · 2 ։
Ֆ Գլ · լա · 17 ։ ՚՚ Ես · Լ · 9 ։ Մատ · ժԲ · 17 ։ Ի ՀՃր 16 ։ Սաղ · Հբ · 58 ։ Ա Թագ · ժԲ · 21 ։ Գ Թագ · ժգ · 13 ։ 26 ։ Սաղ · լա · 6 ։ Երեմ · բ · 19 ։ Ժ · 8 ։ Ժգ · 22 ։ Ճղբ · բ · 8 ։ Դոր · Ժգ · 15 ։ Ովս · ա · 10 ։ Հոել · Ժ · 19 ։ Ի Երեմ · ժԲ · 14 ։ Ժբ · 4 ։ Ողբ · գ · 11 ։ ՚Ես · իգ · 15 ։

ՙ խրատեց , ՚՚ ՙ իր աչքին բիբին պէս պահեց ։

11 Ինչպէս որ արծիւը իր բոյնը կը դրդռէ , կը շարժի իր ձագերուն վրայ , իր թևերը կը տարածէ , զանոնք վրան կառնէ ՚՚ թևերովը կը վերցընէ ,

12 Անոնո՛ւ Ցերը միայն զանիկայ պտրտցուց , ու անոր հետը օտար աստուած չկար ։

13 ՚Զանիկայ երկրիս բարձր տեղերուն վրայ §հանեց , որ արտերուն պտուղը ուտէ . ու անոր՝ ՚՚վէմէն մեղր ու ապառաժ վէմէն եղ ծծել տուաւ .

14 Անոր կովերու իւղ ու ոչխարներու կաթ Կերցո՛ւց , գառներու ու Բասանի խոյերու և նոխազներու Ճարպով , ու Հցորենի ‡ընտիր ալիւրով՚՚ . և ՚՚ խաղողին արիւնը՝ գինի խմեցիր ։

15 Ու †† Իսրայէլ գիրնալով Կաբաձեց . (՚՚ գիրցար՝ հաստրցար՝ եղ կապեցիր .) ու ՚՚ իր Կարիչ Աստուածը Հթողուց , և ՚՚ իր փրկութեան Վէմը արհամարհեց ։

16 Օտար ապրանքներով Իանոր նախանձը գրգռեցին , ՚՚ գարշելի բաներով զանիկայ սրդողցուցին ։

17 ՚Դեւերուն զոհ մատուցին , և ոչ Աստուծոյ , իրենց Հգիտցած աստուածներուն , նոր ՚՚ մօտերս եղողներուն , որ ձեր հայրերը Անոնցմէ չվախցան ։

18 ՚՚Դուն քեզ ծնանող Վէմը մոռցար , ու Հքեզ ստեղծող Աստուածը միտքէդ հանեցիր ։

19 †Եւ Տէրը տեսնելով զընուեցաւ , ՙ որովհետև իր տղաքները ու աղջիկները զՀրդ սրդողցուցին .

20 Ու բսաւ , Ի Անոնցմէ երեսս ծածկեմ , ՚՚ տեսնեմ Թէ անոնց վերջը ինչ պիտի ըլլայ . վասն զի ա նոնք ծուռ ազգ մըն են , ՚՚ անհաւատարիմ որդիներ են .

21 Ի Անոնք չաստուածներով իմ նախանձս գրգռեցին , ՚՚ Հիրենց անտի բաներովը զիս սրդողցուցին . Ես ալ անպիտան ժողովրդով մը անոնց նախանձը պիտի դրգռեմ՝ , ՚՚ անմիտ ազգով մը զանոնք պիտի սրդողրընեմ .

22 Քանզի Հիմ բարկութենէս կրակ վառեցաւ , և դժոխքին մինչև ներքին տեղը տանքը պիտի այրէ . երկիրը և անոր արմտիքը պիտի ուտէ , ու լեռներուն հիմերը պիտի բռնկցընէ ։

23 ՚Անոնց վրայ չարիքներ պիտի

Ն · ք · ՉԿ · 1451

Է Սաղ · է · 12 ։ 13 ։ Ե-զեկ · ե · 16 ։ ը Ամբ · գ · 5 ։ * Կամ՝ կայծակով ,

Ը Ղե · իզ · 22 ։

ժ Ոզ · ա · 20 ։ Եզեկ · է · 15 ։ բ Կոր · է · 5 ։

† Եբր · սե-նեականեբէն

Ի Եզեկ · ի · 18 ։ 14 ։ 23 ։

Լ Սաղ · ճԻ · 8 ։

Խ Ես · իե · 11 ։ Երեմ · գ · 22 ։

Ծ Գէ · ե · 29 ։ Սաղ · ՀԱ · 13 ։ ՃԷ · 48 ։ Ղու · ԺԲ · 42 ։

Կ Ես · խե · Ղ ։ Ոզբ · ա · 9 ։ Հղ · Հզ · 8 ։ Ցնա · իգ · 10 ։ բ Մն · իգ · 24 ։ Ես · Լ · 17 ։

Ց Սաղ · իգ · 12 ։ Եա · ծ · 1 ։ Ծբ · 3 ։ Ղ ա Թագ · բ · 2 ։

Ճ ա Թագ · դ · 8 ։ Երեմ · Լ · 3 ։

Մ Եզ · ա · 10 ։

Յ Սաղ · ԾԲ · 4 ։

Ն Սաղ · ՀՃ · 3 ։ Հաով · գ · 13 ։

Շ Ցբ · Ժգ · 17 ։ Երեմ · բ · 22 ։ Ովս · Ժգ · 12 ։ Հաով · բ · 5 ։

ո Սաղ · ղԲ · 1 ։ Հաով · ԾԲ · 19 ։ Եբր · ժ · 30 ։

Չ Պետ · բ · 3 ։

պ Սաղ · ՀԼԲ · 14 ։

Ջ Դատ · բ · 18 ։ Սաղ · ՀՂ · 45 ։ Երեմ · լա · 20 ։ Ցովել · բ · 14 ։

ռ գ Թագ · Ժգ · 10 ։ բա · 21 ։ գ Թագ · ԻԲ ։ 8 ։ Ժգ · 26 ։

ս Դատ · Ճ · 14 ։ Երեմ · բ · 28 ։

դիզեմ , է իմ նետերս անոնց վրայ Նետուելվ պիտի հատցընեմ ։

24 Անօթութեամբ պիտի մաշին , ու ըª հրատապնապ տենդով" և դառն ժանտախտով պիտի հատ-նին , ու Բանտց վրայ գազանե-րուն ակռաները՝ ու գետնի վրայ սողացողներուն թոյնը պիտի խըր-կեմ ։

25 Դուրսէն սուրը ու †ներսէն վախ՝ երիտասարդները ու կոյս աղջիկները , կաթնկեր տղաքները ու ալեւոր ծերերը պիտի ջարդեն ։

26 Ըսի որ զանոնք էրէրս ամէն կողմը ցրուեմ , անոնց յիշատակը մարդոց մէջէն վերցընեմ ,

27 Միայն թէ թշնամիին բարկու-թենէն վախցայ · չըլլայ որ անոնց հակառակորդները ուրանան · չըլլայ որ Ըսուն թէ Ա՛ս բոլոր բա-նը ընողը մեր բարձր ձեռքն է , և ո՛չ թէ Տէրը ։

28 Քանզի անոնք խորհրդակորոյս ազգ մըն են , Է ու անոնց մէջ ի-մաստութիւն չկայ ։

29 Ե՛րանի թէ իմաստուն ըլլային , ա՛ս բանը հակընայէին , Կ՛ի-րենց վախճանը մտածէին ։

30 Հազարէ մարդ մը հազարը ի՞նչպէս կը հալածէր , ու երկու մարդ տա-սը հազարը ի՞նչպէս կրնար փախ-ցընել , թէ որ անոնց Վէմը չծա-խած չծախէր , ու Տէրը զանոնք չմատնէր ։

31 Քանզի Հանոնց վէմը մեր Վէմին պէս չէ , ու մեր թշնամիները ա՛ս բաներս դատուելու ըլլան ։

32 Ինչու որ Հանոնց որթը Սոդոմի որթէն է , ու Գոմորի արտէն է · անոնց խաղողները թունաւոր խա-ղողներ են , ա՛ս անոնց ողկոյզները դառն են ·

33 Անոնց գինին Հվիշապներուն ժանտութիւնը ու Կիժերուն մա-հաւէթ թոյնն է ։

34 Ասիկայ Ես իմ քովս պահուած , ա՛ս իմ շտեմարաններուս մէջ կընք-քուած չէ՞ արդեօք ։

35 Իմն է վրէժխնդրութիւնը ու հատուցումը · անոնց ոտքը սահ-մանուած ժամանակին պիտի դլրի · ինչու որ Հանոնց կորստեան օրը մօտ է , ու անոնց գլխուն գալիք-ները կ՛արտորան ։

36 Քանզի Ցերը իր ժողովուրդը պիտի դատէ , Ու իր ծառաներուն վրայ պիտի դթայ , որովհետև պիտի տեսնէ անոնց տկարութիւնը , երբ-որ Ճոդցած ու ձգուած չկայ ·

37 Ես պիտի ըսէ , Ո՞ր են անոնց աստուածները , ան վէմը , որուն վրայ իրենց յոյսը դրեր էին ,

38 Անոնց զոհերուն ճարպը ուտող-ները՝ ու թափելու նուէրներուն դինին խմողները · Թող ելլեն ու Ձեզի օգնեն , և Ձեզի պաշտպան ըլ-լան ։

39 Հիմա նայեցէ՛ք , որ Էՙ միայն Ես Եսª , ու Ճինծի ուրիշ Աստուած չկայ · Ես կը մեռցընեմ ու ես կ՛ապրեցընեմ · ես կը վարեմ ու ես կը բժշկեմ , ու իմ Ձեռքէս ա-զատող մը չկայ ։

40 Քանզի Ձեռքս երկինքը վերցը-նելով կ՛ըսեմ , Ես յաւիտեան կենդանի եմ ·

41 Եթէ որ փայլակի պէս սուրս սը-րեմ , ու Ձեռքս դատաստանի եր-կընցընեմ , իմ թշնամիներուս վը-րէժխնդրութիւն պիտի ընեմ , և զիս ատողներուն հատուցում ը-նեմ ։

42 Սպաննուածներուն ու գերիներ-ուն արիւնէն՝ Թշնամեաց իշ-խաններուն գլխէն Իմ նետերս արիւնով պիտի արբեցընեմ , ու իմ սուրս միս պիտի ուտէ ։

43 Ո՛վ ազգեր՝ Հանոր ժողովուրդ-դին ուրախակից եղէք , քանզի Իր ծառաներուն արեան վրէժը պիտի խնդրէ · Իր թշնամիներէն վրէժ պիտի առնէ , և Իր երկրին Ա՛ս ժողովուրդին քաւութիւն պի-տի ընէ ։

44 Ուստի Մովսէս Նաւեան ճե-սուին հետը եկաւ , ու ա՛ս երգին բոլոր խօսքերը ժողովուրդին ա-

45 կանջներուն զրուցեց ։ Ու երբոր Մովսէս ա՛ս ամէն խօսքերը բոլոր

46 Իսրայէլին զրուցեց լմընցուց , Ա-նոնց ըսաւ , Ձեր սրտին մէջը դը-րէ՛ք ամէն խօսքերը՝ որոնք այսօր Ձեզի վկայութիւն բերի , որ անոնք Ձեր տղոցը պատուիրէք , որ ա՛ս օ-րէնքիս ամէն խօսքերը պահեն ու

47 կատարեն ։ Քանզի ասիկայ Ձեզի պարապ բան մը չէ , Ե՛րովհետև Ձեր կեանքն է · ու ա՛ս բանով երկայ-նակեաց պիտի ըլլաք ան երկրին վրայ , որուն համար Յորդանանէն կ՛անցնիք անիկայ ժառանգելու ։

48 Նոյն Ցերը նոյն օրը խօսեցաւ

49 Մովսէսին՝ ըսելով , Ա՛ս Ե Աբարիմ լեռը ելիր՝ Մոաբի երկրին մէջը եղող Երիքովին դիմացի Նաբաւ լեռը , ու տես Քանանու երկիրը , որն որ Իսրայէլի որդւոցը կա-

50 լուածք պիտի տամ · Եւ դուն ան քու ելած լեռանդ վրայ մեռնիս , ու քու ժողովուրդդ խառնուիս , ինչպէս որ Քու եղբայրդ Ահարոն Հոր լեռանը վրայ մեռաւ , ու իր

51 ժողովուրդին խառնուեցաւ · Ո-րովհետև Իսրայէլի որդւոցը մէջ՝ Սին անապատը՝ Կադեսի հակառա-կութեան ջուրերուն վրայ Հինծի

Ն · ք · ՉԿ · 1451

Վ Սաղ · ճբ · 27 ։ Ես · խա · 4 ։ խը · 12 ։

‡ Եբր · ես՝ ես եմ ,

ր Գէ · ը · 35 ։ Ես · խե · 5 ։ 18 ։ 22 ։

բ աԹագ · բ · 6 ։ դ Թագ · է · 7 ։ Ցոբ · ե · 18 ։ Սաղ · կը · 20 ։ Ովս · գ · 1 ։

ց Ցն · ժգ · 22 ։ Ել · ը · 8 ։ Թագ · ժգ · 30 ։

ւ Ես · իե · 14 ։ ԼՏ · 5 ։ կդ · 16 ։ Եզեկ · ի · 9 ։ 10 ։ 14 · 20 ։

ֆ Ես · ա · 24 ։ Նաե · ա · 2 ։

ք Ցոբ · ժգ · 24 ։ Երեմ · Լ · 14 ։ Ովս · բ · 5 ։

օ Երեմ · խգ · 10 ։

ֆ Հաով · ժե · 10 ։

ա Ցայտ · ը · 10 ։ ԺԲ · 2 ։

Բ Հմր 41 ։

Ֆ Սաղ · ՀՃ · 1 ։

ր Գէ · ը · 6 ։ ժա · 18 ։ Եզեկ · ի · 4 ։

Ն Գէ · Լ · 19 ։ Ղե · ժբ · 5 ։ Ա՛ստ · գ · 2 ։ 22 ։ գ · 22 ։ Հաով · ժ · 5 ։

գ Թես · իե · 12 ։ 13 ։

Ե Թես · Լէ · 47 ։ 48 ։ Գէ · ԼՏ · 1 ։

ը Թես · ի · 25 ։ 28 ։ Լէ · 38 ։

Ի Թես · ի · 11 ։ 12 ։ 13 ։ իե · 14 ։

անվնասանդ եղաք . քանզի ծ֊ռայելի որդոցը մէջ զիս *չհաս֊ա֊
52 տորեցիք ։ Ես Ուստի ան երկիրը †հեռուէն պիտի տեսնես ; բայց դուն հոն պիտի չմտնես , ան երկիրը որ ես Իսրայէլի որդոցը կու տամ ։

ԳԼ · ԼԴ

1 Աստուծոյ վեհափառութիւնը ։ 6 Ցաստեր֊ման ցեղերուն օրհնութիւնները ։ 26 Իսրա֊յելի երջանկութիւնը ։

1 Եւ ասա է ան ՚՚ օրհնութիւնը՝ որով Աստուծոյ մարդը Մովսէս իր մեռնելէն առաջ Իսրայէլի որդիները
2 զրը օրհնեց . Ու ըսաւ ,
Ցերը Սինայէն եկաւ , ու Սէի֊րէն անոնց երևցաւ , Ես Փառան լեռնէն փայլեցաւ , ու †բիւրաւոր սուրբերով հանդերձ . անոր աջ ձեռ֊քէն օրինաց կրակը Էս֊ա անոնց ։
3 Այո , Ես անիկայ ժողովուրդները կը սիրե . Ըրոլոր սուրբերը քու ձեռքդ են . ու անոնք Ես քու խօս֊քերդ ընդունելու համար Ես քու ոտքերուդ քովը կը նստին ։
4 Մովսէս մեզի տուաւ օրէնքը , Յակոբի ժողովքին ժառան֊գութիւնը ։
5 Ու երբոր ժողովուրդին գլխա֊ւորները Իսրայէլի ցեղերուն հետ միասին ժողովեցան , ինքը ‡Ի֊սրայէլի մէջ Իշխան՚՚ եղաւ ։
6 Ռուբէնն թող ապրի ու չմեռ֊նի , և անոր ժողովուրդը շատ֊ցի ըլլան ։
7 Եւ Ցուդային համար ասա բանը բսաւ , Ով Ցեր՝ Ցուդային ձայնը լսէ , ու զանիկայ իր ժողովուրդին տար . Լանոր ձեռքերը իրեն բաւա֊կան ըլլան , և Ես անոր թշնամեացը դէմ օգնական եղիր ։
8 Ու Ղևիին համար բսաւ , Ես֊քու Թումիմդ և Ուրիմդ քու սուրբ մարդուդ ըլլայ , Որ զանիկայ Մասսայի մէջ փորձեցիր , ՚՚ Մե֊րիպայի ջուրին վրայ անոր հետ վիճեցար ։
9 Ան որ իր հօրը ու մօրը համար Չանիկայ չտեսայ՝ ըսաւ , Ես և իր եղբայրները չճանչցաւ , ու իր որ֊դիքը չգիտցաւ . քանզի Ես անոնք քու խօսքիդ զգուշութիւն ըրին , ու քու ուխտդ պահեցին ։
10 Ես քու դատաստաններդ Յակո֊բին , ու քու օրէնքդ Իսրայէլին անոնք պիտի սորվեցընեն ։ Ես֊քու առջևդ խունկ պիտի մատուցա֊նեն , Ես ու քու սեղանիդ վրայ ողջակէզ ։
11 Ով Ցեր՝ անոր զօրութիւնը օրհնէ , ու Ես անոր ձեռքին գործքը ընդունէ . անոր վրայ ելողներուն ու անոր թշնամիներուն մէջքը կոտրէ , որ մէ֊ևմէն ալ չելլեն ։
12 Բենիամինին համար բսաւ , Ցե֊րոջը սիրելին անոր քովը ապա֊հովութեամբ բնակի . Ամբողջ միշտ ղանիկայ պաշտպանէ , ու ա֊նոր ‖ուսերուն մէջը բնակի ։
13 Ու Յովսեփին համար բսաւ , Անոր երկիրը Ցերոջմէն օրհնեալ ըլլայ , երկինքին ընտիր պարգևնե֊րովը , Ես յօղովը , ու վարը պառա֊կող անդունդներովը ,
14 Եւ արեգակէն յառաջ եկած ըն֊տիր բերքերովը , ու §ամիսներուն ընտիր արդիւնքներովը ,
15 Եւ *հին լեռներուն ‡ընտիր պտուղներովը՚՚ , ու Ես մշունջենաւոր բլուրներուն ընտիր պարգևներովը ,
16 Եւ երկրիս ու անոր առատու֊թեանը ընտիր պարգևներովը , ՚՚ու մորենիին մէջը բնակողին բարե֊հաճութեամբը . ՚՚՚՚ Յովսեփին գլխուն վրայ , իր եղբայրը մէջ ե֊րևելի եղողին գագաթին վրայ թող դան ։
17 Անիկայ իր ցուլին ՚՚առջևնակին պէս գեղեցկութիւն ունի , ու իր եղջիւրները ՚՚միեղջերուի եղջիւրնե֊րու կը նմանին . Անոնցմով պիտի զարնէ ժողովուրդները մինչև երկ֊րիս ծայրերը . ՚՚՚՚ անոնք են Եփրե֊մին բիւրաւորները , ու Մանասէին հազարաւորները ։
18 Եւ Զաբուղոնին համար բսաւ , Ուրախացիր՝ ով Զաբուղոն՝ քու ելած առենդ , ու դուն ով Իսաքար՝ քու վրաններուդ մէջը ։
19 Ժողովուրդները լեռը հրաւիրե֊լով՝ հոն ՚՚արդարութեան զոհեր պիտի մատուցանեն . քանզի անոնք ծովերուն առատութիւնը ու ա֊ւազին ծածուկ գանձերը պիտի ծծեն ։
20 Ու Գադին համար բսաւ , Ես Գա֊դը ընդարձակողը օրհնեալ ըլլայ . մատակ առիւծի պէս կը նստի , ու թեւը և գլուխներ կը գիշատե ։
21 Եւ Անիկայ երկրէն առաջին մասը իրեն յօրմոր տեսաւ . քանզի հոն օրէնսդրին փոաթ բաժինին մէ֊ջը պահուեցաւ , և Ժողովուրդին գլխաւորներովը գալով՝ Ցերոջը արդարութիւնը ու անոր դատաս֊տանները Իսրայէլի հետ Ի գործ դրաւ ։
22 Ու Դանին համար բսաւ , Դան առիւծի ձագ է . Անիկայ Բասա֊նէն պիտի ցատկէ ։
23 Ու Նեփթաղիմին համար բսաւ , Նեփթաղիմ ՚՚ Աստուծոյ շնորհ֊

Ն · Ք · ՂԲ · 1451

յ֊ՅՏն ՂԼ · ժ · 3 ։ Ինէր · լոբ֊բոյնը ։ Թաս · Խ · 19 ։ ԳԼ · լ · 4 ։ Ինէր · գի֊մացն

՚՚Ան · Խթ · 33 ։ Ելող · չ · Ն վիրաս֊տէրը ։

1491

Ել · ժԲ · 18 , 20 ։ Դաս · ե · 4 , 5 ։ Մր · ը · 3 ։

ԲՏն Սպ֊կ · ԼՀ · 17 ։ Դան · ե · 10 ։ Գար · է · 33 ։ Գալ · է · 19 ։ Ներ · ը · 2 ։ Ծպտ · ե · 11 ։ Թ · 16

Ել · ժԹ · 5 ։ ԳԼ · է , ՚ , 8 ։ Սալ · Խ · 4 ։ Ովս · ժա · 1 ։ Մալ · ա · 2 ։

Ղ · Լ · է · 6 ։ աՑեալ · ը · 9 ։ Սալ · ե · 5 ։

Ինաակ · բ · 1 ։

Ղ՚՚ս · ժ · 39 ։ Գոր · իզ · 8 ։

ՖԾ֊ն · ա · 17 ։ է · 19 ։ Ամպ. ՀԺԹ · 111 ։

Ինէր · ՑԼ֊ծուրանի մէջ Թագա֊ւոր · ԳԼ · լ֊ · 15 ։

Ցն Ծն · ԼՂ · 31 ։ Դաս · Թ · 3 ։ ժէ · 6 ։

Ն Ծն · Խթ · 3 ։

Ելող · ՃԽՂ · 5 ։

Ել · Խը · 30 ։

Ել · ժէ , 7 ։ Թաս · է · 13 ։ ԳԼ · ը · 8 , 8 · 16 ։ Սալ · ԺԱ · 7 ։

Ելէ · Լ · 26 , 27 , 28 ։ ՅՏն Եգեմ · ԺԸ · 18 ։ Մալ · ը · 5 , 6 ։ ՂՂԼ · ժ · 11 ։ ԳԼ · ժէ · 9 , 10 , 11 ։ իզ · 8 ։ Եզեկ · ՃԸ · 28 , 24 ։ Մալ · ը · 7 ։ ՃԼ · ը · 7 , 8 ։ Թաս · ժզ · 40 ։ Ինաակ · ը · 28 ։ ՖՂԼ · ա · 9 , 13 , 17 ։ Սալ · ԺԱ · 19 ։ Եզեկ · իզ · 27 ։

Ն · Ք · ՂԲ · 1451

յ ը Թաս֊ղ · իզ · 23 ։ Սալ · է · 8 ։ Եզեկ · ի · 40 , 41 ։ Ինգ · 27 ։

‖ Կամ՝ սահ֊մաններուն

Ն Ծն · Խթ · 25 ։

Ղ Ծն · Խ · 28 ։

§ Ելէր · լոս֊սիներուն

* Ծն · Խթ · 26 ։

‡ Ելէր · գլխա֊վոր ։

Ղ Ամբ · գ · 6 ։

Ել · դ · 2 ։ 4 ։ Գոր · է · 30 , 35 ։

Ղ Ծն · Խթ · 26 ։

՚՚ Ամ · ե · 1 ։

Թաս · իզ · 22 ։ Սալ · ղբ · 10 ։

Վ֊գ Թաս֊ղ · իբ · 11 ։ Սալ · Խգ · 5 ։

Ա Ծն · Խը · 19 ։

Բ Ծն · Խթ · 13 , 14 , 15 ։

Ց Ես · բ · 3 ։

՚՚ Սալ · գ · 5 ։

Ի Ծն Ցես · ժգ · 10 , ՀԷ ։ ՚՚ Ամ · ժբ · 8 , ՀԷ ։

Թ Թաս · լբ · 16 , 17 , ՀԷ ։

Ցես · գ · 12 ։

Ցես · ժԹ · 47 ։ Դաս · ժբ · 27 ։

՚՚ Ծն · Խթ · 21 ։

ն · ք · ՂՔ · 1451

քովը կշտացած , և Ցերոջը օրհնու- թիւնովը լցուած , Բ արեւմուտքը ու հարաւը պիտի ժառանգէ ։

24 Ու Ասերին համար բսաւ , Ասեր որդւոցմէ օրհնուի . իր եղբայրներուն հաճոյ ըլլայ , ու Ե ոտքը եղէ մէջ թաթխէ ։

25 Քու * կօշիկներդ Է երկաթէ ու պղնձէ ըլլան , և քու ոյժդ քու օրերուդ չափ ը լլայ ։

26 Ո Իսրայէլի Ե Աստուծոյն պէս չկայ . Ո անիկայ քեզի օգնութիւն ընելու համար , իր մեծ վայելչու- թեամբը երկինքներու ու ամպերու վրայ կը նստի ։

27 Ցաւիտենական Աստուածը ւեղէ Բ ապաւէն է , ու անոր յաւիտենա- կան բազուկները ‡ւեղէ պաշտպան են" . քանզի Թշնամիները քու առջեւէդ պիտի վռնտե , ու Ջա- նաւ կոտրէ , պիտի բսէ ։

28 Է Ե Իսրայէլ ապահովութեամբ առանձին պիտի բնակի . Ո Ցակոբին աղբիւրը ցորենի ու գինիի երկրին մէջ պիտի ը լլայ , ու Ե անոր երկինք- քէն ցօղ պիտի կաթի ։

29 Թ Երանի՛ քեզ՝ օվ Իսրայէլ . Ո՛ր ժողովուրդը քեզի պէս Ցէ- րոջը ձեռքովը փրկուած է . վահն պ Հ քու օգնութեանդ սապարը ու յաղթութեանդ սուրը անիկայ է . Ֆքու Թշնամիներդ քեզի պիտի ‖ խոնարհին , ու Ղանոնց բարձր տեղւոյանքը պիտի կոխես ։

ԳԼ · Լ Դ

1 Մովսես Ղաբաւ լեռնէն երկիրը կը դիտէ , 5 ու Հոն կը վախճանի ։ 6 Անոր թաղումը , 7 ու կենացը օրերը ։ 8 Ժողովուրդը երեսուն օր սուգ կը պահէ անոր Համար ։ 9 Ցեսու անոր տեղը կը յաջորդէ ։ 10 Մովսեսին գովու- Թիւնը ։

1 Եւ Մովսես Մովաբի դաշտերէն ՚ելաւաւ լեռանը վրայ Երիքովի դիմացի Փասգային գագաթը ե- լաւ . և Ցերը Բ անոր յուցուց բո- լոր Գաղաադու երկիրը Հմինչև

2 Դան , Նաև բոլոր Նեփթաղիմը , ու Եփրեմի և Մանասէի երկիրը , ու Ցուդայի բոլոր երկիրը Ժ մինչև

3 արեւմտեան ծովը , Եւ Հարաւային կողմը , ու Երիքովի հովիտին դաշ- տը , սա Ե Ղրմաւենեաց քաղաքը

4 մինչև Սեգովը ։ Եւ Ցերը անոր բսաւ , ՂԱ է ան երկիրը՝ որուն Համար Աբրահամին , Իսահակին ու Ցակոբին երդում ըրի՝ ըսելով , Քու սերունդիդ պիտի տամ անիկայ . Ե ահա քու աչքերուդ յու- յտցի , բայց դուն Հոն պիտի չանց- նիս ։

5 Ը Ռւստի Ցերոջը ծառան Մովսէս Հոն Մովաբի երկրին մէջ Ցերոջը

6 բսածին պէս մեռաւ . Եւ զանիկայ Բեթփեղովրին դիմացը՝ Մովաբի երկիրը ձորի մը մէջ թաղեց . ու Ի մինչև աս օրս անոր գերեզմանը

7 մարդ մը չգիտցաւ ։ Ժ Եւ Մովսէս իր մեռած ատենը Հարիւր քսան տարեկան էր . Է անոր աչքերը չը- տկարացան , ու անոր ուժը չդը-

8 նաց ։ Եւ Իսրայէլի որդիքը Մո- վաբի դաշտերուն մէջ Մովսէսին Համար Լերեսուն օր լացին . ու Մովսէսին Համար սուգի լացին օ- րերը լմընցան ։

9 Եւ Նաւէի որդին Ցեսու Ի մաս- տութեան Հոգիով լցուեցաւ , ո- րովհետև Ժ Մովսէս իր ձեռքերը ա- նոր վրայ դրեր էր . ու Իսրայէլի որդիքը անոր Ինազանդութիւն ը- րին , և Ցերը ինչ որ Մովսէսին պատուիրեր էր , անանկ ըրին ։

10 Եւ անկէ ետև Ցերոջը երես առ երես Ճանչցած Մովսէսին պէս՝ Հա-

11 րայելի մէջ մարգարէ մը չեղաւ , Ան Բոլոր նշաններով ու հրաշքներով , որ Ցերը խրկեց զանիկայ Եգիպտո- սի երկրին մէջ ընելու Փարաւոնին ու անոր ամէն ծառաներուն և ա-

12 նոր բոլոր երկրին , ու ան բոլոր զօ- րաւոր ձեռքով և բոլոր մեծ սոս- կումով՝ որ Մովսէս բոսաւ բոլոր Իս- րայէլին աչքին առջեւը ։

ն · ք · ՂՔ · 1451

Բ Ցես · ժԹ · 32 , ՃԼ ։
Ի Ցես Ցն · Խ Թ · 20 ։
Ժ Ցես Ցոբ · ԻԹ · 6 ։
* Կամ՝ կրնչ պակներդ ։
Ե Գլ · ը · 9 ։
Ղ Գլ · Լը · 15 ։
† Եբր · Ցեսուայի ։
Ե Եզ · ժե · 11 ։ Սաղ · ՃՂ · 8 ։ Ե ր ե մ · ժ · 6 ։
Ը Սաղ · կը · 4 ; 33 ; 34 ։ Ճդ · 3 ։ Ամ- գ · 8 ։
Ի Սաղ · ղ · 1 ։
‡ Եբր · տային են ։
ժ Գլ · Թ · 3 , 4 ; 5 ։
Ի Թես · իգ · 9 ։ Երեմ · իգ · 6 ։ ԼԺ · 16 ։
Լ Գը · ը · 7 · 8 ։
Ի Ցն · իէ · 28 ։ Գը · ժա · 11 ։
ժ Սաղ · ՃԽԺ · 15 ։
Ի ը Թագ · ի է · 23 ։
Հ Սաղ · ՃՃե · 9 , 10 , 11 ։
Ի ը Թագ · իը · 45 ։ Սաղ · ժը · 44 ։ կղ · 8 ։ Ժա · 15 ։
‖ Կամ՝ սեան , Ղ Գլ · ՚Լ · 13 ։

ա Թես · իէ · 12 ։ ԼԺ · 47 ։ Գլ · Լ · 49 ։
Բ Գլ · գ · 27 ։
գ Ցն · ժգ · 14 ։

Ի Դատ · ա · 16 ։ գ · 13 ։ ը Մ · իը · 15 ։
Ղ Ծն · ժգ · 7 ։ ժգ · 15 ։ ժե · 18 ։ իղ · 3 ։ իը · 18 ։
Ի Գլ · գ · 27 ։ Լ · 52 ։
Ը Գլ · Լ · 50 ։ Ցես · ա , 1 ։ 2 ։

Բ Ցուդ · 9 ։
ժ Գլ · Լ · 2 ։

Ի Ցես Ցն · իէ · 1 ։ իը · 10 ։ Ցես · ժգ · 10 ։ 11 ։

1451

Ղ Ցես Ցն · ճ · 8 , 10 ։ Թես · ի · 29 ։

Ի Ե ս ։ ժա · 2 ։ Դան · Ղ · 3 ։
ժ Թես · իէ · 18 , 28 ։

Ի Եւ · Լգ · 11 ։ Թես · ճը · 6 , 8 ։ Գա · ե · 4 ։
Հ Ցես գւ · ժը · 15 , 18 ։
Ի Գւ · գ · 34 ։ ե · 19 ։

ԳԻՐՔ ՅԵՍՈՒՍԻ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Տերը Մովսէսին յայտնած երկրին սահմանները։ 5 Յորդանանէն անցնելու համար հրամաններ։ 10 Ցեղերուն եւ Յեսուի խոստումները։ 12 Ռուբինեանց, Գադեանց եւ Մանասէի կէս ցեղին Յեսու խոստանան։

1 Տէրոջը ծառային Մովսէսին մեռնելէն ետքը՝ Տէրը Մովսէսին սպասաւորին Նաւէի որդւոյն Յեսուի հետ խօսեցաւ ըսելով, 2 Իմ ծառաս Մովսէս մեռաւ. հիմա ելէ՛ անցիր այս Յորդանանէն դուն և ասոնց բոլոր ժողովուրդը՝ այն երկիրը, որն որ ես Իսրայէլի որդւոցը կուտամ։ 3 Ձեր ոտքին բոլոր կոխած տեղերը ձեզի պիտի տամ, ինչպէս որ Մովսէսին ըսի. 4 Անապատէն ու այս Լիբանանէն մինչև մեծ գետը՝ Եփրատ գետը, Քետացւոց բոլոր երկիրը մինչև մեծ ծովը արեւմտեան կողմը ձեր սահմանը ըլլայ։ 5 Քու կենացդ բոլոր օրերուն մէջ մարդ մը չկարենայ քեզի դէմ դրնել. ինչպէս որ Մովսէսին հետ էի, քեզի հետ ալ անանկ պիտի ըլլամ. չքեզ պիտի լքեմ ու քեզ անտես պիտի չընեմ։ 6 Քեզ ամուր պիտի ընես, որ ասոնց ժողովուրդին դուն պիտի ժառանգեցնես այն երկիրը, որուն համար ասոնց հայրերուն երդում ըրի որ տալու։ 7 Միայն թէ զօրացիր ու խիստ քաջ եղիր, ծոր իմ ծառայիս Մովսէսին բոլոր քեզի պատուիրած օրէնքը պահես ու բնես. էնկէ աջ կամ ձախ կողմը չխոտորիս, որ քու ամէն երթալու տեղդ յաջողութիւն գտնես։ 8 Այս օրինաց գիրքը քու բերնէդ չպատուի, հապա գիշեր ցորեկ այնոր վրայ մտածես, որ բոլոր անոր մէջը գրուածները պահես ու կատարես. քանզի այն ատենը քու գործերդ յառաջ կը տանիս, և այն ատենը յաջողութիւն կը գտնես։ 9 Ահա քեզի կը պատուիրեմ, զօրացիր ու քաջասիրտ եղիր, չվախնար ու մի՛ զարհուրիր. քանզի քու ամէն երթալու տեղերդ քու Տէր Աստուածդ քու հետդ է։

10 Անկէ ետքը Յեսու ժողովուրդին ոստիկաններուն պատուիրելով ը- 11 սաւ, Բանակին մէջէն անցէ՛ք, ու ժողովուրդին ապսպրելով ըսէ՛ք, Ձեզի պաշար պատրաստեցէ՛ք. քանզի երեք օրէն եւս դուք այս Յորդանանէն պիտի անցնիք, որ երթաք ժառանգէ՛ք այն երկիրը, որն որ ձեր Տէր Աստուածը ձեզի ժառանգութիւն կուտայ։

12 Եւ Ռուբինեանց ու Գադեանց և Մանասէի կէս ցեղին Յեսու խօ- 13 սեցաւ ու ըսաւ, Միտքերնիդ բերէ՛ք ան խօսքը, որ Տէրոջը ծառան Մովսէս ձեզի պատուիրեց ըսելով, Ձեր Տէր Աստուածը ձեզ հանգըստացուց, ու այս երկիրը ձեզի տուաւ։ 14 Ձեր կիներդ՝ ձեր տըղաքները և ձեր անասունները Յորդանանէն այն կողմը, որ Մովսէս ձեզի տուաւ, բայց դուք ամէնքդ որ ուժով կտրիճներ էք՝ զինեալ ձեր եղբայրներուն առջեւ անցնելով՝ անոնց օգնութիւն ը- 15 նէ՛ք, Մինչև որ Տէրը ձեր եղբայրներն ալ ձեզի պէս հանգստացընէ, և անոնք ալ ժառանգեն այն երկիրը, որն որ ձեր Տէր Աստուածը անոնց կուտայ. ետքը ձեր ժառանգութեան երկիրը դառնաք, և ժառանգէք զանիկայ, որն որ Տէրոջը ծառան Մովսէս ձեզի տուաւ Յորդանանէ ասդին կողմը դէպ ի արեւելք։

16 Եւ անոնք Յեսուին պատասխան տուին ու ըսին, Քու ամէն պատուիրածներդ պիտի ընենք, և ուր որ մեզ խրկես պիտի երթանք։ 17 Ինչպէս որ Մովսէսին հնազանդութիւն կ՚ընէինք, անանկ ալ քեզի հնազանդութիւն պիտի ընենք. միայն թէ քու Տէր Աստուածդ քու հետդ ըլլայ, ինչպէս որ Մովսէսին հետ էր։ 18 Ամէն մարդ որ քու հրամանիդ դէմ դնէ, և ամէն ինչ որ անոր պատուիրես, քու խօսքերդ մի՛ կ՚ընդունի, պիտի մեռցուի. միայն թէ զօրացիր ու քաջասիրտ եղիր։

ԳԼ. Բ

1 Ուխտաւոր Պաղեստինի խրկուած երկու լրտեսներ կ՚ընդունի ու կը պահէ, 8 և դաշինք կ՚ընէ անոնց հետ։ 23 Լրտեսները կը դառնան ու լուր կը տանին։

ն. ք. դէ. 1451

ելից. իդ. 18։ բ Օր. ա. 38։

բ Օր. լդ. 6։

ելից. ժա. 24։ կղ. ժդ. 9։

դ Կռն. ժե. 18։ եզ. իգ. 31։ Թուա. լգ. 3—12։

ելից. ժե. 18։ բ Օր. ա. 7։ Յես. ա. 4։

ելից. ժե. 24։

ղ Օր. գ. 12։ բ Օր. լ. 3։ 23։ Հմր. 9։ 17։ Գվ. գ. 7։ զ. 27։ ե. 14։ զ. 2։ 6։

բ Օր. լ. 6։ 8։ Երբ. ժգ. 6։

ելից. լ. 7։ 23։

թուա. իե. 28։ բ Օր. լ. 7։ գվ. ժա. 15։

բ Օր. ե. 32։ իե. 14։

Կամ՝ խելացութեամբ վարուիս։ բ Օր. իթ. 9։

բ Օր. ժէ. 18։ 19։

Գործ. ա. 8։

Հմր. 7։

բ Օր. լ. 7։ 8։ 23։

Գաղ. իե. 1։ Երեմ. ա. 8։

ն. ք. դէ. 1451

ելից. իգ. 1։ Գվ. գ. 2։ Ցես բ Օր. թ. 1։ ժա. 31։

ղ Թուա. լբ. 20—28։ Գվ. իբ. 2, 3, 4։

թ Կամ՝ գունդ գունդ. Եվ. ժգ. 18։

ժ Գվ. իբ. 4, 5։

ժ Հմր. ե. ա Թագ. ի. 13։ գ Թագ. ա. 37։

Ն · ք · ԳՖ · 1451

1 Եւ Նաւէի որդին Յեսու — Սա-
տիմէն երկու մարդ խրկեց՝
ծածկաբար երկիրը լրտեսելու. Հա-
մար, ու անոնց ըսաւ, Գացէ՛ք՝ ան
երկիրը ու Երիքովը տեսէ՛ք. և ա-
նոնք գացին ու Բ Ռախաբ անու-
նով Է պոռնիկ կնկան մը տունը
2 մտան, և հոն * ննացին։ Ան ատենը
Ր Երիքովի թագաւորին լուր տուե-
ցաւ՝ ըսելով, Ահա այս գիշեր եր-
կիրը լրտեսելու համար Իսրայէլի
որդւոցմէ մարդիկներ եկեր են հոս։
3 Ու Երիքովի թագաւորը Ռախաբին
մարդ խրկեց ըսելով, Քեզի եկող
ու տունդ մտնող մարդիկները
դուրս հանէ. քանզի անոնք ամ-
բողջ երկիրը լրտեսելու եկեր են։
4 Բ Եւ կինիկը ան երկու մարդը առաւ
պահեց, ու բսաւ, Իրաւ ան մար-
դիկ ինծի եկան, բայց ուսկից
5 ըլլալնին չգիտցայ. Ու դռներուն
դոցուելու ատենը մութն ան
մարդիկը դուրս ելան. և ան
մարդոց ուր երթալը չեմ դի-
տեր. շուտով անոնց ետևէն
6 ինկէք, որ անոնց հասնիք։ Իսկ
Ղինքը տանիքը հանելով զանոնք
պահեր էր քթմանի եղէգներուն
մէջը՝ որ տանիքին վրայ դիզուած
7 ուներ։ Ուստի մարդիկը Յորդա-
նանու ճամբով մինչև անցքերը ա-
նոնց ետևէն ինկան. և անոնց
ետևէն ինկողները դուրս ելլելէն
ետքը դուռը դոցեցին։
8 Ու երբոր անոնք դեռ չէին քնա-
ցած, կինիկը տանիքին վրայ անոնց
9 քովը ելաւ, Եւ մարդոցը ըսաւ,
Ես գիտեմ որ Տէրը ամ երկի-
րը ձեզի տուաւ, ու Ձեր վախ
մեր վրայ ինկաւ, և ձեր պատճա-
ռաւ ամ երկրիս բոլոր բնակիչները
10 Հայեցան. Քանզի մենք լսեցինք
Թէ ինչպես Տէրը ձեր Եդիպտոսէն
ելած ատենը Ի կարմիր ծովուն ջու-
րերը ձեր առջևէն ցամքեցուց. նաև
Ինչ որ դուք րոնք Յորդանանու
անդիի կողմը Քաւող Ամորհացւոց
երկու թագաւորներուն Սեհոնին
ու Ովգին՝ որոնք բնաջինջ րրիք։
11 Ուստի Ժ ականջը լսածնուս պես
Ս սիրտերնիս հալեցաւ, ու ձեր երե-
սէն վախէն ամ համբ մէկու մը
վրայ Համարձակութիւն չմնաց.
քանզի Ե ձեր Եհովայ Աստուածը
վերը երկինքին մէջ ու վարը երկ-
րիս վրայ Աստուած անիկայ է։
12 Հիմա կ՚աղաչեմ, Ծ Տէրոջմով եր-
դում րրէք ինծի, որ ես ձեզի ո-
ղորմութիւն ընծայնուս համար, դուք
ալ Իմ հօրս տանը ողորմու-
թիւն ընէք. և Հինծի ճշմարիտ
13 նշան մը տուէք, Որ իմ հայրս՝
մայրս՝ եղբայրներս՝ քոյրերս ու
բոլոր անոնց վերաբերեալները ողջ
պիտի թողուք, և մեր անձը մա-
14 հունէ պիտի ազատէք։ Ու ան
մարդիկը անոր ըսին, Թէ որ աս
մեր բանը չյայտնէք, ձեր տեղը մեր
անձինքը մեռնին. ու երբոր Տէրը
ամ երկիրը մեզի տայ Ֆքեզի ողոր-
մութիւն ու հաւատարմութիւն
15 պիտի ընենք։ Ետքը Ղանոնք մկ
չուանով մը պատուհանէն վար
Իջեցուց. (քանզի իր տունը բեր-
դին պարսպին վրայ էր, ու ինքը
16 պարսպին վրայ կը բնակէր.) Եւ
անոնց ըսաւ, Լեռը գացէք, չըլլայ
որ հալածողները ձեզի հանդիպին,
ու հոն իրեք օր պահուռեցէք,
մինչև որ հալածողները ետ դառ-
նան, անկէ ետև ձեր ճամբան գա-
17 նէք։ Եւ ան մարդիկը անոր ըսին,
Ահա մենք ատ Ֆ մեզի րնել տուած
երդումիդ ամ Ւերդուա անպարտ
18 կ՚ըլլանք. Տ Երբոր մենք ամ երկի-
րը մտնենք, ատ կարմիր դերձանէ
չուանը ան պատուհանին վրայ կա-
պես, ուսկից որ մեզ Իջեցուցիր.
և քու հայրդ՝ մայրդ՝ եղբայրներդ՝
ու քու հօրդ բոլոր տունը՝ քու
19 քովդ ատ տանը մէջ ժողվես. Ու
անոնցմէ ով որ քու տանդ դռնէն
դուրս ելլէ, անոր արիւնը իր գլ-
խուն վրայ ըլլայ. մենք անպարտ
ենք. բայց քու քովդ ամ տանը մէջ
բոլոր եղողներուն Թէ որ ձեռք մը
դպչի, Ն անոնց արիւնը մեր գլխուն
20 վրայ ըլլայ։ Եւ Թէ որ ատ մեր բա-
նը Ֆ Ֆ յայտնես, անպատենը
քու մեզի րնել տուած երդումիդ
21 անպարտ կ՚ըլլանք։ Ու Ռահէլ ըսաւ,
Ձեր խօսքերուն պէս՝ անանկ Թող
ըլլայ. և Թողուց զանոնք, ու ա-
նոնք գացին. և ան կարմիր չուանը
պատուհանին վրայ կապեց։
22 Եւ անոնք անկէ լեռնակողմը գա-
ցին, ու հոն իրեք օր նստան, մին-
չև որ հալածողները ետ դարձան.
ու հալածողները զանոնք ամէն
ճամբու մէջ փնտռեցին, բայց
23 չգտան։ Ան ատենը ան երկու մար-
դիկը ետ դառնալով՝ լեռնէն վար
իջան, և անցնելով Նաւէի որդւոյն
Յեսուին գացին, ու իրենց պատա-
հած բոլոր բաները անոր պատմ-
24 ցին. Եւ Յեսուին ըսին, Իրաւ Ը-
նէ Ը Տէրը ան բոլոր երկիրը մեր
ձեռքը տուաւ. ու ան երկրին բո-
լոր բնակիչները մեր երեսէն Ֆ հալե-
ցան։

Ն · ք · ԳՖ · 1451

ՈՒ — թագ. իե. 1։

Բ Մատ. ա. 5։

Ե Երր. ժա. 31։ Ցակ. բ. 25։

* Եբր. պատ-կեցան։

Ր Սադ. ՃԺԵ. 1։ Ա.սակ. իա. 30։

Ի Տես Բ թագ. ԺԵ. 19, 20։

Ղ Տես Եզ. ա. 17։ Բ թագ. ԺԹ. 19։

Ի Ծն. լե. 5։ Եզ. իգ. 27։ Բ Օր. բ. 25։ ժա. 25։

Ը Եզ. ժե. 15։

Ի Ել. ժգ. 21։ Գէ. դ. 23։

ժ թագ. իա. 24, 34, 35։

Ի Ել. ժե. 14, 15։

Ղ Գէ. ե. 1։ է. 5։ Եա. ժգ. 7։

† Եբր. Հոգի

Ի Բ Օր. գ. 39։

Ի Տես ա թագ. ՃԻ. 14, 15, 17։

Ն Տես ա Տիմ. ե. 8։

Հ Հմր 18։

բոլոր անոնց վերաբերեալները ողջ
պիտի թողուք, և մեր անձը մա-
14 հունէ պիտի ազատէք։ Ու ան
մարդիկը անոր ըսին, Թէ որ աս
մեր բանը չյայտնէք, ձեր տեղը մեր
անձինքը մեռնին. ու երբոր Տէրը
ամ երկիրը մեզի տայ Ֆքեզի ողոր-
մութիւն ու հաւատարմութիւն
15 պիտի ընենք։ Ետքը Ղանոնք մկ
չուանով մը պատուհանէն վար
իջեցուց. (քանզի իր տունը բեր-
դին պարսպին վրայ էր, ու ինքը
16 պարսպին վրայ կը բնակէր.) Եւ
անոնց ըսաւ, Լեռը գացէք, չըլլայ
որ հալածողները ձեզի հանդիպին,
ու հոն իրեք օր պահուռեցէք,
մինչև որ հալածողները ետ դառ-
նան, անկէ ետև ձեր ճամբան գա-
17 նէք։ Եւ ան մարդիկը անոր ըսին,
Ահա մենք ատ Ֆ մեզի րնել տուած
երդումիդ ամ Ւերդուա անպարտ
18 կ՚ըլլանք. Տ Երբոր մենք ամ երկի-
րը մտնենք, ատ կարմիր դերձանէ
չուանը ան պատուհանին վրայ կա-
պես, ուսկից որ մեզ Իջեցուցիր.
և քու հայրդ՝ մայրդ՝ եղբայրներդ՝
ու քու հօրդ բոլոր տունը՝ քու
19 քովդ ատ տանը մէջ ժողվես. Ու
անոնցմէ ով որ քու տանդ դռնէն
դուրս ելլէ, անոր արիւնը իր գլ-
խուն վրայ ըլլայ. մենք անպարտ
ենք. բայց քու քովդ ամ տանը մէջ
բոլոր եղողներուն Թէ որ ձեռք մը
դպչի, Ն անոնց արիւնը մեր գլխուն
20 վրայ ըլլայ։ Եւ Թէ որ ատ մեր բա-
նը Ֆ Ֆ յայտնես, անպատենը
քու մեզի րնել տուած երդումիդ
21 անպարտ կ՚ըլլանք։ Ու Ռահէլ ըսաւ,
Ձեր խօսքերուն պէս՝ անանկ Թող
ըլլայ. և Թողուց զանոնք, ու ա-
նոնք գացին. և ան կարմիր չուանը
պատուհանին վրայ կապեց։
22 Եւ անոնք անկէ լեռնակողմը գա-
ցին, ու հոն իրեք օր նստան, մին-
չև որ հալածողները ետ դարձան.
ու հալածողները զանոնք ամէն
ճամբու մէջ փնտռեցին, բայց
23 չգտան։ Ան ատենը ան երկու մար-
դիկը ետ դառնալով՝ լեռնէն վար
իջան, և անցնելով Նաւէի որդւոյն
Յեսուին գացին, ու իրենց պատա-
հած բոլոր բաները անոր պատմ-
24 ցին. Եւ Յեսուին ըսին, Իրաւ Ը-
նէ Ը Տէրը ան բոլոր երկիրը մեր
ձեռքը տուաւ. ու ան երկրին բո-
լոր բնակիչները մեր երեսէն Ֆ հալե-
ցան։

Ի Ել. իգ. 31։ Գէ. է. 2։ իա. 44։

ժ Հմր 9։

Գ Լ · Գ

1 Յեսու Յորդանան կու գայ։ 2 Ոստիկանները կ՚իմացնեն ժողովուրդին Թէ ինչ կարգով պիտի անցնին։ 7 Տէրը կը քաջալերէ Յեսուն. 9 ան ալ կը քաջալերէ ժողովուրդը։ 14 Յորդանանու ջուրերը կը բաժնուին։

1 ||Ե Ցեսու առաուանդ կանուխ ե-
լաւ . և ինքը ու բոլոր Իսրայէլի
որդիքը ՝ Սատիմէն չուեցին , ու
մինչև Յորդանան եկան . և անդնե-
2 լէն առաջ հոն իջևան ըրին : Ու
է իրեք օրէն եւթը ոստիկանները
3 բանակին մէջէն անցան . Եւ ժողո-
վուրդին պատուիրելով՝ ըսին ,
է Երբոր ձեր Տէր Աստուծոյն ուխ-
տին տապանակը տեսնէք , Դու
Ղևտացի քահանաները՝ որ զանիկայ
կը տանին , դուք ալ ձեր տեղերէն
ելէք , ու անոր ետևէն գացէք .
4 Բայց ձեր ու անոր մէջտեղը երկու
հազար կանգունի չափ միջոց պիտի
ըլլայ . անոր չմօտենաք , որ երթա-
լու ճամբանիդ դիտնաք . քանզի
ասկէ առաջ աս ճամբայէն անցած
5 չէք : Եւ Ցեսու ժողովուրդին ը-
սաւ , Ձ՝Սրբեցէ՛ք ձեր անձերը . քան-
զի Տէրը վաղը ձեր մէջը հրաշքներ
6 պիտի ընէ : Անկէ ետև Ցեսու քա-
հանաներուն խօսեցաւ ըսելով ,
է Ուխտին տապանակը վերցուցէ՛ք ,
ու ժողովուրդին առջևը անցէք : Ու-
րեմն անոնք ուխտին տապանակը
վերցուցին , ու ժողովուրդին առ-
ջևէն գացին :

7 Եւ Տէրը ըսաւ Ցեսուին , Այսօր
պիտի սկսիմ Ձ՝բոլոր Իսրայէլին աչ-
քին առջևը քեզ մեծցընելու , որ
գիտնան թէ է ինչպէս որ Մովսէսին
հետ էի , քեզի հետ ալ այնպէս պի-
8 տի ըլլամ : Հիմա դուն ՝ուխտին
տապանակը վերցնող քահանանե-
րուն պատուիրելով ըսէ , Երբոր
Յորդանանու ջուրին եզերքը հաս-
նիք , է Յորդանանու մէջը կայնե-
ցէ՛ք :

9 Ու Ցեսու Իսրայէլի որդւոցը ը-
սաւ , Հո՛ս մօտեցէ՛ք , և ձեր Տէր
Աստուծոյն խօսքերը մտիկ ըրէ՛ք :
10 Ու Ցեսու ըսաւ , Ասով պիտի դիտ-
նաք , որ Կենդանի Աստուած ձեր
մէջն է , ու է ձեր առջևէն Քանա-
նացիները՝ Հետացիները՝ Խևացի-
ները՝ Փերեզացիները՝ Գերգեսա-
ցիները՝ Ամորհացիները ու Յեբու-
սացիները բոլորովին պիտի վռնդէ
11 տէ . Ահա ՝բոլոր երկրիս Տէրոջը
ուխտին տապանակը ձեր առջևը
պիտի անցնի Յորդանանու մէջ .
12 Եւ հիմա դուք է Իսրայէլի ցեղերէն
տասներկու մարդ առէ՛ք՝ ամէն
13 ցեղէն մէկական մարդ . Ու երբոր
հ բոլոր երկրիս Եհովայ Տէրոջը
՝ տապանակը վերցնող քահանայից
ոտքերը Յորդանանու ջուրին մէջը
մնանեն , Յորդանանու ջուրը պիտի
կտրի , ու վերէն իջնող ջուրը
Ձկարկտակոյտի մը պէս պիտի
կայնի :
14 Ու երբոր ժողովուրդը Յորդա-
նանէն անցնելու համար իրենց վը-
րաններէն չուեցին , ուխտին տա-
պանակը վերցնող քահանաները
ժողովուրդին առջևէն յԵրուսաղէմ .
15 Ու տապանակը վերցնողները մինչև
Յորդանան հասնելով՝ ՝ տապանակը
վերցնող քահանաներուն ոտքերը
ջուրին եզերքը մխուածին պէս՝
(ինչու որ ՝Հունձքի բոլոր ժամա-
նակը Յորդանանու ափերը առա-
տանալով իր բոլոր եզերքները կը
16 կոխէ ,) Ան ատենը վերէն իջնող
ջուրը կայնեցաւ , ու Սարթանին
քովը եղող Ադամ քաղաքէն շատ
հեռու կարկառակոյտի մը պէս
բարձրացաւ . ու ՝դաշտի ծովը՝
այսինքն Աղի ծովը իջնողը լմընցաւ
կտրեցաւ . և ժողովուրդը Երիքովէ
17 դիմացը անցաւ : Ու Տէրոջը ուխ-
տին տապանակը վերցնող քահա-
նաները Յորդանանու մէջը ցամա-
քի վրայ հաստատ կայնեցան . ու ու
բոլոր Իսրայէլը ցամաքով անցաւ ,
մինչև որ բոլոր ժողովուրդին Յոր-
դանանէն անցնիլը լմընցաւ :

Գ Լ . Դ

1 Ցասուերկու մարդ կ՝որոշուին՝ որ Յորդանա-
նէն յիշատակի համար տասուերկու քար առ-
նեն : 9 Ուրիշ տասուերկու քար ալ Յորդա-
նանու մէջտեղը կը կանգնեն : 10 , 19 Ժողո-
վուրդը կ՝անցնի : 14 Աստուած Ցեսուին պա-
տիւ կու տայ : 20 Տասուերկու քարերը Գաղ-
գաղայի մէջ կը կանգնեն :

1 ||Ե երբոր բոլոր ժողովուրդին
՝Յորդանանէն անցնիլը լմընց-
ցաւ , Տէրը խօսեցաւ Ցեսուին ու
2 ըսաւ , է Ժողովուրդէն տասուերկու
մարդ առէք , ամէն ցեղէն մէյմէկ
3 մարդ , Ու անոնց պատուիրելով
ըսէք , Ասկէ Յորդանանու մէջէն՝
է քահանայից ոտքերուն ամուր կե-
ցած տեղէն՝ ձեզի տասուերկու քար
վերցուցէ՛ք , և զանոնք ձեր հետը
տարէք , ու դրէ՛ք Դան տեղը՝ ուր
որ աս գիշեր իջևան պիտի ընէք :
4 Եւ Ցեսու Իսրայէլի որդւոցմէ իր
որոշած տասուերկու մարդիկը կան-
չեց , ամէն ցեղէն մէյմէկ մարդ .
5 Ու Ցեսու անոնց ըսաւ , Յորդա-
նանու մէջը ձեր Տէր Աստուծոյն
տապանակին առջևը անցէ՛ք , ու
Իսրայէլի որդւոցը ցեղերուն թուո-
վը՝ ամէն մէկերնիդ ձեր ուսերուն
վրայ մէյմէկ քար վերցուցէ՛ք ՝անի՛ .
6 Որ ասիկայ ձեր մէջը նշան ըլլայ .
՝՝ Երբոր վաղը ձեր որդիքը Ցետ
հարցընելու ըլլան ու ըսեն թէ Ա-
7 քարերը ի՞նչ պիտի ըլլան ձեզի . Ա-
նոնց ըսէք , Քանզի Տէրոջը ուխտի
տապանակին առջևէն Ձ՝Յորդա-
նանու ջուրերը կտրուեցան . երբ-
որ անիկայ Յորդանանէն կ՝անցներ
Յորդանանու ջուրը կտրեցաւ . ու

Ն·Ք·ՂԲ· 1451

ա Եղ·ժբ·14։ Թուա·ժգ·40։

ա Եւ քարերը է Իսրայէլի որդւոց մէջը յիշատակի համար պիտի ըլլան յաւիտեան։ 8 Եհեսու։ Եւ Իսրայէլի որդիքը Եհեսուին պատուիրածին պէս ըրին· ու Յորդանանու մէջէն տասներկու քար առին՝ Իսրայէլի որդւոցը ցեղերուն թուովը, ինչպէս որ Տէրը Եհեսուին հրամայեր էր, և զանոնք իրենց հետը իջևանի տեղը 9 տարին, ու հոն դրին։ Եւ Եհեսու տասներկու տասուերկու քարեր ալ կանգնեց Յորդանանու մէջը, ուխտին տապանակը վերցնող քահանայից ոտքերուն կեցած տեղը, ու մինչև 10 այս օրս հոն են։ Եւ տապանակը վերցնող քահանաները Յորդանանու մէջը կայնեցան, մինչև որ լմընցաւ ան բոլոր խօսքը, որն որ Տէրը Եհեսուին պատուիրեց ժողովուրդին ըսելու, ինչպէս որ Մովսէս Եհեսուին պատուիրեր էր· և ժողովուրդը արտորալով անցաւ։ 11 Ու երբոր բոլոր ժողովուրդին անցնելը լմընցաւ, ան ատենը Տէրոջը տապանակը ու քահանաները ժողովուրդին առջևը անցան։

ը Թուա·լբ·20, 27, 28։ 12 Եւ Ռուբենի որդիքը ու Գադի որդիքը և Մանասէի կէս ցեղը քաջապատրաստուած՝ Իսրայէլի որդւոցը առջևը անցան, ինչպէս որ Մովսէս 13 անոնց ըսեր էր· քառասուն հազարի չափ պատրաստուած զօրք Տէրոջը առջևը պատերազմի համար Երիքովի դաշտը անցան։

բ Գլ·դ·7։ 14 Նոյն օրը Տէրը բոլոր Իսրայէլին աչքերուն առջևը Եհեսուն մեծցուց, ու անոր կենացը բոլոր օրերուն մէջ՝ Մովսէսին վախցածնուն պէս 15 անկէ կը վախնային։ Եւ Տէրը 16 իսկեսու Եհեսուին՝ ըսելով, ժվը- կայուԹեան տապանակը վերցնող քահանաներուն հրամայ ըրէ որ 17 Յորդանանէն ելլեն։ Ուստի Եհեսու քահանաներուն հրամայեց ու 18 ըսաւ՝ Յորդանանէն ելէք։ Ու երբոր Տէրոջը ուխտին տապանակը վերցնող քահանաները Յորդանանու մէջէն ելան, և քահանայից ոտքերուն ԹաԹերը ցամաքի վրայ կոխեցին, Յորդանանու ջուրը իր տեղը դարձաւ, ու առջինին պէս իր բոլոր եզերքներուն վրայ քալեց։

բ Գլ·դ·18։

19 Եւ առաջին ամսուն տասներորդ օրը ժողովուրդը Յորդանանէն դուրս ելլելով, Եգաղգաղայի մէջ Երիքովի արևելեան կողմը իջևան

ե Եզր·ե·9։ 20 ըրին։ Եւ Է ան տասներկու քարը՝ որ Յորդանանէն առեր էին, Եհեսու Գաղգաղայի մէջ կանգնեց։

Ժ Հզր·6։ 21 Եւ Իսրայէլի որդւոցը ըսաւ՝ ժվ ըսելով, Թէ որ ձեր որդիքը հետոյ ձեր հարցնեն իրենց հայրերուն՝ ըսելով, Ինչ են այս քարերը

Ն·Ք·ՂԲ· 1451

ե Գլ·դ·17։ Հես·ժգ·21։ Ժ Գաղ·ը·42, 43։ Գ Թագ·ժԲ·19։ Սաղ·ճգ·8։ Ը Եզ·ժե·16։ ա Մով·ԽԲ·12։ Սաղ·ճԲ·18։

Գ Եզ·ժգ·31։ Բ Օր·գ·2։ Սաղ·ճԲ·7։ Երեմ·ժ·7։

23 որ Յորդանանին ցամաքեցուց ձեր առջևէն մինչև որ դուք անցաք, ինչպէս որ Տէր Աստուածը Կարմիր ծովուն ալ ըրաւ, որն որ ցամքեցուց մեր առջևէն մինչև որ մենք անցանք· 24 զի որպէս զի երկրիս ամէն ազգերը գիտնան որ Տէրոջը ձեռքը զօրաւոր է, և դուք զձեր Տէր Աստուածնիդ միշտ վախնաք։

Գլ· Ե

1 Քանանացիք կը վախնան։ 2 Եհեսու կը նորոգէ թլփատութիւնը։ 10 Գաղգաղայի մէջ զատիկը կ'ընեն։ 12 Մանանան իջնելէն կը դադրի։ 13 Հրեշտակ մը կ'երևնայ Եհեսուին։

1 Ու երբոր լսեցին Ամորհացւոց բոլոր թագաւորները, որոնք Յորդանանու ափին արևմտեան կողմը էը բնակէին, ու Քանանացւոց բոլոր թագաւորները, որոնք ծովեզերքին քովը էը բնակէին, Թէ Տէրը Իսրայէլի որդւոցը առջևէն մինչև անոնց անցնելը Յորդանանու ջուրը ցամքեցուցեր է, անոնց սիրտը հալեցաւ, և ու Իսրայէլի որդւոցը երեսէն անոնց վրայ համարձակութիւն չմնաց։

ա Եզ·ժե·14, 16։ Գլ·բ·9, 10, 11։ Սաղ·խը·6։ Եզեկ·իա·7։ Բ Թես·ժգ·80։

2 Ան ատենը Տէրը Եհեսուին ըսաւ, Քեզի *դայլախազէ դանակներ շինէ, ու դարձեալ Իսրայէլի որդիքը նորէն 3 Թլփատէ։ Եւ Եհեսու իրեն դայլախազէ դանակներ շինեց, ու Բլուր անթլփատից ըսուած տեղը Իսրայէլի 4 որդիքը Թլփատեց։ Եւ ասոր պատճառը, որուն համար Եհեսու զանոնք Թլփատեց· Ը Եգիպտոսէն ելած բոլոր ժողովուրդին արուները՝ ամէն պատերազմող մարդիկը Եգիպտոսէն ելլելէն ետքը անապատին մէջ ճամբան մեռան։ 5 Ու բոլոր ելած ժողովուրդը Թլփատուած էր· բայց Եգիպտոսէն ելլելէն ետքը անապատին մէջ ճամբան ծնած բոլոր ժողովուրդը չէին Թլփատեցուցեր։ 6 Քանզի Իսրայէլի որդիքը Է քառասուն տարի անապատին մէջը պտըտեցան, մինչև որ Տէրոջը խօսքին չհնազանդողները չնչին եղան՝ որոնց Տէրը երդում ըրաւ որ Երկիր՝ որ կաթ ու մեղր բղխող երկիրը, որն որ Տէրը անոնց հայրերուն երդում ըրեր էր 7 մեզի տալու։ Ուստի Է անոնց տեղը անոնց զաւակները հանեց, ա զանոնք Թլփատեց Եհեսու· քանզի անթլփատ էին, որովհետև ճամբան

* Դատ՝ օսար

Տես Եզ·դ·25։

բ Թուա·ժգ·29։ Ես·64, 65։ Բ Օր·բ·16։

ե Թուա·ժգ·33։ Բ Օր·ա·3։ Բ·7, 14։ Սաղ·ղե·10։

Ը Թուա·ժգ·28։ Սաղ·ղե·11։ Եբր·գ·11։

Ի Եզ·գ·8։ Ը Թուա·ժգ·31։ Բ Օր·ա·39։

Ն·ք·ՊՖ· 1451

8 մէջ թլփատած չէին զանոնք ։ Ու երբոր բոլոր ժողովուրդին թլփատուիլը լմընցաւ , բանակին մէջ իրենց տեղը նստան , Է մինչև որ ողջ
9 լացան ։ Անատենը Տէրը Ցեսուին ըսաւ , Այսօր Ե Եգիպտոսի նախատինքը ձեր վրայէն *վերցուցի . ուստի ան տեղին անունը մինչև աս
10 օրս Է†Գաղգաղա ըսուեցաւ ։ Եւ Իսրայէլի որդիքը Գաղգաղայի մէջ բանակեցան . ու Եսմունն չորեքտասաներորդ օրը իրիկուան դէմ՝ Երիքովի դաշտերուն մէջ զատիկը
11 ըրին ։ Եւ զատկին հետևեալ օրը ան երկրին պտուղէն բաղարջ կեր բան , ու նոյն օրը բոհրած ցորեն ալ կերան ։
12 Եւ հետևեալ օրը երբոր ան երկրին պտուղէն կերան , Է մանանան դադարեցաւ . ու անկէ ետքը Իսրայէլի որդւոցը համար՝ ալ մանանայ չէր գտնուեր . և ան տարին Քանանու երկրին պտուղէն կերան ։
13 Ու երբոր Ցեսու Երիքովի մօտ էր , աչքերը վերցնելով տեսաւ որ ահա Ե իր դիմացը մէկ մարդ մը կայներ էր , և Է անոր ձեռքը սուր մը կար . ու Ցեսու անոր մօտենալով՝ անոր ըսաւ , Մեզմէ՞ ես , թէ մեր
14 թշնամիներէն ես ։ Եւ անիկայ ըսաւ , Ոչ , այլ ես Տէրոջը զօրավարն եմ , հիմա եկայ ։ Եւ Ցեսու Ե երեսի վրայ գետինը ինկաւ ու երկրպագութիւն բրաւ , և անոր ըսաւ , Իմ տէրս իր ծառային ի՞նչ
15 կը հրամայէ ։ Ու Տէրոջը զօրավարը Ցեսուին ըսաւ , Ոտքերէդ կօշիկներդ հանէ , քանզի կայնած տեղդ սուրբ է . և Ցեսու այնպէս ըրաւ ։

ԳԼՈՒԽ Զ

1 Երիքով կը դոցուի ։ 2 Աստուած Ցեսուին կ'իմացնէ թէ ինչպէս պիտի պաշարէ զանիկայ ։ 12 Քաղաքին բոլորիքը կը դառնան ։ 17 Ան քաղաքը պիտի նզովուէր ։ 20 Պարիսպները վար կ'իյնան ։ 22 Ռախաբ կ'ազատուի ։ 26 Ցեսու կ'անիծէ Երիքովը նորէն շինողը ։

‡ Եբր· հրեշտակ

1 Ու Երիքով Իսրայէլի որդւոցը ‡պատճառաւ ամուր կերպով մը փակուած էր . ելլող ու մտնող
2 չկար ։ Եւ Տէրը Ցեսուին ըսաւ , Նայէ՝ Երիքովը ու անոր թագաւորը և զօրաւոր կտրիճները Է քու
3 ձեռքդ տուի ։ Ուստի ամէն պատերազմական մարդիկը քաղաքին բոլորտիքը դառնալով՝ մէկ անգամ քաղաքին բոլորտիքը պտը-
4 տիք . վեց օր ասանկ ընես ։ Եւ տապանակին առջևը եօթը քահանայ եօթը ‖Ցորեկեան փողերը առնեն . ու եօթներորդ օրը քաղաքին բոլորտիքը եօթը անգամ պտը-

Ն·ք·ՊՖ· 1451

Է Թագ· ժ· 8 ։

տիք , և Է քահանաները փողերը
5 Ե՛ջեցընեն . Ու երբոր Ցորեկեան եղջևրները երկար Ե՛ջեցընեն , և դուք փողերուն ձայնը լսէք , բոլոր ժողովուրդը մեծ աղաղակ մը հանէ . և քաղաքին պարիսպները վար պիտի իյնան , ու ժողովուրդին ամէն մէկը շիտակ յառաջ երթալով Է՛ներս պիտի մտնէ ։
6 Եւ Նաւէի որդին Ցեսու քահանաները կանչեց ու անոնց ըսաւ , Ուխտին տապանակը վերցուցէք , ու Տէրոջը տապանակին առջևէն եօթը քահանայ եօթը
7 Ցորեկեան փողեր առնեն ։ Եւ ըսաւ ժողովուրդին ըսաւ , Անցէ՛ք ու քաղաքին բոլորտիքը պտըտեցէ՛ք , և զինուորները Տէրոջը տապանա-
8 կին առջևը անցնին ։ Ու երբոր Ցեսու ժողովուրդին պատուիրեց , եօթը քահանաները՝ որ եօթը Ցորեկեան փողերը ունէին , Տէրոջը առջևը անցնելով փողերը Է՛ջեցուցին , ու Տէրոջը ուխտին տապանակը անոնց ետևէն կ'երթար ։
9 Եւ զինուորները փողերը Է՛ջեցընող քահանաներուն առջևէն կ'երթային , Ե յայց վերջապահները՝ տապանակին ետևէն . ա՛ խռհռառնէը փողերը Է՛ջեցընելով կ'երթա-
10 յին ։ Եւ Ցեսու ժողովուրդին պատուիրելով ըսաւ , Բնա՛ աղաղակ մի՛ հանէք , և ձայներնիդ չլսուի , ու ձեր բերնէն խօսք մը չելլէ , մինչև ան օրը որ ես ձեզի ըսեմ թէ Աղաղակ հանեցէ՛ք .
11 անատենը աղաղակեցէ՛ք ։ Ուստի Տէրոջը տապանակը քաղաքին բոլորտիքը մէկ անգամ պտըտեցնէն ետև բանակը դարձան , ու գիշերը բանակին մէջը մնացին ։
12 Եւ Ցեսու առաւօտանց կանուխ եղաւ , Ե ու քահանաները Տէրոջը
13 տապանակը վերցուցին ։ Եւ եօթը Ցորեկեան փողերը կրող եօթը քահանաները Տէրոջը տապանակին առջևէն կ'երթային՝ փողերը Է՛ջեցընելով , ու զինուորները անոնց առջևէն կ'երթային , ու վերջապահները Տէրոջը տապանակին ետևէն . և խռհռառնէը փողերը Է՛ջե-
14 ցընելով կ'երթային ։ Երկրորդ օրն ալ քաղաքին բոլորտիքը մէկ անգամ պտըտելով՝ բանակը դարձան . Այսպէս ըրին վեց օր ։
15 Ու եօթներորդ օրը կանուխ եղաւ՝ արշալոյսին ծագած ատենը , ու քաղաքին բոլորտիքը եօթը անգամ պտըտեցան նոյն կերպով , միայն թէ ան օրը քաղաքին բոլորտիքը եօթը
16 անգամ պտըտեցան ։ Ու եօթներորդ անգամին երբոր քահանաները փողերը Է՛ջեցուցին , Ցեսու ժո-

Ե·ք·ՊՖ· 1451

Է Թագ· ժ· 8 ։

Ե Ես· ՀԱ· 1 ։ Ես· ՀԱ· 1 ։ Ես· ՀԱ· 1 ։

Ն·Ք·ԺԸ· -1451

վուրդին ըսաւ , Աղաղակեցէք , քանզի Տէրը ՚ի քաղաքը ձեր ձեռ-

17 քը տուաւ : Եւ քաղաքը ու բո-լոր անոր մէջը եղածը Տէրոջմէ նզոված ըլլան . միայն Ռախաբ պոռնիկը ՚ւմեր խրկած լրտեսները պահելուն համար ողջ մնայ , թէ ինքը և թէ իրեն հետ տանը մէջ

ԵԲՕր·Է· 26 ; Ժ· 17 ; ԳԼ·Է· 1 , 11 , 12 ·

18 բոլոր եղողները : Բայց դուք ե-ւ մէն կերպով դուշանաք նզովա-ծէն . չըլլայ որ նզովածէն առնե-լով դուք ՚ւզ նզոված ըլլաք , ու Իսրայէլի բանակը նզովքի մէջ ձգե-լով , ՚ւզանիկայ նեղութեան հան-

ԸԳԼ·Է·25· գ Թագ· Ժը·17,18· Ցոչ·ա· 12 ·

19 դըլլցընէք : Եւ բոլոր արծաթը ու ոսկին և պղնձէ ու երկաթէ ամանները Տէրոջը համար սուրբ ըլլան . Տէրոջը գանձը մըտ-նեն :

20 Ուստի ժողովուրդը աղաղակեց , որովհետև փողերը կ՚ուժգնան . ու երբոր ժողովուրդը փողերուն ձայնը լսեց , ու ժողովուրդը բարձրաձայն աղաղակեց , Ի պարիսպները վար ինկան . և ժողովուրդին ամէն մէկը շիտակ յառաջ քաղաքը մտնելով՝

ԺԲՕր·Է·2· 21 քաղաքը առին . ու ՚ի բոլոր քաղա-քին մէջը եղողը՝ այր և կին՝ երի-տասարդ և ծեր՝ արջառ՝ ոչխար ու էշ սուրի բերնէ անցընելով կոր-

22 ընցուցին : Եւ Ցեսու ան երկիրը լրտեսող երկու մարդոցն ըսաւ , Ան պոռնիկ կնկանը տունը գացէք , ու Է ինչպէս որ անոր երդում ըրիք , կնիկը ու անոր ամէն ունեցածը

ԼԳԼ·Բ·14· ԵԶՐ·Ժ· 31 ·

23 անկէ դուրս հանեցէք : Ուստի ան լրտես երիտասարդները գացին , ու Ռախաբը և անոր հայրը ու մայրը ու եղբայրները և անոր ամէն ու-նեցածը դուրս հանեցին , ու անոր բոլոր ազգատոհմն ալ դուրս հա-նեցին , և զանոնք Իսրայէլի բանա-

ԼԳԼ·Բ·18· 24 կին դուրսը կեցուցին : Ու քա-ղաքը և բոլոր անոր մէջը եղածը կրակով այրեցին . Է միայն արծա-թը ու ոսկին , և պղնձէ ու երկաթէ ամանները Տէրոջը տանը գանձին

Ի ՀՇՐ 19 · 25 մէջը դրին : Ե այսպէս Ցեսու ողջ պահեց Ռախաբ պոռնիկը ու անոր հօրը տունը և անոր ամէն ունեցա-ծը . ու Ի անիկայ Իսրայէլի մէջ բնակեցաւ մինչև այսօր . քանզի ա-նիկայ պահեց ան լրտեսները՝ որոնք Ցեսու խրկեր էր Երիքովը լրտեսե-լու համար :

ՅԵՍ ՊԱՏ , ա·5· 26 Եւ ան ատենը Ցեսու երդում ընելով ըսաւ , Ն Տէրոջը առջևը ա-նիծեալ ըլլայ ան մարդը՝ որ ելլէ ու աս Երիքով քաղաքը շինէ . իր անդրանիկովը անոր հիմերը դնէ , ու անոր դռներն ալ իր պզտիկ տղովը կանգնէ :

Ն·Ք·ԺԸ· 1451

Ն ԳԼ·Թ·1, 8 ·

ՀԳԼ·ա·5· 27 Ե Տէրը Ցեսուին հետ էր , ու Յանոր համբաւը բոլոր երկրին մէջ տարածուեցաւ :

ԳԼ·Է

1 Իսրայէլացիք կը յանցանք գործեցին . քանզի Ցուդայի ցեղէն Զարայի որդւոյն Զաբդիի որդւոյն Քար-միի որդին Ա Աքար նզովածէն առաւ , ու Տէրոջը բարկութիւնը Իսրայէլի որդւոցը վրայ բորբոքե-ցաւ :

*Կ՚ա՚, Զամբրիի· ա Մ՚Ն·բ·6· ա ԳԼ·իբ· 20 ; ԱՄՆ· բ·7 ·

2 Եւ Ցեսու Երիքովէն մարդիկ խրկեց դէպ ՚ի Գայի , որ Բե-թաւանին մօտ է , ա՚ Բեթէլէն ա-րևելեան կողմը , և խօսեցաւ ա-նոնց ըսելով , Ելէք ու ան երկիրը լրտեսեցէք . և ան մարդիկը ելան

3 ու Գայէն լրտեսեցին : Եւ Ցե-սուին դարձան ու անոր ըսին , Բոլոր ժողովուրդը չելլէ , Պ՚ա-կու կամ իրեք հազար մարդու չափ ելլեն , ու Գայէն զարնեն . բոլոր ժողովուրդը հոն տանելով մի՚ յոգ-նեցըներ . քանզի անոնք քիչ-ուր են :

4 Ուստի ժողովուրդէն իրեք հազարի չափ մարդ հոն ելան , Բ՚այց Գա-

ԲԳԼ· ԻԶ· 17 ; Բ Օր· ԻԸ· 25 ·

5 յի մարդոցը առջևէն փախան . Եւ Գայիի մարդիկը անոնցմէ երեսուն-ուվեց մարդու չափ զարկինՙ , քան-զի զանոնք դրանը առջևէն մինչև Սեբարիմ հալածեցին , ու զա-՚ի վայրին վրայ զանոնք զարկին . ուս-տի Է ժողովուրդին սիրտը հալեցաւ ու ջուրի պէս եղաւ :

ԳԳԼ·Բ·9 ; 11 ; ՂՀԻ· 36 ; ՅՈՂ· ԻԲ· 14 ·

6 Եւ Ցեսու Ր իր հանդերձները պատռելով Տէրոջը տապանակին առջևը երեսին վրայ գետինը ինկաւ մինչև իրիկուն , Թէ ինքը և Թէ Իսրայէլի Ծերերը , ու Է իրենց գլխուն վրայ հող ցանեցին :

ԴԹԱԳ·Դ· 12 ; ԲԹԱԳ· ա·2 ; Ժ· 19 ; ՆԵՀՄ· Թ·1 ; Ցոբ· բ·12 ·

7 Եւ Ցեսու ըսաւ , Ո՚Հ՝ Տէր Եհովայ , Ինչո՚ւ համար աս ժողովուրդը Յորդանանու ասդիի կողմը անցու-ցիր , որ մեզ Ամորհացւոց ձեռքը մատնես , ու մեզ կորսընցընես . և-րանի՚ Թէ Յորդանանու անդիի

8 կողմը գոհ ըլլալով մնայինք : Ո՚Հ Տէր՝ Իսրայէլ իր թշնամիներուն առջևը կռնակ դարձընելէն ետև՝

9 ալ ես ի՚նչ ըսեմ . Որովհետև Քա-նանացիները ու երկրին բոլոր քնա-կիչները լսելով՝ մեզ պիտի պաշա-րեն , ու Է մեր անունը երկրիս վրա-յէն բոլորովին պիտի վերցընեն . ան ատենը Է քու մեծ անունդ ՚ի՚նչ պիտի ընես :

Ի ՍԱՂ· 4բ· 4 ; Ը Տէ՚ն Ծ՚Ի· ԼԲ·12; ԹԱԳ· Ժգ·13 ·

Ն.Ք.ՉԾ. 1451

ԲՀՊ 1։

ՅԳԼ.Ղ.17, 18։

Յ8Ե. Գոր. Ե.1, 2։

Լ8Ե. Թագ. Ժ. 45։ Գաղ. Բ. 14։

ԲԲ Օր. Է. 26։ ԳԼ.Ղ. 18։

ՅՆԻ. ԺԲ. 10։

ԼԳԼ.Գ.5։

ՀՌաակ. Ժզ. 33։

Յ 8Ե. ա Թագ. Ժ.Գ. 38, 39։

ՂՀՊ 11։ ՅԴՆ.ԼԲ.7։ Գաղ. Ի.6։

Յ ա Թագ. Ժ.Գ. 42։

Յ 8Ե. ա Թագ.Ղ.5։ Երեմ. Ժ.Գ. 16։ ՁՕՀ. Բ. 24։

Նեռ. Ե.6, 7։ ԲՍՂ. Լ. 22։ Սաղ. Ժա.3։ Դան. Բ. 4։

Ն ա Թագ. Ժ.Գ. 43։

10 Եւ Ցերը Ցեսուին ըսաւ , Ոտքի վրայ ելլը . ինչո՞ւ համար այսպէս
11 երեսիդ վրայ ինկեր ես . Ի Իսրայէլ մեղք գործեց , և իմ անոնց հրամայած ուխտս զանց ըրին . Ե քանզի նզովածէն առին , ու գողցան ինչ ըրին և Ե սուտ ալ ըրին , ու նաև իրենց կարասիքներուն մէջը դրին ։
12 Ն Ուստի Իսրայէլի որդիքը պիտի չկրնան իրենց Թշնամիներուն առջևը կենալ . իրենց Թշնամիներուն առջևը կոնակ պիտի դարձընեն , քանզի Ի նզոված եղան . Ա ալ ձեր հետը պիտի չըլլամ , Թէ դուք նզովածը ձեր մէջէն բնաջինջ չը-
13 նէք ։ Ելի՛ր Ե ժողովուրդը սրբէ , ու ըսէ , Ի ազուան համար սրբուեցէք . քանզի Իսրայէլին Ցեր Աստուածը այսպէս կ՚ըսէ , Ո՛վ Իսրայէլ՝ ձեր մէջը նզոված կայ . մինչև որ նզովածը ձեր մէջէն չվերցնէք , քու Թշնամիներուդ առջևը պիտի
14 չկրնաս կենալ ։ Ուստի առտուընոյ ձեր ցեղերովը մօտենաք , ու Ֆ Ցերը որ ցեղը վճռելով բռնելու ըլլայ , ա նիկայ իր ազգատոհմներովը մօտենայ . և Ցերը որ ազգատոհմը բռնելու ըլլայ , անիկայ իր տուներովը մօտենայ . ու Ցերը որ տունը բռնելու ըլլայ , անիկայ իր մարդիկ-
15 ներովը մօտենայ . Յ Եւ ով որ նզովածով բռնուի , կրակով պիտի այրուի , Թէ ինքը և Թէ իր ամէն ունեցածը . քանզի Ցերոջը ուխտը Ղանց ըրաւ , ու Իսրայէլի մէջ Յանզգամութիւն ըրաւ ։
16 Ուստի Ցեսու առտուընոյ կանուխ ելաւ , ու Իսրայէլը իր ցեղերովը մօտեցուց , և Ցուդայի ցեղը բրա-
17 նուեցաւ . Ու Ցուդայի ազգատոհմը ները մօտեցընելուն , Զարայեանց ազգատոհմը բռնուեցաւ . ու Զարայեանց տոհմը մարդիկներովը մօտեցընելուն , Զաբդին բռնուեցաւ .
18 Եւ որ անոր տունը մարդիկներովը մօտեցընելուն , Ցուդայի ցեղէն Զարայի որդւոյն Զաբդիի որդւոյն Քարմիին որդին Ա.քար Յ բռնուե-
19 ցաւ ։ Ան ատենը Ցեսու Ա.քարին ըսաւ , Ո՛րդիս՝ Ֆհիմա Իսրայէլը Ցեր Աստուծոյն փա՛ռք տուր ֆ ու Ֆ ինծի խոստովանի՛ , և Ը րուս ըրածդ հիմա ինծի յայտնէ՛ ,
20 ինծմէ մի՛ պահեր ։ Ու Ա.քար պատասխան տուաւ Ցեսուին և ըսաւ , Իսրայէլէ ես Իսրայէլը Ցեր Աստուծոյն դէմ մեղք գործեցի , ու
21 ասանկ ասանկ բան մը ըրի . Ա յսինքն աւարին մէջը մէկ աղոր Բաբելոնի վերարկու մը և երկու Հարիւր սիկղ արծաթ և յիսուն սիկղի ծանրութեամբ մէկ ոսկի լեզու մը տեսայ , ու անոնց ցանկալով առի . և ահա անոնք իմ վրանիս մէջ հողին տակը պահուած են , ու արծաթը անոր տակն է ։
22 Ուստի Ցեսու լրաբերներ խրկեց . ու անոնք վրանը վազեցին . և ահա վրանին մէջը պահուած էր ան , ու
23 արծաթը անոր տակն էր . Եւ զանոնք վրանին մէջէն առնելով Ցեսուին ու բոլոր Իսրայէլի որդւոցը բերին , և զանոնք Ցերոջը առջևը դրին ։
24 Ան ատենը Ցեսու ու իրեն հետ բոլոր Իսրայէլ Զարայեան Ա.քարը ու ան արծաթը և վերարկուն ու ոսկի լեզուն և անոր տղաքը՝ աղջիկները՝ արջառները՝ էշերը՝ ոչխարները՝ վրանը ու անոր ամէն բանը առին , և զանոնք Ա.քովէրի
25 Ձորը հանեցին ։ Ու Ցեսու ըսաւ , Ի՞նչո՞ւ համար դուն մեզ նեղեցիր . Ցերը այսօր քեզ պիտի նեղէ . Պուստի բոլոր Իսրայէլ զանիկայ քարեբոով քարկոծեցին , ու զանոնք քաբերով քարկոծելէն ետև կրակով
26 այրեցին ։ Եւ քը Նանոր վրայ մէկ մեծ քարակոյտ մը դիզեցին , որ Ի՛ նոյ մինչև աս օրս ։ Ու Ցերը իր սաստիկ բարկութենէն դադարեցաւ . աս պատճառաւ ան տեղին աւանունը Ա.քովէրի ձոր բսուեցաւ մինչև աս օրս ։

Ն.Ք.ՉԾ. 1451

Ա ձոր. 26։ ԳԼ.ԺԵ.Ղ։

Լ ԳԼ.Ղ.18։ Ա Մն. Բ. 7։ Գաղ.Ե. 12։

ՊԲ Օր. ԺԵ. 5։

Լ ԳԼ.Բ.29։ Բ Թագ.Ժը. 17։ Ողբ.Գ. 53։

Ա Բ Օր. Ժ.Գ. 17։ Բ Թագ. իա. 14։

Ա Հմր 24։ Եսա. Կե. 10։ Ովս. Բ. 15։

* Ցր. Նեղութեան, կամ խռովութեան

ԳԼ. Ը

1 Աստուած կը քաջալերէ Ցեսուն ։ 3 Գայի քաղաքը առնուելուն Հնարքը ։ 29 Գայիին թագաւորը կը կախուի ։ 30 Ցեսու սեղան մը կը շինէ . 32 քարերու վրայ կը գրէ օրէնքը . 33 և բոլոր օրհնութիւնները ու անէծքները ժողովուրդին առջևը կը կարդայ ։

1 Ցե Ցերը Ցեսուին ըսաւ , Ա Մի՛ վախնար ու մի՛ զարհուրիր . բոլոր պատերազմող մարդիկը հետդ առ , ու ելի՛ր դէպ Ի Գայի դնա . Ի ահա Գայիի թագաւորը ու անոր ժողովուրդը և անոր քաղաքը ու անոր երկիրը քու ձեռքդ տուի .
2 Եւ Ե Երիքովին ու անոր թագաւորին ըրածիդ պէս , Գայիին ու անոր թագաւորին ալ ընես ; միայն Թէ Ղանոր աւարը ու անասուները ձեզի առնէք ։ Քաղաքին ետևի կողմին դարանները պատրաստեա ։
3 Ուստի Ցեսու ու բոլոր պատերազմող մարդիկը ոտք ելան , որ Գայիի վրայ երթան . և Ցեսու երեսուն հազար զօրաւոր մարդ ընտրեց , ու զանոնք դիշերով խրկեց .
4 Եւ անոնց պատուիրելով բսաւ , Նայեցէ՛ք , Ի դուք քաղաքին ետևէն քաղաքին համար դարանի մէջ պիտի նստիք . քաղաքէն շատ մի՛ հեռանաք , և ամէնքնիդ ալ պատ-
5 րաստ ըլլաք . Ու ես իմ հետս եղող բոլոր ժողովուրդով քաղաքին պի-

Ն.Ք.ՉԾ. 1451

Ա Բ Օր. ա. 21։ Ե. 18։ Ը. 8։ ԳԼ. ա. 9։

Բ ԳԼ.Ղ.2։

Ե ԳԼ.Ղ.21։

Ե Բ Օր. Ի. 14։

Լ Դաս. Ե. 29։

Ն. Ք. ՉՓ. 1451

Ղ Դատ. Ի. 32։

տի մօտենամ. ու երբոր անոնք առջի անգամին պէս մեզի դէմ ելլեն, Աստուծոյ առջևէն պիտի փախ-
6 չինք. Ու անոնք մեր ետևէն պիտի ելլեն, մինչև որ զանոնք քաղաքէն զատենք. որովհետև անոնք պիտի ըսեն Մեր առջևէն փախան առջի անգամին պէս. ու մենք ա-
7 նոնց առջևէն պիտի փախչինք։ Ան ատենը դուք դարանէն ելլէք, ու քաղաքը առնէք. քանզի ձեր Ցէր Աստուածը զանիկայ ձեր ձեռքը
8 պիտի տայ։ Ու երբոր քաղաքը առնէք, քաղաքը կրակով այրէք. Ցէրոջը բանին պէս ընէք. Ահա

Ե Բ Թագ. Ժգ. 28։

9 ձեզի պատուիրեցի։ Եւ Ցեսու զանոնք խրկեց, ու անոնք գացին դարանը նստան Բեթէլի ու Գայիի միջտեղը, Գայիի արևմտեան կող-
մէն. և Ցեսու ան գիշերը ժողո-
վուրդին մէջը մնայ։
10 Ու Ցեսու առաւօտանց կանուխ ելաւ ու ժողովուրդը աչքէ ան-
ցուց, և ինքը Իսրայէլի ծերերուն հետ՝ ժողովուրդին առջևէն դէպ 'ի
Ը Հմր 5։ 11 Գայի գնաց. Եւ իր հետը եղող բոլոր պատերազմական մարդիկներն ալ ելան, ու մօտենալով քաղա-
քին առջևը գացին, ու Գայիի հիւսիսային կողմը բանակեցան. և անոնց ու Գայիի միջտեղը մէկ ձոր
12 մը կար։ Եւ հինգ հազարի չափ մարդ առաւ, ու զանոնք դարանի մէջ նստեցուց Բեթէլի ու Գայիի
* կամ՝ Գաւ- միջտեղը * քաղաքին արևմտեան
13 կողմը։ Ու ժողովուրդը քաղաքին հիւսիսային կողմը գրաւ բոլոր բա-
նակը, ու քաղաքին արևմտեան
Ր Հմր 4։ կողմը Ր դարանը. և Ցեսու ան գի-
շերը ձորին մէջը գնաց։
14 Ու երբոր Գայիի Թագաւորը պա-
տահեցաւ, քաղաքին մարդոց-
մովը շուտով ու կանուխ դուրս
ելաւ ինքը ու իր բոլոր ժողո-
վուրդը որոշ ժամանակով մը դաշ-
տի վրայ Իսրայէլի դէմ պատերազ-
մին, ու Ծ չէր գիտեր որ քաղաքին
Ծ Դատ. Ի. 34։ Ժոզ. Ը. 12։ ետևը իրեն համար դարան պատրաս-
15 տուած էր։ Եւ Ցեսու ու բոլոր
Ի Դատ. Ի. 36, ՃԼ։ Իսրայէլ Ի անոնց առջևը գիրենք զարհուրածի պէս ցուցընելով՝ անա-
16 պատին ճամբան փախան։ Ու քա-
ղաքին մէջը եղող բոլոր ժողովուր-
դը ժողովուեցաւ որ զանոնք հալա-
ծեն, ու Ցեսուին ետևէն իյնալով
17 քաղաքէն զատուեցան։ Եւ Գայիի ու Բեթէլի մէջ մարդ չմնաց՝ որ
Իսրայէլին ետևէն չելլէ. ուստի քաղաքը բաց թողուցին, ու Իս-
րայէլին ետևէն իյնան։
18 Եւ Տէրը Ցեսուին ըսաւ, Ձեռքդ եղած նիզակը դէպ 'ի Գայի երկրին-
ցուր. քանզի զանիկայ քու ձեռքդ

Ն. Ք. ՉՓ. 1451

պիտի տամ. և Ցեսու ձեռքը եղած նիզակը դէպ 'ի քաղաքը երկրն-
19 ցուց. Ու դարանակալները շու-
տով իրենց տեղէն ելան, և անիկայ իր ձեռքը երկրնցուցածին պէս, վազեցին քաղաքը մտան ու առին անիկայ, և շուտով մը քաղաքը
20 կրակով բռնկցուցին։ Ու Գայիի բնակիչները ետևնին դարձան տես-
ան որ ահա քաղաքին ծուխը մին-
չև երկինքը կ'ելլէր. և անոնք հոս կամ հոն փախչելու կարողութիւն չունէին. ու անապատը փախչող ժողովուրդն ալ իր ետևէն խնկող-
21 ներուն վրայ դարձաւ։ Եւ Ցեսու ու բոլոր Իսրայէլ երբոր տեսան որ դարանակալները քաղաքը առին, ու քաղաքին ծուխը վեր կ'ելլէր, իրենք ալ ետ դարձան, ու Գայիի
22 մարդիկը զարկին։ Մ'ի-ուներն ալ քաղաքէն անոնց դէմ ելան. ուս-
տի մէկ կողմանէ ասոնք՝ ու միւս կողմանէ ալ անոնք բռլա-
լով, Գայէ Ֆարդինէ Իսրայէլացւոց մէջտեղը մնացին. ու զանոնք զար-
կին՝ մինչև որ Լանոնցմէ մարդ մը
Ղ Բ Օր. Ե. 2։ 23 ազատ չմնաց ու չազատեցաւ։ Եւ Գայիի Թագաւորը ողջ բռնեցին,
ու զանիկայ Ցեսուին բերին։
24 Ու երբոր Իսրայէլացիք Գայիի բոլոր բնակիչները՝ գիրենք հալա-
ծողները դաշտին ու անապատին մէջ ջարդեցին, ու անոնց ամէնքն ալ սուրի բերնէ իյնալով հատան, բոլոր Իսրայէլացիք Գայի դարձան,
ու զանիկայ սուրի բերնէ անցուց-
25 ին։ Եւ ան օրը իննկածներուն ա-
մէնը՝ Թէ երիկ մարդ և Թէ կնիկ մարդ, տասներկու հազար էր, ա-
յինքն Գայիի բոլոր մարդիկները։
26 Ու Ցեսու նիզակով երկրնցուցած ձեռքը ետ չքաշեց, մինչև որ Գայիի բոլոր բնակիչները բնաջինջ ըրաւ։
Ի Ցես Նաւ. Լա. 22, 26։ 27 Ի Բայց Իսրայէլացիք անասուններն ու քաղաքին աւարը իրենց առին,
Ծ Հմր 2։ 28 ըստ Ցէրոջը Ծ Ցեսուին հրամայած խօս-
29 քին համեմատ։ Եւ Ցեսու Գային այրեց, ու զանիկայ Ն մինչև այսօր
Ն Բ Օր. Ժգ. 16։ աւերակներու դէզ ըրաւ մինչև
Շ Գլ. Ժ. 26՝ Սաղ. ՃԲ. 40։ Ես. Ի. 3։ Ե Օր. Իա. 23։ Գլ. Ժ. 27։ 30 այսօր։ Եւ Գայիի Թագաւորը Ծառէ մը կախեց մինչև իրիկուն. Ե ու արևը մտնելուն՝ Ցեսու հրա-
մայեց որ անոր մեռած մարմինը Ծառէն վար իջեցընեն. և զանիկայ քաղաքին դրանը առջևը նետեցին, ու Ղանոր վրայ մէկ մեծ քարակոյտ
ՃԳլ. Ե. 29։ Ժ. 27։ մը դիզեցին, որ կը կենայ մինչև այս-
օր։
31 Ըն ատենը Ցեսու Իսրայէլի Ցէր Աստուածոյն սեղան մը շինեց Զ Գե-
Զ Բ Օր. Իե. 4, 5։ 32 ղամ լեռան վրայ, Ինչպէս որ Ցէ-
Է Եւ. Ի. 25։ Բ Օր. Իե. 5, 6։ րջը Ծառան Մովսէս Իսրայէլի ը-
դացոր պատուիրեր էր. Ա՛ Մովսէ-

Ն. Ք. ԴԲ. 1451

սին օրինաց գրքին մէջի գրուածին պէս՝ Ցեսու սեղանը ամբողջ քարերէ շինէց, որոնց վրայ երկաթ չէր դպած. և անոր վրայ Տէրոջը ողջակէզները ու խաղաղութեան
32 զոհեր մատուցին։ Եւ Յոհն ան քարերուն վրայ գրեց Մովսէսին օրինաց կրկին օրինակը, որն որ Իսրայէլի որդւոցը առջևը գրեց։
33 Ու բոլոր Իսրայէլ և անոնց ծերերը ու ոստիկանները և դատաւորները տապանակին մէկ կողմէն ու ֆ֊ա կողմէն՝ Ղեւտացի քահանաներուն առջևէն կ՚երթային, թէ՛ օտարականները և թէ բնակները. անոնց կէսը Գարիզին լեռանը կողմը՝ ու կէսն ալ Գեբաղ լեռանը կողմը Յայնէցան, Ղինչպէս որ Տէրոջը ծառան Մովսէս պատուիրեր էր առաջ որ Իսրայէլի ժողովուրդը
34 դր օրհնեն։ Եւ անկէ ետև զօրէնքին բոլոր խօսքերը՝ կարդացի, Ղթէ օրհնութիւնները և թէ անէծքները, ինչ որ գրուած էր օրինաց գրքին
35 մէջը։ Մովսէսին բոլոր պատուիրածներէն բնաւ խօսք մը չմնաց, որ զանիկայ Ցեսու Իսրայէլի բոլոր ժողովին և ֊անոնց կիներուն ու տղաքներուն և անոնց մէջը պտըտող զօտարականին առջևը չկարդայ։

Ն. Ք. ԴԲ. 1451

Ի Թվ. ԺԶ. 19։

Ը Ել. Իգ. 32։ Բ Օր. Է. 2։ Ի. 16։ Դատ. Բ. 2։

Ժ Բ Օր. Ի. 11։ Դ Թագ. Ժ. 5։

Ժ Բ Օր. Ի. 15։

Ի Ել. Ժե. 14։ Ցես. Բ. 10։

Լ Թագ. Իա. 24, 33։

ԳԼ. Թ

1 Թագաւորները կը միաբանին Իսրայէլին դէմ։ 3 Գաբաւնացիք խաբէութեամբ խաղաղութեան ուխտ մը ձեռք կը բերեն։ 16 սոսր համար յաւիտենական ծառայութեան կը դատապարտուին։

1 Ու երբոր Յորդանանայ սահմանի կողմը եղող բոլոր թագաւորները՝ որ֊ որ լեռնան վրայ, դաշտի վրայ ու ֊մեծ ծովուն բոլոր եզերքը մինչև Լիբանանին դիմացը կը բնակէին, այսինքն Քեթացիք, Ամորհացիք, Քանանացիք, Փերեզացիք, Խևացիք ու Եբրուացիք
2 ֊ քննեցը լսեցին, Ի Միաբանութեամբ ժողովուեցան որ Ցեսուին ու Իսրայէլին դէմ պատերազմին։
3 Բայց Գաբաւոնի բնակիչները երբոր լսեցին ինչ որ Ցեսու Երի֊
4 քովին ու Գայիին ըրեր էր, Իրենք ալ վարպետութիւն մը բանեցուցին. գացին պաշարներ պատրաստեցին, ու իրենց էշերուն վրայ հին քուրձեր, ու հին՝ պատռած ու *կարկրտած գինիի տիկեր դրին,
5 Եւ իրենց ոտքերուն կօշիկները հին֊ցած ու կարկրտած էին, ու վրանին ալ հին լաթեր ֊էին. և բոլոր իրենց պաշար ֊ոտ֊ հացը չորցած ֆ ֊ մդած էր. Ու Ղբանակը դացին Ցեսուին Գաղգաղայի մէջ, և

Ե Գաղ. Ժբ. 9։

Զ Թագ. Ը. 10։

անոր ու Իսրայէլի մարդոցն ըսին, Մենք հեռու երկրէ կու գանք, ուստի հիմա մեզի հետ դաշնակ֊
7 ցութիւն ըրէք։ Ան ատենը Իսրայէլի մարդիկը ան Ի Խևացիներուն ըսին, Գուցէ դուք մեր մէջը կը բնակիք, ու Ղեզի հետ ի՞նչպէս
8 դաշնակցութիւն ընենք։ Բայց անոնք Ցեսուին ըսին, Ի՞նչ քու ծառաներդ ենք. և Ցեսու անոնց ըսաւ, Դուք ո՞վ էք, և ո՞ւրկից
9 կու գաք. Ու անոր ըսին, Ֆ֊քու ծառաներդ խիստ հեռու երկրէ՛ ենկած են քու Եհովայ Աստուծոյդ անունը համար, քանզի Ղանոր համբաւը ու Եգիպտոսի մէջ բոլոր
10 ըրածները լսեցինք. Ո՞ նաև Ցորդանանու անդիի կողմը Ի՞նչ֊ոց Ամորհացւոց Ղերկու թագաւորներուն՝ Եսեբոնի Սեհոն թագաւորին ու Աստարովթի Ի՞նչ֊ոց Բասանի Ովգ թագաւորին դէմ բոլոր ըրած
11 բաները լսեցին։ Եւ մեր ծերերը ու մեր երկրին բոլոր բնակիչները մեզի խօսեցան ու ըսին, Ձեռքերնիդ ճամբու համար պաշար առէք, և զանոնք դիմաւորելու դացէք, ու անոնց ըսէ՛ք, Մենք ձեր ծառաներն ենք, հիմա մեզի հետ դաշ֊
12 նակցութիւն ըրէք։ Ան օրը որ մենք ելանք ձեզի դալու համար, ասա պաշարի հացերնիս մեր տուներէն տաք առինք, և ահա հիմա
13 չորցած ու մդլած են. Եւ ասա գինիի տիկերը նոր էին, երբոր լեցուցինք, բայց ահա պատռած են. ու ասա մեր հանդերձները և կօշիկները ճամբուն խիստ երկայնութեանը հա֊
14 մար հինցան։ Ու †անոնց պաշարին նայելով՝ ան մարդիկը ընդունեցին՝, Ի ու Տէրոջը չհարցու֊
15 ցին։ Եւ Ցեսու ֊ անոնց հետ խաղաղութիւն ըրաւ, ու անոնց ոչխտեց որ զանոնք ապրեցնէ. և ժողովին իշխաններն ալ անոնց երդում ըրին։
16 Ու անոնց հետ դաշնակցութիւն ընելէն իրեք օր ետքը լսեցին որ անոնք իրենց դրացիներն են, ու ի֊
17 րենց մէջը կը բնակին։ Եւ Իսրայէլի որդիքը չուեցին՝ երրորդ օրը անոնց քաղաքները մտան. ու անոնց քաղաքները Կաբաւոն՝ Կեփիրա՝ Բէ֊
18 րովթ և Կարիաթարիմ էին։ Ու Իսրայէլի որդիքը զանոնք չջարկին. Ղբանի ժողովին իշխանները Իսրայէլի Ցեր Աստուծոյն անունովը անոնց երդում ըրեր էին. բայց բոլոր ժողովը իշխաններուն դէմ տրտնջեցին։
19 Եւ ամէն իշխանները բոլոր ժողովին ըսին, Մենք Իսրայէլի Ցեր Աստուծոյն անունով անոնց եր֊

† Կամ՝ Իսրայէլի մարդիկը անոնց պաշարէն առին,

Ի Թվ. Իե. 21։ Ես. Լ. 1։ 2։ Ցես. Դատ. ա. 1։ աթագ. Իր. 10։ Իգ. 10, 11։ Լ. 8։ Բ Թագ. Բ. 1։ Ե. 19։

Ծ Գլ. Ժ. 19։ Բ Թագ. Իա. 2։

Կ Գլ. Ժբ. 25, 26, 28։ Եզր. Բ. 25։

Հ Գաղ. Ե. 3։ Սաղ. Ժե. 4։

Ն·Ք·Ը·Ի· 1451

Ֆ Տ՚ես բ Թագ·իա· 1, 2, 6։ Եզեկ·մէ· 13, 15, 18, 19։ Զաք· ե· 3, 4։ Մաղ·գ·5։

Ը,ր Օր·իԹ· 11։

ճ Հմր 15։

ՃՀմր 6, 9։

յ Հմր 16։

Ն՚ես·Թ·25։

ՀՀմր 21, 27։

Ն՚եղ·իգ·32։ բ Օր·է·1, 2։

Ն՚եղ·ժե·14։

ղ Ես·գ·6։

26 մեզի։ Ուստի անոնց այնպէս ըրաւ, և զանոնք Իսրայէլի որդւոցը ձեռքէն ազատեց, ու զանոնք չմեռ-
27 ցուցին։ Եւ Ցեսու նոյն օրը Ն՚եփթաղիմացւոց ու Զաբուղոնացւոց ժողովքին ու Ցերօթ սեղանին համար, որ Ցերօթ ընտրելու տեղը Յոռայէն մինչև ասօր
Հ՚ես 21, 28։

Ը Օր·ժը· 5։

Ա

1 Հինգ թագաւորներ Գաբաւոնի դէմ կը պատերազմին։ 6 Ցեսու անոր օգնութեան կը հասնի։ 10 Աստուած կը պատերազմի անոնց հետ կարկուտներով։ 12 Արեգակը ու լուսինը անշարժ կը կենան Ցեսուին խօսքովը։ 16 Հինգ թագաւորները այրի մը մէջ կը պահուին։ 21 Ցեսու անկէ դուրս հանել կու տայ զանոնք, 24 ու անոնց հետ անպատանքը վարուելով՝ 26 կը կախէ զանոնք։ 28 Իսրայէլի որդիքը ուրիշ հօթը թագաւորներ ալ կը յաղթեն։ 43 Ցեսու Գազդազա կը դառնայ։

1 Ու երբոր Երուսաղէմի Ադոնիսեզեկ թագաւորը լսեց Թէ Ցեսու Գային առաւ ու զանիկայ բոլորովին կործանեց, ու Թէ ինչ որ Երիքովին ու անոր թագաւորին ըրաւ, Գայիին ու անոր թագաւորին ալ այնպէս րրաւ. և Թէ Գաբաւոնի բնակիչները Իսրայէլացւոց հետ հաշտութիւն ըրին, ու անոնց
2 մէջը մնացին, ը Ե՚ատ վախցան, ին՚ը ՚ա ժողովուրդը. քանզի Գաբաւոն թագաւորանիստ քաղաքի մը պէս մեծ քաղաք մըն էր, ու անիկայ Գայիէն մեծ էր, և անոր
3 բոլոր մարդիկը զօրաւոր էին։ Ասոր համար Երուսաղէմի Ադոնիսեզեկ թագաւորը Փերրոնի Հօհամ թագաւորին՝ Ցերիմութի Փիրամ թագաւորին՝ ու Լաքիսի Ցափիէ թագաւորին՝ ու Էգղոնի Դաբիր թագաւորին Խոր խրկեց՝ ըսելով՝
4 Ինծի ելէք ու ինծի օգնութիւն ըրէք որ Գաբաւոնը զարնենք. Ե՚քանզի Ցեսուին հետ ու Իսրայէլի որդւոցը հետ հաշտութիւն ըրաւ։
5 Ուստի Ամորհացւոց հինգ թագաւորները՝ Երուսաղէմի թագաւորը, Փերրոնի թագաւորը, Ցերիմութի թագաւորը, Լաքիսի թագաւորը ու Էգղոնի թագաւորը Ղժողուեցան, և իրենք ու իրենց բոլոր բանակները ելան, և Գաբաւոնին դէմ պատերազմ ըրին։
6 Եւ Գաբաւոնի բնակիչները Գաղգաղայի մէջ բանակը Ցեսուին Խոր խրկեցին՝ ըսելով, Քու ծառաներէդ ձեռքդ մի՛ քաշեր, շուտով մեզի ել, մեզ ազատէ ու մեզի օգնութիւն ըրէ. քանզի լեռնաբնակ Ամորհացւոց բոլոր թագաւորները մեր վրայ ժողոված են։
7 Եւ Ցեսու՝ ինքը ու Ե՚իրեն հետ բոլոր պատերազմական մարդիկը և զօրքին բոլոր զօրաւորները Գաղգազա
8 ղայէն ելան։ Ու Տէրը Ցեսուին ըսաւ, Ե՚Անոնցմէ մի՛ վախնար, քանզի զանոնք քու ձեռքդ տուի. Ե՚ընաւ անոնցմէ մէկը պիտի չկարենայ
9 նայ քու առջևդ կայնիլ։ Եւ Ցեսու Գաղգազայէն բոլոր գիշերը քալելով՝ յանկարծակի անոնց վրայ
10 հասաւ։ Ու Տէրը Է խռովեցուց զանոնք Իսրայէլին առջևը, և զանոնք Գաբաւոնի մօտ մեծ կոտորածով մը կոտրեց, ու զանոնք Ե՚ՌեԹորոն եղելու ճամբուն վրայ հալածեց, և զանոնք մինչև Ե՚Ազեկա
11 ու Մակեդա զարկաւ։ Ու երբոր անոնք Իսրայէլին առջևէն կը փախչէին, ու Ե՚ՌեԹորոնէն վար կ՚իջնէին, Ե՚Տէրը անոնց վրայ երկինքէն կոբիւոպէ մեծ քարեր նետեց մինչև Ազեկա, ու մեռան. կարկուտին քարերէն մեռնողները Իսրայէլի որդւոցը սրով մեռցուցածներէն շատ էին։
12 Ան ատեներ Ցեսու Տէրոջը հետ խօսեցաւ, ան օրը որ Տէրը Ամորհացիները Իսրայէլի որդւոց ձեռքը տուաւ, ու Իսրայէլին առջևը ըսաւ։ Ի՚նք, դուն Գաբաւոնին դիմացը կայնէ. լո՚սին, դուն ալ Հ՚Այղոնի ձորին դիմացը կայնէ։

Ն·Ք·Ը·Ի· 1451

Ե Տէրը Ցեսուի զանոնք կանչեց, ու անոնց խօսեցաւ ըսելով, Ինչո՚ւ համար մեզ խաբեցիք ու ըսիք Թէ Հ՚Եզեկ շատ հեռու ենք, ու դուք մեր մէջը կը բնակիք. Ուրեմն դուք հիմա անիծեալ էք, ու իմ Աստուծոյս տանը համար ձեզմէ ծառայ, և փայտակոտոր ու ջրկիր չըպակսի։ Եւ անոնք Ցեսուին պատասխան տուին ու ըսին, Քանզի քու ծառաներդստուգիւ իմացան, որ քու Ե՚Տովայ Աստուածդ իր ծառային Մովսէսին հրամայեր է զբոլոր երկիրը ձեզի տալու, ու զերկրիս բոլոր բնակիչները ձեր առջևէն բնաջինջ ընելու. ուստի մենք ձեր պատճառաւը մեր անձերուն համար շատ վախցանք, ու
25 ասոր բանը ըրինք։ Եւ ահա հիմա Ե՚դու ձեռքդ ենք. ինչ որ հաճոյ ու արդար կ՚երևնայ, ան ըրէ
26 մեզի։ Ուստի անոնց այնպէս ըրաւ, և զանոնք Իսրայէլի որդւոցը ձեռքէն ազատեց, ու զանոնք չմեռ-
27 ցուցին։ Եւ Ցեսու նոյն օրը Ն՚եփթաղիմացւոց ու Զաբուղոնացւոց ժողովքին ու Ցերօթ սեղանին համար, որ Ցերօթ ընտրելու տեղը Յոռայէն մինչև ասօր։

Գ Լ · Ժ

1 Ու երբոր Երուսաղէմի Ադոնիսեզեկ թագաւորը լսեց Թէ Ցեսու Գային առաւ ու զանիկայ բոլորովին կործանեց, Ե՚ի ինչ որ Երիքովին ու անոր թագաւորին ը-
2 րաւ, Գայիին ու անոր թագաւորին ալ այնպէս րրաւ. և Թէ Գաբաւոնի բնակիչները Իսրայէլացւոց հետ հաշտութիւն ըրին, ու անոնց

Ե՚ես·իբ· 21։ Ամբ·գ·11։ Հ Պատ·ժբ· 12։

Ե՚ես·Թ·2։

Ե՚ես·ե·10։ Թ·6։

Ը Գլ·ը·1։

Ի Գլ·ժա· 6։ Դատ·գ·14։ ժ Գլ·ա·5։

Ի Դատ·գ·15։ Սաղ·ը·10, 12։ Սաղ·ժբ· 14։ Ե՚ես·իբ·21։

Լ Գլ·ժգ· 3, 5։

Ի Գլ·ժե· 35։

Ի Սաղ·ժբ· 13, 14։ Հե·17։ Ես·լ·30։ Ցայս·ժգ· 21։

Ա Գլ·գ·21։

Ի Գլ·ը·22, 26, 28։

Ե Գլ·Թ·15։

Ը Ել·ժե· 14, 15, 16։ Ը Օր·ժա· 25։

13 Ու արևը կայնեցաւ, և լուսինը իր տեղը մնաց, մինչև որ ժողովուրդը իր թշնամիներէն վրէժ առաւ։ Միթէ ասիկայ Ուղղին գրքին մէջը գրուած չէ՞. ուստի արևը երկինքին մէջտեղը կայնեցաւ, ու լման մէկ օրի մը չափ 14 մնալու չարտորաց։ Ու նոր պէս օր մը չեղաւ, ոչ առաջ ու ոչ ետքը, որ Տէրը մարդու ձայնը լսեց. քանզի Տէրը Իսրայէլի համար պատերազմեցաւ։

15 Եւ դարձան Յեսու ու անոր հետ բոլոր Իսրայէլ Գաղգաղա բանակը 16 և հինգ թագաւորները փախան, ու Մակեդա՝ այրին մէջ 17 պահուեցան։ Եւ Յեսուին պատմուեցաւ՝ ըսելով, Ան հինգ թագաւորները Մակեդա՝ այրին մէջ 18 պահուած գտնուեցան։ Եւ Յեսու ըսաւ, Այրին բերանը մեծ քարեր դլորեցէք՝ ու անոր վրայ մարդիկներ դրէք, որ պահպանուին 19 Թիւն ընեն. Բայց դուք մի՛ կայնիք, ձեր թշնամիները հալածեցէք, ու անոնց ետևիններն զարկէք, և անոնց թող մի՛ տաք որ իրենց քաղաքները մտնեն. քանզի ձեր Տէր Աստուածը զանոնք ձեր 20 ձեռքը մատնեց։ Ու երբոր Յեսու Իսրայէլի որդւոցը հետ զանոնք խիստ մեծ կոտորածով մը կոտորեց, ու զանոնք հատցուց լմնցուց, և անոնց փախստականները պարսպաց 21 ւոր քաղաքներու մէջ մտան, Բոլոր ժողովուրդը խաղաղութեամբ Մակեդա՝ բանակը Յեսուին դարձաւ. Ոչ Իսրայէլի որդւոցը դէմ բնաւ մէկը իր լեզուն չշարժեց։

22 Ան ատեն Յեսու ըսաւ, Այրին բերանը բացէք, ու այրէն ան հինգ թագաւորները հանեցէք ինծի բե- 23 րէք։ Եւ այնպես ըրին, ու այրէն ան հինգ թագաւորները՝ Երուսաղեմի թագաւորը՝ Քեբրոնի թագաւորը՝ Երիմութի թագաւորը՝ Լաքիսի թագաւորը ու Եգղոնի թագաւորը հանեցին անոր 24 դուրէն։ Ու երբոր ան թագաւորները Յեսուին առջևը հանեցին, Յեսու Իսրայէլի բոլոր մարդիկները կանչեց, ու իրեն հետ գացող պատերազմողաց գլխաւորներուն ըսաւ, Մօտեցէք ու ձեր ոտքերը ան թագաւորներուն պարանոցներուն վրայ դրէք. և անոնք մատնեցան ու իրենց ոտքերը անոնց պա- 25 րանոցներուն վրայ դրին։ Եւ Յեսու անոնց ըսաւ, Մի՛ վախնաք ու մի՛ զարհուրիք, ուժովցէք և քաջասիրտ եղէք. քանզի Տէրը ասանկ պիտի ընէ ձեր ամէն թշնամիներուն, որոնց հետ որ դուք պի- 26 տի պատերազմիք։ Եւ անկէ ետև Յեսու զանոնք զարկաւ մեռցուց, ու զանոնք հինգ ծառէ կախեց, և ծառերուն վրայ մինչև իրիկուն 27 կախուած մնացին։ Ու արևը մտնելուն Յեսու հրամայեց, ու զանոնք ծառերուն վրայէն իջեցուցին, և իրենց պահուած այրին մէջը նետեցին զանոնք, ու այրին բերանը մեծ քարեր դրին, որ կը տեսնուին մինչև այսօր։

28 Եւ Յեսու նոյն օրը Մակեդան գրաւ. ու զանիկայ սուրի բերանէ անցուց, և անոր թագաւորը ու անոր մէջ գտնուած բոլոր հոգիները կոտորեցուց, և մէկը ողջ չթողուց. ու Մակեդայի թագաւորին ալ անանկ ըրաւ, Ինչպես որ Երիքովի թագաւորին ըրած էր։

29 Ետքը Յեսու և իրեն հետ բոլոր Իսրայէլ Մակեդայէն Լեբնա անցան, ու Լեբնային դէմ պատերազմեցան. Եւ Տէրը զանիկայ ալ անոր թագաւորովը Իսրայէլին ձեռքը մատնեց, և զանիկայ ու անոր մէջ գտնուած բոլոր հոգիները սուրի բերանէ անցուցին, և մէկը ողջ չթողուցին. և անոր թագաւորին անանկ ըրաւ, ինչպես որ Երիքովի թագաւորին ըրած էին։

31 Ետքը Յեսու ու իրեն հետ բոլոր Իսրայէլ Լեբնային Լաքիս անցան, և անոր քովը բանակելով 32 անոր դէմ պատերազմեցան. Եւ Տէրը Լաքիսը Իսրայէլին ձեռքը մատնեց, և զանիկայ երկրորդ օրը առնելով, զանիկայ ու անոր մէջ գտնուած բոլոր հոգիները սուրի բերանէ անցուցին, ինչպես որ Լեբնային ըրած էին։

33 Ան ատեն Գազերի Հօրամ թագաւորը Լաքիսին օգնութիւն ընելու եկաւ. և Յեսու զանիկայ ու անոր ժողովուրդը կոտորեց, անանկ որ անոնցմէ մէկը ողջ չմնաց։

34 Ետքը Յեսու և իրեն հետ բոլոր Իսրայէլ Լաքիսէն Եգղոն անցան, և անոր քովը բանակելով, անոր 35 դէմ պատերազմ ըրին. Եւ զանիկայ նոյն օրը առնելով սուրի բերանէ անցուցին. ու Յեսու նոյն օրը անոր մէջ գտնուած բոլոր հոգիները կոտորեցուց, ինչպես որ Լաքիսին ըրած էր։

36 Ետքը Յեսու ու իրեն հետ բոլոր Իսրայէլ Եգղոնէն Քեբրոն եկան, ու անոր դէմ պատերազմ ըրին. 37 Եւ զանիկայ առնելէն ետքը՝ սուրի բերնէ անցուցին զանիկայ ու անոր թագաւորը, և անոր բոլոր քաղաքները ու անոր մէջ գտնուած բոլոր հոգիները, և մէկը ողջ չթողուցին, ինչպես որ Եգղոնին ըրին. 38 և Դաբիր ու անոր թագաւորը, և անոր բոլոր քաղաքները, և անոր մէջ գտնուած բոլոր հոգիները, և մէկը ողջ չթողուցին. ինչպես որ Լեբնային և անոր թագաւորին ըրին, նոյնպես ըրաւ Դաբիրին և անոր թագաւորին։

39 Ու Յեսու և անոր հետ բոլոր Իսրայէլ Քեբրոնէն Դաբիր եկան, ու անոր դէմ պատերազմեցան. 40 Եւ զանիկայ ու անոր թագաւորը, և անոր բոլոր քաղաքները առին, և անոնց մէջ գտնուած բոլոր հոգիները սուրի բերանէ անցուցին, և մէկը ողջ չթողուցին. ինչպես որ Հեբրոնին, Դաբիրին ալ անանկ ըրաւ, և անոր թագաւորին ալ անանկ ըրաւ, Ինչպես որ Երիքովի թագաւորին ըրած էր։

41 Եւ Յեսու զանոնք Կադէս Բառնէայէն մինչև Գազա, և Գեսեմի բոլոր երկիրը, մինչև Գաբաոն զարկաւ։ 42 Եւ Յեսու այս բոլոր թագաւորները և անոնց երկիրը մէկ անգամ առաւ, վասն զի Տէր Աստուած Իսրայէլի համար պատերազմեցաւ։ 43 Եւ Յեսու ու անոր հետ բոլոր Իսրայէլ Գաղգաղա բանակը դարձան։

Ն · ք · ԶԲ · 1451

այսպէս զանիկայ ու անոր մէջ գտնուած բոլոր հոգիները կորընչացուց ։

38 Եւորը Յեսու և իրեն հետ բոլոր իսրայէլ « Դաբիր դարձաւ , ու

« Ցես գլ · ժե · 15 ։ Դատ · ա · 11 ։

39 անոր հետ պատերազմեցաւ . Եւ զանիկայ ու անոր թագաւորը և անոր բոլոր քաղաքները առին , ու զանոնք սուրի բերնէ անցուցին . և անոր մէջ գտնուած բոլոր հոգիները կորընչացուցին , ՚՚ մէկը ողջ չթողուցին · ինչպես որ Քեբրոնին ըրաւ , և ինչպես որ Լեբնային ու անոր թագաւորին ըրաւ ։

40 Եւ Յեսու բոլոր լեռնային՝ հարաւային՝ դաշտային ու լեռնեղուն տակը եղած երկիրները և անոնց բոլոր թագաւորները զարկաւ , ՚՚ մէկ ողջ չթողուց ; հապա ամէն շնչաւորը մեռցուց , ինչպես որ Իսրայէլի Տէր Աստուածը պատուիրեր էր ։

Լ Օր · ի · 16 , 17 ։

41 Եւ Կադէս բառնեայէն մինչև Գազա , ու բոլոր Գոսեմի երկիրը մինչև Գաբաւոն

Գ Գլ · ժա · 16 ։

42 զանոնք զարկաւ ։ Եւ ասոնց բոլոր թագաւորները ու անոնց երկիրը Յեսու մէկէն առաւ . ՚՚ քանզի Իսրայէլին համար Իսրայէլի Տէր Աստուածը պատերազմ կ՚ընէր ։

Յ Հմր 14 ։

43 Եւ Յեսու ու իրեն հետ բոլոր Իսրայէլը Գաղգաղա բանակը դարձան ։

Գլ · ԺԱ

1 Քանի մը թագաւորներ Մադոնի լուրին քովը կը յաղթուին ։ 10 Հասոր կը բռնուի ու կրակով կ՚այրուի ։ 16 Յեսու ան բոլոր երկիրը կ՚առնէ ։ 21 Ենակիմները կը ջարդէ ։

1450

1 Երբ Հասորի Յաբին թագաւորը երբոր « Իոբաբը լսեց , Մադոնի Յոբաբ թագաւորին և « Սամրոնի թագաւորին ու Աքսափի թագաւորին՝ Եւ հիւսիսային լեռները ու Քենեռեթի հարաւային դաշտը ու հովիտը և արևմտեան կողմը՝ Դովրի գաւառներուն մէջը եղող՝ Թագաւորներուն՝ Արևելեան ու արևմտեան կողմը եղող Քանանացիներուն՝ Ամորհացիներուն՝ Քեռատացիներուն՝ Փերեզացիներուն ու լեռնաբնակ Եբուսացիներուն՝ և Հերմոնին տակը Մասփայի երկիրը եղող Խևացիներուն Հոդ

Ն · ք · ԶԲ · 1450

Գլ · ժ · 8 ։

4 Իրկեց ։ Ուստի անոնք իրենց բոլոր բանակներովը « շատ ժողովուրդով ելան , ու Ըծովուն եզերքը եղող աւազին չափ բազմաթիւ էին , և հեծելին խիստ շատ ձիեր ու

ժբ Թագ · բ · 4 ։

5 կառքեր առին ։ Եւ ասոնք բոլոր թագաւորները միաբանելով մէկտեղ գային՝ Մառօնի լուրին քովը բանակեցան , որ Իսրայէլին հետ պատերազմին ։

6 Եւ Տէրը Յեսուին ըսաւ ։ Ընծոնց երեսէն մի՛ վախնար , քանզի վաղը ասատենս ես անոնց ամէնը Իսրայէլին առջևը կոտրուելու պիտի մատնեմ . ՚՚ անոնց ձիերուն ջիլերը պիտի կարես , ու անոնց կառքերն

7 ալ կրակով այրես ։ Ուստի Յեսու և իրեն հետ բոլոր պատերազմական ժողովուրդը յանկարծակի Մառէօնի լուրին քովը անոնց դէմ երթալով վրանին յարձակեցան ։

8 Եւ Տէրը զանոնք Իսրայէլին ձեռքը տուաւ , ու զանոնք զարկին , և մինչև մեծ Սիդոն ու Մասրեփոթ Մայիմ , և մինչև Մասփայի հովիտը դէպ՚ի արևելք հալածեցին , ու զանոնք զարկին՝ մինչև որ անոնցմէ մէկը

Ե Գլ · ժե · 8 ։

9 կը չազատեցաւ ։ Եւ Յեսու անոնց այնպէս ըրաւ , Ինչպես որ Տէրը իրեն ըսեր էր . անոնց ձիերուն ջիլերը կտրեց , ու անոնց կառքերը կրակով այրեց ։

Ե Հմր 6 ։

10 Եւ նոյն ատենը Յեսու դարձաւ՝ Հասորը առաւ , ու անոր թագաւորը սրով մեռցուց . քանզի Հասոր առաջուց ասոնց բոլոր թագաւո-

11 րութիւններուն գլուխն էր . Եւ անոր մէջ գտնուած բոլոր հոգիները սուրի բերնէ անցուցին , ու քանի կենդ ըրին . բնաւ մէկ շնչաւոր մը չմնաց . ու Հասորը կրակով այ-

12 րեց ։ Ուստի Յեսու ասոր թագաւորներուն բոլոր քաղաքները ու անոնց բոլոր թագաւորները առաւ , և զանոնք սուրի բերնէ անցընելով բնաջինջ ըրաւ , Ինչպես որ Տէրոջը ծառան Մովսէս պատուիրեր

Ե Թես · լԲ · 52 ։ բ Օր · է · 2 · ի · 16 · 17 ։

13 էր ։ Բայց Իսրայէլ չայրեց այն քաղաքները որոնք իրենց հողաբլուրներուն վրայ կը կենային , բայց միայն

14 Հասորը՝ որն որ Յեսու այրեց ։ Եւ ասոնց քաղաքներուն բոլոր աւարը ու անասունները Իսրայէլի որդիքը իրենց առին , բայց բոլոր մարդկիները սուրի բերնէ անցուցին , մինչև որ զանոնք բնաջինջ ըրին , ՚՚ բնաւ մէկ շնչաւոր մը չթողուցին ։

Ե Ել · լԲ · 11 , 12 ։

15 Ինչպես որ Տէրը իր Մովսէս ծառային պատուիրեր էր , անանկ ալ Մովսէս Յեսուին պատուիրեց , ու Յեսու ալ այնպէս ըրաւ . և ինչ որ Տէրը Մովսէսին պատուիրեր էր , բնաւ անոնց մէկը զանց չըրաւ ։

Ա Օր · է · 9 ։ Հ Գլ · ա · 7 ։

16 Ուստի Յեսու ան բոլոր երկիրը առաւ , լեռնականդը ու բոլոր հարաւային կողմը և բոլոր Գոսեմի երկիրը՝ հովիտը ու դաշտը՝ և Իսրայէլի լեռը ու անոր հովիտը՝

Յ Գլ · ժբ · 8 ։ Դ Գլ · ժ · 41 ։

17 Սէիր եղող փալակ լեռնէն մինչև Հերմոն լեռանը տակը Լիբանանու հովտին մէջը եղող Բաալգադ , և անոնց բոլոր թագաւորները բռնեց , ու զանոնք զարկաւ մեռցուց ։

Ժ Գլ · ժբ · 7 ։

Բ Օր · է · 24 · Գլ · ժբ · 7 ։

18 Ցեսու ասս բոլոր թագաւորներուն
հետ շատ օրեր պատերազմ բրաւ ։
19 Գաբաւոնի մէջ բնակող Խևացի-
ներէն՝ ի զատ Իսրայէլի որդւոցը
հետ հաշտութիւն ընող քաղաք մը
չկար . ամէնն ալ պատերազմով
20 առին . քանզի Տ անոնց սրտին
կարծրանալը ու պատերազմով
Իսրայէլին դէմ դնելնին Տէրոջմէն
եղաւ , որ անոնց ողորմութիւն
չըլլալով զանոնք կորսընչէ ու
բնջկնէ , ինչպէս որ Տէրը
Մովսէսին պատուիրեր էր ։
21 Եւ ան ատենը Ցեսու գնաց ու
լեռներէն՝ Քերրոնէն , Դաբիրէն ,
Անաբէն ու Ցուդայի բոլոր լեռնե-
րէն , և Իսրայէլի բոլոր լեռներէն
Ենակիմները կոտրեց . Ցեսու ա-
նոնք իրենց քաղաքներովը մկատեղ
22 կորսընցուց ։ Եւ Իսրայէլի որ-
դւոցը երկրին մէջ Ենակիմներէն
թէչ չմնաց , բայց միայն Գազայի ,
Գեթի ու Ազովտի մէջ մնա-
ցին ։
23 Ու Ցեսու բոլոր երկիրը առաւ ,
ինչպէս որ Տէրը Մովսէսին պա-
տուիրեր էր , և Ցեսու զանիկայ Իս-
րայէլին ժառանգութիւն տուաւ ,
ըստ անոնց ցեղերուն բաժիններուն
համեմատ . ու երկիրը պատերազ-
մէն հանգստացաւ ։

ԳԼ . ԺԲ

1 Ըն երկու թագաւորները՝ որոնց երկիրները
Մովսէս առաւ ու բաժին բրաւ ։ 7 Քառա-
սնամու անդին կողմը եղած երսունմէկ թա-
գաւորները՝ որոնք Ցեսու զարկաւ ։

1 Ասոնք են ան երկրին թագաւոր-
ները՝ զորոնք Իսրայէլի որդի-
քը զարկին , ու անոնց երկիրները
առին , Յորդանանու անդին կողմը
դէպ ի արևելք , ըստ Ձորէն
մինչև Հերմոն լեռը՝ արևելեան
2 կողմին բոլոր դաշտովը , Եսերոնի
մէջ բնակող Ամորհացւոց Սեհոն
թագաւորը , որ անիկայ՝ Աբոնոն
ձորին եղերքը եղող Արոերէն , և
ձորին մէջտեղէն , ու գաղտադին
կէսէն մինչև Ամմոնի որդւոցը սահ-
3 մանը եղած Գաբոկ ձորը , և ան
դաշտին , արևելեան կողմէն մին-
չև Քիներեթի ծովը , ու արևելեան
կողմէն Բեթեհիմոթի ճամբան ,
ու հարաւային կողմէն Աղեգովմի
փառգային տակը՝ մինչև գաշտի ծո-
վը՝ այսինքն մինչև Աղի ծովը կը տի-
4 բեր . Ու Հսկաներուն մնացորդէն
Բաշանի Ովգ թագաւորին տակա-
մանը՝ որ անիկայ Աստարովթի
5 ու Եդրէյի մէջ կը բնակէր , Եւ
կը տիրէր Հերմոն լեռանը , ու
Սելքայի և բոլոր Բասանի մինչև
Գեսուրացւոց ու Մաբաթացւոց
սահմանը , ու մինչև Գաղաադին
կէսը , որ Եսեբոնի Սեհոն թագա-
6 ւորին սահմանն էր ։ Եւ Ասթրոթ Տե-
րոջը ծառան Մովսէս Իսրայէլի որ-
դւոցը զարկաւ , ու Մովսէս Ռուբենեանց , Գադեանց ու Մա-
նասէի կէս ցեղին ժառանգութիւն
տուաւ ։
7 Եւ ասոնք են երկրին թագաւոր-
ները , որ Ցեսու ու Իսրայէլի որ-
դիքը զարկին Յորդանանու ասդին
կողմը դէպ ի արևմուտք , Լբանա-
նու հովտին մէջը եղող Բաալգա-
դէն մինչև Քալակ լեռը , որ Սէիր
կ՚ելլէ . և Ցեսու անոնց Իսրայէլի
ցեղերուն ժառան-
գութիւն տուաւ իրենց վիճակնե-
8 րուն համեմատ . Լեռներուն ու
հովիտներուն և դաշտերուն մէ-
ջը ու լեռներուն ստորոտները և
անապատը ու Հարաւային կողմը
Քետացիները՝ Ամորհացիները՝ Քա-
նանացիները՝ Փերեզացիները՝ Խևացիները ու Յեբու-
9 սացիները . Երիքովի թագաւո-
րը մէկ , Բեթելի քովը եղող Գա-
10 յեթի թագաւորը մէկ , Երուսա-
ղեմի թագաւորը մէկ , Քեբրոնի
11 թագաւորը մէկ , Երրիմոթի թա-
գաւորը մէկ , Լաքիսի թագաւո-
12 րը մէկ , Եգլոնի թագաւորը մէկ ,
13 Գազերի թագաւորը մէկ , Դա-
բիրի թագաւորը մէկ , Գադերի
14 թագաւորը մէկ , Հորմայի թա-
գաւորը մէկ , Արադի թագաւորը
15 մէկ , Լիբնայի թագաւորը մէկ ,
16 Ադոդոմի թագաւորը մէկ , Մակե-
դայի թագաւորը մէկ , Բեթելի
17 թագաւորը մէկ , Թափուայի թա-
գաւորը մէկ , Ոփերի թագաւորը
18 մէկ , Ափեկի թագաւորը մէկ , Լա-
19 սարոնի թագաւորը մէկ , Մադոնի
թագաւորը մէկ , Հասորի թագա-
20 ւորը մէկ , Շիմրոնմէռոնի թա-
գաւորը մէկ , Աքսափի թագաւորը
21 մէկ , Թաանաքի թագաւորը մէկ ,
22 Մակեդդոյի թագաւորը մէկ , Կե-
դեսի թագաւորը մէկ , Կարմելոս
եղած Յեկնեամի թագաւորը մէկ ,
23 Դովրի դաշտին մէջը Դովրի
թագաւորը մէկ , Գողգաղային
24 Թրսայի թագաւորը մէկ , Թերասայի
թագաւորը մէկ . ամբողջ թագաւորնե-
րուն ամէնը երեսունմէկ էին ։

ԳԼ . ԺԳ

1 Դեռ չաբնուած երկրին սահմանները ։ 8 Ե-
րկուքը ու կէս ցեղերուն ժառանգութիւնը ։ 14 ,
33 Տերը ու իրեն մատուցուած զոհերը Ղեւիին
ժառանգութիւնը պիտի ըլլային ։ 15 Ռուբե-
նին ժառանգութեանը սահմանները ։ 22 Բա-
ղաամին մեռցուիլը ։ 24 Գադին , 29 և Մա-
նասէի կէս ցեղին ժառանգութեանը սահման-
ները ։

Ն · ՔՐ · ԳԲ · 1445

ա Տես գլ · ժդ · 10 : իդ · 1 :
բ Գատ. գ·1:
գ Ցովել · գ · 4:
դ Հմր 18 : բ Թագ · գ · 8 : ժգ · 87 · 88 :
ե Ելեմ. բ · 18 :
զ Գատ. գ·8: ա Թագ · գ · 4, 16: Սոփ · բ·. 5 :
է բ Օր · բ · 23 :
ը Գլ. ժբ · 30 :
թ Տես Գատ. ա · 34 :
ժ գ Թագ. ե. 18 : Սաղ · ձգ · 7 : Եզեկ. իե · 9 :
ի Գլ. ժբ · 7 :
լ Գլ. ժա · 8:
խ Տես գլ · իգ · 18 : Գատ · բ · 21, 28 :
ծ Գլ · ժգ · 1, 2 :

ի Թագ. լբ · 33 : բ Օր · գ · 12, 13 : Գլ. իբ · 4 :

հ Հմր 16 : Թագ. իա · 30 :
յ Թագ. իա · 24, 25 :

ղ Գլ. ժբ·6:

ճ բ Օր · գ · 11: Գլ. ժբ· 4 :
մ Թագ. իա · 24, 35 :
յ Հմր 11 :

ն Թագ. ժբ · 20, 28, 24: Գլ. ժգ · 3, 4 :

1 Եւ երբոր ցեղս Ռուբինի որդւոցն եւ տարիքը առաւ, Տէրը անոր բ-սաւ, Դուն ծերացար ու տարիքդ առիր · և պահուէն խիստ եր-
2 կեր մնաց ժառանգելու : Ի Մնա-ցածն երկիրը ասիկայ է · Ի Փղշտա-ցւոց ամէն սահմանները, ու բոլոր
3 Ի Գեսուրը, Ի Եգիպտոսին դիմացը եղող Սիովրէն մինչև Քանանացւո-ցը սեպուած Ակկարոնի սահմանին հիւսիսային կողմը, Ն Փղշտացւոց հինգ նախարարութիւնները, այս-ինքն Գազացւոց, Ազովտացւոց, Ասկաղոնացւոց, Գեթացւոց, ու Ակկարոնացւոց, նաև Ի Աւացւոց
4 Երէորը · Հարաւային կողմէն՝ Քա-նանացւոց բոլոր երկիրը ու Սիդո-նացւոց Մէարան, Ա մինչև Աբէկ ու մինչև Ի Ամորհացւոց սահմանը :
5 Եւ Ժ Գեբալացւոց երկիրը՝ ու ա-րևելեան կողմէն բոլոր Լիբանանը, Հերմոն լեռան տակը եղող Ի Բա-ղազադէն մինչև Եմաթի մուտք,
6 Բոլոր լեռնաբնակները Լիբանանէն մինչև Ն Մարսեփոթ մայիմ, բոլոր Սիդոնացիները · զանոնք Ի Իսրայէլի որդւոցը առնելէն ես պիտի վռնդ-տեմ · միայն թէ Ժ դուն Իսրայէլին ժառանգութիւն բաժնէ ան Երէորը, ինչպէս որ քեզի պատուիրեցի :
7 Եւ հիմա ասա երկիրը ժառանգու-թիւն բաժնէ իր ցեղին, ու Մա-
8 նասէի կէս ցեղին · քանզի Ռուբե-նեանք ու Գադեանք անոր դէմ ի--նչ հետ առին իրենց ժառանգու-թիւնը, Ա որն որ Մովսէս Յորդա-նանու անդիի կողմը դէպ ի արև-ելք անոնց տուաւ, Տէրոջը ծառա-յին Մովսէսին տուածին պէս ·
9 Առնոն ձորին եզերքին վրայ եղող Արոերէն՝ ու ձորին մէջը եղող քաղաքէն՝ Ո Մեդաբային բոլոր դաշ-
10 տով՝ մինչև Դիբոն · Ու Եսեբո-նի մէջ թագաւորող՝ Ֆ Ամորհացւոց Սեհոն թագաւորին բոլոր քաղաք-ները՝ մինչև Ամմոնի որդւոցը սահ-
11 մանը · Նաև Գաղաադը՝ ու Գեսու-րացւոց ու Մաքաթացւոց սահման-նը՝ և բոլոր Հերմոն լեռը՝ ու բոլոր
12 Բասանը մինչև Սելքա · Բասանի մէջ Ովգին բոլոր թագաւորութիւ-նը՝ որ Աստարովթի ու Եդրայիի մէջ կը թագաւորէր · և Հսկաներ-ուն մնացորդէն անիկայ մնացեր էր · Մովսէս զանոնք զարկաւ
13 ու վռնդեց : Եւ Իսրայէլի որդիքը Գեսուրացիները ու Մաքաթացի-ները չվռնդեցին · և Գեսուրացի-ները ու Մաքաթացիները մինչև այսօր Իսրայէլի մէջ բնակեցան :
14 Միայն Ղևիի ցեղին ժառանգու-թիւն չտուաւ · անոր ժառանգու-թիւնը Իսրայէլի Տէր Աստուծոյն համաձայն պատարագներն են, ինչպէս որ անոր ըսեր էր :

Ն · ՔՐ · ԳԲ · 1445

Ղ Հմր 33 :

15 Եւ Մովսէս Ռուբենի որդւոցը ցեղին՝ անոնց ազգատոհմներուն համեմատ ժառանգութիւն տուաւ ·
16 Ու անոնց սահմանը ասիկայ եղաւ · Առնոն ձորին եզերքին վրայ եղող Արոերէն ու Ն ձորին մէջը եղող
17 քաղաքէն, Ո Մեդաբայի քովը ե-ղած բոլոր դաշտը, Եսեբոն ու ա-նոր բոլոր դաշտային քաղաքները, Դիբոն, Բամոթ բահաղ ու Բեթ-
18 բէելմէոն, Նեւ Յասսա, ու կա-
19 դեմոթ, ու Մեփաաթ, Ե Կարիաթեմ, ու Սիբամա, և Ցա-րեթ սահառ Ժ Եմակ լեռան վրայ,
20 Ու Բեթփեգովր, և Ն Ասեդովթ
21 փասգա, ու Բեթեսիմոթ · Ե եւ դաշտին ամէն քաղաքները, ու ե-սեբոնի մէջ թագաւորող՝ Ամորհա-ցւոց Սեհոն թագաւորին բոլոր թագաւորութիւնը, Ո որ զանիկայ ու Ֆ Մադիամու իշխանները՝ Եւին, Րոկոմը, Սուրը, Ուրը ու Ռեբէն, ան երկրին մէջը բնակող Սեհոնին նախարարները Մովսէս զարկաւ ·
22 Եւ Իսրայէլի որդիքը Բեղովրեան Բաղաամ հարդուկին ալ սրով մեռ-ցուցին Ֆ ա սպանուածներուն
23 հետ : Ու Ռուբենի որդւոցը ծահ-մանը Յորդանանը և անոր սահմանը եղաւ · Ռուբենի որդւոցը ազգա-տոհմներուն ժառանգութիւնը ա-սիկայ է, ա քաղաքները ու ասոնց գեղերը :
24 Եւ Մովսէս Գադի ցեղին՝ Գադի որդւոցը իրենց ազգատոհմներուն համեմատ ժառանգութիւն տուաւ :
25 Ե Ու անոնց սահմանը ասիկայ եղաւ · Յազեր ու բոլոր Գաղաադի քա-ղաքները, Ե և Ամմոնի որդւոցը երկ-րին կէսը՝ մինչև Արոեր, որ Ռաբ-
26 բայի դիմացն է : Ու Եսեբոնէն մինչև Բասեթփայի Ռամովթը ու Բա-տանիմ, և Մանայիմէն մինչև Դա-
27 բիրի սահմանը · Ու Հովհտի մէջ՝ Ֆ Բեթարամ ու Բեթնամրա, Սոկքովթ ու Սափոն Եսեբոնի Սեհոն թագաւորին թագաւորու-թեանը մնացորդը, Յորդանանը ու անոր սահմանը, մինչև Բ Քենեռեթի ծովուն եզերքը՝ Յորդանանու ան-
28 դիի կողմը դէպ ի արևելք : Գա-դի որդւոցը ժառանգութիւնը ի-րենց ազգատոհմներուն համեմատ ասիկայ է, ա քաղաքները ու ա-սոնց գեղերը :
29 Եւ Մովսէս Մանասէի կէս ցեղին ալ ժառանգութիւն տուաւ, որ Մա-նասէի որդւոցը կէս ցեղին եղաւ իրենց ազգատոհմներուն համեմատ :
30 Ու անոնց սահմանը ասիկայ եղաւ · Մանայիմէն՝ Բասանի Ովգ թագա-

ե Գլ. ժբ· 3:
զ Թագ. իա · 28 :
է Թագ. իա · 30: Հմր 9 :
ը Թագ. իա · 28 :
թ Թագ. լբ · 37 :
ժ Թագ. լբ · 38 :
* Կամ՝ հնվիսի
ի բ Օր · գ · 17: Գլ. ժբ· 8 :
լ Օր · գ · 10 :
խ Թագ. իա · 24 :
ծ Թագ. իա · 1 : Ես. ի · 1 :
կ Թագ. լբ · 35 :
հ Բաղաամ՝ Թագ. ա. իա · 26, 28, 29 : բ Օր · բ·19 և Դատ · ժա. 18, 15: ՃՃ :
ձ բ Թագ. ժա · 1 : ժբ. 26 :
ղ Թագ. լբ · 36 :
ճ Ծն · լգ · 17: գ Թագ. ե ·46 :
մ Թագ. լգ · 11 :

ՆՀ 1445

ՀԹ ԼԲ 41 ա ՄՆ Բ 28

ԲԿԼ ԺԲ 4

ՀԹ ԼԲ 39, 40

ՂՀՊ 14 ԿԼ ԺԲ 7

ՀԹ ԺԲ 20 Բ ՕՐ Ժ 9 ԺԲ 1, 2

ԻԲԲ 1444

Ա ԹՍ ԼԴ 17, 18

Բ ԹՍ ԻԶ 55 ԼԴ 54 ԼԴ 13

ԲԿԼ ԺԳ 8, 32, 38

ԲՆՆ ԻԲ 5 ա ՄՆ Ե 1, 2

ՀԹ ԼԵ 2 ԿԼ ԻԱ 2

ՂԹ ԼԲ 12 ԿԼ ԺԵ 17

ՀԹ ԺԳ 24, 30 Բ ՕՐ Ա 36, 38

ՀԹ ԺԳ 27

ՀԹ ԺԳ 7 Ժ 6

ԵՐԲԻՆ ԲՈԼՈՐ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ՝ ԲՈԼՈՐ ԲԱՍԱՆ , ՈՒ ԲԱՍԱՆԻ ՄԷՋ ԵՂՈՂ Ի ՅԱՅԻԲԻ ԲՈԼՈՐ ԴԻՒՐԱՔԱՂԱՔ-

31 ՆԵՐ՝ ՎԱԹՍՈՒՆ ՔԱՂԱՔ . ՈՒ ԳԱՂԱԹԻՆ ԿԿՍՔ Ե Ի ԱՏԱՐՈՎԹ ՈՒ ԵԴՐԱՅԻ , ԲԱՍԱՆԻ ՄԷՋ ՈՎԶԻՆ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԻԱՆԸ ՔԱՂԱՔՆԵՐԸ ՄԱՆԱՍԱՆ ՄԱՔԻՐԻՆ ՈՐԴՈՑՈՑ ԵՂԱՒ , ԱՅՍԻՆՔ Ի ՄԱՔԻՐԻ ՈՐԴՈՑՈՑ ԿԿՍԻՆ՝ ԻՐԵՆՑ ԱՂԱՂԱՏՀՕՒԵՐՈՒՆ ՀԱՄՄԱՏ ։

32 ԱՍՈՒՔ ԵՆ ԱՆ Հ ԱՂՊՓԵՐԸ , ՈՐ ՄՈՎՍԷՍ ՄՈՎԱԲԻ ԴԱՇՏԵՐՈՒՆ ՄԷՋ՝ ԵՐԻՔՈՎԻ ԳՒՄՈՂԸ ՕՐԴԱՆԱՆՈՒ ԱՆԴԻՒ ԿՈՂՄԸ ԴԷՊ Ի ԱՐՒԵԼՔ ԺԱՈՒՆ-

33 ԳՈՒԹԻՒՆ ՏՈՒԱԼ ։ ՂԲԱՅՑ ՄՈՎՍԷՍ ՂԱԻԻ ԵՂԷՆ ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԻՒՆ �չԸՏՈՒԱԼ . ԱՆՈՆՑ ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԻՆԸ ԻՍՐԱՅԷԼԻՆ ՑԵՐ ԱՍՏՈՒԱԾՆ Է , Ի ԻՆՉ-ՊԷՍ ՈՐ ԱՆՈՆՑ ԸՍԱԼ ։

ԴԱՆ. ԺԴ

1 ԻՆՆ ՈՒ ԿԷՍ ՅԵՂԵՐԸ ԻՐԵՆՑ ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԻՒՆԸ ՎՃԱԿՈՎ պԻՍԻ ԱՌՆԷԻՆ ։ 6 ՔԱՂԷՔ ՅԱՒԱԿ ԿԷՐՎՈՎ ՄԸ ԻՐԵՆ ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ԱՍԱՆԱՅ ՔԵՐՈՆՔ ։

ԻԲԲ 1444

1 ՈՒ ՔԱՆԱՆԱՒ ԵՐԿՐԻՒՆ ՄԷՋ ԻՍՐԱՅԷԼԻ ՈՐԴՈՑՈՑ ԺԱՌԱՆԳԱԾ Բ Ե Ղ Բ ԸՐ ԱՍՈՒՔ ԵՆ , Ո՞Ր ԵՂԼԱԶԱՐ ՔԱՀԱՆԱՆ ԵՒ ՅԱՒԻԱՆ ՅԵՏՈՒ ՈՒ ԻՍՐԱՅԷԼԻ ՈՐԴՈՑՈՑ ՅԵՂԵՐՈՒՆ ՆԱՀԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԻՇԽԱՆՆԵՐԸ ԺԱՌԱՆ-

2 ԳԵՑԱՐՍԻՆ ԱՆՈՆՑ ։ Ի ԻՒՆ ՈՒ ԿԷՍ ՅԵՂԵՐՈՒՆ ՎԻՃԱԿՈՎ Գ Բ Ո Ե Ց Ո Ա ԱՆՈՆՑ ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԻՒՆԸ , ԻՆՉՊԷՍ ՈՐ ՑԵՐՐ ՄՈՎՍԷՍԻՆ ՁԵՌ ԲՈՒԸ ՀԲԱ-

3 ՄԱՅԵՐ ԷՐ ։ Ի ՔԱՆԶԻ ՄՈՎՍԷՍ ԵԸ-ԿՈՒՔ ՈՒ ԿԷՍ ՅԵՂԵՐՈՒՆ ՕՐԴԱՆԱՆՈՒ ԱՆԴԻՒ ԿՈՂՄԸ ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԻՒՆ ՏՈՒԵՐ ԷՐ . ԲԱՅՑ ԱՆՈՆՑ ՄԷՋ՝ ՂԼԱՏԱՑԻՆԵՐՈՒՆ ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԻՒՆ

4 ՏՈՒԱԾ ՉԷՐ ։ ՈՐՈՎՀԵՒԱՆ Ե ՅՈՎՍԷՓԻ ՈՐԴԻՔԸ ԵՐԿՈՒ ՅԵՂ ԷԻՆ , ՄԱՆԱՍԷ ՈՒ ԵՓՐԵՄ . ՈՒ ԵՐԿՐԻՆ ՄԷՋԸ ՂԱԹԱՑԱՑ ԲԱԺԻՆ ՉՏՈՒԻՆ , ԲԱՅՑ ՄԻԱՅՆ ՔԱՂԱՔՆԵՐ՝ ԲՆԱԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ , ՈՒ ԱՐՈՒԱՐՃԱՆՆԵՐՆ ԱԼ՝ ԱՆՈՆՑ ԽԱՇԱՆՔՆ ԵՒ ՈՍԱՓՕՒԱԾՈՑՆ ՀԱՄԱՐ ։

5 Ե ԻՆՉՊԷՍ ՈՐ ՑԵՐՐ ՄՈՎՍԷՍԻՆ ՊԱՏՈՒԻՐԵՐ ԷՐ , ԻՍՐԱՅԷԼԻ ՈՐԴԻՔԸ ՊՇՆՊԷՍ ԸՐԻՆ , ՈՒ ԵՐԿԻՐՔ ԲԱԺՆԵՑԻՆ ։

6 ԵՒ ՅՈՒԴԱՅԻ ՈՐԴԻՔՔ ԴԱՂԱՁԱՅԻ ՄԷՋ ՅԵՍՈՒԻՆ ՄՕՏԵՑԱՆ , ՈՒ ՂԿԵՆԿԵԱՆ ՅԵՓՈՆԷԻՆ ՈՐԴԻՆ ՔԱՂԷՔ ԱՆՈՐ ԸՍԱԼ , ԴՈՒՆ ԳԻՏԵՑԵԱՆ ԽՕՍՔՆ՝ ՈՐՆ ՈՐ ՑԵՐՐ Ը ԿԱԳԱՂԱ ԲԱՆՆԱՅԻ ՄԷՋ ԱՍՏՈՒԾՈՅ ՄԱՐԴՈՒՆ ՄՈՎՍԷՍԻՆ ՀԵՏ ԽՕՍԵՑԱԼ ԻՆԾԻ ՈՒ

7 ՔԵԶԻ ՀԱՄԱՐ ։ ԵՐԲՈՐ ՑԵՐՐՈՒԸ ԾԱՌԱՆ ՄՈՎՍԷՍ ՂԱՒ Ի ԿԱՂԱՀ ԲԱՆՆԱՅՔԷՆ ԻՐԿԵՑ ԵՐԿԻՐՔ ԼՐԵԼՈՒՆ ՀԱՄԱՐ, ՓԱ. ՔԱՌԱՍՈՒՆ ՏԱՐԵԿԱՆ ԷԻ . ՈՒ

ՍՐԱՀԱ ՄԷՋԸ ԵՂԱԾԻՆ պՀԱ ԱՆՈՐ ԼՐԱ-

8 ԲԵՐԻ . ՍԱԿԱՅՆ Ծ ԻՄ ՀԵՏԱ ԵԼՈՂ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՍ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻՆ ՍԻՐՈՒԸ ԹՈՒԼՕՑԻՆ . ԲԱՅՑ ԵՍ * ԻՄ ԲՈԼՈՐ ՍՐՏՈՎՍ Է ԻՄ ՅԵՐ ԱՍՏՈՒԾՈՅՍ ՊԱ-

9 ՂԱՆԴԵՑԱՅ" ։ ԵՒ ՆՈՅՆ ՕՐՔ ՄՈՎՍԷՍ ԵՐԴՈՒՄ ԸՐԱՒ՝ ԸՍԿԼՈՂ , Հ ԱՆ ՔՈՒ ՍՏՔԻՔ ԿՈՒԱԾ ԵՐԿԻՐՔ Է ԱՆԱՊԱՏ-ՃԱՌ ՔԵԶԻ ՈՒ ՔՈՒ ՈՐԴՈՑԴՔ ՂԱԼԻՍՏԵԱՆ ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԻՒՆ պԼԻՍԻ ԸՂԼՅ . ՈՐՈՎՀԵՒԱՆ ԻՄ ՅԵՐ ԱՍՏՈՒԱԾՈՅՍ ՔՈՒ ԲՈԼՈՐ ՍՐՏՈՎՔ ՊԱՂԱՍԱ-

10 ԴՈՒԹԻՒՆ ԸՐԻՐ ։ ԱՐԴ ԱՀԱ ՅԵՐՐ Ծ ԻՐ ԲԱԱԾԻՆ պՀԱ ԱՍ ՔԱՌԱՍՈՒՆ-ՈՒՀԻՆԴ ՏԱՐԻՆ ԻՄ ԿԱՆՔՍ պԱՀԵՑ , ԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԸՆ Ꞌի ՎԵՐ՝ ՈՐ ՅԵՐՐ ԱՍ ԽՕՍՔՐ ՄՈՎՍԷՍԻՆ ԸՍԱԼ , ՔԱՆԻ ՈՐ ԻՍՐԱՅԷԼ ԱՆԱՊԱՏԻՆ ՄԷՋ ԿՐ ՊԱՏՐԷՐ . Ե ԱՀԱ ԵՍ ԱՅՍՕՐ ՈՒԹԱՍՆՈՒՀԻՆԴ ՏԱՐԵԿԱՆ ԵՄ .

11 ՅԵ՜ ԱՅՍՕՐ ՏԱԿԱՒԻՆ ՈՒԺՈՎ ԵՄ , ԻՆՉՊԷՍ ՈՐ ԷՒ ՄՈՎՍԷՍԻՆ ՁԵՆ ԻՐԿԱԾ ՕՐՔ . ԱՆ ԱՍՏԻՆի ՁՕՐՈՒ-ԹԻՒՆ ԻՆՏՈՐ ԷՐ , ՀԻՄԱԿԱՒԱՆ ՁՕ-ՐՈՒԹԻԱՆ ԱԼ ԱՆԱՆԿ Է , պԱՏՈՒ-ՐԱԶՄԵԼՈՒ Ե Հ ԵԼԼԵԼՈՒ ՈՒ ՄՈՌԵԼՈՒ .

12 ԿՈՂՄԱՆԷ ։ ՈՒՏԱՏ ՀԻՄԱ ԲՆԱԳԻՏ ՏՈՒԵՐ ԱՆ ԼԻՆԱՐ , ՈՐԱՆ ՀԱՄԱՐ ՅԵՐՐ ԱՆ ՕՐՔ ԽՕՍԵՑԱՒ . ՔԱՆԶԻ ԴՈՒՆ ԱՆ ՕՐՔ ԼՍԵՑԻՐ ՈՐ Ն ԵՆԱԿԻՄՆԵՐՈՐ ՀՈՆ ՀԸ ԲՆԱԿԻՆ , ՈՒ ՄԵԾ ՊԱՐԱՊԱՒՈՐ ՔԱ-ՂԱՔՆԵՐ ԱՆՆԻՆ . ՂԴՈՒՔ ՅԵՐՐ ԻՄ ՀԵՏ ԸՂԼՅ , ՈՒ ԾԵՑ ԶԱՆՈՆՔ ՎՐԸՆ-

13 ՏԵՄ , ԻՆՉՊԷՍ ՈՐ ՅԵՐՐ ԸՍԱԼ ։ ԵՒ ՅՏՈՒԱԼ Հ ՂԱՆԿԱՒ ՕՐՆԵՑ , Ն ՈՒ ՅԵ-ՓՈՆԵԱՆ ՔԱՂԵՐԻՆ՝ ՔԵՐՐՈՆ ԺԱ-

14 ՈՒԱՆԳՈՒԹԻՒՆ ՏՈՒԱԼ ։ Ն ԱՍՈՐ ՀԱՄԱՐ ՔԵՐՐՈՆ ԿԱՆԵՂԵԱՆ ՅԵ-ՓՈՆԵԻ ՈՐԴՈՑՈՑ ՔԱՂԵՐԻՆ ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԻՒՆը ԵՂԱԼ ՄԻՆՉև ՍՕՐ , ՈՐՈՎՀԵՒԱՆ Հ ԻՍՐԱՅԷԼ ՅԵՐ ԱՍՏՈՒԱԾՈՅՆ ԲՈԼՈՐ ՍՐՏՈՎ ՊԱՂԱՆԴՈՒԹԻՒՆ

15 ԸՐԱԼ ։ ՈՒ Ո ՔԵՐՐՈՆԻՆ ԱՆՈՒՆԸ ԱՌԱՋՈՒՑ Կ ԱՐԻԱԹ ԱՐԲԱ ԷՐ . ԱՆ ԱՐԲՈՆ ԵՆԱԿԻՄՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ ՄԵԾ ՄԱՐԴ ՄԸՆ ԷՐ ։

ՀՈՒ ԵՐԿԻՐՔ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ՀԱՆԴՈՒԱՑԱԼ ։

ԴԱՆ. ԺԵ

1 ՅՈՒԴԱՅԻ ՎԻՃԱԿԻՆ ԱՄՄՄԱՆՆԵՐԸ ։ 13 ՔԱՂԵՔՆԻՆ ԲԱԺԻՆԸ ՈՒ ԸՐԱՒ ՅԱՂԹՈՒԹԻՒՆԸ ։ Ꞌ 16 ԳԱՂԹԱՀԱՐԵԼ ԻՐ ՔԱՋԻՐԹԱՆԸ ՀԱՄԱՐ՝ ՔԱՂՔԻՆ ԱՂՒԵԿԸ ԱԲԱՆ ԻՐԵՆ ԿԻԿ Կ ՎԱՌԵ . 18 ԱՆ ԱԼ ԻՐ ՀՕՐԱՒՆ ՕՐՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԿԸ ԲՆԴՐԵ , ՈՒ ԿԸ ՄԱՌՆԱՅ ։ 21 ՅՈՒԴԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔՆԵՐԸ ։ 68 ՅԵՐՈՒԱՑԻՆԵՐԸ ՂՎԱՀԱՒԱՑԱՆ ։

1 ՅՈՒ ՅՈՒԴԱՅԻ ՈՐԴԻՔՈՑ ՅԵՂԷՆ ՎԻՃԱԿ ԻՐԵՆՑ ՏՈՀՄԵՐՈՒՆ ՀԱՄԸՄԱՍ՝ "ՄԻՆՉև ԵԴՈՄԱՅԵՑԻՆՑ ԱՀ-ՄԱՆԸ ԿԸ ՀԱՍՆԵՔ . ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԿՈՂՄԷՆ Բ ՍԻՆ ԱՆԱՊԱՏԸ ԱՆՈՒՆՑ ՀԱ-ԲԱՒԱՅԻՆ ԾԱՅՐՆ ԷՐ ։

2 ԵՒ ԱՆՈՆՑ ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՀՄԱՆԸ ԱՒ ԵՂԱԼ . ԱՂՒ ԾՈՎՈՒՆ ԾԱՅՐԷՆՆ՝

ՆՀ 1444

ՅԹ ԺԳ 32, 33 Բ ՕՐ Ա 28

*ԵԲԲ . ԻՄ ՏԲՐ ԱՍՏՈՒԾՈՅՆ ԵՒ ՏՒԷՆ ԼԵՑՈՒՑԻ ։

ՅԹ ԺԳ 24 Բ ՕՐ Ա 36

ԼՑՓ ԹՍ ԺԳ 28

ՅԹ ԺԳ 23, 24 Բ ՕՐ Ա 36 ԳԼ Ա 3

ՅԹ ԺԳ 30

1444

ՅՑՓ Բ ՕՐ ԼԴ 7

ՀԲ ՕՐ Լ 2

ՅԹ ԺԳ 29, 34

ՂՍԱՂ ԺԲ 32, 34 Կ 12 ՀՈՎՀ Բ 31

ՅԳԼ ԺԵ 14 ԴԱՍ Ա 20

ՇԳԼ ԻԲ 6 ՀԳԼ Ժ 37 ԺԵ 13 ԴԱՍ Ա 20 ՑՓ ԳԼ ԻԱ 11, 12 Ա ՄՆ ՂԳԼ ԻԱ 12

ԼՀՊ 8, 9 ՈՆՆ ԻԳ 2 ԲԿԼ ԺԵ 13

ԵՅ ԱԲԲԱՅԻ ՔԱՂԱՔԸ ԼԳԼ ԺԳ 28

Ա ԹՍ ԼԳ 8

Բ ԹՍ ԼԳ 36

Ն·Ք·ՂԲ· 1444

Թուոց·ԺԳ· 4։

Թուոց·ԼԲ· 5։

Ղ Գ·Ժբ· 19։

Ղ Գ·Ժբ· 17։

Ե Գ·Ե·26։

Ը Թագ· ԺԷ·17։ Գ Թագ·ա· 9։

Ի Գ·Ժբ· 16։ Գ Թագ· իգ·10։ Ն ռեմ·ԺԹ· 2, 6։

ՃԳ·Ժբ· 28։ Դատ·ա·21։ ԺԹ·10։

Ե Գ·Ժբ· 16։

Լ Գ·Ժբ· 15։

Է ՍԱ·Ժգ· 6։

Ճ Դատ·Ժբ· 12։

Ե Ն·Լբ· 18։ Դատ·Ժգ·1։

Հ Գ·ԺԹ· 43։

Ֆ ՀՃ 47։ Թուոց·ԼԲ· 6, 7։

Ղ Գ·Ժգ· 13։

Ժ Գ·Ժգ·15։

այսինքն հարաւակողմը նայող ծո-
3 ղքէն Ակրաբբիմի զառ՝ի վերը ել-
լելով՝ Սին կ՚անցնի, ու հարաւա-
յին կողմէն կադէս բառնալ ել-
լելով՝ Եսրոն կ՚անցնի. եւ քը
դէպ՝ի Ադդար ելլելով՝ կարկային
4 կողմը կը պտըտի. Եւ քը Ազե-
մոնէն անցնելով՝ եգիպտոսի հե-
ղեղաւոր կ՚ելլէ, ու ասոր սահմանը
ծովուն մէջ կը վերջանայ. ձեր
հարաւային սահմանը աս է։
5 Եւ արեւելեան սահմանը Աղի
ծովն է մինչև Յորդանանու ծայ-
րը։
Ու հիւսիսային կողմի սահմանը
Յորդանանու ծայրը եղող ծոցէն կը
6 սկսի. Եւ ասոր սահմանը մինչև Բե-
թագղա կ՚ելլէ, ու Բեթարա-
բային հիւսիսային կողմէն կը պտը-
տի. և ասոր սահմանը մինչև Ռու-
7 բենեան Բահանին վէմը կ՚ելլէ. Եւ ա-
ստի քը ասոր սահմանը Աքորովի ձորէն
Դաբիր կ՚ելլէ, ու հիւսիսային կող-
մէն Գաղգաղա կը դառնայ, որ ան
ձորին հարաւակողմը եղող Էդոմմի-
նի զառ՝ի վերին դիմացն է. և ասոր
սահմանը Ենսամիսի ջուրէն կ՚անց-
նի, ու Էնովգելի աղբիւրը կը վեր-
8 ջանայ. Եւ ասոր սահմանը Բենոմի
որդւոյն ձորը՝ հարաւային կողմէն
Յեբուսացին՝ այսինքն Երուսաղէմին
քովը կ՚ելլէ. եւ քը ասոր սահմանը
մինչև ան լեռանը գլուխը կ՚ելլէ,
որ արեւմտեան կողմէն Ենովմի ձո-
րին դիմացն է, ու հիւսիսային կող-
մէն Ռափայիմոց ձորին ծայրն է.
9 Եւ ասոր սահմանը լեռանը գլխէն
մինչև Նեպտիովայի ջուրին աղ-
բիւրը կը հասնի, ու Եփրոն լեռանը
քաղաքները կ՚ելլէ. եւ քը ասոր
սահմանը Բաալայէն դէպ՝ի արև-
մուտք Սէիր լեռը կը պտըտի,
ու հիւսիսային կողմէն Յարիմ լե-
ռանը քովէն կ՚անցնի, որ անիկայ
Քեսաղոն է. անկէ Բեթսամիս
11 կ՚իջնէ, ու Թամնա կ՚անցնի. Եւ
ասոր սահմանը Ակկարոնի քովը
կ՚ելլէ դէպ՝ի հիւսիս, ու ասոր-
մանը Սաքարոն հասնելով՝ Բաա-
ղա լեռնէն կ՚անցնի, ու Յաբնէլ
կ՚ելլէ. և ասոր սահմանը ծովուն մէջ
կը վերջանայ։
12 Եւ արեւմտեան սահմանը Մեծ
ծովուն եղերքն է։ Յուդայի որ-
դւոցը սահմանը շուրջանակի իրենց
տոհմերուն համեմատ ասիկայ է։
13 Եւ Յեփոնեան Քաղեբին Յու-
դայի որդւոցը մէջ Հենակի հօրը
Արբայի քաղաքը՝ այսինքն Քերրո-
նը բաժին տուաւ, ինչպէս որ Տէրը
14 Յեսուին հրամայեր էր։ Եւ Քա-
ղեբ անկէ Հենակին իրեք որդիները՝
Սէսին ու Ալքիմանը և Թալմին
15 Հենակին որդիքը վռնտեց. Եւ
անկէ Դաբիրի բնակչացը վրայ
գնաց. (ու Դաբիրին անունը ա-
16 ռաջուց Կարիաթ սեփեր էր.) Եւ Քա-
ղեբ ըսաւ, Ո՛վ որ Կարիաթ
սեփերը զարնէ ու առնէ, իմ Աքսա
աղջիկս անոր կնութեան պիտի
17 տամ։ Եւ Քաղեբին եղբօրը Նե-
նեզին որդին Գոթոնիէլ առաւ
զանիկայ. ու Քսէ իր Աքսա
աղջիկը անոր կնութեան տուաւ։
18 Ու երբոր անոր կ՚երթար, զանի-
կայ յորդորեց որ իր հօրմէն մէկ ա-
գարակ մը ուզէ. և Ելիշուա վրա-
յէն վար իջաւ. ու Քաղեբ անոր
19 ըսաւ, Ի՞նչ եղաւ քեզի. Եւ աղ-
ջիկը ըսաւ, Ինծի օրհնութիւն
տուր. որովհետև ինծի Հարաւային
երկիր մը տուիր, ինծի Ջուրի
աղբիւրներ ալ տուր. ուստի ա-
նոր՝ վերի աղբիւրները ու վարի
աղբիւրները տուաւ։
20 Յուդայի որդւոցը ցեղին ժա-
ռանգութիւնը իրենց տոհմերուն
համեմատ ասիկայ է։
21 Ու Եդոմի սահմանին քովը Հա-
րաւային կողմը Յուդայի որդւոցը
ցեղին վերջին քաղաքները սոսկ
են. Կաբսեէլ, Եդեր, Յագուր,
22 Կինա, Դիմոնա, Ադադա,
23 Կադէս, Հասոր, Յեթնան,
24 Զիփ, Տելեմ, Բեաղոթ,
25 Հասոր Հատթա, Կարիօթ, Ես-
26 րոն՝ որ է Հասոր, Ամամ, Սամա,
27 Մոլադա, Ասեր գադդա, Եսեմոն,
28 Բեթփաղէտ, Ասեր սուալ, Բեր-
29 սաբէէ, Բազիօթիա, Բաալա,
30 Իյիմ, Ասէմ, Էլթուղադ, Քե-
31 սիլ, Հօրմա, Սիկելակ, Մադ-
32 մաննա, Սանսաննա, Լաբաովթ,
Սելհիմ, Ային ու Ռեմմոն. տունը
քսանուեւթը քաղաք է, ու անոնց
գեղերը։
33 Դաշտավայրի մէջ՝ Էսթաւուղ,
34 Յարաա, Ասնա, Զանով, Են-
գաննիմ, Թափուա, Հնայիմ,
35 Յերմուդ, Ադդոմ, Սոքով, Ա-
36 զեկա, Սահարիմ, Արիթայիմ
և Գադերա, (ու Գադերօթա-
յիմ.) տասնուչորս քաղաք ու ա-
37 նոնց գեղերը։ Սէննան, Ադաաս,
38 Մադդաղգադ, Դիղլան, Մաս-
39 փա, Յոկթէովէլ, Լաքիս, Բազ-
40 կաթ, Էգղոն, Քաբբոն, Լամմաս,
41 Քիթլիս, Գադերօթ, Բեթդագոն,
Նաամա, ու Մակեդա. տասն-
ուվեց քաղաք և անոնց գեղերը։
42 Լիբնա, Եթեր, Ասան, (43) Եփ-
44 թա, Աշնա, Նեսիբ, Կէի-
լա, Աքեզիբ, և Մարեսա. ինը

Ն·Ք·ՂԲ· 1444

Յ Դատ·ա· 10։ 20։

Յ Թագ·Ժգ· 28։

Ն Գլ·Ժ·38։ Դատ·ա· 11։

Ղ Դատ·ա· 12։

Ո Թագ·ԼԲ· 12։ Գլ· Ժգ·6։

Ղ Դատ·ա· 13։ գ·9։

Պ Դատ·ա· 14։

Ղ Տիս Ն՝ իգ·64։ Ո Թագ·իե· 28։

Ա Ն՝ 11։

* կամ՝ Քա-
ղաքներ

† կամ՝ Կա-
րիօթ եսրոն՝

Ա Ա Թագ· իե·6։

Ղ Թուոց·Ժգ· 24։

Ր Գ Թագ· Ժգ·7։

45 քաղաք ու անոնց դեղերը ։ Ակ-
կարոն իր գիւղաքաղաքներովը ու
46 գեղերովը · Ակկարոնէն մինչև Ծովը,
Ասեդովթին քովի բոլոր խալխա-
47 Ներէ իրենց գեղերովը · Ասեդովթ
իր գիւղաքաղաքներովը ու գեղերո-
վը · Գազա իր գիւղաքաղաքներո-
վը ու գեղերովը մինչև Եգիպտոսի
Հեղեղատը ու մինչև Մեծ Ծովը իր
սահմաններովը ։

48 Եւ լեռնավայրի վրայ՝ Սամիր ,
49 Յաթիր , Սոքով , Դաննա , Կարի-
50 աթ սաննա՝ այսինքն Դաբիր , Ա-
51 նաբ , Եսթեմով , Անիմ , Գո-
սեմ , Քօղոն ու Գեղոն · տասն-
ուեմէկ քաղաք ու անոնց գեղերը ։
52 Երեբ , Դումա , Եսան , (53) Յա-
նում , Բեթթափուա , Ափեկա ,
54 Քամմատա , Կարիաթ արբա՝ այս-
ինքն Քեբրոն , ու Սիովը · ինը
55 քաղաք և անոնց գեղերը ։ Մաոն ,
56 Կարմէղոս , Զիփ , Յեւտատա , Յեզ-
57 րէել , Յեկդաամ , Զանով , Կա-
յին , Գաբաա ու Թամնա · տասը
58 քաղաք ու անոնց գեղերը ։ Ողուղ ,
59 Բեթթասուր , Գեդովը , Մաարաթ ,
Բեթթանովթի , ու Ելթեկոն · վեց
60 քաղաք ու անոնց գեղերը ։ Կա-
րիաթ բաալ այսինքն Կարիաթա-
րիմ ու Ռաբբա · երկու քաղաք ու
անոնց գեղերը ։
61 Անապատին մէջ Բեթթարաբա ,
62 Մադդին , Սեքաքա , Նեբսան , Աղի
քաղաքը ու Ենգադդի · վեց քա-
ղաք ու անոնց գեղերը ։
63 Բայց Յեբուսացիները կարող
չեղան Երուսաղեմի մէջ բնակող
Յեբուսացիները վռնտելու · Հուս-
տի Յեբուսացիները Յուդայի որ-
դւոցը հետ Երուսաղեմի մէջ կը
բնակին մինչև այսօր ։

ԳԼ · ԺԶ

1 Ընդհանրապէս Յովսեփի որդւոցը սահմանն-
ը ։ 5 Եփրեմին ժառանգութիւնը սահմանը ։
10 Չվռընուած քանանացիները ։

1 Նաև Յովսեփի որդւոցը վիճակը
առնել եղաւ · անոնց սահմանը
Երիքովին Բէմացը Յորդանանէն
Երիքովի ջուրին արևելեան կողմէն
անապատը կ'երթայ , որ Երի-
քովէն լեռնակողմը՝ Բեթէլ կ'ել-
2 լէ , ու Բեթելէն Լուզ կ'ելլէ , և
Արքի ատարօթի սահմանէն կ'անց-
3 նի , ու արևմտեան կողմն Յեփլե-
թիի սահմանը կ'իջնէ , Բէթիկ վա-
րի Բեթհորոնին սահմանը ու մինչև
Գազեր , և Ծովուն մէջ կը վեր-
4 ջանայ ։ Եւ Յովսեփին որդիքը՝
Մանասէ ու Եփրեմ ժառանգու-
թիւն առին ։
5 Ու Եփրեմի որդւոցը սահմանը
իրենց տոհմերուն համեմատ այս է ։
Նաև այսինքն անոնց ժառանգու-
թեան սահմանը արևելեան կողմէն
Ատարօթ ադար եղաւ Վերին
6 վերի Բեթհորոնը · Եւ այս սահմանը
հիւսիսային կողմէն դէպ ի Բաք-
մեթաթ Ծովը կ'ելլէ , ու այս սահ-
մանը արևելեան կողմէն մինչև Թէ-
նաթսելով կը պտտուի , ու հոս-
քը արևելեան կողմէն Յանովէ կը
7 մնոէ , Եւ Յանովէէն Ատարովթ
ու Նաարաա կ'իջնէ , ու Երիքովին
քովէն անցնելով Յորդանան կ'ել-
8 լէ · Եւ այս սահմանը Թափուայէն
Կանա հեղեղատը կ'երթայ ալիս-
մուեան կողմէն , ու Ծովուն մէջ կը
վերջանայ ։ Եփրեմի որդւոցը ցե-
ղին ժառանգութիւնը իրենց տոհ-
9 մերուն համեմատ ասիկայ է · Նաև
Եփրեմի որդւոցը համար զատուած
քաղաքները Մանասէի որդւոցը
ժառանգութեանը մէջ է , բոլոր
քաղաքները իրենց գեղերովը ։
10 Եւ անոնք Գազերի մէջ բնակող
քանանացիները չվռընտեցին · ու
քանանացիները մինչև այսօր Եփ-
րեմի մէջ բնակելով՝ հարկատու
ծառաներ եղան ։

ԳԼ · ԺԷ

1 Մանասէին վիճակը ։ 8 Սնոր սահմանը ։ 12
Չվռընուած քանանացիները ։ 14 Յովսեփի
որդիքը ուրիշ վիճակ մըն ալ ձեռք կը բերեն ։

1 Նաև Մանասէի ցեղին
վիճակը , քանզի անիկայ Յով-
սեփին անդրանիկն էր · Եւ Մանասէին
անդրանիկը Մաքիր՝ Գաղաադին
հայրը պատերազմող մարդ մը ըլ-
լալուն համար , Գաղաադ ու Բա-
2 սան անոր եղաւ , Եւ Մանա-
սէին միւս որդիքն ալ՝ Աբիեզերին
որդիքը , Քեղէքին որդիքը , Ազա-
րիելին որդիքը , Սիւքեմին որդի-
քը , Ոփերին որդիքը , ու Սեմի-
դային որդիքը իրենց տոհմերուն
համեմատ ։ Ասոնք են Յովսեփին Մանասէի արու զա-
ւակները իրենց տոհմերուն համ-
3 մատ ասոնք էին · Եւ Մանասէի որ-
դւոյն Մաքիրի որդւոյն Գաղաադի
որդւոյն Ոփերին որդին Սալպաադ
տղաքներ չունէր , բայց միայն աղ-
ջիկներ , ու անոր աղջիկներուն ա-
նունները ասոնք են · Մաալա ,
Նոա , Եգղա , Մեղքա ու Թերսա ։
4 Ասոնք Եղիազար քահանային
առջևը , Նաւեան Յեսուին առ-
ջևը ու իշխաններուն առջևը եր-
կայնալով ըսին , Տէրը Մովսէ-
սին հրամայեց որ մեր եղբայրը մէջ
մեզի ժառանգութիւն տրօւի ։ Եւ
Յեսու Տէրոջը հրամանաւ անոնց
Հօրը եղբայրը մէջ անոնց ժառան-
5 գութիւն տուաւ ։ Եւ Մանասէին

Ի Գլ · ԺԸ · 13 ։
Ղ Բ Մ · Ը · 5 ։
Ի Գլ · ԺԷ · 7 ։
Ջ Մ · Ե · 28 ։
Ի Գլ · ԺԷ · 9 ։
Ա Գլ · ԺԷ · 9 ։
Ի Դատ · Ա · 29 ։ Ցմ Գ Թագ · Թ · 16 ։
Ա Ծն · Խա · 51 ։ Խզ · 20 ։ Խը · 18 ։
Բ Ծն · Ծ · 23 ։ Թաւ · Իզ · 29 ։ Լբ · 39 ։ 40 ։ Ա Մն · Ե · 14 ։
Ի Ք Օր · Գ · 15 ։
Ը Թաւ · Իզ · 29—32 ։
Ի Թաւ · Իզ · 30 ։ Ա Մն · Ե · 18 ։
Ղ Թաւ · Իզ · 31 ։ ·
Ի Թաւ · Իզ · 32 ։
Բ Թաւ · Ի Ն · 33 ։ Իե · 1 ։ Լզ · 2 ։
Ի Գլ · Ժգ · 1 ։
Ա Թաւ · Իե · 6 , 7 ։

Բ Ես · Ե · 4 ։
Ղ Թաւ · Լգ · 6 ։
Գ Ե · Ժգ · 41 ։ Ա · 16 ։
Է Գլ · Ժգ · 15 ։ Հ Գ 13 ։
Ի Գլ · Ժբ · 14 ։
Ցմ Դատ · Ա · 8 , 21 ։ Բ Թագ · Ե · 6 ։
Ի Դատ · Ա · 21 ։
Ա Գլ · Ժբ · 13 ։ Դատ · Ա · 26 ։
Ի Գլ · Ժբ · 13 ։ Բ Մն · Ը · 5 ։
Ի Ա Մն · Է · 28 ։ Գ Թագ · Բ · 15 ։
Ի Գլ · Ժե · 14 ։

Ն. Ք. ՉԽԴ. 1444

Ցորդանանու անդիի կողմը եղող գաղաադի ու Բասանի երկրէն ի 6 զատ տալը բաժին ինկաւ. Քանզի Մանասէին աղջիկները անոր տղոցը մէջ ժառանգութիւն առին, ու Գաղաադու երկիրը Մանասէին միւս որդւոցը եղաւ։

7 Եւ Մանասէի սահմանը ասկէ եղաւ. *Ասերէն մինչև Միքմեթաթեր՝ որ Սիւքեմի դիմացն է, ու ա սահմանը աջ կողմը դառնալով՝ մինչև Թափուայի աղբիւրին ժողովրդեանն կը հասնի։ 8 Թափուայի երկիրը Մանասէին եղաւ, ու Մանասէի սահմանին մէջը Եղոյ Թափուա ժողովը Եփրեմի 9 մի որդւոյը եղաւ։ Եւ ա սահմանը Կանայ հեղեղատը կ'իջնէ, հեղեղատին հարաւային կողմին։ Մանասէի քաղաքներուն մէջը ասոնք Եփրեմին քաղաքներն են. և Մանասէին սահմանը հեղեղատին հիւսիսային կողմն է, ու ծովուն 10 մէջ կը վերջանայ։ Հարաւային կողմը Եփրեմին, ու հիւսիսային կողմը Մանասէին ըլլալով, անոնց սահմանը ծովը եղաւ. և հիւսիսային կողմն Ասերին, ու արևելեան կողմն Իսաքարին հետ կը 11 միանան։ Եւ Իսաքարին ու Ասերին ժառանգեցուցած մէջը՝ Բեթսանը ու անոր գիւղաքաղաքները, և Եբղաամ ու անոր գիւղաքաղաքները, և Դովրի բնակիչները ու անոր գիւղաքաղաքները, ու Ենդովրի բնակիչները ու անոր գիւղաքաղաքները, և Թանաքի բնակիչները ու անոր գիւղաքաղաքները, Մակեդդովի բնակիչները ու անոր գիւղաքաղաքները, աս երեք 12 գաւառը Մանասէին եղաւ։ Եւ Մանասէի որդիքը չկրցան ասքաղաքներուն բնակիչները դուրս վռնտել. ու Քանանացիները կամակորութեամբ ան երկրին մէջ 13 բնակեցան։ Ու Իսրայէլի որդիքը երբոր ուժովցան, Քհարկատու ըրին Քանանացիները, բայց զանոնք չվռնտեցին յոպառ։

14 Եւ Յովսեփի որդիքը Յեսուին հետ խօսեցան ու ըսին, Ինչո՞ւ համար ինծի ժառանգութիւն տուիր, ու ես Բազմաթիւ ժողովրդ մըն եմ. քանզի Աստուած մինչև հիմա զիս օրհնեց։ 15 Յեսու անոնց ըսաւ, Թէ որ դուն բազմաթիւ ժողովուրդ ես, անտառը երթ ու զանիկայ կտրէ, և Փերեզացւոց ու Հռափայնոց երկրին մէջը քեզի բե՛ղ ըրէ, որովհետև Եփրեմի լեռը քեզի նեղ կու դայ։ 16 Եւ Յովսեփի որդիքը ըսին, Լեռը մեզի համար չէ. ու Յովիտի երկրին մէջը Բեթսանի մէջ, ու անոր գիւղաքաղաքներուն մէջ, և Եզրեայելի Յովիտին մէջ բնակող բոլոր Քանանացիները երկաթէ 17 կառքեր ունին։ Ու Յեսու Յովսեփին տանը՝ Եփրեմին ու Մանասէին հետ խօսելով ըսաւ, Դուն բազմաթիւ ժողովուրդ ես, ու շատ ոյժ ունիս. քեզի ա չ'է 18 մէկ վիճակ մը չըլլայ, Լեռը քուկդ ըլլայ. և որովհետև անիկայ անտառ է, զանիկայ կտրէ, ու մինչև ծայրը քուկդ ըլլայ. քանզի դուն Քանանացիները անկէ պիտի վռնտես, երկաթէ անոնք երկաթէ կառքեր ունենան ու զօրաւոր ըլլան։

Ն. Ք. ՉԽԴ. 1444

Ես Գլ. ԺԹ. 18։ Գթաբ. Դ. 12։ Դատ. ա. 19։ գ. 8։

Ա Գլ. ԺԸ. 6։

Ե Գլ. Ժգ. 8։

Ը Գլ. Ժգ. 8։

Թ Գլ. Ժգ. 9։

ՅԱՆԱՍԷԻ ՏՈՀՄԸ

1 Յանասէի տոհմին վիճակն ալ եղաւ. Քանզի անիկայ Յովսեփին առաջնեկն էր. Մանասէին առաջնեկը Գաղաադի հայր Մաքիրին, որ պատերազմող մարդ էր, Գաղաադ ու Բասան ինկաւ։ 2 Մանասէի միւս որդւոցը համար ալ, Աբիեզրի որդիքը, Եղեկի որդիքը, Յոսիփի որդիքը, Եղիադայի որդիքը, Սամարիայի որդիքը, Սիւքեմի որդիքը, Եփերի որդիքը, Սեմիդայի որդիքը, ասոնք են Մանասէի արու զաւակները Յովսեփի որդիին ըստ իրենց ազգերուն։ 3 Բայց Սելոփեադ Եփերի որդի Գաղաադի որդի Մաքիրի որդի Մանասէի աղջիկներ չունեցաւ, հապա աղջիկներ միայն, և անոնց անունները ասոնք են, Մաղղա, Նոա, Քոգղա, Միլքա, Թիրսա։ 4 Ու մօտեցան Եղիազար քահանային ու Նաւեայի որդի Յեսուի առջև ու իշխանաց առջև, ու ըսին, Տէրը Մովսէսին պատուիրեց մեզի ալ մեր եղբարցը մէջ ժառանգութիւն տալու համար։ Ուստի Տէրոջը պատուիրանքին համեմատ անոնց հայրերուն եղբարցը մէջ ժառանգութիւն տուաւ։ 5 Ուստի Մանասէին տասը բաժին ինկաւ, զատ Յորդանանու անդիի կողմը եղող Գաղաադ ու Բասան, 6 որովհետև Մանասէի որդիքը անոր որդիներուն մէջ ժառանգութիւն առին, ու Գաղաադ Մանասէի միւս որդւոցը եղաւ։

7 Եւ Մանասէի սահմանը Ասկայ եղաւ. *Ասերէն մինչև Միքմեթաթեր՝ որ Սիւքեմի դիմացն է, ու ա սահմանը աջ կողմը դառնալով՝ մինչև Թափուայի աղբիւրին ժողովրդեանն կը հասնի։ 8 Թափուայի երկիրը Մանասէին եղաւ, ու Մանասէի սահմանին մէջը Եղոյ Թափուա ժողովը Եփրեմի 9 մի որդւոյը եղաւ։ Եւ ա սահմանը Կանայ հեղեղատը կ'իջնէ, հեղեղատին հարաւային կողմին։ Մանասէի քաղաքներուն մէջը ասոնք Եփրեմին քաղաքներն են. և Մանասէին սահմանը հեղեղատին հիւսիսային կողմն է, ու ծովուն 10 մէջ կը վերջանայ։ Հարաւային կողմը Եփրեմին, ու հիւսիսային կողմը Մանասէին ըլլալով, անոնց սահմանը ծովը եղաւ. և հիւսիսային կողմն Ասերին, ու արևելեան կողմն Իսաքարին հետ կը 11 միանան։ Եւ Իսաքարին ու Ասերին ժառանգեցուցած մէջը՝ Բեթսանը ու անոր գիւղաքաղաքները, և Եբղաամ ու անոր գիւղաքաղաքները, և Դովրի բնակիչները ու անոր գիւղաքաղաքները, և Թանաքի բնակիչները ու անոր գիւղաքաղաքները, Մակեդդովի բնակիչները ու անոր գիւղաքաղաքները, աս երեք 12 գաւառը Մանասէին եղաւ։ Եւ Մանասէի որդիքը չկրցան ասքաղաքներուն բնակիչները դուրս վռնտել. ու Քանանացիները կամակորութեամբ ան երկրին մէջ 13 բնակեցան։ Ու Իսրայէլի որդիքը երբոր ուժովցան, Քհարկատու ըրին Քանանացիները, բայց զանոնք չվռնտեցին յոպառ։

Ա Գլ. ԺԸ. 6։

Ե Գլ. Ժգ. 8։

Ը Գլ. Ժգ. 8։

Թ Գլ. Ժգ. 9։

Ես Թուոց ԼԶ. 1

Ն.Ք.ԶԲ. 1444

Գացէք, և ան երկրին մէջը պտըտուելով զանիկայ դրեցէք. եւթը ինծի դարձէք, որ հոս Սելովէ մէջ Ցերոջը առջևը ձեզի համար վիճակ
9 ձգեմ։ Եւ ան մարդիկը գացին, ու ան երկրին մէջը պտրտեցան, և զանիկայ իր քաղաքներովը եօթը բաժին ընելով՝ գիրքի մը վրայ դրեցին, ու Սելով՝ բանակը
10 եկան Ցեսուին։ Եւ Ցեսու Սելովէ մէջ Ցերոջը առջևը անոնց համար վիճակ ձգեց. ու Ցեսու հոն երկիրը բաժնեց Իսրայէլի որդւոցը՝ իրենց բաժիններուն համեմատ։
11 Եւ Նախ Բենիամինի որդւոցը ցեղին վիճակը ելաւ իրենց տոհմերուն համեմատ. ու իրենց վիճակին սահմանը Յուդայի որդւոցը ու Յովսէփի որդւոցը մէջտեղը ելաւ։
12 Բ Եւ անոնց հիւսիսային կողմի սահմանը Յորդանանէն եղաւ. ու ան սահմանը հիւսիսային կողմէն Երիքովին քովը կ'ելլէ, և դէպ'ի արեւմուտք լեռը վեր կ'ելլէ, ու Բեթաւանի անապատին մէջ կը վերջանայ։
13 Նայ. Եւ սահմանը անկէ Լուզէն կ'անցնի, Լուզին՝ Թայսիքին հարաւային կողմէն. եւ քը ան սահմանը Ատարոթ ադար կ'իջնէ, որ Բեթորոնին հարաւային կողմը եղող լեռանը քովը
14 է։ Եւ ան սահմանը արեւմտեան ծայրը հասնելով՝ դէպ'ի հարաւ կը դառնայ հարաւային կողմէն Բեթորոնին դիմացի լեռնէն, ու կը վերջանայ Կարիաթբաալ մէջ՝ որ է Կարիաթարիմ, Յուդայի որդւոց քաղաքը։ Արեւմտեան ծայրը սա։
15 կայ է։ Եւ հարաւային կողմը Կարիաթարիմի ծայրէն սկսելով, սահմանը դէպ'ի արեւմուտք կ'երթայ, ու Նափթովայի ջուրին աղբիւրը
16 կ'ելլէ։ Եւ ան սահմանը Յեբուսացիին Հովհոնի մէջը՝ հիւսիսային կողմը եղող Բենովմի որդւոյն Հորեին դիմացի լեռանը եղերքը կ'իջնէ, ու Ցերեսաին քովէն դէպ'ի հարաւ Ենովմի Հորէն իջնելով
17 Ռովզելը աղբիւրը կ'իջնէ. Եւ հիւսիսային կողմէն նշան կտրելով Ենսամիս կ'ելլէ, ու անկէ Եդդումինի զառ'ի վերին դիմացը եղող Գալիլովթ կ'ելլէ, և Ռուբենեան
18 Բահանին վէմը կ'իջնէ. եւթը Արաբային դիմացի կողմէն դէպ'ի հիւսիս անցնելով Արաբա կ'իջնէ.
19 եւթը ան սահմանը դէպ'ի հիւսիս Բեթագլային քովէն կ'անցնի, ու ան սահմանը Աղի Ծովուն հիւսիսային ծոցը՝ Յորդանանու հարաւային ծայրը կը վերջանայ։ Հարաւային սահմանը ասիկայ է։
20 Եւ արեւելեան կողմի սահմանը Յորդանանն է։ Բենիամինի որդւոցը ժառանգութիւնը շուրջանակի իր սահմաններովը անոնց տոհմերուն համեմատ ասիկայ է։
21 Եւ ան են Բենիամինի որդւոցը ցեղին քաղաքները իրենց տոհմերուն համեմատ. Երիքով՝ Բեթ-
22 Թագղա՝ Եմեկկասիս՝ Բեթարաբա
23 բա՝ Սեմարիմ՝ Բեթէլ՝ Աւիմ՝
24 Փարա՝ Եփրա՝ Քեփարամոննա՝ Հոփնի ու Գաբա. տասներկու
25 քաղաք և անոնց գեղերը։ Գաբաաթ ու Կարիաթ. տասնուչորս քաղաք և անոնց գեղերը։ Բենիամինին որդւոցը ժառանգութիւնը իրենց տոհմերուն համեմատ ասիկայ է։

ՆՀ. ԺԵ. 8։

ՂԳԼ. ԺԵ. 8։

ԳԼ. ԺԹ

1 Շմաւոնին, 10 Զաբուղոնին, 17 Իսաքարին, 24 Ասերին, 32 Նեփթաղիմին, 40 և Դանին վիճակները. 46 Իսրայէլի որդիքը Ցեսուին ժառանգութիւն կու տան։

1 Ա Ու երկրորդ վիճակը Շմաւոնին ելաւ, Շմաւոնի որդւոցը ցեղին իրենց տոհմերուն համեմատ. ու անոնց ժառանգութիւնը Յուդայի որդւոցը ժառանգութեան մէջը եղաւ։
2 Եւ Բ իրենց ժառանգութեանը մէջ ան եղան. Բերսաբէէ, (Սաբէէ,) Մօլադա, Բեթուէլ, Հորմա, Սիկեղակ, Բեթմարքաբովթ, Սարուհէն. տասներիրեք քաղաք ու
7 անոնց գեղերը։ Ային, Ռեմմոն, Եթեր և Ասան. չորս քաղաք ու
8 անոնց գեղերը։ Եւ ասոնք քաղաքներուն բոլորտիքը եղած բոլոր գեղերը՝ մինչև * Բահաղեթ բէեր ան հարաւային Ռամման"։ Շմաւոնի որդւոցը ցեղին ժառանգութիւնը իրենց տոհմերուն համեմատ ասիկայ է։
9 Եւ Շմաւոնի որդւոցը ժառանգութիւնը Յուդայի որդւոցը բաժինէն եղաւ, քանզի Յուդայի որդւոցը բաժինը շատ էր իրենց. ետեւը համար Շմաւոնի որդիքը անոնց ժառանգութեանը մէջ ժառանգութիւն առին։
10 Ը Երրորդ վիճակը Զաբուղոնի որդւոցը ելաւ իրենց տոհմերուն համեմատ. և անոնց ժառանգութեանը սահմանը մինչև Սարիդ. և
11 ղաղ. Ը Ու անոնց սահմանը դէպ'ի ծովը ու Մարալա կ'ելլէ, և Դաբասեթէ կը հասնի, ու Յեկնամի դիմացը եղող ձորը կը հասնի,
12 Եւ Սարիդէն դէպ'ի արեւելեան

ՆՀ. ԺԵ. 9։

ՔԱՄՈ. Գ. 28։

* Կամ՝ Բաալաթէ բէեր ասման հարաւային կողմէն։

ՅԵՀ. ԺԵ. 1։

ՅԵՇ. ԽԹ. 18։

ՒԳԼ. ԺԶ. 22։

Ն·Ք·ՂԴ· 1444

կողմը՝ քաղաղվէթ թաբօրին ամա-
մանը կը դառնայ , ու դարձեալ
Թէն ելլելով՝ վեր ցափիթ կելլէ ,
13 Եւ անկէ դէպ՝ի արևելք անցնելով՝
արևելեան կողմէն Գեթքոփեր և ի-
թազասին կ՝անցնի , ու Ռեմմոն
14 մեթօար և Նուա կ՝ելլէ . Եւ ջր
ամ ամանը հիւսիսային կողմէն
Ենաթօն կը պտըտի , ու Գեփթա-
15 յելի ձորին մէջ կը վերջանայ . Եւ
կատտաթ , ու Նաագղոլ , և Սամ-
րօն ու ցադելա , և Բեթլհեմ .
տասնւերկու քաղաք ու անոնց գե-
16 ղերը : Զաբուղոնի որդւոցը ժա-
ռանգութիւնը իրենց տոհմերուն
Համեմատ ասիկայ է , ասոնք քա-
ղաքները ու անոնց գեղերը :
17 Չորրորդ վիճակը Իսաքարին և-
լաւ , Իսաքարի որդւոցը իրենց
18 տոհմերուն համեմատ . Ու անոնց
սահմանը ասիկայ եղաւ . Ցեզրայել ,
19 ու քասեղովթ , և Սունամ , Ու Ա-
փերէմ , և Սիան , ու Անարէթ ,
20 Եւ Ռաբբիթ , ու կեսիօն , ու Ա-
21 բէս , Եւ Ռամաթ ու Ենդանիմ ,
22 և Ենքադդա , ու Բեթփասես . Եւ
ասոնց սահմանը Թաբօր , Սահազիմա
ու Բեթսամիւս կը հասնի , ու ա-
նոնց սահմանը Յորդանանու մէջ
կը վերջանայ . տասնուվեց քաղաք
23 ու անոնց գեղերը : Իսաքարի որ-
դւոցը ցեղին ժառանգութիւնը ի-
րենց տոհմերուն համեմատ ասիկայ
է , ասոնք քաղաքները ու անոնց գե-
ղերը :
24 Եւ հինգերորդ վիճակը Ասերի
որդւոցը ցեղին ելաւ իրենց տոհմե-
25 րուն համեմատ : Ու անոնց սահ-
մանը ասիկայ եղաւ . Քեղկաթ , ու
26 Ալի , և Բետէն , ու Ալքասիթ , Եւ
Ալամելէք , ու Ամադ , և Միսեալ .
ու արևմտեան կողմին մինչև Կար-
մեղոս և Սիհոր լիբնաթ կը հաս-
27 նի , Ու արևելեան կողմին դէպ՝ի
Բեթդագոն կը դառնայ , ու հիւ-
սիսային կողմին Զաբուղոն , Ցեփ-
թայելի ձորը , Բեթամիկ ու Նէիէ-
ել կը հասնի , և ձախ կողմին քա-
28 բօղ կ՝ելլէ , Ու Եբրոն , և Ռոհոբ ,
ու Համմոն , և Կանա՝ Սիմնէև
29 մեծ Սիդոն . Եւ ջր ամ ամանը
Ռամա կը դառնայ մինչև Ցի-
րոս ամուր քաղաքը , և ամ ամ-
մանը Ոսա դառնալով ծովուն
մէջ՝ Աքզիբեզերի վիճակին մէջ կը
30 վերջանայ . Ու Ումմա , և Ափէկ ,
ու Ռոհոբ . քսանուերկու քաղաքներ
31 ու անոնց գեղերը : Ասերի որդւոց
ցեղին ժառանգութիւնը իրենց
տոհմերուն համեմատ ասիկայ է ,
ասոնք քաղաքները ու անոնց գեղերը :
32 Վեցերորդ վիճակը Նեփթաղիմի
որդւոցը եղաւ , այսինքն Նեփթա-

Ն·Ք·ՂԴ· 1444

ղիմի որդւոցը իրենց տոհմերուն
33 համեմատ : Ու անոնց սահմանը
ասիկայ եղաւ . Հելեփէն ու Ալօնէն
մինչև Սաանանիմ , ու Ադամի նա-
գեթ , և Ցաբնէլ մինչև Լա-
կում , ու ամ ամանը Յորդանանու
34 մէջ կը վերջանայ : Եւ ի ամ ամա-
նը արևմտեան կողմէն Ազնովթ
թաբօր կը դառնայ , ու անկէ
Հուկոկ կ՝ելլէ . և հարաւային
կողմէն մինչև Զաբուղոն կը հաս-
նի , ու արևմտեան կողմէն մինչև
Ասեր , և արևելեան կողմէն մինչև
Յուդա ու Յորդանան կը հասնի .
35 Եւ պարսպաւոր քաղաքները՝ Ասե-
դիմ , Սէր , Ամաթ , Ռեկկաթ ,
36 Քենեռեթ , Ադամա , Ռամա ,
37 Հասոր , Կադէս , Եդրայի , Են-
38 Հասոր , Ցարօն , Միկդաղիէլ ,
Հարէմ , Բեթանաթ ու Բեթսա-
մէս . տասնուհինը քաղաք և անոնց
39 գեղերն են : Նեփթաղիմի որդւո-
ցը ցեղին ժառանգութիւնը իրենց
տոհմերուն համեմատ ասիկայ է , ասոնք
քաղաքները ու անոնց գեղերը :
40 Եօթներորդ վիճակը Դանի որ-
դւոցը ցեղին ելաւ իրենց տոհմե-
41 րուն համեմատ : Եւ անոնց ժա-
ռանգութեան սահմանը ասիկայ ե-
ղաւ . Սարաա , ու Եսթաուղ , և
42 Երսեմէս , Ու Սաղաբին , և Այ-
43 ղոն , ու Ցեթլա , Եւ Ելոն , ու
44 Թամնաթա , և Ակկարոն , Ու Ել-
թեկէ , և Գաբաթոն , ու Բաալօթ ,
45 Ու Եհուդ , և Բանէ բարակ , ու
46 Գեթրէմմն , Եւ Մէարկօն ու Ռակ-
կոն , Ցոպպէին դիմացը եղած սահ-
47 մանովը մէկտեղ : Եւ Դանի որ-
դւոցը սահմանը՝ իրենց պէտքէ ելաւ .
ուստի Դանի որդիքը ոտք ելան , ու
Լէսեմի հետ պատերազմեցան , և զա-
նիկայ առնելէն ետքը սուրի բերնէ
անցուցին , ու անիկայ ժառանգե-
լով անոր մէջը բնակեցան , և Լէ-
սեմը իրենց հօրը Դանին անունո-
48 վը Դան կոչեցին : Դանի որդւոցը
ցեղին ժառանգութիւնը իրենց
տոհմերուն համեմատ ասիկայ է , ասոնք
քաղաքները ու անոնց գեղերը :
49 Ու երկիրը իր սահմաններովը
բաժնելը լմընցնելէն ետքը , Ի-
սրայէլի որդիքը Նաւեհան Յեսու-
ին իրենց մէջը ժառանգութիւն
50 տուին . Ցերօջը հրամանաւ անոր
ուզած քաղաքը ՝ Թամնաթ սարան
իրեն տուին Եփրեմի լեռնային վրայ .
ու անիկայ քաղաքը շինեց և անոր
մէջ բնակեցաւ :
51 Ասոնք են ան ժառանգութիւն-
ները՝ որ Եղիազար քահանան և
Նաւեհան Յեսու ու Իսրայէլի
որդւոցը ցեղերուն նահապետները
Վիճակով մէջ Ցերօջը առջևը՝ ժո-

Ե·ԳԼ·ԺԸ· 8 : Դատ· ա·31· Երեմ·ե· 11 :

Ը Ծն·լ·5 : Դատ·ա· 31 : Մեք· ա·14 :

Ի Գոր·ԺԸ· 29 :

Ի Գոր·Թ· 36 : Ա Ցես Դատ· ԺԸ :

Ի Գոր·ԺԸ· 35 :

Ի Գոր·ԺԸ· 29 :

Ի Գոր·ԺԸ· 48 :

Ե ԳԼ·ԻԴ· 30 :

1444

Ի Թագ·ԼԲ· 17· ԳԼ·Ժգ· 1 :

Հ ԳԼ·Ժգ·1, 10 :

Ն.ՔՔ. 1444

ղովքի խորանին դրանը քովը վիճակով բաժնելին . ու երկիրը բաժանելը լմընցուցին :

ԳԼ. Ի

1 Աստուած հրաման կ'ընէ , ՚ի ու Իսրայէլի որդեաց ապաստանի վից քաղաքները կ'որոշեն :

1 Ու Տէրը խօսեցաւ Եհոսուէին՝ ըսե-
2 լով , Խօսէ Իսրայէլի որդւոցը ու ըսէ , Մովսէսին ձեռքովը ան իմ ձեզի ըսած ապաստանի քաղաքներս ձեզի համար որոշեցէ՛ք .
3 Որպէս զի սխալմամբ անգիտութեամբ մարդ զարնող սպաննողը հոն փախչի . ու անոնք ձեզի ապաստանարան լինան արեան վրէժ-
4 խնդիր եղողին . Եւ անդիմոռնեմէ սպաննողը ան քաղաքներուն մէկուն մէջը թող փախչի , ու ՚ի քաղաքին դուռը կայնի , և ան քաղաքին ծերերուն իր իրաւունքը խօսի , որ լսեն . ու անոնք զանիկայ քաղաքին մէջը իրենց քովը առնելով՝ անոր մէկ տեղ մը տան , որ իրենց
5 հետ բնակի : Ու երբոր արեան վրէժխնդիրը անոր ետևէն իյնայ , սպաննողը անոր ձեռքը չտան . քանզի անիկայ իր դրացին անգիտութեամբ մեղցուցեր է , և առաջուց անոր դէմ թշնամութիւն
6 մը չունէր : Եւ անիկայ ան քաղաքին մէջը պիտի բնակի , մինչև որ դատաստանի համար ժողովքին առջևը կայնի , ու մինչև որ ան օրերը եղող քահանայապետը մեռնի . ետքը սպաննողը թող դառնայ , իր քաղաքը ու իր տունը երթայ , այսինքն ան քաղաքը ուսկից որ փախեր էր :
7 Ուստի Գալիլեայի մէջ ՚ի կադէսը զատեցին Նեփթաղիմի լեռնակողմը , Սիւքեմը Եփրեմի լեռնակողմը , և ՚ի Կարիաթ արբան՝ այսինքն
8 Քերրոնը Ըհուդայի լեռնակողմը : Ու Երիքովի դէմացը Որդանանեան անդիի կողմը դէպ ՚ի արևելք՝ Ռուբենի ցեղէն՝ անապատին դաշտին մէջ ՚ի Բոսորը , և Գադի ցեղէն՝ Գաղաադու մէջ ՚ի Ռամոթը , ու Մանասէի ցեղէն՝ Բասանի մէջ
9 ՚ի Գովլանը տուին : Լեռոյը Իսրայէլի որդւոցը համար՝ ու անոնց մէջը բնակող օտարականին համար որոշուած քաղաքներըասոնք են . որպէս զի ամէն ով որ սխալմամբ մարդ մեռցրնէ , հոն փախչի , ու ազան վրէժխնդրին ձեռքովը չըմեռնի , ՚ի մինչև որ դատաստան ՚ի ժողովքին առջևը չկայնի :

ԳԼ. ԻԱ

1 Ղեւտացւոց վիճակով քառասուներեք քաղաք կը տրուի միւս ցեղերուն ժառանգութիւնէն : 48 Աստուած իր խոստմանը պէս ե-

կիրը անոնց կու տայ , ու կը հանգըստացնէ զանոնք :

Ն.ՔՔ. 1444

1 Ու Ղեւտացւոց նահապետները ՚ի Եղիազար քահանային , Ես. 21. 1. Գծ. 4. Ես. 4. Ես. 4. Ես

Ն·Ք·ԳԲ· 1444

Ա·ԳԼ·ԺԵ· 50։
Ն·ՄՆ·Չ· 58։ ԳԼ· ԺԵ·51։
Ա·ԳԼ·ԺԵ· 49։
Ո·ՄՆ·Չ· 59։ ԳԼ· ԺԵ·42։
Ա·ԳԼ·ԺԵ· 55։
Պ·ԳԼ·ԺԵ· 10։
Ա·ԳԼ·ԺԸ· 25։
Ե·ԳԼ·ԺԸ· 24։
Ո·ՄՆ·Չ· 60։
Վ·ՀՇՐ 5։ Ո·ՄՆ·Չ·63։

Ե·ԳԼ·Ի·7։

Բ·ՀՇՐ 6։ Ո·ՄՆ·Չ·71։

Դ·ԳԼ·Ի·8։

ձաններովը , Յոու Եսթեմովը իր
15 արուարձաններովը , Եւ Հքաղոնը
իր արուարձաններովը , Ւոու Դաբի-
16 րը իր արուարձաններովը , Եւ
Այինը իր արուարձաններովը ,
Ւոու Ցետտան իր արուարձաններո-
վը , Ե Թբեթսամիւսը իր արուար-
ձաններովը . ասոնք երկու ցեղին ինը
17 քաղաք Ե՝ Ռուբենիմին
ցեղէն՝ Ելգաբաւոնը իր արուար-
18 ձաններովը , Գաբան իր արուար-
ձաններովը , Անաթովթը իր ա-
րուարձաններովը , ու Գադմոնը
իր արուարձաններովը , չորս քա-
19 ղաք Ե՝ Ահարոնի որդւոցը
քահանաներուն բոլոր քաղաքները
տասնւերիք քաղաք էին՝ ու անոնց
արուարձանները ։
20 Եւ կահաթի որդւոցմէ մնացած
Ղեւտացի կահաթեանց աղգատոհմ-
ներն ալ Եփրեմի ցեղէն վիճակով
21 քաղաքներ առին . Ու անոնց՝ Եփ-
րեմի լեռնակողմը ապաւնողի հա-
մար ապաստանի քաղաք ըլլալ-
ոլոշ Սիւքէմը տուին իր
արուարձաններովը , նաև Գա-
22 զերը իր արուարձաններովը , Եւ
Կաբաեմը իր արուարձաններովը ,
ու Բեթորոնը իր արուարձաննե-
23 րովը , չորս քաղաք Ե՝ Եւ
Դանի ցեղէն՝ Ելթեկէն իր ա-
24 րուարձաններովը , Գաբաթոնը իր
արուարձաններովը , Այեղոնը իր
արուարձաններովը , ու Գեթրեմ-
մոնը իր արուարձաններովը , չորս
25 քաղաք Ե՝ Եւ Մանասէի կէս
ցեղէն՝ Թանաքը իր արուարձան-
ներովը , ու Գեթրեմմոնը իր ա-
րուարձաններովը , երկու քաղաք
26 Ե՝ Կահաթի որդւոցը մնա-
ցած աղգատոհմներուն բոլոր քա-
ղաքները տասն էին , և անոնց ա-
րուարձանները ։
27 Ու Ղեւտացւոց աղգատոհմերէն
եղող Գերսոնի որդւոցը՝ Մանա-
սէի կէս ցեղէն ապաւնողի համար
ապաստանի քաղաք ըլլալ-ոլոշ
Բասանի մէջ Գովղանը իր
արուարձաններովը . նաև Բեեստա-
րան իր արուարձաններովը , երկու
28 քաղաք Ե՝ Եւ Իսաքարի ցե-
ղէն՝ Կեսիոնը իր արուարձաններո-
վը , Դաբարաթը իր արուարձան-
29 ներովը , Երիմուէթը իր արուար-
ձաններովը , Ենգանիմը իր ա-
րուարձաններովը , չորս քաղաք
30 Ե՝ Եւ Ասերի ցեղէն՝ Մա-
սաղը իր արուարձաններովը , Աբ-
31 դոնը իր արուարձաններովը , Քեղ-
կաթը իր արուարձաններովը , և
Բոոբը իր արուարձաններովը , չորս
32 քաղաք Ե՝ Ու Նեփթաղիմի
ցեղէն՝ ապաւնողի համար ապաս-

տանի քաղաք ըլլալ-ոլոշ Գալիլեայի մէջ Կադէսը իր ա-
րուարձաններովը . նաև Եմաթ
դովրը իր արուարձաններովը , ու
Կարթանը իր արուարձաններովը ,
33 երեք քաղաք Ե՝ Գերսո-
նեանց բոլոր քաղաքները անոնց
աղգատոհմերուն համեմատ տա-
սնւերեք քաղաք էին՝ ու անոնց ա-
րուարձանները ։
34 Եւ մնացած Ղեւտացիներուն՝
մերարիի որդւոցը աղգա-
տոհմներուն՝ Զաբուղոնի ցեղէն՝
Ցեկնամը իր արուարձաններովը ,
Կարթան իր արուարձաններովը ,
35 Դիմնան իր արուարձաններովը ,
Նաազոլը իր արուարձաններովը ,
36 չորս քաղաք Ե՝ Եւ Ռուբէնի
ցեղէն՝ Բոսորը իր արուարձանն-
րովը , ու Ցասան իր արուարձան-
37 ներովը , Կադեմոթը իր արուար-
ձաններովը , ու Մեփայաթը իր
արուարձաններովը , չորս քաղաք
38 Ե՝ Եւ Գադի ցեղէն՝ սպան-
նողի համար ապաստանի քաղաք
ըլլալ-ոլոշ Գաղաադի մէջ
Ռամովթը իր արուարձաններովը ,
նաև Մանայիմը իր արուարձաննե-
39 րովը , Եսեբոնը իր արուարձանն-
րովը , Ե՝ Ցազերը իր արուարձան-
ներովը , ամէնը չորս քաղաք Ե՝
40 ին ։ Ղեւտացւոց աղգատոհմերէն
մնացած մերարիի որդւոցը բոլոր
քաղաքները իրենց տոհմերուն հա-
մեմատ իրենց վիճակովը տասներ-
41 կու քաղաք եղաւ ։ Իսրայէլի որ-
դւոցը կալուածքներուն մէջ Ղե-
տացւոց բոլոր քաղաքները քառ-
սունուերիք քաղաք էին , ու անոնց
42 արուարձանները ։ Այս քաղաքնե-
րուն ամէն մէկը իր բոլորտիքը
արուարձաններ ունէր . այս քա-
ղաքներուն ամէնն ալ այնպէս էր ։
43 Եւ Տէրը Իսրայէլին տուաւ Ե՝ ան
բոլոր երկիրը , որն որ անոնց հայ-
րերուն տալու երդում ըրեր էր . և
զանիկայ ժառանգեցին ու անոր
44 մէջ բնակեցան ։ Ե Եւ Տէրը զանոնք
ամէն կողմէն հանգստացուց , ինչ-
պէս որ անոնց հայրերուն երդում
ըրեր էր . ու Ե՝ անոնց բոլոր թշնա-
միներէն քնաւ մէկը չդրցաւ անոնց
դէմ դնել . Ե՝ թշնամի Տէրը անոնց ա-
մէն թշնամիները անոնց ձեռքը
45 տուաւ ։ Ե Եւ Տէրը Իսրայէլի տանը
համար որչափ բարի խօսքեր որ
զրուցեր էր , անոնցմէ բան մը
չպակսեցաւ . ամէնն ալ կատա-
րուեցաւ ։

Ն·Ք·ԳԲ· 1444

Ե·ԳԼ·Ի·7։

Ֆ ՀՇՐ·Ա·3։ Ջ·77։

Ե·ԳԼ·Ի·8։

Ե·ԳԼ·Ի·8։

Ֆ ԹՒ·Լ·7։

Ե·ՅՈ·ԺԶ· 15։ԺԸ·18։ ԻԶ·3։ԻԷ· 4։18։

Բ ԳԼ·ԺԲ· 23·Ի·4։

Գ Օր·Ե· 24։

Ե·ԳԼ·ԻԳ· 14։

ԳԼ·ԻԲ

1 Երկրագր ու կէս ցեղերը սրհնութիւնով տուաւ
նեղեին կը խրկուին , 9 որոնք իրենց Ջամբոր-
գատեղեանը մէջ վկայութեան սեղան մի կը շի-

Նեե. 11 Իսրայէլացիք կը գայթակղին ասոր բանիս վրայ ։ 21 Իսկ անոնք իրենց դիտաւորութիւնը կը բացատրեն ։

1 Ան ատենը Ցեսու էջէն կանչեց Ռուբենեանները, Գադեանները 2 ըր ու Մանասէի կէս ցեղը, եւ անոնց ըսաւ, «Ցերոջը ծառան Մովսէս ինչ որ ձեզի հրամայեր էր, դուք անոնց ամէնն ալ պահեցիք. Ես ու իմ խօսքս մտիկ ըրիք ամէն բանի մէջ որ ձեզի պատուիրեցի. 3 ցի ։ Ա յսչափ շատ օրեր մինչեւ ասօրա ձեր եղբայրները չըթողուցիք, և ձեր Տէր Աստուծոյն *պատուիրանքները ամրողջ" 4 պահեցիք ։ Ու հիմա ձեր Տէր Աստուածը ձեր եղբայրները հանգըստացուց, ինչպէս որ անոնց բսաւ. ուստի հիմա դարձէ՛ք, ձեր վրանները «» ձեր կալուածոց երկիրը գացէք, ո՛րն որ Ցերոջը ծառան Մովսէս Յորդանանու մէնի կողմը 5 ձեզի տուաւ ։ Միայն թէ ազէկ *զգուշութիւն ընէք՝ ի գործ դնելու ան պատուիրանքը ու օրէնքը, որն որ Ցերոջը ծառան Մովսէս ձեզի պատուիրեց, Որ ձեր Տէր Աստուածը սիրէք, և անոր ամէն ճամբաներուն մէջը քալէք, ու անոր պատուիրանքները պահէք, և անոր յարիք, ու ձեր բոլոր սրտովը և բոլոր հոգիովը զանիկայ պաշտէք ։ 6 Ու Ցեսու Ւօրհնեց զանոնք, և արձակեց. ու անոնք իրենց վրանները 7 դացին ։ (Եւ Մանասէի կէս ցեղին Մովսէս Կալաադ տուեր էր Բասանի մէջ, Է ու ձ«» կէսին՝ Ցեսու անոնց եղբայրներուն հետ՝ Յորդանանու ասդիի կողմը տուաւ դէպ ի արեւմուտք ։) Ու երբոր Ցեսու զանոնք իրենց վրանները 8 իրկեց, զանոնք օրհնեց, Եւ անոնց խօսեցաւ ըսելով, Շատ հարըստութիւնով ու խիստ շատ անասուններով, արծաթով, ոսկիով, պղնձով, երկաթով ու խիստ շատ հանդերձներով ձեր վրանները դարձէք, «» ձեր թշնամեաց աւարը ձեր եղբայրներուն հետ բաժնեցէք ։

9 Ուստի Ռուբենի որդիքը՝ Գադի որդիքը, ու Մանասէին կէս ցեղը Քանանու երկիրը Սելոմէ մէջ Իսրայէլի որդւոյմէ զատուեցան գացին, որ իրենց ժառանգութեան երկիրը՝ «» Գաղաադու երկիրը էրթան, որն որ Մովսէսին ձեռքովը պատուէր Ցերոջը հրամանատառէր էին ։

10 Ու երբոր Յորդանանու մօտ տեղուանքը եկան, ան կողմը որ Քանանու երկրին մէջն է, Ռուբենի որդիքը՝ Գադի որդիքը ու Մանասէին կէս ցեղը հոն Յորդանանու քովը մէկ սեղան մը շինեցին, երե-

11 ւոյթով մեծ սեղան մը ։ Ու Իսրայէլի որդիքը *լսեցին որ ահա Ռուբենի որդիքը՝ Գադի որդիքը և Մանասէին կէս ցեղը Քանանու երկրին կողմը Յորդանանու մօտ՝ ուր որ Իսրայէլի որդիքը անցեր էին, 12 սեղան մը շիներ են. Ու երբոր Իսրայէլի որդիքը լսեցին, Է Իսրայէլի որդւոյը բոլոր ժողովքը Սելովի մէջ ժողովուեցան, որ անոնց վրայ երե-

13 Թան պատերազմելու համար ։ Եւ Իսրայէլի որդիքը Ռուբենեանց՝ Գադեանց ու Մանասէի կէս ցեղին՝ Գաղաադու երկիրը խրկեցին Է Եզիազարին որդին Փենէհէս քահանան, 14 նան, Եւ անոր հետ տասը իշխան, այսինքն՝ Իսրայէլի ամէն ցեղերուն նահապետութիւններէն մէյմէկ իշխան, Յորոնց ամէն մէկը Իսրայէլի հազարաւորներուն նահապետ ։

15 Թեանց իշխաններ էին. Եւ անոնք Գաղաադու երկիրը գացին Ռուբենի որդւոյը՝ Գադի որդւոյը ու Մանասէի կէս ցեղին, և անոնց 16 հետ խօսեցան՝ ըսելով, Ցերոջը բոլոր ժողովքը այսպէս կ'ըսէ, Ատ ի՞նչ մեղք է, որ դուք Իսրայէլի Աստուծոյն դէմ գործեցիք՝ այսօր Ցերոջմէ խոտորելով, Եւ այսօր Ցերոջը դէմ ապստամբութիւն ընելու համար ձեզի սեղան շինեցիք ։ 17 Միթէ Փոդովքի անօրէնութիւնը պզտիկ բան մըն է մեզի, որ անկէ՝ մինչեւ ասօրա չմաքրուեցանք, ու Ցերոջը ժողովքին վրայ ան հա-

18 րուածը եկաւ. Եւ դուք այսօր Ցերոջմէ խոտորեցաք. ուստի Թէ որ դուք այսօր Ցերոջմէ ապստամբիք, ան ալ վաղը Ի Իսրայէլի բոլոր ժողովքին վրայ պիտի բարկանայ ։

19 Սակայն Թէ որ ձեր կալուածոց երկիրը անմաքուր կը համարիք, Ցերոջը կալուածոց երկիրը անցէք, Ղուր որ Ցերոջը խորանը կանգնած է, ու մեր մէջը ժառանգութիւն առէք. և մեր Տէր Աստուծոյն սեղանէն՝ ի զատ ձեզի սեղան շինելով Ցերոջէն ապստամբ մի՛ ըլլաք, ու մեզմէ ալ մի՛ ապստամբիք ։

20 Երբոր Զարայեան Ա քարը նզովածէն ուրիշով մեզ գործեց, միթէ Տէրոջը բարկութիւնը Իսրայէլի բոլոր ժողովքին վրայ չեկաւ, ու ան մարդը իր անօրէնութեանը մէջ մինակ չմեռաւ ։

21 Եւ Ռուբենի որդիքը՝ Գադի որդիքը ու Մանասէի կէս ցեղը պատասխան տուին, ու Իսրայէլի հա-

22 զարապետներուն ըսին, †Աստուածներուն Եհովայ Աստուածը, աստուածներուն Եհովայ Աստուածը" ինքը գիտէ. ու Իսրայէլն ալ

ԺԲ Օր·Ժգ· 12 ; ՃԱ ։ Դատ·Ի· 12 ։

Ի Դատ·Ի· 1 ։

ԼԲ Օր·Ժգ· 14 ։ Դատ·Ի· 12 ։

Ի ԵԼ·Ղ·25 ։ Թագ·Իե· 7 ։

Ժ Թագ·Ա· 4 ։

Ի Ցես ՂԱ· Ժէ· 8 ։ 9 ։ Բ Օր· Ժբ· 13 ։ 14 ։

Հ Թագ·Իե· 3 ։ 4 ։ Բ Օր· Է· 8 ։

Ն Թագ·Ժգ· 22 ։

Ղ Գլ· Ժբ· 1 ։

Ճ Գլ· Է· 1 ։ Ե ։

† Կամ՝ Աստուածները Աստուածը Եհովան է, աստուածներուն Աստուածը Եհովան է, Բ Օր·Ժ·17 ։

Ժգ Թագ·Բ· 30 ։ Ցոր·Ժ· 7 ։ Իգ·10 ։ Ա Պտ·Իգ· 21 ։ Հբ·1, 2 ։ Երեմ· Ժբ· 8 ։ Բ Կոր·Ժա· 11 ։ 31 ։

Ա Թես·Ա· 10 ։ Բ Օր· Է·13 ։

Է Գլ·16 ։ 17 ։

Ի Ել· պատուիրաքը ։ Նրան պահպանելու ձեռնհասութիւնը

Ի Թես·Բ· 33 ։ Բ Օր· Իբ·8 ։ Գլ· Ժ·8 ։

Ի Բ Օր·Ը· 6 ։ 17 ։ Ժա· 28 ։

Ի Բ Օր·Ժ· 12 ։

Ղ Գն·Խէ· 21 ։ Ել ։ Ըե· 49 ։ Գլ·Ժգ· 13 ։ Բ Թագ· Գ· 18 ։ Ղ Պտ· Իգ· 50 ։

Ի Գլ·Ժէ· 5 ։

Ը Թես·Ա· 27 ։ Ա Թագ· Ա·14 ։

Ի Թես·Ա· 1 ։ 28 ։ 29 ։

Ն · ք · ՉԲ · 1444

թաղ գիտնայ , թէ որ սա քանը ապաստամբութեան համար՝ կամ Տէրոջը դէմ յանցանք գործելու համար ըլլի , մեզ այսօր * չապրեցնէ ։

* Եբր · մի՛ ապրեցնէ ։

23 ջրնէ · Թէ որ մեզի սեղան շինեցինք Տէրոջմէ ետ դառնալու համար , կամ՝ անոր վրայ ողջակէզ ու հացի ընծայ մատուցանելու համար , և կամ՝ անոր վրայ խաղաղութեան զոհեր ընելու համար , Տէրը ինքը

ՅՐ Օր · ԺԸ · 19 ։ աֆտագ · Ի · 16 ։

24 Այլ պատճառութիւն ընէ ։ Այլ մենք ասիկայ մեր վախուն չընեցինք , մտածելով որ գուցէ վաղը ձեր որդիքը մեր որդւոցը խօսին՝ ու ըսեն Թէ Դուք Իսրայէլի Տէր Աստուածոյն

25 հետ ի՞նչ ունիք · Ո՛վ Ռուբենեանք ու Գադեանք , Տէրը մեր ու ձեր մէջը Յորդանանը սահման դրաւ · դուք Տէրոջմէ բնաւ բաժին չունիք · և սա կերպով ձեր որդիքը մեր որդւոցմէ Տէրոջը երկիւղը վերցը-

26 նեն · Ան պատճառաւ ըսինք , Հիմա մեզի մէկ սեղան մը շինենք , ոչ թէ այրելի կամ զոհի համար ,

27 այլ զոհի համար , Այլ որպէս զի անիկայ ՝ մեր ու ձեր մէջը՝ և մեզմէ ետքը մեր սերունդներուն մէջը վըկայութիւն ըլլայ , որ Մեր ողջակէզներովը , մեր պատարագներովը ու մեր խաղաղութեան զոհերովը Տէրոջը ծառայութիւնը Անոր առջևը ընենք , ու վաղը ձեր որդիքը մեր որդւոցը չըսեն Թէ Դուք Տէ-

28 րոջմէ բաժին չունիք ։ Ու ըսինք , Թէ որ մեզի կամ՝ մեր սերունդին վաղը սա խօսը ըսելու ըլլան , պիտի ըսենք Թէ Տեսէք Տէրոջը սեղանին օրինակը՝ որն որ մեր հայրերը շինեցին , չէ Թէ ողջակէզի համար կամ զոհի համար , հապա մեր ու ձեր մէջը վկայութիւն մը ըլլալու հա-

29 մար ։ Քաւ լըլի որ մենք Տէրոջմէ ապաստամբինք , ու այսօր Տէրոջմէ ետ դառնալով , խորանին առջևը եղող մեր Տէր Աստուածոյն սեղանէն ՝ի զատ՝ ՝ ողջակէզի համար , հացի ընծայի համար և զոհի համար սեղան շինենք ։

ՈՐ Օր · ԺԴ · 18 ։ 14 ։

30 Ու երբոր Փենհէհս քահանան և անոր հետ եղող ժողովքին իշխանները , ու Իսրայէլին հազարապետները Ռուբենի որդւոցը , Գադի որդւոցը ու Մանասէի որդւոցը բսած խօսքերը լսեցին , իրենց հաճոյ

31 երևցաւ · Ու Եղիազարին որդին Փենհէհս քահանան Ռուբենի որդւոցը , Գադի որդւոցը ու Մանասէի որդւոցը բսաւ , Այսօր գիտցանք որ Տէրը Մեր մէջն է , որովհետև դուք Տէրոջը դէմ սա յանցանքը չգործեցիք , և Իսրայէլի որդիքը Տէրոջը ձեռքէն ազատեցիք ։

Ղ Ա · Ի · 11 · 12 ։ Բ Պ · ԺԵ · 2 ։

32 Ա Էլազար Եղիազարին որդին Փենհէհս քահանան և իշխանները Ռուբենի որդւոցը ու Գադի որդւոցը Գաղաադու երկրէն՝ Քանանու երկիրը Իսրայէլի որդւոցը դարձան , և անոնց լուր բերին ։

Ն · ք · ՉԲ · 1444

33 Ու սա բանը Իսրայէլի որդւոցը հաճոյ երևցաւ , և Իսրայէլի որդիքը Աղաստած օրհնեցին , ու Ռուբենի որդւոցը և Գադի որդւոցը բնակած երկիրը կործանելու համար անոնց վրայ երթալ պատե-

ՅՊՄ · ԻԲ · 20 ։ Ներմ · Ը · 6 ։ Գան · Բ · 19 ։ Ղևս · Բ · 28 ։

34 բազմինք՝ չըսին ։ Եւ Ռուբենի որդիքը ու Գադի որդիքը ան սեղանին անունը Եդ Էյոնբէր դրին ։ որովհետև ըսին , Անիկայ մեր մէջը վկայ է , որ Տէր Աստուածը Եհովան է ։

ՂԿԼ · ԻԳ · 27 ։

ԳԼ · ԻԳ

1 Յետու իր մեռնելէն առաջ կը յորդորէ Իսրայէլացիները , 3 յիշելով Աստուծոյ բոլոր բարերարութիւնները , 6 և խոստմունքները , 11 ու սպառնալիքները ։

Խբր 1427

1 Եւ շատ օրերէն ետքը՝ որ Տէրը հանգստացուցեր էր Իսրայէլը անոր բոլորտիքը եղած ամէն թշնամիներէն , Յեսու Բ ծերացած ու

— Գլ · Ի · 44 · Ի · 4 ։ Բ Գլ · ԺԲ · 1 ։ Է Բ Օր · Լ · 28 · Գլ · Ի · 1 ։ ՍՊՄ · Ի · Բ · 1 ։

2 տարիքը առած էր ։ Եւ Յեսու է կանչեց բոլոր Իսրայէլը՝ անոր ծերերը՝ իշխանները՝ դատաւորները ու ոստիկանները , և անոնց ըսաւ ,

Ը Ել · ԺԲ · 14 · Գլ · Ժ · 14 · 42 ։ Ի Գլ · ԺԲ · 2 · 6 · ԺԶ · 10 ։

3 Ես ծերացայ ՝ տարիքս առի · Եւ դուք տեսաք ան ամէնը , որ ձեր Տէր Աստուածը ձեր առջևը ըրաւ սա բոլոր ազգերուն համար · քանզի ձեր Տէր Աստուածը ինքը ձեզի համար

Ել · Ի · 30 · Լ · 2 · ԼԴ · 11 · Բ Օր · Ժա · 23 · Գլ · ԺԲ · 6 ։

4 պատերազմ ըրաւ ։ Նայեցէք , Ես ձեզի սա մնացած բոլոր ազգերը վիճակով ժառանգութիւն բաժնեցի ձեր ցեղերուն համեմատ , Յորդանանէն՝ իմ կոտրած բոլոր ազգերովս մինչ տեղ՝ մինչև մեծ Ծովը դէպ ՝ի արև-

Ի Թես · ԼԴ · 53 ։

5 մուտք ։ Եւ ձեր Տէր Աստուածը Ինքը ձեր առջևէն պիտի հալածէ զանոնք ու պիտի վռնտէ , և անոնց երկիրը դուք պիտի ժառանգեք , Ինչպես որ ձեր Տէր Աս-

ԸԳԼ · Ա · 7 ։ Ի Բ Օր · Ե · 32 · ԻԸ · 14 ։

6 տուածը ձեզի բսաւ ։ Ուստի խիստ ժիր եղէք , որ Մովսէսին օրինադրքին մէջը գրուած բոլոր բաները զգուշութեամբ ՝ի գործ դնէք , Ի ոչ անկէ աջ կողմը կամ ձախ կողմը

Ժ Ել · ԻԳ · 13 ։ Մագ · ԺԷ · 4 ։ Ներմ · Ե · 7 ։ Մաթ · Ե · 5 ։ Յհ · Ա · 8 ։ Յհ · Բ · 38 ։

7 չխոտորիք ։ Որպէս զի ձեր քովը մնացած Ե ազգերուն Ի հետ չըխառնուիք՝ , ու Անոնց աստուածներուն անունները չյիշէք , և ա-Նոնցմով երդուիլ չընէք , ու անոնց

Ը Ա Օր · ԺԲ · 20 ։ ԺՈ · 28 ։ ԺԳ · 4 ։ Ցհ · Իբ · 6 ։ Ա Օր · ԺՈ · 28 ։

8 երկրպագութիւն չընէք · Հապա Ե ձեր Տէր Աստուածոյն յարիք , ինչ-

9 պէս որ մինչև սա օրս ըրիք ։ Ե Եւ Տէրը ձեր առջևէն մեծ ու զօրաւոր ազգեր վռնտեց , ու մինչև սա օրս Ե Ձեզմէ մէկը անոնց հաղաթը պիտի

Ղ Ա · ԺԲ · 8 ։ Բ Օր · Լ · 30 ։ Տիտ · Գ · 31 ։ ԺԵ · 15 ։ Բ Թագ · Իգ · 8 ։

10 Ձեզմէ մէկը անոնց հաղաթը պիտի

Ն·ՔՐԵ· ԲԲ 1427

Հալածէ, քանզի ձեր Ցերը Աստուածը ինքը ձեզի համար կը պատերազմի, հինչպէս որ ձեզի բսաւ։

11 Նայնպէս ձեր անձերուն աղէկ զգուշութիւն ընէք, որ ձեր Ցեր 12 Աստուածը սիրէք։ Բայց թէ որ անկէ դադրեցուցէք ըլլաք, ու ձեր քովը մնացած ասոր ազգերուն միացողդին յարիք, և հանոնց հետ ինամութիւն ընէք, ու դուք անոնց հետ խառնուիք, և անոնք ալ 13 ձեզի հետ, Ստոյգ գիտցէք որ ձեր Ցեր Աստուածը մէյմըն ալ ասա ազգերը ձեր առջևէն պիտի չվռնտէ. հայապա անոնք ձեզի որոգայթ ու գայթակղութիւն պիտի ըլլան, և ձեր կողերուն խրճանները, ու ձեր աչքերուն փուշերը, մինչև որ բնաջինջ ըլլաք ասա բարի երկրին վրայէն, որն որ ձեր Ցեր 14 Աստուածը ձեզի տուաւ։ Եւ ահա ես այսօր համին երկրին ճամբան կ'երթամ, ու դուք ձեր բոլոր սրբտովը ու բոլոր հոգիովը գիտէք որ ձեր Ցէր Աստուածը ձեզի համար որչափ բարի խօսքեր որ բսաւ, հասնոնցմէ բան մը չպակսեցաւ. ամենը ամէնն ալ ձեր վրայ կատարուեցաւ, անոնցմէ բնաւ մէկ խօսք մը դատարկ 15 չնր չինկաւ։ Ու ինչպես որ ձեր Ցեր Աստուածոյն ձեզի համար բրած ամէն բարի խօսքերը ձեր վրայ կատարուեցաւ, նոյնպես ալ Ցերը համէն չար խօսքերը ձեր վրայ պիտի բերէ, մինչև որ բնաջինջ ընէ ձեզ ասա բարի երկրին վրայէն, որն որ ձեր Ցեր Աստուածը ձեզի 16 տուաւ։ Թէ որ ձեր Ցեր Աստուածոյն ձեզի պատուիրած ուխտը զանց ընէք, ու երթիք օտար աստուածներ պաշտէք, և անոնց երկրպագութիւն ընէք, Ցերոջը բարկութիւնը ձեր վրայ պիտի բորբոքի, ու ան ձեզի տուած բարի երկրին վրայէն շուտով պիտի կորսուիք։

ԳԼ· ԻԴ

1 Ցեսու Իսրայէլի բոլոր ցեղերը Սիւքեմի մէջ կը ժողվէ. 2 Թեարայէն սկսելով՝ համառօտաբար կը պատմէ Աստուծոյ բարերարութիւնները։ 14 Ե անոնց ու Աստուծոյ մէջտեղը եղած ուխտը կը նորոգէ։ 26 Ան ուխտին վկայութիւն ըլլացը քարը։ 29 Ցեսուհի տարիքը, մահը և թաղումը։ 32 Ցովսեփին ոսկորներուն թաղումը։ 33 Եղիազար քահանային մահը։

1 Յետ Ցեսու Իսրայէլի ամէն ցեղերը Սիւքեմի մէջ ժողվեց, ու Իսրայէլի ծերերը, իշխանները, դատաւորները և ոստիկանները կանչեց. ու անոնք Աստուծոյ առջևը 2 կայնեցան։ Եւ Ցեսու բոլոր ժողովուրդին բսաւ, Իսրայէլի Ցեր Աստուածը այսպէս կ'ըսէ. Առաջ ձեր Հայրերը՝ Աբրահամին Հայրը ու Նաքովրին Հայրը թարա՝ Գետին անդիի կողմը բնակեցան, և Ե օտար 3 աստուածներ պաշտեցին։ Ու Ես ձեր Հայրը Աբրահամը Գետին անդիի կողմէն առի, ու զանիկայ Քանանու բոլոր երկրին մէջը պտըտցուցի, և անոր սերունդը շատցուցի, 4 ու Իսահակը անոր տուի։ Եւ Իսահակին Ցակոբը ու Եսաւը տուի. ու Եսաւին Սէիր լեռը ժառանգութիւն տուի. Ցակոբ ու անոր 5 որդիքը Եգիպտոս իջան։ Եւ Մովսէսը ու Ահարոնը խրկեցի՝ և Եգիպտոսը զարկի, (ինչպես որ անոր մէջը բրի,) ետքը ձեզ հանեցի։ 6 Ուստի ես Ե ձեր Հայրերը Եգիպտոսէն հանեցի, և Ե դուք ծովը եկաք. ու Եգիպտացիները կառքերով ու ձիաւորներով մինչև Կարմիր ծովը ձեր Հայրերուն ետևէն հինկան։ 7 Ան ատենը անոնք Ցերոջը աղաղակեցին, Ես անիկայ ձեր ու Եգիպտացւոց մէջտեղը խաւար բերաւ, ու ծովը անոնց վրայ բերելով զանոնք ծածկեց. և Ե ձեր աչքերը Եգիպտոսի մէջ բրած բաները տեսան. ու Ե շատ ժամանակ 8 անապատին մէջը բնակեցաք։ Եսաքը ձեզ բերի Յորդանանու անդիի կողմը բնակող Ամորհայւոց երկիրը, Ես ձեզի հետ պատերազմ բրին, ու զանոնք ձեր առջևէն բնաջինջ բրի։ 9 Եսաքը Մովաբի թագաւորը Սեպփորեան Բաղակ եկաւ, ու Իսրայէլին դէմ պատերազմ ըրաւ, և Ոմբոր խրկեց Բէովրեան Բաղաամը 10 կանչելու, որ ձեզ նզովէ. Բայց չուզեցի Բաղաամին մտիկ ընել. Նա անիկայ ձեզ բոլորովին օրհնեց, և անոր ձեռքէն ձեզ ազատեցի։ 11 Եսքը Յորդանանէն անցնելով Երիքով եկաք, ու Ներիքովի բնակիչները՝ Ամորհայիները՝ Փերեզացիները՝ Քանանացիները՝ Քետացիները՝ Գերգեսացիները՝ Խևացիները ու Ցեբուսացիները ձեզի դէմ պատերազմ ըրին, ու զանոնք ձեր 12 ձեռքը տուի. Եւ Ե ձեր առջևէն իշամեղուները խրկեցի, որ զանոնք՝ Ե Ամորհայւոց երկու թագաւորները ձեր առջևէն վռնտեցին. Ե ոչ քու սրովդ և ոչ քու 13 աղեղովդ վրէժխնդրեցիր. Ու ձեզի մէկ երկիր մը տուի, որ դուք անոր մէջը չաշխատեցաք, և Ե քաղաքներ՝ որ դուք չշինեցիք, ու անոնց մէջը կը բնակիք. Ե կ'ուտէք ան այգիներէն ու ձիթենիներէն, որ դուք չտնկեցիք։

14 Ուստի հիմա դուք Ցերոջմէն

Ն·ՔՐԵ· ԲԲ 1427

* Յ՝ Եփրատին

Ի Ցն·լա·58։
Ղ Ցն·ժբ·1։ Գոր·ե·2։ 3։
Ի Ցն·իա·2։ 3։ Սաղ·ճիե·8։
Ը Ցն·իե·24, 25, 26։
Ի Ցն·լզ·8։ Բ Օր·բ·5։
Ժ Ցն·իզ·1, 6։ Գոր·ե·15։
Է Ել·գ·10։ Լ Ել·ե·ը· Թ·Ժ·ԺԲ։
Ի Ել·ԺԲ· 37, 51։
Ժ Ել·ԺԳ·2։ Է Ել·ԺԲ·9։ Հ Ել·ԺԳ·10։ Յ Ել·ԺԳ·20։ Ղ Ել·ԺԳ·27, 28։
Ժ Բ Օր·գ·34։ ԼԹ·2։ Ա Գէ·ե·6։
Ա Թագ·իա·21, 33։ Բ Օր·բ·32։ գ·1։
Ն Ցես Դատ·ԺԲ·25։
Ղ Թագ·իբ·5։ Բ Օր·իգ·4։
Ա Բ Օր·իգ·5։
Ղ Թագ·իդ·11, 20։ իե·10։
Ա Գէ·գ·14, 17։ գ·10, 11, 12։
Ձ Գէ·ը·1։ Ժ·1։ ԺԲ·1։
Ա Ել·իգ·28։ Բ Օր·ե·20։
Ա Սաղ·խգ·3, 6։
Ձբ Օր·ը·10, 11։ Գէ·ԺԲ·13։
Ա Բ Օր·Ժ·12։ Ա Թագ·Ժբ·24։

Ն. ք. ՁՖ. ԻՐԲ 1427

վախցէք, և անոր ՚հաւատարմու-
թեամբ ու ճշմարտութեամբ ծա-
ռայութիւն ըրէք, և չան աս-
տուածները՝ որոնց ձեր հայրերը
գետին անդին կողմը ու Եգիպ-
տոսի մէջ ծառայութիւն ըրին,
մէկդի ձգեցէք, և Տէրը պաշտե-
15 ցէք։ Բայց թէ որ Տէրոջը ծա-
ռայութիւն ընելը ձեզի հաճոյ
չերեւնար, ՚ձեզի ընտրեցէք այսօր
թէ ով պիտի պաշտէք, ՚գետին
անդին կողմը ձեր հայրերուն պաշ-
տած աստուածնե՞րը, թէ ՚Ամո-
հացւոց աստուածները որ դուք նա-
ւոնց երկրին մէջը կը բնակիք. ՖԲայց ես ու իմ տունս Եհովան
պիտի պաշտենք։

16 Եւ ժողովուրդը պատասխան
տուաւ ու բսաւ, Քա՛ւ լեցի, որ
մենք Եհովան թողունք և ուրիշ
17 աստուածներ պաշտենք. Քանզի
*Եհովան ինքն է մեր Աստուածը՞,
որ մեզ ու մեր հայրերը Եգիպտոսի
երկրէն՝ ծառայութեան տունէն
հանեց, և ինքը մեր աչքերուն առ-
ջեւը աս մեծ նշաններն ըրաւ, ու
մեզ պահեց մեր ամէն գացած ճամ-
բուն մէջ և ամէն ազգերուն մէջ,
18 որոնց մէջէն որ անցանք։ Ու Եհո-
վան բոլոր ազգերը ու աս երկրիս
մէջ բնակող Ամորհացիները մեր
առջեւէն վռնտեց. մենք ալ Եհո-
վան պիտի պաշտենք, որովհետև
մեր Աստուածը ինքն է։

19 Եւ Յեսու ժողովուրդին բսաւ,
՞Դուք չէք կրնար Եհովան պաշ-
տել, քանզի անիկայ Ծուրբ Աս-
տուած է. ու անիկայ Նախանձոտ
Աստուած ըլլալով՝ ՚ձեր յան-
ցանքներն ու մեղքերը չներեր։
20 Քանզի Երբոր Եհովան թողուք
ու օտար աստուածները պաշտէք,
չան առնէ պիտի դառնայ, ու ձե-
զի բարիք †ընելուն տեղը՝ ձեզ
չարչարելով բնջինջ պիտի ընէ։
21 Եւ ժողովուրդը Յեսուին բսաւ,
Ձէ. Հապա մենք Եհովան պիտի
պաշտենք։
22 Ու Յեսու ժողովուրդին բսաւ,
Դուք ձեր անձանցը վկայ էք, որ
Ե դուք ձեզի Եհովան ընտրեցիք՝
զանիկայ պաշտելու համար. (ու

23 անոնք բսին, Վկայ ենք.) Ուրեմն
հիմա ՚ձեր մէջը եղած օտար աս-
տուածները վերցուցէք, և ձեր
սիրտը Իսրայէլի Տէր Աստուածին
24 դարձուցէք։ Ու ժողովուրդը Յե-
սուին բսաւ, Մենք մեր Տէր Աս-
տուածը պիտի պաշտենք, ու ա-
նոր խօսքը մտիկ ընենք։
25 Եւ նոյն օրը Յեսու Ի ժողովուր-
դին հետ ուխտ ըրաւ, ու ՃՍիւքե-
մի մէջ անոր կանոն ու դատաստան
26 դրաւ։ Եւ Յեսու էաս խօսքերը
Աստուծոյ օրինաց գրքին մէջ գը-
րեց, ու Նմէկ մեծ քար մը առաւ,
և զանիկայ Տէրոջը սրբարանին քո-
վը եղած Իբեւենիին տակը Ճկանգ-
27 նեց։ Ու Յեսու բոլոր ժողովուր-
դին բսաւ, Ահա աս քարը Նմեզի
վկայ ըլլայ, քանզի Նասիկայ Տէրո-
ջը մեզի հետ խօսած բոլոր խօսքերը
լսեց. ուստի ասիկայ ձեզի վկայ
ըլլայ, որ չըլլայ թէ ձեր Աստուա-
28 ծը ուրանաք։ Ետքը Նյեսու ժո-
ղովուրդը արձակեց, ՚՚ամէն մարդ
իր ժառանգութեանը ՖՆ։

29 Ղեւ աս բաներէն ետքը Տէրոջը
ծառան Նաւեան Յեսու մեռաւ,
հարիւր տասը տարեկան ըլլալով։
30 Ու զանիկայ իր ժառանգութեանը
սահմանին մէջ Գասաս լեռանը
հիւսիսային կողմը՝ Եփրեմի լեռը
ՃԹամնաթ սարայի մէջ թաղե-
ցին։
31 Եւ Յեսուին բոլոր օրերուն մէջ,
ու Յեսուէն ետքը ողջ մնացող և
ՃԻսրայէլի համար Տէրոջը րրած ա-
մէն գործերը դիտցող ծերերուն
բոլոր օրերուն մէջը՝ ՃԻսրայէլ Տէ-
րոջը ծառայութիւն ըրաւ։
32 Եւ Ֆյովսեփին ոսկորները՝ որ
Իսրայէլի որդիքը Եգիպտոսէն հա-
ներ էին, Սիւքեմի մէջ թաղե-
ցին ագարակին ան մասին մէջ,
Նորն որ Յակոբ Սիւքեմի Հօրը Ե-
մովրին որդիներէն Հարիւր ‡կտոր
արծաթի՞՞ ծախու առեր էր. ու
անիկայ Յովսեփի որդւոցը ժա-
ռանգութիւն եղաւ։
33 Ահարոնի որդին Եղիազար ալ
մեռաւ, ու զանիկայ Եփրեմի լեռը
անոր որդւոյն ՚՚Փենհէսեհին տրուած
բլուրին վրայ թաղեցին։

Ն. ք. ՁՖ. ԻՐԲ 1427

Ը ՀՄՐ 14։
ՅՆ. ԼԵ. 2։
Դատ. ժ. 6։
Ա Թագ. է. 3։

Ի ՏՆ. ԺԷ. 20։
Ա Թագ. ժ. 18։
Սաղ. ՃԺԹ. 1։ Բ Կոր. ա. 12։ Եփես. զ. 24։
Յ ՀՄՐ 2, 23։
Ղև. ԺԷ. 7։
Եզեկ. ի. 18։
՚՚ Եզեկ. ի. 7, 8։ Իգ. 3։
Ի ՏՆ. ՀԸՐԱԲ. ա. 15։ Գ Թագ. ԺԸ. 21։ Եզեկ. ի. 39։ ԳՕՏ. զ. 67։
Ի ՀՄՐ 14։
ՕԵԼ. Իգ. 24, 32. 33։ ԼՌ. 15։ Բ Օր. ՃԳ. 7։ ԻԹ. 18։ Դատ. զ. 10։
Ֆ ՅՆ. ԺԸ. 19։
* ԿՄ՚՝ մեր Եհովայ Աստուածը ինքն է,

՚՚ Դատ. զ. 24։
Բ ՂԿ. ԺԸ. 2։ աԹագ. ղ՝. 20։ Մաղ. ղԹ. 5, 9։ Եփ. ե. 16։
Ֆ ԵԼ. ի. 5։
Ր ԵԼ. Իգ. 21։
Է ՅՈՒՏ. ԻԸ. 9։ Բ ՄՆ. ԺԸ. 2։ ԵՁԳ. Ը՝. 22։ Եփ. ա. 28։ կՆ. 11, 12։ Եբնր՝. ԺԸ. 18։
ՀԳԼ. Իգ. 15։ Եփ. կգ. 10։ Դատ. է. 42։
† ԵՔԲ. ընե. լէն եսքը՝
ԻՄաղ. ԺԸ. 178։

23 אֹנֹתָם בְּקִרְבְּכֶם וְהַטּוּ אֶת־לְבַבְכֶם אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃
24 וַיֹּאמֶר הָעָם אֶל־יְהוֹשֻׁעַ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ נַעֲבֹד וּבְקֹלוֹ נִשְׁמָע׃
25 וַיִּכְרֹת יְהוֹשֻׁעַ בְּרִית לָעָם בַּיּוֹם הַהוּא וַיָּשֶׂם לָהֶם חֹק וּמִשְׁפָּט בִּשְׁכֶם׃
26 וַיִּכְתֹּב יְהוֹשֻׁעַ אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּסֵפֶר תּוֹרַת אֱלֹהִים וַיִּקַּח אֶבֶן גְּדוֹלָה וַיְקִימֶהָ שָׁם תַּחַת הָאֵלָה אֲשֶׁר בְּמִקְדַּשׁ יְהוָה׃
27 וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־כָּל־הָעָם הִנֵּה הָאֶבֶן הַזֹּאת תִּהְיֶה־בָּנוּ לְעֵדָה כִּי הִיא שָׁמְעָה אֵת כָּל־אִמְרֵי יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר עִמָּנוּ וְהָיְתָה בָכֶם לְעֵדָה פֶּן־תְּכַחֲשׁוּן בֵּאלֹהֵיכֶם׃
28 וַיְשַׁלַּח יְהוֹשֻׁעַ אֶת־הָעָם אִישׁ לְנַחֲלָתוֹ׃
29 וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיָּמָת יְהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן עֶבֶד יְהוָה בֶּן־מֵאָה וְעֶשֶׂר שָׁנִים׃
30 וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בִּגְבוּל נַחֲלָתוֹ בְּתִמְנַת־סֶרַח אֲשֶׁר בְּהַר אֶפְרָיִם מִצְּפוֹן לְהַר־גָּעַשׁ׃
31 וַיַּעֲבֹד יִשְׂרָאֵל אֶת־יְהוָה כֹּל יְמֵי יְהוֹשֻׁעַ וְכֹל יְמֵי הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר הָאֲרִיכוּ יָמִים אַחֲרֵי יְהוֹשֻׁעַ וַאֲשֶׁר יָדְעוּ אֵת כָּל־מַעֲשֵׂה יְהוָה אֲשֶׁר עָשָׂה לְיִשְׂרָאֵל׃
32 וְאֶת־עַצְמוֹת יוֹסֵף אֲשֶׁר הֶעֱלוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם קָבְרוּ בִשְׁכֶם בְּחֶלְקַת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר קָנָה יַעֲקֹב מֵאֵת בְּנֵי חֲמוֹר אֲבִי שְׁכֶם בְּמֵאָה קְשִׂיטָה וַיִּהְיוּ לִבְנֵי יוֹסֵף לְנַחֲלָה׃
33 וְאֶלְעָזָר בֶּן־אַהֲרֹן מֵת וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בְּגִבְעַת פִּינְחָס בְּנוֹ אֲשֶׁר נִתַּן־לוֹ בְּהַר אֶפְרָיִם׃

Ն. ք. ՁՖ. ԻՐԲ 1427

Ը ՀՄՐ 14, ՅՆ. ԼԵ. 2։ Դատ. ժ. 6, 16։ աԹագ. է. 3։
Ի ՏՆ. Դատ. ԼԹ. 6։
Ի ՅՆ. Լ. 4։
Ֆ ՏՆ. ՅՆ. ԻԸ. 18։ ԳԼ. զ. 3։
Ձ ՏՆ. ՅՆ. Լա. 48, 52։ ԲՕր. Լ. 19, 21, 26։ ԳԼ. Իբ. 27, 28, 34։
ՀԲՕր. ԻԸ. 1։
ԻՐԲ 1426
Ն Դատ. Բ. 6։
Ղ Դատ. Բ. 8։
Ճ ԳԼ. ՃՔ. 50։ Դատ. Բ. 9։
Յ ՏՆ. ԲՕր. ժա. 2։ Լա. 18։
Ն Դատ. Բ. 7։
Ն ՅՆ. Ճ. 25։ ԵԼ. ժԷ. 19։
Ղ ՅՆ. ԼՏ. 19։
‡ ԿՄ՚ գառնուկի
ԻՐԲ 1420
՚՚ ԵԼ. Ղ. 25։ Դատ. Ի. 28։

ԳԻՐՔ ԴԱՏՈՐԱՑ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Ցուդայի ու Շմաւունի ցեղերուն գործքերը ։ 4 Ադոնիբեզեկ իրաւունքով կը պատժուի ։ 8 Երուսաղէմ կ'առնուի ։ 10 Քերբոն կ'առնուի ։ 11 Գոթոնիէլ Դաբիրը առնելուն համար , Աքսան իրեն կնութեան կը տրուի ։ 16 Կենցիները Ցուդայի հետ կը բնակին ։ 17 Հորմա , Գազա , Ասկաղոն ու Ակկարոն կ'առնուին ։ 21 Բենիամինեանց գործքերը ։ 22 Յովսեփի որդիքը Բեթէլը կ'առնեն ։ 30 Զաբուղոնի , 31 Ասերի , 33 Նեփթաղիմի , 34 ու Դանի ցեղերուն գործքերը ։

1 Յետ Յեսուայի մեռնելէն ետքը Իսրայէլի որդիքը Տէրոջը հարցուցին ու ըսին , Մեզի համար քանանացւոց վրայ առաջ ո՞վ ելլէ՝ 2 անոնց հետ պատերազմելու ։ Եւ Տէրը ըսաւ , Ցուդա թող ելլէ . ահա երկիրը անոր ձեռքը տուի ։ 3 Եւ Ցուդա իր եղբօրը Շմաւունին ըսաւ , Ինծի հետ իմ վիճակս ելլէ , ու քանանացւոց հետ պատերազմինք , և ես ալ քեզի հետ քու վիճակդ երթամ . ու Շմաւուն անոր հետ գնաց ։ 4 Եւ Ցուդա ելաւ , ու Տէրը քանանացիները ու Փերեզացիները անոնց ձեռքը տուաւ . ու անոնցմէ Բեզեկի մէջ տասը հազար մարդ կոտրեցին ։ 5 Եւ Բեզեկի մէջ Ադոնիբեզեկը գտնելով՝ անոր հետ պատերազմեցան , ու քանանացիները և Փերեզացիները զարկին ։ 6 Բայց Ադոնիբեզեկ փախաւ . անոնք անոր ետևէն իյնալով զանիկայ բռնեցին , ու անոր ձեռքերուն ու ոտքերուն մեծ մատները կտրեցին ։ 7 Եւ Ադոնիբեզեկ ըսաւ , Ձեռքերնուն ու ոտքերնուն մեծ մատները կտրած յիսուն թագաւորներ իմ սեղանիս տակը կը հաւաքէին . ես ինչպես որ ըրի , Աստուած ալ ինծի այնպես հատուցում ըրաւ ։ Եւ զանիկայ Երուսաղէմ տարին , ու հոն մեռաւ ։

8 Եւ Ցուդայի որդիքը Երուսաղէմի հետ պատերազմ ընելով զանիկայ առին , ու սուրի բերնէ անցընելով քաղաքը կրակով այրեցին ։

9 Ետքը ետև Ցուդայի որդիքը վար իջան , որ լեռնակողմը ու հարաւային կողմը ու դաշտի մէջ բնակող քանանացւոց դէմ պատերազմին ։ 10 Եւ Ցուդա քերբոնի մէջ բնակող քանանացիներուն վրայ գնաց . (ու քերբոնին անունը առաջուց Կարիաթարբա էր .) և անոնք Սեսին , Աքիմանը ու Թոլմին զարկին ։ 11 Եւ անկէ Դաբիրի բնակիչներուն վրայ գնաց . (ու Դաբիրին անունը առաջուց Կարիաթ սեփեր կ'ըսուէր .) 12 Եւ Քաղէբ ըսաւ , Ո՛վ որ կարիաթ սեփերը զարնէ ու առնէ , իմ աղջիկս Աքսան անոր կնութեան պիտի տամ ։ 13 Եւ Քաղէբին պզտիկ եղբօրը Կենազի որդին Գոթոնիէլ զայն առաւ անկից . և Քաղէբ իր աղջիկը Աքսան անոր կնութեան տուաւ ։ 14 Եւ երբոր աղջիկը անոր կ'երթար , զանիկայ յորդորեց որ իր հօրմէն ագարակ մը ուզէ , և էշէն վար իջաւ . ու Քաղէբ ըսաւ անոր , 15 Քեզի ի՞նչ եղաւ ։ Եւ աղջիկը անոր ըսաւ , Ինծի օրհնութիւն տուր . որովհետև ինծի հարաւային երկիր մը տուիր , ինծի ջուրի աղբիւրներ ալ տուր ։ Ուստի Քաղէբ վերի աղբիւրները ու վարի աղբիւրները տուաւ անոր ։

16 Եւ Մովսէսին աներոջը կենեցիին որդիքը Ցուդայի որդւոցը հետ Արմաւենեաց քաղաքէն՝ Հարադի հարաւային կողմը եղող Ցուդայի անապատը ելան , ու գացին ժողովուրդին հետ բնակեցան ։ 17 Ընե Ցուդա իր եղբօրը Շմաւունին հետ գնաց . ու Սեփաթի մէջ բնակող քանանացիները զարկին , և զանիկայ նզովեցին , ու ան քաղաքին անունը Հորմա կոչեցին ։ 18 Եւ Ցուդա Գազան ու անոր սահմանը , և Ասկաղոնը ու անոր սահմանը , և Ակկարոնը ու անոր սահմանը առին ։ Եւ Տէրը Ցուդային հետ էր , ու անիկայ լեռանը տիրեց , բայց հովիտներուն բնակիչները չկրցաւ վռնտել , քանզի անոնք երկաթէ կառքեր ունէին ։ 20 Եւ Քերբոնը Քաղէբին տուին , ինչպես որ Մովսէս ըսեր էր . ու անկէ Ենակին երեք որդիները վռնտեց ։

21 Եւ Բենիամինի որդիքը Երուսաղէմին մէջ բնակող Յեբուսացիները չվռնտեցին . հապա Յեբուսացիները մինչև այսօր Բենիամինի որդիքներուն հետ Երուսաղէմ կը բնակին ։

22 Եւ Յովսեփի տունն ալ Բեթէլի դէմ պատերազմ ընելով՝ Տէրը անոնց հետ էր ։ 23 Եւ Յովսեփի տունը Բեթէլ լրտեսներ ղրկեց . (ու քաղաքին առաջուց Լուզ անունը կ'ըսուէր .) 24 Եւ լրտեսները մարդ մը տեսան քաղաքէն ելլելու , ու անոր ըսին , Մեզի ցոյց տուր քաղաքին մուտքը , ու քեզի հետ ողորմութիւն պիտի ընենք ։ 25 Եւ ցոյց տուաւ անոնց քաղաքին մուտքը , ու զայն սրի բերնէ անցուցին . բայց զայն մարդն ու անոր ամբողջ ազգատոհմը արձակեցին ։ 26 Եւ այն մարդը Քետացիներուն երկիրը գնաց , ու հոն քաղաք մը շինեց , և անոր անունը Լուզ կոչեց , որ մինչև այսօր անունն է ։

27 Մանասէ ալ Բեթսանն ու անոր գիւղերը , Թանաքն ու անոր գիւղերը , Դորի բնակիչները ու անոր գիւղերը , Յեբղամին բնակիչները ու անոր գիւղերը , Մեգիդդոյի բնակիչները ու անոր գիւղերը չվռնտեց . Քանանացիները այդ երկրին մէջ կը բնակէին ։ 28 Եւ Իսրայէլ զօրացած ատեն Քանանացիները հարկատու ըրին , բայց զանոնք բոլորովին չվռնտեց ։

29 Եւ Եփրեմ ալ Գազերին բնակող Քանանացիները չվռնտեց . հապա Քանանացիները Գազերին մէջ անոնց հետ բնակեցան ։

30 Զաբուղոն ալ Կետրոնին ու Նաղալոլին բնակիչները չվռնտեց . հապա Քանանացիները անոնց հետ բնակեցան , ու հարկատու եղան ։

31 Ասեր ալ Ակքոյի բնակիչները , Սիդոնի բնակիչները , Ալաղի , Աքզիբի , Հելբայի , Աբեկի , Հռոբի բնակիչները չվռնտեց ։ 32 Հապա Ասերացիները այդ երկրին մէջ բնակող Քանանացիներուն մէջ բնակեցան . որովհետև զանոնք չվռնտեցին ։

33 Նեփթաղիմ ալ Բեթսեմեսին ու Բեթանաթին բնակիչները չվռնտեց . հապա այդ երկրին մէջ բնակող Քանանացիներուն մէջ բնակեցաւ . սակայն Բեթսեմեսին ու Բեթանաթին բնակիչները անոնց հարկատու եղան ։

34 Ամորհացիները Դանի որդիքը լերան մէջ բնակելու չթողուցին , հապա զանոնք հովիտը իջնել չտուին ։ 35 Եւ Ամորհացիները Հարեսի լերան , Այղաղոնի ու Շաղբիմի մէջ բնակեցան . բայց Յովսեփի տունին ձեռքը ծանրացաւ , ու հարկատու եղան ։ 36 Եւ Ամորհացիներուն սահմանը Աղրաբիմի բարձրութենէն , Սելայէն սկսեալ վերը կ'երթար ։

ԳԼՈՒԽ Բ

1 Եհովայի հրեշտակը Գաղգաղայէն Բոքիմ ելաւ , ու ըսաւ , Ես ձեզ Եգիպտոսէն հանեցի , ու ձեր հարցուցած երկիրը բերի , և ըսի , Ձեր հետ ուխտս երբեք պիտի չխզեմ ։ 2 Ձեր ալ այս երկրին բնակիչներուն հետ ուխտ մը չընէք , անոնց զոհասեղանները քանդեցէք . բայց դուք ինծի հնազանդութիւն չըրիք . ինչո՞ւ համար այսպէս ըրիք ։ 3 Ուստի ես ալ կ'ըսեմ , Զանոնք ձեր առջևէն պիտի չվռնտեմ , հապա անոնք ձեզի փշալեզներ պիտի ըլլան , և անոնց աստուածները ձեզի համար թակարդ պիտի ըլլան ։ 4 Եհովայի հրեշտակը այս խօսքերը Իսրայէլի բոլոր որդիքներուն ըսելուն պէս , ժողովուրդը բարձրաձայն լացին ։ 5 Եւ այն տեղուն անունը Բոքիմ կոչեցին , ու հոն Եհովային զոհեցին ։

6 Եւ Յեսուա ժողովուրդը արձակելէ ետքը , Իսրայէլի որդիքը ամէն մարդ իր ժառանգութեան երթալով երկիրը տիրացան ։ 7 Եւ ժողովուրդը Յեսուայի օրերուն ու Յեսուայէ ետքը այն երէցներուն օրերուն , որ Յեսուայէ ետքը կենդանի մնացին , որոնք Եհովայի Իսրայէլի համար ըրած բոլոր մեծ գործերը տեսեր էին , Եհովային ծառայեցին ։ 8 Եւ Եհովայի ծառան Յեսուա Նունին որդին հարիւր տասը տարեկան հասակին մեռաւ ։ 9 Եւ Թամնաթսարայի մէջ , Եփրեմի լերանց մէջ , Գաղգասի հիւսիսային կողմը իր ժառանգութեան սահմանին մէջ թաղեցին զանիկայ ։ 10 Եւ այն ամբողջ սերունդն ալ իր հարանց մօտ ժողվուեցաւ ։ Եւ անոնցմէ ետքը ուրիշ սերունդ մը յառաջ եկաւ , որ Եհովան չճանչցաւ , ու Իսրայէլի համար ըրած գործերը ալ չճանչցաւ ։ 11 Եւ Իսրայէլի որդիքը Եհովայի աչքին չար բաներ ըրին , ու Բահաղիմներուն ծառայեցին ։ 12 Եւ իրենց հայրերուն Եգիպտոսի երկրէն հանող Եհովան , որ ուրիշ աստուածներ , այսինքն չորս կողմի ազգերուն աստուածները հետևեցան , ու անոնց երկրպագեցին , ու Եհովան բարկացուցին ։ 13 Եւ Եհովան թողուց , ու Բահաղին ու Աստարովթները ծառայեցին ։ 14 Եւ Իսրայէլի վրայ Եհովայի բարկութիւնը բորբոքեցաւ , ու զանոնք աւարառուներու ձեռքը մատնեց , որ զանոնք աւարեցին , ու զանոնք իրենց չորս կողմի թշնամիներուն ձեռքը վաճառեց , որ ալ իրենց թշնամիներուն առջև չկրցան կենալ ։ 15 Ուր որ ելլելնին , Եհովայի ձեռքը չար բաներ ըրաւ անոնց դէմ , ինչպէս Եհովա անոնց ըսեր էր , ու ինչպէս Եհովա անոնց երդում ըրեր էր . ու շատ նեղութեան մէջ ինկան ։ 16 Եւ Եհովա դատաւորներ յարուցանելով , որ զանոնք աւարառուներուն ձեռքէն ազատեն , 17 դարձեալ իր դատաւորներուն չլսեցին , հապա ուրիշ աստուածներու հետևելով անոնց երկրպագեցին ։ Շուտով ճամբէն դարձան , որ իրենց հայրերը գացին , Եհովայի պատուիրանները հնազանդելով կ'երթային , անոնք այնպէս չըրին ։ 18 Եւ Եհովա անոնց համար դատաւորներ յարուցանելուն պէս , Եհովա դատաւորին հետ էր , ու դատաւորին օրերը զանոնք իրենց թշնամիներուն ձեռքէն ազատեց , որովհետև Եհովա անոնց հեծեծանքին համար , որ զանոնք նեղողներուն ու հալածողներուն երեսէն կ'ելլէին , կը գթար ։ 19 Եւ դատաւորը մեռնելուն պէս , անոնք դարձեալ իրենց հայրերէն աւելի չար կ'ըլլային , ուրիշ աստուածներու հետևելով զանոնք կը ծառայէին ու անոնց կ'երկրպագէին . իրենց արարքներէն ու իրենց կարծրացած ճամբայէն չհրաժարեցան ։ 20 Եւ Եհովայի բարկութիւնը Իսրայէլի վրայ բորբոքեցաւ , ու ըսաւ , Որովհետև այս ազգը իմ ուխտս որ անոնց հայրերուն պատուիրեցի , զանց ըրաւ , ու ինծի հնազանդութիւն չըրաւ , 21 ես ալ Յեսուա մեռած ատեն թողած ազգերէն ոչ մէկը անոնց առջևէն պիտի չվռնտեմ , 22 որպէսզի Իսրայէլ անոնցմով փորձեմ , թէ իրենց հայրերուն պէս Եհովայի ճամբան պիտի պահեն ու անոր մէջ պիտի գնան , թէ ոչ ։ 23 Ուստի Եհովա այդ ազգերը շուտով չվռնտեց , ու զանոնք Յեսուայի ձեռքը չմատնեց ։

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Եւ Եհովա Իսրայէլի բոլոր Քանանացիները չգիտցող բոլոր պատերազմները փորձելու համար այն ազգերը թողուց , 2 (միայն Իսրայէլի որդիքը , որ նախապէս պատերազմ չէին ճանչցած , որպէսզի զանոնք պատերազմ սորվեցնէ) 3 Փղշտացիներուն հինգ իշխանները , ու բոլոր Քանանացիները , Սիդոնացիները ու Բահաղ Հերմոն լերանը մինչև Համաթ մտնելու ճամբուն վրայ եղող Լեբանոն լերանը Եւացիները թողուց ։ 4 Եւ Մովսէսի ձեռքով Եհովա Իսրայէլի հարցուցած պատուիրանները գիտնալու համար անոնք թողուց ։ 5 Եւ Իսրայէլի որդիքը Քանանացիներուն , Քետացիներուն , Ամորհացիներուն , Փերեզացիներուն , Եւացիներուն ու Յեբուսացիներուն մէջ բնակեցան ։ 6 Եւ անոնց աղջիկները կին առին , ու իրենց աղջիկները անոնց որդիքներուն տուին , ու անոնց աստուածներուն երկրպագեցին ։

7 Եւ Իսրայէլի որդիքը Եհովայի աչքին չար բաներ ըրին , ու Եհովան մոռցան , ու Բահաղներուն ու Աստարովթներուն ծառայեցին ։ 8 Եւ Եհովայի բարկութիւնը Իսրայէլի վրայ բորբոքեցաւ , ու զանոնք Միջագետքի Արամ Նահարայիմի թագաւոր Քուշան Ռիշաթայիմի ձեռքը վաճառեց , որ Իսրայէլ Քուշան Ռիշաթայիմի ութ տարի ծառայեցաւ ։ 9 Եւ Իսրայէլի որդիքը Եհովայի աղաղակեցին ։ Եհովա Իսրայէլի որդիքուն ազատիչ մը յարուցանելով , որ զանոնք ազատեց , Քաղէբին կրտսեր եղբօրը Կենազին որդին Աթնիէլ զանոնք ազատեց ։ 10 Եւ Եհովայի Հոգին անոր վրայ եկաւ , ու Իսրայէլի դատաւորութիւն ըրաւ , ու պատերազմի ելաւ , ու Եհովա Միջագետքի թագաւոր Քուշան Ռիշաթայիմը անոր ձեռքը մատնեց , ու անոր ձեռքը Քուշան Ռիշաթայիմի վրայ զօրացաւ ։ 11 Եւ երկիրը քառասուն տարի հանգստացաւ ։ Եւ Կենազին որդի Աթնիէլ մեռաւ ։

12 Եւ Իսրայէլի որդիքը դարձեալ Եհովայի աչքին չար բաներ ըրին ։ Ուստի Եհովա Մովաբ թագաւոր Եգլոնը Իսրայէլի դէմ զօրացուց , որովհետև Եհովայի աչքին չար բաներ ըրին ։ 13 Եւ ինքն Ամմոնի ու Ամաղեկի որդիները իր քով ժողվելով գնաց , ու Իսրայէլ զարկաւ , ու Արմաւենեաց քաղաքը առին ։ 14 Եւ Իսրայէլի որդիքը տասնութ տարի Մովաբ թագաւոր Եգլոնին ծառայեցին ։

15 Եւ Իսրայէլի որդիքը Եհովայի աղաղակեցին ։ Եհովա անոնց համար ազատիչ մը յարուցանեց , Բենիամինի Գերա որդի Եհուդ զանիկայ ազատեց , որ ձախլիկ էր ։ Եւ Իսրայէլի որդիքը անոր ձեռքով Մովաբ թագաւոր Եգլոնին պատարագ ղրկեցին ։ 16 Եւ Եհուդ իրեն համար երկսայրի սուր մը շինեց , որ կանգուն մը երկայն էր , ու զայն հագուստին տակ աջ կողմը կապեց ։ 17 Եւ Մովաբ թագաւոր Եգլոնին պատարագը տուաւ . Եգլոն ալ շատ գեր մարդ էր ։ 18 Եւ պատարագը տալը լմնցնելէ ետքը , պատարագը տանող մարդիկը ղրկեց ։ 19 Ինքն ալ Գաղգաղայի քով եղող քարհանքերէն դարձաւ , ու ըսաւ , Թագաւո՛ր , քեզի գաղտնի խօսք մը ունիմ ։ Ան ալ ըսաւ , Լռէ՛ ։ Եւ անոր քովը կեցող բոլոր մարդիկը անկից ելան ։ 20 Եւ Եհուդ անոր մօտեցաւ , ինքն ալ վերնայարկին մէջ , որ իրեն համար միայնակ սենեակ մըն էր , նստած էր ։ Եւ Եհուդ ըսաւ , Ես քեզի Աստուծմէ խօսք մը ունիմ ։ Ուստի ինքն իր աթոռէն ելաւ ։ 21 Եւ Եհուդ ձախ ձեռքը մեկնելով , աջ կողմէն սուրը առաւ , ու անոր փորը խրեց ։ 22 Եւ նիզակը ետևէն մինչև կոթը մտաւ , ու ճարպը նիզակին վրայէն փակեց , որովհետև սուրը անոր մարմնէն չհանեց , հապա անոր ետևէն դուրս ելաւ ։ 23 Եւ Եհուդ սրահէն ելաւ , ու վերնայարկին դռները ետևէն փակեց , ու կողպեց ։ 24 Եւ ինքն ելլելէն ետքը , անոր ծառաները եկան , ու տեսան , որ վերնայարկին դռները կողպուած էին , ու ըսին , Անշուշտ ոտքերը կը ծածկէ իր սենեակին մէջ ։ 25 Եւ մինչև ամչնալնին , ահա ինքն վերնայարկին դռները չբացաւ , ուստի բանալին առին , ու բացին , ահա տիրոջը մեռած վար իյնալը տեսան ։ 26 Եւ Եհուդ անոնց ուշադրութիւն ընելու ատեն , ինքն ազատեցաւ , ու քարհանքերէն անցաւ , ու Գաղգաղայէն ազատեցաւ ։ 27 Եւ Եփրեմի լերանը հասնելուն պէս , փող հնչեցուց , ու Իսրայէլի որդիքը անոր հետ լերանէն վար իջան , ինքն ալ անոնց առջևէն գնաց ։ 28 Եւ անոնց ըսաւ , Ետևէս եկէք , որովհետև Եհովա ձեր թշնամիները Մովաբացիները ձեր ձեռքը մատնեց ։ Ուստի ետևէն իջան , ու Մովաբի դիմացի Յորդանանի անցքերը առին , ու մարդ մը չթողուցին որ անցնի ։ 29 Եւ այն ատեն Մովաբացիներէն մօտաւորապէս տասը հազար մարդ , ամէն զօրաւոր ու ամէն քաջ մարդ զարկին , ու ոչ մէկը ազատեցաւ ։ 30 Եւ այն օր Մովաբ Իսրայէլի ձեռքը հնազանդեցաւ ։ Եւ երկիրը ութսուն տարի հանգստացաւ ։

31 Եւ անոր ետևէն Ենաթի որդի Սամգար եկաւ , ու Փղշտացիներէն վեց հարիւր մարդ զարկին գայլի գաւազանով ։ Եւ ինքն ալ Իսրայէլ ազատեց ։

ԳԼՈՒԽ Դ

1 Եւ Եհուդ մեռնելէն ետքը Իսրայէլի որդիքը դարձեալ Եհովայի աչքին չար բաներ ըրին ։ 2 Ուստի Եհովա զանոնք Քանանի Յաբին թագաւորին ձեռքը վաճառեց , որ Հասորի մէջ կը թագաւորէր , որուն զօրավարին անունը Սիսարա էր , որ Հարոսեթ Հագոյիմի մէջ կը բնակէր ։ 3 Եւ Իսրայէլի որդիքը Եհովայի աղաղակեցին , որովհետև անոր երկաթէ իննհարիւր կառքեր կային , ու քսան տարի զանոնք զօրաւորապէս նեղեց ։

4 Եւ Դեբորա մարգարէուհի , Ղապիդովթի կինը , այն ատեն Իսրայէլի դատաւորութիւն կ'ընէր ։ 5 Եւ Եփրեմի լերանը Բեթէլի ու Հռամայի միջև եղող Դեբորա արմաւենիին տակ կը նստէր , ու Իսրայէլի որդիքը դատաստանի համար անոր կ'ելլէին ։ 6 Եւ ղրկեց , ու Նեփթաղիմի Կեդես Բառաղը կանչել տուաւ , ու անոր ըսաւ , Չէ՞ որ Իսրայէլի Եհովա հրաման տուաւ , ըսելով , Գնա՛ , Թաբոր լերանը քաշուէ , ու քեզի հետ տասը հազար մարդ առ Նեփթաղիմի որդիներէն ու Զաբուղոնի որդիներէն ։ 7 Եւ ես Քիսոն գետին քովը Սիսարան զօրավարը անոր կառքերովը ու անոր բազմութեամբը քեզի կը քաշեմ , ու անոր ձեռքը կը մատնեմ ։ 8 Եւ Բառաղ անոր ըսաւ , Եթէ դուն ինծի հետ գաս , կ'երթամ , բայց եթէ ինծի հետ չգաս , չեմ երթար ։ 9 Եւ ըսաւ , Անշուշտ քեզի հետ կ'երթամ , բայց քու երթալդ պատիւ չի բերեր , որովհետև Սիսարան կին մը ձեռքը պիտի մատնէ ։ Ուստի Դեբորա ելաւ , ու Կեդես գնաց Բառաղին հետ ։ 10 Եւ Բառաղ Զաբուղոնը ու Նեփթաղիմը Կեդես կանչել տուաւ , ու անոր ետևէն տասը հազար մարդ ելաւ , ու Դեբորա ալ անոր հետ ելաւ ։ 11 Եւ Կենացի Քաբար Մովսէսի աներոջը Յոբաբին որդիներէն զատուելով , Կեդեսի քով եղող Սաանանիմի կաղնիին մօտ իր վրանները խրեց ։ 12 Եւ Սիսարային Աբինոամի որդի Բառաղ Թաբոր լերանը ելած ըլլալը պատմեցին ։ 13 Ուստի Սիսարա իր բոլոր կառքերը , իննհարիւր երկաթէ կառքերը , ու իր հետ եղող բոլոր ժողովուրդը Հարոսեթ Հագոյիմէն Քիսոն գետին քովը ժողվեց ։ 14 Եւ Դեբորա Բառաղին ըսաւ , Ելլէ՛ , որովհետև այս այն օրն է , որ Եհովա Սիսարան քու ձեռքդ մատնեց . Եհովա քեզմէ առաջ չելլա՞ւ ։ Ուստի Բառաղ Թաբոր լերանէն վար իջաւ , ու տասը հազար մարդ անոր ետևէն իջան ։ 15 Եւ Եհովա Սիսարան ու բոլոր կառքերը ու բոլոր զօրքը սուրի բերնէ Բառաղին առջև խռովեցուց , ու Սիսարա կառքէն վար իջաւ , ու ոտքով փախաւ ։ 16 Եւ Բառաղ կառքերուն ու զօրքին ետևէն Հարոսեթ Հագոյիմ հալածեց , ու Սիսարայի բոլոր զօրքը սուրի բերնէ ինկաւ , մէկ մարդ անգամ մը չմնաց ։ 17 Եւ Սիսարա ոտքով Կենացի Քաբարին կինը Յաելին վրանը փախաւ , որովհետև Յաբին Հասորի թագաւորին ու Կենացի Քաբարին տունին մէջ խաղաղութիւն կար ։ 18 Եւ Յաել Սիսարային առջևը ելաւ , ու անոր ըսաւ , Եկո՛ւր , տիրացո՛ւ , եկո՛ւր իմ քովս , մի՛ վախնար ։ Ուստի անոր քովը վրանին մէջ եկաւ , ու ան զանիկայ ծածկոցով ծածկեց ։ 19 Եւ անոր ըսաւ , Ինծի ջուր մը խմցո՛ւր , որովհետև ծարաւցայ ։ Ուստի կաթի տիկը բացաւ , ու խմցուց զանիկայ , ու զանիկայ ծածկեց ։ 20 Եւ անոր ըսաւ , Վրանին դռնին առջև կեցի՛ր , ու եթէ մէկը գայ ու քեզմէ հարցնէ , ու ըսէ , Հոս մարդ կա՞յ , դուն ալ ըսէ՛ , Չկայ ։ 21 Եւ Կենացի Քաբարին կինը Յաել վրանին ցիցը առաւ , ու մուրճը ձեռքը առաւ , ու մեղմութեամբ անոր քովը գնաց , ու ցիցը անոր քունքին մէջ զարկաւ , որ գետինը մտաւ , (ինքն քնացած ու յոգնած էր) ու մեռաւ ։ 22 Եւ ահա Բառաղ Սիսարային հալածելով եկաւ , ու Յաել անոր ընդառաջ ելաւ , ու անոր ըսաւ , Եկո՛ւր , ես քեզի ցոյց պիտի տամ զոր մարդը որ կը փնտռես ։ Ուստի անոր քովը գնաց , ու ահա Սիսարա մեռած վար իյնալով ցիցը քունքին մէջ էր ։ 23 Այսպէս այն օր Աստուած Քանանի Յաբին թագաւորը Իսրայէլի առջև հնազանդեցուց ։ 24 Եւ Իսրայէլի ձեռքը գնալով Քանանի Յաբին թագաւորին դէմ ծանրացաւ , մինչև որ Քանանի Յաբին թագաւորը բոլորովին չկորսնցուցին ։

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Եւ այն օր Դեբորա ու Աբինոամի որդի Բառաղ երգեցին ու ըսին ։

2 Որովհետև Իսրայէլի մէջ առաջնորդներ առաջնորդեցին ,
Ժողովուրդը սիրայօժար եղաւ ,
Եհովան օրհնեցէք ։

3 Լսեցէ՛ք , թագաւորնե՛ր ,
Ականջ դրէ՛ք , իշխաննե՛ր ,
Ես Եհովային , ես Եհովային կ'երգեմ ,
Իսրայէլի Աստուծոյն կը նուագեմ ։

4 Եհովա՛ , երբ Սէիրէն ելար ,
Երբ Եդոմի դաշտէն քալեցիր ,
Երկի՛րը դղրդեցաւ , երկինքն ալ կաթեցուց ,
Ամպերն ալ ջուրեր կաթեցուցին ։

5 Լերինները Եհովային առջև հալեցան ,
Այս Սինա ալ Եհովային առջև ,
Իսրայէլի Աստուծոյ Եհովային առջև ։

6 Ենաթի որդի Սամգարի օրերուն ,
Յաելի օրերուն ճամբաները անապատացան ,
Ճամբորդները ծուռ ճամբաներէ գացին ։

7 Իսրայէլի մէջ գիւղերը դադրեցան , դադրեցան ,
Մինչև որ ես Դեբորան յարուցի ,
Մինչև որ Իսրայէլի մէջ մայր մը յարուցի ։

8 Նոր աստուածներ ընտրեցին ,
Ուստի դռնէն պատերազմ եղաւ ,
Իսրայէլի քառասուն հազարի մէջ
Վահան ու նիզակ չերեւցաւ ։

9 Իմ սիրտս Իսրայէլի իշխանները կը սիրէ ,
Որոնք ժողովուրդին մէջ սիրայօժար եղան ,
Եհովան օրհնեցէք ։

10 Դո՛ւք , որ սպիտակ էշերու վրայ կը նստիք ,
Որ դատաստանի վրայ կը նստիք ,
Ու ճամբուն վրայ կը քալէք ,
Խօսեցէ՛ք ։

11 Նետաձիգներուն ձայնէն հեռու ,
Ջուրեր հանողներուն մէջ ,
Հոն Եհովային արդար գործերը ,
Անոր գիւղին մէջ Իսրայէլի արդար գործերը պատմեցէք ։
Այն ատեն Եհովայի ժողովուրդը դռները իջաւ ։

12 Արթնցի՛ր , արթնցի՛ր , Դեբորա ,
Արթնցի՛ր , արթնցի՛ր , երգեցողութիւն ըրէ ։
Ելլէ՛ , Բառաղ ,
Ու գերիդ գերի տար , Աբինոամի որդի ։

13 Այն ատեն մնացեալ ազնուականներուն ,
Ժողովուրդին վրայ տիրեցին ,
Եհովա զօրաւորներուն վրայ ինծի տիրեցուց ։

14 Եփրեմէն անոնց արմատը Ամաղեկի մէջ ,
Քու ետևէդ Բենիամին քու ժողովուրդիդ մէջ ,
Մաքիրէն իշխաններ իջան ,
Զաբուղոնէն ալ գրիչին գաւազանը բռնողներ ։

15 Իսսաքարի իշխանները Դեբորայի հետ էին ,
Ինչպէս Իսսաքար , այնպէս Բառաղ ,
Անոր ետևէն հովիտը վազեցին ։
Ռուբինի բաժանումներուն մէջ
Մեծ խորհրդածութիւններ եղան ։

16 Ինչո՞ւ համար մնացիր գոմերուն մէջ ,
Հօտերուն սուլելը լսելու համար ։
Ռուբինի բաժանումներուն մէջ
Մեծ խորհրդածութիւններ եղան ։

17 Գաղաադ Յորդանանի անդին բնակեցաւ ,
Դան ինչո՞ւ նաւերուն քով կը բնակի ։
Ասեր ծովեզերքը նստաւ ,
Իր ծոցերուն քով բնակեցաւ ։

18 Զաբուղոն ազգը մահուան ,
Նեփթաղիմ ալ դաշտի բարձր տեղերուն վրայ ,
Իր անձը մեռելութեան վտանգի մատնեց ։

19 Թագաւորներ եկան , պատերազմեցան ,
Այն ատեն Քանանի թագաւորները պատերազմեցան ,
Թանաքի քով , Մեգիդդոյի ջուրերուն քով ,
Բայց արծաթ չառին ։

20 Երկինքէն պատերազմեցան ,
Աստղերը իրենց շարքերուն մէջ ,
Սիսարայի դէմ պատերազմեցան ։

21 Կիսոն գետը զանոնք տարաւ ,
Հին գետը , Կիսոն գետը ։
Հոգի՛ , դուն զօրութեամբ քալէ ։

22 Այն ատեն ձիերուն սմբակները ետ ու առաջ զարկին ,
Զօրաւորներուն վազելովը ։

23 Անիծեցէ՛ք Մերովզը , ըսաւ Եհովայի հրեշտակը ,
Անիծեցէ՛ք անոր բնակիչները ,
Որովհետև Եհովայի օգնութեան ,
Եհովայի զօրաւորներուն դէմ օգնութեան չեկան ։

24 Կենացի Քաբարին կինը Յաել
Ամէն կիներէն աւելի թող օրհնուի ,
Վրանին մէջ կիներէն աւելի թող օրհնուի ։

25 Ջուր խնդրեց , կաթ տուաւ ,
Ազնուականներու գաւաթով կարագ մատուցանեց ։

26 Ձախ ձեռքը ցիցին ,
Աջ ձեռքը բանուորներուն մուրճին մեկնեց ,
Սիսարան զարկաւ , գլուխը ջախջախեց ,
Քունքը ծակեց ու խոցոտեց ։

27 Անոր ոտքերուն քով կքաւ , ինկաւ , պառկեցաւ ,
Անոր ոտքերուն քով կքաւ , ինկաւ ,
Ուր կքաւ , հոն ինկաւ մեռած ։

28 Սիսարային մայրը պատուհանէն նայեցաւ ,
Ու ցանցէ պատուհանէն աղաղակեց ,
Անոր կառքը ինչո՞ւ համար այսքան ուշացաւ ,
Անոր կառքերուն ինչո՞ւ համար այսքան յապաղեցաւ ։

29 Անոր իմաստուն իշխանուհիները պատասխանեցին ,
Ինքն ալ անոնց խօսքերը իր մէջ կրկնեց ։

30 Գտա՞ւ , կը բաժնեն աւարը ,
Աղջիկ մը , երկու աղջիկ մը ամէն մարդու ,
Սիսարային աւարը գունաւոր հագուստներ ,
Աւարը գունաւոր ասեղնագործ հագուստներ ,
Երկու կողմ գունաւոր ասեղնագործ հագուստներ ,
Իմ պարանոցիս համար աւարը ։

31 Այսպէս թող կորսուին քու բոլոր թշնամիներդ , Եհովա՛ ,
Բայց անոր սիրողները թող ըլլան
Ինչպէս արեւը իր զօրութեամբ ելլելով ։
Այն ատեն երկիրը քառասուն տարի հանգստացաւ ։

ԳԼՈՒԽ Զ

1 Եւ Իսրայէլի որդիքը Եհովայի աչքին չար բաներ ըրին , ու Եհովա զանոնք եօթը տարի Մադիամի ձեռքը մատնեց ։ 2 Եւ Մադիամի ձեռքը Իսրայէլի վրայ ծանրացաւ , ու Իսրայէլի որդիքը Մադիամի երեսէն լերանց մէջ եղող քարայրներ ու քարանձաւներ ու բերդեր շինեցին ։ 3 Եւ Իսրայէլ սերմնացանելէն ետքը , Մադիամ , Ամաղեկ ու Արեւելեայք անոր դէմ ելլելով եկան ։ 4 Եւ անոր դէմ բանակ դրին , ու երկրին արտադրութիւնը մինչև Գազա հասնելնուն պէս , ոչխար , եզ ու էշ չթողուցին Իսրայէլի մէջ ։ 5 Որովհետև անոնք իրենց անասուններովը ու վրաններովը ելլելով եկան , ու մարիէ մեծ բազմութեամբ եկան , ինքն ալ անոնց ու անոնց ուղտերուն անհամար էր , ու երկիրը աւերելու համար եկան ։ 6 Եւ Իսրայէլ շատ աղքատացաւ Մադիամի երեսէն , ու Իսրայէլի որդիքը Եհովային աղաղակեցին ։ 7 Եւ Մադիամի երեսէն Եհովայի աղաղակեցին , ուստի Եհովա Իսրայէլի որդիքուն մարգարէ մը յարուցանելով , որ զանոնք ազատեց , 8 Իսրայէլի որդիքուն ըսաւ , Ես ձեզ Եգիպտոսէն հանեցի , ու ձեզ ծառայութեան տունէն հանեցի , 9 ու Եգիպտացիներուն ձեռքէն ու ձեզ նեղողներուն ձեռքէն ազատեցի , ու անոնք ձեր առջևէն վռնտեցի , ու անոնց երկիրը ձեզի տուի , 10 ու ըսի , Ես ձեր Եհովան եմ , Ամորհացիներուն աստուածները մի՛ վախնաք , որոնց երկրին մէջ կը բնակիք ։ Բայց ձայնիս չլսեցիք ։ 11 Եւ Եհովայի հրեշտակը եկաւ , ու Եփրայիմացի Յովաշ Աբիեզրին սեպուհին տակ նստաւ , ու անոր որդի Գեդէոն հունտը հնձանին մէջ կը ծեծէր , որպէսզի զայն Մադիամացիներուն երեսէն ազատէ ։ 12 Եւ Եհովայի հրեշտակը անոր երեւցաւ , ու անոր ըսաւ , Եհովա քեզի հետ է , զօրաւոր մարդ ։ 13 Եւ Գեդէոն անոր ըսաւ , Ո՛վ իմ տէրս , եթէ Եհովա մեզի հետ է , ինչո՞ւ համար այս բոլոր բաները մեզի պատահեցան ։ Ու մեր հարցուցած բոլոր հրաշալի գործերը որ մեր հայրերը մեզի պատմեցին , ու ըսին , Չէ՞ որ Եհովա մեզ Եգիպտոսէն հանեց , հիմա Եհովա մեզ մերժեց , ու Մադիամացիներուն ձեռքը մատնեց ։ 14

ն · ք · ՂՀ · իբր 1425

սաղէմի մէջ բնակող Եբրուսացիները չվռնտեցին . ու Եբրուսացիք Բենիամինի որդւոցը հետ Երուսաղէմի մէջ բնակեցան մինչև աս օրս :

22 Եւ Յովսեփին տունն ալ Բեթէլի վրայ եկան , և Տէրը անոնց

23 հետ էր : Եւ Յովսեփին տունը Բեթէլը լրտեսեցին . (ու ան քաղաքին անունը առաջուց Ղուզ

24 էր .) Եւ պահապանները մարդ մը տեսան որ ան քաղաքէն կ'ելլէր , ու անոր ըսին , Ընորհք ըրէ , քաղաքը մեզի ցուցուր , ու Քեզի ողորմութիւն կ'ը-

25 նենք : Եւ անիկայ քաղաքը մտնելու կողմը մեզի ցուցուց անոնց . ու քաղաքը սուրի բերնէ անցուցին , բայց ան մարդը և անոր բոլոր ազգատոհմը

26 մի թողուցին . Ու ան մարդը Քետացւոց երկիրը գնաց , և հոն մէկ քաղաք մը շինեց , ու անոր անունը Ղուզ կոչեց , Ե մինչև աս օրս անոր անունը աս է :

27 Ու Մանասէ Բեթսանը և անոր դիւղաքաղաքները , Թանաքը ու անոր դիւղաքաղաքները , Դովրի բնակիչները և անոր դիւղաքաղաքները , Յեզրեաամի բնակիչները ու անոր դիւղաքաղաքները , Մակեդովի բնակիչները ու անոր գիւղաքաղաքները չզարկաւ . և Քանանացիք կամակորութեամբ աս

28 երկրին մէջ բնակեցան : Ու երբոր Իսրայէլ ուժովցաւ , Քանանացիները հարկատու ըրաւ , բայց զանոնք բոլորովին չվռնտեց :

29 Եփրեմ ալ Գազերի մէջ բնակող Քանանացիները չվռնտեց . ու Քանանացիք անոր հետ Գազերի մէջ բնակեցան :

30 Զաբուղոն Կեհրոնի բնակիչները և Նաահոլի բնակիչները չվռնտեց . ու Քանանացիք անոնց մէջը բնակելով հարկատու եղան :

31 Ասեր Ակքովի բնակիչները ու Սիդոնի , Աբղաբի , Աքեզիբի , Ելբայի , Աֆեկի ու Րոոբի բնա-

32 կիչները չվռնտեց . Հապա Ասերնանք ան երկիրը բնակող Քանանացւոց մէջ բնակեցան , որովհետև զանոնք չվռնտեցին :

33 Նեփթաղիմ Բեթսամիսի բնակիչները ու Բեթանաթի բնակիչները չվռնտեց , հապա ան երկիրը բնակող Քանանացւոց մէջը բնակեցաւ . և Բեթսամիսի ու Բեթանաթի բնակիչները անոր հարկատու եղան :

34 Եւ Ամորհացիք Դանի որդիները լեռան վրայ նեղը ձգեցին , քանզի անոնց թող չտուին որ հովիտները

35 իջնեն : Ու Ամորհացիք կամակորութեամբ Հարէս լեռը , Այղո-

նի ու Սաղաբինի մէջ բնակեցան . բայց երբոր Յովսեփին տանը ձեռը ուժովցաւ , անոնք հարկատու ե-

36 ղան : Եւ Ամորհացւոց սահմանը Ակրաբիմի զառ 'ի վերէն ' Ս Էմին 'ի վեր էր :

ն · ք · ՂՀ · իբր 1425

ԳԼ · Բ

1 Հրեշտակ մը Բոքիմի մէջ Ժողովուրդը կը յանդիմանէ : 6 Յեսուէն եղբօր եկող նոր ազգին բուած չարութիւնը : 14 Աստուծոյ անունը վրայ բարկանալը ու գթալը : 20 Աստուած քանանացիներուն մնալուով Իսրայէլը կը փորձէ :

1 Յու Յեհովան հրեշտակը Գաղգաղայէն Բոքիմ ելաւ , ու ըսաւ , Ձեզ Եգիպտոսէն հանեցի , և ձեզ ան երկիրը բերի , որուն համար ձեր հայրերուն երդումը ըրեր էի . ու Ըսի որ Ձեզի հետ ըրած ուխտս

2 յաւիտեան պիտի չաւրեմ . Եւ Դուք երկրին բնակչացը հետ դաշնակցութիւն մի՛ ընէք , Ո անոնց սեղանները փլցուցէք . Ը բայց դուք իմ խօսքիս Ընազանդութիւն չըրիք . ինչու համար աս բանը ը-

3 րիք : Ես ալ ըսի , Զանոնք ձեր առջևէն պիտի չվռնտեմ , Հապա անոնք Ձեզի Թշնամի , ու Ե անոնց աստուածներն ալ ձեզի Ըորոդայիթ

4 պիտի ըլլան : Ու երբոր Տէրոջը հրեշտակը բոլոր Իսրայէլի որդւոցը առ խօսքերը ըսաւ , Ժողովուրդը

5 Ձայնը վերցնելով լացաւ : Եւ ան տեղին անունը Բոքիմ կոչեցին . ու հոն Տէրոջը զոհ մատուցին :

6 Ու երբոր Ցեսու Ժողովուրդը արձակեց , Իսրայէլի որդիքը ամէն մէկը իր կալուածքը գնաց երկիրը

7 Ժառանգելու համար : Եւ Ժողովուրդը Ցեսուին բոլոր օրերուն մէջ , ու Ցեսուէնետը ողջ մնացող և Իսրայէլի համար Տէրոջը ըրած ամէն մեծ գործքերը տեսնող Ծերերուն բոլոր օրերուն մէջ՝ Տէրո-

8 ջը ծառայութիւն ըրին : Եւ Տէրոջը ծառան Ցեսու Նաւեան Հա-

9 րիւր տասը տարեկան մեռաւ . Ու զանիկայ իր ժառանգութեանը սահմանին մէջ Գաաս լեռանը հիւսիսային կողմը՝ Եփրեմ լեռը Թամնաթ Հարեսին մէջը թաղե-

10 ցին : Եւ ան գարուն բոլոր մարդիկները իրենց հայրերուն խառնուեցան . ու անոնցմէ եղրը մէկ ուրիշ ազգ մը եկաւ , որ Տէրը ու Իսրայէլի համար անոր ըրած գործքերը չճանչցան :

11 Եւ Իսրայէլի որդիքը Տէրոջը առջևը չարութիւն ըրին ու Քահա-

12 դիմը պաշտեցին . Եւ Տիրոջը հրեշտակը Տէր Աստուածը , որ զերենք Եգիպտոսի երկրէն հա-

ն · ք · ՂՀ · իբր 1425

Ա Թես · Լդ · 4 · Ցես · ԺԸ · 8 ·

Ա Ցես · ը · 1 · է · 2 · Գլ · ԺԸ · 2 ·

Ա Ցես · իը · 19 ·

Ա Ցես · ը · 12 · 14 ·

Ա Ցես · ԺԿ · 11 · 12 · 13 ·

Ա Ցես · ԺՀ · 10 · Գ Թագ · ժ · 16 ·

Ա Ցես · ԺՀ · 15 ·

Բ Ցես · ԺԹ · 24—30 ·

Դ Յաղ · ՃԼ · 34 · 35 ·

Ա Ցես · ԺԹ · 38 ·

Է Հմր 32 ·

Է Հմր 30 ·

Ա Ցես · ԺԹ · 42 ·

Ա Հմր 5 ·

Բ Ել · ԺԵ · 3 ·

Եբ Օր · է · 3 · Դբ Օր · ԺԸ · 8 ·

Է Հմր 20 · Յաղ · ՃԼ · 34 ·

Ա Ցես · իգ · 13 ·

Է Գլ · գ · 6 · Ը Ել · իգ · 33 · Լդ · 19 · Բ Օր · է · 16 · Յաղ · ՃԼ · 36 ·

* Ա՛ լացողներ ·

Ը Ցես · ԼԲ · 6 · իգ · 23 ·

իբր 1444

Ժ Ցես · իգ · 31 ·

Է Ցես · իգ · 29 ·

Լ Ցես · իգ · 30 ·

իբր 1426

Ի Ոբ Ցես · ԺՀ · 60 Ե իգ · 30 Ի՛ ասել Թամնաթսարհայ ·

Է Ել · է · 3 · ա Թագ · ը · 12 · ա Պտ · իբ · 9 · Ե բամ · Ի · 3 · իբ · 16 · Գաղ · գ · 8 · բ Թես · ա · 3 · Ցես · ա · 16 ·

իբր 1406

Ժ Բ Օր · Լ · 16 ·

ներ էր, ու Իսահար աստուածներու եռանկ զացին, այսինքն իրենց բոլորտիքը եղող ազգաց էանէ մը աստուածներուն, ու հանոնց երկրը պագութիւն ըրին, և Ցերը սրդողցին 13 ցուցին։ Ուստի Ցերը Թողուցին Ն և Բահաղը ու Աստարովթը պաշ- 14 տեցին։ Ցետ Ցերոջը բարկութիւնը Իսրայէլի վրայ բորբոքեցաւ, ու զանոնք կողոպտիչներու ձեռքը մատնեց, ու զանոնք կողոպտեցին. և զանոնք շրջակայ թշնամիներուն ծախեց, ու ալ չկրնան իրենց 15 թշնամեայց առջեւը կայնիլ։ Որ երթային, Ցերոջը ձեռքը անոնց վրայ էր չարիք ընէլ համար, ինչպէս որ Ցերը խօսեր էր, և ինչպէս որ անոնց երդում ըրեր էր. ու խիստ մեծ նեղութեան մէջ էին։

16 Եւ Ցերը դատաւորներ հանեց, որոնք կողոպտիչներուն ձեռքէն ա- 17 զատեցին զանոնք։ Սակայն իրենց դատաւորներուն ալ մտիկ չըրին, ու Իսահար աստուածներու եռանկ երթալով պոռնկութիւն ըրին, ու անոնց երկրպագութիւն ըրին. շուտով խոտորեցան ան ճամբայէն՝ որուն մէջը իրենց հայրերը կը քալէին Ցերոջը հրամաններուն ղազանդելով, բայց ասոնք այն- 18 պէս չըրին։ Ու երբոր Ցերը անոնց դատաւորներ կը հանէր, Ցերը դատաւորին հետը ըլլալով՝ դատաւորին բոլոր օրերը զանոնք իրենց թշնամիներուն ձեռքէն կ'ազատէր. քանզի անոնց նեղութիւն տուողներուն ու չարչարողներուն երեսէն անոնց հեծութիւններուն համար Ցերը կը զղջար։ 19 Ու երբոր Նան դատաւորը մեռնէր, կը դառնային նորէն օտար աստուածներու եռանկ կ'երթային, զանոնք կը պաշտէին և անոնց երկրպագութիւն կ'ընէին, ու իրենց հայրերէն աւելի անօրէնութիւն կ'ընէին. իրենց ըմբ գործերէն ու իրենց Ցուր ճամբայէն չէին դառ- 20 նար։ Ուստի Ցերոջը բարկութիւնը Իսրայէլի վրայ բորբոքելով՝ բաւ, Որովհետև աս ազգը իրենց հայրերուն պատուիրած ուխտս զանց ընելով՝ իմ ձայնիս Ցազան- 21 դութիւն չըրին, Ես ալ այդու հետև անոնց առջեւէն բնաւ մէկը պիտի չվռնտեմ ան՝ ազգերէն, որոնք Ցեսու իր մեռած ատեն թո- 22 ղուց, Որպէս զի անոնցմով Իսրայէլը փորձեմ, թէ արդեօք իրենց հայրերուն պէս զգուշութիւն պիտի ընեն Ցերոջը ճամբան քալելու, 23 թէ ոչ։ Ուստի Ցերը աս ազգերը թող տուաւ, և շուտով չվռնտեց, ու զանոնք Ցեսուին ձեռքը չմատնեց։

ԳԼ. Գ

1 Իսրայէլը փորձելու համար պահուտած ազգերը։ 6 Իսրայէլ անոնց հետ հաղորդակցութիւն ընելով՝ կռապաշտութիւն կ'ընէ։ 9 Գոթոնիէլ Քուսարսաթեմին ձեռքէն կ'ազատէ զանոնք։ 15 և Եհուդ Եգղոնէն։ 31 ու Սամեգար՝ Փղշտացիներէն։

1 Նե ասոնք են՝ ան ազգերը որոնք Ցերը թող տուաւ, որ անոնցմով Իսրայէլը՝ այսինքն Քանանացւոց բոլոր պատերազմները ամէն 2 չգիտցողները փորձէ. (Միայն ասոր համար՝ որ Իսրայէլի որդւոցը սերունդը՝ մանաւանդ առաջուց չըգիտցողները պատերազմ սորվին ու 3 գիտնան.) Բ Փղշտացւոց հինգ նախարարութիւնները, և բոլոր Քանանացիները ու Սիդոնացիները՝ Լիբանան լեռը բնակող Խեւացիները՝ Բաաղհերմոն լեռնէն մինչև Ե- 4 մաթի մուտքը։ Եւ անոնցմով պիտի փորձէր Իսրայէլը որ դիտնայ թէ արդեօք պիտի ղազանդին Ցերոջը պատուիրանքներուն, որոնք Մովսէսին ձեռքովը անոնց հայրերուն հրամայեր էր։

5 Եւ Իսրայէլի որդիքը Քանանացւոց՝ Քետացւոց՝ Ամորհացւոց՝ Փերեզացւոց՝ Խեւացւոց ու Եբուս- 6 ացւոց մէջը բնակեցան. Եւ Իանոնց աղջիկները իրենց կիրճ առին, ու իրենց աղջիկներն ալ անոնց տղոցը տուին, և անոնց աստուածները պաշտեցին։ 7 Ու Իսրայէլի որդիքը Ցերոջը աչքը չարութիւն ըրին, և իրենց Ցեր Աստուածը մոռնալով Բահաղիմը ու 8 Աստարովթը պաշտեցին։ Եւ Ցերոջը բարկութիւնը Իսրայէլի վրայ բորբոքեցաւ, ու զանոնք Միջագետի Քուսարսաթեմ թագաւորին ձեռքը մատնեց. և Իսրայէլի որդիքը ութը տարի ծառայութիւն ըրին Քուսարսաթեմին։

9 Եւղը Իսրայէլի որդիքը Ցերոջը աղաղակեցին. ու Ցերը Իսրայէլի որդւոցը փրկիչ մը հանեց, Քաղեբին պզտիկ եղբօրը Կենազին որդին Գոթոնիէլը, որ զանոնք ազա- 10 տեց։ Եւ Ցերոջը Հոգին անոր վրայ ըլլալով՝ Իսրայէլի մէջ դատաւորութիւն կ'ընէր. ու երբոր պատերազմի ելաւ, Ցերը Միջագետի Քուսարսաթեմի թագաւորը անոր ձեռքը տուաւ, և անոր ձեռքը Քուսարսաթեմին դէմ զօրա- 11 ցաւ։ Ու երկիրը քառասուն տարի հանգստացաւ. և կենազեան Գոթոնիէլ մեռաւ։

12 Ու Իսրայէլի որդիքը նորէն Ցերոջը առջեւը չարութիւն ըրին. և

Ն·Ք·ԳԲ· իբր 1354

Հ ա թագ· ժբ·9։

յ Գլ·ե·14։

ղԳլ·ա·16։

ի բ Օր·իբ·40։

իբր 1336

ՙ Հմր 9 ։ Սաղ·հը·84։

ՃԳլ·ի·16։

* Եբէր· ալ ձեռքը գտցուած մարդ

† կամ՝ թըշշալափ

Ն Ցես·գ·20։

‡ կամ՝ փոխուած ձայներէն

‖ կամ՝ կենդիք·

Ղ Ցես Ա մով·գ·15։

Ցերօթը առջևը չարութիւն ընել նուն համար Ցերը Մովաբի էգդոն թագաւորը Իսրայէլին դէմ

13 ուժովցուց· Եւ անիկայ Ամմոնի ու Ամաղեկի որդիքը իր քովը ժողվեց, և գնաց Իսրայէլը զարկաւ ու ՚Երմաւենեաց քաղաքին տիրեց ։

14 Եւ Իսրայէլի որդիքը Մովաբի Էգդոն թագաւորին տասնուութը տարի ծառայութիւն ըրին ։

15 Ու Իսրայէլի որդիքը ՙՑերօթը աղաղակեցին, և Ցերը անոնց մէկ փրկիչ մը հանեց, Բենիամինեան Գերայի որդին Ասովդը՝ որ ՚*ահեկագործ էր· ու Իսրայէլի որդիքը անոր ձեռքովը Մովաբի Էգդոն

16 թագաւորին ընծայ խրկեցին ։ Եւ Ասովդ մէկ †կանդնակաւոր երկայնութեամբ երկսայրի սուր մը շինեց իրեն, ու զանիկայ լաթերուն տակէն իր աջ ազդրին վրայ կապեց ։

17 Եւ ընծան Մովաբի Էգդոն թագաւորին տարաւ· (ու Էգդոն խիստ

18 գեր մարդ մըն էր·) Ու երբոր ընծան տուաւ լմընցուց, ընծան կրող

19 մարդիկները ետ խրկեց· Եւ ինքը Գաղգադայի մօտ եղած ‡քարահանքէն ետ դարձաւ ու բաւ, Ո՛վ թագաւոր՝ քեզի մէկ ծածուկ խօսք մը ունիմ· և անիկայ բաւ, Լո՛ւռ ‖կեցիր· ու բոլոր անոր քովը

20 եղողները դուրս ելան ։ Եւ Ասովդ անոր քովը մտնեցաւ, ու անիկայ նստեր էր իրեն յատկացեալ ձմառնային վերնատունը մէջ· և Ասովդ անոր բաւ, Քեզի Աստուծոյ կողմանէ մէկ խօսք մը ունիմ· ու անիկայ աթոռին վրայէն ելաւ ։

21 Եւ Ասովդ իր ձախ ձեռքը երկընցընելով սուրը իր աջ ազդրին վրայէն քաշեց, ու անոր փորը խո-

22 թեց, Ա,նպէս որ երկաթին ետևէն կոթն ալ ներս մտաւ· ու գիրուցը երկաթը բռնեց, անանկ որ սուրը անոր փորէն չկրցաւ հանել,

23 ու աղբը դուրս ելաւ ։ Եւ Ասովդ սրահն ելաւ, ու վերնատունը գոնեը անոր վրայէն գոցեց ու կղպեց·

24 Եւ ինքը ելաւ փոյթ ։ Ու անոր ծառաները գային նայեցան որ ահա վերնատունը դռները կղպուած էին· ու ըսին, Անիկայ անտարակոյս իր ամառնային սենեակին մէջը

ո ա թագ· իդ·4։

§ Եբէր· ոտքերը ծածկած է։

"§ Հարկաւորութեան գացած է" ։

25 Եւ անոնք սպասեցին, մինչև որ ամչցան ։ բայց ահա վերնատունը դռները չէր բանար· ու բանալին առին բացին· և ահա իրենց տէրը

26 գետնի վրայ ինկած մեռած էր ։ Ու քանի որ անոնք կը տնտռային, Ասովդ փախաւ, և քարահանքէն անցնելով ողջ առողջ Սէիրա հասաւ ։

27 Ու երբոր հասաւ, Եփրեմի լեռանը վրայ փող ՚փչեցուց, և Իսրայէլի որդիքը անոր հետ ան լեռնէն վար իջան, ու ինքը անոնց

28 առջևէն ՚Էբէռաց ։ Եւ անոնց ըսաւ, Իմ ետևէս եկէք, քանզի Ցերը ձեր թշնամիները՝ Մովաբացիքը ձեր ձեռքը տուաւ· ուստի անոր ետևէն իջան, և Մովաբին ահ-ՔԼԽ՝ Յորդանանու անցքերը բռնեցին, ու թող չտուին որ մարդ մը անց-

29 նի ։ Եւ ան ժամանակը Մովաբէն տասը հազարի չափ մարդ կոտրեցին, ոչնչ ամէնն ալ յաղթանդամ ու զօրաւոր մարդիկներ էին·

30 և մէկը չկրցաւ փախչիլ ։ Ու ան օրը Մովաբ Իսրայէլին ձեռքին տակը նուաճեցաւ· ու երկիրը ութսուն տարի հանգստացաւ ։

31 Եւ անկէ ետև Անաթի որդին Սամեգար ելաւ, ու եղներու խրթանով մը Փղշտացիներէն վեց հարիւր մարդ կոտրեց· և ասիկայ ալ Իսրայէլը ազատեց ։

ԳԼ·Դ

1 Դեբօրա ու Բարակ Ցաբինին ու Սիսարային ձեռքէն Իսրայէլը կ'ազատեն ։ 18 Ցայէլ կը մեռցնէ Սիսարա զօրապետը ։

1 Եւ Ասովդին մեռնելէն ետքը Իսրայէլի որդիքը Ցերոջը առ-

իբր 1316

ա Գլ·բ·19։

2 ջև նորէն չարութիւն ըրին· Ու Ցերը Հազորի մէջ կը թագաւորէր· և անոր զօրագլուխը Սիսարա էր, ու Հազաց Արիսօթին մէջ կը

բ Գլ·բ·14։

3 բնակէր ։ Եւ Իսրայէլի որդիքը Ցերոջը աղաղակեցին, քանզի անիկայ ինը հարիւր Երկաթէ կառքեր ունէր, ու անիկայ քսան տարի Իսրայէլի որդիքը սաստիկ նեղեց ։

գ Ցես·ժ· 1, 10; ժբ· 86։

դ ա թագ· ժբ·9։ Սաղ·կգ· 9։

4 Եւ այն ատենը Դեբօրա մարգարէուհին՝ Ղաբիդովթի կնիկը Իսրայէլի մէջ դատաւորութիւն կ'ը-

ե Ծն·լե·8։

5 նէր ։ Ու անիկայ Եփրեմի լեռանը վրայ՝ Ռամային ու Բեթէլի մէջտեղը Դեբօրայի արմաւենիին տակը կը բնակէր, և Իսրայէլի որդիքը դատաստանի համար անոր

իբր 1296

6 կ'ելլէին ։ Ու Դեբօրա մարդ խրկեց, և Կեդեսթաղլիմի կազմէն Աբինոամի որդին Բարակը կանչեց, ու անոր ըսաւ, Իսրայէլին Տէր Աստուածը Հոգի չհրամայե՞ց՝ ըսելով, Գնա՝ Թաբօր լեռը ելլէր, ու Նեփթաղլիի որդւոցմէ և Զաբուղոնի որդւոցմէ քսան հազար տասը հա-

7 զար մարդ առ· Ու ես Ցաբինին զօրագլուխը Սիսարան, և անոր կառքերը ու ՚զօրքը գետնմուխիւնը էրու գիմացդ պիտի հանեմ՝ կ'ըսեն հեղեղատին քովը, ու զանիկայ քու

ե Ել·ժգ·4։

է Գլ·ե·21։ գ թագ·ժբ· 40։ Սաղ· ձգ·9, 10։

Ն·ՔԱ·ՂԴ· ԽԲ 1296

8 ձեռքդ պիտի մատնեմ ։ Եւ Բա-
րակ անոր ըսաւ , Թէ որ դուն ալ
իմ հետս երթաս , կ՚երթամ · բայց
Թէ որ իմ հետս չերթաս , չեմ եր-
9 թար ։ Եւ անիկայ ըսաւ ։ Ան-
շուշտ ես քու հետդ պիտի երթամ,
բայց քու երթալու ճամբուդ մէջ
դուն փառք մը չես ստանար , քան-
ԻԳԼ·Բ·14· զի Տէրը Է Սիսարան մէկ կնկան մը
ձեռքը պիտի մատնէ ։ Ու Դեբօրա
եղաւ Բարակին հետը կադէս գնաց ։
ՅԳԼ·Ա·18· 10 Եւ Բարակ Զաբուղոնը ու Նեփ-
Թաղիմը կադեսի մէջ ժողվեց , և
տասը հազար Նմարդով եղաւ · Դե-
բօրա ալ անոր հետը եղաւ ։
11 (Ու Մովսէսին աներոջը Հոբա-
բին որդիներէն Նկենեցի Քաբերը
կենեցիներէն զատուեր էր , ու իր
վրանը Նկադեսի մօտ Սաանանիմի
կաղնիին քովը կանգներ էր ։)
12 Ան ատենը Սիսարային իմացու-
ցին , որ Աբինոամի որդին Բարակ
13 Թաբօր լեռը եկեր է ։ Եւ Սիսարա
իր բոլոր կառքերը՝ ինը հարիւր եր-
կաթէ կառքերը , ու իր հետը ե-
ղող բոլոր զօրքը ազգաց Արիսօ-
ԹԷն Կիսոն հեղեղատը ժողվեց ։
14 Եւ Դեբօրա ըսաւ Բարակին ,
Ո՛տք ելլէ , քանզի Տէրը այսօր Սի-
ՏԲՕր·Թ· 8։ԹագԴ· ս·24։ Սաղ· կբ·7։ Ես· ծբ·12։ սարան քու ձեռքդ մատնեց · Տէ-
Թէ Տէրը քու առջևէդ չելաւ ։ Ու
Բարակ Թաբօր լեռնէն իջաւ , և իր
հետը տասը հազար մարդ կար ։
15 Ու Տէրը Սիսարան և բոլոր կառ-
քերը ու բոլոր բանակը Բարակին
առջևը տուրի բերնով խորտակեց ·
և Սիսարա կառքէն վար իջաւ ու
ոտքով փախաւ ։ Եւ Բարակ կառ-
քերը ու բանակը մինչև ազգաց Ա-
րիսօԹը հալածեց , ու Սիսարային
բոլոր բանակը սուրի բերնով ին-
կաւ , ու մարդ մը չմնաց ։
17 Եւ Սիսարա ոտքով կենեցի Քա-
բերին կնկանը Յայելին վրանը փա-
խաւ · քանզի Հասորի Քաբերին տա-
դաւորին ու կենեցի Քաբերին տա-
նը միջտեղը խաղաղութիւն կար ։
18 Ուստի Յայել Սիսարան դիմաւո-
րելու եկաւ , ու անոր ըսաւ , Տէր
իմ՝ դարձիր , ինծի դարձիր , մի՛
վախնար ։ Ուստի անիկայ դէպ ի՛
վրանը անոր դարձաւ , և կնիկը
զանիկայ վերմակով մը ծածկեց ։
19 Ու անիկայ կնկանը ըսաւ , Ընդհ-
րըէ՛ ինծի քիչ մը ջուր տուր որ
խմեմ , քանզի ծարաւած եմ ։ Ան
ալ ՝ի կաթին տիկը բացաւ , ու անոր
խմցուց · եւ զանիկայ ծածկեց ։
20 Եւ անիկայ կնկանը ըսաւ , Վրանին
դուռը կեցիր , ու թէ որ մարդ մը
գայ , քեզի հարցընէ ու ըսէ Թէ
Այս տեղս մարդ կայ , Չկայ ըսես ։
ՅԳԼ·Ե·26· 21 Ու քաբերին կնիկը Յայել Վրա-

նին մէկ ցիցը առաւ , և ուռն ալ
ձեռքը բռնելով՝ կամացուկ մը ա-
նոր քովը գնաց , ու ցիցը անոր ծա-
պիկը մխելով մինչև գետինը գա-
մեց , և անիկայ յոգնած ըլլալուն
համար խորունկ քնոյ մէջ էր · այս-
22 պէս մեռաւ ։ Եւ ահա Բարակ
Սիսարային եհաւէն կը վազէր , և
Յայէլ դանիկայ դիմաւորելու ե-
ւ անոր ըսաւ , Եկուր , քու փն-
տրտած մարդդ քեզի յուղցնեմ ·
ու անիկայ կնկանը հետ ներս մը-
տաւ , և ահա Սիսարան մեռած
պառկեր էր , ու ցիցը անոր ծամ-
ղիքին մէջն էր ։
23 Եւ Նաստուած ան օրը Քանա-
նացւոց Յաբին Թագաւորը Իսրա-
յէլի որդւոց առջևը կորաղրւխ ը-
24 րաւ ։ Ու Քանանացւոց Յաբին
Թագաւորին դէմ Իսրայէլի որդւոց
ձեռքը օրէ օր կը զօրանար , մինչև
որ Քանանացւոց Յաբին Թագաւո-
րը բնաջինջ ըրին ։

Ն·Ք·ՂԴ· ԽԲ 1296

ՆՍաղ·Ժբ· 4Դ ։

ԳԼ · Ե

1—31 Դեբօրային ու Բարակին երգը ։

1 Յե- ան օրը Դեբօրա ու Աբի-
նոամի որդին Բարակ երգեցին
ու ըսին ,
2 Իսրայէլի զօրավարացը առաջ-
նորդելուն , Ըն- ժողովուրդին յօ-
ժարակամ անձնանուէր ըլլալուն
համար՝ Տէրը օրհնեցէք ։
3 Ո՛վ թագաւորներ՝ մտիկ ըրէք ,
ով նախարարներ՝ ականջ դրէք ·
ես Տէրոջը պիտի երգեմ , Իսրայէլի
Տէր Աստուծոյն սաղմոս պիտի ը-
ՏԲՕր·Ա·1· 3։ Սաղ·բ· 10։
ՏԲՕր·Լդ· 2։ Սաղ·կբ· 7։
ԵԲԹագ·իբ· 8։ Սագ·կբ· 8։ Ես· կդ· 8։ Ամր·գ· 3։ 10։
4 ռեմ։ Ո՛վ Տէր՝ Դերբոր դուն Սէիրէն
ելար , ու Եդոմի դաշտէն չուեցիր ,
Երկիրը շարժեցաւ , երկինքը անձրև
տեղաց , ամպերն ալ ջուր կաթե-
ցուցին ։
5 Նլեռները երեսէն հալե-
ցան , Իսրայէլի Տէր Աստուծոյն
երեսէն Սինայ ալ հալեցաւ ։
6 Ընաթի որդւոյն Սամգարին օ-
րերը՝ Ցայելին օրերը ՝ի մեծ ճամ-
բաները *անկոխ էին" , ու ճանա-
պարհորդները խոտորնակ ճամբա-
ներէ կ՚երթային ։
7 Իսրայէլի մէջ զօրավարներ չմնա-
ցին , չմնացին , մինչև որ ես Դեբօ-
րա եղայ , մինչև որ եղայ Իսրայէլի
մէջ մայր ըլլալս ։
8 Նէնոր աստուածները ընտրեցին .
ան ատենը իրենց դռներուն մէջ
պատերազմ եղաւ · Իսրայէլի քառասուն հազար զբօսէն
մէջը վահան կամ նիզակ երեւցաւ ։
9 Իմ սիրտս Իսրայէլի իշխաննե-
րուն վրայ է . Ժող ժողովուրդին

ՆՍաղ·Ժբ· 4Դ ։

ՆՍՓՓ·ԺԵ· 16։

ՏԲՕր·Լբ·1· 3։ Սաղ·բ· 10։

ԵԲԹագ·իբ· 8։ Սագ·կբ· 8։ Ես· կդ· 8։ Ամր·գ· 3։ 10։

Ղ Բ Օր· գ· 11։ Սաղ· զբ· 5։

Ի ԵԼ՛· ԺԹ· 18։

Ը ԳԼ·Դ·31։ Ի ԳԼ·Դ·17։ ՅՂԼ· իզ· 22։ ԲՍՓ· ԺԵ·5։ Ես· ԼԴ·8։ ՈՀԲ· ա· 4։ գ· 18։

*ԵՔԲ·պակ· սեցան ·

Ի Ես · ԽԹ · 28 ։

Ը Բ Օր · Լբ · 16 · ԳԼ · բ · 12 ։ 17 ։

Ի ա ԹագԴ · ԺԳ · 19 ։ 22 ։ ԳԼ · գ · 8 ։

ԲՀՍՓ· 2։

անձնանուէր. եղողները, Ցերը օրհնեցէք։

10 Ճերմակ էշերու վրայ հեծնողներ, դատաստանի ատեանը նըստողներ, ու ճամբու վրայ պտողներ՝ զըուցեցէք,

11 Ազեղնաւորներուն ձայնէն ազատուած՝ ջուր հանելու տեղերուն մէջ, հոն ՚Ցերովը արդարութիւնները, ու իսրայէլի մէջ անոր զօրավարացը արդարութիւնները պատմեն. անատունը Ցերովը ժողովուրդը դռները իջան։

12 Արթնցիր, արթնցիր՝ ովվ Դեբօրա, արթնցիր, արթնցիր, ու երգ ըսէ. ովվ Բարակ՝ ելլէ՛ր. ովվ Աբինոամի որդի՝ քու գերուիլունդ դերի բռնէ։

13 Ան ատեներ փախստականները ժողովուրդին զօրաւորներուն վրայ յարձակեցան. Ցերը ինծի հետ զօրաւորներուն դէմ իջաւ։

14 Եփրեմի արմատէն եղողները Ամաղեկին վրայ ելան. Բենիամին քու ետեւդ քու ժողովուրդիդ մէջ ելաւ. Մաքիրէն իշխաններ, ու Զաբուղոնէն գրչի գրիչ բռնողներ իջան։

15 Ու Իսաքարի զօրավարները Դեբօրային հետ, ու Իսաքարն ալ Բարակին պէս իր ոտքերովը հովիտը խրկուեցաւ. Ռուբենի տոհմերուն մէջը մեծ յղմունք կար.

16 Ինչո՞ւ համար փարախներուն մէջը նըստար, որ Հօտերուն մայլը լսես։ Ռուբենի տոհմերուն մէջը մեծ տարակուսանք կար։

17 Գաղաադ Յորդանանու անդին կողմը կը բնակեր, ու Դան ինչո՞ւ համար նաւերու մէջ պանդուխտ մնայ։ Ասեր ծովուն եղերքը կը նստէր, ու իր նաւահանգիստներուն քովը կը բնակէր։

18 Զաբուղոն ու Նեփթաղիմ ազգին ժողովուրդ մըն է, որ դաշտին բարձր տեղուանքը զէնքը մահուան վտանգի մէջ կը դնէ։

19 Թագաւորները եկան, պատերազմ ըրին. ան ատենը Քանանացւոց թագաւորները Մակեդովի Ջուրին քովը Թանաքի մէջ պատերազմ ըրին. Հատակ չհանեցան։

20 Երկինքէն պատերազմ ըրին. Աստղերը իրենց շրջաններէն՝ Սիսարային դէմ պատերազմ ըրին։

21 Կիսոն հեղեղատը՝ ան հին հեղեղատը՝ Կիսոն հեղեղատը զանոնք քշեց տարաւ. Ով իմ անձս՝ ոհ՛ոյ զօրութիւնը կոխեցիր։

22 Ան ատեներ ձիերուն սմբակները աստիճ վազելուն համար կտոր կտոր եղան, զօրաւորուն վազ-ցնելովը։

23 Ցերովը հրեշտակը ըսաւ, Մատրովզը նզովեցէք, անոր բնակիչները սաստիկ նզովեցէք, քանզի Ցերովը օգնութեանը՝ զօրաւոր ընդմէջերուն դէմ Ցերովը օգնութեանը չեկան։

24 Կենեցի Քաբերին կնիկը Յայէլ կնիկներուն մէջը օծեալն աւելի օրհնեալ ըլայ. Վրաններու մէջ ընդ կնիկներէն աւելի օրհնեալ ըլայ։

25 Սիսարա ջուր ուզեց. կաթ տուաւ, իշխանաց ամանովը կոգի մատուց։

26 Անկիայ իր ձեռքը ցիցին, ու իր աջ ձեռքը հիւսան ուռին երկրցուց, և Սիսարային զարնելով գլուխը ճեղքեց. ու ցիչը անոր ծամելքը մխելով խոցեց։

27 Անկիայ ծռեցաւ, Յայէլն ոտքերուն մէջը կնկաւ փռուեցաւ, ոտքերուն մէջը ծռեցաւ կնկաւ. ուր որ ծռեցաւ, հոն մեռած կնկաւ։

28 Սիսարային մայրը պատուհանէն նայեցաւ, ու վանդակին ետեւէն աղաղակեց. ինչո՞ւ համար անոր կառքը կ'ուշանայ գալու, ինչո՞ւ անոր կառքերուն քայլերը ետ կը մնան։

29 Անոր իմաստուն տիկիններն ալ իր խօսքերուն պատասխանը իրեն կըտ տար,

30 Բանըուշտ անոնք աւար գտան, պաճկայ բաժնելու վրայ են. ամէն կտրիճի համար մէկ կամ երկու աղջիկ, Սիսարային համար գոյնզգոյն աւար մը, գոյնզգոյն նըկարագործ աւար մը, երկու կողմը բանուած ու գոյնզգոյն վզնոցներ աւար պատի պէտ ըլան։

31 Ով Տէր՝ քու բոլոր թշնամիներդ այսպէս կորսուին. իսկ զանոնք սիրողները Ար իր զօրութեամբը ելլող Արեւուն պէս ըլլան։

Ու երկիրը քառասուն տարի հանգըստացաւ։

Գլ. Զ

1 Իսրայէլացիք Ցերովը դէմ մեղանչելով Մադիանացիներէն կը նեղուին։ 8 Մարգարէ մը զանոնք կը յանդիմանէ։ 11 Հրեշտակ մը Գեդէոն կը խրկուի Իսրայէլը ազատելու համար։ 17 Գեդէոնին զոհը կրակով կը ապառնի։ 25 Գեդէոն Բահաղին սեղանը կը փլըցնէ, ու իր չնորհ սեղանին վրայ ողակէզ կը մատուցանէ։ 28 Յովաս իր որդին կը պաշտպանէ, և զանկիայ Ցերոբաաղ կ'անուանէ։ 33 Գեդէոնին զորքը։ 36 Գեդէոնին արուած նշանները։

1 Ու Իսրայէլի որդիքը Ցերովը առջեւը չարութիւն ըրին, ու Ցերը զանոնք եօթը տարի Ար-

Ա Թագ. ԺԷ. 47։ Ժբ. 17։ ԽԸ. 28։
Գլ. Խ. 9։10։Նէեմ. Գ. 5։
Գլ. Գ. 17։
Ղա. ա. 28։
Գլ. Գ. 19։
Գլ. Գ. 21։
Ել. ԺԱ. 9։
Սաղ. Ճգ. 9, 10։
Սաղ. Ժբ. 5։
Բ Թագ. ԽԳ. 4։
Ա Գլ. Գ. 16։ Սաղ. ԽԲ. 12։ Ցես. Ս՟Ծ. 30։
Ցես. Ցես. ԺԴ. 11։ Սաղ. Ղ՟Է. 17, 18։
Գլ. Գ. 15։
Գլ. Է. 7։

Գլ. Գ. 21։
Ել. ԺԹ. 9։
Սաղ. Ճ. 9։
Ել. ԺԹ. 9։
Գլ. Գ. 14։
Ա Կոր. ԺԶ. 1։
Ել. Գ. 1։
Գլ. Գ. 27։
Գլ. Գ. 18։
Թուա. ԼԲ. 39, 40։
Գլ. Գ. 14։
Կամ՝ հնձուածներուն
Ել. Գ. 1։
Կամ՝ հնձուածներուն մէջ արձակած ձայնը
Ցես. Ցես. ԺԴ. 25, 31։
Ցես. ԺԲ. 29, 31։
Գլ. Գ. 10։
Գլ. Գ. 16։ Սաղ. ԽԲ. 12։ Ցես Հ՟Ծ։30։
Ցես. Ցես. ԺԴ. 11։ Սաղ. Հ՟Է. 17, 18։
Գլ. Գ. 15։
Գլ. Է. 7։
Ա Գլ. Գ. 4։ ԺԲ. 14։
Ցես. ԺԴ. 14։
Գլ. Գ. 13։
Ա Թագ. ԺԵ. 47։ ԺԲ. 17։ ԽԸ. 28։
Գլ. Խ. 9։10։Նէեմ. Գ. 5։
Գլ. Գ. 17։
Ղա. ա. 28։
Գլ. Գ. 19։
Գլ. Գ. 21։

ՆՀ·Ք·ՂՓ· Իսր 1256

2 գիանաց֊ող ձեռքը մատնեց ։ Եւ Մադիանաց֊ոց ձեռքը Իսրայէլի վրայ ուժգնացաւ ։ Եւ Իսրայէլի որ֊դիքը Մադիանաց֊ոց պատճառաւ իրենց համար Ղեռներու մէջ խո֊ռոչներ , քարայրներ և պատնէշներ 3 շինեցին ։ Ու երբոր Իսրայէլացիք սերմ կը ցանէին , Մադիանացիք անոնց վրայ կ՚ելլէին . և Ը Ամաղե֊կացիք և ու արևելքի բնակիչներն 4 ալ կ՚ելլէին . Եւ անոնց դէմ բա֊նակ կազմելով՝ Ղդետնին բերքը կ՚աւերէին մինչև Գազա , ու Իսրա֊յէլին ապրուստ մը չէին թողուր , ոչ ոչխար՝ ոչ արջառ և ոչ էշ . 5 Քանզի անոնք իրենց հօտերովը ու վրաններովը կ՚ելլէին , և Ի մարախի պէս բազմութեամբ կու գային . Թէ՛ անոնք և Թէ՛ անոնց ուղտերը չէին համրուեր . ու Իւրայէլ երկի֊րը կու գային զանիկայ աւերելու 6 համար ։ Եւ Իսրայէլ Մադիանաց֊ոց պատճառաւ շատ աղքատա֊ցաւ . ու Իսրայէլի որդիքը Ցհեով֊ը աղաղակեցին ։

ՀՆ·Գ·15 ։ ՈՎ·Ե·15։

Իսր 1249

7 Ու երբոր Իսրայէլի որդիքը Ցհե֊ովը աղաղակեցին Մադիանաց֊ոց 8 պատճառաւ , Ցերը Իսրայէլի որ֊դւոցը մէկ մարդարէ մը խրկեց . ու անիկայ ըսաւ անոնց , Իսրայէլին Ցեր Աստուածը այսպէս կ՚ըսէ . Ես ձեզ Եգիպտոսէն հանեցի , ու ձեզ ծառայութեան տունէն դուրս բե֊

ՒՍաղ·խգ· 2 ։ 3 ։

9 րի , Եւ ձեզ Եգիպտացւոց ձեռ֊քէն , ու բոլոր ձեզի նեղուԹիւն տուողներուն ձեռքէն ազատեցի , և Ի զանոնք ձեր առջևէն վռնտե֊

ՒԹ Թագ· ԺԸ·35, 37, 38 ։ Երեմ· ԺԻ·2 ։

10 լով անոնց երկիրը ձեզի տուի . Ու ձեզի ըսի , Ես եմ ձեր ԵՀովայ Ըս֊տուածը . Ժմի՛ վախնաք Ամորհա֊ցւոց աստուածներէն , որոնց երկ֊րին մէջ կը բնակիք . բայց դուք ինծի խօսքս մտիկ չըրիք ։

ՒԳԾո·ԺԸ·2։

ՒԵրբ·Ժա· 32 ։

11 Եւ Ցերոջը հրեշտակը եկաւ , ու Ի Աբիեզերեան Ցովասին բևեկնիին տակը նստաւ , որ Եփրայի մէջ էր . ու անոր որդին Ղեդէօն Ցձանին մէջ ցորեն կը ձեծէր՝ Մա֊դիանացւոց երեսէն փախչընելու

ՒԲՆ·ԺԳ·8։ Ղս· ա· 11 , 28 ։ ՒԳԾո·ա·5։

12 Համար ։ Եւ Ի Ցերոջը հրեշտակը անոր երեւցաւ , ու ըսաւ , Ո՛վ զօ֊րաւոր կարիճ՝ Ցերը ձեզի հետդ է ։

ՒՍաղ·ԱԲ· 49 ։ Ես ։ ԲԸ·1 ։ Կգ· 15 ։

ՀՍաղ·՝խգ· 1 ։

ՒԲՄՆ·ԺԱ· 2 ։

Ա ա Թագ· ՃԸ ։ 11 ։ Երբ· Ժա· 33 ։ 84 ։

13 Եւ Գեդէօն անոր ըսաւ , Ո՛՛ Ցեր իմ , Թէ որ Ցերը մեր հետն է , ին֊չո՞ւ համար ասս բոլոր բանները մեր դուխը եկաւ . և Ո՞ւր են անոր ա֊մէն հրաշքները , որոնք մեր հայ֊րերը մեզի կը պատմին՝ ըսելով Թէ Ցերը մեզ Եգիպտոսէն հանեց . բայց հիմա Ցերը Ն մեզ երեսէ ձգեց , ու մեզ Մադիանացւոց ձեռքը 14 մատնեց ։ Եւ Ցերը անոր նայեցաւ ու ըսաւ , ՁԱա քու զօրութիւնովդ գնա , որ Իսրայէլը Մադիանացւոց ձեռքէն ազատես . Ես չէ՞ որ ես քեզ

ՆՀ·Ք·ՂՓ· Իսր 1249

15 խրկեցի ։ Ու անիկայ անոր ըսաւ , Ո՛՛ Ցեր իմ , Իսրայէլը ինչո՞վ ա֊զատեմ . ահա Ժիմ *ազգատոհմն Մանասէի չքնին պիտի աղքատն է , ու ես իմ հօրս տանը պիտի պզտիկն

16 եմ ։ Եւ Ցերը անոր ըսաւ , Ժես անշուշտ քու հետդ պիտի ըլլամ , ու Մադիամը մէկ մարդու մը պէս

17 պիտի զարնես ։ Եւ անիկայ անոր ըսաւ , Կ՚աղաչեմ , Թէ որ ես քու աչքիդ առջևը շնորհք գտայ , Ն ինծի նշան մը ցուցուր , որ Ֆիպամ ինչ

18 ինծի հետ խօսողը դուն ես ։ Ձի՛ա֊դաչեմ որ ասկէ չերթաս , մինչև որ ես քեզի գամ , իմ ընծաս բերեմ ու քու առջևդ դնեմ ։ Եւ անիկայ ըսաւ , ես կը սպասեմ , մինչև որ

19 դուն դառնաս ։ Ու Գեդէօն ներս մտաւ , այծերէն ու մը և մէկ ար֊դու ալիւրէ բաղարջ շօթեր պատ֊րաստեց . միսը սակառի մը մէջ դրաւ , ու արգանակն ալ պտուկի մը մէջ դրաւ , և անոր առջևը հա֊նեց բևեկնիին տակը ու անոր մա֊

20 տուց ։ Եւ Աստուծոյ հրեշտակը անոր ըսաւ , Միսը ու բաղարջ շօ֊թերը առ , Ձաս վէմին վրայ դիր ,

21 ու Ժարդանակը թափէ ։ Եւ անի֊կայ անանկ ըրաւ ։ Ետքը Ցերոջը հրեշտակը իր ձեռքի գաւազանին ծայրը երկնցուց , ու միսին և բա֊զարջ շօթերուն դպաւ . ու Կէմէն կրակ ելլելով միսը և բաղարջ շօ֊թերը այրեց . ու Ցերոջը հրեշտա֊կը անոր աչքերուն առջևէն դնաց ։

ՒԳՂ·Ժգ· 19 ։

ՒՑես Գ Թագ·Ժը· 33 , 34 ։

22 Եւ Գեդէօն Ո՞տեսաւ որ անիկայ Ցերոջը հրեշտակն է . ու Գեդէօն ըսաւ , Ո՛՛ Ցեր ԵՀովայ , Ո՞ր Ցե֊րոջը հրեշտակը երես առ երես տե֊

ՒԳՂ·Ժգ· 21 ։

23 սայ ։ Բայց Ցերը անոր ըսաւ , Ի֊նա֊ղաղութիւն ըլլայ քեզի . մի՛ վախ֊նար , պիտի չմեռնիս ։

ՒՆԻ·Ժ·19 ։

24 Եւ Գեդէօն հոն Ցերոջը սեղան մը շինեց , ու անոր անունը Ո՞Ե֊հովաշալօմ կոչեց , որ մինչև աս օրս Ի Աբիեզերեանց Եփրայիին մէջ կե֊ցած է ։

ՒՑես Ծն· Իր· 14 ։ Ել· Ժէ· 15 ։ Ե֊բամ· ԺԲ· 16 ։ Եզեկ· Իր· 85 ։

25 Եւ ան գիշերը Ցերը անոր ըսաւ , Քու հօրդ զուարակը՝ եօթը տա֊րեկան երկրորդ զուարակը առ , և քու հօրդ ունեցած Բահաղի սեղան֊ը փլցուր , ու Ձքովի Աստարովթը

ՒԹՈՒ·Բ·32 ։ Ժ Ել· ԼՀ· 18 ։ Բ Օր· Է·5 ։

26 կարէ՛ · Եւ Ֆաս ապառաժ քարին դուխը՝ օրինաւոր կերպով՝ քու Ցեր Աստուածդդ սեղան մը շինէ , ու երկրորդ զուարակը առ , և քու կըտ֊րած Աստարովթիդ փայտերովը ողջ

27 Ջակէղ ըրէ ։ Ու Գեդէօն իր ծա֊ռաներէն տասը մարդ առաւ , և Ցերոջը իրեն ըսածին պէս ըրաւ , ու իր օրը տունէն , և քաղաքին

Ն·Ք·ՂՓ· Իսր 1249

ՒԳԾես·ա·9։ ԳԼ·Գ·6 ։

Ժ Ցես ա Թագ·Թ· 21 ։

*ՒԲէր , Հա֊զարաւոր· ասս Մէք· Ե·2 ։

ԺՆԼ·Գ·12 ։ ԳԾես·ա·5 ։

ՆՆԼ·Գ·1–8 ։ Հմր 36 ։ 37 ։ Դ Թագ·Ի· 8 ։ Սաղ· ՀԷ·17 ։ Ես· Է·11 ։

ՂԾն·Ժը· 8 ։ 5 ։ ԳԼ· Ժգ·15 ։

ՈԾն·Ժը· 6 ։ 7 ։ 8 ։

ՂԳԼ·Ժգ· 19 ։

ՊՑես Գ Թագ·Ժը· 33 , 34 ։

ՂՂԼե·Թ· 24 ։ Գ Թագ· Ժը·38 ։ Բ Ծն·Է·1 ։

ՈԳԼ·Ժգ· 21 ։

ՈԾն·Ժգ· 13 ։ Ը·30 ։ ԾԼ·ԼՀ·20 ։ ԳԼ·Ժգ· 22 ։

ՀԴան·Ժ· 19 ։

ՊՑես Ծն· Իր·14 ։ Ել· Ժէ·15 ։ Ե֊բամ·ԼԳ· 16 ։ Եզեկ· Իր· 85 ։

†ՐՏեր Ցեր խա֊ղաղու֊թեան , Ո՛՛ խաղաղու֊թիւն Ցեռ֊ուն ։

ՐԳԼ·Բ·32 ։

ՅՆԼ·ԼՀ· 18 ։ Բ Օր· Է·5 ։

‡ Կա՛՛ ամրոցիս գլուխն բաց ասղը

մարդիկներէն վախնալով ա֊ն ֆանը
յորեկը ընելու՝ գիշերը ըրաւ ։
28 Ու երբոր քաղաքին մարդիկները
առաւօտուն կանուխ ելան , տեսան
որ Բահաղին սեղանը փլած , և ա֊
նոր քովի Աստարովթը կտրած , ու
երկրորդ ղուարակը շինուած սեղա֊
29 նին վրայ ողջակէզ եղած էր ։ Ուստի
իրարու ըսին , Ան բանը ո՞վ ըրաւ ։
և փնտռեցին ու քննեցին ։ ու ըս֊
ուեցաւ թէ աս բանը Ցովասին
30 որդին Գեդէօն ըրաւ ։ Եւ քա֊
ղաքին մարդիկը Ցովասին ըսին ,
Որդիդ դուրս հանէ որ մեռնի ,
քանզի Բահաղին սեղանը փլցուա֊
ցեր՝ ու անոր քովի Աստարովթը
31 կտրեր է ։ Եւ Ցովաս իր վրան
եկող բոլոր մարդիկներուն ըսաւ ,
Մի՞թէ Բահաղին իրաւունքը դո՞ւք
պիտի պաշտպանէք , կամ թէ զա֊
նիկայ դո՞ւք պիտի ազատէք ։ ո՛վ
որ անոր իրաւունքը պաշտպանէ ,
թող մեռցուի մինչև առտու ։ Թէ
որ անիկայ աստուած է , թող ին֊
քը իր իրաւունքը պաշտպանէ անոր
դէմ , իր սեղանը փլցընելուն հա֊
32 մար ։ Եւ նոյն օրը զանիկայ ֊* Ցե֊
ռոբաաղ անուանեց ։ քանզի ըսաւ ,
Թող Բահաղ իր իրաւունքը պաշտ֊
պանէ անոր դէմ , իր սեղանը փլը֊
ցընելուն համար ։
33 Եւ բոլոր †Մադիանացիները ,
Ամաղեկացիները ու արևելեայ ընա֊
կիչները մէկտեղ ժողովուեցան , ու
Յորդանանէն անցնելով՝ †Եզրայէլի
34 հովիտին մէջ բանակեցան ։ Եւ
°Ցերոբաաղ Հոգին Գեդէօնին վրայ
հանդչեցաւ , ու անիկայ ֆ փող հըն֊
չեցուց ; և Աբիեզերեանք անոր ե֊
35 տևէն ժողովուեցան ։ Ու բոլոր Մա֊
նասէին պատգամաւորներ խրկեց ,
ան ալ անոր ետևէն ժողովուեցան ։
և Ասերին , Զաբուղոնին ու Նեփ֊
թաղիմին ալ պատգամաւորներ խրր֊
կեց , ու անոնք դացին զանոնք դի֊
մաւորելու ։
36 Եւ Գեդէօն Աստուծոյ ըսաւ ,
Թէ որ ըսածիդ պէս Իսրայէլը իմ
37 ձեռքովս ազատելու ես ; ֊Ահա ես
կալնի մէջը բուրդի գզաթի մը կը
դնեմ . Թէ որ միայն գզաթին վրայ
ցօղ՝ ու բոլոր դետնին վրայ չորու֊
թիւն ըլլայ , ան ատենը պիտի գիտ֊
նամ որ ըսածիդ պէս Իսրայէլը իմ
38 ձեռքովս պիտի ազատես ։ Եւ այն֊
պէս եղաւ . վասն զի առաւօտուն
կանուխ ելաւ , ու գզաթը քամեց ,
և գզաթէն ցօղը հանեց , որ կոկը
39 մը լեցուն ջուր եղաւ ։ Ան ատենը
Գեդէօն Աստուծոյ ըսաւ , Քու
բարկութիւնդ իմ վրաս չբորբոքի ,
ու միայն աս անգամ ալ խօսիմ .
միայն աս անգամ գզաթովը փոր֊
ձեմ . հիմա միայն գզաթին վրայ
չորութիւն , ու բոլոր դետնին վրայ
40 ցօղ ըլլայ ։ Եւ ան գիշերը Ա֊
ստուած այնպէս ըրաւ . միայն գը֊
զաթին վրայ չորութիւն՝ ու բոլոր
դետնին վրայ ցօղ եղաւ ։

ԳԼ · Է

1 Գեդէօնի բանակին եօթնուկէսհազար մարդացմէն իրեք հարիւր հոգին կ'ընտրուին ։ 9 Գեդէօն Մադիանացիի մը երազը ու մեկնութիւնը լսելով կը քաջալերուի ։ 16 Փողերով ու սափորներու մէջ դրուած ջահերով իր բանեցուցած հնարքը ։ 24 Եփրեմի որդիքը Օրէբը ու Զէբը կը բռնեն կը մեռցնեն ։

1 Յե֊ Ցերոբաաղ՝ այսինքն Գեդէ֊ — Գլ·Ղ·32·
օն ու անոր հետ եղող բոլոր
ժողովուրդը կանուխ ելան , Հարօ֊
դի աղբիւրին քովը բանակեցան .
ու Մադիամու բանակը անոր հիւ֊
սիսային կողմը՝ դէպ 'ի Մօրէի
2 բլուրը՝ հովիտին մէջն էր ։ Եւ Տէրը
ըսաւ Գեդէօնին , Քու հետդ եղող
ժողովուրդը շատ է . չեմ ո֊ւղեր
Մադիամը անոնց ձեռքը տալ . չըլ֊ Բ Օր·Ը·
լայ որ Իսրայէլ ինծի դէմ պար֊ 17 ; Եա·ժ·
ծենայ ու ըսէ Թէ իմ ձեռքս զիս 18 ; ա Կոր·
3 ազատեց ։ Ուստի հիմա քարող ա · 29 ; բ Կոր·գ·7 ·
կարդալ տաս որ ժողովուրդը լսէ , Ը Օր·ի·6 ·
ու ըսես , Ո՛վ որ վատասիրտ ու
երկչոտ է՝ Թող Ե֊տ դառնայ , և
շուտով գաղաատ լեռնէն երթայ .
ու ժողովուրդէն քսանուերկու հա֊
զար հոգի ետ դարձան , ու տասը
4 հազար մնացին ։ Եւ Տէրը ըսաւ Գե֊
դէօնին , Ժողովուրդը տակաւին
շատ է . ջուրին քովը իջեցուր զա֊
նոնք , ու հոն քեզի համար զանոնք
փորձեմ . և որուն համար քեզի
ըսեմ Թէ ասիկայ քու հետդ եր֊
թայ , անիկայ քու հետդ թող եր֊
թայ , ու որուն համար քեզի ըսեմ
Թէ՝ Ասիկայ քու հետդ չերթայ ,
5 անիկայ Թող չերթայ ։ Ուստի ժո֊
ղովուրդը ջուրին քովը իջեցուց ։
և Տէրը Գեդէօնին ըսաւ , Ո՛վ որ
շունի լափելուն պէս ջուրը լեզուո֊
վը լափէ , անիկայ զատ կայնեցը֊
նես , ու ո՛վ որ խմելու համար իր
ծունկերուն վրայ ծռի , ա֊նիկայ ալ
6 զատ կայնեցնես ։ Եւ ձեռքը բերանը
դնելով լափողներուն թիւը իրեք
հարիւր մարդ էր ։ և բոլոր մնացած
ժողովուրդը իրենց ծունկերուն վը֊
րայ ծռեցան ջուր խմելու համար ։
7 Ու Տէրը Գեդէօնին ըսաւ , Ե֊ան Բ ա Թագ ·
իրեք հարիւր մարդկներով՝ որոնք ժգ·6 ·
ջո֊րը լափեցին , ձեզ պիտի ազա֊
տեմ , և Մադիամը քու ձեռքդ
պիտի մատնեմ . ու բոլոր ճամբած
ժողովուրդը՝ ամէն մարդ իր տեղը
8 երթայ ։ Ուստի ժողովուրդը իրենց
ձեռքը պաշար առին և իրենց փո֊
ղերն ալ ։ Եւ Գեդէօն Իսրայէլի

ՆՀ. ԺԸ. Ի. ԹՎ 1249

բոլոր մարդիկները՝ ամէն մէկը իր վրանը խրկեց , բայց ան իրեք հարիւր մարդը իր քովը պահեց . ու Մադիամու բանակը անոր տակը հովիտին մէջ էր :

ՆԽՆ. ԽԱ. 2, 3։

9 Եւ նոյն է գիշերը Տէրը անոր ըսաւ , Ո՛տք ելլը , իջիր , քանզի զանիկայ քու ձեռքդ մատնեցի : 10 Եւ թէ որ դուն իջնելու կը վախնաս , նախ դուն քու ծառայիդ Փուրային հետ բանակը իջիր . 11 եւ ղպիտի լսես թէ անոնք ինչ կը խօսին . անկէ ետև քու ձեռքերդ պիտի ուժովնան , որ բանակը իջնես : Ուստի ինքը և իր ծառան Փուրա բանակին մէջն է գնաց : 12 Դերուն ծայրը իջան : Ու Մադիամ և Ամաղէկ , Հու բոլոր արևելցիները մարախներու պէս բազմութեամբ հովիտին մէջ պառկեր էին , և անոնց ուղտերը անթիւ էին , ա՛ծովուն եզերքը եղող աւազին չափ 13 շատ էին : Եւ Գեդէոն հոն երթալով՝ լսէց որ մէկ մարդ մը իր ընկերին երազ կը պատմէր ու կ՚ըսէր , Ես երազ մը տեսայ , և ահա մէկ գարեղէն հաց մը դէպ ի Մադիամու բանակը կը գլորուէր , և վրանին հասնելով՝ զանիկայ զարկաւ որ ինկաւ , ու գլխիվար դարձուց , և 14 վրանը ինկաւ : Ու անոր ընկերը պատասխան տուաւ և ըսաւ , Ա՛յս չէ ուրիշ բան չէ , բայց միայն Իսրայէլացի Յովսի որդւոյն Գեդէոնին սուրը . Աստուած Մադիամը ու բոլոր բանակը անոր ձեռքը մատներ է :

15 Ու երբոր Գեդէոն երազին պատմութիւնը ու անոր մեկնութիւնը լսեց , Տէրա՛ն երկրպագութիւն ըրաւ , և Իսրայէլին բանակը դարձաւ ու ըսաւ , Ո՛տք ելէք , քանզի Տէրը Մադիամու բանակը ձեր 16 ձեռքը տուեր է : Եւ ան իրեք հարիւր մարդը իրեք գունդի բաժնեցուց՝ ամենուն ձեռքը փողեր ու պարապ սափորներ տուաւ , և սափորներուն մէջն ալ ջահեր դրաւ . 17 Ու անոնց ըսաւ , Ինծի նայեցէք և անանկ ըրէք . ու երբոր բանակին եզերքը հասնիմ , ես ինչպէս որ ընեմ , դուք ալ այնպէս ըրէք : 18 Ու երբոր ես ու բոլոր իմ հետս եղողները փողը փչեցընենք , ան ատենը դուք ալ բոլոր բանակին չորս կողմը փողերը փչեցուցէք , և ըսէք , Տէրոջը ու Գեդէոնին սո՛ւրը : 19 Եւ Գեդէոն ու անոր հետ եղող հարիւր մարդը կէս գիշերուան պահուն սկիզբը՝ երբոր պահապանները նոր դրած էին , բանակին եզերքը հասան , և փողերը փչեցընելով՝ ձեռքերնուն մէջը եղած սափորները կոտրտեցին : 20 Ան ատենը իրեք գունդն ալ փողերը փչեցուցին ու սափորները կոտրտեցին , ու ձախ ձեռքով ջահերը , և աջ ձեռքով փողերը բռնելով փչեցընելու համար , կը պոռային՝ Սո՛ւրը Տէրոջը ու Գեդէոնին 21 սուրը : Եւ ի՛ւրաքմէ մարդ բանակին բոլորտիքը իր տեղը կայներ էր . ու բոլոր բանակը վազելով և աղաղակելով կը փախչէին : 22 Ու երբոր ան իրեք հարիւր մարդը էրէցը փողերը փչեցուցին , Տէրը բոլոր բանակին մէջ Նամէն մարդուն սուրը էր իր ընկերին վրայ դարձուց . և զօրքը մինչև Բեթ-Սեհուտա դէպ ի Սարերա , սա՛ մինչև Աբէլմեհուլային սահմանը և Տաբէթի փախաւ :

23 Ու Իսրայէլացիք Նեփթաղիմէն , Ասերէն և բոլոր Մանասէէն ժողվուեցան , ու Մադիանացւոց ետևնէն 24 տուին հնկան : Եւ Գեդէոն ի Եփրեմի բոլոր լեռնակողմը պատգամաւորներ խրկեց , ըսելով , Մադիանացիները դիմաւորելու իջէք , և անոնց առջևէն ջուրերը բռնեցէ՛ք մինչև Բեթ-բարա , նաև Յորդանանը : Ուստի Եփրեմի բոլոր մարդիկները ժողվուեցան , ու ի՛ջուրերը բռնեցին մինչև Բեթ-բարա , նաև Յորդանանը : 25 Եւ ի՛ Մադիամու երկու իշխանները Օրէբը ու Զէբը բռնեցին . Օրէբը Օրէբի վէմին քովը մեռցուցին , ու Զէբը Զէբի հնձանին քովը մեռցուցին . և Մադիանացիները հալածեցին , ու Օրէբին և Զէբին գլուխները Գեդէոնին բերին ի Յորդանանու անդի կողմէն :

ՆՀ. ԺԸ. Ի. ԹՎ 1249

Ի ԵԼ. ԺԴ. 13, 14 : Բ ՄՆ. Ի. 17 : ԺԴ ԹՒԱՔ. Է. 7 :

Լ ԱՅ ԹՒԱՔ. ԺԴ. 20 : Բ ՄՆ. Ի. 28 :

Ի ՍԱՂ. ԺԴ. 9 : ԵՒ. ԹԴ. 4 :

ՅԳԼ. Գ. 28 : Հ ԳՕՀ. Ա. 28 :

ՅԳԼ. Ը. 3 : ՍԱՂ. ԺԴ. 11 :

ՂԵՒ. Ժ. 26 :

ՑԳԼ. Ը. 4 :

ԳԼ. Ը

1 Գեդէոն Եփրեմի որդւոց սիրտը կ՚իջեցընէ : 4 Սոկքովթի ու Փանուելի բնակիչները Գեդէոնին զօրքը կերակրելը կը մերժեն : 10 Գեդէոն կը բռնէ Զեբէէն ու Սաղմանան . 18 և դառնալով Սոկքովթի ու Փանուելի բնակիչները կը ջարդէ : 17 Գեդէոն իր եղբայրներուն մահուանը վրէժը Զեբէէեն ու Սաղմանայէն կ՚առնէ . 22 և չհաճիր ժողովուրդին վրայ իշխան ըլլալու : 24 Անոր չհնած եփուդը կռապաշտութեան պատճառ կ՚ըլլայ : 28 Մադիամ կը նուաճի : 29 Գեդէոնին որդիքը , ու իր մահը : 33 Իսրայէլացւոց կռապաշտութիւնը ու ապերախտութիւնը :

1 ||Ու Եփրեմացիք անոր ըսին , Ա՛ս մեզի ըրած բանդ ի՞նչ պիտի ըլլայ , որ Մադիամու դէմ պատերազմելու գացիր , և մեզ չհանչեցիր . ու անոր հետ սաստիկ վէճ 2 ըրին : Եւ անիկայ անոնց ըսաւ , Ես հիմա ձեզի պէս ի՞նչ բան ըրի . Եփրեմին ճռաքաղութիւնը Աբիեզերի այգեկութէն լաւադոյն չէ՞ 3 արդեօք : ի Աստուած Մադիամու իշխանները՝ Օրէբը ու Զէբը ձեր ձեռքը տուաւ . ես ձեզի պէս ի՞նչ

ՑՏՈ ԳԼ. ԺԲ. 1 : Բ ԹՒԱՔ. ԺԲ. 41 :

ՆՔԴ. ՌՀԲ. 1249

բան կրցայ ընել։ Ես խօսքը բանաձին պէս՝ անոր վրայով էանունց սիրտը հանդարտեցաւ։

4 Եւ Գեդէօն Յորդանան եկաւ, ու ինքը և իր հետը եղող իրեք հարիւր մարդիկը անցան. թէպէտ և նուաղած էին, բայց կ՚ետևէն կը հա-

Ե Ծն. Լէ. 17։ Սաղ. կ. 6։

5 լածէին։ Ու Սոկքովթի մարդիկներուն ըսաւ. Ընդհ֊ր ըրէք, ետևէս եկող ժողովուրդին հացի նկանակներ տուէք, քանզի նուաղած են. ու ես Զեբահ եւ Սաղմունա թագաւորներուն՝ Զերեէին ու Սաղմանային ետևէն կ՚երթամ։

6 Եւ Սոկքովթի իշխանները ըսին, Ի Միթէ Զեբէէին ու Սաղմանային ձեռքը արդէն քու ձեռքիդ մէջն է, որ Ջմենք քու զօրքիդ հաց

Ի Ցես ը թագ. ի. 11։

Ջ Ցես ա թագ. իե. 11։

7 տանք։ Ու Գեդէօն ըսաւ, Ուրեմն երբոր Ցերը Զերեէն ու Սաղմանան իմ ձեռքս տայ, Ի ձեր մարմինները անապատին փուշերովը ու տատասկներովը պի-

Ի Հմր 16։

ԸԾն. լբ. 30։ գ Թագ. ժբ. 25։

8 տի ծեծեմ։ Եւ անկէ Ը Փանուէլ երթալ, ու անոնց ալ այնպէս ըսաւ. բայց Փանուէլի մարդիկները Սոկքովթի մարդիկներուն տուած պատասխանին պէս պատասխան

9 տուին։ Ձե Փանուէլի մարդիկներուն ալ խօսեցաւ՝ ըսելով, Երբոր Ի խաղաղութեամբ դառնամ, ժ ատ աշտարակը պիտի փլցնեմ։

Ի Գէ. ը. 12։

10 Եւ Զերեէ ու Սաղմանա և անոնց հետ անոնց բանակը, ա֊ ֆարևելքի բնակիչներուն բոլոր բանակէն մնացած ՃԻԲ՚Ը՝ ամէնը տասնու-

ԼԳէ. ի. 2։ 15. 17. 25։ գ Թագ. գ. 26։

հինգ հազարի չափ մարդ կարկառի մէջ էին. ու ինկած մեռածները ԻՀարիւր քսան հազար օտարեր-

Ի Թուս. լբ. 35. 42։

11 մերկ մարդիկներ էին։ Եւ Գեդէօն Ի՝Նոբահի ու Ցոգբեհայի արևելեան կողմէն վրանաբնակներուն ճամ-

Ի Գէ. ժբ. 27։ աթես. ը. 8։

բովը եղաւ, ու բանակը զարկաւ, քանզի բանակը ժ անհոգ կը կենար։

12 Եւ Զերէէ ու Սաղմանա փա-

Ի Սաղ. ձգ. 11։

խան. ու Գեդէօն անոնց ետևէն իյնալով՝ Ի Մադիամու երկու թագաւորները՝ Զերեէն ու Սաղմանան բռնեց, ու բոլոր բանակը տակնուվրայ ըրաւ։

13 Եւ Յովասին որդին Գեդէօն

*Կամ՝ Ուրեմն տես գաս Ի վերէն

*արևը չելած պատերազմէն ետ

14 դարձաւ. Ու Սոկքովթի մարդիկներէն երիտասարդ մը բռնեց, և անոր հարցուց. ու անիկայ Սոկ-

Հ Հմր 6։

քովթի իշխանները ու ծերերը՝ եօթանասունևեօթը մարդ գրեց՝

15 պատաս անոր։ Եւ Գեդէօն Սոկքովթի բնակիչներուն եկաւ, ու ըսաւ, Ահա Զերեէն ու Սաղմանան՝ որոնց համար Հգլուա նախատեցիք՝ ըսելով, Միթէ Զերեէն ու Սաղմանային ձեռքը արդէն քու

ձեռքիդ մէ՞ջն է, որ մենք քու նուաղած մարդիկներուդ հաց

ՆՔԴ. ՌՀԲ. 1249

16 տանք։ Ի Ուստի քաղաքին ծերերը առաւ, և անապատին փուշերը ու տատասկները Ցապէց, և անոնցմով Սոկքովթի մարդիկները պատ-

Ի Հմր 7։

17 ժեց։ Ու Ը Փանուէլի աշտարակը փլցուց, և քաղաքին մարդիկները կոտրեց։

Ը Դ Թագ. ժբ. 25։ ա Հմր 9։

18 Ու Զերեէին և Սաղմանային ը-

ՃԳէ. դ. 6։ Սաղ. ՀՔ. 12։

սաւ, Ճ Թաբօրի մէջ մեռցուցած մարդիկներդիդ ի՞նչպէս մարդիկներ էին։ Ու անոնք ըսին, Ինչպէս ես դուն, անոնք ալ այնպէս էին. ա-

19 մէն մէկը թագաւորի տղու կը նմա-

նէր։ Եւ անիկայ ըսաւ, Անոնք իմ եղբայրներս՝ մօրս տղաքներն էին. կենդանի է Ցեր, թէ որ դուք զանոնք ողջ Թողուիք, ես

20 ձեզ չէի մեռցներ։ Ու իր անդրանիկ տղուն՝ Ցեթերին ըսաւ, Ելի՛ր, ասոնք մեռցուր։ Բայց պատանին իր սուրը չքաշեց. քանզի մանկահասակ ըլլալով վախցաւ։

21 Ուստի Զերէէ ու Սաղմանա ըսին, Դուն ելիր որ մեզ զարնես, քանզի մարդուս ոյժը իր հասակին համեմատ կ՚ըլլայ. և Գեդէօն ոտք եղաւ, ու Ճ Զերէէն և Սաղմանան մեռ-

Ճ Սաղ. Հդ. 11։

ցուց. ու անոնց ուղտերուն պարանոցին վրայ եղած մահիկները առաւ։

22 Եւ Իսրայէլի մարդիկները Գեդէօնին ըսին, Մեր վրայ թագաւորէ դուն ու քու որդիդ և քու որդւոյդ որդին, որովհետև մեզ Մադիամու ձեռքէն ազատեցիր։

23 Ու Գեդէօն անոնց ըսաւ, Ես ձեր վրայ չեմ թագաւորեր, ոչ ալ իմ որդիս ձեր վրայ պիտի թագաւորի. Ն ձեր թագաւորը Ցերը ըլլայ։

Ն աթագ. ը. 7. ժ. 19։ Ժբ. 12։

24 Եւ ըսաւ Գեդէօն անոնց ըսաւ, Հիմի բան մը պիտի խնդրեմ. ամէն մարդ իր աւարին օղերը ինձի տայ. (Ը քանզի անոնք Իսմայէլացի

Ը Ծն. իհ. 18։ լէ. 25. 28։

25 ըլլալով ոսկէ օղեր ունէին։) Ու անոնք ըսին, Հոլոր սրտով կու տանք. ուստի լաթ մը փռեցին, ու ամէն մարդ իր աւարին օղերը

26 հոն ձգեց։ Եւ ան իր ուզած ոսկի օղերուն կշռոքը հազար եօթը հարիւր սիկլ ոսկի եղաւ, մանիկներէն, գինտեղէն ու Մադիամու թագաւորներուն վրայի ծիրանի պատմուճաններէն, և անոնց ուղտերուն պարանոցին վրայ եղած

27 մանեակներէն Ի դատ։ Ու Գեդէօն Ո անոնցմով եփուդ մը շինեց, և ի իր Եփրա քաղաքին մէջը դրաւ. ու բոլոր Իսրայէլ Ո՝հոն անոր ե-

ՈԳէ. ժէ. 5։ ԼԳէ. ջ. 24։ ՈՍաղ. ՃԿ. 30։

տևէն երթալով պոռնկեցաւ. և Գեդէօնին ու անոր տանը Ը թակ-

Ը Ր Օր. է. 16։

դայթ եղաւ։

28 Ա.յսպէս Մադիամ Իսրայէլի որ-

դւոց առջևը նուաճեցաւ ։ և այնհետև չկրցաւ գլուխ վերցընել . ու Գեդէօնին օրերը քառասուն տարի հանդստացաւ ։

29 Եւ Ցովաթի որդին Ցերոբաաղ գնաց , ու իր տանը մէջ նստաւ ։

30 Եւ Գեդէօն *եօթանասուն տղայ ունէր իր երանքէն ելած , քանզի շատ կիներ ունէր ։ 31 Վրձ Սիւքեմի մէջ ունեցած հարճն ալ անոր տղայ մը ծնաւ , և անոր անունը Աբիմելէք դրաւ ։ 32 Ու Ցովաթի որդին Գեդէօն *բարի ծերութեամբ մեռաւ , և թաղուեցաւ Եփրայիմ մէջը իր հօրը Ցովաթին գերեզմանը Թաւրեցաւ ։

33 Եւ ՚Գեդէօն մեռածին պէս Իսրայէլի որդիքը դարձան ու *բաւհաղիմին ետևէն էրթալով պոռնկեցան , ու Բահաղ բերիթը իրենց աստուած ըրին ։ 34 Եւ Իսրայէլի որդիքը *չյիշեցին իրենց Տէր Աստուածը , որ զերեզ ազատեր էր իրենց բոլորտիքը եղած ամէն թշնամիներուն ձեռքէն ։ 35 Նաև Ցերոբաաղին (այսինքն Գեդէօնին) տան՝ անոր Իսրայէլին ըրած բոլոր բարութեանը համեմատ , ՚զթութիւն չըրին ։

ԳԼ . Թ

1 Աբիմելէք Սիւքեմացւոց հետ խորհուրդ ընելով՝ ու իր եղբայրները սպանելով՝ թագաւոր կ՚ըլլայ ։ 7 Ցովաթամ առակով մը պատմելը կը յայտնէ , ու անոնց կործանումը կը գուշակէ ։ 22 Գաալ Սիւքեմացւոց հետ կը միաբանի Աբիմելէքին դէմ ։ 30 Զեբուլ աս բանը անոր կ՚իմացընէ ։ 34 Աբիմելէք զանոնք կը յաղթէ , ու աղ կը ցանէ քաղաքը ։ 46 Բերիթ աստուծոյն աշտարակը կ՚այրէ ։ 50 Թեբեսի մէջ երկանաքարի կտորով մը կ՚ըլլապանուի ։ 56 Ցովաթամին անէծքը կը կատարուի ։

1 Ու Ցերոբաաղին որդին Աբիմելէքը՝ Սիւքեմ *իր մօրը եղբայրներուն դնաց . և անոնց հետ ու իր մօրը հօրը բոլոր ազգատոհմին հետ 2 խօսեցաւ՝ ըսելով , Ընդհ.ք ըրէք՝ Սիւքեմի բոլոր *բնակչացը ականջներուն զուարճեցէք թէ Ձեզի մէր աղէկ է . Ցերոբաաղին բոլոր որդւոցը՝ ե՞օթանասուն մարդոց ձեր վրայ թագաւորիլը , թէ մէկ մարդուն ձեր վրայ թագաւորելը . և միտքերնիդ բերէք որ ես ՚ձեր ոսկր 3 կորն ու ձեր մարմինն եմ ։ Ուստի իր մօրը եղբայրները անոր վրայով ամէն աս խօսքերը Սիւքեմի բոլոր բնակչացը ականջներուն զուարճեցուցին . ու անոնց սիրտը Աբիմելէքին դարձաւ . քանզի ըսին թէ Անիկայ 4 մեր *եղբայրն է ։ Եւ Բահաղ բերիթին տուէն եօթանասուն կտոր արծաթ տուին անոր , ու Աբեմելէք անոնցմով ղպատարակ կեաց ու սրիկայ մարդիկներ վարձքով բռնեց , և անոր ետևէն գացին ։ 5 Ու Ե՞ֆրայի մէջ իր հօրը տունը մնաւ , և Ը իր եղբայրները Ցերոբաաղին որդիքը՝ եօթանասուն հոգին մէկ քարի մը վրայ սպաննեց . բայց Ցերոբաաղին պզտիկ տղան Ցովաթամ պահուելով ողջ մնաց ։ 6 Եաբը բոլոր Սիւքեմի բնակիչները , և Մէլօնին բոլոր տունը մէկտեղ ժողվուելնան , ու գացին Սիւքեմի մէջ Ե՞պահապանաց կաղնիին քովը Աբիմելէքը թագաւոր ըրին ։

7 Ու երբոր ասիկա Ցովաթամին իմացուցին , անիկայ գնաց ՚գացրիզին լեռանը գլուխը կայնեցաւ , և ձայնը վերցնելով պոռաց ու ասոնց ըսաւ , Ո՛վ Սիւքեմի բնակիչներ՝ լսեցէ՛ մարիկ ըրէք , և Աստուած 8 ձեզի մարիկ ընէ ։ Ե՞ծառերը գացին որ իրենց համար թագաւոր մը օծեն , ու ձիթենիին ըսին , Ե՛ր 9 վրայ թագաւոր եղիր ։ Բայց ձիթենին անոնց ըսաւ , Իմ պարարտութիւնս թողում՝ Ե՞որ ինձմով զԱստուած ու մարդիկները կը պատուեն՞ , ու երթամ ծառերուն 10 վրայ ‖իշխան բլլամ՞ ։ Եւ ծառերը թզենիին ըսին , Դուն եկուր մեր 11 վրայ թագաւոր եղիր ։ Եւ թզենին անոնց ըսաւ , Իմ քաղցրութիւնս ու աղէկ պտուղս թողում՝ ու երթամ ծառերուն վրայ իշխանի 12 բլլամ ։ Ան ատենը ծառերը որթին ըսին , Դուն եկուր մեր վրայ թա- 13 գաւոր եղիր ։ Որթն ալ անոնց ըսաւ , ԾզԱստուած ու մարդիկները ուրախացընող գինիս թողում՝ ու երթամ ծառերուն վրայ իշխանի 14 բլլամ ։ Ան ատենը ամէն ծառերը ժխնկին ըսին , Դուն եկուր մեր 15 վրայ թագաւոր եղիր ։ Եւ ժխնկը ծառերուն ըսաւ , Թէ որ դուք իրաւցընէ զիս ձեր վրայ թագաւոր կ՚օծէք , եկէք իմ †հովանիս տակը նստեցէ , եթէ սչ՝ հժխնկին կրակ թող ելլէ , ու ՚Լիբանանու 16 եղևիները այրէ ։ Եւ հիմա թէ որ դուք Աբիմելէքը թագաւոր ընելով՝ ճշմարտութեամբ ու արդարութեամբ վարուեցաք , և թէ որ Ցերոբաաղին ու անոր տանը բարութիւն ըրիք , և թէ որ Ղանոր գործքերուն համեմատ անոր հատու- 17 ցում ըրիք . (քանզի իմ հայրս ձեզի համար պատերազմ ըրաւ , ու իր անձը §վտանգի մէջ դրաւ՞ , և ձեզ 18 Մադիամու ձեռքէն ազատեց . ¶իսկ գուք այսօր իմ հօրս տանը դէմ ոտք ելաք , ու անոր որդիքը՝ եօ՚թանասուն մարդ մէկ քարի մը վրայ սպաննեցիք , ու անոր աղախինին տղան Աբիմելէքը՝ ձեր եղ-

Ն . ք . ՉԾ . իբր 1249 ։ Գլ . ե . 31 ։ Գլ . Թ . 2 ։ 5 ։ Գլ . Թ . 1 ։ իբր 1209 ։ Ծն . իե . 8 ։ Ցով . ե . 20 ։ բՀԾ 27 ։ Գլ . ՚ . 24 ։ ՚Գլ . բ . 19 ։ Գլ . բ . 17 ։ Գլ . Թ . 4 ։ 46 ։ Ծալ . Ղբ . 11 ։ 42 ։ Ած . 18 ։ 21 ։ ՚Գլ . Թ . 16 ։ 17 ։ 18 ։ Ժող . Թ . 14 ։ 15 ։ Գլ . ը . 31 ։ *Եբր . ասբիրան Ե՞գլ . ը . 30 ։ Ե՞Ծն . իԹ . 14 ։ Ե՞Ծն . իԹ . 15 ։ Ե՞Գլ . ը . 33 ։ Ղ Գլ . Ժա . 3 ։ բ Մն . Ժգ . 7 ։ Ա-ռակ . Ժբ . 11 ։ Գոր . Ժե . 6 ։

Ե՞Գլ . ը . 24 ։ ը գ Թագ . Ժա . 1 ։ 2 ։ Ե՞Ցես Ցես . իդ . 26 ։ † Կամ՝ արձաքի Ժբ Օր . Ժա . 29 ։ իե . 12 ։ Ցես . ը . 33 ։ Ցօ՚ . գ . 20 ։ Ե՞Ցես գ Թագ . Ժգ . 9 ։ Ա Գլ . ը . 22 ։ 28 ։ Ե՞Ծալ . Ճղ . 15 ։ ‡ Կամ՝ որուն համար Աստուած ու մարդիկ զիս կը պատուեն , ‖ Եբր . երեքսո՛ , Ժ Ծալ . Ճգ . 15 ։ Ե՞Գլ . ե . 2 ։ Դան . գ . 12 ։ Ովս . Ժգ . 7 ։ հ Հմր 20 ։ Թռ . իա . 23 ։ Եզեկ . Ժթ . 14 ։ ն գ Թագ . Ժգ . 9 ։ Ծալ . Ճգ . 16 ։ Ես . ը . 18 ։ իէ . 24 ։ Եզեկ . լա . 8 ։ Ղ Գլ . ը . 35 ։ § Եբր . առ-ջևը Ձգեց , ՃՀմր ե , 6 ։

բայրը ըլլալուն համար՝ Սիւքեմի
բնակիչացը վրայ Թադաւոր ըրեր ։)
19 Ուստի Թէ որ այսօր Ցերոբաաղին
ու անոր տանը վրայով ճշմարտու-
Թեամբ ու արդարու-Թեամբ վա-
րուեցաք , ՛ի Աբիմելեքին վրայ ու-
րախացէք , ան ալ ձեր վրայ Թող
20 ուրախանայ ։ Ապա Թէ ոչ՝ ՛ի Թող
Աբիմելեքէն կրակ ելլէ , և Սիւքեմի
բնակիչները ու Մելօնի տունը այրէ ։
և Սիւքեմի բնակիչներէն ու Մելօնի
տունէն կրակ ելլէ , և Աբիմելեքը
21 այրէ ։ Եղբը Ցովաթամ փախաւ
ազատեցաւ , ու Բէեր գնաց , և իր
Աբիմելեքէ երօրմէն Լիւնուսն հա-
մար հոն բնակեցաւ ։
22 Եւ Աբիմելեք Իսրայէլի վրայ ի-
23 րեք տարի Թագաւորեց ։ Ու Ղա-
ստուած Աբիմելեքին և Սիւքեմի բը-
նակիչներուն մէջ չար ոգի մը խրր-
կեց , ու Սիւքեմի բնակիչները Ա-
բիմելեքին հետ Նենգութեամբ
24 վարուեցան ։ Որպէս զի Ցերոբա-
աղին եօԹանասուն որդւոցը եղած
անիրաւութիւնը գայ՝ և անոնց
Թափուած արիւնը անոնց եղբօրը
Աբիմելեքին վրայ հասնի , որ զա-
նոնք սպաններ էր , ու Սիւքեմի
բնակիչացը վրայ՝ որոնք անոր ձեռ-
քերը ուժովցուցեր էին իր եղբայր-
25 ները սպաննելու ։ Ուստի Սիւքեմի
բնակիչները լեռներուն գլուխները
անոր դարաններ պատրաստեցին , և
ճամբան իրենց քովէն ամէն անց-
նողները կը Թալանէին ։ ու Ա Բ
26 Աբիմելեքին իմացուցին ։ Եւ Աբե-
դի որդին Գաաղ ու անոր եղբայր-
ները եկան՝ Սիւքեմի մէջ մտան ։ և
Սիւքեմի բնակիչները անոր ապա-
27 ւինեցան ։ Ու դաշտը ելլելով ի-
րենց այգիներուն խաղողները քա-
ղեցին , և կոխելով Ուրախութիւն
ըրին , ու Ի բրենց աստուածոյն տուն
մտնելով կերան ու խմեցին , և
28 Աբիմելեքը անիծեցին ։ Ու Աբե-
դեան Գաաղ ըսաւ , Աբիմելեք
ով է , և Սիւքեմ ով է՝ որ մենք
անոր ծառայ ըլլանք ։ անիկայ Ցե-
րոբաաղին տղան չէ՞ , ու Զեբուղ
անոր փոխանորդը չէ՞ ։ Սիւքեմի
Հօրը՝ Եմմորին մարդիկներուն ծա-
ռայութիւն ըրէք ։ ու մենք ինչու
համար անոր պիտի ծառայենք ։
29 Ի Երանի Թէ աս ժողովուրդը իմ
ձեռքիս տակը անցներ , ու ես Աբի-
մելեքը վերցնէի ։ և Աբիմելեքին
ըսաւ , Զօրքերդ շատցուր ու ե-
լիր ։
30 Եւ քաղաքին իշխանը Զեբուղ
երբոր Աբեդեան Գաաղին խօսքերը
31 լսեց , խիստ բարկացաւ ։ Եւ ծա-
ծուկ կերպով մը Աբիմելեքին պատ-
գամաւորներ խրկեց , ըսելով , Ահա

Աբեդեան Գաաղ ու իր եղբայր-
ները Սիւքեմ կեան , և ահա անոնք
քեզի դէմ քաղաքը ոտք կը հանեն ։
32 Ուստի հիմա դուն գիշերով ելլէ՛ր ,
ու դաշտը դարանի մէջ նստէ՛ քու-
33 հետդ եղող ժողովուրդով ։ Եւ ա-
ռաւօտուն արևը ծագածին պէս
կանուխկեկ ելլէ՛ր , ու Էյ՛ՒՐ քա-
ղաքին վրայ յարձակէ՛ ։ և ահա ա-
նիկայ ու անոր հետ եղող ժողո-
վուրդը քեզի դէմ պիտի ելլեն ։
ան ատեն Ձեռքէդ եկածը ընես
անոր ։
34 Ուստի Աբիմելեք և անոր հետը
եղող բոլոր ժողովուրդը գիշերով
ելան , ու չորս դունդի Բաժնուելով՝
Սիւքեմի դէմ դարանի մէջ նստան ։
35 Եւ Աբեդեան Գաաղ ելաւ , ու
քաղաքին դրանը առջին կայնեցաւ ։
և Աբիմելեք իր հետը եղող ժողո-
վուրդով դարաններէն դուրս ելաւ ։
36 Ու Գաաղ ան ժողովուրդը տեսնե-
լով Զեբուղին ըսաւ , Ահա լիւ-
ներուն գլուխէն ժողովուրդ կ՛իջնէ ։
Ու Զեբուղ անոր ըսաւ , Լեռնե-
րուն շուքը քեզի մարդոց պէս կ՛ե-
37 րևնայ ։ Եւ Գաաղ դարձեալ խո-
սեցաւ ու ըսաւ , Ահա երկրին
*բարձր տեղուանքներէն՝ ժողո-
վուրդ կ՛իջնէ , և մէկ դունդ մըն
ալ ՚Մէօնենիմի կաղնիին ճամբով
38 կու գայ ։ Ու Զեբուղ անոր ըսաւ ,
Որ է ան քու բերանդ , որով
՚ի կ՛ըսէիր Թէ Աբիմելեք ով է՝ որ
մենք անոր ծառայութիւն քընէք ։
քու վար զարկած ժողովուրդդ ա-
տիկայ չէ՞ ։ հիմա ելլե՛ր ու անոր հետ
39 պատերազմ ըրէ ։ Ուստի Գաաղ
Սիւքեմի բնակիչացը առջևէն ելլե-
լով՝ Աբիմելեքի հետ պատերազմ
40 ըրաւ ։ Եւ Աբիմելեք զանիկայ հա-
լածեց , ու անիկայ անոր առջևէն
փախաւ , ու մինչև դրանը առջին
41 շատերը մեռած ինկան ։ Եւ Աբի-
մելեք Արումայի մէջ նստաւ , ու
Զեբուղ Գաաղը և անոր եղբայր-
ները վռընտեց , որ ՚ւ Սիւ-
42 քեմի մէջ չքնակին ։ Եւ հետևեալ
օրը ժողովուրդը դաշտը ելաւ ։ ու
43 երբոր Աբիմելեք իմացաւ , Իր ժո-
ղովուրդը առաւ՝ իրեք գունդի
բաժնեց , և դաշտին մէջ դարանա-
մուտ եղաւ ։ ու երբ տեսաւ որ ժո-
ղովուրդը քաղաքէն դուրս կ՛ելլէ ,
անոնց վրայ յարձակելով զանոնք
44 զարկաւ ։ Եւ Աբիմելեք ու անոր
հետ եղող գունդը յարձակելով՝
քաղաքին դրանը առջին կայնե-
ցան ։ ու երկու գունդերը բոլոր
դաշտի մէջ եղողներուն վրայ յար-
45 ձակելով զանոնք զարկին ։ Եւ Ա-
բիմելեք ան բոլոր օրը քաղաքին
հետ պատերազմեցաւ ու ՚քաղաքը

ՆՇ · Ք · ԳՓ · Էբր 1206

Ել · Ը · 6 ։ Փիլ · Գ · 8 ։

Յ Հմր 15 , 56 , 57 ։

Ներ · Ի 14 ։

Էբր 1206

Ղ Ա Թագ · Ժգ · 14 ։ Ժը · 9 , 10 ։ Տիս Գ Թագ · Ժը · 15 ։ Իր · 22 ։ Բ Մն · Ճ · 15 ։ Ժը · 19 , Ես · Ե · ԺԹ · 2 , 14 ։ Ես · Լգ · 1 ։ Ղ Գ Թագ · Բ · 32 ։ Եսթ · Թ · 25 ։ Սաղ · Է · 16 ։ Մատ · Իգ · 85 , 86 ։

Ոչ Ցես · Ես · Ժգ · 9 , 10 ։ Երեմ · Իե · 30 ։ Ղ Հմր 4 ։

Ա Թագ · Իե · 10 ։ Գ Թագ · Ժը · 16 ։

Ա Ծն · Լդ · 2 , 6 ։

Ղ Բ Թագ · Ժե · 4 ։

ՆՇ · Ք · ԳՓ · Էբր 1206

Ա Թագ · Ժ · 7 ։ Իե · 8 ։ Ժ · 10 ։

Ել · Ը · 20 ։

առաւ , և մէջը եղող մարդիկները կոտրեց , ու † քաղաքը փլցուց , և հոն աղ ցանեց ։

46 Ու Սիւքեմի աշտարակին բոլոր բնակիչները երբոր այս բանը լսեցին , † Բերիթի աստուածոյն տանը բերդը մտան ։ 47 Եւ Աբիմելէքին իմացուցին թէ Սիւքեմի աշտարակին բոլոր 48 բնակիչները ժողովուեր են ։ Ան ա տենը Աբիմելէք իր հետը եղող բոլոր ժողովուրդով ՚Սելմոն լեռը ելաւ . ու Աբիմելէք տապարը ձեռքը առնելով ծառի ոստ մը կտրեց , ու զանիկայ վերցուց իր ուսին վրայ դրաւ , և իր հետը եղող ժողովուրդին ըսաւ , Ահա տեսաք ինչ որ ես ըրի , շուտով դուք ալ ինծի պէս 49 ըրէք ։ Ուստի ժողովուրդին ամէնն ալ մէկ մէկ ոստ կտրեցին , ու Աբիմելէքին հետևէն գացին , և սոխրը բերդին քովը դրին , ու անոնցմով բերդը կրակով այրեցին . այսպէս Սիւքեմի աշտարակին բոլոր մարդիկներն ալ՝ որոնք հազարի չափ երիկ ու կնիկ մարդիկ էին , մեռան ։ 50 Եւ Աբիմելէք Թեբես գնաց , ու Թեբեսը պաշարեց , ու զանիկայ 51 առաւ ։ Եւ քաղաքին մէջտեղը մէկ ամուր աշտարակ մը կար . ու քաղաքին բոլոր բնակիչները՝ թէ երիկ և թէ կնիկ մարդիկները հոն փախան , դուռը ներսէն գոցեցին , 52 ու աշտարակին տանիքը ելան ։ Եւ Աբիմելէք մինչև աշտարակը գնաց , ու անոր հետ պատերազմ ըրաւ , և աշտարակին դրանը մօտեցաւ՝ որ 53 զանիկայ կրակով այրէ ։ Ու կնիկ մը † Աբիմելէքին գլխուն վրայ երկանաքարի կտոր մը նետեց , և ա 54 նոր դագաթը կոտրեց ։ Ու = անիկայ շուտով իր զէնքերը կրող երիտասարդը կանչեց՝ և անոր ըսաւ , Սուրդ քաշէ , ու դիս մեռցուր . չըլլայ որ ինծի համար ըսեն թէ Զանիկայ մէկ կնիկ մը մեռցուց ։ Եւ երիտասարդը զանիկայ սրով խո 55 ցեց , ու մեռաւ ։ Ու Իսրայէլի մարդիկները Աբիմելէքին մեռնիլը տեսնելով , ամէն մարդ իր տեղը գնաց ։ 56 † Ա՛յսպէս Աստուած Աբիմելէքին ետ բերաւ դարձուց ան չարութիւնը , որն որ անիկայ իր հօրը ըրեր էր , իր եօթանասուն եղբայրները սպաննե 57 լով ։ Եւ Սիւքեմի մարդոցը բոլոր չարութիւնը Աստուած անոնց գլխուն դարձուց . ու † Ցերոբաաղի որդւոյն Յովաթամին անէծքը ա նոնց վրայ եկաւ ։

ԳԼ · Ժ

1 Թովղա Սամիրի մէջ ժողովուրդը կը դատէ · 8 նաբդ Ցայիրը , որուն երեսուն որդիքը երեսուն քաղաք ունէին ։ 6 Փղշտացիք և Ամմոնացիք Իսրայէլը կը նեղեն , 10 որոնց նեղ ժամանակին Աստուած դանոնք իրենց չաստուածներուն կը խրկէ · 15 բայց երբոր կը ղղյան՝ ա նոնց կ՚ողորմի ։

1 Յետ Աբիմելէքէն ետքը Իսաքա բեան Դովղայի որդւոյն Փուայի որդին Թովղա ելաւ՝ Իսրայէլը ազատելու համար . ու անիկայ Եփրեմի լեռը Սամիրի մէջ կը բնակէր ։ 2 Եւ Իսրայէլի մէջ քսանուերեք տարի դատաւորութիւն ըրաւ . ու մեռաւ , և Սամիրի մէջ թաղուեցաւ ։ 3 Ու անկէ ետև Գաղաադացի Ցայիր ելաւ , և Իսրայէլի մէջ քսանուերկու տարի դատաւորութիւն 4 ըրաւ ։ Ու անիկայ երեսուն որդի ունէր , որոնք † երեսուն աւանակի վրայ կը հեծնէին . և անոնք Գաղաադու երկրին մէջ երեսուն քաղաք ունէին , † որոնք մինչև աս օրս † Ցայիրի գիւղաքաղաքները կ՚ըսուին ։ 5 Եւ Ցայիր մեռաւ , ու կամոնի մէջ թաղուեցաւ ։ 6 Եւ † Իսրայէլի որդիքը նորէն Ցերոբովամ առջև չարութիւն ըրին , ու Բահաղիմի և Աստարովթի , ու † Ասորւոց աստուածները , և Սիդոնի աստուածները , ու Մովաբի աստուածները , և Ամմոնի որդւոյը աստուածները , ու Փղշտացւոց աստուածները պաշտեցին . և Ցերը Թովուդին , ու անոր ծառայու 7 թիւն չըրին ։ Եւ Ցերովթ բարկութիւնը Իսրայէլի վրայ բորբոքեցաւ , ու † զանոնք Փղշտացւոց ձեռքը ու Ամմոնի որդւոց ձեռքը 8 մատնեց ։ Եւ անոնք ան տարիէն մինչև տասնուութ տարի Իսրայէլի որդիքը նեղեցին ու հարստահարեցին , այսինքն բոլոր Իսրայէլի որդիքը , որոնք Յորդանանու անդին կողմը՝ Գաղաադու մէջ՝ Ամորհացոց երկրին մէջը կը բնակէին ։ 9 Յետոյ Ամմոնի որդիքը Յորդանանէն անցան , որ Յուդայի հետ , Բենիամինի հետ ու Եփրեմի տանը հետ ալ պատերազմ ընեն . ու Իսրայէլ խիստ մեծ նեղութեան մէջ էր ։ 10 † Եւ Իսրայէլի որդիքը Ցերովջը աղաղակեցին ու ըսին , Քեզի դէմ մեղք գործեցինք , քանզի մեր Աստուածը թողուցինք ու Բահաղիմ 11 մը պաշտեցինք ։ Եւ Ցերը Իսրայէլի որդւոյը ըսաւ , Չ՞ որ Յեղ ովթէ հեգիպտացիներէն , և Ամորհացիներէն , † Ամմոնի որդւոցմէն , 12 ու † Փղշտացիներէն . Նաև երբոր Սիդոնացիները , ¦ Ամաղեկացիները , ու Մաոնացիները ՙ ձեզ նեղեցին , ու դուք ինծի աղաղակեցիք , ես ձեզ անոնց ձեռքէն ազատեցի ։ 13 † Բայց դուք զիս թողուցիք և ուրիշ աստուածներու ծառայու

† Ր Օր · ԻԹ · 33 · Թագ · Ժ · 25 · Գ Թագ · Գ · 25 ։

† Գ · Ը · 33 ։

‡ Ել · Կ · 14 ։

† Ել · Ի · 23 ։

= Տես ա Թագ · Լ · 4 ։

† Ի՛Ր 24 · Ցոր · Լ · 3 · Սաղ · ղդ · 38 · Առակ · Ե · 22 ։

† Ի՛Ր 20 ։

Ն · Ք · ՂԲ · Ի՛Ր 1206

† Գ Թագ · Ժ · 9 ։

† Գ Թագ · Ժ · 21 ։

‡ Ա Թագ · Ժ · 10 ։

† Ել · Ժդ · 30 ։

‡ Թուս · Իս · 21 · 24 · 25 · Ե Գ · Գ · 12 · 18 ։

† Գ · Գ · 31 ։

† Գ · Ը · 3 ։

† Սաղ · ՃՂ · 42 · 48 ։

† Բ Օր · ԼԲ · 15 · Երեմ · Բ · 13 ։

Ն · ՔԵ · ՂԲ · ԽԲ 1161

ՂԲ Օր · ԼԲ · 37 ; 38 ։ Գ Թագ · Գ · 13 ։ Երեմ · Բ · 28 ։

Ե ա Թագ · Գ · 18 ։ Բ Թագ · ԺԵ · 26 ։

Ի Բ Մն · Է · 14 ։ ԺԵ · 8 ։ Երեմ. ԺԸ · 7 , 8 ։

Յ Սադ · ՃՂ · 44 , 45 ։ Ես · ԿԴ · 9 ։

Ն Գլ · Ժա · 11 , 29 ։ Ծն. Լ · 49 ։

Ղ Գլ · Ժա · 8 , 11 ։

Թէ՛ն ըրի՛ք . անոր համար ես մէյ-մին ալ ձեզ պիտի չազատեմ ։

14 Գացէ՛ք ու ձեր ընտրած աստուածները կանչեցէ՛ք . ձեր նեղութեան ատեանը՝ թող անոնք ձեզ ա-

15 զատեն ։ Եւ Իսրայէլի որդիքը Ցե-ղոնը ըսին , Մենք գործեցինք . քանի՜ աչքիդ առջեւը ինչ որ հաճելի է , ան ըրէ՛ մեզի . բայց միայն կ'աղաչենք ,

16 ազատէ՛ մեզ այսօր ։ Այսպէս իրենց մէջէն օտար աստուածները վերցու-ցին , ու Ցեղոնը Յահաւէթին ըրին . և Յ Անոր սիրտը իջաւ Իսրա-յէլի նեղութեանը համար ։

17 Եւ Ամմոնի որդիքը ժողովուե-ցան , ու գաղաատու մէջ բանա-կեցան . Իսրայէլի որդիքն ալ ժող-ովուեցան , ու Ն Մասփայի մէջ բա-

18 նակեցան ։ Եւ ժողովուրդը Ա Գաղաատու իշխանները իրարու ը-սին , Ո՛վ որ Ամմոնի որդւոցը հետ պատերազմ ընելու սկսէ , անիկայ Է Գաղաատու բոլոր բնակչացը գլուխ ըլլայ ։

Գ Լ · Ժ Ա

1 Ցեփթայէին ու Գաղաատու բնակչացը մէջտե-ղը եղած դաշնակցութիւնը՝ որ Իւրը անունդ գլուխ ըլլայ ։ 12 Ցեփթայէին Ամմոնացւոց առաջարկած խաղաղութեան խօսքերը անօ-գուտ կ'ըլլան ։ 29 Ցեփթայէ ուխտ կ'ընէ ։ 32 Ամմոնացիները կը յաղթէ , 34 ու դարձ ուխտը իր աղջկանը վրայ կը կատարէ ։

Ա Եբր · Ժա · 32 ։

Բ Գլ · Ը · 12 ։ գ Թագ · Ե · 1 ։

1 Եւ Ա Գաղաատացի Ցեփթայէն Բ զօրաւոր ու կտրիճ մարդ մըն էր . ու անկայ պոռնիկ կնկան մը զաւակ էր . ու Ցեփթայէին հայրը

2 Գաղաադ էր ։ Եւ Գաղաադին կնիկը անոր զաւակներ ծնաւ . ու երբոր կնկանը զաւակները մեծցան , Ցեփթայէն վռնտեցին , ու անոր ըսին , Դուն մեր հօրը տանը մէջ ժառանգութիւն պիտի չունենաս , քանզի դուն օտար կնկան մը զա-

3 ւակ ես ։ Ու Ցեփթայէ իր եղբայ-րը երեսէն փախչելով՝ Յովբի երկ-րին մէջ բնակեցաւ . և Ցեփթա-յէին քովը Ը սրիկայ մարդիկներ ժողովուեցան , ու անոր հետ կը պտրտէին ։

Գ Գլ · Թ · 4 ։ ա Թագ · Իբ · 2 ։

4 Եւ եղաւ որ աւուրներ մը եղաք Ամմոնի որդիքը Իսրայէլի հետ պա-

5 տերազմ ընին ։ Ու երբոր Ամմոնի որդիքը Իսրայէլի հետ պատերազմ կ'ընէին , Գաղաադու մեծերը գա-ցին որ Ցեփթայէն Յովբի երկրէն

6 առնեն ։ Եւ Ցեփթայէին ըսին , Եկո՛ւր՝ մեզի զօրագլուխ եղիր , որ Ամմոնի որդւոցը հետ պատերազմ

7 ընենք ։ Ու Ցեփթայէ Գաղաա-դու մեծերուն ըսաւ , Բ Ասի՞ դուք զիս աստիճիք , և իմ հօրս տունէն զիս վռնտեցիք , ու հիմա որ նե-ղութեան մէջ էք , ինչո՞ւ համար

8 ինծի եկաք ։ Ե Եւ Գաղաադու մե-ծերը Ցեփթայէին ըսին , Անոր հա-մար Ը քեզի դիմեցինք , որ մեզի հետ երթաս ու Ամմոնի որդւոցը դէմ պատերազմ ընես , և Ժ մեզի՝ Գաղաադու բոլոր բնակչացը գլուխ

9 ըլլաս ։ Ու Ցեփթայէ Գաղաադու մեծերուն ըսաւ , Թէ որ դուք զիս դարձընէք Ամմոնի որդւոցը դէմ պատերազմ ընելու համար , ու Ցե-ղոնը զանոնք իմ ձեռքս մատնէ , ես

10 ձեզի գլուխ ըլլամ ։ Եւ Գաղաա-դու մեծերը Ցեփթայէին ըսին , Ը Ցեղոնը մեր մէջը վկայ ըլլայ , * որ

11 բսածիդ պէս պիտի ընենք" ։ Ու Ցեփթայէ Գաղաադու մեծերուն հետ գնաց . և Ժողովուրդը զանի-կայ իրենց վրայ Ի գլուխ ու զօրա-պետ դրին . ու Ցեփթայէ Ժ Մասֆայի մէջ Ցեղոնը առջեւը իր բոլոր խօսքերը զրուցեց ։

12 Եւ Ցեփթայէ Ամմոնի որդւոց թագաւորին պատգամաւորներ խրկեց , ըսելով , Դուն ինծի հետ Ի՞նչ բան ունիս , որ ինծի եկար՝ իմ երկրիս մէջը պատերազմ ընելու

13 համար ։ Եւ Ամմոնի որդւոց թա-գաւորը Ցեփթայէին պատգամա-ւորներուն բսաւ , Իսրայէլ իմ-բայիլէ Եգիպտոսէն ելած ատենը՝ Առնոնէն մինչեւ Ցաբոկ ու մինչեւ Յորդանան իմ երկիրս ա-ռաւ . հիմա զանիկայ խաղաղու-

14 թեամբ ետ դարձուր ։ Ու Ցեփ-թայէ Ամմոնի որդւոցը թագաւո-րին նորէն պատգամաւորներ խրկեց ,

15 Եւ անոր բսաւ , Ցեփթայէ այս-պէս կ'ըսէ , Ի Իսրայէլ Մովաբի երկիրը ու Ամմոնի որդւոց երկիրը

16 չառաւ . Քանզի Եգիպտոսէն ելած ատենը՝ Իսրայէլ մինչեւ Ծկարմիր Ծովը անապատէն գնաց , ու Իմա-

17 դէս եկաւ . Եւ Իսրայէլ Եդոմի թագաւորին դեսպաններ խրկեց՝ ըսելով , Շնորհք ըրէ , քու եր-կրեդ անցնեմ . Ի բայց Եդոմի թա-գաւորը մերիկ չըրաւ . անանկ ալ Մովաբի թագաւորին խրկեց . ան ալ թող չտուաւ . ու Իսրայէլ

18 Ը պադեսի մէջ մնաց ։ Եւ անապա-տին մէջէն գնաց , ու Ժ Եդոմի երկրին ու Մովաբի երկրին բոլոր-տիքը պտրտեցաւ , և Ի Մովաբի երկրին արեւելեան կողմէն երթա-լով՝ Ի Առնոնի անդիի կողմը բա-նակեցաւ . բայց Մովաբի սահմա-նին մէջը չմտաւ , քանզի Մովաբի

19 սահմանը Առնոն էր ։ Ու Իսրա-յէլ դեսպաններ խրկեց Ամորհա-ցւոց Սեհոն թագաւորին՝ (որ Եսե-բոնի թագաւորն էր ,) և Իսրայէլ անոր բսաւ , Շնորհք ըրէ , քու երկրեդ անցնիմ , որ իմ տեղս եր-

Ն · ՔԵ · ՂԲ · ԽԲ 1161

Ի Գլ · Ժ · 18 ։ Ղ Ղա · Ժէ · 4 ։ Ի Գլ · Ժ · 18 ։

Ը Երեմ. Խբ · 5 ։

* Եբր · Թէ որ անանկ քու բսածիդ պէս չընենք ։

Ի Հմր 8 ։ Ի Գլ · Ժ · 17 ։ Ի · 1 ։ ա Թագ · Ժ · 17 ։ Ժա · 15 ։

ԽԲ 1143

Ի Թագ · Խա · 24 , 25 , 26 ։

Ե Ծն · Լբ · 22 ։

Ի Բ Օր · Բ · 9 ։ 19 ։

Ժ Թագ · Ժդ · 25 ։ Բ Օր · ա · 40 ։ Ցն · ե · 6 ։

Կ Թագ · Ժգ · 27 ։ Ի · 1 ։ Բ Օր · ա · 46 ։

Հ Թագ · Ի · 14 ։

Ն Թագ · Ի · 18 , 21 ։

Ղ Թագ · Ի · 1 ։

Ճ Թագ · Բա · 4 ։ Բ Օր · Ի · 1—3 ։

Յ Թագ · Իա · 11 ։

Ա Թագ · Իա · 18 ։ Իբ · 36 ։

Ն Թագ · Իա · 21 ։ Բ Օր · Բ · 26 ։

Ղ Թագ · Իա · 22 ։ Բ Օր · Իբ · 27 ։

Ն·Ք·ԳԿ· իբր 1143

20 Թամ՝ ։ Բայց Սեհոն Իսրայէլին *Հրաման չտուաւ՝ որ իր սահմանէն անցնի . ու Սեհոն իր բոլոր ժողովուրդը ժողվեց , և Յասսայի մէջ բանակեցան , ու անիկայ Իսրայէլի դէմ պատերազմ ըրաւ ։ 21 Եւ Իսրայէլի Տէր Աստուածը Սեհոնը ու անոր բոլոր ժողովուրդը Իսրայէլին ձեռքը մատնեց , ու Նզանոնք զարկին . և Իսրայէլ ան երկրին մէջը բնակող Ամորհացւոց բոլոր երկիրը առաւ ։ 22 Ու Իսրայէլ ՝Ամորհացւոց բոլոր սահմանը՝ Արնոնէն մինչև Յաբոկ ու անապատէն մինչև Յորդանան ժառանգեցին . 23 ուստի հիմա որ Իսրայէլի Տէր Աստուածը Ամորհացիները իր Իսրայէլ ժողովուրդին առջևէն վռնդեր է , դուն պիտի ժառանգես զանոնք ։ 24 Ո՞չ Քամոսի քեզի ժառանգութիւն տուածը դուն չե՞ս ժառանգեր . մենք ալ ՝ո՞ր Եհովայ Աստուածն մեր առջևէն վռնտած ազգերը՝ անոնք կը ժառանգենք ։ 25 Եւ հիմա դուն Պոսպէի Թագաւորէն՝ *Սեպփորեան Բաղակէն աւելի †զօրաւոր ես . միթէ անիկայ բնաւ Իսրայէլի հետ ծեծկուեցա՞ , կամ անոնց հետ պատերազմ ըրա՞ւ ։ 26 Իսրայէլ Հեսեբոնի ու անոր գեղերուն մէջը , ՝Արոերի ու անոր գեղերուն մէջը , և Առնոնի եզերքին վրայ եղող բոլոր քաղաքներուն մէջը երեք հարիւր տարի է որ կը բնակի . և ինչո՞ւ համար զանոնք այնքան աուհնի մէջ չառիք ։ 27 Ուստի ես քեզի դէմ չանցայ եմ չէմ ըրած , և դուն ինծի հետ պատերազմ ընելով՝ ինծի չարութիւն կ'ընես . այսօր Իսրայէլի որդւոց ու Ամմոնի որդւոց միջը Դատաւորը եղող Տէրը դատող 28 դատաստան ընէ ։ Բայց Ամմոնի որդւոց Թագաւորը Եփթայէին խրկած խօսքերը մտիկ չըրաւ ։

29 Ան ատենը Եփթայէին վրայ ՝Տէրոջը Հոգին եկաւ . ու անիկայ Գաղաատէն ու Մանասէին անցաւ , և Գաղաատը Մասփային ալ անցաւ , ու Գաղաատու Մասփայէն 30 Ամմոնի որդւոց վրայ գնաց ։ Եւ Եփթայէ †Տէրոջը ուխտ ըրաւ ըսաւ , Թէ որ Ամմոնի որդիքը 31 բոլորովին իմ ձեռքս մատնես , Ու Ամմոնի որդւոցմէ խաղաղութեամբ ետ դառնամ՝ , ան ատենը իմ տանս դռնէն զիս դիմաւորելու ելլողը *Տէրոջը Թող ըլլայ , ու զանիկայ ողջակէզ մատուցանեմ ։ 32 Եւ Եփթայէ Ամմոնի որդւոցը վրայ գնաց , որ անոնց հետ պատերազմ ընէ . ու Տէրը անոր ձեռքը մատնեց զանոնք ։

Ն·Ք·ԳԿ· իբր 1143

33 Եւ Աղոերէն մինչև ՖՄիննիթ՝ քսան քաղաք , ու մինչև Աբէլքերամիմ սաստիկ կոտորածով չարչեց զանոնք . ու Ամմոնի որդիքը Իսրայէլի որդւոց առջևը նուաճեցան ։

34 Եւ Եփթայէ ՝Մասփա իր տունը եկաւ . ու ահա՛ Ե՛անոր աղջիկը թմբուկներով և պարերով դիմաւորելու կ'ելլէր . և անիկայ անոր մէկ հատիկ զաւակն էր , ու անկէ՛ի զատ տղայ կամ 35 աղջիկ չունէր ։ Եւ Եփթայէ երբոր զանիկայ տեսաւ , Ի՛ր լաթերը պատռեց , ու ըսաւ , Ո՜Հ՝ աղջիկս , դուն զիս բոլորովին նկուն բրիր , և դուն ինծի իմ նեղչներուս մէկը եղար . քանզի ես Բերանս բացի Տէրոջը , ու Հետ կրնար ետ դարձ 36 ձրնել ։ Եւ աղջիկը անոր ըսաւ , Ո՛վ Հայր իմ՝ , Իե՞ Տէրոջը քերանդ բացիր , Ղբերնէդ ելածը ըրէ՛ ինծի . քանզի Տէրը քու Թշնամիներէդ Ամմոնի որդւոցմէն քեզի համար վրէժխնդրութիւն ըրաւ ։ 37 Եւ իր Հօրը ըսաւ , Սիայն աս բանը ըրէ՛ ինծի . զիս երկու ամիս Թող տուր , որ լեռներուն վրայ երթամ ու իջնեմ . ու ես իմ ընկերներովս 38 իմ կուսութեանս վրայ լամ ։ Եւ անիկայ ըսաւ , Գնա՛ . ու զանիկայ երկու ամիս Թող տուաւ . և անիկայ իր ընկերներովը գնաց , ու լեռներուն վրայ իր կուսութիւնը լաց 39 ըաւ ։ Եւ երկու ամիսը լմննալէն ետքը իր Հօրը դարձաւ . ու անիկայ Ընր ըրած ուխտը անով կատարեց . և անիկայ երիկ մարդ չճանչցաւ ։ Ու Իսրայէլի մէջ սովորութիւն եղ 40 ըաւ , Որ տարի տարի Իսրայէլի աղջիկները երթան , ու Գաղաադացի Եփթայէին աղջկանը համար տարին չորս օր լան ։

ԳԼ· ՃՔ

1 Եփրեմացիք Եփթայէին հետ վէճ կ'ընեն, ու Գաղաադացիք անոնց Շիպպոլէթ բսել տալով՝ կը մեռցնեն զանոնք ։ 7 Եփթայէի մահը ։ 8 Աբեսան որ երեսուն տղայ ու երեսուն աղջիկ ունէր ։ 11 ու Եղօն ։ 13 և Աբդօն որ քառասուն տղայ ու երեսուն թոռ ունէր ։ Իսրայէլը դատեցին ։

1 Եւ ՝Եփրեմի մարդիկները ժողվուեցան , և դէպ՝ի հիւսիսայինկողմը անցան , ու Եփթայէին ըսին ։ Ինչո՞ւ համար Ամմոնի որդւոցը հետ պատերազմելու գացած ատենդ մեզ չկանչեցիր , որ քու հետդ երթայինք . հիմա վեր՝ ալ քու տունդ քու վրադ կրակով պիտի այրենք ։ 2 Եւ Եփթայէ անոնց ըսաւ , Ես ու իմ ժողովուրդս Ամմոնի որդւոցը հետ մեծ կռիւներ ունեցանք , և ձեզ կանչեցի , բայց դուք զիս անոնց ձեռքէն չազա-

Ն· ք· ղհ· ԽԲԲ 1143

Բ ա Թագ· Ժթ· 5։ Իբ· 21։ Ցար· Ժգ· 14։ Սաղ· ՃԺթ· 109։

3 տեցիք։ Ես ալ երբոր տեսայ որ դուք զիս չէք ազատեր, Բ Հոգիս ձեռքիս մէջը դնելով՝ Ամմինի որդոցը վրայ գացի, ու Ցերը զանոնք իմ ձեռքս մատնեց. և ինչո՞ւ համար դուք այսօր ինծի դէմ պատերազմ

4 ընելու եկաք։ Ու Ցեփթայէ Գաղաադա բոլոր մարդիկները Ժողովեց՝ Եփրեմի հետ պատերազմ բրաւ. և Գաղաադացի մարդիկը Եփրեմեանները զարկին. քանզի բսեր էին թէ Դուք Գաղաադացիք Եփրեմի մէջ ՚ի Մանասէի մէջ

Գ Ցես ա Թագ· իե· 10։ Սաղ· Ղբ· 9։

5 Բ Եփրեմի փախստականներն էք։ Եւ Գաղաադացիք Եփրեմին ՚ի Ցորդանանու անցքերը բռնեցին. ու երբոր Եփրեմի փախստական մը Թող տուէք անցնիմ՝՚ ըսեր, Գաղաադու մարդիկները անոր կ՚ըսէին, Եփրեմեա՞ն ես. ու անիկայ

6 Չէ կ՚ըսեր. Եւ անոնք անոր կ՚ըսէին, Ուրեմն *Շիպպօլէթ ըսէ. ու անիկայ Սիպպօլէթ կ՚ըսեր, (քանզի չէր կրնար չհասկ արտաբերել.) ուստի զանիկայ կը բռնէին, և Ցորդանանու անցքերուն մէջը կը սպաննէին. ու ան ատենը Եփրեմին քառասունուերկու հազար մարդ ինկաւ։

* Ոմն՝ հասկ։

ԽԲԲ 1137

7 Եւ Ցեփթայէ Իսրայէլի մէջ վեց տարի դատաւորութիւն ըրաւ. ու Գաղաադացի Ցեփթայէ մեռաւ, և Գաղաադու քաղաքներուն մէկուն մէջ թաղուեցաւ։

8 Ու անկէ ետև Իսրայէլի մէջ Բեթղէհեմացի Աբեսան դատաւ-

9 որութիւն ըրաւ։ Եւ անիկայ երեսուն տղայ ունէր, ու երեսուն աղջիկ՝ որոնք դուրս տուաւ, ու դուրսէն ալ իր տղոցը՝ երեսուն աղջիկ ներս առաւ. ու ինքը Իսրայէլի մէջ եօթը տարի դատաւորութիւն ը-

10 րաւ։ Եւ Աբեսան մեռաւ, ու Բեթղէհեմի մէջ թաղուեցաւ։

ԽԲԲ 1130

11 Եւ անկէ ետև Զաբուղոնացի Ելօն Իսրայէլի դատաւոր եղաւ. ու Իսրայէլի մէջ տասը տարի դա-

12 տաւորութիւն ըրաւ։ Եւ Զաբուղոնացի Ելօն մեռաւ, ու Զաբուղոնի երկրին՝ Այղղոնի մէջ թաղուեցաւ։

ԽԲԲ 1120

13 Եւ անկէ ետև Փարաթոնացի Հէլղէլի որդին Աբդօն Իսրայէլի

14 դատաւոր եղաւ։ Ու անիկայ քառասուն տղայ ու երեսուն թոռ ունէր, որոնք Է եօթանասուն աւանակներու վրայ կը հեծնէին. և ինքը Իսրայէլի մէջ ութը տարի դատաւո-

ԽԲԲ 1112

15 րութիւն ըրաւ։ Ու Փարաթոնացի Հէլղէլի որդին Աբդօն մեռաւ, և Ամաղեկացւոց լեռանը վրայ՝ Եփրեմի երկրին՝ Փարաթոնի մէջ թաղուեցաւ։

ՀԱՏ· ԺԲ

Ն· ք· ղհ· ԽԲԲ 1161

1 Իսրայէլ Փղշտացւոց ձեռքը կը մատնուի։ 2 Հրեշտակ մը Մանուէին կնկանը կ՚երևնայ. 8 Մանուէին ալ կ՚երևնայ։ 15 Մանուէ դիմ մատուցանելով՝ կը հասկնայ թէ անիկայ Տէրն է։ 24 Սամփսոնին ծնունդը։

1 Ե Իսրայէլի որդիքը՝ նորէն Ցեհովան առջևը չարութիւն ըրին. ու Ցերը զանոնք Բքառասուն տարի Փղշտացւոց ձեռքը մատնեց։

2 Եւ Դանի ցեղէն Մանուէ անունով Ոմարասացի մարդ մը կար, ու անոր կնիկը ամուլ էր և զաւակ

3 չէր ծնաներ։ Ու Ցերոջը հրեշտակը ՚ի կնկանը երևցաւ, և անոր ըսաւ, Ահա դուն հիմա ամուլ ես, ու չես ծնաներ. բայց պիտի յղա-

4 նաս ու որդի մը ծնանիս։ Ուսա հիմա զգոյշ կեցիր, Ի չըլլայ որ գինի կամ օղի խմես, ոչ ալ

5 անմաքուր բան մը ուտես. Քանզի ահա դուն պիտի յղանաս և որդի մը ծնանիս, ու Ղանոր գլխուն վրայ ածելի պիտի չելլէ. քանզի ան տղան էր Ժօղը արդանդէն Աստուծոյ ուխտաւորը պիտի ըլլայ. և ա-

նիկայ Իսրայէլը Փղշտացւոց ձեռ-

6 քէն ազատելու պիտի սկսի։ Ու կնիկը դնաց, և իր երկանը պատմեց ըսելով, Բ Աստուծոյ մարդ մը ինծի եկաւ, ու անոր Ծ դէմքը Աստուծոյ հրեշտակի դէմքին պէս խիստ ահարկու էր. և Ժանոր ուսկից ըլլալը չհարցուցի, ոչ ալ անիկայ իր

7 անունը ինծի զրուցեց. Ու ինծի ըսաւ, Ահա դուն պիտի յղանաս ու որդի մը ծնանիս. և հիմա գինի ու օղի չխմե՛ս, ու անմաքուր բան մը չուտե՛ս. քանզի ան տղան էր Ժօղը արդանդէն մինչև իր մահուան օրը Աստուծոյ ուխտաւորը պիտի ըլլայ։

8 Եւ Մանուէ Ցերոջը աղաչելով՝ ըսաւ, Կ՚աղաչեմ՝ ով Ցէր, ան Աստուծոյ մարդը՝ որ դուն խրկեցիր, նորէն մեզի գայ, ու մեզի սորվեցընէ թէ ան ծնանելու տղուն

9 ինչ ընենք։ Եւ Աստուած Մանուէին ձայնը լսեց, ու Աստուծոյ հրեշտակը նորէն կնկանը եկաւ, երբոր անիկայ արտին մէջը նստեր էր. ու անոր Էրիկը Մանուէ անոր

10 հետը չէր։ Եւ կնիկը շուտով վազեց, ու իր Էրկանը պատմեց և ա-նոր ըսաւ, Ահա ան օրը ինծի եկող

11 մարդը Նորէն ինծի երևցաւ։ Ու Մանուէ ելաւ՝ իր կնկանը ետևէն գնաց, և ան մարդուն քովը մօտեցաւ ու անոր ըսաւ, Կնկանը հետ խօսող մարդը դո՞ւն ես. ու անի-

12 կայ ըսաւ, Ես եմ։ Եւ Մանուէ ըսաւ, Երբոր քու ըսածդ կ՚ըլլայ, տղուն պէտք եղածը ի՞նչ է, ու

ա Գլ· բ· 11։ գ· 7։ դ· 1։ զ· 1։ ժ· 6։
Բ ա Թագ· ժբ· 9։
գ Ցես· ԺԹ· 41։
դ Գլ· ը· 12։ Ղա· ա· 11։ 13, 28, 31։
ե Հմր 14։ Թու· զ· 2, 3։ Ղա· ա· 15։
զ Թու· զ· 5։ ա Թագ· ա· 11։
է Թու· զ· 2։
ը Ցես ա Թագ· է· 18։ բ Թագ· ը· 1։ ա Մն· ԺԹ· 1։
Բ բ Օր· լէ· 1։ ա Թագ· բ· 27։ Բ· 6։ գ Թագ· ԺԷ· 24։
ժ Պատ· իը· 3։ Ղա· Բ· 29։ Գար· զ· 15։
ի Հմր 17, 18։

13 *«Ինչ ընելու է»։ Եւ Ցերոյը հրեշտակը Մանուէին ըսաւ, կնիկը ա-
14 մէն բանէն թող զգուշանայ։ Որ-
թէն ելած բան մը բնաւ չուտէ, և
ոգինի ու օղի չխմէ, և անմաքուր
բան մը բնաւ չուտէ, այո իմ ամէն
պատուիրածս պահէ։
15 Եւ Մանուէ Ցերոյը հրեշտակին
ըսաւ, «Աղաչեմ, էրիկ մը մեր
քովը նստի, ու այծերէն ուլ մը
պատրաստենք այս քու առջեդ դը-
16 նէ»։ Եւ Ցերոյը հրեշտակը Մա-
նուէին ըսաւ, «Թէ քու քովդ նըս-
տիմ՝ ալ, քու հացէդ պիտի չու-
տեմ. բայց թէ որ ողջակէզ պիտի
ընես, զանիկայ Ցերոյը ընծայէ.
քանզի Մանուէ չգիտցաւ թէ անի-
17 կայ Ցերոյը հրեշտակն է։ Եւ Մա-
նուէ Ցերոյը հրեշտակին ըսաւ,
«Անունդ ինչ է. որպէս զի երբ-
որ խօսքդ կատարուի, քեզ պա-
18 տուենք»։ Ու Ցերոյը հրեշտակը ա-
նոր ըսաւ, «Իմ անունս ինչո՞ւ ա-
սանկ կը հարցընես. որովհետև ա-
19 նիկայ հնաբնելի է»։ Եւ Մանուէ
ուլը ու հացի ընծան առաւ, հև
ապառաժին վրայ Ցերոյը ընծա-
յեց. ու հրեշտակը Մանուէին և
անոր կնկանը աչքերուն առջևը
20 հրաշք մը ըրաւ. քանզի երբոր բոցը
սեղանէն դէպ՝ի երկինքը վեր կ'ել-
լէր, Ցերոյը հրեշտակն ալ սեղա-
նին բոցովը վեր ելաւ. և Մանուէ
ու իր կնիկը կը նայէին, ու ՝ի երեսի
21 վրայ գետինը ինկան։ Եւ Ցերոյը
հրեշտակը ուլմէն ալ Մանուէին ու
անոր կնկանը չերևցաւ. Դան ա-
տենը Մանուէ հասկըցաւ որ անի-
22 կայ Ցերոյը հրեշտակն է։ Ու Մա-
նուէ իր կնկանը ըսաւ, «Անշուշտ
պիտի մեռնինք, քանզի զԱստուած
23 տեսանք»։ Եւ կնիկը անոր ըսաւ,
«Թէ որ Տէրը մեզ մեռցընել ու-
զէր, մեր ձեռքէն ողջակէզը ու
հացի ընծան չէր ընդուներ, ու աս
բոլոր բաները մեզի չէր ցուցըներ,
և աս միջոցիս մէջը ասանկ խօսիլ
մեզի լսել չէր տար։
24 Ու կնիկը որդի մը ծնաւ, և անոր
անունը *Սամիսոն կոչեց. ու
մանուկը մեծցաւ, և Տէրը զանիկայ
25 օրհնեց։ Ու Ցերոյը Հոգին նՍա-
րայի ու Եսթաուղի մէջ՝ †Դանի
բանակին մէջը սկսաւ անոր վրայ
գալ։

ԳԼՈՒԽ ԺԴ

1 Սամիսոն Փղշտացիներէն կնիկ մը կ'ուզէ։ 6 Իր ծնողքովն ի Թեւսը մէջ առիւծ մը կը սպան-
նէ։ 8 Երկրորդ անգամ նոյն ճամբային անց-
նելով՝ առիւծին դիին մէջ մեղր կը գտնէ։ 10
Սամիսոնին հարսանիքը։ 12 Փղշտացիք
Սամիսոնին հանելուկը անոր կնկանը միջոցով
կը բացատրեն։ 19 Սամիսոն երսուն Փղշտա-
ցիները սպանելով, անոնց կողոպուտը կ'առնէ։
20 Իր կնիկը ուրիշ մը կը տրուի։

1 Եւ Սամիսոն Թամնաթա իջաւ,
ու Թամնաթայի մէջ Փղշտա-
ցւոց աղջիկներէն ՝ի կնիկ մը տեսաւ.
2 Եւ նորէն էր գոնէը ելաւ, ու իր
հօրը և մօրը պատմեց ու ըսաւ,
«Թամնաթայի մէջ Փղշտացւոց աղ-
ջիկներէն կնիկ մը տեսայ. ու հիմա
3 զանիկայ ինծի կնիկ առէք։ Եւ
անոր հայրը ու մայրը անոր ըսին,
«Իսրայէլ ազգին աղջիկներուն
մէջը, ու իմ բոլոր ժողովուրդիս
մէջը կնիկ չկայ՞ որ դուն Թլփատ-
ցիներէն կնիկ առնելու
պիտի երթաս. բայց Սամիսոն իր
հօրը ըսաւ, «Զանիկայ ինծի առ.
քանզի իմ աչքերուս անիկայ հա-
4 ճելի է»։ Եւ անոր հայրը ու մայրը
չէին գիտեր որ աս բանը ՂՏէրոյմէն
է, քանզի անիկայ Փղշտացիներէն
մէկ առիթ մը կը փնտռէր. ու ան
ատենը Փղշտացիները Իսրայէլի
վրայ կ'իշխէին։
5 Եւ Սամիսոն իր հօրը ու մօրը
հետ Թամնաթա իջաւ, ու մինչև
Թամնաթային այգիները եկան. և
ահա առիւծի կորիւն մը մռնչելով
6 անոր դէմ ելաւ։ Ու ԷՏէրոյը Հո-
գին անոր վրայ գալով՝ ուլ մը ճեղ-
քելու պէս զանիկայ ճեղքեց, ու
ձեռքին մէջ բան մը չկար. և ըրած
բանը իր հօրը ու մօրը չպատմեց։
7 Եւ իջաւ ու կնկանը հետ խօսե-
ցաւ. և կնիկը Սամիսոնին աչքե-
րուն հաճելի երևցաւ։
8 Ու ժամանակ մը ետքը երբոր
դարձաւ կնիկը առնելու, առիւծին
դին տեսնելու համար իջաւ ճամբային
խոտորեցաւ. և ահա առիւծին դիին
մէջ մեղուներու դունդ ու մեղր
9 կար. Ու զանիկայ ձեռքը առաւ
և ուտելով կ'երթար. ու իր հօրը
ու մօրը դնաց, և անոնց ալ տուաւ,
ու կերան. բայց անոնց չըսաւ թէ
մեղրը առիւծին դիէն հանեց։
10 Եւ անոր հայրը ան կնկանը քովը
իջաւ. ու Սամիսոն հոն խնջոյք մը
ըրաւ, քանզի երիտասարդները այս-
11 պէս կ'ընէին։ Ու երբոր զանիկայ
տեսան, երսուն ընկեր բերին, որ
անոր հետը ըլլան։
12 Եւ Սամիսոն անոնց ըսաւ, «Ձի-
մա ձեզի Խմկ հանելուկ մը պիտի
ըսեմ. թէ որ զանիկայ ՚աս խնջոյ-
քին եօթը օրուանը մէջ ինծի բա-
ցատրէք ու գտնէք, ես ալ ձեզի
երսուն †շապիկ ու երսուն ձեռք
՝փոխելու հանդերձ կու տամ.
13 Բայց թէ որ չկարենաք ինծի բացատրել, ան ատենը դուք
ինծի երսուն սասան ու երսուն
ձեռք փոխելու հանդերձ տաք. և

ն։ ք։ զէ։ իբր 1161

* կամ՝ Յոշ
ընկնք ա-
նոր։

ղ Հմր 4։

ի Ծն։ ժը։ 5։ Գլ։ ղ։ 18։

ի Ծն։ լը։ 29։

ճ Ես։ Թ։ 6։ Հ Գլ։ ղ։ 19։ 20։

յ Ղե։ Թ։ 24։ ա Պն։ իա։ 16։ Եղկ։ ա։ 23։ Պաո։ Ժէ։ 6։

ղ Գլ։ ղ։ 22։ ի Ծն։ լը։ 30։ Եւ։ Լդ։ 20։ բ Օր։ ե։ 20։ Գլ։ ղ։ 22։

ո Բեր։ ժա։ 32։

յ ա Թագ։ գ։ 19։ Ղե։ ա։ 80։ բ։ 52։

ն Գլ։ դ։ 10։ ա Թագ։ ժա։ 6։ Պաո։ գ։ 1։

ղ Ցե։ ժե։ 33։ Գլ։ ժը։ 11։

† կամ՝ Պա-
հանէ դա-
նին։ Գլ։ ժը։ 12։

ն։ ք։ զէ։ իբր 1161

ա Ծն։ լը։ 13։ Ցե։ ժե։ 10։

բ Ծն։ Լդ։ 2։

գ Ծն։ իա։ 21։ Լդ։ 4։

դ Ծն։ իդ։ 8։ 4։

ե Ծն։ լդ։ 14։ Եւ։ Լէ։ 16։ բ Օր։ է։ 8։

զ Ցե։ ժա։ 20։ Թագ։ ժբ։ 15։ Թագ։ զ։ 33։ բ Պն։ ժ։ 15։ իբ։ 7։ 20։

է Գլ։ ժգ։ 1։ բ Օր։ իբ։ 48։

ը Գլ։ դ։ 10։ ժգ։ 25։ ա Թագ։ ժա։ 6։

ի Դ Թագ։ ժ։ 1։ Ե զկ։ ժէ։ 2։ Ղու։ ժդ։ 7

թ Ծն։ իթ։ 27։

‡ Կամ՝ սա-
ւան

ի Ծն։ խե։ 22։ Թագ։ ե։ 22։

աղօր քսին , քու հանելուկդ մեզի
14 բսէ որ լսենք : Ու անոնց բսաւ , Կերոզէն կերակուր ելաւ , ու հզօրէն անոյշ ելաւ : Եւ անոնք ՚՚ հանելուկը իրենք օրուան մէջ չկրնային 15 գտնել բացատրել : Ու *եօթնեւորդ օրը Սամփսոնին կնկանը բսին , Խրիկդ խաբէ որ հանելուկը մեզի բացատրէ , Ե որ չըլլայ թէ քեզ ու քու հօրդ տունը կրակով այրենք . մեզ թալանելու համար կանչեցիք . անանկ չէ՞ : Եւ Սամփսոնին կնիկը անոր քովը լալով բսաւ , Անշուշտ դուն զիս ատեցիր ու զիս չսիրեցիր . իմ ժողովուրդիս որդոցը մէկ հանելուկ մը բսիր , ու ինծի չբացատրեցիր : Եւ անիկայ բսաւ անոր , Ահա իմ հօրս ու մօրս չբացայտնեցի , 17 ու քեզի՞ պիտի յայտնեմ : Եւ իրենց խնջոյքին եօթը օրուանը մէջ անոր քովը լացաւ . ու Սամփսոն եօթներորդ օրը անոր բացատրեց . քանզի իրեն նեղութիւն կու տար . անիկայ ալ իր ժողովուրդին որդոցը բացատրեց հանելուկը : 18 Եւ քաղաքին մարդիկները եօթներորդ օրը՝ արեւը մտնելէն առաջ անոր բսին , Մեղրէն անոյշ ու առիւծէն զօրաւոր ի՞նչ կայ : Եւ անիկայ բսաւ անոնց , Թէ որ դուք իմ երինջովս չհերկէիք , իմ հանելուկս 19 չէիք կրնար գտնել : Ու Տէրոջը Հոգին անոր վրայ եկաւ , և անիկայ Ասկաղոն իջաւ , ու անոնցմէ երսուն մարդ մեռցուց , և անոնց հանգերձները առաւ , ու հանելուկը բացատրողներուն տուաւ , և սաստիկ բարկանալով իր հօրը 20 տունը ելաւ : Ու Սամփսոնին կնիկը անոր *բարեկամի եղող ընկերին տրուեցաւ :

ԳԼ . ԺԵ

1 Սամփսոն տեսնելով որ իր կնիկը ուրիշի մը տրուեր է , 8 աղուէսներու պոչերուն չափեր կապելով՝ Փղշտացոց հունձքերը կ՚այրէ : 6 Փղշտացիք Սամփսոնին կնիկը ու անոր հայրը կ՚այրեն : 7 Սամփսոն չարչար կը զարնէ զանոնք : 9 Ցուդայի մարդոցմէ կը կապուի , ու Փղշտացոց ձեռքը կը մատնուի : 14 Նոր ոսկրով մը հազար Փղշտացի կը մեռցընէ : 18 Աղաւնած անոր ջուր կը խմցընէ Լեքիի մէջ :

1 Ու եղաւ որ ժամանակի մը ետքը՝ ցորենի քաղց օրերը՝ Սամփսոն այծերէն ուլ մը առաւ , ու իր կընկանը այցելութեան գնաց , ու բսաւ , Ներքին սենեակին մէջ կընկանս քովը մտնեմ . բայց կնկանը հայրը զանիկայ չթողուց որ մտնէ : 2 Եւ անոր հայրը բսաւ , Խրատըրնէ կարծեցի որ դուն զանիկայ բրոբոտին ատեցիր , ու զանիկայ քու ընկերիդ տուի . ահա անոր պզտիկ քոյրը անկէ դեղեցիկ է , հիմա անոր տեղը անիկայ քեզի ըլլայ : 3 Եւ Սամփսոն *անոնց համար* բսաւ , Ես անգամ Փղշտացոցմէ անպարտ պիտի ըլլամ , թէ որ անոնց չարութիւն մը ընեմ : Ու Սամփսոն գնաց իրեք հարիւր աղուէս բռնեց , և ջահեր առաւ , ու աղուէսները պոչ պոչի դարձուց , ու երկու պոչերուն 5 մէջ տեղը ջահ մը դրաւ : Եւ ջահերը կրակով բռնկըցնելէն ետքը՝ զանոնք Փղշտացոց հունձքերուն մէջը ձգեց , ու դիզուած և չհորուած հունձքերը ու մինչև անգամ այգիները ու ձիթենիները 6 այրեց : Եւ Փղշտացիք բսին , Ո՞ր բանը ոմի ըրաւ : Ու բսին , Թամնացիին փեսան Սամփսոն . քանզի անոր կնիկը առաւ և անոր ընկերին տուաւ : Ո՞ւ Փղշտացիք ելան և կնիկը ու անոր հայրը կրակով այրեցին : Իսկ Սամփսոն անոնց բսաւ , Թէև դուք այսպէս ըրիք , բայց ես վրէժ պիտի առնեմ ձեզմէ , ու ետքը պիտի դադարիմ : 8 Եւ զանոնք սրունքէն մինչև երանքը մեծ հարուածով մը զարկաւ . ու իջաւ՝ Ետամ ապառաժին խոռոչը բնակեցաւ :

9 Եւ Փղշտացիք ելան ու Ցուդայի մէջ բանակեցան , ու Լեքիի մէջ տարածուեցան : 10 Եւ Ցուդայեանք բսին , Ինչո՞ւ համար մեր վրայ ելաք : Անոնք ալ բսին , Սամփսոնը կապելու ելանք , որ մեզի ըրածին պէս մենք ալ անոր ընենք : 11 Ու Ցուդայէն իրեք հազար մարդ Ետամ ապառաժին խոռոչը իջան , և Սամփսոնին բսին , Չէ՞ գիտեր որ Փղշտացիք Տ՚մեր վրայ կ՚իշխեն . ինչո՞ւ համար ասանկ բանը մեզի ըրիր : Ու անիկայ անոնց բսաւ , Անոնք ինծի ինչպէս որ ըրին , Ես ալ անոնց 12 այնպէս ըրի : Եւ անոր բսին , Մենք իջանք որ քեզ կապենք ու Փղշտացոց ձեռքը տանք : Եւ Սամփսոն անոնց բսաւ , Ինծի երդուեցէք որ դուք զիս պիտի 13 չմեռցընէք : Եւ անոնք անոր հետ խօսեցան ու բսին , Չէ . բայց հիմա քեզ պիտի կապենք ու անոնց ձեռքը տանք , և քեզ պիտի չմեռցընենք . ու զանիկայ երկու նոր չուանով կապեցին և ապառաժէն դուրս հանեցին :

14 Երբոր անիկայ մինչև Լեքի եկաւ , Փղշտացիք աղաղակելով զանիկայ դիմաւորեցին . և Տէրոջը Հոգին անոր վրայ գալով՝ անոր թևերուն վրայ եղող չուանները կրակով այրած քթանի պէս եղան , ու կա- 15 պերը ձեռքերէն թակուեցան : Եւ մէկ իշու ծնօտ մը գտաւ որ դեռ-

ՆՀ . ԺԴ . 5 : ԴԱ . ԺԱ . 6 :
ՆՀ . ԺԳ . 15 :
ՆՀ . ԺԴ . 10 : ԺԳ . 25 :
ՀԳԼ . ԺԵ . 2 : ԾՆՆ . Գ . 29 :
ԻԲԲ 1140
ՆՀ . ԺԲ . 20 :

ՆՀ . ԺԲ . 1141

* Կամ՝ յորդորդ

ՆՀ . ԺԴ . 10

ՆՀ . ԺԳ . 6

ՆՀ . ԺԴ . 10 : ԺԶ . 6 :

ՆՀ . ԺԴ . 15 :

Գ Ցե՛ս հմր 19 :

ՆՀ . ԺԶ . 4 :

† Կամ՝ ա-նանց

ՆՀ . ԺԲ . 1140

չորցած չէր , ու ձեռքը երկընցուց
զանիկայ առաւ , և ւանով հաղար
16 մարդ մեռցուց : Ու Սամիսոն ը-
սաւ , իշու ծնօտով դէզ դէզ յ֊էչէչ
պնդեր . իշու ծնօտով հաղար մարդ
17 մեռցուցի : Ու երբոր իր խօսքը
լմընցուց , ծնօտը ձեռքէն նետեց ,
և ան տեղին անունը *Ռամաթ
լեքի կոչեց :
18 Եւ խիստ շատ ծարաւելով Տէրոջը
աղաղակեց ու ըսաւ , Ն֊դուն քու
ծառայիդ ձեռքովը սա մեծ փրկու-
թիւնը յաջողեցիր . և հիմա ծա-
րաւով մեռնիմ՝ ու անթլփատ-
19 ներուն ձեռքը իյնամ : Եւ Աս-
տուած †Լեքիին մէջ եղած փոսը
բացաւ , ու անկէ ջուր ելաւ . և
Սամսոն խմեց , ուշ ոգին իրեն
դարձաւ , ևապրեցաւ . անոր հա-
մար անոր անունը ‡Ենգոդրէ ըսուե-
ցաւ , որ Լեքիին մէջ է մինչև սա
օրս :
20 Ու անիկայ Ի֊Փղշտացւոց օրերը
Իսրայէլի մէջ քսան տարի դատա-
ւորութիւն ըրաւ :

ԳԼ . ԺԶ

1 Սամիսոն Գազայէն կը փախչի , ու քաղաքին
դռները կ'առնէ կը տանի : 4 Դալիլա Փղշտա-
ցիներէն կաշառք առնելով՝ Սամսոնին կամ-
քը կ'օրսայ . 6 իրեք անգամ կը խաբուի . 15
բայց վերջապէս իր խնդիրքը կը կատարուի :
21 Փղշտացիք կը բռնեն զանիկայ ու անոր
աչքերը կը փորեն : 22 Սամսոնին ուժը
նորէն իր վրայ գալով՝ Դագոնի տաճարը
Փղշտացւոց վրայ կը կործանէ , ու ինքն ալ կը
մեռնի :

1 Երե Սամիսոն Գազա գնաց , ու
հոն պոռնիկ կնիկ մը տեսաւ ,
2 և անոր մտաւ : Ու Գազացւոց բ-
սուեցաւ թէ Սամիսոն հոս եկեր
է : Եւ պաշարեցին՝ ու բոլոր գի-
շերը անոր դարանակալ եղան քա-
ղաքին դրանը քովը , ու բոլոր գի-
շերը լուռ կեցան և ըսին , Առաւօ-
տուն կանուխ զանիկայ կը մեռցը-
3 նենք : Ու Սամսոն մինչև կէս
գիշեր քնացաւ , և կէս գիշերուն
ելաւ , ու քաղաքին դրանը փեղկե-
րը երկու սեմերովը բռնեց , և զա-
նոնք նիգովը մէկտեղ փրցուց , ու
կռնակը առնելով՝ զանոնք քեբրո-
նին դիմացի լեռանը գլուխը հա-
նեց :
4 Եւ անկէ ետքը Սորեկ հեղե-
ղատին կէրէտը բնակող մէկ կնիկ մը
սիրեց , ու անոր անունը Դալիլա
5 էր : Եւ Փղշտացւոց նախարար-
ները ‖անոր քովը ելան ու անոր
ըսին , Ի֊Զանիկայ խաբէ , ու անկէ
հասկըցիր թէ անոր մեծ զօրու-
թիւնը ինչէն է , և թէ ինչով կըր-
նանք անոր յաղթել , որ զանիկայ
կապենք ու չազանդեցընենք . և
մենք քեզի ամէն մէկերնիս հազար

հարիւր †օրթ արծաթ կու տանք :
6 Ու Դալիլա Սամիսոնին ըսաւ ,
Կ'աղաչեմ , յայտնէ ինծի , թէ քու
մեծ զօրութիւնդ ինչէն է , և քեզ
չազանդեցընելու համար ինչ բա-
7 նով կապել պէտք է : Ու Սամի-
սոն անոր ըսաւ , Թէ որ զիս եօթը
հատ չչորցած ‖թարմ ջիլերով՝
կապեն , կը տկարանամ , և ուրիշ
8 մարդոց մէկուն պէս կ'ըլլամ : Ու
Փղշտացւոց նախարարները անոր
եօթը հատ չչորցած թարմ ջիլեր
բերին . ու զանիկայ անոնցմով կա-
9 պեց : Եւ անոր ներքին սենեակին
մէջը դարանակալներ նստեր էին :
Ու ‖ինքը անոր ըսաւ , Ո՛վ Սամի-
սոն՝ Փղշտացիք քու վրադ կ֊ըն .
ան ատենը անիկայ ջիլերը կրակի
հոտին քրտած իմ֊ուծէ լարի մը պէս
փրցուց , ու անոր ոյժը չհասկը-
10 ցուեցաւ : Եւ Դալիլա ըսաւ
Սամիսոնին , Ահա դուն խաբեցիր
ու ինծի սուտ զրուցեցիր . հիմա
կ'աղաչեմ՝ յայտնէ ինծի թէ ին-
11 չով կը կապուիս : Եւ անոր ը-
սաւ , Թէ որ զիս նոր ու չգործա-
ծուած չուաններով աղէկ մը կա-
պեն , ան ատենը կը տկարանամ ,
և ուրիշ մարդոց մէկուն պէս կ'ըլ-
12 լամ : Ու Դալիլա նոր չուաններ
առաւ , և անոնցմով զանիկայ կա-
պեց , ու անոր ըսաւ , Ո՛վ Սամի-
սոն՝ Փղշտացիք քու վրադ կ֊ըն .
(և դարանակալները ներքին սե-
նեակին մէջը նստեր էին .) ան ա-
տենը զանոնք իր թևերէն մէկ պեր-
13 ձաի մը պէս փրցուց : Ու Դա-
լիլա ըսաւ Սամիսոնին , Մինչև
հիմա զիս խաբեցիր և ինծի սուտ
զրուցեցիր . ըսէ ինծի թէ ինչով
կը կապուիս : Ու անիկայ անոր
ըսաւ , Թէ որ գլխուս եօթը քա-
14 ժին մազերը ազդով հիւսես : Եւ
անիկայ ‖անկէ ըսաւ , ու գործա-
բանին ցիցովը ամուրցուց , ու անոր
ըսաւ , Ո՛վ Սամիսոն՝ Փղշտացիք
քու վրադ կ֊ըն : Եւ անիկայ
քունէն արթընցաւ , ու ոսոյցնին
ցիցը ազդովը մէկտեղ քաշեց գա-
15 բաւ : Ան ատենը Դալիլա անոր ը-
սաւ , Ե֊ՔԱԼ սիրտդ իմ հետս չէ ,
ու ինչպէս կ'ըսես թէ քեզ կը
սիրեմ . հիմա սա իրեք անգամ է
որ զիս խաբեցիր , ու ինծի չզրուցե-
ցիր թէ քու մեծ զօրութիւնդ ին-
16 չէն է : Եւ որովհետև ամէն օր իր
խօսքերովը անոր նեղութիւն կու
տար , ու զանիկայ կը բռնադա-
տէր , անանկ որ անոր սիրտը մինչև
մահուան սպրճան նեղացաւ ,
17 †Բոլոր իր սրտին մէջ եղածը անոր
զրուցեց , ու ըսաւ անոր , Ի֊իմ գըլ-
խուս վրայ ածելի չէ եղած . քանի

ՆՐ . ԳԻ . Ի֊ր 1140

ՀԱ . Գ . 31 : ՂԵ . Ի֊. 8 : ՅՈ . Ի֊ . 10 :

‡ Յ՝ ԾՆՕԱՅ ՂԼՈՒ :

Ի ՍԱՂ . Գ . 7 :

† Կամ՝ ԾՆՕԱՅ ՄԷՋ

ՂԴՒ . ԻՀ . 27 : ԵՍ . Ի֊. 29 :

‡ Յ՝ ԿԱՆՉՈՂԻՆ ԱՂՐԻՒՐԸ·ՍԱՂ ԼԲ . 6 :

Ի֊Գ . ԺԶ . 1 :

ՀԲ 1120

ՈՒ֊Ա ԹՈՂ . Ի֊ . 26 : ՍԱՂ . ՃԺՐ . 10 . 11 . 12 : ԹՈՐ . Թ . 24 :

Ի֊Գ . ԺԶ . 15 : ՏՀՈ ԱՌԱՋ . Բ . 16—19 : Ի֊. 3—11 : Ղ՝ 24 . 25 . 26 : Ե . 21 . 22 . 23 :

ՆՐ . ԳԻ . Ի֊ր 1120

ՀԱ . Գ . 6 :

‖ ԿԱՄ՝ ԴԱՂԱՐ ՈՍՏԻԿՈՎ

Ի֊Մ Ի֊Ք . Ե . 5 :

Ի ԹԱԹ . Ղ . 5 : Ի֊Գ . ԺԶ . 5 :

զի իմ մօրս արգանդէն ես Աստուածոյ ուխտաւոր եմ . թէ որ ածիլուիմ , իմ ոյժս ինձմէ կ՚երթայ ու կը տկարանամ , և ամէն մարդոյ պէս
18 կ՚ըլլամ : Ու երբոր Դալիլա տեսաւ որ անիկայ բոլոր իր սրտին մէջը եղածը իրեն զրուցեց , Փղշտացւոց նախարարները կանչել տուաւ ու ըսաւ , Ա՛ս անգամ եկէք . քանզի բոլոր իր սրտին մէջ եղածը ինծի զրուցեց : Ան ատենը Փղշտացւոց նախարարները անոր քովը եկան , ու արծաթին ալ *հետերնին
19 բերին : Ընկե Դալիլա զանիկայ իր ծունկերուն վրայ քնացուց , ու մարդ մը կանչեց , և անոր գլխուն եօթը բաժին մազերը ածիլել տուաւ , ու սկսաւ զանիկայ նեղել . և անոր ոյ-
20 ժը իրմէն գնաց : Ու ՚ի՚նկը ըսաւ , Ո՛վ Սամիսոն՝ Փղշտացիք քու վրադ կո՛ գան . և անիկայ քունէն արթննալով՝ ըսաւ , Ելլեմ , ու առջի անգամներուն պէս թօթվռւիմ . և անիկայ չէր գիտեր որ
21 Տէրը Ի՚րմէ դացեր է : Ու Փղշտացիք զանիկայ բռնեցին և անոր աչքերը փորեցին , ու զանիկայ Գազա իջեցուցին և ոտնակապերով կապեցին . ու բանտին մէջը աղօրիքի քար կը դարձընէր :
22 Եւ անոր գլխուն մազը ածիլուե-
23 լէն ետքը՝ բուսնիլ սկսաւ : Ու Փղշտացւոց նախարարները ժողովուեցան , որ իրենց աստուածոյն Դագոնին մեծ զոհ մատուցանեն և ուրախութիւն ընեն . ու ըսին , Մեր աստուածը մեր ձեռքը մատնեց մեր
24 թշնամին Սամիսոնը : Ու ժողովրդը անիկայ տեսնելով՝ Ի՚րենց աստուածը գովեցին . քանզի ըսին , Մեր աստուածը մեր ձեռքը մատնեց մեր թշնամին , մեր երկիրը աւրողը
25 և մեր մեռելները շատցընողը : Ու երբոր անոնց սիրտը Ի՚ուրախ էր , ըսին , Սամիսոնը կանչեցէք որ մեր առջևը խաղայ : Ուստի Սամիսոնը բանտէն կանչեցին , ու անոնց առջևը խաղաց . և զանիկայ սիւնե-
26 րուն մէջտեղը կայնեցուցին : Ու Սամիսոն իր ձեռքէն բռնող պատանիին ըսաւ , Թո՛ղ տուր ինծի , որ աս տունը վերցընող սիւները բռնեմ , ու անոնց վրայ կո՛թռչիմ :
27 Եւ տունը էրիկ ու կնիկ մարդիկներով լեցուն էր . ու Փղշտացւոց քառոյր նախարարները հոն էին . և Ի՚տանիքին վրայ իրեք հազարի չափ մարդիկներ ու կնիկներ կային , որոնք Սամիսոնին խաղալը կը դի-
28 տէին : Եւ Սամիսոն Տէրոջը աղաղակելով ըսաւ , Ո՛վ Տէր Ե՚հովայ , ՚ի՚նձ յիշէ . ով Աստուած , միայն աս անգամ ալ ըզիս ուժովցո՛ւր , որ Փղշտացիներէն իմ երկու աչքերուս վրէժը մկրէն
29 առնեմ : Ու Սամիսոն այն տունը վերցընող երկու միջնի սիւները մէկը աջ ձեռքովը ու մէկալը ձախ ձեռքովը բռնելով՝ անոնց վրայ
30 կռթընեցաւ . Եւ Սամիսոն ըսաւ , Իմ անձս Փղշտացիներուն հետը մեռնի . ու Ի՚ուժովը ծռեցաւ , և տունը նախարարներուն ու մէջը եղող բոլոր ժողովուրդին վրայ ինկաւ . և իր մեռած ատենը մեռցուցածները իր կենդանու թեան ատենը մեռցուցածներէն աւելի էին :
31 Ու անոր եղբայրները և բոլոր հօրը տունը իջան , ու զանիկայ վերցուցին . և հանեցին իր հօրը Մանուէհին գերեզմանը Լ՚թաղեցին զանիկայ Սարայի ու Եսթաւուղի միջտեղը : Եւ անիկայ Իսրայէլի մէջ քսան տարի դատաւորութիւն ըրաւ :

ԳԼ . ԺԷ

1 Մ՚իքա իր մօրմէն դողցած արծաթը անոր կը դարձընէ . ան ալ կուռքեր շինել կու տայ : 5 Մ՚իքա անոնց զարդերը շինել կու տայ . 6 ու Ղևտացի մը վարձքով կը բռնէ իրեն քահանայ ըլլալու :

1 ||Ու Եփրեմի լեռնէն Մ՚իքա անու-
2 նով մարդ մը կար : Եւ անիկայ իր մօրը ըսաւ , Քեզմէ առնուած ան հազար հարիւր ՚ի՚որ արծաթը՝ որուն համար անէծք տուիր ու իմ առջևս զրուցեցիր , ահա ան արծաթը իմ քովս է , զանիկայ ես առի . ու մայրը անոր ըսաւ , Ո՛րդեակ իմ , Տէրը քեզ
3 օրհնէ : Եւ անիկայ հազար հարիւր ՚ի՚որ արծաթը իր մօրը դարձուց . բայց անոր մայրը ըսաւ , Ես ան արծաթը իմ ձեռքս բոլորովին Տէրոջը նուիրեցի իմ տղուս համար , Ի՚անով քանդակած ու թափծու կուռք շինելու համար . ուստի հիմա զանիկայ քեզի ետ կու տամ :
4 Իսկ Մ՚ի՚ա ան արծաթը իր մօրը դարձուց . և մայրը Ի՚երկու հարիւր ՚ի՚որ արծաթ առաւ , ու անոնք ոսկերիչին տուաւ , ան ալ անոնց-
մով քանդակած ու թափծու կուռք շինեց . և անոնք Մ՚իքային տունը
5 դրուցան : Ու ան մարդը Մ՚իքա աստուածներու տուն մը ունեցաւ . ու Ե՚ափուտ և Ի՚թերափիմ շինեց , ու Ի՚իր տղոցը մկը օրհնեց , որ իրեն
6 քահանայ եղաւ : Ի՚Ան օրերը Իսրայէլի մէջ թագաւոր չկար . Ըսմէն մարդ իր աչքին հաճելի եղածը կ՚ընէր :
7 Եւ Ցուդայի ազգատոհմէն ||Ի՚Ցուդայի Բեթլ՚եհեմէն մէկ պատանի մը կար . և անիկայ Ղևտացի էր , ու հոն կը բնակէր պանդուխտի
8 պէս : Եւ ան մարդը Ցուդայի

Ն . ք . զէ . իբր 1120

*Եբր . իրենց Ձեռքը

Ղ Ատակ . է . 26 , 27 :

Է Թես . ժդ . 9 , 42 , 43 : Ցեսս . է . 12 : ա Թագ . ժգ . 14 : ժը . 12 : իբ . 15 , 16 : բ Մն . ժե . 2 :

Ը Դան . է . 4 :

Բ Գլ . Թ . 27 :

ժբ Օր . իբ . 8 :

Է Ելեմ . ժե . 15 :

Ն . ք . զէ . իբր 1120

իբր 1406

ա Կդ . ժդ . 19 : Հռութ . գ . 10 :

Բ Տես Եզ . ի . 4 , 28 : Ղև . ժը . 4 :

է Ե՚ս . խզ . 6 :

ը Գլ . ը . 27 : Ի Կո . լ . 19 , 30 : Ովս . գ . 4 :

Ղեզ . ի՚ը . 9 : գ Թագ . ժգ . 33 :

Ի Գլ . ժը . 1 : ժԹ . 1 : ի՚ո . 25 : բ Օր . լզ . 5 :

ըբ Օր . ժբ . 8 :

Բ Տես ՚ի՚ժԹ . 15 : Գլ . ժԹ . 1 : Հռութ . ա . 1 , 2 : Մ՚ի՚ք . ե . 2 : Մատ . ը . 1 , 5 , 6 :

Ն·ՔՐ·
ԽԲԲ 1406

Բեթլեհեմ քաղաքէն ելաւ, որ
ապրուստ գտած տեղը պանդխտու-
թիւն ընէ, ու ճամբորդութիւն
ընելով՝ մինչև Եփրեմի լեռը
9 մինչև Միքայէլին տունը եկաւ։ Եւ
Միքա անոր ըսաւ, Ո՞ւրկից կու
գաս։ Ու անիկայ անոր ըսաւ, Ես
Ղևտացի եմ, ու Ցուդայի Բեթ-
լեհեմէն կու գամ, ապրուստ գտած
տեղս պանդխտանալու կ'երթամ։
10 Ու Միքա անոր ըսաւ, Իմ քովս
բնակէ, ու ինծի Հայր ու քահա-
նայ եղիր. և ես քեզի տարուն տա-
րի տասը Ճոր արծաթ, ձեռքդ մը
ֆոխլու հանդերձ, ու քու ուտե-
լիքդ կու տամ։ Եւ Ղևտացին
11 հոն գնաց։ Ու Ղևտացին ան մարդուն հետը բնակելու հաւանութիւն
տուաւ. և ան պատանին անոր
որդւոցը մէկուն պէս եղաւ անոր։
12 Ու Միքա Ղևտացին օրհնեց, և
պատանին Ը անոր քահանայ եղաւ,
ու Միքայէլին տունը կը բնակէր։
13 Եւ Միքա ըսաւ, Հիմա ալ գի-
տեմ որ Ցերը ինծի բարիք պիտի
ընէ, քանզի ան Ղևտացին իմ քա-
հանայս եղաւ։

ԳԼ·ԺԸ

1 Դանի որդիքը հինգ մարդ կը խրկեն իրենց
ժառանգութիւն մը փնտռելու համար։ 8 Ա-
նոնք Միքայէլի տունը երթալով՝ խորհուրդ
կ'ընեն Ցովնաթանին հետ, որ անոնց քահա-
նայութիւն կու տայ։ 7 Լայիսը կը լրտեսեն,
ու բարի լուր կը բերեն։ 11 Վեց հարիւր
մարդ կը խրկուի ան քաղաքը առնելու։ 14
որոնք իրենց ճամբուն մէջ՝ Միքայէլի քահա-
նան ու անոր սուրբ բաները կը յափշտակեն։
27 Ընդ Լայիսը առնելով՝ Դան կը կռլեն
զանիկայ։ 30 Կուռքերը կը կանգնեն և
Ցովնաթան ու անոր որդիքը յաջորդաբար
քահանայութիւն կ'ընեն։

1 Ի՛ն օրերը Իսրայէլի մէջ թագա-
ւոր չկար. ու ան օրերը Ե Դա-
նի ցեղը իրեն ժառանգութիւն մը
կը փնտռէր բնակելու համար.
քանզի մինչև ան օրը Իսրայէլի ցե-
ղերուն մէջը անոր բաժնեան ժա-
2 ռանգութիւն ինկած չէր։ Եւ
Դանի որդիքը իրենց ազգատոհմ
ներէն ե իրենց սահմաններէն՝
Ը Սարայէն ու Եսթաւուղէն հինգ
զօրաւոր մարդ խրկեցին, Ը որ եր-
կիրը լրտեսեն ու քննեն. և ա-
նոնց ըսին, Գացէք երկիրը քննե-
ցէք. ու անոնք Եփրեմի լեռը մին-
չև Ի Միքայէլի տունը եկան, և գի-
3 շերը հոն մնացին։ Ու երբոր անոնք
Միքայէլի տանը քովը էին, Ղևտա-
ցի պատանիին ձայնը ճանչցան, և
հոն դարձան ու ըսին, Ո՞վ քեզ
հոս բերաւ, և դուն հոս ինչ կ'ը-
նես, ու *ինչո՞ւ համար հոս կեցեր
4 և՞։ Եւ անիկայ ըսաւ անոնց, Ի
Միքա ինծի ասանկ ասանկ ըրաւ,
ու Ղևս վարձքով բռնեց, որ
5 անոր քահանայ ըլլամ։ Եւ ա-
նոր ըսին, Հիմա Ի Աստուծոյ ը հար-
ցուր, որ գիտնանք Թէ արդեօք
մեր գացած ճամբան մեզի պիտի
6 յաջողի՞։ Ու քահանան անոնց
ըսաւ, Ի խաղաղութեամբ գացէք.
Ձեր երթալուս ճամբան Ցերոջը առ-
ջեւը հաճելի է։
7 Ան հինգ մարդիկը գացին՝ և Լայիս մնան, և անոր
մէջը Բնակող ժողովուրդը տեսան՝
Ը որ Սիդոնացւոց պէս անհոգու-
թեամբ հանգիստ ու ապահով կը
բնակէին, և ան երկրին մէջ ինչս
տուող մը † չկար՝ որ իշխեր անոնց
վրայ. ու՞ Սիդոնացիներէն հեռու
ըլլալով՝ բնաւ մէկ մարդու մը հետ
8 գործ չունէին։ Եւ անոնք հինգ մարդը
Լայսա ու եսթաւուղ գարձան
իրենց եղբայրներուն. և անոնց եղ-
բայրները անոնց ըսին, Դուք ինչ
9 ըրիք։ Ու անոնք ըսին, Ելէք,
անոնց վրայ երթանք. քանզի մենք
երկիրը տեսանք, և ահա շատ ա-
ղէկ է. ու դուք † դադիլ կը կենաք.
երթալու ու երկիրը ժառանգելու
համար հոն մտնելու անհոգութիւն
10 մի՛ ընէք։ Երբոր հոն մտնէք, մէկ
հանդիստ ժողովուրդի մը ու շատ
ընդարձակ երկրի մը մէջ պիտի
մտնէք, որ Աստուած զանիկայ ձեր
ձեռքը տուեր է. ու հանանկ
տեղ մըն է՝ որ հոն երկրի վրայ ե-
ղող բաներուն մէկը պակաս չէ։
11 Եւ Դանի ազգատոհմէն, անկէ՝
Ցոխինէ Սարայէն ու Եսթաւուղէն
վեց հարիւր ապառազինեալ մարդիկ
12 գացին։ Ու ելան Ցուդայի Կա-
րիաթարիմը բանակեցան. անոր
համար ան տեղը մինչև աս օրս
‡ Մահանէդան կ'ըսուի. ահա ա-
նիկայ կարիաթարիմին ետեւն է։
13 Եւ անկէ Եփրեմի լեռը անցան, ու
14 մինչև Ը Միքայէլի տունը եկան։ Եւ
Լայիսի երկիրը լրտեսելու գացող
ան հինգ մարդը ՙպատասխան տա-
լով՝ իրենց եղբարցը ըսին, Գիտէք
որ ՙ աս տուներուն մէջ եփոտ,
Թերափիմ, և քանդակած ու
Թափծուկ կուռք կայ. ու հիմա ձեր
15 ընելու բանը գիտցէք։ Ան տեղը
անոնք դէպ Ի հոն դառնալով՝ ան
Ղևտացի պատանիին տունը՝ Մի-
քայէլի տունը մտան, ու ՙ անոր ող-
16 ջութիւնը հարցուցին։ Եւ Դանի
որդւոցմէ եղող Ե ան վեց հարիւր
ապառազինեալ մարդիկները դրանը
17 բերանը կայնեցան։ Ու երկիրը լրտ-
տեսելու գացող ը ան հինգ մար-
դիկները հոն մտան, և *քանդա-
կած կուռքը, եփոտը, Թերափի-
մը ու Թափծու կուռքը առին. և

Ն·ՔՐ·
ԽԲԲ 1406

ղ Ցես. գԼ·
ԺԸ·10։
ի Ցես. գԼ·
ԺԸ·5։ Հմր.
14։
ը գ Թագ.
իբ·5։ Ես·
Լ·1։ Ովս·
գ·12։
ի գ Թագ.
իբ·6։
ժ Ցես. ԺԲ·
47 Ի՛ըսուի
Լէսէմ։
ե Հմր 27, 28։
ը Ցամ՝ լը-
կար։ ու ա-
նոնք հա-
րըստու-
թիւն ունե-
նալով, ու
Լ Հմր 2։
ի Թաւ.·ԺԳ·
31։ Ցես·
բ·23, 24։
ի գ Թագ.
իբ·8։
ե Հմր 7, 27։
հ բ Օր·ը·
9։
ի Ցես.·ԺԸ·
60։
‡ ՙ՝ Դանի
բանակը։
Գլ.·ԺԳ·25։
ղ Հմր 2։
ճ ա Թագ.
ԺԳ·28։
մ Գլ.·ԺԸ·5։
յ Ցես.·խգ·
27։ աԹագ.·
ԺԸ·22։
ն Հմր 11։
Լ Հմր 2, 14։
ո Գլ.·ԺԸ·4,
5։

Ն · ք · ՉՔ · ԽԲ 1406

քահանան ան վեց հարիւր սպա-
ռազինեալ մարդկիներուն հետ դը-
18 րանը բերանը կայներ էր : Ու երբոր
անոնք Միքայիէն տունը մնան , և
քանդակած կուռքը , եփուդը ,
թերափիմը ու թափածու կուռքը
առին , քահանան անոնց ըսաւ ,
19 Դուք ի՞նչ կ'ընէք : Ու անոնք ը-
սին անոր , Լռւռ կեցիր , չձեռդդ
բերնիդ վրայ դիր , ու մեր հետը
եկուր , ու մեզի հայր ու քահանայ
եղիր . քեզի մէկ մարդու մը տանը
քահանայ ըլլալը աղեկ է , թէ Իս-
րայէլի մէկ ցեղին ու մէկ ազգատոհ-
20 մին քահանայ ըլլալը : Եւ քահա-
նան սրտին մէջը ուրախանալով՝
եփուդը , թերափիմը և քանդա-
կած կուռքը առաւ ու ժողո-
21 վուրդին մէջը մնաւ : Եւ անոնք
դարձան գացին , ու ընտանիքները
և անասունները ու թանկագին
կարասիները իրենց առջևը դրին :
22 Երբոր անոնք Միքայիէն տունէն
հեռացան , Միքայիէն տանը մօտ ե-
ղող տուներուն մարդիկը ժողովուե-
ցան , ու Դանի որդւոցը ետևնէն
23 հասան . Եւ Դանի որդւոցը երեսնին
կանչուրտուեցին , որոնք երեսնին
դարձուցին ու Միքայիէն ըսին ,
Քեզի ի՞նչ եղաւ որ ասանկ *բազ-
24 մութիւնով կու գաս" : Եւ անիկայ
ըսաւ , Իմ շինած աստուածներս
ու քահանան առիք գացիք , և ասկէ
ետև ինծի ի՞նչ կը մնայ . ու ինծի
ինչո՞ւ համար կ'ըսէք թէ Քեզի
25 ի՞նչ եղաւ : Եւ Դանի որդիքը
անոր ըսին , Մեր մէջը քու ձայնդ
չլսուի . չըլլայ որ Նբարկասիրտ
մարդիկները ձեր վրայ յարձակին ,
ու քու կեանքդ և քու ընտանեցդ
26 կեանքը կորսընցնես : Ու Դանի
որդիքը իրենց ճամբան գացին . և
Միքա տեսնելով որ անոնք իրմէն
զօրաւոր են , դարձաւ իր տունը
27 դնաց : Ու անոնք Միքայիէն շինածները
և անոր քահանան առին , ու "Լա-
իսի վրայ՝ հանգիստ և անհոգ կե-
ցող ժողովուրդի մը վրայ գացին ,
"ու զանոնք սուրի բերնէ անցընե-
28 ցին , լով՝ քաղաքը կրակով այրեցին : Եւ
անոնք Նիմդոնէն հեռու ըլլալնուն
ու մարդու մը հետ գործ չունենալ-
նուն համար , ղանդ ազատող մը
չկար . և ան Բեթրոոբի
հովիտին մէջն էր . ու քաղաքը շի-
նեցին և անոր մէջը բնակեցան :
29 Ու Ր քաղաքին անունը իրենց հօրը
Իսրայէլեան Դանին անունովը
Դան կոչեցին . բայց քաղաքին
30 անունը առաջուց Լայիս էր : Եւ
Դանի որդիքը քանդակած կուռ-
քը կանգնեցին իրենց . ու Մանա-

Ն · ք · ՉՔ · ԽԲ 1406

աէլ որդւոյն Գերսոնին որդին Ցով-
նաթան , ինքը ու իր որդիքը
Մինչև երկրին գերութեան օրը
Դանի ցեղին քահանաներն էին :
31 Ու ասոնք անոնք Միքայիէն շինած
կուռքը իրենց պահեցին , Երջաք
ժամանակ որ Աասուծոյ տունը Սե-
լովի մէջ էր :

ԳԼ · ԺԹ

1 Ղևտացի մը Բեթղէհեմ Կ'երթայ՝ իր կարծը
տուն դարձնելու համար : 16 Ծեր մարդ մը
գտաւայի մէջ իր տունը կ'ընդունի զանիկայ :
22 Գաբաայեցիք կը լլկեն անոր կարծը , որ կը
մեռնի : 29 Իսկ Ղևտացին տասուներկու կտորի
բաժնելով զանիկայ տասուերկու ցեղերուն կը
խրկէ :

1 Ե՛ եղաւ որ (ան օրերը որ "Իս-
րայէլի մէջ Թագաւոր չկար ,)
Եփրեմի լեռնանը կողմերը բնակող
մէկ պանդուխտ Ղևտացի մը կար ,
ու անիկայ Բեթղէհեմ
2 մէն մէկ կարճ մը առաւ իրեն : Եւ
անոր կարճը շնութիւն ընելով՝ ան-
կէ իր հօրը տունը՝ Ցուդայի Բեթ-
լէհեմի գնաց , ու չորս ամիսի չափ
3 հոն կեցաւ : Եւ էրիկը եղաւ անոր
ետևէն գնաց , որ Էքաղցրութեամբ
խօսի անոր հետ ու զանիկայ ետ
բերէ . և իր հետը ՈՒԲ էր իր ծա-
ռան ու երկու էշ . ու Ինիլ զանի-
կայ իր հօրը տունը տարաւ . և
աղջկան հայրը երբոր զանիկայ տե-
սաւ , ուրախութեամբ զանիկայ
4 դիմաւորեց : Ու աղջկան հայրը՝ ա-
նոր աները զանիկայ ներս առաւ ,
և իրեք օր անոր հետը նստաւ . կե-
րան խմեցին ու գիշերները հոն մը-
նացին :
5 Եւ չորրորդ օրը երբոր առաւօ-
տուն կանուխ ելան , անիկայ ոտը
ելաւ որ երթայ . բայց աղջկան
հայրը իր փեսային ըսաւ , Ցտոր մը
հաց կեր Որ սիրտդ ուժովնայ , ու
6 ետքը կ'երթաք : Եւ նստան ու
երկուքը միասին կերան և խմեցին .
ու աղջկան հայրը ան մարդուն ը-
սաւ , Կ'աղաչեմ , աս գիշեր ալ
հոս կեցիր , ու սիրտդ զուարճա-
7 նայ : Եւ ան մարդը ելաւ որ եր-
թայ , բայց անոր աները զանիկայ
բռնադատելուն համար , դարձաւ
8 գիշերը հոն մնաց : Ու հինդերորդ
օրը առաւօտուն կանուխ ելաւ որ
երթայ . և աղջկան հայրը ըսաւ ,
Կ'աղաչեմ , սիրտդ ուժովցուր . և
ուշացան մինչև կէս օրը անցնիլը , ու
9 երկուքը ճեխով կերան : Ու ան
մարդը ելաւ , ինքը՝ իր կարճը ու իր
ծառան՝ ճամբայ երթալու համար .
բայց անոր աները՝ աղջկան հայրը
ըսաւ անոր , Ահա օրը իրիկուն ըլ-
լալու վրայ է . Կ'աղաչեմ , գիշերը
հո՞ս մնացէք . ահա օրը Կ'իջնէ ,

Ն · ք · ՉՔ · ԽԲ 1406

Գև · ժդ , 1 ; ա Թագ · դ · 2 , 3 , 10 , 11 ; Սաղ · ՀԵ · 60 , 61 ; Ե Ցես · ԺԸ · 1 ; Գև · ԺԹ · 18 ; ԽԱ · 12 ·

ա Գև · ԺԸ · 6 ; ԺԸ · 1 ; ԽԱ · 25 ·

Բ Գև · ԺԸ · 7 ·

Գ Ծն · ԼԴ · 8 ·

գիշերը հաս կեցիր , ու միրտդ զուարճանայ . և վաղը կանուխ ճամբայ ելէք ու ձեր վրանը գա-
10 ցէք : Եւ ան մարդը գիշերը հոլ չուզեց , ու ելաւ գնաց , ու մինչև Բեերսաբէ՝ այսինքն Երուսաղէմին դիմացը եկաւ , և իր հետը երկու հասնուած էշ ունէր , ու իր հարճն ալ իր հետն էր :
11 Ու երբոր Գեբուսին մօտեցան , օրը շատ անցած ըլլալուն համար , ծառան իր տիրոջը ըսաւ , Եկուր աս Գեբուսացւոց քաղաքը խոտո-
12 րինք , ու գիշերը հոն մնանք : Բայց տէրը անոր ըսաւ , Իսրայէլի որդոցմէ չեղող օտարազգիներուն քաղաքը չխոտորինք . հապա մինչև
13 Գաբաա անցնինք : Եւ իր ծառային ըսաւ , Եկուր ան տեղերուն մէկուն մօտենանք , ու գիշերը Գաբաայի կամ Ռամայի մէջ մնանք :
14 Եւ անցան գացին . ու երբոր Բենիամինի Գաբաային մօտեցան , ա-
15 րեւ մնաւ : Եւ հոն գարձան , որ Գաբաա մտնեն ու գիշերը հոն մը-նան . և գնաց քաղաքին հրապա-րակին մէջը նստաւ . ու մարդ մը չկար որ Ի զանոնք իր տունը առնէ՝ գիշերը անցընելու համար :
16 Եւ ահա իրիկունը արտէն մէկ ծեր մարդ մը կու գար՝ Ի իր գործէն դարձելով . ու անիկայ Եփրեմի լեռնէն էր , և Գաբաայի մէջ պան-դրխտացեր էր . ու ան տեղին բնա-
17 կիչները Բենիամինեանք էին : Ու երբոր անիկայ աչքերը վերցուց , և ճամբորդ մարդը քաղաքին հրապա-րակին մէջը տեսաւ , ծեր մարդը ը-սաւ , Ո՞ւր կ'երթաս , և ո՞րկից
18 կու գաս : Ու անիկայ ըսաւ , Մենք Յուդայի Բեթլէհեմէն մինչև Եփ-րեմի լեռանը կողմերը կ'անցնինք . հո ան տեղացի եմ , ու մինչև Յու-դայի Բեթլէհեմը գացի , և հիմա Ի Տէրոջը տունը կ'երթամ . ու ոչ ոք Իր տունը ընդունող մարդ մը չը-
19 կայ . Բայց մեր էշերուն համար յարդ ու ճարակ կայ . և ինծի հա-մար , քու աղախինիդ համար , ու քու ծառայիդդ հետ եղող մանչուն համար հաց ու գինի ունինք . ընաւ-
20 մէկ բան մը պակաս չէ : Եւ ան ծեր մարդը ըսաւ , Խաղաղութիւն քեզի . քու ամէն պակասութեանդ հոգը իմ վրաս ըլլայ . Ի բայց գիշերը
21 հրապարակին մէջ մի՛ մնար : Ու զանիկայ իր տունը տարաւ , և էշե-րուն կերը տուաւ . հո անոնք ոտ-քերնին լուալէն ետքը կերան և խմեցին :
22 Ու երբոր անոնց սիրտը կը զուար-ճանար , ահա Ն քաղաքին բնակիչ-ներէն Ղ չար մարդիկներ տանը չորս

կողմը պաշարեցին , ու դուռը ձեռք առին . և տանը տիրոջը՝ ան ծեր մարդուն հետ խօսեցան ու ըսին , Ց Ջունդ եկող մարդը հանէ՛ , որ
23 զանիկայ գիտնանք : Եւ Ժ ան տանուտէր մարդը անոնց ելաւ , ու անոնց ըսաւ , Ձէ , եղբայրներս . կ'աղաչեմ , գէշութիւն մի՛ ընէք . աս մարդը իմ տունս մտնելէն ետ-քը , Ժ աս անզգամութիւնը մի՛ ը-
24 նէք : Ն Ահա իմ կոյս աղջիկս , ու ան Ո մարդուն հարճը հիմա ձեզի հա-նեմ , և Ղ զանոնք լկեցէք , ու ձեր ուզածը ըրէք անոնց , և աս մար-դուն աս անզգամութեան գործը
25 մի՛ ընէք : Բայց ան մարդիկները չուզեցին անոր խօսքը մտիկ ընել . ու ան մարդը իր հարճը բռնեց դուրս հանեց անոնց . և անոնք Ո զա-նիկայ գիտցան , ու բոլոր գիշերը զանիկայ լկեցին մինչև առաւօտ . ու երբոր արշալոյսը ծագեցաւ , զանիկայ թող տուին որ երթայ :
26 Եւ ան կնիկը առտուան դէմ գնաց , ու ինկաւ ան մարդուն տանը դրա-նը առջևը , ուր որ իր տէրը կը ւ-նոր . Ո մինչև որ լոյսցաւ՝ հոն
27 ճաց : Եւ անոր տէրը առաւօտուն ելաւ , տանը դռները բացաւ , որ ելլէ իր ճամբան երթայ . և ահա կնիկը՝ իր հարճը տանը դրանը առ-ջևն ինկեր էր , և ձեռքերը սեմին
28 վրայ էր : Ու անոր ըսաւ , Ելի՛ր եր-թանք . բայց Ղ պատասխան տուող չկար : Ան առնը զանիկայ իր ի-շուն վրայ դրաւ , ու մարդը ելաւ
29 իր տեղը գնաց : Եւ երբոր իր տունը հասաւ , դանակ մը առաւ , ու իր հարճը բռնեց և Ղ զանիկայ ոսկորներովը տասներկու կտորի բաժնեց , ու Իսրայէլին ամէն սահ-
30 մանները խրկեց : Եւ ամէն տես-նողները կ'ըսէին Թէ Իսրայէլի որ-դոցը Եգիպտոսի երկրէն ելած օրէն մինչև աս օրս՝ ասանկ բան մը ոչ եղեր է , ոչ ալ տեսնուեր է . ասոր վրայ մտածեցէ՛ք , Ի խորհուրդ ըրէ՛ք ու խօսեցէ՛ք :

ԳԼ . Ի

1 Ղ Լսուացին իրեն եղած զրկանքը Յոզովբէի կը պատմէ : 8 Յոզովբէին վճիռը : 12 Բենիա-մինեանք Իսրայէլացւոց պահանջմանքներուն մտիկ չընելով՝ գէպ ի կիր կը երթան : 18 Իս-րայէլացիք երկու անգամ պատերազմ ընելով՝ իրենցմէ քառասուն հազար մարդ կը մեռնի : 26 Եաբը մէկ Ծնդբղվ մը բոլոր Բենիամի-նեանները կը ջարդեն , բաց Ի վեց հարիւր հոգիէն որոնք կ'ազատուին :

1 Ա Յն ատենը Ո բոլոր Իսրայէլի որդի-քը ելան , ու Ժողովքը մէկ մար-դու մը պէս Ի դանէն մինչև Բերսա-բէէ և Գաղաատի երկիրը՝ Ի Մասփա-յի մէջ Տէրոջը առջևը Ժողոված :
2 Եւ բոլոր Ժողովուրդին՝ Իսրայէլի

Ն . ք . ՂԲ . ԽԲ 1406

Ի Ցես . Ժբ . 23 :

Ղ Ցես . Ժե . 3 : 68 : Գե . ա . 21 : Բ Թագ . ե . 6 :

Ի Ցես . Ժբ . 23 :

Ը Ցես . Ժբ . 25 :

Ի Պատ . իե . 43 : ԽԲ . Ժգ . 2 :

Ի Սպ . Ճգ . 23 :

Ի Ցես . Ժբ . 1 : Գէ . Ժբ . 31 : ի . 18 : Աթագ . ա . 3 : 7 :

Ա Մր 15 :

Ի Ծն . խգ . 33 : Գե . Ղ . 33 :

Ի Ծն . ԺԲ . 2 :

Ի Ծն . իդ . 39 : խգ . 24 : Ա Ծն . Ժբ . 4 : ԳՀ . Ժգ . 5 :

Ի Ծն . ԺԲ . 4 : Գէ . ի . 5 : Ովս . Ե . 9 : ա . 9 :

Ա Օր . Ժգ . 13 :

կողմէ պաշարեցին , ու դուռը ձեռք առին . և տանը տիրոջը՝ ան ծեր մարդուն հետ խօսեցան ու ըսին , Ց Ջունդ եկող մարդը հանէ՛ , որ
23 զանիկայ գիտնանք : Եւ Ժ ան տանուտէր մարդը անոնց ելաւ , ու անոնց ըսաւ , Ձէ , եղբայրներս . կ'աղաչեմ , գէշութիւն մի՛ ընէք . աս մարդը իմ տունս մտնելէն ետ-քը , Ժ աս անզգամութիւնը մի՛ ը-
24 նէք : Ն Ահա իմ կոյս աղջիկս , ու ան Ո մարդուն հարճը հիմա ձեզի հա-նեմ , և Ղ զանոնք լկեցէք , ու ձեր ուզածը ըրէք անոնց , և աս մար-դուն աս անզգամութեան գործը
25 մի՛ ընէք : Բայց ան մարդիկները չուզեցին անոր խօսքը մտիկ ընել . ու ան մարդը իր հարճը բռնեց դուրս հանեց անոնց . և անոնք Ո զա-նիկայ գիտցան , ու բոլոր գիշերը զանիկայ լկեցին մինչև առաւօտ . ու երբոր արշալոյսը ծագեցաւ , զանիկայ թող տուին որ երթայ :
26 Եւ ան կնիկը առտուան դէմ գնաց , ու ինկաւ ան մարդուն տանը դրա-նը առջևը , ուր որ իր տէրը կը ւ-նոր . Ո մինչև որ լոյսցաւ՝ հոն
27 ճաց : Եւ անոր տէրը առաւօտուն ելաւ , տանը դռները բացաւ , որ ելլէ իր ճամբան երթայ . և ահա կնիկը՝ իր հարճը տանը դրանը առ-ջևն ինկեր էր , և ձեռքերը սեմին
28 վրայ էր : Ու անոր ըսաւ , Ելի՛ր եր-թանք . բայց Ղ պատասխան տուող չկար : Ան առնը զանիկայ իր ի-շուն վրայ դրաւ , ու մարդը ելաւ
29 իր տեղը գնաց : Եւ երբոր իր տունը հասաւ , դանակ մը առաւ , ու իր հարճը բռնեց և Ղ զանիկայ ոսկորներովը տասներկու կտորի բաժնեց , ու Իսրայէլին ամէն սահ-
30 մանները խրկեց : Եւ ամէն տես-նողները կ'ըսէին Թէ Իսրայէլի որ-դոցը Եգիպտոսի երկրէն ելած օրէն մինչև աս օրս՝ ասանկ բան մը ոչ եղեր է , ոչ ալ տեսնուեր է . ասոր վրայ մտածեցէ՛ք , Ի խորհուրդ ըրէ՛ք ու խօսեցէ՛ք :

Ա Ծն . ԺԲ . 5 : Հռով . ա . 26 , 27 : Ա Ծն . Ժբ . 6 , 7 :

Ա Բ Թագ . Ժգ . 12 :

Ն Ծն . Ժբ . 8 :

Ղ Ծն . Լգ . 2 : Բ Օր . իա . 14 :

Ա Ծն . գ . 1 :

Ղ Գէ . ի . 5 :

Պ Գէ . ի . 6 : Տ Ես . ա Թագ . Ժա . 7 :

Ղ Գէ . ի . 7 : Առակ . Ժգ . 10 :

Ա Օր . Ժգ . 12 : Ցես . իբ . 12 : Գէ . իա . 5 : ա Թագ . Ժա . 7 :

Բ Գէ . Ժբ . 29 : աԹագ . գ . 20 : Բ Թագ . գ . 10 : իգ . 2 :

Ի Գէ . Ժ . 17 : Ժա . 11 : ա Թագ . է . 5 : Ժ . 17 :

Ն·ք·ՂԴ· Ի՛ր 1406

Ե՛Ղ·ը·10։

բոլոր ցեղերուն գլխաւոր մարդիկները ընդ հարիւր հազար Ե՛սու քաղաքը հետևակ զօրք ընկալավ Աստուծոյ ժողովուրդին ժողովքին
3 մէջ ներկայացան։ Եւ Բենիամինի որդիքը լսեցին որ Իսրայէլի որդիքը Մասփա եկեր են։ Ու Իսրայէլի որդիքը ըսին, Մե՛նք պատմեցէ՛ք, թէ ա՛ս չարութիւնը ի՛նչպէս ե-
4 ղա։ Եւ ան Ղևտացի մարդը՝ մեռցուած կնկանը էրիկը պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Ե՛ս ու իմ
Ի՛Ղ·ժԹ· 15։ հարճա Բենիամինի գաբաան ե-
ՂԻՂ·ժԲ· 22։ 5 կանք, որ գիշերը հոն մնանք. Ղեբ գաբաայի ընակիչները ինծի դէմ ոտք եղան, ու գիշերով իմ տեղած տունս պաշարեցին, և զիս մեռցընել կ՚ուզէին, Ե՛ւ իմ հարճս լկե-
Ի՛Ղ·ժԹ· 25, 26։ 6 ցին և մեռաւ. Ես ալ իմ հարճս առի ու զանիկայ կտոր կտոր ըրի,
Ը՛Ղ·ժԹ· 29։ և Իսրայէլի ժառանգութեանը բոլոր երկիրը խրկեցի. քանզի անոնք Ի՛սրայէլի մէջ մեծ յանցանք ու
Ի՛Ցես·ԺԵ·15։ 7 անզգամութիւն ըրին։ Ահա դուք ամէնքդ ալ Իսրայէլի որդիք էք,
Ի՛Ղ·ժԹ· 30։ ծ՚հոս ձեր մէջը խօսեցէ՛ք ու խորհուրդ ըրէ՛ք։ Եւ բոլոր ժողովուր-
8 դը մէկ մարդու մը պէս ոտք եղաւ, ու ըսաւ, Մեզմէ քնաւ մէկը իր վրանը պիտի չերթայ, ու քնաւ մէ-
9 կը իր տունը չդառնայ։ Եւ հիմա Գաբաային ընելու բաներնիս ասիկայ է. անոր վրայ վիճակով էր-
10 թանք։ Ու Իսրայէլին ամէն ցեղերէն՝ հարիւրէն տասը, և հազարէն հարիւր, ու տասը հազարէն հազար մարդ առնենք, որ ժողովուրդին պաշար տանին. անոնք ալ Բենիամինի Գաբաան մտնելով, անոր ընե-
նալիքը Իսրայէլի մէջ ըրած բոլոր անզգամութեանը փոխարէնը հա-
11 տուցանեն։ Եւ ան քաղաքին վրայ էրթալու համար՝ Իսրաէլի բոլոր մարդիկները մէկ մարդու մը պէս միաբանութեամբ ժողոված եղան։
ԷԲ Օր·ժԳ· 14։ ՑԵս· Իր·13, 16։ 12 Ու Իսրայէլի ցեղերը Բենիամինին բոլոր ցեղին մարդիկները խրկեցին ու ըսին, Ա՛ս ինչ չարու-
ԼԲ Օր·ժԳ· 13։ ՂԻՂ· ժԹ·22։ 13 թիւն է որ ձեր մէջը եղաւ։ Եւ հիմա Գաբաային մէջ եղող Ա՛նն չար մարդիկները տուէ՛ք, որ զանոնք մեռցընենք, ու Է՛սարութիւնը Ի-
ԲԲ Օր·ժԳ· 12։ սրայէլէն վերցընենք։ Բայց Բենիամինեանք իրենց եղբարցը՝ Իսրայէլի որդւոց խօսքը մտիկ ընել չուզե-
14 ցին։ Ու Բենիամինի որդիքը Իսրայէլի որդւոցը դէմ պատերազմ ընելու համար՝ էրթնց քաղաքներէն
15 Գաբաայի մէջ ժողովուեցան։ Եւ ան օրը էրթնց քաղաքներէն Բենիամինի որդիքը համրուեցան. ու քանուվեց հազար սուր քաշող մարդ ջոնաթանէ բացի՝ Գա-

Ն·ք·ՂԴ· Ի՛ր 1406

բաայի բնակիչներէն՝ որոնք եօթը հարիւր ընտիր մարդիկ համրուե-
16 ցան։ Ա՛ս բոլոր ժողովուրդին մէջը եօթը հարիւր ընտրուած ձախ-
ԺԳՂ·ԺԵ· ա՚Մ՚Ն·ժբ· 2։ կադործ մարդիկներ կային, որոնց ամէնն ալ պարսատիկով մազի վրայ քար կը նետէին առանց վրիպելու։
17 Եւ Իսրայէլի մարդիկներն ալ համրուեցան. ու Բենիամինէն ի զատ չորս հարիւր հազար սուր քաշող մարդ ջոնաթանց. ասոնք ամէնն
18 ալ պատերազմող մարդիկներ էին։ Ու դացին՝ *Բեթէլ ելան. և Իսրայէլի որդիքը Աստուծոյ հարցուցին ու ըսին, Բենիամինի հետ պատերազմելու համար ո՞վ մեզի առաջնորդ ըլլայ. և Տէրը ըսաւ,
19 Ցուդան առաջնորդ ըլլայ։ Ու Իսրայէլի որդիքը առաւօտուն ելան, և Գաբաայի դիմացը բանա-
20 կեցան։ Ու Իսրայէլացիք Բենիամինի հետ պատերազմ ընելու ելան. և Իսրայէլացիք Գաբաայի քովը անոնց դէմ շարուեցան պատերազմի
21 համար։ Ու Բենիամինի որդիքը Գաբաայէն ելան, և ան օրը Իսրայէլէն քանուերկու հազար մարդ
22 գետինը փռեցին։ Ու ժողովուրդը՝ այսինքն Իսրայէլացիք ուժովցան, և նորէն դացին պատերազմելու համար շարուեցան նոյն տեղը, ուր որ
23 առջի օրը շարուեր էին։ (Ու Իսրայէլի որդիքը ելան, և Տէրոջը առջևը մինչև իրիկուն լացին, ու Տէրոջը հարցընելով ըսին, Մե՛ր եղբօրը Բենիամինին հետ պատերազմելու համար նորէն ելլե՞նք. և Տէրը ըսաւ, Անոր դէմ ելէ՛ք։)
24 Ու երկրորդ օր Իսրայէլի որդիքը Բենիամինի որդւոցը մօտեցան։
25 Ու՝ Ղերկրորդ օր Բենիամինեանք Գաբաայէն անոնց դէմ ելան պատերազմելու համար. և Իսրայէլի որդւոցմէ նորէն տասնուութը հազար մարդ գետինը փռեցին. ասոնց ա-
մէնն ալ սուր քաշող մարդիկներ էին։
26 Անատենը բոլոր Իսրայէլի որդիքը՝ այսինքն բոլոր ժողովուրդը ելան †Բեթէլ, դացին, ու հոն Տէրոջը առջևը նստան լացին, և ան օր մինչև իրիկուն ծոմ պահեցին, ու Տէրոջը առջևը ողջակէզներ և խաղաղութեան զոհեր մա-
27 տուցին։ Ու Իսրայէլի որդիքը Տէրոջը հարցուցին. (ու ան օրերը Աստուծոյ ուխտին տապանակը
28 հոն էր. Ե՛ւ ան օրերը անոր առջևը Ահարոնեան Եղիազարին որդին Փենէհէս կը կայներ.) ու ըսին, Մե՛ր եղբօրը Բենիամինին որդւոցը հետ պատերազմելու համար նորէն մէ՞ջերնիս ալ ելլե՞նք, թէ ետ

ՂԻՂ 21։

ՂԻՂ 26, 27։

ՀՆՏ·ԽԹ· 27։

ՁՂՐ 18։ † Կո՛ր՝ Աստուծոյ տապանը

ՑԵս·ԺԸ· 1։ ՃՐԹ·Դ·8, 4։ ՑԵս·ԽԹ· 33։ Ն Բ Օր·ԺԸ· 8։ ԺԸ·5։

քաշուինք ։ Եւ Ցերը բսաւ , Եւ լէ՛ք , քանզի վաղը զանոնք ձեր ձեռքը պիտի մատնեմ ։

29 Ու Իսրայէլացիք ։Գաբաային բոլորտիքը դարանակալներ դրին ։

30 Եւ Իսրայէլի որդիքը երրորդ օրը Բենիամինի որդւոցը վրայ գացին , ու մէկալ անգամներուն պէս գա-

31 բասային դիմացը շարուեցան ։ Ան ատենը Բենիամինի որդիքը ժողովուրդին դէմը ելան , և քաղաքէն զատուեցան , ու առջի անգամնե-րուն պէս սկսան ժողովուրդը զարնել , ու երսունի չափ Իսրայէ-լացի մեռցուցին ան ճամբուներուն մէջը՝ որոնց մէկը Բեթէլ կ'ելլէր ,

32 ու միւսը դաշտի Գաբաան ։ Եւ Բենիամինի որդիքը ըսին , Ահա ա-նոնք մեր առջևը առջի անգամնե-րուն պէս կը կոտրուին ։ Ու Իսրա-յէլի որդիքը ըսին , Փախչի՛նք ու զանոնք քաղաքէն դուրս ճամբա-

33 ները հանենք ։ Եւ Իսրայէլի բոլոր մարդիկները իրենց տեղէն ելան , ու Բաալթամարին առջևը շարուե-ցան ։ Եւ Իսրայէլի դարանակալները յանկարծ իրենց տեղէն՝ Գաբաայի

34 դաշտին դուրս ելան ։ Ու Գաբաա-յին առջևը բոլոր Իսրայէլէն տասը հազար ընտրուած մարդ եկան , և պատերազմը սաստկացաւ ։ Բայց

35 նոնք չէին գիտեր որ իրենց վրայ չարիք հասեր է ։ Եւ Ցերը Իսրայէ-լին առջևը Բենիամինը զարկաւ ։ Ու ան օրը Իսրայէլի որդիքը Բենիա-մինէն քսանուհինգ հազար հարիւր մարդ կոտրեցին ։ անոնց ամէնն ալ

36 սուր քաշող մարդիկներ էին ։ Եւ Բենիամինի որդիքը իրենց յաղ-թուիլը տեսան ։ Քանզի Իսրայէ-լացիք՝ Գաբաային բոլորտիքը դր-րած դարանակալներուն ապաւինե-լով՝ Բենիամինեանց տեղ տուին ։

37 Եւ դարանակալները շուտով Գա-բաային վրայ յարձակեցան , ու դա-րանակալները ըրթ խոզը տարա-ծուեցան , և բոլոր քաղաքը սուրի

38 բերնէ անցուցին ։ Ու Իսրայէլացիք դարանակալներուն հետ *ժամա-նակ մը օրոշեր էին , որ քաղաքէն

39 մեծ կրակով ծուխ հանեն ։ Ան ա-տենը Իսրայէլի մարդիկը պատե-րազմին մէջը փախուստ ցուցուցին . ու Բենիամինեանք սկսան Իսրայէ-լացիները զարնել , ու երսուն մար-դու չափ մեռցուցին . քանզի ըսին Թէ Անտարակոյս անոնք մեր առ-ջևը առջի պատերազմին պէս կը

40 կոտրուին ։ Բայց երբոր քաղա-քէն կրակին ծուխը սիւնի պէս բարձրանալ սկսաւ , Բենիամի-նեանք Լեռնէին դառնալով՝ նա-յեցան որ քաղաքին հրդեհը եր-

41 կինքը կ'ելլէր ։ Ու երբոր Իսրա-յէլացիները նորէն ետ դարձան , Բենիամինեանք ապշեցան մնացին , քանզի տեսան որ չարիքը իրենց

42 վրայ հասեր էր ։ Ուստի անոնք Իսրայէլացւոց առջևէն դէպ 'ի ա-նապատին ճամբան դարձան . բայց պատերազմը անոնց հասաւ , ու քաղաքներէն ելլողները զանոնք ի-

43 րենց մէջը մեռցուցին ։ Այսպէս Բենիամինեանները պաշարեցին , զանոնք հալածեցին , ու զանոնք դիւրութեամբ մինչև Գաբաային դիմացը արևելեան կողմէն զար-

44 կին ։ Եւ Բենիամինէն տասնու-ութը հազար մարդ ինկաւ . անոնց ամէնն ալ զօրաւոր մարդիկներ էին ։

45 Ու ծայգեներէն դարձան դէպ 'ի ա-նապատը Ռեմմոնի վէմը փախան . անոնցմէ ճամբաներուն մէջը հինգ հազար մարդ ճռաքաղ ըրին . և զանոնք մինչև Գեդոմ հալածելով՝ անոնցմէ երկու հազար մարդ զար-

46 կին ։ Ու Բենիամինէն ան օրը բո-լոր ինկածները քսանուհինգ հազար սուր քաշող մարդ էր . անոնց ա-մէնն ալ զօրաւոր մարդիկներ էին ։

47 Եւ վեց հարիւր մարդ դարձան , ու անապատը Ռեմմոնի վէմը փախան , ու Ռեմմոնի վէմը չորս ամիս կեցան ։

48 Եւ Իսրայէլացիք Բենիամինի որ-դւոցը դառնալով , զանոնք սուրի բերնէ անցուցին , քաղաքներուն մէջի մարդիկներէն մինչև անասուն-ները , ու ինչ որ դտնուեցաւ . ու բոլոր դտնուած քաղաքներն ալ կը-րակով այրեցին ։

ԳԼ · ԻԱ

1 Ժողովուրդը Բենիամինի ցեղին կորստեանը վրայ կ'ողբան ։ 8 Գաղտագրու Յաբիսը կը կոտրծցընեն , ու անկէ չորս հարիւր աղջիկ առնելով՝ ողջ մնացած Բենիամինեանց կնիկ ըլլալու կու տան . 16 նաև կը խրատեն զա-նոնք՝ որ Սելովի մէջ պար բռնող աղջիկներէն ալ յափշտակեն ։

1 Եւ Իսրայէլի մարդիկները Մասփայի մէջ երդում ըրեր էին , ու ըսեր էին Թէ Մեզմէ բնաւ մէկ մարդ մը իր աղջիկը Բենիամինին

2 կնիկ ըլլալու չտայ ։ Եւ ժողովուրդը †Բեթէլ երթալով՝ հոն Աստուծոյ առջևը մինչև իրիկուն նըս-տան , ու ձայներնին վերցընելով՝

3 մեծ լացով մը լացին , Եւ ըսին , Ո՛վ Իսրայէլի Ցէր Աստուածը , ինչու համար աս բանը Իսրայէլի մէջ պատահեցաւ , որ այսօր Իս-

4 րայէլէն ցեղ մը պակսի ։ Ու հե-տևեալ օրը ժողովուրդը կանուխ ե-լաւ , և Ե հոն սեղան մը շինեցին , ու ողջակէզներ և խաղաղութեան զոհեր մատուցին ։

Ն · Ք · ԳԸ · ԱՐԲ 1406

Ղեհ · ը · 4 ։

Ղեհ · ը · 15 ։

Ղեհ · ը · 19 ։

Ղեհ · ը · 20 ։

* կամ՝ նշան

Գ Կար · ԺԴ · 32 ։

* Գլ · Խ · 13 ։

* Ծհս · ը · 14 ։ Նա · Խէ · 11 ։

† Կամ՝ Աստուծոյ տուն

Գլ · Բ · 1 ։

† Կամ՝ Աստուծոյ տուն Գլ · Բ · 18 , 26 ։

Բ Թագ · Իդ · 25 ։

Ն. ք. ՂՓ. ԽԲ 1406

Ե ԳԼ. Ե. 28։

Ե 5 Ու Իսրայէլի որդիքը ըսին ։ Իսրայէլի ամէն ցեղերէն Ժողովուրդին հետ Տէրոջը առջևը չելլողը ովվ է. Էքանչի Տէրոջը առջևը Մասփա չելլող մարդուն համար մեծ երդում ըրեր էին , ըսելով Թէ Ընկայ անպատճառ պիտի մեռնի ։

6 Ան ատենը Իսրայէլի որդիքը իրենց եղբօրը Բենիամինին համար ցաւելով ըսին , Այսօր Իսրայէլէն մէկ

7 ցեղ մը բնաջինջ եղաւ ։ Ա՛ո մեացածներուն ի՞նչ ընենք , որ անոնց կիներ ունենք . քանզի մենք Տէրոջը անունովը երդում ըրինք որ մեր աղջիկներէն անոնց կիներ չտանք ։

Դ ա թագ. Ժա. 1։ լա. 11։

8 Ու ըսին ։ Իսրայէլի ցեղերէն ովվ է որ Տէրոջը առջևը Մասփա չելաւ . և ահա Գաղաադու Յաբիսէն բնաւ մարդ մը եկած չէր բանակը

9 ժողովքը ։ Ու Ժողովուրդը աչքէ անցուցին . և ահա անոնց մէջը Գաղաադու Յաբիսի բնակիչներէն

10 մարդ մը չգտնուեցաւ ։ Ան ատենը ժողովքը խիստ զօրաւորներէն հոն տասներկու հազար մարդ խրկեցին , ու անոնց պատուիրելով ըսին ։ Գացէք , և Գաղաադու Յաբիսին բնակիչները սուրի բերնէ անցուցէք , կիներն ալ ու տղաքը

Ե Ժա. 5։ ԳԼ. Ե. 23։ ա թագ. Ժա. 7։

11 Ներն ալ ։ Եւ ձեր ընելու բանը աս է . Ջամէն էրիկ մարդը ու էրիկ մարդու անկողինը դիտցող ամէն

ղ թագ. լ. 17։

12 կիները կորսընցուցէք ։ Եւ Գաղաադու Յաբիսի բնակիչներուն մէջ չորս հարիւր կոյս աղջիկներ գտան , որ անոնք արուի հետ պառկած չէին , ու էրիկ մարդ չէին դիտեր , և զանոնք Քանանու երկրին

Ե Ցես. Ժը. 1։

13 մէջ Եղելովի բանակը բերին ։ Ու բոլոր ժողովքը խօսք խրկելով , Բէնիամնի վէմի եղող Բենիամինի որդւոցը խօսեցան , և Էզանոնք խա-

Բ ԳԼ. Ի. 47։ Ի բ Օր. Ի. 10։

14 ղաղութեան հրաւիրեցին ։ Ու ան ատենը Բենիամինեանք դարձան . և անոնց ան կիները տուին , որ Գաղաադու Յաբիսի կիներէն ողջ թողուցեր էին . բայց անոնց

15 բաւական չեղան ։ Եւ ժողովուրդը Բենիամինի համար ցաւեցաւ . քանզի Տէրը Իսրայէլի ցեղերուն մէջ խրամատութիւն ըրաւ ։

Ե 16 Ու ժողովքին ծերերը ըսին , Մընացածներուն ի՞նչ ընենք՝ կիներ գոլու համար . որովհետև Բենիամինի ցեղէն կիները կորուեցան ։

17 Եւ ըսին , Ողջ մնացող Բենիամինեանց ժառանգութիւն ի՛ոլ ՚ի՛ոայ , որ Իսրայէլէն ցեղ մը բնաջինջ չըլլ-

18 լայ ։ Ու մենք անոնց մեր աղջիկներէն կիներ չենք կրնար տալ , Էքանչի Իսրայէլի որդիքը երդում ընեցուլով ըսին Թէ Բենիամինի կիրկ

Է Ջը 1։ ԳԼ. Ժա. 35։

19 տուողը անիծեալ ըլլայ ։ Եւ ըսին , Ահա տարուէ տարի Տէրոջը տօնախմբութիւն կ՚ըլլայ Սելովի մէջ , ան փողջ որ Բեթէլէն Հիւսիսային կողմի , ու Բեթէլէն Սիւքեմ ելլող ճամբուն արեւելեան կողմը , և Ղեբօնային հարաւային

20 կողմը կ՚իյնայ ։ Ու Բենիամինի որդւոցը պատուիրելով ըսին , Գացէք՝ այդիներուն մէջը պահուեցէք .

21 ձեր . Ու երբոր տեսնէք որ Սելովի աղջիկները Ցպար բռնելով խաղալու ելլեր են , ան ատենը այդիներէն ելէք , և ամէն մէկերնիդ Սելովի աղջիկներէն ձեզի մէյմէկ կնիկ յափշտակեցէք , ու Բենիամինի եր-

Լ Ցես. Եէ. Ժե. 20։ ԳԼ. Ժա. 34։ աթագ. Ժը. 6։ Ե րեմ. լա. 13։

22 կիրը գայէք ։ Եւ Թէ որ անոնց հայրերը կամ եղբայրները մեզի դալով՝ գանգատ ընեն , անոնց կ՚ըսենք Թէ Մեր սիրոյն համար շնորհք ըրէք անոնց . քանզի մենք պատերազմին մէջ անոնց ամէնուն մէյմէկ կնիկ չպահեցինք . ու հիմա դուք չտուիք անոնց , որ յանցաւոր

23 ըլլաք ։ Եւ Բենիամինի որդիքը անանկ ըրին , ու իրենց թիւովն չափ՝ պար բռնողներէն կիներ յափշտակելով՝ առին ու գացին իրենց ժառանգութիւնը դարձան , ու Էքաղաքները շինեցին և անոնց

Ի Ցես. Գւ. Ի. 48։

24 մէջը բնակեցան ։ Ու ան ատենը Իսրայէլի որդիքը՝ անկէ ամէն մարդ իր ցեղին ու իր ազգատոհմին գնաց , և ամէն մարդ անկէ իր ժառանգութ-

Ծ ԳԼ. Ժէ. 6 ։ Ժը. 1 ։ ԺԹ. 1 ։

25 թեանը ելաւ ։ Ծ Ան օրերը Իսրայէլի մէջ թագաւոր չկար . Ամէն մարդ իր աչքին հաճելի եղածը կ՚ընէր ։

Ն. ք. ՂՓ. ԽԲ 1406

Լ Ջ Օր. Ժը. 8։ ԳԼ. Ժէ. 6։

ԳԻՐՔ ՀՈՒԹԸՑ

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Ելիմելէքը սոփի պատճառով Մովաբացւոց երկիրը կ'երթայ, ու հոն կը մեռնի։ 4 Մաալոն և Քեղիոն Մովաբացի կիներ կ'առնեն իրենց, ու կը մեռնին։ 6 Նոեմի իր քաղաքը դառնալու առնէ՝ 8 իր հարսերը կը յորդորէ որ իր հետը չերթան։ 14 Որթա անկէ կը զատուի, բայց Հռութ հաստատուն մտքով կ'ընկերանայ անոր։ 19 որոնք երկուքեան ալ Բեթլէհեմ հասնելով՝ սիրով կ'ընդունուին։

1 ՚Դատաւորաց կառավարութեան օրերը Բերկրին վրայ սով եղաւ. և Յուդայի Բեթլէհեմէն մէկ մարդ մը իր կնիկովը ու երկու որդիներովը Մովաբի երկիրը պանդխտանալու գնաց. 2 ան մարդուն անունը Ելիմելէք, ու կնկանը անունը Նոեմի, ու երկու որդուցոյն անունները Մաալոն ու Քեղիոն էին. անոնք Եփրաթացի էին Յուդայի Բեթլէհեմէն, և Մովաբի երկիրը գացին ու հոն բնակեցան։ 3 Եղաւ որ Նոեմին էրիկը Ելիմելէք մեռաւ. ու անիկայ իր երկու 4 որդիներովը մնաց, որոնք իրենց Մովաբացի կիներ առին. մէկուն անունը Որփա, ու միւսին անունը Հռութ էր. և անոնք հոն տասը տարիի չափ նստան։ 5 Ու Մաալոն և Քեղիոն երկուքն ալ մեռան, և կնիկը իր երկու որդուցմէն ու էրիկէն զուրկ մնաց։

6 Եւ անիկայ իր երկու հարսերովը ելաւ, որ Մովաբի երկրէն դառնայ. քանզի Մովաբի երկրին մէջ լսեր էր որ Տէրը Ղիր Ժողովուրդին այցելութիւն ըրեր է՝ Հանոնց հաց տալով։ 7 Ու անիկայ իր եղած տեղէն իր երկու հարսերուն հետը ելաւ. և Յուդայի երկիրը դառնալու համար ճամբորդութիւն կ'ընէին։ 8 Նէին։ Ու Նոեմի իր երկու հարսերուն ըսաւ, Երգայէք, և ամէն մէկերնիդ թող իր մօրը տունը դառնայ. ու Տէրը ձեզի ողորմութիւն ընէ, ինչպէս որ դուք ըրիք ռամնոցիներուն ու ինծի ըրիք։ 9 Տէրը ձեզի տայ որ ամէն մէկերնիդ իր երկրանը տունը Հանգստութիւն գտնէ. ու գանոնք համբուրեց, և անոնք ձայներնին վերցընելով լացին։ 10 ըսին. Ու անոր ըսին, Մենք անպատճառ քու հետդ քու ժողովուրդիդ

11 դիդ կը դառնանք։ Բայց Նոեմի ըսաւ, Ո՛վ իմ աղջիկներս՝ ետ դարձէք. ինչո՞ւ համար իմ հետս պիտի երթաք. միթէ իմ արգանդիս մէջը ուրիշ տղաքներ կան, որ 12 ձեզի էրիկ ըլլան։ Ետ դարձէք իմ աղջիկներս, ու գացէք. քանզի ես պառաւեր եմ, ու Նորէն պիտի չկարդուիմ. թէ որ յոյս ունիմ ըսելով՝ առ գիշեր կարդուելու ըլլայի, ու տղաքներ ալ ծնանէի, 13 Դուք մինչև անոնց մեծնալը պիտի սպասէիք, և դուք ասոր համար պիտի չկարդուէիք ու ասոնցմէ պիտի մնայիք. չէ աղջիկներս, քանզի ձեզի համար շատ կը ցաւիմ. որովհետև Տէրոջը ձեռքը իմ վրաս 14 բաս Ծանրացաւ։ Ու անոնք նորէն ձայներնին վերցընելով լացին։ Եւ Որփա իր կեսուրը համբուրեց, բայց Հռութ անկէ չհեռացաւ։ 15 Սակայն Նոեմ ըսաւ, Ահա քոյրդ իր ժողովուրդին ու իր աստուածներուն դարձաւ. հդուն ալ 16 ներոջդ ետևէն ետ դարձիր։ Եւ Հռութ ըսաւ, Ինծի՛ վրաս մի՛ խնդրեր որ քեզ թողում, ու քեզմէ դառնամ. քանզի ուր որ երթաս, հոն պիտի երթամ, և ուր որ մնաս, հոն պիտի մնամ. ղքու ժողովուրդդ իմ ժողովուրդս ըլլայ, ու քու Աստուածդ իմ Աստուածս ըլլայ. 17 Ո՛ւր որ մեռնիս, Նս ալ հոն պիտի մեռնիմ ու հոն թաղուիմ. Տէրը ինծի այսպէս ու ասկէ աւելի ընէ, թէ որ զնս քեզմէ մնհռուանէ 18 ՚Երէր Նաև զ զատէ։ Ցերբոր Նոեմի տեսաւ որ անիկայ միտքը դրեր է իր հետը գալու, ալ չհաօսեցաւ ասոր։

19 Ու երկուքը Ցիւդէդ գացին, մինչև որ Բեթլէհեմ հասան. ու երբոր Բեթլէհեմ մտան, ամոնց պատճառովը բոլոր քաղաքը շարժեցաւ, ու կ'ըսէին, Նորեցը 20 Նոեմին ասիկայ է։ Եւ անիկայ անոնց ըսաւ, Զիս ‡Նոեմի մի՛ կանչէք, զիս ‖Մարա կանչեցէք. քանզի Ամենակարողը դառնութեամբ 21 Թեամէ լեցուց զիս. Ես լեցուն գացի, ու Տէրը զիս պարապ դարձուց. ինչո՞ւ զիս Նոեմի կը կանչէք.

Ն·ք·ղԲ· իբր 1322

՚Դատ·բ· 16։

Բ Ցմ· Ծն· ժր·10։ Իշ·1։ գ Թագ·բ·1։

՚Դատ·ժէ· 8։

Բ Ցմ· Ծն· չե·19։ ՚Դատ·գ· 30։

իբր 1312

Ղ Նէ·գ· 31։ Ղա·ա·68։ Ն Պաղ·հյբ· 15։ Մատ· է·11։

Բ Ցմ· Ցես· իգ·15։

Ի Բ Ցիմ·ա· 16, 17, 18։ Ա Չր Բ։ Գկ· բ·20։

Ի Գկ·գ·1։

Ն·ք·ղԲ· իբր 1312

Ը Ծն·լբ· 11։ բ Օր· իե·6։

*Կա՛· ձեզմէ աւելի

Ի ՚Դատ·բ· 15։ Ցոբ· ժԲ·21։ Ծաղ·լբ·4։ լը·2։ լԲ·9, 10։

†Եէբ·նլաս։ Ն Ընտ·ժէ· 17։ ժբ·24։

‡ ՚Դատ·ժա· 24։

Հ Ցես Ցես· իդ·15, 19։ գ Թագ·բ· 2։ Ղա·իդ· 28։

§ Դ Թագ·բ· 2, 4, 6։

Ղ Գկ·բ·11, 12։

ՀՄաթ·գ· 17։ իե·22։ բ Թագ· ժԲ·13։ գ Թագ·ը·31։

Մ Գօր·իա· 14։

Ա Մատ·իա· 10։

Ն Ցես Եա· իգ·7։ Ողբ· բ·15։

‡‡ Տ՝ Հանճելի։

‖ Տ՝ դառն։

Ը Ցես Ցոբ· ա·21։

Ն·Ք·ՂԲ· Ի՛ր 1312

քանզի Ցէրը *ինձի գէմ վկայու-
թիւն տուաւ՝՝, ու Ամենակարողը
22 զիս վշտացուց : Ելայի Նոեմի
իր հարսին Մովաբացի Հռութին
հետ Մովաբի երկրէն ետ դարձաւ.
ու ՝՝գարիի Ջոյց սկիզբը Բեթլե-
հէմ հասան :

* Կամ՝ զիս խոնարհեցուց, ՚՚Եղ·Թ·31, 32: Գէ·Բ·23: Բ Թագ·ի՛ա·9:

ԳԼ·Բ

1 Հռութ հասկ կը ժողվէ Բոոսին արտերէն : 4 Բոոս խմնալով անոր ո՛վ ըլլալը՝ 8 մարգարիտութիւն կը ցուցընէ անոր : 18 Ու Հռութ իր բոլոր ժողվածը Նոեմիին կը տանի :

1 Ետ Նոեմի իր երկանը կողմանէ
մէկ ՚՚ազգական մը ունէր. անի-
կայ Ելիմելէքի ազգատոհմէն էր,
ու շատ հարուստ մարդ մըն էր, և
2 անոր անունը Բոոս էր : Ու Մո-
վաբացի Հռութ Նոեմիին ըսաւ,
Արտերը երթամ՝, և որուն աչքին
առջևը ողորմութիւն գտնելու ըլ-
լամ՝, անոր ետևէն երթամ՝՚՚ : Ն հաս-
կեր ժողվեմ՝ : Եւ անիկայ ըսաւ
3 անոր, Գնա՝ աղջիկս : Ու անիկայ
գնաց, և արտի մը մէջ մտնելով
ՙնձողներուն ետևէն հաւ կը ժողվէր.
ու պատահեցաւ որ անի-
կայ Ելիմելէքին ազգատոհմէն եղող
Բոոսին արտին մէջը գտնուեցաւ :
4 Եւ ահա Բոոս Բեթլէհեմէն ե-
կաւ, ու ՙնձողներուն ըսաւ, ՚՚Ցէ-
րը ձեր կեանը ըլլայ : Եւ անոնք ը-
5 սին, Ցէրը քեզ օրհնէ : Ու Բոոս
ՙնձողներուն վրայ կեցող իր ման-
չուն ըսաւ, Ա՛ս աղջիկը որմունն է :
6 Եւ ՙնձողներուն վերակացու մանչը
պատասխան տուաւ ու ըսաւ,
Ն՚Նոեմիին հետ Մովաբի երկրէն
7 դարձող Մովաբացի աղջիկն է. Եւ
ինչ ըսաւ, Կ՚աղաչեմ՝, որ ներուն
մէջը ՙնձողներուն ետևէն հաւ քա-
ղեմ՝ ու ժողվեմ՝. ու անիկայ առ-
տուընոյ կանուխ եկաւ, ու մինչև
հիմա կեցաւ, փոյթ ՚՚ի հիմա քիչ մը
տունը նստաւ :
8 Եւ Բոոս ըսաւ Հռութին, Մը-
տիկ ըսի՝ աղջիկս. հաւ ժողվելու
համար ուրիշին արտը չերթաս, ու
աս տեղէն ալ չզատուիս, հապա
հոս իմ՝ աղջիկներուս քովը կենաս.
9 Քու աչքերդ անոնց ՙնձած արտին
վրայ ըլլան, ու անոնց ետևէն գնաս.
ահա մանչերուն ապսպրեր եմ՝ որ
քեզի չդպչին. ու երբոր ծարաւիս,
ամաններուն քովը գնաս, ու մանչե-
10 րուն քաշած ՚՚ը-րեն խմէ : Եւ ան
Ալը ՚՚երեսի վրայ ինկաւ, ու գետ-
նէն երկրպագութիւն ընելով անոր
ըսաւ. Ինչո՞ւն է որ ես քու աչքե-
րուդ առջևը շնորհք կը գտնեմ՝, ու
դուն ինձի հետ ծանօթութիւն
կ՚ընես. որովհետև ես մէկ օտար կը-
11 նիկ մըն եմ՝ : Եւ Բոոս պատասխան

Ն·Ք·ՂԲ· Ի՛ր 1312

տուաւ ու անոր ըսաւ, Քու եր-
կանդ մեռնելէն ետքը դուն քու
կեսուրիդ ինչ որ ըրիր, բոլորն ալ
պատմեցին ինծի, և թէ ինչպէս
քու Հայրդ ու մայրդ և ծնած եր-
կիրդ թողուցիր, ու եկար ան ժո-
ղովուրդին՝ որն որ առաջուց չէիր
12 ճանչնար : Ը-Քու գործիդ փոխա-
րէն Ցէրը հատուցում՝ ընէ՝, և քու
վարձքդ Իսրայէլի Ցէր Աստուծոյն
կողմանէ առատապէս տրուի՝.
քանզի դուն եկար որ Ն անոր թե-
ւերուն տակը ապաստանարան մը
13 գտնես : Ու անիկայ ըսաւ, Ո՛վ
Ցէր իմ՝, ՛քու աչքերուդ առջևը
շնորհք գտնեմ՝. քանզի դուն զիս
մխիթարեցիր, ու քու աղախինդ
է՚քաղցրութեամբ խօսեցար, Նէթ-
պէտև ես քու աղախիններուդ մէ-
14 կուն պէս ալ չեմ՝ : Եւ Բոոս կե-
րակուրի ատենը անոր ըսաւ, Հոս
եկուր՝, ու հացէն կեր և պատառդ
քացախին մէջը թաթխէ : Ուստի
անիկայ ՙնձողներուն քովը նստաւ.
ու անոր բոհրած ցորէն տուաւ,
ան ալ կերաւ կշտացաւ և ետևել
15 ցածը պահեց : Ու երբոր հաս
ժողվելու ելաւ, Բոոս իր մանչե-
րուն պատուիրելով ըսաւ, Թող
որաներուն մէջէն ալ ժողվէ, ու
16 զանիկայ մի՛ ամչցընէք. Եւ խուր-
ձերէն ալ անոր համար գէտինը ձր-
ւեցէք, ու թո՛ղ տուէք որ ժող-
վէ, և զանիկայ մի՛ յանդիմանէք :
17 Ու անիկայ մինչև իրիկուն ան ար-
տին մէջը ՃաՂով հաւէր ժողվեց.
ու երբոր ժողվածը ծեծեց, մէկ ար-
18 դուի չափ գաբի եղաւ : Եւ զանի-
կայ առաւ ու քաղաքը մտաւ,
և կեսուրը անոր ժողվածը տեսաւ.
ու Հռութ հանեց ՚՚ան իր կշտացա-
ծէն ետևըցածը անոր տուաւ :
19 Եւ կեսուրը անոր ըսաւ, Ա՛յսօր
ո՞ւսկից հաւ ժողվեցիր, և ո՞ւր բա-
նեցար. Քեզի ճանչնորհութիւն ը-
նողը օրհնեա՛լ ըլլայ : Ան ատենը
անիկայ իր կեսուրին իմացուց թէ
որուն քովը բաներ է, ու ըսաւ,
Ան մարդը՝ որուն քովը ես այսօր
20 բանեցայ, Բոոս կը կոչուի : Եւ
Նոեմի իր հարսին ըսաւ, Ո՞նիկայ
Ցէրոջմէն օրհնեա՛լ ըլլայ, որ Ն կեն-
դանիներէն ու մեռածներէն իր ո-
ղորմութիւնը չկտրեց. և Նոեմի ա-
նոր ըսաւ, Ան մարդը մեր ազգա-
տոհմին է. անիկայ Ն մեր ազգական
21 է մեզի : Ու Մովաբացի Հռութ
ըսաւ, Անիկայ նաև ինծի ըսաւ
թէ իմ՝ մանչերուս քովէն չդա-
տուիս, մինչև որ անոնք իմ բոլոր
22 հունձքս լմընցընեն : Եւ Նոեմի իր
հարսին՝ Հռութին ըսաւ, Աղէկ
է՝ աղջիկս, որ դուն անոր աղջկ-

Եղ·ԻԹ·18: Ա Թագ·ԻԴ·19: Ա Թագ·ԻԶ·16: Սաղ·ԺԸ·8: Ել·Գ·7: Ծէ·Ա·1: Կռ·7: Ժ Ծն·ԼԶ·15: ա Թագ·ա·18: Ի Ծն·ԼԶ·3: Դատ·ԺԲ·3: Ա Թագ·ԻԵ·41: Ի Հմ 18: Ի Հմ 10: Սաղ·ԽԱ·1: Ե Գէ·Գ·10: Բ Թագ·Բ·6: Ճոբ·ԻԲ·13: Ն Առակ·Ժէ·17: Ղ Գէ·Գ·9: Դ·6: ՂԵ·ԻԵ·25:

Ն.Ք.ԳՔ. ԲԲ 1312

ներուն հետը ելլես , ու քեզ ու-
23 րիշ արսի մը մէջ չտեսնեն : Եւ
անիկայ Բոոսին աղջիկներէն չա-
տուեցաւ . ու մինչև գարիին վերջը
և ցորենին վերջը լմընալը հոգ
ժողվեց , ու իր կեսուրին քովը կը
բնակէր :

ԳԼ . Գ

1 Նոեմիին խրատովը Հռութ Բոոսին ուղար-
կուած քովը կը պառկի : 8 Բոոս ազգականու-
թեան իրաւունքը կը խոստովանի : 14 ու վեց
չափ գարի տալով՝ զանիկայ տուն կը խրկէ :

1 Յետ անոր կեսուրը Նոեմի անոր
ըսաւ , Աղջիկս , քեզի չհանգըս-
տութիւն ի՞չ ինտրեմ , որ քեզի
2 աղէկ ըլլայ : Հիմա Բոոս մեր ազ-
գականը չէ՞ , որ դուն հանոր աղ-
ջիկներուն քովը կեցար . ահա անի-
կայ ան գիշեր կալին մէջը գարին կը
3 հոսի : Եւ դուն լուացուէ ու ու-
ղիղ օծուէ , և լաթերդ հագիր
ու կալը իջիր . և մինչև որ ուտելը
ու խմելը չլմընցընէ , ան մարդուն
4 մի՛ յայտնուիր : Ու երբոր քնա-
նայ , անոր պառկած տեղը իմացիր ,
և գնա անոր ոտքերուն կողմէն ծած-
կոցը բաց ու պառկէ , և անիկայ
քեզի պիտի իմացընէ թէ ինչ ընե-
5 լու ես : Ու Հռութ անոր ըսաւ ,
Ամէն ինծի ապսպրածներդ պիտի
ընեմ :
6 Եւ կալը իջաւ , ու կեսուրին ա-
7 մէն ապսպրածին պէս ըրաւ : Եւ
Բոոս ուտելէն խմելէն ու խոր-
ոը զուարճանալէն ետքը՝ դիզուած
ցորեկին եղերքը պառկելու գնաց . և
Հռութ ալ կամացուկ մը գնաց ,
ու անոր ոտքերուն կողմէն ծածկո-
8 ցը բացաւ և պառկեցաւ : Ու կէս
գիշերուն մարդը վախցաւ , ու ծը-
ռնելով տեսաւ որ ահա իր ոտքե-
րուն քովը կնիկ մը պառկեր էր :
9 Եւ ըսաւ , Դուն ո՞վ ես : Ու անի-
կայ ըսաւ , Ես քու աղախինդ Հռ-
ութն եմ . ուստի քու թևդ քու
աղախնոյդ վրայ տարածէ . քանզի
10 դուն ե՛մօտ ազգական ես : Ան ալ
ըսաւ , Դուն Տէրոջմէն օրհնեալ
ըլլաս՝ աղջիկս . քու ետքի ազդակու-
թիւնդ նաւջինէն մեծ է . որով-
հետև աղքատ կամ՝ հարուստ երի-
տասարդներուն ետևէն չգացիր :
11 Եւ հիմա՝ սիրտ աղջիկս՝ մի՛ վախնար ,
դուն ինծի ինչ որ ըսես , քեզի պի-
տի ընեմ . քանզի իմ *քաղաքիս
բոլոր ժողովուրդը՝ գիտէ որ դուն
12 ե՛ առաքինի կնիկ մըն ես : Ու հիմա
իրաւցընէ ես է՛մօտ ազգական եմ .
բայց Ինծմէ մօտ ուրիշ ազգական
13 ալ կայ : Այս գիշեր հո՛ կեցիր , ու
թէ որ անիկայ ե՛ առաւօտուն իր
ազգականութեան պարտաւորու-
թիւնը քեզի հատուցանել ուզէ ,

Ն.Ք.ԳՔ. ԲԲ 1312

աղէկ , թող հատուցանէ . բայց
թէ որ անկէկայ ազգականութեան
պարտաւորութիւնը քեզի հատու-
ցանել չուզէ , ան ատենը ես կը
հատուցանեմ , ե՛ կենդանի է Տէր .
մինչև առաւօտ հո՛ պառկէ :
14 Ուստի մինչև առաւօտ անոր ոտ-
քերուն քովը պառկեցաւ . ու ե՛ռ-
նուն , երբոր մարդիկ դէռ չէին
կրնար մէկզմէկ ճանչնալ , ելաւ . և
Բոոս ըսաւ , Ի՛մարդ չգիտնայ որ
15 կալին մէջը կնիկ մտեր է : Նաև
ըսաւ , Վրայի ծածկոյդ բեր , ու
զանիկայ բռնէ : Եւ Հռութ զա-
նիկայ բռնեց . ու անոր վեց չափ
գարի չափեց , ու անոր վրայ բեռ-
նաւորեց . և անիկայ քաղաքը գը-
16 նաց : Ու Հռութ իր կեսուրին
գարձաւ , որ անոր ըսաւ , Ո՛վ աղ-
ջիկս՝ †ի՞նչպէս ես . ու անիկայ անոր
պատմեց ինչ որ ան մարդը ըրաւ
17 իրեն . Եւ ըսաւ , Ինծի սա վեց
չափ գարին տուաւ , ըսելով , Քու
18 կեսուրիդ պարապ չերթաս : Եւ
Նոեմի ըսաւ , Ո՛վ աղջիկս՝ նստէ , մին-
չև որ դիտնաս թէ սա գործը ինչ-
պէս պիտի լմընայ . քանզի ան
մարդը մինչև որ սա գործը այսօր
չլմընցընէ , չհանգստանար :

ԳԼ . Դ

1 Բոոս գառաստանի կը կանչէ Ելիմելէքին ա-
մենէն մօտ ազգականը : 6 Իսկ անիկայ Իսրա-
յելի մէջ եղած սովորութեանը համեմատ ազ-
գականութեան իրաւունքը կատարելը կը մեր-
ժէ : 9 Բոոս կը փրկէ մեռնողին ժառանգու-
թիւնը , 11 ու իրեն կնիկ կ՚առնէ Հռութը , որ
Դաւիթին մեծ հայրը Ովեդը կը ծնանի : 18
Փարեսին ազգաբանութիւնը :

1 Եւ Բոոս դուռը ելաւ ու հոն
նստաւ . և ահա՝ ան Բոոսին ը-
սած ազգականը կ՚անցնէր . ու
Բոոս անունովը կանչեց զանիկայ
ու ըսաւ , Եկո՛ր՝ հոս նստէ . և
2 անիկայ դարձաւ ու նստաւ : Ան
առնուն անիկայ Էքաղաքին ծերերէն
տասը մարդ առաւ , ու անոնց ըսաւ ,
Սա տեղս նստեցէ՛ք . և անոնք նը-
3 ստան : Ետքը ան ազգականին ը-
սաւ , Մովաբի երկրէն դարձող
Նոեմին մեր եղբօրը Ելիմելէքին
արտին բաժինը ծախելու վրայ է .
4 Ու ես մտածեցի որ քեզի իմացը-
նեմ , ու ըսեմ , Զանիկայ ես
նստողներուն առջևը ու իմ ժողո-
վուրդիս ծերերուն առջևը ե՛ ծախու-
առ . Թէ որ ազգականութեան ի-
րաւունքով զանիկայ ծախու առ-
նել կ՚ուզես , ծախու առ . բայց թէ
որ ծախու առնել չես ուզեր , ինծի
իմացուր որ գիտնամ . Էքանզի
քեզմէ՝ի զատ ազգականութեան
իրաւունքը կատարելու մէկը չկայ ,

ա Գլ . ա . 9 :
բ ա կոր . ե . 30 : ա Տիմ . ե . 8 :
դ Գլ . բ . 8 :
ե Բ թագ . ժդ . 2 :
զ Յես . ԽԹ . 6 : 9 : 22 : բ Թագ . ժդ . 28 : Եսթ . ա . 10 :
է Ելից . ժդ . 8 :
ը Գլ . բ . 20 : Հմի 12 :
թ Գլ . բ . 20 :
ժ Գլ . ա . 8 :
ի Եբր . ժա . 7 : Յովհ . բ . 25 : Ա . Պետ . բ . 9 :
լ Ծն . ԻԸ . 19 : Ա . Մակ . ե . 23 :
խ Գլ . դ . 12 :
ծ Ղեւ . ԻԵ . 25 :
կ Ռթ . ա . 1 : Բ . Օր . ԻԵ . 5 : Գլ . դ . 5 : Մատ . ԻԲ . 24 :

Ն.Ք.ԳՔ. ԲԲ 1312

ա Գլ . դ . 12 :
բ գ Թագ . ԻԵ . 8 : Ա . Մակ . ե . 23 :
գ Ծն . ԻԸ . 18 :
դ Եբեմ . լբ . 7 . 8 :
ե Ղեւ . ԻԵ . 25 :

† կամ՝ Ով

Հ Յագ . լէ . 3 , 5 :

ու քեզմէ ետքը ես եմ։ Եւ անի-
կայ ըսաւ , Ես ազգականութեան
5 իրաւունքը կը կատարեմ։ Ու Բոոս
ըսաւ , Դուն Նոեմիին ձեռքէն ա-
ռած օրդ՝ մեռնողին
կնիկէն՝ Մովաբացի Հռութէն ալ
ծախու առնելու ես , Որ մեռնողին
անունը պահես իր ժառանգու-
6 թեանը մէջ։ Եւ ազգականը ըսաւ ,
Ես իմ ազգականութեանս իրա-
ւունքը չեմ կրնար կատարել , չըլ-
լայ որ իմ ժառանգութիւնս ա-
րեմ . իմ ունեցած ազգականու-
թեանս իրաւունքը դուն կատարէ ,
քանզի ես չեմ կրնար կատարել ։
7 (Ու- Իսրայէլի մէջ առաջուց ա-
ռած սովորութիւնը կար փրկելու ու ծա-
խու առնելու գործքերուն մէջ՝ ա-
մէն բան հաստատելու համար .
մարդը իր կօշիկը կը հանէր ու իր
ընկերին կու տար . և ասիկայ Իս-
րայէլի մէջ վկայութիւն կ'ըլլար ։)
8 Ուստի ազգականը Բոոսին ըսաւ ,
Դուն ծախու առ . ու իր կօշիկը
հանեց ։
9 Եւ Բոոս ծերերուն ու բոլոր ժո-
ղովուրդին ըսաւ , Դուք այսօր վըկ-
կայ էք , որ ես Ելիմելեքին բոլոր
ստացուածքը , ու Քէլիոնին և Մա-
ալոնին բոլոր ստացուածքը Նոե-
10 միին ձեռքէն ծախու առի . Ու Մա-
ալոնին կնիկը՝ Մովաբացի Հռութն
ալ ինծի կնիկ առի , որ մեռնողին
անունը պահեմ՝ իր ժառանգու-
թեանը մէջ , Ի ու մեռնողին անու-
նը իր եղբայրներէն ու իր քնակա-
րանին դռնէն չվերնայ . դուք ա-
11 ռանիք հոմար այսօր վկայ էք ։ Ան
ատենը դուռը եղող բոլոր ժողո-
վուրդը ու ծերերը ըսին , Վկայ
ենք . Ցերը քու տունդ մտնող
կնիկը Ռաքելին ու Լիային պէս ը-
նէ , որ անոնց երկուքը Իսրայէլին
տունը շինեցին . և դուն Եփրա-
թայի մէջ ուժովցիր , ու Բեթլէ-
12 հեմի մէջ անուն վաստրկէ ։ Ու-
քու տունդ փարեսին տանը պէս
ըլլայ , Ո որն որ Թամար Ծնաւ
Ցուդային , Ը ան սերունդով՝ որ
Ցերը պիտի տայ քեզի աս նորա-
հասակ կնիկէն ։
13 Եւ Բոոս Հռութը առաւ , որ
իրեն կնիկ եղաւ , ու անոր մտաւ .
և Ցերոջը ողորմութեամբը յղա-
14 ցաւ ու որդի մը Ծնաւ ։ Եւ Յ կը-
նիկները Նոեմիին ըսին , Օրհնեալ
ըլլայ Ցերը , որ այսօր քեզ առանց
մնա ազգականի չթողուց , որ անոր
15 անունը Իսրայէլի մէջ յիշուի . Ու-
ասիկայ քու հոգւոյդ մխիթարու-
թիւնը և ծերութեանդ ղեաւա-
զանը ըլլայ . քանզի զանիկայ քեզ
սիրող Հարսդ Ծնաւ , որ քեզի Եօ-
16 թը որդիէ աղէկ է ։ Ու Նոեմի
առնու առաւ , իր գիրկը դրաւ , և
17 անոր դայեակը եղաւ ։ Ժ Եւ դրացի
կնիկները անոր անուն դրին , ըսե-
լով , Նոեմիին որդի մը Ծնաւ , և
անոր անունը Ովբէթ կոչեցին . ա-
սիկայ Դաւիթին հօրը Եսսէին
հայրն էր ։
18 Ու Փարեսին Ծնունդները սասն-
19 են . Ի Փարէս Ծնաւ Եսրոնը , Ու-
Եսրոն Ծնաւ *Արամը , և Արամ՝"
20 Ծնաւ Ամինադաբը , Ու Ամինադաբ
Ծնաւ Նաասոնը , և Նաասոն Ը Ծը-
21 նաւ Սալմոնը , Ու Սալմոն Ծնաւ
22 Բոոսը , և Բոոս Ծնաւ Ովբէդը , Ու
Ովբէդ Ծնաւ Եսսէն , և Եսսէ
Ծնաւ "Դաւիթը ։

ն · ք · ղէ · իբբ 1312

ե Ծն · լը · 8 ։ բ Օր · իե · 5 , 6 ։ Գե · գ · 18 · Մաա · իբ · 24 ։

է Գե · գ · 12 , 18 ։

ը բ Օր · իե · 7 , 9 ։

թ բ Օր · իե · 6 ։

ն · ք · ղէ · իբբ 1312

ժ Սաղ · ճիե · 8 ։ ճիը · 8 ։

ի բ Օր · իե · 9 ։

լ Ծն · իե · 16 , 19 ։

խ Ծն · լը · 29 ։ ա Մն · բ · 4 ։ Մաա · ա · 8 ։

ծ ա Թագ · բ · 20 ։

կ Գե · գ · 11 ։

հ Ծն · իէ · 31 ։ լգ · 5 ։

ձ Ղե · ա · 58 ։ Հեսի · ժբ · 15 ։

ղ Ծն · իե · 11 ։ Սաղ · ծե · 22 ։

ճ ա Թագ · ա · 8 ։

մ Ղե · ա · 58 , 59 ։

յ ա Մն · բ · 4 , ըէ ։ Մաա · ա · 8 ։

* կամ՝ Բա-
մը , և Բամ

ն Թես · ա · 7 ։

շ Մաա · ա · 4 , ըէ ։

ո ա Մն · բ · 15 ։ Մաա · ա · 6 ։

*ԵՈՒԱԶԻՆ ԳԻՐՔ ԹԱԳԱԻՈՐՆՑ

ն·ք·զՓ· իբր 1171

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Եղկանա անունով Ղևտացի մը՝ որ երկու կը-
նիկ ունէր , ամէն տարի ՍելովՀ կ'երթար Ցե-
րոջը երկրպագութիւն ընելու : 4 Անիկայ իր
Աննա կնիկը կը սիրէր : Թէև ամուլ էր : 9
Աննա վտանգած օրասով տղայ մը կը խնդրէ
Ցերոջմէն : 12 Իսկ Հեղի նախ կը յանդիմա-
նէ զանիկայ , ու ետքը կ'օրհնէ : 19 Աննա՝
Սամուէլը ծնանելէն ետև՝ տունը կը ձգայ մին-
չև անոր կամքէ կատարիլը : 24 և իր ըսած
ուխտին պէս՝ Ցերոջը կը մատուցանէ զանի-
կայ :

† Որ է՝ Ռա-
մա , տես
հմր 19 :

1 ¶ Եփրեմի լեռնէն †Արիմաթեմ
օսփիմէն՝ Եղկանա անունով
Եփրաթացի մարդ մը կար , որ
Սուփիի որդւոյն Թովայի որդւոյն
Եղիւսւի որդւոյն Ելիհուայի որդին
2 էր : Եւ անիկայ երկու կնիկ ու-
նէր . մէկուն անունը Աննա , ու
միւսին անունը Փեննանա էր . ու
Փեննանա զաւակներ ունէր , բայց
3 Աննա զաւակ չունէր : Եւ ան
մարդը ի տարուէ տարի իր քաղա-
քէն կ'ելլէր , Ը որ Սելովի մէջ զօ-
րութեանց Ցերոջը երկրպագու-
թիւն ու զոհ մատուցանէ . և հոն
Հեղիին երկու որդիքը՝ Ոփնի ու
Փենհէհս՝ Ցերոջը քահանաներն է-
4 ին : Ու Եղկանա Ը իր զոհ մատու-
ցած օրը՝ իր կնկանը Փեննայիին
և անոր տղաքներուն ու աղջկներ-
5 րուն մէյմէկ բաժին տուաւ . իսկ
Աննայիին ‡ կրկին բաժին տուաւ ,
քանզի անիկայ Աննան կը սիրէր .
Ը բայց Ցերը անոր արգանդը գոցեր
6 էր : Ու անոր նախանձորդը Փե-
նանա Ը զանիկայ կսկծցընելու հա-
մար խիստ վշտացուց . որովհետև
Ցերը անոր արգանդը գոցեր էր :
7 Եւ Աննա տարուէ տարի Ցերոջը
տունը երած ատենը՝ Եղկանա այնպէս
կ'ընէր , Փեննանա ալ նոյնպէս Աննան
կը վշտացընէր . ու անիկայ կու-
8 լար և չէր ուտեր : Ու էրիկը Եղ-
կանա անոր ըսաւ , Աննա՝ ինչո՞ւ
կու լաս և ինչո՞ւ չես ուտեր , ու
ինչո՞ւ համար սիրտդ այպէս տրր-
տունք է . Ի միթէ ես քեզի տասը
որդիէ լաւ չեմ՞ :
9 Եւ Աննա Սելովի մէջ ուտելէն
ու խմելէն ետքը ոտք ելաւ . (Ու
Հեղի քահանան † Ցերոջը տաճարին
սեմոցը քովը աթոռի մը վրայ նըս-
10 տեր էր .) Ի եւ տրտմակից Հոգւով

ն·ք·զՓ· իբր 1171

Ցերոջը առջևը աղօթք ըրաւ ու
11 խիստ շատ լացաւ : Եւ ուխտ ը-
նելով ըսաւ , Ո՛վ Ցեր զօրու-
թեանց , թէ որ էքուս աղախնոյդ
նեղութեանը նայիս ու ինձ չի-
շես , և քուս աղախնիդ չմոռնալով՝
քուս աղախնոյդ ‖ արուս զաւակ մը
տաս , զանիկայ Ցերոջը պիտի նուի-
րեմ իր կենացը բոլոր օրերուն մէ-
ջը , ու էանոր գլխուն վրայ ածելի
12 պիտի չելլէ : Ու երբոր անիկայ
Ցերոջը առջևը իր աղօթքը շատ
ցուց , Հեղի անոր բերնին կը նայէր :
18 Եւ Աննա իր սրտին մէջէն կը խօ-
սէր . միայն անոր շրթունքները կը
շարժէին , բայց ձայնը չէր լսուեր .
անոր համար Հեղի զանիկայ գինով
14 կարծեց : Եւ Հեղի անոր ըսաւ ,
Մինչև ե՞րբ գինովութիւն պիտի ը-
15 նես . քու դինիդէդ հրաժարէ : Եւ
Աննա պատասխան տուաւ ու ը-
սաւ , Ո՛վ տէր իմ , այդպէս չէ .
ես վշտացած օրասով կնիկ մըն եմ ,
և գինի կամ օղի չեմ խմած . սա-
կայն Ցերոջը առջևը իմ սիրտս
16 բացի : Քուս աղախնիդ ձէյր կնիկ
մը մի՛ կարծեր . քանզի իմ վշտացս
ու նեղութեանս շատութեանը հա-
17 մար մինչև հիմա խօսեցայ : Ան ա-
տենը Հեղի պատասխան տուաւ ու
ըսաւ , Ղշնամ խաղաղութեամբ , և
Իսրայէլին Աստուածը քու խընդ-
րուածքդ ֆեղ տայ՝ ինչ որ անկէ
18 խնդրեցիր : Ու անիկայ ըսաւ ,
Քուս աղախնիդ թող քու առջևդ
շնորհք գտնէ . և կնիկը ձի ճամ-
բան գնաց , ու կերաւ , ու երեսը
մէյմէն ալ չտրտմեցաւ :
19 Եւ անոնք առաւօտուն կանուխ
ելան , ու Ցերոջը առջևը երկրպա-
գութիւն ըրին , և Ռամա դարձան
ու իրենց տունը դացին : Ու Եղ-
կանա իր Աննա կնկանը մօտեցաւ .
20 և Ցերը զանիկայ յիշեց : Ու Աննա
յղացաւ , և ժամանակը հասնելուն
տղայ մը ծնաւ , ու անոր անունը
‡ Սամուէլ կոչեց՝ ըսելով , Քանզի
21 զանիկայ Ցերոջմէն խնդրեցի : Եւ
անոր էրիկը Եղկանա իր բոլոր ըն-
տանիքովը Սիլով ելաւ , որ Ցերոջը
առջևը տարեկան զոհը մատուցա-
22 նէ , ու իր ուխտը կատարէ : Բայց

Լծն · իբ · 20 : Թագ · Ա · 8 : Դատաստ · ժա · 30 :

Ի ծն · իԹ · 32 : Եւ · դ · 31 : բԹագ · ժգ · 12 : Ծաղ · իե · 18 :

ֆ ծն · ը · 1 : Ա · 22 :

‖ Եբր · մարդոց սեռ-
բունդ

¶ Թագ · գ · 5 : Դատաստ · ժգ · 5 :

հ Ծաղ · կբ · 8 : Ճաբ · 2 :

§ Եբր · իմ հոգիս Թա-
փեցի :

ձ Օր · ժգ · 18 :

ղ Դատաստ · ժը · 6 : Մար · ե · 34 : Ղուկ · է · 50 : ը · 48 :

ճ Ծաղ · ի · 4 , 5 :

ժ ծն · ւգ · 15 : Հառաք · բ · 13 :

յ Ծաղ · Թ · 7 :

ն ծն · Ա · 22 :

‡ Ք' Աստուած լսեաց , կամ՝ Աստուծոյ առնուած :

ւ Հմ 3 :

† Ել · իգ · 14 : Ր Օր · ժգ · 16 : Ղուկ · բ · 41 :

ր ճն · ժը · 1 :

ւբ Օր · ժբ · 5 , 6 , 7 :

ւր Օր · ժբ · 17 , 18 : ժգ · 11 :

‡ Գամ՝ երեսփի

ւծ ծն · Ա · 2 :

ը ճոբ · իգ · 21 :

ի Հառաք · գ · 15 :

ֆ Գաղ · գ · 3 : ի ճոբ · է · 11 : ժ · 1 : բ Թագ · ժէ · 8 :

Ն · Ք · ԳՔ · ԽԲԲ 1171

Աննա չգնաց , քանզի իր երկանը բաւաւ , Մինչև տղուն կաթէ կըտրուիլը կը նորէ . "եղբը զանիկայ կը տանիմ , որ Ցերոբ. առ. կը ե-
23 բնայ , ու Լմիշտ հոն դ կենայ : Եւ Ելքերկը եղկանա անոր բաւաւ , Աչքերուդ համեմի եղածը ըրէ . մինչև որ զանիկայ կաթէն կտրես , նրաստէ . "միայն Թէ Տերը իր խօսքը հաստատէ . ուստի կնիկը նստաւ , ու մինչև իր տղան կաթէն կտրելը՝ զանիկայ կը անուշցներ :

Ն · Ք · ԳՔ · ԽԲԲ 1165

Լ Բ Օր · լբ · 39 : Ճօր . ե. 18 : Ովս . գ. 1 :

Ի Ցօր . ա . 21 :

Դ Սալ . հե . 7 :

Լ Սալ . ճժգ . 7 : 8 : Դան . գ . 17 : Ղաւ . 52 :

Հ Ցօր . լգ . 7 :

Յ Ցօր . լը . 4 , 5 , 6 : Սալ . իգ . 2 : Ես . 25 : Եզ . 5 : Երբ . ա . 8 :

Ղ Սալ . գա . 11 . ՃԻա . 3 :

Ա Սալ . բ . 9 :

Տ Գլ . է . 10 : Սալ . ժբ . 18 :

Ր Սալ . գլ . 18 : ղբ . 9 :

Ն Սալ . ԼԲ . 24 :

Լ Հէր 18 : Գր գ . 1 :

Ա Բ Օր . ժգ . 18 :

Լ Դատ . բ . 10 : Երեմ . իբ . 16 : Հոով . ա . 28 :

Ղ Ա . գ . 8 : ԺԱ . 5 , 6 : 16 :

Ե Ծն . զ . 11 :

Ա Սալ . բ . 8 :

Ա Հէր 11 :

Լ Նէ . իբ . 4 :

Բ Թագ . Ը . 14 :

Գ Ա . ա . 3 :

Ն · Ք · ԳՔ · ԽԲԲ 1171

Ա Ղա . բ . 22 :

Լ Նէ . իա . 6 : Դ Հէր 11 , 28 : Գաւ . բ . 11 : 18 : գ . 1 : Լ Թագ . Լ . 7 : Ա Թագ . է . 25 :

ԽԲԲ 1165

Ա Բ Օր . ժբ . 5 , 6 , 11 :

Վ Ցօ . ժբ . 1 :

Ա Ղա . բ . 22 :

Բ Ծն . խբ . 15 : ԳՔագ . բ . 2 : 4 : 6 :

Յ Ա Թագ . է . 7 :

Ա Հէր 11 , 22 :

Ե Ծն . իգ . 26 , 52 :

Ա Փիլ . գ . 6 :

Բ Տես Ղա . ա . 46 , ՁՁ :

Գ Սալ . ղբ . 10 : ՃԺբ . 9 :

Դ Սալ . Թ . 14 : ժգ . 5 : ի . 5 : լե . 9 :

Ե Նէ . ժե . 11 : Բ Օր . գ . 24 : լբ . 4 : Սալ . Ձղ . 8 : ԼԹ . 6 , 8 :

Զ Բ Օր . գ . 35 : Բ Թագ . իբ . 32 :

Է Սալ . ղէ . 4 : Մալ . գ . 18 : Ցօէ . 15 :

Ը Սալ . լե . 15 , 17 : Նէ . 8 :

Թ Սալ . ԼԲ . 10 : Ղա . ա . 58 :

Ժ Սալ . ՃԺգ . 9 :

Ի Ես . ծգ . 1 : Երեմ . ծե . 9 :

Ա Նա չգնաց , քանզի իր երկանը բաւաւ , Մինչև տղուն կաթէ կըտրուիլը կը նորէ . "եղբը զանիկայ կը տանիմ , որ Ցերոբ. առ. կը ե-
23 բնայ , ու Լմիշտ հոն դ կենայ : Եւ Ելքերկը եղկանա անոր բաւաւ , Աչքերուդ համեմի եղածը ըրէ . մինչև որ զանիկայ կաթէն կտրես , նրաստէ . "միայն Թէ Տերը իր խօսքը հաստատէ . ուստի կնիկը նստաւ , ու մինչև իր տղան կաթէն կտրելը՝ զանիկայ կը անուշցներ :

24 Եւ զանիկայ կաթէն կտրածին պէս "իր հետը առաւ , ու իրեք զուարակով , մէկ արդու ալիւրով ու մէկ տիկ գինիով Լզանիկայ Ցերոբոջը տունը տարաւ , որ Սելովի մէջ
25 էր . ու տղան փոքրիկ էր : Եւ մէկ զուարակը մորթեցին , ու "տը-
26 զան Հեղիին տարին : Եւ Աննա ըսաւ , Ո՛հ , տէր իմ , է քու անձդ կենդանի է . ես ան կնիկն եմ , որ հոս քու քովդ կայնեցայ Ցերոբոջը
27 աղօթք ընելու համար . Ես աս տղուն համար աղօթք ըրի , ու Ցերոբ իմ խնդրուածքս ինծի տուաւ ,
28 ինչ որ անկէ խնդրեցի : "Հիմա ես ալ զանիկայ Ցերոբոջը փոխ կու տամ . անիկայ իր բոլոր կենացը մէջ Ցերոբոջը փոխ տրուած ըլլայ . ու անիկայ Հոն Ցերոբոջը երկրպագութիւն ըրաւ :

Գ Լ · Բ

1 Աննային շնորհակալութեան երգը : 12 Հեղիի որդւոցը մեղքը : 18 Սամուէլին պաշտօնը : 20 Հեղի օրհնութիւն կու տայ Աննային , որ ուրիշ զաւակներ ալ կը ծնանի : 22 Հեղի իր որդիքը կը խրատէ : 28 Հեղիին տանը վրայով մարգարէութիւն մը :

1 Եւ Աննա "աղօթք ըրաւ ու ըսաւ ,
Բ Իմ սիրտս Ցերոբոջովդ ուրախացաւ , Հիմ եղջիւրս Ցերոբոջովդ բարձրացաւ . բերանս իմ թշնամիներուս վրայ բացուեցաւ , քանզի Էքու փրկութիւնովդ ուրախացայ :
2 Ցերոբոջը պէս սուրբ չկայ , քանզի Ըքեզմէ ուրիշը չկայ ու մեր Աստուածոյն պէս վէմ չկայ :
3 Ալ սակէ եւս հպարտութիւնով մի՛ պարծենաք , Խա ձեր բերնէն ամբարտաւանութիւն չելլէ . քանզի Ցերը գիտութեանց Աստուածն է , ու անիկայ ա՛նկոնն գործքը կը կշռէ :
4 Հզօրաւորներուն աղեղները կոտրեցան , ու տկարները ոյժ հագան :
5 Կուշտ եղողները հացի համար վարձկան եղան , և անօթի եղողները կշտացան . մինչև որ ամուլը եօթը զաւակ ծնաւ , ու Էշատ զաւակ ունեցողը տկարացաւ :
6 Լմեռցընողը ու ողջացընողը , գերեզմանը իջեցընողը ու վեր հանողը Տէրն է :
7 Ի Ղատացընողը ու հարստացընողը , Ժ ցածցընողը ու բարձրացընողը Տէրն է :
8 Անիկայ աղքատը փոշիէն կը վերցընէ , ու կարօտը աղբիւրէն կը հանէ , Հոր իշխաններուն հետը նրաստեցընէ , ու փառաց աթոռը անոնց ժառանգեցընէ . քանզի Ե երկրիս հիմերը Տէրոջն են , ու աշխարհս անոնց վրայ հաստատեց :
9 Լանիկայ իր սուրբերուն ոտքերը կը պահէ , ու չարագործները մութին մէջը պիտի կորսուին . քանզի մարդը էր ուժովը յաղթող չըլլար :
10 Տէրոջը դէմ հակառակողները Ճ պիտի կոտրուին , Ժ երկինքէն անոնց վրայ պիտի որոտայ . Ժ Տէրը երկրիս ծայրերը պիտի դատէ , և իր թագաւորին ոյժ պիտի տայ , ու Ն իր օծեալին եղջիւրը պիտի բարձրացընէ :
11 Ու Եղկանա Ռամա իր տունը գնաց . Լև Սմոէլ մանուկը Հէլի քահանային առջևը Տէրոջը ծա-
12 ռայութիւն կ'ընէր : Ու Հեղիին որդիքը "չար մարդիկներ ըլլալով՝
13 Ն Տէրը չէին ճանչնար : Եւ քահանային սովորութիւնը աս էր , որ երբոր ժողովուրդէն մէկը զոհ մատուցանէր , մինչ եփած ատենը՝ քահանային սպասաւորը ձեռքը ե-
14 րեք ժանիով մը առած կու-
գար . Ու զանիկայ կաթսային կամ սանին կամ եփարանին կամ պատուկին մէջը կը խոթէր , ու մսահանը ինչ որ հանէրու ըլլար , քահանան զանիկայ իրեն կ'առնէր : Անոնք Սելովի մէջ բոլոր Հոն եկող Իարայէլացիներուն այսպէս կ'ընէ-
15 ին : Դաև "ճարպը այրելէն առաջ՝ քահանային սպասաւորը կու գար , ու զոհ ընող մարդուն կ'ըսէր , քահանային համար խորովելու մի՛ տուր . քանզի անիկայ քեզմէ եփած միս չառներ , այլ հում միս կ'ուզէ :
16 Եւ ան մարդը երբոր ըսէր Թէ թող հիմա ճարպը այրուի , ու Խոթը սրտիդ ուզածին չափ առ . ան ա-
տենը կ'ըսէր : Չէ՝ հիմա տուր .
17 եթէ ոչ՝ բռնի կ'առնեմ : Այսպէս ան երիտասարդներուն մեղքը ԼՑերոջը առջևը շատ մեծ էր . քանզի մարդիկները "Ցերոջը զոհը կ'արհամարհէին :
18 "Եւ Սամուէլ մանուկը Էքթանէ եփուած հագած՝ Ցերոջը առջևը
19 ծառայութիւն կ'ընէր : Ու անոր մայրը ծչսէի պզտիկ պատմուճան կը շինէր անոր , ու տարուէ տարի երբ որ "իր երկանը հետ տարեկան զոհը

ընելու կ'ելլէր , անոր կը տանէր ։
20 Եւ Հեղի ՚ի Եղկանան ու անոր կնիկը օրհնելով ըսաւ , Տէրը քեզի աս կնիկէն զաւակներ տայ , ՚ի Տէրոջը տրուած փոխին տեղը . ու անոնք
21 իրենց տեղը գացին ։ Եւ Տէրը ՚ուշադրեցաւ Աննային , որ յղացաւ , ու իրեք տղայ ու երկու աղջիկ ծնաւ . Սամուէլ մանուկն ալ ՚ի Տէրոջը առջևը մեծցաւ ։
22 Եւ Հեղի խիստ ծերացեր էր . ու անոր որդիքը ինչ որ կ'ընէին բոլոր Իսրայէլին , և ինչպես անոնք ժողովքի խորանին առջևը *խոսմ բերով ժողոված կնիկներուն հետ կը պառկէին , ամէնն ալ կը լսեր ։
23 Եւ անոնց ըսաւ , Ինչու՞ համար ա՛ սանկ բաներ կ'ընէք . քանզի ես աս բոլոր ժողովուրդին բերնէն չեզի
24 համար գէշ խօսքեր կը լսեմ . Մի՛ ընէ՛ տղաքս , քանզի աղէկ չեն ան լուրերը որ ես կը լսեմ . դուք Տէրոջը ժողովուրդը կը մոլորցընէք ։
25 Թէ որ մարդ մը մարդու դէմ մեղք գործէ , *անոր դատաստանը Աստուած կը կարէ՞ . բայց թէ որ մարդ մը ՚Տէրոջը դէմ մեղք գործէ , անոր համար ո՞վ աղաչանք պիտի ընէ ։ Սակայն անոնք իրենց հօրը խօսքը մտիկ չէին ըներ , ֆ քանզի Տէրը զաւ
26 նոնք մեռցընել կ'ուզէր ։ Ու Սամուէլ մանուկը ՚օրէ օր կը մեծնար , և ֆ Տէրոջը ու մարդոց հաճոյ էր ։
27 Եւ Աստուծոյ մէկ մարդը Հեղիին եկաւ , ու անոր ըսաւ , Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Ո՞քու հօրդ տանը յայտնապէս երևցայ , երբոր անոնք Եգիպտոսի մէջ Փարաւոնին տանը
28 ծառայ էին . Ու ՚ի Իսրայէլի բոլոր ցեղերուն զանիկայ ինծի քահանայ ընտրեցի , որ իմ սեղանիս վրայ ղոհ մատուցանէ , խունկ ծխէ , ու իմ առջևս եփուռ հագնի . և Ես ՚ի Իսրայէլի որդւոցը բոլոր պատարագ
29 ները քու հօրդ տանը տուի . Ո՞ Էմ տանս համար ընտրուած ղոհ հերս ու ընծաներս ինչու՞ կ'անարգէք , և քու որդիներդ ինծմէ աւելի կը փառաւորես , որ իմ ժողովուրդիս Իսրայէլին ընտիր զոհե
30 րովը ձեզ դիրքընէք ։ Ասոր համար Իսրայէլին Տէր Աստուածը այսպէս կ'ըսէ . ՚ի Իսրայէլ ըսեր էի որ քու տունդ ու քու հօրդ տունը յաւիտեան իմ առջևս պըտրտին . բայց հիմա Տէրը կ'ըսէ , ծ Քա՛ լիցի . քանզի ես զիս փառաւորողները ՚պիտի փառաւորեմ , ու Էզիս արհամարհողները պիտի
31 անարգուին ։ Ահա ՚ի օրեր պիտի գան , որ քու թեւդ ու քու հօրդ տանը թեւը պիտի կտրեմ , որ քու
32 տանդ մէջ ծեր չգտնուի ։ Եւ Իսրայէլ ամէն տեսակ բարութիւն վայելած առեն , դուն իմ տանս մէջ դժբաղդութիւն պիտի տեսնես , ու ծ քու տանդ մէջ ընաւ ծեր պի-
33 տի չգտնուի ։ Եւ քու *երկոտէդէդ Հայոյած մարդը ոչ իմ սեղանէս չեմ կտրեր , քու աչքերդ նուաղեցընելու ու քու սիրտդ վշտացընելու համար պիտի հայ . և քու տանդ բոլոր զաւակները †երիտասարդու-
34 թեան մէջ՝ պիտի մեռնին ։ Ու ՚քու երկու որդւոցդ Ոփնիին ու Փենէհեսին դլուխը գալիքը քեզի նշան ըլլայ , այսինքն հերկուքին ալ
35 մէկ օրուան մէջ մեռնիլը ։ Եւ ՚ինծի մէկ հաւատարիմ քահանայ մը պիտի հանեմ , որ բոլոր իմ սրտիս ու հոգւոյս մէջի եղածը կատարէ . և զանոր մէկ հաւատարիմ տուն մը պիտի շինեմ , ու միշտ ՚իմ օծեալիս առջևը պիտի
36 պտըտի ։ ՚Եւ քու տունէդ ով որ մնայ , կուգ մը արծաթի համար ու նկանակ մը հացի համար պիտի դայ անոր երկրպագութիւն ընէ , ու ըսէ , Կ'աղաչեմ , զիս մէկ քահանայական պաշտօնի մը վրայ դիր , որ պատառ մը հաց ուտեմ ։

ԳԼ . Գ

1 Տէրոջը խօսքը առջի անգամ Սամուելին կը յայտնուի ։ 11 Աստուած Սամուելին կը ծանուցանէ Հեղիի տանը աւերումը ։ 15 Սամուել ակամայ իր տեսիլքը Հեղիին կը պատմէ ։ 19 Սամուելին Համբաւը կը տարածուի ։

1 Ու ՚Սամուել մանուկը Հեղիին առջևը Տէրոջը ծառայութիւն կ'ընէր . և Էն օրերը Տէրոջը խօսքը հազուագիւտ էր ա յայտնի
2 տեսիլք չկար ։ Ու ‡օր մը՝ Հեղի իր տեղը պառկեր էր . (և անոր աչքերը սկսեր էին ծանրանալ , ու
3 չէր կրնար տեսնել .) Եւ ՚Աստուծոյ կանդիլը տակաւին մարած չէր , ու Սամուել ՚Տէրոջը տաճարին մէջը կը քնանար , ուր որ Ա-
4 ստուծոյ տապանակը կար ։ Եւ Տէրը կանչեց Սամուելը . ու անիկայ
5 հոս եմ , ըսաւ . Եւ Հեղիին վազելով՝ ըսաւ , ‖Ահա հոս եմ՝ . ինչու որ զիս կանչեցիր ։ Ու անիկայ ըսաւ , Ես չկանչեցի . դարձիր պառկէ ։ Ան ալ դարձաւ պառա-
6 կեցաւ ։ Եւ Տէրը մէյմըն ալ՝ Ո՛վ Սամուել , կանչեց . ու Սամուել ելաւ Հեղիին գնաց , ու ըսաւ , Ահա հոս եմ . ինչու որ զիս կանչեցիր ։ Ու անիկայ ըսաւ , Ո՛չ դեակ իմ՝ ես չկանչեցի . դարձիր
7 պառկէ ։ Եւ Սամուել Հատկաւին Տէրոջը չէր ճանչնար . ու Տէրոջը խօսքը դեռ անոր յայտնուած
8 չէր ։ Եւ Տէրը երրորդ անգամ

Ն . ՔՐ . ՂԲ . ԽԲԲ 1165

բ Տն . ժգ . 19 ։
ց Գլ . ա . 28 ։
– Տն . իա . 1 ։
է ՀԹ 26 ։ Գլ . գ . 19 ։ Դատ . ժգ . 24 ։ Ղ . ա . 80 ։ բ . 40 ։
† Տես Ես լբ . 8 ։
* կամ՝ անոր համար քաւութիւն կ'ըլլայ Աստուծոյ առաջը ։
ՙ Թուա . ժե . 30 ։
ֆ Ցես . ժա . 20 ։ Առակ . ժե . 10 ։
– ՀԹ 21 ։
ք Առակ . գ . 4 ։ Ղ . ա . 52 ։ Գոր . բ . 47 ։ Հբ . առաք . ժգ . 18 ։
† գ Թագ . ժգ . 1 ։
ր Եզ . գ . 14 ։ 27 ։
ի Եզ . իբ . 1 ։ 4 ։ Թուա . ժգ . 5 ։ ժբ . 1 ։ 7 ։
ղ Ղե . բ . 8 ։ 10 ։ գ . 16 ։ է . 7 ։ 8 ։ 84 ։ 35 ։ ժ . 14 ։ 15 ։ Թուա . ե . 9 ։ 10 ։ ժբ . 8 — 19 ։
ւբ Օր . ժբ . 5 ։ 6 ։
ւբ Օր . լբ . 15 ։
ի Եզ . իԹ . 9 ։
ֆ Ներեմ . ժբ . 9 ։ 10 ։
ի Սաղ . ժբ . 20 ։ գա . 14 ։
և Մաղ . բ . 9 ։
† ԳԹագ . բ . 27 ։ եգիպ . իգ . 10 ։ Ցես գլ . գ . 11 ։ 18 ։ 20 ։ ժգ . 3 ։ իբ . 18 ։ ԱՃ ։

բայել ամէն տեսակ բարութիւն վայելած առեն , դուն իմ տանս մէջ դժբաղդութիւն պիտի տեսնես , ու ծ քու տանդ մէջ ընաւ ծեր պի-
33 տի չգտնուի ։ Եւ քու *երկոտէդէդ Հայոյած մարդը ոչ իմ սեղանէս չեմ կտրեր , քու աչքերդ նուաղեցընելու ու քու սիրտդ վշտացընելու համար պիտի հայ . և քու տանդ բոլոր զաւակները †երիտասարդու-
34 թեան մէջ՝ պիտի մեռնին ։ Ու ՚քու երկու որդւոցդ Ոփնիին ու Փենէհեսին դլուխը գալիքը քեզի նշան ըլլայ , այսինքն հերկուքին ալ
35 մէկ օրուան մէջ մեռնիլը ։ Եւ ՚ինծի մէկ հաւատարիմ քահանայ մը պիտի հանեմ , որ բոլոր իմ սրտիս ու հոգւոյս մէջի եղածը կատարէ . և զանոր մէկ հաւատարիմ տուն մը պիտի շինեմ , ու միշտ ՚իմ օծեալիս առջևը պիտի
36 պտըտի ։ ՚Եւ քու տունէդ ով որ մնայ , կուգ մը արծաթի համար ու նկանակ մը հացի համար պիտի դայ անոր երկրպագութիւն ընէ , ու ըսէ , Կ'աղաչեմ , զիս մէկ քահանայական պաշտօնի մը վրայ դիր , որ պատառ մը հաց ուտեմ ։

ԳԼ . Գ

1 Տէրոջը խօսքը առջի անգամ Սամուելին կը յայտնուի ։ 11 Աստուած Սամուելին կը ծանուցանէ Հեղիի տանը աւերումը ։ 15 Սամուել ակամայ իր տեսիլքը Հեղիին կը պատմէ ։ 19 Սամուելին Համբաւը կը տարածուի ։

1 Ու ՚Սամուել մանուկը Հեղիին առջևը Տէրոջը ծառայութիւն կ'ընէր . և Էն օրերը Տէրոջը խօսքը հազուագիւտ էր ա յայտնի
2 տեսիլք չկար ։ Ու ‡օր մը՝ Հեղի իր տեղը պառկեր էր . (և անոր աչքերը սկսեր էին ծանրանալ , ու
3 չէր կրնար տեսնել .) Եւ ՚Աստուծոյ կանդիլը տակաւին մարած չէր , ու Սամուել ՚Տէրոջը տաճարին մէջը կը քնանար , ուր որ Ա-
4 ստուծոյ տապանակը կար ։ Եւ Տէրը կանչեց Սամուելը . ու անիկայ
5 հոս եմ , ըսաւ . Եւ Հեղիին վազելով՝ ըսաւ , ‖Ահա հոս եմ՝ . ինչու որ զիս կանչեցիր ։ Ու անիկայ ըսաւ , Ես չկանչեցի . դարձիր պառկէ ։ Ան ալ դարձաւ պառա-
6 կեցաւ ։ Եւ Տէրը մէյմըն ալ՝ Ո՛վ Սամուել , կանչեց . ու Սամուել ելաւ Հեղիին գնաց , ու ըսաւ , Ահա հոս եմ . ինչու որ զիս կանչեցիր ։ Ու անիկայ ըսաւ , Ո՛չ դեակ իմ՝ ես չկանչեցի . դարձիր
7 պառկէ ։ Եւ Սամուել Հատկաւին Տէրոջը չէր ճանչնար . ու Տէրոջը խօսքը դեռ անոր յայտնուած
8 չէր ։ Եւ Երրորդ անգամ

ծ Տես Ջաք . ը . 4 ։
† Եբր . մարդ ըլլալու պէս ։
ֆ գ Թագ . ժգ . 8 ։
հ Գլ . դ . 11 ։
ֆ գ Թագ . բ . 35 ։ ա Մն . իԹ . 22 ։ Եզեկ . խդ . 15 ։
ղ բ Թագ . է . 11 ։ 27 ։ գ Թագ . ժա . 38 ։
ճ Սաղ . բ . 2 ։ ժբ . 50 ։
մ գ Թագ . բ . 27 ։
ա Գլ . բ . 11 ։
բ Սաղ . հդ . 9 ։ Առակ . ը . 11 ։ Տես Հբ 21 ։ ԽԲԲ 1141
‡ Եբր . ան օրը
է Ծն . իե . 1 ։ խը . 10 ։ Գլ . բ . 22 ։ դ . 15 ։
ր Ել . իե . 21 ։ Ղե . իդ . 8 ։ բ Մն . ժգ . 11 ։
ի Գլ . ա . 9 ։
ւ Եբր . Անհա ես .
ղ Ցես Գոր . ԺԹ . 2 ։

Ն · ք · ՉԿ · Ի՛ՐՔ 1141

Ցերը կանչեց , Ո՛վ Սամուէլ . ու Սա՛ռնել ելաւ Հեղիին գնաց , ու ըսաւ ; Ահա հոս եմ . ինչո՞ւ որ զիս կանչեցիր : Եւ Հեղի իմացաւ որ մանուկը կանչողը Ցերն
9 է . Ու Հեղի Սամուէլին ըսաւ , Գնա՛ պառկէ , ու թէ որ ՚ի քեզ ալ կանչէ , ըսես , Ո՛վ Ցեր՝ խօսէ , քանզի քու ծառադ մը՛ տիկ կ՚ընէ : Ու Սամուէլ գնաց
10 իր տեղը պառկեցաւ : Եւ Ցերը եկաւ կայնեցաւ . ու առջի անգամներուն պէս՝ Սամուէլ Սամուէլ՝ կանչեց . Սամուէլ ըսաւ , Խօսէ Ցե՛ր , քանզի քու ծառադ
11 մտիկ կ՚ընէ : Ան ատենը Ցերը Սամուէլին ըսաւ , Ահա ես Իսրայէլի մէջ անո՛ւկ բան մը պիտի ը՛նեմ , է որ զանիկայ ամէն լսողին եր-
12 կու ականջները պիտի խօսին : Ան օրը Հեղիին վրայ պիտի կատարեմ ամէն ինչ որ անոր տանը վրայով խօսեր եմ . պիտի սկսիմ ու պի-
13 տի լմնցնեմ : Է՚ Եւ իրեն իմացուցեր եմ որ ի՛անոր տունը պիտի դատեմ մինչև յաւիտեան , իր դիտցած անօրէնութեանը համար . քանզի ի՛անոր որդիքը իրենց վրայ անէծք կը բերեն , ու անիկայ չ՚արգիմանեց
14 զանոնք : Ա՛ պատճառաւ Հեղիին տանը համար երդում ըրի , որ Հեղիին տանը անօրէնութեանը՝ է՛ զոհերով ու ընծաներով յաւիտեան քաւութիւն չըլլայ :
15 Եւ Սամուէլ մինչև առտու պառկեցաւ , ու եղբը Ցերոջը տանը դուռները բացաւ . և Սամուէլ վախցաւ ան տեսիլքը Հեղիին պատմե-
16 լու : Բայց Հեղի Սամուէլը կանչեց ու ըսաւ , Ո՛րդեակ իմ Սամուէլ . ու անիկայ ըսաւ , Ահա հոս
17 եմ : Եւ անիկայ ըսաւ , Քեզի ըսած խօսքը ի՞նչ է . ինծմէ մի՛ պահեր . Ա՛ստուած քեզի այսպէս ու ասկէ աւելի ընէ , թէ որ քեզի ղրկուցած բոլոր խօսքերէն մէկ խօսք
18 մը ինծմէ պահես : Եւ Սամուէլ բոլոր խօսքերը անոր պատմեց , ան-կէ չպահեց : Ու Հեղի ըսաւ , Ա՛նիկայ Տէրն է . իր աչքերուն հա-ճոյ երևցածը Թող ընէ :
19 Եւ Սամուէլ մեծցաւ , ու Տէրը անոր հետ էր , ու իր ըսած խօսքե-
20 րէն մէկը գետինը չձգեց : Ու Դա-նէն մինչև Բերսաբէէ բոլոր Իսրայէլ իմացաւ , որ Սամուէլ հաստատուած է Տէրոջը մարգարէ ըլ-
21 լալու : Եւ Տէրը Սելովէ մէջ նո-րէն երևցաւ . քանզի Տէրը Սելովէ մէջ Սամուէլին կը յայտնուէր Տէրոջը խօսքովը : Ու բոլոր Իսրայէլի մէջ Սամուէլին խօսքը կը տարածուէր :

ԳԼ · Դ

1 Իսրայէլացիք Աբենեզերի մօտ Փղշտացիներէն յաղթուելով , 3 տապանակը բերել կու տան ; 7 Ասոր վրայ Փղշտացիք խիստ կը վախնան : 10 Իսրայէլացիք նորէն կը յաղթուին . տապանակը գերի կը տարուի , և Ոփնին ու Փենեհէս կը սպանուին : 18 Հեղի ասո բաները լսելով՝ կռնակին վրայ կ՚իյնայ , ու վիզը կը կոտրի : 19 Նաև Փենեհեսին յղի կնկանը սիրտը խաղալով՝ Ի՛քաբօդը կը ծնանի , ու ինքը կը մեռնի :

Ն · ք · ՉԷ · Ի՛ՐՔ 1411

1 Եւ Իսրայէլ պատերազմով Փղշտացիները դիմաւորելու ելաւ , ու Աբենեզերի մէջ բանակեցաւ . ու Փղշտացիք Ափեկի մէջ բանա-
2 կեցան : Եւ Փղշտացիք Իսրայէլին դիմացը շարուեցան . ու պատերազմը տարածուեցաւ , և Իսրայէլ յաղթուեցաւ Փղշտացւոց առջևը , որոնք պատերազմիասպարէզին մէջը չորս հազար մարդու չափ կոտրեցին :
3 Ու ժողովուրդը բանակը գարձաւ . և Իսրայէլի ծերերը ըսին , Ինչո՞ւ համար Տէրը Փղշտացւոց առջևը կոտրեց մեզ այսօր . Ցերոջը ուխտին տապանակը Սելովէն մեր քովը առնենք , ու մեր մէջը գտնուի , ու մեզ ազատէ մեր թշնամիներուն
4 ձեռքէն : Ուստի ժողովուրդը մարդ՚ղրկեցին Սելովէ , և Քերովբէներուն վրայ հաստող՝ զօրութեանց Տէրոջը ուխտին տապանակը անկէ վերցուցին . ու Հեղիին երկու որդիքը Ոփնի ու Փենեհէս հոն Աստուծոյ ուխտի տապանակին
5 հետն էին : Ու երբոր Տէրոջը ուխտին տապանակը բանակին մէջը մտաւ , բոլոր Իսրայէլ մեծ ձայնով մը աղաղակեց , ու գետինը
6 ձայն տուաւ : Եւ Փղշտացիք ան աղաղակի ձայնը լսելով՝ ըսին , Եբրայեցւոց բանակին մէջ ասո բարձրաձայն աղաղակը ի՞նչ պիտի ըլլայ . ու իմացան որ Տէրոջը տա-
7 պանակը բանակը եկեր է : Եւ Փղշտացիք վախցան , քանզի ըսին , Աստուած բանակին մէջը եկաւ . ու նաև ըսին , Վա՛յ մեզ , քանզի մինչև
8 հիմա ասանկ բան եղած չէ . վա՛յ մեզ , ասո զօրաւոր Աստուածներուն ձեռքէն ով մեզ պիտի ազատէ . ասոնք ան Աստուածներն են , որ Եգիպտոսը ամէն հարուածներով զարկին անապատին մէջ :
9 Ա՛ՐՔաջողքէ ու կորիճ եղէք՝ ով Փղշտացիք , չըլլայ որ եբրայեցւոց ծառայ ըլլաք , է՛ինչպէս որ անոնք ձեզի ծառայ եղան . ուստի կորիճ եղէք և ա՛նանց հեռ պատերազմե-
10 ցէ՛ք : Ու երբոր Փղշտացիք պատերազմեցան , Իսրայէլ յաղթուեցաւ և ամէն մարդ իր վրանը փախաւ , ու շատ մեծ կոտորած եղաւ , և Իսրայէլէն երեսուն հազար

Ա ԳԼ · է · 1 ; է · 12 ։

Է Թ · Ի · 12 ; 17 , 22 ։

Բ Ե · Ի · 18 ; 22 ; Թուա · է · 89 ։

Ե Ղ · Ի · 29 ; 30 , 31 , ՃՀ ։ Ժ Եղ · է · 3 ; Ժ · 30 ։

Ը ԳԼ · Ի · 30 —36 ։

Ե ԳԼ · Ի · 29 ; 30 , 31 , ՃՀ ։ Ժ Եղ · է · 3 ; Ժ · 30 ։

Է ԳԼ · Ի · 12 ; 17 , 22 ։

Ը ԳԼ · Ի · 23 ; 25 ։

Ի Թուա · Ժե · 30 · 31 ։ Եվ · Իր · 14 ։

Ժ Հռ · ա · 17 ։

Ձ Ցոբ · ա · 21 ։ Ի · 10 ։ Սաղ · Լ · 9 ։ Եվ · Լ · 8 ։

Ձ Ցոբ · ա · 21 ։ Ի · 10 ։ Սաղ · Լ · 9 ։ Եվ · Լ · 8 ։

Հ ԳԼ · Ի · 21 ։

Յ Ծն · Լ · 2 , 21 , 28 ։ Ղ ԳԼ · Ի · 6 ։ Ց Դատ · Ի · 1 ։

Ե Ա Կոր · Ժ · 18 ։

Ի Դատ · Ժ · 1 ։

Ղ Հ Գ 2 · Ղ · Իշ · 17 ։ Ո Օր · Իբ · 25 ։ Սաղ · Հը · 9 , 63 ։

Ե Ա Կոր · Ժ · 18 ։

Ե Ա Կոր · Ժ · 18 ։

Ե Ա Կոր · Ժ · 18 ։

Ե Ա Կոր · Ժ · 18 ։

11 Հետևակ զօրք ինկաւ . Նաև Է Ա-
տուծոյ տապանակը առնուեցաւ .
Եւ Հեղիին երկու որդիքը՝ Ոփնի
ու Փենէհէս մեռան :

12 Եւ Բենիամինեան մարդ մը բա-
նակէն վազելով՝ Ինոյն օրը Սելով
հասաւ , ու իր լաթերը պատռեր
էր , և ՚ի իր գլխուն վրայ հող տրէր
13 էր : Ու երբոր հո՛ն հասաւ , ահա՛
Հեղի էաթոռով մը ճամբուն քովը
նստած՝ կը սպասէր . քանզի Ա-
տուծոյ տապանակին համար սիրտը
կը դողար : Ու երբոր ան մարդը
քաղաքը մտնելով՝ ա՛ռ ինչը պատ-
մեց , բոլոր քաղաքը աղաղակեց :
14 Եւ Հեղի ան աղաղակին ձայնը լսե-
լով ըսաւ , Ա՛ս աղմուկին ձայնը
ի՞նչ պիտի ըլլայ : Ու ան մարդը
շուտով վազեց եկաւ , ու Հ՚ինչ ը-
15 նէրը Հեղիին պատմեց : Եւ Հեղի
իննսունուութ տարեկան էր , ու
Հ՚աչքերը այնպէս *տկարացած էին ,
16 որ չէր կրնար տեսնել : Եւ ան մար-
դը Հեղիին ըսաւ , Ջօրքին մէջէն
եկողը ես եմ , և պատերազմէն այս-
օր փախայ . ու անիկայ ըսաւ ,
17 Ի՛նչ եղաւ : Եւ լուր
բերողը պատասխան տուաւ ու ը-
սաւ , Իսրայէլը Փղշտացւոց առ-
ջևէն փախաւ , ու ժողովուրդին
մէջը մեծ կոտորած եղաւ , և քու
երկու որդիքդ՝ Ոփնին ու Փենէհէ-
սը մեռան , ու Աստուծոյ տապա-
18 նակը առնուեցաւ : Ու երբոր ա-
նիկայ Աստուծոյ տապանակը յի-
շեց , Հեղի աթոռէն կռնակի վրայ
ինկաւ դրանը քովը , և †վիզին ոս-
կորը կոտրեցաւ , ու մեռաւ . քան-
զի ծեր ու ծանրացած մարդ մըն էր .
և անիկայ Իսրայէլի մէջ քառասուն
տարի դատաւորութիւն ըրած էր :
19 Ու անոր հարսը՝ Փենէհէսին կնի-
կը յղի ու ծննդելու մօտ ըլլալով ,
երբոր Աստուծոյ տապանակին առ-
նուելուն և իր կեսրայրին ու էրկանը
մեռնելուն լուրը լսեց , ծունկ ծռե-
լով ծնաւ . քանզի ցաւերը անոր
20 վրայ կոխեցին : Ու երբոր կը մեռ-
նէր , Հ՚քովը կայնող կիներուն անոր
ըսին , Մի՛ վախնար , ինչու որ քու
ծնածդ տղայ է . բայց անիկայ պա-
տասխան չտուաւ և ուշադրու-
21 թիւն չըրաւ : Եւ տղուն անունը
Հ՚Իքաւօդ կոչեց , ըսելով , Հ՚Ա-
րայէլէն փառքը վերցաւ . (քանզի
Աստուծոյ տապանակը առնուե-
ցաւ , և անոր կեսրայրը ու էրիկը
22 մեռան :) Անոր համար ըսաւ , Ա՛ս
Աստուծոյ տապանակը առնուելուն
համար Իսրայէլէն փառքը վերցաւ :

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Փղշտացիք տապանակը Ազովտոս բերելով՝ Դագոնի տաճարը մէջ կը դնեն : 3 Դագոն վար կ՚իյնայ ու կոտր կոտր կ՚ըլլայ , և Ազովտացիք թանչքի ուռեցքներով կը զարնուին : 8 Նըմանապէս Աստուած կը պատժէ Գեթացինները , քանի որ իրենց քովը կը մնայ տապանակը : 10 Նոյնպէս ալ Ակկարոնացիները , երբոր տապանակը հոն կը տարուի :

1 Ու Փղշտացիք Աստուծոյ տապա-
նակը առին , ու զանիկայ Ա-
2 բենեզերէն Ազովտոս տարին : Եւ
Փղշտացիք Աստուծոյ տապանակը
առին , ու զանիկայ Դագոնի տու-
նը տարին , և Դագոնին քովը դրին :
3 Ու հետևեալ օր Ազովտացիք ա-
ոաւօտուն կանուխ ելլելով , տեսան
որ Դագոնը Տէրոջը տապանակին
առջևը էերեսի վրայ գետինը ինկեր
էր . ու անոնք Դագոնը վերցուցին
4 Ր իր տեղը դրին : Եւ հետևեալ օ-
րը դ՚ուքնալ առաւօտուն կանուխ
եղան , ու տեսան որ Դագոն Տէ-
րոջը տապանակին առջևը էերեսի
վրայ գետինը ինկեր էր , և Դագո-
նին գլուխը ու ձեռքերուն երկու
թաթերը կոտրած ա՛ սեմին վրայ
ինկած էր , և միայն § Դագոնին մար-
5 մինը՞ մնացեր էր : (Ա՛ս պատճառաւ
Դագոնի քուրմերը , ու Դագոնի
տունը բոլոր մտնողները մինչև աս
օրս Ազովտոս եղող Ղագոնի սե-
6 մին վրայ չեն կոխեր :) Անկէ ետև
Է Տէրոջը ձեռքը Ազովտացւոց վրայ
ծանրացաւ , ու Է զանոնք կորընչ-
ցուց , և զանոնք Ազովտոսի ու ա-
նոր սահմաններուն մէջը Է թանչքի
ուռեցքներով զարկաւ :
7 Եւ Ազովտոսի բնակիչները ա-
սանկ ըլլալը տեսնելով , ըսին , Իս-
րայէլի Աստուծոյն տապանակը մեր
քովը չկենայ . քանզի անոր ձեռքը
մեր վրայ ու մեր աստուծոյն Դա-
8 գոնին վրայ ծանրացաւ : Եւ մ՚որ-
խրկեցին , ու Փղշտացւոց բոլոր նա-
խարարները իրենց քովը ժողվեցին ,
ու ըսին , Իսրայէլի Աստուծոյն
տապանակը ի՞նչ ընենք . ու ըսին ,
Իսրայէլի Աստուծոյն տապանակը
Գէթ փոխադրուի : Ու Իսրա-
9 յէլի Աստուծոյն տապանակը Գէթ
փոխադրեցին : Եւ զանիկայ հո՛ն
փոխադրելէն ետքը , ՚ի Տէրոջը ձեռ-
քը ան քաղաքին վրայ ըլլալով՝
Է մեծ խռովութիւն եղաւ . ու Է քա-
ղաքին մարդիկը պզտիկէն մինչև
մեծը զարկաւ , և անոնց վրայ
թանչքի ուռեցքներ երևցան :
10 Եւ Աստուծոյ տապանակը Ակ-
կարոն խրկեցին . ու երբոր Աստու-
ծոյ տապանակը Ակկարոն մտաւ ,
Ակկարոնացիք կանչուրտուելով ը-
սին , Իսրայէլի Աստուծոյն տապա-
նակը մեզի բերին՝ որ մեզ ու մեր
11 ժողովուրդը մեռցնեն : Եւ մ՚որդ
խրկելով՝ Փղշտացւոց բոլոր նախա-
րարները ժողվեցին , ու ըսին , Ի՛ս-

---

1 Փղշտացիք տապանակը Աղովտոս · բերելով՝ Դագոնի տաճը մէջ կը դնեն : 3 Դագոն վար

ն · ք · ՂԿ · Էբր 1141

Ա՚Սալ · Հը · 61 :

Է՚Գլ · ը · 34 : Ա՚Սալ · Հը · 64 :

Բ՚Թագ · ա · 2 :

Յ՚Ց՚ա · է · 6 : Բ՚Թագ · ժգ · 19 : Ժե · 32 : Նէհմ · Թ · 1 : Ց՚ոբ · ը · 12 :

Յ՚Գլ · ա · 9 :

Ղ՚Գլ · գ · 2 : *Եբր · կեցած

Բ՚Թագ · ա · 4 :

†կամ՝ Ծրնանկին .

Ծ՚Ն · լե · 17 :

Ղ՚Գլ · ժ՚ · 3 : Ֆ՚՝ անագան · ու · Հ՚Սալ · իգ · 3 : Հը · 61 :

ն · ք · ՂԿ · Էբր 1141

Ա՚Գլ · ե · 4 : 12 :

‖Ուր Ի՚ Աստ · Դաւիթ

Բ՚Դասա · ժգ · 28 :

Կ՚Ե · ՛ԺԹ · 1 : Խգ · 1 · 2 :

Ը՚Ե · Խգ · 7 :

Ի՚Երեմ · ծ · 2 : Եզեկ · գ · 4 · 6 : Մ՚Ի՚Ք · ա · 7 :

§ կամ՝ Ձուկը · Եբր · Դագոնը :

Ղ՚Ցա՛ Սափ · ա · 9 :

Ի՚ Հոր 7 , 11 : Եւ · Թ · 3 : Սաղ · լը · 4 : Գոր · Ժ՚ · 11 :

Է՚Գլ · գ · 5 : Ի՚Բ Օր · իը · 27 : Սաղ · Հը · 66 :

Ա՚Ե Օր · Բ · 16 : Գլ · Հ · 18 : Ժբ · 16 :

Ի՚ Հոր 11 :

Կ՚ Հոր 6 : Սաղ · Հը · 66 :

ռայելէլ Աստուծոյն տապանակը թող տուէք երթայ , և իր տեղը դառնայ , որ մեզ ու մեր ժողովուրդը չմեռցընէ . քանզի բոլոր քաղաքին մէջը մահաւիթ սոսկում մը կար , 7 որ Հոն Աստուծոյ 12 ձեռքը խիստ ծանրացեր էր : Եւ չմեռած մարդիկները թանչքի ուռեցքներով զարնուեցան . ու քաղաքին աղաղակը երկինքը ելաւ :

ԳԼ . Զ

1 Եօթը ամիսն եաքը Փղշտացիք խորհուրդ կ'ընեն թէ ինչպէս պարսին տապանակը ետ խրկել : 10 Զանիկայ նոր սայլի մը վրայ կը դնեն ընծաներով , և դէպ'ի Բեթսամիս կը խրկեն : 19 Բեթսամիսացիք կը զարնուին՝ տապանակին մէջը նայելնուն համար . 21 ու Կարիաթարիմի բնակացը լուր կը խրկեն , որ գան տապանակը տանին :

1 Եւ Տէրոջը տապանակը Փղշտացւոց երկրին մէջը եօթը ամիս 2 մնաց : Ու Փղշտացիք ՚էրէնց քուրմերը ու բաղդ նայողները կանչեցին ու ըսին , Երկնային տապանակին ի՞նչ ընենք . մեզի իմացուցէք թէ զանիկայ ինչով իր տեղը 3 խրկենք : Անոնք ալ ըսին , Թէ որ Իսրայէլի Աստուծոյն տապանակը խրկէք , զանիկայ ՚պարապ չխրկէք . հապա անպատճառ դ'յանձանքի պատարագ տուէք անոր . անատենը կը բժշկուիք , ու Ր մեզի յայտնի կ'ըլլայ Թէ ինչու համար անոր ձեռքը ձեր վրայէն չերթար :
4 Եւ անոնք ըսին , Անոր ի՞նչ տեսակ պատարագ մատուցանենք : Ու անոնք ըսին , Ի Փղշտացւոց նահապետներուն թիւովը հինգ ոսկեղէն թանչքի ուռեցքներ ու հինգ ոսկի մուկ ընդ այս ամենուն վրայ . քանզի ձեր ամենուն վրայ և ձեր նահապետներուն վրայ մի և նոյն հարուածը 5 եղաւ : Եւ հիմա ձեր թանչքի ուռեցքներուն պատկերները , ու ձեր ՚երկիրը աւրող մուկերուն պատկերները չինեցէք , ու Ի Իսրայէլի Աստուծոյն փառք տուէք . կարելի է որ իր ձեռքը ձեր վրայէն , Ձեր աստուածներուն վրայէն ու ձեր երկրին վրայէն Ի վեր 6 ցընէ : Եւ ինչու համար ձեր սիրտերը կը խստացընէք , ՚ինչպէս որ Եգիպտացիք ու Փարաւոն իրենց սիրտերը խստացուցին . չէ՞ որ Ա՛՛ պատուհաս անոնց մէջը հրաշալի գործքեր ընելէն եաքը ՚ի զանոնք թող 7 տուին որ երթան : Հիմա Ա մէկ նոր սայլ մը շինեցէք , ու երկու հատ կաթնատու երինջ առէք , Ի որ անոնց վրայ բնաւ լուծ դրուած չըլլայ . ու երինջները սայլին լծեցէք , և անոնց ձագերը անոնց 8 ետևէն տուն դարձուցէք . Ու Եհովային տապանակը առէք , և զանիկայ սայլին վրայ դրէք , ու ՚ան ոսկեղէն *պատկերները՝ որ դուք յանցանքի համար անոր ընծայ պիտի տաք , պզտիկ արկղով մը անոր մէկ կողմը դրէք , ու զանիկայ 9 խրկեցէք որ երթայ . Եւ նայեցէք , Թէ որ իր սահմանին ճամբովը Բեթսամիս ելլէ , աս մեծ չարիքը մեզի ընողը անիկայ է . ապա Թէ ոչ՝ գիտնանք որ անոր ձեռքը բնաւ մեզի դպած չէ , հապա աս բանը դիպուածով պատահեր է մեզի :
10 Եւ ան մարդիկները այսպէս ըրին . երկու հատ կաթնատու երինջ առին , ու զանոնք սայլին լծեցին , և անոնց ձագերը տան մէջ գոցե- 11 ցին : Ու Տէրոջը տապանակը , և ոսկի մուկերուն ու իրենց թանչքի ուռեցքներու պատկերներուն պըզտիկ արկղը սայլին վրայ դրին :
12 Ու երինջները չիտակ Բեթսամիսի ճամբան բռնեցին , ու մեծ ճամբայն բառաչելով կ'երթային , և ալ կամ ձախ կողմը չխոտորեցան . ու Փղշտացւոց նախարարները մինչև Բեթսամիսի սահմանը անոնց 13 ետևէն գացին : Եւ Բեթսամիսացիք հովիտին մէջ ցորենի հունձք կը ՚ի՛էին , ու իրենց աչքերը վերցընելով տապանակը տեսան , ու տեսնելնուն համար ուրախացան :
14 Եւ սայլը Բեթսամիսացի Յեսուին արտը մտաւ ու հոն կայնեցաւ , ուր որ մեծ քար մը կար . ու սայլին փայտերը ճեղքեցին , և ան երինջները Տէրոջը ողջակէզ մատուց- 15 ցին : Ու Ղեւտացիք Տէրոջը տապանակը և անոր հետ եղող ոսկի պատկերներուն պզտիկ արկղը վար իջեցուցին , ու ան մեծ քարին վրայ դրին . և ան օրը Բեթսամիսի մարդիկը Տէրոջը ողջակէզներ ու 16 զոհեր մատուցին : Ու Փղշտացւոց հինգ նահապետները ատ Բ՚էրէնց տեսնելէն եաքը՝ նոյն օրը Ակկարոն 17 դարձան : Եւ ան ոսկեղէն թանչքի ուռեցքները՝ որ Փղշտացիք յանցանքի համար Տէրոջը ընծայ տուին , ասոնք էին . Մէկ հատ մը Ազովտոսի համար , մէկ հատ մը Գազայի համար , մէկ հատ մը Ասկաղոնի համար , մէկ հատ մը Գեթի համար , ու մէկ հատ մը Ակ- 18 կարոնի համար : Եւ ոսկի մուկերը Փղշտացւոց հինգ նահապետներուն բոլոր քաղաքներուն թիւովը էին , պարսպաւոր քաղաքէն մինչև անպարիսպ գեղը , ու մինչև ան մեծ քարը՝ որուն վրայ Տէրոջը տապանակը դրուեցաւ . ատ մինչև ա-

---

ն . ք . զէ . Իբր 1141

է Հմր 6 , 9 :

Իբր 1140

— Ծն . խա . 8 : Ել . է . 11 : Դան . բ . 2 : ե . 7 : Ծաս . բ . 4 :

Բ Ել . իգ . 15 : բ Օր . ժզ . 16 :

ի Ղէ . ե . 15 , 16 :

ր Հմր 9 :

է Ցես Հմր 17 , 18 : Ցես . ժգ . 8 : Դաս . գ . 8 :

ղ Գլ . ե . 6 :

է Ցես . է . 19 : Եա . Իբ . 12 : Ծաղ . բ . 2 : Ցօհ . Ք . 24 :

ը Գլ . ե . 8 , 4 , 7 :

Բ Ցես գլ . ե . 6 , 11 : Սաղ . լԲ . 10 :

ժ Ել . է . 13 : ը . 15 : ժգ . 17 :

Ի Ել . ժբ . 31 :

Լ բ Թագ . զ . 3 :

է Թես . ժԲ . 2 :

ն . ք . զէ . Իբր 1140

ժ Հմր 4 , 5 :

* Եբր . ա . Նոխեները՝

Ի Ցես . ժե . 10 :

հ Հմր 8 :

ղ Ցես . ժգ . 8 :

ղ Հմր 4 :

օրս ան ւորը Բեթսամիւսացի ցե-
ւին արտին մէջը կը կենայ ։
19 Եւ ՙՏէրը Բեթսամիւսի մար-
դիկները զարկաւ . քանզի անոնք
Տէրոջը տապանակին մէջը նայե-
ցան . ու ժողովուրդէն յիսուն
հազար եօթանասուն մարդ զար-
կաւ . և Տէրը ժողովուրդին մէջը
մեծ կոտորած ընելուն համար ժո-
20 ղովուրդը սուգ բռնեց ։ Ու Բեթ-
սամիւսի մարդիկը ըսին , ՙԱս
սուրբ Տէր Աստուծոյն առջևը ո՞վ
կրնայ կայնիլ , ու մեր քովէն ո-
21 րո՞ւն երթէ ։ Եւ ՙԿարիաթարիմի
բնակիչներուն պատգամաւորներ
իրկեցին՝ ըսելով , Փղշտացիք Տէ-
րոջը տապանակը եւ բերին . իջէք ,
ու զանիկայ ձեր քովը հանեցէք ։

ԳԼ . Է

1 Կարիաթարիմի բնակիչները Աբինադաբին
տունը կը տանին տապանակը , ու անոր որդին
Եղիազարը կ՚օրհնեն որ տապանակին պահապա-
նութիւնը ընէ ։ 2 Քանի տարիէն ետքը ՝ 3
Իսրայէլացիք Սամուէլին յորդորանքովը՝
Մասփայի մէջ հանդիսաւոր կերպով կ՚ապաշ-
խարեն ։ 7 Երբոր Սամուէլ կ՚աղօթէ ու ող-
ջակէզ կը մատուցանէ , Տէրը որոտումով ու
կայծակով Փղշտացիները կը ջարդէ Աբենեզերի
մէջ ։ 13 Փղշտացիք կը նուաճին ։ 15 Սամուէլ
Խաղաղութիւնէն և բարեպաշտութենէն Իս-
րայէլի մէջ դատաւորութիւն կ՚ընէ ։

1 Նու ՚Կարիաթարիմի մարդիկը գա-
լին , ու Տէրոջը տապանակը
անկէ հանեցին , և զանիկայ տաքին
Բ Աբինադաբին տունը որ բլուրին
վրայ էր ։ ու անոր որդին Եղիազա-
րը *որոշեցին որ Տէրոջը տապա-
2 նակին պահպանութիւնը ընէ ։ Եւ
տապանակը Կարիաթարիմի մէջ
դրուած օրէն եղբը շատ օրեր ան-
ցաւ , ու քսան տարի եղաւ , և
Իսրայէլի բոլոր տունը Տէրոջը ե-
տևէն հառաչեցին ։
3 Ան տունը Սամուէլ Իսրայէլի
բոլոր տանը խօսեցաւ՝ ըսելով , Թէ
որ դուք ձեր բոլոր սրտովը ՚Տէրոջը
դարձեր էք , ՙ ձեր մէջէն օտար աս-
տուածները ու Ե Աստարովթը վեր-
ցուցէք , և ՚ձեր սիրտերը Տէրոջը
պատրաստեցէք , ու Ե միայն զանի-
կայ պաշտեցէք . ու անիկայ Փղշ-
տացւոց ձեռքէն ձեզ պիտի ազա-
4 տէ ։ Եւ Իսրայէլի որդիքը ՚Բաա-
ղիմը ու Աստարովթը վերցու-
ցին , ու միայն Տէրոջը ծառայու-
5 թիւն ըրին ։ Եւ Սամուէլ ըսաւ ,
Բ Բոլոր Իսրայէլը Մասփայի մէջ
ժողվեցէք , ու ձեզի համար Տէրոջը
6 աղօթք ընեմ ։ Եւ Մասփայի մէջ
ժողվուեցան , ծաւ ջուր քաշեցին
և Տէրոջը առջևը թափեցին , ու
Ե ան օրը ծոմ բռնեցին , և հոն ը-
սին ՝ Տէրոջը դէմ մեղք գործե-
ցինք ։ Եւ Սամուէլ Մասփայի
մէջ Իսրայէլի որդւոցը դատաւո-
րութիւն ընաւ ։
7 Ու երբոր Փղշտացիք լսեցին որ
Իսրայէլի որդիքը Մասփայի մէջ
ժողովուեր են , Փղշտացւոց նախա-
րարները Իսրայէլին դէմ ելան ։ ու
Իսրայէլի որդիքը ՚՚ լսելով , Փղշ-
8 տացւոց երեսէն վախցան ։ Եւ Իս-
րայէլի որդիքը Սամուէլին ըսին ,
Ե Անդադար մեր Տէր Աստուծոյն
աղաղակէ՛ մեզի համար , որ մեզ
9 Փղշտացւոց ձեռքէն ազատէ ։ Ու
Սամուէլ մէկ կաթնկեր գառնուկ
մը առաւ , ու զանիկայ բոլորովին
ողջակէզ ընաւ Տէրոջը ։ և Ե Սա-
մուէլ Իսրայէլի համար Տէրոջը ա-
ղաղակելով աղըՒ+ ըաա ։ ու Տէրը
անոր պատասխան տուաւ ։
10 Ու երբոր Սամուէլ ողջակէզը կը
մատուցանէր , Փղշտացիք մօտեցան
որ Իսրայէլի դէմ պատերազմ ը-
նեն ։ և Տէրը նոյն օրը Փղշտացւոց
վրայ մեծ ձայնով մը որոտաց , ու
զանոնք խռովեցուց . ու Իսրայէլին
11 առջևը ջարնուեցան ։ Եւ Իսրա-
յէլի մարդիկը Մասփայէն ելլելով
Փղշտացիները հալածեցին , ու մին-
չև Բեթքովրի տակը զանոնք կոտ-
12 րեցին ։ Ան տունը Սամուէլ Հմէկ
քար մը առաւ , և Մասփային ու
Սենին մէջտեղը կանգնեց , ու անոր
անունը Ե Աբենեզեր կոչեց , ըսե-
լով , Տէրը մինչև աս տեղս մեզի
13 օգնեց ։ Եւ Փղշտացիք կորագը-
լուխ եղան , ու ՚մէկ յիսն ալ Իսրա-
յէլի սահմանին մէջ չմտան . և
Սամուէլին բոլոր օրերը Տէրոջը
14 ձեռքը Փղշտացւոց վրայ էր ։ Ու
Փղշտացիք Իսրայէլէն առչած քա-
ղաքները որ առեր էին , Ակկարոնէն
մինչև Գեթ , Բոլբըն ալ Իսրայէլին
ետ տուին . ու Իսրայէլ անոնց
սահմանները Փղշտացւոց ձեռքէն
ազատեց . և Իսրայէլի ու Ամորհա-
ցւոց միջտեղը խաղաղութիւն կար ։
15 Եւ Սամուէլ Ֆէր կենացը բոլոր
օրերուն մէջ Իսրայէլը դատեց ։
16 Ու տարուէ տարի Բեթէլ , Գաղ-
գաղա ու Մասփա կ՚երթար կը
պտրտէր , և բոլոր այն տեղուանքը
17 Իսրայէլը կը դատեր ։ Ու ՚՚ի
՚Ռամա կը դառնար , քանզի իր
տունը հոն էր . և հոն կը դատեր
Իսրայէլը , ու հոն Ե Տէրոջը սեղան
շինեց ։

ԳԼ . Ը

1 Իսրայէլացիք՝ Սամուէլի որդւոցը գէշ կա-
ռավարութենէն ձանձրանալով , թագաւոր
կ՚ուզեն ։ 6 Սամուէլ ցաւագին սրտով ա-
ղօթք կ՚ընէ , ու Աստուծմէ կը մխիթարուի ։
10 և ժողովուրդին կ՚իմացնէ թագաւորին
վարմունքը ։ 19 Աստուած կը պատուիրէ
Սամուէլին որ ժողովուրդին խնդիրքը կա-
տարէ ։

ն . ք . ղի . իբր 1140

է Ցիս Եւ . ժբ . 21 ։ Թուա . դ . 5 ։ 15 ։ 20 ։ բ Թագ . ղ . 7 ։

ՙ բ Թագ . գ . 9 ։ Մաղ . գ . 2 ։

ՙ ՚ Ցես . ժբ . 14 ։ Դատ . ժբ . 12 ։ ա Մն . ժգ . 5 ։ 6 ։

— Գէ . գ . 21 ։ Սաղ . ճլբ . 6 ։

բ բ Թագ . է . 4 ։

*Եբր՝ սրբեա զին

ե բ Օր . է . 2—10 ։ գ Թագ . ի . 48 ։ Եա . ծե . 7 ։ Ովս . գ . 1 ։ Ճովել . բ . 12 ։

ր Ծն . լե . 2 ։ Ցես . խդ . 14, 23 ։

իբր 1120

Ե Դատ . բ . 13 ։

Ը բ Մա . լ . 19 ։ Ցոբ . ժա . 13 , 14 ։

Ե բ Օր . գ . 13 ։ ժ . 20 ։ ժգ . 4 ։ Մատ . դ . 10 ։ Ղուս . դ . 8 ։

Է Դատ . բ . 11 ։

Ը Դատ . ի . 1 ։ գ Թագ . իե . 23 ։

ժ բ Թագ . ժգ . 14 ։

Ի Կեմ . Թ . 1 ։ 2 ։ Դան . Թ . 3 ։ 4 ։ 5 ։ Ճովել . բ . 12 ։

Ի Դատ . ժ . 10 ։ գ Թագ . ը . 47 ։ Սաղ . ճգ . 6 ։

ն . ք . ղի . իբր 1120

Ե Ցես . լե . 4 ։

ՙ Սաղ . ղե . 6 ։ Երեմ . ժե . 1 ։

ՙ Գէ . ը . 4 ։

ն Դատ . իա . 4 ։

1 Եւ երբոր Սամուէլ ծերացաւ, ՚իր որդիները Իսրայէլի վրայ Թագաւոր դրաւ։ 2 Անոր անդրանիկ որդւոյն անունը Յովէլ, ու երկրորդին անունը Աբիա էր, որ Բերսաբէէի մէջ դատաւորութիւն կ՚ընէին։ 3 Բայց անոր որդիքը Տանոր ճամբաներուն մէջը չգացին, հապա ագահութեան ետեւէ իյնալով՝ կաշառք կ՚առնէին, ու իրաւունքը կը ծռէին։ 4 Ուստի Իսրայէլի ամէն ծերերը ժողվուեցան, ու գացին Սամուէլին Հռամաթայի մօտ, 5 ու անոր ըսին, Ահա դուն ծերացեր ես, ու քու որդիքդ քու ճամբաներուդ մէջ չեն քալեր. հիմա Թագաւոր մը դիր վրայ մեզ որ մեզ դատէ՝ ամէն ազգերուն պէս։ 6 Բայց երբ Սամուէլին ըսին՝ Տուր մեզ թագաւոր մը որ մեզ կառավարէ. Սամուէլ ալ Տէրոջը աղօթք ըրաւ։ 7 Տէրը Սամուէլին ըսաւ, Ժողովուրդին խօսքը ու անոնց ըսածը մտիկ ըրէ. քանզի ձանձրացած չեն քեզի, հապա ինծի չեն մերժեր, որ անոնց վրայ չիշխանութիւն ընեմ։ 8 Ինչպէս որ ամէն գործերուն ըրին անկէ օրէն որ զիս հանած օրէս մինչև այս օրս, ինձ թողլով ու ուրիշ աստուածներու ծառայելով, նոյնպէս քեզի ալ կ՚ընեն։ 9 Հիմա դուն անոնց խօսքը մտիկ ըրէ. բայց անոնց յայտնի վկայութիւն ընէս, ու անոնց վրայ իշխողու Թագաւորին վարմունքը անոնց իմացընես։

10 Սամուէլ Տէրոջը բոլոր խօսքերը իրեն Թագաւոր ուզող ժողովուրդին զրուցեց։ 11 Ըսաւ, Ձեր վրայ իշխելու Թագաւորին վարմունքը ասիկայ պիտի ըլլայ. Ձեր տղաքը պիտի առնէ, ու զանոնք իրեն համար իր կառքերուն ու ձիերուն վրայ պիտի դնէ. և իր կառքերուն առջեւէն պիտի վազեն. 12 ու իրեն հազարապետներ ու հնձնապետներ պիտի ընէ, և իր արտերը պիտի հերկեն, ու հունձքերը ինձնն, և իր պատերազմական զէնքերը ու կառքերուն գործիքները շինեն։ 13 Ձեր աղջիկները պիտի առնէ, որ իւղագործ, խոհարար ու հացթխաց ըլլան։ 14 Ձեր ընտիր արտերը, այգիները ու ձիթենիները առնելով՝ իր ծառաներուն պիտի տայ։ 15 Ձեր հունտերուն ու ձեր այգիներուն տասանորդը պիտի առնէ, ու զանիկայ ի իր ներքինիներուն ու ծառաներուն պիտի տայ։ 16 Ձեր ծառաները ու աղախինները, ու ձեր պինտ ազնիւ կորիւները, և ձեր էշերը պիտի առնէ ու իր 17 ծառայութեանը գործածէ։ Ձեր հօտերուն տասանորդը պիտի առնէ, ու դուք անոր ծառաներ պիտի ըլլաք։ 18 Այն օրը դուք ձեր ընտրած Թագաւորին պատճառաւ պիտի աղաղակէք, բայց Տէրը Ոչ օր ձեզի պատասխան պիտի չտայ։

19 Սակայն ժողովուրդը Սամուէլին խօսքը մտիկ ընել չուզելով՝ ըսին, Չէ, անպատճառ մեր վրայ Թագաւոր պիտի ըլլայ։ 20 Մենք ալ ՚Ցրոյր ազգերուն պէս ըլլանք, և մեր Թագաւորը մեզ կառավարէ. ա՛նիկայ մեր առջեւէն ելլէ, ու մեր պատերազմներուն մէջ առաջնորդ ըլլայ։ 21 Սամուէլ ժողովուրդին բոլոր խօսքերը լսեց, ու զանոնք Տէրոջը ականջներուն զրուցեց։ 22 Տէրը Սամուէլին ըսաւ, Անոնց խօսքը մտիկ ըրէ, ու անոնց վրայ Թագաւոր մը դիր։ Ան ատենը Սամուէլ Իսրայէլի մարդիկներուն ըսաւ, Թող ամէն մարդ իր քաղաքը երթայ։

ԳԼ. Թ

1 Սաուղ իր հօրը էշերը գտնելու յոյս չընծեղնալով՝ 6 իր ծառային խրատովը ; 11 ու աղջիկներուն առաջնորդութեամբը ; 15 Աստուծոյ յայտնութեանը համեմատ, 18 Սամուէլին կու գայ։ 19 Սամուէլ խնճոյքին կը հրաւիրէ Սաուղը. 25 ու անոր հետ գալուստ խօսակցութիւն ընելէն ետքը՝ չանիկայ ճամբայ կը դնեն։

1 Եւ Բենիամինի որդւոցմէ Կիս անունով զօրաւոր մարդ մը կար. ու անիկայ Բենիամինեան Ափիայի որդւոյն Բեքորովրաթի որդւոյն Սերբորի որդւոյն Աբիելին որդին էր։ 2 Եւ անիկայ որդի մը ունէր, որուն անունը Սաուղ էր. անիկայ կըտրիճ ու գեղեցիկ էր, ու Իսրայէլի որդւոց մէջ անկէ գեղեցիկ մարդ չկար. Իրմէ բոլոր ժողովուրդէն՝ ուսէն վեր երկայն էր։

3 Եւ Սաուղին հօրը կիսին էշերը կորսուեցան, ու Կիս իր որդւոյն Սաուղին ըսաւ, Մանչերուն մէկը հետդ առ, ու ելլէր գնայ էշերը փնտռէ։ 4 Ան ալ Եփրեմի լեռնէն անցաւ, և Սալիսա երկրէն ալ անցնելով, գտնուած չգտան. եւրը Սաղիմի երկրէն անցան, ու հոն ալ չէին. անկէ Բենիամինեանց երկրէրը անցնելով, հոն ալ գտնուած չգտան։ 5 Ու երբոր անոնք Սուֆի երկիրը եկան, Սաուղ իր հետը եղող մանչուն ըսաւ, Եկուր ետ դառնանք, չըլլայ որ իմ հայրս էշերուն հոգը թողու, ու մեզի համար հոգայ։ 6 Բայց անիկայ անոր ըսաւ, Ահա աս քաղաքիս մէջ Աստուծոյ մարդը կայ, ու անիկայ պատուաւոր մարդ մըն է. Ինչոր ամէն ըսածը ան-

---

Ն. ՔԵ. ՂԸ. ԽԲ 1112

Տես Դատ. ԺԴ. 4 ; Ա Թագ. 14 ; բազդատելով Դատ. Ե. 10 ին հետ։

Բ Օր. ԺԶ. 18 ; Բ Մն. ԺԹ. 5։

ԽԲ 1095

Գ Մն. Չ. 28։

Ա Երեմ. ԽԲ. 15, 16, 17։

Ի ՆԵ. Ժ. 21։ Տիմ. Գ. 3 ; Ղ. 10։

ՂԲ Օր. ՃՂ. 19 ; Սաղ. ԺԵ. 5։

Ի ՀՈՐ 19, 20 ; Բ Օր. ԺԵ. 14 ; Ովս. ԺԳ. 10 ; Գոր. ԺԳ. 21։

* ԵՔԲ. ԴԱՆ։

Տես ՆԵ. ԺՂ. 8։

Ե ԳԼ. Ժ. 19։ Ա Թագ. 17, 19։ Ովս. ԺԳ. 10, 11։

Ժ ՀՈՐ 11։

Տես Բ Օր. ԺԵ. 16, ԶՀ ; Գաղ. Ե. 25։

ԼԳԼ. Ժ. 52։

Ե Գ Թագ. ԻԲ. 7։ Տես Եզեկ. ԽՂ. 18։

Ֆ ԴԱՆ. ԼԵ. 36։

Ն. ՔԵ. ՂԸ. ԽԲ 1095

Ա Թագ. Ա. 25, 26, 27, 28։ Ե. Ա. 15։ Միք. Գ. 4։

Հ Երեմ. ԽԳ. 16։

Ֆ ՀՈՐ 5։

† ԵՔԲ. Պատերազմին. Պատրաստութիւն։

Ղ ՀՈՐ 7։ Ովս. ԺԳ. 11։

Ա Թագ. ԺԶ. 51։ Ա Մն. Ը. 33։ Թ. 30։

Բ ԳԼ. Ժ. 23։

ՆՔ ԳՔ ԽԲԲ 1095

չուշտ կը կատարուի . Հիմա Հոն երթանք , գուցէ մեր երթալու
7 Ճամբան մեզի խնայընէ : Եւ Սա-
ւուղ իր մանչուն ըսաւ , Բայց թէ որ երթալու ըլլանք , Ձան մարդուն ի՞նչ տանինք . քանզի մեր ամաններն հացը պակսեցաւ , ու Աստուծոյ մարդուն տանելու ընծայ մը չունինք . քովերնիս ի՞նչ ունինք :
8 Եւ մանչը նորէն Սաւուղին պա-
տասխան տուաւ ու ըսաւ , Ահա իմ քովս մէկ սիկղին չորրորդ մասը արծաթ կայ . զանիկայ Աստուծոյ մարդուն կու տամ , որ մեր Ճամ-
9 բան մեզի խնայընէ : (Առաջուց Իսրայէլի մէջ մէկ մարդ մը երբոր Աստուծոյ հարցընելու կ՚երթար , այսպէս կ՚ըսէր . Եկէ՛ր տեսանողին երթանք . քանզի այսօր մարգարէ ըսուածը առաջուց տեսանող կ՚ը-
10 սուէր :) Եւ Սաւուղ իր մանչուն ըսաւ , Աղէկ ըսիր , եկո՛ւր երթանք . ու Աստուծոյ մարդուն բնակած
11 քաղաքը գացին : Ու երբոր անոնք զառ՚ի վերէն դէպ՚ի քաղաքը կ՚ելլէին , Ի՛քանի մը աղջիկներ գտան , որ ջուր հանելու ելեր էին , ու ա-
12 նոնց ըսին , Տեսանողը հո՞ս է . Եւ աղջիկներէն անոնց պատասխան տուին ու ըսին , Հա՛ս է . ահա՛ քու առջեւդ է . հիմա չուտ ըրէ , քանզի ժողովուրդը այսօր ՚ի բարձր տեղւոյն վրայ ՚է զոհ ընելուն համար , անիկայ
13 այսօր քաղաքը եկաւ . քաղաքը մտնելնուդ պէս զանիկայ հոն կը գտնէք , քանի որ անիկայ բարձր տեղը ելած չէ կերակուր ուտելու համար . քանզի մինչեւ անոր գալը ժողովուրդը կերակուր չուտեր , ո-
րովհետեւ անիկայ կ՚օրհնէ զոհը , ա-
նկէ ետքը հրաւիրուածները կ՚ու-
տեն . հիմա ելէ՛ք , քանզի հիմա կը
14 գտնէք զանիկայ : Եւ անոնք քա-
ղաքը եկան , ու երբոր անոնք քա-
ղաքին մէջը կը մտնէին , ահա Սա-
մուէլ բարձր տեղը երթալով՝ ա-
նոնց դէմը ելաւ :
15 Եւ Սաւուղին դալէն օր մը առաջ
Ա Տ Ե Ր Ը Սամուէլին Է յայտներ էր ,
16 ու ըսեր էր թէ Վաղը աս ատենս Բենիամինի երկրէն քեզի մէկ մարդ մը պիտի խրկեմ , Ե՛ւ զանիկայ իմ ժողովուրդիս Իսրայէլին վրայ իշխան օծես , որ անիկայ իմ ժողո-
վուրդս Փղշտացւոց ձեռքէն ազա-
տէ . քանզի Ժողովուրդիս Նէդո-
ղեանը նայեցայ , որովհետեւ անոր
17 աղաղակը ինծի հասաւ : Ու երբոր Սամուէլ Սաւուղը տեսաւ , Տէրը անոր ըսաւ , Ահա՛ այս է քեզի ըսած մարդս . ասիկայ իմ ժողովուրդիս
18 վրայ պիտի իշխէ : Եւ Սաւուղ դրանը մէջտեղը Սամուէլին մօտե-

ՆՔ ԳՔ ԽԲԲ 1095

ցաւ , ու ըսաւ , Ցեսանողին տունը
19 մի՛ր է , կ՚աղաչեմ ինծի ցուցմո՛ր :
Եւ Սամուէլ պատասխան տուաւ Սաւուղին ու ըսաւ , Ցեսանողը ես եմ , իմ առջեւէս բարձր տե՛ղը ելէր , քանզի այսօր ինծի հետ կերակուր պիտի ուտէք . և վաղը քեզ կը խրկեմ , ու բոլոր սրտիդ մէջէ ե-
20 ղածը քեզի կը պատմեմ : Եւ
3 Հմ 3 : ՚ի քու կիւրեղ իրէք օրուընէ ՚ի վեր կորսուած էշերուդ համար մի՛ հոգար , քանզի անոնք գտնուած են . ու Իսրայէլի բոլոր * փափաքը որո՞ն
ՂԵՒ. Ը. 5 , 19 : ՀԲ. 13 : * Կամ՝ վայելչութիւնը
է . քեզի ու քու հօրդ բոլոր տանը
21 չէ՞ : Եւ Սաւուղ պատասխան տուաւ ու ըսաւ , Ես Իսրայէլի ցե-
ղերուն ՚ա՛յնտ պզտիկէն ՚ Բենիա-
մինեան չե՞մ , ու ՚իմ ազգատոհմս Բենիամինի ցեղին բոլոր ազգատոհմ-
ներուն պզտիկը չէ՞ . ուստի ինչո՞ւ համար ինծի ատանկ խօսք զրուցե-
22 ցիր : Եւ Սամուէլ առաւ Սաւու-
ղը ու անոր մանչը , ու զանոնք Ե-
րուսաղէմն սրահը տարաւ , և զանոնք կոչնականներուն գլուխը նստեցու-
ց , որոնք երեսուն մարդու չափ էին :
23 Ու Սամուէլ խոհարարին ըսաւ , Բէր ան բաժինը , որն որ քեզի տուի , ու քեզի պատուիրեցի որ
24 զանիկայ քովդ պահես : Եւ խոհա-
րարը ՚ազդրը վրայի մասը վերցը-
նելով , զանիկայ Սաւուղին առջեւը դրաւ : Եւ Սամուէլ ըսաւ , Ահա՛
ՂԵՒ. Է. 32 , 33 : ԵԶԿ. ԽԴ. 4 : եւսկսեալ ինացածը . զանիկայ առջեւդ դիր ու կեր . քանզի երբոր ըսի որ ժողովուրդը †հրաւիրեր եմ՚՚՚ , ան վայրկեանէն ՚ի վեր անիկայ քեզի համար պահուած է . ու ան օրը
† Կամ՝ հրաւիրեմ ,
Սաւուղ Սամուէլին հետ կերաւ :
25 Եւ բարձր տեղէն քաղաքը ի-
ջան , ու Սամուէլ ՚էր գոնը տանիքին վրայ Սաւուղին հետ
ՂԲ ՕԲ. ԻԲ. 8 : ԲՇԱՓ. ԺԱ. 2 : ԳՈՐ. Ժ. 9 :
26 խօսեցաւ : Եւ առաւօտուն կա-
նուխ ելան , ու լուսացածին պէս՝ Սամուէլ Սաւուղը տանիքը կան-
չեց , ու ըսաւ , Ելի՛ր ու քեզ պի-
տի խրկեմ : Եւ Սաւուղ ելաւ , ու ինքը և Սամուէլ մէկտեղ դուրս
27 եկան : Երբոր անոնք քաղաքին ծայրը կ՚իջնէին , Սամուէլ ըսաւ Սաւուղին , Պատչուն ըսէ՝ որ մեր առջեւը անցնի . (և անիկայ ան-
ցաւ .) ու հիմա դուն հո՛ս կեցիր , որ Աստուծոյ պատգամը քեզի հան-
ցընեմ :

ԳԼ . Ժ

1 Սամուէլ Սաւուղը կ՚օծէ , 2 ու իրեք նշաններու կանխասացութիւնը ընդով՝ կը քաջալերէ զանիկայ : 9 Սաւուղին սիրտը կը փոխուի ու
կը մարգարէանայ : 14 Իր հօրեղբօրմէն կը պահէ իր թագաւոր օծուիլը : 17 Սաւուղ վիճակով Թագաւոր կ՚ընտրուի Մասփայի մէջ : 26 Ժողովուրդին զանազան զգացումնե-
րը անոր վրայով :

ն · ք · ղէ · ԽԲԲ 1095

1 Եւ Սամուէլ եղեն շիշը առաւ, ու անոր գլխուն վրայ թափեց, ԲՒ զանիկայ համբուրեց, ու ըսաւ, Չէ՞ որ Տէրը քեզ ՚ի բիւրեան ժառանգութեանը վրայ Ցիշխան օծեց։

2 Այսօր ինծի գացած ատենդ Բենիամինի սահմանը Ցելսահի մէջ՝ Ղասրեղէն գերեզմանին քովը երկու մարդ պիտի գտնես, ու քեզի պիտի ըսեն, Գտնուելցան ան էշերը՝ որ ընկը փնտռելու գացած էիր. և ահա քու հայրդ էշերուն հոգը թողուց, ու ձեզի համար կը հոգայ, ու կ'ըսէ, Ցորդա համար ինչ ընեմ։

3 Նեմ։ Ու երբոր անկէ անդին երթաս և Թաբորի կաղնին հասնիս, հոն իրեք մարդ քեզի պիտի հանդիպին, որոնց մէկը իրեք ուլ, մէկը իրեք հացի նկանակ ու մէկն ալ տիկ մը գինի տանելով՝ Ընտու-

4 ծոյ կ'ելլեն դէպ 'ի Բեթէլ։ Ու ՚ի քու ողջունելուդ հարցընելով, քեզի երկու հաց պիտի տան. դուն ալ անոնց ձեռքէն պիտի առնես։

5 Անկէ ետքը Ընտուծոյ բլուրը պիտի երթաս, ՚ուր որ Փղշտացւոց բերդապահ զօրքը կը Ինայ. ու երբոր հոն քաղաքը մտնես, էրարձր տեղէն իջնող մարգարէից դունդ մը պիտի հանդիպիս, որոնք իրենց առջևէն տաւիղ, թմբուկ, սրինգ ու քնար ունենալով՝ Նմար-

6 դարէութիւն պիտի ընեն։ Եւ ՚ի քու վրադ Տէրոջը Հոգին պիտի գայ, ու ՚անոնց հետ մարգարէութիւն պիտի ընես. և դուն պիտի փոխուիս, ուրիշ մարդ մը պիտի

7 ըլլաս։ Ու երբոր աս Նշանները քու վրադ գան, Ճձեռքդ եկածը ընես, քանզի Ընտուած քու հետդ

8 է։ Եւ ինծմէ առաջ Գաղգաղա իջնես. և ահա ես քեզի պիտի իջնեմ, ողջակէզներ ու խաղաղութեան զոհեր մատուցանելու համար. Ա դուն Ճեօթը օր սպասես, մինչև որ ես քեզի գամ, ու քու ընելու գործդ քեզի իմացընեմ։

9 Ու երբոր անիկայ իր կռնակը դարձուց՝ Սամուէլին քովէն երթալու համար, Ընտուած անոր մէկ ուրիշ սիրտ մը տուաւ. և նոյն օրը աս բոլոր նշանները կատարուե-

10 ցան։ Ու ՚երբոր հոն բլուրը եկան, ահա ՚մարգարէից դունդ մը անոր առջևը ելաւ. և անոր վրայ ՚Ընտուծոյ Հոգին եկաւ, ու ա-

11 նոնց մէջ մարգարէութիւն ըրաւ։ Եւ ամէն անոնք որ զանիկայ առաջուց կը ճանչնային, երբոր տեսան որ անիկայ մարգարէներուն հետը մարգարէութիւն կ'ընէ, ժողովուրդը իրարու ըսին. Ա՛ս ի՞նչ բան է որ Կիսին որդւոյն հանդի-

պեր է. Սաւուղն ալ մարգարէներուն

12 դարէներուն մէջն է։ Եւ անոնէ մարդիկներուն մէկը պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Հապա անոնց հայրը ով է։ Անոր համար ասիկայ մէկ առակ մը եղաւ. Սիթէ Սաւուղն ալ մարգարէներուն

13 մէջն է։ Ու երբոր մարգարէութիւն ընելը լմընցուց, բարձր տեղը եկաւ։

14 Եւ Սաւուղին հօրեղբայրը անոր ու անոր մանչուն ըսաւ, Ո՞ւր գացիք։ Ու անիկայ ըսաւ, Էշերը փնտռելու. բայց երբոր տեսանք որ

15 չկան, Սամուէլին գացինք։ Եւ Սաւուղին հօրեղբայրը ըսաւ, Սամուէլ ձեզի ինչ զրուցեց, պատմէ՛

16 ինծի։ Ու Սաւուղ իր հօրեղբօրը ըսաւ, Էշերուն գտնուիլը մեզի յայտնապէս իմացուց։ Բայց թագաւորութեան վրայով Սամուէլին ըսած խօսքը անոր չպատմեց։

17 Եւ Սամուէլ ժողովուրդը Մասփայի մէջ Ցերոջը առջևը ժող-

18 վեց։ Ու Իսրայէլի որդւոցը ըսաւ, Իսրայէլին Տէր Աստուածը այսպէս կ'ըսէ. Ես Իսրայէլը Եգիպտոսէն հանեցի, ու ձեզ եգիպտացւոց ձեռքէն և ձեզի նեղութիւն տուող բոլոր Թագաւորներուն

19 ձեռքէն ազատեցի։ Ալու դուք այսօր ձեր Աստուածը մերժեցիք, որ ձեր ամէն չարիքներէն ու նեղութիւններէն ձեզ ազատեց, ու ա՛նոր ըսիք, Անպատճառ մեր վրայ մէկ թագաւոր մը դիր։ Ուրեմն հիմա ձեր ցեղերովը ու հազարաւորներովը Տէրոջը առջևը կայ-

20 նեցէք։ Ու երբոր Սամուէլ Իսրայէլին ամէն ցեղերը մօտեցուց, վիճակը Բենիամինի ցեղէն ելաւ։

21 Եւ երբոր Բենիամինի ցեղը ազգատոհմներովը մօտեցուց, ու վիճակը Մատրիին ազգատոհմին ելաւ. եւ քը կիսի որդւոյն Սաւուղին ելաւ. բայց երբոր զանիկայ փնտռեցին,

22 անիկայ չգտնուեցաւ։ Եւ նորէն Տէրոջը հարցուցին, Թէ Արդեօք ան մարդը հոս կու գայ. ու Տէրը ըսաւ, Ահա անիկայ կարասիներուն

23 մէջտեղը պահուած է։ Եւ վազելով՝ զանիկայ անկէ առին, ու ժողովուրդին մէջտեղը կայնեցաւ. և բոլոր ժողովուրդէն՝ ուսէն վեր

24 երկայն էր։ Ու Սամուէլ բոլոր ժողովուրդին ըսաւ, Տէրոջը ընտրած մարդը տեսա՞ք, որ բոլոր ժողովուրդին մէջը անոր պէս չկայ. և բոլոր ժողովուրդը աղաղակեց

25 ու ըսաւ, Կեցցէ արքայ։ Եւ Սամուէլ Թագաւորութեան կանոնները ժողովուրդին զրուցեց, ու գրեց գիրքի մը մէջ գրեց, ու Տէ-

ն · ք · ղէ · ԽԲԲ 1095

ՂԿԼ · ԺԲ · 24։ Ծաս · ԺԳ · 54, 55։ Ցօհ · ԺԵ · 15։ Գոր · Գ · 18։

Ղ Գ · ԺԲ · 1։ Ծաս · ԺԳ · 11։ Ա Կոր · Ժ · 1։ Ա Թես · Ե · 5։

ն · ք · ը · 1095

բոլոր առջևը դրաւ . և Սամուէլ բոլոր ժողովուրդը արձակեց , որ
26 ամէն մարդ իր տունը երթայ : Սաւուղ ալ Գաբաա իր տունը գնաց . ու խոմբ մը մարդիկ անոր հետը գացին , որոնց սիրտը Աստուած դրդեց : 27 Բայց չար մարդիկներն ըսին , Ասիկայ մեզ ինչպէս պիտի ազատէ . ուստի զանիկայ քամահրեցին , ու անոր ընծայ մը չտարին . բայց անիկայ լուռ կեցաւ :

ԳԼ · ԺԱ

1 Նաաս Գաղաադացի Գաբիսի բնակիչը նահատակից պայման մը կ'առաջարկէ : 4 Անոնք ալ պատգամաւորներ կը խրկեն , ու Սաւուղին ձեռքը կ'ազատուին : 12 Անոր վրայ Սաւուղ կը զօրանայ , ու իր թագաւորութիւնը կը հաստատուի :

1 Յետ Ամմոնացի Նաաս ելաւ , ու
Գաղաադացի Գաբիսի դէմ բանակեցաւ . և Գաբիսի բոլոր բնակիչները Նաասին ըսին , Մեզի հետ դաշնակցութիւն ըրէ , ու քեզի
2 ծառայենք : Բայց Ամմոնացի Նաաս անոնց ըսաւ , Ձեզի հետ ասով պայմանով դաշնակցութիւն կ'ընեմ , որ ձեր ամենուն աչ կողմի աչքը փորեմ , ու ասով բանը բոլոր Իսրայէլին վրայ նախատինք դնեմ :
3 Եւ Գաբիսի ծերերը անոր ըսին , Մեզի եօթը օր ժամանակ տուր , որ Իսրայէլին բոլոր սահմանները պատգամաւորներ խրկենք , ու թէ որ մեզ ազատող չըլլայ , ան ատենը քեզի անձնատուր կ'ըլլանք :
4 Ուստի պատգամաւորները Սաւուղին Գաբաան գացին , և ժողովուրդին ականջներուն ասխօսքերը զրուցեցին . ու բոլոր ժողովուրդը
5 ձայներնին վերցնելով լացին : Եւ ահա Սաւուղ արտէն կու գար էղներուն ետևէն . ու Սաւուղ ըսաւ , Ժողովուրդին ինչ եղաւ որ կու լան . ու Գաբիսի բնակիչը
6 խօսքերը անոր պատմեցին : Եւ ասխօսքերը որ լսեց , Աստուծոյ Հոգին Սաւուղին վրայ եկաւ , ու անոր բարկութիւնը խիստ բորբոքեցաւ :
7 Եւ զոյգ մը եզ առաւ , ու զանոնք կտոր կտոր ըրաւ , ու պատգամաւորներուն ձեռքովը Իսրայէլին բոլոր սահմաններուն իրկից՝ ըսելով , Ո՛վ որ Սաւուղին ետևէն ու Սամուէլին ետևէն չգայ , անոր եղներուն այսպէս պիտի ընեն : Եւ Ժողովուրդին վրայ Տէրոջը վախը ինկաւ , ու ամէնքը մէկ մարդու մը պէս ելան :
8 Եւ Սեզեկի մէջ համրեց զանոնք , ու Իսրայէլի որդիքը իննսուն հարիւր հազար , և Յուդայի
9 մարդիկը երեսուն հազար էին : Ու

եկող պատգամաւորներուն ըսին , Գաղաադացի Գաբիսի բնակիչներուն այսպէս ըսէք . վաղը երբոր արևը տաքնայ՝ ձեզի ազատութիւն պիտի ըլլայ : Ուստի երբոր պատգամաւորները գացին , և Գաբիսի բնակիչներուն ասիքը իմացուցին , ա-
10 նոնք ուրախացան : Ու Գաբիսի բնակիչները ըսին Ամմոնացիներուն , Վաղը ձեզի անձնատուր կ'ըլլանք , ու ձեր աչքերուն ինչ որ հաճելի
11 ըլլայ , ան ըրէք մեզի : Եւ հետեւեալ օրը Սաւուղ ժողովուրդը իրենք գունդի բաժնեց , ու առաւօտեան պահուն բանակին մէջ մտան . ու մինչև որ օրը տաքցաւ , Ամմոնացիները զարկին . և մնացածները այնպէս ցրուեցան որ անոնցմէ երկու հոգի միասին չմնաց :
12 Ան ատենը ժողովուրդը Սամուէլին ըսաւ , Սաւուղ մեր վրայ թագաւոր պիտի ըլլայ՝ ըսողը ով է . Ան մարդիկները տուէք որ
13 մեռցընենք : Ու Սաւուղ ըսաւ , Այսօր մարդ մը չմեռցուի . քանզի այսօր Տէրը Իսրայէլին համար փրկութիւն ըրաւ :
14 Եւ Սամուէլ ժողովուրդին ըսաւ , Եկէք Գաղգաղա երթանք , ու հոն թագաւորութիւնը նորէն
15 հաստատենք : Ուստի բոլոր ժողովուրդը Գաղգաղա գացին , ու հոն Գաղգաղայի մէջ Տէրոջը առջևը Սաւուղը թագաւոր ըրին , և հոն Տէրոջը առջևը խաղաղութեան զոհեր մատուցին . ու Սաւուղ և բոլոր Իսրայէլի մարդիկը հոն մեծ ուրախութիւն ըրին :

ԳԼ · ԺԲ

1 Սամուէլ իր անմեղութեանը համար կը վկայէ , 6 ու ժողովուրդին ապերախտութիւնը կը յանդիմանէ . 16 ու իր աղօթքովը հոսելքի ժամանակ որոտում ու անձրև բերելով՝ զանոնք կը վախցնէ , 20 և կը մխիթարէ զանոնք Աստուծոյ ողորմութիւնը յիշեցնելով :

1 Յետ Սամուէլ բոլոր Իսրայէլին ըսաւ , Ահա դուք ինծի ինչ որ
ըրուցեցիք , ես ձեր խօսքը մտիկ ըրի , ու ձեր վրայ թագաւոր դրի :
2 Եւ ահա հիմա ձեր առջևէն թագաւորը կ'երթայ . Բայց ես ծերացայ , ու մազերս ճերմկեցան . և ահա իմ որդիքս ձեզի հետ են . ու ես իմ մանկութենէս մինչև աս
3 օրս ձեր առջևը քալեցի : Ահա ես հոս կայներ եմ . Տէրոջը առջևը և անոր օծեալին առջևը ինծի համար յայտնապէս զրուցեցէք , թէ ես որմն եզը առի , ու որմն էշը առի , որմն զրկանք կամ անիրաւութիւն ըրի , ու որմն ձեռքէն կաշառք առի , և անով իմ աչքերս դոցեցի .
4 ու ես ձեզի հետ դարձընեմ : Եւ ը-

ն · ք · ը · 1095

ն · Դատ . ի · 14 : Գլ · ժ . 4 : ի Գլ . ժ . 12 : ի ը Օր . ժգ . 18 : ը Թագ . ը . 2 : գ Թագ . գ . 21 : ժ . 25 : բ Մն . ժէ . 6 : Սաղ . հբ . 10 : Մատ . ը . 11 :

ա Գլ . ժբ . 12 : բ Դատ . իա . 8 : գ Ծն . իզ . 28 : Եր . իգ . 32 : գ Թագ . ի . 34 : Եզր . իա . 4 : Եզեկ . ժէ . 18 :

դ Ծն . լդ . 14 : Գլ . ժէ . 26 :

* Եբր . կ'ելլ ընչ :

ե Գլ . ժ . 26 : ժէ . 34 : բ Թագ . իա . 6 :

զ Դատ . ը . 4 : իա . 2 :

է Դատ . գ . 10 : ղ . 34 : ժա . 29 : ժգ . 25 : ժգ . 6 : Գլ . ժ . 10 : ժզ . 18 :

ը Դատ . ժբ . 29 :

թ Դատ . իա . 5 : 8 : 10 :

ժ Դատ . ի . 1 :

ի Դատ . ա . 5 :

լ բ Թագ . իգ . 9 :

բոլոր առջևը դրաւ . և Սամուէլ բոլոր ժողովուրդը արձակեց , որ
26 ամէն մարդ իր տունը երթայ : Սաւուղ ալ Գաբաա իր տունը գնաց . ու խոմբ մը մարդիկ անոր հետը գացին , որոնց սիրտը Աստուած դրդեց : 27 Բայց չար մարդիկներն ըսին , Ասիկայ մեզ ինչպէս պիտի ազատէ . ուստի զանիկայ քամահրեցին , ու անոր ընծայ մը չտարին . բայց անիկայ լուռ կեցաւ :

ԳԼ · ԺԱ

1 Նաաս Գաղաադացի Գաբիսի բնակիչը նահատակից պայման մը կ'առաջարկէ : 4 Անոնք ալ պատգամաւորներ կը խրկեն , ու Սաւուղին ձեռքը կ'ազատուին : 12 Անոր վրայ Սաւուղ կը զօրանայ , ու իր թագաւորութիւնը կը հաստատուի :

1 Յետ Ամմոնացի Նաաս ելաւ , ու
Գաղաադացի Գաբիսի դէմ բանակեցաւ . և Գաբիսի բոլոր բնակիչները Նաասին ըսին , Մեզի հետ դաշնակցութիւն ըրէ , ու քեզի
2 ծառայենք : Բայց Ամմոնացի Նաաս անոնց ըսաւ , Ձեզի հետ ասով պայմանով դաշնակցութիւն կ'ընեմ , որ ձեր ամենուն աչ կողմի աչքը փորեմ , ու ասով բանը բոլոր Իսրայէլին վրայ նախատինք դնեմ :
3 Եւ Գաբիսի ծերերը անոր ըսին , Մեզի եօթը օր ժամանակ տուր , որ Իսրայէլին բոլոր սահմանները պատգամաւորներ խրկենք , ու թէ որ մեզ ազատող չըլլայ , ան ատենը քեզի անձնատուր կ'ըլլանք :
4 Ուստի պատգամաւորները Սաւուղին Գաբաան գացին , և ժողովուրդին ականջներուն ասխօսքերը զրուցեցին . ու բոլոր ժողովուրդը
5 ձայներնին վերցնելով լացին : Եւ ահա Սաւուղ արտէն կու գար էղներուն ետևէն . ու Սաւուղ ըսաւ , Ժողովուրդին ինչ եղաւ որ կու լան . ու Գաբիսի բնակիչը
6 խօսքերը անոր պատմեցին : Եւ ասխօսքերը որ լսեց , Աստուծոյ Հոգին Սաւուղին վրայ եկաւ , ու անոր բարկութիւնը խիստ բորբոքեցաւ :
7 Եւ զոյգ մը եզ առաւ , ու զանոնք կտոր կտոր ըրաւ , ու պատգամաւորներուն ձեռքովը Իսրայէլին բոլոր սահմաններուն իրկից՝ ըսելով , Ո՛վ որ Սաւուղին ետևէն ու Սամուէլին ետևէն չգայ , անոր եղներուն այսպէս պիտի ընեն : Եւ Ժողովուրդին վրայ Տէրոջը վախը ինկաւ , ու ամէնքը մէկ մարդու մը պէս ելան :
8 Եւ Սեզեկի մէջ համրեց զանոնք , ու Իսրայէլի որդիքը իննսուն հարիւր հազար , և Յուդայի
9 մարդիկը երեսուն հազար էին : Ու

եկող պատգամաւորներուն ըսին , Գաղաադացի Գաբիսի բնակիչներուն այսպէս ըսէք . վաղը երբոր արևը տաքնայ՝ ձեզի ազատութիւն պիտի ըլլայ : Ուստի երբոր պատգամաւորները գացին , և Գաբիսի բնակիչներուն ասիքը իմացուցին , ա-
10 նոնք ուրախացան : Ու Գաբիսի բնակիչները ըսին Ամմոնացիներուն , Վաղը ձեզի անձնատուր կ'ըլլանք , ու ձեր աչքերուն ինչ որ հաճելի
11 ըլլայ , ան ըրէք մեզի : Եւ հետեւեալ օրը Սամուէլին ժողովուրդը իրենք գունդի բաժնեց , ու առաւօտեան պահուն բանակին մէջ մտան . ու մինչև որ օրը տաքցաւ , Ամմոնացիները զարկին . և մնացածները այնպէս ցրուեցան որ անոնցմէ երկու հոգի միասին չմնաց :
12 Ան ատենը ժողովուրդը Սամուէլին ըսաւ , Սաւուղ մեր վրայ թագաւոր պիտի ըլլայ՝ ըսողը ով է . Ան մարդիկները տուէք որ
13 մեռցընենք : Ու Սաւուղ ըսաւ , Այսօր մարդ մը չմեռցուի . քանզի այսօր Տէրը Իսրայէլին համար փրկութիւն ըրաւ :
14 Եւ Սամուէլ ժողովուրդին ըսաւ , Եկէք Գաղգաղա երթանք , ու հոն թագաւորութիւնը նորէն
15 հաստատենք : Ուստի բոլոր ժողովուրդը Գաղգաղա գացին , ու հոն Գաղգաղայի մէջ Տէրոջը առջևը Սաւուղը թագաւոր ըրին , և հոն Տէրոջը առջևը խաղաղութեան զոհեր մատուցին . ու Սաւուղ և բոլոր Իսրայէլի մարդիկը հոն մեծ ուրախութիւն ըրին :

ԳԼ · ԺԲ

1 Սամուէլ իր անմեղութեանը համար կը վկայէ , 6 ու ժողովուրդին ապերախտութիւնը կը յանդիմանէ . 16 ու իր աղօթքովը հոսելքի ժամանակ որոտում ու անձրև բերելով՝ զանոնք կը վախցնէ , 20 և կը մխիթարէ զանոնք Աստուծոյ ողորմութիւնը յիշեցնելով :

1 Յետ Սամուէլ բոլոր Իսրայէլին ըսաւ , Ահա դուք ինծի ինչ որ
ըրուցեցիք , ես ձեր խօսքը մտիկ ըրի , ու ձեր վրայ թագաւոր դրի :
2 Եւ ահա հիմա ձեր առջևէն թագաւորը կ'երթայ . Բայց ես ծերացայ , ու մազերս ճերմկեցան . և ահա իմ որդիքս ձեզի հետ են . ու ես իմ մանկութենէս մինչև աս
3 օրս ձեր առջևը քալեցի : Ահա ես հոս կայներ եմ . Տէրոջը առջևը և անոր օծեալին առջևը ինծի համար յայտնապէս զրուցեցէք , թէ ես որմն եզը առի , ու որմն էշը առի , որմն զրկանք կամ անիրաւութիւն ըրի , ու որմն ձեռքէն կաշառք առի , և անով իմ աչքերս դոցեցի .
4 ու ես ձեզի հետ դարձընեմ : Եւ ը-

ա Գլ . ը . 5 : 19 : 20 :

բ Գլ . ժ . 24 : ժա . 14 : 15 :

գ Թագ . իե . 17 : Գլ . ը . 20 :

դ Գլ . ը . 1 : 3 :

ե Հմր 5 : Գլ . ժ . 1 : իդ . 6 : բ Թագ . ա . 14 : 16 :

զ Թագ . ժգ . 15 : Գործ . ի . 38 : ա Թես . ը . 5 :

է Ը Օր . ժգ . 19 :

սին , Մեզի զրկանք կամ անիրա-
ւութիւն բրած չես , ու քնաւ մար-
5 դու ձեռքէ բան մը առած չես : Եւ
անիկայ ըսաւ անոնց , Ա՛յսօր Տէրը
ու անոր օծեալը ձեզի վկայ ըլլան ,
որ դուք ըմ ձեռքիս մէջը ՚բան
մը չգտաք : Եւ անոնք բսին ՝ Վկայ
6 ըլլա՛ն : Ան առենը Սամուէլ ժողո-
վուրդին ըսաւ , ՚Մովսէսը ու Ա-
հարոնը *ընտրողը , և ձեր հայրերը
Եգիպտոսի երկրէն հանողը Տէրն է :
7 Ու հիմա առա՛ջ եկէք , և ՚ձեզի հետ
Տէրոջը առջևը քննեմ՛ ան բոլոր
Լարդարութիւնները՝ որ Տէրը ձեզի
8 ու ձեր հայրերուն ըրաւ : ՚Երբոր
Յակոբ եգիպտոս գնաց , հո՛ն ձեր
հայրերը ՚Տէրոջը աղաղակեցին . և
Տէրը ՝Մովսէսը ու Ահարոնը խըր-
կեց , որոնք ձեր հայրերը Եգիպտո-
սէն դուրս հանեցին , ու զանոնք աս
9 տեղս բնակեցուցին : Բայց անոնք
՚իրենց Տէր Աստուածը մոռցան .
անիկայ ալ զանոնք Հասորի զօրա-
գլուխը եղող Սիսարային ձեռքը
ու ՝Փղշտացւոց ձեռքը և ՚Մովա-
բի թագաւորին ՚ձեռքը մատնեց ,
ու անոնց հետ պատերազմ ըրին :
10 Եւ Տէրոջը աղաղակելով ըսին ,
՛Մենք մեղք գործեցինք , քանզի
Տէրը թողուցինք , ՛և Բահաղիմին
ու Աստարովթին ծառայութիւն
ըրինք . և հիմա ՝մեզ մեր թշնամի-
ներուն ձեռքէն ազատէ՛ , ու քեզի
11 ծառայութիւն պիտի ընենք : Ես-
տի Տէրը ՚Երրոբաաղը , Բեդանը ,
՞Եփթայէն ու ՚Սամուէլը խրկեց ,
և ձեր շրջակայ թշնամիներուն ձեռ-
քէն ձեզ ազատեց , ու ապահովու-
12 թեամբ բնակեցաք : Ու երբոր տե-
սաք որ ՚Նամինացւոց թագաւորը
Նաաս ձեր վրայ կու գայ , Լինձի
ըսիք , Չէ՛ , անպատճառ մեր վրայ
թագաւոր մը ըլլայ . թէպէտև ձեր
թագաւորը ՞ձեր Տէր Աստուածն
13 էր : Եւ հիմա ՞ահա՛ ան թագա-
ւորը , Հորն որ ընտրեցիք և ուզե-
ցի՛ք . ահա՛ *Տէրը ձեր վրայ թա-
14 գաւոր մը դրաւ : Թէ որ ՚Տէ-
րոջմէ վախնաք , ու անոր ծառա-
յութիւն ընէք , և անոր խօսքին
ՙնազանդ ըլլաք , ու Տէրոջը պա-
տուիրանքին դէմ չկենաք , ան ա-
տենը թէ դուք և թէ ձեր թագա-
ւորը՝ որ ձեր վրայ կը թագաւորէ ,
ձեր Տէր Աստուծոյն ետևէն պիտի
15 երթաք : Բայց թէ որ ՚Տէրոջը
խօսքին ՙնազանդութիւն չընէք , ու
Տէրոջը հրամանին դէմ կենաք , ան
ատենը Տէրոջը ձեռքը ձեր վրայ
՞ու ձեր հայրերուն վրայ պիտի ըլ-
16 լայ : Եւ հիմա ՚կայնեցէ՛ք ու տե-
սէ՛ք ան մեծ բանը որ Տէրը ձեր աչ-
17 քերուն առջևը պիտի ընէ : Ա՛յսօր

Ն·ք·ղՔ· 1095

+ցորենի հունձքի ժամանակ չէ՞ .
•ես Տէրոջը պիտի աղաղակեմ՛ , և
անիկայ որոտում ու անձրև պիտի
խրկէ , որ հասկրնաք ու տեսնէք
թէ ՚դուք Տէրոջը առջևը մեծ
չարութիւն ըրիք՝ ձեզի թագաւոր
մը ուզելով :
18 Ան առենը Սամուէլ Տէրոջը ա-
ղաղակեց , ու Տէրը նոյն օրը որո-
տում ու անձրև տուաւ . և ՞բոլոր
ժողովուրդը Տէրոջմէն ու Սամուէ-
19 լէն խիստ վախցաւ : Ու բոլոր ժո-
ղովուրդը Սամուէլին ըսաւ , ՚Քու
Տէր Աստուծոյդ աղօթք ըրէ քու
ծառաներուդ համար որ չմեռնինք .
քանզի մեր ամէն մեղքերուն վրայ
՟ս չարութիւնն ալ աւելցուցինք
20 որ մեզի թագաւոր ուզեցինք : Եւ
Սամուէլ ժողովուրդին ըսաւ , Մի՛
վախնաք . դուք ՆԽԼ աս բոլոր չա-
րութիւնը ըրիք , սակայն Տէրոջմէ
մի՛ խոտորիք , ու բոլոր սրտովիդ
21 Տէրոջը ծառայութիւն ըրէք . Եւ
՚ՈՒՂ մի՛ խոտորիք . ՚Քանզի ոչինչ
բաներու ետևէ գացած ՚ընչա՛ , որ
անոնք չեղի օգուտ մը ընելու ու
չեղ ազատելու կարող չեն ՝ ինչու
22 որ անոնք ոչինչ են : Քանզի Տէ-
րը ՚իր մեծ անունին համար ՚Իր
ժողովուրդը չ՚ետողուր . որովհետև
՚Տէրը ուզեց ձեզ իրեն ժողո-
23 վուրդ ընել : Բայց ես , քա՛ւ լը-
ցի որ Տէրոջը դէմ մեղք գոր-
ծեմ , ՚ձեզի համար աղօթք ըսե-
լէն ետ կենալով . հապա ես ձեզի
՚բաղէկ ու շիտակ ճամբան ՚ծպիտի
24 սորվեցընեմ՛ : ՚Միայն թէ Տէրոջ-
մէն վախցէ՛ք , և Ճշմարտութեամբ
՟ս բոլոր սրտովիդ անոր ծառայու-
թիւն ըրէ՛ք . քանզի ՚տեսաք որ ա-
նիկայ ձեզի համար ինչ ՚է մեծ բաներ
25 ըրաւ : Իսկ թէ որ չարութիւն ը-
նեք շարունակէ՛ք , ՚թէ՛ դուք և
թէ ձեր թագաւորը ՝սպիտի կոր-
սուի՛ք :

ԳԼ· ՃԳ

1 Սաուղին ընտրած զօրքը : 3 Ովհիկայ Երբա-
յեցիները Գաղդալայի մէջ կը կանչէ Փղշտա-
ցւոց դէմ , որուն պահապան զօրքերը գար-
կեր էր Գաբաաթան : 5 Փղշտացւոց ահռելի
զօրքը : 6 Իսրայէլացւոց խռովութիւնը : 8
Սաուղ ձանձրանալով Սամուէլի համար սպա-
սելէն՝ զոհը կը մատուցանէ : 11 Սամուէլ
կը յանդիմանէ զանիկայ : 17 Փղշտացւոց ի-
րար աւարառու գունդերը : 19 Փղշտացւոց
վարպետութեամբ վարուելովը՝ Իսրայելի մէջ
դարբին չգտնուիր :

1 Երբոր ՟ա բառերը եղա՛ւ , Սաուղ
մէկ տարուան թագաւոր էր .
ու երբոր Իսրայէլի վրայ երկու
տարի թագաւորութիւն ըրաւ ,
2 Սաուղ Իսրայէլէն իրեն հազար
մարդ ընտրեց իրեն համար . երկու
հազարը Սաուղին հետ Մաքմաս
ու Բեթէլի լեռն էին , և հազարն

ՆՔ·ԶՁ· 1093

ՆՔ·ԶՁ· 1093

ա Ա Թագաւորաց 26։

ա Գլ·ժ·5։

ա Գլ·ժ·8։

ա Գլ·ժ·13։

ա Գլ·ժ·15։

ա Գլ·ժ·18։

ա Գլ·ժ·20։

ա Գլ·ժ·22։

ա Գլ·ժ·23։

ա Գլ·ժ·25։

ա Գլ·ժ·26։

ա Գլ·ժ·27։

ա Գլ·ժ·28։

ա Գլ·ժ·29։

ա Գլ·ժ·30։

ա Գլ·ժ·31։

ա Գլ·ժ·32։

ա Գլ·ժ·33։

ա Գլ·ժ·34։

ա Գլ·ժ·35։

ա Գլ·ժ·36։

ա Գլ·ժ·37։

ա Գլ·ժ·38։

ա Գլ·ժ·39։

ա Գլ·ժ·40։

ա Գլ·ժ·41։

ա Գլ·ժ·42։

ա Գլ·ժ·43։

ա Գլ·ժ·44։

ա

Ն·Ք·ՂՁ· Ի՛ԵՐ 1187

1 Ձէ եղաւ որ մէկ օր մը Սաուղին որդին Յովնաթան իր զէնքերը կրող մանչուն ըսաւ , Եկո՛ւր , անդիի կողմը եղող Փղշտացւոց պահապան զօրքին անցնինք . բայց իր 2 հօրը չհմացուց : Ու Սաուղ Գաբաային ծայրը՝ Մադրոնի մէջ եղող նռնենիին տակը կը նստէր . և անոր հետ եղող ժողովուրդը ՝ վեց 3 հարիւր մարդու չափ էր : Ու Հեղիի որդւոյն Փենէհեսի որդւոյն Իքաբովին եղբօրը Աքիտովբին որդին Աքիա Սելովի մէջ Տէրոջը քահանայ էր , որ Եփոտ կը հագնէր . ու ժողովուրդը Յովնաթան 4 Թանին երթալը չէր գիտեր : Եւ ան կերճերուն մէջը , ուսկից որ Յովնաթան Փղշտացւոց պահապան զօրքին անցնել կ՚ուզէր , մէկ կողմանէ մէկ քարաժայռ մը՝ ու միւս կողմանէ մէկ քարաժայռ մը կար , որոնց մէկուն անունը Բազէս՝ 5 ու միւսին անունը Սենա էր : Առ քարաժայռներուն մէկը հիւսիսային կողմը Մաքմասին դիմացը ցցուած էր , ու միւսը հարաւային 6 կողմը՝ * Գաբաային դիմացը : Եւ Յովնաթան իր զէնքերը կրող պատանիին ըսաւ , Եկուր առ անթլփատներուն պահապան զօրքին անցնինք , կարելի է որ Տէրը մեր ձեռքովը բան մը ընէ . քանզի Նշատ Իսրայէլ կամ քիչ Իսրայէլ ազատելու կողմն արգելք մը չկայ Տէ- 7 րոջը առջևը : Ու իր զէնքերը կրողը անոր ըսաւ , Բոլոր քու սրտիդ մէջը եղածը րէ՛ . յառա՛ջ գընա . ես քեզի հետ կ՚ըլլամ քու 8 ուզածիդ պէս : Եւ Յովնաթան ըսաւ , Հիմա մենք ան մարդիկներուն անցնինք , ու անոնց երև- 9 նանք . թէ որ մեզի այսպէս ըսէն , Կայնեցէ՛ք՝ մինչև որ մենք ձեզի դանք , անատենը մեր տեղը կայ- 10 նինք ու անոնց չելլենք : Բայց թէ որ այսպէս ըսեն , Մեզի՛ ելէք , ան ատենը ելլենք , քանզի Տէրը զանոնք մեր ձեռքը տուած է . ու 11 Ե ասիկայ մեզի նշան ըլլայ : Ու երբոր երկուքնին Փղշտացւոց պահապան զօրքին երևցան , Փղշտացիք ըսին , Ահա Եբրայեցիք իրենց պահուըտած ծակերէն դուրս կ՚ել- 12 լեն : Եւ պահապան զօրքերը Յովնաթանին ու անոր զէնքերը կրողին պատասխան տուին ու ըսին , Մեզի՛ ելէք , ու ձեզի մէկ բան մը իմացընենք . և Յովնաթան իր զէնքերը կրողին ըսաւ , Իմ ետևէս ելէր , քանզի Տէրը զանոնք Իսրայէ- 13 լին ձեռքը կու տայ : Ու Յովնաթան ձեռքերովը ու ոտքերովը վեր ելաւ , և անոր զէնքերը կրողն ալ անոր ետևէն . ու Յովնաթանին առջևը ինկան , անոր զէնքերը կըրողն ալ անոր ետևէն կը մեռցը- 14 նէր : Եւ Յովնաթան ու անոր զէնքերը կրողը աս առաջին կոտորածին մէջ՝ քսան մարդու չափ մեռցուցին կէս լծավարի չափ գետ- 15 նի վրայ : Ու բանակին մէջ , դաշտին մէջ ու բոլոր ժողովուրդին մէջ էխովուիթիւն եղաւ . պահապան զօրքերը ու Բաւարառուներն ալ զարհուրեցան , ու երկիրը դողաց , անանկ որ անոնց վրայ Աստուծոյ խռվանք ՝ վախ մը ինկաւ :

16 Եւ Բենիամինի Գաբաայէն Սաուղին դէտերը տեսան որ ահա ան բազմութիւնը ՝ մեծ շփոթութեան մէջ է , ու երթալով կը ցրուի : 17 Եւ Սաուղ իր հետը եղող ժողովուրդին ըսաւ , Ա՛յժմ՝ անցուցէք , ու նայեցէ՛ք որ մեզմէ ո՛վ գացեր է . ուստի անոնք այժմ անցուցին , և ահա Յովնաթան ու անոր զէն- 18 քերը կրողը չկար : Անատենը Սաուղ Աքիային ըսաւ , Առաջոյ տապանակը մօտեցուր . քանզի անատենը Աստուծոյ տապանակը 19 Իսրայէլի որդւոցը հետ էր : Ու երբոր Սաուղ Ա քահանային հետ կը խօսէր , Փղշտացւոց բանակին մէջի աղմուկը երթալով կը շատնար . և Սաուղ ըսաւ քահանային , 20 Ձեռդ քաշէ՛ : Ու Սաուղ և իր հետը եղող բոլոր ժողովուրդը մեկտեղ ժողովուեցան , ու մինչև պատերազմին պոռոց գացին . և ահա Ամէն մարդ իր սուրը իր ընկերին վրայ դարձուցեր էր , ու շատ մեծ 21 խռովութիւն մը կար : Եւ ան Եբրայեցիները որ առաջուց Փղշտացւոց հետ էին , ու շրջակայ երկիրէն Նէրէն անոնց հետ բանակը եկեր էին , անոնք ալ Սաուղին ու Յովնաթանին հետ եղող Իսրայէլին հետ 22 միացան : Ու Եփրեմի լեռանը վրայ Ի պահուըտած Իսրայէլի բոլոր մարդիկները Փղշտացւոց փախչելը լսելով , անոնք ալ անոնց ետևէն պա- 23 տերազմին մէջը մտան : Նէ՛ւ ան օրը Տէրը ազատեց Իսրայէլը . ու պատերազմը Բեթաւան անցաւ :

24 Եւ ան օրը Իսրայէլի մարդիկները տաղնապեցան . քանզի Սաուղ Ց ժողովուրդին երդումի բնել տուեր էր՝ ըսելով , Ո՛վ որ մինչև իրիկուն հաց ուտէ՝ անիծեալ ըլլայ . որպէս զի իմ թշնամիներէս վրէժ առնեմ . ու բոլոր ժողովուրդը բերանը հաց 25 չդրաւ : Եւ բոլոր † ժողովուրդը մէկ անտառ մը մտաւ , ու Ղեհտին 26 երեսին վրայ մեղր կար : Ու երբոր ժողովուրդը անտառը մտաւ , տեսաւ որ մեղր կը վազեր . բայց ձեռ-

Ն·Ք·ՂՁ· Ի՛ԵՐ 1087

ՈՒ ԳԼ· ԺԴ· 15 :

Ի ԳԼ·Դ·21 :

Ե ԳԼ·ԻԲ·9, 11, 20 Ի՛ԸՆՈՒԼ Աքիմելէք :

Ա ԳԼ·Բ·28 :

Է ԳԼ·ԺԴ· 28 :

* Կամ՝ Գաբային

Ղ Դատ·է· 4,7 ։ Բ ՍԻՄ· ԺԴ· 11 :

Է ՅԵՍ ՅՈՒ· ԻԳ· 14 ։ Դատ ·է· 11 :

ՅԵՂ· ԺԴ·Ե :

Ե ԳԼ·ԺԴ· 6 :

Ի ԵԼ·ԺԲ·30։ Սագ·Իա· 6, 7։ Ովս· ա·7 :

ՀԳԼ ԺԴ·Ե :

Յ ՅԵՍ ·Ջ· 26 :

† ԵՔԲ· ԵՐԿԲԸ· ՏԵՍ Բ Օր· Բ· 28 ։ Մատ· գ·5 :

ՂԵԼ·Գ·8։ ԹՈՒ·ԺԴ· 28 ։ Մատ· գ·4 :

ն·ք·գՖ· էր 1087

քը քերնին մօտեցրնող չկար . քանզի ժողովուրդը երդումին վախցաւ ։
27 Եւ Յովնաթան չլսեց , երբոր իր հայրը ժողովուրդին երդումի ընել տուաւ . ուստի իր ձեռքի գաւազանին ծայրը երկընցուց , ու զանիկայ մեղրին խորիսխին մէջը խոթեց . ու իր ձեռքը բերանը տանելով ,
28 աչքերը բացուեցան ։ Ան առենը ժողովուրդէն մէկը պատասխան տուաւ ու ըսաւ , Քու հայրդ ժողովուրդին մեծ երդումի ընել տուաւ՝ ըսելով , Անոր հաց ուտող մարդը անիծեալ ըլլայ ։ Եւ ժողովուրդը
29 նուաղած էր ։ Ու Յովնաթան ըսաւ , Իմ հայրս ժողովուրդը նեղութեան մէջ ձգեց . նայեցէք , աս մեղրէն քիչ մը ուտելուս պէս՝
30 աչքերս բացուեցան . Ալ որչափ աւելի՝ թէ որ ժողովուրդը այսօր իր թշնամիներէն գտած աւարը կրնանալով ուտէր . քանզի հիմա Փղշտացւոց մէջ *աւելի մեծ կոտորած կ՚ըլլար" ։
31 Եւ ան օրը անոնք Փղշտացիները Մաքմասէն մինչև Այիղոն զարկին . ու ժողովուրդը խիստ նուաղ
32 ղեցաւ ։ Եւ ժողովուրդը աւարին վրայ հնկաւ . ու ոչխարները , արջառները և որթերը առին , ու գետնի վրայ մորթեցին . ու ժողո-
33 վուրդը *արիւնովը կերաւ ։ Եւ Սաւուղին իմացուցին ու ըսին , Ահա ժողովուրդը Տէրոջը դէմ կը մեղանչէ , քանզի արիւնով կ՚ուտէ ։ Եւ անիկայ ըսաւ , Անօրէնութիւն ըրիք . հիմա ինծի մէկ մեծ քար մը
34 դլորեցէք ։ Ու Սաւուղ ըսաւ , Ժողովուրդին մէջը ցրուեցէք , և ա նոնց ըսէք , Ամէն մարդ իր արջառը ու իր ոչխարը ինծի մօտեցնէ , ու հոս մորթէ և ուտէ , ու արիւնով ուտելով՝ Տէրոջը դէմ մեղք չգործէ ։ Ուստի բոլոր ժողովուրդը՝ ամէն մարդ իր ձեռքովը ան գիշերը
35 իր արջառը մօտեցուց , ու հոն մորթեց ։ Եւ Սաւուղ *Տէրոջը սեղան շինեց . աս էր Տէրոջը համար Սաւուղին շինած առջի սեղանը ։
36 Եւ Սաւուղ ըսաւ , Գիշերով Փղշտացւոց ետևէն իջնենք , ու մինչև որ առաւօտը ծագէ՝ զանոնք թալլենք , ու անոնցմէ մարդ մը չթողունք . և անոնք ըսին , Քու աչքերուդ ինչ որ հաճոյ է՝ ան ըրէ ։ Ու քահանան ըսաւ , Հոս Աստուծոյ
37 քովը մօտենանք ։ Եւ Սաւուղ Աստուծոյ հարցուց՝ *ըսելով , Փղշտացւոց ետևէն իջնե՞մ . զանոնք Իսրայէլին ձեռքը պիտի տա՞ս ։ Բայց յայն օրը պատասխան չտուաւ անոր ։
38 Ան առենը Սաւուղ ըսաւ , Հոս մօտեցէ՛ք՝ ժողովուրդին բոլոր հիւ-

ն·ք·գՖ· էր 1087

խանները , և հասկըցէ՛ք ու տեսէ՛ք թէ այսօր աս մեղքը որմո՞ւնն է ։
39 Քանզի Իսրայէլը ազատող *Տէրը կենդանի է որ թէ և իմ որդւոյս Յովնաթանին ալ ըլլայ , անպատճառ պիտի մեռնի . ու բոլոր ժողովուրդին մէջը անոր պատասխան
40 տուող մը չկար ։ Ան առենը ա նիկայ բոլոր Իսրայէլին ըսաւ , Դուք մէ կ կողմը կայնեցէք , ու ես և իմ որդիս Յովնաթան միւս կողմը կայնինք . ու ժողովուրդը Սաւուղին ըսաւ , Աչքերուդ հաճոյ երևցաւ
41 ծը ըրէ ։ Եւ Սաւուղ Իսրայէլի Տէր Աստուծոյն ըսաւ , Ճշմարտութիւնը յայտնէ . Ուր և Յովնաթան ու Սաւուղ վճռուեցան , ու ժողովուրդը ազատ մնաց ։
42 Եւ Սաւուղ ըսաւ , Իմ վրաս ու իմ որդւոյս Յովնաթանին վրայ վիճակ ձգեցէք . ու Յովնաթան բռնուեցաւ ։
43 Նուեցաւ ։ Եւ Սաւուղ Յովնաթանին ըսաւ , Ինծի իմացուր թէ ի՞նչ ըրիր . ու Յովնաթան անոր իմացուց ու ըսաւ , *Ձեռքիս գաւազանին ծայրովը քիչ մը մեղր կերեր եմ . *ահա ես պիտի մեռնիմ ։
44 Նիմ ։ Եւ Սաւուղ ըսաւ , *Ան տուած ինձի այսպես ու ասկէ աւելի ընէ՝ Վոր անշուշտ պիտի մեռնիս ,
45 Յովնաթան ։ Բայց ժողովուրդը Սաւուղին ըսաւ , Յովնաթանը պիտի մեռնի , ան որ այսօր Իսրայէլի մէջ աս մեծ փրկութիւնը ըրաւ . քաւ լեցի . *կենդանի է Տէր՝ որ անոր գլխուն մէկ մազը գետինը պիտի չթնայ . քանզի այսօր Աստուծով *գործեաց ըրաւ ։ Այսպէս ժողովուրդը Յովնաթանը ա-
46 զատեց , ու անիկայ չմեռաւ ։ Եւ Սաւուղ Փղշտացիներէն ետ դարձաւ , ու Փղշտացիք իրենց տեղը գացին ։
47 Ուստի Սաւուղ սկսաւ Իսրայէլի վրայ թագաւորել . ու բոլոր շրջակայ թշնամիներուն հետ՝ *Մովաբին հետ , և *Ամմոնի որդւոցը հետ , Եդոմի հետ , *Սուբայի թագաւորներուն հետ , ու Փղշտացւոց հետ պատերազմ ըրաւ . և որ կողմը որ դարձաւ՝ յաղթութիւն
48 ըրաւ ։ Ու *քաջութիւն ընելով՝ *Ամաղեկը զարկաւ , և ազատեց Իսրայէլը իր կողոպտիչներուն ձեռքէն ։
49 Ու *Սաւուղին որդիքը Յովնաթան , Եհուի ու Մեղքիսաւէ էին . և անոր երկու աղջիկներուն անունները՝ առջինին անունը Մերովը , ու պզտիկին անունը Մեղ-
50 քող էր ։ Եւ Սաւուղին կնկանը անունը Աքինոամ էր՝ Աքիմաասին աղջիկը , ու անոր զօրավարին ա-

ՈՒՂ. ԺԴ. 27 ։ Ա. 26 ։ ԺԷ. 10 ։ ՃԹ. 26 ։ Բ Օր. Ժ. 16 ։ 23, 24 ։

ՂՂ. Դ. 17 ։ Ե. 26 ։ ԺԷ. 10 ։ ՃԹ. 26 ։ Բ Օր. Ժ. 16 ։ 23, 24 ։

*Կամ՝ շատ մեծ կոտորած կ՚ըլլար ։

ՂՂ. Ե. 17 ։

ՂՂ. Ի. 6 ։ Ա Թագ. Ժ. 14 ։ Գլ. Ժ. 19 ։ Դատ. Ի. 2 ։

Ն · ք · ղՀ · իբր 1087

Նունը Աբենները էր՝ Սաուղին հօրաքրոջ որդին։ 51 եղբօրը Ներին որդին։ † Եւ կին՝ Սաուղին հայրը, ու Աբեններին հայրը Ներ՝ Աբիելի որդիքն էին։ 52 Եւ Սաուղին բոլոր օրերը Փղշտացւոց դէմ սաստիկ պատերազմ կար. ու Սաուղ ամէն տեսած զօրաւոր մարդը և ամէն ուժգին եղողը ° իր քովը կը ժողվեր։

† Գլ. Թ. 1։

° Գլ. ը. 11։

ԳԼ. ԺԲ

1 Սամուէլ կը խրկէ Սաուղը՝ որ երթայ Ամաղեկը կորչէ։ 6 Սաուղ կ'ենեցիներուն մարգարէութիւն կը ցուցընէ։ 8 Ագագին, ու աւարին ազէկներուն կը խնայէ։ 10 Սամուէլ կ'իմացընէ Սաուղին Թէ Աստուած ինչպէս մերժեց զանիկայ իր անհնազանդութեանը համար։ 24 Սաուղ կը խոնարհի։ 32 Սամուէլ Ագագը կը մեռցընէ։ 34 Սամուէլ ու Սաուղ կը զատուին ու իրենց տեղը կ'երթան։

իբր 1079

1 Սամուէլ ըսաւ Սաուղին, — Տէրը զիս՝ իր ժողովուրդին վրայ քեզ թագաւոր օծելու խրկեց. ու հիմա Տէրոջը խօսքերուն ձայնը մտիկ ըրէ։ 2 Զօրաց Տէրը այսպես կ'ըսէ. Միտքս բերի ինչ որ Ամաղեկ ըրաւ Իսրայէլին, ու ճամբուն մէջ անոր դէմ դնելով։ 3 Հիմա գնա՛ ու Ամաղեկը զարկ, և բոլոր ունեցածը նզովածի պէս բնաջինջ ըրէ, ու անոր չխնայես. և էրիկ մարդն մինչև կնիկ մարդը, ու տղայն մինչև կաթնակերը, արջառն մինչև ոչխարը, և ուղտին մինչև էշը մեռցընես։ 4 Ուստի Սաուղ ժողովուրդը կանչեց, ու Տեղաիմի մէջ զանոնք համրեց, օր երկու հարիւր հազար հետեւակ զօրք էին, ու Ցուդայեանք 5 ալ տասը հազար։ Եւ Սաուղ մինչև Ամաղեկացւոց մէկ քաղաքը գնաց, ու հեղեղատին մէջ դարան 6 նակալ եղաւ։ Եւ Սաուղ Կենեցիներուն ըսաւ, Երթացէք, զատուեցէ՛ք ու Ամաղեկացւոց մէջէն իջէ՛ք, չըլլայ որ ձեզ անոնց հետ մեկտեղ զարնեմ. քանզի Ղուկաս բոլոր Իսրայէլի որդւոցը ողորմութիւն ըրիք, անոնց Եգիպտոսէն ելած ատենը։ Ուստի Կենեցիները Ամաղեկացւոց մէջէն զատուեցան։ 7 Եւ Սաուղ Եւիլայէն մինչև Եգիպտոսին դիմացի Սուրը Ամանեցաց 8 զկնի զարկաւ. Ու Ագագ Ամաղեկին թագաւորը Ագագը ողջ բռնեց, և բոլոր ժողովուրդը սուրի բերան 9 նով ջարդեց։ Բայց Սաուղ ու ժողովուրդին հետ՝ Ագագը, և ոչխարներուն ու արջառներուն ազէկները ու * գերբերը, և գառները, ու ամէն պատուական բաները խնայեցին, և չուզեցին զանոնք ջարդել, հապա բոլոր անարգ ու անպիտան անասունները ջարդեցին։

Ն · ք · ղՀ · իբր 1079

Ի Հմր 35։ Ծն · ը · 6։ 7։ բ Թագ. խ · 16։ Ի Ցես. իր. 16։ գ Թագ. Թ · 6։

Ա Գլ. ժգ. 18։ Հմր 8։ 9։

Հ Հմր 35։ Գը. ժգ. 1։ Ե Ցես. ժե. 55։

† Եբր. Հակառակ

10 Եւ Տէրոջը խօսքը Սամուէլին եկաւ 11 ըսելով, Ես Սաուղը Թագաւոր ընելուս զղջացի. Քանզի ինձմէ ետ դարձաւ, ու իմ խօսքերս չկատարեց։ Եւ Սամուէլ հոտմտեցաւ, ու բոլոր գիշերը Տէրոջը աղաղակեց։ 12 Ու Սամուէլ առաւօտուն կանուխ ելաւ, որ երթայ Սաուղը դիմաւորէ. և Սամուէլին իմացուցին ու ըսին, Սաուղ Կարմեղոս եկաւ, և ահա իրեն համար † յաղթութեան նշան կանգնեց, ու անկէ դառնալով անցաւ, ու Գաղգաղա իջաւ։ 13 Եւ Սամուէլ Սաուղին քովը գնաց. ու Սաուղ անոր ըսաւ, Դուն Տէրոջմէն օրհնեալ ըլլաս. 14 Տէրոջը խօսքը կատարեցի։ Եւ Սամուէլ ըսաւ, Հապա ասոնց ոչխարներուն ձայնը իմ ականջիս կու գայ, ու արջառները որ ես կը լսեմ։ 15 Ներուն ձայնը որ ես կը լսեմ։ Եւ Սաուղ ըսաւ, Զանոնք Ամաղեկացիներէն բերին. Քանզի ժողովուրդը պինդ ազէկ ոչխարները ու արջառները ողջ Թագուհիին, որ զանոնք քու Տէր Աստուծոյդ զոհ մատուցանեն. սակայն մեկալները 16 ջարդեցինք։ Անատեն Սամուէլ ըսաւ Սաուղին, Կեցիր որ քեզի պատմեմ ինչ որ Տէրը ասկէ գիշեր ինծի խօսեցաւ։ Ան ալ անոր ըսաւ, Խօսէ։ 17 Եւ Սամուէլ ըսաւ Սաուղին, Ահա դուն որ քու աչքերուդ պզտիկ կ'երեւնայիր, Իսրայէլի որդւոցը ցեղերուն գլուխ եղար, ու Տէրը քեզ Իսրայէլի վրայ 18 Թագաւոր օծեց. Եւ Տէրը քեզ ճամբայ մը խրկեց՝ ըսելով, Գնա՛, ու ան մեղաւոր Ամաղեկացիները նզովածի պէս ջարդէ, և անոնց դէմ պատերազմ ըրէ, մինչև որ զանոնք բնաջինջ ընես. Իսկ դուն ինչո՞ւ համար Տէրոջը ձայնին չհնազանդութիւն չըրիր, ու աւարին վրայ իյնալով՝ Տէրոջը առջևը չար 20 րութիւն ըրիր։ Եւ Սաուղ ըսաւ Սամուէլին, Ահա ես Տէրոջը ձայնին հնազանդութիւն ըրի, ու Տէրը զիս որ ճամբան որ խրկեց, ան ճամբան գացի, և Ամաղեկի Թագաւորը Ագագը բերի, ու Ամաղեկը նզովածի պէս բնաջինջ ըրի։ 21 Սակայն ժողովուրդը ան աւարէն ոչխարներ ու արջառներ առաւ, նզովածներէն պինդ ազէկները՝ որ գնանեն Գաղգաղայի մէջ քու Տէր Աստուածոյդ զոհ մատուցանեն։ 22 Ծոյդ զոհ ընեն։ Եւ Սամուէլ ըսաւ, Միթէ Տէրոջը առջևը ողջակէզները ու զոհերը Տէրոջը ձայնին հնազանդութիւն ընելու չափ

Ի Հմր 15։

Ա Սադ. ծ. 8։ 9։ Առակ. իա. 3։ Եր։ ա · 11։ 12։ 13։ 16։ 17։ Երեմ. է. 22, 23։ Միք. զ. 6։ 7։ 8։ Եր։ ժ. 6։ 7։ 8։ 9։

Ն · ք · ՂԴ · ԻՐՐ 1079

Հաճոյ է . ահա "նազանդութիւնը՝ զոհէն , քան խօսք մտիկ ընելը
23 խոյերուն ճարպին աղէկ է . քանզի ապստամբութիւնը կախարդութեան մեղքին պէս , ու կամակորութիւնը * կռապաշտութեան պէս" է . որովհետև դուն Տէրոջը խօսքը մերժեցիր , նա՛նիկայ ալ քեզ մերժեց՝ որ թագաւոր չըլլաս :
24 Նե Սաւուղ ըսաւ Սամուելին , Մեղք գործեցի , որ Տէրոջը հրամանը ու քու խօսքերդ զանց ըրի . քանզի ՚ ժողովուրդին վախնալուս համար անոնց խօսքը մտիկ
25 ըրի : Ու հիմա կ՚աղաչեմ , իմ յանցանքս նե՛րէ՛ , և իմ հետս դարձիր , որ Տէրոջը երկրպագութիւն
26 ընեմ : Եւ Սամուել ըսաւ Սաւուղին , Ես քու հետդ չեմ գառնար . ՚քանզի դուն Տէրոջը խօսքը մերժեցիր , Տէրն ալ քեզ մերժեց՝ որ Իսրայէլի վրայ թագաւոր չըլլաս :
27 Ու Սամուել դարձաւ որ մեռնի՛ն էվէն երթայ . բայց անիկայ Հանոր վերարկուին ծայրէն բռնեց ,
28 որ պատռեցաւ : Ան ատենը Սամուէլ անոր ըսաւ , "Տէրը այսօր քու վրայէդ Իսրայէլին թագաւորութիւնը պատռեց , ու զանիկայ քեզմէ աղէկ եղող ընկերիդ տուաւ :
29 Եւ Իսրայէլին Ապաւէնը չսուտ չղրուզեր , ու չզղջար . քանզի ա՛
30 նիկայ մարդ չէ որ զղջայ : Եւ Սաւուղ ըսաւ , Մեղք գործեցի . կ՚ա՛ղաչեմ , հիմա իմ ժողովուրդիս ծերերուն առջեւը ու Իսրայէլին առջեւը ՚ զիս պատուէ՛ , և իմ հետս դարձիր , որ քու Տէր Աստուծոյդ
31 երկրպագութիւն ընեմ : Ու Սամուէլ Սաւուղին ետեւէն դարձաւ , և Սաւուղ Տէրոջը երկրպագութիւն ըրաւ :
32 Ետքը Սամուէլ ըսաւ , Ամաղեկին թագաւորը Ագագը բնծի բերէք . ու Ագագ քնքշութեամբ անոր մօտեցաւ . և Ագագ ըսաւ , Անշուշտ մահուան դառնութիւնը
33 անցած է : Բայց Սամուէլ ըսաւ , "Ինչպէս որ քու սուրդ կիներուն անզաւակ թողուց , նոյնպէս ալ քու մայրդ կիներուն մէջը անզաւակ մնայ : Ու Սամուէլ Գաղգաղայի մէջ Տէրոջը առջեւը կտոր կտոր ըրաւ Ագագը :
34 Եւ Սամուէլ Ռամա գնաց , ու Սաւուղ իր տունը՝ ՚Սաւուղին Գաբաան ելաւ : Եւ ՚Սամուէլ մինչև իր մահուան օրը Սաւուղը չտեսաւ . բայց Սամուէլ ՚Սաւուղին համար սուգ կ՚ընէր . և Տէրը ՚Սաւուղը Իսրայէլի վրայ թագաւոր ընելուն զղջաց :

ԳԼ · Ժ.Զ

1 Սամուէլ Աստուծմէ կը խրկուի զոհ մը մատուցանելու պատճառով , ու Բեթլէհեմ կու գայ :
6 Անոր մարդկօրէն դատողութիւնը կը յանդիմանուի : 11 Սամուէլ Դաւիթը կ՚օծէ :
15 Սաւուղ Դաւիթը կանչել կու տայ որ զինքը նեղող չար ոգիէն հանգստութիւն գտնէ :

1 Եւ Տէրը Սամուելին ըսաւ , "Մինչև ե՛րբ Սաւուղին համար սուգ կ՚ընես . որովհետև ե՛ս զանիկայ մերժեցի , որ Իսրայէլի վրայ չթագաւորէ . Դեղձուրդ եղով լեցուր , ու եկուր քեզ Բեթլէհեմացի Յեսսեէին խրկեմ . քանզի ՚ անոր որդւոցը մէկը ինծի թագաւոր †ընտրեցի :
2 Ու Սամուէլ ըսաւ , Ի՞նչպէս երթամ . Թէ որ Սաւուղ լսէ , զիս կը մեռցնէ . և Տէրը ըսաւ , ‡ Հետդ մէկ երինջ մը առ , ու ըսէ՛ Թէ
3 Ես Տէրոջը զոհ ընելու եկայ . Եւ Յեսսեէն զոհին հրաւիրէ . ու Ես քեզի կը հայտնեմ . և ինծի Խ՚ոտաւոր օծես ան մարդը՝ որ քեզի պիտի ըսեմ :
4 Ու Սամուէլ Տէրոջը բանը ըրաւ , ու Բեթլէհեմ գնաց : Եւ քաղաքին ծերերը Դողալով զանիկայ դիմաւորեցին , ու ըսին , Խ՚աղաղութեամբ եկար :
5 Ես անիկայ ըսաւ , Խաղաղութեամբ . Տէրոջը զոհ ընելու եկայ . ՚ սրբուեցէ՛ք ու իմ հետս զոհի եկէ՛ք . և Յեսսէն ու անոր որդիները սրբել տուաւ , և անոնք զոհի հրաւիրեց :
6 Ու երբոր անոնք եկան , Եղիաբը տեսնելով՝ Ը ըսաւ , Իրաւ որ Տէ-
7 րոջը օծեալը իր առջեւն է : Բայց Տէրը Սամուելին ըսաւ , Ի Անոր երեւութին ու հասակին երկայնութեանը մի՛ նայիր , քանզի ես զանիկայ անարգեցի . ՚ որովհետև մարդուն նայելը չըլլար . քանզի մարդը ‖ երեսցածին կը նայի , բայց Տէրը
8 հարտին կը նայի : Եւ Յեսսէ Աբինադաբը կանչեց , ու զանիկայ Սամուելին առջեւն անցուց . և Սամա՛ն ըսաւ , Տէրը ասիկայ ալ
9 չընտրեց : Ու Յեսսէ Սամային անցուց . և Սամա՛ն ըսաւ , Տէրը
10 ասիկայ ալ չընտրեց : Ու երբոր Յեսսէ Սամուելին առջեւէն իր եօթը որդիները անցուց , Սամուէլ Յեսսէին ըսաւ , Տէրը ասոնցմէ ՚ոէ՛ւ
11 չընտրեց : Եւ Սամուէլ Յեսսէին ըսաւ , Զոյաքներդ այդչափ են : Ու անիկայ ըսաւ , ՚Տցանաւին պզտիկը մնաց , և ահա անիկայ ոչխարները կ՚արածէ : Ու Սամուէլ Յեսսէին ըսաւ , ՚ Մարդ խրկէ՛ ու զանիկայ բերէ՛ տուր . քանզի մինչև որ անիկայ հոս չգայ , մենք սեղան
12 պիտի չնստինք : Ուստի մարդ խրկեց ու զանիկայ բերել տուաւ . և անիկայ ›կարմիր էր ու ազուր

Ն · ք · ՂԴ · ԻՐՐ 1063

՚ ԳԼ · Ժ.Ե · 85 :
Բ ԳԼ · Ժ.Ե · 28 :
Գ ԳԼ · Թ · 16 ։ Դ Թագ · Թ · 1 :
՚՚ Սադ · Ն.Բ · 70 ։ ՃԹ. 19 ։ Գոր · Ժ.Զ · 22 :
† ԵՒԲ · ՈՒԵ · ասայ :
‡ ԵՒԲ.Ձ ԹՈՒԴ
Ե ԳԼ.Թ · 12 ։ Ի · 29 :
Զ ԵԼ.Դ · 15 ։ Ե ԳԼ.Թ · 16 ։
Է ԳԼ.ԽԱ · 1 ։ Ա Դ Թագ · Բ · 13 ։ Դ Թագ · Թ · 22 :
Ը ԵԼ · ԺԹ · 10 ։ 14 ։
Թ ԳԼ · ԺԵ · 13 ։ ՚՚ Մն · ԻՀ · 18 :
Ժ Ղ Թագ · Ժ.Բ · 26 :
ԺԱ Սադ · ՃՀԵ · 10 ։ 11 :
ԺԲ ՚՚ · Ծ.Ե · 8 :
ԺԳ Ի Կոր · Ժ · Ը ։
‖ ԵՒԲ ՚՚ · քերուն
ԺԴ Թագ · Բ · 89 ։ ՚՚ Մն · ԻՀ · 9 ։ Սադ · Է · 9 ։ Երեմ · Ժ.Ա · 20 ։ ԺԵ · 10 ։ Ի · 12 ։ Գոր · Ա.Ա 24 ։
ԺԵ ԳԼ · Ժ · 18 :
ԺԶ ԳԼ · Ժ · 18 ։ Բ Թագ · Ժ · 3 ։ ա Մն · Բ · 18 ։
ԺԷ Գ.Ժ · 12 ։
ԺՈ Բ Թագ · Է · 8 ։ Սադ · Հը · 70 ։
ԺԹ ԳԼ · Ժ · 42 ։ ԵՒԳ · Է · 10 ։

աչքեր ունէր, ու դէմքն ալ գեղեցիկ էր։ 13 Ն՚ան առնը Ցերը բսաւ, Եւ լսեր, ասիկայ օձէ, քանզի ասիկայ ռառաւ, ու Ղազնիկայ իր եղբարցը մէջ օձեց. ու ան օրէն եղբը Ցերոջը Հոգին Դաւիթին վրայ եկաւ. ու Սամուէլ երաւ Ռամա գնաց։ 14 Եւ Ցերոջը Հոգին Սաուղէն հեռացաւ. ու Ցերոջը կողմանէ չար ոգի մը անոր նեղուէին 15 կու տար։ Եւ Սաուղին ծառաները անոր ըսին, Ահա Աստուծոյ կողմանէ չար ոգի մը քեզ նեղու- 16 թիւն կու տայ. Մեր տէրը Ներ առջևը եղող ծառաներուն զրուցէ՝ որ աղէկ քնարահար մը փնտռեն, ու երբոր Աստուծոյ կողմանէ ան չար ոգին բռ վրադ գայ, անիկայ իր ձեռքովը ֆսբը զարնէ, ու 17 †դուն հանգստանաս։ Եւ Սաուղ իր ծառաներուն ըսաւ, Էիմ ինծի մէկ աղէկ քնարահար մը գտէք, ու զանիկայ ինծի բերէք։ 18 Եւ ծառաներուն մէկը պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Ահա Բեթլէհեմացի Ցեսսէին մէկ տղան տեսայ, որ քնար զարնելը գիտէ, ու *առնիկայ զօրաւոր, պատերազմող, ճարտասան, ու դեղեցիկ տեսքով կտրիճ մըն է, և Էցէրը անոր հետն 19 է։ Ու Սաուղ Ցեսսէին պատգամաւորներ խրկեց ու ըսաւ, †Ոչխարներուն քովը գտնուղ տղադ 20 Դաւիթը ինծի խրկէ։ Եւ Ցեսսէ †առնի մը հաց, տիկ մը գինի, ու այծերէն ուլ մը առնելով՝ իշուն վրայ Բեթասորէ, ու զանոնք իր տղուն Դաւիթին ձեռքովը Սա- 21 ուղին խրկեց։ Եւ Դաւիթ Սաուղին եկաւ, ու *անոր առջևը կայնեցաւ։ Եւ Սաուղ զանիկայ շատ սիրեց, ու Դաւիթն անոր կապարակիրը եղաւ։

22 Եւ Սաուղ Ցեսսէին Խրթ խրկեց ըսելով, Դաւիթը թող իմ առջևս կայնի, քանզի անիկայ իմ 23 առջևս շնորհք գտաւ։ Ու երբոր Աստուծմէ *չար ոգին Սաուղին վրայ կու գար, Դաւիթ քնարը կ՚առնէր, ու իր ձեռքովը կը զարնէր. և Սաուղ կը հանգստանար ու կը զուարճանար, և չար ոգին անոր վրայէն կ՚երթար։

ԳԼ. ԾԷ

1 Իսրայէլացւոց ու Փղշտացւոց բանակները պատերազմելու պատրաստուած ըլլալով, 4 Գողիաթ Հայրատութեամբ կու գայ մենամարտութեան հրաւիրելու։ 12 Դաւիթ՝ իր հօրմէն եղբայրները տեսնելու խրկուելով՝ մենամարտութեան մտնելու կը համոզուի։ 28 Եղբայր կը յանդիմանէ զանիկայ։ 30 Դաւիթ Սաուղին առջևը կը բերուի, 32 ու Հոն իր վստահութեան իրաւունքը կը ցուցնէ։ 38 առանց զէնքի՝ հաւատքով զրահաւորուած։ ան հետևեալ կը սպաննէ։ 55 Սաուղ Դաւիթին վրայով տեղեկութիւն կը առնայ։

1 Եւ Փղշտացիք *իրենց զօրքերը ժողվեցին պատերազմելու համար, ու Բ Ցուդայի Սոքովին մէջ ժողվուեցան և Սոքովի ու Ազեկայի միջտեղը Ե Ափեսդոմինին բանակե- 2 ցան։ Եւ Սաուղ ու Իսրայէլի մարդիկը ժողվուեցան, ու Էլայի հովիտին մէջ բանակեցան. և Փղշտացւոց դէմ պատերազմ ընելու համար կարգաւ շարուեցան։ 3 Ու Փղշտացիք մէկ կողմանէ մէկ լեռան մը վրայ կայներ էին, ու Իսրայէլացիք միւս կողմանէ մէկ լեռան մը վրայ կայներ էին. ու 4 հովիտը անոնց միջն էր։ Եւ Փղշտացւոց բանակէն †Գողիաթ անունով՝ վեց կանդուն ու մէկ թիզ բարձրութեամբ Է Գեթացի 5 հսկայ մը ելաւ. Անոր գլուխը պղնձէ սաղաւարտ կար, ու հիւսուած զրահ մը հագեր էր. ու անոր պղնձէ զրահին ծանրութիւնը 6 հինգ հազար սիկղ էր։ Եւ ոտքերուն վրայէն պղնձէ սռնապաններ, և ուսոցը մէջ պղնձէ ‡գեղարդ մը 7 ունէր։ Ն՚անոր նիզակին բունը ոսկայանկայ գլանին պէս էր, ու նիզակին տէգը վեց հարիւր սիկղ երկաթ էր. և անոր վահանը կրողը 8 անոր առջևէն կ՚երթար։ Անիկայ եկաւ կայնեցաւ, ու Իսրայէլի գունդերուն կանչելով՝ անոնց ըսաւ, Ինչո՞ւ համար դուք պատերազմ ընելու ելեր էք, ու գունդերով շարեր էք. միթէ ես Փղշտացի չէմ, ու դուք Սաուղին ծառաները չէք. ձեր մէջէն մարդ մը ընտրեցէք, որ իջնէ ինծի հետ 9 Նամարտի. Թէ որ կարող ըլլայ ինծի հետ ծեծկուելու, ու զիս մեռցընէ, ան ատենը մենք ձեզի ծառայ ըլլանք. բայց թէ որ ես յաղթեմ ու զանիկայ մեռցընեմ, ան ատենը դուք մեզի ծառայ ըլլաք ու Էմեզի ծառայութիւն ը- 10 նէք։ Եւ ան Փղշտացին ըսաւ, Ես Բ այսօր Իսրայէլի գունդերը նախատեցի. Ինծի մէկ մարդ մը տուէք, որ իրարու հետ ծեծ- 11 կուինք։ Ու երբոր Սաուղ ու բոլոր Իսրայէլ Փղշտացիին ասա խօսքերը լսեցին, զարհուրեցան ու խիստ վախցան։

12 Եւ Դաւիթ Ե Եփրաթացի՝ այսինքն Ցուդայի Բեթլէհեմացի Ցեսսէ անունով Էմարդու մը որդի էր. անիկայ Ութը որդի ունէր, ու ա- 13 նիկայ Սաուղին օրերը մարդոց մէջ

Ն. ՔՐԻ. ԱՐՔ. ԻՐԸ 1063

ՈՒ ԳԼ. ԺԳ. 5։

Բ Ցես. ԺԸ. 35 ։ ԲՄՆ. ԻԸ. 18։ ԳՄՆ. ԺԱ. 13։

Դ Բ ԹԱԳ. ԻԱ. 19։

Է Ցես. ԺԱ. 22։

‡ ԿԻՄ՝ ԱՍՊԱՐ

Ը Բ ԹԱԳ. ԻԱ. 19։

Թ ԳԼ. Բ. 17։

Ժ ԳԼ. ԺԸ. 1։

Ի ԳԼ. ԻԸ. 26 ։ Բ ԹԱԳ. ԻԱ. 21։

Ի ՀՄՐ 58 ։ ՀԱՒԲ. Գ. 22։ ԳԼ. ԺԶ. 1, 18։

ԼԳԼ. ԺԶ. 10, 11 ։ ՑԵՍ ԱՄՈՍ. Բ. 13, 14։ 15։

ելլելով՝ Սաւուղին ետեւէն պատեռ-
բազմի գացեր էին . և պատերազմի
գացող Է իրեք որդւոցը անունները՝
անդրանկանը Եղիաբ, երկրորդինը
Աբինադաբ, և երրորդինը Սամմա
14 ին . Ու Դաւիթ անոր պիտի պըղ-
տիկն էր . և իրեք մեծերը Սաու-
15 ղին ետեւէն գացին . Բայց Դաւիթ՝
Սաւուղին քովէն ելլելով՝ Բեթլե-
հեմ դարձեր էր , ձոր իր հօրը ոչ-
16 խարները արածէ : Եւ ան Փղշտա-
ցին քառասուն օր առտու ու իրի-
կուն կը մօտենար , ու պանծի ինծո-
ւածքներնիեն հրապարակ կը կայնէր :
17 Եւ Ըսաւ իր որդւոյն Դաւիթին
ըսաւ , Քու եղբարցդ համար ասա
մէկ արդու բոհրած ցորենը ու աս
տասը հացը առ , բանակը վազէ
18 եղբարցդ գտար : Եւ աս տասը
գլուխ պանիրը անոնց հազարապե-
տին տար , ու նայէ որ եղբայր-
ներդ ողջ առիղջ են , ու անոնցմէ
19 նշան առ : Եւ Սաւուղ ու անոնք
ու բոլոր Իսրայէլի մարդիկները
Էլայի հովիտին մէջը Փղշտացւոց
հետ պատերազմ կ'ընէին :
20 Եւ Դաւիթ առաւօտուն կանուխ
ելաւ , ոչխարները պահապան հով-
ւին թողուց , ու ան բեռները առաւ
գնաց , ինչպէս որ Ցեսսէ իրեն
21 ապսպրեր էր . ու երբոր հասաւ-
բուն տեղը հասաւ , զօրքերը կար-
գաւ կը շարուէին , ու պատերազմի
համար բարձր ձայնով կ'աղաղա-
22 կէին . քանզի Իսրայէլ ու Փղշտա-
ցիք զօրք զօրքի դէմ դունդեր
շարեր էին : Եւ Դաւիթ իր վրա-
յէն ամանները վրէ տեղւով՝ ա-
մաններու պահապանին ձեռքը
յանձնեց , և դէպ ՚ի դունդը վա-
զեց , ու գնաց ՚ի իր եղբայրներուն
23 ողջունելիւնը հարցուց : Ու երբոր
անոնց հետ կը խօսէր , ա-
հա ան Փղշտացի ախոյեանը Գո-
ղիաթ անունով՝ որ Գէթէ Փղշտից
եր , Փղշտացւոց դունդերէն ելաւ ,
և ան Դաւիթ խօսքերուն պէս զրու-
24 ցեց . ու Դաւիթ լսեց : Եւ Իսրա-
յէլի բոլոր մարդիկները երբոր ան
մարդը տեսան , անոր երեսէն փա-
25 խան ու զարհուրեցան : Եւ Իս-
րայէլի մարդիկները ըսին , Աս
ելլող մարդը տեսաք , որ Իսրայէլը
նախատելու կ'ելլէ . ան որ զանի-
կայ մեռցընէ , թագաւորը մեծ
հարստութիւնով պիտի հարստա-
ցընէ զանիկայ , ու Ի իր աղջիկը
անոր պիտի տայ , և անոր հօրը
տունը Իսրայէլի մէջ ազատ պիտի
26 ընէ : Ու Դաւիթ իր քովը եղող
մարդիկներուն հետ խօսեցաւ ու
ըսաւ , Ան Փղշտացին մեռցընող և
Իսրայէլէն նախատինքը վերցընող
մարդուն ի՞նչ պիտի ըլլայ . քանզի
ան անթլփատ Փղշտացին ո՞վ է՝
որ Կենդանի Աստուծոյն զօրքե-
27 րը նախատէ : Ու ժողովուրդը նոյն
խօսքերը զրուցեց անոր ու ըսաւ ,
Ա Ջանիկայ մեռցընող մարդուն այն-
28 պէս պիտի ըլլայ : Եւ անոր մեծ
եղբայրը Եղիաբ երբոր լսեց անոր
խօսիլը ան մարդիկներուն հետ ,
Ն սաստիկ բարկութեամբ Դաւի-
թին սրդոգեցաւ Եղիաբ , ու ը-
սաւ , Դուն ինչո՞ւ հոս իջար , և ան
քիչ ոչխարները անապատին մէջը
որո՞ւն ձգեցիր . ես քու հպարտու-
թիւնդ ու սրտիդ չարութիւնը գի-
տեմ . անտարակոյս դուն պատե-
29 րազմը տեսնելու իջեր ես : Եւ
Դաւիթ ըսաւ , Հիմա ի՞նչ ըրի .
30 աս Խօսք չէ՞ : Ու անոր քովէն
մէկ ուրիշ մարդու մը դարձաւ , և
ա՛նոյն խօսքերը զրուցեց , ու ժողո-
վուրդն ալ առջի խօսքերուն պէս
պատասխան տուին անոր :
31 Եւ Դաւիթին ըսած խօսքերը լը-
սուեցան . ու երբոր Սաւուղին առ-
ջևը պատմեցին , Սա՛ ա՛ով էր ինք
32 ըերել տուաւ զանիկայ : Եւ Դա-
ւիթ Սաւուղին ըսաւ , Ընաոր պատ-
ճառաւը ընաւ մէկ մարդու մը սիր-
տը չկոտրի . Քու ծառադ պիտի եր-
թայ , ու ան Փղշտացիին հետ ծեծ-
33 կուի : Եւ Սաւուղ Դաւիթին ը-
սաւ , Դուն չես կրնար ան Փղշտա-
ցիին վրայ երթալ , ու անոր հետ
ծեծկուիլ , քանզի դուն մանուկ ես ,
ու անիկայ իր մանկութենէն ՚ի վեր
34 պատերազմող մարդ մըն է : Եւ
Դաւիթ ըսաւ Սաւուղին , Քու
ծառադ երբոր իր հօրը ոչխարները
կ'արածէր , ու առիւծ կամ արջ
կու գար , և հօտերէն ոչխար կը
35 տաներ , Ես անոր ետեւէն երթալով՝
զանիկայ կը զարնէի , ու անոր բեր-
նէն կ'ազատէի . ու երբոր անիկայ
իմ վրաս յարձակեր , զանիկայ մօ-
րուքէն կը բռնէի , կը զարնէի ու
36 կը մեռցընէի : Քու ծառադ ա-
ռիւծ ալ մեռցուցած է՝ արջ ալ .
ու աս անթլփատ Փղշտացին ալ
անոնց մէկուն պէս պիտի ըլլայ .
քանզի կենդանի Աստուծոյն զօր-
37 քերը նախատեց : Եւ Դաւիթ ը-
սաւ , Ես առիւծին ու արջին ձեռքէն
զիս ազատող Տէրը աս Փղշտացիին
ձեռքէն ալ պիտի ազատէ : Եւ
Սաւուղ Դաւիթին ըսաւ , Գնա ,
38 ու Տէրը քու հետդ ըլլայ : Եւ
Սաւուղ իր հանդերձները Դաւիթին
հագցուց , ու անոր գլուխը մէկ
պղնձէ սաղաւարտ մը դրաւ , ու ա-
39 նոր զրահ ալ հագցուց : Եւ Դաւիթ
հանդերձներուն վրայէն Սաւուղին
սուրը մէջքը կապեց , ու սկսաւ քա-

Ն . ք . ղէ . ՝
ԻԲԲ 1063

յ Գլ . ժդ . 6 ;
Տ . 9 : Ա Մ . ՝
բ . 13 :

ե Գլ . ժվ .
19 :

Ա Մ . լէ .
14 :

հգ . իվ . 5 :

Ղ Ա Մ . ժե .
15 :

ՂԻՐ 8 :

Ա Ցե՛ս Դատ .
ժբ . 15 :

Ա Ցե՛ս . ժե .
16 :

Ա Գլ . ծա .
2 :

Ն . ք . ղէ . ՝
ԻԲԲ 1063

յ Գլ . ժ .
6 :

Ն բ Օր . ե .
26 :

Ղ ՀՇ 10 :
՚ ՀՇ 25 :

Ղ Ծն . լէ .
4 , 8 , 11 :
Մատ . ժ .
36 :

* Կամ՝ ի-
բաւունքով

Պ ՀՇ 26 ,
27 :

Ղ բ Օր . ի .
1 , 3 :

՚ Գլ . ժվ .
18 :

՚ Ցե՛ս Թուա .
ժ . 32 : բ
Օր . Թ . 2 :

լել , քանզի սորված չէր . ու Դաւիթ Սաւուղին ըսաւ , Ասոնցմով չեմ կրնար քալել , քանզի սորված չեմ . ուստի Դաւիթ զանոնք իր վրայէն հանեց ։

40 Եւ իր ցուպը ձեռքը առաւ , ու հեղեղատէն երեն համար հինգ հատ գայլախաղ քար ընտրեց , ու զանոնք իր հովուական ամանին՝ այսինքն մախաղին մէջը դրաւ , ու պարսը ձեռքը բռնելով Փղշտացիին 41 մօտեցաւ ։ Եւ Փղշտացին ալ եկաւ ու Դաւիթին մօտեցաւ . և անոր վահանը վերցնող մարդը առնոր առջեն էր ։ 42 Ու երբոր Փղշտացին նայեցաւ ու Դաւիթը տեսաւ , զանիկայ արհամարհեց . քանզի անիկայ պարկեր գունով ու գեղեցիկ դէմքով պատանի մըն էր ։ 43 Եւ Փղշտացին ըսաւ Դաւիթին , «Միթէ ես շունի եմ՝ որ իմ վրաս ցուպով կու գաս . ու Փղշտացին իր աստուածներովը Դաւիթը նզո- 44 վեց ։ Եւ Փղշտացին ըսաւ Դաւիթին , «Ինծի եկուր , ու քու մարմինդ երկինքի թռչուններուն ու դաշտի գազաններուն տամ ։ 45 Եւ Դաւիթ ըսաւ Փղշտացիին , «Դուն ինծի սրով , նիզակով ու գեղարդով կու գաս . բայց ես զօրութեանց Տէրոջը՝ քու նախատած Իսրայէլի զօրքերուն Աստուծոյն 46 անունովը քեզի կու գամ ։ Այսօր Տէրը քեզ իմ ձեռքս պիտի մատնէ» . ու ես քեզ պիտի մեռցնեմ , ու վրայէդ գլուխդ պիտի առնեմ . և Փղշտացւոց բանակին դիակունքը այսօր երկինքի թռչուններուն ու երկրի գազաններուն պիտի տամ . որպէս զի բոլոր երկիրը դիտնայ որ Իսրայէլի մէջ Աստուած կայ . 47 Եւ աս բոլոր ժողովքը դիտնան որ Տէրը սրով ու նիզակով չազատեր . քանզի պատերազմը Տէրոջն է , ու անիկայ ձեզ մեր ձեռքը պի- 48 տի մատնէ ։ Ու երբոր Փղշտացին եղաւ ու եկաւ Դաւիթին մօտեցաւ , Դաւիթ ալ շուտով պատերազմի ասպարէզը վազեց Փղշտա- 49 ցին դիմաւորելու ։ Եւ Դաւիթ իր ձեռքը իր մախաղին մէջը խոթեց , ու անկէ քար մը առաւ , և դնդիլով պարսով նետեց , ու Փղշտացիին ճակատը զարկաւ . և քարը անոր ճակատին մէջը մտաւ , ու անիկայ 50 երեսի վրայ գետինը ինկաւ ։ Այսպէս Դաւիթ պարսով ու քարով Փղշտացիին յաղթեց . և զարկաւ Փղշտացին ու մեռցուց զանիկայ . բայց Դաւիթին ձեռքը սուր չկար ։ 51 Եւ Դաւիթ վազելով Փղշտացիին վրան կայնեցաւ . ու անոր սուրը առաւ , պատեանէն հանեց , ու զանիկայ մեռցընելէն ետքը գլուխը անով կտրեց ։ Եւ Փղշտացիք իրենց զօրաւոր մարդուն մեռնիլը 52 ը տեսնելով՝ Իսրայէլի ու Յուդայի մարդիկները ելան , և ազաղակներով մինչև Հովիտը ու մինչև Ակկարոնի դռները Փղշտացիները հալածեցին . և Փղշտացւոց մեռցուածները Շաարայիմի ճամբան վրայ , ու մինչև Գէթ ու 53 Ակկարոն ինկան ։ Եւ Իսրայէլի որդիքը Փղշտացիները հալածելէն ետ դարձան , ու անոնց բանակը 54 կողոպտեցին ։ Եւ Դաւիթ Փղշտացիին գլուխը առաւ , ու զանիկայ Երուսաղէմ տարաւ . բայց անոր զէնքերը իր վրանին մէջը դրաւ ։ 55 Ու երբոր Սաւուղ Դաւիթը տեսաւ , որ Փղշտացիին դէմ ելեր է , Իր զօրավարին Աբեններին ըսաւ , «Ով Աբեններ , Հասպատանին որմէն տղան է ։ Ու Աբեններ ըսաւ , «Կենդանի է քու անձդ , ով 56 թագաւոր , որ չեմ գիտեր ։ Եւ թագաւորը ըսաւ , «Հարցուր թէ 57 աս պատանին որմէն տղան է ։ Ու երբոր Դաւիթ Փղշտացին մեռցընելէն ետ դարձաւ , Աբեններ առաւ զանիկայ , ու Սաւուղին առջևը տարաւ . Եւ Փղշտացիին գլուխը 58 իր անոր ձեռքն էր ։ Եւ Սաւուղ ըսաւ անոր , «Որմէն տղան ես դուն պատանի ։ Ու Դաւիթ ըսաւ , «Ես Բեթղեհեմացի Յեսսէին տղան եմ ։

ԳԼ . ՃԸ

1 Յոնաթան Դաւիթը կը սիրէ ։ 5 Սաւուղ Դաւիթին եղած գովաբանութեանը համար կը նախանձի ։ 19 Ան իր բարկութեան առնելը կ'ուզէ զանիկայ մեռցնել ։ 12 Սաւուղ կը վախնայ անոր բարի յաջողութեանը համար ։ 17 Ու անոր իր աղջիկը տալ կ'ուզէ որ անոր որոգայթ մը ըլլայ ։ 22 Դաւիթ Յոնաթանի- լով թագաւորին փեսայ ըլլալու , կ'երթայ Փղշտացւոցմէ երկու հարիւր անթլփատութիւն կը բերէ՝ Մեղբողին օժիտ ըլլալու հա- մար ։ 28 Սաւուղին աւելութիւնը , ու Դաւիթին փառքը կ'աւելնայ ։

1 Ու երբոր Սաւուղին հետ խօսիլը վերջնացաւ , Յոնաթանին սիրտը Դաւիթին սրտին հետ կապուեցաւ , ու Յոնաթան իր անձին 2 պէս սիրեց զանիկայ ։ Եւ Նոյն օրը Սաւուղ զանիկայ առաւ , ու թող չտուաւ որ իր հօրը տունը դառ- 3 նայ ։ Եւ Յոնաթան Դաւիթին հետ ուխտ դրաւ . քանզի իր անձին 4 պէս կը սիրէր զանիկայ ։ Ու Յովնաթան իր վրայի վերարկուն հանեց , և զանիկայ ու իր հանդերձները մինչև իր սուրը , իր աղեղը ու 5 իր գօտին Դաւիթին տուաւ ։ Եւ Դաւիթ ամէն տեղ կ'երթար , ու

Ի Եզր . ժա . 34 ։

Ղ Յես . ԺԸ . 36 ։

Ի Ցես . ԺԸ . 21 , 22 ։

Ը Հմր 54 ։

Ի Հմր 12 ։

— Ցես . Խ . 80 ։

Բ Գլ . ԺԲ . 2 ։ Ի . 17 ։ Բ Թագ . ա . 26 ։ Բ Օր . ժգ . 6 ։

Ֆ Գլ . ԺԸ . 15 ։

† Կամ՝ զէնքերը ,

Ն . ք . ՉԾ . Խրր 1063

Բ Սաղ . ՃԻԳ . 4 ։ ա Կոր . ա . 27 , 28 ։ Գ Գլ . ժԶ . 12 ։

— Գլ . իդ . 15 ։ Բ Թագ . գ . 8 ։ Թ . 8 ։ ժԶ . 9 ։ Դ Թագ . Բ . 18 ։

Ֆ Դ Թագ . ի . 10 , 11 ։

* Բ Թագ . իր . 38 , 35 ։ Սաղ . ՃԻԳ . 8 ։ ՃԻԸ . 1 ։ Բ Կոր . ժ . 4 ։ Եբր . ժա . 38 , 34 ։

ո Հմր 10 ։

* Եբր . իմ ձեռքիս մէջ պիտի դնէ .

Ֆ Բ Օր . իբ . 26 ։

— Ցես . գ . 24 ։ Դ Թագ . Բ . 43 ։ ժԶ . 36 ։ Դ Թագ . ժԹ . 19 ։ Նա . ծբ . 10 ։

Բ Սաղ . խգ . 6 , 7 ։ Ովս . ա . 7 ։ Զաք . գ . 6 ։

Ֆ Բ Մն . ի . 15 ։

Ծ Գլ . իա . 9 ։ Ցես Դաա . գ . 31 ։ ժԸ . 15 ։ Գլ . իգ . 21 ։

որ Սաուղ զանիկայ կը խրկէր . ու
Ր իմաստութեամբ կը վարուէր . և
Սաուղ զանիկայ պատերազմական
մարդիկներուն վրայ կեցուց , ու
բոլոր ժողովուրդին ու Սաուղին
ծառաներուն ալ հաճոյ եղաւ :

6 Ու երբոր Դաւիթ Փղշտացին
մեռցնելէն կը դառնար , ու կ՚երթ-
ըէ կու գային , Իսրայէլի բոլոր քա-
ղաքներէն Ի կիներները երգելով ու
պար բռնելով , թմբուկներով ,
ուրախութեամբ ու ծնծղաներով
Սաուղ Թագաւորը դիմաւորելու :
7 Եւ Ղպար բռնող կիները
պատասխան տալով կ՚երգէին ու
կ՚ըսէին ՝ Ի Սաուղ իր հազարա-
ւորները զարկաւ , ու Դաւիթ իր
8 բիւրաւորները : Եւ Սաուղ խիստ
բարկացաւ , ու աս խօսքին համար
ընդ ոյ ա ր ե ց աւ , ու ըսաւ , Բիւրա-
ւորները Դաւիթին տուին , ու հա-
զարաւորները ինծի տուին . ու հի-
մա Ի թագաւորութենէ ուրիշ է՞նչ
9 պակաս ունոր : Եւ ան օրէն
՚ի վեր Սաուղ ծուռ աչքով կը
նայէր Դաւիթին :

10 Ու հետևեալ օրը ՚ի Սաուղին վը-
րայ Աստուծմէ չար ոգի եկաւ , ի ու
տանը մէջ մարգարէութիւն ըրաւ .
և Դաւիթ ուրիշ անգամներու պէս
իր ձեռքովը փող կը զարնէր . Ետ
11 Սաուղին ձեռքը նիզակ կար : Եւ
Սաուղ Ի նիզակը նետեց՝ ըսելով , ՚
Դաւիթը պատին վրայ պիտի դա-
մեմ . բայց Դաւիթ անոր երեսէն
երկու անգամ մէկզի քաշուեցաւ :
12 Ետտոր Սաուղ ՚ի Դաւիթին երեսէն
կը վախնար . քանզի Ի Տէրը անոր
հետն էր , բայց Ց Սաուղէն հեռա-
13 ցեր էր : Եւ Սաուղ զանիկայ իր
քովէն հեռացուց , ու զանիկայ
հազարապետ ըրաւ . ու Ն անիկայ
ժողովուրդին առջևը կ՚ելլէր կը
14 մտնէր : Եւ Դաւիթ իր ամէն ճամ-
բաներուն մէջ Ի իմաստութեամբ
կը վարուէր . ու Տէրը անոր հետն
15 էր : Եւ Սաուղ անոր այնքան ի-
մաստութեամբ վարուիլը տեսնե-
16 լով , անոր երեսէն կը վախնար : Ու
Ց բոլոր Իսրայէլ և Յուդա Դա-
ւիթը կը սիրէին . քանզի անոնց
առջևը անիկայ կ՚ելլէր կը մտնէր :
17 Եւ Սաուղ Դաւիթին ըսաւ , Ա-
հա իմ մեծ աղջիկս Մերովբը ՚ը-
ղձ կնիկ պիտի տամ . միայն թէ
դուն ինծի զօրաւոր մէկ մը եղիր ,
ու Տէրոջը պատերազմները պատե-
րազմիլ . քանզի Սաուղ ըսաւ ,
Նանոր վրայ իմ ձեռքս չելլայ , այլ
Փղշտացւոց ձեռքը անոր վրայ ել-
18 լայ : Եւ Դաւիթ Սաուղին ըսաւ ,
Ես ով եմ , ու իմ կեանքս կամ
իմ հօրս ազգատոհմը Իսրայէլի մէջ
ի՞նչ է՝ որ Թագաւորին փեսայ ըլ-
19 լամ : Եւ Սաուղին աղջիկը Մե-
րովբ Դաւիթին տրուելու առենը՝
Ն Մաւալացի Ադրիելին տրուե-
ցաւ :

20 Ն Ու Սաուղին Մեղքող աղջիկը
կը սիրէր Դաւիթը . ու երբոր Սա-
ուղին իմացուցին , աս բանը ա-
21 նոր աչքերուն հաճոյ երևցաւ : Եւ
Սաուղ ըսաւ , Ես զանիկայ անոր
տամ՝ որ Ո անոր որոգայթ ըլլայ ,
ու Փղշտացւոց ձեռքը անոր վրայ
ըլլայ : Ետտի Սաուղ Դաւիթին
ըսաւ ՚ Ինծի Հայոց Երկրորդ փե-
22 սայ եղիր : Եւ Սաուղ իր ծա-
ռաներուն հրամայեց , որ Դաւի-
թին հետ ծածկաբար խօսին , ու
ըսեն , Ահա Թագաւորը քեզի հաճ-
ներ է՝ ու անոր բոլոր ծառաները
քեզ կը սիրեն . ուստի հիմա Թա-
23 գաւորին փեսայ եղիր : Եւ Սաուղ
ին ծառաները աս խօսքերը Դա-
ւիթին ականջներուն զրուցեցին .
ու Դաւիթ ըսաւ , Թագաւորի
փեսայ ըլլալը ձեր աչքին պզտիկ
բան կ՚երևնայ . քանզի ես աղքատ
24 ու անշնաս մարդ մըն եմ : Եւ
Սաուղին ծառաները անոր՝ հիմ-
նդուցին ու ըսին , Դաւիթ այսպէս
25 խօսեցաւ : Եւ Սաուղ ըսաւ ,
Դաւիթին այսպէս ըսէք . Թագա-
ւորը Ո ուրիշ օժիտ չուզեր , բայց
միայն Փղշտացւոց Հարիւր ան-
թլփատութիւնը , որպէս զի Ր թա-
գաւորին Թշնամիներէն վրէժ առ-
նուի . (ու Սաուղ կը խորհէր
Դաւիթը Փղշտացւոց Ի ձեռքը
26 մատնել՚ :) Ու երբոր անոր ծա-
ռաները աս խօսքերը Դաւիթին ի-
մացուցին , աս բանը Դաւիթին
աչքերուն արեկ երևցաւ որ Թա-
գաւորին փեսայ ըլլայ : Ետտի
27 Ո օրերը լմննալէն առաջ՝ Դաւիթ
եկաւ , ու Ի իր մարդիկներովը գը-
նաց , և Փղշտացիներէն երկու հա-
րիւր մարդ մեռցուց . ու Դաւիթ
անոնց անթլփատութիւնները բե-
րաւ , ու զանոնք լման Թագաւոր-
բին տուին , որ Թագաւորին փեսայ
ըլլայ : Ու Սաուղ իր Մեղքող
28 աղջիկը կնիկ տուաւ անոր : Եւ
Սաուղ երբոր տեսաւ ու հասկը-
ցաւ որ Տէրը Դաւիթին հետն է ,
ու Սաուղին Մեղքող աղջիկը զա-
29 նիկայ կը սիրէր , Սաուղ՝ ա ւ ե ւ
լի վախցաւ Դաւիթէն . և Սաուղ
շարունակ Դաւիթին Թշնամիս-
30 թիւն կ՚ընէր : Ու Փղշտացւոց իշ-
խանները Ելան , և անոնց ելլելէն
ետքը Դաւիթ Սաուղին ամէն
ծառաներէն աւելի Ի իմաստու-
թեամբ կը վարուէր . ու անոր ա-
նունը շատ Հռչակաւոր եղաւ :

ՆՇՁ 1063

ՂՀՊ 14։15։ 30։

Ն։Ե. ԺԸ։ 20։ Գատ. Ժա. 34։

ՂՆՀ. ԺԸ։ 21։

Ի Գ. Խ. 11։ ԻԹ. 5։

Ը Ծոզ. Դ. 4։

Ի Գ. ԺԸ. 28։

9 պ Կ Ա Ա Ո Ա Ա Ո Ր ։ Եւ ան օրէն
՚ի վեր Սաուղ ծուռ աչքով կը
նայէր Դաւիթին ։

Ի Գ. Ժզ. 14։

Ի Գ. ԺԹ. 24։ Գ Ծագ. Ժը. 20։ Գոր. Ժզ. 16։

Ա Գ. ԺԹ. Մ։

Ի Գ. ԺԹ. 10։ Ի. 33։ Ա Կամ. Խ. 4։

Ն Ղհր 15, 20։ Ա Գ. Ժզ. 13, 18։

Ա Գ. Ժզ. 14։ ԻԸ. 15։

Ն Ղհր 16։ Գատ. Խ. 17։ Բ Թագ. Ե. 2։

Ղ Ղհր 5։

Ա Ծն. ԼԹ. 2, 3, 28։ Ցետ. Ա. 27։

Ի Ղհր 5։

Ա Գ. Ժե. 25։

Ն Գատ. Լը. 20, 27, 29։ Գ Ա. Խ. 28։

Ղ Ղհր 21, 25։ Բ Թագ. Ժբ. 9։

Ա Ցհս Ղհր 23։ Ա Գ. ԻԸ. 21։ Բ Թագ. Ե. 18։

Ն ։ Ք ։ ՂՀ ։ ԻԲԲ 1063

Ն Դատ. Է. 22։

Ղ Բ Թագ. Ի. 8։

Ի Ղհր 28։

Ա Եզ. Ժ. 7։

Ա Ղհր 17։

Ի Ցհս Ղհր 26։

* Կամ՝ Երկու աղջիկներս ուս ա կ ո վ ը

Ա Ծն. ԼԴ. Ա։ Ա Գ. Ի. 12։ Ա Ք Ի Ա. 17։

Բ Գ Ա. Ժդ. 24։

Ե Ղհր 17։

Ի Կամ՝ Ձեռքովը կորսընցնել ։

Ա Ցհս Ղհր 21։

Ի Ղհր 18։

Բ Թագ. Գ. 14։

Ա Ցհս Ղհր 25։

Ի Ղհր 18։

Ա Գ. Ա. 1։

Ի Ղհր 5։

Ա Գ. Իզ. 21։ Գ Թագ. ա. 18։ Սաղ. ՃԺԷ. 15։

Ն · ՔԲ · ՂԲ · Ի՛ՐՔ 1063

ԳԼ · ՃԹ

1 Ցաջորդեան Դաւիթին կը պատահի իր հօրը դէտաւորութիւնը՝ զանիկայ մեռցընելու վըրայով · 4 իր հայրը հաշտութեան կը համոզէ : 8 Նոր պատերազմի մը մէջ Դաւիթ յաջողութիւն գտնելով՝ Սաւուղին անիրաւ բարկութիւնը անոր դէմ կը բորբոքի : 12 Մեղքոդ Դաւիթին անկողնին մէջ արձան մը դնելով՝ իր հայրը կը խաբէ : 18 Դաւիթ Նաւաթ կու գայ Սամուէլին : 20 Դաւիթը բռնելու համար Սաւուղին խրկած մարդիկը 22 ու Սաւուղ ինքն ալ կը մարգարէանան :

1 Ետ Սաւուղ իր որդւոյն Ցոնաթանին ու իր ամէն ծառաներուն ըսաւ որ Դաւիթը մեռցընեն :
2 Բայց Սաւուղին որդին Ցոնաթան Դաւիթը շատ կը սիրէր · ու Ցոնաթան Դաւիթին իմացուց ու ըսաւ , Իմ հայրս Սաւուղ քեզ մեռցընել կ'ուզէ · ուրեմն հիմա մինչև առաւոտ զգոյշ կենաս , ու մէկ ծածուկ տեղ մը նստէ ու պահուըէ .
3 Ու ես ելլեմ , և քու նստած արտիդ մէջը հօրս քովը կայնիմ , ու քեզի համար իմ հօրս հետ խօսիմ , և ինչ որ իմանամ , քեզի պատմեմ :
4 Ու Ցոնաթան Դաւիթին վրայով աղէկ խօսեցաւ իր հօրը Սաւուղին , և անոր ըսաւ , Ով թագաւոր՝ քու ծառայիդ Դաւիթին դէմ մեղք մի՛ գործեր . քանզի անիկայ քեզի դէմ մեղք մը չըրաւ , ու անոր գործքերը քեզի շատ
5 աղէկ են : Ինչու որ Ա իր հոգին ձեռքին մէջը դրաւ , ու Ի Փղշտացին զարկաւ , և Ցհետը բոլոր Իսրայէլին մէկ մեծ փրկութիւն մը ընորհեց . դուն տեսար և ուրախացար . Ե և ինչու համար Դաւիթը առանց պատճառի մեռցընելով՝ Ջանմեղ արիւնի մեղք պիտի
6 մնանես : Եւ Սաւուղ Ցոնաթանին խօսքը մտիկ ըրաւ . ու Սաւուղ երդում ըրաւ՝ ըսելով , Ցեղը կենդանի է որ անիկայ պիտի
7 չմեռցուի : Եւ Ցոնաթան Դաւիթը կանչեց , ու Ցոնաթան ասոնց բոլոր խօսքերը անոր պատմեց . և Ցոնաթան Դաւիթը Սաւուղին տարաւ , ու անիկայ Ի առջևնին պէս անոր առջևը կը կայներ :
8 Եւ նորէն պատերազմ եղաւ , ու Դաւիթ ելաւ Փղշտացւոց հետ պատերազմ ըրաւ , ու անոնց մէջը մէկ մեծ կատարած մը ըրաւ . և
9 անոնք անոր առջևէն փախան : Ու Ի Սաւուղին վրայ Ցերոբէմէ չար ոգի եկաւ . և անիկայ իր տունը կը նստէր , ու նիզակը իր ձեռքն էր . Դաւիթ ալ իր ձեռքովը նուագեց
10 բանը կը զարնէր : Եւ Սաւուղ ուզեց որ Դաւիթը նիզակով զարնէ , ու պատին վրայ ֆոթ . բայց անիկայ Սաւուղին երեսէն մէկդի քաշուեցաւ , և Սաւուղ նիզակը պատին զարկաւ . ու Դաւիթ փախաւ , և այնգիշերը ազատեցաւ :
11 Բայց Սաւուղ Դաւիթին տունը մարդիկներ խրկեց , որ զանիկայ պաշարեն , ու առաւօտուն մեռցընեն : Սակայն Դաւիթին կնիկը Մեղքոդ անոր իմացուց ու ըսաւ , Թէ որ ասգիշեր քու անձդ չազատես , վաղը քեզ պիտի մեռ-
12 ցընեն : Ուստի Մեղքոդ Դաւիթը պատուհանէն վար իջեցուց . և անիկայ գնաց՝ փախաւ ու ազա-
13 տեցաւ : Ու Մեղքոդ մէկ *արձան մը առաւ , և զանիկայ անկողնին մէջը դրաւ , ու անոր գլխուն տակը այծի մազէ բարձ մը դրաւ , և զա-
14 նիկայ ծածկոցով մը ծածկեց : Ու երբոր Սաւուղ մարդիկներ խրկեց Դաւիթը բռնելու համար , անիկայ
15 ըսաւ , Հիւանդ է : Եւ Սաւուղ նորէն մարդիկները խրկեց Դաւիթը տեսնելու համար , ու ըսաւ , Զանիկայ անկողնովը ինծի՛ բերէք , որ
16 մեռցընեմ : Ուստի ան մարդիկները եկան . և ահա անկողնին մէջը մէկ արձան մը կար , ու գլխուն տակը այծի մազէ բարձ մը :
17 Եւ Սաւուղ Մեղքոդին ըսաւ , Ձիս ինչո՞ւ համար այսպէս խաբեցիր , ու իմ թշնամիս թող տուիր , ու ազատեցաւ : Ու Մեղքոդ Սաւուղին ըսաւ , Անիկայ ինծի ըսաւ , Թող տուր զիս որ երթամ . Ի ինչո՞ւ մեռցընեմ քեզ :
18 Այսպէս փախաւ Դաւիթ ու ազատեցաւ , և Ռամա գնաց Սամուէլին քովը , ու անոր պատմեց ան ամէնը որ Սաւուղ ըրեր էր իրեն : Ետքը անիկայ Սամուէլին հետ գնաց , ու Նաւաթի մէջ բը-
19 նակեցան : Եւ Սաւուղին իմացուցին ու ըսին , Ահա Դաւիթ Ռա-
20 մայի Նաւաթին մէջ է : Ան ատեն Սաւուղ մարդիկներ խրկեց որ Դաւիթը բռնեն , Ա ու անոնք մարգարէութիւն ընող մարգարէներուն ժողովքը՝ և անոնց վրայ կեցող Սամուէլը երբոր տեսան , Աստուծոյ Հոգին Սաւուղին խրկած մարդիկներուն վրայ եկաւ , ու ա-
21 նոնք ալ Ֆ մարգարէութիւն ըրին : Ու երբոր Սաւուղին իմացուցին , ուրիշ մարդիկներ խրկեց , և անոնք ալ մարգարէութիւն ըրին : Ու Սաւուղ նորէն երրորդ անգամ մարդիկներ խրկեց , և անոնք ալ մար-
22 գարէութիւն ըրին : Ան ատենը ինքն ալ Ռամա գնաց , ու մինչև Սկեքովի մեծ ջրհորը գալով , հարցուց ու ըսաւ , Սամուէլ ու Դաւիթ ո՞ր են : Եւ մէկը Ռամայի Նա-
23 ւաթին են : Ուստի Ռամայի Նաւա-

Ն · ՔԲ · ՂԲ · Ի՛ՐՔ 1062

Ի Սպ · ԹԲ · ին վերնադերբ :

– ԳԼ · ԺԸ · 1 :

Ե ՑՃԸ · Բ · 15 : Գոր · Թ · 24 , 25 :

* ԵՒ · Թե · բառիմ՝ Ծե · ղ · 19 : Դատ · ԺԷ · 5 :

Բ Առակ · ղա · 8 , 9 :

Գ Ծն · խբ · 22 : Սաղ · լե · 12 : ՃԹ · 5 : Առակ · ԺԷ · 18 : Երեմ · ԺԸ · 20 :

Դ Դատ · Թ · 17 : ԺԸ · 3 : Գլ · իը · 21 : Սաղ · ՃԺԹ · 109 :

Ե Գլ · ԺԷ · 49 , 50 :

Զ ա Թագ · Ժա · 18 : ա Պե · Ժա · 14 :

Է Գլ · ի · 32 : Ը Պատ · իե · 4 :

Թ Գլ · ԺԶ · 21 : ԺԸ · 2 , 13 :

Ի՛ՐՔ 1062

Ժ Գլ · ԺԶ · 14 : ԺԸ · 10 , 11 :

Ի Սպ · ԹԲ · ին վերնադերբ :

Ե ՑՃԸ · Բ · 15 : Գոր · Թ · 24 , 25 :

* ԵՒ · Թե · բառիմ՝ Ծե · ղ · 19 : Դատ · ԺԷ · 5 :

Ի Բ Թագ · Բ · 22 :

Ժ ՑՃԸ · Ե · 32 , 45 : ՃԸ :

Ի ա Պե · ԺԸ · 3 , 24 , 25 : Գլ · Ժ · 5 , 6 :

Հ Թագ · Ժա · 25 : Ցովել · Բ · 28 :

թը գնաց . և անոր վրայ ալ Յ֊ԱՍ֊տուծոյ Հոգին եկաւ , ու մինչև Ռամայի Նաւաթը հասնիլը ճամբան երթալով մարգարէութիւն
24 կ'ընէր : Ղեւ անիկայ ալ իր լաթերը հանեց , ու Սամուէլին առջեւը անիկայ ալ մարգարէութիւն կ'ընէր , և ան բոլոր օրը ու բոլոր գիշերը մերկ ՛ի նկատ եղաւ . ասոր համար կ'ըսեն թէ ՛Սաւուղն ալ մարգարէներուն մէջն է :

ԳԼ . Ի

1 Դաւիթ իր ապահովութեանը համար Ցոնաթանին հետ խորհուրդ կ'ընէ : 11 Ցոնաթան ու Դաւիթ երդումով կը նորոգեն իրենց ուխտը : 18 Ցոնաթանին՝ Դաւիթին տուած նշանը : 34 Սաւուղ Դաւիթին երթալը խնամով՝ Ցոնաթանը մեռցընել կ'ուզէ : 35 Ցոնաթան սիրով կը ղատուի Դաւիթէն :

1 Ու Դաւիթ Ռամայի Նաւաթէն փախաւ , ու գնաց Ցոնաթանին առջեւը ըսաւ ՝ Ես ի՞նչ ըրեր եմ , յանցանքս ի՞նչ է , ու ի՞նչ մեղք գործեր եմ քու հօրդ առջեւը , որ անիկայ ինծ մեռցընել կ'ուզէ :
2 Եւ Ցոնաթան ըսաւ անոր , Քաւ չեղի , դուն պիտի չմեռնիս . ահա իմ հայրս մեծ կամ պզտիկ բան մը չըներ առանց *ինծի յայտնելու . ու իմ հայրս ինչու համար ատ բանը ինծմէ պիտի պահէ . ատանկ
3 բան չկայ : Եւ Դաւիթ երդումով ալ ըրաւ ու ըսաւ , Քու հայրդ աղէկ գիտէ որ ես քու առջեւդ շնորհք գտեր եմ . անոր համար կ'ըսէ թէ Ցոնաթան ասոր բանը չգիտնայ , չըլլայ որ վշտանայ . բայց կենդանի է Տէր , ու կենդանի է քու անձդ , որ իմ ու մահուանս մէջտեղը միայն մէկ քայլ մը մնացեր
4 է : Եւ Ցոնաթան ըսաւ Դաւիթին , †Սրտիդ ուզած բանը ինծի
5 ըսէ , ու՝ ես քեզի ընեմ : Եւ Դաւիթ ըսաւ Ցոնաթանին , Ահա վաղը ՝ ամսագլուխ է , ու պէտք է որ ես թագաւորին հետ կերակուր ուտելու համար անշուշտ նստիմ . ասկայն զիս թող տուր , որ մինչև երրորդ օրուան իրիկունը է դաշտին
6 մէջը պահուիմ . Թէ որ քու հայրդ զիս փնտռելու ըլլայ , ըսես որ Դաւիթ ինծի շատ աղաչեց որ արտորնօք է իր քաղաքը Բեթղէհէմ երթայ . քանզի հոն է բոլոր ազգատոհմին տարեկան *զոհը կ'ըլլայ :
7 Թէ որ այսպէս ըսէ՝ Աղէկ , քու ծառայիդ խաղաղութիւն է . բայց Թէ որ խիստ բարկանայ , գիտցիր որ չանիկայ որոշեր է ինծի չարու-
8 Թիւն ընելու : Եւ ծառայիդ ես՝ ղորմութիւն ըրէ , քանզի Էդուն քու ծառայիդ հետ Տէրոջը ուխտ-նուէր ուխտ ըրեր . ու Թէ որ իմ վրաս մէկ յանցանք մը կայ , ինձն մեռցուր զիս . ինչո՞ւ համար զիս
9 քու հօրդ տանիս : Եւ Ցոնաթան ըսաւ , Քաւ չեղի , որ ես ատոյդ գիտնալով Թէ իմ հօրս կողմանէ քեզի համար չարիք որոշուած է ,
10 քեզի չիմացընեմ : Ու Դաւիթ ըսաւ Ցոնաթանին , Հապա Թէ որ քու հայրդ քեզի խստութեամբ պատասխան տայ , ինծի ով պիտի
11 իմացընէ : Եւ Ցոնաթան ըսաւ Դաւիթին , Եկիր՝ դաշտը ելլենք . ու երկուքնին դաշտը ելան :
12 Եւ Ցոնաթան ըսաւ Դաւիթին , Վկայ է Իսրայէլին Տէր Աստուածը . Թէ որ վաղը աս ատենս կամ մկալ օր իմ հայրս քննելով տեսնեմ Թէ Դաւիթին համար աղեկութիւն մը կայ , և նոյն ատենը մարդ չկրկեմ ու ՛քեզի չգայտնեմ ,
13 †Տէրը Ցոնաթանին այսպէս ու ասկէ աւելի ընէ . բայց Թէ որ իմ հայրս քեզի չարութիւն մը ընել ուզէ , ջնէիյ ալ քեզի պիտի յայտնեմ , ու քեզ պիտի արձակեմ , որ խաղաղութեամբ երթաս , ու Ես֊
14 Տէր քու հետդ ըլլայ , ինչպէս որ իմ
14 Օրս հետն էր : Եւ ոչ միայն իմ կենդանութեանս ատենը դուն ինծի Տէրոջը ողորմութիւնը ընես՝ որ
15 ես չմեռնիմ , Մանաւանդ Էքու ողորմութիւնդ իմ տունէս յաւիտեան չկտրես , ոչ ալ ան ատենը՝ երբոր Տէրը Դաւիթին բոլոր Թշնամիները երկրիս վրայէն վերցընէ :
16 Եւ Ցոնաթան Դաւիթին տանը հետ դաշնակցութիւն ըրաւ , ու ըսաւ , ՛Տէրը Դաւիթին Թշնամի-
17 ներէն վրէժ առնէ : Ու Ցոնաթան Դաւիթին նորէն երդումով ընել տուաւ՝ զանիկայ սիրելուն համար . Քանզի զանիկայ իր անձին պէս կը
18 սիրէր : Եւ Ցոնաթան անոր ըսաւ , Վաղը ամսագլուխ է , ու դուն պիտի փնտռուիս , քանզի քու
19 տեղդ պարապ պիտի մնայ : Ու երրորդ օրը շուտով իջնես , և գաս ՝ան տեղը՝ ուր որ գործին օրը պահուեցար , ու եզելի քարին քովը
20 նստիս : Ու ես անոր քովը նշանի մը նետելու պէս իրեք նետ պիտի
21 նետեմ : Եւ ահա մանչը պիտի խրկեմ՝ ըսելով , Գնա՛ նետերը գտիր . ու Թէ որ մանչուն ըսեմ , Ահա նետերը քեզմէ ասդին են , գաս նոնք առ . ան ատենը գաս , քանզի քեզի խաղաղութիւն է , և Չեղած
22 կենդանի է որ բան մը չկայ . Բայց Թէ որ մանչուն այսպէս ըսեմ , Ահա նետերը քեզմէ անդին է՝ գնա՛ փնը երթաս , քանզի Տէրը քեզ կը
23 խրկէ : Ու Ձաս խօսքիս համար՝ որ ես ու դուն խօսեցանք՝ ահա Տէրը

Ն . ք . ՂԲ . Ի֊ԲԲ 1062

Յ Գլ . ժ . 10 ։
Ես . ի . 2 ։
Յ Մկ . ա . 8 ։ Տես բ Թագ . ղ . 14 ։ 20 ։
Ժ Թագ . իգ . 4 ։
ս Գլ . ժ . 11 ։
*Եբր . իմ ականջիս . Յոբ 12 ։ Գլ . թ . 15 ։
†Եբր . Ինչ որ քու անձդ ինծի ըսէ ։
Թագ . ժ . 10 ։ իբ . 11 ։
Բ Գլ . ժթ . 2 ։
ի Գլ . ժգ . 4 ։
Ր Գլ . թ . 12 ։
Բ Տես բ Օր . ա . 23 ։ բ Թագ . փէ . 4 ։
ղ Գլ . իե . 17 ։ Ժթ . է . 7 ։
Բ Տես . բ . 14 ։
ը Չ Որ 16 ։ Գլ . ՃԸ . 8 ։ իգ . 18 ։
Ի . բ Թագ . ժգ . 32 ։
Ես . ա . 5 ։ Գլ . ժե . 37 ։ ա Մն . իբ . 11 ։ 16 ։
Ե Ես ։ ա . 5 ։ Գլ . ժե . 37 ։ ա Մն . իբ . 11 ։ 16 ։
Ի բ Թագ . թ . 1 ։ 3 ։ 7 ։ իա . 7 ։
Ի Գլ . իե . 22 ։ Տես գԼ . լ . 2 ։ բ Թագ . գ . 7 ։ իա . 8 ։
Ն Գլ . ժբ . 1 ։
Հ Չ Որ 5 ։
Ժ Գլ . ժգ . 2 ։
Ե Ներմ . գ . 2 ։
Ե Չ Որ 14 ։ 15 ։ 42 ։

Ն.Ք.ՂԲ. Իբր 1062

իմ՝ ու քու մէջ յաւիտեան վկայ ըլլայ։

24 Ուստի Դաւիթ գաշտին մէջը պահուռեցաւ. և ամսագլուխը հասնելով թագաւորը կերակուր ուտե-

25 լու համար սեղան նստաւ։ Եւ թագաւորը իր սովորութեանը պէս իր աթոռը՝ պատին կոխնակ աթոռը նստաւ. ու Յովնաթան ոտք ելաւ, և Սաւուղին քովը Աբներներ նըս-

26 տաւ, ու Դաւիթին տեղը պարապ մնաց ։ Եւ Սաւուղ ան օրը բան մը չխօսեցաւ, քանզի ըսաւ, անոր բան մը պատահեր է, անկեայ չ՚մա- ՂԱ. է. 21։ ԺԱ.5, ՃԱ։ քուր չէ. անտարակոյս մըքուր

27 պիտի չըլլայ ։ Ու հետևեալ օրը՝ ամսուն երկրորդ օրն ալ Դաւիթին տեղը պարապ էր. ուստի Սաւուղ իր որդւոյն Յովնաթանին ըսաւ, Եսսէին որդին ինչո՞ւ համար երէկ

28 ու այսօր սեղանը չեկաւ։ Եւ Յովնաթան Սաւուղին պատասխան ՚ ՀՄՐ 6։ տուաւ, Դաւիթ ինծի շատ պղա-

29 չեց որ Բեթղեհեմ երթայ, Ու ըսաւ, Շնորհք ըրէ, զիս խրկէ, քանզի ան քաղաքին մէջ մեր ազգասիրմը զոհ կ՚ընէ, ու իմ եղբայրս ինծի պատուիրած է. և թէ որ քու աչքերուդ առջեը շնորհք գտեր եմ, կ՚ազատիմ՝ զիս թող տուր որ երթամ, ու եղբայրներս տեսնեմ. ասո պատճառաւ թագա-

30 ւորին սեղանը չեկաւ։ Եւ Սաւուղին բարկութիւնը բորբոքեցաւ Յովնաթանին դէմ, ու անոր ըսաւ, Ո՛վ ապստամբ ու չար զաւակ, ես չեմ գիտեր որ դուն Եսսէի որդին ընտրեցիր քեզ ու մայրդ խայտառակելու համար.

31 Քանզի քանի որ Եսսէի որդին երկրիս վրայ ողջ է, դուն պիտի չհաստատուիս, ոչ ալ քու թագաւորութիւնդ. ուստի հիմա ՛մարդ խրկէ, ու զանիկայ ինծի բեր, * ՚քանզի անկեայ մահու *արժանի է։

32 Եւ Յովնաթան իր հօրը Սաւուղին պատասխան տուաւ ու ըսաւ, ՚ Ինչո՞ւ համար պիտի մեռչի. ա-

33 նիկայ ի՞նչ ըրաւ։ Եւ Սաւուղ ընիզակը նետեց անոր, որ զանիկայ զարնէ. ՚ան ատենը Յովնաթան իմացաւ որ իր հայրը որոշեր է Դա-

34 ւիթը մեռցընել։ Ու Յովնաթան սաստիկ բարկութեամբ սեղանէն ելաւ, ու ամսուն երկրորդ օրը կերակուր չկերաւ. քանզի Դաւիթին համար սիրտը կտրեցաւ, որովհետև իր հայրը զանիկայ անարգեց։

35 Եւ Յովնաթան առաւօտուն դաշտը ելաւ, ինչպէս որ Դաւիթին հետ ժամնակ որոշեր էր, ու իր

36 հետը պզտիկ մանչ մը կար։ Եւ իր մանչուն ըսաւ, Վազէ, ու ա-

Ն.Ք.ՂԲ. Իբր 1062

իմ նետելու նետերս գտիր. ու մանչուն վազած ատենը՝ անկեայ

37 նետը անկէ անդին նետեց։ Ու երբոր մանչը Յովնաթանին նետած նետին տեղը դնաց, Յովնաթան մանչուն ետևէն կանչելով ըսաւ,

38 Ահա նետը քեզմէ անդին է։ Եւ Յովնաթան մանչուն ետևէն կանչեց, Շո՛ւտ արագիր մի՛ կենար։ Ու Յովնաթանին մանչը նետերը ժողվեց, իր տիրոջը եկաւ։

39 Բայց մանչը բան մը չէր գիտեր. առ բանը միայն Յովնաթան ու Դաւիթ

40 գիտէին։ Եւ Յովնաթան իր գործիքները իր մանչուն տուաւ ու անոր ըսաւ, Գնա՛ քաղաքը

41 տար։ Եւ մանչը գացածին պէս՝ Դաւիթ հարաւային կողմէն ելաւ, ու երեսի վրայ գետինը ինկաւ, ու իրեք անգամ երկրպագութիւն ըրաւ. և մէկզմէկ համբուրեցին, ու իրարու վրայ լացին մինչև որ Դա-

42 ւիթ չափէ դուրս լացաւ։ Եւ Յովնաթան Դաւիթին ըսաւ, Ղ ԳԼ.ա.17։ ՊՀՄ 28։ Գնա խաղաղութեամբ, ՚ինչպէս որ երկուքնիս ալ ՚ցերդուեցինք Տէրոջը անունովը երդումով՝ ըսելով, Տէրը իմ ու քու մէջ և իմ սերունդիս ու քու սերունդիդ մէջը Վէմ ըլ-

43 լայ մինչև յաւիտեան։ Եւ Դաւիթ ելաւ գնաց. Յովնաթան ալ քաղաքը մտաւ։

ԳԼ. ԻՒ

1 Դաւիթ Նոբ գալով՝ Աբիմելեքէն ապաստանութեան տացը կ՚առնէ։ 7 Դովէկ հոն ներկայ կը գտնուի։ 8 Դաւիթ Գողիաթին մասը կ՚առնէ. 10 Գեթի մէջ՝ զինքը խելագար կը ձևացընէ։

1 Եւ Դաւիթ Նոբ գնաց ՚ Աբիմելեքը քահանային. և Աբիմելեքը ՚ զարհուրելով Դաւիթը դիմաւորեց, ու անոր ըսաւ, Ինչո՞ւ համար մինակ ՚ ԳԼ. ԺԴ. 3։ Մար. բ. 26։ ՚ ԳԼ. ԺԴ. 4։

2 ես ու հետդ մարդ չկայ։ Եւ Դաւիթ Աբիմելեքը քահանային ըսաւ, Թագաւորը ինծի բան մը հրամայեց ու ինծի ըսաւ, Մարդ մը չգիտնայ ան բանը որուն համար որ քեզ կը խրկեմ, ու ինչ որ քեզի հրամայեցի. ու ես մանչերուն

3 մէկմէկ տեղ որոշեր եմ։ Հիմա ինչ կայ ձեռքիդ տակը. ինծի հինգ հաց տուր, կամ ինչ որ կը

4 գտնուի։ Եւ քահանան Դաւիթին պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Հեռքիս տակը հասարակ հաց չըկայ, միայն Տուրը հաց կայ. ՚ Ե Ել. ԻԺ. 30։ Ղե. ՚ԻԵ. 5։ Մատ. ԺԲ. 4։ որ մանչերը գոնե կինկերէ զգու-

5 շացած են Ղեւ. ՚ՒԵ։ Եւ Դաւիթ քահանային պատասխան տուաւ ու անոր ըսաւ, Իրաւցընէ կինկերը մեզմէ հեռու են իմ ճամբայ ելած օրէս, ՚ամէնէն երէկուընէ ու մէկալ օրուընէ. և ՚ մանչերուն ՚ Ա Թես. Դ. 4։

Ն · ՔՐ · ՀԲԲ 1062

ամանները մաքուր են . և աս ալ *հասարակ հաց կրնայ սեպուիլ" , մանաւանդ որ այսօր Ղամաններուն մէջը սրբագործուի :
6 Ուստի քահանան Խորբը հաց տուաւ անոր . քանզի հոն ուրիշ հաց չկար , բայց միայն առաջաւորութեան հացը , Որ Ցերօջը առջևէն կը վերցուէր , ու վերցուած 7 օրը տաք հաց կը դրուէր : Եւ ան օրը Սաուղին ծառաներէն մէկը հոն Ցերօջը առջևը արգիլուած էր , ու անոր անունը Եդովմայեցի Դոեգ էր . անիկայ Սաուղին հովիւներուն գլուխն էր : Եւ Դաւիթ Աբիմելէքին ըսաւ , Աս տեղս քու ձեռքիդ տակը նիզակ մը կամ սուր մը չկա՞ . քանզի թագաւորին գործը շտիպողական ըլլալուն համար իմ սուրս ու զէնքերս հետս չառի :
9 Եւ քահանան ըսաւ , Ահա Փղշտացի Գողիաթին սուրը՝ որ զանիկայ Եղեայի հովիտին մէջը մեռուցիր , էանիկայ եփուտին ետևը լաթի մը մէջ փաթթուած կը կենայ . թէ որ կ'ուզես զանիկայ առնել , ա՛ռ . քանզի հոս անկէ ուրիշ չկայ . ու Դաւիթ ըսաւ , Անոր նմանը չկայ . զանիկայ ինծի տուր :
10 Եւ ան օրը Դաւիթ եղաւ , ու Սաուղին երեսէն փախաւ , և Գեթի Անքուս Թագաւորին գնաց :
11 Ու Էնքուսին ծառաները անոր ըսին , Երկրին Թագաւորը Դաւիթը սահիկայ չէ՞ . ասոր համար չէ՞ր որ պար բռնողները պատասխան տալով կ'երգէին ու կ'ըսէին ,
Սաուղ իր հազարաւորները զարկաւ , ու Դաւիթ իր բիւրաւորները :
12 Եւ Դաւիթ հոս խօսքերը իր սրտին մէջը դրաւ , ու Գեթի Թագաւորին Անքուսին երեսէն շատ վախցաւ :
13 Եւ հանոնց առջևը իր դէմքը փոխելով՝ անոնց ձեռքին տակը զինքը խենդ ձևացուց . դուռներու փեղկերուն վրայ նշաններ կը գծեր , ու լորձունքները մօրուքին վրայ կը վազցնէր : 14 Եւ Անքուս իր ծառաներուն ըսաւ , Ահա աս մարդուն խենդ ըլլալը տեսաք . զանիկայ ինչո՞ւ համար ինծի բերիք : 15 Միթէ ես խենդերու կարօտ եմ , որ ատիկայ իմ առջևս բերիք խենդութիւն ընելու համար . ատիկայ իմ տունս մտնէ :

ԳԼ · ԻԲ

1 Դաւիթին քովը մարդիկներ կը ժողվուին Ադոդոմի մէջ : 3 Դաւիթ Մոաբացի մէջ իր ծնողքը Մոաբի թագաւորին կը յանձնէ . 5 Գադ մարգարէին խրատովը Հարեթի կու գայ : 6 Սաուղ Դաւիթին հետևին իյնալով՝ իր ծառաներուն անհաւատարմութեանը համար կը գանգատի : 9 Դովեկ ամբաստանութիւն կ'ընէ Աբիմելէքին վրայով : 11 Սաուղ կը հրամայէ որ քահանաները սպաննեն : 17 Թիկնապահ զօրքը աս հրամանը կատարել չուզելով , Դովեկ ի գործ կը դնէ զանիկայ : 20 Աբիաթար փախչելով՝ Դաւիթին կը բերէ ան գէշ լուրը :

Ն · ՔՐ · ՀԲԲ 1062

1 Դաւիթ անկէ գնաց , ու ողջ առողջ Ադոդոմի քարայրը Հասաւ . ու իր եղբայրները և իր օրը բոլոր տունը լսեցին , ու հոն 2 անոր իրան : Ետ բոլոր նեղութեան մէջ եղող՝ պարտք ունեցող ու †սիրտը վիրաւորուած" մարդիկները անոր քովը ժողվուեցան . և անիկայ անոնց վրայ զօրագլուխ եղաւ . ու անոր քովը չորս հարիւրի չափ մարդ եղան :
3 Եւ Դաւիթ անկէ Մոաբի Մասփան գնաց , ու Մոաբի թագաւորին ըսաւ , Կ'աղաչեմ , իմ հայրս ու մայրս ձեր քովը ‡կենան , մինչև որ գիտնամ թէ Աստուած ինծի ինչ կ'ընէ պիտի ընծ : 4 Ու զանոնք Մոաբի թագաւորին առջևը բերել տուաւ . և անոնք անոր քովը բնակեցան , որչափ ժամանակ որ Դաւիթ բերդին մէջը կեցաւ :
5 Եւ †Գադ մարգարէն Դաւիթին ըսաւ , Բերդին մէջը մի՛ նստիր . երթալ Յուդայի երկիրը գնա : Ուստի Դաւիթ գնաց Հարեթի անտառը մտաւ :
6 Եւ Սաուղ լսեց որ Դաւիթ ու անոր հետ եղող մարդիկները գտնուած են . ու Սաուղ Գաբաայի մէջ Ռամայի ‖ծառին տակը նստեր էր , ու նիզակը իր ձեռքն էր , և իր ամէն ծառաները ալ իր բոլորտիքը 7 կայներ էին : Ու Սաուղ իր քովը կայնող ծառաներուն ըսաւ , Ո՛վ որդիք Բենիամինի՝ մնիկ ըրէք . Միթէ Յեսսէի որդին Ե՞ամէնքնուդ ալ արտեր ու այգիներ պիտի տայ , ամէնքնիդ ալ հազարապետներ ու 8 հարիւրապետներ պիտի ընէ , Որ ամէնդ ինծի դէմ միաբաներ էք . ու Յեսսէի որդւոյն իմ որդւոյս հետ բրած դաշնակցութիւնը Ե՞իմ անանձիս ըսող մը չկայ . և ձեր մէջը մարդ մը չկայ որ ինծի համար ցաւէ , ու ինծի յայտնէ Թէ իմ որդիս իմ ծառաս ինծի դէմ ոտք հանեց , որ դարանամուտ ըլլայ , ինչպէս որ գոյ այսօր Ե՞ը գիտէ : 9 Եւ Սաուղին ծառաներուն վրակայնող Եդովմայեցի Դովեկ պատասխան տուաւ ու ըսաւ , Յեսսէի որդին տեսայ , որ Նոբ եկաւ Ե՞Աքիտոբի որդւոյն Ահիմելէքին . 10 ու անիկայ անոր համար Ցերօջը հարցուց , ու Ե՞անոր պաշար տուաւ , և անոր Փղշտացի Գողիաթին ծուրը տուաւ :

ա Բ Թագ · իդ · 18 :
Բ Սագ · ծէ · ին և ձեր · ին վերնա · գիրները :
Գ Դատ · ժա · 3 :
† ՀԲԲ · գատ · նահագ
‡ ՀԲԲ · ևը · ԼԸՆ ,
Դ Բ Թագ · իդ · 11 : ա Մն . իա · 9 : բ Մն · իե · 25 :
‖ Գամ · մա · շայն
Ե Գլ · իե · 14 :
Զ Գլ · ժը · 3 : ի · 30 :
Է Գլ · ի · 2 :
Ը Գլ · իա · 7 : Սագ · ծր · ին վերնա · գիրը և 1 , 2 , 3 Համարները :
Թ Գլ · ժգ · 3 :
Ժ Գլ · իա · 1 :
ի Թես · իե · 21 :
Լ Գլ · իա · 6 , 9 :

Ն · ՔՐ · ՀԲԲ 1062

*ՀԲԲ · կերպով մը հասարակ է ,
ղՂԿ · Ը · 30 : Ի Պատ · ծը · 3 , 4 : Պար · բ · 25 , 26 : Ղտ · Զ · 3 , 4 :
Ե Ղկ · իդ · 8 , 9 :
Ի Գլ · իբ · 9 : Սագ · ծր · ին վերնա · գիրը :
Ի Գլ · ժե · 2 , 50 :
ի Ցես · ՂԼ · Ը · 10 :
Լ Սագ · լդ · ին վերնա · գիրը :
Ի Սագ · ծգ · ին վերնա · գիրը :
Ի Գլ · ժը · 7 : ԻԲ · 5 :
ի Ղտ · բ · 19 :
Հ Սագ · լդ · ին վերնա · գիրը :

11 Ան առաւնը թագաւորը ժողո-
ված խրկեց, ու Ա.քիտովբէի որդին Ա-
քիմելէք քահանան, ու անոր հօրը
բոլոր տունը՝ Նոբի մէջ եղող քա-
հանաները կանչեց. ու ամէնքն ալ
12 թագաւորին եկան։ Եւ Սաւուղ
ըսաւ, Ո՛վ որդի Ա.քիտովբայ՝
մտիկ ըրէ. ու անիկայ ըսաւ,
13 Ահա հոս եմ՝ տէր իմ։ Եւ Սաւուղ
անոր ըսաւ, ինչո՞ւ համար դուն ու
Յեսսէի որդին ինծի դէմ միաբանե-
ցաք, ու դուն անոր հաց ու սուր
տուիր, և անոր համար Աստուծոյ
հարցուցիր, որ անիկայ ելլէ ինծի
դարանամուտ ըլլայ, ինչպէս որ
14 այսօր կ՚երեւայ։ Եւ Ա.քիմելէք
պատասխան տուաւ թագաւորին
ու ըսաւ, քու բոլոր ծառաներուդ
մէջը ո՞վ հաւատարիմ է Դաւիթին
պէս, որ թագաւորի փեսայ, քու
*առաջանիդ վերակացուն", ու քու
15 տանդ մէջ պատուաւոր է։ Միթէ
այսօր սկսայ անոր համար Աստու-
ծոյ հարցընելու. քա՛ւ լեցի. թա-
գաւորը իր ծառային վրայ ա՛ւ իմ
հօրս բոլոր տանը վրայ ա՛ւանկ բան
մը չգնէ. քանզի քու ծառադ աս
բոլոր բաներէն պզտիկ կամ մեծ
16 բան մը չէր գիտեր։ Եւ թա-
գաւորը ըսաւ, Ո՛վ Ա.քիմելէք՝ ան-
պատճառ պիտի մեռնիս, թէ՛
դուն և թէ քու հօրդ բոլոր տունը։
17 Ու թագաւորը իր քովը կայնող
սուրհանդակներուն ըսաւ, Դար-
ձէ՛ք՝ Տէրոջը քահանաները մեռ-
ցուցէ՛ք. քանզի անոնց ձեռքն ալ
Դաւիթին հետ է, և որովհետև ա-
նոր փախչիլը գիտնալով՝ ինծի
չյայտնեցին. բայց թագաւորին
ծառանները Տ՚չուզեցին իրենց ձեռ-
քը երկրնցընել՝ Տէրոջը քահանա-
18 ները զարնելու։ Եւ թագաւորը
Դովէկին ըսաւ, Դո՛ւն դարձիր,
ու քահանաները զարկ։ Ու Ե-
դովմացիին Դովէկ դարձաւ, և
քահանաները զարկաւ, ու Ե՛ան օրը
անիկայ ութսունուհինգ մարդ մեռ-
ցուց, որ քթնաէ եփուտ կը հագ-
19 նէին։ Եւ քահանաներուն Նոբ
քաղաքը սուրի բերնէ անցուց.
երիկ մարդէն մինչև կին մարդը,
տղայէն մինչև կաթնկեր մանուկը,
ու մինչև արջառը, էշը ու ոչխարը
սուրի բերնէ անցոյց։
20 Եւ Ա.քիտովբեան Ա.քիմելէքին
մէկ որդին՝ որուն անունը Աբիա-
թար էր, ազատեցաւ, ու Դաւիթ
21 Դաւիթին եհաւէն փախաւ։ Եւ Ա-
բիաթար Դաւիթին պատմեց թէ
Սաւուղ Տէրոջը քահանաները մեռ-
22 ցուց։ Եւ Դաւիթ Աբիաթարին
ըսաւ, Ես ան օրը գիտէի որ Ե-
դովմացին Դովէկ հոն դտնուե-
լով՝ անշուշտ Սաւուղին պիտի
պատմէ. քու հօրդ տանը բոլոր
մարդիկներուն մահուանը ես պատ-
23 ճառ եղայ։ Իմ քովս նստէ, մի՛
վախնար. Հ.քանզի իմ հոգիս փընտ-
ռողը քու հոգիդ ալ կը փնտռէ,
բայց դուն իմ քովս ապահով ես։

ԳԼ. ԻԳ

1 Դաւիթ Աբիաթարէն միջոցովը Տէրոջը հարց-
ընելէն ետև՝ Կէիլան կ՚ազատէ։ 7 Աստուած
Դաւիթին կը յայտնէ Սաւուղին գալը, ու
Կէիլացւոց անհաւատարմութիւնը. ան ալ
Կէիլայէն կը փախչի։ 14 Զիփի մէջ Յովնա-
թան կու գայ՝ ու Դաւիթը կը միխիթարէ։
19 Զիփացիք Սաւուղին կը յայտնեն Դաւի-
թին ո՛ւր ըլլալը. 25 ու անիկայ Մաոնի մէջ
Սաւուղէն կ՚ազատի՝ Փղշտացւոց յարձակմա-
նը պատճառաւ։

1 Եւ Դաւիթին իմացուցին ըսե-
լով, Ահա Փղշտացիք Կէիլա-
յի հետ պատերազմ կ՚ընեն, ու կա-
2 լերը կը կողոպտեն։ Եւ Դաւիթ
Տէրոջը հարցուց ու ըսաւ, Եր-
թամ ասոնց Փղշտացիները զարնե՞մ։
Եւ Տէրը Դաւիթին ըսաւ, Գնա՛
Փղշտացիները զարկ ու Կէիլան
3 ազատէ։ Եւ Դաւիթին մարդիկ-
ները անոր ըսին, Ահա մենք հոս
Ցուդայի մէջ կը վախնանք. ալ
որչափ աւելի՛ թէ որ Կէիլա ե-
թանք Փղշտացւոց դունդերուն
4 դէմ։ Ու Դաւիթ նորէն մէյմին
ալ Տէրոջը հարցուց. և Տէրը անոր
պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Ե-
լի՛ր՝ Կէիլա իջիր. քանզի ես Փղշտ-
ացիները քու ձեռքդ կու տամ։
5 Եւ Դաւիթ իր մարդիկներովը Կէի-
լա գնաց, ու Փղշտացւոց հետ պա-
տերազմ բրաւ. ու անոնց անա-
սունները առաւ, և զանոնք մեծ
հարուածով մը զարկաւ. ու Դա-
ւիթ Կէիլային բնակիչները ազա-
6 տեց։ Եւ Ա.բիմելէքին որդին Ա-
բիաթար Դաւիթին քովը Կէիլա
Հփախած ատենը՝ եփուտը ձեռքը
7 բռնած իջաւ։
Ու երբոր Սաւուղին իմացուցին,
թէ Դաւիթ Կէիլա մտեր է, Սա-
ւուղ ըսաւ, Աստուած իմ ձեռքս
մատներ է զանիկայ. քանզի դռներ
ու նիգեր ունեցող քաղաքի մը մէջ
8 մտեր գոցուեր է։ Եւ Սաւուղ բո-
լոր ժողովուրդը պատերազմի կան-
չեց, որ Կէիլա իջնէ, ու Դաւիթը
9 և անոր մարդիկները պաշարէ։ Իսկ
Դաւիթ իմացաւ որ Սաւուղ իրեն
համար դաղտուկ չարութիւն մը կը
ծրարէ, ու Աբիաթար քահանա-
յին ըսաւ, Եփուտը մօտեցուր։
10 Եւ Դաւիթ ըսաւ, Ո՛վ Տէր Ա-
տուած Իսրայէլի՛ քու ծառադ ըս-
տոյգ լսեց որ Սաւուղ Կէիլայի վրայ
գալ կ՚ուզէ, Հոր քաղաքը իմ պատ-
11 ճառովս աւրէ. Արդեօք Կէիլայի

Ն. Ք. Ը. Իբր 1062

Ղ Թագ. բ. 26։

— Ցես. ժե. 44։

Ե Հմ 4, 6, 9։ Գլ. Լ. 8։ բ Թագ. ե. 19, 23։

Ե Ցես. Եզ. ա. 17։

Ե Ցես. բ. 31։

Ե Հմ 9, 11։

Ե Գ. Իե. 6։

Ե Գ. բ. 33։

Ե Թագ. իե. 21։ Գլ. Լ. 7։

Ե Գ. Իե. 19։

Ն. Ք. Ը. Իբր 1062

Իբր 1061

Ն. ք. ԶԲ. Լբր 1061

քնակիչները զես անոր ձեռքը պիտի մատնե՞ն , ա՛ծառայիդ լսածին պէս՝ Սաուղ հա՛ պիտի իջնէ՞. ով Ցէր Աստուած Իսրայէլի , կ՚աղաչեմ՝՝ ծառայիդ յայտնէ : Եւ
12 Ցէրը ըսաւ , Պիտի իջնէ : Ու Դաւիթ ըսաւ , Կէիլայի քնակիչները զիս ու իմ մարդիկներս Սաուղին ձեռքը պիտի մատնե՞ն : Եւ
13 Ցէրը ըսաւ , Պիտի մատնեն : Ուստի Դաւիթ ու անոր մարդիկները Ա. Պետ. Լբ. 23 : 13 Ղևվեց հարիւր մարդու չափ ելան՝ կէիլային դացին , և ո՛ւր որ կրնային երթալ՝ կ՚երթային . ու երբոր Դաւիթին կէիլային ելլելը Սաուղին իմացուցին , հո՛ն երթալէն ետ կեցաւ :
14 Եւ Դաւիթ անապատին մէջ ամուր տեղեաւնք կը նստէր . ու Ա. Ցամ. ԻԵ. 55 : Ա. Պետ. ԺԵ. 1 : Ա. Պետ. ԺԳ. 3 , 4 : Է Զիփի անապատին մէջ Ըլեռան մի վրայ նստաւ : Եւ Սաուղ ամէն օր զանիկայ կը փնտռէր . բայց Աստուած անոր ձեռքը չմատնեց
15 զանիկայ : Ու Դաւիթ տեսաւ որ Սաուղ իր անձը փնտռելու ելեր է . և Դաւիթ Զիփի անապատը անտառի մը մէջ էր :
16 Ու Սաուղին որդին Ցովնաթան ելաւ , անտառը գնաց Դաւիթին , ու անոր ձեռքը Աստուծով
17 զօրացուց . Եւ անոր ըսաւ , Մի վախնար ; քանզի իմ հօրս Սաուղին ձեռքը քեզ պիտի չգտնէ , ու դուն Իսրայէլի վրայ թագաւոր պիտի ըլլաս , ու ես քու երկրորդդ պիտի ըլլամ . և ա՛յս բանը իմ Ա. Պետ. ԻԴ. 20 :
18 հայրս Սաուղ ալ գիտէ : Ու Ա. Պետ. ԺԸ. 3 : Ա. Պետ. Ի. 16 , 42 : Ա. Թագ. Ի. 2 : երկու քնին Ցերովը առջևը ուխտ ըրին . և Դաւիթ անտառին մէջը մնաց , բայց Ցովնաթան իր տունը դարձաւ :
19 Ու Զիփացիք Գաբաա ելան Սաուղին , ու ըսին , Ա. Պետ. ԺԳ. 19 : Սաղ. ԾԴ. ԻԸ. 1 : Սաղ. ԾԴ. ԻԸ վերնագիրը : Ահա Դաւիթ մեր քովը ամուր տեղեաւնքը անտառին մէջ՝ Եքեղա բլուրին վրայ՝ Եսիմոնի հարաւային կողմը պա-
20 հուած է : Հիմա՝ ով թագաւոր , ինչպէս որ քու անձդ իջնելու կը փափաքի , իջի՛ր , ու է զանիկայ թագաւորին ձեռքը մատնելը մեզի
21 ծիայ : Ու Սաուղ ըսաւ , Դուք Ցերովնին օրհնեա՛լ ըլլաք , որ ինծի
22 ցաւակից եղաք : Ուրեմն գացէ՛ք , ո՛ւ աւելի աղէկ դիտեցէ՛ք , և անոր ոտքին կոխած տեղը դիտցէ՛ք ու տեսէ՛ք , Ե՞ր ով զանիկայ հոն տեսեր է . քանզի ինծի ըսած են թէ անի-
23 կայ շատ խորամանկ է : Ուստի նայեցէ՛ք , ու անոր բոլոր պահուելու տեղեաւնքը իմացէ՛ք , և ա՛յսպէս ետ դարձէ՛ք , և ձեզի հետ երթամ՛. ու թէ որ անիկայ ան երկրին մէջն է , զանիկայ Ցուդայի բոլոր հազարաւորներուն մէջը՝ աղէկ
24 մը պիտի փնտռեմ՛ : Ու անոնք ելան , և Սաուղին առջևէն Զիփ գացին . ու Դաւիթ իր մարդիկները Ա. Պետ. ԺԳ. 24 : Ա. Պետ. ԺԵ. 55 : Գլ. իե. 2 : Մաւոնի անապատը դաշտին մէջ՝ Եսիմոնի հարաւային կողմը
25 Նոքեր էր : Եւ Սաուղ իր մարդիկներովը պահելու գնաց . ու երբոր Դաւիթին իմացուցին , վէմը իջաւ և Մաւոնի անապատին մէջ նստաւ . ու Սաուղ լսեց , ու Դաւիթին ետևէն Մաւոնի
26 անապատը վազեց : Եւ Սաուղ լեռանը աս կողմէն կ՚երթար , Դաւիթ ալ իր մարդիկներովը լեռանը անդիի կողմէն կ՚երթար . և ու Դաւիթ կը փութար որ Սաուղէն երեսէն փախչի , բայց Սաուղ ու իր մարդիկները Դաւիթին ու անոր մարդիկներուն չորս կողմը պատեցին , որ զանոնք բռնեն :
27 Ա. Պետ. ԻԶ. 1 : Ա. Պետ. ԺԳ. 9 : Ցեսս. Թագ. ԺԲ. 9 : Բայց մը լրաբեր մը եկաւ Սաուղին ու ըսաւ , Շտապով եկուր , քանզի
28 Փղշտացիք երկիրը կոխեցին : Ուստի Սաուղ Դաւիթը հալածելէն դարձաւ գնաց , որ Փղշտացւոց դէմ դնէ . ա՛նոր համար ան տեղին անունը *Սէլա մահկէգօթ ըսուեցաւ :

ԳԼ . ԻԴ

1 Դաւիթ Ենգադդիի ապրի մը մէջ Սաուղին քաղաքը կ՚որոշէ , անոր կենացը կը խնայէ . 9 և այսպէս իր անմեղութիւնը կը ցուցնէ : 17 Սաուղ իր յանցանքը խոստովանելով Դաւիթին երդում ընել կու տայ , ու կը մեկնի :

1 Ա՛ Դաւիթ անկէ ելաւ , ու Ա. Պետ. Ի. 2 : Ա. Մն. Ի. 2 : Ենգադդիի ամուր տեղեաւնքը նըս-
2 տաւ : Ու է երբոր Սաուղ Փղշտացիներէն ետ դարձաւ , անոր իմացուցին ու ըսին , Ահա Դաւիթ Ենգադդիի անապատին մէջն է :
3 Եւ Սաուղ բոլոր Իսրայէլէն իրեք հազար ընտրուած մարդիկներ առաւ , ու է գնաց որ Դաւիթը ու անոր մարդիկները փնտռէ այծե-
4 մանց ժայռերուն վրայ : Եւ ճամբան վրայ եղող ոչխարներուն փարախները եկաւ , ու հոն մէկ քարայր մը կար . ու Ը Սաուղ †հարկաւորութեան համար ներս մտաւ . և է Դաւիթ իր մարդիկներովը քար-
5 այրին ներսի դին նստեր էր : Ու Դաւիթին մարդիկները անոր ըսին , Ահա Ցերովը քեզի ըսած օրը առիկայ է՝ Թէ Քու թշնամիդ քու ձեռքդ պիտի մատնեմ , և քու աչքերուդ Համեմատ երեսցածը ըրէ՛ անոր : Ու Դաւիթ ելաւ , և Սաուղին վերարկուին ծայրը գաղտուկ
6 կտրեց : Բայց անկէ ետքը է Դաւիթին սիրտը խղճաց , Սաուղին վերարկուին ծայրը կտրելուն վրայ :
7 Ու իր մարդիկներուն ըսաւ , Ը Ա. Պետ. ԻԴ. 4 : Ա. Պետ. ԻԶ. 8 : † Եբր . ոտքերը ծածկելու . Դատ. Գ. 24 : Ա. Պետ. ԻԶ. 6 : Ցեսս. Թագ. ԻԲ. 12 : Ա. Պետ. ԻԵ. 28 : Ա. Պետ. ԻԵ. 11 : Է Ա. Պետ. ԻԴ. 10 : Ա. Պետ. ԻԶ. 13 : Ա. Պետ. ԻԶ. 22 : Ա. Պետ. ԺԸ. 9 : * Ա՛ն՝ վէմ բաժանման :

տուած չընէ որ Ցերօբօը օձեալնէն՝ իմ տիրոջս աս բանը ընեմ՝ ձեռքս անոր վրայ երկրնցընելով՝ քանզի
8 անիկայ Ցերօբօը օձեալն է : Եւ Դաւիթ Ֆաս խօսքերով իր մարդիկները զսպեց , ու զանոնք չթողուց որ Սաուղին վրայ յարձակին : Եւ Սաուղ քարայրէն դուրս ելաւ ու իր ճամբան գնաց :
9 Անկէ ետև Դաւիթ ալ քարայրէն դուրս ելաւ , ու Սաուղին ետևէն կանչելով ըսաւ , Ո՛վ տէր իմ թագաւոր : Ու երբոր Սաուղ ետին նայեցաւ , Դաւիթ երեսը գետինը ծռելով երկրպագու-
10 թիւն ըրաւ : Եւ Դաւիթ ըսաւ Սաուղին , Ի՞նչու համար մարդոց խօսքը մտիկ կ՚ընես , որ կ՚ըսեն Թէ Ահա Դաւիթ քեզի չարու-
11 թիւն կ՚ընէ— կը չանայ : Ահա այսօր քու աչքերդ կը տեսնեն , որ Ցերը այսօր քարայրին մէջը քեզ իմ ձեռքս մատնեց . ու ըսին որ քեզ սպանեմ , բայց ես քեզի խնայեցի , ու ըսի , Ես իմ ձեռքս իմ տիրոջս չեմ երկնցըներ , քանզի
12 անիկայ Ցերօբօը օձեալն է : Ու տես՝ հայր իմ՝ տես , քու վերարկուիդ ծայրը իմ ձեռքիս մէջն է . ու ես քու վերարկուիդ ծայրը կտրելով՝ քեզ չսպանեցի . ասկէ հասկըցիր ու տես , որ է իմ ձեռքիս մէջը չարութիւն ու անօրէնութիւն չկայ , ու քեզի չանցանք մը չեմ բրած , բայց դուն * զիս սպանելու կ՚աշ-
13 խատիս : Դատաստան բնէ իմ ու քու մէջ , ու Ցերը իմ վրէժս քեզմէ առնէ . բայց իմ ձեռքս քու-
14 վրադ չըլլայ : Ինչպես որ հին առակը կ՚ըսէ , Անօրէններէն անօրէնութիւն կ՚ելլէ . բայց իմ ձեռքս
15 քու վրադ չըլլայ : Իսրայէլի թագաւորը որո՞ւն հետևէն ելեր է , և դուն որո՞ւն հետևէն կ՚երթ կը հալածես . է մեռած շան մը հետև ,
16 ? լուի մը հետև եկար : Ու ատոր Ցերը դատաւոր ըլլայ , և իմ ու քու մէջ դատաստան ընէ , և հաւանէ ու ‡ պաշտպանէ զիս , և քու ձեռքէդ ազատէ :
17 Ու երբոր Դաւիթ աս խօսքերը Սաուղին խօսելը լմընցուց , Սաուղ ըսաւ , Ո՞րդեակ իմ Դաւիթ , ատիկայ քու ձա՞յնդ է . և Սաուղ
18 իր ձայնը վերցուց ու լացաւ . ¶ Ու Դաւիթին ըսաւ , Դուն * ինծմէ արդար ես . քանզի դուն ինծի բարիք հատուցիր , բայց ես քեզի չա-
19 րիք հատուցի : Ու դուն այսօր քու ինծի ըրած աղէկութիւնդ յայտնեցիր , որովհետև Ցերը զիս քու ձեռքդ ևմանանց , ու դուն զիս չսպա-
20 ղացիր : Զի՞ան զի մէկ մարդ մը իր թշնամին դտնելու ըլլայ , զանիկայ խաղաղութեամբ երթայ . ուստի այսօր քու ինծի բրածիդ փոխարէն Ցերը քեզի բա-
21 րիք հատուցանէ : Եւ հիմա ահա * գիտեմ որ դուն անշուշտ թագաւոր պիտի ըլլաս . ու Իսրայէլին թագաւորութիւնը քու ձեռքիդ մէջը
22 պիտի հաստատուի : Ուրեմն Ցերով ինծի երդում ըրէ՝ Թէ ինծմէ ետքը իմ սերունդս պիտի չսպաղցնես , ու իմ հօրս տունէն իմ անունս բնաջինջ պիտի չընես :
23 Եւ Դաւիթ Սաուղին երդում ըրաւ : Ետքը Սաուղ իր տունը գնաց , ու Դաւիթ իր մարդիկներովը Ղամբռ տեղը ելաւ :

ԳԼ· ԻԵ

1 Սմուէլ կը մեռնի : 2 Դաւիթ Նաբաղին մարդ կը խրկէ : 10 և Նաբաղին ժլատութեանը համար արդողելով՝ միաբ կ՚ընէ որ զանիկայ բնաջինջ ընէ : 14 Աբիգեա աս բանը իմանալով՝ 18 ընծայ մը կը պատրաստէ : 23 և իր խնամութեանը 32 Դաւիթին սիրտը կը հանդարտեցընէ : 36 Նաբաղ ալ աս բաները լսելով կը սարսափի , ու ետքը կը մեռնի : 39 Դաւիթ իրեն կին կ՚առնէ Աբիգեան ու Աքինոամը : 44 Մեղբող Փաղտիելին կը տրուի :

1 Եւ Սմուէլ մեռաւ , ու բոլոր Իսրայէլ ժողովուեցան , ու Բանաւոր համար սուգ ըրին . ու զանիկայ Ռամայի մէջ իր տունը թաղեցին : Եւ Դաւիթ ելաւ Փառանի անապատը իջաւ :
2 Եւ Մաոնի մէջ մարդ մը կար , ու անոր † գործը Կարմեղոսի մէջ էր . և անիկայ խիստ մեծ մարդ էր , ու իրեք հազար ոչխար և հազար այծ ուներ . ու իր ոչխարները պահատուր ընելու համար Կարմելի
3 գոսի մէջ կը գտնուէր : Եւ անոր մարդուն անունը Նաբաղ էր , ու անոր կնկանը անունը Աբիգեա . և կնիկը խոհեմամիտ ու գեղեցկագեմ էր , բայց երիկը խստաբարոյ ու չարագործ էր , ու անիկայ ‡ Քաղերեան էր :
4 Եւ Դաւիթ անապատին մէջ լսեց որ Նաբաղ իր ոչխարները Ղասի
5 րակաւոր կ՚ընէ : Ու Դաւիթ տասը մանչ խրկեց , և Դաւիթ մանչերուն ըսաւ , Կարմեղոս երէք ու Նաբաղին գացէք , և իմ անունովս
6 անոր ողջոյն հարցուցէք . Ու այսպէս ըսէք , Ո՛ղջ կեցիք . Երկար ալ ողջ մնաք , ու քու ողջ բոլոր ստացուածքիդ խաղաղութիւն
7 ըլլայ : Եւ հիմա լսեցի որ ոչխարներդ ասրակաւոր կ՚ընես . քու հովիւներդ մեր հետն էին , անոնց վնաս մը չտուինք , ու անոնք Կարմեղոսի մէջ որչափ ատեն որ կեցան , անոնց մէկ բանը չկորսուեցաւ :

Ի Սագ· Ե· 4· Մաա· Ե· 44· Հռով· Ժբ· 17, 19·

Ի Սագ· ՃԼԱ· 6· Առակ· Ժգ· 28· Ժէ· 9·

Ի Սագ· Է· 8· Լե· Ղ·

* Եբր· իմ անձս կ՚որսաս զանիկայ առնելու· Գլ· իգ· 20·

Լ Ծն· Ժգ· 5· Դատ· Ժա· 27· Գլ իգ· 10· Ցօբ· Ե· 8·

Ի Գլ· Ժէ· 43· ԹՀԱԳ· ԹՀ· 8·

Ժ Գլ· իզ· 20·

Ն Հմր 18·

Հբ Մ· Ի· 22·

Ի Սագ· Լե· 1· Խգ· 1· ՃԺԹ· 154· ՄԻԷ· Է· 9·

Ղ Գլ· իզ· 17·

Ճ Գլ· իզ· 21·

Ի Ծն· Լը· 26·

Ի Մաա· Ե· 44·

Ն Գլ· իզ· 28·

Ղ Գլ· իդ· 12· իզ· 8·

Ի Գլ· Ի· 17·

Ղ Ծն· Ի· 28·

Ղ Թագ· Ի· 6, 8·

Ղ Գլ· Ի· 1·

Ա Գլ· Իբ· 3·

Բ Թես· Ի· 29· Բ Օր· Լգ· 8·

Ֆ Նի· Ի· 21· Սագ· ՃԻ· 5·

Ա Գլ· Ի· 24·

Կամ՝ բարեգուշակը

Ի Ցես· Ժէ· 55·

‡ Կամ՝ շնբարոյ

Ղ Ծն· Լ· 13· ԲՀԱԳ· Ժգ· 23·

Ի Գլ· Ժէ 22·

Ը Ծն· Ժբ· 18· Սագ· ՃԻԲ· 7· Դա· Ժ· 5·

Ա Ծն· Ժբ· 15, 21·

8 Քու մանչերուդ հարցուր , ու քեզի
Թող ըսեն ։ ուստի ա մանչերը
քու աչքերուդ առջևը չնորհք Թող
դտնեն , քանզի ժ բարի օր եկանք ։
չնորհք ըրէ , քու ծառաներուդ ու
քու որդւոյդ Դաւիթին ձեռքէդ ե-
9 կածը տուր ։ Եւ Դաւիթին ման-
չերը գացին , ու ատ բոլոր խօսքե-
րուն համեմատ Դաւիթին անունովը
Նաբաղին զըռւցեցին ու կայնեցան ։
10 Եւ Նաբաղ Դաւիթին ծառանե-
րուն պատասխան տուաւ ու ըսաւ ,
Դաւիթը ով է , ու Ցեսսէի որդին
ով է . ատ օրերս իրենց տէրերուն
երեսէն փախչող ծառաները շատ-
11 ցեր են ։ Ես իմ հացս , ջուրս ու
ասրակատուր ընդներուս համար մը-
Թած անասուններս առնեմ՝ ու ա-
Նօ՞նկ մարդիկներուն տամ , որոնց
12 ուակից ըլլալը չեմ գիտեր ։ Եւ
Դաւիթին մանչերը իրենց ճամբան
դարձան , ու գացին ատ բոլոր խօս-
13 քերը անոր պատմեցին ։ Եւ Դա-
ւիթ իր մարդիկներուն ըսաւ ։ Ամէն
մարդ իր սուրը մէջքը կապէ . ու
ամէն մարդ իր սուրը մէջքը կապեց .
և Դաւիթ ալ իր սուրը մէջքը
կապեց . ու Դաւիթին ետևէն չորս
հարիւրի չափ մարդ ելաւ , ու երկու
հարիւր մարդ հոն Իւկարասիներուն
քովը մնացին ։
14 Եւ ծառաներուն մէկը Նաբաղին
կնկանը Աբիգեայիին իմացուց ու
ըսաւ , Ահա Դաւիթ անապատէն
մարդիկներ խրկեց մեր տէրը օրհնե-
լու համար . իսկ անիկայ *խաոիւ
15 խօսեցաւ անոնց հետ՝ ։ Բայց ան
մարդիկները մեզի հետ շատ աղէկ
էին , ու ժ մեզի վնաս մը չտուին ։ և
դաշտի մէջ որչափ ատեն որ անոնց
հետ պտրտեցանք , մեզմէ բան մը
16 չկորսուեցաւ ։ Անոնք մեզի Կապա-
րիսպ էին թէ գիշերը և թէ ցորեւ-
կը , որչափ ատեն որ անոնց քովը
17 ոչխարները կ՝արածեցինք ։ Ու հի-
մա գիտցիր ու տես՝ թէ ինչ պիտի
ընես , քանզի մեր տիրոջը վրայ և
անոր բոլոր տանը վրայ Հարիքը
հասած է . որովհետև անիկայ այն-
պես Ժէար մարդ մըն է , որ անոր
հետ մարդ չկրնար խօսիլ ։
18 Եւ Աբիգեա շուտով ւերկու հա-
րիւր հաց , ու երկու տիկ գինի , և
հինգ †եփած ոչխար , ու հինգ գրիւ
բոհրած ցորեն , հարիւր ողկոյզ չա-
միչ , ու երկու հարիւր շարոց թուզ
առաւ , ու զանոնք էշերու վրայ
19 դրաւ ։ Եւ իր ծառաներուն ը-
սաւ , Ցառջե՛ւս անցէք , ահա ես
ձեր ետևէն կու գամ . բայց իր եր-
20 կանը Նաբաղին չմացուց ։ Ու
երբոր կնիկը իշուս վրայ հեծած՝
լեռանը գոց տեղէն կ՝իջնէր , ահա
Դաւիթ ու անոր մարդիկները անոր
առջևը կ՝իջնէին ։ ու անիկայ անոնց
21 հանդիպեցաւ ։ Եւ Դաւիթ ըսեր
էր , Ուրեմն անապատին մէջ ատ
մարդուն բոլոր ունեցած բաները
պարապ տեղը պահեր եմ , ու անոր
բոլոր ունեցածէն բան մը չկորսուե-
ցաւ . և անիկայ ինծի չ աղէկու-
Թեան փոխարէն զէշութիւն ըրաւ ։
22 ՚Աստուած Դաւիթին Թշնամինե-
րուն այսպէս ու ասկէ աւելի ընէ ,
Թէ որ Ն մինչև վաղը առտու անոր
մարդիկներէն ‡մէկ էրիկ մարդ մը
ողջ Թողում ։
23 Ու Աբիգեա Դաւիթը տեսածին
պէս շուտով Էշուն վրայէն իջաւ ,
և Դաւիթին առջևը երեսի վրայ
իյնալով , մինչև գետինը երկրը-
24 պագութիւն ըրաւ ։ Ու անոր ոտ-
քը ինկաւ ու ըսաւ , Ով տէր իմ ,
յանցանքը իմ վրաս ըլլայ . բայց
հրամանն տուր՝ որ քու աղախինդ
քու առջևդ խօսի , և քու աղախ-
25 նոյդ խօսքերը մտիկ ըրէ ։ Կ՝աղա-
չեմ՝ որ իմ տէրս ատ չար մարդ-
դուն Նաբաղին համար իր սրտին
մէջ դէն մը չդնէ . քանզի իր ա-
նունանս պէս ինքն ալ անունկ է .
անոր անունը ‖Նաբաղ է , ու անզը-
գամութիւնը իր հետն է . բայց ես
քու աղախինդ իմ տիրոջս խրկած
26 մանչերը չտեսայ ։ Եւ հիմա , ով
տէր իմ , Ցերը կենդանի է , ու
քու հոգիդ ալ կենդանի է , որ Ցե-
րը Նէզդ չձողուց որ արիւն մտնես ,
ու Ոքու վրէժդ քու ձեռքովդ առ-
նես . և հիմա Էքու Թշնամիներդ
ու իմ տիրոջս դէշութիւն ուզող-
27 ները Նաբաղին պէս ըլլան ։ Ու
հիմա Ռատ ընծան որ քու աղա-
խինդ իմ տիրոջս բերաւ , Թող իմ
տիրոջս Ռետևէն եկող մանչերուն
28 տրուի ։ Կ՝աղաչեմ՝ քու աղա-
խինդ յանցանքը ներէ . քանզի
Էցերը իմ տիրոջս անպատճառ
հաստատ տուն պիտի շինէ ; որով-
հետև իմ տէրս Ցերոջը պատե-
րազմները պատերազմեցաւ , ու քու
օրերուդ մէջը Ր.քու վրադ չարու-
29 Թիւն մը չգտնուեցաւ ։ Բայց Թէ-
և քեզ հալածելու՝ ու քու հոգիդ
փնտռելու համար մէկ մարդ մը
ոտք ելած է , իմ տիրոջս հոգին՝
քու Ցեր Աստուծոյդ առջևը՝ կե-
նաց ծրարին մէջը ծրարած պիտի
ըլլայ . բայց Ընիկայ քու Թշնամի-
ներուդ հոգիները պարսատիկի մէ-
ջէ էլած ժպէի պիտի նետէ ։
30 Ու երբոր Ցերը բոլոր քեզի համար
ըսած աղէկութիւնները իմ տիրոջս
ընէ , ու քեզ Իսրայէլի վրայ Թա-
31 գաւոր դնէ , Ասիկայ քեզի դայ-
Թակղութիւն մը ու իմ տիրոջս

Ն · ք · ՂԲ · էբր 1060

Ա Կեմ . ը · 10 : Ժ թ · 19 :

Ն · ք · ԶԲ · էբր 1060

Յ Ա Պտ . ՀԹ · 5 : Ա ռակ · ժէ · 13 :
Յ Հռոմ . ա · 17 : Գա · գ · 17 : ի · 13 , 16 :
Ն Հմր 34 :
‡ Նէե · պա · տի վայ միզղ · գ Թագ . ժգ · 10 : իա · 21 : գ Թագ . ի Թ · 8 :
Ա Ցես . ժե · 18 : Դաան · ա · 14 :

Իգաա . Թ · 28 : Ա պտ . Հգ · 7 : 8 : ՃԹգ . 3 : 4 :
Լ Դաա . ը · 6 :

Իգա · լ · 24 :

Ա ՚ն՝ անզգամ :

* Եբր . ա Ձոնց վայ յարձակեցաւ :

Ժ Հմր 7 :

Ա Ես . ժգ · 22 : 6ՃԲ · ա · 10 :

Հ Գա · ի · 7 :

Ն Բ Օր . ժգ · 13 : Դաա . ժԲ · 22 :

Ա Ծն . լը · 13 : Ա ռակ . ժը · 16 : իա · 14 :
† Եբր . ե զած

Ճ Ծն . լը · 15 , 20 :

Ա Ես . ժե · 18 :

սրտին խիղճ մը չըլլայ , թէ առանց պատճառի արիւն թափեցիր , կամ թէ իմ տէրս իր վրէժը ինքը առնու . ու երբոր Ցէրը իմ տիրոջս բարութիւն ընէ , քու աղախինդ միտդ բերես ։

32 Եւ Դաւիթ ըսաւ Աբիգեայլին , Օրհնեալ ըլլայ Իսրայէլին Ցէր Աստուածը , որ այսօր քեզ խրկեց զիս

33 դիմաւորելու . Ու քու խոհեմութիւնդ օրհնեալ ըլլայ , և դուն ալ օրհնեալ ըլլաս , որ ես այսօր զիս արգիլեցիր որ արիւն չմտնեմ , ու իմ

34 վրէժս ձեռքովս չառնեմ ։ Բայց Իսրայէլին Ցէր Աստուածը՝ որ զիս արգիլեց քեզի չարութիւն ընելէն , կենդանի է , թէ որ դուն շուտով չգայիր ու առջևս չելլէիր , մինչև վաղը առտու Նաբաղին մկ երիկ

35 մարդը չէր մնար ։ Եւ Դաւիթ առնոր բերած ընծաները ձեռքէն առաւ , ու անոր ըսաւ , Խաղաղութեամբ տունդ գնա . ահա խօսքդ մտիկ ըրի ու քու * խնդիրքդ ընդունեցի ։

36 Եւ Աբիգեա Նաբաղին գնաց , ու ահա ինք անիկայ իր տանը մէջ թագաւորական կոչունքի պէս կոչունք կ՚ընէր . և Նաբաղին սիրտը զուարթացեր էր , ու անիկայ շատ գինովցեր էր . ուստի կնիկը մինչև առաւօտեան լոյսը պզտիկ կամ մեծ

37 բան մը չպատմեց անոր ։ Եւ առաւօտուն երբոր Նաբաղ գինիէն զգաստացաւ , ան ատենը անոր կնիկը ասոնք բաները անոր պատմեց . ու անոր սիրտը իր ներսի դին մեռաւ ,

38 ու քարի պէս եղաւ ։ Եւ տասը օրի չափ անցնելէնետև Ցէրը զարկաւ Նաբաղը , որ մեռաւ ։

39 Ու Դաւիթ Նաբաղին մեռնիլը լսելով՝ ըսաւ , Օրհնեալ է Ցէրը , որ Նաբաղին ձեռքէն խոչնդոտանը ինքը պատուեց , ու իր ծառան չարութենէ պահեց . և Ցէրը Նաբաղին չարութիւնը անոր գլխուն դարձուց ։ Ու Դաւիթ մարդ խրկեց և Աբիգեային խօսեցաւ , որ զանիկայ

40 իրեն կնիկ առնէ ։ Ու Դաւիթին ծառաները կարմէղոս գացին Աբիգեային , ու անոր հետ խօսեցան ու ըսին , Դաւիթ մեզ քեզի խրկեց ,

41 որ քեզ իրեն կնիկ առնէ ։ Եւ ան նիկայ ելաւ ու երեսի վրայ մինչև գետինը երկրպագութիւն ըրաւ , ու ըսաւ , Ահա ծառանդ իմ տիրոջս ծառաներուն ոտքերը լուալու համար ատրկութիւն թող ընէ ։

42 Եւ Աբիգեա շուտով ոտք ելաւ , ու իր էշին սպասաւորութիւն ընող հինգ աղջիկներու հետ երդս հեծաւ , ու Դաւիթին պատգամաւորներուն հետևէն գնաց , և անոր կնիկը եղաւ ։

43 Ո՛ Դաւիթ Իզրէելէն ալ Աքինոամը առաւ . ժու ասոնց երկուքն ալ անոր կնիկները եղան ։

44 Բայց Սաւուղ էր Մեղքող աղջիկը՝ որ Դաւիթին կնիկն էր՝ Կաղլիմացի Լայիսի որդւոյն է Փալտիէլին տուաւ ։

ԳԼ . Ի Զ

1 Սաւուղ Զիփացիներէն լուր առնելով՝ Եբեսղա կու գայ Դաւիթին դէմ ։ 4 Դաւիթ կառքերուն տեղը երթալով՝ կ՚արգիլէ Աբեսսան որ Սաւուղը չմեռցընէ ։ բայց Սաւուղին նիզակը ու կուժը կ՚առնէ ։ 18 Դաւիթ Աբենները կը յանդիմանէ ։ 18 ու Սաւուղը կը յորդորէ ։ 21 Սաւուղ իր յանցանքը կը խոստովանի ։

1 Եւ Զիփացիք Գաբաա գացին Սաւուղին , ու ըսին , Ահա Դաւիթ Եսիմոնի դիմացը Եքեղայի

2 բլուրին վրայ պահուեր է ։ Ու Սաւուղ ելաւ Զիփի անապատը իւր հետ Իսրայէլի իրեք հազար ընտրուած մարդիկներովը , որ Զիփի անապատին մէջ Դաւիթը փնտռէ ։

3 Եւ Սաւուղ Եսիմոնի դիմացը Եքեղայի բլուրը՝ ճամբուն վրայ բանակեցաւ ։ Դաւիթ ալ անապատին մէջը նստեր էր . ու երբոր տեսաւ որ Սաւուղ իր ետևէն անապ

4 պատը կու գայ , Դաւիթ լրտեսներ խրկեց , ու Սաւուղին ատոյգ գալը իմացաւ ։

5 Ու Դաւիթ փողոցով ելաւ , և Սաւուղին բանակ դրած տեղը եկաւ . ու Դաւիթ Սաւուղն ու անոր զօրավարին՝ Ներեան Աբեննեռին պառկած տեղը տեսաւ . բայց Սաւուղ ի կառքերուն մէջտեղը պառկեր էր , ու ժողովուրդը անոր

6 բոլորտիքը բանակեր էին ։ Եւ Դաւիթ պատասխան տուաւ , ու Քեթացի Աբիմելէքին ու Ցոլաբին եղբօրը Ցարուհեան Աբեսսային ըսաւ , Ո՞վ էնձի հետ Սաւուղին քովը բանակը կ՚իջնէ ։ Ու Աբեսսա ըսաւ , Ես քեզի հետ կ՚իջնեմ ։

7 Եւ Դաւիթ Աբեսսային հետ գիշերով ժողովուրդին մէջը մտաւ . և ահա Սաւուղ կառքերուն մէջտեղը պառկեր կը քնանար . անոր նիզակը գլխուն քովը գետինը ցցուած էր , և Աբենները ու ժողովուրդը անոր բոլորտիքը պառկեր էին ։

8 Եւ Աբեսսա Դաւիթին ըսաւ , Աստուած այսօր քու թշնամիդ Ձեռքդ մատնեց . ու հիմա թող տուր որ նիզակով մկ անգամին գետինը հարցեմ զանիկայ , ու չկրկնեմ ։

9 Նէմ Հարուածը ։ Բայց Դաւիթ Աբեսսային ըսաւ , Զանիկայ մի՛ մեռցներ . Քանզի Ցերոջը օծեալն ով կրնայ ձեռք երկընդրկել ու

10 անմեղ ըլլալ ։ Եւ Դաւիթ ըսաւ ,

Ն . ՔՐ . ՂՔ . Իբր 1060
Ր Ցես . ԺԵ . 56 ։
Ժ ԳԼ . ԻԵ . 8 ։ Ա . 5 ։
Ի ԲԹԱՓ . Գ . 14 ։
Ա ԵՍ . Ժ . 80 ։ Ի ԲԹԱՓ . Գ . 15 ։

Ն . ՔՐ . ՂՔ . Իբր 1060
— ԳԼ . ԻԳ . 19 ։ Սաղ . ԺԳ . ԻՆ ՎԵՐՆԱԳԻՐՔ ։
Բ ԳԼ . Ժ . 50 ։ ԲԹԱՓ . ԺԵ . ԺԶ . 55 ։
Գ ԳԼ . ԺԵ . 20 ։
Դ ՍԻ . Բ . 16 ։ Ե ԴԱՍ . Է . 10 , 11 ։
Զ ԳԼ . ԻԳ . 19 ։
Է ԵՔԲ . ՁԱՐՆԵՄ .
Ը ԳԼ . ԻԳ . Ի ։ ԲԹԱՓ . Ա . 16 ։

Ն . ՔՐ . ՂՔ . Իբր 1060
— ՅՈՒՆ . ԻԳ . 27 ։ ԵՒ . ԺԸ . 10 ։ Սաղ . ԽԸ . 13 ։ ՀԲ . 18 ։ ՂՈՒ . Ա . 68 ։
Ե ՀՄՐ 26 ։
Զ ՀՄՐ 26 ։
Է ՀՄՐ 22 ։
Ը ԳԼ . Ի . 42 ։ ԲԹԱՓ . ԺԸ . 9 ։ Դ ԹԱՓ . Ե . 19 ։ ՂՈՒ . Է . 50 ։ Ը . 48 ։
— ՅՈՒՆ . ԺԸ . 21 ։
* ԵՔԲ . ԵՐԵԱՔ Ի Բ ԹԱՓ . ԺԴ . 23 ։
Ժ ՀՄՐ 32 ։
Ի ՌԱԿ . ԻԲ . 23 ։
Ի ՀՄՐ 26 , 34 ։ Ղ ԲԹԱՓ . Բ . 44 ։ Սաղ . Է . 16 ։
Ի ՀՈՒԴ . Բ . 10 , 13 ։ ՌԱԿ . ԺԵ . 33 ։
Ի ՀՄՐ 27 ։

Ն·ՔՔ·ՂՔ· ԽԲԲ 1060

ՔՂԼ·ԽԱ։38։ Պաղ·ղդ·4։2։28։ Ղաւ·ա·ԺԲ·7։Հառվ·Ժբ·19։ Ի·8ա Ծե·խե·29։Բ Օբ·լա·14։8ոբ·է·1։Ժդ·5։Պաղ·լէ·13։

ՃԳԼ·լ·6։ Ի Ել·իդ·7։13։

Լ Ծե·բ·21։Ժե·19։

Ցերը կենդանի է որ Հզանիկայ Ցերը պիտի զարնէ , կամ Բանոր ա-տենը պիտի դայ ու մեռնի , կամ թէ ծպատերազմի մէջ պիտի մտնէ

11 ու մեռնի ։ Եւ Աստուած չընէ որ Ցերոջը օծեալին դէմ ձեռք երկրնցընեմ . միայն թէ Հիմա անոր գըլխուն քովէն նիզակը ու ջուրին կուժը առ ու երթանք ։ Եւ Դաւիթ Սաուղին դլխուն քովէն նիզակը ու ջուրին կուժը առաւ ու դացին . և տեսնող չկար , իմացող չկար ու արթընցող չկար . որովհետև ա-մէնքը կը քնանային . քանզի Ցերոջը կողմանէ անոնց վրայ խորունկ քուն մը ինկեր էր ։

12 Եւ Դաւիթ անդիի կողմը անցաւ , ու լեռանը դլխուն վրայ հեռուանց կայնեցաւ , Ա անոնց մէջը

13 մեծ միջոց կար ։ Եւ Դաւիթ ժողովուրդին ու Ներեան Աբեններին կանչելով բսաւ ։ Ո՛վ Աբեններ , պատասխան չե՞ս տար . ու Աբենները պատասխան տուաւ ու բսաւ , Դուն ո՛վ ես , որ թագաւորին կը

15 կանչես ։ Եւ Դաւիթ Աբեններին բսաւ ։ Դուն էրիկ մարդ չե՞ս . ու Իսրայէլին մէջ քեզի պէս ո՛վ կայ . ու ինչու՞ համար քու տիրոջդ թագաւորին պահպանութիւն չըրիր . քանզի ժողովուրդէն մէկը քու տէրդ թագաւորը մեռցընելու ե-

16 կաս ։ Ատ քու բրած բանդ աղէկ չէ . կենդանի է Ցերը՝ որ դուք Ի մեռնելու արժանի էք , քանզի Ցերոջը օծեալին՝ ձեր տիրոջը պահպանութիւն չըրիք . ու հիմա նայէ , թագաւորին նիզակը ու ա-նոր գլխուն քովի ջուրին կուժը

17 որ է ։ Ան ատենը Սաուղ Դաւիթին ձայնը ճանչցաւ ու բսաւ , Ի՛մ որդեակ իմ Դաւիթ՝ ատիկայ քու ձայնդ է . ու Դաւիթ բսաւ , Ո՛վ տէր իմ թագաւոր , իմ ձայնս

18 է . Ու բսաւ , Իմ տէրս ինչու՞ համար այդպէս իր ծառային ետեւէն ինկեր է . քանզի ի՞նչ ըրի , ու ձեռքիս մէջը ի՞նչ չարութիւն

19 կայ ։ Եւ հիմա իմ տէրս թագաւորը իր ծառային խօսքերը թող մտիկ ընէ . Թէ որ Ցերը գբեղ իմ վրաս ուղք հանեց , թող զո՛ մը *ընդունի . բայց թէ որ մարդոց որդիքը ոտ հանեցին , անոնք Ցերոջը առջևը անիծեալ ըլլան , Ի քանզի այսօր վռընտեցին՝ որ ՚ՂՑերոջը ժառանգութեանը հետ չմիանամ , ու ինծի բսին , Գնա օտար աստուածներու ծառայութիւն ը-

20 րէ ։ Եւ հիմա Ցերոջը առջևը իմ արիւնս գետինը չիյնայ . քանզի Իսրայէլի թագաւորը *մկ լու մը փնտռելու ելաւ , ինչպես որ մէկ մարդ մը լեռներու վրայ կաքաւի մը ետևէ կ'ելնայ ։

21 Ու Սաուղ բսաւ , Մեղք գործեցի . դարձիր՝ որդեակ իմ Դաւիթ . իմ հոգիս այսօր Ի քու աչքերուդ պատուական երևնալուն համար՝ քեղի մէյմին ալ չարութիւն պիտի չընեմ . ահա յիմարութիւն

22 ըրի ու մեծապէս սխալեցայ ։ Եւ Դաւիթ պատասխան տուաւ ու բսաւ , Ահա թագաւորին նիզակը . մանչերուն մէկը թող գայ ու զա-

23 նիկայ առնէ ։ Եւ Ցերը ամէն մարդուն իր արդարութեանը ու իր հաւատարմութեանը փոխարէնը հատուցանէ . որովհետև Ցերը քեզ այսօր իմ ձեռքս տուաւ , բայց ես Ցերոջը օծեալին ձեռք երկրնցընել

24 չուզեցի ։ Եւ ահա ինչպես որ քու հոգիդ այսօր իմ աչքերուս պատուական երևցաւ , իմ հոգիս ալ Ցերոջը առջևը այնպէս պատուական երևնայ , ու զիս ամէն նեղութենէ

25 ազատէ ։ Եւ Սաուղ Դաւիթին բսաւ , Որդեակ իմ Դաւիթ , օրհնեալ ըլլաս . Դու գործերուդ մէջ յաղողութիւն պիտի գտնես՝ , ու նաև Հյաղթող պիտի ըլլաս ։ Եւ Դաւիթ իր ճամբան գնաց , ու Սաուղ իր տեղը դարձաւ ։

Ն·ՔՔ·ՂՔ· ԽԲԲ 1060

Ր ԳԼ·Ժե·24։Խդ·18։ Ր ԳԼ·Ժբ·30։

Ն Պաղ·է·8։Ժբ·20։

Ե Եբբ·ըՀե-լով պիտի ըսես ,

Լ Ծե·լբ·28։

ԳԼ·ԻԶ

1 Սաուղ Դաւիթին Գէթի մէջ ըլլալը լսելով՝ ալ անոր հաւէն չիյնար ։ 5 Դաւիթ Սիկեղակը կը խնդրէ Աքքուսէն ։ 8 և ուրիշ կողմերու վրայ յարձակելով՝ Աքքուսին կը հաւատացընէ Թէ Ցուդայի դէմ պատերազմեր է ։

1 Ու Դաւիթ իր սրտին մէջը ըսաւ , Վերջապէս մէկ օր մը Սաուղին ձեռքովը պիտի կորսուիմ . ինծի Փղշտացւոց երկիրը փախչելէն աղեկը չկայ , որ Սաուղ ինծմէ յոյսը կտրէ , ու զիս մէյմըն ալ Իսրայէլի բոլոր սահմաններուն մէջ չխնտռէ . այսպէս անոր ձեռքէն կ'ազատիմ ։

2 Ու Դաւիթ ե՛ր հետը եղող վեց հարիւր մարդով ելաւ , ու Գեթի թագաւորին Մաովքի որդւոյն Բ Ան-

3 քուսին քովը գնաց ։ Եւ Դաւիթ ինքը ու իր մարդիկները՝ իւրաքանչիւր մարդ իր անովը՝ Դաւիթ ալ Ի իր երկու կնիկներովը՝ Եզրեայելացի Աբինոամին հետ ու Կարմէլացի Նաբալին կնկանը Աբիգէային հետ՝ Անքուսին քովը Գեթի մէջ բնակե-

4 ցան ։ Ու երբոր Սաուղին իմացուցին թէ Դաւիթ Գէթ փախեր է , մէյմըն ալ զանիկայ չփնտռեցին ։

5 Եւ Դաւիթ Անքուսին բսաւ , Կ'աղաչեմ , թէ որ քու առջևդ շնորհք գտայ , գիւղաքաղաքներուն մէկուն մէջ ինծի տեղ տուր , որ հոն նստիմ . քանզի քու ծառադ

Ր ԳԼ·իդ·43։

ԽԲԲ 1058

Ա ԳԼ·ԽԸ·18։

Բ ԳԼ·Խ·10։

Ն. Ք. ԳԲ. ԽՐ 1058

Ը Տես Ցես. ԺԸ. 31։ ԺԹ. 5։

Ի Տես գլ. ԽԹ. 3։

Ձ Ցես. Ժգ. 2։

Ի Ցես. Ժզ. 10։ Պատ. ա. 29։

Ի Կամ՝ Գաբեցացոց

Ը Եզ. Ժե. 16։ Տես գլ. Ժե. 7, 8։

Ի Ծն. խե. 18։

Ի Տես ա Մն. բ. 9, 25։ Ի Պատ. ա. 16։

† Կամ՝ այսպէս ըրաւ, ու անոր սովորութիւնը ասանկ մտիկ ընէին՝ քանի որ Փղշտացոց երկրին մէջը կը նստի։

ինչմէ՛ Տամպը քեզի հետ խոպանարանիստ քաղաքին մէջը նստի։

6 Եւ ան օրը Անքուս Սիկեղլակը տուաւ անոր. ասկէ պատճառով Սիկեղլակ մինչև այս օրս Գուդայի

7 թագաւորներուն եղաւ։ Ու Փղշտացւոց երկրին մէջ Դաւիթին նստած օրերուն թիւը Իմկէ տարի ու չորս ամիս եղաւ։

8 Եւ Դաւիթ ու անոր մարդիկները ելան, և Ձգեսուրացւոց, Իգազերացւոց ու Ամաղեկացւոց վրայ յարձակեցան. քանզի անոնք շատոնցմէ՛ի վեր ան երկրին մէջ կը նստակեին, Շուրէն մինչև Եգիպտոս երկիրը։

9 Ու Դաւիթ ան երկիրը զարկաւ, ու ամենևին էրիկ մարդ մը կամ կնիկ մարդ մը ողջ չթողուց, և ոչխարները ու արջառները ու էշերը և ուղտերը ու հանդերձները առաւ, և դարձաւ

10 Անքուսին եկաւ։ Ու Անքուս ըսաւ, Այսօր որ կողմը յարձակեցաք. և Դաւիթ ըսաւ, Գուդայի հարաւային կողմը, Ցերահմեացոց հարաւային կողմը, ու Կենեացոց հարաւային կողմը։

11 Դաւիթ մէկ էրիկ կամ կնիկ մարդ մը ողջ չթողուց, որ Գէթ Լաբ բերէ. քանզի ըսաւ, Զըլլայ որ մեզի համար պատմեն ու ըսեն թէ Դաւիթ †այսպէս ըրաւ։ Ու անոր սովորութիւնը ասանկ էր, քանի որ Փղշտացոց երկրին մէջ կը

12 նստէր։ Եւ Անքուս Դաւիթին հաւատալով՝ ըսաւ, Ան Իսրայէլը իր ժողովուրդին Իսրայէլին քովը ինքզինքը խիստ ատելի ընելուն համար, ինծի յաւիտեան ծառայ պիտի ըլլայ։

ԳԼ. ԻԸ

1 Անքուս Դաւիթին վրայ կը վստահանայ։ 3 Սաուղ վհուկները կարդեցեր եւս, եղբոր երկիրի մէջ կ'իյնայ, Աստուծոյ հրեշն ձգուած ըլլալով։ 7 վհուկ մը կը փնտռէ, 9 ու Սամուէլը հնչել կու տայ։ 15 Սաուղ իր կործանումը լսելով՝ կ'ուշանի։ 21 Կինը և Սաուղին ծառաները կերակրելով կը զօրացնեն գնդիկայ։

1 Ու ան օրերը Փղշտացիք իրենց զօրքերը ժողվեցին, որ գային Իսրայէլին հետ պատերազմին։ և Անքուս Դաւիթին ըսաւ, Գիտցած ըլլաս որ դուն քու մարդիկներովդ իմ հետս բանակը պիտի ելլես։

2 Ու Դաւիթ Անքուսին ըսաւ, Ուրեմն ծառայիդ ընելու գործը պիտի տեսնես. և Անքուս Դաւիթին ըսաւ, Անոր համար քեզ միշտ ինծի անձնապահ պիտի ընեմ։

3 Իսկ Սամուէլ մեռած էր. և բոլոր Իսրայէլը անոր համար ուղբ ըրեր էին, ու գնդիկայ իր քաղաքը՝ Ռամային մէջ թաղեր էին։ Սաուղ ալ ջ վհուկները ու նշանագէտները երկրէն վերցուցեր էր։

4 Եւ Փղշտացիք ժողովուեցան, ու եկան Սունամի մէջ բանակեցան. Սաուղ ալ բոլոր Իսրայէլը ժողվեց, ու Գեղբուէի մէջ բանակեցան։

5 Եւ Սաուղ Փղշտացւոց բանակը տեսնելով՝ վախցաւ, ու սիր-

6 տը շատ դողաց։ Եւ Սաուղ Տէրոջը հարցուց. բայց Տէրը թէ երազներով՝ թէ Ուրիմով և թէ մարգարէներով Ոչ անոր պատասխան

7 չտուաւ։ Ան ատենը Սաուղ իր ծառաներուն ըսաւ, Ինծի մէկ վհուկ կնիկ մը փնտռեցէք՝ որ երթամ անոր հարցընեմ։ Եւ ծառաները անոր ըսին, Ահա Ենգեդիի մէջ մէկ վհուկ կնիկ մը կայ։

8 Ու Սաուղ իր հանդերձները փոխելով, ուրիշ հանդերձներ հագաւ, և իրեն հետ եղող երկու մարդով գնաց, ու գիշերով ան կնկանը քովը հասան։ Եւ Սաուղ ըսաւ, Շնորհք բրէ, Ինծի վհուկի ոգւով դիւթութիւն ըրէ, ու քեզի ըսելիս մարդս ինծի վեր

9 հանէ։ Եւ կնիկը անոր ըսաւ, Ահա գուն Սաուղին ըրած բանը գիտես, թէ ինչպես անիկայ Իվհուկները ու նշանագէտները երկրէն բնաջինջ ըրաւ. ուրեմն ինչո՞ւ ինծի մեռցընելու համար իմ անձիս որո-

10 գայթ կը պատրաստես։ Եւ Սաուղ Տէրոջմով երդում ըրաւ անոր ու ըսաւ, Տէրը կենդանի է որ ասկէ քանէն քեզի մէկ վնաս մը

11 պիտի չպատահի։ Ան ատենը կնիկը ըսաւ, Քեզի ո՞վ վեր հանեմ։ ու անիկայ ըսաւ, Սամուէլը հանէ ինծի։

12 Եւ կնիկը Սամուէլը տեսնելով, մեծ ձայնով մը պոռաց. ու կնիկը Սաուղին խօսեցաւ ու ըսաւ, Ինչո՞ւ զիս խաբեցիր. քանզի դուն Սաուղն ես։

13 Եւ թագաւորը անոր ըսաւ, Մի վախնար. բայց ի՞նչ տեսար։ Ու կնիկը Սաուղին ըսաւ, Գետնէն ելլող աս-

14 տուածներ տեսայ։ Եւ Սաուղ անոր ըսաւ, Անոր կերպարանքը ի՞նչպէս է։ Ու կնիկը ըսաւ, Ահա մէկ ծեր մարդ մը կ'ելլէ, ու ևիլարկու մը հագած է։ Եւ Սաուղ հասկըցաւ որ անիկայ Սամուէլն է. ու երեսը գետինը ծռելով՝ անոր եր-

15 կրպագութիւն ըրաւ։ Եւ Սամուէլ ըսաւ Սաուղին, Ինչո՞ւ համար ինծի նեղութիւն տուիր, ու զիս վեր հանեցիր։ Եւ Սաուղ ըսաւ, Ես մեծ նեղութեան մէջ եմ, որովհետև Փղշտացիք ինծի հետ պատերազմ կ'ընեն, ու Աս-

Ն. Ք. ՃՆ. ԽՐ 1560

Ի Ջմ 9։ Եւ. Ժ 18։ Ղև. Ժթ 31։ Ի. 27։ բ Օր. Ժբ 10, 11։ Ը Ցես. Ժթ. 18։ Գործ. գ. 8։

Ի Գլ. լ. 1։ Ղ Ցօբ. Ժբ. 11։ Ի Թես. Ժբ. 6։ Ը Նե. Ժբ. 30։ Թես. խէ. 21։ բ Օր. Ժ. 8։ Ի Գլ. Ժդ. 37։ Ա Սակ. ա. 28։ Ոգբ. բ. 9։

Ի Բ Օր. Ժբ. 11։ Ա Մն. Ժ. 13։ Նա. բ. 19։

Ի Ջմ 8։

Ի Ա Սակ. ե. 11, 12, 18։ Ժգ. 14։

Ի Գլ. Ժբ. 12։

տուած ինծի՝ հետացար , և ինծի՛ թէ մարգարէներու միջոցով և թէ երազներով պատասխան չտար ։ ա-նոր համար քեզ կանչեցի , որ ինծի
16 իմացնես թէ ինչ ընեմ ։ Եւ Սամուէլ ըսաւ , Ինչո՞ւ համար ինծի կը հարցընես , հիմա որ Տէրը քեզմէ հետացաւ ու քեզի թշնամի
17 եղաւ ։ Եւ Տէրը հիմ *բերնովս զրուցածին պէս †ըրաւ , ու Տէրը քու ձեռքէդ թագաւորութիւնը պատռեց , և զանիկայ քու ընկերիդ
18 Դաւիթին տուաւ ։ Ինչպէս դուն Տէրոջը խօսքը մտիկ չըրիր , ու ա-մաղիկին վրայ անոր սաստիկ բար-կութիւնը՝ ի գործ չդրիր , անոր հա-մար այսօր Տէրը քեզի ասա բանը ը-
19 րաւ ։ Եւ Տէրը քեզի հետ Իսրա-յէլն ալ Փղշտացւոց ձեռքը պիտի մատնէ ։ ու վաղը դուն ու քու որ-դիքդ իմ քովս պիտի ըլլաք ։ Ա Տէրը Իսրայէլին բանակն ալ Փղշտացւոց ձեռքը պիտի մատնէ ։
20 Անմ ատենը Սաւուղ շտապով ին-կաւ ու գետնի վրայ փռուեցաւ , և Սամուէլին խօսքերէն շատ վախ-ցաւ , ու ամենևին ուժ չմնացաւ . քանզի ըլոր օրը ու ըլոր գիշերը
21 հաց կերած չէր ։ Եւ կնիկը Սաւու-ղին քովը գնաց , ու անոր չափա-զանց սոսկումը տեսնելով՝ անոր ըսաւ , Ահա քու աղախինդ քու խօսքդ մտիկ ըրաւ . և ես՝ հոգիս ձեռքիս մէջը դնելով , ինծի ըսած խօսքերուդ ունկնդրութիւն ըրի ։
22 Եւ հիմա կ՚աղաչեմ , դուն ալ քու աղախնիդ խօսքը մտիկ ըրէ՛ , ու քու առջեդ պատառ մը հաց դնեմ , ու կեր որ ուժ առնես , քանզի
23 ճամբայ պիտի երթաս ։ Բայց ա-նիկայ չուզեց , ու Ըեմ ուտեր , ը-սաւ . սակայն երբոր իր ծառաները ու կնիկն ալ զանիկայ բռնադա-տեցին , անոնց խօսքը մտիկ ըրաւ . ու գետնէն ելլելով՝ անկողինին
24 վրայ նստաւ ։ Եւ կնիկը իր տանը մէջ անուշած ոջիխ մը ունէր . շու-տով զանիկայ մորթեց , ու ալիւր առաւ շաղեց , և անով բաղարջ
25 հացեր եփեց . Ու Սաւուղին առջևը և անոր ծառաներուն առջևը դրաւ , ու կերան , ու ելան նոյն գիշերը գացին ։

ԳԼ . ԻԹ

1 Դաւիթին Փղշտացւոց հետ պատերազմի երթալը. 8 անոնց նախարարներուն հաճելի երևնալը ։ 6 Անքուս ինք կը խրկէ Դաւիթը՝ անոր հաւատարմութիւնը գովելով ։

1 Յե- Փղշտացիք իրենց բոլոր բա-նակները Ափեկի մէջ ժողվեցին . ու Իսրայէլացիք Ցեզրայելի մէջ եղող աղբիւրին քովը բանակեցան ։
2 Եւ Փղշտացւոց նախարարները իւ-րենց հարիւրաւորներովը ու հազա-րաւորներովը կ՚անցնէին . և Դա-ւիթ ու իր մարդիկները անոնց ետևէն Անքուսին հետ կ՚անցնէին ։
3 Ու Փղշտացւոց իշխանները ըսին , Ա՛ս Եբրայեցիները ի՞նչ պիտի ըլ-լան ։ Եւ Անքուս Փղշտացւոց իշ-խաններուն ըսաւ , Ասիկա Իսրա-յէլի թագաւորին Սաւուղին ծա-ռան Դաւիթը չէ՞ , որ տասնչափ օրերէ՝ կամ մանաւանդ այսչափ տարիներէ՝ ի վեր իմ քովս է . ու ինձի ինկած օրէն մինչև ա՛ս օրս
4 անոր վրայ ամենևին մէկ չտնտա-խ մը չգտայ ։ Եւ Փղշտացւոց իշխան-ները անոր սրտմղեցան , ու Փղշտա-ցւոց իշխանները անոր ըսին , Դա՛ս մարդը ետ խրկէ . ու երթայ իր տեղը , ուր որ զանիկայ դրիր . ա-մեր հետը պատերազմի մէջ չմտնէ . չըլլայ որ Ի պատերազմին մէջ մեզի թշնամի՛ ըլլի . քանզի անի-կայ ինչո՞վ պիտի հաշտուի իր տի-րոջը հետ , չէ՞ որ աս մարդոցը գլ-
5 խներովը ։ Միթէ այն Դաւիթը չէ՞ , որուն համար Իսիները պար բռնելով ու պատասխան տալով կ՚ըսէին , Սաւուղ իր հազարա-ւորները զարկաւ , ու Դաւիթ իր բիւրաւորները ։
6 Եւ Անքուս Դաւիթը կանչեց , ու անոր ըսաւ , Ցերը կենդանի է որ դուն շիտակ մարդ մըն ես . և իմ հետս բանակին մէջը Ի մտնելդ ու ելլելդ իմ աչքիս առեկ կ՚երևնայ . Ժքանզի ինձի եկած օրէդ մինչև աս օրս քու վրադ չարու-թիւն մը չգտայ . բայց դուն նա-խարարներուն աչքին առեկ չես ե-
7 րևնար . Ուստի հիմա դարձիր և խաղաղութեամբ դնա՛ , ու Փղշտա-ցւոց նախարարներուն աչքին դեշ
8 երևցածը մի՛ ըներ ։ Եւ Դաւիթ Անքուսին ըսաւ , Բայց ես ի՞նչ ըրի . ու քու առջեդ կայնած օրէս մինչև աս օրս ծառայիդ վրայ ի՞նչ գտար , որ ես չերթամ ու իմ տի-րոջս թագաւորին թշնամիներուն
9 հետ պատերազմ չընեմ ։ Եւ Ան-քուս պատասխան տուաւ՝ ու Դա-ւիթին ըսաւ , Գիտեմ որ դուն իմ աչքերուս Աստուծոյ հրեշտա-կին պէս առեկ կ՚երևնաս . բայց Փղշտացւոց իշխանները ըսին թէ Անիկայ մեր հետը պատերազմի չել-
10 լէ ։ Ուստի առաւօտուն կանուխ կեր՛ը դուն ու քու տիրոջդ ծառա-ները որոնք քու հետդ եկան . ա-ռաւօտուն կանուխ երե՛ք ու լոյս
11 ցածին պէս գացէ՛ք ։ Եւ Դաւիթ ինքը ու իր մարդիկները առաւօ-տուն կանուխ եղան որ երթան , ու

Ն . ք . ՉԲ . իբր 1056
Ա Մր . 6 ։
Հ Գլ . ԺԸ . 28 ։
* ԲԷ . ձեռքով
† ԲԷ . իրեն համար ը-րաւ ։
Յ Գլ . ԺԸ . 9 ։ ԳԹագ . ի . 33 ։ ա Պտ . Ժ . 18 ։ Ե-բրա . Ի . 10 ։
Ն . ք . ՉԲ . իբր 1056
Ա Մր . 6 ։
Ե Գլ . ԻԲ . 3 ։ 2 ։
Ը Տ՚ես գԼ . իե . 7 ։
Ի Դան . Գ . 5 ։
Ղ ա Պտ . Ժբ . 19 ։
Ի Գլ . Ժդ . 21 ։
Բ Գլ . Ժդ . 7 ։ իա . 11 ։
Ի բ Թագ . գ . 25 ։ Դ Թագ . Ժ[illegible] 27 ։
Ժ Ա Մր 3 ։
Ղ ա Պտ . Ժբ . 3 ։ Գլ . Ժ[illegible] 5 ։ Ցգ . Ժդ . 14 ։
Ի բ Թագ . Ժդ . 17 , 20 ։ Ժ[illegible] . 27 ։ Ա Մր 4 ։
Ցե . իբ . 1 ։ Բ Գլ . Ջ . 1 ։

Ն · Ք · ՂԴ · Ի՛ԲՐ 1056

Փղշտացւոց երկիրը դառնան . Է իսկ Փղշտացիք Ցեզրայէլ ելան ։

ԳԼ · Լ

1 Ամաղեկացիք Սիկելագը կը կողոպտեն ։ 4 Դաւիթ Աստուծոյ Տարցրնելով՝ կը քաջալերուի որ անոնց հետևի ։ 11 ու Եգիպտացիի մը առաջնորդութեամբ Թշնամւոց վրայ կը հասնի , ու բոլոր աւարը կ՝առնէ ։ 22 Դաւիթ օրէնք կը հաստատէ աւարը հաւասարապես բաժնելու՝ թէ պատերազմ ընդ. և թէ պահպանութիւն ընդ. զօրքերուն միջ. ոեղը ։ 26 Դաւիթ իր բարեկամներուն ընծաներ կը խրկէ ։

1 Ու երբոր Դաւիթ ու իր մարդիկները քաղաքը հասան , ահա անիկայ կրակով այրուած էր . ու իրենց կիներն ալ որդիներն ալ գերի առնուած էին ։

2 Ուստի Դաւիթ ու իր հետը եղող ժողովուրդը ձայներնին վերցուցին ու լացին , մինչև որ անոնց վրայ ոյժ չմնաց լալու ։ 3 Եւ Դաւիթին երկու կիներն ալ՝ Յեզրայէլացի Աքինոամը ու Կարմելացի Նաբալին կինը Աբիգեան ալ գերի առնուած էին ։ 4 Եւ Դաւիթ մեծ տագնապի մէջ էր , ընդանզի ժողովուրդը քարկոծել կ՝ուզէր . որովհետև բոլոր ժողովուրդին ամէն մէկուն սիրտը կը կսկծար իր տղոց ու աղջիկներուն համար . բայց Դաւիթ իր Ցէր Աստուծովը զօրացաւ ։ 5 Եւ Դաւիթ Աբիմելեքի որդւոյն Աբիաթար քահանային ըսաւ , Եփուդը մօտեցուր ինծի . ու Աբիաթար եփուդը Դաւիթին մօտեցուց ։ 8 Եւ Դաւիթ Ցերոջը հարցուց ու ըսաւ , Ա՞ս գունդին հետևէն իյնամ . անոնց կը հասնի՞մ . ու Ցերը ըսաւ անոր , Հետևէն իսկիր , քանզի անշուշտ պիտի հասնիս ու ամէն բանը պիտի ազատես ։

9 Եւ Դաւիթ ինքը ու իր հետը եղող վեց հարիւր մարդիկները գացին , ու մինչև Բսսոր հեղեղատը եկան . ու հոն մնացողները հոն կայնեցան ։ 10 Եւ Դաւիթ չորս հարիւր մարդով ինքզինքն հալածեց . (Բայց կայն երկու հարիւր մարդիկ շատ յոգնած ըլլալնուն համար՝ Բսսոր հեղեղատին ասդիի կողմը մնացին ,) 11 ու չկրցան անդնել ։) Ու դաշտին մէջ Եգիպտացի մարդ մը գտան , և զանիկայ Դաւիթին բերին . ու անոր հաց տուին , ու կերաւ , ու անոր ջուր խմցուցին .

12 Եւ անոր քիչ մը չոր թուզ ու երկու ողկոյզ չամիչ տուին , որ ընկերաւ ու ոգին վրան եկաւ . քանզի իրեք օր ու իրեք գիշեր հաց չէր ուտած ու ջուր չէր խմած ։ 13 Եւ Դաւիթ անոր ըսաւ , Դուն որմէն մարդն ես , և ո՞ւակից ես ։ Եւ անիկայ ըսաւ , Ես Եգիպտացի պատանի մըն եմ , ա՛ Ամաղեկացի մարդու մը ծառայ . ու հիմա իրեք օր է որ հիւանդ ըլլալուս համար , 14 իմ տէրս զիս հոն թողուց . Մենք Քերեթիի հարաւային կողմը՝ Յուդայի կողմերը ու Քաղեբի հարաւային կողմերը յարձակեցանք , ու Սիկելագը կրակով այրեցինք ։ 15 Եւ Դաւիթ անոր ըսաւ , Զիս ան գունդին կրնա՞ս իջեցընել ։ Ու անիկայ ըսաւ , Դուն ինծի Աստուծով երդում ըրէ որ զիս պիտի չմեռցընես , ու զիս իմ տիրոջս ձեռքը պիտի չտաս , ես ալ քեզ ան գունդին կ՝իջեցընեմ ։

16 Եւ զանիկայ հո՛ն իջեցուց , ու ահա անոնք բոլոր գետնին երեսին վրայ ցրուած էին . ի՛ուտէին ու կը խմէին , և Փղշտացւոց երկրէն ու Յուդայի երկրէն առած ան բոլոր մեծ աւարին համար ուրախութիւն կ՝ընէին ։ 17 Եւ Դաւիթ †արշալոյսէն մինչև հետևեալ օրուան իրիկունը՝ զանոնք զարկաւ , ու ա՛նոնցմէ մարդ չազատեցաւ , բայց միայն չորս հարիւր երիտասարդներ՝ որոնք ուղտերու վրայ հեծան ու փախան ։ 18 Եւ Դաւիթ Ամաղեկացւոց առած բոլոր բաները ազատեց . ու Դաւիթ իր երկու կիները 19 ներն ալ ազատեց ։ Եւ իրենց մէկ բանը պակաս չէր պզտիկէն մինչև մեծը , թէ տղայ , թէ աղջիկ , և թէ աւար՝ ինչ որ անոնք առեր տարեր էին . Դաւիթ ամէնն ալ 20 հօտ բերաւ ։ Ու Դաւիթ բոլոր ոչխարները ու արջառները առաւ , և զանոնք իրենց հօտերուն առջևէն կը տանէին , ու կ՝ըսէին , Դաւիթին աւարը ասիկայ է ։

21 Եւ Դաւիթ Բան երկու հարիւր մարդիկներուն եկաւ , որոնք շատ յոգնած ըլլալնուն համար չէին կրցեր Դաւիթին հետևէն երթալ , ու զանոնք Բսսոր հեղեղատը նստեցուցեր էր . և անոնք ելան Դաւիթը ու անոր հետ եղող ժողովուրդը դիմաւորելու . ու Դաւիթ երբոր ժողովուրդին մօտեցաւ , ա՛ 22 նոնց ժողովրդեան չարը ու Դաւիթին հետը գացող մարդիկներէն ներ՛ոլոր չար ու անզգամ մարդ-

Ն · Ք · ՂԴ · Ի՛ԲՐ 1056

Ի Բ Թագ · Գ · 4 ։

Բ Թագ · ԺԹ · 19 ։ ԳԼ · ԺԳ · 27 ։

Ի Ձմր 16 ։ Բ Թագ · Բ · 18 ։ գՔագ · ա · 38 ։ 44 ։ Եզեկ · իե · 16 ։ Սոփ · Բ · 5 ։

Ժ Ցես · ԺԶ · 18 ։ ԺԸ · 18 ։

Ի ա Թես · ե · 8 ։

† Պա՛ս հետևեալ օրուան արեւշաւղաչէն մինչև իրիկունը

Ի Ձմր 10 ։

Ժ Դաս · ԺԵ · 15 ։

Ի Բ Օր · ԺԶ · 13 ։ Դաս · ԺԹ · 22 ։

դիկները պատասխան տուին ու ըսին , Ասոնք մեր հետը չգալնուն համար , մենք ալ անոնց մեր ազատած աւարէն չենք տար . ամէն մարդ միայն իր կնիկը ու տղաքները 23 առնէ ու երթայ : Բայց Դաւիթ անոնց ըսաւ , Ա յդպէս մի ընէք՝ եղբայրներս , որովհետև Տէրը մեզի տուաւ ասիկայ , և ինքը մեզ պահեց , ու մեր վրայ եկող գունդը մեր 24 ձեռքը մատնեց . Եւ ասոր քանիսը մէջ ո՛վ ձեզի մտիկ կ՚ընէ . քանզի հարաւեցիներուն քովը նստողներուն բաժինը պատերազմի գացողներուն բաժինին հետ հաւասար պիտի բլլայ . հաւասարապէս պիտի բաժանուի 25 նէնց : Եւ ան օրէն ՚ի վեր ասիկայ Իսրայէլի մէջ կանոն ու օրէնք դրաւ , որ ի՛նչ մինչև աս օրս :

26 Եւ Դաւիթ Սիկեղակ եկաւ , ու ան աւարէն Յուդայի ծերոց՝ իր բարեկամներուն խրկեց՝ ըսելով , Ահա ձեզի Տէրոջը թշնամիներուն 27 աւարէն ընծայ ի՛նչ Իրմ՛ . Այսինքն Բեթելի մէջ եղողներուն , Հարաւային Ռամովթի մէջ եղողներուն , 28 Եաթիրի մէջ եղողներուն , Արոեր մէջ եղողներուն , Սեփամովթի մէջ եղողներուն , Եսթեմովթի մէջ 29 եղողներուն , Րաքալի մէջ եղողներուն , Յերամէլացւոց քաղաքներուն մէջ եղողներուն , Կենեցւոց քաղաքներուն մէջ եղողներուն 30 ըուն , Հորմայի մէջ եղողներուն , Քովրաասանի մէջ եղողներուն , Ա- 31 թաքի մէջ եղողներուն , Քեբրոնի մէջ եղողներուն , և ան ամէն տեղերը ուր որ Դաւիթ իր մարդիկներովը պտըտեր էր :

ԳԼ . ԼԱ

1 Սաուղ իր զօրքը կոչնչացնելով , ու իր որդիքը մեռցուած բլլալով , ինքը ու իր կապարճակիրը ինքզինքին կը մեռցընեն : 7 Փղշտացիք Իսրայէլացիներէն թողուած քաղաքներուն մէջ կը բնակին : 8 ԵՒ Սաուղին ու անոր որդւոցը մեռած մարմինները գտնելով՝ իրենց յաղթութեանը վրայ կ՚ուրախանան : 11 Գաղաադու Բաբիսի բնակիչները գիշերով կ՚երթան մարմինները կ՚առնեն , ու Բաբիսի մէջ կ՚այրեն , և անոնց ոսկորները սուգով կը թաղեն :

1 ||Ու Փղշտացիք Իսրայէլի հետ պատերազմ կ՚ընէին . և Իսրայէլի մարդիկները Փղշտացւոց առջևէն փախան , ու Գիլբուէ լեռանը 2 վրայ †վիրաւորուած ինկան : Եւ Փղշտացիք Սաուղին ու անոր որդւոցը հետևէն հասան , ու Փղշտացիք Սաուղին որդիքը Յովնաթանը , Աբինադաբը ու Մեղքիսուէն 3 զարկին : Եւ †պատերազմը Սաուղին վրայ սաստկացաւ , ու աղեղնաւորները զանիկայ գտան . ու աղեղնաւորներէն ‡սաստիկ վիրաս- 4 ւորուեցաւ" : Եւ Սաուղ իր կապարճակիրին ըսաւ , Սուրդ քաշէ ու անով զիս խոցէ . չըլլայ որ աս չանթիւփաւտները գան ու զիս խոցեն , և զիս ծաղր ընեն . բայց կապարճակիրը չուզեց , Եքանզի շատ վախցաւ : Եւ Սաուղ սուրը առաւ , ու Ջանոր վրայ ինկաւ : 5 Եւ անոր կապարճակիրը Սաուղին մեռնիլը տեսնելով՝ ան ալ իր սուրին վրայ ինկաւ ու անոր հետ մե- 6 ռաւ : Եւ Սաուղ ու անոր իրեք որդիքը , ու կապարճակիրը և անոր բոլոր մարդիկները նոյն օրը մէկտեղ մեռան :

7 Ու հովիտին անդիի կողմը և Յորդանանու անդիի կողմը եղող Իսրայէլի մարդիկները Իսրայէլացւոց փախչելը ու Սաուղին և անոր որդւոցը մեռնիլը տեսնելով , քաղաքները թողուցին ու փախան . և Փղշտացիք եկան ու անոնց մէջը բնակեցան :

8 Եւ հետևեալ օրը Փղշտացիք եկան , որ մեռելները մերկացընեն . ու Սաուղը և անոր իրեք որդիները Գեղբուէ լեռան վրայ ինկած գտան : 9 Ան առեն անոր գլուխը կտրեցին , ու անոր զրահ զէնքերը հանեցին . և Փղշտացւոց երկրին չորս կողմը իրենց կուռատուններուն ու ժողովուրդին՝ Բաա բանէրուան աւետիսը 10 տալու համար մարդ խրկեցին : Եւ անոր զէնքերը Աստարովթի տունը դրին , ու Ւանոր մարմինը Բեթսանի պարիսպէն կախեցին :

11 Եւ Գաղաադու Բաբիսի բնակիչները երբոր լսեցին ինչ որ Փղշտացիք Սաուղին ըրած էին , 12 Բոլոր ուժի տէր մարդիկները ոտք ելան , ու բոլոր գիշերը գացին , ու Բեթսանի պարիսպէն Սաուղին մարմինը ու անոր որդւոցը մարմինները առին , և Բաբիս եկան , ու 13 հոն զանոնք այրեցին . Եւ անոնց ոսկորները առին , ու Բաբիսի մէջ ||ծառին տակը թաղեցին , Ու եօթը օր ծոմ պահեցին :

Ն . ք . ՂԲ . իբր 1056

ՀՍմ . իե . 8 :

Ե Ցես թուս . լ . 27 : Ցես . իբ . 8 :

Է Եբր . օրհնութիւն .

Ը Գլ . իե . 11 : Գլ . իե . 27 :

Թ Ցես . ԺԲ . 8 :

Ժ Ցես . Ժե . 48 :

ԺԱ Ցես . Ժգ . 16 :

ԺԲ Ցես . Ժե . 50 :

ԺԳ Գլ . իե . 10 :

ԺԴ Դատ . ա . 16 :

ԺԵ Դատ . ա . 17 :

ԺԶ Ցես . Ժգ . 18 : բ Թագ . բ . 1 :

ա ՍԱՄ . Ժ . 1—12 :

Բ Գլ . իբ . 4 : † Կամ՝ բռնանուած

Ն . ք . ՂԲ . իբր 1056

Գ Գլ . Ժգ . 49 : ա ՄՆ . Ը . 33 : Բ Թագ . ա . 6 , ՀԱ :

‡ Կամ՝ խիստ վախցաւ :

Է Դատ . Թ . 54 :

Ը Գլ . Ժգ . 6 : Ժե . 26 :

Թ Բ Թագ . ա . 14 :

Ժ Բ Թագ . ա . 10 :

Ի Բ Թագ . ա . 20 :

ԺԱ Գլ . իա . 9 :

ԺԲ Դատ . բ . 13 :

ԺԳ Բ Թագ . իա . 12 :

ԺԴ Ցես . Ժէ . 11 : Դատ . ա . 27 :

ԺԵ Գլ . Ժա . 3 ՚ի 9 , 11 :

ԺԶ Ցես . Գ՚ Ժա . 1—11 : Բ Թագ . բ . 4—7 :

ԺԷ ՍՄՆ . Ժգ . 14 : Երեմ . ԼԲ . 5 : Ամով . Գ . 10 :

ԺԸ Բ Թագ . բ . 4 , 5 : իա . 12 , 18 , 14 : ‖ Կամ՝ մեշտին .

ԺԹ Ծն . Ե . 10 :

ԵՐԿՐՈՐԴ ԹԱԳԱՒՈՐԱՑ

Ն·Ք·ՂԲ· 1056

*Կամ՝ ԵՐԿՐՈՐԴ ԹԱԳԱՒՈՐԱՑ ՍԱՄՈՒԵԼԻ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Ամաղեկացի մը Իսրայէլացւոց յաղթութիւնն լուրը Դաւիթին կը բերէ, ու բանալով թէ ինչը մեռցուցեր է Սաւուղ, ինքն ալ կը մեռցուի։
17 Դաւիթ՝ Սաւուղին ու Յովնաթանին համար կ'ողբայ երգով մը։

1 Եւ Սաւուղին մեռնելէն ետքը՝ երբ- որ Դաւիթ՝ Ամաղեկացիները զարնելէն դարձեր էր, ու երկու օր
2 Սիկղլակի մէջ նստեր էր, երրորդ օրը ահա բանակէն Սաւուղին քովէն է մէկը եկաւ, հորուն հանդերձները պատռած էին, ու գլխուն վրայ հող կար. և անիկայ Դաւիթին քովը դալով՝ գետինը ինկաւ ու երկրպա-
3 գութիւն ըրաւ։ Եւ Դաւիթ ը- սաւ անոր։ Ո՞րկից կու գաս։ Ու անիկայ ըսաւ անոր, Ես Իսրայէլի
4 բանակէն փախայ։ Եւ Դաւիթ ըսաւ անոր, Ի՞նչ կ'ըլլայ ինծի համար, պատմէ ինծի։ Ու անիկայ ըսաւ, Ժողովուրդը պատերազմէն փա- խաւ, ու ժողովուրդէն շատ մարդիկ ինկան մեռան. նաև Սաւուղ ու անոր որդին Յովնաթան մեռան։
5 Եւ Դաւիթ իրեն լուր բերող պա- տանիին ըսաւ, Սաւուղն ու անոր որդին Յովնաթանին մեռնիլը
6 ո՞րկից գիտես։ Ու անոր լուր բե- րող պատանին ըսաւ, Դիպուածով է Գեղբուէ լեռան վրայ դտնուեցայ, և ահա Սաւուղ իր նիզակին վրայ կռթնած էր, ու կառքերը և ձիա- ւորները անոր վրայ կը հասնէին։
7 Ան ետևը նայեցաւ ու զիս տեսաւ, ու ինծի կանչեց. Ես ալ
8 ըսի, Ահա հոս եմ։ Եւ անիկայ ինծի ըսաւ, Դուն ով ես։ Ես ալ անոր ըսի Թէ Ամաղեկացի եմ։
9 Ու անիկայ ինծի ըսաւ, Կ'աղաչեմ իմ վրաս եկող ու դիս մեռցուր. քանզի վրաս թմրութիւն մը եկաւ,
10 բայց տակաւին հոգիս վրաս է։ Ան ետևը անոր վրայ եկայ, ու ե- զանիկայ մեռցուցի. քանզի ես հաս- կըրայ որ անիկայ իյնալէն ետքը պիտի չապրի. ու անոր գլխուն վրայի թագը և անոր թևին վրայ եղած †ապարանջանը առի, ու
11 զանոնք հոս իմ տիրոջս բերի։ Ան ետևը Դաւիթ իր հանդերձները բռնեց ընպատռեց, նոյնպէս ալ ա-
նոր հետը եղող բոլոր մարդիկները։
12 Եւ անոնք Սաւուղին համար, ու անոր որդւոյն Յովնաթանին հա- մար, և Տիրոջը ժողովուրդին հա- մար, ու Իսրայէլի տանը համար սուգ բռնեցին ու լացին, ու մինչև իրիկուն ծոմ բռնեցին անոնց սրով իյնալուն համար։
13 Եւ Դաւիթ իրեն լուր բերող պատանիին ըսաւ, Դուն ջր տե- ղացի ես։ Ու անիկայ ըսաւ, Ես մէկ պանդխտ Ամաղեկացիի մը
14 զաւակ եմ։ Եւ Դաւիթ անոր ը- սաւ, Ի՞նչպէս չվախցար երթալ քու երկրնցրնելու և Տիրոջը օծեալը
15 մեռցընելու։ Եւ Դաւիթ մանչե- րուն մէկը կանչեց ու ըսաւ, Մօտեցիր՝ ահեկայ մեռցուր. և
16 զանիկայ զարկաւ, որ մեռաւ։ Ու Դաւիթ անոր ըսաւ, Ի քու ա- րիւնդ քու գլուխդ րլլայ. ի քանզի քու բերանդ քեզի համբ վկայու- թիւն տուաւ, ըսելով, Տիրոջը օծեալը ես մեռցուցի։
17 Եւ Դաւիթ Սաւուղին վրայ ու անոր որդւոյն Յովնաթանին վրայ
18 այս ողբը ըսաւ. Ու պատուիրեց որ ‡Աղեղը Յուդայի որդւոց սորվե- ցընեն. ահա անիկայ ‖Ուղղին գրքին մէջը գրուած է։
19 Ո՛վ Իսրայէլին փառքը, քու բարձր տեղերուդ վրայ վիրաւո- րուած Էհյաւ. հզօրաւորները ինչ- պէս ինկան։
20 Գեթի մէջ մի՛ պատմէք, Ասք- կաղնի Ճամբաներուն մէջ աւե- տիս մի՛ տար. չըլլայ որ Փղշտա- ցւոց աղջիկները ուրախանան, չըլ- լայ որ †անթլփատներուն աղջիկնե- րը ցնծութիւն ընեն։
21 Ո՛վ Գեղբուէի լեռները, Ձեզի վրայ ոչ ցօղ գայ և ոչ անձրև, ու ե- ղուիչներուն ընծաներու անդաստաններ չեղծուին. քանզի զօրաւորներուն վահանը հոն ձգուեցաւ. Սաւուղին վահանը Իւղով չէր օծուած։
22 Վիրաւորուածներուն արիւնէն ու զօրաւորներուն ճարպէն Յով- նաթանին աղեղը ետ չդարձաւ, ու Սաւուղին սուրը պարապ չդար- ձաւ։

Ն·Ք·ՂԲ· 1056

Ա Թագ· Ի· 17, 26։

Բ ԳԼ·Գ·10։ Գ Թագ·Գ· 12։

Գ Թագ· Գ·16։

Ե Թագ· Լ·1։ Ղ 8ին Ա Թագ·Լ· 2, 3, 4։

Ե Դատ·Թ· 54։

†Կամ՝ շղթան

Բ ԳԼ·Գ·31։ Գբ·31։

Բ Թագ·Ժբ· 8։

Ժ Ա Թագ· Լ·4։

Ի Ա Թագ· Իդ·7։ Իդ· 9։ Սաղ· ճե·15։

Լ ԳԼ·Դ·10· 12։

Ի Ա Թագ· Իդ·9։ Գ Թագ·Բ· 32, 33, 37։

Բ Հմ 10։ Ղ Ա·Ժբ· 22։

‡Կամ՝ Աս ը- գը։

‖Ես Ա·Ժ·18։

Հ Հմ 27։

Յ Ա Թագ· Լ·9։ Մկբ· ա·10։ Ես Դատ·Ժղ· 28։

Ղ 8ին Նէ· Ա·ե· 20։ Դատ·Ժ· 34։ Ա Թագ· Ժբ·6։

Ե Ա Թագ· Լ·4։

Ի Ա Թագ· Լ·1։

Յ Ես Դատ· ե·28։ Ծր· գ·8, 4։ Երեմ·Ի· 14։

Ն Ա Թագ·Ա· 1։

Ղ Ա Թագ·· Ժբ·4։

23 Սաուղ ու Յովնաթան իրենց կենդանութեան ատենը շատ սիրելի ու հաճելի ըլլալով , իրենց մահուան ժամանակն ալ իրարմէ չբաժնուեցան . արծիւներէն աւելի թեթեւաշարժ ու առիւծներէն աւելի զօրաւոր էին :

24 Ո՛վ Իսրայէլի աղջիկները , լացէք Սաուղին համար , որ ձեզի վայելուչ կարմիրներ կը հագցնէր , ու ձեր հանդերձներուն վրայ ոսկիէ զարդեր կը դնէր :

25 Պատերազմին մէջ զօրաւորները ինչպէս ինկան . ով Յովնաթան՝ քու բարձր տեղերուդ վրայ մեռաւ :

26 Քեզի համար շատ կը ցաւիմ , ով եղբայր իմ Յովնաթան . դուն ինծի խիստ սիրելի էիր . ։ քու սէրդ ինծի զարմանալի էր , կանանց սէրէն աւելի էր :

27 Զօրաւորները ինչպէս ինկան , ու պատերազմի զէնքերը կորսուեցան :

ԳԼ . Բ

1 Դաւիթ Աստուծոյ առաջնորդութեամբը իր զօրքերովը Քեբրոն կ՚երթայ , ու հոն Յուդայի վրայ թագաւոր կ՚ըլլայ : 5 Դաղաադու Յաբէսի բնակիչները կը գովէ , անոնց՝ Սաուղին վրայ ցուցուած սիրոյն համար : 8 Աբենները Իսրայէլի թագաւոր կը դնեն Յեբուսթէին : 15 Աբենները տասուերկու մարդոց , ու Յովաբին տասուերկու մարդոց մէջ եղած մահամարտը կուիւը : 18 Ասայէլ կը մեռցուի : 26 Աբենները դադրեցնելու մարդոց մէջ եղած մահամարտը կուիւը : 32 Ասայէլին թաղումը :

1 Ետ ասկէ հետո Դաւիթ Տէրոջը հարցուց ու ըսաւ , Յուդայի քաղաքներուն մէկը ելլե՞մ : Եւ Տէրը անոր ըսաւ , Ելլէ՛ : Ու Դաւիթ ըսաւ , Ո՞ւր ելլեմ : Եւ 2 Տէրը ըսաւ , Ե՛քերոն : Եւ Դաւիթ իր երկու կիները՝ Յեզրէելացի Աքինոամը ու Կարմելացի Նաբալին կնիկը Աբիգեան 3 իր հետը տարաւ . ու Դաւիթ իր հետ եղող մարդիկները ալ՝ ամէն մէկը իր ընտանիքովը տարաւ . ու Քեբրոնի քա-
4 ղաքներուն մէջը բնակեցան : Եւ Յուդայի մարդիկները եկան , ու հոն Դաւիթը Յուդայի տունը վրայ թագաւոր օծեցին : Եւ Դաւիթին պատմեցին ու ըսին թէ Ղաղաադու Յաբէսի բնակիչները Սաուղը
5 թաղեցին : Եւ Դաւիթ Դաղաադու Յաբէսի բնակիչներուն պատգամաւորներ խրկեց , ու անոնց ըսաւ , Դուք Տէրոջմէն օրհնեալ ըլլաք , որ ձեր տիրոջը Սաուղին այս ողորմութիւնն ըրիք , ու զանիկայ
6 թաղեցիք : Եւ հիմա Տէրը ձեզի ողորմութիւն ու ճշմարտութիւն ընէ . ու ես ալ ձեզի այս աղէկութեան ֆո-
7 խրէնը պիտի հատուցանեմ : Եւ հիմա ձեր ձեռքը ուժովնայ , ու զօրաւոր կորիձնիր եղէք . քանզի ձեր տէրը Սաուղ մեռաւ , և Յուդայի տունը զիս իրենց վրայ թագաւոր օծեցին :

8 Իսկ Սաուղին զօրավարը Ներեր Աբենները Սաուղին որդին Յեբուսթէն առաւ , ու զանիկայ
9 Մանայիմ անցուց , Եւ զանիկայ Գաղաադու վրայ , Ասուրիի վրայ , Յեզրայելի վրայ , Եփրեմի վրայ , Բենիամինի վրայ ու բոլոր Իսրա-
10 յէլին վրայ թագաւոր ըրաւ : Երբոր Սաուղին որդին Յեբուսթէ Իսրայէլի վրայ թագաւոր եղաւ , քառասուն տարեկան էր , ու երկու տարի թագաւորութիւն ըրաւ . միայն Յուդայի տունը Դաւիթին
11 * հպատակ եղաւ : Եւ Յուդայի տունը վրայ Քեբրոնի մէջ Դաւիթին թագաւորութիւն ըրած ժամանակը եօթը տարի ու վեց ամիս էր :

12 Ու Ներեան Աբենները և Սաուղին որդւոյն Յեբուսթէին ծառաները Մանայիմէն Գաբաաոն ե-
13 լան : Եւ Շարուհեայի որդին Յովաբ ու Դաւիթին ծառաները ելլելով անոնց հանդիպեցան . և ասոնք աւազանին մէկ կողմը՝ ու անոնք աւազանին մէ-
14 կալ կողմը նստան : Եւ Աբենները Յովաբին ըսաւ , Թող կարճէները ելլեն ու մեր առջեւ խաղան : Եւ
15 Յովաբ ըսաւ , Թող ելլեն : Ուստի անոնք թուով ելլան , ու Բենիամինէն ու Սաուղին որդւոյն Յեբուսթէին կողմէն տասուերկու՝ Դաւիթին ծառաներէն տասուերկու :
16 Կռւ Ժաքի անցան . Ու ամէն մէկը իր ընկերին գլխէն բռնեց , և իր սուրը իր ընկերին կողը խրեց , ու մէկտեղ ինկան . ու անոր տեղին ա-
17 նունը † Քեղկաթ ասուրիմ՝ կոչեցաւ , որ Գաբաաոնի մէջ է :

17 Եւ անօրէն խիստ սաստիկ պատերազմ եղաւ . ու Աբենները Իսրայէլի մարդիկներուն հետ Դաւիթին ծառաներուն առջեւ չդա-
18 թուեցաւ : Եւ Շարուհեայի երեք որդիքը՝ Յովաբ , Աբեսսա ու Ասայէլ հոն էին . ու Ասայէլ դաշտի այծեամի պէս արագ հոտքով թեթև-
19 եր : Եւ Ասայէլ Աբեններըետևէն հետևեցաւ , ու Աբենները ետևէն աջ կամ ձախ կողմը չխոտորեցաւ :
20 Եւ Աբեներ ետևը դարձաւ ու ըսաւ , Ա՛սայէլ՝ դուն ես : Ու ա-
21 նիկայ ըսաւ . Ես եմ : Եւ Աբենները ըսաւ , Քու աջ կամ

ձախ կողմդ խոտորէ , ու կորիճ-
ներուն մէկը բռնէ , ու անոր զէն-
քերը քեզի՛ առ . բայց Ասայել ա-
22 նոր եռանէն դառնալ չուզեց : Եւ
Աբենները նորէն մէյմըն ալ Ասայէ-
լին ըսաւ , Եւսէպ զարկիր . քեզ
ինչո՞ւ համար գետինը զարնեմ . ան
ատենը ի՞նչպէս երեսս վերցնեմ
23 քու եղբօրդ Յովաբին Նայի՛ : Բայց
անիկայ անոր ետևէն դառնալ չու-
զեց : Ու Աբենները նիզակին ետևի
ծայրովը ֊ *անակուշտին զարկաւ
զանիկայ , ու նիզակը անոր կռնա-
կէն ելաւ . և հոն ինկաւ ու նոյն
տեղը մեռաւ . և ով որ Ասայելին
ինկած ու մեռած տեղը կու գար ,
24 կանգ կ՚առնէր : Եւ Յովաբ ու
Աբեսսա Աբենները ետևէն ինկած
կը հալածէին ջրհիյ . ու երբոր
անոնք Գիայի դիմացը՝ Գաբաւոնի
անապատին ճամբան եղող Ամմայի
բլուրը եկան , արևը մտաւ :
25 Եւ Բենիամինի որդիքը Աբեն-
ներին ետևէն ժողովուեցան , գունդ
մը եղան , ու մէկ բլուրի մը գլուխ
26 կայնեցան : Եւ Աբենները Յո-
վաբին պոռալով բսաւ , Սիրէե
սուրը անդադար պիտի ուտէ . չէ՞ս
գիտեր որ ասոր վերջը դառն կ՚ըլ-
լայ . մինչև ե՞րբ ժողովուրդին պի-
տի չհրամայես , որ իրենց եղբայր-
27 ները հալածելէն ետ դառնան : Ու
Յովաբ ըսաւ , Կենդանի է Աս-
տուած , Ղեթ որ դուն զրուցած
չըլլայիր , ժողովուրդին ամէնն ալ
առտուընէ՛ի վեր իր եղբայրները
հալածելէն ետ պիտի դառնար :
28 Ան ատենը Յովաբ փող ֆչե-
ցուց . ու բոլոր ժողովուրդը կանգ
առաւ , ու ալ Իսրայէլին ետևէն
չենկան , ու մէյմըն ալ պատերազմ
29 չըրին : Եւ Աբենները ու անոր մար-
դիկները ան բոլոր գիշերը դաշտին
մէջէն երթալով՝ Յորդանանէն ան-
ցան , ու բոլոր Բեթրոնը քալելով՝
30 Մանայիմ եկան : Եւ Յովաբ Ա-
բենները դարձաւ , ու բոլոր ժո-
ղովուրդը ժողվեց . և Դաւիթին
ծառաներէն տասնուվեր մարդ ու
31 Ասայէլ կը պակսէին . Բայց Դա-
ւիթին ծառաները Բենիամինէն ու
Աբենները մարդիկներէն իրեք հա-
րիւր վաթսուն մարդ զարկին , ա-
32 բոնք մեռան : Եւ Ասայէլը վերցու-
ցին , ու զանիկայ Բեթղեհեմի մէջ
իր հօրը գերեզմանը թաղեցին : Ու
Յովաբ և անոր բոլոր մարդիկները
բոլոր գիշերը քալեցին , ու արշա-
լուսին Քեբրոն հասան :

ԳԼ . Գ

1 Դաւիթի օրէ օր կը զօրանայ : 2 Քեբրոնի մէջ
անոր վեց որդիք կը ծնանին : 6 Աբենները
Յեբոսթէին կը բարկանայ , 12 ու Դաւիթին

կողմը կը դառնայ : 18 Դաւիթ իր Մեղբոզ
կինը իրեն դարձնել կը պահանջէ Աբենե-
րէն : 17 Աբենները Դաւիթին վրայով խոր-
հրդակից կ՚ըլլան : 22 Յովաբ Դաւիթէն
հրաւիրեալ զանիկայ , ու եղբօր կարգակից
ղազրութեամբ : 22 Յովաբ՝ պատերազմէն
դառնալով , Թագաւորին կը բարկանայ , ու
Աբենները կը մեղադրէ : 28 Դաւիթ Յովաբը
կը նզովէ , 31 ու Աբենները համար սուգ
կ՚ընէ :

1 Իսկ Սաւուղին տունը ու Դաւիթին
տունը մէջ երկայն պատերազմ
եղաւ . ու Դաւիթ երթալով կը
զօրանար , բայց Սաւուղին տունը
երթալով կը տկարանար :
2 Եւ Քեբրոնի մէջ Դաւիթին որ-
դիներ ծնան . ու անոր անդրանիկը
Յեզրայելացի Աքինոամէն Ենաէ
3 Ամնոն էր , Եւ անոր երկրորդը
Կարմելացի Նաբալին կնիկէն Աբի-
գեայէն Դանիէլ : Քիլաբն էր , ու եր-
րորդը Գեսուրի թագաւորին
Թոլմիին աղջիկը Մաաքային որ-
4 դին Աբիսողոմն էր , Եւ չորրորդը
Ագգիթին որդին Ադոնիան էր ,
ու հինգերորդը Աբիտալէն որդին
5 Սափատիան էր , Ու վեցերորդը
Դաւիթին կնիկէն Եգղայէն Ենաէ
Եթրամն էր . Քեբրոնի մէջ Դա-
ւիթին ասոնք ծնան :
6 Եւ Սաւուղին տունը ու Դաւի-
թին տունը մէջ քանի որ պատե-
րազմ կար , Աբենները Սաւուղին
7 տունը թիկունքէն էր : Եւ Սաւուղ
մէկ հարճ մը ուներ՝ որուն անունը
Ռեսփա էր , որ Այիային աղջիկն
էր : Ու Յեբոսթէ Աբենները ը-
սաւ , Իմ հօրս հարճին ինչո՞ւ մօ-
8 տեցար : Եւ Աբենները Յեբոսթէին
խօսքերուն համար խիստ բարկա-
ցաւ , ու ըսաւ , Միթէ ես Հնդն
գլուխ եմ որ Յուդային դէմ՝ քու
հօրդ Սաւուղին տունը , անոր եղ-
բայրներուն ու բարեկամներուն
այսօր ողորմութիւն ըրի , ու քեզ
Դաւիթին ձեռքը չմատնեցի , և
դուն այսօր ասկնկանը համար իս
9 կը մեղադրես : Աստուած Աբենե-
րին այսպես ու ասկէ աւելի ընէ ,
Թէ որ Դաւիթին չընեմ ինչ որ
10 Տէրը անոր երդում ըրաւ . Այս-
ինքն թագաւորութիւնը Սաւուղին
տունէն վերցնեմ , ու Դաւիթին
աթոռը Իսրայէլի վրայ և Յուդային
վրայ Հաստատեմ՝ Դանէն մինչև
11 Բերսաբէէ : Ու Յեբոսթէ մէյմըն
ալ չկրցաւ Աբենները պատասխան
տալ , անկէ վախնալուն համար :
12 Եւ Աբենները իր կողմանէ Դաւի-
թին պատգամաւորներ խրկեց ըսե-
լով , Ա՛ս երկիրը որո՞ւնն է . ու ը-
սաւ , Ինծի հետ դաշնակցութիւն
ըրէ , և ահա իմ ձեռքս քեզի հետ
պիտի ըլլայ՝ բոլոր Իսրայէլը քեզի
13 դարձնելու համար : Ու անիկայ

Ն . ք . գէ . տարի 1053

ա ա Մն . գ . 1—4 :
բ ա Թագ . իե . 43 :
գ ա Մն . գ . 1 Քրոնկ . Դանիել :
դ ա Թագ . իե . 8 : Գլ . ժգ . 37 :
ե գ Թագ . ա . 5 :
զ Գլ . իա . 8 ; 10 :
է Գլ . ժգ . 21 :
ը բ Օր . իդ . 18 : աԹագ . իդ . 15 : Գլ . թ . 8 : ժգ . 9 :
թ Հռոմ . ա . 17 : գԹագ . ժթ . 2 :
ժ ա Թագ . ժե . 28 : ժգ . 1 , 13 : իը . 17 : ա Մն . ժբ . 28 :
ի Դատ . իզ : Գլ . ժե . 11 : գ Թագ . գ . 25 :

Ն . ք . գէ . տարի 1053

1048

ձ Գլ . գ . 27 : դ . 6 : բ . 10 :
* Կամ՝ փոքրէ

ղ Հմր 14 : Առաք . ժբ . 14 :

ր•ք•զհ• 1048

բաւ, Աղէկ, ես քեզի հետ դաշնակցութիւն կ'ընեմ. բայց քեզմէ բան մը կը պահանջեմ, որ իմ ետեւս տեսնելու եկած ատենդ՝ թէ որ Սաւուղին աղջիկը Միքեղողը ինձի չբերես, Ի իմ երեսս չտեսնես։

ա թագ• ժբ•20։

ի ծն•խգ•3։

14 Եւ Դաւիթ Սաւուղին որդւոյն Ցեբուսթէին դեսպաններ խրկեց՝ ըսելով, Իմ կնիկս Միքեղողը ինծի տուր, որն որ ի Փղշտացւոց տարիւր անթլփատութիւններովը առի։

ա թագ• ժբ•25, 27։ Իսր 1048

15 Ուղարկեց Ցեբուսթէ ՚Ղայիսեան Փաղտիելին առաւ։

ա թագ•ին•44։

16 Եւ անոր էրիկը լալով մինչեւ Հրաւռիմ անոր ետեւէն գնաց։ Ուր Աբենները անոր ըսաւ, Գնա դարձիր. ու անիկայ դարձաւ։

գԿԼ•ժԹ•16։

17 Եւ Աբենները Իսրայէլի ծերերուն հետ խօսեցաւ ու ըսաւ, Երէկ ու միւսալ օր կ'ուզէիք որ Դաւիթ ձեր

18 վրայ թագաւոր ըլլայ. Ուրեմն հիմա ըրէք. Յ.քանզի Տէրը Դաւիթին համար խօսեցաւ ըսելով, Իմ ժողովուրդս Իսրայէլը Փղշտացւոց ձեռքէն ու անոր բոլոր թշնամիներուն ձեռքէն՝ իմ ծառայիս Դաւիթին ձեռքովը պիտի ազատեմ։

յ Էջր 9։

19 Եւ Աբենները Նյն Խոտէրը Ղբենիամինին ալ ղրուցեց. անկէ ետքը Աբենները Քեբրոն գնաց, որ Իսրայէլի ու Բենիամինի բոլոր տանը հաճոյ երեւցածը Դաւիթին ալ պատմէ։

ա սմ•ժբ•29։

20 Ու Աբենները Քեբրոն եկաւ Դաւիթին, իր հետը քսան մարդ ունէր. Եւ Դաւիթ Աբենները ու անոր հետ եղող մարդիկներուն

21 խնճոյք ըրաւ։ Ու Աբենները Դաւիթին ըսաւ, Ելլեմ երթամ, և ժողովը Իսրայէլը իմ տիրոջս թագաւորին քովը ժողվեմ, որ քեզի հետ դաշնակցութիւն ընեն. ու դուն սրտիդ ամէն ուզածին պէս թագաւորութիւն ընես։ Եւ Դաւիթ Աբենները խրկեց, որ խաղաղութեամբ գնաց։

ժԿԷր 10, 12։

ա թագ•ժա•37։

22 Եւ ահա Դաւիթին ծառաները ու Յովաբ *ասպատակութենէ եկան, ու իրենց հետը խիստ շատ աւար բերին. իսկ Աբենները Դաւիթին քովը Քեբրոնի մէջ չէր, քանզի Դաւիթ զանիկայ խրկեր էր, ու անիկայ խաղաղութեամբ գնաց։

*կամ՝ ասպատենեբու վրայ յորյոլենէն

23 Երբ Յովաբ և անոր հետ եղող բոլոր զօրքը եկան, Յովաբին պատմեցին ու ըսին, Նէբեան Աբենները թագաւորին եկաւ, ան այ զանիկայ խրկեց, ու խաղաղ

24 գնաց։ Ան ատենը Յովաբ թագաւորին գնաց ու ըսաւ, Ի՞նչ ըրիր. ահա Աբենները քեզի եկեր է. ինչո՞ւ համար զանիկայ թող տուր ես, ու ան ալ գայթ

25 է. Դուն †չէի՞ գիտեր" որ Ներեան Աբենները քեզ խաբելու, Յ.քու ելլելու ու մտնելու գործքդ իմանալու համար քու ամէն գործքդ իմանալու համար։

† ԵՔր•գծ•տես

26 Մար եկաւ։ Եւ Յովաբ Դաւիթին քովէն ելաւ, ու Աբենները ետեւէն պատգամաւորներ խրկեց, ու զանիկայ Սիրայի Ջրհորէն ետ դարձուցին. և Դաւիթ չէր գիտեր։

ա թագ•իթ•6։ Ես•կբ•28։

27 Ու երբոր Աբենները Քեբրոն դարձաւ, Յովաբ *զանիկայ դրանը ներսի դին քաշեց՝ անոր հետ ծածուկ խօսակցութիւն ընելու համար, ու զանիկայ հոն՝ իր եղբօրը Ղասայելին արեանը համար, *սպաւ կուշտէն զարկաւ, ու անիկայ մեռաւ։

ղգ•թագ•բ•5։ ԳԼ•ի•9, 10։

ը ԳԼ•բ•23։ *ԳԼ•գ•6։

28 Եւ անկէ ետեւ Դաւիթ լսեց, ու ըսաւ, Ես ու իմ թագաւորութիւնս Ներեան Աբենները արիւնէն յաւիտեան անպարտ ենք Տէրոջ

29 ըը առջեւը. Ց Յովաբին գլխուն վրայ, ու անոր հօրը բոլոր տանը վրայ հանի. ու Յովաբին տունէն Ղսերմնակաթ, բորոտ, ցուպի կռթընող, սրով ինկող ու հացի

ղգ•թագ•բ•32, 33։

ղ ՂԱ•ժե•2։

30 չի կարօտ պակաս չըլլայ։ Ա.յսպէս Յովաբ ու անոր եղբայրը Աբեսա Աբենները մեռցուցին, քանզի անիկայ անոնց եղբայրը Ղասայելը պատերազմի ժամանակ Գաբաւոնի մէջ մեռցուցեր էր։

ԼԳԼ•բ•28։

31 Եւ Դաւիթ Յովաբին ու անոր հետ եղող բոլոր ժողովուրդին ըսաւ, "Հանդերձներդ պատռեցէք ու *քուրձեր հագէք, և Աբենները առջեւէն լացէք։ Ու Դաւիթ թագաւորը դագաղին ետեւէն գընաց։

" Ցես•է•6։ ԳԼ•ա•2, 11։ * Ծն•լ•34։

32 Նաց։ Եւ Աբենները Քեբրոնի մէջ թաղեցին. ու թագաւորը ձայնը վերցուց ու Աբենները գերեզմանը վրայ լացաւ. բոլոր ժողովուրդն ալ լացաւ։

33 Եւ թագաւորը Աբենները Համար ողբաց ու ըսաւ,

Միթէ Աբենները այնպէս մեռաւ, ինչպէս որ Ղանզրամ մարդ մը կը մեռնի։

է Ինկ•ժգ•12, 13։

34 Քու ձեռքերդ կապուած չէին, ու ոտքերդ կապանքի մէջ դրուած չէին. անօրէններուն առջեւը ինկողի մը պէս ինկար։

Ու բոլոր ժողովուրդը նորէն ա

35 նոր վրայ լացաւ։ Եւ քանի որ ցորեկ էր, բոլոր ժողովուրդը եկաւ, *որ Դաւիթին հաց կերցընեն. բայց Դաւիթ երդում ըրաւ ու ըսաւ, †Աստուած ինծի այսպէս ու ասկէ աւելի ընէ, թէ որ *արեւը մինչեւկէն առաջ հաց կամ

* ԳԼ•ժբ•17։ Երեմ•ժզ•7։ † Հառթ•ա•17։ * ԳԼ•ա•12։

36 ուրիշ բան մը ճաշակեմ։ Եւ բոլոր ժողովուրդը ուշադրութիւն ըրաւ, ու ամ բանը իրենց աչքին հա

ճոյ երեցաւ , ինչպէս որ թագաւո-
րին ամէն բարձր բոլոր ժողովուր-
դին աչքերուն հաճոյ կ'երևնար :
37 Եւ ան օրը բոլոր ժողովուրդը ու
բոլոր Իսրայէլ հասկըցաւ որ Նե-
բեան Աբենների մեղցուիլը թա-
38 գաւորէն չէր : Եւ թագաւորը իր
ծառաներուն ըսաւ , Ձէք գիտեր
որ այսօր Իսրայէլի մէջ մէկ մեծ
39 զօրավար մը ինկաւ . Ու ես այսօր
տկար եմ , թէպէտև թագաւոր օ-
ծուեցայ . ու սա մարդիկները՝
Շարուհեայի որդիքը՝ ինծմէ խիստ
են . Տէրը հատուցանէ չարու-
թիւն ընողին՝ անոր չաքուԹեանը
համեմատ :

Գ Լ . Դ

1 Իսրայէլացիք Աբենների մեռնիլը լսելով՝ կը
զարհուրին : 2 Բաանա ու Ռեքաբ Ցեբեւս-
թէին կը սպաննեն , ու անոր գլուխը Քերբոն
կը տանին : 9 Դաւիթ կը հրամայէ որ զա-
նոնք մեռցընեն , ու Ցեբեւսթէին գլուխը թա-
ղեն :

1 Ե՛ւ Սաւուղին որդին Ցէբո՛նէ
երբոր Աբենների Քերբոնի մէջ
մեռնիլը լսեց , ՚ձեռքերը Թուլ-
ցան , ու բոլոր Իսրայէլ Խոտաշնա-
2 պեցաւ : Եւ Սաւուղին որդին եր-
կու գնդապետ ունէր , մէկուն ա-
նունը Բաանա՝ ու միւսին անունը
Ռեքաբ էր . սոոնք Բենիամինի ցե-
ղէն Բերովթացի Ռեմմոնին որդիքն
էին . (քանզի Բերովթ ալ Բենի-
3 ամինեանց ՚ո՛ր՚ը կը սեպուէր , Ու
Բերովթացիները Գեթթայիմ
փախան , և հոն մինչև աս օրս պան-
4 դուխտի պէս բնակեցան :) Ու
Սաւուղին որդին Յոնաթանն
ոտքերը կաղ տղայ մը ունէր , ՚ր
երբոր Սաւուղին ու Յոնաթանին
մահո՛ւան լուրը Յեզրեալէն եկաւ ,
անիկայ հինգ տարեկան էր . և ա-
նոր դայեակը զանիկայ առաւ ու
փախաւ . ու երբոր փախչելու կը
փութար , ՚ղո՛ւն ինկաւ կաղ եղաւ .
և անոր անունը Մեմփիբոսթէ էր :
5 Ու Բերովթացի Ռեմմոնին որդիքը
Ռեքաբ ու Բաանա դացին , ու յո-
րեկուան տաք ատեր Ցեբոսթէին
տունը մտան , և անիկայ կէսօրուան
6 ատենը պառկելը կը քնանար . Ու
անոնք մինչև տանը մէջտեղը մտան ,
Էբր Թե ցորեն պիտի առնէին . և
զանիկայ Ե՛անակուշտէն զարկին , ու
Ռեքաբ և անոր եղբայրը Բաանա
7 ՚անի՛ փախան : Ե՛ւ կերպով տունը
մտան . ու երբոր անիկայ ննջարէն
սենեակը իր անկողնին մէջ կը քը-
նանար , զանիկայ զարկին մեռցու-
ցին , և անոր գլուխը կտրեցին , ու
գլուխը առնելով՝ բոլոր գիշերը
8 դաշտին ճամբովը գացին : Եւ Ցե-
բոսթէին գլուխը Քերբոն տարին
Դաւիթին , ու Թագաւորին ըսին ,
Ահա՛ քու Թշնամիդ՝ Ք՚քու կեանքդ
փնտռող Սաւուղին որդւոյն Ցե-
բոսթէին գլուխը . և Տէրը Սա-
ւուղէն ու անոր սերունդէն այսօր
վրէժխնդրութիւն տուաւ մեր Թա-
9 գաւոր տիրոջը : Եւ Դաւիթ Բե-
րովթացի Ռեմմոնի որդւոցը՝ Ռե-
քաբին ու անոր եղբօրը Բաանային
պատասխան տուաւ ու անոնց
ըսաւ , ՚Իմ հոգիս ամէն նեղու-
Թենէ ազատող Տէրը կենդանի է ,
10 Որ ՚ան որ ինծի պատմեց ու ըսաւ
Թէ Սաւուղ մեռաւ , կարծելով
Թէ աւետիս տուող մը պիտի երե-
նայ Ւ՚նէ , զանիկայ բռնեցի ու
Սիկելակի մէջ զանիկայ մեռցուցի ,
և անոր տուած աւետիսին վարձքը
11 ա՛ս եղաւ . Ո՛րչափ աւելի Նոյն Վարչ-
՚ե՛ս կը Վայէ ան չար մարդիկներուն ,
որոնք արդար մարդ մը իր տանը
մէջ իր անկողնին վրայ մեռցու-
ցին . և հիմա Ւանոր արիւնը ան-
շուշտ ձեր ձեռքէն պիտի պահան-
ջեմ , ու ձեզ երկրիս վրայէն պիտի
12 վերցընեմ : ԵՒն ատենը Դաւիթ ի՛ր
մանչերուն հրամայեց , ու զանոնք
մեռցուցին . և անոնց ձեռքերը ու
ոտքերը կտրեցին , ու Քերբոնի
աւազանին վրայ կախեցին : Իսկ
Ցեբոսթէին գլուխը առին , ու
Քերբոնի մէջ Աբենների գերեզ-
մանը թաղեցին :

Գ Լ . Ե

1 Իսրայէլի ցեղերը Քերբոն կու գան՝ Դաւիթը
բոլոր Իսրայէլի վրայ Թագաւոր օծելու : 4
Դաւիթին տարիքը : 6 Դաւիթ Ցեբուսացի-
ներէն Սիոնը առնելով՝ հոն կը քնակի : 11
Քիրամ Թագաւորը Դաւիթին դեսպաններ կը
խրկէ : 13 Երուսաղեմի մէջ ծնունդներ կը
գրուին : 17 Դաւիթ՝ Աստուծոյ առաջնորդութեամբ բաղ-
բասիների մէջ , 22 ու նաև Թեթևներուն ան-
տառին մօտ փղշտացիները կը ջարդէ :

1 Ե՛ւ Իսրայէլի բոլոր ցեղերը Քեբ-
րոն եկան Դաւիթին , ու անոր
ըսին , Ահա՛ մենք քու ոսկորդ ու
2 քու մարմինդ ենք : Եւ * ասկէ ա-
ռաջ՚ ալ երբոր Սաւուղ մեր վրայ
Թագաւոր էր , Իսրայէլը Ք՚դուրս
հանողը ու ներս բերողը դուն էիր .
և Տէրը քեզի րսաւ , Ք՚Իմ ժողո-
վուրդս Իսրայէլը դուն հովուես ,
ու Իսրայէլի վրայ իշխան ըլլաս :
3 Ք՚Եւ Իսրայէլի բոլոր ծերերը Քեբրոն
եկան Թագաւորին մօտ , ԵՒու Դաւիթ
Թագաւորը Քեբրոնի մէջ Ք՚Տէրոջը
առջևը անոնց հետ դաշնակցու-
Թիւն ըրաւ . ու անոնք Դաւիթը
Իսրայէլի վրայ Թագաւոր օծեցին :
4 Եւ Դաւիթ երեսուն տարեկան
էր երբոր Թագաւոր եղաւ , ԵՒու
քառասուն տարի Թագաւորեց Ի՛ն
5 ըրաւ : Քեբրոնի մէջ Ցուդայի

ն · ք · ՉԿ · Ի՛ր 1048

ր ա Թագ . ԺԹ . 2 ; 10 , 11 : Ի՛ղ . 15 : ԻԵ . 29 :

ք Ծն . Իր . 16 : գ Թագ . ա . 29 : Սաղ . ՀԱ . 1 :

ի ԳԼ . ա . 2 , 4 , 15 :

լ Ծն . ի . Ե ; 6 :

ի ԳԼ . ա . 15 :

ի ԳԼ . գ . 32 :

ա ՍՄ . Ժա . 1 : Ժը . 23 :

բ Ծն . ԻԲ . 14 :

* Եբր . երեկ ու Ա՛կսլ . օր

գ ա Թագ . Ժը . 13 :

դ ա Թագ . Ժ՚ղ . 1 , 12 : Սաղ . Հը . 71 : Ցճ . ԺԸ . 7 :

ե ՍՄ . Ժա . 3 :

զ գ Թագ . Ժա . 17 :

է Գաւտ . Ժա . 11 : ա Թագ . Իգ . 18 :

ը ա ՍՄ . Իգ . 31 : ԻԲ . 21 :

վրայ Իեսբէթ տարի ու վեց ամիս թագաւորութիւն ըրաւ, ու Երուսաղեմի մէջ բոլոր Իսրայէլի ու Ցուդայի վրայ երեսնուերկուք տարի թագաւորութիւն ըրաւ։

6 Եւ թագաւորը իր մարդիկներովը Երուսաղէմ գնաց՝ հան երկիրը քանկող Եբուսացիներուն վրայ. ու Դաւիթին խօսեցան ըսելով, թէ որ կոյրերը ու կաղերը չվերցնես, հոս պիտի չմտնես. կարծելով թէ Դաւիթ չկրնար հոն մտնել։

7 Բայց Դաւիթ առաւ Սիօնին բերդը, (Նոր Դաւիթին քաղաքը կ՚ըսէ։)

8 Դաւիթ ալ օրը ըսաւ, Որ Եբուսացիները զարնէ, ու ջրանցքը հասնելով Դաւիթին ատելի եղող կաղերը ու կոյրերը վրէժնէ, Ասոնիկայ զբօսէրէսի պիտի ըլլայ. անոր համար կ՚ըսեն, Կոյրը ու կաղը տունը չմտնէ։

9 Եւ Դաւիթ ան բերդին մէջը նստաւ, ու զանիկայ Դաւիթին քաղաքը անուանեց. և Դաւիթ անոր չորս կողմը Մելօնէն դէպ՚ի ներս շինեց։

10 Ու Դաւիթ երթալով կը մեծնար, ու զօրաց Տէր Աստուածը անոր հետն էր։

11 Եւ Իրոսի թագաւորը Քիրամ Դաւիթին դեսպաններ խրրկեց, նաև եղևնափայտեր ու հիւսեր ու որմնադիրներ՝ որոնք Դաւիթին տուն շինեցին։

12 Ան ատենը Դաւիթ իմացաւ որ Տէրը զինքը Իսրայէլի վրայ թագաւոր հաստատեց, ու իր ժողովուրդին Իսրայէլին համար իր թագաւորութիւնը բարձրացուց։

13 Եւ Դաւիթ Քերոնէն գալէն ետքը՝ Երուսաղեմէն ուրիշ հարճեր ու կիներ ալ առաւ. ու Դաւիթին ուրիշ տղաքներ ու աղջիկներ ալ ծնան։

14 Ու Երուսաղեմի մէջ անոր ծնած տղոցը անունները ասոնք են. Սամմուա, Սոբաբ, Նաթան, Սողոմոն, Եբհար, Եղիսուա, Նափեկ, Եափիա, Եղիսամա, Եղիադա ու Եղիփաղէտ։

17 Երբ Փղշտացիք Դաւիթին Իսրայէլի վրայ թագաւոր օծուիլը լսեցին, բոլոր Փղշտացիք ոտք կեցան որ Դաւիթը փնտռեն. երբոր Դաւիթ

18 ասիկա լսեց, Քերդը իջաւ։ Ու Փղշտացիք եկան և Ռափայիմայ

19 հովիտին մէջ տարածուեցան։ Ու Դաւիթ Աստուծոյ հարցուց ու ըսաւ, Փղշտացւոց դէմ ելլե՞մ, զանոնք իմ ձեռքս պիտի մատնե՞ս։ Եւ Տէրը Դաւիթին ըսաւ, Ելլէ՛ր քանզի Փղշտացիները անշուշտ քու

20 ձեռքդ պիտի մատնեմ։ Ան ատենը Դաւիթ Բահաղփարասին գնաց ու Դաւիթ զանոնք հոն զարկաւ, ու ըսաւ, Տէրը իմ թշնամիներս իմ ձեռքովս պատառեց, ինչպէս որ ջուրերը խո՞ւթերը կը պատառեն. անոր համար ան տեղուն անունը Բահաղփարասին կոչուեցաւ։

21 Եւ Փղշտացիք հոն թողուցին իրենց կուռքերը, ու Դաւիթ և իր մարդիկները զանոնք առին։

22 Ու Փղշտացիք նորէն ելլելով՝ ալ ելան, և Ռափայիմայ հովիտին մէջը

23 տարածուեցան։ Ու երբոր Դաւիթ Տէրոջը հարցուց, անոր ըսաւ, Ելլե՛ս. հապա դէպ՚ի անոնց ետևի կողմը դառնալով՝ թթենիներուն

24 կողմէն անոնց վրայ երթաս. Ու երբոր թթենիներուն գլուխը՝ քայլուածքի մը ձայն լսես, ան ատենը շարժիս. քանզի ան ատենը Տէրը քու առջևէդ պիտի ելլէ Փղշտացւոց բանակը զարնելու համար։

25 Եւ Դաւիթ այնպէս ըրաւ, ինչպէս որ Տէրը իրեն հրամայեց. ու Գաբաայէն մինչև Գազեր Փղշտացիները զարկաւ։

ԳԼՈՒԽ Ջ

1 Դաւիթ տապանակը նոր սայլի մը վրայ դնելով՝ կարթաբարիմէն կը բերէ. 6 Ոզայի հարուածը. 9 Աստուած Աբդեդոմը կ՚օրհնէ՝ տապանակին համար. 12 Դաւիթ՝ տապանակը պատարագներով Սիօն բերած ատենը՝ անոր առիւծը կը խաղայ. իսկ Միզբեղ սասր համար կը քամահրէ զանիկայ. 17 Դաւիթ վրանի մը մէջ կը դնէ տապանակը մեծ ուրախութեամբ. 20 Միզբեղ Դաւիթին հնգեւոր ուրախութիւնը անպատեհութեան համար անպտուղ կը մեռնի։

1 Դարձեալ Դաւիթ նորէն Իսրայէլի բոլոր ընտրուած մարդիկները ժողվեց, երեսուն երեսուն հազար հոգի եղան։

2 Ու Դաւիթ իր հետը եղող բոլոր ժողովուրդովը ելաւ՝ և Բահաղայի Բաղը գնաց, որ անկէ Աստուծոյ տապանակը վեր հանէ, որ անոր վրայ Քերովբէից վրայ նստող զօրութեանց Տէրոջը անունը կոչուած

3 է։ Եւ Աստուծոյ տապանակը Աբինադաբին տունէն վերցուցին. ու Աբինադաբին որդիքը՝ Ոզա ու Ախիով՝ ան նոր սայլը

4 կը վարէին։ Եւ զանիկայ Աստուծոյ տապանակին հետ Բլուրէն Աբինադաբին տունէն հանեցին. ու Ախիով տապանակին առջևէն կ՚երթար։

5 Թաւ։ Եւ Դաւիթ ու Իսրայէլի բոլոր տունը՝ մայր փայտէ վիճակաւոր ամէն տեսակ նուագարաններով, քնարներով, տաւիղներով, թմբուկներով, դափերով ու ծնծղաներով՝ Տէրոջը առջևը կը խաղային։

6 Ու երբոր Նաքոնին կալը եկան, Ոզա Իէ յերկնցուց, ու զանիկայ բռնեց, քանզի եզները ցնդէին։

7 Ուստի Տէրոջը բարկութիւնը Ոզայի վրայ բորբոքեցաւ, ու Աստուած զանիկայ հոն զարկաւ անոր անգիտութեան համար, ու հոն Աստուծոյ տապանակին քովը մեռաւ։

8 Դաւիթ տրտմեցաւ, որովհետև Տէրը Ոզան զարկած էր. ու այդ տեղուն անունը Պարեսոզա մինչև այսօր կոչուեցաւ։

9 Եւ Դաւիթ Տէրոջմէն վախցաւ այդ օրը, ու ըսաւ, Ինչպէ՞ս կրնայ Տէրոջը տապանակը ինծի գալ։

10 Ուստի Դաւիթ Տէրոջը տապանակը Դաւիթին քաղաքը իր քովը չուզեց տանիլ, հապա Դաւիթ զանիկայ Գեթացի Աբեդոմին տունը տարաւ։

11 Եւ Տէրոջը տապանակը երեք ամիս Գեթացի Աբեդոմին տանը մէջ մնաց, և Տէրը Աբեդոմն ու անոր բոլոր տունը օրհնեց։

12 Եւ Դաւիթին ըսուեցաւ, Տէրը Աբեդոմին տունը ու անոր բոլոր ունեցածը Աստուծոյ տապանակին համար օրհնեց։ Ուստի Դաւիթ գնաց ու ուրախութեամբ Աստուծոյ տապանակը Աբեդոմին տունէն Դաւիթին քաղաքը բերաւ։ Եւ եղաւ որ երբ Տէրոջը տապանակը կրող եօթը քայլ գացին, եզ ու գառնուկ զոհեց։

13 Եւ Դաւիթ սաստիկ ուրախութեամբ Աստուծոյ առջևը կը պարէր. Դաւիթ սպիտակ վերարկու մը հագած էր։

14 Ուստի Դաւիթ ու Իսրայէլի բոլոր տունը Տէրոջը տապանակը աղաղակով ու փողի ձայնով կը բերէին։

15 Եւ Տէրոջը տապանակը Դաւիթին քաղաքը կը մտնէր, Սաւուղի դուստր Միքաղ պատուհանէն վար նայեցաւ, ու Դաւիթ թագաւորը Տէրոջը առջևը կը պարէր ու կը խաղար, և անոր սիրտը զզուեցաւ։

16 Եւ Տէրոջը տապանակը Դաւիթին քաղաքը կը մտցնէին, Սաւուղի դուստր Միքաղ պատուհանէն վար նայեցաւ, ու Դաւիթ թագաւորը Տէրոջը առջևը կը ցատկէր ու կը խաղար, և անոր սիրտը զզուեցաւ։

17 Ուստի Տէրոջը տապանակը մտցուցին ու անոր տեղը Դաւիթ անոր համար վրան մը զոր որ շինած էր, անոր դրին։ Ու Դաւիթ ողջակէզներ ու խաղաղութեան զոհեր Աստուծոյ առջևը մատուցանեց։

18 Եւ Դաւիթ ողջակէզներ ու խաղաղութեան զոհեր մատուցանելը լմնցուցած ատենը՝ զօրաց անունով Տէրոջը անունովը օրհնեց։

19 Ու ամբողջ ժողովուրդին՝ Իսրայէլի ամբողջ բազմութեան մէջ՝ թէ՛ այր և թէ՛ կին, իւրաքանչիւրին մէկ մէկ հատ հաց, մէկ մէկ խորոված միս ու մէկ մէկ խմորեղէն տուաւ։ Ամբողջ ժողովուրդը իր տունը գնաց։

20 Եւ Դաւիթ իր տունին օրհնելու դարձաւ։ Ու Սաւուղի դուստր Միքաղ Դաւիթին ընդառաջ ելաւ ու ըսաւ, Իսրայէլի թագաւորը այսօր ինչպէս փառաւորուեցաւ, որ այսօր իր ծառաներուն աղախիններուն աչքին առջև մերկացաւ, ինչպէս անամօթներէն մէկը մերկանայ։

21 Դաւիթ Միքաղայ ըսաւ, Տէրոջը առջևը՝ որ քու հօրդ ու անոր բոլոր տանը վրայէն զիս ընտրեց՝ Իսրայէլի Տէրոջը ժողովուրդին՝ Իսրայէլի վրայ առաջնորդ կարգելու համար, Տէրոջը առջևը պիտի խաղամ։

22 Ու աւելի պիտի խոնարհիմ ու իմ աչքիս մէջ պզտիկ պիտի ըլլամ, և ինծի խօսած աղախիններուդ մօտ պատուական պիտի երևնամ։

23 Ուստի Սաւուղի դուստր Միքաղայ մինչև իր մեռնելու օրը զաւակ չունեցաւ։

ԳԼՈՒԽ Է

1 Դաւիթ Նաթանի հետ կը խորհրդակցի տաճար շինելու համար. 4 Աստուած Նաթանին կը յայտնէ որ Դաւիթ չի շիներ. 8 Աստուած Դաւիթին կը խոստանայ որ անոր տունը կը շինէ. 12 Մեսիայի խոստումը. 18 Դաւիթ Աստուծոյ առջև կ՚աղաչէ։

1 Երբ թագաւորը իր տունը բնակեցաւ, և Տէրը անոր շրջակայ բոլոր թշնամիներէն հանգստութիւն տուաւ,

2 թագաւորը Նաթան մարգարէին ըսաւ, Ահա ես կը բնակիմ մայրի փայտէ տունի մէջ, և Աստուծոյ տապանակը վրանի մէջ կը բնակի։

3 Նաթան ալ թագաւորին ըսաւ, Գնա՛ ինչ որ սրտիդ մէջ կայ՝ ըրէ՛ քանզի Տէրը քեզի հետ է։

4 Եւ եղաւ նոյն գիշերը որ Տէրոջը խօսքը Նաթանի եկաւ՝ ըսելով,

5 Գնա՛ ու իմ ծառաս Դաւիթին ըսա, Տէրը կ՚ըսէ, Դուն ինծի համար բնակարան պիտի չշինես որ բնակիմ։

6 Վասն զի ես Իսրայէլի բոլոր որդիները Եգիպտոսէն հանած օրէս մինչև այսօր տուն չբնակեցայ, հապա վրանի մէջ ու խորանի մէջ կը պտտէի։

7 Ամբողջ ատենը որ Իսրայէլի բոլոր որդիներուն հետ պտտեցայ, Իսրայէլի ցեղերէն որոնց որ հրամայեցի իմ ժողովուրդս Իսրայէլը հովուելու, անոնցմէ մէկուն ալ ըսա՞ծ եմ թէ Ինչո՞ւ ինծի համար մայրի փայտէ տուն չշինեցիք։

8 Հիմա ուրեմն իմ ծառաս Դաւիթին ըսա, Զօրաց Տէրը կ՚ըսէ, Ես քեզ արօտավայրէն՝ հօտին ետևէն առի, որ Իսրայէլ իմ ժողովուրդիս վրայ առաջնորդ ըլլաս։

9 Ու քու երթալուդ ամէն տեղ քեզի հետ եղայ, և քու առջևէդ բոլոր թշնամիներդ կորսնցուցի, և քեզի անունդ մեծ մարդոց անունին պէս մեծցուցի։

10 Ու իմ ժողովուրդիս Իսրայէլին համար տեղ մը կը նշանակեմ, և զանիկայ կը տնկեմ որ իր տեղը բնակի ու ալ չշարժի, և անիրաւութեան որդիները ալ առաջուան պէս ու սկիզբէն ի վեր եղած օրերէն ի վեր՝ զանիկայ ալ չնեղեն։

11 Ինչպէս որ դատաւորներ կարգելու օրերէն ի վեր իմ ժողովուրդիս Իսրայէլին վրայ ըրի։ Ու քեզ բոլոր թշնամիներէդ հանգստութիւն կու տամ։ Տէրը քեզի կը պատմէ թէ Տէրը քեզի տուն մը պիտի շինէ։

12 Երբ քու օրերդ լմնցուցած ըլլան ու հարանցիներուդ հետ հանգչիս, քու ետևէդ քու որդիդ՝ որ քու մարմնէդ պիտի ելլէ, զանիկայ պիտի հաստատեմ, և անոր թագաւորութիւնը պիտի հաստատեմ։

13 Ան իմ անունիս համար տուն մը պիտի շինէ, և ես անոր գահուն յաւիտեան պիտի հաստատեմ։

14 Ես անոր հայր պիտի ըլլամ, և ան ինծի որդի պիտի ըլլայ։ Երբ անիրաւութիւն ընէ, մարդոց գաւազանով ու մարդոց որդիներուն հարուածներով պիտի խրատեմ զանիկայ։

15 Բայց իմ ողորմութիւնս անկէ պիտի չվերցուի, ինչպէս որ Սաւուղէն վերցուցի, զոր քու առջևէդ պիտի հալածեմ։

16 Ու քու տունդ ու քու թագաւորութիւնդ յաւիտեան քու առջևէդ պիտի հաստատուի, և քու գահդ յաւիտեան պիտի հաստատուի։

17 Ըստ այս բոլոր խօսքերուն ու ըստ այս բոլոր տեսիլքին՝ Նաթան Դաւիթին ալ այնպէս խօսեցաւ։

18 Ուստի Դաւիթ թագաւորը ներս գնաց ու Տէրոջը առջև նստաւ, և ըսաւ, Ո՞վ Տէր Աստուած, ես ո՞վ եմ, և իմ տունս ի՞նչ է որ զիս մինչև հոս հասցուցիր։

19 Եւ այս ալ քու աչքիդ մէջ փոքր բան մը եղաւ, Տէր Աստուած, հապա քու ծառայիդ տունին համար ալ հեռաւոր ատենի մասին խօսեցար, Տէր Աստուած։

20 Ու Դաւիթ դեռ ի՞նչ կրնայ քեզի ըսել։ Վասն զի դուն քու ծառայդ գիտես, Տէր Աստուած։

21 Քու խօսքիդ համար և քու սրտիդ համեմատ այս բոլոր մեծ բաները ըրիր՝ որ քու ծառայիդ յայտնես։

22 Ուստի դուն մեծ ես, Տէր Աստուած, վասն զի քեզի նման մէկը չկայ, և մեր ականջներով լսածնիս համեմատ քեզմէ զատ ուրիշ Աստուած չկայ։

23 Ու երկրի վրայ ազգ մը քու ժողովուրդիդ՝ Իսրայէլի պէս չկայ, որ Աստուած գնաց զանիկայ իրեն ժողովուրդ ընելու համար ու անոր համար անուն հանելու, և ձեր առջևէն քու ժողովուրդիդ համար՝ որ Եգիպտոսէն ազգերն ու անոնց աստուածները վռնտեցիր, մեծ ու ահարկու գործեր ընելու համար։

24 Ու քու ժողովուրդդ Իսրայէլը քեզի համար յաւիտեան ժողովուրդ ըրիր, և դուն Տէր Աստուած անոնց Աստուածը եղար։

25 Ուստի հիմա, Տէր Աստուած, ինչ որ քու ծառայիդ ու անոր տանը վրայ խօսեցար, զայն յաւիտեան հաստատէ, և ինչպէս որ խօսեցար՝ ըրէ՛։

26 Եւ քու անունդ յաւիտեան մեծցուի՝ ըսելով, Զօրաց Տէրը Իսրայէլի վրայ Աստուած է, և քու ծառայիդ Դաւիթին տունը քու առջևդ հաստատուի։

27 Վասն զի դուն զօրաց Տէր Աստուած, Իսրայէլի Աստուած, ծառայիդ ականջը բացիր՝ ըսելով, Քեզի տուն մը պիտի շինեմ։ Ուստի քու ծառայդ սիրտ ըրաւ որ այս աղօթքը քեզի աղօթէ։

28 Հիմա, Տէր Աստուած, դուն Աստուած ես, և քու խօսքերդ ճշմարիտ են, և այս բարի բանը քու ծառայիդ խոստացար։

29 Հիմա ուրեմն հաճեցիր որ քու ծառայիդ տունը օրհնես, որ քու առջևդ յաւիտեան ըլլայ, վասն զի դուն Տէր Աստուած խոստացար, և քու օրհնութեամբդ քու ծառայիդ տունը յաւիտեան օրհնուած ըլլայ։

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Դաւիթ Փղշտացիները կը յաղթէ. 3 Սուբայի Ադարեզեր կը յաղթէ. 9 Թովի Յորամ Դաւիթին ընծաներ կը բերէ. 11 Դաւիթ ոսկի, արծաթ ու պղինձ կը նուիրագործէ. 13 Դաւիթ Ասորիները կը յաղթէ. 15 Դաւիթ ամբողջ Իսրայէլի վրայ կը թագաւորէ. 16 Դաւիթի պաշտօնեաները։

1 Ետքը եղաւ որ Դաւիթ Փղշտացիները զարկաւ ու զանոնք հնազանդեցուց, և Դաւիթ Գեթն ու անոր գիւղերը Փղշտացիներուն ձեռքէն առաւ։

2 Ու Մովաբացիները զարկաւ, և չափով զանոնք գետին պառկեցուց. երկու չափ մեռցնելու համար և մէկ լիա ողջ պահելու համար։ Ուստի Մովաբացիները Դաւիթին ծառայեցին ու պարգև բերին։

3 Եւ Դաւիթ Սուբայի թագաւոր Ռեհոբայի որդի Ադարեզերը զարկաւ, երբ ան Եփրատ գետին քովը իր տիրապետութիւնը զօրացնելու համար կ՚երթար։

4 Ու Դաւիթ անկէ հազար երկու հարիւր կառք, եօթը հազար հեծեալ ու քսան հազար հետևակ առաւ, և Դաւիթ կառքերուն ձիերուն բոլոր կարճերը կտրեց, բայց անոնցմէ հարիւր կառքի համար ձիեր պահեց։

5 Եւ Դամասկոսի Ասորիները Սուբայի Ադարեզեր թագաւորին օգնութեան եկան, և Դաւիթ Ասորիներէն քսաներկու հազար մարդ զարկաւ։

6 Ապա Դաւիթ Դամասկոսի Ասորիքին մէջ զօրանոցներ դրաւ, և Ասորիները Դաւիթին ծառայեցին ու պարգև բերին։ Ու Դաւիթ ուր որ երթալով կը յաղթէր, Տէրը զանիկայ կ՚օգնէր։

7 Եւ Դաւիթ Ադարեզերի ծառաներուն ունեցած ոսկի վահանները առաւ ու Երուսաղեմ բերաւ։

8 Ու Դաւիթ Բետա ու Բերոթա՝ Ադարեզերի քաղաքներէն շատ պղինձ առաւ։

9 Երբ Թովի Եմաթի թագաւորը լսեց որ Դաւիթ Ադարեզերի բոլոր զօրքը զարկած է,

10 Թովի իր որդին Յորամ Դաւիթ թագաւորին ղրկեց, որ զանիկայ խնդրէ ու օրհնէ, վասն զի Ադարեզերի դէմ պատերազմելով զանիկայ զարկած էր, վասն զի Թովի Ադարեզերի հետ պատերազմ ունէր։ Ու Յորամ ոսկի ու արծաթ ու պղինձ անօթներ ձեռքը բերաւ։

11 Դաւիթ թագաւորն ալ զանոնք Տէրոջը նուիրագործեց՝ ինչպէս որ ազգերէն՝ զոր հնազանդեցուցած էր՝

12 Եդոմէն, Մովաբէն, Որդանոսի որդիներէն, Փղշտացիներէն ու Ամաղեկէն առած էր։ Ու Սուբայի Ռեհոբայի որդի Ադարեզերէն առած աւարին ալ։

13 Եւ Դաւիթ Աղի ձորին մէջ տասնութ հազար Ասորի զարկաւ, երբ դարձաւ։

14 Ու Եդոմի մէջ զօրանոցներ դրաւ, ամբողջ Եդոմի մէջ զօրանոցներ դրաւ, և Եդոմացիները ամէնքն ալ Դաւիթին ծառայեցին։ Ու Դաւիթ ուր որ երթալով կը յաղթէր, Տէրը զանիկայ կ՚օգնէր։

15 Եւ Դաւիթ ամբողջ Իսրայէլի վրայ կը թագաւորէր, և Դաւիթ իր ամբողջ ժողովուրդին դատաստան ու արդարութիւն կ՚ընէր։

16 Եւ Սարուհեայ որդի Յովաբ զօրքին վրայ էր, և Աքիղուդի որդի Յովսափատ պատմագիր էր։

17 Եւ Աքիտոբայ որդի Սադոկ ու Աբիմելէքի որդի Աբիաթար քահանայ էին, և Սարայ գրագիր էր։

18 Եւ Յովիադայի որդի Բանայ Քրեթացիներուն ու Փղեթացիներուն վրայ էր, և Դաւիթի որդիները քահանայ էին։

ԳԼՈՒԽ Թ

1 Դաւիթ Մեմփեթոսթէի որդի Յովնաթանի համար կը հոգայ. 9 Սիբա Մեմփեթոսթէի ամբողջ տունը կը յանձնուի։

1 Դարձեալ Դաւիթ ըսաւ, Մնա՞ց ան Սաւուղի տունէն մէկը, որ անոր համար Յովնաթանի սիրոյն համար բարութիւն ընեմ։

2 Ու Սաւուղի տունէն Սիբա անուն ծառայ մը կար, և զանիկայ Դաւիթին կանչեցին։ Թագաւորը անոր ըսաւ, Դուն Սիբա ես։ Ան ալ ըսաւ, Ծառադ եմ։

3 Թագաւորն ալ ըսաւ, Մնա՞ց Աստուծոյ տունէն մէկը, որ անոր բարութիւն ընեմ։ Սիբա թագաւորին ըսաւ, Մնացեր է Յովնաթանի որդի մը որ ոտքերուն մէջ կաղ է։

4 Թագաւորն ալ անոր ըսաւ, Ուր է։ Սիբա ալ թագաւորին ըսաւ, Ահա Ղոդեբարի Ամիէլի որդի Մաքիրի տունն է։

5 Ուստի Դաւիթ թագաւորը մարդ ղրկեց ու զանիկայ Ղոդեբարի Ամիէլի որդի Մաքիրի տունէն առաւ։

6 Եւ Սաւուղի թոռնիկ Յովնաթանի որդի Մեմփեթոսթէ Դաւիթին քով եկաւ, և երեսին վրայ ինկաւ ու երկրպագութիւն ըրաւ։ Դաւիթ ալ ըսաւ, Մեմփեթոսթէ։ Ան ալ ըսաւ, Ահա ծառադ։

7 Դաւիթ անոր ըսաւ, Մի՛ վախնար, վասն զի անշուշտ քու հօրդ Յովնաթանին համար քեզի բարութիւն պիտի ընեմ, և քու հօրդ հայրենի կալուածները քեզի պիտի դարձնեմ, և դուն միշտ իմ սեղանիս վրայ հացկերոյթ պիտի ընես։

8 Ան ալ երկրպագութիւն ըրաւ ու ըսաւ, Ծառադ ի՞նչ է որ մեռած շունի պէս ինծի նայեցար։

9 Ուստի թագաւորը Սաւուղի ծառան Սիբան կանչեց ու անոր ըսաւ, Ինչ որ Սաւուղի ու անոր բոլոր տանը եղաւ՝ զանիկայ քու տիրոջդ որդիին տուի։

10 Ուստի դուն ու քու որդիներդ ու քու ծառաներդ անոր համար հող մշակեցէք ու բերքը ժողվեցէք, որ քու տիրոջդ որդիին հացը ըլլայ ու ուտէ։ Բայց Մեմփեթոսթէ քու տիրոջդ որդին միշտ իմ սեղանիս վրայ հացկերոյթ պիտի ընէ։ Սիբա ալ տասնհինգ որդի ու քսան ծառայ ունէր։

11 Ուստի Սիբա թագաւորին ըսաւ, Ամէն ինչ որ իմ տէրս թագաւորը իր ծառային հրամայեց՝ ծառադ ալ այնպէս պիտի ընէ։ Մեմփեթոսթէ ալ թագաւորին որդիներուն պէս իմ սեղանիս վրայ պիտի ուտէ։

12 Եւ Մեմփեթոսթէ Միքա անուն փոքրիկ որդի մը ունէր։ Ու Սիբայի տունին բոլոր բնակիչները Մեմփեթոսթէի ծառայեցին։

13 Ու Մեմփեթոսթէ Երուսաղեմ կը բնակէր, վասն զի միշտ թագաւորին սեղանին վրայ հացկերոյթ կ՚ընէր։ Ան երկուքն ալ կաղ էին։

ԳԼՈՒԽ Ժ

1 Դաւիթ Ամմոնացիները կը յաղթէ. 6 Ասորիները կը յաղթէ. 15 Ասորիները կրկին կը յաղթէ։

1 Ետքը եղաւ որ Ամմոնացիներուն թագաւորը մեռաւ, և անոր որդի Անան անոր տեղ թագաւորեց։

2 Ուստի Դաւիթ ըսաւ, Անանայ հօրը բարութիւն ընեմ, վասն զի անոր հայրը ինծի բարութիւն ըրաւ։ Ուստի Դաւիթ իր հայրը մեռնելուն համար զանիկայ մխիթարելու համար ծառաներ ղրկեց։ Դաւիթի ծառաները Ամմոնացիներուն երկրին մէջ եկան։

3 Ամմոնացիներուն իշխանները Անանայ իրենց տէրոջը ըսին, Դաւիթ քու աչքիդ մէջ հօրդ պատիւ տալու համար մխիթարողներ ղրկեց քեզի, չէ՞ որ Դաւիթ ծառաները քեզի կը ղրկէ՝ քաղաքը քննելու, լրտեսելու ու կործանելու համար։

4 Ուստի Անան Դաւիթի ծառաները բռնեց ու անոնց մօրուքին կէսը սափեցուց, և անոնց հագուստները կէսէն մինչև հետոյքները կտրել տուաւ, ու զանոնք արձակեց։

5 Երբ Դաւիթին լուր տուին այդ մարդոց համար, ան ալ անոնց ընդառաջ դեսպաններ ղրկեց, վասն զի այդ մարդիկը շատ ամօթի մէջ էին։ Թագաւորն ալ ըսաւ, Երիքովը մինչև որ մօրուքերնիդ բուսնի՝ հոն մնացէք, ետքը դարձէք։

6 Երբ Ամմոնացիները տեսան որ Դաւիթին քով ատելի եղան, Ամմոնացիները ղրկեցին ու Բեթ-Հռովբայ Ասորիներէն ու Սուբայ Ասորիներէն քսան հազար հետևակ առին, և Մաաքա թագաւորէն հազար մարդ ու Տոբ մարդէն տասներկու հազար մարդ առին։

7 Երբ Դաւիթ լսեց, Յովաբն ու զօրքին բոլոր զօրաւորները ղրկեց։

8 Ու Ամմոնացիները ելան ու քաղաքին դրան առջև պատերազմի կարգ բռնեցին, և Սուբայ ու Հռովբայ Ասորիները ու Տոբ ու Մաաքա մարդիկը առանձին դաշտին մէջ էին։

9 Երբ Յովաբ տեսաւ որ պատերազմը իր դէմ ու ետևէն կ՚ըլլայ, Իսրայէլի ամբողջ ընտրելագոյնները ընտրեց ու Ասորիներուն դէմ կարգեց։

10 Իսկ ժողովուրդին մնացեալը իր եղբօր Աբիսայի ձեռքը տուաւ, և Ամմոնացիներուն դէմ կարգեց։

11 Ու ըսաւ, Եթէ Ասորիները ինծի զօրաւոր ըլլան, դուն ինծի օգնութեան պիտի գաս, և եթէ Ամմոնացիները քեզի զօրաւոր ըլլան, ես քեզի օգնութեան պիտի գամ։

12 Քաջ եղիր ու մեր ժողովուրդին համար և մեր Աստուծոյ քաղաքներուն համար քաջութեամբ կռուինք, և Տէրը ինչ որ իրեն հաճելի երևնայ՝ ան ալ ընէ։

13 Ուստի Յովաբ ու անոր հետ եղող ժողովուրդը Ասորիներուն դէմ պատերազմի մտան, և անոնք անոր առջևէն փախան։

14 Երբ Ամմոնացիները տեսան որ Ասորիները փախան, անոնք ալ Աբիսայի առջևէն փախան ու քաղաքը մտան։ Ուստի Յովաբ Ամմոնացիներուն դարձաւ ու Երուսաղեմ եկաւ։

15 Երբ Ասորիները տեսան որ Իսրայէլի առջև պարտուեցան, միասին ժողվուեցան։

16 Ադարեզեր ալ ղրկեց ու Եփրատ գետին անդիի կողմէն Ասորիները հանեցուց, և անոնք Քեղամ եկան, և Սոբաք Ադարեզերի զօրքին գլուխն էր։

17 Երբ Դաւիթին լուր տուին, ամբողջ Իսրայէլը ժողվեց, Յորդանանէն անցաւ ու Քեղամ եկաւ։ Ասորիները Դաւիթին դէմ պատերազմի կարգ բռնեցին ու անոր հետ պատերազմեցան։

18 Ասորիները Իսրայէլի առջևէն փախան, և Դաւիթ Ասորիներէն եօթը հարիւր կառք ու քառասուն հազար հեծեալ սպաննեց, և անոնց զօրավար Սոբաքը զարկաւ, որ հոն մեռաւ։

19 Երբ Ադարեզերի ծառայ թագաւորները տեսան որ Իսրայէլի առջև պարտուեցան, Իսրայէլի հետ հաշտութիւն ըրին ու անոնց ծառայեցին։ Ուստի Ասորիները Ամմոնացիներուն օգնելու համար այլևս չուզեցին։

ԳԼՈՒԽ ԺԱ

1 Դաւիթ Ուրիան կը սպաննէ ու Բերսաբէն կ՚առնէ. 26 Բերսաբէ Սողոմոնը կը ծնանի։

1 Ետքը եղաւ որ գարնան ատենը, թագաւորներուն պատերազմի ելլելու ատենը, Դաւիթ Յովաբն ու անոր հետ իր ծառաները ղրկեց, և Իսրայէլի բոլոր զօրքը Ամմոնացիները կորսնցուցին ու Հռաբբան պաշարեցին։ Բայց Դաւիթ Երուսաղեմ մնաց։

2 Ետքը եղաւ որ իրիկուան ատենը Դաւիթ անկողինէն ելաւ ու թագաւորին տան տանիքին վրայ կը պտտէր, և տանիքէն մէկ կին տեսաւ որ կը լուացուէր, և կինը շատ գեղեցիկ էր։

3 Ուստի Դաւիթ մարդ ղրկեց ու կնոջը մասին հարցուց։ Ու ըսին, Ասիկա չէ՞ Եղիաբայ աղջիկը Բերսաբէն՝ Քետացի Ուրիայի կինը։

4 Դաւիթ ալ պատգամաւորներ ղրկեց ու զանիկայ առաւ, և անիկա անոր քով եկաւ, և ան անոր հետ պառկեցաւ, երբ ան իր ապականութենէն սրբուած էր։ Ետքը կինը իր տունը դարձաւ։

5 Ու կինը յղացաւ ու Դաւիթի ղրկեց ու ըսաւ, Յղացեր եմ։

6 Ուստի Դաւիթ Յովաբի ղրկեց, որ Քետացի Ուրիան անոր ղրկէ։ Յովաբ ալ Ուրիան Դաւիթին ղրկեց։

7 Երբ Ուրիա անոր քով եկաւ, Դաւիթ անկէ հարցուց թէ Յովաբ ինչպէս է, զօրքն ալ ինչպէս է, և պատերազմն ալ ինչպէս կ՚երթայ։

8 Դաւիթ Ուրիային ըսաւ, Քու տունդ իջիր ու քու ոտքերդ լուա։ Ուրիա թագաւորին տունէն ելաւ, և թագաւորին կողմէն անոր ետևէն ընծայ ղրկուեցաւ։

9 Բայց Ուրիա իր տէրոջը բոլոր ծառաներուն հետ թագաւորին տան դրան առջև պառկեցաւ, և իր տունը չիջաւ։

10 Երբ Դաւիթին լուր տուին թէ Ուրիա իր տունը չիջաւ, Դաւիթ Ուրիային ըսաւ, Ճամբայ եկար, չէ՞ որ ինչո՞ւ իր տունը չիջար։

11 Ուրիա Դաւիթին ըսաւ, Տապանակն ու Իսրայէլ ու Յուդա վրաններու մէջ կը բնակին, և իմ տէրս Յովաբ ու իմ տէրոջս ծառաները դաշտի երեսին վրայ կը բանակին, ես ինչպէ՞ս իմ տունս երթամ ուտելու ու խմելու ու կնոջս քով պառկելու։ Քու կենդանութեանդ ու քու հոգւոյդ կենդանութեան երդում կ՚ընեմ, որ այդ բանը չեմ ըներ։

12 Դաւիթ Ուրիային ըսաւ, Հոս ալ այսօր մնա, և վաղը քեզ պիտի արձակեմ։ Ուստի Ուրիա հոն մնաց այդ օրը ու վաղը։

13 Դաւիթ զանիկայ հրաւիրեց, որ իր առջևը ուտէ ու խմէ, և զանիկայ արբեցուց։ Իրիկունը ան ելաւ որ իր տէրոջը ծառաներուն հետ իր անկողինը պառկի, բայց իր տունը չիջաւ։

14 Առտուն Դաւիթ Յովաբին գրութիւն մը գրեց ու Ուրիայի ձեռքով ղրկեց։

15 Գրութեան մէջ գրեց ըսելով, Ուրիան ամենէն ուժգին պատերազմին առջևը դրէ՛ք, ու անկէ ետ դարձէք որ զարնուի ու մեռնի։

16 Ուստի Յովաբ քաղաքը պահելու ատենը Ուրիան այն տեղը դրաւ ուր գիտէր որ քաջ մարդիկ կան։

17 Ու քաղաքին մարդիկը ելան ու Յովաբի հետ պատերազմեցան, և ժողովուրդին ծառաներէն ալ ոմանք ինկան, և Քետացի Ուրիան ալ մեռաւ։

18 Յովաբ ալ պատերազմին բոլոր պատմութիւնը Դաւիթին ղրկեց,

19 և պատգամաւորին պատուիրեց ըսելով, Երբ թագաւորին պատերազմին բոլոր պատմութիւնը վերջացուցած ըլլաս,

20 եթէ թագաւորին բարկութիւնը ելլէ, և քեզի ըսէ, Ինչո՞ւ այնքան մօտ պատերազմի կարգ բռնեցիք, չէ՞ որ գիտէիք թէ պարսպէն պիտի կրակեն։

21 Երուբեսթեայ որդի Աբիմելէքը ո՞վ զարկաւ, չէ՞ որ կինը մաղաղաղի մը վերէն վար ձգեց, որ Թեբեսի մէջ մեռաւ։ Ինչո՞ւ այնքան մօտ պարսպին եկաք։ Ուրեմն դուն ըսէ, Քու ծառադ Քետացի Ուրիան ալ մեռաւ։

22 Ուստի պատգամաւորը գնաց ու եկաւ ու Դաւիթին ղրկած ամէն բանը Դաւիթին պատմեց։

23 Պատգամաւորն ալ Դաւիթին ըսաւ, Այն մարդիկը մեզի դէմ ելան ու դաշտին մէջ մեզի քով եկան, բայց մենք անոնց դռան մուտքին մինչև անոնք մեզի

24 նետաձիգներ ղրկեցին, և թագաւորին ծառաներէն ոմանք մեռան, և քու ծառադ Քետացի Ուրիան ալ մեռաւ։

25 Դաւիթ պատգամաւորին ըսաւ, Յովաբին ըսէ՝ թէ Այս բանը աչքիդ մէջ չարին պէս

Ն · ՔՐ · ՂԲ · 1042

ԸՆԹԱՑ · Ղ · 19 ։

թիւնը բորբոքեցաւ Ողային դէմ , ու ԸԱստուած զանիկայ հոն ա՛ս յանցանքին համար զարկաւ . և նոյն տեղը Աստուծոյ տապանակին քո֊

8 վը մեռաւ ։ Ու Դաւիթ տրտմեցաւ , քանզի Ցերը հարուածով Ոզան զարկաւ . ու ան տեղին անունը մինչև աս օրս * Փարէզ ոզա ը֊

9 սուեցաւ ։ Եւ Դաւիթ ան օրը Ցերոջմէն վախցաւ , ու ըսաւ , Ցերոջը տապանակը ի՞նչպես ինծի

10 պիտի մտնէ ։ Եւ Դաւիթ Ցերոջը տապանակը իր քովը՝ Դաւիթին քաղաքը չուզեց տանիլ . ու Դաւիթ զանիկայ ԳԵթթացի Աբդեդօ֊

11 մին տունը խոտորցուց ։ Եւ Ցերոջը տապանակը ԳԵթթացի Աբդեդոմին տունը իրեք ամիս մնաց . ու Ցերը ՆԱբդեդոմը ու անոր բոլոր տունը օրհնեց ։

12 Եւ Դաւիթ թագաւորին պատմեցին ու ըսին , Աստուծոյ տապանակին համար Ցերը Աբդեդոմին տունը ու անոր ամէն ունեցածը օրհնեց ։ Է Եւ Դաւիթ գնաց , ու Աստուծոյ տապանակը Աբդեդոմին տունէն ուրախութեամբ Դաւի֊

13 թին քաղաքը հանեց ։ Ու երբոր Ցերոջը տապանակը վերցընողները վեց քայլ առաջ գացին , Հարջաւներ ու պարարտ ջոջոխներ

14 զոհեց ։ Եւ Դաւիթ Ցերոջը առջևը բոլոր ուժովը կը խաղար , ու Դաւիթ Ելթանէ եփուած հագեր

15 էր ։ Նէ Դաւիթ ու Իսրայէլի բոլոր տունը Ցերոջը տապանակը ուրախութեամբ ու փող֊

16 րու ձայներով կը տանէին ։ Ու երբոր Ցերոջը տապանակը Դաւիթին քաղաքը եկաւ , Սաւուղին աղջիկը Մեղքող պատուհանէն նայելով՝ տեսաւ որ Դաւիթ թագաւորը Ցերոջը առջևը ցատկրտելով կը խաղայ , ու զանիկայ իր սրտին

17 մէջը անարգեց ։ Եւ Ցերոջը տապանակը բերին , ու զանիկայ Ի իր տեղը դրին ան վրանին մէջ , որն որ Դաւիթ անոր համար կանգներ էր . և Դաւիթ Ցերոջը առջևը Ողջակէզներ ու խաղաղութեան

18 զոհեր մատուց ։ Ու Դաւիթ երբոր ողջակէզները ու խաղաղութեան զոհերը մատուցանելը լմընցուց , զօրաց Ցերոջը անունովը Ե֊ժողո֊

19 վուրդը օրհնեց ։ Նէ Իսրայէլին բոլոր բազմութեանը՝ երիկ մարդէն մինչև կնիկ մարդը , բոլոր ժողովուրդին ամէն մէկուն մէկ նկա֊ նակ , կտոր մը միս ու կարկանդակ մը բաշխեց . ու բոլոր ժողովուրդը ամէն մէկը իր տունը գնաց ։

20 Ն Եւ Դաւիթ անկէ դարձաւ իր տունը օրհնելու համար , ու Սաուղին աղջիկը Մեղքող Դաւիթը դիմաւորելու ելաւ , ու ըսաւ , Իսրայէլի թագաւորը այսօր ինչ փառաւոր էր , Ղոր անիկայ այսօր իր ծառաներուն աղախիններուն առջևը ինքզինքը մերկացուց , ինչպէս որ Ղսրիկաներէն մէկը ինքզինքը կը

21 մերկացընէ ։ Եւ Դաւիթ Մեղքողին ըսաւ , Ես ան Ցերոջը առջևը խաղացի , Ղոր զիս քու հօրմէդ ու անոր բոլոր տունէն առնելը ընտրեց , ու զիս Ցերոջը ժողովուրդին Իսրայէլին վրայ իշխան դրաւ . այո , ես ան Ցերոջը առջևը կը խաղամ ։

22 Նաև զիս ասկէ ալ աւելի անարգ երևցընելով՝ իմ աչքերուս առջևը նուաստ պիտի ըլլամ . իսկ ան քու ըսած աղախիններուդ առջևը պի֊

23 տի փառաւորուիմ ։ Եւ Սաուղին աղջիկը Մեղքող մինչև իր մեռնուան օրը զաւակ չծնաւ ։

ԳԼ · Է

1 Նաթան նոյն կը հասկի Դաւիթին առաջարկութեանը՝ Ղոր Ցերոջը տուն մը չունի . 4 եւթը Աստուծոյ խօսքովը կ'ազդիւլ զանիկայ , 12 և կը խոստանայ Թէ անոր սերունդին բարութիւններ ու օրհնութիւններ պիտի տրուի ։ 18 Դաւիթին աղօթքը ու շնորհակալութիւնը ։

1 Եւ Երբոր թագաւորը իր տունը նստաւ , ու Ցերը զանիկայ իր բոլորտիքը եղող ամէն թշնամինե֊

2 րէն ալ յոգնեցուց , Թագաւորը Նաթան մարգարէին ըսաւ , Ահա ես Է եղևնափայտէ շինուած տան մը մէջ կը բնակիմ , Է ու Աստուծոյ տապանակը Ե վրա֊

3 նի մէջ կեցեր է ։ Եւ Նաթան ըսաւ թագաւորին , Գնա՝ Էրոյր սրտիդ մէջը եղածը ըրէ , քանզի Ցերը քու հետդ է ։

4 Ու նոյն գիշերը Ցերոջը խօսքը

5 Նաթանին եղաւ՝ ըսելով , Գնա , իմ ծառայիս Դաւիթին ըսէ , Ցերը այսպէս կ'ըսէ . Ղո՞ւն ինծի քնակելու համար տուն պիտի շի֊

6 նես . Որովհետև Է Իսրայէլը որդիքը Եգիպտոսէն հանած օրէս մինչև աս օրս տան մէջ չբնակեցայ , այլ Ե֊վրաններով ու խորաններով պը֊

7 տրտեցայ ։ Է Իսրայէլը բոլոր որդոցը հետ որչափ տեղ որ պտրտեցայ , միթէ քան մը խօսեցայ Իսրայէլի Է դեղերուն մէկուն հետ , որոնց ժ իմ ժողովուրդս Իսրայէլը հովուելու հրաման տուեր էի , ու ըսի Թէ ինչու համար ինծի եղև֊

8 նափայտէ տուն մը չշինեցիք ։ Եւ հիմա իմ ծառայիս Դաւիթին ա֊ սանկ ըսես . Զօրաց Ցերը այսպէս կ'ըսէ , Ես քեզ փարախէն՝ ոչ֊ խարներուն ետևէն առի , որ իմ

Ն · ՔՐ · ՂԲ · իբր 1042

Ղ Հմր 14 , 16 ։ Ցես ա Թագ · ԺԹ . 24 ։

Ղ Դաս · Թ . 4 ։

ա Թագ . ԺԳ · 14 ։ ԺԸ . 28 ։

1042

ա ՄՆ . ԺԵ . 1 , ԼԱ ։

Բ Գլ . Ե · 11 ։

Գ Ցես Գօր . Ե · 46 ։

Դ Եզ · ԻԶ · 1 · Ի . 21 ։

Ե գ Թագ . Ը · 17 , 18 ։ ա ՄՆ . Իր . 7 ։ Իբ . 2 ։

Զ Ցես գ Թագ . Ե . 8 ։ Ը . 19 ։ ա ՄՆ . Իր . 8 ։ Իբ . 8 ։

Է գ Թագ . Ը · 16 ։

Ը Եզ · Ի · 18 , 19 ։ 34 ։

Թ Ղե . Իզ . 11 ։ 12 ։ Ը Օր . Իզ · 14 ։

Ժ Կամ՝ գաւառները ։ ես ա ՄՆ . ԺԵ . 6 ։

ԺԱ Գլ . Ե . 3 ։ Սաղ . Ղբ · 71 ։ 72 ։ Մատ . Բ . 6 ։ Գօր . Ե . 28 ։

ԺԲ ա Թագ . ԺԶ . 11 , 12 ։ Սաղ . Ղբ · 70 ։

Խարայէլ ժողովուրդիս վրայ ա-
9 ռաջնորդ ըլլաս . եւ նուր որ կ՚եր-
թայիր , քու հետդ էի . Ի՛ւ քու
առջեւդ բոլոր թշնամիներդ կոտ-
րեցի , ու երկրիս վրայ եղող մե-
ծերուն անունը պէս պէս քու անունդ
10 մեծցուցի : եւ իմ ժողովուրդիս
Իսրայէլին ալ մէկ տեղ մը պիտի
որոշեմ , ու զանիկայ պիտի տըն-
կեմ . ու իր տեղը պիտի բնակի ,
ալ պիտի չշարժի . հ՚ւ անիրաւու-
թեան որդիքը առջինին պէս մէյ-
մըն ալ պիտի չնեղեն զանիկայ ,
11 ինչպէս որ ի՛մ ժողովուրդիս Իս-
րայէլին վրայ դատաւորներ դրած
օրէս ի՛ վեր եղա՛ . ու ը.քեզ քու
ամէն թշնամիներէդ պիտի հան-
դրտայրնեմ : եւ Տէրը քեզի
կ՚իմացընէ ¶որ Տէրը քեզի տուն
12 պիտի շինէ : ¶երբոր քու օրերդ
լեցուին , ու դուն ¶քու հայրե-
րուդ հետ քնանաս , ¶քեզմէ ետ-
քը՝ քու երանքէդ ելլող զաւա-
կըդ պիտի բարձրացընեմ , ու ա-
նոր թագաւորութիւնը պիտի հաս-
13 տատեմ : ը Անիկայ իմ անուանս
տուն պիտի շինէ , ու ¶անոր թա-
գաւորութեան աթոռը յաւիտեան
14 պիտի կանգնեմ . ը ես անոր հայր
պիտի ըլլամ , ու անիկայ ինծի որդի
պիտի ըլլայ . ¤Թէ որ անիկայ անի-
րաւութիւն ընէ , ես զանիկայ մար-
դոց գաւազանովը ու մարդոց որ-
դիներուն հարուածներովը պիտի
15 պատժեմ . Բայց իմ ողորմու-
թիւնս անկէ պիտի *չվերցընեմ ,
Ինչպէս որ Սաուղէն վերցուցի , ու
զանիկայ քու առջեւդ վռընտեցի :
16 եւ ¶քու տունդ ու քու թագաւո-
րութիւնդ քու առջեւդ յաւիտեան
ապահով պիտի ըլլան . քու ա-
թոռդ յաւիտեան հաստատ պիտի
17 մնայ : եւ ¶Նաթան ասոնց բոլոր խօս-
քերը ու ասոնց բոլոր տեսիլքը մի ըստ
միոջէ Դաւիթին զրուցեց :
18 Եւ Դաւիթ թագաւորը գնաց ,
Տէրոջը առջեւը նստաւ , ու ըսաւ ,
Ո՛վ Տէր Եհովայ , ¶ես ո՛վ եմ , ու
իմ տունս ի՞նչ է , որ զիս մինչեւ
19 հոս բերիր . Սակայն ասիկայ ալ
քու աչքերուդ պզտիկ երեւցաւ , ով
Տէր Եհովայ , Ու քու ծառայիդ
տունը վրայով հեռաւոր ժամանա-
կին համար ալ խօսեցար . ¤մար-
դոց սովորութիւնը ասիկա՞յ է ար-
20 դեօք , ով Տէր Եհովայ : Եւ Դա-
ւիթ նորէն մէյմըն ալ քեզի ի՞նչ
զրուցէ . քանզի դուն՝ ով Տէր Ե-
հովայ , ¤քու ծառադ կը ճանչնաս :
21 Ա՛ս բոլոր մեծ բաները քու խօսքիդ
համար ու քու սրտիդ պէս ըրիր ,
22 որ ծառայիդ գիտցընես : Ասոր
համար ¤մեծ երեւցար , ով Տէր Ա-
տուած . քանզի ¶քեզի պէս ¤¤ելլ
մէկը չկայ , ու քեզմէ զատ Ա-
տուած չկայ , մեր ականջներովը

23 բոլոր լսածներնուս համեմատ : Եւ
¶ո՞ր ազգ երկրիս վրայ քու ժողո-
վուրդիդ Իսրայէլին պէս է , որուն
համար Նոյն ինքն Աստուած եկաւ
զանիկայ փրկելու , իրեն ժողովուրդ
ընելու , ու իրեն անուն վաստը-
կելու , ¶և քու երկրիդ մէջը ¤¤ մեծ
ու սոսկալի բաները ընելու , ¶քե-
զի համար եգիպտոսէն ազատած
ժողովուրդիդ առջեւէն ազգերը ու
անոնց աստուածները վռընտելով :
24 Եւ ¤քու ժողովուրդդ Իսրայէլը
յաւիտեան քեզի ժողովուրդ հաս-
տատեցիր , ¶ու դուն՝ ով Տէր՝ ա-
25 նոնց Աստուած եղար : Եւ հիմա՝
ով Տէր Աստուած , քու ծառայիդ
համար ու անոր տան համար ըսած
խօսքդ յաւիտեան հաստատ , ու
26 ըսածիդ պէս ըրէ . Եւ քու անունդ
յաւիտեան մեծ ճանչցուի , ու ըսուի
թէ Զօրութեանց Տէրը Իսրայէլին
վրայ Աստուած է . ու քու ծառա-
յիդ Դաւիթին տունը քու առջեւդ
27 հաստատ մնայ : ¶Քանզի դուն՝ ով
Տէր զօրութեանց Աստուած Իսրա-
յէլի , քու ծառայիդ յայտնեցիր
ու ըսիր , Քեզի տուն պիտի շի-
նեմ . ասոր համար քու ծառադ իր
սրտին մէջ հ՚ոգ՚ացաւ՝ ը դուա-
28 աս աղօթքը քեզի ընելու : Եւ հի-
մա՝ ով Տէր Եհովայ , ան Աստուա-
ծը դուն ես , ու ¤¤քու խօսքերդ
ճշմարիտ են , և քու ծառայիդ աս
29 աղէկութիւնը խոստացար : Ուստի
հիմա ‡կամք ըրէ՝՝ քու ծառայիդ
տունը օրհնելու , որ յաւիտեան քու
առջեւդ ըլլայ . քանզի՝ ով Տէր Եհո-
վայ , դուն զրուցեցիր , ու քու
օրհնութեամբդ ծառայիդ տունը
¶ յաւիտեան օրհնեալ ըլլայ :

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Դաւիթ Փղշտացիները ու Մովաբացիները կը
նուաճէ . 3 Ադրազարը ու Ասորիները կը զար-
նէ : 9 Թովու թագաւորը իր որդին Յովհա-
մը ընծաներով կը խրկէ Դաւիթը օրհնելու
համար : 11 Դաւիթ ան ընծաները ու ասոր-
Աստուծոյ կը նուիրէ : 14 Եդովմի մէջ պա-
հակապահներ կը դնէ : 16 Դաւիթին պաշտօ-
նեաները :

1 ¤Անկէ ետեւ Դաւիթ Փղշտացիները
զարկաւ ու զանոնք նուաճեց . եւ
Դաւիթ Փղշտացւոց ձեռքէն Մե-
2 թեկամման առաւ . Նաեւ ¶ Մովաբը
զարկաւ , ու գետինը պառկեցընե-
լով զանոնք լարով չափեց . երկու
լարով մեռցընելու չափեց , ու մէկ
ամբողջ լարով ապրեցընելու . ու
Մովաբացիք Դաւիթին ¶հարկա-
3 տու ծառաներ եղան : Եւ Դա-
ւիթ ¤Սուբայի թագաւորը Ռա-

ՆՔԳ
ԽԲ 1042

Ա ¤ թագ . ժբ . 14 : ԳԼ . ե . 10 : բ . 6 : 14 :
Ի ¤ թագ . լա . 6 : Սաղ . ՃԲ . 28 :
ԺՆ . ժբ . 2 :
Ի Սաղ . խդ . 2 : Հ . 8 : Երե . իդ . 6 : Ամվ . Բ . 15 :
Հ Սաղ . ՃԲ . 22 :
Ղ Դատ . բ . 14 , 15 : 16 :
¤ թագ . ժբ . 9 : 11 : Սաղ . ՃՂ . 42 :
Ը ՀԻ 1 :
Ելս . ա . 21 : ՀԻ 27 : գ թագ . ժա . 38 :
¶ գ թագ . բ . 1 :
Ժ բ Օր . լա . 16 : գ թագ . ա . 21 : Գոր . ժգ . 36 :
ԺԱ թագ . ը . 20 : Սաղ . ՃԼ . 11 :
ԺԲ թագ . ե . 5 : ը . 12 : բ . 19 : ա . Մ՚ե . իբ . 16 : իբ . 6 :
* ՀԻ 18 : Սաղ . ՃԲ . 4 . 29 , 36 , 37 :
ԺԱ Սաղ . ՃԲ . 26 , 27 : Երե . ա . 5 :
ԺԲ Սաղ . ՃԲ . 30 , 31 , 32 , 33 :
¶ Եբր . չվերնայ ,
Ե ա թագ . ժե . 28 , 28 : ժգ . 14 : գ թագ . ժա . 18 : 84 :
¤ ՀԻ 13 : Սաղ . ՃԲ . 36 , 37 : Ցօհ . ժբ . 84 :
* Ա՛ն . Լ.Բ . 10 :
Ի ՀԻ 12 , 13 : ¤Ե . ժե . 8 :
Բ Ա՛ն . ժբ . 19 : Սաղ . ՃՔ . 1 :
ՃԱ Մ՚ե . ժգ . 25 : Բ Մ՚ե . բ . Ծ : Սաղ . խբ . 1 : ձգ . 10 : ղգ . 4 : Ա՛ե . 5 : Ա՛ես . 3 : Երե . ժ . 6 :

տուած . քանզի ¶քեզի պէս ¤¤ելլ
մէկը չկայ , ու քեզմէ զատ Ա-
տուած չկայ , մեր ականջներովը
23 բոլոր լսածներնուս համեմատ : Եւ
¶ո՞ր ազգ երկրիս վրայ քու ժողո-
վուրդիդ Իսրայէլին պէս է , որուն
համար Նոյն ինքն Աստուած եկաւ
զանիկայ փրկելու , իրեն ժողովուրդ
ընելու , ու իրեն անուն վաստը-
կելու , ¶և քու երկրիդ մէջը ¤¤ մեծ
ու սոսկալի բաները ընելու , ¶քե-
զի համար եգիպտոսէն ազատած
ժողովուրդիդ առջեւէն ազգերը ու
անոնց աստուածները վռընտելով :
24 Եւ ¤քու ժողովուրդդ Իսրայէլը
յաւիտեան քեզի ժողովուրդ հաս-
տատեցիր , ¶ու դուն՝ ով Տէր՝ ա-
25 նոնց Աստուած եղար : Եւ հիմա՝
ով Տէր Աստուած , քու ծառայիդ
համար ու անոր տան համար ըսած
խօսքդ յաւիտեան հաստատ , ու
26 ըսածիդ պէս ըրէ . Եւ քու անունդ
յաւիտեան մեծ ճանչցուի , ու ըսուի
թէ Զօրութեանց Տէրը Իսրայէլին
վրայ Աստուած է . ու քու ծառա-
յիդ Դաւիթին տունը քու առջեւդ
27 հաստատ մնայ : ¶Քանզի դուն՝ ով
Տէր զօրութեանց Աստուած Իսրա-
յէլի , քու ծառայիդ յայտնեցիր
ու ըսիր , Քեզի տուն պիտի շի-
նեմ . ասոր համար քու ծառադ իր
սրտին մէջ հ՚ոգ՚ացաւ՝ ը դուա-
28 աս աղօթքը քեզի ընելու : Եւ հի-
մա՝ ով Տէր Եհովայ , ան Աստուա-
ծը դուն ես , ու ¤¤քու խօսքերդ
ճշմարիտ են , և քու ծառայիդ աս
29 աղէկութիւնը խոստացար : Ուստի
հիմա ‡կամք ըրէ՝՝ քու ծառայիդ
տունը օրհնելու , որ յաւիտեան քու
առջեւդ ըլլայ . քանզի՝ ով Տէր Եհո-
վայ , դուն զրուցեցիր , ու քու
օրհնութեամբդ ծառայիդ տունը
¶ յաւիտեան օրհնեալ ըլլայ :

ՆՔԳ
ԽԲ 1042

¤¤ Օր . գ . 24 : դ . 35 : լբ . 39 : ա Թագ . բ . 2 : Սաղ . ՃՂ . 8 : ՃԲ . 6 , 8 : Եա . խե . 5 , 18 , 22 :
¶ բ Օր . գ . 7 , 32 , 34 : ԼԳ . 29 : Սաղ . ՃԼԵ . 20 :
† ԵԲր . և ՃԼԵ . զի համար
+ բ Օր . թ . 26 : Նէեմ . ա . 10 :
◦ բ Օր . իղ . 18 :
¶ Սաղ . խը . 14 :

ա ՁՕ . ժէ . 17 :

‡ Կա՛՝ ակէ՛

ք Գէ . իբ . 51 :

ԽԲ 1040

¤¤ Մ՚ե . ժբ . 1 , ՃՃ :
Բ Թու . իդ . 17 :
¶ ՀԻ 6 , 14 : Սաղ . նբ . 10 : Տ՚ես Թագ . ժ . 27 :
* Գէ . ժ . 6 : Սաղ . կ . ին վերնագիրը :

ՆՇ. ՔՋ. ՂԾ. ԽԲԲ 1040

ԲՄՇ. ԺԸ. 8։

Ղ ՏԾՈ ՅԾ. ԺԸ. 18։

*ԵԲԲ. ՀԱՑՔԸ ՁԱՐՔԸՆԵՑՈՒ.

Ի ՏԾ ա ՄՇ. ԺԸ. 4։

ԸՁԾ. Ժ. 6, 9։

†ԿԱ՞ ՀԱՑՔԸՐ ՔԱԿԵՑ ; ու ԱՆՈՆՑԱՎ ՄԻայն Հարիւր կառք պատ Հեց ։

Ի գ ԹԱԳ. Ժ. 23, 24, 25։

Ժ ՀՇՐ 2։

Ի ՀՇՐ 14։ ԳԼ. Է. 9։

Լ ՏԾ. գ ԹԱԳ. Ժ. 16։

Ի ՏԾ ա ՄՇ. ԺԸ. 8։

Ֆ ա ՄՇ. ԺԸ. 9։

‡ԿԱ՞ ՝ԱԴՈՐԱՄ՚. ԱԾ ա ՄՇ. ԺԸ. 10։

Ւ՝գ ԹԱԳ. Է. 51։ ա ՄՇ. ԺԸ. 11։ ԻԿ. 26։

Հ գ ԹԱԳ. Ժդ. 7։

Յ ՏԾ ա ՄՇ. ԺԸ. 12. ՍԱՂ. Կ. ԻՒ ՎԵՐՆԱԳԻՐԸ։

‖ԿԱ՞ ԵԶՈՎՄՅԵՑԻՆԵ. ՐԸ. ՈՒՑ ա ՄՇ. ԺԸ. 12։ Ղ ՇՆ. ԻԵ. 29, 87, 40։ ԹՈՒ. ԻԴ. 18։

ՃՀՇՐ 6։

ՀԳԼ. ԺԲ. 18։ Ի. 28։ ա ՄՇ. ԺԸ. 6։ ԺԸ. 15։

Յ գ ԹԱԳ. Գ. 8։

ԲՀՂՈՒԴԻ ՈՐԴԻՆ ՅՈՎՍԱՓԱՏ ՅԻ-
17 շատակաց դպիր էր . Եւ Ն Ա-
ՔԻՄՈՎԻՒ ՈՐԴԻՆ ՍԱԴՈՎՔ ՈՒ ԱԲԻԱ-
ԹԱՐԻ ՈՐԴԻՆ Ա.ՔԻՄԵԼԵՔ ՔԱՀԱ-
ՆԱՆԵՐ ԷԻՆ . ՈՒ §ՍԱՐԱՅԻԱ ԱԱՏԵ-
18 Նադպիր էր . Եւ Ւ ՅՈՎԻադային որ-
ԴԻՆ ԲԱՆԱԻ ՝ԳԵՐԵԹԻԹԵՐԵՈՒՆ ՈՒ
ՓԼԵԹԻԹՆԵՐԵՈՒՆ վրայ էր . ՈՒ ԴԱՒԻ-
ԹԻՆ ՈՐԴԻՔԸ ‡ՆԱԽԱՐԱՐՆԵՐ ԷԻՆ ։

ԳԼ . Թ

1 Դաւիթ Սիբայի միջոցով Մեմփիբոսթէն բերել կու տայ , Ո՞ւ Ցոնաթանին սիրոյն համար զանիկայ իրեն սեղանակից կ՚ընէ , և Սաուղին բոլոր կալուածքները անոր վրայ կը դարձընէ , 9 ու Սիբան անոր երկրագործը կ՚ընէ ։

1 ԱՅԼ Դաւիթ ըսաւ , Արդեօք Սա-
ՒՈՒՂԻՆ ՏՈՒՆԷՆ ՄՆացած մարդ
ՄԸ կայ , որ Ո՞ՑոնաթանԻն սիրոյն
համար անոր բարերարութիւն ը-
2 Նեմ ։ Ու Սաուղին տունէն Ի՞Սի-
բա անունով ծառայ մը կար , ու
զանիկայ Դաւիթին կանչեցին . և
թագաւորը անոր ըսաւ , Սիբան
դուն ես . ու անիկայ ըսաւ՝, Ծա-
3 ռադ եմ ։ Ու թագաւորը ըսաւ ,
Սաուղին տունէն մնացած մարդ
ՄԸ չկայ , որ անոր Ֆաստուածոյ ողոր-
մութիւնը ընեմ ։ Եւ Սիբա ըսաւ
թագաւորին , ՑոնաթանէՒն Ո՞ստ-
4 քերը կաղ որդի մը մնաց ։ Ու
թագաւորը անոր ըսաւ , Անիկայ
ո՞ւր է ։ Եւ Սիբա ըսաւ թագա-
ւորին ։ Ահա անիկայ Լ՚ադաբարի
ՄԷջ Ամիելի որդւոյն Մաքիրին
5 տունն է ։ Եւ Դաւիթ թագաւորը
Հղած խրկեց , ու զանիկայ Լադա-
բարէն Ամիելի որդւոյն Մաքիրին
6 տունէն առաւ ։ Եւ Սաուղին
որդւոյն ՑոնաթանԻն որդին
ՂՄեմփիբոսթէ երբոր Դաւիթին
եկաւ , երեսի վրայ ինկաւ ու խո-
նարհութիւն ըրաւ ։ Եւ Դաւիթ
ըսաւ , Ո՛վ Մեմփիբոսթէ . ու ա-
նիկայ ըսաւ , Ահա քու ծառադ ։
7 Եւ Դաւիթ անոր ըսաւ , Մի վախ-
նար , քանզի Է.քու հօրդ ՑոնաԻ-
թանին սիրոյն համար քեզի ան-
շուշտ բարերարութիւն պիտի ը-
նեմ՝, ու քու հօրդ Սաուղին բո-
լոր արտերը քու վրադ պիտի դար-
ձընեմ . ու դուն միշտ իմ սեղանս
8 հաց պիտի ուտես ։ Եւ անիկայ
խոնարհութիւն ըրաւ ու ըսաւ ,
Քու ծառադ ՈՎ Է , որ ինծի պէս
Շմեռած շան մը վրայ նայիցար ։
9 Իսկ թագաւորը Սաուղին ծա-
ռան Սիբան կանչեց , ու անոր ը-
սաւ , Ի՞Սաուղին ու անոր տունը
բոլոր ստացուածքը քու տիրոջդ
10 որդւոյն տուի ։ Ետ դուն ու քու
որդիդ ու ծառաներդ անոր հա-
մար երկիրը գործէք , ու ՔՆոյ

ՆՇ. ՔՋ. ՂԾ. ԽԲԲ 1040

ԴԱ ՄՇ. ԻԴ. 8։

§ԳԱ՞ ՍԱՒԱ ա ՄՇ. ԺԸ. 18։

ՂԱ ՄՇ. ԺԸ. 17։

ա ԹԱԳ. Լ. 14։

‡ԵԲԲ. ՔԱ. ՀԱՆԱՑՔՆԵՐ. ԳԼ. Ի. 26։

ա ԹԱԳ. ԺԸ. 8, Ի. 14, 15, 16, 17, 42։ ՆԱՀ. ԻԲ. 10։

Բ ԳԼ. ԺՂ. 1, ԺԲ. 17, 29։

Գ ա ԹԱԳ. Ի. 14։

Դ ԳԼ. Դ. 4։

Ե՝ԳԼ. ԺԲ. 27։

Զ ՄՇ. Ը. 84 Լ՚ԵՐԵՒ ՄԵՐԲԱՍՑ։

Է ՀՇՐ 1, 3։

պղծուեք էրէն բերես , որ քու տիրոջդ որդին ուտելու հաց ունենայ . և քու տիրոջդ որդին Մեմփիբոսթէ ժամչտ իմ սեղանս հաց պիտի ուտէ : Ու Սիբա էտասնուհինգ 11 որդի ու քսան ծառայ ունէր : Եւ Սիբա ըսաւ Թագաւորին , Իմ Թագաւորիս տէրս քու ծառայիդ ինչ որ հրամայեց , քու ծառադ այնպէս պիտի ընէ : Բայց Մեմփիբոսթէ (ըսաւ Դաւիթ ,) Թագաւորին որդւոցը մէկուն պէս՝ իմ սեղանս 12 նըս հաց պիտի ուտէ : Ու Մեմփիբոսթէ մէկ պզտիկ տղայ մը ունէր , և ու անոր անունը Միքա էր . և Սիբային տունը բոլոր ընակողները Մեմփիբոսթէին ծառա- 13 ներն էին : Ու Մեմփիբոսթէ Երուսաղէմ մէջ բնակեցաւ , էքանդի միշտ Թագաւորին սեղանը հաց կ'ուտէր . ու ֆանիկայ իր երկու ոտքերովը կաղ էր :

ԳԼ . Ժ

1 Դաւիթ դեսպաններ կը խրկէ Նաասի որդին Անոնց մխիթարելու , բայց անիկայ անարգանօք կը վարուի անոնց հետ : 6 Ամմոնացիք Թէվ. Ասորիներէն օգնութիւն կը գտնեն , բայց Յովաբէն ու Աբեսսային կը յաղթուին : 15 Ասորւոց զօրագլուխը Սովակ նոր ձեռնտուութիւն մը կ'ընէ Ամմոնացիներուն . իսկ ինքը Դաւիթէն կը սպաննուի :

1 Յետ անկէ եղաւ որ Ամմոնի որդւոց Թագաւորը մեռաւ , ու անոր որդին Անոն անոր տեղը Թագաւոր 2 եղաւ : Եւ Դաւիթ ըսաւ , Նաասի որդւոյն Անոնին մարդասիրութիւն ընեմ , ինչպէս որ անոր հայրը ինծի մարդասիրութիւն ըրաւ . ու Դաւիթ իր ծառաները անոր խրկեց , որ զանիկայ իր հօրը վրայով մխիթարեն . ու Դաւիթին ծառաները Ամմոնի որդւոց երկիրը 3 գացին : Եւ Ամմոնի որդւոց իշխանները իրենց տիրոջը Անոնին ըսին , Միթէ Դաւիթ քու հայրդ քու առջեդ պատուելու համար քեզի մխիթարիչներ խրկեց . չէ՞ որ Դաւիթ իր ծառաները քեզի խրկեց , որ քաղաքը աչքէ անցընեն ու լրտեսեն , որ էրէը զանիկայ կոր- 4 ծանէ : Եւ Անոն Դաւիթին ծառաները առաւ , ու անոնց մօրթուքին կէսը ածիլել տուաւ , ու անոնց հանդերձներուն ալ կէսը ետին- չէ նստոց տեղը կտրել տուաւ , և 5 անոնք խրկեց դանոնք : Ու երբոր ասոնք Դաւիթին պատմուեցաւ , զանոնք դիմաւորելու խրկեց , քանզի ան մարդիկները շատ անարգուեր էին . ու Թագաւորը ըսաւ , Երիքովէ մէջ նստէք՝ մինչև որ մօրուքնիդ աճի , ու ետը դարձէք :

6 Եւ Ամմոնի որդիքը տեսնելով որ Դաւիթին հետ աւրուեցան , Ամմոնի որդիքը խրկեցին , ու Բեթրոոբի Ասորներէն և Սուբայի Ասորիներէն քսան հազար հետևակ , ու Մաաքայի Թագաւորէն հազար մարդ , և Իստովբէն տասներկու հազար մարդ վարձ- 7 քով բռնեցին : Ու երբոր Դաւիթ ասոնց լսեց , Յովաբը ու բոլոր էզօրաւորը զօրքերը խրկեց : Եւ Ամ- 8 մոնի որդիքը ելան , ու քաղաքին դրանը առջևը կարգաւ պատերազմի շարուեցան . բայց Ղսուբայի և Բոոբի Ասորիները , ու Իստովբը ու Մաաքա Դաշտի մէջ զատ կայ- 9 ներ էին : Եւ Յովաբ երբոր տեսաւ որ պատերազմը առջևէն ու ետևէն իր վրայ կը հասնի , Իսրայէլէ բոլոր ընտրուած մարդիկներէն ընտրեց , ու Ասորւոց դէմ պատերազմի շա- 10 րեց . Եւ մնացած զօրքը իր եղբօրը Աբեսսային յանձնեց , որ Ամմոնի 11 որդւոցը դիմացը շարէ . Ու ըսաւ , Թէ որ Ասորիները զիս յաղթելու ըլլան , ինծի օգնութեան հասնիս . և Թէ որ Ամմոնի որդիքը քեզ , յաղթելու ըլլան , ես քեզի օգնու- 12 թեան պիտի հասնիմ . Է քաջալիրտ եղիր , ու Էմեր ժողովուրդին համար և մեր Աստուծոյն քաղաքներուն համար ուժով պատերազմինք , ու Տ Ե Ր ը ր իր աչքին հաճոյ 13 երևցածը թող ընէ : Եւ Յովաբ իր հետը եղող զօրքով Ասորիներուն մօտեցաւ , որ անոնց դէմ պատերազմ ընէ . ու անոնք 14 անոր առջևէն փախան : Եւ Ամմոնի որդիքը Ասորւոց փախչիլը տեսնելով , անոնք ալ Աբեսսային առջևէն փախան ու քաղաքը մտան : Եւ Յովաբ Ամմոնի որդիներէն դարձաւ , ու Երուսաղէմ եկաւ :

15 Երբոր Ասորիները տեսան որ իրենք Իսրայէլին առջևը կոտրուեցան , միկտեղ ժողովուեցան : Ու 16 Ադրաղար խրկեց , և Գետին անդիի կողմը եղող Ասորիները ոտք հանեց , ու Էլամ եկան . և անոնց առջևէն Ադրաղարին զօրագլուխը 17 Սովակ Տ Ե Ր Ը ր : Ու երբոր Դաւիթին պատմեցին , անիկայ բոլոր Իսրայէլը ժողվելով , Յորդանանէն անցաւ ու Էլամ հասաւ . և Ասորիները Դաւիթին դիմացը դասդասերով շարուեցան , ու անոր հետ 18 պատերազմ բռնին : Եւ Ասորիները Իսրայէլին առջևէն փախան . ու Դաւիթ Ասորիներէն եօթը հարիւր կառք ու քառասուն հազար Ձիաւոր կոտրեց , ու անոնց զօրագլուխը Սովակը զարկաւ , որ հոն մե- 19 ռաւ : Եւ Ադրաղարին հպատակ

Ե Ղ Ե Ն . ԼԳ . 30 : Ել . ի . 21 : ա Թագ . ժգ . 4 :

Բ ԳԼ . ը . 8 : 5 :

* Կ Ա Ր Ց Ո Վ Բի մարդիկներէն . տես Գատ . ժա . 3 , 5 :

Ի ԳԼ . իգ . 8 :

Ղ Հ Ա Ր 6 :

† Կ Ա Ր Ց Ո Վ Բի ու Մաաքայի մարդիկը

Ի Ե Ր 1037 — Ա Մ Ն . ԺԹ . 1 , Ճ :

Ի Ե Ր 1036

Ժ Ա Մ Ն . ԺԹ . 16 :

Ի Ե Ր 1040

Ե Ղ Ե Ն . ԺԸ . 18 :

Ն Ե Ե Մ . Ը . 34 :

Ի Հ Ա Ր 7 , 10 :

Ի Հ Ա Ր 8 :

Ն . ք . ՂՓ . Ի Ե Ր 1040

Ե Ղ Ե Ն . ԼԳ . 30 : Ել . ի . 21 : աթագ . ժգ . 4 :

Բ ԳԼ . ը . 8 : 5 :

* Կ Ա Ր Ց Ո Վ Բի մարդիկներէն . տես Գատ . ժա . 3 , 5 :

Ի ԳԼ . իգ . 8 :

Ղ Հ Ա Ր 6 :

† Կ Ա Ր Ց Ո Վ Բի ու Մաաքայի մարդիկը

Ի Ե Ր 1037 — Ա Մ Ն . ԺԹ . 1 , Ճ :

Ի Ե Ր 1036

Ժ Ա Մ Ն . ԺԹ . 16 :

Ի Ե Ր 1040

Ե Ղ Ե Ն . ԺԸ . 18 :

Ն Ե Ե Մ . Ը . 34 :

Ի Հ Ա Ր 7 , 10 :

Ի Հ Ա Ր 8 :

Ն Ե Ե Մ . Ը . 4 : Ես . 2 :

Ա Ն Ո Ւ Ն Ա Ն Ո Ւ Ն Ա Ն Ո Ւ Ն

եղող բոլոր թագաւորները երբոր տեսան որ Իսրայէլին առջեւը յաղթուեցան , Իսրայէլին հետ հաշտութիւն ըրին , ու Ասորները անկէ ետքը Ամմոնի որդւոյը օգնելու կը վախնային ։

ՆԵ. Ը. ՂԴ. ԽԲՐ 1036

ԼԳԼ. Ը. 6 ։

ԳԼ. ԺԱ

1 Ցովաբ Րաբբան պաշարած առնեը , Դաւիթ շնորհիւն կ'ընէ Բերսաբէին հետ ։ 6 Դաւիթ իր բոյնը շնորհիւնը ծածկելու համար , Ուրիան բերել կու տայ , բայց անիկայ տուն երթալ չուզեր , ո՛չ գիշերօթեան տունը և ո՛չ գինովութեան ։ 14 Ուրիա իր մահուանը պատճառ ըլլալու նամակը Ցովաբին կը տանի ։ 18 Ցովաբ անոր մեռնելուն լուրը Դաւիթին կը խրկէ ։ 26 Դաւիթ Բերսաբէն իրեն կնիկ կ'առնէ ։

ԽԲՐ 1035

1 Եւ հետևեալ տարին՝ թագաւորներուն պատերազմի ելլելու ատենը , Դաւիթ Ցովաբը ու անոր հետ իր ծառաները ու բոլոր Իսրայէլը խրկեց , որոնք Ամմոնացիները կոտորեցին , ու Րաբբան պաշարեցին . բայց Դաւիթ Երուսաղէմ
2 կը նստեր ։ Ու մէկ օր հը իրիկուան դէմ Դաւիթ իր անկողինէն ելլելով՝ † պալատին տանիքին վրայ կը պտրտեր , և տանիքին վրայէն Դ մէկ կնիկ մը տեսաւ որ կը լուացուէր , ու ան կնիկը տեսքով խիստ գեղե-
3 ցիկ էր ։ Եւ Դաւիթ մարդ խրկեց , ու ան կնկանը համար հարցուց . ու ՚ինչ ըսաւ , Աթիկայ Է Ֆետացի Ուրիային կնիկը՝ * Ելիաամին աղջիկը
4 † Բերսաբէն է ։ Եւ Դաւիթ պատգամաւորներ խրկեց , ու զանիկայ առաւ , ու երբոր Ինք անոր եկաւ , Ը Դ Ի Ն անոր հետ պառկեցաւ . ու անիկայ Է իր անմաքրութենէն դէռ նոր մաքրուած էր , ետքը Ինք իր
5 տունը դնաց ։ Եւ կնիկը յղացաւ , ու Դաւիթին լուր խրկեց ըսելով ,
6 Ես յղի եմ ։ Եւ Դաւիթ Ցովաբին հրաման խրկեց , ու ըսաւ , Ֆետացի Ուրիան ինծի խրկէ ։ Ցովաբ ալ Ուրիան Դաւիթին խրր-
7 կեց ։ Ու երբոր Ուրիա անոր եկաւ , Դաւիթ Ցովաբին ողջոյն թիւնը ու զօրքին ողջոյնը ու պատերազմին վիճակը հարցուց ։
8 Եւ Դաւիթ Ուրիային ըսաւ , Ցած նդղ իջիր , ու ոտքերդ լուա ։ Եւ Ուրիա թագաւորին պալատէն ելածին պէս , անոր ետևէն թագա-
9 ւորէն ‡ պարգև գնաց ։ Բայց Ուրիա իր տիրոջը բոլոր ծառաներուն հետ պալատին դուռը պառկեցաւ ,
10 ու իր տունը չէջաւ ։ Եւ Դաւիթ պատմեցին ու ըսին թէ Ուրիան իր տունը չէջաւ ։ Եւ Դաւիթ Ուրիային ըսաւ , Դուն ճամբայէ չէս եկեր , ինչո՞ւ համար քու տունդ
11 չէս իջներ ։ Եւ Ուրիա ըսաւ Դա-

ԽԲՐ 1035

ՐԳԼ. Ե. 9 , 6 ։

ԺԳԼ. Ի. 6 ։

Ի ՅՕ. ԺԲ. 88 , 85 ։

ԼՀՄՐ 9 ։

Ի ՑԵՈ. Գ ԹԱԳ. ԻԱ. 8 , 9 ։

ԺԳԼ. ՃՐ. 9 ։

ԼԵՐ. ՃԵ. ԲՈՐԻԱԹԷ . ՈՐ ԸՆԴԻՒ Է Ա՛ՄԲԱՒՆԻՑ ԲԱՆը ԹՂ ՀԱՒԱՏԱ ՎՈՒԹԻՒՆ ընէ . ՄՍ ԴԱՒ . Զ . 32 ։

Լ ԴԱՒ . Ի . 53 ։

§ ԵԲԲ . ԱՆՈՒՑ վրայ Է ԻՆՔ ։

ՆԵ. Ը. ՂԴ. ԽԲՐ 1035

ՐԳԼ. Ե. 9 , 6 ։

ԺԳԼ. Ի. 6 ։

Ի ՅՕ. ԺԲ. 88 , 85 ։

ԼՀՄՐ 9 ։

Ի ՑԵՈ. Գ ԹԱԳ. ԻԱ. 8 , 9 ։

ԺԳԼ. ՃՐ. 9 ։

ԼԵՐ. ՃԵ. ԲՈՐԻԱԹԷ . ՈՐ ԸՆԴԻՒ Է Ա՛ՄԲԱՒՆԻՑ ԲԱՆը ԹՂ ՀԱՒԱՏԱ ՎՈՒԹԻՒՆ ընէ . ՄՍ ԴԱՒ . Զ . 32 ։

Լ ԴԱՒ . Ի . 53 ։

§ ԵԲԲ . ԱՆՈՒՑ վրայ Է ԻՆՔ ։

ԲՐ Օր . ԻԲ . 8 ։

ՐԱՌ . ԼԴ . 2 ։ ՑՈՐ . ԼԱ . 1 ։ ՊԱՍ . Ե . 28 ։

Ի ԳԼ . ԻԳ . 39 ։

* ԿԱ՛Մ Ա-ՄԻԼԻՇ . Ա ՄՆ . Գ . 5 ։

† ԵԲԲ . ԲԵՐ-ՍԱԲԷՆ

ՂՍԱՂ . ԾԱ . ՅԻՆ ՎԵՐՆԱ-ԳԻՐՔ . ՑԱԿ . Ա . 14 ։

Ի ՂԼ . ԺԵ . 19 , 23 ։ ԺԸ . 19 ։

Ը ՅՕ . ԺԸ . 4 ։ ԺԲ . 2 ։

‡ ԿԱ՛Մ՝ ԿԵ-ՐԱԿՈՒՐԻ ԲԱԺԻՆ

զաւորին ծառաներէն մէկ հոգի ներքեւ մեռան , և քու ծառադ քեզ
25 տացի Ուրիան ալ մեռաւ : Ան ա-
տենը Դաւիթ պատգամաւորին ը-
սաւ , Ցովաբին այսպէս ըսես , Ա-
րդեօք քու աչքերուդ գէշ չերեւնայ .
քանզի սուրը երբեմն ասիկայ կ'ու-
տէ ու երբեմն անիկայ . քաղաքին
վրայ պատերազմը սաստկացուր , և
զանիկայ փլցուր . ու քաջա՛ ալ քա-
26 ջալերէ զանիկայ : Եւ Ուրիային
կնիկը իր էրկանը Ուրիային մեռնի-
լը լսելով՝ իր էրկանը համար սուգ
27 բրաւ : Ու երբոր սուգը անցաւ ,
Դաւիթ խրկեց , ու զանիկայ
իր տունը առաւ . և անիկայ հա-
նոր կնիկը եղաւ . ու անոր որդի մը
ծնաւ : Բայց Դաւիթին ասոր բրած
բանը Ցերովջը աչքերուն գէշ երե-
ցաւ :

ԳԼ . ԺԲ

1 Նաթան եդ գառնուկին առակը կը պատմէ , որով Դաւիթի կը սոխպուի ինքզինքը դատապարտել : 7 Դաւիթ Նաթանէն յանդիմանուելով՝ իր մեղքը կը խոստովանի , ու թողութիւն կը ստանայ : 15 Դաւիթ՝ քանի որ իր տղան աղէ էր , անոր համար սուգ կ'ընէ ու կ'աղօթէ : 24 Սողոմոն կը ծնանի , ու Ցեդիդիա կ'անուանի : 26 Դաւիթ Ռաբբան կ'առնէ , ու անոր մէջը բնակող ժողովուրդը կը տանէ :

1 Յե Ցերը Նաթանը Դաւիթին
խրկեց . ու ե՛անոր եկաւ ու ը-
նոր բսաւ , Մէկ քաղաքի մը մէջ
երկու մարդ կար , մէկը հարուստ
2 ու միւսը աղքատ : Հարուստը
խիստ շատ հօտեր ու արջառներ
3 ունէր , Բայց աղքատը ուրիշ բան
մը չունէր , միայն Թէ էդ գառնուկ
մը , որ ծախու առեր էր , ու կը
սնուցանէր . և ֆո՛ռնուկը անոր
հետ ու անոր տղոցը հետ միկտեղ
մեծցաւ . անոր պատառէն կ'ու-
տէր , ու անոր գաւաթէն կը խմէր ,
և անոր ծոցը կը պառկէր , ու անոր՝
4 աղջկան մը պէս էր : Եւ ճամբորդ
մը եկաւ ան հարուստ մարդուն .
ան ալ խնայելով իր հօտերէն ու
արջառներէն առնելու , ու իրեն
եկող ճամբորդին էրեխո՛ւթ պատ-
րաստելու , ֆնաց ան աղքատ մար-
դուն էդ գառնուկը առաւ , ու զա-
նիկայ իրեն եկող մարդուն համար
պատրաստեց :
5 Ան ատենը Դաւիթին բարկու-
թիւնը ան մարդուն դէմ սաստիկ
բորբոքեցաւ , ու Նաթանին բսաւ ,
Ցերը կենդանի է որ ատ բանը ը-
նող մարդը է մեռնելու արժանի է :
6 Եւ ան գառնուկը չորեքպատիկի
պիտի հատուցանէ . քանզի ատ
բանը ըրաւ ու գութ չունեցաւ :
7 Ան ատենը Նաթան Դաւիթին
ըսաւ , Ան մարդը դուն ես . Ի-
սրայէլին Ցերը Աստուածը այսպէս
կ'ըսէ . Ե՛ես քեզ Իսրայէլը վրայ ես
թագաւոր օծեցի , ու քեզ Սա-
8 ուղին ձեռքէն ես ազատեցի . Եւ
տիրոջդ տունը քեզի՝ ու տիրոջդ
կնիկները քու ծոցդ տուի , և Ի-
սրայէլէ ու Ցուդայի տունը քեզի
տուի . ու Թէ որ քիչ էր՛ե՛նոր ,
քեզի *ասոնցմէ աւելի բաներ կու-
9 տայի՞ : Ընչո՛ւ համար Ցերոջը
խօսքը ե՛անարգեցիր , անոր աչե-
րուն առջևը չարութիւն ընելով .
Ը՛ուեթացի Ուրիան սրով մեռցուցիր ,
ու անոր կնիկը քեզի կնիկ առիր , ու
զանիկայ Ամմոնի որդւոց սրովը
10 սպանեցիր : Եւ հիմա դուն անար-
գելուդ համար , ու Ը՛ուեթացի Ու-
րիային կնիկը քեզի կնիկ առնելուդ
համար , Ը՛քու տունէդ սուրը յաւի-
11 տեան պակաս պիտի չըլլայ : Ե-
Ցերը այսպէս կ'ըսէ . Ահա ես քու
տունէդ քեզի դէմ չարիք մը պիտի
հանեմ . ու Ը՛քու աչքերուդ առջևը
քու կնիկներդ պիտի առնեմ , և
պա՛նո՛ւֆ քու դրացիիդ պիտի տամ .
ու անիկայ ատ արեգակին առջևը
քու կնիկներուդ հետ պիտի պառ-
12 կի : Քանզի դուն ծածկաբար բրիր .
Է՛բայց ես ատ բանը բոլոր Իսրայէլին
առջևը ու արեգակին առջևը պի-
13 տի ընեմ : Նէ՛ Դաւիթ Նաթա-
նին բսաւ , Է՛Ցերոջը դէմ մեղք
գործեցի . ու Նաթան Դաւիթին
բսաւ , Ցերն ալ Ը՛քու մեղքդ նե-
14 րեց , պիտի չմեռնիս : Բայց որով-
հետև ատ բանով Ցերոջը թշնամի-
ներուն Է՛հայհոյութիւն ընելու ա-
ռիթ տուիր , անոր համար ատ քեզի
ծնած տղան անշուշտ պիտի մեռնի :
15 Ու Նաթան իր տունը գնաց :
Եւ Ցերը զարկաւ ան մանուկը՝ որն
որ Ուրիային կնիկը Դաւիթին ծներ
էր , ու սաստիկ հիւանդացաւ :
16 Եւ Դաւիթ մանուկին համար Ա-
ստուծոյ աղաչեց . ու Դաւիթ ծոմ
պահեց , ու գնաց հրոլոր գիշերը
17 գետնի վրայ պառկեցաւ : Եւ անոր
տանը ծերերը անոր Է՛քովը գացին՝ ,
որ զանիկայ գետնէն վերցընեն .
բայց անիկայ չուզեց , ու անոնց
18 հետ հաց չկերաւ : Ու եօթներորդ
օրը մանուկը մեռաւ . և Դաւիթին
ծառաները մանուկին մեռնիլը ա-
նոր իմացընելու վախցան . քանզի
ըսին , Ահա քանի որ մանուկը ողջ
էր , անոր ղըու՛ցեցինք , ու անիկայ
մեր խօսքը մոխկ չըրաւ . և ի՛նչպէս
անոր բանք Թէ Մանուկը մեռաւ ,
19 որ գէշ բան մը ընէ : Բայց Դա-
ւիթ իր ծառաներուն շշունչը տես-
նելով՝ էմացաւ որ մանուկը մեռեր
է . ու Դաւիթ իր ծառաներուն ը-
սաւ , Մանուկը մեռա՞ւ . ու անոնք

* Եբր . այս ինչ ու այն ինչ բաները կ'ուզեցնէ :

Ղ Տես ա Թագ . ԺԸ . 19 :

Է Թագ . ԺԸ . 31 :

Ը Գլ . ԺԱ . 15 , 16 , 17 , 27 :

Ը Ամով . Է . 9 :

ՀԳլ . Ժբ . 9 :

ՌԲ Օր . ԻԸ . 30 : Գլ . Ժգ . 22 :

Ի Գլ . Ժգ . 22 :

ԻՌ 1034 - Սաղ . ՃԱ . ի վերնագիրը :

Ի Տես գլ . Ժգ . 5 , եւ Գ Թագ . Ի . 35-41 : Եսա . Ե . 8 :

Լ Տես ա Թագ . ԺԸ . 24 :

Խ Գլ . ԻԳ . 10 : Ցոբ . Է . 20 : Սաղ . ԼԲ . 5 : Ծա . 4 : Առակ . ԻԸ . 13 :

Ծ Գլ . Իդ . 10 : Սաղ . ԼԲ . 1 : Ցօբ . Է . 21 : Մ՛Ա՛Ք . Է . 18 : Զաք . Գ . 4 :

Կ Ես . ԾԲ . 5 : Եզեկ . ԼԶ . 20 , 23 : Հը-ռով . Բ . 24 :

Հ Գլ . ԺԳ . 31 :

† Եբր . վրայ նլաւ ,

ՀԳլ . Ժբ . 9 :

Ի Թագ . ԻԲ . 16 : Գեղ . Իբ . 1 : Ղե . ԺԹ . 8 :

Ն·Ք·դ·
Իբր 1034

Յ Հռոմ·գ·
8։

Ղ Ցոր·ա·
20։

20 ըսին ։ Պետաւ ։ Ան առուները Դա-
ւիթի դեռնէն ելաւ , լուացուեցաւ ,
Ձօծուեցաւ , հանդերձները փոխեց ,
ու Ցերոջը տունը մտնելով՝ Երկրը-
պագութիւն ըրաւ . եղբը իր տու-
նը դարձաւ , և ուրախ , ու անոր
21 առջևը հաց դրին ու կերաւ ։ Եւ
Ծառաները անոր ըսին , Ան ըրած
քանդ ի՞նչ պիտի ըլլայ . քանի որ
մանուկը ողջ էր , անոր համար ծոմ
պահեցիր ու լացիր . իսկ մանուկը
մեռածին պէս ելար հաց կերար ։
22 Եւ Դա՝իթ ըսաւ , Քանի որ մանու-
կը ողջ էր , ծոմ պահեցի ու լացի .
Ո՞քանդի ըսի , Ո՞վ գիտէ , գուցէ
Աստուած ինծի ողորմի , ու մանուկ
23 կը առողջանայ ։ Բայց հիմա անի-
կայ մեռած է , ինչո՞ւ համար ծոմ
պահեմ . միթէ ես կրնամ զանիկայ
ետ դարձընել . ես անոր պիտի եր-
թամ , բայց ՛անիկայ ինծի պիտի
24 չդառնայ ։ Եւ Դաւիթ իր կինը
Բերսաբէն մխիթարեց , ու անոր
քովը մտաւ և անոր հետ պառկե-
ցաւ . ու ՛անիկայ որդի մը ծնաւ ,
ու Նանոր անունը Սողոմոն դրաւ .
25 և Ցերը զանիկայ սիրեց ։ Ու Նա-
թան մարգարէին ձեռքովը պոռնիկ
խրկեց . և անոր անունը Ցերոջը
համար *Ջեդիդիա կոչեց ։
26 Ու Ցովաբ Ամմոնի որդւոցը
*Ռաբբային դէմ պատերազմ ըրաւ ,
ու թագաւորանիստ քաղաքը ա-
27 ռաւ ։ Եւ Ցովաբ Դաւիթին պատ-
գամաւորներ խրկեց , ու ըսաւ ,
Ռաբբայի դէմ պատերազմ ըրի ու
28 ջուրերուն քաղաքը առի . Եւ հիմա
մնացած ժողովուրդը ժողվէ , ու
քաղաքին դիմացը բանակ դիր , և
զանիկայ առ . չըլլայ որ քաղաքը ես
առնեմ , ու անոր վրայ իմ անունս
29 դրուի ։ Ուստի Դաւիթ բոլոր ժո-
ղովուրդը ժողվեց , ու Ռաբբա
գնաց , և անոր դէմ պատերազմե-
30 լով՝ զանիկայ առաւ . Ու անոնց
թագաւորին դլխէն թագը առաւ ,
որ տաղանդ մը ոսկիի ծանրու-
թիւն ունէր պատուական քարե-
րով ՛ջրդ՝ջ՝ա՛ . և անիկայ Դաւի-
թին գլուխը դրուեցաւ . ու Դա-
ւիթ քաղաքէն խիստ շատ աւար ա-
31 ռաւ ։ Եւ անոր մէջը եղած ժողո-
վուրդը հանեց , ու զանոնք սղոցնե-
րու ու երկաթէ կամնասայլներու ու
երկաթէ տապարներու տակ դրաւ ,
և զանոնք աղիւսի փուռէ անցուց .
ու Ամմոնի որդւոցը բոլոր քաղաք-
ներուն այսպէս ըրաւ . ու Դաւիթ
բոլոր ժողովուրդով Երուսաղէմ
դարձաւ ։

Գ Ն·Ք·ժ·
Իբր 1032

Ն·Գ·դ·2,
3։

Բ ա Մն·դ·
9։

Գ Տե՛ս Ես·
լը·1, 5։
Ցոէլ·գ·9։

Ե Ցոբ·է·3,
9·10։
1033

Զ Մատ·ա·
6։

Է ա Մն·իբ·
9։

* Ա՝ Տէրոջը
սիրելին ։

Ը ա Մն·ի·1։
Բ Օր·գ·
11։

Ը ա Մն·ի·2։

Ժ Ես·ժբ·
6։

Ժ Ես·խէ·
1։

զանիկայ բերել տալով կը լսէ · 15 Եղբը ա-
տելութեամբ մը զանիկայ դուրս հանել կու-
տայ ։ 19 Աբիսողոմ Թամարը կը միխիթա-
րէ , և իր դիտաւորութիւնը ծածուկ կը պա-
հէ · 23 ու երբոր իր ոչխարները սպրգակուր
ընելու կ՛երթայ , Թագաւորին բոլոր որդւոցը
առջևը Ամմոնը կը մեռցնէ ։ 30 Պատիճ
լսելով որ իր բոլոր որդիները մեռցուած են ,
կը վշտանայ , ու Ցոնադաբ զանիկայ կը միխի-
թարէ ։ 37 Աբիսողոմ Թոլմիին քովը Գեսուր
կը փախչի ։

1 Ու անկէ ետքը՝ Դաւիթին որ-
դւոյն *Աբիսողոմին մէկ դեղե-
ցիկ քոյրը կար , որուն անունը
Թամար էր . ու զանիկայ Դաւի-
2 թին որդին Ամմոն սիրեց ։ Եւ
Ամմոն իր քրոջը Թամարին *Ի՞նչ-
համար հիւանդանալու չափ նեղա-
ցար . քանդի անիկայ կոյս աղջիկ
ըլլալուն համար , անոր բան մը ը-
նելը Ամմոնին աչքերուն դժուար
3 կ՛երևնար ։ Եւ Ամմոն Ցովնադաբ
անունով բարեկամ մը ունէր , որ
անիկայ Դաւիթին եղբօրը *Սա-
մայային որդին էր . ու Ցովնադաբ
4 խիստ խորագէտ մարդ մըն էր ։ Եւ
անոր ըսաւ , Ո՛վ թագաւորի տր-
ղայ , դուն ինչո՞ւ համար այդպէս
օրէ օր կը հալիս . պատմէ՛ր ինծի
չե՞ս յայտներ ։ Ու Ամմոն անոր ը-
սաւ , Ես իմ եղբօրս Աբիսողոմին
քրոջը Թամարին սիրահարած եմ ։
5 Եւ Ցովնադաբ անոր ըսաւ , Անկո-
ղնինդ մէջը պառկէ ու քեզ հիւանդ
ձևացուր . ու երբոր քու Հայրդ
քեզ տեսնելու գայ , անոր բսէ ,
Կ՛աղաչեմ որ իմ քոյրս Թամար
ինծի գայ , ու ինծի հաց կերցը-
նէ , ու իմ աչքերուս առջևը
կերակուր շինէ , որ տեսնեմ ու
6 անոր ձեռքէն ուտեմ ։ Եւ Ամմոն
պառկեցաւ , ու ղինքը հիւանդ
ձևացուց . ու երբոր թագաւորը
զանիկայ տեսնելու եկաւ , Ամմոն
թագաւորին ըսաւ , Կ՛աղաչեմ ,
իմ քոյրս Թամար թող գայ , ու
իմ աչքերուս առջևը *Երկու բլիթ
շինէ , ու անոր ձեռքէն ուտեմ ։
7 Եւ Դաւիթ Թամարին *Յղէ խըր-
կեց տունը՝ ըսելով . Ամմոն եղբօրդ
տունը գնա , ու անոր կերակուր շի-
8 նէ ։ Եւ Թամար իր եղբօրը Ամմո-
նին տունը գնաց . ու անիկայ պառ-
կած էր . և ալիւրը խմորը առաւ
շաղկեց , ու անոր աչքերուն առջևը
9 բլիթներ շինեց ու եփեց . Եւ տա-
պակը առաւ ու անոր առջևը
պարպեց . բայց անիկայ ուտել չու-
զեց . ու Ամմոն ըսաւ , Ի՛ վովէս
ամէն մարդը դուրս հանեցէք . ու
ամէն մարդ անոր քովէն դուրս
10 ելան ։ Եւ Ամմոն Թամարին ը-
սաւ , Կերակուրը սենեակը ներս
բեր , որ ձեռքէդ ուտեմ ։ Ու
Թամար շինած բլիթները առաւ ,

ն · ք · ՉԾ · ԽԲ 1032

ու իր եղբօրը Ամնոնին՝ սենեակը
11 տարաւ . Եւ անոր մօտեցուց , որ
ուտէ : Իսկ Ամնոն ըսաւ անոր , ելո-
12 նեց ու անոր ըսաւ , Եկո՛ւր քոյրս՝
ինծի հետ պառկէ : Եւ անիկայ
ըսաւ անոր , Չէ , եղբայրս՝ Ե զիս
մի՛ բռնադատեր . քանզի Իսրայէ-
լի մէջ այդպէս բան չըլլար . աս
13 Ը անզգամութիւնը մի՛ ըներ : Ու
ես իմ նախատինքս ո՞ւր տանիմ .
դուն ալ Իսրայէլի մէջ անզգամնե-
րուն մէկուն պէս պիտի ըլլաս . և
հիմա կ՚աղաչեմ՝ թագաւորին զը-
րուցէ , ո՛ւ անիկայ զիս չերեվցնէ
14 չարգիլեր : Բայց Ամնոն անոր խօս-
քը մտիկ ընել չուզեց . հապա անկէ
զօրաւոր ըլլալով , Թ զանիկայ բռնա-
դատեց , ու անոր հետ պառկեցաւ :
15 Ու Խորէ Ամնոն զանիկայ խիստ շատ
ատեց . անանկ որ ունեցած ատե-
լութիւնը առջի ունեցած սիրէն
աւելի մեծ էր . և Ամնոն անոր ը-
16 սաւ , Ել՝ գնա : Ու անիկայ անոր
ըսաւ , Պատճառ չկայ՝ . զիս
վռնտելուդ չարութիւնը միւս
ինծի ըրածդէդ աւելի մեծ է . բայց
17 Ամնոն անոր մտիկ ընել չուզեց : Եւ
իրեն ծառայութիւն ընող մանչը
կանչեց ու ըսաւ , Ասիկայ քովէս
դուրս Հանէ , ու ետևէն դուռը
18 կղպէ : (Եւ աղջկան վրայ նրբազ-
գեստ պատմուճան մը կար , քան-
զի թագաւորին կոյս աղջիկները
ասանկ պատմուճան կը հագ-
նէին :) Ու անոր ծառան զանի-
կայ դուրս հանեց , ու ետևէն դու-
19 ռը կղպեց : Եւ Թամար Ե մոխիր
առաւ , ու իր գլխուն վրայ ցանեց ,
ու իր վրայի բազմագոյն պատմու-
ճանը պատռեց , և Ծ ձեռքը իր գլ-
խուն վրայ դրաւ , ու լալով գնաց :
20 Եւ անոր եղբայրը Աբիսողոմ անոր
ըսաւ , Միթէ եղբայրդ Ամնոն քե-
զի հետ եղաւ . ու հիմա՝ քոյրս՝
լուռ կեցիր . ան քու եղբայրդ է ,
ասիկայ սիրտդ մի՛ դներ . և Թա-
մար իր եղբօրը Աբիսողոմին տունը
21 անմխիթար կը նստէր : Ու Դա-
ւիթ Թագաւորը աս ամէն բաները
22 լսելով , խիստ Ջ բարկացաւ : Եւ
Աբիսողոմ Ամնոնին հետ Ժ խօսք
կամ գէշ խօսք մը չխօսեցաւ . քան-
զի Աբիսողոմ Ո Ամնոնը կ՚ատէր՝ իր
քոյրը Թամարը լկելուն համար :
23 Ու երկու տարի անցնելէն ետքը ,
երբոր Աբիսողոմին ոչխարները Ի-
բեհիմ մօտ եղած Բաղասորին մէջ
Ն ասրակուսեր կ՚ընէին , Աբիսողոմ՝
Թագաւորին բոլոր որդիները հրա-
24 ւիրեց : Եւ Աբիսողոմ՝ Թագաւո-
րին գնաց ու անոր ըսաւ , Ահա քու
ծառայիդ ոչխարները ասրակուսեր
կ՚ընեն . Ժողովը ըրէ , Թագաւորը

ն · ք · ՉԾ · ԽԲ 1030

ու անոր ծառաները քու ծառայիդ
25 հետ երթան : Եւ Թագաւորը Ա-
բիսողոմին ըսաւ , Չէ , որդիս ,
ամէնքս չերթանք , որ քու վրադ
ծանրութիւն չըլլանք . ու զանիկայ
ստիպեց . բայց Դաւիթ երթալ
26 չուզեց , ու զանիկայ օրհնեց : Եւ
Աբիսողոմ ըսաւ , Եթէ ոչ՝ գոնե
իմ եղբայրս Ամնոն մեր հետը գայ .
ու Թագաւորը անոր ըսաւ , Ինչ-
27 կայ ինչո՞ւ քու հետդ երթայ : Բայց
Աբիսողոմ զանիկայ ստիպելուն
համար՝ Ամնոնը ու Թագաւորին
բոլոր որդիները անոր հետը խրկեց :
28 Եւ Աբիսողոմ իր մանչերուն պա-
տուիրեց ու ըսաւ , Նայեցէ՛ք , երբ-
որ Ամնոնին Ղսիրտը դինիէն զուար-
Թանայ , ու ես Ձեզի՝ Ամնոնը զար-
կէ՛ք ըսեմ , զանիկայ մեռցուցէ՛ք .
մի՛ վախնաք . ես ըՀ ո՞ր ես Ձեզի հրա-
մայեցի . քաջասիրտ ու զօրաւոր
29 կորիձեր եղէք : Եւ Աբիսողոմին
մանչերը Աբիսողոմին պատուիրա-
ծին պէս ըրին Ամնոնին . ու Թա-
գաւորին բոլոր որդիքը ոտք ելան ,
և ամէն մէկը իր Ջորին հեծնելով՝
30 փախան : Ու անոնք դեռ ճամբան
ըլլալով , Դաւիթին լուր բերին ու
ըսին , Աբիսողոմ՝ Թագաւորին բո-
լոր որդիները մեռցուց , ու անոնց-
31 մէ մէկը չմնաց : Եւ Թագաւորը
ոտք ելաւ , ՛ իր հանդերձները պատ-
ռեց , ու գետինը պառկեցաւ . ու
անոր բոլոր ծառաները հանդերձներնին
պատռած անոր Բլերթիէ կը կայ-
32 նէին : Ու Դաւիթին եղբօրը Սա-
մայեին որդին Ծոնադաբ պա-
տասխան տուաւ ու ըսաւ , Իմ
տէրս չկարծէ որ բոլոր երիտասարդ-
ները Թագաւորին որդիները մեռ-
ցուցին , քանզի մինակ Ամնոն մե-
ռած է . վասն զի ասիկա բանը Աբի-
սողոմին բերնովը որոշուած էր , ա-
նոր քոյրը Թամարը լկած օրէն ՝ի
33 վեր : Ու հիմա Իմ Թագաւոր
տէրս իր սրտին մէջ Ա բանը չդնէ ,
կարծելով Թէ Թագաւորին բոլոր
որդիքը մեռան , քանզի մինակ Ամ-
34 նոն մեռած է : Եւ Աբիսողոմ
փախաւ : Ու երբոր Դաւիթին պա-
տանեկ՝ դէտը աչքերը վերցուց նա-
յեցաւ , տեսաւ որ իր ետևէն լեռա-
նը քովէն խիստ շատ ժողովուրդ
35 կու գար : Ան ատենը Ծոնադաբ
Թագաւորին ըսաւ , Ահա Թագա-
ւորին որդիքը կու գան . ծառա-
36 յիդ խօսքը եղաւ . Եւ անիկայ իր
խօսքը ըՀնցուցածին պէս , ահա
Թագաւորին որդիքը եկան , ու ձայ-
ներնին վերցուցին ու լացին . և Թա-
գաւորն ալ ու անոր բոլոր ծառաներ-
37 րը խիստ մեծ լացով մը լացին : Իսկ
Աբիսողոմ փախաւ , ու Գեսուրի

ՂԹաս . ԺԹ . 6 ; 9 , 22 : Հռութ . գ . 7 : աԹեսք . իե · 36 : Եսթ . ա . 10 : Սաղ . ճՂ . 15 :

ե Ըես . ա . 9 :

ՃԳ . ա . 11 : ՃԳ . ԺԲ . 16 :

ն Հմր 3 :

ՂԳ . ԺԹ . 19 :

ա Հմր 38 :

Ն · Ք · ԳՒ · 1030

Թադաւորին՝ Ամիւդի որդւոյն Ղեղոլիին գնաց . բայց Դաւիթ ա-
մէն օր իր որդւոյն համար սուգ կ'ը-
38 նէր : Եւ Աբիսողոմ փախաւ ու
գնաց , ու հոն իրէք տարի
39 մնաց : Եւ Դաւիթ Թադաւորը
Աբիսողոմին ելլելու կը փափաքէր ,
քանզի մեռնող Ամնոնին վրայով
մխիթարուեր էր :

ԳԼ · ՃԴ

1 Ցոլաբ Թեկուացի կնիկ մը վարձքով կը բրա-
նէ , որ առակով մը Աբիսողոմը տուն դարձը-
նելու համոզէ Թագաւորին սիրտը . և Ցոլաբ
զանիկայ Երուսաղէմ կը բերէ : 25 Աբիսողո-
մին գեղեցկութիւնը , մազերը ու անոր զա-
ւակները : 28 Երկու տարիէն ետև Աբիսո-
ղոմ Ցոլաբին ձեռքէն Թագաւորին առնելէ
կը ներկայանայ :

1027

1 Յոաբ Շարուհեայի որդին Ցոլաբ
իմնացաւ որ Թագաւորին սիրտը
2 Աբիսողոմին վրայ է : Ու Ցոլաբ
Թեկուէ մարդ խրկեց , և անկէ խե-
լացի կնիկ մը բերել տուաւ , ու ա-
նոր բսաւ , Կ'աղաչեմ , քեզ սգա-
ւոր ձեացուր , ու սուգի հանդերձ
նէր հագիր , եղով մի՛ օծուիր , ու
մեռելի մը համար շատոնցմէ սուգ
3 բռնող կնկան պէս եղիր . Եւ
Թագաւորին մտիր , ու անոր աս
կերպով խօսէ . և Ցոլաբ ինչ անոր
4 բերանը խօսքեր դրաւ : Ու ան
Թեկուացի կնիկը Թագաւորին
* մուտ խօսելու համար" . ու Է երե-
սի վրայ գետինը իյնալով՝ անոր
խոնարհութիւն բրաւ , ու ըսաւ ,
5 Ո՛վ Թագաւոր , Օգնէ ինծի : Եւ
Թագաւորը անոր բսաւ , Քեզի
ինչ եղաւ : Ու կնիկը բսաւ ,
Ո՛հ , Է ես մէկ որբևարի կնիկ մըն
6 եմ , ու իմ էրիկս մեռած է . Եւ
քու աղախինդ երկու որդի ունէր .
ու երկուքը դաշտի մէջ իրարու
հետ ծեծկուեցան . և անոնց մէջը
հաշտեցընող մը չըլլալուն համար ,
մէկը միւսը զարկաւ , ու զանիկայ
7 մեռցուց : Եւ ահա ընտոր ազգա-
տոհմը քու աղախինիդ դէմ ոտք
ելան , ու բսին , Իր եղբայրը մեռ-
ցընողը տուր , որ զանիկայ մեռցը-
նենք՝ իր մեռցուցած եղբօրը կենացը
համար , ու ժառանգն ալ կորսըն-
ցընենք . և ինծի մնացած կայծը
պիտի մարեն , երկրիս վրայ էրկանս
անունը ու մնացորդը չպահելով :
8 Եւ Թագաւորը կնկանը բսաւ ,
Ցծէնդ գնա , ու ես քեզի համար
9 կը պատուիրեմ : Ու Թեկուացի
կնիկը Թագաւորին բսաւ , Ո՛վ
տէր իմ Թագաւոր՝ Է մեղքը իմ
վրաս ու իմ հօրս տանը վրայ ըլլայ ,
բայց Թագաւորը ու անոր աթոռը
10 անպարտ ըլլայ : Եւ Թագաւորը
բսաւ , Թէ որ քեզի բան մը բսող
ըլլայ , անիկայ ինծի բեր , ու մէյ-
11 մըն ալ քեզի չդպչիր : Եւ անի-
կայ բսաւ , Թագաւորը շնորհք ը-
նէ , իր Ցէրը Աստուածը յիշէ , ու
չթողուս որ Է արեան վրէժխնդիրնե-
րը շատնան ապականելու , որ իմ
որդիս մեռցընեն : Եւ անիկայ ը-
սաւ , Է Ցէրը կենդանի է որ քու
որդւոյդ գլխէն մազ մը գետինը պի-
12 տի չիյնայ : Ան ատենը կնիկը ը-
սաւ , Թող քու աղախինդ իմ տի-
րոջս Թագաւորին մէկ խօսք մը
զրուցէ . ու անիկայ՝ Զրուցէ ըսաւ .
13 Եւ կնիկը բսաւ , Ուրեմն Է Աստու-
ծոյ ժողովուրդին վրայ ինչո՞ւ հա-
մար այդպէս բան կը մտածես . ո-
րովհետև Թագաւորը քանի որ Ծիր
պատուածը ետ չդարձընէ , աս խօս-
քերը խօսելով յանցաւորի պէս
14 կ'ըլլայ . Քանզի մենք կ'ի հարկէ
պիտի մեռնինք , ու գետինը Թա-
փած ջուրին կը նմանինք , որ ետ
ալ մկտեղ չժողվուիր . և Աս-
տուած մէկ հոգիին չառներ ,
հապա հնարքներ կը գործէ , որ ան-
պատրաժը իրմէ աքսորուած չմնայ :
15 Ու հիմա ես անոր համար իմ Թա-
գաւոր տիրոջս աս խօսքը ըսելու
եկայ , քանզի ժողովուրդը զիս
վախցուց . ու քու աղախինդ բսաւ ,
Հիմա Թագաւորին հետ խօսիմ ,
գուցէ Թագաւորը իր աղախինին
16 խօսքը կատարէ . Որովհետև Թա-
գաւորը մտիկ ընելով՝ իր աղախինը
պիտի ազատէ ան մարդուն ձեռ-
քէն , որ զիս ու իմ որդիս միկտեղ
Աստուծոյ ժառանգութենէն ջնջել
17 կ'ուզէ : Եւ քու աղախինդ բսաւ ,
Իմ Թագաւոր տիրոջս խօսքը միսի-
թարութիւն պիտի ըլլայ . քանզի
իմ Թագաւոր տէրս Աստուծոյ
հրեշտակի մը պէս է , ու բարին ու
չարը կը հասկընայ . և քու Ցէր
18 Աստուածդ քու հետդ ըլլայ : Ու
Թագաւորը պատասխան տուաւ
ու կնկանը բսաւ , Քեզի հար-
ցընելու բանս ինծմէ մի՛ պահ-
եր : Ու կնիկը բսաւ , Իմ
19 Թագաւոր տէրս Թող զրուցէ : Եւ
Թագաւորը բսաւ , Արդեօք աս ա-
մէն բանիս մէջ Ցոլաբին ձեռքը
քեզի հմտ է . ու կնիկը պատաս-
խան տուաւ ու բսաւ , Ո՛վ տէր
իմ Թագաւոր , քու անձդ կենդանի
է որ իմ Թագաւոր տիրոջս բսած
բոլոր խօսքերէն՝ քնաւ մէկը ալ դին
կամ ձախ դէն չկրնար խոտորիլ .
քանզի քու ծառադ Ցոլաբն է ին-
ծի պատուիրողը . ու աս ըրոլոր
20 խօսքերը քու աղախինիդ բերանը
դնողը անիկայ է . Ա՛ս խօսքիս ձևը
դարձընելու համար՝ քու ծառադ
Ցոլաբ աս բանը ըրաւ . Ու իմ

Ն · Ք · ԳՒ · 1027

Է Թաւ . լբ . 19 :

Ե ա Թագ . ժդ . 45 : Գոր . խե . 34 :

Ե Դատ . ի . 2 :

Ե Գլ . ժգ . 37 ; 38 :

Է Ցոբ . լդ . 15 : Ծբր . ի . 27 :

Զ Թաւ . լե . 15 ; 25 ; 28 :

Ը Ելմ . իե . 13 : ա Թագ . իե . 24 : Մատ . իե . 25 :

Ը Գլ . ը . 28 ; 29 : գ Թագ . բ . 33 :

Ի Ելմ . իգ . 20 : Գալ . ի . 27 :

Ժ Ելմ . ի . 8 :

Ժ Ելմ . ի . 8 :

Ժ Ելմ . ի . 8

տէրս Աստուծոյ հրեշտակի մը պէս իմաստուն է՝ բոլոր երկրիս վրայ եղած բաները գիտնալու։
21 Եւ Թագաւորը Ցովաբին ըսաւ, Ահա հիմա ասիկա բանը ըրի. գնա, Աբիսողոմ պատանին ետ դարձուր։ 22 Ան առնը Ցովաբ երեսի վրայ գետինը ինկաւ, ու անոր խոնարհութիւն ըրաւ, ու օրհնեց Թագաւորը. և Ցովաբ ըսաւ, Քու ծառադ այսօր գիտցաւ որ քու աչքերուդ առջևը շնորհք գտայ, ով տէր իմ Թագաւոր. քանզի Թագաւորը իր ծառային խօսքը 23 կատարեց։ Ու Ցովաբ ելաւ՝ Գեսուրը գնաց, ու Աբիսողոմը Երուսաղէմէն կը փախչի։ 24 Սակայն Թագաւորը ըսաւ, Թող իր տունը դառնայ, ու իմ երեսս չտեսնէ։ Եւ Աբիսողոմ իր տունը դարձաւ, ու Թագաւորին երեսը չտեսաւ։
25 Եւ բոլոր Իսրայէլի մէջ Աբիսողոմին պէս գեղեցիկ ու գովելի մարդ մը չկար. անիկայ ներսէն մինչև դուրսէն գլխուն գագաթը 26 արատ մը չունէր։ Ու երբոր իր մազերը կը կտրէր, (որովհետև տարին անգամ մը մազերը կը կտրէր, քանզի իր վրայ ծանրութիւն կ'ըլլար,) իր գլխուն մազերը կը կշռէր, ՚ի թագաւորական կշիռքով երկու հարիւր սիկղ չափ։ 27 Ծոր։ Եւ Աբիսողոմին երեք տղայ ու Թամար անունով մէկ աղջիկ մը ծնաւ. անիկայ տեսքով գեղեցիկ կնիկ մըն էր։
28 Եւ Աբիսողոմ երուսաղէմի մէջ լման երկու տարի նստաւ, ու 29 Թագաւորին երեսը չտեսաւ։ Եւ Աբիսողոմ Ցովաբին մարդ խրկեց, որ զանիկայ Թագաւորին խրկէ. բայց անիկայ չուզեց անոր երթալ։ Ու նորէն երկրորդ անգամ մարդ խրկեց. ու անիկայ երթալ չուզեց 30 ըսաւ։ Ան ատենը Աբիսողոմ իր ծառաներուն ըսաւ։ Տեսէ՛ք Ցովաբին արտը՝ որ իմ մօտս մօտն է, ու անիկայ հոն գարի ունի, դացէ՛ք՝ զանիկայ կրակով այրեցէ՛ք։ Եւ Աբիսողոմին ծառաները ան արտը 31 կրակով այրեցին։ Ու Ցովաբ ելաւ՝ Աբիսողոմին տունը գնաց, և անոր ըսաւ, Ինչո՞ւ համար քու ծառաներդ իմ արտս կրակով այրեցին։ 32 Աբիսողոմ Ցովաբին ըսաւ։ Ահա քեզի մարդ խրկեցի ու ըսի, Հո՛ս եկուր, քեզ Թագաւորին խրկեմ, որ ըսես Թէ Գեսուրէն ինչո՞ւ եկայ՝ քիչ հոն ըլլալս ինձի աւելի ադեկ էր. և հիմա Թագաւորին երեսը տեսնեմ։ Ու Թէ որ իմ վրաս չարութիւն մը 33 կայ, Թող զիս մեռցընէ։ Եւ Ցովաբ Թագաւորին գնաց, ու անոր իմացուց. և անիկայ Աբիսողոմը կանչեց. ու Թագաւորին քովը գնաց, և Թագաւորին առջևը երեսի վրայ ինկաւ, ու մինչև գետինը խոնարհութիւն ըրաւ. ու Թագաւորը Աբիսողոմը համբուրեց։

ԳԼ. ԺԵ

1 Աբիսողոմ անուշ խօսքերով և մարդասիրութիւն ցուցընելով, Իսրայէլի մարդոց սիրտերը իրեն կը դարձընէ։ 7 Ութ մը կատարելու պատճառով հրաման կ'առնէ քերրոն երթալու. 10 ու հոն ապստամբութեան մեծ խորհուրդ մը կ'ընէ։ 13 Դաւիթ աս լուրին վրայ Երուսաղէմէն կը փախչի։ 19 Եթթի Դաւիթեն զատուիլ չուզեր։ 24 Սադովկ ու Աբիաթար տապանակին հետ ետ կը խրկուին։ 30 Դաւիթ ու իր ժողովուրդը լալով Ձիթենեաց լեռը կ'ելլեն։ 61 Դաւիթ կը խնդրէ Աստուածմէ որ Աբիտոփելին խորհուրդը խափանուի։ 32 Քուսի պատուէրներով ետ կը խրկուի։

1 Յետ անկէ ետքը Աբիսողոմ իրեն համար կառքեր, ձիեր ու իր առջևէն վազող հիսուն մարդ պատրաստեց։ 2 Ադկ մարդ պատրաստեց։ Եւ Աբիսողոմ կանուխ կ'ելլէր ու դրան ճամբուն մէկ կողմը կը կայնէր. և Աբիսողոմ ամէն դատ ունեցող ու դատաստանի համար Թագաւորին եկող մարդը կը կանչէր ու կ'ըսէր, Դուն մը քաղաքէն ես. ու երբոր անիկայ՝ Ծառադ Իսրայէլի 3 ցեղերուն մէկէն եմ կ'ըսէր, Աբիսողոմ անոր կ'ըսէր, Նայէ՛, քու դատդ բանաւոր և ուղիղ է. բայց Թագաւորին կողմանէ քեզի մտիկ 4 ընող չկայ։ Եւ Աբիսողոմ կ'ըսէր, Երանի՛ Թէ զիս աս երկրիս վրայ դատաւոր դնէին. ու ամէն վէճ կամ դատ ունեցող մարդը ինծի 5 դար, և անոր իրաւունք ընէի։ Ու երբոր մէկ մարդ մը մօտենար անոր խոնարհութիւն ընելու, անիկայ ձեռքը կ'երկընցընէր, զանիկայ կը 6 բռնէր ու կը համբուրէր։ Եւ Աբիսողոմ դատաստանի համար Թագաւորին եկող բոլոր Իսրայէլին այսպէս ընելով, Իսրայէլի մարդիկներուն սիրտը *իրեն դարձուց։
7 Ու †քառասուն տարին լմննալէն ետքը Աբիսողոմ ըսաւ Թագաւորին. Շնորհք ըրէ, երթամ ու Ցերովը ըրած ուխտս քերրոնի մէջ 8 կատարեմ. Քանզի ծառադ ուխտ որ Աստուծոյ Գեսուրը կը բնակէի, ուխտ ըրի ու ըսի, Թէ որ Ցերովը զիս Երուսաղէմ դարձընէ, Ցերովը 9 ծառայութիւն ընեմ։ Եւ Թագաւորը անոր ըսաւ, Գնա խաղաղութեամբ։ Ու անիկայ ելաւ 10 քերրոն գնաց։ Եւ Աբիսողոմ Իսրայէլի բոլոր ցեղերուն լրտեսներ

Ն.Ք.ԸԲ. 1027
Ա Մակ. 17։ Գլ. ԺԹ. 27։
Գլ. Ժգ. 37։
Յհ. Խգ. 3։ Գլ. Գ. 13։
Ես. ա. 6։
Ա Տիմ. Գ. Ժ. 18։
Հռ. 24։
Ն.Ք.ԸԲ. 1027
1025
Ա Թագ. ԼԳ. 4։ Խե. 15։ Գլ. Ժ. 20։
1024
Գլ. Ժբ. 11։
Բ Թագ. ա. 5։
Դատ. Թ. 29։
Ա Մակ. Ժգ. 18։
*Եբր. դողցաւ։
1023
†Լսբ. ամանց՝ չորս
Ա Թագ. Ժգ. 2։
Գլ. Ժգ. 38։
Ա Թագ. իբ. 20, 21։

Ն. ք. ՂԲ. 1023

խրկեց , ու ըսաւ , Փողին ձայնը լսելնուդ պէս՝ Աբիսողոմ ՔԷբրոնի
11 մէջ թագաւոր եղաւ , ըսելք։ Ու Աբիսողոմին հետ Երուսաղէմէն եր-
կու հարիւր մարդ գնացք Հրաւի-
ր. ա. թ. 13։ ժղ. 8, 5։ րուած . անոնք իմամութեամբ գացին , ու ամենևին բան մը չէին
12 դիտեր ։ Եւ Աբիսողոմ զոհերը ը-
ր. Ա. ա. 9։ ծե. 12, 13։ 14։ ր. Ցծ. ժե. 51։ ր. Սպ. գ. 1։ րած ատենը՝ Դաւիթին խորհրդա-
կիցը Գիղոնացի Աքիտոփէլը իր Գեղոն քաղաքէն կանչել տուաւ . և դաւաճանութիւնը զօրացաւ , ու ժողովուրդը երթալով կը շատնար Աբիսողոմին քովը ։
13 Եւ Դաւիթին լուրեր մը եկաւ ու ըսաւ , Իսրայէլի մարդիկնե-
ր. Ի. Ձմ. 6։ Դատ. թ. 3։ * Եբէր. եռե. ա՛ն րուն սիրտը Աբիսողոմին *հետ մէկ՝
14 եղաւ ։ Ան ատենը Դաւիթ ։ Ե-
ր. Գ. ժթ. 9։ Սպ. գ. ին վերնա-գիրը։ րուսաղէմի մէջ իր հետը եղող բո-
լոր ծառաներուն ըսաւ , Ելէ՛ք † փախչինք . քանզի Աբիսողոմին և-
բեսէն մեզի ազատութիւն չկայ . շո՛ւտ ըրէ՛ք՝ գացէ՛ք , չըլլայ որ ա-
նիկայ շուտով մեզի հասնի , ու մեր վրայ չարիք հասցընէ , ու քաղաքը
15 սուրի բերնէ անցընէ ։ Եւ Թա-
գաւորին ծառաները Թագաւորին ըսին , Ահա՛ մեր տէր Թագաւորը ինչ որ արժան համարի , ահա՛ քու ծա-
ռաները պատրաստ կ՚ըլլան ։
16 Ու ‡ Թագաւորը և անոր †եռևէն անոր բոլոր տունը ելաւ . ու Թա-
գաւորը ՙ իր հարճերէն տասը կնիկ Թողուց , որ տանը մէջ պահպանու-
17 Թիւն ընեն ։ Եւ Թագաւորը ու անոր եռևէն բոլոր ժողովուրդը ե-
լաւ , ու անոնք հեռու ‡տեղ մը
18 կայնեցան ։ Եւ անոր բոլոր ծա-
ռաները ֍ու բոլոր ՔԷրեթհացիները և բոլոր Փելեթհացիները անոր քովէն կ՚անցնէին . ու անոր հետ Գեթէն եկած բոլոր Գեթացիները՝ վեց հա-
րիւր մարդ Թագաւորին առջևէն
19 կ՚անցնէին ։ Եւ Թագաւորը Գեթ-
թացի Եթթային ըսաւ , Ինչո՞ւ հա-
մար դուն ալ մեզի հետ պիտի եր-
թաս . դարձիր ու Թագաւորին հետը նստէ , քանզի դուն օտարա-
կան ես , ու նաև եղած տեղդ պան-
20 դխտ ես ։ Դուն երէկ եկար , ու այսօր ես քեզ տեղէդ խախտե՞մ , որ ինծի հետ երթաս . ահա՛ ես կ՚երթամ ։ ուր որ պիտի երթամ . դուն դարձիր ու քու եղբայրներդ ալ դարձուր . ողորմութիւնը ու ճշմարտութիւնը քու հետդ ըլլայ ։
21 Ու Եթթի Թագաւորին պատաս-
խան տուաւ ու ըսաւ , ՙ Ցերը կենդանի է , ու իմ Թագաւոր տէրս ալ կենդանի է , որ իմ Թա-
գաւոր տէրս ուր որ ըլլայ , Թէ մնհուան մէջ և Թէ կենդանու-
Թեան մէջ՝ քու ծառադ ալ հոն
22 պիտի ըլլայ ։ Եւ Դաւիթ Եթ-
թիին ըսաւ , Ո՞րչա՜փ եկուր անցիր . ու Գեթացի Եթթին իր հետը և-
ղող բոլոր մարդիկներովը ու բոլոր
23 ընտանիքներովը անցաւ ։ Եւ բո-
լոր երկիրը մեծ ձայնով կու լար , ու բոլոր ժողովուրդը կ՚անցնէր . և Թագաւորը ›Կեդրոն հեղեղատին կ՚անցնէր , ու բոլոր ժողովուրդը դէպ ՚ի Նանապատին ճամբան կ՚անցնէին ։
24 Եւ ահա Սադովկ ալ ու անոր հետ բոլոր Ղեւտացիները ‡Աստուծոյ ուխտին տապանակը կը տանէին . և Աստուծոյ տապանակը կայնե-
ցուցին , ու մինչև որ բոլոր ժողո-
վուրդը քաղաքէն ելաւ լմընցաւ ,
Աբիաթար ‖զոհ կը մատուցաւ ։
25 Նէր՝ ։ Եւ Թագաւորը Սադովկին ըսաւ , Աստուծոյ տապանակը քա-
ղաքը դարձուր . Թէ որ Ցերոջը առջևը շնորհք գտնեմ , ան ատե-
նը ՚զիս ետ պիտի դարձնէ , ու զանիկայ ու անոր բնակարանը ին-
26 ձի պիտի ցուցընէ . Բայց Թէ որ ինծի այսպէս ըսէ , Չհաճի չեմ՝ հաներ . ահա՛ ես կայներ եմ , ՚ինր աչքին հաճոյ երևցածին պէս Թող
27 ընէ՝ ինծի ։ Եւ Թագաւորը Սա-
դովկ քահանային ըսաւ , Դուն չտեսանող ե՞ս . խաղաղութեամբ քաղաքը դարձիր , ու քու որդիդ Աքիմաաս ու Աբիաթարին որդին Յոնաթան՝ ՚ձեր երկու որդինե-
28 րը ձեզի հետ ։ Ահա՛ ես ՚անապա-
տին դաշտերուն մէջ պիտի սպա-
սեմ , մինչև որ ձեզմէ լուր մը առ-
29 նեմ ։ Եւ Սադովկ ու Աբիաթար Աստուծոյ տապանակը Երուսաղէմ դարձուցին , ու անոնք հոն մնացին ։
30 Եւ Դաւիթ Ձիթենեաց լեռնէն վեր կ՚ելլէր , ու ելլելով կու լար . և Գլուխը ծածկեր էր , ու անիկայ ՚բոկոտն կը քալէր . և անոր հետ եղող բոլոր ժողովուրդն ալ՝ ‡ա-
մէնքը իրենց գլուխը ծածկեր էին ,
31 ու ›լալով կ՚ելլէին ։ Եւ Դաւիթին պատմեցին ու ըսին , ՚Աքիտոփէլ Աբիսողոմին հետ դաւաճանութիւն ընողներուն մէջն է ։ Ու Դաւիթ ըսաւ , Ո՛վ Ցէր՝ կ՚աղաչեմ , ‡ Աքի-
տոփէլին խորհուրդը §խափանէ ։
32 Ու երբոր Դաւիթ ան բլուրը հա-
սաւ , ուր որ Աստուծոյ երկրպա-
գութիւն ըրաւ , ահա Արաքացի Քուսին †հանդերձները պատռած ու գլուխն վրայ հող դրած՝ զանիկայ
33 դիմաւորեց ։ Եւ Դաւիթ անոր ը-
սաւ , Թէ որ իմ հետս գաս , ՚ինծի
34 բեռ մը կ՚ըլլաս . Բայց Թէ որ քա-
ղաքը դառնաս , ու Աբիսողոմին ըսես , Ո՛վ Թագաւոր՝ ‡ես քու ծառադ պիտի ըլլամ . առաջուց

Ն. ք. ՂԲ. 1023

Հաթաք. Թ. 13։ ժզ. 8, 5։
Ի. Ցծ. ի. 5։
ի Սպ. խա. 9։ ծե. 12, 13։ 14։
ի Ցծ. ժե. 51։
Լ Սպ. գ. 1։
Ի. Հմր 6։ Դատ. Թ. 3։
* Եբէր. եռե. ա՛ն
ի Գլ. ժԹ. 9։ Սպ. գ. ին վերնա-գիրը։
† Եբէր. ոտ-քը
հԳլ. ժզ. 21, 22։
‡ Եբէր. տուն
֍ Գլ. ը. 18։
ղԳլ. ժը. 2։
ճ ա Թագ. իգ. 13։
ՙ Հտւթ. ա. 16, 17։ Ա-ռակ. ժՁ. 17։ ժը. 24։

ր. Ցծ. ժը. 1։
Ն Գլ. ժզ. 2։
Ղ Թագ. գ. 15։
‖ Պահ. կ՚ելլէր։
» Սպ. խգ. 3։
Ղ Թագ. ժգ. 8։ Գլ. իր. 20։ գԹագ. ժ. 9։ բ Պն. Թ. 8։ Նա. կբ. 4։ ‹ ա Թագ. գ. 18։
Ղ ա Թագ. Թ. 9։
~ Ցծ. գլ. ժե. 17։
» Գլ. ժե. 16։
Ղ Գլ. ժԲ. 4։ եմԲ. 12։
՞ Նա. ի. 2։ 4։
ի Երեմ. ժգ. 3։ 4։
› Սպ. ճիգ. 6։
~ Սպ. գ. 1. 2։ ծե. 12։ ՁԱ։
ֆ Գլ. ժզ. 28։ ժՁ. 14։ 28։
§ Եբէր. ի՛ մարեցո՛ւր։
† Գլ. ա. 2։
ֈ Գլ. ժԲ. 35։
ֆ Գլ. ժզ. 19։

ն·ք·ԶԲ· 1023

քու Հօրդ Ծառան էի , ու հիմա քու Ծառադ եմ . ան առնենը Աբիմոտփելնի խորհուրդը ինծի համար
35 կրնաս ցրուել : Եւ ահա Սադովկ ու Աբիաթար քահանաները հոն քեզի հետ են . ու թագաւորին տունէն ինչ որ լսես , ¬ Սադովկ ու Աբիաթար քահանաներուն պատմես :
36 Ահա հոն Բ անոնց երկու որդիները՝ Սադովկին որդին Աբիմաաս ու Աբիաթարին որդին Յոնաթան իրենց հետն են . ու ամէն լսած խօսքերնիդ անոնց ձեռքովը ինծի իմացնէք :
37 Մայրնէք : Եւ Դաւիթին բարեկամը Քուսի քաղաքը մտաւ . ու Բ Աբիսողոմ ալ Երուսաղէմ * մտաւ :

ԳԼ· ԺԶ

1 Սիբա ընծաներով ու խորամանկութիւն բաներնելով՝ իր տիրոջը սաացուածքին տէր կ'ըլլայ : 5 Սեմէի բառերուին քովը Դաւիթը կ'անիծէ : 9 Դաւիթ համբերութիւնով վրէժխնդիր չըլլար , ու ուրիշներն ալ վրէժխնդրութենէ կ'արգիլէ : 15 Քուսի Աբիսողոմին խորհրդակից կ'ըլլայ : 20 Աբիտոփելն խորհուրդը :

¬ Գլ· ԺԵ· 30 ; 32 ։

1 Ու ¬ երբոր Դաւիթ լեռնէը գլուխէն քիչ մը անցեր էր , ահա Բ Մեմփիբոսթէին Ծառան Սիբա զանիկայ դիմաւորեց , հեծք երկու էշ տեղեալ , որոնց վրայ երկու հարիւր հաց , հարիւր †ամանային պտուղ" , ու տիկ մը գինի բեռ-
2 ցուած էր : Եւ թագաւորը Սիբային ըսաւ , Ասոնք ‡ի՞նչ պիտի ընես" : Ու Սիբա ըսաւ , Էշերը թագաւորին տանը համար են , որ անոնց վրայ հեծնեն . և հացը ու ամառնային պտուղները մանչերուն համար են , որ ուտեն . ու գինին ալ Ե անապատին մէջ նուաղածներուն
3 համար է , որ խմեն : Եւ թագաւորը ըսաւ , Հապա քու տիրոջդ որդին ո՞ւր է : Բ Ու Սիբա թագաւորին ըսաւ , Ահա անիկայ Երուսաղէմ կը նստի . քանզի ըսաւ թէ Ա յսօր Իսրայէլի տունը իմ Հօրս թագաւորութիւնը ինծի պի-
4 տի դարձնէ : Ի Ն ասոնք թագաւորը Սիբային ըսաւ , Ահա Մեմփիբոսթէին ամէն ունեցածը քեզի ըլլայ : Ու Սիբա ըսաւ , Ո՛վ տէր իմ թագաւոր՝ Հ շնորհակալ եմ" . թող քու առջեւդ շնորհք գտնեմ :
5 Եւ Դաւիթ թագաւորը մինչև Բահուրիմ եկաւ . և ահա անկէ՝ Սաուղին տանը աղգատոհմէն Գերայի որդին Սեմէի անունով մարդ մը ելաւ , ու ելլելով կ'անի-
6 ծէը . Եւ Դաւիթին ու Դաւիթ թագաւորին բոլոր Ծառաներուն քար կը նետէր . ու բոլոր ժողովուրդը ու բոլոր զօրաւոր մար-
7 դիկները Ի աջ ու ձախ դիմեն ու Ձախ դիմէն Ի՝Իսրայէլ . Եւ Սեմէի անոր անէծք տուած առենը այսպէս կ'ըսէր . Ելի՛ , ելի՛ ով արիւնահեղ մարդ , Ի ով անօրէն
8 մարդ . Տէրը Ը Սաուղին տանը բոլոր արիւնը Ի՛քու վրադ դարձուց , որ անոր տեղը թագաւոր եղար . ու Տէրը Թագաւորութիւնը քու որդւոյդ Աբիսողոմին ձեռքը տուաւ . և ահա քու չարիքդ քեզի հասաւ , քանզի դուն արիւնահեղ
9 մարդ մըն ես : Եւ Շարուհեայի որդին Աբեսա Թագաւորին ըսաւ , Ա ի՞նչուան շունը ինչո՞ւ համար էիմ տիրոջս Թագաւորին անէծք տայ . Թող տուր անցնիմ ու
10 անոր գլուխը առնեմ" : Բայց Թագաւորը ըսաւ , Ո՛վ Շարուհեայի որդիք , Նդուք ինծի հետ ի՞նչ բան ունիք . Թող տուէք որ այսպէս անէծք տայ , քանզի Տէրը ըսաւ անոր , Դաւիթը անիծէ . ու Ֆ ո՞վ կրնայ ըսել Թէ Ինչո՞ւ համար
11 այդպէս ըրիր : Եւ Դաւիթ Աբեսային ու իր բոլոր Ծառաներուն ըսաւ , Ահա Ի իմ երանքէս ելլող Հ որդիս իմ հոգիս կը փընտռէ , ո՛ր ինայ աս Բենիամինեանը . Թող տուէք զանիկայ որ անիծէ ,
12 քանզի Տէրը ըսաւ անոր : Գուցէ Տէրը իմ Ն նեղութեանս նայի , ու աւօրուան անոր տուած անէծքին տեղը Տէրը ինծի Ը բարիք հատուցանէ :
13 Ցանկ : Եւ Դաւիթ իր մարդիկներուն հետ ճամբան կ'երթար , ու Սեմէի դիմացէն լեռնոյն գովէն կ'երթար , և անէծք տալով՝ քարեր նետելով ու հող ցանելով կ'եր-
14 թար : Եւ թագաւորը ու անոր հետ եղող բոլոր ժողովուրդը յոգնած եկան ու հոն Հանգչեցան :
15 Եւ Ա Աբիսողոմ ու բոլոր ժողովուրդը՝ Իսրայէլի մարդիկը Երուսաղէմ մտան . ու Ա Քիտոփել ա-
16 նոր հետն էր : Ու երբոր Բ Դաւիթին բարեկամը Արաքացի Քուսին Աբիսողոմին քովը գնաց , Քուսի բսաւ Աբիսողոմին , Կեցցէ արքայ , կեցցէ արքայ : Եւ Աբիսողոմ Քուսիին ըսաւ , Բարեկամդ վրայ ունեցած սէրդ ասիկա է . Ի ինչո՞ւ
18 բարեկամդ հետ չգացիր : Եւ Քուսի բսաւ Աբիսողոմին , Չէ , Հապա Տէրոջը ու աս ժողովուրդին և Իսրայէլի բոլոր մարդիկներուն ընտրածը ով որ ըլլայ , ես անոր պիտի ըլլամ ու անոր հետ պիտի նըս-
19 տիմ : Ա Եւ ի՛մին ալ՝ Ե՞ս որո՞ւն ծառայութիւն պիտի ընեմ . անոր որդւոյն չէ՞ . ինչպես որ քու Հօրդ առջեւը ծառայեցի , անանկ ալ քու առջեւդ պիտի ըլլամ :

ն·ք·ԶԲ· 1023

Ե Բ Օր· ԺԳ· 13 ։
Ը Տ՚ս Գէ· ա· 16 ; գ· 28 , 29 ; դ· 11 , 12 ։
Ի Դատ· Թ· 24 ; 56 , 57 ; գ Թագ· բ· 32 , 33 ։
ժ ա Թագ· իգ· 15 ։ Գլ· Թ· 8 ։
Ե Նէ· Ութ· 28 ։
Լ Գլ· ԺԹ· 22 ։ ապեա· բ· 23 ։
Ե Տ՚ս գ Թագ· ԺԸ· 25 ։ Ոյե· գ· 38 ։
ժ Հռով· Թ· 20 ։
Ձ Ծն· ԺԱ· 4 ։
հգ Լ· ԺԲ· 11 ։
Յ Ծն· ԻԹ· 32 ։ աԹագ· ա· 11 ։ Սաղ· իվ· 18 ։
Ղ Հռով· Բ· 28 ։
Ժ Գլ· ԺԵ· 37 ։
Ժ Գլ· ԺԵ· 37 ։
Ա Գլ· ԺԵ· 25 ։ Առակ· ԺԸ· 17 ։
Ղ Գլ· ԺԵ· 34 ։

Ն · Ք · ՁԲ · 1023

Ղ ԳԼ · Ժե · 16 · ի · 3 ·

ՈՒՆ · ԼԴ · 30· աՒՆԱԳ· Ժգ · 4 ·

Ղ ԳԼ · Բ · 7 · Ջաք · ը · 13 ·

Գ ԳԼ · Ժբ · 11 , 12 ·

Ղ ԳԼ · Ժե · 12 ·

ՈՒ ՁՕՐ · ԻԵ · 18 · ԳԼ · Ժշ · 14 ·

Բ Ջաք · Ժգ · 7 ·

* ԵՔԲ · ՈՒ ՂԿ · ԱՌԱԳ · Ժը · 20 ·

† ԵՔԲ · ՈՒ ԻՆՉ · ՈՐ ԿԱՅ ԱՆՈՐ ԲԵՐԱՆԸ

‡ ԿՄ՝ ԸՆԴՔ · ԹԷ ՉԷ՝ ԴՈՒՆ ՈՂ ԽՕՍԷ ·

Ջ ԴԱԱ · Ժը · 25 · Ե ՈՎԴ · Ժգ · 8 ·

20 Եւ Աբիսողոմ ըսաւ Աքիտոփելին , Խորհուրդ ըրէք Թէ ինչ ը-
21 նելու ենք : Ու Աքիտոփել ըսաւ Աբիսողոմին , Քու հօրդ հարճե-
րուն մտիր , որոնք անիկայ տանը պահպանութիւնը ընելու համար
թողուց . ու երբոր բոլոր Իսրայէլ լսէ որ դուն քու հօրդ ՚ատելի ե-
ղար , ան ատենը բոլոր քեզի հետ եղողներուն ձեռքերը պիտի ու-
22 ժեղան : Ուստի տանիքին վրայ Աբիսողոմին համար վրան կանգնե-
ցին . և Աբիսողոմ ՚ի բոլոր Իսրա-
յէլին աչքերուն առջեւը իր հօրը
23 հարճերուն մտաւ : Ու ան օրերը Աքիտոփելին տուած խորհուրդը այնպես էր , ինչպես որ մէկը Աս-
տուծոյ խօսքը հարցընէր . Աքի-
տոփելին ամէն խորհուրդը ԼԹԷ Դաւիթին քովը և ԼԹ Աբիսողո-
մին քովը այնպես էր :

ԳԼ · Ժէ

1 Քուսիին յաջողակութեամբը Աքիտոփելին խորհուրդը կը մերժուի՝ Աստուծոյ նախա-
սահմանութեանը համեմատ : 15 Դաւիթին զգուշակ կերպով լուր կը խրկուի : 23 Աքի-
տոփել ինքզինքը կը կախէ : 25 Ամեսայի զօ-
րագլուխ կ'ըլլայ : 27 Մանայիմի մէջ Դաւի-
թին պաշար կը բերեն :

1 Ետ Աքիտոփել ըսաւ Աբիսողոմին ,
Չիմա տասներկու հազար մարդ
ընտրեմ ու ելլեմ , և ես գիշեր
2 Դաւիթին ետեւէն իյնամ : Ու ա-
նիկայ քանի որ յոգնած ու ձեռ-
քերը թուլցած է , անոր վրայ հաս-
նիմ , ու վախցընեմ զանիկայ , որ
անոր հետ եղող ժողովուրդը փախ-
չի . ու ԷՄինակ թագաւորը զար-
3 նեմ : Ալ ես բոլոր ժողովուր-
դը քեզի պիտի դարձընեմ . քան-
ի քու փնտռած մարդդ ՅԵՒՏ
ԱՆՆԵԼՔ՝ ամէնը ձեռքդ անցած կը
4 ըլլայ . ու բոլոր ժողովուրդը
խաղաղութեան մէջ կ'ելլայ : Եւ
ես խօսքը Աբիսողոմին աչքին ու
Իսրայէլի բոլոր ծերերուն աչքին
* հաճոյ երեցաւ :

5 Եւ Աբիսողոմ ըսաւ , Հիմա Ա-
րքաքացի Քուսիին ալ կանչեցէք ,
† որ անոր խորհուրդն ալ լսենք :
6 Ու երբոր Քուսի Աբիսողոմին քովը
եկաւ , Աբիսողոմ անոր հետ խօս-
ցաւ ու ըսաւ , Աքիտոփել ասանկ
բան մը ըսաւ , արդեօք անոր խօս-
քը ‡ընե՞նք Թէ չէ , դուն խօսէ՚ :
7 Եւ Քուսի Աբիսողոմին ըսաւ , Ա-
քիտոփելին տուած խորհուրդը ես
8 անգամ աղեկ չէ : Եւ Քուսի ըսաւ ,
Դուն գիտես որ քու հայրդ ու անոր
մարդիկները զօրաւոր են . ու Է սբր-
տերնին այրած է , դաշտի մէջ Ե ձա-
գերը կորսընդուցած արջու պէս .
և քու հայրդ պատերազմող մարդ
մըն է , ու գիշերը ժողովուրդին հետ
9 չ'կենար : Եւ հիմա անիկայ կամ
փոսի մը մէջ՝ կամ ուրիշ տեղ մը
պահուռած է . ու Թէ որ առջի ան-
գամ առնցմէ իյնալու ըլլան , ամէն
լսողը պիտի ըսէ Թէ Աբիսողոմին
հետեւին գացող ժողովուրդը կոտ-
10 րուեր է . Ան առիւծ պէս սիրտ ունեցող զօրաւոր մարդը ան-
գամ բոլորովին Է պիտի Թուլնայ .
քանզի բոլոր Իսրայէլ գիտէ որ քու
հայրդ զօրաւոր է , ու անոր հետ
եղողները ուժի տէր մարդիկներ են :
11 Ան պատճառաւ ես քեզի խորհուրդ
կու տամ՝ որ բոլոր Իսրայէլ Ղեպ-
նէն մինչև Բերսաբէէ՝ Է ծովեզերքը
եղող աւազին պէս բազմութեամբ
քու քովդ ժողովին . դուն ալ ան-
ձամբ ՚ՆՈՆ մէջը պատերազմի եր-
12 թաս : Եւ այսպէս անոր վրայ եր-
թանք՝ անիկայ ուր տեղ որ գըտ-
նուի , ու անոր վրայ հասնինք՝ ինչ-
պէս որ ցօղը գետնի վրայ կ'իջնէ ,
և անկէ ու անոր հետ եղող բոլոր
13 մարդիկներէն մէկը ողջ չմնայ : Եւ
Թէ որ քաղաքի մը մէջ դիմայ , ան
քաղաքը բոլոր Իսրայէլ չուաններ
տանի . ու զանիկայ մինչև հեղեղա-
տը քաշենք . այնպէս որ հոն մէկ
14 պզտիկ քար մը անգամ չմնայ : Եւ
Աբիսողոմ ու բոլոր Իսրայէլի մար-
դիկներն ըսին , Արաքացի Քուսիին
խորհուրդը Աքիտոփելին խորհուր-
դէն աղէկ է : Քանզի ԷՏԸՐը Աքի-
տոփելին աղէկ խորհուրդը ցրուե-
լու հրաման տուեր էր , որ ՏԸՐը
Աբիսողոմին վրայ չարիք հասցընէ :
15 Եւ Քուսի Սադովկ ու Աբիա-
թար քահանաներուն ըսաւ , Աքի-
տոփել Աբիսողոմին ու Իսրայէ-
լի ծերերուն այս ինչ խորհուրդը
տուաւ , ես ալ այս ինչ խորհուրդ
16 ը տուի . Հիմա շուտով մարդ
խրկեցէք , ու Դաւիթին իմացու-
ցէ՛ք ու ըսէ՛ք , Գիշերը Ի անապա-
տին դաշտերուն մէջ մի՛ կենար ,
հապա շուտով անցիր . չըլլայ որ
Թագաւորը ու անոր հետ եղող բո-
լոր ժողովուրդը ‖ յանկարծ զար-
17 նուին՚ : Եւ Ցովնաթան ու Աքի-
մաաս Ե Ռովկելի աղբիւրին քովը
կայներ էին , քանզի չէին կրնար
քաղաքը մտնել ու երևնալ . և ա-
զախինը գնաց ու անոնց պատմեց ,
և անոնք գային ու Դաւիթ Թա-
18 գաւորին իմացուցին : Եւ պատանի
մը տեսաւ զանոնք ու Աբիսողոմին
պատմեց . բայց անոնք երկուքը
մէկտեղ շուտով գային , ու Բահա-
ուրիմ մէկ մարդու մը տունը մը-
տան . և անիկայ իր գաւիթին մէ-
ջը ջրհոր մը ունէր , ու անոնք հոն
19 իջան : Եւ Ե կնիկը մէկ ծածկոց մը

Ն · Ք · ՁԲ · 1023

ՈՒ ԳԻՇ · ԺԵ · 9 · Ե ՍՄՈ · Բ · 11 ·

Ղ ԴԱԱ · Ի · 1 · Ե ԾՈ · ԻԲ · 17 ·

Բ ԳԼ · Ժե · 31 , 34 ·

Բ ԳԼ · Ժե · 35 ·

ՀԳԼ · Ժե · 28 ·

‖ ԵՔԲ · ԿԸ ԼՍԻՆ ·

Ի ԳԼ · Ժե · 27 , 36 · Լ ՁՏ · Ժե · 7 ; Ժը · 16 ·

Ե ՍՄՈ · Ժ · 16 ·

ն. ք. գբ. 1023

առաւ, ջրհորին բերնին վրայ փռեց, ու անոր վրայ ձաւար տարածեց,
20 ու բանը չգիտցուեցաւ. եւ Աբիսողոմին ծառաները ան կնկանը տունը մտան ու ըսին, Աբիմաաս ու Յովնաթան ո՞ւր են: եւ Իւդիկը անոնց ըսաւ, *Ջուրին անդիի կողմը անցան: Ու անոնք փնտռեցին ու չգտան, ու Երուսաղէմ
21 դարձան: եւ անոնց երթալէն ետքը ջրհորէն ելան, ու գացին Դաւիթ Թագաւորին իմացուցին, եւ Դաւիթին ըսին, Ելէ՛ք, ու շուտով ջուրէն անցէ՛ք. քանզի Աքիտոփէլ ձեզի համար ասանկ
22 խորհուրդ մը ըրաւ: եւ Դաւիթ ու անոր հետ եղող բոլոր ժողովուրդը ելան ու Յորդանանէն անցան. ու մինչեւ առաւօտեան լոյսը Յորդանանէն չանցած մարդ մը չըմնաց:

23 Եւ Աքիտոփէլ երբոր տեսաւ որ իր խորհուրդը չկատարուեցաւ, իր էշուն հասեր դրաւ, ու ելաւ իր քաղաքը ու իր տունը դնաց. և ՚ինքզինքը խեղդեց ու մեռաւ, և իր հօրը գերեզմանը թաղուեցաւ:

24 Եւ Դաւիթ *Մանայիմ հասաւ: Աբիսողոմ ալ բոլոր Իսրայէլի մարդիկներուն հետ Յորդանանէն ան-
25 ցաւ: Եւ Աբիսողոմ Յովաբին տեղը Ամեսային դրաւ զօրքին վրայ. ու Ամեսայի Ցեթեր անուն †Իսրայէլացիի մը որդի էր, որ անիկայ Յովաբին մօրը Շարուհային քոյրը՝ Նաասին աղջիկը *Աբի-
26 գեան առեր էր: Եւ Իսրայէլ Աբիսողոմին հետ Գաղաադու երկրին
27 մէջ բանակեցաւ: Ու երբոր Դաւիթ Մանայիմ եկաւ, Ամմոնի որդւոցը Ռաբբայէն Նաասի որդին Սոբի ու Լադաբարէն Ամիելի որդին Մաքիր, և Ռոգելիմէն Գաղաադացի Բերզե-
28 լի՝ Անկողիններ, կոնքեր, հողէ ամաններ, ցորեն, գարի, ալիւր, ու բոհրած ցորէն, ու բակլայ, և
29 ոսպ, ու բոհրած սխոռ, Ու մեղր, և կոգի, ու ոչխարներ, և կովու պանիր Դաւիթին ու անոր հետ եղող ժողովուրդին բերին որ ուտեն. քանզի ըսին, ժողովուրդը անապատին մէջ անօթի՝ յոգնած ու ծարաւած է:

ԳԼ. Ժ.Ը

1 Դաւիթ պատերազմի գացող զօրքերը ալքէ անցրնելով՝ անոնց պատուէր կու տայ իր որդւոյն Աբիսողոմին համար: 6 Իսրայէլացիք Եփրեմի անտառին մէջ լարալար կը ջարդուին: 9 Աբիսողոմ բևեկնիէ մը կախուելով՝ Յովաբէն կը մեռցուի, ու փոսի մը մէջ կը ձգուի: 18 Աբիսողոմին արձանը: 19 Աքիմաաս և

փրսի Դաւիթին լուր կը բերեն: 33 Դաւիթ Աբիսողոմին համար ուժգ կ՚ընէ:

ն. ք. գբ. 1023

1 Դաւիթ իր հետը եղող զօրքը համրեց, ու անոնց վրայ հազարապետներ ու հարիւրապետներ
2 դրաւ: Եւ Դաւիթ զօրքին երրորդ մասը՝ Յովաբին ձեռքը, ու երրորդ մասը՝ Յովաբին եղբօրը Շարուհեան Աբեսսայիին ձեռքը, ու երրորդ մասը Գեթացի Եթթիին ձեռքը յանձնեց. և թագաւորը ժողովուրդին ըսաւ, Անպատճառ ես ալ ձեզի հետ պիտի ելլեմ:
3 Բայց ժողովուրդը ըսաւ, Մի՛ ելլեր. քանզի թէ որ մենք փախչելու ըլլանք, անոնք մեզի համար հոգ չեն ըներ. ու թէև կէսերնիս մեռնի, անոնք զանիկայ բանի մը տեղ չեն դներ. բայց դուն մեր տասը հազարին չափ ես. ու հիմա աղէկը ան է որ, դուն մեզի քաղաքին օգ-
4 նութիւն ընես: Եւ թագաւորը անոնց ըսաւ, Ձեր աչքերուն հաճոյ երեւցածը պիտի ընեմ. ու թագաւորը դրանը քով կայնեցաւ, և բոլոր զօրքը հարիւրներով ու հազար-
5 ներով կ՚ելլէին: Ու թագաւորը Յովաբին և Աբեսսային ու Եթթիին պատուիրելով ըսաւ, Ինծի համար Աբիսողոմ պատանիին ինայեցէ՛ք: Ու երբոր թագաւորը Աբիսողոմին համար բոլոր զօրավարներուն պատուիրեց, բոլոր զօրքերը լսեցին:

6 Եւ զօրքը դաշտը ելաւ Իսրայէլին դէմ դնելու համար. ու պատերազմը Եփրեմի անտառին մէջ
7 եղաւ: Եւ հոն Իսրայէլին զօրքերը Դաւիթին ծառաներուն առջեւ յաղթուեցան. ու հոն ան օրը մեծ կոտորած եղաւ, ու քսան հազար
8 մարդ ինկաւ: Եւ հոն պատերազմը բոլոր երկրին վրայ տարածուեցաւ, ու ան օրը անտառը աւելի ժողովուրդ ջարդեց:
9 Եւ Աբիսողոմ Դաւիթին ծառաներուն հանդիպեցաւ. ու Աբիսողոմ ջորիի վրայ հեծեր էր, և ջորին մէկ մեծ բևեկնիի մը թաւ սաստերուն տակը մտաւ, ու անոր գլուխը բևեկնիէն բռնուեցաւ, ու երկինքի ու երկրի մէջ կախուած մնաց. և
10 ջորին տակէն անցաւ գնաց: Ու մէկ մարդ մը տեսնելով՝ Յովաբին պատմեց ու ըսաւ, Անա Աբիսողոմը բևեկնիէ մը կախուած
11 տեսայ: Եւ Յովաբ իրեն լուր բերող մարդուն ըսաւ, Որովհետեւ զանիկայ տեսար, ինչո՞ւ համար զանիկայ հոն գետինը չզարկիր, ան ատենը քեզի տասը սիկղ արծաթ ու
12 մէկ գօտի մը կու տայի: Եւ ան մարդը Յովաբին ըսաւ, Թէ որ իմ

ն. ք. գբ. 1023

ա՛ֆս հազար ձիվոք կշնորհքով ալ ար-
ծաթի դրուէր , թագաւորին որ-
դւոյն ձեռքս չէի երկընցներ .
էքանզի մենք լսեցինք , երբոր թա-
գաւորը քեզի ու Աբեսսային ու
եթթիին պատուիրեց՝ ըսելով ,
*Ամէն մէկերնիդ" Աբիսողոմ պա-
13 տանիին հոգ տարէք . եթէ ոչ՝
†պարապ տեղը իմ կեանքիս վտանգի
մէջ պիտի դնէի" . քանզի բնաւ բան
մը թագաւորէն գաղտուկ չմնար .
ու դուն ալ ինչ դէմ պիտի կենա-
14 յիր : Եւ Հուսա ըսաւ , Ես քու
առջևդ այսպէս ժամանակ չեմ
անցներ . ու իր ձեռքը իրեք նետ
առաւ , ու անոնցմով Աբիսողոմին
սիրտը խոցեց , որ անիկայ տակա-
15 րին բևեկնիին վրայ ողջ էր : Եւ
Հուսաին զինակիրները տասը պա-
տանի չորս կողմը պաշարելով Աբի-
սողոմը զարկին , ու զանիկայ մոռ-
16 ցուցին : Եւ Հուսա փող ինչ-
ցուց , ու զօրքը Իսրայէլը հալա-
ծելէն ետ դարձաւ , քանզի Հուսա
17 զօրքը զսպեց : Ու Աբիսողոմ ա-
ռուին և զանիկայ անտառին մէջը
մէկ մեծ փոսի մը մէջ նետեցին , ու
վերև անոր վրան խիստ մեծ քարակոյտ
մը դիզեցին . և բոլոր Իսրայէլ
փախաւ՝ ամէն մէկը իր վրանը :
18 Եւ Աբիսողոմ իր կենդանու-
թեան առնէն մէկ արձան մը առեր
էր , ու զանիկայ իրեն համար
Թագաւորի հովիտին մէջը կանգ-
ներ էր , ըսելով Թէ Որդի չու-
նիմ որ իմ անուանս յիշատակը
պահէ . ու ան արձանը իր անու-
նովը կոչեր էր , որ անիկայ մինչև
այս օրս Աբիսողոմին ‡արձանը կ'ը-
սուի :
19 Եւ Սադովկի որդին Աքիմաաս
ըսաւ , Հիմա վազեմ ու թագա-
ւորին աւետիս տանիմ , որ Տէրը
անոր իրաւունք ըրաւ , ու ձեռքէն ազատեց :
20 Ու Յովաբ անոր ըսաւ , Դուն այսօր
աւետիս պիտի չտանիս . մարդ չես . դուն
մէկ ուրիշ օր մը աւետիս տար ,
բայց այսօր աւետիս մի՛ տաներ .
քանզի թագաւորին որդին մեռաւ :
21 Եւ Քուսիին ըսաւ , Գնա՛
տեսածդ թագաւորին պատմէ՛ . ու
Քուսի Յովաբին խոնարհութիւն
22 ըրաւ , և վազելով դնաց : Ու
Սադովկին որդին Աքիմաաս նորէն
Յովաբին ըսաւ , Ինչ և իցէ հրա-
մանն ըլլայ՝ որ ես ալ Քուսիին ե-
տևէն վազեմ : Ու Յովաբ ըսաւ ,
Ինչու՞ վազես՝ որդիս , որովհետև
23 աւետիս մը չունիս տանելու : Եւ
անիկայ ըսաւ , Ինչ և իցէ վազեմ .
ու անոր ըսաւ , Վազէ : Եւ Աք-
իմաաս դաշտին ճամբովը վազեց ,
24 ու Քուսիէն անցաւ : Եւ Դաւիթ
երկու դռներուն մէջը կը նստէր .
ու Ի դէտը դրանը տանիքին վրայ
դէպ 'ի պարիսպը գնաց , և աչքերը
վերցընելով տեսաւ որ ահա մէկ
25 մարդ մը մինակ կը վազէր : Ան ա-
տենը դէտը բարձր ձայնով թագա-
ւորին իմացուց . ու թագաւորը ը-
սաւ , Թէ որ մինակ է , անոր բե-
րանը աւետիս կայ : Ու անիկայ
26 կու գար ու կը մօտենար : Եւ դէ-
տը մէկ ուրիշ վազող մարդ մը տե-
սաւ . ու դէտը դռնապանին բարձր
ձայնով ըսաւ , Ահա մէկ մարդ
էլի մինակ կը վազէ : Եւ
թագաւորը ըսաւ , Ան ալ աւե-
27 տաւոր է : Ու դէտը ըսաւ , Ա-
ջինին ընթացքը Սադովկի որդւոյն
Աքիմաասին ընթացքին պէս կ'երև-
նայ ինծի : Եւ թագաւորը ըսաւ ,
Անիկայ բարի մարդ է , ու բարի ա-
28 ւետիով կու գայ : Եւ Աքիմաաս
պոռալով՝ ըսաւ թագաւորին . Ող-
ջոյն . ու երեսի վրայ դետինը կ'խո-
նարհուի թիւն ըրաւ թա-
գաւորին , ու ըսաւ , Օրհնեալ ըլլայ
քու Տէր Աստուածդ , որ իմ տի-
րոջս թագաւորին դէմ ձեռք վեր-
ցընողները տուաւ ձեռքդ մատնեց :
29 Եւ թագաւորը ըսաւ , Աբիսողոմ
պատանին ողջ է : Ու Աքիմաաս
ըսաւ , Երբոր Յովաբ՝ թագաւորին
ծառան ու քու ծառադ խրկեց ,
մէկ մեծ խուճ մը տեսայ , բայց
30 ինչ ըլլալը չիմացայ : Եւ թագա-
ւորը ըսաւ , Դարձիր ու հոս կայ-
նէ : Ու անիկայ դարձաւ ու կայ-
31 նեցաւ : Եւ ահա Քուսի եկաւ .
ու Քուսի ըսաւ , Իմ տիրոջս թա-
գաւորին աւետիս ես տամ , որ քա-
լոր քու վրադ ելլողներուն ձեռքէն
Տէրը այսօր վրէժ լուծեց , ես քեզի
32 իրաւունք ըրաւ : Եւ թագաւորը
Քուսիին ըսաւ , Աբիսողոմ պա-
տանին ողջ է : Ան ատենը Քու-
սի ըսաւ , Իմ տիրոջս թագա-
ւորին թշնամիները ու չարու-
թեան համար քու վրադ ելլողները
33 ան պատանիին պէս ըլլան : Եւ
թագաւորը խռովեցաւ . ու դրան
վերնատունը ելաւ ու լացաւ . և
քալելով այսպէս կ'ըսէր , Որդեակ
իմ Աբիսողոմ , որդեակ իմ , որ-
դեակ իմ Աբիսողոմ , երանի Թէ
քու տեղդ ես մեռնէի . Աբիսողոմ
որդեակ իմ , որդեակ իմ :

ԳԼ . ՃՓ

1 Յովաբ կ'արգելէ թագաւորը սուգ ընելէն : 9 Իսրայէլացիք կ'պատրան թագաւորը ետ բե-
րելու : 11 Դաւիթ քահանաներուն լուր
կը խրկէ որ Յուդայի մարդիկը յորդորեն : 18 Սեմհիին յանցանքը կը նետուի : 32 Բերզելլէ
իր տունը կը դառնայ , ու անոր որդին Քամա-

Ն . Ք . ԶԲ . 1023
Ի ՀՄՐ 5 :
* Կամ՝ Ինծի համար
† Եբր . Իմ կեանքիս դէմ ունայնութիւն գործած պիտի ըլլայի .
Ն . Ք . ԶԲ . 1023
Ի ԹԱԳ . Ք . 17 :
Ա ՑՈՒԹ . 4 . 26 :
Ի ՅՈՒՆ . ԺԳ . 17 :
Ը ՅՕՆ . ԳԼ . ԺԳ . 27 :
‡ Եբր . Ձեռքը
Ի ԹԱԳ . Ժ . 4 :
—
Ի ԹԱԳ . Ք . 17 :
Ի ԹԱԳ . ԺԲ . 4 :

ն · ք · ղԲ · 1023

ամբ Թագաւորին պատմուհեան մէջ կ'ընդունուի ։
41 Իսրայէլացիք կը վիճին Ցուդայանց հետ , որ առանց իրենց ներկայ դառնալուն Թագաւորը տուն բերեր են ։

1 Յու Ցովաբին պատմուհեցաւ Թէ Ահա Թագաւորը Աբիսողոմին Համար կու լայ ու սուգ կ'ընէ ։
2 Եւ ան օրը յաղթութիւնը սուգի դարձաւ բոլոր զօրքին առջեւը . քանզի զօրքը լսեց որ Թագաւորը
3 իր որդւոյն համար կը ցաւի ։ Ու ան օրը զօրքը գողի պէս ՚ի քաղաքը կը մտնէր , պատերազմէն փախած ու
4 ամչցած զօրքի պէս ։ Եւ Թագաւորը Ի իր երեսը ծածկեց . ու Թագաւորը մեծ ձայնով մի կը կանչէր , Ի Որդեակ իմ Աբիսողոմ , Աբիսողոմ որդեակ իմ , որդեակ իմ ։
5 Եւ Ցովաբ ներս մտաւ Թագաւորին քովը , ու ըսաւ , Ամօթ քու կեանքդ , ու քու տղաքներուդ ու աղջիկներուդ կեանքը , և քու կնիկներուդ ու հարճերուդ կեանքը ազատող ամէն ծառաներուդ երե-
6 ար այսօր ամօթով ըրիր . Քանզի քեզ ատողները կը սիրես , ու քեզ սիրողները կ'ատես . վասն զի այսօր յայտնեցիր որ Ֆ՚՚ իշխաններդ ու ծառաներդ բանի մը տեղ չես դներ , և այսօր աղէկ հասկըցայ որ եթէ այսօր Աբիսողոմ ողջ մնար , ու մենք ամենքս մեռնէինք , ան ատե-
7 նը քու աչքերուդ հաճոյ պիտի երեւնար ։ Եւ հիմա ատ ելիր ու դուրս եկուր , ու քու ծառաներուդ *հետ քաղցրութեամբ՚՚ խօսէ . քանզի Ցեղովայի երդումն կ'ընեմ որ՚՚ եթէ դուն դուրս չելլես , աս գիշեր քովը մարդ մը պիտի չմնայ . ու ասիկայ քեզի քու տղայութենէդ մինչև հիմա գլուխդ եկած ամէն
8 ձախորդութիւններէն աւելի գէշ կ'ըլլայ ։ Եւ Թագաւորը ելաւ , ու դուռը նստաւ . ան ատենը բոլոր զօրքին պատմեցին ու ըսին , Ահա Թագաւորը դուռը նստեր է . ու բոլոր զօրքը Թագաւորին առջեւը եկան ։ բայց Իսրայէլի մարդիկը իրենց վրանները փախեր էին ։
9 Եւ Իսրայէլին ամէն ցեղերուն մէջ բոլոր ժողովուրդը կը վիճէին ու կ'ըսէին , Մեր թշնամիներուն ձեռքէն մեզ փրկողը Թագաւորն է , ու Փղշտացւոց ձեռքէն մեզ ազատողը անիկայ է . և հիմա Աբիսողոմին պատճառովը Ռաս երկրէս
10 փախաւ . Ու Աբիսողոմ՝ որն որ մեր վրայ Թագաւոր օծեցինք , պատերազմի մէջ մեռաւ . և հիմա դուք Թագաւորը ետ դարձնելու վրայով ինչո՞ւ բան մը չէք խօսիր ։
11 Ու Դաւիթ Թագաւորը Սադովկ ու Աբիաթար քահանաներուն մարդ

խրկեց՝ ըսելով , Ցուդայի ծերերուն հետ խօսեցէք ու ըսէք , Թագաւորը իր տունը դարձնելու ինչո՞ւ †ետ կը մնաք՚՚ . քանզի բոլոր Իսրայէլին խօսքը Թագաւորին հա-
12 սաւ մինչև անոր տունը . Դուք իմ եղբայրներս , Ի ոսկորս ու մարմինս էք . ուրեմն Թագաւորը իր գոնէը դարձնելու ինչո՞ւ ետ կը մնաք ։
13 Ձեւ Ամեսայիին ըսէք , Դուն իմ ոսկորս ու մարմինս չե՞ս . Ի Աստուած ինծի այսպէս ու ասկէ աւելի ընէ , Թէ որ Ցովաբին տեղը միշտ իմ առջեւս զօրագլուխ չըլլաս ։
14 Եւ Ցուդայի բոլոր մարդոցը սիրտը Էմէկ մարդու սրտի պէս էրէն դարձուց . ու Թագաւորին պատ-գամաւորներ խրկեցին՝ ըսելով , Դարձիր Թէ դուն և Թէ քու ա-
15 մէն ծառաներդ ։ Ան ատենը Թագաւորը դարձաւ ու մինչև Ցորդանան եկաւ . Ցուդա ալ մինչև Գաղգաղա եկաւ , որ Թագաւորը դիմաւորէ ու Թագաւորը Ցորդանանէն անցընէ ։
16 Ու Ծ Գերայի որդին Բաւուրիմացի Բենիամինեան Սեմէին արտորալով՝ Ցուդայի մարդիկներուն հետ Դաւիթ Թագաւորը դիմաւորելու
17 իջաւ . Եւ անոր հետ Բենիամինէն հազար մարդ կար . ու Սաուղին տանը ծառան Սիբա իր տասնու-հինգ որդիներովը և քսան ծառաներովը Հ՚՚՚ . ու Թագաւորին առ-
18 ջեւը՝ ‡Յորդանանը հատան՚՚ ։ Եւ Թագաւորին տունը անցընելու Համար , ու անոր աչքերուն հաճոյ երեւցածը ընելու համար մէկ նաւակ մը անցաւ . ու երբոր Թագաւորը Ցորդանանէն անցաւ , Գերայի որդին Սեմէի Թագաւորին
19 առջեւը ինկաւ , Եւ Թագաւորին ըսաւ , Տէր իմ տէրս ինծի յանցանք չսեպէ , ու իմ Թագաւոր տիրոջս Երուսաղէմէն ելած օրը Ի ծառայիդ ըրած անօրէնութիւնը չյիշէ , ու Թագաւորը Ծ զանիկայ իր սրտին
20 մէջը չդնէ . Քանզի քու ծառադ գիտցայ որ մեղք գործեցի . և ահա այսօր ¦ Ցովսեփին բոլոր տունէն առաջ ես եկայ , որ իմ Թագաւոր տէրս դիմաւորելու իջ-
21 նեմ ։ Ու Ղարուհեայի որդին Աբեսսա պատասխան տուաւ ու ըսաւ , Մի՞թէ Սեմէի ասոր Համար պիտի չմեռնի՚՚ , որ Տ Ցեղովջը օծեաց
22 լը անիծեց ։ Բայց Դաւիթ ըսաւ , Դուք ինծի հետ ի՞նչ բան ունիք՝ ով Ղարուհեայի որդիք , որ այսօր ինծի Թշնամի՚՚ կ'ընէք . Ա՞մի-թէ այսօր Իսրայէլէն մարդ մը պիտի մեռնի՚՚ . որովհետև գիտեմ՚՚ որ ես այսօր Իսրայէլի վրայ Թագա-

ն · ք · ղԲ · 1023

† Եբր · վերջինները կ'ըսաք ։

Ի Գլ . ե . 1 ։

ղ Գլ . ժե . 25 ։
Ի Հառթա . 17 ։

ը Դատ . ի . 1 ։

Ի Գեա . ե . 9 ։

ժ Գլ . ժգ . 5 ։
գ Թագ . բ . 8 ։

Ի Գլ . Ի . 2 , 10 ։ ժգ . 1 . 2 ։

‡ Կամ՝ Ցորդանանէն անցան ։

Ա Թագ . իբ . 15 ։

Ի Գլ . ժգ . 5 , 6 , ՃԱ ։

Ն Գլ . ժգ . 38 ։

Ձ Ցեռ . Գլ . ժգ . 5 ։

հնգ . իբ . 28 ։

Յ Գլ . ժգ . 10 ։

ղ Թագ . ժա . 13 ։

Ն·Ք·ԳԲ· 1023

ա դ Թագ· բ·Տ, 9՝ 37, 45՝
ա Գէ·Թ·6՝

23 ւոր եմ՝ : Եւ ա Թագաւորը սկսաւ ասել ցՈնադաբ՝ ասելով՝ Ո՞ւր է մեր հրամանատարը Ամասիա՝ որ ես ղրկեցի առ քեզ՝ ասելով՝ Ելի՛ր մեզ մօտ՝ ի Բեթ-Հորոն՝ դուն եւ քու եղբայրներդ՝ եւ ամբողջ ժողովուրդը՝ որ ձեզի հետ է՝ եւ ես ալ կելլեմ ընդդէմ Ամասիայի՝ եւ կը պատերազմիմ անոր հետ՝ եւ կը հանեմ զանիկա ձեռքէդ՝ ասելով՝ Ո՞վ կրնայ ձեռք երկնցնել Աստուծոյ թագաւորին դէմ՝ եւ ան ալ ձեզի հետ չըլլայ՝ որ ձեզ ինկնցնէ եւ փախցնէ՝ եւ դուք ալ ինկնիք՝ եւ ձեր դիակները ուտեն երկնքի թռչունները եւ երկրի գազանները՝ եւ ոչ ոք ձեզ վանէ՝ եւ ես ձեզ ինկնցնեմ

կին մը Սաբէէին գլխովը քաղաքը կ'ազատե։
28 Դաւիթին պատմութիւնները։

Ն·Ք·ՂԲ· Ի՞ՐԲ 1022

1 Յե Հոն Բենիամինի ցեղէն Բոքո-
րեան Սաբէէ անունով անօրէն
մարդ մը գտնուեցաւ. և անիկայ
փող ՚ի ձեռքը ու ըսաւ, «Մենք
Դաւիթին բովը բաժին՝ ու ցես-
սեի որդւոյն բովը ժառանգութիւն
չունինք. ով Իսրայէլ՝ ե՛ամէն մարդ
2 իր վրանը դարձի։ Ուստի Իսրայէ-
լի բոլոր մարդիկները Դաւիթէն
զատուեցան, ու Բոքորեան Սա-
բէէին ետևէն գացին. բայց Ցու-
դայի մարդիկները Յորդանանէն
մինչև Երուսաղէմ իրենց թագա-
ւորին յարեցան։
3 Եւ Դաւիթ Երուսաղէմ իր տու-
նը եկաւ. ու թագաւորը իր տանը
պահպանութեանը համար թողու-
ցած տասը հարճերը առաւ, ու
զանոնք մէկ տան մը մէջ պահել
տուաւ, և զանոնք կը կերակրէր,
բայց անոնց չմօտեցաւ. և անոնք
մինչև իրենց մեռնելու օրը պա-
հուած մնացին, ու որբևարիի պէս
ապրեցան։
4 Եւ թագաւորը Ամեսայիին ըսաւ՝
«Մինչև իրեք օր Ցուդայի մարդիկ-
ները ինծի կանչէ, ու դուն ալ հոս
5 ներկայ եղիր։ Ուստի Ամեսայի
Ցուդան կանչելու գնաց, ու Դա-
ւիթին դրած տաեղէն աւելի ուշա-
6 ցաւ։ Ան տաեղը Դաւիթ Աբեա-
սային ըսաւ, «Հիմա Բոքորեան Սա-
բէէ Աբիսողոմէն աւելի չարու-
թիւն պիտի ընէ մեզի. ուրեմն դուն
երթս տիրոջդ ծառաները ետևէ հե՛տ
առ, ու անոր ետևէն ինկիր. չըլլայ
որ իրեն պարսպաւոր քաղաքներ
գտնէ ու մեր աչքէն անյայտ ըլլայ։
7 Ա՛յսպէս Ցովաբին մարդիկները ու
Ղրեթհացիները ու Փելեթհացիները և
բոլոր զօրաւորները անոր ետևէն ե-
լան, ու Բոքորեան Սաբէէն հալա-
ծելու համար Երուսաղէմէն ելան։
8 Երբոր անոնք Գաբաւոնի մէջ ե-
ղող մեծ քարին քովը էին, Ամե-
սայի անոնց դիմացը ելաւ. և Ցո-
վաբ իր հագած հանդերձը դօտևո-
ւած էր, ու անոր վրայէն սրբ
դօտիով՝ մէջքը սուր մը կապած էր
պատեհանովը մէկտեղ. ու երբոր
անիկայ կ'երթար, սուրը պոկեհնէն
9 ինկաւ։ Եւ Ցովաբ Ամեսայիին
ըսաւ՝ «Բ՛ղայրս՝ ողջ առողջ ես.
ե ու Ցովաբ Ամեսային համբուրելու
համար աջ ձեռքովը անոր մօրու-
10 քէն բռնեց։ Եւ Ամեսայի Ցովաբ-
բին ձեռքը եղած սուրէն չզգուշա-
ցաւ. ու անով Ցովաբ իանակուշ-
տէն զարկաւ զանիկայ, և անոր ա-
ղիքները գետինը թափեց, ու անոր
երկու անգամ չզարկաւ. ու անիկ-
կայ մեռաւ։ Եւ Ցովաբ ու անոր
եղբայրը Աբեսսա Բոքորեան Սա-

Ն·Ք·ՂԲ· Ի՞ՐԲ 1022

11 բէէին ետևէն ինկան։ Ան ատենը
Ցովաբին պատանիներուն մէկը անոր
քովը կայնեցաւ ու ըսաւ, «Ո՛վ որ
Ցովաբը կը սիրէ՝ ու ո՛վ որ Դա-
ւիթին կողմն է, Ցովաբին ետևէն
12 երթայ։ Եւ Ամեսայի ճամբուն վրայ
էր արեանը մէջ կը թաւալէր։ Ու-
ան մարդը երբոր տեսաւ որ բոլոր
զօրքը կայնեցաւ մեռայ, Ամեսային
ճամբու վրայէ վերցուց՝ ու արտի
մը մէջ ձգեց, և անոր վրայ լաթ մը
ծածկեց, քանզի տեսաւ որ ամէն
անոր քովը եկողը կանգ կ'առնէ։
13 Ու զանիկայ ճամբուն վրայէն վեր-
ցուցածին պէս՝ ամէն մարդ Ցովա-
բին ետևէն գնաց՝ Բոքորեան Սա-
14 բէէին հալածելու համար։ (Բայց
անիկայ Իսրայէլի բոլոր ցեղերէն
մինչև Աբել ու Բեթմաաքա ան-
ցեր էր բոլոր Բերաքիներուն հետ,
որոնք անոր քովը ժողովուելով՝ անոր
15 ետևէն գացին եկան։) Եւ անոնք ե-
կան, ու Աբիմաաքայի Աբէլի մէջ
զանիկա պաշարեցին. ու քաղաքին
առջևը էհողաբլուր մը չինեցին, որ
պարսպին մօտ կանգնուեցաւ. և
Ցովաբին հետ եղող բոլոր զօրքը
պարիսպը փլցնելու *կ'աշխատէին։
16 Ու մէկ իմաստուն կնիկ մը քա-
ղաքէն կանչեց. Լսեցէ՛ք, լսեցէ՛ք.
Յնորհ ըրէ՛ք, Ցովաբին ըսէ՛ք,
Հոս մօտեցիր որ քեզի հետ խօսիմ։
17 Եւ Ցովաբ անոր մօտեցաւ. ու կնի-
կը ըսաւ, Ցովաբը դուն ես։ Եւ
անիկայ ըսաւ, Ես եմ։ Ու Իւիզ
անոր ըսաւ, «Քու ապախնիդ խօս-
քերը մտիկ ըրէ. ու անիկայ ըսաւ,
18 Ակա մտիկ կ'ընեմ։ Եւ Իւիզ խօ-
սեցաւ ու ըսաւ, «Հին ատենը սո-
վորաբար կ'ըսէին՝ Թող Աբէլի՛ն
†երթան խորհուրդ հարցընեն», ու
19 անանկ լմընցընեն։ Ես Իսրայէլի
մէջ խաղաղաբար ու հաւատարիմ
‡ոչ‡ մին եմ. ու դուն կը ջանաս
սրբել ‡անուն քաղաք մը՝ որ Իսրա-
յէլի մէջ մայրաքաղաք մըն է»։
Ս Ցերոջը ժառանգութիւնը ինչո՞ւ
20 ընաջինջ կ'ընես։ Եւ Ցովաբ պա-
ասխան տուաւ ու ըսաւ, «Քան-
չըլլի, քան չըլլի, որ ես ընաջինջ
21 ընեմ կամ սրբեմ. Բանը այդպէս
չէ. Հապա Եփրեմի լեռնէն Բոքո-
րեան Սաբէէ անունով մարդ մը իր
ձեռքը Դաւիթ թագաւորին դէմ
վերցուց. մինակ անիկայ տուէք,
ու ես քաղաքէս երթամ։ Եւ կնի-
կը Ցովաբին ըսաւ, Ահա անոր գըլ-
ուխը պարսպին վրայէն քեզի պի-
22 տի նետուի։ Ու կնիկը բոլոր ժո-
ղովուրդին գնաց ՚ի իր իմաստու-
թեամբը խօսեցաւ. և Բոքորեան

Ն·Ք·ՂԲ· Ի՞ՐԲ 1022

Ա·Գր· ԺԲ· 48։

Բ Թագ· Ժ· 16։ Բ Մն·Ժ·16։

Է Գլ· Ժե· 16։ Ժգ· 21, 22։

Ը Գլ· ԺԹ· 18։

Ի Գլ· Ժա· 11։ Թագ· ա· 33։

Ւ Գլ·ը·18։ Թագ·ա· 39։

Ե Մաս· իգ· 40։ Ղա· իբ· 47։

Ը Թագ·բ· 5։ Ի Գլ·բ·28։

†ԵՒբ·հարցընելով Տարցընեն,

‡ԵՒբ·քաղաք և մայր Իսրայէլի մէջ։

Լաթագ·իգ· 19։ Գլ·իա· 8։

Ի Յեզ·թ· 14, 15։

Ն·Ք·ՂԲ· Սաբէէին գլուխը կարեցին, ու Ցո-
ՒԲԲ 1022 վաբին նետեցին։ Ան ատենը ա-
նիկայ փող չչէցուց. ու ամէն
մարդ ան քաղաքէն իր վրանը քա-
շուեցաւ. Ցովաբ ալ Երուսաղէմ
ա Թ Գլ·Բ·16· Թագաւորին դարձաւ։
18։ 23 Եւ Ծ Ցովաբ Իսրայէլի բոլոր զօր-
քերուն վրայ էր. ու Ցովհադայի
որդին Բանեա Քերեթհիներուն ու
24 Փելեթհիներուն վրայ էր. Եւ Ադո-
րամ Հարկերուն վրայ. ու Հ Ան-
քաղուդի որդին Ցովսափատ յիշա-
Ե Գլ·Բ·17· 25 տակաց դպիր էր. Եւ Սուսա ա-
գ Թագ·Դ· տենադպիր էր. ու Ե Սադովկ ու Ա-
4։ 26 բիաթար քահանաներ էին։ Ղեւ
Ը Գլ·Ի·38· Ցայիրացի Իրա ալ Դաւիթին
Թ Գլ·Բ·18· ճնախարարն էր։

ԳԼ·ԻԱ

1 Գաբաւոնացւոց պատճառով եղած իրեք տա-
րուան սովը Սաւուղին եօթը որդիներուն կա-
խուելովը կը դադրեցնի։ 10 Ռեսփային գութը
որ մեռցուածներուն ցուցուց։ 12 Դաւիթ
Սաւուղին ու Ցովնաթանին ոսկորները կ'իջնի
դերեզմանին մէջ թաղել կու տայ։ 15 Փղշ-
տացւոց դէմ եղած չորս պատերազմներուն
մէջ՝ Դաւիթին չորս մարդիկը չորս հսկաներ
կը մեռցընեն։

ՒՐԲ 1021 1 Եւ Դաւիթին օրերը իրարու ե-
տեւ իրեք տարի սով եղաւ. ու
Դաւիթ Ցէրովջը * հարցուց։ Եւ
Ցէրը ըսաւ, Անիկայ Սաւուղին ու
անոր արիւնահեղ տանը համար է,
քանզի անիկայ Գաբաւոնացիները
2 մեռցուց։ Ու թագաւորը Գա-
բաւոնացիները կանչեց, ու անոնց
խօսեցաւ. (և Գաբաւոնացիք Իս-
րայէլի որդւոցմէ չէին, այլ Ամո-
հացւոց մնացորդէն էին. ու Իսրա-
յէլի որդիքը անոնց երդում ըրեր
էին. բայց Սաւուղ Իսրայէլի ու
Ցուդայի որդւոցը համար նախան-
ձաւորութիւն ընելով, զանոնք
3 զարնել ուզեր էր։) Եւ Դաւիթ
Գաբաւոնացիներուն ըսաւ, Ձեզի
ի՞նչ ընեմ, ու ինչո՞վ քաւութիւն
Բ Գլ·Ի·19· ընեմ, որ Ք Ցէրովջը ժառանգու-
4 թիւնը օրհնէք։ Եւ Գաբաւոնացիք
անոր ըսին, Սաւուղէն ու անոր
տունէն արծաթ կամ ոսկի չենք
ուզեր, ու Իսրայէլէն մարդ մը մեռ-
ցընել չենք ուզեր։ Եւ անիկայ ը-
սաւ, Դուք ինչ որ ըսէք, ձեզի
5 պիտի ընեմ։ Ու անոնք թագաւո-
րին ըսին, Ան մարդը որ մեզ ջար-
դեց, ու մեզ անօնկ կորսընդնել
ուզեց, որ ամենևին Իսրայէլի սահ-
6 մաններուն մէջը չգտնուինք, Անոր
որդիներէն մեզի եօթը մարդ տրուի,
ու զանոնք Ց Ցէրովջը ընտրեալ Տ Սա-
ւուղին Գաբաայիին մէջ Ցէրովջը հա-
մար կախենք։ Եւ թագաւորը՝ Կու
տամ ըսաւ։
7 Բայց թագաւորը Սաւուղեան

Ցովնաթանին որդւոյն Մեմփիբոս-
թէին խնայեց, Սաւուղին որդւոյն
Ցովնաթանին ու Դաւիթին մէջ-
տեղը եղած Ե Ցէրովջը երդումին հա-
8 մար։ Բայց թագաւորը Ազիա-
յին աղջկանը Ռեսփային երկու որ-
դիները, որոնք Սաւուղին ծներ էր,
Յոյնդ Արմոնին ու Մեմփիբոս-
թէն, և Սաւուղին աղջկանը Մեղ-
քողին հինգ որդիները՝ որոնք Ը Մա-
ուղացի Բերզելէյին որդւոյն Եդրիե-
9 լին ծներ էր, առաւ, Ու զանոնք
Գաբաւոնացւոց ձեռքը տուաւ.
ու զանոնք Ը Ցէրովջը առջևը լեռա-
նը վրայ կախեցին, ու եօթն ալ
միասին մեռան. և անոնք Ի ձոց
առջի օրերը՝ գարնի ձոց սկիզբը
մեռցուեցան։
10 Ու Ե Ազիային աղջիկը Ռեսփա
մկ քուրձ մը առաւ, ու զանիկայ
իրեն համար ապառաժի մը վրայ
փռեց, Ի ձոց սկիզբէն մինչև ա-
նոնց վրայ երկինքէն անձրև գալը.
ու ցորեկը երկինքին թռչունները՝
ու գիշերը անապատին գազանները
11 չէր թողուր որ անոնց դպչին։ Եւ
Սաւուղին հարճին՝ Ազիային աղ-
ջկանը Ռեսփային ըրածը Դաւի-
12 թին պատմեցին։ Ու Դաւիթ գը-
նաց, և Սաւուղին ու անոր որդւոյն
Ցովնաթանին ոսկորները առաւ
Գաղաադու Ցաբիսի բնակիչնե-
րէն, որոնք Բեթսանի հրապարա-
կէն զանոնք գողցեր էին. վասն զի
Փղշտացիք զանոնք Հոն կախեր
էին ան օրը՝ որ Փղշտացիք Գել-
բուէի վրայ Սաւուղը մեռցուցեր
13 էին. Եւ Սաւուղին ոսկորները ու
անոր որդւոյն Ցովնաթանին ոսկոր-
ները անկէ վերցուց. ու կախուած-
ներուն ոսկորներէն ալ ժողվեցին։
14 Եւ Սաւուղին ու անոր որդւոյն
Ցովնաթանին ոսկորները Բենիա-
մինի երկիրը՝ Ե Սելայի մէջ անոր
հօրը Կիսին դերեզմանը թաղեցին.
ու Թագաւորին բոլոր պատուիրա-
ծը ըրին. ու անկէ ետքը Ծ Աս-
տուած երկրին համար Եղած ա-
ղօթքը ընդունեց։
15 Եւ Փղշտացիք նորէն Իսրայէլի
հետ պատերազմ ըրին. և Դաւիթ
ու իր ծառաները իր հետը իջան,
ու Փղշտացւոց հետ պատերազմ ը-
րին. ու Դաւիթ ուժէ կորեցաւ։
16 Եւ Ցեսբիբենոբ՝ որ Ռափայի որ-
դիներէն էր, ու իրեք հարիւր սիկղ
ծանրութեամբ պղնձէ նիզակ մը
ունէր, ու մէջքը նոր սուր մը կա-
պեր էր, ուզեց որ Դաւիթը զար-
17 նէ։ Բայց Ջարուհեայի որդին Ա-
բեսա անոր օգնութեան հասաւ,
ու Փղշտային զարկաւ, ու զանի-
կայ մեռցուց։ Ան ատենը Դաւի-

Ն·Ք·ՂԲ· ՒԲԲ 1021
Ե ա Թագ· ԺԸ·3։ Բ· 8։15։42։ Իդ·18։
Ղ Գլ·Գ·7։
† Կամ՝ Մե-
րովբինաես
ա Թագ· ԺԸ·19։
Ե ա Թագ· ԺԸ·19։
1019
Ը Գլ·Ղ·17։
Ի Ձմր Տ։ Գլ·
Դ·7։
Ծ Ցես Բ Օր·
Խ·23։
Ի Թագ·լԸ·
11, 12, 13։
Լ ա Թագ·
Լ·10։
Ի Ցես·ԺԸ·
23։
Ծ Ցես·Է·
26։ Գլ·
Իդ·25։
ՒՐԲ 1018

Թին մարդիկները անոր երդում ըրին ու ըսին , Ականկ եղբը դուն մեզի հետ պատերազմի չելլես , որ Իսրայէլին ճրագը չմարես :

18 Եւ ասկէ եղբը նորէն Փղշտացւոց հետ պատերազմ եղաւ Գովբի մէջ . ան ատենը Ղովսացի Սովբաբ Ռափայի որդւոյմէ եղող Սեփհան մեռցուց :

19 Եւ նորէն Փղշտացւոց հետ պատերազմ եղաւ Գովբի մէջ . ու Բեթղէհեմացի Արիովրդիմին որդին Եղհանան Գեթացի Գողաթին Եղբայրը զարկաւ , որ անոր նիզակին բունը ոստայնանկաց ղլանին պէս էր :

20 Եւ նորէն Գեթի մէջ պատերազմ եղաւ . ու մէկ երկայնահասակ մարդ մը կար , որ անոր ձեռքերուն մատերը ու ոտքերուն մատերը վեց վեց հատ ըլլալով՝ քսանուչորս հատ ունէր . անիկայ ալ

21 Ռափայի որդւոյմէ էր : Եւ անիկայ Իսրայէլը նախատեց . Բայց Դաւիթին եղբօրը Սամայիին որդին Ովնաթան զանիկայ զարկաւ :

22 Ասոնք չորսը Գեթի մէջ Ռափայէն ծներ էին , և Դաւիթին ձեռքովը ու անոր ծառաներուն ձեռքովը ինկան :

ԳԼ . ԻԲ

1—51 Աստուծոյ մեծ փրկութեանը և պէսպէս բարութիւններուն համար շնորհակալութեան երգ մը :

1 Եւ Դաւիթ՝ ան օրը որ Տէրը զանիկայ իր բոլոր թշնամիներուն ձեռքէն ու Սաւուղին ձեռքէն ազատից , ասա երգին խօսքերը Տէրոջ

2 Որ ըսեց , Ու ըսաւ ,

Տէրը իմ վէմս , ամրութիւնս ու փրկիչս է .

3 Իմ Աստուածս իմ *պարիսպս է . Ես անոր կը յուսամ . անիկայ իմ Վահանս , ու իմ Եղջիւրը , իմ Ապաստանս ու ազատիչս է : Զիս անիրաւութենէ դուն կ'ազատես :

4 Օրհնեալ Տէրը կը կանչեմ , ու իմ թշնամիներէս կ'ազատիմ :

5 Քանզի մահուան ալիքները իմ բորբոքիքս առին , ան անօրէնութեան հեղեղները զիս վախցուցին .

6 Գերեզմանին լարերը իս պատրեցին , ան մահուան որոգայթները իմ առջևս առին :

7 Իմ նեղութեանս մէջ Տէրոջը կանչեցի , ու իմ Աստուծոյս աղաղակեցի . որ իր տաճարէն էիմ ձայնս լսեց , ու իմ աղաղակս անոր ականջներուն հասաւ :

8 Երկիրը սասանեցաւ ու դողաց . Երկինքին հիմերը շարժեցան ու սասանեցան , քանզի Անիկայ բարկացաւ :

9 Անոր քիթէն ծուխ ելաւ , ու բերնէն մաշող Կրակ . անկէ կայծակներ բռնկեցան :

10 Եւ Անիկայ երկինքը խոնարհեցուց ու իջաւ . և անոր ոտքերուն տակը Մառախուղ կար .

11 Ու քերովբէի մը վրայ ելաւ ու թռաւ . և Հովին թևերուն վրայ երևցաւ :

12 Ու Խաւարը ու թանձր ջրերը Երկինքին ամպերը իր բոլորտիքը վարագոյր քաշեց :

13 Անոր առջևը եղող Ճառագայթէն Կրակի կայծակներ բռնկեցան :

14 Տէրը Երկինքէն որոտաց , ու Բարձրեալը իր ձայնը լսել տուաւ :

15 Եւ Նետեր խրկեց ու զանոնք ցրուեց . կայծակներ Իրկից ու զանոնք խռովեցուց :

16 Եւ Տէրոջը յանդիմանութենէն Նովը Անոր բարկութեան հովին փչելովը , Ծովին յատակները երևցան , Աշխարհիս հիմերը յայտնուեցան :

17 Բարձրէն խրկեց Զիս բռնեց , Ջուր ջուրերէն զիս հանեց :

18 Իմ զօրեղ թշնամիէս Զիս ատողներէն Ազատեց զիս , վասն զի ինծմէ զօրաւոր էին :

19 Իմ նեղութեանս օրը իմ առջևս առին . բայց Տէրը ինծի հասապահպանութիւն զաւազան եղաւ .

20 Եւ Զիս լայնարձակ տեղ մը հանեց , ու զիս ազատեց , ինչու որ Ինծի հաւնեցաւ :

21 Տէրը իմ արդարութեանս պէս ինծի փոխարէն կու տայ . Իմ ձեռացս մաքրութեանը համեմատ հատուցում կ'ընէ ինծի .

22 Վասն զի Տէրոջը ճամբաները պահեցի , ու իմ Աստուծոյս դէմ ամբարշտութիւն չըրի :

23 Քանզի անոնց ամէն դատաստանները իմ առջևս էին , ու անոր օրէնքներէն չհեռացայ :

24 Եւ անոր առջևը կատարեալ եղայ , ու իմ անօրէնութենէս զգուշացայ :

25 Ու Տէրը ինծի հատուցում ըրաւ , իմ արդարութեանս համեմատ . իմ Յեսուս մաքրութեանը համեմատ , որ անոր աչքերուն առջևն է :

26 Ողորմածին հետ ողորմած կ'ըլլաս , կատարեալ մարդուն հետ կատարեալ կ'ըլլաս .

27 Մաքուրին հետ մաքուր կ'ըլլաս , ու Ծուռին հետ կը ծռիս :

28 Եւ վշտացած ժողովուրդը դուն կ'ազատես . ու քու աչքերդ Համբ

ն . ք . զՀ . իբր 1018

Ել . ժբ . 3 ; Հ գ Թագ . ժա . 36 ; ժե . 4 ; Սաղ . ճբ . 17 ;

Յ ա Մն . ի . 4 ;

Ղ ա Մն . ժա . 29 ;

Ց Ցես ա Մն . ի . 5 ;

Ա ա Մն . ի . 6 ;

Յ ա Թագ . ժէ . 10 , 25 , 26 ;

Ն ա Թագ . ժզ . 9 ;

Ղ ա Մն . ի . 8 ;

ա Սաղ . ժը . Ին վերնագիրը՝ Սաղ . ԼԲ . 19 ;

1018

Բ Եզ . ժե . 1 ; Դան . ե . 1 ;

Բ բ Օր . լբ . 4 ; Սաղ . ժը . 2 , ՃԷ ; լա . 3 ; Հա . 3 ; գա . 2 ;

ճԽդ . 2 ;

* Եբր . ժայռս

Բ Եբր . բ . 18 ;

Ի Ծն . ժե . 1 ; Ղ Դատ . ա . 69 ;

Ե Ամոս . ժը . 10 ;

Ը Սաղ . Թ . 9 ; ժդ . 6 ; ԽԹ . 16 ; Հա . 7 ; Ե րեմ . ժզ . 19 ;

Ի Սաղ . ճժգ . 8 ;

Ժ Սաղ . ճժգ . 4 ; ՃՂ . 1 ; Ցաքար . բ . 2 ;

Ի Եզ . փ . 7 ; Սաղ . ԼՃ . 6 , 15 , 17 ;

Լ Դատ . ե . 4 ; Սաղ . Հէ . 18 ; ղէ . 4 ;

Ն . ք . զՀ . 1018

Ի Ցոբ . իգ . 11 ;

Ծ Սաղ . ղէ . 8 ; Ամբ . գ . 5 ; Երբ . ժբ . 29 ;

Լ Սաղ . ճխգ . 5 ; Ե . կդ . 1 ;

Հ Եզ . ի . 21 ; գ Թագ . ը . 12 ; Սաղ . զէ . 2 ;

Ն Սաղ . ճգ . 3 ;

Ղ Ճ Ղ 10 ; Սաղ . ղէ . 2 ;

Ճ Ճ Ղ 9 ;

Ա Դատ . ե . 20 ; ա Թագ . բ . 10 ; Ե . 10 ; Սաղ . ԽԹ . 3 ; Ես . լ . 30 ;

Յ բ Օր . լբ . 23 ; Սաղ . է . 18 ; Հէ . 17 ; ճԽգ . 6 ; Ամբ . գ . 11 ;

Դ Եզ . ժե . 8 ; Սաղ . ճգ . 9 ; Դան . ա . 4 ; Մատ . բ . 26 ;

Լ Սաղ . Հգ . 1 ;

Ա Սաղ . ճԽգ . 7 ;

Ղ Ճ Ղ 1 ;

Պ Սաղ . լա . 8 ; ճժբ . 5 ;

Ը ԳԼ . ժե . 26 ; Սաղ . իբ . 8 ;

Ա Ճ Ղ 25 ;

ա Թագ . իգ . 28 ; գ Թագ . բ . 32 ; Սաղ . է . 8 ;

Ա Սաղ . իգ . 4 ;

Է Ծն . ժբ . 19 ; Սաղ . ճժԹ . 3 ; ճԽբ . 1 ; Ա մաւկ . բ . 32 ;

Բ Օր . է . 12 ; Սաղ . ճժԹ . 30 , 102 ;

Բ Ծն . գ . 9 ; ժէ . 1 ; Ցոբ . ա . 1 ;

Յ Ճ Ղ 21 ;

Ա Մատ . ե . 7 ;

Ի Ղէ . իգ . 23 , 24 , 27 , 28 ;

Ի Սաղ . ժբ . 26 ;

Ե Եզ . գ . 7 ; Ց . Սաղ . Կբ . 12 , 13 ;

Ֆ Ցոբ . խ . 11 , 12 ; Ես . բ . 11 , 12 ; Ժ . 15 ; Դան . է . 37 ;

Ն · Ք · Ը · 1018

բարտաւանութեանդ վրայ են ու ը-
նդե՛ դատաստանս ։

29 Քանզի իմ ՚ճրագս դուն ես , ո՛վ Տէր ։ ու իմ խաւարս Տէրը կը լուսաւորէ ։

30 Վասն զի քեզմով դունդի մը վրայ կը վազեմ , ու իմ Աստուծովս պարիսպէ կ'անցնիմ ։

31 Բ Աստուծոյ ճամբան կատարեալ է . Տէրոջը խօսքերը փորձուած են . անիկայ ամէն իրեն յուսացողներուն ասպար է ։

32 Քանզի Տէրոջմէն զատ ո՞վ է Աստուած , կամ մեր Աստուծմէն զատ ո՞վ է վէմ ։

33 Իմ Ե զօրաւոր բերդս Աստուած է ։ ու Ը իմ ճամբաս կատարեալ կ'ընէ ։

34 Իմ ոտքերս Է եղջերուի ոտքերուն պէս կ'ընէ , ու Ը իմ բարձր տեղերուս վրայ զիս կը կայնեցընէ ։

35 Ի Ձեռքերս պատերազմի կը վարժէ . ու իմ *բազուկներս պղնձէ աղեղ մը կը լարեն ՚ ։

36 Ինծի նաև քու փրկութեանդ ասպարը տուիր ։ ու քու քաղցրութիւնդ զիս մեծցուց ։

37 Իմ ծալելու ճամբաս ներքեւս լայնցուցիր , ու իմ սղոքիս յօդուածները չսասանեցան ։

38 Իմ թշնամիներս հալածեցի , ու զանոնք ջարդեցի ։ ու ետ չդարձայ մինչև որ զանոնք հատցուցի ։

39 Ես զանոնք հատցուցի , դեսիները զարկի , որ չկանգնին . անոնք Է իմ ոտքերուս տակը ինկան ։

40 Ու պատերազմի համար ինծի Ն զօրութիւն հագցուցիր . և Է իմ վրաս եղողները տակս ձգեցիր ։

41 Ու իմ թշնամիներուս †կռնակը ինծի դարձնել տուիր՝ , որ զիս ատողները ջարդեմ ։

42 ‡Աղաղակեցին , բայց ազատող չկար . Ծ Տէրոջը աղաղակեցին , բայց անոնց պատասխան չտուաւ ։

43 Ան ատոնք զանոնք Կերկրի փոշիին պէս մանրեցի . զանոնք Հ փողոցներուն ցեխին պէս կոխեցի ՚՚ ճմլեցի ։

44 Ֆ Ես իմ ժողովուրդիս կռիւներէն զիս ազատեցիր , ՚՚ զիս պահեցիր Ղոր ազգերու գլուխ բլլամ . ՚՚ Ժ իմ չգիտցած ժողովուրդս ինծի ծառայեց ։

45 Օտարները ինծի ՛ Խոնարհութիւն ըրին՝ . Լսելէն ականջներովը լսածնուն պէս՝ ինծի հնազանդեցան ։

46 Օտարները տկարացան , ու Յ իրենց պահուըտած տեղերէն դողդղին ։

47 Ցերը կենդանի է , ու իմ Վէմս օրհնեալ բլլայ , և Ն իմ փրկութեանս վէմը Աստուած բարձր բլլայ ։

48 Աստուած է որ Ւ իմ վրէժս կը խնդրէ , ու ՛ ժողովուրդները ինծի կը ֆազանդեցընէ ։

49 Իմ թշնամիներէս զիս հանելով՝ զիս իմ վրաս ելլողներէն աւելի բարձրացուցիր , ՚՚ Ւ բռնաւոր մարդէն ազատեցիր ։

50 Ասոր համար՝ ո՛վ Ցեր՝ պազպեղուն մէջը քեզ պիտի դովեմ , ու քու անուանդ սաղմոս պիտի երգեմ ։

51 Ւր թագաւորին փրկութիւնները մեծցնողը՝ ու իր ՚՚ օծեալին՝ Դաւիթին ու ՚՚ անոր սերունդին յաւիտեան ողորմութիւն ընողը Ան է ։

ԳԼ · ԻԳ

1 Դաւիթի իր վերջին խօսքերուն մէջ կը խոստովանի Աստուծոյ խոստմնոյը վրայ իր ունեցած հաւատքը ։ 6 Չարերուն վիճակին տեսութիւնը ։ 8 Դաւիթին զօրաւոր մարդոցը համարները ։

1 Ւ Դաւիթի վերջին խօսքերը ասոնք են ։
Յեսսէի որդին Դաւիթ կ'ըսէ ։
՚՚ Ան մարդը որ բարձրացաւ , Է Յակոբայ Աստուծոյն օծեալը , ու Իսրայէլի վայելուչ երգերը շարադրողը կ'ըսէ ,
2 Տէրոջը Հոգին ինծմով խօսեցաւ , ու անոր խօսքը իմ լեզուիս վրայ էր ։
3 Իսրայէլին Աստուածը բսաւ , ՚՚ Իսրայէլին Ծ Վէմը ինծի խօսեցաւ , ըսելով ՝ Ի Մարդոց վրայ իշխողը արդար ըլլայ , ու Ւ Աստուծոյ վախովը իշխէ ։
4 Ան առնետի Ֆանֆխայ առաւօտեան լուսոյն կը նմանի , որ արեւուն ծագած առենը Կ'երևնայ ։ անանկ առաւաւտի մը որ առանց ամպի է , ու արևոտ ճառագայթին , որ անձրևէն եւքը գետնէն կանանչ խոտը կը բուսցընէ ։
5 Թէև իմ տունս Աստուծոյ քովը այսպէս չէ , Ըսակայն ինծի հետ յաւիտենական ուխտ մը ըրաւ , որ ամէն բանի մէջ պատրաստ ու հաստատ է , քանզի իմ բոլոր փրկութիւնս ու իմ բոլոր բաղձանքս ՚՚ է . § ու պիտի չծաղկեցընէ՚՚ ան ։
6 Բայց բոլոր անօրէնները դուրս նետուած փուշերու պէս պիտի ըլլան . քանզի անոնք ձեռքով չեն բռնուիր ։
7 Ու անոնց դպչելու մարդը երկաթը ու նիզակին ծունը Ֆ իրեն զէնք պիտի ընէ՚՚ . ու իրենց եղած տեղը՝ բոլորովին կրակի մէջ պիտի այրին ։
8 Դաւիթին զօրաւոր մարդոցը ա-

Ն · Ք · Ը · 1018

Ն Սաղ · 26 ։ 1
Ղ ա Թագ · ի՛ե · 39 ։ Գլ · Ժը · 19 ։ 31 ։
՚՚ Սաղ · 17ա՛ք · 2 ։
Ղ Սաղ · 3ա՛ւ · 1 ։
Պ Ձ ա ռ ով · ի՛ե · 9 ։
Ղ Սաղ · 3ա՛ւ · 10 ։
՚՚ Սաղ · 2ա՛ւ · 20 ։
՚՚ Գլ · Ե · 12 ։ 13 ։ Սաղ · 4ա՛ւ · 29 ։

՚՚ Գլ · Է · 8 · 9 ։ Սաղ · Հը · 70 ։ 71 ։ 4ա՛ւ · 27 ։
Բ ա Թագ · ի՛գ · 12 ։ 13 ։ Սաղ · 4ա՛ւ · 20 ։
Ե բ Պետ · ա · 21 ։
Ր Բ Օր · Լ՛ · 4 ։ 31 ։ Գլ · իր · 2 ։ 32 ։
Ի Սաղ · 3ա՛ւ · 2 ։
Ղ Եզ · ի՛ը · 21 ։ Բ Մն · 4ա՛ւ · 7 ։ 9 ։
Ե Դատ · ե · 31 ։ Սպ · 4ա՛ւ · 86 ։ Ա-ռակ · գ · 16 ։ Ովս · գ · 5 ։ Ցէս Սպ · 3ա՛ւ · 3 ։
Ը Գլ · Ե · 15 ։ 16 ։ Սպ · 4ա՛ւ · 29 ։ Ես · 66 · 3 ։

§ Կա՛ Թէև չծաղկեցընէ

‡ Եբր · ւ՛ը · ցոտ ։

Ն · ք · ՁԲ · 1018

Նուիրները ասոնք են . *ՅօսԷբ բա-
սեբեթ՝ Թահքեմոնացին , որ զօրա-
վարներուն գլխաւորն էր . ասիկայ
†Է Ասօնացի Ադինօն , Է՚որ ռնդ՚մ-
մը ուղիղ հարիւր մարդը մէկէն մեռ-
ցուց՚ ։
9 Եւ անկէ ետքը ՛Ելէազարի
Դովդային որդին Եղհաթերը՝ որ
Դաւիթին հետ եղող իրեք զօրա-
ւորներուն մէկն էր , երբոր անոնք
պատերազմելու համար հոն ժող-
վուած Փղշտացիները նախատեցին ,
10 ու Իսրայէլի մարդիկը փախան , Ա-
սիկայ եղաւ , ու Փղշտացիները
զարկաւ , մինչև որ ձեռքը յոգնե-
ցաւ , ու ձեռքը էր սուրին վրայ
փակաւ , և Տէրը ան օրը մեծ փըր-
կութիւն բրաւ . ու ժողովուրդը
անոր ետևէն դարձաւ , միայն կո-
ղոպուտը առնելու համար ։
11 Եւ անկէ ետքը ՛Ներարացի Ա-
գէեին որդին Յամմա էր . Նու
Փղշտացիք ‡ դունդ մը կազմեցին՚ .
ու հոն ոսպով լեցուն ագարակ մը
կար . և ժողովուրդը Փղշտացւոց
12 առջևէն փախաւ . Բայց անիկայ
ագարակին մէջտեղը կայնեցաւ ,
զանիկայ պաշտպանեց ու Փղշտա-
ցիները զարկաւ . և Տէրը մեծ
փրկութիւն բրաւ ։
13 Ու՚ ետքն ‖ զօրավարներուն իրէ-
քը իջան , և Հունձքի առեն ՛Ոդոդո-
մի քարայրը՝ Դաւիթին եկան . ու
Փղշտացւոց մէկ դունդը ՛Ռափայիոց
14 Հովիտին մէջը բանակեր էր ։ Եւ
ան առենը Դաւիթ ՛Հբերդին մէջն
էր . ու ան առենը Փղշտացիք
Բեթլէհեմի մէջ բերդապահ զօրք
15 ունէին ։ Եւ Դաւիթ փափաքելով
բրաւ , Բեթլէհեմին դուռը եղող
ջրհորէն ՚ով ինձի ջուր կը խմիցնէ ։
16 Ան առենը ասս իրէք զօրաւորները
Փղշտացւոց բանակը ճեղքեցին ան-
ցան , ու Բեթլէհեմի դուռը եղող
ջրհորէն ջուր քաշեցին , ու առին
Դաւիթին տարին . բայց անիկայ
չուզեց անկէ խմել , հապա զանի-
կայ թափելով՝ Տէրոջը նուիրեց .
17 Ու բրաւ , Ո՚վ Տէր , քան լնցի
որ ես ասս բանը ընեմ՚ . իրենց
կեանքը վտանգի մէջ դնելով գա-
ցող մարդիկներուն Տարիւնը Խմե՚ .
ու անկէ խմել չուզեց ։ Ասոնք են
ան իրէք զօրաւոր մարդիկներուն
բրածները ։
18 Եւ Շարուհեան Ցովաբին եղ-
բայրը Ներասս ան իրէք մարդոց
գլխաւորն էր . ու անիկայ իր նի-
զակը իրէք հարիւր մարդոց վրայ
վերցնելով՝ սպաննեց զանոնք . ու
անիկայ իրենցին մէջը անուանի էր ։
19 Եւ անիկայ իրէքէն աւելի համա-
րում ունենալուն համար , անոնց
գլուխ եղաւ . բայց ՚ով իրէքին
սոպհէանէն չհասաւ ։
20 Ու մեծ գործ՚քեր գործող ՚Կաբէ-
սեէլացի զօրաւոր մարդու մը որ-
դւոյն Ցոյհադային որդին Բանեա
՚Մովաբին երկու զօրաւոր մար-
դիկները մեռցուց . Նաև ձիւնի
ժամանակ իջաւ ու դուբրին մէջը
21 առիւծը մեռցուց ։ Ասիկայ ՛Ե-
գիպտացի մարդ մըն ալ
մեռցուց . ու Եգիպտացիին ձեռքը
մէկ նիզակ մը կար . բայց Բանե-
ցուզով մը անոր վրայ իջաւ ,
ու Եգիպտացիին ձեռքէն նիզակը
յափշտակեց , և զանիկայ անոր նի-
զակովը մեռցուց ։ Ցովիադայի
որդին Բանեա ասս բաները բրաւ ,
ու իրէք զօրաւորներուն մէջը ա-
23 նուանի եղաւ . Երսունէն աւելի
պատիւ ուներ , բայց ՚ով իրէքին
սոպհէանէն չհասաւ . ու Դաւիթ
զանիկայ իր ՛սատեանին վերակացու
դրաւ ։
24 Ցովաբին եղբայրը ՛Ասայէլ եր-
սունէն էր . Նաև Բեթլէհեմացի
25 Դովդայի որդին Եղհանան , ՚Հա-
րօդացի Յամմա , Շարօդացի Եղի-
26 կա , § Փէլլատացի Հեղղես , Թե-
27 կուացի Իկդեսի որդին Իրաս , Ա-
նաթոթացի Աբիեզեր , Ովսացի
28 Մեբունայ , Աքուհացի Սելմօն ,
29 Նետոփաթացի Մահարայ , Նետո-
փաթացի Բանայի որդին ԵՒլաբ ,
Բենիամինի որդւոյն Գարաայէն՝
30 Ռիփայի որդին Եթթի , Փարա-
թոնացի Բանեա , Գաասի ՚ձո-
31 րերէն Ադդայի , Արաբաթացի Ա-
բիէլբան , Բարհումացի Ազմաւեթ ,
32 Շաղաբինացի Եղհաբա , Յասենի
33 որդիներէն՝ Ցոնաթան , Արարացի
Սամմա , Արարացի Սարարի որդին
34 Ահիամ՚ , Մաքաթիի որդւոյն Ե-
հասբայի որդին Եղիփաղէտ , Գե-
զոնացի Աքիտոփելի որդին Եղիամ՚ ,
35 Կարմելացի Եսարէ , Արբայի Փաա-
36 բայ , Սոբացի Նաթանի որդին
37 Իգալ , Գադացի Բանի , Ամմոնա-
յի Սելեկ , Շարուհեան Ցովաբին
կապարճակիրը Բերովթացի Նահա-
38 րա , Ցէթերացի Իրաս , Ցեթերա-
39 յի Գարեբ , ՚Քեւտացի Ուրիա . ա-
մէնը երեսունևհոթն էին ։

ԳԼ · Ի՛Դ

1 Դաւիթ Սաւանայէն փրծռելով , կը ստիպէ Ցոաբը որ եթթայ Ժողովուրդը հաշիւ : 5 Զօրապետները իր ամու ու քսան օրուան մէջ մէկ միլիոն իրէք հարիւր հազար պատերազմական մարդոց հաշիւը կը բերեն : 10 Դաւիթ միջոցով իրէք Տարուած կ՚առաջարկուի Դաւիթին , որ կը զղջայ , ու իրէք օրուան ժանտախտը կ՚ըսարէ : 15 Երթանասուն հազար մարդոց մեռնելէն ետքը՝ Դաւիթ ապաշխարելով՝ Երուսաղեմի կործանմանը առջևը կ՚առնէ : 18 Դաւիթ Գադին ծանուցանելը-

Ն · ք · ՁԲ · 1018

§ Գես . ԺԵ . 21 ։

՛Ել . ԺԵ . 15 ։ ա ՄՆ . ԺԱ . 22 ։

յ ԱՄՆ . ԺԱ . 28 ։

Ն ա Թագ . իբ . 14 ։ ԳԼ · Բ · 18 ։ ի · 28 ։

Ն ԳԼ · Բ · 18 ։ ՚ Ցես ա ՄՆ . ՃԱ . 27 ։

§ Կ՚ա՛ . Փե-
լօնացի . ա ես ա ՄՆ . ԺԱ . 27 ։

Ն ա Թագ . ԻԱ . 1 ։ ԳԼ · Ե · 18 ։ Հա Թագ . իբ · 4 ։ 5 ։

Ն Գաս . Բ · 9 ։

՚ Գբ Օր . ա . 24 ։

Ն Գաս . Բ · 8 ։

Ն ԳԼ · Ի · 26 ։ ՚ ԳԼ . ԺԱ . 3 ։ 6 ։

Ն · ք · ՁԲ · 1018

§ Կա՛ աթո-
ռը նստող
†Կա՛ իր նի-
զակը վեր-
ցուց ուիրէք
հարիւր
մարդոց վը-
րայ՝ ու զա-
նոնք մէկէն
մեռցուց ։

Ք ՅՇՈ . ԺԱ . 11 ։ ԻԿ . 2 ։

Ն ԱՄՆ . ԺԱ . 12 ։ ԻԿ · 4 ։

Ն ԱՄՆ . ԺԱ . 27 ։

Ն ՑԵՍ ա ՄՆ . ԺԱ . 13 ։ 14 ։

† Կա՛ ՝ քա-
յրի մէջ ժողուե-
ցան .

Ն ԱՄՆ . ԺԱ . 15 ։

‖ Կա՛ ՝ գըլ-
խաւորնե-
րուն

Ն ա Թագ . իբ · 1 ։

Ն ԳԼ · Ե · 18 ։ Հա Թագ . իբ · 4 ։ 5 ։

Ն Ղև . ԺԵ . 10 ։

Ն ԱՄՆ . ԺԱ . 20 ։

վը Ռոնային կալը Ծախու կ'առնէ, ուր տեղ զոհ մատուցանելով՝ ժանտախտը կը դադրի։

1 Եւ ՚Ցերոնը բարկութիւնը նորէն Իսրայէլի վրայ բորբոքեցաւ. ու ՚Դաւիթը անոնց դէմ դգուռեց, ըսելով, Գնա Իսրայէլը ու Յու-
2 դան համրէ։ Եւ Թագաւորը իր քովը եղող Յովաբ զօրապետին ըսաւ, Իսրայէլի բոլոր ցեղերուն մէջը՝ Դանէն մինչև Բերսաբէէ պտըտէ, ու ժողովուրդը համրեցէք, որ ՚ժողովուրդին թիւը
3 գիտնամ։ Եւ Յովաբ ըսաւ թագաւորին, Քու Տէր Աստուածդ՝ ժողովուրդը որչափ որ է, հարիւրապատիկ աւելցընէ, ու իմ Թագաւոր տիրոջս աչքերը տեսնեն. բայց իմ Թագաւոր տէրս ինչո՞ւ
4 համար ասանիս կը ցանկայ։ Ու երբոր Թագաւորին խօսքը Յովաբին ու զօրավարներուն վրայ աստակացաւ, Յովաբ զօրավարներուն հետ Թագաւորին առջևէն ելաւ, որ Իսրայէլի ժողովուրդը
5 համրէ։ Եւ Յորդանանէն անցան, ու Գադի ձորին մէջը եղող քաղաքին աջ կողմը՝ Ներոէը բանակե-
6 ցան. ետը ՚Յազեր, Եւ գացին ու Թաբթիմհադասի երկիրը եկան. անկէ *Դանեասան, ու Սի-
7 դոնի շրջակաները եկան։ Եւ անկէ Տիւրոսի ամրոցը ու Խևացւոց ու Քանանացւոց ամէն քաղաքները գացին. և Յուդայի հարաւային
8 կողմը Բերսաբէէ ելան։ Ու բոլոր երկիրը պտրտեցան. և ինը ամիսէն ու քսան օրէն ետքը Երու-
9 սաղէմ դարձան։ Եւ Յովաբ ժողովուրդին համրանքին յուցակը Թագաւորին տուաւ։ ՚Ու Իսրայէլի մէջ ութը հարիւր հազար սուր քաշող պատերազմական մարդ կար. և Յուդայեանք հինգ հարիւր հազար մարդ էին։
10 Եւ ՚Դաւիթ ժողովուրդը համրելէն ետքը իր խղճմտանքը զինքը դրդեց. ու Դաւիթ Տէրոջը ըսաւ, Ա՛ ընելովս Իմ մեծ մեղք գործեցի. ով Տէր՝ հիմա քու ծառայիդ ա՛ մեղքը ներէ. քանզի Իմ չիմա-
11 րութիւն ըրի։ Ու երբոր Դաւիթ առաւօտուն ելաւ, Տէրոջը խօսքը Դաւիթին ՚Գադ տեսանողին՝ ՚Դաւ-
12 մարգարէին եղաւ, ըսելով, Գնա՝ ու Դաւիթին ըսէ՝ Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Ես քեզի իրէք բան կ'առաջարկեմ. անոնցմէ մէկը ընտրէ որ
13 քեզի ընեմ։ Եւ Գադ Դաւիթին գալով՝ անոր պատմեց, ու անոր ըսաւ, Եօթը տարի քու երկրիդ վրայ սո՞վ ըլլայ, կամ իրէք ամիս քու թշնամիներուդ երեսէ՚ն փախչիս, ու անոնք քեզ հալածեն, կամ

Ն։ Ք։ ՂԶ։ 1017

թէ իրէք օր քու երկրիդ վրայ ժանտախտ ըլլայ. հիմա մտածէ ու տես՝ թէ ինչ պատասխան տանիմ
14 զիս խրկողին։ Եւ Դաւիթ Գադին ըսաւ, Խիստ մեծ նեղութեան մէջ եմ. հիմա Տէրոջը ձեռքը իյնանք, Հքանզի անոր գթութիւնը շատ է, ու Յմարդու ձեռքը չիյնամ։
15 Եւ Տէրը ան առաւօտէն մինչև որոշուած ժամանակը Իսրայէլին վրայ ժանտախտ խրկեց. ու Դանէն մինչև Բերսաբէէ ժողովուրդէն եօ-
16 թանասուն հազար մարդ մեռաւ։ ՚Եւ Աստուածդ հրեշտակը ձեռքը երուսաղէմին վրայ երկընցուց որ զանիկայ ջնջէ. ու ասոր չարիքին վրայ ՚Տէրոջը սիրտը իջաւ, ու ժողովուրդը ջնջող հրեշտակին ըսաւ, Հերիք է. այլ ձեռքդ քաշէ. ու Տէրոջը հրեշտակը ՚Յեբուսացի
17 Ռոնային կալէն քովը էր։ Եւ Դաւիթ ժողովուրդը զարնող հրեշտակը տեսնելով, Տէրոջը ըսաւ, Ահա՛ ես մեղանչեցի, ու ես անօրէնութիւն ըրի. բայց ասոնք ոչխարները ի՞նչ ըրին. կ'աղաչեմ՝ քու ձեռքդ իմ վրաս ու իմ Հօրս տանը վրայ ըլլայ։
18 Եւ նոյն օրը Գադ Դաւիթին եկաւ, ու անոր ըսաւ, Ելի՛ր՝ Եբուսացի Ռոնային կալին մէջ Տէրո-
19 ջը սեղան մը կանդնէ։ Եւ Դաւիթ Գադին ըսածին համեմատ վեր ելաւ, ինչպէս որ Տէրը պատուիրեր
20 էր։ Ու Ռոնա նայեցաւ, ու երբոր տեսաւ որ Թագաւորը և անոր ծառաները դէպ ՚ի իրեն կու գան, Ռոնա ելաւ, ու երեսը մինչև գետինը խոնարհութիւն ըրաւ Թա-
21 գաւորին։ Եւ Ռոնա ըսաւ, Ընդեզ ի՞նչ պատճառով իմ Թագաւոր տէրս իր ծառային եկաւ։ ՚Ու Դաւիթ ըսաւ, Ա՛ կալը քեզմէ ծախու առնելու, ու Տէրոջը սեղան մը շինելու համար, որ ժողովուրդին
22 վրայէն Ն հարուածը վերնայ։ Եւ Ռոնա ըսաւ Դաւիթին, Իմ Թագաւոր տէրս աչքերուն համճոյ երևցածին պէս զոհ ընէ. ՚ահա եզները ողջակէզի համար, կամասայլերը ու եզներուն գործիքները փայտի համար ըլլան։
23 Ասոնց ամէնը †Ռոնա Թագաւորի մը պէս՚ Թագաւորին տուաւ. ու Ռոնա Թագաւորին ըսաւ, Քու Տէր
24 Աստուածդ Ընդունի։ Բայց Թագաւորը Ռոնայի ըսաւ, Ընդ. Հապա ես անոնց քեզմէ անշուշտ ստակով ծախու պիտի առնեմ, ու Տէրոջ՚ս իմ Տէր Աստուծոյս ողջակէզ պիտի չմատուցանեմ։ Եւ ՚Դաւիթ կալը ու եզները յիսուն սիկղ ար-
25 ծաթի ծախու առաւ։ Ու Դաւիթ

ա Գլ. իա. 1։ բ Ցես ամՑ. իա. 1։ Ցակ. ա. 18. 14։ գ ա ՄՆ. իէ. 23, 24։
դ Դատ. ի. 1։
ե Երեմ. ԺԷ. 5։
զ Ր Օր. բ. 36։ Ցես. ԺԷ. 9, 16։
է Թես. ւբ. 1, 3։
* Կամ՝ Դանէական, ու ԷՍի-
7 դոնի ամրոցը եկան։ Եւ անկէ Տիւրոսի ամրոցը ու Խևացւոց ու Քանանացւոց ամէն քաղաքները գացին. և Յուդայի հարաւային
8 կողմը Բերսաբէէ ելան։ Ու բոլոր երկիրը պտրտեցան. և ինը ամիսէն ու քսան օրէն ետքը Երու-
9 սաղէմ դարձան։ Եւ Յովաբ ժողովուրդին համրանքին յուցակը Թագաւորին տուաւ։ ՚Ու Իսրայէլի մէջ ութը հարիւր հազար սուր քաշող պատերազմական մարդ կար. և Յուդայեանք հինգ հարիւր հազար մարդ էին։
ը ՚Ցես ամՑ. իա. 5։
թ ա Թագ. իգ. 5։
10 Եւ ՚Դաւիթ ժողովուրդը համրելէն ետքը իր խղճմտանքը զինքը դրդեց. ու Դաւիթ Տէրոջը ըսաւ, Ա՛ ընելովս Իմ մեծ մեղք գործեցի. ով Տէր՝ հիմա քու ծառայիդ ա՛ մեղքը ներէ. քանզի Իմ չիմա-
11 րութիւն ըրի։ Ու երբոր Դաւիթ առաւօտուն ելաւ, Տէրոջը խօսքը Դաւիթին ՚Գադ տեսանողին՝ ՚Դաւ-
12 մարգարէին եղաւ, ըսելով, Գնա՝ ու Դաւիթին ըսէ՝ Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Ես քեզի իրէք բան կ'առաջարկեմ. անոնցմէ մէկը ընտրէ որ
13 քեզի ընեմ։ Եւ Գադ Դաւիթին գալով՝ անոր պատմեց, ու անոր ըսաւ, Եօթը տարի քու երկրիդ վրայ սո՞վ ըլլայ, կամ իրէք ամիս քու թշնամիներուդ երեսէ՚ն փախչիս, ու անոնք քեզ հալածեն, կամ
ի Գլ. ԺԶ. 13։
լ ա Թագ. իգ. 13։
խ ա Թագ. թ. 9։ ա ՄՆ. իԹ. 29։
ծ ա Թագ. իբ. 5։
կ ՚Ցես ա ՄՆ. իա. 12։
զ Ր Օր. բ. 36։ Ցես. ԺԷ. 9, 16։
է Թես. ւբ. 1, 3։
* Կամ՝ Դանեական, ու ԷՍի-
7 դոնի ամրոցը եկան։ Եւ անկէ Տիւրոսի ամրոցը ու Խևացւոց ու Քանանացւոց ամէն քաղաքները գացին. և Յուդայի հարաւային
8 կողմը Բերսաբէէ ելան։ Ու բոլոր երկիրը պտրտեցան. և ինը ամիսէն ու քսան օրէն ետքը Երու-
9 սաղէմ դարձան։ Եւ Յովաբ ժողովուրդին համրանքին յուցակը Թագաւորին տուաւ։ ՚Ու Իսրայէլի մէջ ութը հարիւր հազար սուր քաշող պատերազմական մարդ կար. և Յուդայեանք հինգ հարիւր հազար մարդ էին։
ը ՚Ցես ամՑ. իա. 5։
թ ա Թագ. իգ. 5։
10 Եւ ՚Դաւիթ ժողովուրդը համրելէն ետքը իր խղճմտանքը զինքը դրդեց. ու Դաւիթ Տէրոջը ըսաւ, Ա՛ ընելովս Իմ մեծ մեղք գործեցի. ով Տէր՝ հիմա քու ծառայիդ ա՛ մեղքը ներէ. քանզի Իմ չիմա-
11 րութիւն ըրի։ Ու երբոր Դաւիթ առաւօտուն ելաւ, Տէրոջը խօսքը Դաւիթին ՚Գադ տեսանողին՝ ՚Դաւ-
12 մարգարէին եղաւ, ըսելով, Գնա՝ ու Դաւիթին ըսէ՝ Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Ես քեզի իրէք բան կ'առաջարկեմ. անոնցմէ մէկը ընտրէ որ
13 քեզի ընեմ։ Եւ Գադ Դաւիթին գալով՝ անոր պատմեց, ու անոր ըսաւ, Եօթը տարի քու երկրիդ վրայ սո՞վ ըլլայ, կամ իրէք ամիս քու թշնամիներուդ երեսէ՚ն փախչիս, ու անոնք քեզ հալածեն, կամ
ի Գլ. ԺԶ. 13։
լ ա Թագ. իգ. 13։
խ ա Թագ. թ. 9։ ա ՄՆ. իԹ. 29։
ծ ա Թագ. իբ. 5։
կ ՚Ցես ա ՄՆ. իա. 12։
հ Կաղ. ճդ. 8, 13, 14։ ՃԺԹ. 156։
ձ Ես. իե. 6։ Ջաք. ա. 15։
ղ ՄՆ. իա. 14։ իե. 24։
ճ Ել. ԺԸ. 23։ ՄՆ. իա. 15։
մ Ած. ղ. 6։ ա Թագ. Ժե. 11։ Ծով. բ. 13, 14։
յ ՄՆ. իա. 15։ Ցես Ամբ 18։ բ ՄՆ. գ. 1։
ն ՄՆ. իա. 17։
շ ՄՆ. իա. 18, ՃԼ։
ո Ցես Ած. իգ. 8—16։
չ Թես. Ժղ. 48, 50։
պ գ Թագ. ԺԹ. 21։
† Եբր. Ռոնա Թագաւորը
ջ Եզեկ. ի. 40, 41։
ռ Ցես ՄՆ. իա. 24, 25։

Ն·Ք·ԶՒ· 1017
· Գլ· իա· 14։

Հան Ցէրօվը սեղան շինեց, ու անոր վոյ ողջակէզներ ու խաղաղութեան զոհեր մատուց։ 25 Եւ Ցէրը լսեց անոր աղօթքը երկրին համար, ու Իսրայէլը վերյէն Հարուածը վերցաւ։

Ն·Ք·ԶՒ· 1017
Ե Հմր 21։

ԵՐՐՈՐԴ ԳԻՐՔ ԹԱԳԱՒՈՐՈՑ

Ն·Ք·ԶՒ· 1015

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Աբիսակ կը դարմանէ Դաւիթը անոր ծերութեան առեներ։ 5 Ադոնիա Դաւիթին սիրելի որդին թագաւորութիւնը յափշտակելու կը համարձակի։ 11 Նաթանին խորհուրդով՝ 15 Բերսաբէն թագաւորը կը գրդռէ։ 22 ու Նաթան ձեռնատու կ'ըլլայ անոր։ 28 Դաւիթ կը հրամայէ որ իսոամնէնքը որ Բերսաբէին ըրած էր։ 32 Սադոմին Դաւիթին հրամանովը՝ Սադոկին ու Նաթանին ձեռօքը թագաւոր կ'օծուի։ ու ժողովուրդը ուրախութեան Հանդէսը կը կատարէ։ 41 Ցոլաթան ասիլ լուրը առնելով, Ադոնիային կողակիցները կը ցրուին։ 50 Ադոնիա սեղանին եղիւրներուն բոլը կը փախչի։ իսկ Սողոմոն կ'արձակէ զանիկայ այն պայմանով՝ որ այնուհետև բարի վարմունք մը ունենայ։

Ն·Ք·ԶՒ· 1015
Ե Գլ·Գ·18։
Ը Բ Թագ· իդ·8։
Ի Բ Թագ· ժէ·17։

1 Նէ Դաւիթ թագաւորը ծերացած ու տարիքը առած բլլալով, զանիկայ հանդերձներով կը ծածկեն, բայց չէր տաքնար։ 2 Եւ ծառաները անոր ըսին, Մեր թագաւոր տիրոջը համար կայսա աղջիկ մը փնտռեն՝ որ թագաւորին առջևը կայնի, զանիկայ դարմանէ, ու անոր ծոցը պառկի, որ մեր 3 թագաւոր տէրը տաքնայ։ Ու Իսրայէլի բոլոր սահմաններուն մէջ մէկ գեղեցիկ աղջիկ մը փնտռեցին. և Սունամացի Աբիսակը գտան, ու զանիկայ թագաւորին բերին։ 4 Եւ ան աղջիկը խիստ գեղեցիկ էր. ու անիկայ թագաւորը կը դարմանէր, ու անոր սպասաւորութիւն կ'ընէր. բայց թագաւորը զանիկայ չճանչցաւ։

– Ցիս· իժ· 18։

5 Ան ատենը Ադոնիա Հագիթի որդին Ամոնիա հպարտացաւ ու բաւ, Ես թագաւոր բլլամ. և իրեն համար կառքեր ու ձիաւորներ պատրաստեց, և հիսուն մարդ, որ իր առջևէն վազեն։ 6 Եւ անոր հայրը անոր կեանցը մէջ ամենևին չանդիմանած էր զանիկայ, ըսելով թէ ինչո՞ւ այդպէս ըրիր. և անիկայ խիստ գեղեցիկ էր. ու անոր մայրը զանիկայ Աբիսողոմէն ետքը ծներ էր։ 7 Եւ անիկայ խօսքը մէկ ըլլալ Յարուհեայի որդւոյն Յովաբին հետ ու Աբիաթար քահանային հետ, և նոքա Ադոնիային հետևելով՝ անոր օգնութիւն կ'ընէին։ 8 Բայց Սադոկ քահանան, ու Ցոյադայի վիհադայի որդին Բանեա, և Նաթան մարգարէն, ու Սեմէի, և Ռեի, ու Դաւիթին զօրաւոր մարդիկները Ադոնիային հետ չէին։ 9 Եւ Ադոնիա Ռոգելի աղբիւրին մօտ եղող Զոոդեթի քարին քովը՝ ոչխարներ, արջառներ ու դեր անասուններ մորթեց. և իր ամէն եղբայրները՝ թագաւորին որդիքը, ու Ցուդայի բոլոր մարդիկները՝ թագաւորին ծառաները 10 հրաւիրեց. Բայց Նաթան մարգարէն ու Բանեան և զօրաւորները ու իր Սողոմոն եղբայրը չհրաւիրեց։

Բ Թագ· գ·4։

11 Եւ Նաթան Սողոմոնին մօրը Բերսաբէին հետ խօսեցաւ ու բաւ, Չլսեցիր որ Ադգիթի որդին Ադոնիա թագաւոր եղաւ, ու մեր 12 տէրը Դաւիթ չգիտցաւ։ Ուրեմն հիմա եկուր քեզի խրատ մը տամ, որ քու կեանքդ ու քու որդւոյդ 13 Սողոմոնին կեանքը ազատես։ Երթ Դաւիթ թագաւորին քովը գնա, ու անոր ըսէ, Ո՛վ Ցէր իմ թագաւոր՝ դուն քու ազախինիդ երդում չըրիր ու չըսիր որ Ինծմէ եղբը քու որդիդ Սողոմոն թագաւոր պիտի ըլլայ, և իմ աթոռս անիկայ պիտի նստի. ու ինչու՞ համար Ադոնիա թագաւոր եղաւ։

Բ Թագ· գ·4։
Ա Մն· իբ· 9։

14 Ահա դուն ան տեղը թագաւորին հետ խօսածատենդ ես ալ ետևէդ կու գամ, ու քու խօսքերդ կը լրացընեմ։

15 Եւ Բերսաբէ ներքին ննեակը մտաւ թագաւորին քովը. և թագաւորը շատ ծերացած էր. ու Սունամացի Աբիսակ թագաւորին 16 սպասաւորութիւն կ'ընէր։ Եւ Բերսաբէ գլուխը ծռեց ու թագաւորին խոնարհութիւն բրաւ։ Ու թագաւորը բսաւ, Ի՞նչ կ'ուզես։ 17 զոր Եւ անիկայ բսաւ անոր, Ո՛վ տէր իմ, Դուն քու ազախինիդ քու Ցէր Աստուծոյդ անունովը երդում բրիր, ըսելով, Ինծմէ եղբը քու որդիդ Սողոմոն թագաւոր պիտի ըլլայ, ու իմ աթոռս

Ե Հմր 13, 30։

Ն.Ք.ԶԻ. 1015

Ադոնիա թագաւոր եղած է , ու դուն չիմացար , ով տէր իմ թա-
19 գաւոր , Է եւ անիկայ շատ արջառ-
ներ ու գէր անասուններ ու ոչ-
խարներ մորթեց , և թագաւորին
բոլոր որդիները ու Աբիաթար
քահանան և Յովաբ զօրապետը
հրաւիրեց , բայց քու ծառադ Սո-
20 ղոմոնը չհրաւիրեց : Հիմա ով տէր
իմ թագաւոր , բոլոր Իսրայէլին
աչքերը քուա վրադ են , որ անոնց
իմացընես թէ իմ թագաւոր տի-
րոջս աթոռը իրմէ ետքը ով պիտի
21 նստի . եթէ ոչ՝ երբոր իմ թա-
գաւոր տէրս հ.իր հայրերուն հետ
քնանայ , ես ու իմ որդիս Սողո-
մոն յանցաւոր պիտի սեպուինք :
22 Ու երբոր անիկայ թագաւորին
հետ կը խօսէր , Նաթան մարգա-
23 բէն եկաւ : Եւ թագաւորին ի-
մացուցին ու րսին թէ Ահա Նա-
թան մարգարէն Է՝ու . ու անիկայ
ներս մտաւ թագաւորին առջևը ,
ու երեսը մինչև գետինը Ց՝ուԼ՚վ
թագաւորին խոնարհութիւն ը-
24 րաւ . Եւ Նաթան ըսաւ , Ո՛վ տէր
իմ թագաւոր , դուն ըսիր որ
Ադոնիա քեզմէ ետքը թագաւոր
պիտի ըլլայ , ու իմ աթոռս անի-
25 կայ այսօր իջաւ , և շատ արջառներ
ու գէր անասուններ ու ոչխար-
ներ մորթեց . և թագաւորին բո-
լոր որդիները , զօրավարները ու
Աբիաթար քահանան հրաւիրեց .
և ահա անոնք անոր առջևը կ՚ու-
տեն , կը խմեն ու կ՚ըսեն , Կեցցէ
26 արքայ Ադոնիա : Բայց ինձ քու
ծառադ ու Սադովկ քահանան և
Ցովհադայի որդին Բանեան ու քու-
27 ծառադ Սողոմոնը չկանչեց : Ա-
րդեօք այս բանը արդեօք իմ թագաւոր տի-
րոջս ձեռքովը եղաւ , ու քու ծա-
ռայիդ չհետցուցիր թէ քեզմէ ետ-
քը իմ թագաւոր տիրոջս աթոռը
ով պիտի նստի :
28 Եւ Դաւիթ թագաւորը պա-
տասխան տուաւ ու ըսաւ , Բեր-
սաբէն ինծի կանչեցէք : Եւ անի-
կայ թագաւորին առջևը եկաւ ու
թագաւորին առջևը կայնեցաւ :
29 Եւ թագաւորը երդում ըրաւ ու
ըսաւ , Ի՛մ անձս ամէն նեղութե-
նէ ազատող Տէրը կենդանի է որ ,
30 Ինչպէս որ քեզի Իսրայէլին Տէր
Աստուածովը երդում ըրի , ու ըսի
թէ ինծմէ ետքը քու որդիդ Սո-
ղոմոն թագաւոր պիտի ըլլայ , ու
իմ տեղս իմ աթոռիս վրայ անի-
կայ պիտի նստի , ահա այսօր այն-
31 պէս պիտի ընեմ : Ան ատենը Բեր-
սաբէ երեսը մինչև գետինը Ցուռ-
լով՝ թագաւորին խոնարհութիւն

Ն.Ք.ԶԻ. 1015

ը րաւ ու ըսաւ , Ի՛մ Տէրս Դաւիթ
թագաւորը յաւիտեան ողջ կե-
նայ :
32 Եւ Դաւիթ թագաւորը ըսաւ ,
Սադովկ քահանան ու Նաթան
մարգարէն և Ցովհադայի որդին
Բանեան ինծի կանչեցէք : Ու ա-
նոնք թագաւորին առջևը եկան :
33 Եւ թագաւորը անոնց ըսաւ , Ձեր
տիրոջը Ծառաները ձեր հետը ա-
ռէք , ու իմ որդիս Սողոմոնը Ի՛մ
Ջորիիս վրայ հեծցուցէք , ու զա-
34 նիկայ Գիհոն իջեցուցէք . Եւ
Սադովկ քահանան ու Նաթան
մարգարէն Հ՚ոն զանիկայ Իսրայէ-
լի վրայ թագաւոր օծեն . ու Փող
Չէջեցուցէք ու ըսէք , Կեցցէ ար-
35 քայ Սողոմոն . Եւ անոր ետևէն
ելէք , ու անիկայ Թող դայ ու իմ
աթոռս նստի , և իմ տեղս անիկայ
թագաւոր ըլլայ . քանզի ես հրա-
ման տուի որ անիկայ Իսրայէլի
վրայ ու Ցուդայի վրայ իշխան ըլ-
36 լայ : Ան ատենը Ցովհադայի որ-
դին Բանեա թագաւորին պա-
տասխան տուաւ ու ըսաւ , Ամէն .
իմ թագաւոր տիրոջս Տէր Ա-
37 ստուածն ալ այդպէս ըսէ : Ինչ-
պէս որ Տէրը իմ թագաւոր տի-
րոջս հետն էր , Սողոմոնին հետն ալ
այնպէս ըլլայ , ու Հ՚անոր աթոռը
իմ տիրոջս Դաւիթ թագաւորին
38 աթոռէն մեծ ընէ : Ան ատենը
Սադովկ քահանան , Նաթան մար-
գարէն , Ու Ցովհադայի որդին
Բանեա , և Քերեթիները ու Փե-
լեթիները իջան , ու Սողոմոնը Դա-
ւիթ թագաւորին Ջորիին վրայ
հեծցուցին , ու զանիկայ Գիհոն
39 տարին : Եւ Սադովկ քահանան
խոռանէն Հ՚ելին եղջիւրը առաւ ու
Սողոմոնը օծեց . և փողը Չէջեցու-
ցին , Ու բոլոր ժողովուրդը կ՚ըսէր ,
40 Կեցցէ արքայ Սողոմոն : Եւ բոլոր
ժողովուրդը անոր ետևէն կ՚ելլէին .
ու ժողովուրդը սրինգներ Չէջեցը-
նելով մեծ ուրախութեամբ մը
կ՚ուրախանային . անանկ որ անոնց
ձայնէն գետինը * կը դղրդէր :
41 Եւ Ադոնիա ու անոր բոլոր բաղ-
մականները լսեցին . ու անոնք կե-
րակուրէն ելեր էին . և Ցովաբ փո-
ղին ձայնը լսելով՝ ըսաւ , Ի՞նչ
պիտի ըլլայ աս դղրդման ձայնը որ
42 քաղաքէն կ՚ելլէ : Երբոր անիկայ
տակաւին կը խօսէր , ահա Աբիա-
թար քահանային որդին Ցովնա-
թան եկաւ . ու Ադոնիա ըսաւ ,
Եկուր , քանզի Դուն քաջ մարդ
մըն ես , ու բարի աւետիս պիտի
43 բերես : Եւ Ցովնաթան պատաս-
խան տուաւ ու Ադոնիային ըսաւ ,
Շիտակը աս է որ մեր տէրը Դա-

Ա Օր. Լ. 16 : ԳԼ. Բ. 10 :
Ղ ՀՇ. 19 :
Ի ՀՇ. 7 , 8 ; 9 , 25 :
Ա Թագ. Ա. 24 :
Ա Թագ. Գ. 9 :
Ղ ՀՇ. 17 :

Ա Թագ. Ա. 8 : Դան. Բ. 4 :
Ա Թագ. Ի. 6 :
ՅՏՆ ԵԹԲ. Գ. 8 :
Ն Բ ՄՆ. Լ. 80 :
Ա Թագ. Ժ. 1 ; ԺԶ. 8 , 12 ; Բ Թագ. Բ. 4 ; Ե. 3 : ԳԼ. ԺԹ. 16 ; Գ Թագ. Թ. 3 ; ԺԱ. 12 :
Ա Թագ. ԺԵ. 10 ; Գ Թագ. Թ. 13 ; ԺԱ. 14 :
Ղ ՅԵՍ. Ա. Ե , 17 ; Ա Թագ. Ի. 18 :
Ղ ՀՇ 47 :
Ղ Բ Թագ. Ը. 18 ; Ի Կ. 20 —28 :
Ա Թագ. Ա. 22 :
Ա Թագ. Ժ. 24 :
Ա ԵԼ. Լ. 23 , 25 , 32 ; ՍԱՂ. ԺԹ. 20 :
Ա Ա ՄՆ. ԻԹ. 22 :
Ա Թագ. Ժ. 24 :
Գ Բ Թագ. Ա. 27 :

* ԵՒՐ. ԿԸ ՃԵԴՔՈՒԲ :

Ն · ք · ՂԲ · 1015

Հիմ Թագաւորը Սողոմոնը Թա-
44 գաւոր ըրաւ . Ու Թագաւորը Սա-
դովկ քահանան և Նաթան մար-
գարէն ու Յովհադայի որդին Բա-
նեան և Քերեթհիները ու Փելեթհի-
ները անոր հետը խրկեց . ու զա-
նիկայ Թագաւորին Ջորիին վրայ
45 հեծուցին . Եւ Սադովկ քահանան
ու Նաթան մարգարէն զանիկայ
Գեհոնի մէջ Թագաւոր օծեցին , ու
անկէ ուրախութեամբ ելան , ու
քաղաքը դղրդեցաւ . Ա՛ձեր լսած
Բ ա Մ Ն · ԽԹ · 46 ձայնը աս է : Նաև Սողոմոն Թա-
28 : գաւորութեան աթոռին վրայ նըս-
47 տաւ . Եւ Թագաւորին ծառաներն
ալ մեր տերը Դաւիթի Թագաւորը
Ղ ՀՊր 87 : օրհնելու եկան , ու ըսին , Ղ Քու
Աստուածդ Սողոմոնին անունը քու
անունէդ աւելի մեծցընէ , ու անոր
աթոռը քու աթոռէդ աւելի բարձ-
Ա Ե՛ · ԽԷ · 31 : րացընէ : Եւ Թագաւորը իր ան-
կողնին վրայ երկրպագութիւն ը-
48 րաւ : Նաև Թագաւորը այսպէս
Ե Գ Լ · Դ · 6 : ըսաւ . Իսրայէլին Ցեր Աստուածը
Ա Ղ Ղ · ՃՁ · 11 , 12 : օրհնեալ ըլլայ , որ Ի այսօր իմ աթո-
ռիս վրայ նստող մը տուաւ , ու իմ
49 աչքերս տեսան : Եւ Ադոնիային
բոլոր կոչականները զարհուրեցան ,
ու ելան և ամէն մէկերնին իրենց
ճամբան գացին :
50 Եւ Ադոնիա Սողոմոնին երեսէն
Ե Գ Լ · Բ · 28 : վախցաւ , ու ելաւ գնաց ու Ե սե-
51 ղանին եղջիւրները բռնեց : Եւ Սո-
ղոմոնին պատմեցին ու ըսին , Ահա
Ադոնիա Սողոմոն Թագաւորէն
վախցաւ , և ահա անիկայ սեղանին
եղջիւրները բռնեց , ու ըսաւ , Սո-
ղոմոն Թագաւորը այսօր ինծի եր-
դումով ընէ որ իր ծառան սրով պիտի
52 չմեռցընէ : Ու Սողոմոն ըսաւ ,
Թէ որ անիկայ առաքինի ըլլայ ,
Ա ա Թագ · ԺԹ · 45 ; Բ Թագ · ԺԳ · 11 ; Գոր · ԺԿ · 34 : Ա անոր մէկ մազը գետինը պիտի չի-
նայ . բայց թէ որ անոր վրայ չա-
րութիւն գտնուի , ան ատենը պիտի
53 մեռնի : Եւ Սողոմոն Թագաւորը
մարդ խրկեց , ու զանիկայ սեղանէն
վար իջեցուցին : Եւ անիկայ եկաւ ,
ու Սողոմոն Թագաւորին խոնար-
հութիւն ըրաւ . ու Սողոմոն անոր
ըսաւ , Ցունդ գնա :

ԳԼ · Բ

Դաւիթ պատուէր կու տայ Սողոմոնին , 3 աս-
տուածպաշտութեան համար ; 5 Յովաբին համար ; 7 Բերզելիին համար , 8 Սեմէիին համար ;
10 ու եղբը կը մեռնի : 12 Սողոմոն Դաւիթին յաջորդը կ'ըլլայ : 13 Ադոնիա՝ որ Բերսաբէին միջոցով Սողոմոնէն Աբիսագը իրեն կին ըլլալու կ'ուզէ , մահուան կը դատապարտուի : 26 Աբիաթար Ադոնիային կողմն ընդունելուն համար քահանայութենէն կը զրկուի , բայց չմեռցուիր : 28 Յովաբ սեղանին եղջիւրներուն քովը կը փախչի , ու հոն կը սպանուի : 35 Բանեա Յովարբին տեղը կ'անցնի , ու Սադովկ Աբիաթարին : 36 Սեմէի Երուսաղէմի մէջ ճամբու դաշինքով արգիլուած ըլլալով ,

Գ Ե Թ երթալուն համար , մահուան կը դատապարտուի :

Ն · ք · ՂԲ · 1015

1 Ա Ե երբոր Դաւիթին մեռնելու
օրերը մօտեցան , իր որդւոյն
Սողոմոնին պատուէր տուաւ՝ ըսե-
2 լով , Բ Ահա ես ամէն երկրին ճամ-
բան կ'երթամ , իսկ դուն ուժովը-
3 ցիր ու * քաջասիրտ եղիր . Ե Եւ
քու Ցեր Աստուածդ պահպանու-
թիւնը պահէ , որ անոր ճամբանե-
րուն մէջը քալես , ու անոր կանոն-
ները , պատուիրանքները , դատաս-
տանները ու վկայութիւնները պա-
հես , ինչպէս որ Մովսէսին օրինաց
Ը ԻՆ մէջը գրուած է . որպէս զի
Ը ԻՆՉ որ ընես , և ուր որ երեսդ
դարձընես , Է յաջողութիւն դանես .
4 Որպէս զի Ցերը Ջիր խօսքը հաստա-
տէ , որն որ ինծի համար խօսեցաւ՝
ըսելով , Է Թէ որ քու որդիքդ ի-
րենց ճամբաներուն զգուշութիւն
ընեն , ու իմ առջեւս բոլոր սրտով ,
բոլոր հոգիով ու ճշմարտութեամբ
քալեն , Ը Իսրայէլի աթոռին վրայէն
քեզմէ մարդ պակաս պիտի չըլլայ :
5 Եւ դուն գիտես ինչ որ Ջարու-
հեայլի որդին Յովաբ Թ ինծի ըրաւ ,
ԱԱ ինչ որ Իսրայէլին երկու զօրա-
վարներուն՝ Ներեան Ի Աբենէրին
ու Ե ԹԷրեան Ն Ամեսայիին ըրաւ .
քանզի զանոնք մեռցուց , ու խա-
ղաղութեան ատեն պատերազմի
արիւն թափեց , և իր մէջքի գօտիին
ու ոտքի կօշիկներուն վրայ պատե-
6 ղազմի արիւն արաւ : Ուրեմն դուն
Է քու իմաստութիւնդ Ի գործ
դնես , ու անոր ճերմակ մազերը
խաղաղութեամբ դերեզմանը չիջե-
7 ցընես : Բայց Թ Գաղաադացի Բեր-
զելիին որդւոյը ողորմութիւն ը-
նես , ու Ի քու սեղանէդ ուտողնե-
րուն հետ ըլլան . քանզի երբոր քու
եղբօրդ Աբիսողոմին երեսէն փա-
խայ , Հ ինծի այնպէս մօտեցան :
8 Եւ ահա Բաւուրիմացի Բենիամի-
նեան Ֆ Գերային որդին Սեմէի քու
քովդ է . ու անիկայ Մանայիմ
գացած օրս ինծի ծանր անէծք
տուաւ . բայց Ղ երբոր անիկայ զիս
դիմաւորելու համար Յորդանան ի-
ջաւ , Ֆ Ցերոջմով երդում ըրի ա-
նոր ու ըսի , Քէզ սրով չեմ մեռ-
9 ցըներ : Եւ հիմա Ֆ զանիկայ ան-
մեղ չսեպես . քանզի դուն խելացի
մարդ ես , ու անոր ինչ ընելիքդ
գիտես . և անոր ճերմակ մազերը
Ֆ արիւնով գերեզմանը իջեցընես :
10 Ու Դաւիթ իր հայրերուն հետ
քնացաւ , ու Ղ Դաւիթի քաղաքին
11 մէջ թաղուեցաւ : Եւ Դաւիթին
Իսրայէլի վրայ Ա թագաւորութիւն
երած օրերը քառասուն տարի էր .
Հեբրոն տարի Քերբրոնի մէջ թագա-

Բ ա Մն · ԽԲ · 28 :
Ղ ՀՊր 87 :
Ա Ե՛ · ԽԷ · 31 :
Ե Գ Լ · Դ · 6 : Ղ Ղ · ՃՁ · 11 , 12 :
Ա Ե՛ · Բ · 28 :
Ա ա Թագ · ԺԹ · 45 ; Բ Թագ · ԺԳ · 11 ; Գոր · ԺԿ · 34 :

Բ ա Մն · ԽԲ · 28 :
Ղ ՀՊր 87 :
Ա Ե՛ · ԽԷ · 31 :
Ե Գ Լ · Դ · 6 : Ղ Ղ · ՃՁ · 11 , 12 :
Ա Ե՛ · Բ · 28 :
Ա ա Թագ · ԺԹ · 45 ; Բ Թագ · ԺԳ · 11 ; Գոր · ԺԿ · 34 :

Ն. Ք. ՋԲ. 1015

ւորութիւն ըրաւ, ու երուսաղէմի մէջ թագաւորութիւն ըրաւ։

Ա Մն. իբ. 23։ Բ Մն. ա. 1։

1014

12 Ու Սողոմոն իր հօրը Դաւիթին աթոռը նստաւ, ու անոր թագաւորութիւնը շատ հաստատ եղաւ։

13 Եւ Ադոնիայի որդին Ադոնիա Սողոմոնին մօրը Բերսաբէին գնաց. ու Բէրսաբէ անոր ըսաւ, Խաղաղութեամբ եկար. ու անիկայ ըսաւ, Խաղաղութեամբ.

14 Ու ըսաւ, Քեզի մէկ խօսք մը ունիմ. ու անիկայ ըսաւ, Խօսէ։

15 Նիմ. ու անիկայ ըսաւ, Դուն գիտես որ թագաւորութիւնը ինձմէ էր, ու բոլոր Իսրայէլին երեսը իմ վրաս էր, որ թագաւոր ըլլամ. բայց թագաւորութիւնը դարձաւ, ու իմ եղբօրս եղաւ, քանզի Տէրոջմէ եղաւ։

Ղ Գր. ա. 5։

Ա Մն. իբ. 9, 10։ իբ. 5, 6, 7։ Ա. ա. իմ. 30։ Գոն. բ. 21։

16 Ու հիմա ես քեզմէ մէկ խնդիրք մը կը խնդրեմ. * ինծի չես դարձներ։ Ան ալ անիկայ ըսաւ, Խօսէ։

17 Ու անոր ըսաւ, Խօսէ, կ'աղաչեմ, Սողոմոն թագաւորին (քանզի անիկայ քեզի չես դարձներ,) որ Սունամացի Աբիսագը կնութեան տայ։

18 Բերսաբէ ըսաւ, Աղէկ, ես քեզի համար թագաւորին կը խօսիմ։

Ա Եզ. ի. 12։

19 Եւ Բերսաբէ Սողոմոն թագաւորին գնաց, որ Ադոնիային համար անոր հետ խօսի. ու թագաւորը զանիկայ դիմաւորելու համար ոտք ելաւ, ու անոր խոնարհութիւն ըրաւ. ու երբոր իր աթոռը նըստաւ, թագաւորին մօրը համար ալ աթոռ դնել տուաւ. ու անիկայ

Գ Ցես Սաղ. խե. 9։

20 անոր ալ կողմը նստաւ. Ու ըսաւ, Ես քեզմէ մէկ պզտիկ խնդիրք մը կը խնդրեմ, ինծի չես դարձներ։ Եւ թագաւորը անոր ըսաւ, Խնդրէ մայր իմ, քանզի քեզի չես պիտի

21 դարձներ։ Ու անիկայ ըսաւ, Սունամացի Աբիսագը եղբօրդ Ադոնիա-

22 յին կնիկ տուր։ Եւ Սողոմոն թագաւորը պատասխան տուաւ, ու իր մօրը ըսաւ, Դուն ինչո՞ւ Ադոնիային համար Սունամացի Աբիսագը կը խնդրես. անոր համար թագաւորութիւնն ալ խնդրէ, (քանզի անիկայ իմ մեծ եղբայրս է,) անոր ու Աբիաթար քա-

23 հանային և Շարուհեան Յովաբին համար։ Ու Սողոմոն թագաւորը Տէրոջմով երդում ըրաւ, ու ըսաւ, Աստուած ինծի այսպես ու ասկէ առելի ընէ, որ Ադոնիա ատ խօսքը իր կենացը

24 դեմ խօսեր է. Եւ հիմա զիս հաստատողը, ու զիս իմ հօրս Դաւիթին աթոռը նստեցնողը, և ինծի ըսածին պէս ինծի տուն շինող Ցեղը կենդանի է, որ Ադոնիա այսօր

25 պիտի մեռցուի։ Ու Սողոմոն թագաւորը Յովհադայի որդին Բանեան խրկեց. ու զարկաւ զանիկայ, որ մեռաւ։

26 Եւ թագաւորը Աբիաթար քահանային ըսաւ, Անաթովթ՝ քու ագարակդ գնա. քանզի դուն մեռնելու արժանի ես, բայց այսօր քեզ չեմ մեռցներ. որովհետև իմ հօրս Դաւիթին առջևը Տէր Եհովային տապանակը վերցուցիր. ու իմ հօրս ամէն բաշած նեղութիւնե-

27 րուն մասնակից եղար։ Ու Սողոմոն Աբիաթարը Տէրոջը քահանայութենէն հանեց. որ Սիլովի մէջ Հեղիին տանը համար Տէրոջը բսած խօսքը կատարէ։

28 Եւ այս լուրը մինչև Յովաբին հասաւ. (քանզի Յովաբ թէպէտև Աբիսողոմին հետևող չէր, բայց Ադոնիային հետևող եղաւ.) ու ան առնեը Յովաբ Տէրոջը խորանը փախաւ, ու Բ սեզանին եղջիւրները

29 բռնեց։ Եւ Սողոմոն թագաւորին իմացուցին թէ Յովաբ Տէրոջը խորանը փախաւ, և ահա անիկայ սեզանին քովիկն է. ու Սողոմոն Յովհադայի որդին Բանեան խրկեց, ու ըսաւ, Գնա՝ անիկայ զարկ։

30 Եւ Բանեա Տէրոջը խորանը Յովաբէն գնաց, ու անոր ըսաւ, թագաւորը այսպես կ'ըսէ. Դուրս ելի. ու անիկայ ըսաւ, Ոչ, ես հոս պիտի մեռնիմ. ու Բանեա թագաւորին պատմեց ու ըսաւ, Յովաբ այսպէս ըսաւ, ու ինծի

31 այսպես պատասխան տուաւ։ Եւ թագաւորը անոր ըսաւ, Անոր ըսածին պէս ըրէ, ու զանիկայ մեռցուր, և զանիկայ թաղէ. Որ իմ վրայէս ու իմ հօրս տանը վրայէն Յովաբին թափած անմեղ արիւնը

Ա Գր. ա. 7։

32 վերցընես։ Եւ Տէրը Նանոր Նաթանի արիւնը անոր գլուխը դարձնէ. որովհետև անիկայ առանց իմ հօրս Դաւիթին գիտութեանը երկու իրմէ արդար ու աղէկ մարդիկներուն, Իսրայէլի սպարապետին՝ Ներեան Աբենէրին, ու Յուդայի սպարապետին՝ Ջեթերեան Ամասայիին վրայ յարձակեցաւ, ու զա-

33 նոնք սրով մեռցուց։ Ուստի անոնց արիւնը Յովաբին գլուխը ու անոր Բ սերունդին գլուխը դառնայ յաւիտեան. Բայց Դաւիթին ու անոր սերունդին և անոր տանը ու անոր աթոռին՝ Տէրոջը կողմանէ յաւիտեան խաղաղութիւն ըլլայ։

34 Եւ Յովհադայի որդին Բանեա ելաւ, ու անոր վրայ յարձակեցաւ, ու զանիկայ մեռցուց. և անիկայ անապատին մէջ իր տունը թա-

35 ղուեցաւ։ Ու թագաւորը անոր

Ն. Ք. ՋԴ. 1014

Ա Ցես. իա. 18։

Ա Թագ. իգ. 6։ Բ Թագ. ժե. 24, 29։

Ա Թագ. իբ. 20, 28։ Բ Թագ. ժե. 24։

Ֆ Թագ. բ. 31—35։

Ա Գր. ա. 7։

Բ Գր. ա. 50։

Ա Եզ. խ. 14։

Գ Թես. ի. 33։ Բ Օր. ժթ. 13։ իա. 8. 9։

Ե Դատ. թ. 24, 57։ Սալ. ե. 16։

Ղբ Մն. իա. 13։

Ե բ Թագ. գ. 27։ Ը բ Թագ. ի. 10։

Ի բ Թագ. գ. 29։ Ք Եսայ. իե. 5։

տեղը զօրքերուն վրայ Ցովիադային որդին Բանեան գրաւ . ու Թագաւորը Սադովկ քահանան Աբիաթարին տեղը գրաւ ։

36 Եւ Թագաւորը Ժողովրդեան ամէնուն ըսաւ , Սեմէին կանչեց ու անոր ըսաւ , Քեզի Երուսաղեմի մէջ տուն մը շինէ ու հոն նստէ , ու անկէ ասդին 37 կամ անդին չելլես . քանզի աղէկ գիտնաս որ երբ ելլես , ու Կեդրոն հեղեղատը անցնիս , նոյն օրը անպատճառ պիտի մեռնիս . Իմ քու արիւնդ քու գլուխդ պիտի 38 ըլլայ ։ Եւ Սեմէի Թագաւորին ըսաւ . Ես խօսքդ բարի է . իմ Թագաւորս տէրս ինչպէս որ ըսաւ , քու ծառադ այնպէս պիտի ընէ ։ Ուստի Սեմէի շատ օրեր Երուսաղեմի մէջ նստաւ ։

1011

39 Ու երբ տարիէն ետքը Սեմէիին երկու ծառաները Գեթի Թագաւորին՝ Մաաքային որդւոյն Անքուսին քովը փախան . ու Սեմէիին իմացուցին՝ ըսելով , Ահա քու ծառաներդ Գեթի մէջ են ։ 40 Եւ Սեմէի ելաւ , ու իր էշուն հասիւը դրաւ , ու իր ծառաները փնտռելու համար Գեթ գնաց Անքուսին քովը . և Սեմէի գնաց ու իր ծառաները Գեթէն բերաւ ։ Ու երբ որ Սեմէիին Երուսաղեմէն Գեթ երթալը ու դառնալը Սողոմոնին 42 պատմեցին , Ան առնեը Թագաւորը ՀՐԴ խրկեց , ու Սեմէին կանչեց , ու անոր ըսաւ , Չէ՞ որ քեզ Տէրոջմով երդում ընել տուի , և քեզի վկայութիւն ըրի ու ըսի Թէ Աղէկ գիտնաս որ Երուսաղէմէն ելած ու ասդին կամ անդին գացած օրդ՝ անպատճառ պիտի մեռնիս . ու դուն ինծի Լսած խօսքդ բարի է՝ ըսիր . Ուրեմն ինչու համար Տէրոջը երդումին ու քեզի տուած պատուիրիս չպահեցիր 44 Թիւն չըրիր ։ Եւ Թագաւորը Սեմէիին ըսաւ , Դուն իմ հօրս Դաւիթին դէմ քու ըրած Յ բոլոր չարութիւնդ գիտես , *որուն քու սիրտդ ալ կը վկայէ" . ուստի Տէրը Ադոնի չարութիւնդ քու գլուխդ 45 պիտի դարձնէ . Բայց Սողոմոն Թագաւորը օրհնեալ , ու Դաւիթին աթոռը Տէրոջը առջեւը յաւիտեան հաստատ պիտի ըլլայ ։

46 Եւ Թագաւորը Ցովիադային որդւոյն Բանեային հրաման տուաւ , ու անիկայ ելաւ ու զարկաւ զանիկայ , որ մեռաւ ։ Եւ Թագաւորութիւնը Սողոմոնին ձեռքին մէջ հաստատուեցաւ ։

ԳԼ . Գ

1 Սողոմոն փարաւոնին աղջիկը իրեն կնիկ կ՚առնէ ։ 2 Բարձր տեղերը զոհ մատուցա-

Ն . ք . ՂԲ . 1014

Յ Թագ . ի ե . 11 , 12 , 13 ։ աԹագ . բ . 35 ։ Տես ա Մն . գ . 58 ։ իդ . 8 ։ Լ Հմր 27 ։ Բ բ Թագ . ժգ . 6 ։ Հմր 8 ։

Դ բ Թագ . ժե . 28 ։

Ղ Ա . ի . 9 ։ Յես . ը . 19 ։ բ Թագ . ա . 10 ։

1011

Հ ա Թագ . ի ե . 2 ։

Յ բ Թագ . ժգ . 5 ։ *Նէր . որն որ քու սիրոյդ դիակ . Լ Սալ . է . 16 ։ Եզկ . ժե . 19 ։ ¶ Ընտ . իե . 5 ։

Հմր 13 ։ բ Մն . ա . 1 ։

նելը սովորութիւն ըլլալով՝ Սողոմոն Գաբաւոնի մէջ զոհեր կը մատուցանէ ։ 5 Սողոմոն Գաբաւոնի մէջ Ցաւուցող առաջարկած բաներէն իմաստութիւնը ընտրելուն համար , իմաստութիւն՝ հարստութիւն ու պատիւ կը տանայ ։ 16 Սողոմոն երկու պոռնիկ կնիկներուն դատաստանը իմաստութեամբ կտրելուն համար խիստ անուանի կ՚ըլլայ ։

Ն . ք . ՂԲ . 1014

1 Եւ Սողոմոն Եգիպտոսի փարաւոն Թագաւորին հետ խնամութիւն քրաւ , ու փարաւոնին աղջիկը առաւ , ու զանիկայ Դաւիթին քաղաքը բերաւ , մինչև որ Իր տունը ու Տէրոջը տունը ու Երուսաղէմին շրջակայ պարիսպը շինած լմննցուց ։ 2 Նոյ լմննցուց ։ Ազակայն ժողովուրդը բարձր տեղերու վրայ զոհ կը մատուցանէր . քանզի մինչև ան օրերը Տէրոջը անուանը տուն շինուած չէր ։

3 Եւ Սողոմոն Տէրը կը սիրէր , Ըու իր հօրը Դաւիթին կանոնները կը քալէր . միայն Թէ բարձր տեղերու վրայ զոհ կը մատուցանէր ։ 4 Ներ ու խունկ կը մխէր ։ Եւ Թագաւորը Գաբաւոն գնաց , որ հոն զոհ մատուցանէ . Քանզի մեծ բարձր տեղը անիկայ էր . Սողոմոն ան ոեղանին վրայ հազար ողջակէզ 5 զոհեց ։ Ու Էգաբաւոնի մէջ Տէրը Սողոմոնին երկնքէն երեւցաւ երազով . և Աստուած ըսաւ , Ինծի մը խնդրէ որ քեզի տամ ։ Ու Սողոմոն ըսաւ , Դուն քու ծառադ իմ հօրս Դաւիթին մեծ ողորմութիւն ըրիր , ինչպէս որ անիկայ Քու առջեւդ ճշմարտութեամբ , արդարութեամբ և ուղիղ սրտով քեզի հետ քալեց , ու անոր՝ ասմեծ ողորմութիւնը պահեցիր , ու իր աթոռը նստող որդի մը տուիր անոր , ինչպէս որ այսօր կ՚երեւի ։ 7 Եւ հիմա՝ ով Տէր Աստուած իմ , դուն քու ծառադ իմ հօրս Դաւիթին տեղը թագաւորը ըրիր . հապայց ես պզտիկ տղայ մըն եմ , 8 Ելլել ու մտնել չեմ գիտեր . Ու քու ծառադ քու ընտրած ժողովուրդիդ մէջն է , որ անհիւսյաշտաւոր՝ Հանթիւ ու անհամար ժողովուրդ 9 մըն է ։ Ուստի քու ծառայիդ Խմաստուն սիրտ տուր , Որ քու ժողովուրդդ դատե , ու Ըարեվ ու չարը որոշէ . քանզի ասքու մեծ ժողովուրդդ ով կրնայ 10 դատել ։ Եւ աս խօսքը Սողոմոնին ասքանը խնդրելը Տէրոջը աչքերուն հաճոյ երեցաւ ։ 11 Ու Աստուած անոր ըսաւ , Որովհետեւ ասքանը խնդրեցիր , ու Քեզի շատ օրեր չխնդրեցիր , ու քեզի հարստութիւն չխնդրեցիր , ու քու թշնամիներուդ հոգին չխնդրեցիր , հապաս իրաւունքը

Ա Մն . իԹ . 1 ։ Յ Թես . ի է . 17 ։ Ղ բ Օր . է . 6 ։ Ֆ Ծն . ժգ . 16 ։ ժե . 5 ։ Յբ Մն . ա . 10 ։ Առակ . բ . 3—9 ։ Ճառկ . ա . 5 ։ † Նէր . լ ։ Յ Պաշ . Հր . 1 , 2 ։ Նէր . է . 14 ։ Ը Ճառկ . գ . 8 ։

Ն · ՔԲ · ՂԲ · 1014

* իմանալու իմաստութիւն խնդրե-
12 ցիր · Ահա քու խօսքիդ պէս
ըրի · Ահա քեզի իմաստուն ու
հանճարեղ սիրտ տուի , այնպէս
որ քեզմէ առաջ քեզի պէս մէկը
եղած չէ , ու քեզմէ ետքն ալ քու-
13 նմանդ պիտի չելլէ : Նաև զոր
չխնդրածդ ալ քեզի տուի , թէ
Հարստութիւն և թէ փառք .
այնպէս որ քու կեանքդ բոլոր օրե-
րուն մէջ թագաւորաց մէջ քեզի
14 պէս մէկը չպտնուի : Եւ թէ որ
իմ ճամբաներուս մէջը քալես՝ իմ
հրամաններս ու պատուիրանքներս
պահելով , ինչպէս որ քու հայրդ
Դաւիթ քալեց , ան ատեն զքու-
15 օրերդ պիտի շատցընեմ : Ու Սո-
ղոմոն Հարթնցաւ և ահա երազ
էր . ու Երուսաղէմ գնաց , ու Ցե-
րոնը ուխտին տապանակին առջևը
կայնեցաւ , և ողջակէզները մատուց ,
ու խաղաղութեան զոհեր ըրաւ , ու
իր բոլոր ծառաներուն կոչունք
16 ըրաւ : Ան ատենը երկու պոռնիկ կնիկ-
ներ թագաւորին եկան , ու անոր
17 առջևը կայնեցան : Եւ կնիկներէն
մէկը ըսաւ , Ո՛վ տէր իմ , զմե՛րժ
ինծի . ես ու ա՛ս կնիկը մէկ տան մը
մէջ կը բնակինք , ու նոյն տանը
մէջ ասոր քովը զաւակ մը ծնայ :
18 Եւ իմ ծնանելուս երրորդ օրը ա՛ս
կնիկն ալ զաւակ մը ծնաւ . ու մենք
մէկտեղ էինք . տանը մէջ մեր հե-
տը օտար մարդ չկար , հապա տա-
նը մէջ մենք երկու-քնիս ջնակ էինք :
19 Եւ ա՛ս կնկանը տղան գիշերով մե-
ռաւ , քանզի ասիկայ անոր վրայ
20 պառկեցաւ . Ու կէս գիշերուն ե-
լաւ , և քու աղախինդ քնացած
առնելը՝ իմ տղա՛ս քովէս առաւ
ու զանիկայ իր ծոցը պառկեցուց ,
ու իր մեռած տղան իմ ծոցս պառ-
21 կեցուց : Ու երբոր առաւօտուն ե-
լայ , որ տղաս ծիծ տամ , ահա ա-
նիկայ մեռած էր . ու առաւօտուն
մտադրութեամբ անոր նայեցայ , և
ահա անիկայ իմ ծնած տղաս չէր :
22 Իակ միւս կնիկը ըսաւ , Չէ , հա-
պա տղէ եղողը իմ տղաս է , ու մե-
ռածը քու տղադ է : Եւ առիկայ
ըսաւ , Չէ , հապա մեռածը քու
տղադ է , ու տղէ եղողը իմ տղաս
23 է . ու թագաւորին առջևը այսպէս
կը խօսէին : Ան ատենը թագա-
ւորը ըսաւ , Առիկայ կ՚ըսէ՝ Իմ
տղա՛ս ա՛ս տղէ եղողն է , ու մեռա-
ծը քու տղադ է . ու անիկայ կ՚ը-
սէ՝ Չէ , հապա մեռածը քու տղադ
24 է , ու տղէ եղողը իմ տղաս է . Եւ
թագաւորը ըսաւ , Ինծի մէկ սուր
մը բերէք . ու թագաւորին առջևը
25 սուր մը բերին : Եւ թագաւորը

Ն · ՔԲ · ՂԲ · 1014

ըսաւ , Ողջ եղող տղան կտրեցէ՛ք ,
երկու կտոր ըրէ՛ք . ու կէսը մէկուն ,
26 ու կէսն ալ միւսի՛ն տուէք : Ան
ատենը ողջ տղուն մայրը եղող
կնիկը թագաւորին պատասխան
տուաւ , ու իր տղուն վրայ ցաղիքը
գալարելուն համար , ասանկ ըսաւ .
Ո՛վ տէր իմ , զմե՛րժ ինծի . ողջ
տղան անոր տուէք , ու զանիկայ
մի՛ մեռցընէք : Բայց միւսը ըսաւ ,
Ո՛չ ինծի ըլլայ , ո՛չ քեզի . զմէ՛ջտեղ
27 ճեղքեցէ՛ք : Եւ թագաւորը պա-
տասխան տուաւ ու ըսաւ , Ողջ
տղան ասոր կեանքը տուէք , ու չըլ-
լայ որ զանիկայ մեռցընէք , ըսեղ
28 անոր մայրը ասիկայ է : Եւ բոլոր
Իսրայէլ թագաւորին կտրած դա-
տաստանը լսելով՝ թագաւորէն
վախցան . քանզի տեսան որ անոր
վրայ զԱստուծոյ իմաստութիւնը
կայ դատաստան ընելու համար :

Գ Լ · Դ

1 Սողոմոնին իշխանները . 7 Անոր տասներկու պաշտօնեաները՝ որոնք իրեն ռոճիկ կու տային : 20 , 24 Սողոմոնին թագաւորութեանը խաղաղութիւնը ու ընդարձակութիւնը : 22 Անոր ամէն օրուան ռոճիկը : 26 Անոր ախոռները : 29 անոր իմաստութիւնը :

1 Սողոմոն թագաւորը բոլոր
Իսրայէլի վրայ թագաւոր էր :
2 Ու անոր իշխանները ասոնք էին .
Սադովկի որդին Ազարիա քահա-
3 նայ էր . †Սիսայի որդիքը Ելիքո-
րեփ ու Աքիա ատենադպիրներ
էին . և Աքիղուդի որդին Յովսա-
4 փատ յիշատակաց դպիր էր . Ու
Յովհադայի որդին Բանեա զօր-
քերուն վրայ էր . և Սադովկ ու
5 †Աբիաթար քահանաներ էին . Ու
Նաթանի որդին Ազարիա *պա-
ղատոց գործակալներուն վրայ էր .
ու Նաթանի որդին Զաբուդ †Նա-
խարար ու Թագաւորին բարե-
6 կամն էր . Ու Աքիսար տանը հը-
րամանատարն էր . ու Աբդայի որ-
դին Ադոնիրամ հարկերուն վրայ
էր :
7 Եւ Սողոմոն բոլոր Իսրայէլի վրայ
տասներկու գործակալներ ունէր ,
ու անոնք Թագաւորը ու անոր
տունը կը կերակրէին . * կերակ-
րելը ամէն մէկուն՝ տարին մէկ ամիս
8 կ՚էյնար : Եւ անոնց անունները
ասոնք են . Եփրեմի լեռան մէջ՝
9 ‖Բենհուր . Մաքասի , Սաղաբինի ,
Բեթսամիսի ու Ելօն Բեթհանա-
10 նի մէջ՝ §Բենդակար . Արաբոթի
մէջ՝ ‡Բենհեսեդ , որուն կը վեր-
էրէր Սոքով ու բոլոր Օրերի եր-
11 կիրը . Բոլոր Դովրի գաւառին մէջ՝
††Բենաբինադաբ . Սողոմոնին աղ-
ջիկը Տափաթ ասոր կնիկն էր .
12 Թանաքի ու Մակեդդովի մէջ , ու

† Կամ՝ Սուսային . տես ա Պն . ժբ · 16 :
* բ Թագ · ը · 16 : † · 24 :
† Գւ · բ · 35 : § Տես Գւ · բ · 27 :
* ՀԻՊ 7 :
‡ Եբր : քահանայ · բ Թագ · ը · 18 : † · 26 :
* բ Թագ · ժբ · 37 : ժգ · 16 : ա Պն · իե · 38 :
Ղ Գւ · ե · 14 :
‖ Կամ՝ Ուրի որդին :
§ Կամ՝ Դաղաբի որդին :
‡ Կամ՝ Հեսեդի որդին :
†† Կամ՝ Աբինադաբի որդին :

Գ Ի Ա Ռ Ի Ա Ց Ի Ե Ր Ո Ր Դ Ա Ց Ք Ի Ե Ր Ո Ր Դ Ա Ց Ք Ի Ե Ր Ո Ր Դ Ա Ց Ք

Ն · Ք · ՂԲ · 1014

Ե բ Թագ · է · 13 · ա Մն · Ժէ · 12 · իբ · 10 ·

Բ Մն · բ · 8 · 10 ·

Ե բ Մն · բ · 16 ·

Ժ Տճ ա Եզր · գ · 7 · Ե · ղեկ · իէ · 17 · Գար · ծբ · 20 ·

Ի Տճ բ Մն · բ · 10 ·

* Եբր · քան քան ծե · ծուած եղ

Ա Գե · գ · 12 ·

† Պա՛ · մար · գահարկ

Խ Գե · է · 6 ·

Ժ Գե · Թ · 21 · բ Մն · ԺԹ · 17 , 18 ·

Ղ Եզեկ · իէ · 9 ·

Ն · Ք · ՂԲ · 1014

1012

Բ Մն · գ · 1 , 2 ·

Բ Գար · է · 47 · ‡ Եբր · կը շինէր ·

Ե Տճ ա Եզեկ · խա · 1 , ՃԼ ·

Ա Պա՛ · Ներ · ակի լոյն գուրբեն Նեղ · ա Տճ Եզեկ · խ · 16 · խա · 16 ·

Դ Տճ Եզեկ · խա · 6 ·

Ե Ձր 16 , 19 · 20 , 21 , 31 ·

Գ Տճ բ Օր · իէ · 5 , 6 · Գե · է · 18 ·

§ Ի՛ · Տարա · ւայեն ·

Ե Ձր 14 , 38 · 1005

¶ Պա՛ · շրջա · նակը

Բ Գե · բ · 4 · Ի · 4 ·

ինչպէս որ Ցերը իմ հօրս Դաւիթին հետ խօսեցաւ՝ ըսելով , քու որդիդ՝ որ քու տեղդ քու աթոռիդ վրայ պիտի նստեցընեմ , անիկայ իմ անունս տուն պիտի շինէ ։ Ու հիմա հրաման ըրէ որ ինծի համար Լիբանանէն եղևիններ կորչեն , ու իմ ծառաներս քու ծառաներուդ հետ ըլլան . և քու ծառաներուդ վարձքը քու ամէն բաներիդ պես քեզի կու տամ . քանզի դուն գիտես որ մեր մէջը Սիդոնացւոց պէս փայտ կտրող վարպետ մարդ չկայ ։

Ու երբոր Քիրամ Սողոմոնին խօսքերը լսեց , շատ ուրախացաւ , ու բսաւ ։ Ես մեծ ժողովուրդին վրայ Դաւիթին իմաստուն որդի տուող Ցերը այսօր օրհնեալ ըլլայ ։

Եւ Քիրամ Սողոմոնին հետ խրկեց ըսելով , Ինծի խրկած խօսքդ լսեցի . ես եղևնափայտի ու մայր փայտի համար քու ամէն կամքդ պիտի կատարեմ ։ Իմ ծառաներս Լիբանանէն ծովը իջեցընեն . ու ես զանոնք լաստեր շինելով , մինչև ինծի ցուցուցած տեղը ծովէն տանիմ , և հոն զանոնք քակեմ , ու դուն վերցընես . դուն ալ իմ տանս պաշար տալով՝ իմ կամքս կատարես ։ Եւ Քիրամ Սողոմոնին ուզածին չափ եղևնափայտ ու մայր փայտ կու տար ։ Ու Սողոմոն Քիրամին տանը համար քսան հազար քոր գորներն , ու * երկու հարիւր մար մաքուր եղ՝ պաշար կու տար ։ Սողոմոն Քիրամին տարուէ տարի 12 սանիկ կու տար ։ Եւ Ցերը Սողոմոնին իմաստութիւն տուաւ , ինչպէս որ անոր խոստացեր էր . ու Քիրամին ու Սողոմոնին մէջտեղը խաղաղութիւն կար , ու երկուքին դաշնակցութիւն ըրին ։

13 Եւ Սողոմոն թագաւորը բոլոր Իսրայէլէն † մարդ ժողվեց . ու ծոզվածը երեսուն հազար մարդ եղաւ ։ 14 Եւ զանոնք յաջորդաբար՝ ամիսը տասնական հազար հոգի Լիբանան կը խրկէր , ա՛ռ՛ մէկ ամիս Լիբանան կը կենային , ու երկու ամիս իրենց տունը . ու Ադոնիրամ ա՛ռ՛ 15 մարդահարկին վրայ էր ։ Եւ Սողոմոն եօթանասուն հազար բեռնակիր , ու լեռը ութսուն հազար 16 փայտ կտրող ունէր , բացի ի Սողոմոնին իրեք հազար իրեք հարիւր գլխաւոր գործակալներէն՝ որոնք գործը բանող ժողովուրդին վրայ կ՚իշխեին ։ Եւ թագաւորը հրամայեց որ մեծ ու պատուական քարեր կտրեն , որ տանը հիմը ‡ տաշած քարերով դնեն ։ 18 Ու Սողոմոնին վարպետները ու Քիրամին վարպետները և Գեբալացիք փայտերը ու քարերը տաշեցին ու պատրաստեցին տանը շինուելանը համար ։

ԳԼ · Զ

1 Սողոմոնի տաճարին շինութիւնը · 5 անոր սեղեակները · 11 Աստուծոյ խոստումները անոր վրայով · 15 Տաճարին ձեղունը ու զարդերը · 23 քերովբէները · 31 դռները · 36 գաւիթը · 37 Տաճարին շինութեանը ժամանակը ։

1 Եւ Իսրայէլի որդւոցը եգիպտոսի երկրէն ելլելուն չորս հարիւր ութսուներորդ տարին , ՚ի Սողոմոնին Իսրայէլի վրայ թագաւորելուն չորրորդ տարին , Զիւս ամսուն՝ այսինքն երկրորդ ամսուն մէջ Ցերոջը տունը † շինել սկսաւ ։

2 Եւ Սողոմոն թագաւորին Ցերոջը համար շինած տանը երկայնութիւնը վաթսուն կանգուն , լայնութիւնը քսան , ու բարձրութիւնը 3 երսուն կանգուն էր ։ Եւ Ցանը տաճարին առջևի սրահը քսան կանգուն երկայնութիւն ունէր , որ տանը լայնութեանը չափ էր . և անոր լայնութիւնը տանը առջևէն տասը 4 կանգուն էր ։ Եւ տանը ¶ վանդակ 5 կապատ պատուհաններ շինեց ։ Ու տանը պատին բոլորտիքը տանը պատին կցուած դասերկոներ շինեց , թէ տաճարին և թէ դաբիրին բոլորտիքը . և այսպէս շուրջանակի 6 սենեակներ շինեց ։ Վարի կարգին լայնութիւնը հինգ կանգուն , ու միջին կոբէն լայնութիւնը վեց կանգուն , ու երրորդին լայնութիւնը եօթը կանգուն էր . քանզի դուրսէն տանը բոլորտիքը միջոցներ ձգեց էբէոններէն հենցընելու համար , 7 որ տանը պատին մէջը չմտնեն ։ Ու երբոր Ջտունը կը շինուէր , քարահանքին մէջ պատրաստուած քարերով կը շինուէր , այնպէս որ անոր շինուած ատենը մուրճի կամ տապարի և կամ երկաթէ գործիքի մը ձայն չլսուեցաւ տանը մէջ ։ 8 Միջնոյ կարգին դուռը տանը § աջ կողմն էր . ու շրջանակաւոր սանդուխներով միջնոյ կարգը , ու միջնոյ կարգէն երրորդ կարգը կ՚ելլէին ։ 9 Եւ տունը շինեց ու զանիկայ լմնցուց , ու տանը ձեղունը եղևնափայտի տախտակներով դրուագազարդ 10 զարդ շինեց ։ Եւ բոլոր տանը վրայ հինգ կանգուն բարձրութեամբ շինեց , ու եղևնափայտերով տանը կցուած էր ։

11 Եւ Ցերոջը խօսքը Սողոմոնին ե՛ 12 ղաւ՝ ըսելով , Հիմա որ դուն այս տունը կը շինես , եթէ որ իմ կանոններովս քալես , ու իմ դատաստաններս ի գործ դնես , և իմ բոլոր պատուիրանքներս պահես՝ ա-

Ն·ք·ՂԲ· 1005

Թագ·է· 18։ ա՚Մն· իբ·10։

†Եզ·ի՚ե·8։ Ղէ·իզ· 11։ բԿոր· գ։16։Ճայա· իա·3։ Ի՚ՕՐ·լա·6։ Լ՚Հմր 38։ ի՚Հմր 16։

†Եզ·իգ·33։ Ղէ·Ժգ·2։ Գէ·ը·6։ բՄն·գ·8։ Եզեկ·խե· 8։ Եբր·Թ· 8։

1 Եզ·է·1,8։ 6։ *Կ՚ասէ՝ վայրենի հիեռնէ, Նէ· ՚ս՚ Նոճիկ

Հեզ·լե·7, 8։9։բՄն· գ·10։11, 12։

Յնէ·իե·20։ լէ·9։բՄն· ե·8։

Նոյնպէս ալ Սողոմոն ամէն օր կը մատուցանէր երեք հարիւր եզ եւ քսան հազար ոչխար, եւ Աստուծոյ տունը նորոգեցին բոլոր ազգերը։

28 Եւ Սողոմոն ունէր եօթը հարիւր կանայս թագուհիներ եւ երեք հարիւր հարճեր, եւ անոնք խոտորեցուցին անոր սիրտը։ 29 Ու երբ Սողոմոն ծերացաւ, անոր կանայքը խոտորեցուցին անոր սիրտը օտար աստուածներու ետեւէ, եւ անոր սիրտը իր Տէր Աստուծոյ հետ կատարեալ չէր, ինչպէս Դաւիթ իր հայրը։ 30 Սողոմոն կը հետեւէր Աստարովթ դիցուհիին Սիդոնացիներուն եւ Մելքոմ կռապաշտ Ամմոնացիներուն։ 31 Ու Սողոմոն չարը արեց Տէրոջ աչքին առջեւ, եւ չհետեւեցաւ Տէրոջ ինչպէս Դաւիթ իր հայրը։ 32 Այն ատեն Սողոմոն շէնցուց բարձր տեղ մը Քամովսայ կռապաշտ Մովաբացիներուն համար, որ Երուսաղէմի դիմացն է, եւ Մոլոքայ համար, որ Ամմոնացիներուն կռապաշտ է։ 33 Նոյնպէս ալ բոլոր օտար կիներուն համար, որոնք իրենց աստուածներուն կը խունկ ծխէին եւ կը զոհէին։ 34 Բայց Սողոմոնի ձեռքէն չառի թագաւորութեան բոլոր ժողովուրդը, հապա զայն իշխան կարգեցի իմ ծառայ Դաւիթին համար, զոր ընտրեցի, որ իմ պատուիրանքներս եւ իմ կանոնադրութիւնս պահեց։ 35 Բայց անոր որդւոյն ձեռքէն թագաւորութիւնը առի եւ տասը ցեղ տուի քեզի։ 36 Իսկ անոր որդւոյն մէկ ցեղ տուի, որպէսզի Դաւիթ իմ ծառայ միշտ ճրագ մը ունենայ իմ առջեւս Երուսաղէմ, քաղաքը որ ընտրեցի ինծի համար անունս հոն դնելու։ 37 Զքեզ ալ պիտի առնեմ, եւ դուն պիտի թագաւորես ամէն ինչի վրայ որ սրտիդ կ՚ուզես, եւ Իսրայէլի վրայ պիտի թագաւորես։ 38 Եթէ ամէն ինչ որ պատուիրեմ քեզի՝ դուն հնազանդիս եւ իմ ճամբաներուս մէջ երթաս, եւ ինչ որ ուղիղ է իմ աչքիս առջեւ՝ կատարես, պահելով իմ կանոնադրութիւններս եւ պատուիրանքներս, ինչպէս իմ ծառայ Դաւիթ ըրաւ, ես ալ քեզի հետ պիտի ըլլամ, եւ քեզի համար հաստատուն տուն մը պիտի շինեմ, ինչպէս Դաւիթի համար շինեցի, եւ Իսրայէլը քեզի պիտի տամ։ 39 Ու Դաւիթի սերունդը պիտի խոնարհեցնեմ այս բանին համար, բայց ոչ միշտ։ 40 Ուստի Սողոմոն կ՚ուզէր սպաննել Երոբովամ, բայց Երոբովամ վեր կացաւ եւ փախաւ Եգիպտոս՝ Սուսակիմ Եգիպտոսի թագաւորին մօտ, եւ Սողոմոնի մահուան օրերը Եգիպտոսի մէջ մնաց։

41 Սողոմոնի ուրիշ գործերը, անոր ըրածները եւ անոր իմաստութիւնը, չէ՞ որ գրուած են Սողոմոնի գործերուն պատմութեան գիրքին մէջ։ 42 Սողոմոն Երուսաղէմի մէջ քառասուն տարի թագաւորեց Իսրայէլի վրայ։ 43 Ու Սողոմոն հանգչեցաւ իր հայրերուն հետ, եւ թաղուեցաւ իր հայր Դաւիթի քաղաքին մէջ։ Եւ անոր որդին Ռոբովամ թագաւորեց անոր տեղը։

Ն·ք·ՂԲ· 1005

1 Եւ Ռոբովամ Սիւքեմ գնաց, որովհետեւ բոլոր Իսրայէլը Սիւքեմ եկած էր զայն թագաւոր կարգելու։ 2 Երբ Նաբատայ որդի Երոբովամ, որ դեռ Եգիպտոս էր, լսեց այս բանը (որովհետեւ Սողոմոնի երեսէն փախած էր Երոբովամ եւ Եգիպտոս բնակած էր), 3 Երոբովամ դարձեալ եկաւ Եգիպտոսէն։ Ուղարկեցին եւ կանչել տուին զայն, եւ Երոբովամ եկաւ իր ամբողջ ժողովուրդով եւ Ռոբովամի հետ խօսեցան։ 4 Անոր հայրը մեր լուծը ծանր ըրաւ, հիմա դուն թեթեւցուր հօրդ ծանր ծառայութիւնը եւ անոր վրայ դրած ծանր լուծը, որ մենք ալ ծառայենք քեզի։ 5 Ան ալ ըսաւ անոնց. Երեք օր ետքը դարձեալ եկէք ինծի։ Ժողովուրդը գնաց։ 6 Ռոբովամ թագաւոր խորհուրդ հարցուց ծերերուն, որոնք կեցած էին իր հայր Սողոմոնի առջեւ, երբ ան կենդանի էր, եւ ըսաւ. Ինչպէ՞ս կը խորհուրդ տաք ինծի, որ այս ժողովուրդին պատասխան տամ։ 7 Անոնք ալ խօսեցան անոր եւ ըսին. Եթէ այսօր այս ժողովուրդին ծառայ ըլլաս եւ ծառայես անոնց եւ պատասխան տաս անոնց եւ խօսքեր ըսես անոնց բարի, ատեն անոնք միշտ ծառայ պիտի ըլլան քեզի։ 8 Բայց ինք թողուց ծերերուն խորհուրդը, զոր տուին իրեն, եւ խորհուրդ հարցուց իր հասակակից երիտասարդներուն, որոնք կեցած էին անոր առջեւ։ 9 Ան ալ ըսաւ անոնց. Ինչպէ՞ս կը խորհուրդ տաք դուք, որ պատասխան տանք այս ժողովուրդին, որ խօսեցաւ ինծի հետ եւ ըսաւ. Հօրդ տուած լուծը թեթեւցուր մեզի։ 10 Անոր հասակակից երիտասարդները ըսին անոր. Այսպէս խօսէ այս ժողովուրդին, որ խօսեցաւ քեզի հետ եւ ըսաւ. Հայրդ ծանր լուծ դրաւ մեր վրայ, դուն թեթեւցուր մեզի համար։ Այսպէս խօսէ անոնց. Իմ ճկոյթս հաստատ հօրս մէջքէն աւելի հաստ է։ 11 Հիմա հայրս ծանր լուծ դրաւ ձեր վրայ, ես ալ աւելցուցի ձեր լուծին վրայ։ Հայրս խարազաններով պատժեց ձեզ, ես ալ կարիճներով պիտի պատժեմ ձեզ։ 12 Երեք օր ետքը Երոբովամ եւ ամբողջ ժողովուրդը եկան Ռոբովամի մօտ, ինչպէս թագաւորը խօսեցաւ անոնց եւ ըսաւ. Երեք օր ետքը դարձեալ եկէք ինծի։ 13 Թագաւորը կոշտութեամբ պատասխան տուաւ ժողովուրդին, եւ թողուց ծերերուն խորհուրդը, զոր տուին իրեն, 14 եւ խօսեցաւ անոնց հասակակից երիտասարդներուն խորհուրդով եւ ըսաւ. Հայրս ծանր լուծ դրաւ ձեր վրայ, ես ալ աւելցուցի ձեր լուծին վրայ։ Հայրս խարազաններով պատժեց ձեզ, ես ալ կարիճներով պիտի պատժեմ ձեզ։ 15 Թագաւորը չլսեց ժողովուրդին, որովհետեւ այս բանը Աստուծմէ էր, որպէսզի Տէրը կատարէ իր խօսքը, զոր Սելովնացի Աքիա մարգարէին միջոցով ըսած էր Նաբատայ որդի Երոբովամի։

16 Երբ բոլոր Իսրայէլը տեսաւ, որ թագաւորը չլսեց անոնց, ժողովուրդը պատասխան տուաւ թագաւորին եւ ըսաւ. Ի՞նչ բաժին ունինք Դաւիթի հետ, Յեսսէի որդւոյն հետ ալ ժառանգութիւն չունինք։ Իսրայէլ, ամէն մարդ իր վրաններուն գնայ։ Հիմա դուն, Դաւիթ, հոգ տար քու տունիդ։ Իսրայէլ իր վրաններուն գնաց։ 17 Բայց Ռոբովամ կը թագաւորէր Իսրայէլի որդիներուն վրայ, որոնք կը բնակէին Յուդայի քաղաքներուն մէջ։ 18 Ռոբովամ թագաւոր ղրկեց Ադորամ, որ հարկերուն վրայ էր, բայց Իսրայէլի որդիները քարկոծեցին զայն, եւ ան մեռաւ։ Ռոբովամ թագաւոր շտապով կառք մը հեծաւ, որպէսզի Երուսաղէմ փախչի։ 19 Այսպէսով Իսրայէլ ապստամբեցաւ Դաւիթի տունին դէմ մինչեւ այսօր։ 20 Երբ Իսրայէլ բոլոր ժողովուրդը լսեց, որ Երոբովամ դարձեալ եկած է, ուղարկեցին եւ կանչել տուին զայն ժողովուրդին մօտ, եւ թագաւոր կարգեցին զայն Իսրայէլի բոլոր վրայ։ Յուդայի ցեղէն միայն Դաւիթի տունը հետեւեցաւ։

21 Երբ Ռոբովամ Երուսաղէմ եկաւ, հաւաքեց Յուդայի տունէն եւ Բենիամինի ցեղէն հարիւր ութսուն հազար ընտիր զինուորներ, որպէսզի պատերազմին Իսրայէլի տունին դէմ եւ Սողոմոնի որդի Ռոբովամի թագաւորութիւնը դարձեալ իր տիրապետութեան տակ առնեն։ 22 Բայց Աստուծոյ խօսքը եղաւ Սեմեայի՝ Աստուծոյ մարդուն, եւ ըսաւ. 23 Խօսէ Սողոմոնի որդի Յուդայի թագաւոր Ռոբովամի, Յուդայի եւ Բենիամինի բոլոր տան եւ ժողովուրդին մնացեալին, եւ ըսէ. 24 Այսպէս կ՚ըսէ Տէրը. Մի՛ ելլէք եւ մի՛ պատերազմիք ձեր եղբայրներուն՝ Իսրայէլի որդիներուն դէմ։ Ամէն մարդ իր տունը դարձեալ գնայ, որովհետեւ ինծմէ եղաւ այս բանը։ Ուստի լսեցին Տէրոջ խօսքը եւ դարձեալ գնացին, ինչպէս Տէրոջ խօսքով պատուիրեց։

25 Յետոյ Երոբովամ շինեց Սիւքեմ Եփրեմի լերան վրայ եւ բնակեցաւ անոր մէջ, եւ ելաւ անկէ եւ շինեց Փանուէլ։ 26 Երոբովամ ըսաւ իր սրտին մէջ. Հիմա թագաւորութիւնը Դաւիթի տունին պիտի դառնայ։ 27 Եթէ այս ժողովուրդը երթայ զոհեր մատուցանելու Տէրոջ տունը Երուսաղէմ, ատեն այս ժողովուրդին սիրտը իր տէր Ռոբովամ Յուդայի թագաւորին պիտի դառնայ, եւ զիս պիտի սպաննեն եւ Ռոբովամ Յուդայի թագաւորին պիտի դառնան։ 28 Ուստի թագաւորը խորհուրդ հարցուց, ոսկիէ երկու հորթ շինեց եւ ըսաւ անոնց. Չափազանց շատ է ձեզի համար Երուսաղէմ երթալը։ Ահա քու աստուածներդ, Իսրայէլ, որ հանեցին զքեզ Եգիպտոսի երկրէն։ 29 Մէկը դրաւ Բեթէլ, եւ մէկը դրաւ Դան։ 30 Այս բանը մեղքի պատճառ եղաւ, որովհետեւ ժողովուրդը գնաց մինչեւ Դան՝ անոր առջեւ երթալու համար։ 31 Ան շինեց նաեւ բարձր տեղերու տներ եւ ամէն տեղէ ժողովուրդէն քահանաներ կարգեց, որոնք Լեւիի որդիներէն չէին։ 32 Երոբովամ տօն մը կարգեց ութերորդ ամսուան տասնհինգերորդ օրը, Յուդայի տօնին նման, եւ զոհեր մատուցանեց սեղանին վրայ։ Այսպէս ըրաւ Բեթէլի մէջ, զոհելով հորթերուն, զոր շինած էր։ Նաեւ Բեթէլի մէջ կարգեց բարձր տեղերուն քահանաները, զոր շինած էր։ 33 Ութերորդ ամսուան տասնհինգերորդ օրը, զոր ինքն իր սրտէն հնարեց, Բեթէլի մէջ զոհեր մատուցանելու սեղանին վրայ ելաւ։ Իսրայէլի որդիներուն տօն կարգեց եւ սեղանին վրայ ելաւ խունկ ծխելու։

1 Եւ ահա Աստուծոյ մարդ մը եկաւ Յուդայէն Տէրոջ խօսքով Բեթէլ, երբ Երոբովամ սեղանին վրայ կեցած էր խունկ ծխելու։ 2 Ան աղաղակեց սեղանին դէմ Տէրոջ խօսքով եւ ըսաւ. Սեղա՛ն, սեղա՛ն, այսպէս կ՚ըսէ Տէրը. Ահա որդի մը պիտի ծնի Դաւիթի տունին, անոր անունը Յոսիա պիտի ըլլայ, եւ քեզի վրայ բարձր տեղերուն քահանաները պիտի զոհեն, որոնք քեզի վրայ խունկ կը ծխեն, եւ մարդոց ոսկորները պիտի այրեն քեզի վրայ։ 3 Նաեւ նշան պիտի տայ այդ օրը՝ ըսելով. Այս է նշանը, որ Տէրը խօսեցաւ. Ահա սեղանը պիտի պատռուի, եւ անոր վրայի մոխիրը պիտի թափի։

Ն·ք·ՂԲ· 1005

Ա Թագ·ժգ·1։ բՄն· ե·8։

Ն·Ք·ԶՓ· 1005

ներուն վրայ , որոնք քառասնամեայ հինգ սիւներու վրայ էին . — անոնց
4 կարգը տասնուհինգ էր ։ Եւ իրեք կարգ իրարու դիմացէ դիմաց շա-
րուած վանդակաւոր պատուհան-
5 ներ կային ։ Ու բոլոր դռները ու դրանդիքները քառակուսի էին . և վանդակաւոր պատուհանները իրա-
րու դիմացէ դիմաց իրեք կարգ է-
ին ։
6 Եւ սիւներուն սրահը շինեց , եր-
կայնութիւնը յիսուն կանգուն , ու լայնութիւնը երսուն կանգուն . ու
անոնց առջևը սրահ մը՝ ու անոնց
* կամ՝ վայ-
րագաւիթ
7 առջևը սիւներ ու *սանդուխ մը կար ։ Նաև աթոռին սրահը շինեց , ուր որ դատաստան կ՚ընէր , — այ-
նինչ առեանի սրահ կ՚ըսուէր . ու
† Եբր· յա-
տակը
անիկայ յատակէն մինչև †ձեղունը եղևնափայտով ծածկուած էր ։
8 Եւ իր նստած տանը մտնելը ան դրծիս պէս ուրիշ գաւիթ մը կար՝ տանը ու սրահին միջտեղը .
ու Փարաւոնին աղջկանը համար՝
Բ որն որ Սողոմոն իրեն էնէ առեր էր , ան սրահին պէս տուն մը շի-
9 նեց ։ Ասոնց ամէնը՝ ներսէն ու դուրսէն , և հիմէն մինչև առաս-
տաղը , ու դուրսի կողմէն մինչև մեծ գաւիթը տաշուած քարերու չափով՝ սղոցած ազնիւ քարերով
10 վնոաց էր ։ Հիմն ալ թանկագին քարերէ էր , մեծ քարերէ՝ տասը կանգուն քարերէ և ութը կան-
11 գուն քարերէ էր ։ Ու վերը տա-
շուած քարերուն չափովը ազնիւ
12 քար ու եղևնափայտ էր ։ Եւ մեծ գաւիթին չորս կողմը ու Ցերոնջը տանը ներքին գաւիթը և տանը
Է սրահը իրեք կարգ տաշուած քա-
րերով ու մէկ կարգ եղևնափայտի հեծաններով չինուած էր ։
Է Ց·Հ· ժ· 23 ։ Գոր· գ· 11 ։
13 Եւ Սողոմոն թագաւորը մարդ խրկեց , ու Ցիւրոսէն Տ·Քիրամը
Տ Բ Մն· դ· 11 ։ Ցես Հմր 40 ։
14 բերել տուաւ . Ի Ննիկայ Նեփթա-
ղիմի ցեղէն որբևարի կնկան մը որ-
Ի Բ Մն· բ· 14 ։
դի էր , ու Ւանոր Հայրը Ցիւրացի պղնձագործ մըն էր . և ան մարդը
Ղ Բ Մն· դ· 16 ։
պղնձէ ամէն տեսակ գործերը գոր-
Ի Եւ·լ· 3 ։ Ա·Դ· 1 ։
ծելու մեծ հմտութիւն , խմաստու-
թիւն ու գիտութիւն ուներ . և Սողոմոն թագաւորին եկաւ , ու
Ը Գ Թագ· ի· 17 ։ Բ Մն· գ· 15 ։ Դ· 12 ։ Եբեմ· ծբ· 21 ։
անոր ամէն գործքը կատարեց ։
15 Եւ ան էնէ պղնձէ երկու սիւն ձուլեց . մէկ սիւնին երկայնու-
թիւնը տասնուութը կանգուն , ու շըր-
ջագաւառը տասնուերկու կանգուն էր . այնպէս էր երկրորդ սիւնինն ալ ։
16 Եւ սիւներուն գլուխը դնելու հա-
մար պղնձէ երկու խոյակ ձու-
լեց . մէկ խոյակին բարձրութիւ-
նը հինգ կանգուն , ու միւս խո-
յակին բարձրութիւնը հինգ կան-
17 գուն էր ։ Եւ սիւներուն գլուխը եղող խոյակներուն համար՝ մէկ
խոյակին համար եօթը՝ ու միւս
խոյակին համար եօթը ցանցակերպ
ան շղթայագործ հիւսուած զար-
18 դեր չինէց ։ Ա յապէս սիւները շի-
նեց . ու մէկ ցանցակերպ զարդին վրայ շուրջանակի երկու կարգ նռներ չորեց , որ սիւնին գլուխը եղած խոյակը նուռերով ծած-
կուի . մէկալ խոյակին ալ այն-
19 պէս ըրաւ ։ Եւ սրահին մէջի սիւ-
ներուն գլուխը եղող խոյակները չորս կանգուն էին շուշանաձև շի-
20 նուածքով ։ Ու երկու սիւներուն վրայի խոյակներուն , ու ցանցա-
կերպ զարդին մօտ եղող փորին վրայէն ալ նռներ կար . ու ‡ երկու
խոյակներուն՝ վրայ Բ կարգով շա-
րուած երկու հարիւր նուռ կար ։
‡ կամ՝ երկ-
րորդ խոյա-
կին
Բ Ցես Բ Մն· գ· 16 ։ Դ· 13 ։ Եբեմ· ծբ· 23 ։
21 Եւ սիւները Ե տաճարին սրահին մէջը կանգնեց . ու աջ կողմի սիւնը կանգնելով , անոր անունը ‖ Յաքին կոչեց , ու ձախ կողմի սիւնը կանգ-
նելով , անոր անունը § Բոոզ կո-
22 չեց ։ Եւ սիւներուն գլխուն վրայ շուշանաձև գործ կար . այսպէս սիւներուն գործը լմընցաւ ։
Ե Բ Մն· ե· 7 ։
23 Եւ Լծովը ձուլածոյ շինեց , ու մէկ ընդունքէն մինչև միւս ընդունքը տասը կանգուն էր , ու բոլորաձև էր . և անոր բարձրութիւնը հինգ կանգուն , ու անոր շրջապատը եր-
24 սուն կանգուն էր ։ Ու անոր շըր-
ջանակի ամէն կողմէն գնդակներ շարուած էին . Ը ծովուն բոլորտիքը մէկ կանգունի մէջ տասնական գնդակներ կային , ու գնդակները երկու կարգ էին , ո-
րոնք ձուլած ատեննին ձուլուեր
Ը Բ Մն· դ· 3 ։
25 էին ։ Անիկայ Թ տասներկու եղնե-
րու վրայ կը կենար , որոնց իրեքը դէպ ի հիւսիս , իրեքը դէպ ի արևմուտք , իրեքը դէպ ի հարաւ , ու իրեքը դէպ ի արևելք կը նա-
յէին , ու ծովը անոնց վրայ էր , և ամէնուն ետևի կողմը դէպ ի ներս
Թ Բ Մն· դ· 4 ; Եբեմ· ծբ· 20 ։
26 դարձած էր ։ Ու անոր թանձրու-
թիւնը չորս մատնաչափ էր , և շըր-
ջընդունքը գաւաթի շրջունքի պէս էր , ու վրան շուշանի ծաղիկներ չի-
նուած էր . Ի երկու հազար մար
Ի Ցես Բ Մն· գ· 5 ։
կ՚առնէր ։
27 Եւ պղնձէ տասը ‡ մեքենովթի շի-
նեց . ամէն մէկ մեքենովթին երկայ-
նութիւնը չորս կանգուն , ու լայ-
նութիւնը չորս կանգուն , և բարձ-
28 րութիւնը իրեք կանգուն էր ։ Ու մեքենովթիները այսպէս շինուած էին . անոնք սպառուածներ ունէին , և սպառուածները եղերքներուն
‡ Ա՝ խա-
րիսխ ; Յ՝ խարխափէն պատուանդան
29 միջտեղը էին ։ Ու եղերքներուն միջտեղը եղող սպառուածներուն

Ն·Ք·ԶՓ· 1005

Ն·ՔՓ· 1005

* կամ՝ նաև գես

վրայ առիւծներ, եղներ ու քերովբէներ կային. ու եզերքներուն վրայ վերի կողմը *խարիսխն էր. ու առիւծներուն ու եզներուն տակը
30 կախուած զարդեր կային։ Եւ ամէն մէկ մէքենովթը պղնձէ չորս անիւ ու պղնձէ առանցքներ ունէր, ու չորս ոտքերը ուսեր էին անոնց. ու ամէն կախուած զարդին քովը ա-
31 ւազանին տակը ձուլածոյ ուսեր կային։ Եւ անոր բերանը խոյակին մէջէն դէպ՚ի վեր մէկ կանգուն էր. ու անոր բերանը խարիսխի գործքի պէս բոլորաձև էր, ու մէկ ու կէս կանգուն էր. և բերնին վրայ ալ քանդակներ ու սպա-
32 ռուածներ կային, քառակուսի՝ և ոչ բոլորաձև։ Ու սպառուածներուն տակը չորս անիւ կար. և անիւներուն առանցքները մէքենովթին վրայ հագուստաւոր էին, ու ամէն մէկ անիւին բարձրութիւնը մէկ ու
33 կէս կանգուն էր։ Եւ անիւներուն շինուածքը կառքի անիւներուն շինուածքին պէս էր. ո՛ անոնց առանցքները, շրջանակները, շա-
34 ուաիղները ու գունտերը բոլորը ձուլածոյ էին։ Եւ ամէն մէկ մէքենովթին չորս անկիւններուն վրայ չորս ուս կար, և ուսերը նոյն
35 իսկ մէքենովթէն էին։ Ու մէքենովթին գլուխը կէս կանգուն բարձրութեամբ բոլորակ մը կար, ու մէքենովթին գլխուն վրայ եղող եզերքը ու սպառուածները իրմէ
36 էին։ Ու եզերքներուն տախտակներուն վրայ ու սպառուածներուն վրայ քերովբէներ, առիւծներ ու արմաւենիներ քանդակուած էին, ամէն մէկ տեղին չարմարութեանը համեմատ, ու անոնց բոլորտիքը
37 կախուած զարդեր կար։ Ցասը մէքենովթներն ալ այսպէս բրաւ, ամենուն ձուլուածքը, չափ ու ձեւ մէկ էր։

Բ Մն· գ· 6։

38 Եւ հատաս հատ պղնձէ աւազան շինեց, ամէն մէկ աւազանը քառասուն մարով կը լեցուէր, ո՛ ամէն մէկ աւազանը չորս կանգուն էր, ո՛ տասը մէքենովթներուն վրայ
39 մէկմէկ աւազան կար։ Եւ հինգ մէքենովթը տանը աջ կողմի՝ ու հինգ մէքենովթը տանը ձախ կողմը դրաւ, ու ծովը տանը աջ կողմը հարաւոյ դէմ՝ դէպ՚ի արեւելք դրաւ։

40 Եւ Քիրամ աւազանները, թիակները ու կոնքերը շինեց. ա-
Քիրամ կատարեց ան բոլոր գործքերը՝ որ Ցերոբոամ տանը համար Սողոմոն Թագաւորին կը շինէր.
41 Այսինքն երկու սիւները, ու սիւներուն գլուխը եղող խոյակներուն

երկու գունտերը, և սիւներուն գլուխը եղող խոյակներուն երկու գունտերը ծածկելու համար երկու
42 ցանցակերպ զարդերը, Ու երկու ցանցակերպ զարդերուն չորս հարիւր նուռերը, այսինքն սիւներուն վրայի խոյակներուն երկու գունտերը ծածկելու համար՝ ամէն մէկ ցանցակերպ զարդին վրայ երկու
43 կարգ նուռեր։ Եւ տասը մէքենովթները, ու մէքենովթներուն
44 վրայի տասը աւազանները, Ու մէկ ծովը, ու ծովին տակի տասուերը,
45 կու եզները, Եւ կաթսաները, ու թիակները, ու կոնքերը. և ասոնց բոլոր կարասիները որ Քիրամ Սողոմոն Թագաւորին շինեց Ցերոբոամ տանը համար, փայլուն պղնձէ էին։
46 Թագաւորը զանոնք Յորդանանու դաշտին մէջ թանձր հողի մէջ վրայ ձուլել տուաւ՝ Սոկքովթի ու
47 Սարթանի մէջտեղը։ Եւ Սողոմոն ասոնց կարասիները ոչառնց կշռեց՝ վասն զի խիստ շատ էին, այնպէս որ պղնձին ծկռոքը չհամրանքի չէր գար։
48 Եւ Սողոմոն Ցերոբոամ տանը բոլոր կարասիները շինեց, Ոսկեայ սեղանը, ու վրան առաջաւորութեան հացը դրուելու ոսկի սեղան,
49 Ու եւ դաքիրին առջեւի զուտ ոսկիէ աշտանակները, որոնց հինգը աջ կողմն էին ու հինգը ձախ կողմը, և ոսկիէ ծաղիկները, ու ճրագները, և ունելիները, Եւ զուտ ոսկիէ գաւաթները, բազմակալեները, կոնքերը, խնկամանները և բուրվառները, ու ներքին տանը՝ այսինքն սրբութեանց սրբութիւնին դուներուն ու տանը՝ այսինքն տաճարին դուներուն ոսկի ծղնխիները։
51 Այսպէս Ցերոբոամ տաճարին համար Սողոմոն Թագաւորին բոլոր շինած գործքերը լմընցան. ու Սողոմոն Դաւիթին նուիրած բաները՝ արծաթը ու ոսկին ու անօթները տարաւ, Ցերոբոամ տանը գանձերուն մէջը դրաւ։

Ն·ՔՓ· 1005

Յհմր 17, 18։

Ղ Եզ· իե· 3։ Բ Մն· գ· 16։

Բ Մն· գ· 17։

Բ Մն· լգ· 17։

Յ Ցե·գ· 16։

Ն ա Մն· իր· 14։

Ղ Եզ· լե· 25, ՃՃ։

Ա Եզ· իե· 30։ Ղ Ե· իգ· 5—8։

Ղ Եզ· լե· 10, ՃՃ։

Գ Թագ· Ը· 11։ Բ Մն· ե· 1։

Գ Լ · Ը

1 Ցաճարին նուագաւոր հանդէսը։ 12՝ 54 Սողոմոնի օրհնութիւնը։ 22 անոր աղօթքը։ 62 անոր մասուցած խաղաղութեան զոհերը։

1 Յետոյ Սողոմոն Իսրայէլի ծերերը ու ցեղերուն բոլոր իշխանները, Իսրայէլի որդւոց նահապետները Սողոմոն Թագաւորին քովը Երուսաղէմ ժողվեց, Որ Ցերոբոամ ուխտին տապանակը Դաւիթին քաղաքէն՝ այսինքն Սիոնէն
2 հանեն։ Եւ Իսրայէլի բոլոր մարդիկները եօթներորդ ամսուն՝ Ընթացքի ամսուն մէջ՝ տօնին առա-

Ա Թագ· Ը· 1։ Բ Մն· ե· 2, ՃՃ։

Բ Թագ· Ը· 17։

Ի Թագ· ե· 7, 9։ Ղ· 12, 16։

Բ Ղե· իգ· 34։ Բ Մն· է· 8։

Ն ՀԱ · ՊԲ · 1004

Ի ԹԱԻ · Դ · 15 : Բ ՕՐ · Լ · 9 : ՁԵՒ · Գ · 3 : 6 : Ա ՄՆ. ԺԱ. 14, 15 :

Ա ՊԼ · Գ · 4 : Բ ՄՆ · Ա · 8 :

Ե ԲԹԱԳ · Զ · 13 :

Ը ԲԹԱԳ · Զ · 17 :

Ի ՆԵ · ԻԶ · 33, 34 : ԹԼ · Զ · 19 :

Ժ ԹԼ · Զ · 27 :

Ի ՆԵ · ԻԱ · 14, 15 :

Լ Ը ՄՆ . Ե · 9 :

Ի ՆԵ : ԻԱ · 21 : Բ ՕՐ · Ժ · 2 :

Ծ Բ ՕՐ . Ժ . 5 : ՆԲՐ · Բ · 4 :

Ի ՆԵ · Ի · 20 :

Հ ՆԵ · ԼՏ · 27, 28 : Բ ՕՐ · Գ · 13 : ՀԺՐ 21 :

Ի ՆԵ · Ի · 34, 35 : Բ ՄՆ · Ե · 13, 14 : Է · 2 :

Ձ Բ ՄՆ · Զ · 1, ՃՃ :

Ո ԶԼ · ԺԶ · 2 : ՍԱՂ · ԺԶ · 11 : ՂԷ · 2 :

Ժ ԲԹԱԳ · Է · 13 :

Ց ՍԱՂ · ՃՃ · 14 :

Ն ԲԹԱԳ · Զ · 18 :

Ձ ՂՈՒ · Ա · 68 :

Ա ԲԹԱԳ · Է · 5 , 25 :

Ձ Բ ԹԱԳ · Է · 6 : Բ ՄՆ · Զ · Ճ · ՃՃ :

Պ ՀԺՐ 20 . Բ ՕՐ . ԺԲ . 13

Ձ Ա ԹԱԳ · ԺԶ · Է : Բ ԹԱԳ . Է . 8 : Ա ՄՆ . ԻԲ · 4 :

Նը Սողոմոն թագաւորին քովը
3 Ժողովուեցան : Ու Իսրայէլի բոլոր
ծերերը եկան , ե ու քահանաները
4 տապանակը վերցուցին : Եւ Տէ-
րոջը տապանակը Ղեւ ժողովքի
խորանը և խորանին մէջը եղած
բոլոր սուրբ անօթները հանեցին .
ու զանոնք քահանաները ու Ղե-
5 սայիները հանեցին : Եւ Սողոմոն
թագաւորը ու անոր քովը Ժո-
ղովուած Իսրայէլին բոլոր ժողովքը
անոր հետ տապանակին առջևը ըլ-
լալով , Ն ոչխարներ ու արջառներ
կը զոհէին այնչափ շատ որ անթիւ
6 ու անհամար էին : Եւ քահանա-
ները Ց Տէրոջը ուխտին տապանակը
ներս տարին Ի իր տեղը՝ տանը դասի-
րը՝ սրբութիւն սրբութեանցը , ա
Ք երովբէներուն թևերուն տակը
7 դրին . Քանզի քերովբէները տապա-
նակին տեղւոյն վրայ էրէց թևերը
կը տարածէին , ու քերովբէները
վերէն կը ծածկէին տապանակը ու
8 անոր ձողերը : Եւ Է ձողերը երկըն-
ցուցին , այնպէս որ ձողերուն ծայ-
րերը Նսրբութիւնէն կ՚երևնային
դարբիրին առջևը , բայց դուրսէն
չէին երևնար . ու մինչև այս օրս հոն
9 են : Է Ցապանակին մէջ ուրիշ
բան չկար , Ծ բայց միայն երկու քա-
րէ տախտակները՝ որ Մովսէս Քո-
րեբի մէջ Կհոն դրաւ , Հ որոնցմով
Տէրը Իսրայէլի որդւոցը հետ ա-
նոնց Եգիպտոսի երկրէն ելած ա-
10 տեն ուխտ ըրաւ : Ու երբոր քա-
հանաները սրբութիւնէն ելան ,
11 ամպը Խ լեցուց Տէրոջը տունը . Եւ
ամպին պատճառուր քահանանե-
րը չէին կրնար հոն կենալ , ար Է-
րկնց պաշտօնը կատարելն . վասն զի
Տէրոջը փառքը Տէրոջը տունը լե-
ցուցեր էր :
12 Ղ Ա ատենը Սողոմոն ըսաւ , Տէ-
րը ըսած որ ինքը Մ մառախուղի մէջ
13 կը բնակի : Ս Ա՛հ քեզի բնակու-
թեան համան տուն , Ս ու յաւի-
տեան քու նստելուդ համար տեղ
14 շինեցի : Եւ թագաւորը իր երեսը
դարձուց , ու Խ իսրայէլի բոլոր ժո-
ղովքը օրհնեց . ու Իսրայէլի բոլոր
ժողովքը ոտի վրայ կայներ էին ,
15 Եւ անիկայ ըսաւ , Ը Օրհնեալ ըլլայ
Իսրայէլի Տէր Աստուածը , որ Ի իր
բերնովը իմ Հօրս Դաւիթին խօսք
տուաւ , ու իր ձեռքովը կատարեց .
16 քանզի ըսաւ , Ց Ի՛մ ժողովուրդս
Իսրայէլը Եգիպտոսէն հանած օրէս
Ի վեր՝ Խ իսրայէլի բոլոր ցեղերէն
քնաւ մէկ քաղաք մը չընտրեցի
տուն շինելու համար , որ Ի իմ ա-
նունս հոն ըլլայ . բայց Է Դաւիթը
ընտրեցի , որ իմ ժողովուրդիս
Իսրայէլին վրայ Թագաւոր ըլլայ :
17 Եւ Ի՛մ Հայրս Դաւիթի միտք ու-
նէր որ Իսրայէլի Տէր Աստուծոյն
18 անունը տուն մը շինէ . Ի Տէրը
Տէրը իմ Հօրս Դաւիթին ըսաւ ,
Որովհետև դուն միտքդ դրիր որ
իմ անունս տուն շինես , աղէկ
ըրիր որ ա քեզի միտքդ դրիր .
19 Սակայն Ա տունը դուն պիտի չշի-
նես , Հապա քու որդիդ , որ քու
երանքէդ պիտի ելլէ , անիկայ իմ
20 անունս՝ տունը պիտի շինէ : Եւ
հիմա Տէրը իր ըսած խօսքը կատա-
րեց , ու ես իմ Հօրս Դաւիթին
տեղը յաջորդեցի , ու Տ Տէրոջը ը-
սածին պէս Իսրայէլի աթոռը
նստայ , ու Իսրայէլի Տէր Աստու-
ծոյն անունը ա տունը շինեցի .
21 Եւ հոն տեղ մը պատրաստեցի տա-
պանակին համար , որուն մէջը Կե-
ղած է Տէրոջը ուխտը , որն որ մեր
հայրերուն հետ ըրաւ , երբոր զա-
նոնք Եգիպտոսի երկրէն դուրս հա-
նեց :
22 Եւ Սողոմոն Ց Տէրոջը սեղանին
առջևը Խրայէլի բոլոր ժողովքին
դիմացը կայնելով , Ձ եռքերը դէպ
23 Ի երկինքը տարածեց , Ու ըսաւ ,
Ո՛վ Տէր Աստուած Խրայէլի , վե-
րը երկինքը ու վարը երկրի վրայ
Ք երեզ պես Աստուած չկայ , որ
Ի քու առջևդ իրենց բոլոր սրտովը
քալող ծառաներուդ հետ Ո ուխտ
24 ու ողորմութիւն կը պահես Դուն
քու ծառայիդ՝ իմ Հօրս Դաւիթին
ըրած խոստումնէդ պահեցիր , ու
բերնովդ ըսածդ ձեռքովդ կատա-
րեցիր , ինչպես որ այսօր Կ՚երևնայ :
25 Եւ հիմա ով Տէր Աստուած Խրա-
յէլի , պահէ ան խոստումնդդ , որն
որ քու ծառայիդ՝ իմ Հօրս Դա-
ւիթին ըրիր , ու ըսիր Ճ Իմ առ-
ջևս Խրայէլի աթոռին վրայ նըս-
տող մարդ քեզմէ պակաս պիտի
չըլլայ . միայն թէ քու որդիդ ի-
րենց ճամբաներուն զգուշութիւն
ընեն ու իմ առջևս քալեն , ինչ-
պես որ դուն իմ առջևս քալեցիր :
26 Ա Եւ հիմա ով Աստուած Խրայէլի ,
Թող քու ծառայիդ՝ իմ Հօրս
Դաւիթին ըսած խօսքդ հաստա-
տուի :
27 Բայց Բ միթէ Աստուած իրաւ-
նէ երկրիս վրայ պիտի բնակի ՞ .
ահա երկինքը ու Ե րկնից երկին-
քը քեզ չեն կրնար պարունակել .
ուր կը մնայ ա իմ շինած տունս ։
28 Սակայն ով Տէր Աստուած իմ , քու
ծառայիդ աղօթքին ու խնդրուած-
քին նայէ , որ քու ծառայիդ այսօր
քու առջևդ ըրած պաղատանքը ու
29 աղօթքը լսես . Որպէս զի աս տունը
վրայ գիշեր ցորեկ քու աչքերդ բաց
ըլլան , ան տեղւոյն վրայ՝ որուն

Ն ՀԱ · ՊԲ · 1004

Ա ԲԹԱԳ . Է . 2 : ՄՆ. ԺԷ . 1 :

Ա Բ ՄՆ . Չ . 8, 9 :

Վ Բ ԹԱԳ . Է . 5 , 12 , 13 : ԹԼ . Ե . 8 , 5 :

Փ Ա ՄՆ . ԻԲ . 5 , 6 :

Բ ՀԺՐ 9 : Բ ՕՐ . Լ . 26 :

Ց Բ ՄՆ . Չ · 12 , ՃՃ :

Ա ՆԵ . Թ . 33 : ԵԶՐ . Թ . 5 : Ե . Ա . 15 :

Է ՆԵ . Ժ . 11 : ԲԹԱԳ . Է . 22 :

Ի ՅՇ . Ժ . 1 : ԳԼ . Փ . 6 : ԳԹԱԳ . Ի . 3 :

Օ Ր Օր . Է . 9 : ՆԵՀԵՄ . Ա . 5 : ԴԱՆ . Թ . 4 :

Ֆ ԳԼ . Բ . 4 : Բ ԹԱԳ . Ի . 12 , 16 :

Ա Բ ԹԱԳ . Է . 25 :

Ի Բ Մ Ն . Բ . 6 : Ե . ԿԳ . 1 : ԵՒՍ . ԻԴ . 24 : Գ Ր . Է . 49 : Ժ . 24 :

Ի Բ ԿԱՐ . ԺԲ . 2 :

Համար ըմիր թէ ՝ի՛մ անունս հոն պիտի ըլլայ . այնպէս որ ա տեղը քու ծառայիդ ըրած աղօթ-
30 քը լսես ։ Ու՛րեմն քու ծառայիդ և քու ժողովուրդիդ Իսրայէլին ա տեղը ըրած աղօթքները լսես . այո՛ քու բնակութեանդ տեղէն երկինքէն լսես , ու լսածդ ատենդ ներես ։
31 Թէ որ մէկը իր ընկերին դէմ մեղանչէ , ու ան ա՛լ երդում ընել տալու համար՝ *անոր երդում ա-
ռաջարկէ , ու երդումը ա՛ ՝ի տունը
32 քու սեղանիդ առջեւը դայ , Ան ատենը դուն երկինքէն լսես ու կա՛տարես , ու քու ծառաներդ դա՛տես , Ե՛ւ յանցաւորը դատապարտես , ու անոր †ըրածը անոր գլխը բերես . և արդարը արդարացնես , ու անոր արդարութեանը չափովը անոր տաս ը՛նես ։
33 Եթէ թէ որ քու ժողովուրդդ Իսրայէլ քեզի դէմ մեղանչելնուն համար իրենց թշնամիներուն առջեւը յաղթուին , ու ի՛ քեզի դառնան և քու անուանդ փառք տան , ու ա՛ս տանս մէջ քեզի աղօթք ու ա-
34 ղաչանք ընեն , Ան ատենը դուն երկինքէն լսես , և քու ժողովուրդիդ Իսրայէլին մեղքը ներես , ու անոնց հայրերուն տուած երկիրդ դարձնես ։
35 Թէ որ անոնց քեզի դէմ մեղք գործելնուն համար՝ երկինքը գոցուի , ու անձրեւ չըայ . ու անոնք ա՛ս տեղս քեզի աղօթք ընեն և քու անուանդ փառք տան , ու զանոնք նեղելուդ համար իրենց մեղքերէն
36 դառնան , Ան ատենը դուն երկինքէն լսես , և քու ծառաներուդ ու քու ժողովուրդիդ Իսրայէլին մեղքը ներես , որ *անոնց սորվեցնես Ա՛ն աղէկ ճամբան , որուն մէջը պիտի քալեն . ու քու ժողովուրդիդ ժառանգութիւն տուած երկիրդ վրայ անձրեւ տաս ։
37 Եթէ որ երկրի վրայ սով , կամ ժանտախտ , կամ խորշակահարութիւն , կամ ա՛րմխաշ գալուկ , կամ մարախ , կամ գրուիճ ըլլայ , կամ անոնց թշնամիները զանոնք իրենց †քնական երկրին մէջը նեղեն , կամ որ և իցէ հարուած կամ հիւանդ-
38 դութիւն ըլլայ , Քու բոլոր ժողովուրդդ Իսրայէլէն որ և իցէ մարդ աղօթք մը ու խնդրուածք մը ընէ լսես ըլլայ , ու իւրաքանչիւր մարդ իր սրտին ախտը ճանչնալով՝ ձեռքերը դէպ ՝ի աս տունը երկրնչորնէ ,
39 Ան ատենը դուն երկինքէն՝ քու բնակութեանդ տեղէն լսես ու ներես , և ընես . և ամէն մարդու իր բոլոր ճամբաներուն համեմատ

Ն ։ Ք ։ ՉԴ ։ 1004

Դ Օր ։ Ժբ ։ 11 ։
Ի բ Մն ։ ի ։ 9 ։ Նեհմ ։ ա ։ 6 ։

Ղեւ ։ ի ։ 11 ։ Ղե ։ ե ։ 1 ։

Ե բ Օր ։ իե ։ 1 ։
*Եբր ։ ճամբան

Ղե ։ իզ ։ 17 ։ բ Օր ։ իը ։ 25 ։

Ի Ղե ։ իզ ։ 39 ։ 40 ։ Նեհմ ։ ա ։ 9 ։

Ի Ղե ։ իզ ։ 19 ։ բ Օր ։ իը ։ 23 ։

Ի Սալ ։ իե ։ 4 ։ իհ ։ 11 ։ Ղ ։ 12 ։ Նիպ ։ 8 ։

Լ ա Թագ ։ ժբ ։ 28 ։

Ի Ղե ։ իզ ։ 16 ։ 25 ։ 26 ։ բ Օր ։ իը ։ 21 ։ 22 ։ 27 ։ 38 ։ 42 ։ 52 ։ բ Մն ։ ի ։ 9 ։
†Եբր ։ գըտնուած

Ն ։ Ք ։ ՉԴ ։ 1004

Ժ ա Թագ ։ ժ ։ 7 ։ ա Մն ։ իբ ։ 9 ։ Սալ ։ ժ ։ 4 ։ Երեմ ։ ժե ։ 10 ։ Գոր ։ ա ։ 24 ։

Ի Սալ ։ ճլ ։ 4 ։

Հբ Օր ։ գ ։ 24 ։

Ն ա Թագ ։ ժե ։ 46 ։ դ Թագ ։ ժԹ ։ 19 ։ Սալ ։ կե ։ 2 ։
Ղ Սալ ։ ճբ ։ 15 ։

Ժ բ Մն ։ ջ ։ 36 ։ Առակ ։ ի ։ 9 ։ Ժող ։ է ։ 20 ։ Ցակ ։ գ ։ 2 ։ ա Ցօհ ։ ա ։ 8 ։ 10 ։
Ի Ղե ։ իզ ։ 34 ։ 44 ։ բ Օր ։ իը ։ 36 ։ 64 ։
Ի Ղե ։ իզ ։ 40 ։
Ն Նեհեմ ։ ա ։ 6 ։ Սալ ։ ճզ ։ 6 ։ Դան ։ Թ ։ 5 ։
Լ Երեմ ։ իԹ ։ 12 ։ 13 ։ 14 ։

Դան ։ ը ։ 10 ։

Լ Եզե ։ է ։ 6 ։ Սալ ։ ճշ ։ 46 ։
Ա բ Օր ։ Թ ։ 29 ։ Նեհեմ ։ ա ։ 10 ։

համար ըմիր թէ ՝ի՛մ անունս հոն պիտի ըլլայ . այնպէս որ ա տեղը քու ծառայիդ ըրած աղօթ-
30 քը լսես ։ Ու՛րեմն քու ծառայիդ և քու ժողովուրդիդ Իսրայէլին ա տեղը ըրած աղօթքները լսես . այո՛ քու բնակութեանդ տեղէն երկինքէն լսես , ու լսածդ ատենդ ներես ։
31 Թէ որ մէկը իր ընկերին դէմ մեղանչէ , ու ան ա՛լ երդում ընել տալու համար՝ *անոր երդում ա-
ռաջարկէ , ու երդումը ա՛ ՝ի տունը
32 քու սեղանիդ առջեւը դայ , Ան ատենը դուն երկինքէն լսես ու կա՛տարես , ու քու ծառաներդ դա՛տես , Ե՛ւ յանցաւորը դատապարտես , ու անոր †ըրածը անոր գլխը բերես . և արդարը արդարացնես , ու անոր արդարութեանը չափովը անոր տաս ը՛նես ։
33 Եթէ թէ որ քու ժողովուրդդ Իսրայէլ քեզի դէմ մեղանչելնուն համար իրենց թշնամիներուն առջեւը յաղթուին , ու ի՛ քեզի դառնան և քու անուանդ փառք տան , ու ա՛ս տանս մէջ քեզի աղօթք ու ա-
34 ղաչանք ընեն , Ան ատենը դուն երկինքէն լսես , և քու ժողովուրդիդ Իսրայէլին մեղքը ներես , ու անոնց հայրերուն տուած երկիրդ դարձնես ։
35 Թէ որ անոնց քեզի դէմ մեղք գործելնուն համար՝ երկինքը գոցուի , ու անձրեւ չըայ . ու անոնք ա՛ս տեղս քեզի աղօթք ընեն և քու անուանդ փառք տան , ու զանոնք նեղելուդ համար իրենց մեղքերէն
36 դառնան , Ան ատենը դուն երկինքէն լսես , և քու ծառաներուդ ու քու ժողովուրդիդ Իսրայէլին մեղքը ներես , որ *անոնց սորվեցնես Ա՛ն աղէկ ճամբան , որուն մէջը պիտի քալեն . ու քու ժողովուրդիդ ժառանգութիւն տուած երկիրդ վրայ անձրեւ տաս ։
37 Եթէ որ երկրի վրայ սով , կամ ժանտախտ , կամ խորշակահարութիւն , կամ ա՛րմխաշ գալուկ , կամ մարախ , կամ գրուիճ ըլլայ , կամ անոնց թշնամիները զանոնք իրենց †քնական երկրին մէջը նեղեն , կամ որ և իցէ հարուած կամ հիւանդ-
38 դութիւն ըլլայ , Քու բոլոր ժողովուրդդ Իսրայէլէն որ և իցէ մարդ աղօթք մը ու խնդրուածք մը ընէ լսես ըլլայ , ու իւրաքանչիւր մարդ իր սրտին ախտը ճանչնալով՝ ձեռքերը դէպ ՝ի աս տունը երկրնչորնէ ,
39 Ան ատենը դուն երկինքէն՝ քու բնակութեանդ տեղէն լսես ու ներես , և ընես . և ամէն մարդու իր բոլոր ճամբաներուն համեմատ

հատուցում ընես , անոր սիրտը դիտնալուդ համար . վասն զի ՝ի բոլոր մարդոց որդիներուն սիրտը մի-
40 նակ դուն գիտես . Ո՛րպէս զի քեզմէ վախնան Իբենց բոլոր օրերուն մէջը՝ որչափ ժամանակ որ մեր հայրերուն տուած երկրիդ վրայ պիտի ապրին ։
41 Ու քու ժողովուրդիդ Իսրայէլէն չեղող՝ և հեռաւոր երկրէ մը քու անուանդ համար եկող օտարականն
42 ալ՝ (Վասն զի քու մեծ անունդ ու հզօրաւոր ձեռքդ ու երկրնցած բազուկդ պիտի լսեն ,) Թէ որ դայ ու աս տանս մէջ աղօթք ընէ ,
43 Դուն երկինքէն քու բնակութեանդ տեղէն լսես , և օտարականին քեզի ըրած ամէն խնդրուածքը կատարես , Ո՛ր երկրիս ամէն ժողովուրդները քու անուանդ ճանչնան , ու քու ժողովուրդիդ Իսրայէլին պէս քեզմէ վախնան , և գիտնան Թէ ա՛ս իմ շինած տանս վրայ քու անուանդ կոչուած է ։
44 Երբոր քու ժողովուրդդ իր թշնամիին դէմ պատերազմի երթայ ան ճամբով՝ որ դուն պիտի խրկես զանոնք , Թէ որ անոնք աս քու ընտրած քաղաքիդ , ու քու անուանդ համար աս իմ շինած տանս կողմը Նայելով՝ Ցերոջը աղօթք ը-
45 նեն , Երկինքէն անոնց աղօթքը ու խնդրուածքը լսես , և անոնց իրաւունքը ընես ։
46 Երբոր քեզի դէմ մեղք գործեն , (Վ՛քանզի մեղք չգործող մարդ չըկայ ,) ու անոնց բարկանալով՝ զանոնք թշնամիին ձեռքը մատնես , ու անոնց գերեվարները †թշնամիին հեռու կամ մօտ երկիրը գերի տա-
47 նին Եթէ որ ան իրենց գերութեան երկրին մէջ ղեղջի դան ու դառնան , և իրենց գերեվարներուն երկրին մէջ քեզի աղաչեն ու Ն՛ըսեն , Մեղք գործեցինք , անօրէնութիւն ու անիրաւութիւն ը-
48 րինք . Եւ Ե՛թ որ զանոնք գերի տա-նող թշնամիներուն երկրին մէջ և իրենց բոլոր օրառվը ու իրենց քոլոր հոգիովը քեզի դառնան , ու իրենց երկրին՝ որ իրենց հայրերուն տուիր , և քու ընտրած քաղաքիդ , ու քու անուանդ համար իմ շինած տանս կողմը Նայելով՝ քեզի աղօթք
49 ընեն , Դուն երկինքէն քու բնակութեանդ տեղէն անոնց աղօթքը ու խնդրուածքը լսես , ու անոնց
50 իրաւունք ընես , Եւ քու ժողովուրդիդ քեզի դէմ ըրած մեղքը ու բոլոր յանցանքը ներես . ու Ն՛այ-
պէս ընես որ անոնց գերեվարները անոնց վրայ գթան , և անոնց ողոր-
51 մութիւն ընեն . Քանզի Ո՛անոնք

ն · ք · զէ · 1004

Ղ բ Օր · դ · 20 : Երեմ · ժա · 4 :

քու ժողովուրդդ ու քու ժառանգութիւնդ են , որ զանոնք եգիպտոսէն՝ Ներկաթի ծոցին միջէն հանե-
52 ցիր : Եւ քու ծառայիդ խընդրուածքին ու քու ժողովուրդիդ Իսրայէլին խնդրուածքին քու աչքդ ա՜ւելչք բաց լլլայ , որ ա-նոնց քեզի ըրած ամէն աղաղակը
53 լսես : Քանզի երկրին ամէն ժողովուրդներէն դուն զատեցիր անոնք , որ քու ժառանգութիւնդ ըլլան . ՚ինչպէս որ քու ծառայիդ Մովսէսին ձեռքովը խօսեցար , երբոր մեր հայրերը եգիպտոսէն հանեցիր , ո՛վ Տէր Եհովայ :

54 Երբոր Սողոմոն աս բոլոր աղօթքը ու խնդրուածքը Տէրոջը ըրաւ լմընցուց , Տէրոջը սեղանին առջևէն ելաւ , ուր որ ձեռքերը դէպ ՚ի երկինքը երկընցուցած ծունկ կրկներ
55 էր , ու ոտքի վրայ կայնելով , ՚Իսրայէլին բոլոր ժողովքը բարձր ձայ-
56 նով օրհնեց , ու բսաւ ՝ Օրհնեալ ըլլայ Տէրը , որ իր բոլոր բսածին համաձայն իր Իսրայէլ ժողովուրդին հանգստութիւն տուաւ , Եւ իր ծառային Մովսէսին ձեռքովը խօսած ամէն բարի խօսքերէն բնաւ
57 մէկ խօսք մը դատիրը չինկաւ : Մեր Տէր Աստուածը մեզի հետ ըլլայ , ինչպէս որ մեր հայրերուն հետ էր . ՚ու մեզ չթողու ու մեզ երեսէ
58 չդարձնէ , Եւ ՚ի մեր սիրտը իրեն դարձընէ , որ իր բոլոր ճամբաներուն մէջը քալենք , ու պահենք իր պատուիրանքները , կանոնները ու իրաւունքները , որոնք մեր հայրերուն
59 պատուիրեց : Եւ Տէրոջը առջևը մատուցած աս պաղատանքի խօսքերս ցորեկ ու գիշեր մեր Տէր Աստուծոյն մօտենան , որ օրէ օր պահած գործքերուն մէջ իր ծառային ու իր Իսրայէլ ժողովուրդին
60 իրաւունքը ընէ . ՚Որ երկրիս ամէն ժողովուրդները դիտնան Թէ ՚Եհովայ ինքն է Աստուած , և ուրիշ
61 մը չկայ : Ու ՚ձեր սիրտը մեր Տէր Աստուծոյն առջևը ուղիղ ըլլայ , որ աս օրուան պէս անոր կանոններուն մէջը քալէք , ու անոր պատուիրանքները պահէք :

62 Եւ ՚թագաւորը ու բոլոր Իսրայէլը անոր հետ Տէրոջը առջևը
63 զոհեր մատուցին : Եւ Սողոմոն Տէրոջը մատուցած խաղաղութեան զոհին համար՝ քսանուերկու հազար արջառ ու հարիւր քսան հազար ոչխար զոհ ըրաւ . և թագաւորը ու բոլոր Իսրայէլին որդիքը Տէրոջը
64 տանը նաւակատիքը ըրին : ՚Ան օրը թագաւորը Տէրոջը առջևը եղող դաւիթին մէջտեղը սըբբեց . քանզի էր ողջակէզները ,

հացի ընծաները , ու խաղաղութեան զոհերուն ճարպերը հոն մատուց , վասն զի Տէրոջը առջևի պղնձէ սեղանը պղտիկ կու գար աս ողջակէզները , հացի ընծաները ու խաղաղութեան զոհերուն ճարպերը ընդունելու :

65 Եւ ան առտեն Սողոմոն ու անոր հետ բոլոր Իսրայէլ՝ մէկ մեծ ժողով մը՝ ՚Եմաթի մտուքէն մինչև ՚Եգիպտոսի հեղեղատը մեր Տէր Աստուծոյն առջևը ՚եօթը օր ու եօթը օր և՜ ՚այնհետ տասնեւ-
66 չորս օր տասն ըրին : Ե՜ Սողոմոն ուրբաթերորդ օրը ժողովուրդը արձակեց , որոնք թագաւորը օրհնեցին , ու իրենց վրանները գացին , գուարթ սրտով մը ուրախանալով ան բոլոր բարիքներուն համար , որ Տէրը իր Դաւիթ ծառային ու իր Իսրայէլ ժողովուրդին ըրաւ :

Գլ · Ը

1 Աստուած Սողոմոնին հետ ուխտ կ՚ընէ տեսիլքի մէջ : 10 Սողոմոնին ու ՚Քիրամին իրարու խրկած ընծաները : 15 Սողոմոնին գործքերուն մէջը օտարազգիները անոր ծառայներն էին , և Իսրայէլացիք՝ պատուաւոր ծառաները : 24 Փարաւոնին աղջիկը իր տունը կը փոխադրուի : 25 Սողոմոնին տարեկան հանդիսաւոր զոհերը : 26 Սողոմոնին ձիաերը ՈՒրէնին ոսկի կը բերեն :

1 ՚Երբոր Սողոմոն Տէրոջը տունը ու թագաւորական տունը և իր սրտին բոլոր ուզած բաները
2 շինեց լմընցուց , Տէրը Սողոմոնին նորէն երեւցաւ , ՚ինչպէս որ Գա-
3 բաւոնի մէջ երեւցեր էր : Եւ Տէրը անոր ըսաւ , Ի՛մ առջևս ըրած աղօթքդ ու պաղատանքդ լսեցի . և աս շինած տունդ սրբեցի , Որ իմ անունս յաւիտեան հոն դնեմ . ե ու իմ աչքերս ու սիրտս միշտ հոն պի-
4 տի ըլլան : Եւ Թէ որ դուն իմ առջևս՝ ՚Ըդու հօրդ Դաւիթին քալածին պէս , Ի կատարեալ սրտով և ուղղութեամբ քալես , ու բոլոր քեզի պատուիրածներս ընես , ու իմ կանոններս ու դատաստաններս
5 պահես , Ան ատենը քու թագաւորութեանդ աթոռը Իսրայէլի վրայ յաւիտեան պիտի հաստատեմ՝ ՚ինչպէս որ քու հօրդ Դաւիթին խօսեցայ՝ ըսելով , Իսրայէլի աթոռին վրայ քեզմէ մարդ պակաս պի-
6 տի չըլլայ : Թէ որ դուք կամ ձեր որդիքը ինծմէ խստորիք , ու ձեր առջևը դրած պատուիրանքներս ա՜ կանոններս չպահէք , ու երթաք ուրիշ աստուածներու ծառայութիւն ընէք , և անոնց երկրպա-
7 գութիւն ընէք , Ան ատենը Իսրայէլը պիտի ջնջեմ ան երկրին վրայէն , որն որ իրենց տուի . ու

ն · ք · զէ · 1004

Ղ բ Մն · դ · 1 :

՚ա՜ թաւ · լգ · 8 : Ճես · ժգ · 6 : Դաս · գ · 8 : ՚Գթագ · ժգ · 25 :

Բ Նե · ժե · 18 : Թաւ · լՋ · 6 :

Է բ Մն · է · 8 : Ը Ամր 2 : Ղէ · իգ · 34 :

Ի բ Մն · է · 9 , 10 :

՚Իբր 992

՚ա բ Մն · է · 11 , ՃԱ :

Բ Գէ · է · 1 :

Է բ Մն · ը · 6 :

Ը Գէ · գ · 6 :

Ի դ Թագ · ի · 6 : Սաղ · ժ · 17 :

Ղ Գէ · ը · 29 :

Ի բ Օր · ժա · 12 :

Ը Գէ · ժա · 4 , 6 , 38 : ժգ · 8 : ժե · 6 :

Ը Նե · ժէ · 1 :

Ժ բ Թագ · է · 12 , 16 : Գէ · բ · 4 : գ · 12 : ա Մն · իբ · 10 : Սաղ · ՃՂբ · 12 :

Է բ Թագ · է · 14 : բ Մն · է · 19 , 20 : Սաղ · ՀԹ · 30 , ՃԱ :

Լբ Օր · գ · 26 : դ Թագ · մե · 23 : իե · 21 :

Ե · ք · զէ · 1004

Ղ բ Օր · դ · 20 : Երեմ · ժա · 4 :

՚ա՜ Նե · ժԹ · 8 : բ Օր · Թ · 26 , 29 : ժգ · 2 :

՚ա բ Թագ · գ · 18 :

Է բ Օր · ժբ · 10 : Ճես · իա · 45 : իգ · 14 :

Ժ բ Օր · լ · 6 : Ճես · ա · 5 :

Բ Սաղ · ՃԺԹ · 36 :

Ց Ճես · գ · 24 : ա Թագ · մե · 46 : դ Թագ · ժԹ · 19 :

՚ա բ Օր · գ · 35 , 39 :

Է Գէ · ժա · 4 : մե · 8 , 14 : դ Թագ · ի · 8 :

Է բ Մն · է · 4 , ՃԱ :

Օ բ Մն · է , ը :

Ի իմ անուանս համար աս սրբած տունս երեսիս պիտի ձգեմ . ⁋ և Իսրայէլ բոլոր ազգաց մէջ առակ
8 ու կատակ պիտի ըլլայ : Եւ [1]այս բարձր տանը համար ամէն քովէն անցնողը պիտի զարմանայ , ու սուլելով պիտի ըսէ , [2]Ցերը ինչո՞ւ համար աս երկրիս ու աս տանս այս-
9 պէս ըրաւ : Եւ պիտի ըսեն , [3]Վասն զի անոնք իրենց Տէր Աստուածը Թողուցին , որ անոնց հայրերը Եգիպտոսի երկրէն հաներ էր , և ուրիշ աստուածներու յարեցան , և անոնց երկրպագութիւն ու ծառայութիւն ըրին . աս պատճառաւ Տէրը անոնց վրայ աս բոլոր չարիքները բերաւ :

10 ⁋ Եւ Սողոմոն երկու տունը՝ Ցերոջը տունը ու Թագաւորական տունը քսան տարուան մէջ շինելէն
11 ետքը , [4]Տիւրոսի Թագաւորը Քիրամ եղէնափայտերով , մայր փայտերով ու ոսկիով անոր ամէն ուզածին համեմատ Սողոմոնին օգնութիւն ընելուն համար , Սողոմոն Թագաւորն ալ [5]ան աւանը Քիրամին քսան քաղաք տուաւ Գալիլեայի
12 երկրին մէջ : Ու Քիրամ Ցիրոն ելաւ , որ Սողոմոնին իրեն տուած քաղաքները տեսնէ . և իր
13 աչքերուն հաճոյ չերեւցան . Ու ըսաւ , [6]Ե՛ղբայր , աս ի՞նչ քաղաքներ են՝ որ ինծի տուիր . ու անոնց անունը * Քաբօղի երկիր կոչեց մինչև
14 աս օրս : Եւ Քիրամ Թագաւորին հարիւր քսան տաղանդ ոսկի խըրկեց :
15 Ու [7]Սողոմոն Թագաւորին դրած հարկին պատճառը աս էր՝ որ Ցերոջը տունը , իր տունը , ու [8]Մելլոնը , ու Երուսաղէմի պարիսպը , [9]Հասորը , և Մակեդդովը ու [10]Գազերը շինէ :
16 (Քանի Եգիպտոսի Փարաւոն Թագաւորը ելլելով՝ Գազերը առեր , ու զանիկայ կրակով այրեր էր , և ան [11]քաղաքին մէջը բնակող Քանանացիները մեռցընելով , զանիկայ իր աղջկանը՝ Սողոմոնին կնկանը օժիտ տուեր էր :)
17 Ու Սողոմոն Գազերը ու [12]Վարի
18 Բեթորոնը շինեց , Նաև [13]Բահաղեթը ու Թադմորը երկրին անապա-
19 տին մէջ , Եւ Սողոմոնին բոլոր [14]ըշտեմարանի քաղաքները , ու [15]կառքերուն քաղաքները , ու ձիաւորներուն քաղաքները , և ան բոլոր շինելիքները , որ Սողոմոն [16]ուզեց շինել Երուսաղեմի մէջ , Լիբանանի մէջ , ու իր տէրութեանը բոլոր երկրին մէջ ;
20 [17]Ան բոլոր ժողովուրդները՝ որ Ամորհայիներէն , Քետացիներէն Փերեզացիներէն , Խաւացիներէն ու
21 Յեբուսացիներէն մնացեր էին , և Իսրայէլէ որդւոցմէ չէին , Այսինքն անոնց զաւակները , [18]որ անոնցմէ ետքը ան երկրին մէջ մնացեր էին , [19]ու Իսրայէլէ որդիքը չէին կրցեր զանոնք բնաջինջ ընել , Սողոմոն զանոնք [20]հարկատու [21]ծառայ ը-
22 րաւ մինչև յայսօր : Բայց Սողոմոն Իսրայէլի որդիներէն իրեն [22]ծառայ չընար . հապա անոնք էր պատերազմական մարդիկները , իր [23]պալատականները , իշխանները , զօրավարները , ու իր կառքերուն ու ձիաւորներուն վերակացուներն
23 էին : Սողոմոնին գործքին վրայ [24]հինգ հարիւր յիսուն գլխաւոր իշխաններ կային , որոնք բանւոր ժողովուրդին վրայ կ՚իշխէին :
24 Իսկ [25]Փարաւոնին աղջիկը Դաւիթին քաղաքէն ելաւ , [26]դնաց ի՛ր տունը՝ որն որ Սողոմոն անոր համար շիներ էր . [27]ան առեջը Մելլոնը շինեց :
25 ⁋ Եւ Սողոմոն տարին իրեք անգամ Ցերոջը համար շինած սեղանին վրայ ողջակէզներ ու խաղաղութեան զոհեր կը մատուցանէր , և Ցերոջը առջևի սեղանին վրայ խունկ կը ծխէր :
26 Ու Եզեռոն տունը լմընցուց , Սողոմոն Թագաւորը Եդոմի երկրին մէջ գտնուող [28]Գասիոնգաբերի
27 մէջ Ծնաւեր շինեց : Եւ Քիրամ Սողոմոնին ծառաներուն հետ , ծովու [29]ճանաչող նաւաստի եղող իր նաւավար ծառաները ան նաւե-
28 րով խրկեց : Ու անոնք [30]Ոփիր գացին , և անկէ չորս հարիւր քսան տաղանդ ոսկի առին , ու Սողոմոն Թագաւորին բերին :

ԳԼ . Ժ

1 Սաբայի Թագուհին Սողոմոնին խնամատութեանը վրայ կը գրամնայ : 14 Սողոմոնին ոսկին . 16 անոր վահանները . 18 անոր փղոսկրեայ աթոռը . 21 անոր ամանները . 24 անոր բերուած ընծաները . 26 անոր կառքերը ու ձիերը :

1 [31]Ե՛ւ Սաբայի Թագուհին Սողոմոնին համբաւը ու Ցերոջը անունը լսեց , ու եկաւ [32]որ խրթին հար-
2 ցումներով զանիկայ փորձէ : Եւ անիկայ երուսաղէմ եկաւ խիստ շատ հանդէսով , խուներ ու խիստ շատ ոսկի ու պատուական քարեր բեռցած ուղտերով . և Սողոմոնին քովը գնաց , ու բոլոր իր սրտին
3 մէջը եղածը անոր զրուցեց : Եւ Սողոմոն անոր բոլոր հարցումները բացատրեց . ու բնաւ անանկ մէկ խօսք մը չկար , որ Թագաւորը չբացատրէ ու չհասկրնայ ու չբացատրէ անոր :
4 Եւ Սաբայի Թագուհին՝ Սողոմոնին բոլոր իմաստութիւնը , ու անոր

Ն . ք . զբ . իբր 992
[1] Երեմ . ե . 14 :
[2] Երօր . իբ . 87 ; Սաղ . խբ . 14 :
[3] Ելմն . ե . 21 ; Երօր . ի . 24 . 25 . 26 ; Երեմ . իբ . 8 ; 9 :
Գ Թագ . ը . 37 , 38 ; ե . 1 ; բ Մն . բ . 1 :
[4] Ես բՄն . ը . 2 :
[5] Ես բՄն . ը . 11 :
[6] Ես . ի . 1 :
[7] Գ Թագ . թ . 15 :
[8] Դ Թագ . ժ . 24 ; բ Թագ . ե . 9 :
[9] Ես . ի . 36 :
[10] Ես . ժ . 11 :
[11] Ես . ժ . 10 ; Դատ . ա . 29 :
[12] Ես . ի . 10 :
[13] Ես . ի . 11 :
[14] Ես . ի . 10 :
[15] Ես . ի . 11 ; բՄն . ը . 6 ; ԺԱ . 26 :
[16] Գ Թագ . ը . 1 :
[17] Ելմն . ը . 17 ;
[18] Ես . ի . 22 ; բՄն . ը . 6 :
[19] Ես . ի . 11 ; բՄն . ը . 6 ; ԺԱ . 26 :
[20] Գ Թագ . ը . 1 :
[21] Ես . ի . 22 :
[22] Ես . ի . 22 :
[23] Ես . ի . 22 :
[24] Ես . ի . 22 :
[25] Ես . ի . 22 :
[26] Ես . ի . 22 :
[27] Ես . ի . 22 :
[28] Ես . ի . 22 :
[29] Ես . ի . 22 :
[30] Ես . ի . 22 :
[31] Ես . ի . 22 :
[32] Ես . ի . 22 :
Ն . ք . զբ . իբր 992
Դ Դատ . ա . 21 , 27 , 29 ; գ . 1 :
Բ Ես . ժե . 68 ; ժե . 12 :
Դատ . ա . 28 :
Տես Ծն . բ . 25 , 26 ; Եզր . բ . 55 , 58 ; Նեեմ . է . 57 ; ժա . 3 :
Ղե . իե . 39 :
Եբբ . ծաներէն ;
Տես բՄն . ը . 10 :
Գ . գ . 1 ; բՄն . ը . 11 :
Գ . է . 8 ; Թագ . ե . 9 ; Գ . ժա . 27 ; բՄն . լբ . 5 :
բՄն . ը . 12 , 13 , 16 :
Ես . լգ . 35 ; Օր . ը . 8 ; Գ . իբ . 49 :
բՄն . ը . 17 , 18 :
Գ . ժ . 11 :
Ծ . ժ . 24 :
Ես . ի . 11 :
Ես . ի . 11 :
Ես . ի . 11

Ն. ք. ՂՖ. ԼԲԲ 992

5 շինած տունը , եւ անոր սեղանին կերակուրները , ու անոր ծառաներուն *բնակարանները , և ապասաւորներուն կայնուածքը , ու անոնց հագուստները , և անոր մատուռակները , ‡ու †Տէրոջը տունը ելլելու սանդուխը՝ տեսնելով ,
6 խելքը գլխէն գնաց . եւ Թագաւորին ըսաւ ։ Քու վիճակիդ ու իմաստութեանդ վրայով իմ երկրիս մէջ լսած խօսքերս ճշմարիտ են ե-
7 ղեր ։ Բայց ես ան խօսքերուն չհաւատացի , մինչև որ անոնք եկայ ու իմ աչքերովս տեսայ , և ահա ինծի՝ ասոր կէսը չպատմեցին . քու իմաստութիւնդ ու երջանկութիւնդ իմ լսած համբաւէս աւելի
8 է ։ Երանի քու մարդիկներուդ՝ երանի ասոնք քու ծառաներուդ՝ որ միշտ քու առջևդ կայնելով քու իմաստութիւնդ կը լսեն ։
9 Քու Եհովայ Աստուածդ օրհնեալ ըլլայ , որ քեզի հաճեցաւ ու քեզ Իսրայէլի աթոռին վրայ դրաւ . Եհովան Իսրայէլը յաւիտեան սիրելուն համար , քեզ Թագաւոր ըրաւ , ղոր իրաւունք ու արդարու-
10 թիւն ընես ։ Եւ Թագաւորին հարիւր քսան տաղանդ ոսկի ու խիստ շատ խունկեր ու պատուական քարեր տուաւ ։ Ալ անկէ ետև այնչափ շատ խունկ չեկաւ , որչափ որ Սարայի Թագուհին Սողոմոն Թագաւորին տուաւ ։
11 Եւ Քիրամին նաւերը՝ որ Ոփիրէն ոսկի կը բերէին , Ոփիրէն խիստ շատ Ջալմուկ փայտեր ու պա-
12 տուական քարեր բերին ։ Եւ Թագաւորը ալմուկ փայտէն յենարանները շինեց՝ Տէրոջը տանը ու Թագաւորական տանը համար , և քնարներ ու տաւիղներ՝ երգեցողներուն համար . ասանկ Ջալմուկ փայտ քնաւ չեկաւ ու չերևցաւ մինչև յայսօր ։
13 Ու Սողոմոն Թագաւորը Սաբայի Թագուհիին բոլոր ուզած ու խնդրած բաները տուաւ , Սողոմոն Թագաւորը իր ‡ առատաձեռնութեամբը անոր տուածէն զատ ։ Եւ անիկայ իր ծառաներուն հետ դարձաւ իր երկիրը գնաց ։
14 Ու մէկ տարուան մէջ Սողոմոնին եկած ոսկիին կշիռը վեց հարիւր վաթսունվեց տաղանդ ոսկի էր .
15 Առուտուր ընողներէն , ու վաճառականներէն , և Արաբացւոց բոլոր Թագաւորներէն , ու երկրին նախարարներէն ասոնցմէ ի զատ ։
16 Եւ Սողոմոն Թագաւորը կռած ոսկիէ երկու հարիւր վահան շինեց . ասոնցմէ մէկ վահանին համար վեց
17 հարիւր սկիղ ոսկի գնաց ։ Ինչ-

ծոյ ոսկիէ իրիք հարիւր ասպար ալ շինեց , ասոնցմէ մէկ ասպարին իրիք երեսուն ոսկի գնաց . ու Թագաւորը Լիբանանի անտառին տունը դրաւ զանոնք ։

18 Եւ Թագաւորը փղոսկրէ մեծ աթոռ մը շինեց , ու զուտ ոսկիով
19 պատեց զանիկայ ։ Այս աթոռը վեց աստիճան ունէր . ու աթոռին վերի ծայրը եռևէն բոլորշի էր , և նըստելու տեղը մէկ կողմէն ու միւս կողմէն չենարաններ ունէր , ու չենարաններուն քովը երկու ա-
20 ռիւծներ կը կայնէին ։ Եւ հոն վեց աստիճաններուն վրայ մէկ կողմէն ու միւս կողմէն տասներկու առիւծներ կը կայնէին . բոլոր Թագաւորութիւններու մէջ ասանկ բան չը շինուած չէր ։
21 Ու Սողոմոն Թագաւորին բոլոր խմելիքի ամանները ոսկի էին , և Լիբանանի անտառին տունը բոլոր ամանները զուտ ոսկի էին , արծաթէ չկար . ինչ-որ անկից Սողոմոնին օրերը քանի մը տեղ չէր ե-
22 պուեր ։ Վասն զի Թագաւորը ծովու վրայ՝ Քիրամին նաւերուն հետ Թարսեացի նաւեր ունէր . Թարսեացի նաւերը երեք տարին անգամ մը ոսկիով , արծաթով , փղոսկրով և կապիկներով ու սիրամարգներով բեռնաւորուած կու գային ։
23 Եւ Սողոմոն Թագաւորը հարստութեան ու իմաստութեան կողմանէ երկրիս բոլոր Թագաւո-
24 ներէն մեծ եղաւ ։ Ու բոլոր երկիրը կը փափաքէր Սողոմոնին երեսը դիտելու , որն որ Աստուած անոր սրտին
25 մէջը դրեր էր ։ Ու անոնց ամէնը տարուէ տարի իրենց ընծաները կը բերէին , այսինքն արծաթէ ամաններ , ոսկիէ ամաններ , հանդերձներ , զէնքեր , խունկեր , ձիեր ու
26 ջորիներ ։ Եւ Սողոմոն կառքեր ու ձիաւորներ ժողվեց , ու անիկայ հազար չորս հարիւր կառք ու տասներկու հազար ձիաւոր ունեցաւ . ու զանոնք կառքերու քաղաքներուն մէջը ու Երուսաղէմի մէջ Թա-
27 գաւորին քովը տեղաւորեց ։ Եւ Թագաւորը Երուսաղէմի մէջ արծաթը քարերու պէս հասարակ ըրաւ , ու եղևնափայտը շատութենէն՝ դաշտի մէջը եղող մոլա-
28 թզենիներուն պէս ըրաւ ։ Եւ Սողոմոնին ձիերը Եգիպտոսէն կու գային . ու Թագաւորին վաճառականներուն կարաւանը մէկ որոշուած գնով մի ՝ինչ-ու երաւահներ
29 ծախու կ՝առնէին ։ Ու Եգիպտոսէն

Ն. ք. ՂՖ. ԼԲԲ 992

* կամ՝ ժառզվը ,
ՖԱՄՆ. ԻԳ. 16 ։
† կամ՝ Տէրոջը տանը մէջ բաած ողջակէզնեը
Բ Առակ. Ը. 34 ։
Ի Գլ. ԺԸ. 7 ։
ՂԲ Թագ. Ը. 15 ։ Սաղ. Հբ. 2 ։ Առակ. Ը. 15 ։
Ի Սաղ. Հբ. 10 , 15 ։
ԸԳԼ Թ. 27 ։
ՒԲ ՄՆ. Բ. 8 ։ Թ. 10 , 11 ։
ԺԲ ՄՆ. Թ. 11 ։
ԻԲ ՄՆ. Թ. 10 ։
‡ ԵՁԲ. ձեռքին համեմատ
ԼԲ ՄՆ. Թ. 24 ։ Սաղ. Հբ. 10 ։
‖ կամ՝ խառնիճաղանճ ժողովուրդներուն
Ի Գլ. ԺԸ. 26 ։
Ն. ք. ՂՖ. ԼԲԲ 992
Ի Գլ. Ե. 2 ։
‖ ԲՄՆ. Բ. 17 , ՃԸ ։
ԺԲ ՄՆ. Թ. 14 ։ Թ. 25 ։ Ա Օր. ԺԸ. 16 ։
Ա Գլ. Ը. 26 ։ ԲՄՆ. Ա. 14 ։ Թ. 25 ։ Ա Օր. ԺԸ. 16 ։
Ա ԲՄՆ. Ա. 15—17 ։
Ե Օր. ԺԷ. 16 ։ ԲՄՆ. Ա. 16 ։ Թ. 28 ։

մէկ կառք մը դուրս ելլելուն՝ վեց հարիւր արծաթով վեր կու գար, ու մէկ ձին՝ հարիւր հիսուն արծաթով. ու Քետացւոց բոլոր թագաւորներուն համար և Ասորւոց թագաւորներուն համար ալ անոնց ձեռքովը այնպէս կը հանէին։

ԳԼ. ԺԱ

1 Սողոմոնին կինիները ու հարճերը 4 անոր ծերութեան ատենը զանիկայ կռապաշտութեան կը դարձընեն։ 9 Աստուած սպառնալիքներ կ'ընէ անոր։ 14 Սողոմոնին հակառակորդները։ Ադադ որ Եգիպտոսի մէջ իբրև հիւր ընդունուած էր, 23 ու Հազոնը որ Դամասկոսի մէջ կը թագաւորէր, 26 և Ներոբովամ որուն համար Աքիան մարգարեացաւ։ 41 Սողոմոնին գործքերը, իր թագաւորութեանը օրերը, ու մահը։ Ռոբովամ անոր տեղը կը յաջորդէ։

1 Եւ Սողոմոն թագաւորը փարաւոնին աղջիկէն՝ ի զատ՝ շատ օտարազգի կիներ, այսինքն Մովաբացի, Ամմոնացի, Եդովմայեցի, Սիդոնացի ու Քետացի կը,
2 նիկներ սիրեց. Ազգերէն որոնց համար Տէրը Իսրայէլի որդւոցը ըսեր էր, Անոնց քովը մի մտնէք, ու անոնք ալ ձեր քովը չմտնեն, որ ձեր սիրտերը իրենց աստուածներուն չդարձընեն, Սողոմոն սիրով անոնց յարեցաւ։ 3 Եւ անիկայ եօթը հարիւր իշխանազուն կինիկ, ու իրեք հարիւր հարճ ունէր. ու անոր կիներուն անոր սիրտը 4 տր խոտորցուցին։ Եւ Սողոմոնին ծերութեան ժամանակը Թ անոր կիները անոր սիրտը օտար աստուածներու դարձուցին, ու Թ անոր սիրտը իր Տէր Աստուծոյն հետ Դաւիթ հօրը պէս
5 կատարեալ չէր։ Եւ Սողոմոն Սիդոնացւոց աստուծոյն Աստարովթին ետևէն, ու Ամմոնացւոց գարհոմ ետևէն գնաց։
6 Եւ Սողոմոն Տէրոջը առջևը չարութիւն ըրաւ, ու Տէրոջը ետևէն իր հօրը Դաւիթին պէս կատարեալ
7 չգնաց։ Այն ատենը Սողոմոն Երուսաղէմին դիմացը եղող լեռանը վրայ Մովաբացւոց գարշելի քամոսին համար բարձր տեղ մը շինեց, ու Ամմոնացւոց գարշելի
8 Մողեքին համար ալ։ Եւ իր բոլոր օտարազգի կիներուն համար ալ այնպէս ըրաւ, որոնք իրենց աստուածներուն խունկ կը ծխէին ու զոհ կը մատուցանէին։
9 Եւ Տէրը Սողոմոնին բարկացաւ, վասն զի անիկայ Թ իր սիրտը խոտորցուց Իսրայէլի Տէր Աստուծմէն, Թ ան որ երկու անգամ իրեն երևաւ,
10 ցաւ, Ու Թ աս բանիս համար պատուիրեց որ ուրիշ աստուածներու կանէ չերթայ. բայց անիկայ Տէ-

11 րոջը պատուէրը չպահեց։ Եւ Տէրը Սողոմոնին ըսաւ, Որովհետև * դուն ասանկ ըրիր՝ և իմ ուխտս ու քեզի պատուիրած կանոնները չպահեցիր, Հ դուն թագաւորութիւնդ անշուշտ քեզմէ պիտի պատռեմ, ու զանիկայ քու ծառայիդ պիտի տամ։
12 Միայն թէ աս բանը քու օրերուդ մէջ չեմ ըներ քու հօրդ Դաւիթին համար. Բայց զանիկայ քու որդւոյդ ձեռքէն պիտի պատռեմ։
13 Սակայն բոլոր թագաւորութիւնը պիտի չպատռեմ. հապա իմ ծառայիս Դաւիթին համար, ու Իմ ընտրած Երուսաղէմիս համար Ա քու որդւոյդ մէկ ցեղ մը պիտի տամ։
14 Եւ Տէրը Սողոմոնին դէմ մէկ թշնամի մը հանեց, այսինքն Եդովմի թագաւորին սերունդէն Եդով-
15 մայեցի Ադադը։ Ասան որ Դաւիթ Եդովմի մէջ եղած ատենը, երբոր Յովաբ զօրագլխաւորը մեռցուածները թաղելու համար ելաւ, Ու Եդովմի մէջ բոլոր արուները մեռցուց.
16 (Որովհետև Յովաբ բոլոր Իսրայէլին հետ հոն վեց ամիս նստաւ, մինչև որ Եդովմայեցւոց բոլոր ա-
17 րուները մեռցուց.) Ան ատենը Ադադ իր հօրը քանի մը Եդովմայեցի ծառաներուն հետ փախաւ որ Եգիպտոս երթայ. ու Ադադ գե-
18 պզտիկ տղայ էր։ Եւ անոնք Մադիամէն ելան ու Փարան եկան, և Փարանէն իրենց հետ մարդիկներ առին, ու Եգիպտոս եկան Եգիպտոսի Փարաւոն թագաւորին, որ անոր տուն տուաւ, ու անոր ռճիկ կապեց, ու անոր երկիր տուաւ։
19 Եւ Ադադ Փարաւոնին առջևը շատ շնորհք գտաւ. ու Փարաւոն իր կնկանը քոյրը՝ Թահփենէս Թագուհիին քոյրը՝ անոր կնիկ տուաւ։
20 Եւ Թահփենեսին քոյրը Ատրդին որդի մը ծնաւ, որ Գանեբաթ Լ-ը-ւեցաց. ու Թահփենէս զանիկայ Փարաւոնին տանը մէջ մեծցուց. ու Գանեբաթ Փարաւոնին տունը Փարաւոնին որդւոցը մէջ էր։
21 Ու երբոր Ադադ Եգիպտոսի մէջ լսեց Թէ Դաւիթ իր հայրերուն հետ քնացեր է, ու Յովաբ զօրապետը մեռեր է, Ադադ Փարաւոնին ըսաւ, Արձակէ զիս, որ իմ երկիրս
22 երթամ։ Եւ Փարաւոն անոր ըսաւ, Իմ քովս քու ինչդ պակսած է, որ քու երկիրդ երթալ կ'ուզես։ Ու անիկայ ըսաւ, Ոչ, Բայց թո-
23 ղութիւն ունիմ, քայց անպատճառ արձակէ զիս։ Եւ Աստուած անոր դէմ մէկ ուրիշ թշնամի մը հանեց, այսինքն Եղիազայի որդին Ռասոնը, որ իր տիրոջը՝ Սուբայի Ադրազար Հա-

---

ն. ք. ՋԻ. Ի՛ր 992

ւ Ցիս. ա. 4։ դ Թագ. Ե։ 6։

- Նեեմ. ժգ։ 26։
Իբ Օր. ԺԷ. 17։

Ի՛ր 984

Իբ Օր. ԺԷ. 17։ Նեեմ. ժգ։ 26։
Ի Գլ. բ. 61։
ւ Պ. Բ. 4։

Ի Հր 33։ Դատ. բ. 13։ դ Թագ. Ե. 13։
ւ Հր 7 Յչ. ասէ Մովաբ. ը։
Ի Տես Թագ. ժ. 24։
ւ դ Թագ. Իգ. 13։
ւ Հմ. Ի. 29։ Դատ. ժ. 24։
ւ Թագ. ԼԳ. 63։

Ի Տես Հր 3։ 3։
Ի Գլ. գ. 5։ Բ. 2։
ւ Գլ. ը. 12։ Բ. 6։

ն. ք. ՋԻ. Ի՛ր 984

* ԵԷր. ասիկայ քու քովդեղաւ։
Հ Հմր 31։ Գլ. ժբ. 15, 16։

Ն բ Թագ. Է. 15։ Սաղ. ՀԹ. 33։
ՂԲ Օր. ժբ. 11։
ճ Գլ. ժբ. 20։
Ժ Մա. ե. 26։

յբ Թագ. Ը. 14։ ա Մա. ժբ. 12, 13։

Ն Թագ. իդ. 19։ Բ Օր. ի. 18։

ն. ք. ՋԻ. Ի՛ր 984

Ե Հմր 31։ Գլ. ժբ. 15, 16։

Ն բ Թագ. Է. 15։ Սաղ. ՀԹ. 33։
ՂԲ Օր. ժբ. 11։
ճ Գլ. ժբ. 20։
Ժ Մա. ե. 26։

յբ Թագ. Ը. 14։ ա Մա. ժբ. 12, 13։

ղդ Թագ. բ. 10, 34։

ոբ Թագ. Ը. 3։

24 գաւառին քովէն փախեր էր : Ու
անիկայ իր քովը մարդիկներ ժող-
վեց և գնդապետ եղաւ . և ու երբ
որ Դաւիթ զանոնք կոտրեց , Դա-
մասկոս գացին ու հոն բնակեցան ,
ու Դամասկոսի մէջ թագաւորու-
25 Թիւն ըրին : Ուստի Ռեզոն Սողո-
մոնին բոլոր օրերուն մէջ Իսրայէ-
լին Թշնամի եղաւ , Ադադին ըս-
չարութենէն՝ի զատ . ու Իսրայէլին
նեղութիւն կու տար , և Ասորոց
վրայ կը թագաւորէր :
26 Եւ Սողոմոնին ծառան՝ Սաբէ-
դայէն Եփրաթացի Ղնաբաատի որ-
դին Ցերոբովամն ալ , որուն մայրը
որբևարի կնիկ մըն էր Սարուա ա-
նունով , Ը թագաւորին դէմ ձեռք
27 վերցուց : Ու թագաւորին դէմ
ձեռք վերցընելուն պատճառը աս
է . Երբոր Սողոմոն Մելօնը շի-
նեց , և իր հօրը Դաւիթին քաղա-
28 քին փլած տեղը գոցեց , Ցերոբո-
վամ խիստ ուժով մարդ մը ըլլա-
լով , ու Սողոմոն տեսնելով որ
անիկայ գործունեայ կտրիճ մըն է ,
զանիկայ Ցովսեփի տանը բոլոր
29 բեռներուն վրայ դրաւ : Եւ եղաւ
որ ան ժամանակը Ցերոբովամ Ե-
րուսաղէմէն դուրս ելաւ , ու Շամ-
բուն մէջ Սիլօնացի Ադիա մար-
գարէն անոր հանդիպեցաւ . և ա-
նիկայ նոր վերարկու մը հագեր էր ,
ու դաշտին մէջը երկու-քերն միայն
30 էին : Եւ Ադիա անոր վրայի նոր
վերարկուն բռնեց , ու Հղանիկայ
տասներկու կտոր պատռեց :
31 Եւ Ցերոբովամին ըսաւ , Ցասը
կտորը քեզի՝ առ . քանզի Իսրա-
յէլին Ցեր Աստուածը այսպէս կ'ը-
սէ . Ահա Սողոմոնին ձեռքէն Թա-
գաւորութիւնը պիտի պատռեմ ,
ու տասը ցեղը քեզի պիտի տամ :
32 Եւ իմ ծառայիս Դաւիթին հա-
մար՝ ու Իսրայէլին բոլոր ցեղերէն
ընտրած Երուսաղէմ քաղաքիս հա-
մար՝ մէկ ցեղ մը անոր ըլլայ .
33 Ոբովհետև զիս թողուցին , ու
Սիդոնացւոց աստուածոյն Աստա-
րովթին , և Մովաբացւոց աստուած
ծոյն Քամոսին , ու Ամմոնի որ-
դւոցը աստուածոյն Մելքոմին ետ
կրպագութիւն ըրին , և իմ ճամ-
բաներուս մէջը չքալեցին , որ իր
հօրը Դաւիթին պէս իմ առջևս
ուղիղ եղածը՝ ու իմ կանոններս
ու դատաստաններս՝ի գործ դնեն :
34 Սակայն անոր ձեռքէն բոլոր Թա-
գաւորութիւնը պիտի չառնեմ , ու
զանիկայ իր կենացը բոլոր օրերուն
մէջ իշխան պիտի թողում , իմ
պատուիրանքներս ու կանոններս
պահող իմ ընտրած ծառայիս Դա-
35 ւիթին համար : Բայց՝ ի անոր որ-

ղւոյն ձեռքէն Թագաւորութիւնը
պիտի առնեմ , ու տասը ցեղը քեզի
36 պիտի տամ : Եւ անոր որդւոյն մէկ
ցեղ մը պիտի տամ , որ Իմ ծա-
ռայ Դաւիթ իմ առջևս միշտ մէկ
ճրագ մի ունենայ Երուսաղէմ քա-
ղաքին մէջ՝ որն որ ընտրեցի իմ ա-
37 նունս հոն դնելու համար : Ու քեզ
պիտի առնեմ , և սրտիդ բոլոր
ուզածին պէս Թագաւորութիւն
պիտի ընես , ու Իսրայէլի վրայ
38 Թագաւոր պիտի ըլլաս : Եւ Թէ
որ իմ բոլոր քեզի պատուիրածնե-
րուս ջաղանդութիւն ընես , ու իմ
ճամբաներուս մէջը քալես , և իմ
ծառայիս Դաւիթին ըրածին պէս՝
իմ կանոններս ու պատուիրանք-
ներս պահելով՝ իմ առջևս ուղիղ
եղածը ընես , անատեն Ե ես քեզի
հետ պիտի ըլլամ , ու Քեզի տնա-
յուն տուն պիտի շինեմ , ինչպէս
որ Դաւիթին շինեցի , ու Իսրայէլը
39 քեզի պիտի տամ : Եւ ասոր հա-
մար Դաւիթին սերունդը պիտի
40 չարչարեմ , բայց չէ Թէ միշտ : Ու
Սողոմոն Ցերոբովամը մեռցընել
ուզեց , բայց Ցերոբովամ ելաւ
Եգիպտոս փախաւ , Եգիպտոսի
Սիսակ Թագաւորին քովը փեռ ,
ու մինչև Սողոմոնին մեռնիլը Ե-
գիպտոս մնաց :
41 Եւ Սողոմոնին ծնացորդ պատ-
մութիւնը , ու անոր բոլոր ըրած-
ները , ու անոր իմաստութիւնը ,
ահա Սողոմոնին պատմութեանը
42 գրքին մէջ գրուած են : Եւ Սո-
ղոմոնին Երուսաղէմի մէջ բոլոր
Իսրայէլի վրայ Թագաւորութիւն
ըրած օրերը քառասուն տարի են .
43 ղաւ : Ու Սողոմոն իր հայրերուն
հետ քնացաւ , և իր հօրը Դաւի-
թին քաղաքին մէջը Թաղուեցաւ .
ու անոր որդին Ռոբովամ անոր
տեղը Թագաւոր եղաւ :

ԳԼ . ԺԲ

1 Իսրայէլացիք Ռոբովամ Թագաւոր ընելու
համար Սիւքեմի մէջ ժողվուելով՝ Ցերոբովա-
մին միջոցով անկէ կը խնդրեն որ իրենց վրայ
դրուած լուծը թեթևցընէ : 6 Ռոբովամ՝
երիտասարդներուն խորհրդովը ծերերուն խր-
բատը մերժելով՝ խստութեամբ կը պատաս-
խանէ անոնց : 16 Ցասը ցեղերը կ'ապստամ-
բին , ու Ադորամ կը մեռցընեն . ասոր վրայ
Ռոբովամ կը փախչի : 21 Ռոբովամ բանակ
կը կազմէ , բայց Սեմայիայէն կ'արգիլուի : 25
Ցերոբովամ իր Թագաւորութիւնը զօրացընե-
լու համար քաղաքներ կը շինէ , 26 ու երկու
ոսկեզոյն կռասպաշտութիւնը կը հաստատէ :

1 Եւ Ռոբովամ Սիւքեմ գնաց .
վասն զի բոլոր Իսրայէլ զանի-
կայ Թագաւոր ընելու համար
2 Սիւքեմ գացեր էր : Ու Նաբաա-
տեան Ցերոբովամ՝ որ Սողոմոն
Թագաւորին երեսէն փախած՝ Ե-
գիպտոս կը բնակէր , զեռ Ե

ն . ք . ՂԲ . իբր 984

Ը բ Թագ . ը . 8 : ժ . 8 , 18 :

ղ Գլ . ժբ . 2 : բ Մն . ժգ . 6 :

Ը բ Թագ . ի . 21 :

ա Գլ . ԺԲ . 24 :

իբր 980

ա Գլ . ժգ . 2 :

վ Ցճս ա Թագ . ժե . 27 : իգ . 5 :

գ Հմ 11 , 18 :

բ Հմ 5 , 6 , 7 :

յ Գլ . Ժբ . 16 , 17 :

ն . ք . ՂԲ . իբր 980

ա Թագ . ժ . 4 : գ Թագ . ը . 19 : Սղ . ՃՂ . 17 :

ե Ցճս . ա . 5 :

ի Բ Թագ . ի . 11 , 27 :

ը Բ Մն . Թ . 29 :

ժ Բ Մն . Թ . 30 :

ժա Բ Մն . Թ . 31 : իբր 975

Բ Մաս . ա . 7 :

ա Ընդ . ժ . 1 , 2 :

բ Գլ . ժ . 26 :

գ Գլ . ժ . 40 :

գիպտոսի մէջ էր երբոր ա-
3 ռաքեալ լսեց ։ Եւ Յարդ խրո-
կելով զանիկայ կանչեցին ։ ու Ես-
րոբովամ և Իսրայէլի բոլոր ժողով-
քը եկան , ու Ռոբովամին հետ խո-
4 սեցան ու ըսին , Քու Հայրդ մեր
վրայ ծանր լուծ մը դրաւ . դուն
հիմա քու Հօրդ խիստ ծառայու-
թիւնը ու մեր վրայ դրած ծանր
լուծը թեթևցուր , ու քեզի ծա-
5 ռայութիւն ընենք ։ Եւ անիկայ
ըսաւ անոնց , Գացէք՝ ու իրեք օ-
րէն ետքը ինծի դարձէք . ու ժո-
ղովուրդը դնաց ։
6 Եւ Ռոբովամ թագաւորը խոր-
հուրդ հարցուց ան ծերերուն՝ որ իր
Հօրը Սողոմոնին առջևը կը կայնէին
երբոր անիկայ ողջ էր , ու ըսաւ ,
Դուք ինծի ի՞նչ խորհուրդ կու-
տաք , որ աս ժողովուրդին պա-
7 տասխան տամ ։ Եւ անոր խօսեցան
ու ըսին , Եթէ որ դուն այսօր աս
ժողովուրդին ծառայ ըլլաս , ու ա-
նոնց ծառայութիւն ընես , և անոնց
բարի խօսքեր ըսելով պատասխան
տաս , անո ատենը անոնք քեզի միշտ
8 ծառայ կ՚ըլլան ։ Բայց անիկայ ծե-
րերուն իրեն տուած խորհուրդը
մերժեց , ու իր առջևը կայնող ա-
իր հետը մեծցած երիտասարդներուն
9 խորհուրդ հարցուց . Եւ անոնց ը-
սաւ , Դուք ի՞նչ խորհուրդ կու-
տաք , որ աս ժողովուրդին պա-
տասխան տանք . քանզի անոնք ինծի
խօսեցան ու ըսին , Քու Հօրդ մեր
10 վրայ դրած լուծը թեթևցուր ։ Ու
անոր հետ մեծցած երիտասարդնե-
րը անոր խօսեցան ու ըսին , Քու
Հայրդ մեր լուծը ծանրացուց , ու
դուն մեր վրայէն թեթևցուր՚ ըսող
ժողովուրդին այսպէս խօսիս , ու
անոնց այսպէս ըսես . Իմ պզտիկ
մատս իմ Հօրս մէջքէն հաստ է .
11 Իմ Հայրս ձեր վրայ ծանր լուծ դրեր
է , բայց ես ձեր լուծը աւելի պիտի
ծանրացընեմ . իմ Հայրս ձեզ խա-
րազաններով խրատեր է , բայց ես
ձեզ կարիճներով պիտի խրատեմ ։
12 Եւ Եզերոբովամ ու բոլոր ժողո-
վուրդը երրորդ օրը Ռոբովամին ե-
կան , ինչպես որ թագաւորը ըսեր
էր թէ Երրորդ օրը ինծի եկէք ։
13 Ու թագաւորը ժողովուրդին խրա-
տուելեամբ պատասխան տուաւ ,
և ծերերուն իրեն տուած խրատը
14 մերժելով , Երիտասարդներուն խոր-
հուրդին պէս անոնց հետ խօսեցաւ ,
ու ըսաւ , Իմ Հայրս ձեր լուծը ծան-
րացուցեր է , բայց ես ձեր լուծը
աւելի պիտի ծանրացընեմ . իմ
Հայրս ձեզ խարազաններով խրա-
տեր է , բայց ես ձեզ կարիճներով
15 պիտի խրատեմ ։ Եւ թագաւորը
ժողովուրդին խօսքը մտիկ չընաւ .
վասն զի Աստ բանը Տէրոջմէն եղաւ ,
որ Տէրը Ի Սիլովնացի Ա.քիային ձեռ-
քովը Նաբատեան Եզերոբովամին
16 ըսած խօսքը հաստատէ ։ Ու երբոր
բոլոր Իսրայէլ տեսաւ որ թագա-
ւորը իրենց մտիկ չընաւ , ժողո-
վուրդն ալ թագաւորին պատաս-
խան տուին ու ըսին , Ը՞նչ բաժին ունինք ,
ու Եսսէի որդւոյն քովը ժառան-
գութիւն չունինք . ով Իսրայէլ՝
ձեր վրանները դ-ը-յ-է- . ով Դա-
ւիթ՝ հիմա դուն քու տունդ հոգա .
ու Իսրայէլ իրենց վրանները գա-
17 ցին ։ Բայց Ե Յուդայի քաղաքնե-
րուն մէջ բնակող Իսրայէլի որդւոց
վրայ Ռոբովամ թագաւոր ե-
18 ղաւ ։ Եւ Ռոբովամ թագաւորը
Ե՛երբոր հարկերուն վրայ եղող Ա-
դորամը խրկեց , բոլոր Իսրայէլ
զանիկայ քարերով քարկոծեցին ,
ու մեռաւ ։ Եւ Ռոբովամ թագա-
ւորը արտորայով կառքը հեծաւ ,
19 որ Երուսաղէմ փախչի ։ Ա.յսպէս
Իսրայէլ Դաւիթի տունէն ապըս-
տամբեցաւ մինչև աս օրս ։
20 Եւ բոլոր Իսրայէլ Եզերոբովամին
դառնալը լսելով՝ Տ-ԲՏ խրկեցին ,
ու զանիկայ ժողովքին մէջ կան-
չեցին , և զանիկայ բոլոր Իսրայէ-
լի վրայ թագաւոր դրին , ու Յուդ-
այի ցեղէն Ի զատ Դաւիթին տա-
21 նը ուրիշ հետևող մը չկար ։ Եւ
Ե Ռոբովամ Երուսաղէմ մտաւ , ու
բոլոր Յուդայի տունէն ու Բենիա-
մինի ցեղէն հարիւր ութսուն հա-
զար ընտիր պատերազմողներ ժող-
վեց , որ Իսրայէլի տանը հետ պա-
տերազմին , ու թագաւորութիւնը
Սողոմոնի որդւոյն Ռոբովամին դար-
ձընեն ։
22 Եւ Աստուծոյ մարդուն Սեմա-
յիային Ե Աստուծոյ խօսքը եղաւ՝
23 ըսելով , Սողոմոնի որդւոյն Յու-
դայի Ռոբովամ թագաւորին ու
բոլոր Յուդայի տանը ու Բենիամի-
նին և մնացորդ ժողովուրդին խօ-
24 սիս , ու ըսես , Տէրը այսպէս կ՚ը-
սէ . Մի ելլէք , ու Իսրայէլի որ-
դւոց՝ ձեր եղբայրներուն հետ մի՛
պատերազմիք . ամէն մարդ թող
իր տունը դառնայ . Ի վասն զի աս
բանը ինծմէ եղաւ ։ Եւ Տէրոջը խօսքը մտիկ ըրին , ու Տէրոջը ը-
սածին պէս * ետ դարձան ։
25 Ու Եզերոբովամ Եփրեմի լեռնը
վրայ Շիւքէմը շինեց ու հոն բը-
նակեցաւ . և անկէ ելաւ , Ֆա-
26 նուէլը շինեց ։ Ու Եզերոբովամ իր
սրտին մէջը ըսաւ , Հիմա թագա-
ւորութիւնը Դաւիթին տանը պի-
27 տի դառնայ ։ Թէ որ աս ժողո-

Ղ Հմր 24 ։ Դատ. Ժգ. 4։ ԲՄՆ. Ժ. 15 ։ Իր. 7 ։ Ես. 20 ։
Ե Գէ. Ժա. 11 , 31 ։
ԸրԹագ. Ի. 1 ։
Ը Գէ. Ժա. 13 , 36 ։
Ժ Գէ. Գ. 6 ։ Ե. 14 ։
Լ Գէ. Ժա. 13 , 32 ։
Ի ԲՄՆ. Ժա. 1 ։
ԻԹագ. Ժէ. 21 ։
Ի ԲՄՆ. Ժա. 2 ։
Ձ Հմր 15 ։
* կամ՝ երեսին Ես Դատ. Բ. 45 ։
Ֆ Դատ. Ը. 17 ։

Ն · ք · ՂԲ · 975

Ղ Բ Օր · ՃԸ · 5 , 6 ։

Ճգ Թագ · Ճ · 29 · Ա Է · 16 ։

* Ա՛ · Ա Հերքը է Ձեր Երուսաղէմ ելլելը ։

՛ Ել · Լ · 4 · 8 ։

՝ Ծն · Իը · 19 ; Ովս · դ · 15 ։

՞ Դատ · Ժբ · 29 ։

Ղ Գէ · Ժգ · 34 ; դ Թագ · Ժէ · 21 ։

՟ Գէ · Ժգ · 32 ։

Ղ Թես · գ · 10 ։ Գէ · Ժգ · 33 ; գ Թագ · Ժէ · 32 ։ Բ Մն · Ժա · 14 , 15 ։ Եզկ · Իգ · 7 , 8 ։ Ղ Ղ · Իգ · 33 , 34 ։ Թես · ԻԲ · 12 ։ Գէ · Ը · 2 , 5 ։

† Ա՛ · Ե · լես ։

Ը Ա՛ · Ե · 13 ։

ՠ Թես · Ժե · 39 ։

‡ Ա՛ · Խոնկ ծը · խելու · ելու · ։

※ Գէ · Ժգ · 1 ։

ՠ Գէ · Ժգ · 32 , 33 ։

Բ գ Թագ · Իգ · 17 ։

Ջ գ Թագ · Ժ · Իգ · 15 , 16 ։

վուրդը Երուսաղէմ Ղ Ցերօբօը տուն Ը ելլէ զոհ ընելու համար , ան ա տենը աս ժողովուրդին սիրտը իրենց տիրօջը Ցուդայի Ռոբովամ Թագաւորին պիտի դառնայ , և զիս պիտի մեռցընեն , ու Ցուդայի Ռոբովամ Թագաւորին պիտի դառ 28 նան ։ Եւ Թագաւորը խորհուրդ ըրաւ , ու երկու հատ ոսկիէ որթ շինեց . ու անոնց բսաւ , *Անկէ ետև ձեզի Երուսաղէմ ելլել պէտք չէ " . ով Իսրայէլ , Տահա քու աստուածներդ՝ որ քեզ Եգիպտոսի 29 երկրէն հանեցին ։ Ու մէկը ՛Բեթէլի մէջ դրաւ , ու միւսն ալ ՝Դանի 30 մէջ դրաւ ։ Եւ աս բանը Ը մեղքի պատճառ եղաւ . վասն զի ժողովուրդը մինչև Դան կ'երթար առ ՚Երբաամ մէկուն առջևը ՚Երբաամ մէկուն առջևը ՚Երբաամ 31 Իւրն ընելու համար ։ Ու ՞բարձր տեղերու վրայ կատուներ շինեց , և Ը ժողովուրդին ցած մարդիկներէն քուրմեր ըրաւ , որոնք Ղ Լեւի որդւոցմէ չէին ։

32 Ու Ցերոբովամ ութերորդ ամսուն մէկ՝ ամսուն տասնուհինգերորդ օրը Ցուդայի մէջ պահատօն տօնին պէս տօն սահմանեց , ու սեղանին վրայ †զոհեր մատուց " . Բեթէլի մէջ այպէս ըրաւ , ու իր շինած որթերուն զոհեր մատուց . և բարձր տեղերուն համար ըրած Ը քուրմերը Բեթէլի մէջ դրաւ ։

33 Ու ՠիր մտքէն ՙնարած ամսուն մէջ՝ այն Ի ութերորդ ամսուն տասնուհինգերորդ օրը Բեթէլի մէջ իր շինած սեղանին վրայ զոհեր մատուց , ու Իսրայէլի որդւոցը տօն սահմանեց , ու սեղանին վրայ ‡զոհեր մատուցանելով " խունկ ծխեց " ։

ԳԼ · ԾԳ

1 Ցերոբովամին ձեռքը կը չորնայ , Բեթէլի մէջ իր շինած սեղանին վրայով մարգարէութիւն ընողին դէմ չարութիւն մտածելուն համար , 6 և մարգարէին աղօթքովը կը բժշկուի ։ 7 Ան մարգարէն Թագաւորին ընելու պատիւը մերժելով՝ Բեթէլէն կ'երթայ ։ 11 Մէկ ծեր մարգարէ մը խաբելով ետ կը դարձնէ զանիկայ , 20 որ Աստուծմէ կը յանդիմանուի , 23 ու ասիկէ մը կը մեռցուի . 26 ու ծեր մարգարէն զանիկայ կը Թաղէ , 31 և անոր մարգարէութիւնը կը հաստատէ ։ 33 Ցերոբովամին կամակորութիւնը ։

1 Ու ՠերբոր Ցերոբովամ խունկ ծխելու համար սեղանին քովը կը կայներ , ահա Բ Աստուծոյ մարդ մը Ցերոբովը Ցուդայէն Բեթէլ 2 եկաւ ։ Եւ Ցերոբովը սեղանին կանչեց ու բսաւ , Ո՛վ սեղան , ով սեղան , Ցերը այպէս կ'բսէ . Ահա Դաւիթին տանը որդի մը պիտի ծնանի Է Յովսիա անունով , և քու վրադ խունկ ծխող բարձր տեղերուն քուրմերը քու վրադ պիտի զոհէ , ու քու վրադ մարդոց 3 ոսկորներ պիտի այրեն ։ Եւ նոյն օրը Ը նշան մը տալով՝ բսաւ , Ցերոբովը խօսելուն նշանը աս է . ահա սեղանը պիտի պատռի , ու վրայի մոխիրը պիտի թափի ։

4 Ու երբոր Թագաւորը Աստուծոյ մարդուն Բեթէլի մէջ սեղանին համար կանչած խօսքը լսեց , Ցերոբովամ սեղանին վրայէն ձեռքը երկընդուց , ու բսաւ , Ան Ղ բռնեցէք . և անոր վրայ երկընդուցած ձեռքը չորցաւ , ու զանիկայ իրեն դարձընելու կարող չեղաւ ։ 5 Եւ Աստուծոյ մարդուն Ցերոբովը խօսքովը տուած նշանին պէս՝ սեղանը պատռեցաւ , ու մոխիրը սեղ 6 անէն թափեցաւ ։ Եւ Թագաւորը Աստուծոյ մարդուն պատասխան տուաւ ու բսաւ , Ի քու Ցէր Աստուծոյդ առջևը աղաչէ , ու ինծի համար աղօթք ըրէ , որ ձեռքս ինծի դառնայ ։ Ան ատենը Աստուծոյ մարդը Ցերոբովը առջևը աղաչեց , և Թագաւորին ձեռքը իրեն դարձաւ ու առջինին պէս եղաւ ։ 7 Եւ Թագաւորը Աստուծոյ մարդուն բսաւ , Ինծի հետ տուն եկուր , և ‖քիչ մը կերակուր կեր " , ու Ը քե 8 զի պարգև տամ ։ Եւ Աստուծոյ մարդը Թագաւորին բսաւ , Եթէ որ ինծի քու տանդ կէսն ալ տաս , քեզի հետ պիտի չերթամ , ու աս տեղս հաց պիտի չուտեմ , ոչ ալ 9 ջուր խմեմ . Վասն զի Ցէրը իր խօսքովը ինծի այպէս պատուիրեց ու բսաւ , Ը Հաց չուտես ու ջուր չխմես , ու դացած ճամբայէդ 10 չդառնաս ։ Ուստի անիկայ ուրիշ ճամբով գնաց , ու Բեթէլ գացած ճամբովը չդարձաւ ։

11 Եւ Բեթէլի մէջ ծեր մարգարէ մը կը բնակէր . ու անոր որդիքը եկան , ու Աստուծոյ մարդուն նոյն օրը Բեթէլի մէջ բոլոր ըրած գործքերը անոր պատմեցին , և անիկայ Թագաւորին ինչ խօսքեր որ ըրուցեր էր , զանոնք ալ իրենց հօրը 12 պատմեցին ։ Ու անոնց հայրը ա նոնց բսաւ , Ո՞ր ճամբայէն գնաց ։ Եւ անոր որդիքը Ցուդայէն եկող Աստուծոյ մարդուն գացած ճամ 13 բան § տեսեր էին ։ Ու իր որդւոցը բսաւ , Էշը պատրաստեցէք ինծի . և անոնք անոր համար էշը պատրաստեցին , ու անիկայ վրան հեծաւ ։ 14 Եւ Աստուծոյ մարդուն ետևէն գընաց , ու զանիկայ բլուրին մը տակ նստած գտաւ , ու անոր բսաւ , Ցուդայէն եկող Աստուծոյ մարդը դուն ես . և անիկայ բսաւ , Ես 15 եմ ։ Ու անոր բսաւ , Ինծի հետ 16 տուն եկուր ու հաց կեր ։ Եւ ա

Ն · ք · ՂԲ · 975

Բ Ես · Է · 14 ; Ճօհ · բ · 18 ; ա Կոր · ա · 22 ։

Ե Ել · ը · 8 ; Թ · 28 ; ժ · 17 ; Թես · ի · 7 ; Ֆոր · ը · 24 ; Ճակ · ե · 16 ։

‖ Եբր · ՚երբ զօրացո ւր ։

Ը ա Թագ · Թ · 7 ; գ Թագ · ե · 15 ։

Ե Թես · Իբ · 18 ; Իգ · 18 ։

Ը ա Կոր · ե · 11 ։

§ Կա՛ · ցու · ցուցին ։

Ն·ք·ղՖ· 975

Նիկայ ըսաւ , Ի՛ քեզի հետ չեմ կըր-
նար դառնալ ու քու տեղդ միտ-
նել . ո՛չ ալ աս տեղս քեզի հետ
հաց պիտի ուտեմ , ու ո՛չ ջուր
17 խմեմ· Վասն զի ՛ի Տէրոջը խօսքովը
ինծի ըսուեցաւ , Հոն հաց չուտես,
ջուր ալ չխմես , ու դացած ճամ-
18 բայէդ չդառնաս : Ինքը անիկայ
ըսաւ անոր , Ես ալ քեզի պէս
մարգարէ եմ , ու մէկ հրեշտակ մը
ինծի հետ Տէրոջը խօսքովը խօսե-
ցաւ ու ըսաւ , Զանիկայ քեզի հետ
քու տունդ դարձուր՝ որ հաց
ուտէ ու ջուր խմէ : Սակայն
սուտ ըրուցեց անոր :
19 Ան ատենը անոր հետը դարձաւ ,
և անոր տունը հաց կերաւ ու ջուր
20 խմից : Ու երբոր անոնք սեղանը
նստեր էին , Տէրոջը խօսքը ջանի-
կայ դարձընող մարգարէին եղաւ .
21 Ու անիկայ Յուդայէն եկող Ա-
ստուծոյ մարդուն կանչելով՝ ըսաւ ,
Տէրը այսպէս կ՛ըսէ . Որովհետև
դուն Տէրոջը խօսքին անլսազան-
դութիւն ըրիր , ու քու Տէր Ա-
ստուծոյդ քեզի պատուիրած պա-
22 տուէրը չպահեցիր , Եւ դարձար ,
ու հաց կերար ու ջուր խմեցիր Է՛ան
տեղը՝ որուն համար քեզի ըսած էր
որ հաց չուտես ու ջուր չխմե՛ս ,
քու մեռելդ քու հայրերուդ գերեզ-
մանը պիտի չմտնէ :
23 Եւ հաց ուտելէն ու խմելէն
ետքը անիկայ իր ետ դարձուցած
24 մարգարէին էշը պատրաստեց . Ան
ալ գնաց , ու ճամբուն մէջ Լիկ
առիւծ մը գտաւ զանիկայ ու մեռ-
ցուց . և անոր մեռելը ճամբուն
վրայ փռուած մնաց , ու էշը անոր
քովը կայներ էր , առիւծն ալ մե-
25 ռելին քովը կայներ էր : Եւ ահա՛
անկէ քանի մը մարդիկ անցնելով՝
ճամբուն վրայ փռուած մեռելը ու
մեռելին քովը կայնող առիւծը տե-
սան . ու գացին ան ծեր մարգա-
րէին բնակած քաղաքին մէջը
26 պատմեցին : Եւ զանիկայ ճամբա-
յէն դարձընող մարգարէն երբոր
լսեց , ըսաւ , Անիկայ Տէրոջը խօս-
քին անհնազանդութիւն ընող Ա-
ստուծոյ մարդն է . ու Տէրը զանի-
կայ առիւծին տուեր է , որ զանի-
կայ պատառէրով մեռցուցեր է ,
Տէրոջը անոր ըսած խօսքին հա-
27 մեմատ : Եւ իր որդուրը խօսե-
ցաւ ու ըսաւ , Ինծի համար էշը
պատրաստեցէք . ու անոնք պատ-
28 րաստեցին : Եւ գնաց անոր մե-
ռելը գտաւ , որ ճամբուն վրայ
փռուած էր՛ , ու էշը ու ա-
ռիւծը մեռելին քովը կայներ է-
ին . առիւծը մեռելը կերած չէր՛ ,
29 ո՛չ ալ էշը պատառեր էր : Եւ

ան մարգարէն Աստուծոյ մար-
դուն մեռելը վերցուց , ու զանի-
կայ իշուն վրայ դրաւ , ու զանի-
կայ դարձուց . և ծեր մարգարէն
քաղաքը մտաւ , որ ողբ ընէ ու զա-
30 նիկայ թաղէ . Եւ անոր մեռելը իր
գերեզմանին մէջը դրաւ , ու Ի՛ վայ
եղբայր ըՀԵՂ՝ անոր վրայ ողբ ըրին :
31 Ու զանիկայ թաղելէն ետքը իր որ-
դուրը խօսեցաւ ու ըսաւ , Երբոր
ես մեռնիմ՝ զիս Աստուծոյ մար-
դուն թաղուած գերեզմանին մէջը
թաղէ՛ք , Ի՛ իմ ոսկորներս անոր ոս-
32 կորներուն քովը դնէք . Վասն զի
ԲԵԹԷԼի մէջ եղող սեղանին համար,
ու Սամարիայի քաղաքներուն մէջ
եղող ամէն բարձր տեղերու կռա-
տուններուն համար՝ Հանոր Տէրոջը
խօսքովը կանչած խօսքը անպատ-
ճառ պիտի կատարուի :
33 Այս բանէն ետքը Ցերոբովամ իր
չար ճամբայէն չդարձաւ . մինա-
ւանդ նորէն ժողովուրդին ցած մար-
դիկներէն բարձր տեղերուն Ն՛ուր-
մը կ՛ընէր , ամէն ուզողը կ՛օրհնէր ,
ու անիկայ բարձր տեղերուն քուրմ
34 կ՛ըլլար : Եւ աս բանը Ցերոբո-
վամին տանը մեղքի պատճառ եղաւ ,
նաև Հանոր երկրիս երեսէն կորսուե-
լուն ու ընաջնջուելուն :

ԳԼ· Ժ Դ

1 Ցերոբովամ իր որդւոյն Աբիային հիւանդանա-
լուն համար՝ իր կնկանը հագուստը փոխել
կու տայ , ու զանիկայ ընծաներով Սելով կը
խրկէ Աբիա մարգարէին : 5 Աբիա Աստու-
ծոյ յայտնութեամբը Աստուծոյ դատաստանը
կը ցուցընէ անոր : 17 Աբիա կը մեռնի ու կը
թաղուի : 19 Նադաբ Ցերոբովամին յաջոր-
դը կ՛ըլլայ : 21 Ռոբովամին չար վարմունքը :
25 Սիսակ Երուսաղէմը կը կողոպտէ : 29 Ա-
բիա Ռոբովամին յաջորդը կ՛ըլլայ :

1 Ն ան ատենը Ցերոբովամին որդին
2 Աբիա հիւանդացաւ : Ու Ցե-
րոբովամ իր կնկանը ըսաւ , Ելէր ,
կերպարանքդ փոխէ , այնպէս որ
Ցերոբովամին կնիկը ըլլալդ չգիտ-
ցուի , ու Սելով գնա . ահա Ա.քիա
մարգարէն հոն է . անիկայ էր որ
ինծի համար ըսաւ Թէ՝ աս ժողո-
վուրդին վրայ թագաւոր պիտի ըլ-
3 լայ· Ի՛ Ու ձեռքդ տասը հաց և
բլլիճներ ու մէկ սափոր մի՛ղր առ ,
ու անոր գնա . անիկայ քեզի պիտի
պատմէ ինչ որ տղուն պիտի պա-
4 տահի : Եւ Ցերոբովամին կնիկը
այնպէս ըրաւ . ու ելաւ Ի Սելով գը-
նաց , և Ա.քիային տունը մտաւ . .
բայց Ա.քիային աչքերը ծերուԹի-
նէն տկարացեր էին , ու չէր կրնար
տեսնել :
5 Եւ Տէրը Ա.քիային ըսաւ , Ահա՛
Ցերոբովամին կնիկը իր տղուն հա-
մար քեզի բան հարցընելու կու գայ ,

Ն·ք·ղՖ· 975

Ի Երեմ·իբ· 18 :

Ի Գ Թագ· 17, 18 :

Լ Ցմ Գ· ժգ· 24 :

Հ Հիմ 2 : Գ Թագ· իգ· 16, 19 :

Ն Գ· ժբ· 31, 32 : Բ Մն· ժա· 15 : ժգ· 9 : Բբ 974 Ղ Դաս· ժէ· 12 :

Ա Գ· ժբ· 30 :

Ֆ Գ· ժգ· 10 :

956

ա Գ· ժա· 31 :

Բ ա Թագ· Ի· 7, 8 :

Ֆ Գ· ժա· 29 :

վան զի անիկայ հիւանդ է . անոր այսպէս ու այսպէս խօսիս . ու ա-
նիկայ գալու առնէր անձանօթ
6 կերպարանքով պիտի ըլլայ : Ու երբոր անիկայ դռնէն ներս կը մտնէր , Ա-
քիա անոր ոտքերուն ձայնը լսածին պէս , ըսաւ . Ո՛վ Ցերոբովամին կնիկը՝ եկուր . դուն ինչո՞ւ ասանկ անծանօթի կերպարանք մտեր ես . բայց ես քեզի խիստ լուր մը պիտի
7 խրկուեցայ : Գնա , Ցերոբովամին ըսէ , Իսրայէլին Տէր Աստուածը այսպէս կ՚ըսէ . Տ՚Որովհետև քեզ ժողովուրդին մէջէն բարձրացուցի , ու քեզ իմ ժողովուրդիս Իսրայէլին
8 վրայ իշխան ըրի , եւ Թագաւորութիւնը Դաւիթին տունէն պատառեցի , ու զանիկայ քեզի տուի . ու դուն՝ իմ պատուիրանքներս պահող , ու իմ աչքիս առջեւ ուղղութիւն ընելու համար իր բոլոր սրտովը *ինծի նազանդ եղող՝ իմ Դաւիթ ծառայիս պէս չեղար .
9 Մանաւանդ բոլոր քեզմէ առաջ եղողներէն աւելի չարութիւն ըրիր , ե ու դէս բարկացընելու համար՝ գա-
ղիքներ քեզի ուրիշ աստուածներ ու ձուլածոյ կուռքեր շինեցիր , ու
10 զիս ետիդ նետեցիր . Ասոր համար ահա Ի Ցերոբովամին տանը վրայ չարիք պիտի բերեմ , ու ՛Ցերոբո-
վամին ամէն երիկ մարդիկները ի-
նեմ Իսրայէլի մէջ զոցուածը ու ձգուածը պիտի կատարեմ , և Ցե-
րոբովամին տունը պիտի աւլեմ , ինչպէս որ աղբը կ՚աւլեն , մինչև որ
11 հասնի : Ցերոբովամին քաղաքի մէջ մեռնողը շուները պիտի ու-
տեն , ու դաշտի մէջ մեռնողը եր-
կինքի թռչունները պիտի ուտեն .
12 քանզի Տէրը խօսեցաւ : Եւ դուն ելիր , քու տունդ դնա . ու Էքոս ոտքերդ քաղաքին մէջը մտած ա-
13 տենը տղան պիտի մեռնի . Ու բոլոր Իսրայէլ ողբալով զանիկայ պիտի թաղեն . վասն զի Ցերոբովամէն միայն անիկայ դերեզման պիտի մտնէ , որովհետև Իսրայէլի Տէր Աստուծոյն առջեւը Ցերոբովամին տանը մէջ ՛բարի բան մը գտաւ .
14 Նոր վրայ գտնուեցաւ : Եւ Տէրը ի-
րեն համար Իսրայէլի վրայ մէկ թա-
գաւոր մը պիտի հանէ , որ անի-
կայ †նոյն օրը՝ Ցերոբովամին տու-
նը պիտի կտորէ . ու ալ ի՞նչ
ՈՈՈ բան : Եւ Տէրը Իսրայէլը մէջ
եղող շարժուն եղէգի պէս խոյա-
յէլը պիտի զարնէ , ու հիսրայէլը պիտի իւլէ աս ՛բարի երկրին երե-
սէն , որն որ անոնց հայրերուն տուեր էր , ու զանոնք Ղեհոնի անդին կողմը պիտի ցրուէ , †որով-
հետև Տէրը բարկացընելով իրենց ‡Աստարովթի կուռքեր՝՝ շինեցին .
16 Եւ Իսրայէլը երեսէ պիտի ձգէ , Ցերոբովամին ՛ըրած մեղքերուն համար ու Իսրայէլին ալ մեղա-
չել տալուն համար :
17 Ան տունը Ցերոբովամին կնիկը եկաւ դնաց ու ՛Թերսա մտաւ . ու Ներնիկայ տանը դռնէն ներս մտա-
18 ծին պէս տղան մեռաւ : Եւ զա-
նիկայ Թաղեցին , ու բոլոր Իսրա-
յէլ անոր վրայ ողբացին ՂՏէրոջը խօսքին համեմատ՝ որ իր ծառային Աքիա մարգարէին ձեռքովը խօսեր էր :
19 Ու Ցերոբովամին մնացորդ պատ-
մութիւնը՝ Թէ ինչպէս *պատե-
րազմ ըրաւ , և Թէ ինչպէս Թա-
գաւորեց , ահա Իսրայէլի Թագա-
ւորներուն յիշատակաց գրքին մէջ
20 գրուած է : Եւ Ցերոբովամին Թագաւորութիւն ըրած օրերը քսանուերկու տարի եղաւ , ու իր հայրերուն հետ քնացաւ . ու անոր տեղը անոր որդին Նադաբ Թա-
գաւոր եղաւ :
21 Եւ Սողոմոնին որդին Ռոբովամ՝ Ցուդայի մէջ Թագաւորեց . Ռո-
բովամ քառասունմէկ տարեկան էր երբոր Թագաւոր եղաւ , և տասն-
ուեօթը տարի Թագաւորութիւն ըրաւ Երուսաղեմի մէջ , այն քաղաքին մէջ՝ որ Տէրը Իս-
րայէլին ամէն ցեղերէն ընտրեց՝ իր անունը հոն դնելու համար . Ու-
անոր մայրը Ամմոնացի էր Նաամա
22 անունով : Եւ Ցուդայեանք ՛չ-
Տէրոջը առջեւը չարութիւն ըրին , ու իրենց ըրած մեղքերովը իրենց հայրերուն բոլոր ըրածէն աւելի
23 *զանիկայ բարկացուցին : Եւ ա-
նոնք ալ ամէն բարձր բլուրներուն վրայ , ու Ձամէն կանաչ ծառե-
րուն տակը ՛բարձր տեղեր ու սր-
ձաններ և ՛Աստարովթի կուռքեր
24 շինեցին : ՛Ու երկրին մէջ Սոդո-
մական մեղք ալ գործողներ կային , ու Տէրոջը Իսրայէլի որդւոցը առ-
ջեւէն վռնտած ազգերուն բոլոր գարշելի բաներուն նման կ՚ընէին :
25 ՛՛Եւ Ռոբովամ Թագաւորին հինգերորդ տարին Եգիպտոսի Սի-
սակ Թագաւորը Երուսաղեմի վրայ
26 եկաւ . ՛Ու Տէրոջը տանը գանձերը ու Թագաւորին տանը գանձերը ա-
ռաւ . ամէնն ալ առաւ . †Սողո-
մոնին շինած բոլոր ոսկիէ ասպար-
27 ներն ալ առաւ : Եւ Ռոբովամ Թագաւորը անոնց տեղը պղնձէ ասպարներ շինեց , ու զանոնք Թագաւորական տանը դուռը պահպանութիւն ընող սուրհան-
դակաց հասիկաններուն ձեռքը

Ն ՛ք ՛զ ՛
956

Ա Թագ ՛ժբ ՛ 7 , 8 : ԳԼ ՛ ժզ ՛ 2 :

Բ ԳԼ ՛ ժա ՛ 31 :

Գ ԳԼ ՛ ժա ՛ 33 , 38 : ժե ՛ 5 :

*ԵԲր ՛ իմ եաեէս և կող

Ե ԳԼ ՛ ժբ ՛ 28 : Բ Մն ՛ ժա ՛ 15 :

Զ Նեեմ ՛ Թ ՛ 26 : Սաղ ՛ ծ ՛ 17 : Ե-
զեկ ՛ իգ ՛ 35 :

ԻԲՐ 956

Է ԳԼ ՛ ժե ՛ 29 :

Ը ԳԼ ՛ իա ՛ 21 : Գ Թագ ՛ Թ ՛ 8 :

Թ Օբ ՛ լբ ՛ 36 : Գ Թագ ՛ ժզ ՛ 26 :

Ժ ԳԼ ՛ ժզ ՛ 4 : իա ՛ 24 :

Ի Հմր 17 :

Ի՛ Բ Մն ՛ ժբ ՛ 12 : ժԹ ՛ 3 :

Լ ԳԼ ՛ ժե ՛ 27 , 28 , 29 :

†պամ՛ այս-
օր

Խ Գ Թագ Լ ՛ ժԹ ՛ 6 : Ա Սաղ ՛ ծբ ՛ 5 :

Ծ Ցես ՛ իգ ՛ 15 , 16 :

Կ Գ Թագ ՛ ժե ՛ 29 :

*ՆԼ ՛ լԲ ՛ 18 : Բ Օր ՛ ժբ ՛ 8 , 4 :

Ն ՛ք ՛զ ՛
ԻԲՐ 956

‡ Կամ՛ ան-
ասաներ

՛ԳԼ ՛ ժբ ՛ 30 : ժգ ՛ 34 : ժե ՛ 30 , 34 : ժզ ՛ 2 :

՛՛ԳԼ ՛ ժզ ՛ 6 ; 8 ; 15 , 28 : ԵԲգ ՛ զ ՛ 4 : Նէմ ՛ 12 : Նէմ ՛ 13 :

Ա Բ Մն ՛ ժգ ՛ 2 , ՚ :

954
Նբ Մն ՛ ժբ ՛ 13 :

975

Գ ԳԼ ՛ ժա ՛ 36 :

Ղ Հմր 31 :

972
Ա Բ Մն ՛ ժբ ՛ 1 :

Բ Բ Օր ՛ լբ ՛ 21 : Սաղ ՛ Նբ ՛ 58 : ա Կոր ՛ ժ ՛ 22 :

Ձ Եբ ՛ ժե ՛ 5 :

Գ Բ Օր ՛ ժբ ՛ 2 : Եզեկ ՛ ժզ ՛ 24 , 25 :

Ե Գ Թագ ՛ ժե ՛ 9 , 10 :

971
Զ Բ Օր ՛ իգ ՛ 17 : ԳԼ ՛ ժե ՛ 12 : իբ ՛ 45 : Գ Թագ ՛ իգ ՛ 7 , 8 :

Է ԳԼ ՛ ժա ՛ 40 : Բ Մն ՛ ժբ ՛ 2 :

Ը Բ Մն ՛ ժբ ՛ 9 , 10 , 11 :

Թ ԳԼ ՛ ժ ՛ 17 :

28 յանձնեց ։ Ու երբոր Թագաւորը Ցերոբովամ տունը կ'երթար, սուրհանդակները զանոնք կը կրէին, ու եթէ զանոնք սուրհանդակներուն խօսքը կը դարձընէին ։

29 ։Եւ Ռոբովամին մնացորդ պատմութիւնը ու անոր ամէն ըրածը ահա Յուդայի Թագաւորներուն յիշատակաց գրքին մէջը գրուած

30 է ։ Ու ։ Ռոբովամին և Ցերոբովամին միշտ պատերազմ

31 կար ։ ։ Եւ Ռոբովամ իր հայրերուն հետ քնացաւ, ու իր հայրերուն հետ Դաւիթի քաղաքին մէջը թաղուեցաւ. ։ և անոր մայրը Ամմինացի էր Նաամա անունով. ու անոր տեղը անոր որդին ։*Աբիա թագաւոր եղաւ ։

ԳԼ· ԺԵ

1 Երեքին դէշ վարմունքը ։ 7 Ասա անոր առջեւ կը յաջողէ ։ 9 Ասային բարի վարմունքը ։ 16 Բասասային ու իրեն մէջտեղը եղած պատերազմը պատճառ կ'ըլլայ որ Իսքը Բենհադադին հետ դաշնակցութիւն կ'ընէ ։ 23 Ծանր ախտ՝ Ասային տեղը կը յաջողէ ։ 25 Նադաբին դէշ վարմունքը ։ 27 Բասաս անոր դէմ ապստամբելով՝ Աբիային մարգարէութիւնը ի գործ կը դնէ ։ 31 Նադաբին մահը ։ 33 Բասասային դէշ վարմունքը ։

1 Ու ։Նարաւեան Ցերոբովամին թագաւորութեանը տասնուութերորդ տարին Աբիա Յուդա-

2 յի վրայ թագաւորեց ։ Ութսուն երուսաղեմի մէջ երեք տարի թագաւորութիւն ըրաւ. ։ ու անոր մօրը անունը ։Մաաքա էր ։՝ Ա-

3 բիսողոմին աղջիկն էր ։ Եւ անիկայ իրմէ առաջ իր հօրը ըրած բոլոր մեղքերուն հետեւեցաւ. ու Ա-նոր սիրտը իր Տէր Աստուծոյն հետ կատարեալ չէր, իր հօրը Դաւիթին պէս ։ Բայց

4 Դաւիթին սրտին համար անոր Տէր Աստուածը երուսաղեմի մէջ անոր մէկ ճրագ մը տուաւ, անկէ եղբը անոր որդին նստեցընելով, ու երու-

5 սաղէմը հաստատելով. Որովհետեւ Դաւիթ ։ Ցերոբովամին առջեւը ուղղութիւն ըրաւ, ու իր կենացը բոլոր օրերուն մէջ քնաւ անոր պատուիրանքներէն չխոտորեցաւ, ։բացառ-

6 եալ Ուրիային բանէն ։ի զատ ։ Եւ Ռոբովամին ու Ցերոբովամին մէջտեղը պատերազմ կար՝ անոր կեանքը բոլոր օրերուն մէջ ։

7 ։Ու Աբիային մնացորդ պատմութիւնը և անոր բոլոր ըրածը ահա Յուդայի Թագաւորներուն յիշատակաց գրքին մէջ գրուած է. ու Աբիային ու Ցերոբովամին մէջտեղը

8 պատերազմ կար ։ ։Եւ Աբիա իր հայրերուն հետ քնացաւ, ու զանիկայ Դաւիթի քաղաքին մէջ թաղեցին, և անոր տեղը անոր որդին Ասա թագաւոր եղաւ ։

9 Իսրայէլի Ցերոբովամ թագաւորին քսաներորդ տարին Ասա Յու-

10 դայի վրայ թագաւոր եղաւ. Ու երուսաղեմի մէջ քառասունմէկ տարի թագաւորութիւն ըրաւ, և անոր †մօրը անունը Մաաքա էր

11 ։՝ Աբիսողոմին աղջիկն էր ։ Եւ Ասա իր հօրը Դաւիթին պէս Տէրոջը առջեւը ուղղութիւն ըրաւ ։

12 Ը Ու Սոդոմական մեղք գործողները երկրէն վերցուց, և իր հայրերուն շինած բոլոր կուռքերը բնաջինջ ը-

13 րաւ ։ Ու ։ի իր մայրը Մաաքան տիկնութենէ հանեց, քանզի անիկայ Աստարովթի կուռք մը շիներ էր. և Ասա անոր կուռքը կոտրտեց ու ։կեդրոն հեղեղատին մէջը ա-

14 րեց ։ Բայց բարձր տեղուանքը չվերցան, սակայն Ասային ։սիրտը իր ։Էոջը բոլոր օրերուն մէջ Տէ-

15 րոջը հետ կատարեալ էր ։ Եւ իր հօրը նուիրած բաները ։՝ իր նուիրած բաները՝ արծաթը ու ոսկին ու անօթները Տէրոջը տունը տարաւ ։

16 Եւ Ասային ու Իսրայէլի Բասաս թագաւորին մէջտեղը անոնց բոլոր

17 օրերուն մէջ պատերազմ կար ։ Ու ։Իսրայէլի թագաւորը Բասաս Յուդայի դէմ ելաւ և ։Ռաման շինեց, ։որ Յուդայի Ասա թագաւորին ել-

18 լող մտնող ։ոչ ոք չձգողու ։ Ասա տի Ասա Տէրոջը տանը գանձերուն մէջ ու թագաւորական տանը գանձերուն մէջ մնացած բոլոր արծաթը ու ոսկին առաւ, և իր ծառաներուն ձեռքը տուաւ, ու Ասա թագաւորը ։Դամասկոս բնակող Ասորւոց Թագաւորին՝ Էզիոնի որդւոյն Տաբրեմոնի որդւոյն ։Բենհադադին խրկեց զանոնք, ու ըսաւ ։

19 Իմ ու քու մէջ և իմ հօրս ու քու հօրդ մէջը դաշնակցութիւն կայ. ահա քեզի արծաթի ու ոսկի ընծայ խրկեցի. արի Իսրայէլի Բասաս թագաւորին հետ ունեցած դաշնակցութիւնդ ար՛ր, որ անի-

20 կայ իմ վրայէս ետ քաշուի ։ Ու Բենհադադ Ասա թագաւորին խօսքը մտիկ ըրաւ, և իր զօրքերուն իշխանները Իսրայէլի քաղաքներուն վրայ խրկեց. ու Ի։յօնը, ։Դանը, Աբէլբեթմաաքան ու բոլոր Քենեթեթը ու բոլոր ։Նեփթաղիմի

21 երկիրը զարկաւ ։ Եւ Բասաս ։՝ Բաւը լսելով, Ռաման շինելէն ետ կեցաւ ու Թերսայի մէջ նստաւ ։

22 ։Ան ատենը Ասա թագաւորը բոլոր Յուդայի ։՛ոքրիներէը կանչեց ա-ոանց մէկը ձգելու, որոնք Բասասային շինած Ռամային քարերը ու փայտերը վերցուցին, և Ասա թա-

դաւորը անունդմով Լ Բենիամինի
Գաբաան ու ՚Մասփան չինեց ։
23 Եւ Ասային բոլոր մնացորդ պատ-
մութիւնը , ու անոր բոլոր զօրու-
թիւնը ու բոլոր ըրածը , և անոր
շինած քաղաքները ահա Յուդայի
Թագաւորներուն յիշատակաց դրը-
քին մէջը գրուած են . բայց ՚անի-
կայ իր ծերութեան ատենը ոտքե-
24 րու ցաւ ունէր ։ Ու՚ Նաս իր հայ-
րերուն հետ քնացաւ , և իր հայ-
րերուն հետ իր հօրը Դաւիթին
քաղաքին մէջ թաղուեցաւ . Նու
անոր տեղը անոր որդին ՚Յովսա-
փատ Թագաւոր եղաւ ։
25 Եւ Յուդայի Նաս Թագաւորին
երկրորդ տարին Երոբովամի որ-
դին Նադաբ Իսրայէլի վրայ Թա-
գաւոր եղաւ , ու անիկայ Իսրայէլի
վրայ երկու տարի Թագաւորու-
26 Թիւն ըրաւ ։ Եւ Ցերոյը առջևը
չարութիւն ըրաւ , ու իր հօրը
ճամբուն մէջ քալեց , ու ՚անոր
ըրած մեղքին մէջ՝ որով Իսրայէլին
27 մեղանչել տուաւ ։ Եւ Իսաքարի
տունէն ՚Ա.քիայի որդին Բաասա
անոր դէմ դրուխ վերցուց . ու Բա-
սաա զանիկայ Փղշտացւոց Գա-
բաթոնին քովը զարկաւ , երբոր
Նադաբ բոլոր Իսրայէլը Հեթ գա-
28 բաթոնը պաշարեր էր . Եւ Յու-
դայի Նաս Թագաւորին երրորդ
տարին Բաասա մեռցուց զանի-
կայ , ու անոր տեղը Թագաւոր ե-
29 ղաւ . Եւ ինքը Թագաւոր եղածին
պէս Երոբովամին բոլոր տունը
զարկաւ . ՚՚ ՚Ցերոյը իսօսքին Հա-
մեմատ՝ որ իր ծառային Սիլօնացի
Ա.քիա մարգարէին ձեռքովը իսօսեր
էր , Երոբովամէն բնաւ մէկ շնչա-
ւոր մը ողջ չթողուց , ու զանիկայ
30 բնաջինջ ըրաւ , ՚Երոբովամին
մեղքերուն համար՝ որոնցմով մե-
ղանչեր էր , ու Իսրայէլին մեղան-
չել տուեր էր , Իսրայէլին Ցէր Ա-
տուածը բարկացընելով ։
31 Եւ Նադաբին մնացորդ պատմու-
թիւնը՝ ու անոր բոլոր ըրածը՝ ա-
հա Իսրայէլի Թագաւորներուն յի-
շատակաց դրքին մէջ գրուած է ։
32 ՚Եւ Ասային ու Իսրայէլի Բաասա
Թագաւորին մէջտեղը՝ անոնց բոլոր
օրերուն մէջ պատերազմ կար ։
33 Յուդայի Նաս Թագաւորին եր-
րորդ տարին Ա.քիայի որդին Բաա-
սա Թերսայի մէջ բոլոր Իսրայէլի
վրայ Թագաւոր եղաւ , ՚՚ քսան-
ուչորս տարի Նփաօսրէնէն ը-
34 ըաւ ։ Եւ անիկայ Ցերոյը առջևը
չարութիւն ըրաւ , ու ՚Երոբովա-
մին ճամբուն մէջ քալեց , և անոր
մեղքին մէջ՝ որով անիկայ Իսրա-
յէլին մեղանչել տուեր էր ։

Գ Լ · Ի Զ

1 Եհուին մարգարէութիւնը Բաասային դէմ ։
6 Էլա իր Տօրը տեղը կը յաջորդե ։ 8 Զամբրի
Էլային դէմ դաւաճանութիւն ընելով՝ անոր
տեղը կ՚անցնի ։ 11 Եհուին մարգարէութիւնը
Զամբրիին ձեռքովը կը կատարուի ։ 15 Ժո-
ղովուրդը Ամրին Թագաւոր կ՚ընտն , ու Զամ-
բրի յոյսահատելով՝ ինքզինքը կ՚այրէ ։ 21 Ժո-
ղովուրդին մէջ երկպառակութիւն պատճա-
ռելով՝ Ամրի Թաքինին դէմ յաղթող կ՚ե-
լնուի ։ 23 Ամրի Սամարիան կը շինէ ։ 25
Անոր գէշ վարմունքը ։ 27 Ը.քաաբ անոր
տեղը կը յաջորդե ։ 29 Ը.քաաբին խիստ գէշ
վարմունքը ։ 34 Եհուին անէծքը Երիքովը
նորոգող Ցիելին վրայ կը կատարուի ։

1 Նէ Բաասային համար Ցէրոյը
խօսքը ՚Անանիի որդւոյն Եհուին
2 եղաւ՝ ըսելով ՝ Ե՛ Որովհետև քեզ
փոշիէն բարձրացուցի , ու քեզ իմ
ժողովուրդիս Իսրայէլին վրայ իշ-
խան դրի , և Կ՚դուն Երոբովամին
ճամբան գացիր , ու իմ ժողովուր-
դիս Իսրայէլին մեղանչել տուիր ,
ու անոնց մեղքերովը զիս բարկա-
3 ցուցիր , Ահա ես ՚՚ Բաասան ու ա-
նոր տունը՝ ընաջինջ պիտի ընեմ ,
և քու տունդ Ներաբատեան Երո-
բովամին տանը պէս պիտի ընեմ ։
4 Ն Բաասայէն քաղաքի մէջ մեռնո-
ղը շուները պիտի ուտեն , ու
դաշտի մէջ մեռնողը երկինքի
թռչունները պիտի ուտեն ։
5 Եւ Բաասային մնացորդ պատ-
մութիւնը ու անոր ըրածը ու
զօրութիւնը՝ Կ՚ահա Իսրայէլի Թա-
գաւորներուն յիշատակաց դրքին
6 մէջ գրուած է ։ Եւ Բաասա իր
հայրերուն հետ քնացաւ ու Ը.թեր-
սայի մէջ թաղուեցաւ . և անոր
տեղը անոր որդին Էլա Թագաւոր
7 եղաւ ։ Նաև Ի՚Անանիի որդւոյն
Եհու մարգարէին ձեռքովը Ցերոյը
խօսքը եղաւ Բաասային ու անոր
տանը վրայ ան ամէն չարիքներուն
համար , որ ինքը Ցերոյը առջևը
ըրած էր , զանիկայ իր ձեռքերուն
գործքովը բարկացընելով , ՚՚ Ցե-
րոբովամին տանը պէս ըլլալով ,
Նաև Կ՚զանիկայ մեռցընելուն հա-
մար ։
8 Յուդայի Նաս Թագաւորին քը-
սանուվեցերորդ տարին Բաասային
որդին Էլա Թերսայի մէջ Իսրայէ-
լի վրայ Թագաւոր եղաւ , ՚՚ եր-
կու տարի Նփաօսրէնէն ըաւ ։
9 Անիկայ երրոր Թերսայի մէջ՝ Թեր-
սայի տանը հազարապետին Ար.ա-
յին տունը խմեր ու գինովցեր էր ,
Է անոր ծառան Զամբրի՝ որ անոր
կառքերուն կէսին վրայ իշխան էր ,
10 անոր դէմ դրուխ վերցուց . Եւ
Զամբրի ներս մտնելով՝ զանիկայ
զարկաւ մեռցուց , և անոր տեղը
ինքը Թագաւոր եղաւ , Յուդայի
Նաս Թագաւորին քսանուեօթնե-

՚՚ Ձմր 7 ։ բ Մն · ժբ · 2 ։ ի · 34 ։ Բ Գլ.ժգ.7։
Կ Գլ · ժե · 34 ։
Գ Ձմր 11 ։
* Եբբ · Բաասային և ա.ւէնն ու ա-
նոր տանը հաւէն
Ն Գլ · ժգ · 10։ ժե.29 ։
Ղ Գլ · ժգ · 11 ։
Ն Բ Մն · ժգ · 1 ։
Ը Գլ · ժգ · 17 · ժե. 21 ։
Ե Ձմր 1 ։
ժ Գլ · ժե · 27, 29 ։ Յ՚ա
Ովս · ա · 4 ։
930
Ի գԹագ · Բ · 31 ։
929

ՆՔՂ 929

11 րորդ տարին ։ Ու երբոր Թագաւոր եղաւ ու իր աթոռը նստաւ, իսկոյն Բաասային բոլոր տունը՝ թէ անոր ազգականները և թէ բարեկամները մեռցուց, ու ա-նոր Ա՛մի երիկ մարդը ողջ չթո-

Ա Թագ. ԺԶ. 22։

12 ղաց ։ Եւ Զամբրի Բաասային բոլոր տունը բնաջինջ ըրաւ, Բաասային վրայով Եհէու մարգարէին ձեռքովը †Ցերոջը ըսած խօս-

Ի Հմր 1։
Ի Հմր 3։

13 քին համեմատ, Բաասային բոլոր մեղքերուն համար ու անոր որդւոյն Եղային մեղքերուն համար, որոնցմով իրենք մեղանչեցին, և Իսրայէլին մեղանչել տուին, ու իրենց սնապաշտութիւններովը Իսրայէլին Ցեր Աստուածը բարկացուցին ։

Ա Օր. ԼԲ. 21։ Թագ. Ժբ. 21։ Ե-սայ. խս. 29։ Ցօէլ. Բ. 8։ Սոր. Բ. 4։ Ժ. 19։

14 Ու Եղային մնացորդ պատմութիւնը և անոր բոլոր ըրածը՝ ա-հա Իսրայէլի Թագաւորներուն ժամանակագրքին մէջ գրուած է ։

15 Ցուդայի Ասա Թագաւորին քսանուեօթներորդ տարին Զամբրի թերասայի մէջ եօթը օր Թագաւորութիւն ըրաւ. բայց ժողովուրդը Փղշտացւոց †Գաբաթոնին դէմ

ՀԳԼ. Ժե. 27։

16 բանակեր էր ։ Եւ բանակին մէջ եղող ժողովուրդը լսելով որ Զամբրի դաւիս վերցուցեր է, ու նաև Թագաւորը մեռցուցեր է, նոյն օրը բոլոր Իսրայէլ բանակին մէջ Ա՛մ-բրի զօրավարը Իսրայէլի վրայ Թա-

17 գաւոր դրին ։ Եւ Ա՛մրի ու անոր հետ բոլոր Իսրայէլ Գաբաթոնէն ելան, ու Թերսան պաշարեցին ։

18 Ու երբոր Զամբրի քաղաքին առնուելը տեսաւ, Թագաւորական տանը *ներքի կողմն՝ մտաւ, և իր վրայ Թագաւորական տունը կրա-

*Կամ՝ պա-լատը

19 կով այրեց, ու մեռաւ, իր գործած մեղքերուն համար՝ որոնցմով Ցե-րոջը առջևը չարութիւն ըրաւ, Յո-ր քալեց Եղերոբովամին ճամբուն

ԳԼ. Ժբ. 28։ Ժե. 26։ 34։

19 քալեց Եղերոբովամին ճամբուն մէջ ու անոր ըրած մեղքին մէջ, որով անիկայ Իսրայէլին մեղանչել տուեր էր ։

20 Եւ Զամբրիին մնացորդ պատմութիւնը ու անոր ըրած դաւաճանութիւնը ահա Իսրայէլի Թագաւորներուն ժամանակագրքին մէջ գրուած է ։

21 Ան ատենը Իսրայէլի ժողովուրդը երկու-բի բաժնուեցաւ. ժողովուրդին կէսը Գինաթի որդւոյն Թաբնիին եւեւէն գնաց, որ զանիկայ Թագաւոր դնէն. ու կէսն ալ Ա՛մ-

925

22 րիին եւեւէն գնաց ։ Եւ Ա՛մրիին եւեւէն գացող ժողովուրդը Գինաթեան Թաբնիին եւեւէն գացող ժողովուրդէն զօրաւոր գտնուեցաւ. ու Թաբնի մեռաւ, և Ա՛մ-

23 րի Թագաւոր եղաւ ։ Ցուդայի Ասա Թագաւորին երեսունուվեցե-րորդ տարին Ա՛մրի Իսրայէլի վրայ Թագաւոր եղաւ, ու տասներկու տարի Թերսայի մէջ Թագաւորե-

24 Թիւն ըրաւ. Ու Սամերէն երկու տաղանդ արծաթով Սամարիայի լեռը ծախու առաւ, ու լեռանը վրայ †շէնք շինեց. և շինած քա-ղաքին անունը ան լեռանը տիրոջը Սամերին անունովը Սամարիա կոչեց ։

Ց Ցես ԳԼ. ՁԳ. 32։ Թագ. Ժե. 24։ Ցօ՛. Դ. 4։

25 Ու Ա՛մրի Ցերոջը առջևը չարու-Թիւն ըրաւ, և բոլոր իրմէ առաջ

ՄԱբ. Ը. 16։

26 եղողներէն աւելի չար եղաւ. քան-զի անիկայ †Նաբատեան Եղերոբո-վամին բոլոր ճամբուն մէջ քալեց, ու անոր մեղքին մէջ՝ որով Իսրա-յէլին մեղանչել տուաւ. անանկ որ †իրենց սնապաշտութիւններովը

Հմր 19։
Հմր 13։

27 Իսրայէլին Ցեր Աստուածը բարկա-ցուցին ։ Եւ Ա՛մրիին ըրած գործքերուն մնացորդ պատմութիւնը ու անոր ըրած զօրութիւնը ահա Իսրայէլի Թագաւորներուն յիշատակագրքին

28 քին մէջ գրուած է ։ Եւ Ա՛մրի իր հայրերուն հետ քնացաւ ու Սա-մարիայի մէջ Թագուեցաւ. ու անոր տեղը անոր որդին Աքաաբ Թագաւոր եղաւ ։

29 Եւ Ա՛մրիին որդին Աքաաբը՝ Ցուդայի Ասա Թագաւորին երեսու-նուվեցերորդ տարին՝ Իսրայէլի վրայ Թագաւոր եղաւ. ու Ա՛մրիի որդին Աքաաբ Իսրայէլի վրայ Սա-մարիայի մէջ քսանուերկու տարի

918

30 Թագաւորութիւն ըրաւ ։ Եւ Ա՛մ-րիի որդին Աքաաբ բոլոր իրմէ առաջ եղողներէն աւելի Ցերոջը

31 առջևը չարութիւն ըրաւ ։ Ու Նա-բատեան Եղերոբովամին մեղքերուն մէջ քալելը պէտ պ՚չնչ բան մը սեպուելով, †Սիդոնացւոց Եթ-բաալ Թագաւորին աղջիկը՝ Եզ-ռաբէլը Կնիկ առաւ, "և գնաց Բա-հաղին ծառայութիւն ըրաւ, ու

Դտ. Ժը. 7։
Ի Օր. Է. 3։

32 անոր երկրպագութիւն ըրաւ ։ Եւ Սամարիայի մէջ իր շինած Բահա-ղի տանը մէջ Բահաղին թեղան մը

ԳԼ. Խ. 25. 26։ Թագ. Ժ. 18։ Ժէ. 16։

33 կանգնեց ։ Ու Աքաաբ Աստարով-Թի կուռք մը շինեց. և Աքաաբ իր ըրած գործքերովը Իրմէ առաջ եղող Իսրայէլի բոլոր Թագաւորնե-րէն աւելի Իսրայէլի Ցեր Աստուա-ծը բարկացուց ։

Ի Թագ. Ժ. 21, 26, 27։
Դ Թագ. Ժգ. 6։ Ժէ. 10։ Խ. 3։ Եզեկ. Ժէ. 2։

34 Անոր օրերը Բեթելացի Ցիէլ Երիքովը շինեց. "• իր անդրանիկ տղովը Աբիրոնով անոր հիմը դը-րաւ, և իր պզտիկ տղովը Սեգու-բով անոր դռները կանգնեց, "•Նա-ւեան Ցեսուէի ձեռքովը Ցերոջը ը-սած խօսքին համեմատ ։

Ես Ցես. Ը. 26։

Ն Ք Ղ 925

Գ Լ · ԺԵ

1 Եղեւ Աբեսաղոմայ զհամ մարդարէութիւն ընդ-
դէմ եռաքը Ցերը զերիվր կը խրկէ կայ, ու
Հոն ագռաւները զանիկայ կը կերակրեն ։ 8
Աստուած Սարեփթացի որբևարի կնան մը
տունը կը խրկէ զանիկայ ։ 17 Եղեա որբևա-
րի կնոջը մեռած տղան կը յարուցանէ ։ 24
ու որբևարին կը Տաւատայ անոր ։

1 Եւ Գաղաադու բնակիչներէն Թեզ-
բացի Եղեա Ա.քաաբին ըսաւ ,
«Իսրայէլին Ցեր Աստուածը՝ Ե-
րուն առջեւը կը կայնիմ , կենդանի
է , որ ես տարիներուս մէջ Ը ցօղ
ու անձրեւ պիտի չըլլայ , բայց եթէ
իմ խօսքովս ։
2 Ու Ցերոջը խօսքը անոր եղաւ՝
3 ըսելով , Ասկէ դնա , ու դէպ ՚ի
արեւելք դառնալով՝ Քորդանանու
դիմացը եղող Քերիթ Հեղեղատին
4 քովը պահուէ . Ուրն ան Հեղեղա-
տէն կը Խ պիտի խմես . ու ագռաւ-
ներուն Հրամայեր եմ որ Հոն քեզ
5 կերակրեն ։ Եւ անիկայ գնաց ու
Ցերոջը ըսածին պէս ըրաւ . ու գը-
նաց Քորդանանու դիմացը եղող
Քերիթ Հեղեղատին քովը նստաւ ։
6 Եւ ագռաւները առտուընց անոր
Հաց ու միս՝ ու իրիկուան ալ Հաց
ու միս կը բերէին , ու անիկայ Հե-
7 ղեղատէն կը խմէր ։ Եւ ժա-
մանակ մը եղաւ որ Հեղեղատը ցամ-
քեցաւ , վասն զի երկրի վրայ անձ-
րեւ չկաւ ։
8 Ու Ցերոջը խօսքը անոր եղաւ՝
9 ըսելով , Ելի՛ր , Սիդոնացւոց Ս՚Սա-
րեփթան գնա , ու Հոն նստէ . ահա
Հոն մէկ որբևարի կնկան մը Հրա-
10 մայեր եմ որ քեզ կերակրէ ։ Եւ
անիկայ երթաւ Սարեփթա գնաց . ու
քաղաքին դուռը Հասնելով՝ տեսաւ
որ մէկ որբևարի կնիկ մը փայտ կը
ժողվէր . ու զանիկայ կանչեց ու
ըսաւ , Կ՚աղաչեմ՝ ինծի ամանով
11 քիչ մը ջուր բեր որ խմեմ ։ Ու
երբոր անիկայ բերելու գնաց , Ե-
ւ նոր անոր ետեւէն կանչեց ու ըսաւ ,
Ձեռքդ պատառ մըն ալ Հաց տ՚ր
12 ինծի բեր ։ Եւ կնիկը ըսաւ ,
Քու Ցեր Աստուածդ կենդանի է որ
նկանակ չունիմ , բայց միայն կա-
րասին մէջը մէկ բռնա չափ ալիւր
կայ , ու կուժին մէջն ալ քիչ մը
եղ կայ , և ահա երկու կտոր փայտ
կը ժողվեմ , որ երթամ զանիկայ
ինծի ու իմ տղուս համար եփեմ ,
13 և ուտենք , ու Թռչ մեռնինք ։ Ու
Եղիա անոր ըսաւ , Մի վախնար ,
դնա՛ ըսածիդ պէս ըրէ . բայց անկէ
նախ ինծի համար մէկ պզտիկ չօ՛ր
մը շինէ ու ինծի բեր , և քեզի ու
քու տղուդ համար ետքը շինէ .
14 Քանզի Իսրայէլին Ցեր Աստուածը
այսպէս կ՚ըսէ . Կարասէն ալիւրը
պիտի չՀատնի , ու կուժէն եղը պի-
տի չպակսի՝ մինչեւ ան օրը որ Ցերը
15 երկրի վրայ անձրեւ տայ ։ Եւ Ի՛նչ
դնաց ու Եղիային ըսածին պէս
ըրաւ . ու անիկայ և ինքը ու իր
ընտանիքը շատ մըատեն կերան ։
16 կարասէն ալիւրը չՀատաւ , ու կու-
ժէն եղը չպակսեցաւ , Ցերոջը՝ Ե-
ղիային ձեռքովը զրուցած խօսքին
Համեմատ ։
17 Եւ եղաւ որ ասոնցմէն ետքը
տանը տիկնոջը տղան հիւանդա-
ցաւ , ու անոր հիւանդութիւնը
շատ ծանր էր , այնպէս որ անոր
18 վրայ շունչ չմնաց ։ Եւ Ի՛նչ Ե-
ղիային ըսաւ , Մարդ Աստուծոյ ,
Ո՛ինծի հետ ի՞նչ ունիս . միթէ իմ
մեղքս յիշեցընելու ու իմ տղաս
մեռցընելո՞ւ Համար ինծի եկար ։
19 Ու անիկայ անոր ըսաւ , Ձղաղ ին-
ծի տուր . ու զանիկայ անոր ծո-
ցէն առաւ , և իր բնակած վեր-
նատունը Հանեց , ու զանիկայ իր
20 անկողնին մէջը պառկեցուց , Եւ
Ցերոջը աղաղակելով՝ ըսաւ , Ո՛վ
Ցեր Աստուած իմ , իրաւցընէ
ասոր որբևարի կնիկն ալ՝ որուն քո-
վը ես պանդխտութեամբ կը բը-
նակիմ , չարչարեցի՞ր անոր տը-
21 ղան մեռցընելով ։ Ու տղուն
վրայ իրեք անգամ երկրընալով
ու Ցերոջը աղաղակելով , ըսաւ ,
Ո՛վ Ցեր Աստուած իմ , կ՚աղաչեմ
որ ասոր տղուն հոգին իր մարմինին
22 դառնայ ։ Եւ Ցերը Եղիային ձայ-
նը լսեց , ու տղուն հոգին իր մար-
մինին դարձաւ և անիկայ էկենդա-
23 նացաւ ։ Ու Եղիա տղան առաւ ,
ու զանիկայ վերնատունէն տունը
իջեցուց , և անոր մօրը տուաւ . ու
Եղիա ըսաւ , Նայէ՛ , տղադ կեն-
24 դանի է ։ Եւ կնիկը Եղիային ը-
սաւ , Հիմա ասով Ը գիտցայ որ
դուն Աստուծոյ մարդն ես , ու քու
բերնիդ մէջ Ցերոջը խօսքը Ճշմա-
րիտ է ։

Գ Լ · ԺԶ

1 Սոփին խիստ սաստկացած ատենը՝ Եղիա Ա-
քաաբին խրկուելով՝ բարի Աբդիային կը Հան-
դիպի ։ 9 Աբդիա Ա.քաաբ Թագաւորը Եղի-
ային կը բերէ ։ 17 Եղիա Ա.քաաբը յանդի-
մանելով՝ երկինքէն իյնած կրակին միջոցով
բաղաղին մարդարէները ամօթով կ՚ընէ ։ 42
Եղիա աղօթքով անձրեւ կը տեղացընէ , ու Ա-
քաաբին Հետ Ցեզրայէլ կ՚երթայ ։

1 Եւ շատ ատեն անցնելէն ետքը
Ցերոջը խօսքը երրորդ տարին
Եղիային եղաւ՝ ըսելով , Գնա՛ , Ա-
քաաբին երեւցիր , ու Երկրի վրայ
2 անձրեւ պիտի տամ ։ Ու Եղիա Ա-
քաաբին երեւնալու գնաց . և Սա-
մարիայի մէջ սաստիկ սով կար ։
3 Ու Ա.քաաբ իր տանը անտեսը
Աբդիան կանչեց . (ու Աբդիա Ցե-
4 րոջմէ շատ կը վախնար . Ու երբոր

Ն · ք · ԳԲ · ԽԲր 910
Ա Թգ · ԺԸ · 1 ։
Բ Օր · ժ · 8 ։
Ղ Ա · ԺԲ · 25 ։
Ա Ցամ · ե · 17 ։
Ի Արք · 20 · Ղ Ա · Ժ · 26 ։
Ն · ք · ԳԲ · ԽԲր 910
Ա Թգ · ԺԸ · 1 ։
Ղ Ա · Ժ · 25 ։
Ա Ցամ · ե · 17 ։
Բ Օր · ԽԲ · 12 ։

Ն. ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԹՎԻ 906

Ցեզաբէլ Տէրոջը մարգարէները
ջարդեց, Աբդիա հարիւր մարգարէ
առաւ, և զանոնք լիսուն լիսուն՝
քարայրներու մէջ պահեց, ու զա-
նոնք հացով ու ջրով կերակրեց։)
5 Եւ Աքաաբ ըսաւ Աբդիային, Եա՛
կուր, աս երկրիս մէջ եղած բոլոր
ջուրի աղբիւրներուն ու բոլոր հե-
ղեղատներուն քովերը պըտըտինք.
կարելի է որ խոտ դանենք, և ձիերը
ու ջորիները ապրեցընենք, ու բո-
լոր անասունները չկորսընցնենք։
6 Եւ անոնք երկիրը իրենց մէջը բաժ-
նելին՝ պտըտելու համար. Աքաաբ
մէկ ճամբայէ մինակ գնաց, ու Աբ-
դիա մէկ ուրիշ ճամբայէ մինակ
գնաց։
7 Ու երբոր Աբդիա ճամբուն մէջն
էր, ահա Եղիա անոր դիմացը ե-
լաւ. ու Աբդիա զանիկայ ճանչցա-
ծին պէս իր երեսին վրայ ինկաւ ու
ըսաւ, Աբդիօք իմ տէրս Եղիան
8 գտնես ես։ Ու Եղիա անոր ըսաւ,
Ես եմ. գնա՛ քու տիրոջդ ըսէ՛ որ
9 Թէ Ահա Եղիան կո՛ ֆայ։ Եւ ա-
նիկայ ըսաւ, Ես ի՞նչ մեղք գոր-
ծեր եմ, որ դուն քու ծառադ Ա-
քաաբին ձեռքը կը մատնես, որ զիս
10 մեռցընէ։ Քու Տէր Աստուածդ
կենդանի է որ մէկ ազգ մը կամ
թագաւորութիւն մը չմնաց, ուր
որ իմ տէրս քեզ փնտռելու համար
հոդ խրկած չըլլայ. ու երբոր Ձկայ
ըսին, ան թագաւորութեանը կամ
ան ազգին երդում ընել տուաւ՝ որ
11 քեզ գտած չեն. Եւ հիմա դուն
կ՚ըսես, Գնա՛ քու տիրոջդ ըսէ՛ Թէ
12 Ահա Եղիան կո՛ ֆայ. Ու կրնայ
ըլլալ որ ես քու քովէդ երթալուս
ետքը՝ Տէրոջը Հոգին քեզ իմ չը-
գիտցած տեղս փոխադրէ, ու ես
գայած Աքաաբին պատմած ըլլա-
լով՝ երբոր քեզ չգտնէ, զիս պիտի
մեռցընէ. ու ես քու ծառադ տղա-
յութենէս՝ ի վեր Տէրոջմէ կը վախ-
13 նամ։ Իմ ըրածս իմ տիրոջս չը-
պատմուեցաւ, Թէ երբոր Ցեզա-
բէլ Տէրոջը մարգարէները սպան-
նեց, ես Տէրոջը մարգարէներէն
հարիւր մարդ՝ լիսուն լիսուն քար-
այրներու մէջ պահեցի, ու զանոնք
14 հացով ու ջրով կերակրեցի։ Եւ
հիմա դուն կ՚ըսես, Գնա՛ ու տիրոջդ
ըսէ՛ Թէ Ահա՛ Եղիան կո՛ ֆայ. ու
15 անիկայ զիս պիտի մեռցընէ։ Ու
Եղիա ըսաւ, Զօրութեանց Տէրը
որուն առջևը կը կայնիմ, կենդանի
է որ այսօր անոր պիտի երևնամ։
16 Եւ Աբդիա Աքաաբին առջևը ե-
լաւ, ու անոր պատմեց. ու Աքաաբ Եղիան դիմաւորելու գնաց։
17 Եւ Աքաաբ Եղիան տեսածին պէս,
Աքաաբ անոր ըսաւ, Ո՞ Իսրայէլը

Ն. ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԹՎԻ 906

Ի ԳԼ. ԽԱ. 20։
Ղ ՄՆ. ԺԸ. 2։

Նեղութեան մէջ ձգողը Դուն ես։
18 Ու անիկայ ըսաւ, Իսրայէլը ես
չնեղեցի, հապա դուն ու քու հօրդ
տունը. Ղբանդի Տէրոջը պատուի-
րանքները թողուցիք, ու Բահա-
19 ղիմին եւեթն գացիք։ Եւ հիմա
հոդ խրկէ, ու բոլոր Իսրայէլը և
Բահաղին չորս հարիւր լիսուն մար-
գարէները, ու Ցեզաբէլին սեղանէն
ուտող Աստարովթի չորս հարիւր
մարգարէները Կարմէղոս լեռան
20 վրայ իմ քովս ժողվէ։ Եւ Աքաաբ
բոլոր Իսրայէլի որդւոցը հոդ խրկե-
կեց, ու Մարգարէները Կարմէղոս
լեռը ժողվեց։
21 Ու Եղիա բոլոր ժողովուրդին մօ-
տեցաւ, ու ըսաւ, Դուք մինչև
երբ երկու մտքի վրայ կը կաղաք.
Թէ որ Եհովան Աստուած է, անոր
եւեթն գացէք, իսկ Թէ որ Բահա-
ղը Աստուած է, Եանոր եւեթն գա-
ցէք. և ժողովուրդը բնաւ պա-
22 տասխան մի չտուաւ։ Ու
Եղիա ժողովուրդին ըսաւ, Տէրոջը
մարգարէն ես միայն մնացի, Ե և
Բահաղին մարգարէները չորս հա-
23 րիւր լիսուն մարդիկ են։ Ուրեմն
մեզի երկու զուարակ տրուի. ու
զուարակին մէկը անոնք իրենց հա-
մար ընտրեն, ու կտոր կտոր ընեն,
և զանիկայ փայտերու վրայ դնեն,
բայց կրակ չդնեն. ու միւս զուա-
րակը ես պատրաստեմ, ու զանի-
կայ փայտերու վրայ դնեմ, բայց
24 կրակ չդնեմ։ Եւ դուք ձեր աս-
տուածոյն անունը կանչեցէք, ես ալ
Եհովային անունը կանչեմ. ու
Ե կրակով պատասխան տուող աս-
տուածը՝ Աստուած անիկայ է. և
բոլոր ժողովուրդը պատասխան
տուին ու ըսին, Ա խօսքը բարի
է։
25 Ու Եղիա Բահաղին մարգարէ-
ներուն ըսաւ, Ձեզի զուարակնե-
րուն մէկը ընտրեցէք, ու առաջ
դուք բրէք, վասն զի դուք շատուր
էք. ու ձեր աստուածոյն անունը
կանչեցէք, բայց կրակ մի՛ դնէք։
26 Եւ անոնք իրենց տրուած զուարա-
կը առին ու պատրաստեցին. և
առաւօտէն մինչև կէս օր Բահաղին
անունը կանչեցին, ու ըսին, Ո՛վ
Բահաղ՝ մեզի պատասխան տուր.
բայց ձայն չկար, ու պատասխան
տուող չկար. և անոնք իրենց շի-
նած սեղանին *քովը կը ցաթկը-
27 տէին։ Ու երբոր կէս օր եղաւ, Եա
զիս զանոնք ծաղր ընելով ըսաւ,
Բարձր ձայնով կանչեցէք. քանզի
անիկայ աստուած է. գուցէ †ինա-
սակցութիւն մը ունի, կամ զբաղ-
ած է, կամ ճամբորդութիւն կ՚ը-
նէ, կամ գուցէ քնացած է, ու

ՆԵՂ. ԺԲ. 6։

Ժ. ԴԱՆ. ԺԱ. 41։ ՄԱՐ. Զ. 24։

Ի ՏՒՆ. ԻԹ. 15։

Է ԳԼ. ԺԲ. 10, 14։ Ի ՀՄՐ 19։

Ե ՀՄՐ 38։ Ա ՄԿ. ԽԱ. 26։

*Կամ՝ վայ

†Կամ՝ մը-ասածնիվը

Ի ՅՈՍ. ՀԱԼ. 5։ ԵՐԵՄ. Ժ. 5։ Ա ԿՈՐ. Ը. 4։ ԺԲ. Յ.։

ՆՈՒՄ. ԺԴ. ԲԲԸ 906

28 պէտք է որ արթընայ ։ Եւ անոնք բարձր ձայնով կը պոռային , ու իրենց սովորութեանը պէս հդա- նակներով ու գեղարդներով իրենց մարմինները կը կտրէին , մինչև որ իրենց վրայէն արիւն կը վազէր ։

29 Ու երբոր կէս օրը անցաւ , մինչև Էլիէոնայ զոհին ատենը մարգարէու- թիւն ըրին . ու ձայն չկար ու պատասխան տուող չկար , ու մտիկ ընող չկար ։

30 Ան ատենը Եղիա բոլոր ժողո- վուրդին ըսաւ , Ինծի մօտեցէք . ու բոլոր ժողովուրդը անոր մօտե- ցաւ . և անիկայ Տէրոջը փլած

31 սեղանը նորոգեց ։ Ու Եղիա տա- սներկու քար առաւ Յակոբին որ- դւոցը յղեցրուն Թուտվը , որուն Տէրոջը խօսքը եղաւ՝ ըսելով , Իսրայէլ ըլլայ անունդ ։

32 Քարերով Տէրոջը անունը սե- դան շինեց , ու սեղանին բոլորտիքը մէկ փոս մը բրաւ , որ երկու դրիւի չափ հունտ կ'առնէր ։

33 Փայտերը շարեց , ու զուարակը կտոր կտոր բրաւ , և փայտերուն վրայ դրաւ . Ու ըսաւ , Զորս սափոր լե- ցուն ջուր բերէք , ու ողջակէզին վրայ ու փայտերուն վրայ թափե- ցէք . ու ըսաւ , Երկրորդ անգամ անանկ բրէք , ու երկրորդ անգամ անանկ բրին . ու ըսաւ , Երրորդ անգամ անանկ բրէք , ու երրորդ

35 անգամ անանկ բրին ։ Եւ սեղանին բոլորտիքը քալեց , ու փոսն ալ ջրով լեցուեցաւ ։

36 Եւ Էլիէոնայ զոհին մատուցման ե- լու ատենը Եղիա մարգարէն մօտե- ցաւ ու ըսաւ , Ով Եհովայ Ն Ա- տուածը Աբրահամու , Իսահակայ և Իսրայէլի , այսօր գիտցուի որ Ի- սրայէլի մէջ Աստուած դուն ես , ու ես քու ծառադ եմ , և ես բոլոր

37 բաները քու խօսքովդ բրի . Ինծի պատասխան տուր՝ ով Տէր , ինծի պատասխան տուր , ու ես ժողո- վուրդը գիտնայ թէ դուն ես Աս- տուածը՝ ով Տէր , և թէ անոնց սիրտը ետ դարձընողդ դուն ես ։

38 Ան ատենը Տէրոջմէ կրակ իջաւ , և ողջակէզը ու փայտերը և քարերը ու հողը այրեց , ու փոսին մէջին ջուրն

39 ալ լափեց ։ Եւ բոլոր ժողովուրդը երեսի վրայ ին- կան , ու ըսին , Եհովան է Աս- տուած , Եհովան է Աստուած ։

40 Ու Եղիա անոնց ըսաւ , Բռնեցէք մարգարէները , ու անոնցմէ մարդ մը չազատի . և զա- նոնք բռնեցին ։ ու Եղիա զանոնք Կիսոն հեղեղատը իջեցուց , և հոն զանոնք մեռցուց ։

41 Ու Եղիա Աքաաբին ըսաւ , Վե՛ր ելլէր , կեր ու խմէ՛ , վասն զի անձ-

ՆՈՒՄ. ԺԴ. ԲԲԸ 906

42 րեի ոտնաձայն՝ կայ ։ Եւ Աքաաբ ուտելու ու խմելու ելաւ , ու Եղիա կարմելոս լեռնէն դլուխը ելաւ , Եւ գետինը ծռեցաւ , ու երեսը

43 ծունկերուն մէջը դրաւ . Եւ իր մանչուն ըսաւ , Հիմա ել , ու դէպ ի ծովակողմը նայէ . և անիկայ ե- լաւ նայեցաւ , ու ըսաւ , Բան մը չկայ . ու Եղիա եօթը անգամ՝ Նո-

44 րէն գնա՝ ըսաւ ։ Ու եօթներորդ անգամին ըսաւ , Ահա ծովէն մար- դու թաթի չափ պզտիկ ամպ մը կ'ելլէ . ու անիկայ ըսաւ , Ելի՛ր , Աքաաբին ըսէ , Կառք լծէ ու ի-

45 ջիր , որ անձրևի չբռնուիս ։ Ու մինչև ասդին անդին դառնալը եր- կինքը ամպերով մթընցաւ և հով

46 կար . ու մեծ անձրև եղաւ ։ Ու Աքաաբ հեծաւ , Յեզրայէլ դնաց ։ Եւ Տէրոջը ձեռքը Եղիային հետ եղաւ . ու անիկայ դիր մէջքը պընդ- եց , ու մինչև Յեզրայելի մուտքը Աքաաբին առջևէն վազեց ։

ԳԼ . ԺԹ

1 Եղիա Յեզաբելին ապառնալիքէն վախնա- լով՝ դէպ ի Բերսաբէէ կը փախչի ։ 4 Անա- պատին մէջ իր կեանքէն դղուսած ըլլալով՝ հրեշտակ մը զանիկայ կը մխիթարէ ։ 9 Քո- րեբի վրայ Աստուած Եղիային կ'երևնայ , ու զանիկայ կը խրկէ որ Ազայէլը , Յեհուն ու Ե- լիսէն օծէ ։ 19 Եղիսէ իր բաբեկամներէն զատուելով՝ Եղիային հետևելն կ'երթայ ։

1 Եւ Աքաաբ Եղիային բոլոր ըրած ը , ու անոր՝ Բոլոր մարգա- րէները սրով մեռցընելը Յեզաբելին

2 պատմեց ։ Ու Յեզաբել պատգա- մաւոր մը խրկեց Եղիային՝ ըսելով , Աստուածները այսպէս ու ասկէ աւելի ընեն ինծի , Թէ որ վաղը աս ատենս քու անձդ անոնց մեկուն անձին տեղը չդնեմ ։

3 Ու Եղիա տես բանը տեսնելով՝ եղաւ իր անձին ապրուխտը հա- մար դնաց , և Յուդայի Բերսաբէէն մնաւ , ու իր մանչը հոն ձգեց ։

4 Եւ ինքը անապատին մէջ մէկ օ- րուան ճամբայ դնաց , ու գիհիի մը տակ նստաւ . և ինքզինքը մեռնիլ ուզեց , ու ըսաւ , Ալ հերիք է , ով Տէր , առ իմ հոգիս , քանզի

5 ես իմ հայրերէս լաւ չեմ ։ Ու գի- հիի մը տակ պառկեցաւ քնացաւ . և ահա մէկ հրեշտակ մը անոր դը- պաւ , ու անոր ըսաւ , Ելի՛ր կեր ։

6 Ու նայեցաւ , և ահա գլխուն քովը ‡ մխիրի տակ եփուած շօթ՝ մը ու մէկ կուժ ջուր կար . ու կե- րաւ խմեց , ու նորէն պառկեցաւ ։

7 Եւ Տէրոջը հրեշտակը դարձաւ երկ- րորդ անգամ անոր դպաւ , ու ա- նոր ըսաւ , Ելի՛ր կեր . քանզի ‖ քու

8 երթալոց ճամբադ՝ շատ է ։ Եւ ա-

* Կամ՝ շատ անձրևի ձայն

‡ Եբր . կոյտ ածուս շօթի

‖ Եբր . ճամ- բան քեզմէ

ԳՐՔ ԱՐՔԱՅՈՒԹԵԱՆ

նիկայ ելաւ , կերաւ ու խմեց . և ան կերակուրին ուժովը Ե քառասուն օր ու քառասուն գիշեր գնաց , ա՛ մինչև Քորեբ՝ Ի Աստուծոյ լեռը հասաւ ։

9 Եւ հոն քարայրը մտաւ ու գիշերը հոն մնաց . և ահա Տէրոջը խօսքը անոր եղաւ՝ ըսելով , Ո՛վ 10 Եղիա՝ հոս ի՞նչ բան ունես ։ Ու անիկայ ըսաւ , Ջօրացց Տէր Աստուծոյն համար մեծ նախանձաւորութիւն ունեցայ , քանզի Իսրայէլ որդիքը քու ուխտդ թողուցին , քու սեղաններդ փլցուցին , ու Ը քու մարգարէներդ սրով մեռցուցին . ու մինակ ես մնացեր եմ , և իմ անձս ալ կը փնտռեն՝ 11 որ զանիկայ վերցընեն ։ Ու ան ը ըսաւ , Ելիր , ու ի լեռը Տէրոջը առջևը կայնէ ։ Եւ ահա Տէրը կ՚անցնէր . ու Տէրոջը առջևէն լեռները քակող ու ապառաժները կոտրող Ի մեծ ու սաստիկ հով եղաւ , Բայց Տէրը ան հովին մէջը չէր . և հովին ետևէն գետնաշարժ եղաւ , Բայց Տէրը գետնաշարժին մէջը չէր . 12 Ու գետնաշարժին ետևէն կրակ եղաւ , Բայց Տէրը կրակին մէջը չէր . և կրակին ետևէն մեղմ ու 13 բարակ ձայն մը ։ Ու եղիա պանիկայ լսածին պէս՝ Լիր վերարկուովը երեսը ծածկեց , ու ելաւ քարայրին բերանը կայնեցաւ . Եւ ահա անոր մէկ ձայն մը եկաւ ու ըսաւ , Ո՛վ Եղիա՝ հոս ի՞նչ 14 բան ունես ։ Ը Ու անիկայ ըսաւ , Ջօրացց Տէր Աստուծոյն համար մեծ նախանձաւորութիւն ունեցայ , քանզի Իսրայէլի որդիքը քու ուխտդ թողուցին , քու սեղաններդ փլցուցին ու քու մարգարէներդ սրով մեռցուցին . ու մինակ ես մնացեր եմ , և իմ անձս ալ կը փնտռեն՝ որ 15 զանիկայ վերցընեն ։ Ու Տէրը անոր ըսաւ , Գնա՝ քու ճամբադ դարձիր , և Դամասկոսի անապատին ճամբայէն երթալով՝ Ազայէլը Ասորւոց վրայ թագաւոր օծես . 16 Եւ Նամեսիի որդին Եհուն Իսրայէլի վրայ թագաւոր օծես , ու Աբէլմաուլայէն եղող Սափատի որդին Եղիսէն քու տեղդ մարգարէ 17 օծես ։ Եւ Ազիտի ըլլայ թէ ով որ Ազայէլին սուրէն ազատի , Եհուա պիտի մեռցընէ պանիկայ , ու ով որ Եհուին սուրէն ազատի , Եղիսէ 18 պիտի մեռցընէ պանիկայ ։ Բայց ես Իսրայէլէն եօթը հազար մարդ պահեցի , այսինքն բոլոր անոնք որ Բահաղին առջևը ծունկ կրկնած չեն , ու զանիկայ բերնով պագած չեն ։

19 Եւ անկէ գնաց ու Սափատի որդին Եղիսէն գտաւ , որ արտ կը վարէր , իր առջևը տասուերկու զոյգ եզներ սանձելով , ու ինքը երկոտասաներորդին հետն էր . ու Եղիա անոր քովէն անցնելով՝ իր վերարկուն անոր վրայ ձգեց . Ան ա տենը եզները թողուց , ու Եղիային ետևէն վազեց , ու ըսաւ , Ի Հրաման տուր որ երթամ հայրս ու մայրս համբուրեմ , ու քու ետևէդ գամ . ու Եղիա անոր ըսաւ , Գնա՝ ետ դարձիր ։ քանզի ես քեզի ի՞նչ 21 ըրի ։ Եւ անոր քովէն դարձաւ , ու եզներուն մէկ զոյգը բռնեց մորթեց , ու եզներուն գործիքներովը Ա անոնց միսը եփեց , և ժողովուրդին տուաւ , ու կերան . և ինքը ելաւ Եղիային ետևէն գնաց , ու անոր ծառայութիւն կ՚ընէր ։

ԳԼ . Ի

1 Բենադադ Ա.քսաբը իրեն հետազնդեցընելը բաւական չսեպելով՝ Սամարիան կը պաշարէ ։ 18 Մէկ մարգարէի մը խրատովը Ասորիք կը ջարդուին ։ 22 Ան մարգարէին առաջուց Ա.քսաբին իմացուցածին պէս՝ Ասորիք դաշտերուն ապաւինելով՝ Ափեկի մէջ անոր դէմ պատերազմելու կու գան ։ 28 Մարգարէին խօսքովը ու Աստուծոյ նախասահմանութեամբը Ասորիք նորէն կը ջարնուին ։ 31 Ասորւոց նուաճելէն ետև Ա.քսաբ մէկ դաշինքով մը Բենադադը կը խրկէ ։ 35 Մարգարէ մը կանչնարարի մը առակով Ա.քսաբին դատապարտելը իրեն կարել տալով՝ անոր դէմ եղած Աստուծոյ դատաստանը կ՚իմացնէ ։

1 ||| Ասորւոց Բենադադ թագաւորը իր բոլոր զօրքերը ժողվեց , և իր հետը երեսունեւերկու թագաւոր կար . ու ձիերով ու կառքերով ելաւ Սամարիան պաշարեց , և անոր 2 հետ պատերազմ ըրաւ ։ Ու Իսրայէլի Ա.քսաբ թագաւորին դեսպաններ խրկեց քաղաքին մէջը , Եւ անոր ըսաւ , Բենադադ այսպես կ՚ըսէ . Քու արծաթդ ու ոսկիդ իմն է , ու քու կիներդ ու զեղեցիկ որդիներդ իմն են ։ 4 Եւ Իսրայէլի թագաւորը պատասխան տուաւ ու ըսաւ , Ո՛վ տէր իմ թագաւոր՝ քու ըսածիդ պէս ես ալ քուկդ եմ ու իմ ամէն ունեցածս ալ ։

5 Ու դեսպանները նորէն եկան ըսին , Բենադադ այսպես կ՚ըսէ . Ես քեզի հարկ խրկեցի ու ըսի որ քու արծաթդ , քու ոսկիդ , քու կիներդ ու քու որդիներդ ինծի 6 տաս . Բայց վաղը աս ատենս իմ ծառաներս քեզի պիտի խրկեմ . և քու տունդ ու քու ծառաներուդ տուները աղէկ մը աչքէ պիտի անցընեն . և քու աչքերուդ առջևը պատուական սեպուածի բոլոր բաները † ձեռ բռնելին պիտի առնեն ։ 7 Ան ատենը Իսրայէլի թագաւորը երկրին բոլոր ծերերը կանչեց ու ը-

ն . ք . ղէ . էր 906

Բ Նէ . ԼԲ . 28 : բ Օր . Թ . 9 , 18 : Պատ . գ . 2 : Ի Նէ . գ . 1 :

ՂԹագ . իե . 11 , 13 : Պաղ . կԹ . 9 : Ի Հռով . ժա . 3 :

Ը Գէ . ԺԸ . 4 : Ի Գէ . Ժը . 22 : Հռով . ժա . 3 :

Ժ Նէ . իգ . 12 :

Ի Եղիկ . ա . 4 : Լե . 7 :

Լ Նէ . գ . 6 : Ե . գ . 2 :

Ի Հմր 9 :

Ի Հմր 10 :

Ի Ցես գ Թագ . Ը . 12 , 18 : Հգթագ . Թ . 1—3 :

Յ Ղէ . դ . 27 : Նգթագ . Ը . 12 : Թ . 14 , Ա : ժ . 6 , Ա : ժգ . 3 :

Ի Ցես Ովս . Գ . 5 : Ի Հռով . ժա . 4 :

Ա Գո՛ , պիտի պահեմ ,

Ի Ցես Ովս . ժգ . 2 :

ն . ք . ղէ . էր 906

Ն Պատ . ը . 21 22 : Ղու . Թ . 61 , 62 :

Ղ Թագ . իդ . 22 :

901

† Եբր . ձեռ քերնուն մէջ դնելով

Ն · ք · ՂԲ · 901

սաւ ։ Հիմա դիտցէք ու տեսէք , որ ասիկայ չարութիւն կ'ուզէ ընէլ · վասն զի իմ կնիկներուս ու որդիներուս ու արծաթիս և ոսկիիս համար ինծի խօսք խրկեց , ու ես 8 անոր չէ չըսի ։ Եւ բոլոր ծերերը ու բոլոր ժողովուրդը անոր ըսին ։ Ականջ մի՛ դներ ու յանձնառու 9 մի՛ ըլլար ։ Ընդհակառակն ասոնց ըսէ , Իմ թագաւորը տիրոջս ըսէք , Առջի անգամին քու ծառայիդ ինչ հրամայեր որ խրկեցիր , անիկայ պիտի ընեմ , բայց այս բանը չեմ կրնար ընել · ու դեսպանները գացին և այս պատասխանը տարին անոր ։

10 Ու Բենադադ խօսք խրկեց անոր ու ըսաւ , «Աստուածները ինծի այսպէս ու ասկէ աւելի ընեն , Թէ որ Սամարիայի հողը ի՛մ ետևէս եկող բոլոր զօրացս ափերուն օգ-
11 տե ։ Եւ Իսրայէլի թագաւորը պատասխան տուաւ ու ըսաւ , Անոր այսպէս ըսէք · Ի՛ր զէնէլը մէջքը կապողը զննէյ մէջքէն
12 հանողի պէս չպարծի ։ Ու այնիկայ իր հետը եկող թագաւորներուն հետ վրաններուն մէջ էկը խըմեր , և այս խօսքը լսածին պէս իր ծառաներուն ըսաւ , Պատրաստո՛ւ շարուեցէք ։ ու քաղաքին դիմացը պատրաստուեցան ։

13 Եւ ահա մէկ մարդարէ մը Իսրայէլի Աքաաբ թագաւորին մօտեցաւ ու ըսաւ , Տէրը այսպէս կ'ըսէ · Բոլոր այս մեծ բազմութիւնը տեսա՞ր · ահա ես այսօր անիկայ քու ձեռքդ պիտի տամ , որ գիտ-
14 նաս Թէ Տէրը ես եմ ։ Եւ Աքաաբ ըսաւ , Որո՞ւն ձեռքովը · ու անիկայ ըսաւ , Տէրը այսպէս կ'ըսէ · Գաւառաց իշխաններուն մանչերուն ձեռքովը ։ Եւ ըսաւ , Պատերազմը ո՞վ
15 սկսի · ու անիկայ ըսաւ , Դուն ։ Եւ գաւառաց իշխաններուն մանչերը համրեց , ու երկու հարիւր երեսունուերկու հոգի էին · և անոնցմէ ետքը բոլոր ժողովուրդը՝ բոլոր Իսրայէլի որդիքը համրեց , որ եօթը
16 հազար հոգի էին ։ Եւ ասոնք կէսօրին ելան · բայց Բենադադ ինքը ու անոր օգնական թագաւորները , ան երեսունուերկու թագաւորները վրաններուն մէջ խմելով կը դինով-
17 նային ։ Եւ առաջ գաւառաց իշխաններուն մանչերը ելան · ու Բենադադ խրկեց , որոնք անոր պատմեցին Թէ Սամարիայէն
18 մարդիկներ ելան ։ Ու անիկայ ըսաւ , Թէ որ անոնք խաղաղութեան համար ելան , զանոնք ողջ բռնեցէք , ու Թէ որ պատերազմելու ե-
19 լան , զանոնք ողջ բռնեցէք ։ Եւ

Ն · ք · ՂԲ · 901

աս գաւառաց իշխաններուն մանչերը ու անոնց ետևէն գացող զօր-
20 քը քաղաքէն դուրս ելան · Եւ ամէն մարդ իր *դիմացը ելլողը՝ զարկաւ , ու Ասորիները փախան · և Իսրայէլ զանոնք հալածեց · ու Ասորաց Բենադադ թագաւորը ձիի վրայ հեծած՝ †ոմն ձիաւորներով
21 ազատեցաւ ։ Եւ Իսրայէլի թագաւորը ելաւ , ու ձիերը ու կառքերը զարկաւ , ու Ասորիները մեծ կոտո-
22 րածով մը զարկաւ ։

Եւ մարգարէն Իսրայէլի թագաւորին մօտեցաւ , ու անոր ըսաւ , Գնա , ուժովցիր , ու դիտցիր ու տես Թէ ինչ պիտի ընես , վասն զի եկող տարի Ասորաց թագաւորը
23 քու վրադ պիտի ելլէ ։

Եւ Ասորաց թագաւորին ծառաները անոր ըսին , Անոնց աստուածները լեռներու աստուածներ են , անոր համար մեզի յաղթեցին · բայց Թէ որ անոնց հետ դաշտի մէջ պատերազմինք , անտարակոյս ա-
24 նոնց կը յաղթենք ։ Ուրեմն այս բանը ըրէ · Թագաւորներուն ամէն մէկը իր տեղէն հանէ՛ , ու անոնց
25 տեղը նախարարներ դիր · Եւ դուն քեզմէ կորսուած զօրքին չափ զօրք , ու ձիերուն չափ ձիեր , ու կառքերուն չափ կառքեր †պատրաստէ քեզի , և անոնց հետ դաշտի մէջ պատերազմինք · անտարակոյս անոնց կը յաղթենք · ու անիկայ անոնց խօսքը մտիկ ընելով՝ այնպէս
26 ըրաւ ։ Ու հետևեալ տարին Բենադադ Ասորիները համրեց , ու Ափէկ ելաւ Իսրայէլի հետ պատերազ-
27 մելու համար ։ Իսրայէլի որդիքն ալ համրուեցան ու †պատրաստուեցան , ու զանոնք դիմաւորելու գացին · և Իսրայէլի որդիքը անոնց դիմացը այծերու երկու երամակներու պէս բանակ կազմեցին , բայց Ասորիները երկիրը լեցուցին ։
28 Եւ Աստուծոյ մարդը եկաւ , ու Իսրայէլի թագաւորին հետ խօսեցաւ ու ըսաւ , Տէրը այսպէս կ'ըսէ · Որովհետև Ասորիները ըսին Թէ Եհովան լեռներու Աստուած է , ու հովիտներու Աստուած չէ , ասոր համար Ես բոլոր այս մեծ բազմութիւնը քու ձեռքդ պիտի մատնեմ , որ գիտնաք Թէ ես եմ Տէրը ։
29 Եւ իրարու դէմ եօթը օր բանակեցան · ու եօթներորդ օրը պատերազմ եղաւ , և Իսրայէլի որդիքը մէկ օրուան մէջ Ասորիներէն հարիւր հազար հետևակ զօրք զարկին ·
30 Ու մնացածները Ափէկ քաղաքը փախան · և ան մնացած քառասեօթը հազար մարդիկներուն վրայ պարիսպը ինկաւ ։ Ու Բենադադ

* Եբր · մարդը

† Եբր · հաստ

900

‡ Կամ՝ պատրաստ

† Եբր · հաստ

Ա Թագ · ԻԴ · 1 ։

Ա Թագ · ԻԲ · 2 ։

Բ Եղ · Ժա · 3 ։ Գաս · Դ · 10 ։

Է Հմր 16 ։

Գ Հմր 23 ։

Ե Հմր 12 ։ Գաղ · Ժգ · 9 ։

Ե Հմր 18 ։

Ն·ք·ՂԲ· 900

փախաւ, ու քաղաքին մէջ ԲսեՆեակէ անհետակ մնաւ։

Ի Գլ· ԻԲ· 25։

31 Եւ անոր ծառաները անոր ըսին՝ Ահա մենք լսեր ենք որ Իսրայէլի տանը թագաւորները ողորմած թագաւորներ են. հիմա թ մէջքերնիս քուրձեր, ու գլուխնիս չռաններ դնենք, և Իսրայէլի թագաւորին առջևը ելլենք, գուցե քեզ

Ի Ցես ԻԸ· Ը· 34։

32 անձդ ապրեցնէ։ Ու մէջքերնին քուրձեր, ու գլուխնին չռաններ կապեցին, և Իսրայէլի թագաւորին գացին ու ըսին՝ Քու ծառադ Բենադադ կ'ըսէ՝ Կ'աղաչեմ, թող անձս ապրի։ Ու անիկայ ըսաւ՝ Ցակաւին ողջ է. անիկայ իմ եղբայրս է։ Եւ ան մարդիկները ասիկայ յայողութիւն սեպելով՝ անոր բերնէն աս խօսքը առածնուն պէս, շուտով պատասխան տուին՝ Քու եղբայրդ Բենադադ հոս է։ Ու անիկայ ըսաւ, Գացէ՛ք զանիկայ բերէ՛ք։ Ու երբոր Բենադադ անոր եկաւ, զանիկայ իր կառքին

Ի Գլ· ԺԹ, 20։

34 մէջը առաւ։ Ան ալ անոր ըսաւ, Իմ հօրս քու հօրմէդ առած քաղաքները ետ տամ, ու դուն Դամասկոսի մէջ քեզի համար հրապարակներ ունենաս, ինչպէս որ իմ հայրս Սամարիայի մէջ ունեցաւ։ Ո՛ անիկայ ըսաւ, Ես ալ աս դաշինքով քեզ կ'արձակեմ. ուստի անոր հետ դաշնակցութիւն ըրաւ, ու զանիկայ արձակեց։

Ա Թագ· ը· 3, 5, 7, 15։ Ի Գլ· ԺԳ· 17, 18։

35 Եւ Մարգարէից որդիներուն մէկը Ցերոբովէամ իր ընկերին ըսաւ, Շնորհք ըրէ, զիս զարկ. ու ան մարդը անիկայ զարնել չուզեց։

36 Եւ անիկայ ըսաւ անոր, Ցերոբովէամ խօսքին չհնազանդութիւն չընելուդ համար, ահա իմ քովէս գացածիդ պէս, քեզ մէկ առիւծ մը պիտի մեռցընէ։ Ու անիկայ անոր քովէն գնաց, ու մէկ առիւծ մը գտնիկայ

Գ Գլ· ԺԳ· 24։

37 գտաւ, ու մեռցուց։ Եւ զանիկայ մէկ ուրիշ մարդ մը գտաւ, ու անոր ըսաւ, Շնորհք ըրէ, զիս զարկ. ու ան մարդը զանիկայ զարկաւ, ու զարնելով վիրաւորեց։

38 Եւ ան մարդարէն գնաց ճամբուն վրայ թագաւորին սպասեց, ու չբ-ճանչցուելու համար աչքերուն վը-

Ա Պետ· մատ· խէր Ցես Բ Թագ· ԺԲ· 1, ԺԱ։

39 բայ *ծածկոց մը" դրաւ։ Ու ներբ- որ թագաւորը անկէ կ'անցնէր, թագաւորին աղաղակելով ըսաւ, Քու ծառադ պատերազմին մէջը գնաց, և ահա մէկ մարդ մը պատ-բաղնէ դուրս ելլելով, ինծի մարդ մը բերաւ, ու ըսաւ, Աս մարդը պահէ. թէ որ ասիկայ մէկ կերպով մը կորսուելու ըլլայ, ։քու անձդ անոր անձին տեղը պիտի ըլ-լայ, կամ տաղանդ մը արծաթ-

40 պիտի †վճարես։ Ու երբոր ծառադ ասդին անդին գործովդ զբաղեր էի, անիկայ կորսուեցաւ։ Եւ Իսրայէլի թագաւորը անոր ըսաւ, Քու դատաստանդ այդպէս է, ինչպէս որ դուն ։ոս ԲերՀովէ վճռեցիր։

41 Ու անիկայ շուտով մը ծածկոցը աչքերուն վրայէն հանեց. ու Իսրայէլի թագաւորը իմացաւ որ ա-

42 նիկայ մարգարէներէն մէկն է։ Եւ անիկայ ըսաւ անոր, Ցերը այսպէս կ'ըսէ. Ընդհակառակ դուն իմ նզովածս մարդս ։ոս ձեռքէդ ազատ արձակեցիր, անոր համար քու անձդ անոր անձին տեղը, ու քու ժողովուրդդ անոր ժողովուրդին

Ի Գլ· ԽԲ· 31—37։

43 տեղը պիտի ըլլայ։ Եւ Իսրայէլի թագաւորը Ղսիրտը կոտրած ու նեղացած՝ իր տունը դարձաւ, ու Սամարիա եկաւ։

Ղ Գլ· Խ· 4։

ԳԼ· ԻԱ

1 Ն.բաաթ չկրնալով Նաբովթին այդին ձեռք բերել, կը տրտմի։ 5 Ցեզաբել նամակներ գրելով Նաբովթին դէմ, անիկայ Հայհոյուածնոց մեղքով կ'ամբաստանուի, ու կը դատապարտուի։ 15 Ն.բաաթ իրեն կ'առնէ անդին։ 17 Եղիա Ն.բաաթին ու Ցեզաբելին դէմ Աստուծոյ դատաստանները կը ճառագայթէ։ 25 Չար Ն.բաաթը կ'ապաշխարէ։ ասոր պատճառով Աստուած անոր դատապարտը կ'ուշացընէ։

899 աաթագ· ը· 14։

1 Ետ աս բաներէն ետքը՝ Ցեզրայէլացի Նաբովթ Սամարիայի Ն.բաաթ Թագաւորին պալատին քովը Ցեզրայելի մէջ այգի մը ունէր։

2 Ու Ն.բաաթ Նաբովթին հետ խօսեցաւ ու ըսաւ, Քու այգիդ ինծի տուր, որ ինծի բանջարի պարտէզ ըլլայ, քանզի իմ տանս մօտ է. և անոր տեղը անկէ աղէկ այգի մը տամ քեզի. կամ թէ որ կ'ուզես, անոր դինը սակով վճարեմ քեզի։

Բ Գլ· ԽԱ 23։ Թագ· ԻԷ· 7։ Եզեկ· ԽԶ· 18։

3 Ու Նաբովթ Ն.բաաթին ըսաւ, Ցերը ինծի չցուցընէ Ը որ իմ հայրերուս ժառանգութիւնը քեզի տամ։

4 Եւ Ն.բաաթ՝ Ցեզրայելացի Նաբովթին ըսած խօսքին համար՝ որ ըսաւ Թէ իմ հայրերուս ժառանգութիւնը քեզի չեմ տար, սիրտը կոտրած ու նեղացած իր տունը գնաց, և իր անկողնին վրայ պառկեցաւ, ու երեսը դարձուց

5 ու հաց չկերաւ։ Եւ անոր կնիկը Ցեզրաբել անոր քովը գնաց ու ըսաւ, Ինչո՞ւ համար սիրտդ այդպէս նեղացած է ու հաց չես ու-

6 տեր։ Եւ անիկայ ըսաւ անոր, Վասն զի Ցեզրայէլացի Նաբովթին հետ խօսեցայ ու անոր ըսի, Քու այգիդ ինծի ստակով տուր, կամ թէ որ կը հաճի, անոր տեղը քեզի ուրիշ այգի մը տամ. բայց անիկայ՝ Իմ այգիս քեզի չեմ տար՝

Ն·Ք·ՂԲ· 899

7 բաւ ։ Ան ատենը անոր կնիկը Ցե-
զաբէլ անոր ըսաւ ։ Դուն հիմա
Իսրայէլի վրայ աֆրկա թագաւո-
րութիւն պիտի ընես . ելի՛ր՝ հայ
կեր ։ ու սիրտդ թող զուարճա-
նայ . Ցեզրայէլացի Նաբովթին
այգին ես քեզի տամ ։

8 Եւ անիկայ Աքաաբին անունովը
նամակներ գրեց , ու կնքեց անոր
կնիքովը կնքեց , և ան նամակները
Նաբովթին քաղաքակից ծերերուն
9 ու ազնուականներուն խրկեց ։ Ու
նամակներուն մէջը այսպէս գրեր
էր . Ծոմապահութիւն քարոզե-
ցէք , ու Նաբովթը ժողովուրդին
10 գլուխը նստեցուցէք . Եւ անոր
դիմացը երկու անօրէն մարդիկներ
նստեցուցէք , որոնք անոր համար
վկայութիւն տան ու ըսեն թէ
Դուն Աստուծոյ ու թագաւորին
դէմ հայհոյութիւն ըրիր . ու զա-
նիկայ տանեցէք ու քարկոծե-
ցէք որ մեռնի ։

11 Եւ անոր քաղաքակիցները՝ անոր
քաղաքին մէջը բնակող ծերերը ու
ազնուականները Ցեզաբէլին իրենց
ապսպրածին պէս ըրին , ինչպէս որ
անոր խրկած նամակներուն մէջը
12 գրուած էր ։ Ի անունք ծոմապա-
հութիւն քարոզեցին , և Նաբով-
թը ժողովուրդին գլուխը նստե-
13 ցուցին ։ Ու երկու անօրէն մարդիկ-
ներ գացին անոր դիմացը նստան .
և ան անօրէն մարդիկները ժողո-
վուրդին առջևը Նաբովթին համար
վկայութիւն տուին ու ըսին թէ
Նաբովթ Աստուծոյ ու թագաւո-
րին դէմ հայհոյութիւն ըրաւ .
Նուստի զանիկայ քաղաքէն դուրս
հանեցին , և քարերով քարկոծե-
14 ցին , ու մեռաւ ։ Ու Ցեզաբէլին
լուր խրկեցին՝ ըսելով , Նաբով-
թ քարկոծուեցաւ ու մեռաւ ։

15 Ու երբոր Ցեզաբէլ Նաբովթին
քարկոծուիլը ու մեռնիլը լսեց ,
Ցեզաբէլ Աքաաբին ըսաւ ։ Ելի՛ր ,
ժառանգէ Ցեզրայէլացի Նաբով-
թին այգին , որն որ ինքը քեզի
ոտակով տալ չուզեց . քանզի Նա-
բովթ ողջ չէ , հապա մեռաւ ։
16 Ու երբոր Աքաաբ Նաբովթին
մեռնիլը լսեց , Աքաաբ ոտք եղաւ
որ Ցեզրայէլացի Նաբովթին այ-
գին իջնէ , ու զանիկայ ժառանգէ ։
17 Եւ Ցերովբէ խօսքը Թեզբացի Ե-
18 ղիային եղաւ՝ ըսելով , Ելի՛ր ,
Սամարիա բնակող Իսրայէլի Ա-
քաաբ թագաւորը . դիմաւորելու
իջէր . ահա անիկայ Նաբովթին
այգիին մէջն է , ուր որ իջեր է
19 զանիկայ ժառանգելու համար . Ու
անոր խօսիս ու ըսես ։ Տէրը այս-
պէս կ՚ըսէ . Մեռուցուցիր , ու կը

Ն·Ք·ՂԲ· 899

ժառանգէ՞ս ալ . ու նաև անոր
ըսես ։ Տէրը այսպէս կ՚ըսէ . Ի ն
տեղը որ շուները Նաբովթին ա-
րիւնը լափեցին , հո՛ շուները քու-
20 արիւնդ ալ պիտի լափեն ։ Եւ
Աքաաբ Եղիային ըսաւ , Ծ՚ո՛վ իմ
թշնամիս , դիս գտար . ու անիկայ
ըսաւ ։ Գտայ . որովհետև դուն
քեզ ծախեցիր Տէրոջը առջևը չա-
21 րութիւն ընելու համար . Ահա ես
քու վրադ չարիք պիտի բերեմ , ու
*քեզ հալածելով՝ պիտի ջնջեմ , և
Աքաաբին Ը Քովէր երիկ մարդիկները
ու Ծ Իսրայէլի մէջ գոցուածը ու
ձգուածը պիտի կորսընցնեմ .
22 Եւ քու տունդ Նաբատի որդւոյն
Երոբովամին տանը պէս , ու
Աքիայի որդւոյն Բաասային տա-
նը պէս պիտի ընեմ . որովհետև վշ
բարկացուցիր , ու Իսրայէլին մեղք
23 գործել տուիր ։ Եւ Տէրը Ցեզա-
բէլին համար ալ խօսեցաւ ու ը-
սաւ , Ցեզաբէլը Ցեզրայելի պարիս-
պին քովը շուները պիտի ուտեն ։
24 Ղ Աքաաբէն՝ քաղաքի մէջ մեռնո-
ղը շուները պիտի ուտեն , ու դաշ-
տի մէջ մեռնողը երկինքի թռչու-
նները պիտի ուտեն ։
25 Բայց Ֆ Աքաաբին պէս ընաւ չե-
ղաւ որ ղինքը ծա-
խէ Տէրոջը առջևը չարութիւն ընե-
լու համար , ՛որն որ անոր կնիկը
26 Ցեզաբէլ գլխէ հանեց ։ Ու անի-
կայ կուռքերուն ետևէն երթալով
շատ գարշելի եղաւ , ՟ ըստ որ Ծ՚ա-
մորհացւոց ըրածները ըրաւ , որոնք
Տէրը Իսրայէլի որդւոցը առջևէն
վռնտեց ։

27 Եւ Աքաաբ ասս խօսքերը լսածին
պէս՝ իր հանդերձները պատռեց , ու
Ն մարմինոյն վրայէն քուրձ հագաւ ,
ու ծոմ պահեց . և քուրձով կը
պահէր , ու կամաց կը քալէր ։
28 Եւ Տէրոջը խօսքը Թեզբացի Եղիա-
յին եղաւ՝ ըսելով , 29 Ը տեսնե՞ս որ
Աքաաբ իմ առջևս խոնարհու-
թիւն կ՚ընէ . անոր իմ առջևս խո-
նարհութիւն ընելուն համար՝ անոր
օրերուն մէջ ան չարիքը պիտի չը-
բերեմ . Հանոր որդւոյն օրերը ան
չարիքը անոր տունը վրայ պիտի բե-
րեմ ։

Գ Լ · Ի Ը

1 Աքաաբ տաս մարդարէներէն խօսելով՝
Մխքիային բսածին պէս՝ Ռամովթ գաղաատի
մէջ կը սպաննուի ։ 37 Շուները անոր արիւ-
նը կը լափեն . ու Ո քոզիա անոր տեղը կը յա-
ջորդէ ։ 41 Ցովսափատին բարի թագաւո-
րութիւնը . 45 անոր գործերը ։ 50 Ցով-
րամ անոր տեղը կը յաջորդէ ։ 51 Ո քոզիա-
յին գէշ վարմունքը ։

1 Ու երեք տարի անցաւ , որ Ասո-
րիներուն ու Իսրայէլին մէջը
2 պատերազմ չեղաւ ։ Ու երրորդ

Ն·Ք·ՂԲ· 899

Ի ԳԼ·ԻԲ·38։

Ծ ԳԼ·ԺԸ· 17։

Է Թագ· ԺԸ· 17։ Հռով· Է· 14։

Լ ԳԼ·ԺԸ· 10։ Գ Թագ· Բ·8։

* Կա՛ք քու տերունդդ , Եբէր · քու եուևէդ ։

Ը ա Թագ· ԼԸ· 22։

Ծ ԳԼ·ԺԸ· 10։

Ւ ԳԼ·ԺԹ· 29։

Հ ԳԼ·ԺԶ·8· 11։

Ն Գ Թագ·Բ· 36։

Ղ ԳԼ·ԺԸ· 11։ ԺԶ·Վ։

Ժ ԳԼ·ԺԶ· 30, ՟։

Ի ԳԼ·ԺԶ· 31։

Յ Ա Թ·ԺԹ· 16։ Գ Թագ· ԻԱ·11։

Ն Ա Թ·Լ· 84։

Ղ Գ Թագ·Բ· 25։

---

1 Ու երեք տարի անցաւ , որ Ասո-
րիներուն ու Իսրայէլին մէջը
2 պատերազմ չեղաւ ։ Ու երրորդ

տարին՝ ՚՚ Ցուդայի Ցովսափատ թագաւորը Իսրայէլի թագաւորին
3 ինչաւ ։ Եւ Իսրայէլի թագաւորը իր ծառաներուն ըսաւ , *Գիտէք որ Ր Ռամովթ գաղաադ մերն է , ու մենք դադրիկայ Ասորւոց թագաւորին ձեռքէն առնելու հոգ չենք
4 տանիր ։ Եւ Ցովսափատին ըսաւ , ինծի հետ Ռամովթ գաղաադ պատերազմելու կ՚երթաս ։ Ու Ցովսափատ Իսրայէլի թագաւորին ըսաւ , ՚՚ Ես քեզի պէս եմ , իմ ժողովուրդս քու ժողովուրդդ պէս , ՚՚ իմ ձիերս քու ձիերուդ պէս են ։
5 Եւ Ցովսափատ Իսրայէլի թագաւորին ըսաւ , Հիմա Ցերոջը
6 խօսքը փնտռէ ։ Ու Իսրայէլի թագաւորը Ը մարգարէները ժողվեց , որոնք չորս հարիւրի չափ մարդիկ էին , ու անոնց ըսաւ , Ռամովթ գաղաադի վրայ պատերազմելու երթամ , Թէ ետ կենամ . ու անոնք ըսին , Գնա՛ , վասն զի Ցերը ղադրիկայ թագաւորին ձեռքը պիտի տայ ։
7 Եւ Ը Ցովսափատ ըսաւ , Ա՛ս տեղս Ցերոջը ուրիշ մարգարէ մին ալ չկայ , որ անոր հարցընենք ։ Ու Իսրայէլի թագաւորը Ցովսափատին ը-
8 սաւ , Կայ մէկ ուրիշ մարդ մին ալ , որուն միջոցովը կրնանք Ցերոջը հարցընել , բայց ես զանիկայ կ՚ատեմ . քանզի ինծի համար աղէկ մարգարէութիւն չըներ , հապա դէշ . ՚՚ Ադիկայ Ցեմլայի որդին Միքիան է ։ Եւ Ցովսափատ ըսաւ , Թագաւորը այդպէս չդրուցէ ։
9 Ու Իսրայէլի թագաւորը ներքինի մը կանչեց ու ըսաւ , Ցեմլայի որդին Միքիան շուտով հո՛ բեր ։
10 Եւ Իսրայէլի թագաւորը ու Ցովսափատ Թագաւորը Սամարիայի դրանը առջևի հրապարակին մէջ՝ ամէն մէկը ֆոռմայոր զգեստներ հագած՝ իր աթոռին վրայ նստեր էր . ու բոլոր մարգարէները անոնց առջևը մարգարէութիւն
11 կ՚ընէին ։ Եւ քանանայի որդին Սեդեկիա երեն երկաթէ եղջիւրներ շինեց , ու ըսաւ , Ցերը այսպէս կ՚ըսէ . Ասորիները սառնցմով պիտի զարնես , մինչև որ զանոնք բնաջինջ
12 ընես ։ Բոլոր մարգարէներն ալ այնպէս կը մարգարէանային ու կ՚ըսէին , Ռամովթ գաղաադ ելլէր , ու յաջողութիւն պիտի ունենաս , և Ցերը ղադրիկայ թագաւորին ձեռքը պիտի տայ ։
13 Ու Միքիան կանչելու գացող մարդը խօսեցաւ անոր՝ ըսելով , Ա՛ս ահա մարգարէները մէկ բերնով թագաւորին համար բարութիւն խօսեցան . թող քու խօսքդ ալ անոնց մէկուն խօսքին պէս ըլլայ ,
14 ու բարութիւն խօսէ ։ Իսկ Միքիա ըսաւ , Ցերը կենդանի է որ ՚ղՑէ-րը ինծի ինչ որ ըսէ , ան պիտի խօ-սիմ ։
15 Ու երբոր անիկայ թագաւորին եկաւ , թագաւորը անոր ըսաւ , Ո՛վ Միքիա , Ռամովթ գաղաադ պատերազմելու երթանք , Թէ ետ կենանք ։ Եւ անիկայ ըսաւ անոր , Ելի՛ր , ու յաջողութիւն պիտի ու-նենաս , ու Ցերը ՚ղՆիկայ թագա-
16 ւորին ձեռքը պիտի տայ ։ Եւ թագաւորը անոր ըսաւ , Մինչև քանի՞ անգամ երդմնցընեմ քեզ , որ Ցերոջը անունովը ճշմարիտը միայն
17 խօսիս ինծի ։ Ու անիկայ ըսաւ , Բոլոր Իսրայէլը Ի-հովիւ չունեցող ոչխարներու պէս լեռներու վրայ ցրուած տեսայ . և Ցերը ըսաւ , Ա-սոնք տէր չունին , ամէն մարդ խա-ղաղութեամբ թող իր տունը
18 դառնայ ։ Եւ Իսրայէլի թագաւորը Ցովսափատին ըսաւ , Քեզի չըսի՞ որ անիկայ ինծի համար աղէկ մարգարէութիւն չըներ , հապա դէշ ։
19 Ու Մ՚իւ՚խա ըսաւ , Ուրեմն Ցերոջը խօսքը մտիկ ըրէ . Ը Ցերը իր աթոռին վրայ նստած տեսայ , Ի՛ւ եր-կինքի բոլոր զօրքերը անոր բոլոր-տիքը՝ աջ կողմն ու ձախ կողմը
20 կայներ էին . Եւ Ցերը ըսաւ , Ա-քաաբը ով կրնայ խաբել , որ Ռա-մովթ գաղաադ ելլէ ու կորսուի . ու մէկը այսպէս՝ ու միւսը այն-
21 պէս ըսաւ ։ Ու մէկ ոգի մը ելաւ , և Ցերոջը առջևը կայնեցաւ , ու ը-սաւ , Ջանիկայ ես կը խաբեմ ։
22 Ու Ցերը անոր ըսաւ , Ի՞նչ միջո-ցով ։ Եւ անիկայ ըսաւ , Ելլեմ , ու անոր բոլոր մարգարէներուն բե-րանը սուտ ոգի ըլլամ . ու Ցերը ը-նոր ըսաւ , Ծ Դուն պիտի խաբես , ու պիտի յաջողիս . ելի՛ր ու այնն-
23 պէս ըրէ ։ Եւ հիմա ահա Ցերը սա քու բոլոր մարգարէներուդ բերանը սուտ ոգի դրեր է , բայց Ցերը քեզի համար չարիք խօսեցաւ ։
24 Ան ատենը քանանայի որդին Սեդեկիա մօտեցաւ , ու Միքիքային ծնօտին զարկաւ ու ըսաւ , Ո՞Ցէ-րոջը Հոգին ի՞նչպէս իմ քովէս ե-լաւ՝ քեզի հետ խօսելու համար ։
25 Եւ Միքիա ըսաւ , Դուն ալ պիտի տեսնես ան օրը որ պահուելու հա-մար Ե սենեակէ սենեակ մտնես ։
26 Ու Իսրայէլի թագաւորը ըսաւ , Միքիան առ , ու զանիկայ Ամոն քաղաքապետին և թագաւորի որ-
27 դւոյն Ցովասին ետ տար , Ու ըսէ , Թագաւորը այսպէս կ՚ըսէ . Ասի-կայ բանտը դիր , ու մինչև որ ես խաղաղութեամբ դառնամ , զանի-կայ նեղութեան հացով ու նեղու-

Ն . ՔՐ . ԳՒ . 897
ՈՒՄՆ . ԺԸ . 3 , ԱՃ ։
* ԵՒՐ . ԳԻ-ՒՐՔ
Ի ԲՕՐ . Դ . 43 ։
ՀՓԹԱԳ . Գ . 7 ։
ԴՒՆ . ԺԸ . 19 ։
ՀՓԹԱԳ . Փ . 11 ։

Ն . ՔՐ . ԳՒ . 897
ՂԹՈՒ . ԻԲ . 38 ։
Ե ՄԱԹ . Թ . 36 ։
ԸԲ . Գ . 1 ։ Դան . Է . 9 ։ Ի ՑԱՓ . Ա . 6 ։ Բ . 1 ։ ՍԱՂ . ՃԳ . 20 , 21 ։ Դան . Է . 10 ։ ՄԱՍ . ԺԸ . 10 ։ ԵԶՐ . Ա . 7 , 14 ։
Ժ Դատ . Թ . 23 ։ ՑՕՐ . ԺԸ . 16 ։ Ե-ԶԿ . ԺԴ . 9 ։ Բ ԹԱՍ . Բ . 11 ։
Ի ԵԶԿ . ԺԸ . 9 ։
ԼԲ ՄՆ . ԺԸ . 23 ։
Ի ԳԼ . Է . 30 ։

28 Թեան ջրով կերակրեցէք ։ Եւ Մէկքիա ըսաւ , Թէ որ բնաւ խաղաղութեամբ դառնաս , Տէրը ինծմով խօսած չըլլայ . ու ըսաւ , Ո՛վ ժողովուրդներ՝ ամէնքդ լսեցէք ։

29 Եւ Իսրայէլի Թագաւորը ու Ցոսդայի Ցովսափատ Թագաւորը Ռամովթ գաղաադ ելան ։ 30 Ու Իսրայէլի Թագաւորը Ցովսափատին ըսաւ , Կերպարանքս պիտի փոխեմ , ու պատերազմի պիտի մտնեմ , բայց դուն քու հագուստդ հագիր . և Իսրայէլի Թագաւորը փոխեց , ու պատերազմին մէջը մտաւ ։ 31 Եւ Ասուրացոց Թագաւորը իր երեսունուերկու կառապետներուն պատուիրեց ու ըսաւ , Պզտիկի կամ մեծի հետ մի՛ պատերազմիք , բայց միայն Իսրայէլի Թագաւորին հետ ։ 32 Ուստի երբոր կառապետները Ցովսափատը տեսան , Իսրայէլի Թագաւորը ասիկայ է՝ ըսելով , անոր վրայ պատերազմելու գացին . և Ցովսափատ հաղաղակեց ։ 33 Ու երբոր կառապետները տեսան որ անիկայ Իսրայէլի Թագաւորը չէ , անկէ ետ դարձան ։

34 Եւ մարդուն մէկը *առանց դիտելու էր աղեղը քաշեց , ու Իսրայէլի Թագաւորը †զրահին օղակներուն մէջէն" զարկաւ . ան առեծը անիկայ իր կառավարին ըսաւ , Ձեռքդ դարձուր ու զիս բանակէն հանի՛ , 35 քանզի վիրաւորուեցայ ։ Եւ ան օրը պատերազմը սաստկացաւ , ու Թագաւորը Ասուրացոց դիմացը՝ իր կառքին մէջ կեցաւ , և իրիկուան դէմ մեռաւ . ու վէրքին արիւնը 36 կառքին մէջ վազեց ։ Ու երբոր արևը կը մտնէր , բանակին մէջ մունետիկ պտըտեցաւ ու ըսաւ , Ամէն մարդ իր քաղաքը ու ամէն 37 մարդ իր երկիրը դարձի ։ Եւ Թագաւորը մեռաւ , ու Սամարիա բերուեցաւ , ու Թագաւորը Սամարիայի 38 րիայի մէջ թաղեցին ։ Եւ կառքը Սամարիայի աւազանին քովը լուացին , ու շուները անոր արիւնը լափեցին . ‡ անոր զէնքերն ալ հանելուացին" ։ Ցերոմը ըսած խօսքին համեմատ ։

39 Եւ Աքաաբին մնացորդ պատմութիւնը ու անոր բոլոր ըրածը , և փիղոսկրով շինած տունը ու քոլոր շինած քաղաքները ահա Իսրայէլի Թագաւորներուն յիշատակաց 40 գրքին մէջ գրուած են ։ Եւ Աքաաբ իր հայրերուն հետ քնացաւ , ու անոր տեղը անոր որդին ¶ Աքազիա Թագաւոր եղաւ ։

41 Եւ Իսրայէլի Ասքաաբ Թագաւորին չորրորդ տարին Ցուդայի վրայ Ասայի որդին ♯ Ցովսափատ Թագաւոր եղաւ ։ 42 Ցովսափատ երեսունուհինգ տարեկան էր երբոր Թագաւոր եղաւ , ու Երուսաղեմի մէջ քսանուհինգ տարի Թագաւորութիւն ըրաւ . և անոր մօրը անունը Ազուբա էր , ※ Սալհիին աղջիկն 43 էր ։ Ու ♭անիկայ իր հօրը Ասային բոլոր ճամբուն մէջ քալեց , անկէ չխոտորեցաւ , ու Տէրոջը առջևը 44 ուղղութիւն ըրաւ ։ Բայց ♮բարձր տեղուանքը չվերցան . ժողովուրդը տակաւին բարձր տեղերու վրայ զոհեր կը մատուցանէր ու խունկ 45 կը ծխէր ։ Եւ ♮Ցովսափատ Իսրայէլի Թագաւորին հետ խաղաղութիւն ըրաւ ։

46 Եւ Ցովսափատին մնացորդ պատմութիւնը և անոր ըրած քաջութիւնը ու պատերազմները՝ ահա Ցուդայի Թագաւորներուն յիշատակաց գրքին մէջ գրուած են ։ 47 Եւ անիկայ "իր հօրը Ասային ժամանակէն մնացած՝ Սդոմական մեղք գործողները երկրէն բնաջինջ ըրաւ ։

48 ♮Անատեն Եդովմի մէջ Թագաւոր չկար . մէկ փոխարքայ մը կար ։ 49 Ո՛ր "Ցովսափատ ♮Թարսիսի նաւեր շինեց , որ Ոփիր ‖ երթան ոսկի համար , բայց չգացին" , քանզի նաւերը "Գասիոնգաբերի մէջ 50 կոտոր կոտոր եղան ։ Ան ատեն Ասքաաբի որդին Ոքոզիա Ցովսափատին ըսաւ , Իմ ծառաներս քու ծառաներուդ հետ նաւերով երթան . բայց Ցովսափատ չհաճեցաւ ։ 51 Ուստի Եւ ♮Ցովսափատ իր հայրերուն հետ քնացաւ , ու իր հայրերուն հետ իր հօրը Դաւիթին քաղաքին մէջ Թաղուեցաւ . և անոր տեղը անոր որդին Ցովրամ Թագաւոր եղաւ ։

52 Ցուդայի Ցովսափատ Թագաւորին տասնուեօթներորդ տարին՝ Իսրայէլի վրայ "Ասքաաբի որդին Ոքոզիա Թագաւոր եղաւ Սամարիայի մէջ , ու Իսրայէլի վրայ երկու տարի Թագաւորութիւն ը53 րաւ ։ Եւ Տէրոջը առջևը չարութիւն ըրաւ , ու ♮իր հօրը ճամբան և իր մօրը ճամբան ու Իսրայէլին մեղանչել տուող Ներաատան Ցե54 րոբովամին ճամբան քալեց . Ու ♮Բահաղին ծառայութիւն ըրաւ , ու անոր երկրպագութիւն ըրաւ . և իր հօրը բոլոր ըրածին պէս ընդդէմ Իսրայէլի Տէր Աստուածը բարկացուց ։

Ն · ք · դբ · 897
ծ Թես . ժղ . 23 ։ բ Օր . ժբ . 20 ։ 21 ։ 22 ։
ի բ Մն . լե . 22 ։
հբ Մն . ժբ . 31 ։ Աճակ . ժգ . 20 ։
ϰ կամ՝ ու ժողմը
† Եբբ . յօգուտն ու զբրահին մէջ տեղն
‡ կամ՝ քու գլուխդ ալ հան լուացուելու համար ,
ϛ Գ . իա . 19 ։
ղ Ամով . գ . 15 ։
ϧ Հմր 52 ։՝

Ն · ք · դբ · 914
ի բ Մն . ի . 31 ։
ն Գլ . ժդ . 23 ։ ժե . 14 ։ դ Թագ . ժբ . 8 ։
լ բ Մն . ժթ . 2 ։ բ Կօր . գ . 14 ։
հ Գլ . ժդ . 24 ։ ժե . 12 ։

913
ն Ծն . իե . 28 ։ բ Թագ . ը . 14 ։ դ Թագ . գ . 9 ։ ը . 20 ։
ղ Գլ . ժ . 35 , ըա ։
լ Գլ . ժ . 22 ։ ‖ կամ՝ երթայ ոսկի համար . բայց չկըրնաց .
ա բ Մն . ի . 37 ։
ե Գլ . թ . 26 ։
լբ Մն . իա . 1 ։

889
ա Հմր 40 ։

898
բ Գլ . ժե . 26 ։
յ Գլ . իա . 19 ։ բ Մն . ժե . 3 ։
ե Գլ . իգ . 2 ։
ը Գլ . իգ . 28 ։ ժե . 14 ։ դ Թագ . ժբ . 3 ։
ղ Գլ . ժդ . 24 ։ ժե . 12 ։
ի Գլ . ժդ . 31 ։ Ամով . ժբ . 20 ։
ա Գլ . ժդ . 31 ։
ե Գլ . ժդ . 31 ։
ի Գլ . ժդ . 31

*ԶՈՐՐՈՐԴ ԳԻՐՔ ԹԱԳԱՒՈՐԱՑ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Մովաբ կ'ապստամբի ։ 2 Աքազիա Բահաղ ճանճիկին բան հարցընելու համար մարդ կը խրկի · բայց Եղիա անոր վրայ դալու դառաս. 5 անոր կ'իմացընէ անոր ։ 5 Եղիա երկու անգամ երկինքէն կրակ կ'իջեցընէ ան մարդոցը վրայ · որոնք Աքազիա խրկեր էր զանիկայ բռնելու · 18 իսկ երրորդ զօրագլխին կը խնայէ ։ ու հրեշտակ մը քաջալերութիւն առնելով կ'երթայ Թագաւորին կ'իմացընէ Թէ պիտի մեռնի ։ 17 Յովհամ Աքազիային տեղը կը յաջորդէ ։

ՆՇ · Ք · ԿԲ · ԻՐԲ 896

*ԿՈՐ · ԵՐԿ · ԲՈՐԴ ԳԻՐՔ ԹԱԳԱՒ · ԻՕՐԱՑ

ՏԳՒ · Գ · 5 ։ Ի Բ ԹԱԳ · Ը · 2 ։

1 Եւ Աքաաբին մեռնելէն ետքը Մովաբ Իսրայէլին դէմ ապըստամբեցաւ ։

2 Ու Աքազիա Սամարիայի մէջ իր վերնատունը վանդակապատէն վար ինկաւ ու հիւանդացաւ · ու պատգամաւորներ խրկեց անոնց ըսելով , Գացէք ։ Ակկարոնի Բահաղ Ճանճիկ աստուծոյն հարցուցէք , Թէ արդեօք աս հիւանդութենէ պիտի առողջանամ ։ 3 Թիշբէ պիտի առողջանամ ։ Եւ Տէրոջը հրեշտակը Թեզբացի Եղիային ըսաւ Ելէր , Սամարիայի Թագաւորին պատգամաւորները դիմաւորելու գնա , ու ա նոնց ըսէ , Մի Թէ Իսրայէլի մէջ Աստուած չկայ , որ դուք Ակկարոնի Բահաղ Ճանճիկ աստուծոյն հարցընելու կ'երթաք ։ 4 Անոր համար Տէրը այսպէս կ'ըսէ · Քու եած անկողինդ վար պիտի չիջնես , հապա անշուշտ պիտի մեռնիս · ու Եղիա գնաց ։

ՏԳՒ Ք · 4 ։ Ա Թագ · Ը · 10 ։

5 Եւ պատգամաւորները անոր դարձան , ու Ո՛րպէս անոնց ըսաւ ,
6 Ինչո՞ւ համար ետ դարձաք ։ Եւ անոր ըսին , Մէր դիմացը մարդ մը ելաւ ու մեզի ըսաւ , Գացէք ձեզ խրկող Թագաւորին դարձէք ու անոր ըսէք , Տէրը այսպէս կ'ըսէ · Մի Թէ Իսրայէլի մէջ Աստուած չկայ , որ Ակկարոնի Բահաղ Ճանճիկ աստուծոյն հարցընելու կը խրկես · անոր համար քու եած անկողինդ վար պիտի չիջնես , հապա անշուշտ պիտի մեռնիս ։ Եւ անիկայ ըսաւ անոնց , Ձեզ դիմաւորող ու աս խօսքերը ձեզի զրուցող
8 ցող մարդը ինչպէս մարդ էր ։ Ու անոր ըսին , Անիկայ Թիշբոնցի մարդ մըն էր , ու մէջքը մազկեղէն գօտի մը կապեր էր ։ Եւ Թագաւորը ըսաւ , Անիկայ Թեզբացի Եղիան է ։

ՆՇ · Ք · ԶԲ · ԻՐԲ 896

9 Ու անոր յիսուն հարդով մէկ յիսնապետ մը խրկեց , և անիկայ եղբայրն քովը ելաւ , ու Եղիա լեռան գլուխը նստած եր · և յիսնապետը անոր ըսաւ , Մարդ Աստուծոյ , Թագաւորը կ'ըսէ որ վար
10 իջնես ։ Ու Եղիա պատասխան տուաւ ու յիսնապետին ըսաւ , Թէ որ ես Աստուծոյ մարդն եմ , Երկինքէն կրակ Թող իջնէ , և քեզ ու քու յիսուն հարդդ ուտէ ։ Ու երկինքէն կրակ իջաւ , և զանիկայ ու անոր յիսուն հարդը կերաւ ։

Ի ՂԱ · Թ · 54 ։

11 Եւ անոր նորէն յիսուն հարդով մէկ ուրիշ յիսնապետ մը խրկեց · ու անիկայ խօսեցաւ ու անոր ըսաւ , Մարդ Աստուծոյ , Թագաւորը այսպէս կ'ըսէ · Շուտով վար
12 իջիր ։ Ու Եղիա պատասխան տուաւ ու անոնց ըսաւ , Թէ որ ես Աստուծոյ մարդն եմ , երկինքէն կրակ Թող իջնէ , և քեզ ու քու յիսուն հարդդ ուտէ ։ Ու երկինքէն Աստուծոյ կրակը իջաւ , և զանիկայ ու անոր յիսուն հարդը կերաւ ։

13 Ու նորէն յիսուն հարդով մէկ երրորդ յիսնապետ մը խրկեց , ու ան երրորդ յիսնապետը վեր ելաւ , ու դնաց Եղիային առջեւը ծունկ կրկնեց , և անոր աղաչեց ու ըսաւ , Մարդ Աստուծոյ , Թող իմ հոգիս ու աս յիսուն ծառաներուդ հոգիները Ձեռքդ աչքերուդ առջեւը պա-

Ղ ՈՐ ԹԱԳ · ԻԳ · 21 ։ ՍԱՂ · ՀԲ · 14 ։

14 տուական սեպուին · Ահա երկինքէն կրակ իջաւ , ու ան առջի երկու յիսնապետները և անոնց յիսուն հարդերը կերաւ · բայց հիմա իմ հոգիս քու աչքիդ առջեւը Թող պատուական սեպուի ։

15 Ու Տէրոջը հրեշտակը Եղիային ըսաւ , Անոր հետ իջիր , անոր երեսէն մի վախնար · ու Եղիա ելաւ
16 անոր հետ Թագաւորին իջաւ ։ Եւ անոր ըսաւ , Տէրը այսպէս կ'ըսէ · Որովհետև Ակկարոնի Բահաղ Ճանճիկ աստուծմէն հարցընելու համար պատգամաւորներ խրկեցիր , իբր Թէ Իսրայէլի մէջ Աստուած չկար , որ անոր բան հարցընէիր , անոր համար ատ քու եած անկողինդ

Ն·Ք·ԶԲ· Խբ 896

896

Ե ԳԼ·Գ·1։

վար պիտի չիջնես , հապա անշուշտ պիտի մեռնիս ։

17 Եւ անիկայ մեռաւ Ցերոջը խօսքին համեմատ՝ որն որ Եղիան խօսեր էր . և որովհետև անիկայ որդի չունէր , անոր տեղը Ե Ցովրամ թագաւոր եղաւ , Ցուդայի Ցոփաս փառեան Ցովրամ թագաւորին 18 երկրորդ տարին ։ Եւ Ն.քոզնեային ըրած գործերուն մնացորդ պատմութիւնը ահա Խրայէլի թագաւորներուն յիշատակաց դրքին մէջը գրուած է ։

ԳԼ·Բ

1 Եղիա իր զաուռելուն համար Եղիսէին խօսելով՝ իր վերարկուովը Ցորդանանը երկուքի կը բաժնէ ։ 9 ու Եղիսէին խնդիրքը կատարելով՝ ինքը հրեղէն կառքով երկինքը կը վերնայ ։ 12 Եղիսէ՝ Եղիային վերարկուովը Ցորդանանը երկուքի բաժնելով՝ Իրեն Եղիային յաջորդը կ'ընդունի ։ 16 Մարգարէից որդիները Եղիսէին դժուարութեամբ հրաման առնելով՝ Եղիան փնտռելու կ'երթան , բայց չեն կրնար զանիկայ գտնել ։ 19 Եղիսէն ազով կը բժշկէ վատասկար ջուրերը ։ 23 Աբէլերը , Եղիսէն ծաղր ընող տղաքը կը պատառէն ։

— Ած. ե. 24։

1 Եւ երբոր Ցերը Եղիան մրրիկով երկինք պիտի վերցընէր , Եղիա ու Ե Եղիսէ Գաղգազայէն գային ։

Ե գ Թագ· ԺԹ· 21 ։ Է Ցես Հբռութ· ա· 15·16 ։ Ը ա Թագ· ա· 26 ։ Հմր 4 , 6 ։ ԳԼ· դ· 30 ։ Ի գԹագ·ի· 35 ։ Հմր 5 ։ 7·15 ։ ԳԼ· դ·1· 38 ։ Թ·1 ։

2 Ու Եղիա ըսաւ Եղիսէին , Ե Դուն հոս նստէ , քանզի Ցերը զիս Բեթէլ խրկեց ։ Ու Եղիսէ ըսաւ , Ցերը անդ կենդանի է , ու Էքու անձդ կենդանի է , որ ես քեզ չեմ Թողու . ու Բեթէլ իջան ։ 3 Ուր . ու Բեթէլի իչան ։ Եւ Բեթէլի մէջ գտնուող Ի մարգարէից որդիքը Եղիսէին ելան , ու անոր ըսին , Գիտե՞ս որ այսօր Ցերը քու տէրդ քու գլխէդ պիտի առնէ ։ Եւ անիկայ ըսաւ , Ես ալ գիտեմ , լուռ կեցէք ։ 4 Ուր Եղիա անոր ըսաւ , Ով Եղիսէ , դուն հոս նստէ , քանզի Ցերը զիս Երիքով խրկեց ։ Եւ անիկայ ըսաւ , Ցերը կենդանի է , ու քու անձդ կենդանի է , որ ես քեզ չեմ Թողուր . ու Երիքով 5 գային ։ Ե Ու Երիքովի մէջ գըտնուող մարգարէից որդիքը Եղիսէին մօտեցան , ու անոր ըսին , Գիտե՞ս որ այսօր Ցերը քու տէրդ քու գլխէդ պիտի առնէ ։ Եւ անիկայ ըսաւ , Ես ալ գիտեմ , լուռ կեցէք ։ 6 Եղիա անոր ըսաւ , Դուն հոս նստէ , քանզի Ցերը զիս Ցորդանան խրկեց ։ Եւ անիկայ ըսաւ , Ցերը կենդանի է , ու քու անձդ կենդանի է , որ ես քեզ չեմ Թողուր . ու երկուքին գացին ։ 7 Եւ մարգարէից որդիներէն հիսուն մարդ գացին դիմացը՝ հեռուանց կայնեցան . ու անոնք երկուքը 8 Ցորդանանու քովը կայնեցան ։ Ու Եղիա իր վերարկուն առաւ ծալեց և ջուրերուն զարկաւ , ու ՚ւմէկ կողմը ու միւս կողմը բաժնուեցան , ու երկուքին ցամաքով անցան ։

Ն·Ք·ԶԲ· 896

Ը ԳԼ·Ժգ· 21 ։ Ցես Ջ·16 ։ Հմր 14 ։

9 Ու երբոր անոնք անցան , Եղիա ըսաւ Եղիսէին , Խնդրէ ինչ ընեմ քեզի , քանի որ քեզմէ վերցուած չեմ ։ Ու Եղիսէ ըսաւ , Քու ոգիդդ կրկնապատիկը ուենենամ ։ 10 Եւ անիկայ ըսաւ , Դժուար բան խնդրեցիր . Բայց թէ որ քեզմէ վերցուելու աստենս զիս տեսնես , քեզի այնպէս ըլլայ , ապա թէ ոչ՝ չըլլայ ։ 11 Ու երբոր անոնք խօսելով կ'երթային , ահա Ե հրեղէն կառք մը և հրեղէն ձիեր երեւցան , ու զանոնք իրարմէ զատեցին . ու Եղիա մրրիկով 12 կով երկինքը ելաւ ։ Ու Եղիսէ կը տեսներ , ու աղաղակեց , Հայր իմ , հայր իմ , Իսրայէլի կառքը ու անոր ձիաւորները . ու ալ չտեսաւ զանիկայ . և իր հանդերձները բռնեց ու զանոնք երկու կտորի 13 պատռեց ։ Ու Եղիային վրայէն ինկած վերարկուն վերցուց , և դարձաւ Ցորդանանու եղերքը կայնեց 14 ցաւ ։ Ու Եղիային վրայէն ինկած վերարկուն առաւ , ջուրերուն զարկաւ , և ըսաւ , Եղիային Ցեր Աստուածը ո՞ւր է հիմա . ու երբոր ջուրերուն զարկաւ , Ի մէկ կողմը ու միւս կողմը բաժնուեցան , ու Եղիսէ անցաւ ։

Ը Ե ԳԼ·Ը·11 ։ Սաղ· ՃԺ· 4 ։

Բ Հմր 8։

15 Ու երիքովի մարգարէից որդիքը զանիկայ Ժ դիմացէն տեսնելով՝ ըսին , Եղիային ոգին Եղիսէին վրայ հանդչեցաւ . և զանիկայ դիմաւորելու գացին , ու գետնէն անոր 16 խոնարհութիւն ըրին . Եւ անոր ըսին , Ահա քու ծառաներուդ հետ հիսուն զօրաւոր մարդիկներ կան , Թող երթան ու քու տէրդ փրնտռեն . Էկարելի է որ Ցերոջը Հոգին զանիկայ վերցուց , ու մէկ լեռան մը վրայ , կամ մէկ ձորի մը մէջ ձգեց . ու անիկայ ըսաւ , Մի խրկեր 17 կէք ։ Բայց անոնք բռնադատեցին զանիկայ , մինչև որ ամչցաւ , ու ըսաւ , Խրկեցէք ։ Եւ հիսուն մարդ խրկեցին , որոնք երեք օր փնտռեցին , բայց զանիկայ չգտան . 18 Ու անոր դարձան ։ և անիկայ Երիքովի կը նստէր ։ ու անոնց ըսաւ , Ես ձեզի չըսի՞ որ Մի երթաք ։

Ժ Ցես Գ Թագ·ԺԸ· 12 ։ Եզկ· ը·3 ։ Գոր· ը·39 ։

19 Եւ քաղաքին մարդիկները Եղիսէին ըսին , Ահա քաղաքիս բնակութիւնը ազեկ է , ինչպէս որ մեր Ցերը կը տեսնէ ։ բայց ջուրերը 20 գէշ՝ ու երկիրը անպտուղ է ։ Եւ անիկայ ըսաւ , Ինձի մէկ նոր *կուժ մի բերէք , ու մէջը աղ դրէք ։ ու անոր բերին ։ 21 Եւ անիկայ ջուրերուն աղբիւրը ելաւ , ու Ե Հան աղ

* կամ՝ բաժակ

Լ Ցես Եւ· Ժե· 25 ։ ԳԼ·դ·41 ։ Ջ·6 ։ Ճ՞· Թ·6 ։

նետեց , ու ըսաւ , Ցերը այսպէս կ'ըսէ . Ա՛ս ջուրերը բժշկեցի , մէյմ՛ին ալ ասկէ մահ ու անպտղութիւն չելլայ : 22 Եւ այն ջուրերը բժշկուեցան մինչև այս օրս , Եղիսէին ըսած խօսքին համեմատ :

23 Ու անկէ բեթէլ ելաւ . ու երբոր ճամբայն վեր կ'ելլէր , քաղաքէն պզտիկ տղաքներ եկան , և զանիկայ ծաղր կ'ընէին ու կ'ըսէին , Ելի՛ր կնտակ , ելի՛ր կնտակ : 24 Ու նայեցաւ զանոնք ու անէծք ըրաւ զանոնք Տիրոջը անունովը : Անտառէն երկու մատակ արջ ելան , ու անոնցմէ քառասունևերկու տղայ պատռեցին : 25 Եւ անկէ Կարմէղոս լեռը գնաց , ու անկէ Սամարիա դարձաւ :

Գ Լ · Գ

1 Յովրամին թագաւորութիւնը : 4 Մեսա թագաւորը կ'ապստամբի : 6 Յովրամ , Յովսափատ , ու Եդոմի թագաւորը ջուրի համար նեղութիւն կրելով՝ Եղիսէին կ'երթան , ան ալ Տէր ու յաղթութիւն կը խոստանայ : 21 Մովաբացիք ջուրին դէմէն խաղնելով՝ ատար առնելու մօտը կ'երթան , ու կը յաղթեն : 26 Մովաբի թագաւորը իր անդրանիկ որդին ողջակէզ մատուցանելով՝ պատերազմը կը դադրեցնէ :

1 Յ Ուքսաբի որդին Յովրամ Յուդայի Յովսափատ թագաւորին տասնուերկուերորդ տարին՝ Սամարիայի մէջ Իսրայէլի վրայ թագաւոր եղաւ , ու տասներկու տարի թագաւորութիւն ըրաւ : 2 Եւ անիկայ Տիրոջը առջևը չարութիւն ըրաւ , բայց ոչ իր հօրը ու իր մօրը պէս , քանզի անիկայ Բ իր հօրը շինած Բահաղի կուռքը վերցուց : 3 Բայց Իսրայէլին մեղանչել տուող Նաբաատեան Երոբոգամին մեղքերուն յարեցաւ , ան ալ անոնցմէ չդարձաւ :

4 Եւ Մովաբի Մեսա թագաւորը հօտերու տէր ըլլալով , Իսրայէլի թագաւորին հարիւր հազար Ը գառն , ու հարիւր հազար գեղմնաւոր էակ կու տար : Բայց Ա՛քաաբին մեռնելէն ետքը Մովաբի թագաւորը Իսրայէլի թագաւորին դէմ 6 ապստամբեցաւ : Եւ ան օրը Յովրամ թագաւորը Սամարիայէն ելաւ ու բոլոր Իսրայէլը համրեց , 7 ու գնաց , և Յուդայի Յովսափատ թագաւորին հետ խրկեց՝ ըսելով , Մովաբի թագաւորը ինծի դէմ ապստամբեցաւ . ինծի հետ Մովաբի վրայ պատերազմելու կ'երթա՞ս : Ու անիկայ ըսաւ , կ'երթամ . ձեզի քեզի պէս եմ , իմ ժողովուրդս քու ժողովուրդիդ պէս , ու ձիերս 8 քու ձիերուդ պէս են : Եւ անիկայ ըսաւ , Ո՞ր ճամբայէն երթանք : Ան ալ ըսաւ , Եդոմի անապատին 9 ճամբայէն : Եւ Իսրայէլի թագաւորը՝ Յուդայի թագաւորը ու Եդոմի թագաւորը գացին , ու եօթը օրուան ճամբայ պտրտեցան . և Բանակին հետը եղող բանակին ու անասուններուն համար ջուր չկար :

10 Ան ատենը Իսրայէլի թագաւորը ըսաւ , Ափսո՜ս , Տէրը աս իրեք թագաւորները Մովաբին ձեռքը 11 տալու կանչեր է : Եւ Յովսափատ ըսաւ , Ա՛ս տեղս Տիրոջը մարգարէ մը չկայ , որ անոր միջոցովը Տիրոջը հարցընենք : Ու Իսրայէլի թագաւորին ծառաներէն մէկը պատասխան տուաւ ու ըսաւ , Եղիսային ձեռքերուն ջուր լծցընող 12 Սափատեան Եղիսէն հոս է : Եւ Յովսափատ ըսաւ , Անոր քովը Տիրոջը խօսքը կայ . ու Իսրայէլի թագաւորը և Յովսափատ ու Եդոմի 13 թագաւորը Ի՛անոր իջան : Ու Եղիսէ Իսրայէլի թագաւորին ըսաւ , Ի՞ դուն ինծի հետ ի՞նչ բան ունիս . Եդոմն քու հօրդ և մօրդ մարգարէներուն ու քու մօրդ մարգարէներուն գնա : Եւ Իսրայէլի թագաւորը անոր ըսաւ , Չէ , վասն զի Տէրը աս իրեք թագաւորը Մովաբին ձեռքը մատ- 14 նելու կանչեր է : Ու Եղիսէն ըսաւ , Զօրաց Տէրը՝ որուն առջևը կը կայնիմ , Կենդանի է որ , եթէ Յուդայի Յովսափատ թագաւորին վրայ համարում չունենայի , քնաքու երեսդ պիտի չնայէի , ու քեզ 15 պիտի չտեսնէի : Եւ հիմա ինծի մէկ նուագածու մը բերէք . ու երբոր նուագածուն նուագաբանը կը զարնէր , Անոր վրայ Տիրոջը 16 ձեռքը եղաւ . Ու ըսաւ , Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Ձ՛ս հեղեղատը փոս 17 փոս ըրէք . Քանզի Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Հով պիտի չտեսնէք ու անձրեւ պիտի չտեսնէք . բայց աս հեղեղատը ջրով պիտի լեցուի , և պիտի խմէք դուք ու ձեր հօտերը 18 ու ձեր անասունները : Սակայն ասիկայ Տիրոջը առջևը պզտիկ բան մը ըլլալով , Մովաբն ալ ձեր ձեռքը 19 քը պիտի մատնէ . Եւ ամէն պարսպաւոր քաղաքը ու ամէն ընտիր քաղաքը պիտի զարնէք , և ամէն աղեխիտ ծառերը կտրէք , ու ամէն ջուրի աղբիւրները գոցէք , ու ամէն ընտիր արտերը քարերով ապրէք : 20 Եւ առաւօտուն Ընծայ մատուցանելու ատենը ահա Եդոմի ճամբային ջուրեր կու գային , ու երկիրը ջրով լեցուեցաւ :

21 Ու երբոր բոլոր Մովաբացիք լսեցին որ թագաւորները եկեր են իրենց հետ պատերազմելու , ամէն գօտի կապելու կարողութիւն ունեցողները ժողովուեցան , ու քա-

Ի Տ՛ս Եւ · ԺԱ · 8 ։

Ը գ Թագ · Իբ · 3 ։

Ի Գ՛ր · բ · 25 ։

Ի Եզեկ · ԺԴ · 8 ։

Ի Դատ . ժ . 14։ Հառթ . ա · 15 ։

Լ գ Թագ · ԺԸ · 19 ։

Ի գ Թագ · ԺԷ · 1։ Գ՛ր · ե · 16 ։

Ի Տ՛ս ա Թագ . ժ . 5 ։

Լ Եզեկ . ա . 3։ գ · 14, 22։ բ · 1 ։

Հ Տ՛ս Գ՛ր · գ · 3 ։

Ն՝ Եւ · ՄԳ · 39, 40 ։

Գ՛ր · ա · 17 ։

Գ Թագ · Գ՛ր · 31, 32 ։

Գ Թագ · Գ՛ր · 28, 31, 2 ։

Տ՛ս Ե · Գ՛ր · 1 ։

Ել · ա · 1 ։

895

Գ Թագ · Գ՛ր · 4 ։

Ն · ք · ՂԲ · 895

22 Մանոագլուխը կայնեցան ։ Եւ առա-
ւօտուն կանուխ ելան , ու արեւուն
ճառագայթները ջուրերուն վրայ
զարկած ըլլալով , Մովաբացիք դի-
մացէն ան ջուրերը արիւնի պէս
23 կարմիր տեսան , ու ըսին , Ասիկայ
արիւն է . անտարակոյս թագաւոր-
ները իրարու հետ կռուեր են , ու
մէկզմէկ զարկեր են . հիմա ով Մո-
24 վաբացիք , առաջ ծովէնէ ։ Ա-
սանկով անոնք Իսրայէլի բանակը
գացին , ու Իսրայէլացիք ելան Մո-
վաբացիները զարկին , որոնք անոնց
երեսէն փախան . ու Իսրայէլացիք
Մովաբացիները զարնելով՝ անոնց
25 երկիրը մոան . Եւ քաղաքները կոր-
ծանեցին , ու ամէն ընտիր արտերու
մէջ ամէն մարդ իր քարը նետեց ,
ու զանոնք լեցուցին , և ամէն ջուրի
աղբիւրները գոցեցին , ու ամէն ազ-
նիւ ծառերը կոտրեցին . այնպես
որ միայն Ղիրհարեսեթին քարերը
Թողուցին . ու պարսաւորները զա-
նկայ պաշարեցին ու զարկին ։
26 Եւ Մովաբի թագաւորը երբոր տես-
աւ որ պատերազմը իր վրայ սաստ-
կացաւ , իր հետը եօթը հարիւր
սուսերամերկ զօրք առաւ , որ մին-
չև Եդովմի թագաւորը ճեղքեն
27 անցնին . բայց չկրցան ։ Ուստի
առաւ իր անդրանիկ որդին որ իր
տեղը պիտի թագաւորէր , ու զա-
նկայ պարսպին վրայ ողջակէզ ը-
րաւ . և Իսրայէլացւոց դէմ մեծ
բարկութիւն եղաւ . ու անոր վրա-
յէն ետ քաշուեցան , ու իրենց եր-
կիրը դարձան ։

ԳԼ · Դ

1 Եղիսէ զբաւարին եղբ կը շատցնէ · 8 բարի Սունամացիին զաւակ մը կը խոստանայ · 18 անոր մեռած տղան կը յարուցանէ · 38 Գաղգաղայի մէջ թանձրացր ապուրը կը բժշկէ · 42 Հարիւր մարդը քանի հացով կը կշտացնէ ։

— ԲԹԱԳ · Ի · 35 ·

1 Ու ՚ մարգարէից որդւոցը կնիկնե-
րէն մէկ կնիկ մը Եղիսեին աղա-
ղակելով բաւ , Քու ծառադ երկիս
մեռաւ . ու դուն քու ծառայիդ
ստուածավախ ըլլալը գիտես . և
պարտատէրը եկաւ ։ որ իմ երկու
Բ ՊՏ · ԼԶ · 2 որդիներս իրեն ծառայ առնէ ։ Ու
ԻՒ · 39 ։ Ա՚՚՚ · ՄԸ · Եղիսէ անոր բաւ , Քեզի ի՞նչ ը-
25 · նեմ . բսէ ինծի , տունը ի՞նչ ու-
նիս ։ Եւ անիկայ բաւ , Քու ա-
ղախինդ տանը մէջ * աման մը՚՚ եղէն
3 ՚ի զատ ուրիշ բան մը չունի ։ Ու
Եղիսէ անոր բաւ , Գնա դուրսէն
քու բոլոր դրացիներդ քեզի պա-
րապ ամաններ ուզէ , Ջու քիչ մի՚
4 ուզեր . Եւ փա՚՚ն մտիր՝ քու վրա-
յիդ ու քու որդւոցդ վրայէն դու-
ռը գոցէ , և լե՚՚ղը ան բոլոր ա-
մաններուն մէջը պարպէ , ու լե-
5 ցուածը վերցուր ։ Եւ անիկայ ա-

Ն · ք · ՂԲ · 895

նոր քովէն գնաց , ու իր վրայէն
ու իր որդւոցը վրայէն դուռը գո-
ցեց . անոնք անոր կը մօտեցընէին ,
6 ու անիկայ կը լեցնէր ։ Ու երբոր
ան ամանները լեցուեցան , իր որ-
դւոյն ըսաւ , Ինծի ուրիշ աման
մօտեցուր . ու անիկայ ըսաւ անոր ,
Ուրիշ aման չկայ . ան ատենը ելը
7 կայնեցաւ ։ Եւ Իրիշ գնաց Աստու-
ծոյ մարդուն պատմեց . ու անիկայ
ըսաւ , Գնա եղը ծախէ ու պարտքդ
վճարէ . և աւելցածովը դուն ու
քու որդիքդ ապրեցէք ։

8 Ու մէկ օր մը երբոր Եղիսէ Ա՚՚մու- Բ ՊՏ · ԺԸ · 18 ։
նամէն կ՚անցնէր , հոն մէկ երեւելի
կնիկ մը կար , որ զանիկայ հաց ու-
տելու ստիպեց . ու Բ՚՚ր քանի որ
անկէ կ՚անցնէր , հաց ուտելու հա-
9 մար հոն կ՚իջնէր ։ Եւ ան Իրիշ
իր Էրկանը ըսաւ , Ահա գիտեմ որ
ասիկայ Աստուծոյ մէկ սուրբ մարդն
է , որ միշտ մեր քովէն կ՚անցնի .
10 Հիմա մէկ պզտիկ վերնատուն մը
շինենք պատին վրայ , ու հոն անոր
համար անկողին , սեղան , աթոռ
ու աշտանակ դնենք , որ երբոր մեզի
11 գայ՝ հոն իջնէ ։ Եւ եղաւ որ մէկ
օր մը անիկայ հոն եկաւ , ու վեր-
նատունը մտաւ ու հոն պառկե-
12 ցաւ . Եւ իր ծառային Գէհազիին ը-
սաւ , Սունամացի կնիկը կանչէ .
ու զանիկայ կանչեց . և անոր առջևը
13 կայնեցաւ ։ Ու անիկայ իր ծառային
ըսաւ , Անոր ըսէ ՚՚ահա դուն մեզի
համար ասա բոլոր աշխատանքը քա-
շեցիր . քեզի ի՞նչ ընեմ . թագա-
ւորին կամ զօրագլուխին ըսելիք մը
ունի՞ս . և անիկայ ըսաւ , Ես իմ
ժողովուրդիս մէջը կը բնակիմ ։
14 Ու Եղիսէ ըսաւ , Անոր ի՞նչ ը-
նեմ ըսել . ու Գէհազի ըսաւ , Ի-
րաւցընէ անիկայ զաւակ չունի , ու
15 անոր Էրկը ծերացեր է ։ Ու Ե-
ղիսէ ըսաւ , Զանիկայ կանչէ . և
զանիկայ կանչեց . ու դրանը մէջ
16 կայնեցաւ ։ Ու Եղիսէ անոր ըսաւ ,
†Գալ տարի՚՚ ասա ատենս Բ՚՚ղկր- † ԵՔԲ · Վե-
նաց ժամս
դրդի մը պիտի ունենաս ։ Եւ ա- նակին. Ծն.
նիկայ ըսաւ , Չէ , ով տէր իմ՚ ԺԸ · 10 , 14 ;
Ղ · ՀԽ · 28 ։
մարդ Աստուծոյ , Ի՚քու աղախինդ
17 աստա մի՚ զրուցեր ։ Ու կնիկը
յղացաւ , ու հետևեալ տարին նոյն
ատենը որդի մը ծնաւ , ինչպես որ
Եղիսէ անոր բսեր էր ։
18 Եւ տղան մեծցաւ , ու մէկ օր մը
իր հօրը գնաց Ընձուղներուն քովը ։
19 Եւ իր հօրը բսաւ , Գլո՚խս՚՚ գը-
լուխս . ան ալ մանչուկ բսաւ ,
20 Անիկայ իր մօրը տար ։ Ու զանի-
կայ վերցուց ու անոր մօրը տա-
րաւ . և անիկայ մինչև կէս օր անոր
ծունկերուն վրայ նստաւ , ու մե-
21 ռաւ ։ Եւ կնիկը վեր ելաւ , ու

զանիկայ Աստուծոյ մարդուն անկո-
ղնին մէջ պառակեցուց , ու դա-
22 ռաը։ Վայրկն դողեց ու ելաւ . Եւ իր երիկը
կանչեց ու ըսաւ , Կ՚աղաչեմ՝ ինծի
մանչերուն մէկուն հետ էշ մը խրկէ ,
որ շուտով մինչև Աստուծոյ մար-
դուն քովը երթամ՝ ու ետ դառ-
23 նամ։ Եւ անիկայ ըսաւ , Ինչ կայ
որ դուն այսօր անոր պիտի երթաս .
ամսագլուխ չէ , շաբաթ չէ ։ Ու
24 անիկայ ըսաւ , Ողջունիւն ։ Ու
էշը պատրաստել տուաւ , և ման-
չուն ըսաւ , Քշէ դնա , ու մինչև որ
քեզի չըսեմ՝ , քշելէն ետ մի՛ կենար
25 ինծի համար ։ Եւ Կարմէղոս լե-
ռը երթալով՝ Աստուծոյ մարդուն
քովը գնաց ։ Ու երբոր Աստուծոյ
մարդը դիմացէն զանիկայ տեսաւ ,
իր մանչուն Գէեզիին ըսաւ , Ահա
26 Սունամացի կնիկը հոս գայ . Հիմա
վազէ դիմաւորէ զանիկայ , ու ա-
նոր ըսէ , Ողջ առողջ ես , երիկդ
ողջ առողջ է , տղան ողջ առողջ
է ։ Եւ անիկայ ըսաւ , Ողջ առողջ
27 է ։ Ու հասնելէ լեռը Աստուծոյ
մարդուն եկաւ , և անոր ուրքերուն
փաթթուեցաւ . ու Գէեզի մօտե-
ցաւ որ զանիկայ ետ քաշէ , բայց
Աստուծոյ մարդը ըսաւ , Թող
տուր զանիկայ , քանզի անոր սիր-
տը ցաւած է . ու Տէրը ինծմէ պա-
28 հեց ու ինծի չյայտնեց ։ Եւ հասնելէ
ըսաւ , Ես իմ տիրոջմէս որդի
ինդրեցի՞ . Ըես չըսի՞ որ Ձիս մի՛
29 խաբեր ։ Ու անիկայ Գէեզիին ը-
սաւ , Քմէջդ գօտի կապէ , և իմ
գաւազանս ձեռքդ առ ու գնա . և
թէ որ մարդու մը հանդիպիս ,
ծանոր բարև մի՛ տար , ու թէ որ
մէկ մարդ մը քեզի բարև տայ , զա-
տասխան մի՛ տար , և իմ գաւա-
30 զանս տղուն երեսին վրայ դիր ։ Իսկ
տղուն մայրը ըսաւ , Տէրը կենդա-
նի է , ու քու անձդ կենդանի է ,
որ քեզ պիտի չթողում՝ ։ Ու հե-
տ եկաւ անոր հետևէն գնաց ։
31 Բայց Գէեզի անոնց առջևը անցաւ ,
ու գաւազանը տղուն երեսին վրայ
դրաւ , սակայն ոչ ձայն կար , և
ոչ զգացում . ուստի զանիկայ դի-
մաւորելու դարձաւ , և անոր պատ-
մեց ու ըսաւ , Տղան չյարթնըն-
32 ցաւ ։ Ու երբոր հիսկ տունը
մտաւ , ահա տղան մեռած ա՜ իր
33 անկողնինին վրայ պառկած էր ։ Ու
ներս մտնելով , երկուքնուն վրայէն
դուռը գոցեց , և Տէրոջը աղօթք
34 բրաւ ։ Ու հետ տղուն վրայ պառ-
կեցաւ . և իր բերանը անոր բերնին
վրայ , ու իր աչքերը անոր աչքե-
րուն վրայ , ու իր թաթիերը անոր
թաթերուն վրայ դրաւ , և հանոր
վրայ կծկեցաւ , ու տղուն մարմինը
35 տաքցաւ ։ Եւ դարձաւ տանը մէջ
մէյմը աս կողմը ու մէյմը ան
կողմը պտրտեցաւ , յետ հետ անոր
վրայ կծկեցաւ . և Ժողան եօթը
անգամ փռնգաց , ու տղան աչքերը
36 բացաւ ։ Ան ատենը Գէեզին կան-
չեց ու ըսաւ , Սունամացի կնիկը
կանչէ . ու զանիկայ կանչեց . և
անոր եկաւ . ու Եղիսէ ներս ըսաւ ,
37 Ցղաց առ ։ Եւ ինիէ ներս մտնե-
լով՝ անոր ոտքերը ինկաւ , ու գետ-
նէն խոնարհութիւն ըրաւ , և ետր
տղան առնելով դուրս եկաւ ։
38 Ու եղիսէ դարձաւ գաղջաղաս . և ան երկրին մէջ սով կար , ու մարդարէից որդիքը նստած կը նստէին . ու անիկայ իր ծառային ըսաւ , Մեծ կաթսան կրակն վառ դիր , և մարգարէից որդիներուն
39 ապուր եփէ ։ Ու մէկը դաշտը ե-լաւ որ խոտեր ժողվէ , ու մէկ վայ-րենի բոյս մը գտաւ , և անկէ հան-դերձը լեցուն վայրենի վարունգ ժողվեց , ու եկաւ՝ զանոնք ապու-րին կաթսային մէջը մանրեց , քան-
40 զի չէին ճանչնար ։ Եւ ան մարդիկ-ներուն առջևը դրին որ ուտեն . ու երբոր ան ապուրէն կերան , պո-ռալով ըսին , կաթսային մէջը մահ կայ՝ ով մարդ Աստուծոյ ։
41 ու չկրցան ուտել ։ Եւ անիկայ ը-սաւ , Ալիւր բերէք . ու զանիկայ կաթսային մէջը նետեց , ու ըսաւ , Ժողովուրդին առջևը դիր որ ու-տեն . ան ատենը կաթսային մէջ վնասակար բան մը չկար ։
42 Եւ Բահաղ սաղիսայէն մարդ մը եկաւ , Ու Աստուծոյ մարդուն՝ երախայրիներէ լինաւած հացեր՝ քսան հատ գարեղէն հաց , ու թարմ հասկեր բերաւ իր պարկովը ։ Եւ անիկայ ըսաւ , Ժողովուրդին
43 տուր որ ուտեն ։ Եւ անոր ծառան ըսաւ , Ասիկա ինչ է որ հարիւր մար-դոց առջևը դնեմ . բայց անիկայ ըսաւ , Ժողովուրդին տուր որ ու-տեն , քանզի Տէրը այսպէս կ՚ըսէ . Պիտի ուտեն ու պիտի աւելցայ ։
44 Եւ անոնց առջևը դրաւ , ու կե-րան , և Տէրոջը բանին պէս ետ-ւել-ցաւ ։

ԳԼ ։ Ե

1 Նեեման՝ դերի բռնուած աղջկան մը ծանու-ցանելովը՝ Սամարիա կը խրկուի , որ իր բորո-տութենէն բժշկուի ։ 8 Եղիսէ զանիկայ Ցոր-դանան խրկելով՝ բորոտութիւնը կը բժշկէ ։ 15 ու Նեեմանին պարգեւները չընդունելով՝ երկրին հողէն կու տայ անոր ։ 20 Գէեզի՝ իր տիրոջը անունովը Նեեմանը խաբելուն համար՝ բորոտութեամբ կը պատժուի ։

1 Ու Ասորւոց թագաւորին զօրա-
գլուխը Նեեման իր տիրոջը առջևը էնծի ու յարգելի մարդ մըն էր , քանզի Տէրը անոր ձեռքովը

Ն. ք. ՋԾ. Ասորւոց փրկութիւն տուեր էր. ու
ամ մարդը զօրաւոր կարճ մէկ էր,
2 Քաչ բորտ եր։ Եւ Ասորւոց գունդերը երկրէն մէկ պզտիկ աղջիկ մը դերի առեր էին, ու անիկայ Նեեմանին կնկանը քովը
3 էր։ Եւ անիկայ իր տիկնոջը ըսաւ, Երանի թէ իմ տէրս Սամարիա եղող մարգարէին առջևը ըլլար, ան առնէր զանիկայ իր բո-
4 րոտութենէն կը բժշկեր։ Ու Նեեման գնաց իր տիրոջը պատմեց, ու ըսաւ, Իսրայէլի երկրէն եղող աղջիկը այսպէս ու այսպէս խօսեցաւ։
5 Եւ Ասորւոց թագաւորը ըսաւ, Գնա ուրեմն, ես Իսրայէլի թագաւորին նամակ կը խրկեմ։ Ու անիկայ գնաց, և ՚ի իր ձեռքը տասը տալանդ արծաթ, ու վեց հազար ոսկի, ու տասը ձեռք փոխելու
6 հանդերձ առաւ։ Եւ Իսրայէլի թագաւորին բերաւ նամակը, *որ այսպէս գրուած էր՝ «Արդ երբոր ասոր նամակը քեզի հասնի, †դիտցած ըլլաս որ՝ իմ ծառաս Նեեմանը քեզի կը խրկեմ, որ զանիկայ իր բորո-
7 տութենէն բժշկես։ Ու երբոր Իսրայէլի թագաւորը նամակը կարդաց, իր հանդերձները պատռեց, ու ըսաւ, Մի՞թէ ես մեռցընելու ու աղրեցընելու Աստուած եմ, որ ասիկայ ինծի մարդ մը խրկեր է իր բորոտութենէն բժշկելու համար. ուստի աղէկ դիտցէք ու տեսէք, որ ասիկայ ինծմէ պատճառ մը կը փնտռէ։
8 Ու երբոր Աստուծոյ մարդը Եղիսէ լսեց որ Իսրայէլի թագաւորը իր հանդերձները պատռեր է, ինք-
դան որին խրկեց ու ըսաւ, Ինչո՞ւ հանդերձներդ պատռեցիր. թող անիկայ ինծի գայ, ու գիտնայ թէ Իսրայէլի մէջ մարգարէ
9 կայ։ Եւ Նեեման իր ձիերովը ու կառքովը գնաց, ու Եղիսէին տան
10 նը դուռը կայնեցաւ։ Ու Եղիսէ մարդ մը խրկեց անոր՝ ըսելով, Գնա՛ Յորդանանի մէջ եօթը անգամ լուացուէ, և մարմինդ քեզի
11 կը դառնայ, ու կը մաքրուիս։ Ու Նեեման բարկացաւ ու գնաց՝ ըսելով, Ահա ես կ՚ըսէի որ անիկայ անտարակոյս իմ քովս պիտի գայ, ու կայնի, և իր Եհովայ Աստուծոյն անունը պիտի կանչէ, ու ձեռքը ան տեղը՝ բոլոր պիտի երեքցնէ, ու բորոտութիւնը բժշկէ։
12 Դամասկոսի Աբանա ու Փարփար գետերը Իսրայէլին բոլոր ջուրերէն աղէկ չէ՞ն. միթէ չէի՞մ կրնար անոնց մէջը լուացուիլ ու մաքրուիլ. և դարձաւ բարկութենով գնաց։
13 Իսկ անոր ծառաները մօտեցան, ու

անոր խօսեցան ըսելով, Ո՛վ հայր, թէ որ մարգարէն քեզի մեծ բան մը ըսէր, պիտի չընէի՞ր. մանաւանդ որ անիկայ քեզի՝ Լուացուէ՛
14 ու պիտի մաքրուիս՝ ըսաւ։ Ան ատենը անիկայ իջաւ, ու Աստուծոյ մարդուն խօսքին համեմատ եօթը անգամ Յորդանանու մէջ լուացուեցաւ. ու Ղանոր մարմինը պզտիկ տղու մը մարմինին պէս եղաւ, ու Ե՛մաքրուեցաւ։
15 Եւ անիկայ իր բոլոր բանակովը Աստուծոյ մարդուն դարձաւ, ու գնաց անոր առջևը կայնեցաւ, ու ըսաւ, Ահա հիմա գիտցայ որ բոլոր երկրի վրայ Աստուած չկայ, բայց միայն Իսրայէլի մէջ. ուստի հիմա կ՚աղաչեմ, քու ծառայիդ
16 ‡ընծայ մը ընդունէ։ Բայց անիկայ ըսաւ, Ի՛ՏԵր՝ որուն առջևը կը կայնիմ, կենդանի է որ ՚ի պիտի չընդունիմ. ու զանիկայ ստիպեց որ ընդունի. բայց անիկայ չհաճեցաւ։
17 Ու Նեեման ըսաւ, Ուրեմն քու ծառայիդ ահա երկու ջորիի բեռ չորուի՞ հողէն երկու ջորիի բեռ չտրուի՞. քանզի քու ծառադ ա՛լ ուրիշ աստուածներու ողջակէզ կամ զոհ պիտի չընէ, բայց միայն Եհովային։
18 Ա՛ՏԵր աս բանիս համար քու ծառայիդ Թողութիւն տայ, այսինքն երբոր իմ տէրս Ռեմմոնի տունը մտնէ հոն երկրպագութիւն ընելու համար, և Ղանոր իմ՛ ձեռքիս վրայ կռթնելովը, ես ալ Ռեմմոնի տանը մէջ ծռիմ՝ աս բանիս համար Ռեմմոնի տանը մէջ իմ ծռելուս համար Ա՛ՏԵր քու ծառայիդ Թո-
19 ղութիւն տայ։ Եւ ան՝ Գնա՛ խաղաղութեամբ. և անիկայ անոր քովէն գնաց մա՛
Ը քիչ մը ճամբայ մա՛մա՛։
20 Եւ Աստուծոյ մարդուն Եղիսէին ծառան Գեհազի ըսաւ, Ահա իմ տէրս աս Ասորի Նեեմանին խնայեց, ու անոր ձեռքէն անոր բերածը չառաւ. Ա՛ՏԵր կենդանի է որ ես անոր ետևէն կը վազեմ, և անկէ
21 բան մը կ՚առնեմ։ Ու Գեհազի Նեեմանին ետևէն վազեց. ու Նեեման երբոր տեսաւ որ անիկայ իր ետևէն կը վազէ, իր կառքէն ի-
22 ջաւ զանիկայ դիմաւորելու, ու ըսաւ, Ողջո՞ւթիւն է։ Եւ անիկայ ըսաւ, Ողջո՛ւթիւն է. իմ տէրս զիս խրկեց ու կ՚ըսէ, Ահա հիմա Եփրեմի լեռնէն մարգարէից որդիներէն երկու պատանի եկաւ ինծի, շնորհք ըրէ՛, անոնց համար տալանդ մը արծաթ, ու երկու
23 ձեռք փոխելու հանդերձ տուր։ Ու Նեեման ըսաւ, Շնորհք ըրէ՛ երկու տալանդ առ. և զանիկայ բռնա-

Ն. ք. ՋԾ. Իսրայէլ 894

Ն. ք. ՋԾ. Իսրայէլ 894

Ղ Ցոբ. Լ. 25։

Ղ Ղա. Գ. 27։

Ը Դան. Բ. 47։ Գ. 29։ Ջ. 26, 27։

‡ ԵՒբ. օրն. Ժ. 11։

Բ Գլ. Գ. 14։ ՚ի Ա. Ժգ. 23։ Տե՛ս Աա. Ժ. 8։ Գոր. Ը. 18, 20։

Ե Գլ. Ե. 9։ 17։

Լ Ա. Ե. 16։

Ե Ցե՛ս Գլ. Գ. 41։ Ցհն. Թ. 7։

Ն·Ք·ՂԲ· Ի՛Ր 894

Նադատեց , ու երկու պարկի մէջ երկու տաղանդ արծաթ դրաւ , ու երկու ձեռք ալ փոխելու հանդերձ ծրարեց , և իր ծառաներէն երկուքին տուաւ , որ անոր առջևէն տա-

‡ Կամ՝ առաջին տեղը

24 րին : Ու երբոր *բլուրը եկաւ՝ անոնց ձեռքէն առաւ ու տանը մէջ պահեց , և ան մարդիկները ճամ-

25 բեց , ու գացին . Եւ ինքը ներս գնաց իր տիրոջը առջևը կայնեցաւ . ու Եղիսէ անոր ըսաւ , Ո՛վ Գեհազի՛ , ո՞ւսկից կա՛ս դուս . և անիկայ ըսաւ ,

26 Ծառադ մէկ տեղ մը չգնաց : Ու Եղիսէ անոր ըսաւ , Երբոր ան մարդը իր կառքէն քեզ դիմաւորելու դարձաւ , միթէ իմ հոգիս հոն չը-

† Թագ· ե· 20 : Ա՛մ· գ· 10 : Ա՛մ· ե· 6 : Թագ· մբ· 10 : Գա· ժե· 5 :

գնաց . ու հիմա արծաթ առնելու , և հանդերձներ ու ձիթենիներ և այգիներ ու ոչխարներ և արջառներ ու ծառաներ ու աղախիններ

† Ա՛մ· Ը՛մ· գ· 10 :

27 առնելու առիթներն է : Ուրեմն Նեհեմանին բորոտութիւնը Նէեզի ու քու սերունդիդ փակչի յաւիտեան : Եւ անիկայ անոր առջևէն ձիւնի պէս բորոտեալ ելաւ :

ԳԼ· Չ

1 Եղիսէ հրամայեց կու տայ մարգարէից որդիները , որ երեսն իրենց բնակարանները մեծ-ցընեն , ու երկաթը կը լողացընէ : 8 Եղիսէ Ասորւոց Թագաւորին խորհուրդ կը յայտնէ Իսրայէլի Թագաւորին : 18 Եղիսէն բռնելու համար Դոթայիմ խրկուած զօրքը կուրու-Թեամբ կը զարնուին ; 19 ու Սամարիա առ-նուելով՝ հացազուի Թեամբ ետ կը խրկուին : 24 Սամարիայի մէջ պատահած սովին պատճա-ռաւ կնիկները իրենց զաւակները կ'ուտեն : 30 Թագաւորը մարդ կը խրկէ որ Եղիսէն սպաննէ :

Իր 893 ՚Գե· գ· 38 :

1 Ինքը ՚մարգարէից որդիքը Եղիսէին ըսին , Ահա աս տեղս՝ ուր որ մենք քու առջևդ կը նստինք , մեզի

2 նեղ է : Երթանք ուրեմն մինչև Յորդանան , ու ան տեղէն ամէն մէկերնիս մէ յմէկ գերան առնենք , ու հոն մեզի բնակելու տեղ շինենք . Ան-

3 իկայ ըսաւ , Գացէ՛ք : Ու անոնցմէ մէկը ըսաւ , Ընդհրկ բրէ , քու ծառաներուդ հետ եկուր .

4 և անիկայ՝ Կու գամ ըսաւ . Ու անոնց հետ գնաց . և Յորդանան

5 հասնելով՝ ծառերը կտրեցին : Ու երբոր մէկը գերան մը կը կտրէր , փոցոցէին երկաթը ջուրին մէջը ինկաւ , ու ան անիկայ պոռալով ը-սաւ , Ո՛հ , տէր իմ , ան ալ փոխ

6 առնուած էր : Եւ Աստուծոյ մարդը ըսաւ , Ո՞ւր ինկաւ . ու անի-կայ ան տեղը ցուցուց անոր : Ու ‡ Եղիսէ փայտ մը կտրեց ու հոն նետեց , ու երկաթը ջուրին երեսը

7 ելաւ : Եւ անոր ըսաւ , Ձռնիկայ վերցուր , ան ալ ձեռքը երկնցուց ու զանիկայ առաւ :

8 Եւ Ասորւոց Թագաւորը Իսրա-

յէլի գեմ պատերազմ կ'ընէր , ու իր ծառաներուն հետ խորհուրդ ը-ըսաւ ու ըսաւ , Ա՛յս ինչ կամ այն

9 ինչ տեղը բանակ գնեմ : Եւ Աստուծոյ մարդը Իսրայէլի Թագաւո-րին հարդ խրկեց՝ ըսելով , Զգուշացիր որ ան տեղէն չանցնիս , վասն զի Ասորիները հոն իջած են .

10 Ու Իսրայէլի Թագաւորը Աստուծոյ մարդուն բսած տեղը հարդ խրկե-լով՝ տեղկացաւ , ու անկէ զգու-

11 շացաւ † շատ անգամ : Եւ սա գա-նիս համար Ասորւոց Թագաւորին սիրտը նեղսալով՝ իր ծառաները կանչեց ու անոնց ըսաւ , Չէ՞ք յայտներ ինծի , Թէ մերիններէն ո՛վ կայ որ Իսրայէլի Թագաւորին

† Եսր· ա՛ Մկ ու ա՛ Երկու·

12 ըսո՛ւր է Երէն : Ու ծառաներուն մէ-կը ըսաւ , Չկայ այնպէս , Տէ՛ր իմ Թագաւոր . հապա Իսրայէլի մէջ եղող Եղիսէ մարգարէն քու պառկելու սենեակիդ մէջը խօսած խօսքերդ Իսրայէլի Թագաւորին կը

13 յայտնէ : Եւ անիկայ ըսաւ , Գա-ցէ՛ք ու անոր ուր ըլլալը տեսէ՛ք , որ զանիկայ բռնել տամ : Եւ ա-նոր պատմեցին ու ըսին , Ահա ա-նիկայ է Դոթայիմի մէջ է :

‡ Ծ՛ն· ԼԵ· 17 :

14 Ձիաւոր անիկայ ձիեր ու կառ-քեր ու բազմաթիւ զօրքեր խրկեց հոն , որոնք գիշերով գացին և

15 քաղաքը պաշարեցին : Եւ Աս-տուծոյ մարդուն ծառան առաւօ-տուն կանուխ ելաւ ու դուրս դը-նաց . և ահա զօրքեր , ձիեր ու կառքեր քաղաքը պաշարեր էին . ու ծառան անոր ըսաւ , Ո՛հ , տէր

16 իմ , ի՞նչ ընենք : Ու Եղիսէ ը-սաւ , Մի վախնար , քանզի Դ մեզի հետ եղողները անոնց հետ եղողնե-

Ծբ Մ՚· լբ· 7 : Սաղ· ծԼ· 18 : Հաւ· բ· 31 :

17 րէն շատ ալ են : Ու Եղիսէ աղօթք ըսաւ ու ըսաւ , Ո՛վ Տէր՝ աստ աչ-քերը բա՛ց որ տեսնէ : Եւ Տէրը ծառային աչքերը բացաւ . ու տես-աւ որ ահա լեռը Եղիսէին չորս կողմը Հրեղէն ձիերով ու կառքե-

Թ Գե·ԺԲ· 11 : Սաղ· ԼԴ· 7 : կբ· 17 : Զաք· ա· 8 : գ՝ 1—7 :

18 րով լեցուն էր : Ու երբոր անոնք Եղիսէին քովը իջան , Եղիսէ Տէրոջը աղօթք ըսաւ ու ըսաւ , Ց՛պաս-չեմ , սա ազգը ‡ կուրութեամբ զարկ . և Ղիսէէ զանոնք կուրու-թեամբ զարկաւ Եղիսէին խօսքին

‡ Ծ՛ն· ԺԹ· 11 :

19 համեմատ : Ան ատենը Եղիսէ ա-նոնց ըսաւ , Ճամբան սա չէ ու քաղաքը ասիկայ չէ : Հետևիս եկէք որ ձեզ ձեր փնտռած մարդուն տա-նիմ . և զանոնք Սամարիա տարաւ :

20 Ու երբոր Սամարիա եկան , Եղիսէ ըսաւ , Ո՛վ Տէր՝ աստ աչքերը բա՛ց որ տեսնեն : Եւ Տէրը անոնց աչքերը բացաւ , ու տեսան , և ա-հա Սամարիայի մէջ էին :

21 Եւ Իսրայէլի Թագաւորը զանոնք

Ն. ք. ՂԲ. Ի՛ր 893

տեսնելով՝ Եղիսէին ըսաւ ։ Ո՛վ
22 հայր իմ՝ զարնե՛մ, զարնե՛մ։ Եւ
անիկայ ըսաւ ։ Մի զարներ . միթէ
քու սրովդ ու աղեղովդ դերի բըռ-
նածներդ կը զարնե՞ս . է անոնց առ-
ջին հաց ու ջուր դիր , որ ուտեն
խմեն ու իրենց տիրոջը երթան ։
23 Եւ անոնց մէկ մեծ կոչունք մը ը-
ռաւ , ու կերան՝ խմեցին , ու զա-
նոնք ետ խրկեց , ու իրենց տիրոջը
գացին . և Ասորւոց գունդերը
ա՛լ յերն ալ Իսրայէլի երկիրը չե-
կան ։

Ի Հռով. ժբ. 20 ։

Ը Գլ. ե. 2 ։ Հմր 8 ։ 9 ։

Իր 892

24 Եւ անկէ ետքը Ասորւոց Բենա-
դադ Թագաւորը իր բոլոր բանակը
ժողվեց , ու ելաւ Սամարիան պա-
25 շարեց ։ Եւ Սամարիայի մէջ մեծ
սով եղաւ , քանզի զանիկայ պաշա-
րեր էին , այնպէս որ մէկ իշու գլու-
խը՝ ութսուն արկղ արծաթի , ու մէկ
կապիճին չորրորդ մասը Հաղաւնիի
աղբը՝ հինգ արկղ արծաթի ծախուե-
26 ցաւ ։ Ու երբոր Իսրայէլի Թագա-
ւորը պարսպին վրայէն կ՚անցնէր ,
մէկ կնիկ մը անոր աղաղակեց ու
ըսաւ , Ո՛վ տէր իմ Թագաւոր՝
27 օգնէ ինձ ։ Եւ անիկայ ըսաւ , Թէ
որ Տէրը քեզի չօգնէ , ես քեզի
ո՞ւրկից օգնեմ , կալո՞ն Թէ հնձա-
28 նէն ։ Ու Թագաւորը անոր ըսաւ ,
Քեզի ի՞նչ եղաւ ։ Եւ անիկայ
ըսաւ , Ա՛ս կնիկը ինծի ըսաւ որ
Քու տղադ տուր , ու այսօր զանի-
կայ ուտենք , և իմ տղաս վաղը
29 ուտենք ։ Ուստի ե՛ս իմ տղաս եփե-
ցինք և զանիկայ կերանք . ու երկ-
րորդ օրը անոր ըսի , Տղադ տուր
որ ուտենք , բայց անիկայ իր տղան
30 պահեց ։ Եւ Թագաւորը ան կըն-
կանը խօսքը լսածին պէս ե՛ր հան-
դերձները պատռեց , ու պարսպին
վրայէն անցած ատենը , ժողովուր-
դը տեսաւ որ ահա ներսէն՝ անոր
31 մարմնոյն վրայ քուրձ կար ։ Եւ
անիկայ ըսաւ , Ես Աստուած ինծի
այսպէս ու ասկէ աւելի ընէ , Թէ
որ այսօր Սափատեան Եղիսէին
32 գլուխը իր վրայ մնայ ։ Ու Եղիսէ իր
տունը կը նստէր , ու Ծերերը անոր
հետ կը նստէին . և Թագաւորը իր
առջևէն մարդ մը խրկեց անոր . ու
պատգամաւորը դեռ չհասած՝ Ե-
լիսէ ծերերուն ըսաւ , Ես տես-
նե՞ք որ աս ե՛ մարդասպանի որդին
գլուխս առնելու ղրկեց . նա-
յեցէ՛ք ան մարդը գալուն պէս
դուռը դոցեցէ՛ք , ու զանիկայ դրա-
նը քովը բռնեցէ՛ք . միթէ անոր
տիրոջը ոտքերուն ձայնը անոր
33 ետևէն չէ՞ ։ Ու երբոր անոնց հետ
կը խօսէր , ահա՛ ան պատգամաւորը
անոր քովը իջաւ . ու ե՛ ըսաւ ,
Ահա՛ աս չարիքը Տէրոջմէն է . ի՛նչ

Ի Հռով. ժբ. 20 ։

Ը Գլ. ե. 2 ։ Հմր 8 ։ 9 ։

Իր 892

*Կը կարծըւի թէ տեսակ մը ընձուղէն է ։

Ն. ք. ՂԲ. Ի՛ր 892

ասկէ ետև Տէրոջմէն ի՞նչ պիտի յառաջի ։

Գ Լ . Ե

1 Եղիսե Սամարիայի մէջ պատահելու անհաւա-
տալի առատութիւնը կը նախատեսէ ։ 3 Չորս
բորոտներ համարձակութիւն ընելով Ասորւոց
բանակը մտնելու , անոնց փախչելուն լուրը կը
բերեն ։ 12 Թագաւորը լրտեսներու միջոցով
ան լուրին ճշմարիտ ըլլալը ստուգելով՝ Ասո-
րոց վրանները կը կողոպտէ ։ 17 Ան իշխանը՝
որ առատութեան համար Եղիսէին բնաւ մար-
գարէութեանը չհաւատաց , դրան պահապանու-
թիւնը իրեն յանձնուած ըլլալով՝ ամբոխէն
ոտնակոխ կ՚ըլլայ ու կը մեռնի ։

1 Ու Եղիսե ըսաւ , Տէրոջը խօսքը
մտիկ ըրէք . Տէրը այսպէս կ՚ը-
սէ . Ո՛վ որ աս ատենս Սամարիայի
դրանը մէջ մէկ դրիւ բարակ ալիւ-
րը՝ մէկ սիկղ արծաթի , ու երկու
դրիւ գարին մէկ սիկղի պիտի ծա-
2 խուի ։ Բ Եւ ան զօրապետը՝ որուն
ձեռքին վրայ Թագաւորը կը կըռ-
թըներ , Աստուծոյ մարդուն պա-
տասխան տուաւ ու ըսաւ , Բ Թէ
որ Տէրը երկինքը պատուհաններ
ալ շինե՝ միթէ ատիկայ ըլլալո՞ւ-
քան է ։ Եւ անիկայ ըսաւ , Դուն
քու աչքերովդ պիտի տեսնես , բայց
անկէ պիտի չուտես ։
3 Ու Ե դրանը առջևը չորս բորոտ
մարդիկներ կային , և անոնք իրա-
րու ըսին , Ինչո՞ւ հոս նստինք մին-
4 չև որ մեռնինք . Թէ որ ըսենք Թէ
քաղաքը մտնենք , քաղաքին մէջ
սով կայ , ու հոն պիտի մեռնինք ,
և Թէ որ հոս մնանք , նոյնպէս պի-
տի մեռնինք . ուրեմն եկէ՛ք Ասո-
րւոց բանակը դիմենք . Թէ որ մեզ
ողջ Թողուն՝ կ՚ապրինք , ու Թէ որ
5 մեզ մեռցընեն՝ կը մեռնինք ։ Եւ
մութ ատեն ելան որ Ասորւոց բա-
նակը երթան . ու մինչև Ասորւոց
բանակին ծայրը գացին , և ահա
6 հոն մարդ մը չկար ։ Քանզի Տէրը
Ասորւոց բանակին մէջը Ե կրաբե-
րու ձայն ու ձիերու ձայն , մէկ
մեծ զօրքի մը ձայն լսել տուաւ . և
իրարու ըսին , Ահա Իսրայէլի Թա-
գաւորը Հեթացւոց Թագաւոր-
ները ու Եգիպտացւոց Թագաւոր-
ները վարձքով բռնեց որ մեր վրայ
7 գան ։ Ու Ե ելան մութէն փա-
խան , և իրենց վրանները ու
ձիերը ու էշերը Ե բանակը եղա-
ծին պէս Թողուցին , ու իրենց
անձը ապրեցնելո՛ւ համար փախան ։
8 Եւ ան բորոտները մինչև բանակին
ծայրը գացին , ու մէկ վրան մը
մնալով՝ կերան ու խմեցին . և
անկէ արծաթ ու ոսկի ու հան-
դերձներ վերցուցին , ու գացին
պահեցին . ու ետ դառնալով՝ մէկ
ուրիշ վրան մը մտան , և անկէ
ալ վերցուցին ու գացին պահե-
9 ցին ։ Ետքը իրարու ըսին , Աղէկ

Ն. ք. ՂԲ. Ի՛ր 892

— Հմր 18։19։

Բ Հմր 17։19։ 20։ Ցես գլ. ե. 18։

Ե Ծագ. գ. 10։

Դ Ղե. ժգ. 46։

Ե Ծագ. ի. 24։ Գլ. ժԹ. 7։ Ելս. ժե. 21։ Ղ Թագ. ժ. 29։

Ի Սագ. խը. 4։ 5։ 6 Ասակ. իբ 1։

Ի Հռով. ա. 17։ Բ Թագ. ժԹ. 2։

Լ Եզեկ. ը. 1։ ի. 1։

Ի Ղե. ժգ. 32։

Ծ գ Թագ. ժը. 4։

Ե Հռովմայեցւոց նահապետ Թագաւորը ըսաւ ։

Է Ցոբ. բ. 9։

Ն·ՔՐ·ԳԲ· Իրր 892

չէ մեր ըրածը . աս օրս աւետեաց օր է , ու մենք լուռ կեցեր ենք . թէ որ մինչև առաւօտեան լոյսը սպասենք , *ձեր անօրէնութեանը պատիժը պիտի կրենք" . ուստի հիմա եկէք երթանք ու թագաւորին
10 տունը պատմենք : Եւ գացին քաղաքին դռնապանին պոռացին , ու անոնց պատմեցին ու ըսին , Մենք Ասորւոց բանակը մտանք , և ահա հոն մարդ կամ մարդու ձայն չկայ , բայց միայն ձիերը կապուած ու էշերը կապուած , ու վրաններն ալ
11 այնպէս կեցեր էն : Եւ դռնապանները պոռացին , ու թագաւորին տանը ներսը իմացուցին :
12 Ու թագաւորը գիշերով ելաւ և իր ծառաներուն ըսաւ , Ասորիներուն մեզի ըրած բանը ես ձեզի պատմեմ . անոնք մեր անօթի ըլլալը գիտնալով՝ բանակէն ելած են , ու դաշտին մէջը պահուած են՝ ըսելով , Երբոր անոնք քաղաքէն դուրս ելլեն , զանոնք ողջ
13 բռնենք ու քաղաքը մտնենք : Եւ անոր ծառաներուն մէկը պատասխան տուաւ ու ըսաւ , Թող հիմա ջոկ ձիերուն հինգը առնեն , որոնք հոս մնացած են . ահա անոնք բոլոր Իսրայէլին բազմութեանը պէս են , [որոնք հոս մնացած են . ահա անոնք բոլոր Իսրայէլին բազմութեանը պէս եղան ,] որ հատնելու վրայ է . և հոն խրկենք ու
† Կամ՝ երկու զոյգ ձիեր առին ,
14 տեսնենք : Ու †երկու կառք առին իրենց ձիերովը" . և թագաւորը Ասորւոց բանակին ետևէն խրկեց
15 ու ըսաւ , Գացէք նայեցէք : Ու անոնք մինչև Յորդանան անոնց ետևէն գացին . և ահա բոլոր ճամբան լեցուն էր հանդերձներով ու ամաններով՝ որոնք Ասորիները արտորալով փախած ատենին ձգեր էին : Եւ պատգամաւորները ետ դարձան ու թագաւորին պատմեցին :
16 Ան ատենը ժողովուրդը ելաւ ու Ասորւոց բանակը կողոպտեց . ու ‡Տէրոջը խօսքին համեմատ մէկ գրիւ բարակ ալիւրը մէկ սիկղ ործ-
‡ Եբր . եւ չաւ ։
17 նիւ , ու երկու գրիւ գարին մէկ սիկղի ‡ծախուեցաւ : Եւ թագաւորը դրանը վերակացու դրաւ ան ղօրապետը՝ որուն ձեռքին վրայ ինքը կը կռթնէր . ու ժողովուրդը դրանը մէջ զանիկայ կոխկրտուելին , ու մեռաւ , [Աստուծոյ մարդուն խօսքին համեմատ որ խօսեր էր , թագաւորը
18 անոր քովը իջած ատենը : Ու եղաւ՝ ինչպէս որ Աստուծոյ մարդը թագաւորին խօսեր էր՝ ըսելով ՝
19 Եւ ան ղօրապետը Աստուծոյ մարդուն պատասխան տուեր ու ըսեր էր , թէ որ Տէրը երկինքը պատուհաններ ալ շինէ , միթէ ատիկայ ըլլալո՞ւ բան է . ու Ա՛ոդ՚ոյ մարդը ըսեր էր , Ահա դուն քու աչքերովդ պիտի տեսնես , բայց անկէ պիտի չուտես .
20 Ա յսպէս եղաւ անոր , քանզի ժողովուրդը զանիկայ դրանը մէջ կոխկրտուեցին , ու մեռաւ :

ԳԼ · Ը

1 Սունամացի կնիկը սովին պատճառուը եօթը տարի իր երկրէն կը հեռանայ . իսկ թագաւորը Եղիսէին հրաշքներուն պատմութիւնը լսելով՝ ետ կու ուոյ անոր կալուածքը : 7 Ազահէլ ինենադադէն ընծայով մը Եղիսէին խրրկուելով Դամասկոսի մէջ , անոր մարգարէութիւնը լսելէն ետև՝ իր տէրը կը մեռցնէ , ու անոր տեղը կ՚անցնի : 16 Յուդայի Յովրամ թագաւորին չար վարմունքը : 20 Եդովմ ու Լիբնա կ՚ապստամբին : 28 Ա՛խազիա Յեզրէելէ կ՚երթայ՝ վերաւորուած Յովրամին տեսնելու :

1 Ա՛ւ Եղիսէ խօսեցաւ ան կնկանը , Իրր 891
որուն տղան ողջընցուցեր էր , Գ՚Թ՚Գ՚ 35 ։
ու ըսաւ , Ելի՛ր դուն քու ընտանիքովդ գնա՛ և ուր որ կրնաս , հո՛ պանդխտութիւն ըրէ , վասն զի Տէրը †սով կանչեց . և ահա կու † Սպ՚ Ա՛ծ՚ 16 ։ Ա՛ծ՚ ա ։ 11 ։
գայ եօթը տարի աս երկրիս վրայ
2 Ջ՚ուլա՛ : Ու ան կնիկը ելաւ ու Աստուծոյ մարդուն ըսածին պէս ըրաւ . և ինքը իր ընտանիքովը գընաց ու Փղշտացւոց երկրին մէջ եօթը տարի պանդխտութիւն ըրաւ :
3 Ու եօթը տարին լմննալէն ետքը ան կնիկը Փղշտացւոց երկրէն դարձաւ , և իր տանը համար ու իր արտին համար թագաւորին բողոքելու գնաց : Իրր 885
4 Ու թագաւորը Աստուծոյ մարդուն ծառային †Գէեզիին հետ խօսեցաւ ու ըսաւ , Եղիսէին ըրած † Գ՚Գ՚ Ը՚ 27 ։
բոլոր մեծ գործերը ինձի պատմէ՛ :
5 Ու երբոր անիկայ թագաւորին կը պատմէր , թէ ինչպէս անիկայ †մեռած փղան ողջընցուց , ահա ան † Գ՚Գ՚ Ը՚ 35 ։
կնիկը՝ որուն տղան ողջընցուցեր էր , իր տանը համար և իր արտին համար թագաւորին կը բողոքէր . ու Գէեզի ըսաւ , Ո՛վ տէր իմ՝ թագաւո՛ր , աս է ան կնիկը , ու աս է անոր տղան՝ որն որ Եղիսէն ողջ-
6 ընցուց : Եւ թագաւորը կնկանը հարցուց : ու անիկայ անոր պատմից : Ու թագաւորը մէկ ներքինի մը տուաւ անոր , ու ըսաւ , Անոր ամէն ստացուածքը , նաև երկիրը

* Եբր . անօրէնութիւնը մեզ պիտի գանէ ·
Ե Հմր 1 ։
Ի Գ՚Ը՚ 32 ։ Հմր 5 ։
Ի Վաղը աս ատենս Սամարիայի դրանը մէջ երկու գրիւ գարին՝ մէկ սիկղ ա՛ծ՚ի , ու մէկ գրիւ բարակ ալիւրը մէկ սիկղի պիտի ծախուի .

Թողած օրէն մինչև հիմա էր աւրին
բոլոր արդիւնքը իրեն դարձուր ։
7 Ու Եղիսէ Դամասկոս գնաց ։
Եւ Ասորոց Բենադադ Թագաւորը
հիւանդացեր էր . ու անոր պատ-
մեցին ու ըսին թէ Աստուծոյ
8 մարդը հոս եկաւ ։ Եւ Թագա-
ւորը Ազայելին ըսաւ , Ձեռդ
ընծայ առ ու գնա Աստուծոյ
մարդը դիմաւորէ , ու Տ անոր մի-
ջոցովը Տէրոջը հարցուր թէ ար-
դեօք աս հիւանդութենէս պիտի
9 առողջանամ ։ Եւ Ազայել զանի-
կայ դիմաւորելու գնաց . ու ձեռ-
ք ը ընծայ առաւ , այսինքն Դա-
մասկոսի բոլոր բարիքներէն քառ-
սուն ուղտ բեռնաւորած , ու գնաց
և անոր առջևը կայնեցաւ ու ը-
սաւ , Քու որդիդ Ասորոց Բենա-
դադ Թագաւորը զիս քեզի խրկեց՝
րսելով , Արդեօք աս հիւանդու-
10 թենէս պիտի առողջանամ ։ Ու
Եղիսէ անոր ըսաւ , Գնա անոր
ըսէ ։ Անշուշտ պիտի առողջանաս .
բայց Տէրը ինծի ցուցուց , որ Ե-
11 նիկայ անշուշտ պիտի մեռնի ։ Եւ
աչքերը անթարթափ կերպով սրըն-
կեց՝ մինչև որ անիկայ ամչցաւ ։ ու
12 Աստուծոյ մարդը Ի լացաւ ։ Եւ
Ազայել ըսաւ , Իմ տէրս ինչո՞ւ կու-
լայ ։ Ու անիկայ ըսաւ , Անոր
համար որ Տ Իսրայէլի որդւոցը ը-
նելու չարութիւնդ դիտեմ . ա-
նոնց ամրոցները կրակով պիտի ա-
րեա , ու անոնց կարճձները սրով
պիտի մեռցնես , և Ե անոնց պզտիկ
տղաքը գետինը պիտի զարնես ու
13 յղի կիներնին պիտի ճեղքես ։ Եւ
Ազայել ըսաւ , Քու ծառադ ի՞նչ
Ն շուն է , որատ մեծ բաները ընէ ։
Ու Եղիսէ ըսաւ , Տ Տէրը ինծի ցու-
ցուց , որ դուն Ասորոց վրայ թա-
14 գաւոր պիտի ըլլաս ։ Եւ անիկայ
Եղիսէին քովէն եկաւ ու իր տի-
րոջը գնաց . ու անիկայ անոր ը-
սաւ , Եղիսէն քեզի ի՞նչ ըսաւ .
և անիկայ րսաւ , Ինծի ըսաւ որ
15 անշուշտ պիտի առողջանաս ։ Ու
հետևեալ օրը անիկայ *հաստ չ՚ի"
մի առաւ , ջուրը թաթխեց ու
անոր երեսին վրայ փռեց . և անի-
կայ մեռաւ ։ ու Ազայել անոր տե-
ղը թագաւոր եղաւ ։
16 Եւ Իսրայէլի թագաւորին Ա-
քաաբեան Ցովսափատ թա-
գաւորին՝ երրոր Ցովսափատ թա-
գաւորը , Ցուդայի Ցովսափատ թագաւորին
որդին Ե Ցովրամ թագաւոր եղաւ .
17 Անիկայ երեսունևերկու տարեկան
էր՝ երրոր թագաւոր եղաւ , ու Ե-
րուսաղէմ մէջ ութը տարի թա-
18 գաւորութիւն ըրաւ ։ Եւ Աքիկայ
Ա քաաբին տանը ըրածին պէս՝ Ի-
սրայէլի թագաւորներուն ճամբան
բռնեց . քանզի Ա քաաբին աղջիկը
ասոր կնիկ եղաւ . ու ասիկայ Տէ-
րոջը առջևը չարութիւն ըրաւ ։
19 Սակայն Տէրը Ցուդան կորսընչը-
նել չուզեց՝ իր Դաւիթ ծառային
սիրոյն համար , Ֆ ինչպէս որ անոր
խօսք տուեր էր , որ Ի Ն անոր Ա Ն
անոր որդւոցը միշտ մէկ ճրագ մը
տայ ։
20 Անոր օրերը Ձեդովմայեցիք Ցու-
դայի ձեռքին տակէն ապստամբե-
ցան , Ֆ ու իրենց վրայ թագաւոր մը
21 դրին ։ Ու Ցովրամ էր բոլոր կա-
ռքերը հետը առաւ ու Սայիր ան-
ցաւ . և գիշերով եղաւ , ու իր չորս
կողմը առնող Եդովմայեցիները ու
կառքերու իշխանները զարկաւ . և
ժողովուրդը իրենց վրանները փա-
22 խան ։ Ֆ Իսկայ Եդովմայեցիք Ցու-
դայի ձեռքին տակէն ապստամբե-
ցան մինչև աս օրս ։ Ֆ Ան ատենը
Լեբնա ալ ապստամբեցաւ ։
23 Եւ Ցովրամին մնացորդ պատ-
մութիւնը ու բոլոր ըրածները ա-
հա Ցուդայի Թագաւորներուն յի-
շատակաց դրքին մէջը գրուած Ե ։
24 Ու Ցովրամ իր հայրերուն հետ
քնացաւ , ու իր հայրերուն հետ
Դաւիթի քաղաքին մէջը թաղուե-
ցաւ . և անոր որդին Ի Ն Ազոքիա
անոր տեղը թագաւոր եղաւ ։
25 Իսրայէլի Ա քաաբեան Ցովրամ
Թագաւորին երկոտասաներորդ տա-
րին Ցուդայի Ցովրամ Թագաւո-
րին որդին Ն Ազոքիա Թագաւոր ե-
26 ղաւ ։ Ն Ազոքիա քսանուերկու տա-
րեկան էր՝ Ե երբոր Թագաւոր ե-
ղաւ , ու Երուսաղէմ մէջ մէկ տա-
րի Թագաւորութիւն ըրաւ . և ա-
նոր մօրը անունը Գոթողիա էր , որ
Իսրայէլի Ամրի Թագաւորին աղ-
27 ջիկն էր ։ Ե Եւ անիկայ Ա քաաբին
տանը ճամբուն մէջ քալեց , ու
Ա քաաբին տանը պէս Տէրոջը առ-
ջևը չարութիւն ըրաւ , քանզի Ա-
28 քաաբին տանը փեսան էր ։ Եւ
անիկայ Ի Ա քաաբեան Ցովրամին
հետ Ասորոց Ազայել Թագաւո-
րին վրայ Ռամոթի գաղաադ գը-
նաց պատերազմելու համար , և
Ասորիք Ցովրամը վիրաւորեցին ։
29 Եւ Ե Ցովրամ Թագաւորը դարձաւ
որ Ցեզրայելի մէջ բժշկուի ան վէր-
քերէն՝ որ Ասորիները անոր տուեր
էին Ֆ Ռամոթի մէջ՝ Ասորոց
Ազայել Թագաւորին հետ պատե-
րազմի րրած ատենը . ու Ցուդայի
Թագաւորը Ցովրամի որդին Ն Ազո-
զիա Ցեզրայել ինչա , Ա քաաբի
որդին Ցովրամը տեսնելու համար .
քանզի անիկայ հիւանդ էր ։

Ն · ք · ՋԻ · իբր 885
885
Ի գ Թագ · ժԹ · 15 ։
Ղա Թագ · Թ · 7 ։ գ Թագ · ժգ · 3 ։ Գվ · ե · 5 ։
Ի Գվ · ա · 2 ։
Ե Հմր 15 ։
Ի Ղմ · ԺԹ · 41 ։
ԺԳվ · ժ · 32 ։ ժբ · 17 ։ ԺԷ · 3 , Է ։ Ա-մով · ա · 8 ։
Ի Գվ · ժե · 16 ։ Ովս · ժգ · 16 ։ Ամով · ա · 13 ։
Ղա Թագ · ժե · 43 ։
Ի գ Թագ · ժԹ · 15 ։
* կամ՝ վերմակ
892
Ֆբ Մն · ի · 3 ։ 4 ։
Ի բ Մն · ի · 5 , ԼԸ ։
Ն · ք · ՂԲ · 892
Հ Հմր 26 ։
Ֆ բ Թագ · ե · 18 ։ գ Թագ · ժ · 86 ։ ժե · 4 ։ բ Մն · ի · 7 ։
Ղ Ծն · ԻԷ · 40 ։ բ Մն · ի · 8 , 9 , 10 ։
ՃԳ Թագ · իբ · 48 ։
Ա Ծն · իէ · 40 ։
Ա բ Մն · ի · 10 ։
885
Ն բ Մն · իբ · 1 ։
† բ Մն · իբ · 6 Լ՚ըսուէ Ազարիա , Ի բ Մն · ի · 17 , ՚՚ իե · 28 Լ՚ըսուէ Ցովաքազ ։
Ղ Ցճ բ Մն · իբ · 2 ։
՚՚ Ցճ Հմր 18 ։
Ղ բ Մն · իբ · 8 , 4 ։
884
Պ բ Մն · իբ · 6 ։
Ջ Գվ · Թ · 15 ։
՚՚ Հմր 28 ։
‡ Եբէր · Ռամմէթ
՚՚ Գվ · Թ · 16 ։ բ Մն · իբ · 6 , 7 ։

Ն·ՔՐ·ԳԲ· 884

ԳԼ· Թ

1 Եղիսե մարգարէից որդիներէն մէկը պատուհաններով կը խրկէ, որ Եհուն Թագաւոր օծէ Ռամովթ գաղաադի մէջ։ 4 Անիկայ ալ իրեն ապստղուած գործքը կատարելէն ետքը կը փախչի։ 11 Զինուորները Թագաւոր կը նսեցընեն Եհուն, որ Նաբովթին արեան մէջ Յովրամը կը մեղցնէ։ 27 Ազոքիա Գուրի մէջ կը մեռցուի, ու Երուսաղէմ մէջ կը թաղուի։ 30 Հպարտ Եզաբէլը պատուհանէ մը վար ձգուելով՝ շուներուն կեր բակուր կ'ըլլայ։

ՈՒ Եղիսե մարգարէն՝ մարգաբեից որդիներուն մէկը կանչեց, ու անոր ըսաւ, Գօտիդ մէջդ կապէ, ու աս եղիւնը ձեռքդ առ, ու Ռամովթ գաղաադ գնա։

2 Ու երբոր հոն երթաս, Նամեսեան Յովսափատին որդին Եհուն գտիր, ու մտնելով՝ զանիկայ Տէրը եղբայրներուն մէջէն վերցուր, և զանիկայ 3 ներքին սենեակ մը տար։ Ու եղիւնը շիշը առ և անոր գլուխը թափէ, ու ըսէ, Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Քեզ Իսրայէլի վրայ թագաւոր օծեցի. ու դուռը բանաս ու փախչիս։ 4 Չուշանաս։ Եւ ան պատանին՝ ան նոր մարգարէն Ռամովթ գաղաադ գնաց։

5 Ու երբոր հոն հասաւ՝ ահա զօրքոյ իշխանները նստեր էին. և ան նիկայ ըսաւ, Ո՛վ իշխան, քեզի խօսք մը ունիմ. ու Եհու ըսաւ, Մեր ամենէն որմէն. ու անիկայ 6 ըսաւ, Քեզի՛, ո՛վ իշխան։ Եւ Եհու ելաւ՝ ներս մտաւ. ու անիկայ եղը անոր գլուխը թափեց, ու անոր ըսաւ, Իսրայէլին Տէր Աստուածը այսպէս կ'ըսէ. Քեզ Տէրոջը ժողովուրդին՝ Իսրայէլին վրայ 7 Թագաւոր օծեցի. Եւ քու տիրոջգ Աքաաբին տունը պարենս, որ իմ ծառաներուս՝ մարգարէներուն արիւնին համար, ու Տէրոջը բոլոր ծառաներուն արիւնին համար, իզեզաբէլին ձեռքէն վրէժ առնեմ։ 8 Ու Աքաաբին բոլոր տունը բնաջինջ պիտի ըլլայ. և Աքաաբին Իսրայէլի մէջ գոցուածը ու ձգուածը պիտի 9 կորսընցընեմ. Եւ Աքաաբին տունը Նաբատի որդւոյն Երոբովամին տանը պէս՝ ու Աքիայի որդւոյն Բաասային տանը պէս պիտի ը- 10 ներեմ. Ի՛ ու Եզաբէլը Եզրեալի արտարակին մէջ շուներ պիտի ուտեն, ու ոմանիկ թաղող պիտի չըլլայ։ Եւ դուռը գոցաւ ու փախաւ։

11 Եւ Եհու իր տիրոջը ծառաներուն ելաւ, ու անոր ըսին, Ողջո՞ւ թիւն է. ի՞նչ ամէսիր քեզի եկաւ։ Եւ անիկայ անոնց ըսաւ, Դուք ան մարդը ու անոր խօսքե- 12 րը գիտեք։ Եւ անոնք ըսին, Սուտ է. պատմէ՛ մեզի հիմա. ան ալ ըսաւ, Անիկայ ինծի այսպէս ու այսպէս խօսեցաւ՝ ըսելով, Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Քեզ Իսրայէլի վրայ 13 թագաւոր օծեցի։ Ան ատենը շուտով՝ ամէն մարդ իր հանդերձը առաւ, ու անդունդին գլուխն վրայ անոր տակը դրին, ու փող ֆչեցընելով ըսին, Եհու թագաւոր 14 եղաւ։ Ա՛յսպէս Նամեսեան Յովսափատին որդին Եհու Յովրամին դէմ դնելուն վերջուց։ (Իսկ Յովրամ բոլոր Իսրայէլի հետ Ասորւոց Ազայէլ թագաւորին երեսէն Ռամովթ գաղաադը կը պահպա- 15 նէր. Սակայն Հ Յովրամ թագաւորը Ասորւոց Ազայէլ թագաւորին հետ պատերազմ ըրած ատենը՝ Ասորիներուն տուած վէրքերէն առողջանալու համար Եզրեալ դարձեր էր։) Եւ Եհու ըսաւ, Թէ որ կը հաճիք փախստական մը առ քաղաքէս դուրս չելլէ, որ երթայ ու բոնը Եզրեալի մէջ պատմէ։

16 Եւ Եհու հեծաւ ու Եզրեալ գնաց, քանզի Յովրամ հոն պառկած կր։ Եւ Ազոքիայի որդին Աքազիա թագաւորը Յովրամը տեսնելու իջեր 17 էր։ Ու Եզրեալի մէջ աշտարակին վրայ դէտ մը կայսեր էր, որ Եհուի դունդին գալը տեսնելով ըսաւ, Ես մէկ դունդ մը կը տեսնեմ. և Յովրամ ըսաւ, Մէկ ձիաւոր մը առ ու անոնց դիմացը խրկէ, ու թող ըսէ, Խաղաղութի՞ւն է։ 18 Եւ ձիաւորը զանիկայ դիմաւորելու գնաց, ու ըսաւ, Թագաւորը այսպէս կ'ըսէ. Խաղաղութի՞ւն է։ Եհու ըսաւ, Դուն խաղաղութիւնը ի՞նչ պիտի ընես. հետս անցիր։ Եւ դէտը պատմեց ու ըսաւ, Պատգամաւորը մինչև անոնց քովը գնաց, բայց չդարձաւ։ 19 Ու մէկ ուրիշ ձիաւոր մը խրկեց. անիկայ ալ անոնց գնաց ու ըսաւ, Թագաւորը այսպէս կ'ըսէ. Խաղաղութի՞ւն է։ Եւ Եհու ըսաւ, Դուն խաղաղութիւնը ի՞նչ պիտի ընես. հետս անցիր։ 20 Ու դէտը պատմեց ու ըսաւ, Մինչև անոնց քովը գնաց, բայց չդարձաւ. և առ ընթացքը Նամեսեան Եհուին ընթացքին կը նմանի, քանզի կառաշարար կը քշէ։

21 Ան ատենը Յովրամ ըսաւ, Պատրաստէ՛. ու անոր կառքը պատրաստեցին, և Իսրայէլի թագաւորը՝ Յովրամ, ու Ազոքիայի թագաւորը Աքազիա՝ ամէն մէկը իր կառքովը Եհուն դիմաւորելու ելան, ու զանիկայ Եզրեալացի Նաբովթին ագարակին մէջը գտան։ 22 Եւ Յովրամ Եհուն տեսնելուն պէս

Ն·ՔՐ·ԳԲ· 884

ՈՒՄԱ·ԽԱ· 7։

ՀԳԼ·Բ·29։

ՅԳԼ·Բ·29։

ՈՒՄԱ·ԽԲ· 7։

Ն · ք · ՂԲ · 884

ըսաւ , Ո՛վ Ցէու, խաղաղութի՛ւն է . ու անիկայ ըսաւ , Ի՞նչպէս խաղաղութի՛ւն կ՚ըլլայ , քանի որ քու մարդ Ցեզաբելին պոռնկութիւնները ու կախարդութիւնները կը
23 շատնան : Եւ Ցովրամ ձեռքերը դարձուց ու փախաւ , ու Աքազիային ըսաւ , Ո՛վ Աքազիա դաւա-
* Եբր · ադամով իր ձեռքը լեցուց ,
24 ճութի՛ւն կայ : Եւ Ցէու * իր աղեղը ուժով քաշեց՝ , ու Ցովրամ ուսերուն մէջտեղէն զարկաւ , ու նետը անոր սրտէն ելաւ , և անիկայ
25 իր կառքին մէջը կծկեցաւ : Ու Ցէու իր զօրագլուխին Բադեկարին ըսաւ , Առիկայ վերցո՛ւր , Ցեզրաելացի Նաբովթին կալուածքի ագարակին մէ՛ջը նետէ . քանզի մի՛տքդ բեր որ երբոր ես ու դուն անոր հօրը Աքաաբին ետևէն Յէրու-
ֆ Դ Թագ · իա · 29 ։
զայ հեծած՝ քովէքդով կ՚երթայինք ,
26 Տէրը այս վճիռը տուաւ . Տէրը կ՚ըսէ որ Իրաւցընէ երէկ Նաբովթին արիւնը ու անոր որդւոյը
ֆ Դ Թագ · իա · 19 ։
արիւնը տեսայ , ու յ՚այդ աս ագարակին մէջը պիտի հատուցանեմ՚, կ՚ըսէ Տէրը : Անոր համար հիմա վերցո՛ւր զանիկայ՝ աս ագարակին մէ՛ջը նետէ՝ Տէրոջը ըսածին հա-
մեմատ ։
27 Եւ Ցուդայի Աքազիա թագաւորը ասոնք տեսնելով՝ պարտէզի տանը ճամբային փախաւ . ու Ցէու անոր ետևէն իյնալով՝ ըսաւ , Ասիկայ ալ կառքին վրայ զարկէ՛ք . աս եղաւ Ցեզրաամի բլուրը եղող Գուր բլուրին վրայ . ու Ո՛ւզիա
յ Բ Մ · իբ · 9 ։
Մակեդդով փախաւ , ու հոն մե-
28 ռաւ ։ Եւ անոր ծառաները զանիկայ կառքով Երուսաղէմ տարին , ու զանիկայ Դաւիթի քաղաքը իր դերեզմանին մէջ իր հայրերուն հետ թաղեցին ։
Իբր 886 Ա՛ ժամանակը սկսաց թագաւորել իբրև փոխանորդ իր հօրը՝ ա-
նոր հիւանդութենը · բ Մ՚ն · իա · 18 , 19 ։ Բայց Ցովրամին 12 երորդ տարին սկսաց միասին թագաւորել դէ-
ը · 25 ։
Իբր 884 Ն՚ԶԿ · իգ · 40 ։ Ղ Թագ · ժԶ · 9—20 ։
29 Եւ Ո՛քազիա Աքաաբի որդւոյն Ցովրամին մէտասաներորդ տարին Ցուդայի վրայ թագաւոր եղեր էր ։
30 Եւ Ցէու Ցեզրաէլ եկաւ . ու երբոր Ցեզաբէլ լսեց՝ *իր աչքերուն ծարոյր դրաւ և իր գլուխը զարդարեց , ու պատուհանէն կը
31 նայէր ։ Ու երբոր Ցէու դռնէն ներս կը մտնէր , անիկայ ըսաւ , Ո՞ւթէ՛ք իր տէրը մեղցնող Զամ-
32 բրին յաջողութի՛ւն եղա՞ ։ Եւ Ցէու իր երեսը դէպ՚ի պատուհանը վերցուց , ու ըսաւ , Ինծի հետ ո՛վ կայ , ո՛վ . ան երկու ներքի՛ներ
33 քինիներ անոր նայեցան ։ Ան ատոնք ըսաւ , Զանիկայ վա՛ր նետեցէ՛ք . ու զանիկայ վար նետեցին , և անոր արիւնէն պատին ու ձիերուն վրայ ցայտկեց . ու կոխկրտեց զա-
34 նիկայ ։ Եւ ինքը ներս մտաւ , ու

կերաւ խմեց , ու ըսաւ , Հիմա աս անիծած կնկանը հոգ տարէ՛ք , ու զանիկայ թաղեցէ՛ք , քանզի * թագա-
35 ւորի աղջիկ է ։ Եւ զանիկայ թաղելու գացին . բայց անոր գագաթէն ու ոտքերէն ու ձեռքերուն թաթերէն՝ ի զատ ուրիշ բան մը
36 չգտան ։ Եւ դարձան անոր պատմեցին . ու անիկայ ըսաւ , Ա՛ս է Տէրոջը խօսքը՝ որ իր ծառային Թեզրացի Եղիայիկ ձեռքովը խօսեցաւ՝ ըսելով , Ցեզաբելին մարմինը Ցեզրայելէ ագարակին մէջ
37 շուները պիտի ուտեն . Ու Ցեզաբելին դիակը Ցեզրայելէ ագարակին մէջ Դարտի երեսի վրայ եղող աղբի պէս պիտի ըլլայ , այնպէս որ չըսուի թէ Ա՛սիկայ Ցեզաբէլն է ։

Ն · ք · ՂԲ · Իբր 884

* Դ Թագ · ժԶ · 31 ։

Ղ Դ Թագ · իա · 23 ։

Ղ Սադ · ԺԴ · 10 ։

ԳԼ · Ժ

1 Ցէու նամակներ խրկելով՝ Ա՛քաաբին եօթանասուն որդիները գլխատել կու տայ · 8 ու աս բան կ՚արդարացնէ Եղիային մարգարէութիւնը յիշելով · 12 Հովիւներու բնակադին քովը Ո՛քազիային քառասնուերկու եղբայրները կը մեռցնէ ։ 15 Ցէու իրեն ընկեր կ՚առնէ Ցոնադաբը , 18 ու խորամանկութիւնով բառաղէն երկրպագութիւն ընդունելուն ամէնն ալ բնաջինջ կ՚ընէ ։ 29 Ցէու Ցերոբովամին ըրած մեղքերուն կը հետևի ։ 32 Ազայէլ Իսրայէլը կը նեղէ ։ 34 Ցովաքազ Ցէուին տեղը կը յաջորդէ ։

1 Ա՛ւ Ա՛քաաբ Սամարիայի մէջ եօթանասուն որդի ունէր . ու Ցէու նամակ մը գրեց , և Սամարիա խրկեց Ցեզրայելի իշխանները-
ւն ա՛ծերուն և Ա՛քաաբին որդւոցը հոգաբարձուներուն՝ ու
2 ըսաւ , Երբոր աս նամակս ձեզի հասնի ահա ձեր տիրոջը որդիքը ձեր քովն են . ու կառքեր ու ձիեր , և պարսպաւոր քաղաք ու
3 զէնքեր ալ ունիք . Ուրեմն ձեր տիրոջը որդիներէն որն որ ազնիկ ու յարմար կը դատէք՝ զանիկայ իր հօրը աթոռին վրայ նստեցուցէ՛ք , ու ձեր տիրոջը տանը համար պա-
4 տերազմէ՛ ըրէ՛ք : Ու անոնք խիստ շատ վախցան , ու ըսին , Ահա երկու թագաւորներ չկրցան անոր առջևը կայնիլ , ու մենք ի՞նչպէս
5 պիտի կայնինք : Եւ պալատին հազարապետը ու քաղաքապետը ու ծերերը և հոգաբարձուները Ցէուին խրկեցին ու ըսին , Մենք քու ծառաներդ ենք , ու մեզի ի՛նչ որ հրամայես , պիտի ընենք . քեզ մէկը թագաւոր պիտի չընենք . քու աչքերուդ աղեկ ե-
լեացածը ըրէ՛ ։
6 Եւ անոնց նորէն նամակ մը գրեց՝ ըսելով , Թէ որ դուք իմ հետևէ՛ք ու իմ խօսքս մտիկ կ՚ընէ՛ք , ձեր տիրոջը որդւոցը գլուխները առէ՛ք , ու վաղը աս ատենս ինծի

884

Ն.Ք.ՎԻ. 884

Ցեղայի՛լ եկէք . ու թագաւորին որդիքը եօթանասուն հոգի էին , ու զանոնք մեծցընող քաղաքի մե-
7 ծերուն քովն էին : Եւ նամակը անոնց հասածին պէս՝ թագաւորին որդիները բռնեցին , ու եօթանասուն հոգի մորթեցին , և անոնց գլուխները կողովներու մէջ դրին ,
8 ու անոր խրկեցին Ցեզրայէլ : Եւ լըսաբեր մը եկաւ , ու անոր պատմեց՝ ըսելով , Թագաւորին որդուոցը գլուխները բերին : Եւ անիկայ ըսաւ , Զանոնք մինչև առտու դրքանը քովը դրէք երկու դէղ ընելով :
9 Ու առտուանց դուրս ելաւ կայնեցաւ , և բոլոր ժողովուրդին ըսաւ , Դուք արդար էք . ահա ես իմ տիրոջս դէմ գլուխ վերցուցի ու զանիկայ մեռցուցի , բայց ասոնք
10 ամէնը ո՞վ մեռցուց : Հիմա գիտցէք որ Տէրոջը խօսքէն երբեք մէկ բան մը գետինը պիտի չիյնայ , որն որ Տէրը Ա.քաաբին տանը համար խօսեցաւ . ու Տէրը Ը իր ծառային Եղիային ձեռքովը ըսածը ըրաւ ;
11 Եւ Ցեզրայէլի մէջ Ա.քաաբին տունէն բոլոր մնացածները , ու անոր բոլոր մեծ նախարարները և մտերիմ բարեկամները , ու քուրմերը մեռցուց , այնպէս որ անոր մնացորդ մը չթողուց :
12 Անկէ ետքը ելաւ Սամարիա գընաց . ու ճամբուն վրայ հովիւներ
13 տուն * Բեթակադին հասնելով , Ի Ցե- ու Ցուդայի Ա.քազիա թագաւորին եղբայրները գտաւ , ու անոնց ըսաւ , Դուք ո՞վ էք : Եւ անոնք ըսին , Ա.քազիային եղբայրներն ենք , ու թագաւորին որդիները ողջունելու ի-
14 ջանք : Ան ատենը անիկայ ըսաւ , Ասոնք ողջ բռնեցէք . ու զանոնք ողջ բռնեցին , և Բեթակադի ջրհորին քովը մեռցուցին զանոնք , որ քառասնուհարկու հոգի էին . ու անոնց մէկը ողջ չթողուց :
15 Եւ անկէ գնաց . ու իր դիմացը ելնող Ռեքաբի որդին Ե Ցոնատադը գտաւ , ու անոր բարև տուաւ ու ըսաւ , Ինչպէս որ իմ սիրտս քու սրտիդ հետ ուղիղ է , արդեօք քու սիրտդ ալ այնպէս ուղի՞ղ է . և Ցոնատադ ըսաւ , Այո՛ : Ուրեմն ես ձեռքդ տուր . ու անիկայ ձեռքը տուաւ , ու զանիկայ կառքին
16 մէջ իր քովը առաւ , Ես ըսաւ , Ինծի հետ եկուր , ու Տէրոջը հպմար ունեցած Ընախանձաւորութիւնս տես . այսպէս անոր կառքը
17 հնծցուցին զանիկայ : Եւ Սամարիա գնաց , ու Սամարիայի մէջ Ա.քաաբէն բոլոր մնացածները զարկաւ , մինչև որ զանիկայ բնաջինջ

ը րաւ , ան խօսքին համեմատ որ Տէրը Եղիային խօսեր էր :
18 Եւ Ցեհու բոլոր ժողովուրդը ժողվեց , ու անոնց ըսաւ , Ա.քաաբ Բահաղին քիչ ծառայութիւն ը-
19 րաւ , Ցեհու անոր շատ ծառայութ Թիւն պիտի ընէ : Եւ հիմա Ը Բահաղին բոլոր մարգարէները , բոլոր ծառաները ու բոլոր քուրմերը ինծի կանչեցէք , ո՛ մարդ մը պակաս չըլլայ , քանզի Բահաղին մեծ զոհ Ի պիտի ընեմ" . ամէն հան չգտնուողը պիտի չապրի . ասիկայ Ցեհու խաբէութեամբ ըրաւ , որ Բահաղին ծառայութիւն ընողները
20 բնաջինջ ընէ : Եւ Ցեհու ըսաւ , Բահաղին համար տօնախմբութիւն մը Ի սահմանեցէք . ու ծանուցում
21 ըրին : Եւ Ցեհու բոլոր Իսրայէլին պատգամաւորներ խրկեց , ու Բահաղին բոլոր ծառայութիւն ընողները եկան , ու չկեղ մարդ չմնաց . և Բահաղին տունը եկան , ու Բահաղին տունը ծայրէ՛ ի ծայր լե-
22 ցուեցաւ : Եւ հանդերձապետին ըսաւ , Բահաղին բոլոր ծառայութիւն ընողներուն պատմուճաններ հանէ . ու պատմուճանները հա-
23 նեց անոնց : Եւ Ցեհու Ռեքաբի որդւոյն Ցոնատադին հետ Բահաղին տունը մտաւ , ու Բահաղին ծառայութիւն ընողներուն ըսաւ , փնտռեցէք նայեցէք , չըլլայ որ հոս ձեզի հետ Եհովային ծառաներէն մէկը զանուի , բայց միայն Բահա-
24 ղին ծառայութիւն ընողները : Եւ զոհեր ու ողջակէզներ ընելու մտան . ու Ցեհու իրեն համար դուրսը ութասուն մարդ կայնեցուց , ու անոնց ը-սաւ , Ո՛վ որ ձեր ձեռքը տուած մարդիկներէս ձեղ ազատէ , Ի իր անձը անոր անձին տեղը պիտի ըլլայ :
25 Ու երբոր ողջակէզը ըրաւ լմընցուց , Ցեհու սուրհանդակներուն ու զօրապետներուն ըսաւ , Գացէ՛ք , ասոնք մեռցուցէք . մարդ մը դուրս չելլէ : Ու զանոնք սուրէ անցուցին , և սուրհանդակները ու զօրապետները զանոնք նետեցին . ու ետքը Բահա-
26 ղին տանը քաղաքը մտան . Եւ Բահաղին տանը հարձանները հանեցին , ու զանոնք կրակով այրե-
27 ցին : Եւ Բահաղին արձանը կոր-ծանեցին , ու Բահաղին տունը փլցուցին Ֆու զանիկայ արտաքնոց
28 ըրին մինչև ասօրս : Ա.յսպէս Ցեհու Իսրայէլէն բնաջինջ ըրաւ .
29 Բահաղը : Սակայն Ցեհու Իսրայէլին մեղանչել տուող Նաբաատեան Ցերոբովամին մեղքերէն՝ այսինքն Բեթէլի ու Դանի մէջ եղող ոսկիէ որթերէն ետ չկեցաւ :
30 Եւ Տէրը Ցեհուին ըսաւ , Որով-

Ն.Ք.ՎԻ. 884

Ի Գ Թագ. Ի. 21 :

Ա Գ Թագ. Ի. 21 :

Ա Գ Թագ. Ժգ. 31, 32 :

Ի Գ Թագ. Ի. 6 :

† Եբէր. ու-նիմ.

‡ Եբէր. սրբեցէ՛ք .

Ի Գ Թագ. Ժգ. 32 :

Ի Գ Թագ. Ի. 39 :

Ա Գ Թագ. Ժգ. 23 :

Ի Եզր. Գ. 11 : Դան. Բ. 5 : Դ. 29 :

Ա Գ Թագ. Ժգ. 28, 29 :

Գ Գր. Թ. 14, 24 :

† Աթագ. Գ. 19 :

Ը Գ Թագ. Ի. 19, 21, 29 :

* Կամ՝ սահմանուած քնելու տունը

Ի Գր. Բ. 29 : ԲՄն. Իբ. 8 :

Ա Մն. Բ. 55 : Ի Երեմ. Լե. 6, 26 :

Բ Եզր. Ժ. 19 :

Ի Գ Թագ. Ժ. 10 :

Ի Գր. Թ. 8 : Բ Մն. Իբ. 8 :

հետեւ դուն իմ աչքերուս առջեւը ուղիղ եղածը ՝ի գործ դնելով՝ ազգ ըրիր , ա՛ Աբրահամին տանը բոլոր իմ սրտիս մէջը եղածին համեմատ ըրիր , եւ զքեզ որդիքդ մինչեւ չորրորդ ազգը Իսրայէլի աթոռին
31 վրայ պիտի նստին : Բայց Եհու Իսրայէլի Տէր Աստուծոյն օրէնքին մէջը բոլոր սրտով քալելու զգուշութիւն չըրաւ , ա՛ Իսրայէլին մեղանչել առուող Երոբովամին մեղքերէն ետ չդեցաւ :

32 Ան օրերը Տէրը սկսաւ Իսրայէլը *կոտրել . և Ազայէլ Իսրայէլացւոց բոլոր սահմաններուն մէջը
33 զանոնք զարկաւ , Յորդանանէն դէպ ՝ի արեւելք բոլոր Գադացւոց երկիրը , Ռուբենեանները ու Մանասեանները՝ Արոներէն մինչեւ Գաղաատ ու Բասան :

34 Եհուին մնացորդ պատմութիւնը ու ամէն ըրածը ու բոլոր զօրութիւնը ահա Իսրայէլի թագաւորներուն յիշատակաց գրոց
35 քին մէջը գրուած է : Եհու իր հայրերուն հետ քնացաւ , ու զանիկայ Սամարիայի մէջ թաղեցին . և անոր որդին Յովաքազ
36 անոր տեղը թագաւոր եղաւ : Ու Եհուին Իսրայէլի վրայ Սամարիայի մէջ թագաւորութիւն ըրած օրերը քսանուութը տարի էր :

ԳԼ . ԺԱ

1 Գոթողիա բոլոր թագաւորի որդիքը կորցած տեսնելը , Յովաս իր Յօսաբէէ Հարաքցորէնը Ախազիայի կնոջ քոյրը առաւ , ու վեց տարի Աստուծոյ տանը մէջ կը պահուի : 4 Յովհադա Հարիւրապետներուն պատուէրներ տալով , եօթնեքրորդ տարին թագաւոր կ'օծէ Յովասը : 13 Գոթողիա կը սպանուի : 17 Յովհադա Աստուծոյ երկպագութիւն ընելը նորէն կը հաստատէ :

1 Ա՛ Ոքոզիային մայրը Գոթոզիա տես իր որգւոյն մեռնիլը տեսնելով , ելաւ բոլոր թագաւորական
2 սերունդը բնաջինջ ըրաւ : Բայց Յովհաբաթ թագաւորին աղջիկը՝ Ոքոզիային քոյրը Յօսաբէէ Ոքոզիայի որդին Յովասը առաւ , ու թագաւորին սպանուած որդւոցը մէջէն գողցաւ զանիկայ ու անոր դայեակը . և Գոթոզիային երեսէն անկողիններու սենեակին մէջը պահեցին զանիկայ , ու չմեռցուեցաւ :
3 Ե՛ւ անիկայ անոր հետ վեց տարի Տէրոջը տանը մէջ պահուեցաւ . ու երկրին վրայ Գոթոզիա թագաւորութիւն կ'ընէր :

4 Ո՛ւ Եօթներորդ տարին Յովհադա մարդ խրկեց , և հարիւրապետները , թիկնապահները ու սուրհան-

դակները կանչեց , և զանոնք իր քովը Տէրոջը տունը բերաւ , ու անոնց հետ ուխտ ըրաւ , ու Տէրոջը տանը մէջ անոնց երդումի ընել տուաւ , ու թագաւորին որդին ա-
5 նոնց ցուցուց : Եւ անոնց պատուիրելով ըսաւ , Ձեր ընելու բանը ասկէ է . ձեր երրորդ մասը՝ որ Շաբաթ օրը պիտի մտնեն , թագաւորին տանը պահպանութիւն
6 ընեն . Ու երրորդ մասը՝ Սուրի դուռը , ու երրորդ մասն ալ՝ սուրհանդակաց ետեւի դուռը կ'ըլլի . և այսպէս տանը պահպանութիւնը ը-
7 նէք որ մարդ մը չմտնէ : Ու ձեզմէ երկու գունդը՝ այսինքն ան ամէնը որ շաբաթ օրը պիտի ելլեն , թագաւորին բոլորտիքը՝ տէրոջը տա-
8 ճառ պահպանութիւն ընեն : Եւ ամէն մարդ իր զէնքերը ձեռքը՝ թագաւորին չորս կողմը առնէք . ու կարգերէն ներս մտնողը սպաննուի . ու թագաւորին հետը ըլլաք անոր ելած ու մտածատեներ :
9 Եւ Հարիւրապետները Յովհադա քահանային բոլոր պատուիրածները ըրին . ու ամէն մէկը իր մարդիկները առաւ՝ թէ շաբաթ օրը մտնողները և թէ շաբաթ օրը ելլողները , ու Յովհադա քահանա-
10 յին քովը եկան : Եւ քահանան Տէրոջը տունը եղած Դաւիթ թագաւորին նիզակները ու վահանները
11 հարիւրապետներուն տուաւ : Ու սուրհանդակները ամէն մարդ իր զէնքը ձեռքը՝ տանը աջ կողմէն մինչեւ ձախ կողմը՝ սեղանին ու տաճարին քովը թագաւորին բոլորտիքը
12 կայնեցան : Եւ թագաւորին որդին հանեց , ու անոր վրայ թագը ու վկայութիւնը գրաւ . և զանիկայ թագաւոր ըրին ու օծեցին , ու ծափ զարնելով ըսին , Կեցցէ արքայ :
13 Ե՛ւ Գոթոզիա երբոր †վաղող ժողովուրդին ձայնը լսեց , Տէրոջը
14 տունը ժողովուրդին եկաւ . Ու տեսաւ որ ահա թագաւորը ըստ սովորութեան †սիւնին քովը կայներ էր , և զօրապետները ու փողերը թագաւորին քովն էին , ու երկրին բոլոր ժողովուրդը ուրախանալով՝ փողեր կը փչեցընէին . ան ատենը Գոթոզիա իր հանգերձները պատռեց ու պոռաց , Դաւաճանութիւն , դաւաճանութիւն :
15 Եհուին է , և Յովհադա քահանան զօրքերուն վրայ եղող հարիւրապետներուն հրամայեց , ու անոնց ըսաւ , Անոր կարգերուն մէջէն հանեցէք , ու ասոր ետեւէն գացողը սրով մեռցուցէք , (քանզի քահանան ըսեր էր որ Տէրոջը տանը մէջ չմեռցուի :)

Ն·ՔՐ·ՊԾԸ· 878

16 Եւ անոր վրայ ձեռքերնին երկընդունին . ու երբոր անիկայ Թագաւորական տունը մտնող ձիերուն ճամբային կ'երթար , հոն մեռնուեցաւ :

ԲՐՄՆ·ԻԳ· 16 ։

17 Ե Եւ Յովհադա Ցերոնը ու Թագաւորին ու ժողովուրդին մէջտեղը ուխտ ըրաւ , որ Ցերոնը ժողովուրդը ըլլան . ենաև Թագաւորին ու

ԲՐԹագ·Ե· 8 ։

18 ժողովուրդին մէջտեղը : Ու երկրին բոլոր ժողովուրդը Բահաղին տունը մտան , և զանիկայ կործանեցին , և անոր սեղանները ու կուռքերը եկտոր կտոր ըրին , և Բահաղին քուրմին Մատթանը սեղաններուն առջեւը սպաննեցին . ու Ե քահանան Ցերոնը տանը մէջ պաշտօնեաներ

ԳԼ·Ժ·26 ։

ԲՐՕր·Ժը· 8 ։ ԲՄՆ· ԻԳ·17 ։

ԲՐՄՆ·ԻԳ· 18 ։ ՃԱ ։

19 դրաւ : Եւ հարիւրապետները , Թիկնապաշները ու սուրհանդակները , ու երկրին բոլոր ժողովուրդը առաւ , և Թագաւորը Ցերոնը տունէն իջեցուցին , ու սուրհանդակաց դրանը ճամբային Թագաւորին տունը մտան . և անիկայ Թագաւորներուն աթոռին վրայ նստաւ :

20 Ու երկրին բոլոր ժողովուրդը ուրախացաւ , ու քաղաքը հանդարտուեցաւ մեռան մէջ էր . իսկ Գոթողիան Թագաւորական տանը

ՂԲՄՆ·ԻԳ· 1 ։

21 մեռցուցին : Յովաս եօթը տարեկան էր երբոր Թագաւոր եղաւ :

ԳԼ·ԺԲ

1 Յովաս ապրիլ կերպով կը կառավարէ ժողովուրդը Ե Յովհադային բոլոր օրերուն մէջ . 4 տաճարը նորոգելու հրաման կ'ընէ : 17 Ազայէլ Երուսաղէմի վրայ երթալէն կը դառնայ , ուրբ գանձերը իրեն ընծայ տալուելուն համար : 19 Յովասին ծառաները դէմքը կը սպաննեն , ու Ամասիա անոր տեղը կը յաջորդէ :

ԲՐՄՆ·ԻԳ· 1 ։

1 Յեհուին եօթներորդ տարին Ե Յովաս թագաւոր եղաւ , ու Երուսաղէմի մէջ քառասուն տարի թագաւորութիւն ըրաւ : ու անոր մօրը անունը Սաբիա էր՝ Բերսաբէէ Ա֊ից :

2 ղ Ե Եւ Յովաս Ցերոնը առջեւը ուղղութիւն ըրաւ ան բոլոր օրերուն մէջ՝ որ Յովհադա քահանան

ԲՐԹԹագ· ԺԵ·14 ։ ԻԲ· 44 ։ ԳԼ·ԺԴ· 4 ։

3 անաթ կը սորվեցներ : Բայց Ե բարձր տեղերը չվերցան . ժողովուրդը տակաւին բարձր տեղերու վրայ զոհ կը մատուցանէին ու խունկ կը ծխէին :

4 Եւ Յովաս քահանաներուն ըսաւ , Ե Ցերոնը տունը բերուած սուրբ բաներուն բոլոր ցանկը , Ե համրուած մարդոց ցանկը , Ե դիներ կըզրուած անձինքներուն ցանկը , և ան բոլոր ցանկը՝ որ Ե մարդ մը Ցերոնը տունը բերելու կամք կ'ընէ ,

ԲՐԳԼ·ԻԲ· 4 ։ Բ ԵԼ· Լ· 18 ։ ՆՂԼ·ԻԿ· 2 ։

Ա ԵԼ·ԼԵ·Ճ՝ ՄՄՆ·ԻԹ· 9 ։

5 Քահանանները՝ ամէն մարդ իրենց ճանչցողներէն առնեն , ու տանը փլած տեղերուն՝ ուր որ փլած տեղ մը գտնուի :

6 Սակայն Ցովաս Թագաւորին քսանուերեքերորդ տարին՝ Ե քահանաները տանը փլած տեղերուն

Ն·ՔՐ·ՊԾԸ· 856

ԼԲՄՆ·ԻԲ· 6 ։

ԸԲՄՆ·ԻԲ· 6 ։

7 չնորոգեցին : Ընե Ցովաս Թագաւորը էրէն կանչեց Ցովհադա քահանան ու ֊ քահանաները , և անոնց ըսաւ . Ցանը փլած տեղերուն ինչո՞ւ չեք նորոգեր . ու հիմա ձեր ճանչցողներէն մէկէն ալ ստակ մի՛ առնէք , հապա զանիկայ տանը փլած տեղերուն համար

8 տուէք : Եւ քահանաները հաւանութիւն տուին , որ իրենք ստակ չառնեն ժողովուրդէն , *ոչ ալ տանը փլած տեղերուն նորոգին" :

* կամ՝ առանց նորոգելու տանը փլած տեղերուն :

9 Եւ Ցովհադա քահանան Ե մէկ արկղ մը առաւ , ու անոր վրան ծակ մը ծակեց , ու զանիկայ սեղանին քովը՝ Ցերոնը տունը մտնողներուն աջ կողմը դրաւ . և դուռը պահող քահանաները Ցերոնը տունը բերուած բոլոր ստակը հոն

ԲՐՄՆ·ԻԲ· 8 , ՃԱ ։

10 կը դնէին : Ու երբոր կը տեսնէին որ անոնց մէջ ստակը շատցեր է , Թագաւորին դրագիրը ու մեծ քահանան կ'ելլէին , ու Ցերոնը տունը գտնուած ստակը համրելով

11 կը ծրարէին . Եւ պատրաստուած ստակը՝ Ցերոնը տանը գործող հիւսերուն ու շինող

12 ներուն Եւ որմնադիրներուն ու քարահատներուն վճարին . նաև Ցերոնը տանը փլած տեղերուն նորոգելու համար փայտեր ու տաշուած քարեր ծախու առնեն , և տանը նորոգութեանը համար բոլոր պէտք եղած բաներուն ծախք բնեն :

13 Բայց Ցերոնը տունը բերուած ստակէն՝ Ե Ցերոնը տանը համար արծաթէ գաւաթներ , բազմակալներ , կոնքեր , փողեր ու ոսկիէ ամաններ կամ արծաթէ ամաններ

ԲՐՄՆ· ԻԴ·14 ։

14 ամենևին չշինուեցան . Քանզի բանուորներուն կու տային զանիկայ , որ անով Ցերոնը տունը նորոգեն :

15 Եւ որոնց ձեռքը որ կը յանձնէին ան ստակը՝ բանուորներուն տալու համար , Ե անոնցմէ հաշիւ չէին առներ . քանզի անոնք հաւատարմութեամբ

ՒԳԼ·ԻԲ·7 ։

16 Թեամբ կ'աշխատէին : Ե Ցանցանքի ստակը ու մեղքի ստակը Ցերոնը տունը չէր մտներ , Ե անիկայ քահանաներուն կ'ըլլար :

ՆՂԼ·Ե·15 , 18 ։

ԲՂԼ·Ե·7 ։ ԹԱՌ· ԺԸ· 9 ։

17 Ան ատեն Ե Ասորոց Ազայէլ Թագաւորը եկաւ՝ Գեթի դէմ պատերազմ ըրաւ , ու զանիկայ առաւ . եաերը Ազայէլ իր երեսը դարձուց ,

ԱՐԲ 840

Բ ԹԱՐ·Ի·12 ։

18 որ Երուսաղէմի վրայ ելլէ : Եւ Ցուդայի Թագաւորը Ցովաս՝ իր հայրերուն Ցուդայի Թագաւորներուն՝ Ցովսափատին ու Ցովրա-

ՒՄՆ· ԻԸ·28 ։

մին և Ներգհալային հնուհրած բոլոր
սուրբ բանները , ու իր նուհրածը ,
և Ցերօբէը տանը ու թագաւորական
տանը գանձերուն մէջը գտնուած
բոլոր ոսկին առաւ , ու Ասորւոց
Ազայէլ թագաւորին խրկեց . այս-
պէս անիկայ Երուսաղեմի վրայէն
*ետ քաշուեցաւ։"

19 Եւ Ցովաւին մնացորդ պատմու-
թիւնը ու անոր բոլոր ըրածը ա-
հա Ցուդայի թագաւորներուն յի-
շատակաց գրքին մէջը գրուած է ։
20 Եւ նորը ծառաները ոտք ելան ,
ու անոր դէմ դաւաճանութիւն ը-
րին . ու Ցովսաբ զարկին Մելօնի
տանը մէջ , որ Սիլլայի զառ՝ի վայ-
21 րին վրայ է ։ Եւ անոր ծառաները՝
Սամեթի որդին Ցովզաբադ ու
Սովմերի որդին Ցովզաբադ զանի-
կայ զարկին , ու մեռաւ . և զանի-
կայ իր հայրերուն հետ Դաւիթի
քաղաքին մէջը թաղեցին . ու անոր
տեղը անոր որդին ¶Ամասիա թա-
գաւոր եղաւ ։

ԳԼ. ԻԳ

1 Ցովաբազին չար վարմունքը ։ 3 Ցովաբազ
Ազայէլէն ներում կը կրե , բայց աղօթքով
կը զօրանայ ։ 3 Ցովաս անոր տեղը կը յաջոր-
դէ ։ 10 Ցովասին չար վարմունքը ։ 18 Երկ-
րորդ Ցերոբովամ անոր տեղը կը յաջորդէ ։
14 Եղիսէ իր մեռնելու առնը Ասորւոց դէմ
Ցովասին ընելու իրեք յաղթութիւններուն
վրայ կը մարգարէանայ ։ 20 Մովաբացւոց
Իսրայէլի երկրին վրայ ասպատակութիւն ըն-
լու եկած առնը մեռած մարդ մը Եղիսէին
ոսկորներուն դպչելով կ'ողջննայ ։ 22 Ազա-
յէլին մեռնելէն ետքը՝ Ցովաս Բենհադադին վը-
րայ իրեք յաղթութիւնները կը կատարէ ։

856 1 Հուդայի թագաւորին՝ Ոքոզիայի
որդւոյն Ցովասին քսանուիրեք-
երորդ տարին՝ Իսրայէլի վրայ
Եհուի որդին Ցովաբազ թագաւոր
եղաւ Սամարիայի մէջ , ևւ տասն-
2 ուեօթը տարի Իշխեաւ ։ Եւ
Ցերոբէը առջևը չարութիւն ըրաւ ,
ու Իսրայէլին մեղանչել տուող Նա-
բաթեան Ցերոբովամին մեղքերուն
հետևող եղաւ , անոնցմէ ետ չկե-
իբ 849 3 ցաւ ։ Եւ ¶Ցերոբէը բարկութիւնը
ա Դատ . բ . Իսրայէլի վրայ բորբոքեցաւ , ու
14 . զանոնք շարունակ Ի Ասորւոց Ազա-
բ Գլ . ը . 12 . յէլ թագաւորին ձեռքը , ու Ազա-
յէլի որդւոյն Բենհադադին ձեռքը
մատնեց ։

իբ 842 4 Եւ Ցովաբազ ¶Ցերոբէը աղօթք
¶ Սադ . հը . ըրաւ , ու Ցէրը անոր մտիկ ըրաւ .
34 . Ասքանչի տեսաւ Իսրայէլի նեղու-
Ա Նե . գ . 7 ։ Թիւնը , որով Ասորւոց թագաւո-
Գլ . ժգ . 26 . 5 րը զանոնք նեղեց ։ Ի Եւ Ցէրը Իս-
ի Ցօս հմր . րայէլին մէկ փրկիչ մը տուաւ , ու
25 . Գլ . Ասորւոց ձեռքին տակէն ելան . և
ժգ . 25 , 27 . Իսրայէլի որդիքը երկկուսան ու մէկ-
կալ օրուան պէս իրենց վրանները
6 րուն մէջը կը նստէին ։ Բայց Իս-

րայէլին մեղանչել տուող Ցերոբո-
վամին տանը մեղքերէն ետ չկեցան ,
հապա անոնց մէջը քալեցին . Ասե-
րովմէի կուռքն ալ Սամա-
7 րիայի մէջ կը կենար ։ Իսկ Ցովա-
քազին ուրիշ զօրք չձգուեցաւ , բայց
միայն յիսուն ձիաւոր , տասը կառք
ու տասը հազար հետևակ զօրք .
վասն զի Ասորւոց թագաւորը զա-
նոնք բնաջինջ ըրեր էր , ու զա- Ի Սամ . ա .
նոնք կոխուած հողի պէս ըրեր էր ։ 8 :
8 Եւ Ցովաբազին մնացորդ պատ-
մութիւնը ու անոր բոլոր ըրածը
ու զօրութիւնը ահա Իսրայէլի
թագաւորներուն յիշատակաց գրք-
9 քին մէջը գրուած է ։ Եւ Ցովա- 839
քազ իր հայրերուն հետ քնացաւ ,
ու զանիկայ Սամարիայի մէջ թա-
ղեցին . և անոր տեղը անոր որդին
Ցովաս թագաւոր եղաւ ։
10 Ցուդայի Ցովաս թագաւորին եր- 841
սունուհինգերորդ տարին՝ Իսրայէ-
լի վրայ ¶Ցովաբազի որդին Ցովաս Ը Գլ . ժգ . 1 ։
թագաւոր եղաւ Սամարիայի մէջ ,
ու տասնուվեց տարի Իշխեաւ ։
11 Եւ Ցերոբէը առջևը չարութիւն ը-
րաւ , ու Իսրայէլին մեղանչել տու-
ող Նաբաթեան Ցերոբովամին բոլոր
մեղքերէն ետ չկեցաւ , հապա անոնց
մէջը քալեց ։
12 Ի Եւ Ցովասին մնացորդ պատմու- Ի Գլ . ժգ .
թիւնը ու ¶անոր բոլոր ըրածը , 15 ։
և Ցուդայի Ամասիա թագաւորին ¶ Ցօս հմր .
հետ պատերազմ ըրած առնը Ի՞ր 14 , 25 ։
քաջութիւնը ահա Իսրայէլի թա- Ի Գլ . ժգ . 9 ։
գաւորներուն յիշատակաց գրքին ճե ։ ¶ Սմ .
13 մէջը գրուած է ։ Ու Ցովաս իր իե . 17 , ճե ։
հայրերուն հետ քնացաւ , և անոր 825
աթոռը Ցերոբովամ նստաւ . ու
Ցովաս Իսրայէլի թագաւորներուն
հետ Սամարիայի մէջ թաղուե-
ցաւ ։
14 Եւ Եղիսէ իր մեռնելու հիւան- իբ 839
դութիւնովը հիւանդացաւ , և Իս-
րայէլի թագաւորը Ցովաս անոր ի-
ջաւ , ու անոր երեսին վրայ լացաւ
ու ըսաւ , Հայր իմ , հայր իմ ,
Իսրայէլին կառքը ու անոր ձիա- Լ Գլ . բ . 12 ։
15 ւորները ։ Ու Եղիսէ անոր ըսաւ ,
Մէկ աղեղ մը ու նետեր առ ։ Եւ
անիկայ աղեղ մը ու նետեր առաւ ։
16 Ու Իսրայէլի թագաւորին ըսաւ ,
Ձեռքդ աղեղին վրայ հեծցուր , և
անիկայ ձեռքը հեծցուց . ու Եղիսէ
իր ձեռքերը թագաւորին ձեռքե-
17 րուն վրայ դրաւ , Ու ըսաւ , Արևե-
լեան կողմի պատուհանը բաց . ան
ալ բացաւ . ու Եղիսէ ըսաւ , Նե-
տէ . ան ալ նետեց ։ Ան ¶ ոք ին
Եղիսէ ըսաւ , Ցերոբէը փրկութեան
նետը , ու Ասորւոց դէմ փրկու-
թեան նետը . քանզի Ասորիները Ի գ Թագ . ի .
Ափեկի մէջ պիտի զարնես մինչև 26 ։

18 որ հատցընես ։ Նաև ըսաւ , Կեստեր
ը ան՛ . ու անիկայ առաւ . և խա
րայէլի Թագաւորին ըսաւ , Գե
տի՛նը զարկ . ու անիկայ իրեք ան
գամ ֆէտինը զարկաւ ու կեցաւ ։
19 Եւ Աստուծոյ մարդը անոր բարկա
նալով ըսաւ , Թէ որ հինգ կամ վեց
անգամ զարնէիր , ան ատենը Ասո
րիները պիտի զարնէիր , ու պիտի
հատցընէիր . բայց հիմա Ասորի
ները փո՛ր իրեք անգամ պիտի զար
նես ։
20 Ու Եղիսէ մեռաւ , և զանիկայ
Թաղեցին ։ Ու հետևեալ տարին
Մովաբացւոց գունդերը երկրին վը
21 բայ եկան ։ Ու երբոր մարդ մը կը
Թաղէին , ահա գունդ մը տեսան ,
ու մարդը Եղիսէին գերեզմանը նե
տեցին . և ան մարդը Եղիսէին ոս
կորներուն դպածին պես կենդա
նացաւ ու իր ոտքերուն վրայ կայ
նեցաւ ։
22 Եւ Ասորւոց Ազայէլ Թագաւո
րը Ցովաքազին բոլոր օրերուն մէջ
23 Իսրայէլը նեղեց ։ Բայց Տէրը
Աբրահամին , Իսահակին ու Ցա
կոբին հետ իր ըսած ուխտին համար
անոնց ողորմեցաւ ու գթութիւն
ըրաւ , և զանոնց նայեցաւ . զա
նոնք կորսընցընել չուզեց , ու զա
նոնք դեռ իր երեսէն չձգեց ։
24 Եւ Ասորւոց Ազայէլ Թագաւորը
մեռաւ , ու անոր տեղը անոր որ
դին Բենհադադ Թագաւոր եղաւ ։
25 Եւ Ցովաքազի որդին Ցովաս Ա
զայէլի որդւոյն՝ Բենհադադին ձեռ
քէն ետ առաւ ան քաղաքները , որ
Ազայէլ անոր հօրը Ցովաքազին
ձեռքէն պատերազմով առեր էր .
Ցովաս զանիկայ իրեք անգամ
զարկաւ , ու Իսրայէլին քաղաքնե
րը ետ առաւ ։

ԳԼ . ԺԴ

1 Ամասիային բարի վարմունքը ։ 6 Իր հայրը
մեղցընողներուն՝ իր ըսած պատճառ դատաս
տանը ։ 7 իր ըսած յաջողութիւնը Եդոմի
վրայ ։ 8 Ամասիա Ցովասը կը դրգռէ , բայց
անկէ կը յաղթուի ու կը կողոպտուի ։ 15 Երկ
րորդ Ցերոբովամ Ցովասին տեղը կը յա
ջորդէ ։ 17 Ամասիա դաւաճանութիւնով մը
կը մեռցուի ։ 21 Ազարիա անոր յաջորդը կ'ըլլայ ։ 23 Ցերոբովամին չար վարմունքը ։
28 Ջսքարիա անոր տեղը կը յաջորդէ ։

1 Իսրայէլի Թագաւորին Յովաքա
զեան Ցովասին երկրորդ տարին
Ցուդայի Թագաւորին Եովասի
որդին Ամասիա Թագաւոր եղաւ ։
2 Անիկայ քսանուհինդ տարեկան էր
երբոր Թագաւոր եղաւ , ու Երու
սաղեմի մէջ քսանուինը տարի Թա
գաւորութիւն ըրաւ . և անոր մօրը
անունը Ցովադան էր , որ Երու
3 սաղեմացի էր ։ Ու Տէրոջը առջևը
ուղղութիւն ըրաւ , բայց ոչ իր
հօրը Դաւիթին պէս . իր հօրը
Ցովասին բոլոր ըրածներուն համե
4 մատ ըրաւ ։ Սակայն բարձր տե
ղուանքը չվերցան . ժողովուրդը
տակաւին բարձր տեղերու վրայ
զոհ կը մատուցանէին ու խունկ
5 կը ծխէին ։ Ու երբոր Թագաւորու
թիւնը անոր ձեռքին մէջ հաստա
տուեցաւ՝ իր ծառաները մեռցուց ,
6 որոնք իր հայրը Թագաւորը ըս
պաններ էին ։ Բայց սպանողնե
րուն որդիքը չմեռցուց , ինչպես որ
Մովսէսին օրինաց գրքին մէջը գը
րուած է , որ Տէրը պատուիրեց ը
սելով , Տղոց յանցանքին համար
հայրերը չմեռցուին , ու հայրերուն
յանցանքին համար տղաքը չմեռ
ցուին , հապա ամէն մարդ իր յան
ցանքին համար պիտի մեռցուի ։
7 Աւիկայ Ձ Աղի ձորին մէջը Խոտասը
հազար Եդոմացիի զարկաւ , ու
Ակէմ պատերազմով առաւ , և
անոր անունը Ցկեհոսվէլ կոչեց
մինչև աս օրս ։
8 Ա Ն ատենը Ամասիա Իսրայէլի
Թագաւորին՝ Եհուի որդւոյն Ցո
վաքազի որդւոյն Ցովասին դես
պաններ խրկեց՝ ըսելով . Եկուր՝
9 երես երեսի տեսնուինք ։ Եւ Իս
րայէլի Ցովաս Թագաւորը Ցու
դայի Ամասիա Թագաւորին ՝ա՛ղ
խրկեց ու ըսաւ , Լիբանանի փուշը
Լիբանանի եղևնափայտին պատ
գա՛մ խրկեց՝ ըսելով , Քու աղջիկդ
իմ տղուս կնիկ տուր . բայց Լի
բանանի մէջ եղող գազանի գա
զանը անցաւ , ու փուշը կոխկրտ
10 տեց ։ Իրաւ Եդոմացիները զար
կեր , ու Ն քու սիրտդ քեզ հը
պարտցուց . *քու փառքովդ գոհ
եղիր" , ու տունդ նստ . քանզի
ինչո՞ւ համար չարուրեան խառ
նուիս , որ իյնաս դուն ու քեզի
11 հետ Ցուդան ալ ։ Բայց Ամասիա
մտիկ չըրաւ ։ Ուստի Իսրայէլի
Ցովաս Թագաւորը ելաւ , և ինքը
ու Ցուդայի Ամասիա Թագաւորը
Ցուդայի Բեթսամիսին մէջ երես
12 երեսի տեսնուեցան ։ Եւ Ցուդա
Իսրայէլին առջևը յաղթուեցաւ ,
ու ամէն մարդ իր վրանը փախաւ ։
13 Եւ Իսրայէլի Ցովաս Թագաւորը՝
Ա՛ղազիայի որդւոյն Ցովասին որդին
Ամասիան Ցուդայի Թագաւորը
Բեթսամիսի մէջ բռնեց , ու ե
րուսաղէմ եկաւ , ու Եփրեմի
դռնէն մինչև Անկեան դուռը ե
րուսաղեմի պարսպին չորս հարիւր
14 կանգունը փլցուց . Եւ Ն ոսկին ու արծաթը՝ ու Տէրոջը տանը
մէջ ու Թագաւորին տանը գանձե
րուն մէջ գտնուած բոլոր ամաննե

Ն · ք · ՂՔ · ԽԲ 825

ը ԳԼ · ԺԳ · 12։

ը բ ՄՆ · ԻԵ · 25 ; ՃԼ ։

ը բ ՄՆ · ԻԵ · 27 ։

ժ Գեն · Ժ · 31։

810

* Կ՚ԵՒ · ՈՐԴԻՔ · ԱՒԱ ԳԼ · ԺԵ · 13 ։ Բ ՄՆ · Իգ · 1 ։

ՃԳԼ · ԺԳ · 6 ։ Բ ՄՆ · ԻՀ · 2 ։

825

Հիմն կը սկսի մինակ Թագաւորիչ ։

Ն Թուս · Ժգ · 22 ։ ԼԲ · 8 ։

Ը բ Օբ · Գ · 17 ։

ա Գես · ԺԹ · 13 ։

Ն Ջամ · ա · 1 ։ Մատ · Ժբ · 39 , 40 ։

822

ՊԳԼ · Ժգ · 4 ։

Ը բ Օբ · Լբ · 31 ։

ա ԳԼ · Ժգ · 5 ։

ըը առաւ , և պատանդներ ա՚լ ա՚ա ու Սամարիա դարձաւ ։

15 Եւ Ցովասին գործքերուն մնացորդը պատմութիւնը ու անոր զօրութիւնը և Ցուդայի Ամասիա Թագաւորին հետ ըրած պատերազմը ահա Իսրայէլի Թագաւորներուն յիշատակաց գրքին մէջը գրուած է ։ 16 Ու Ցովաս իր հայրերուն հետ քնացաւ , և Իսրայէլի Թագաւորներուն հետ Սամարիայի մէջ թաղուեցաւ . ու անոր տեղը անոր որդին Երոբոամ Թագաւոր եղաւ ։

17 Եւ Ցուդայի Թագաւորը՝ Ցովասի որդին Ամասիա՝ Իսրայէլի Թագաւորին Ցովաքազի որդւոյն Ցովասին մեռնելէն ետքը տասնու-
18 հինգ տարի ապրեցաւ ։ Ու Ամասիայի մնացորդ պատմութիւնը ահա Ցուդայի Թագաւորներուն յիշատակաց գրքին մէջը գրուած
19 է ։ Անոր դէմ Երուսաղեմի մէջ դաւաճանութիւն ըրին ։ և անիկայ Լաքիս փախաւ . բայց անոր ետևէն Լաքիս մարդ խրկեցին , ու զանի-
20 կայ հոն մեռցուցին ։ Եւ զանիկայ ձիերով վերցուցին ։ ու Երուսաղէմ իր հայրերուն հետ Դաւիթի քա-
21 ղաքին մէջը թաղուեցաւ ։ Եւ բոլոր Ցուդայի ժողովուրդը * Ազարիան առին , որ տասնուվեց տարեկան էր , ու զանիկայ իր հօրը Ամասիայի տեղը Թագաւոր դրին ։
22 Ան կայ Ելաթը շինեց , ու Թագաւորը իր հայրերուն հետ քնանալէն ետքը զանիկայ Ցուդային ետ դարձուց ։

23 Ցուդայի Թագաւորին՝ Ցովասի որդւոյն Ամասիային տասնուհինգերորդ տարին Իսրայէլի Ցովաս Թագաւորին որդին Երոբոամ Սամարիայի մէջ Թագաւոր եղաւ , ա՚ քառասունմէկ տարի Թագաւո-
24 րեց ։ Ու Երոբոամ առջևը չարութիւն ըրաւ , ա՚ Իսրայէլին մեղանչել տուող Նաբատեան Երոբոամին բոլոր մեղքերէն ետ չկեցաւ ։
25 Անկայ Իսրայէլին ասմանը Դամասկի մուտքէն Ղմինէ դաշտի ծովը ետ դարձուց՝ Իսրայէլի Տէրը Ատուծոյն խօսքին համեմատ , որ իր ծառային * Գեթքեփերացի Ամաթեան Ցովնան մարգարէին
26 ձեռքովը խօսեր էր ։ Քանի Տէրը տեսաւ Իսրայէլին խիստ ասատրիկ տառապանքը , որ Ղէչ գոցուած ու ոչ ձգուած կար , ու Իսրայէլ
27 օգնական ալ չուներ ։ Ու Տէրը չըսաւ որ Իսրայէլին անունը երկինքին տակէն բնջինջ ընէ . ուստի Ցովասեան Երոբոամին ձեռքովը զանոնք ազատեց ։
28 Ու Երոբոամին մնացորդ պատմութիւնը , և անոր բոլոր ըրածը ու պատերազմական քաջութիւնը , և Դամասկոսը ու Եմաթը Ցուդային ետ դարձնելը Իսրայէլի մէջ՝ , ահա Իսրայէլի Թագաւորներուն յիշատակաց գրքին մէջ
29 գրուած է ։ Ու Երոբոամ իր հայրերուն՝ Իսրայէլի Թագաւորնե-
ր ուն հետ քնացաւ . և անոր տեղը անոր որդին Զաքարիա Թագաւոր եղաւ ։

ԳԼ · Ժ Ե

1 Ազարիային բարի վարմունքը ։ 5 Անիկայ բորոտ կը մեռնի , ու Ցովաթամ անոր յաջորդը կ՚ըլլայ ։ 8 Զաքարիա՝ Ցեհուին վերջին սերունդը՝ չար կերպով կը Թագաւորէ , ու Սեղդումէն կը մեռցուի ։ 13 Սեղդում ամիս մը Թագաւորելէն ետև Մանայեմէն կը սպանուի ։ 16 Մանայեմ Ասորեստանի Փուղ Թագաւորին օգնութիւնովը կը զօրանայ ։ 21 Փակէհա անոր տեղը կը յաջորդէ ։ 23 Փակէհ Փակեէհէն կը սպանուի ։ 27 Փակէհ Թագաւոր փաղասարէն կը նեղուի , ու Ովսէէհէն կը սպանուի ։ 32 Ցովաթամին բարի վարմունքը ։ 36 Ահազ անոր յաջորդը կ՚ըլլայ ։

1 Իսրայէլի Երոբոամ Թագաւորին քսանուեօթներորդ տարին Ցուդայի Ամասիա Թագաւորին որդին
2 Ազարիա Թագաւոր եղաւ ։ Անիկայ տասնուվեց տարեկան էր երբոր Թագաւոր եղաւ , ու Երուսաղէմի մէջ յիսունուերկու տարի Թագաւորութիւն ըրաւ . և անոր մօրը անունը Եկբէլիա էր , ա՚ Ե-
3 րուսաղեմացի էր ։ Եւ անիկայ Տէրոջը առջևը ուղղութիւն ըրաւ իր հօրը Ամասիային բոլոր ըրածին
4 պէս ։ Բայց բարձր տեղուանքը չվերցան . ժողովուրդը տակաւին բարձր տեղերու վրայ զոհ կը մատուցանէին ու խունկ կը ծխէին ։
5 Եւ Տէրը Թագաւորը զարկաւ , ու մինչև իր մահուան օրը բորոտած էր , և Հազատ տան մը մէջ կը բնակէր . ու պալատին վրայ Եհոթամ Թագաւորին որդին Ցովաթամ էր , ու անիկայ կը դատէր երկրին ժողովուրդը ։
6 Եւ Ազարիային մնացորդ պատմութիւնը ու անոր բոլոր ըրածը ահա Ցուդայի Թագաւորներուն յիշատակաց գրքին մէջը գրուած
7 է ։ Ու Ազարիա իր հայրերուն հետ քնացաւ , ու Դաւիթի քաղաքին մէջը Թաղեցին . և անոր տեղը անոր որդին Ցովաթամ Թագաւոր եղաւ ։
8 Ցուդայի Ազարիա Թագաւորին երեսունուութերորդ տարին Իսրայէլի վրայ Երոբոամին որդին Զաքարիա Թագաւոր եղաւ Սամարիայի մէջ , ա՚ վեց ամիս Ֆաֆա-
9 ա՚ էր ։ Եւ անիկայ իր հայրերուն ըրածին պէս Տէրոջը առջևը չա-

Ն · ք · ՂՔ · ԽԲ 826

† Կամ՝ Ցուդայի Եմաթը Իսրայէլին ետ դարձնելը ։

ը բ Թագ · ը · 6 ։ գ Թագ · ժա · 24 ։ բ Մն · ը · 8 ։

784

Վ Թագաւորութեան ա Թոռը 11 տարի պարապ մնալէն վերը · գԼ · ժե · 8 ։

ԽԲ 810

Ասիկայէ Երոբոամի իր Տօրը հետ ունեցած Թագաւորութեան 27երորդ տարին , որ անոր Հայրը Ասորւոց պատերազմներուն գնացած առենը զանիկայ ա Թոռ ակից ըրաւ ։ Իսկ անոր միապատութեանը՝ 10երորդ տարին է ։

ա Հմր 18 , 30 ։ ԼԸ , ու բ Մն · Իգ · 1 ԼԸ · ա ։ Ոգեհ ։

ԽԲ 765

ը Գ · ԺԳ · 21 ։ բ Մն · Իգ · 1 ; 3 ; 4 ։ ՃՀմր 35 ։ ԳԼ · ԺԲ · 3 ։ ԺԳ · 4 ։

Ը բ Մն · Իգ · 19—21 ։

Ի ՂԼ · ԺԳ · 46 ։

ԽԲ 758

Ը բ Մն · Իգ · 23 ։

ԽԲ 773

Ազոռը 11 տարի պատրաստ Ցեսցած ըլլալով ։

ՆՇ. Ը. ՂԲ. ԽԲ 773

ԽԲ 772

ՆՇՄՎ. Ե. 9։

ԸՂԼ. Ժ. 30։

ՆՄԱՐ. Ա. 8։ 9։ ԽԿ ՏՐ 1 ԼԸ. ԱԶԱՐ.։

Ժ. 2 ԹԱԳ. Ժ. 17։

ԻՇ ԹԱԳ. Դ. 24։

*ԵՔԲ. ԹԱՐԳ.։

ԼՊԼ. Ը. 12։

772

ՆՇ. Ե. 28։ ԵՒ. 1։ ՈՎ. Ը. 9։

‡ ԵՔԲ. ԱՀԱՔԸ ԻՐ ՀԱՅՐԸ ԸՆԼ.։

ՅԳԼ. Ժ. 5։

771

ՆՇ. Ե. 19։ ԵՒ. 1։ ՈՎ. Ը. 9։

ՆՇ. Ե. 19։ ԵՒ. 1։

ՅԳԼ. Ժ. 5։

ՆՇ. Ե. 19։ ԵՒ. 1։

ՆՇ. Ե. 19։ ԵՒ. 1։

ՆՇ. Ե. 19։ ԵՒ. 1

Ն · ք · ՂԲ · 758

ՃՀՊ 8 ։

Յ ՀՊ 4 ։

Ե Բ ՄՆ · ԻԿ · 8 , ՃԱ ։

ԻԲ 742 Ցովաթամին թագաւորութիւնը վերջացաւ , ատենը ։

Ջ ԳԼ · ԺԷ · 6 ։ Ե · 1 ։ Ա ՀՊ 27 ։

742

բուսաս էր , ա՛ Սադովկին աղջկին
34 էր ։ Եւ անիկայ Ցերօբը առջևը ուղղութիւն ըրաւ , ՚ի իր Տիրոջ Ղեւիին բոլոր ըրածին պէս ըրաւ ։
35 Բայց բարձր տեղուանքը չվերցան ։ Ժողովուրդը տակաւին բարձր տեղերու վրայ զոհ կը մատուցանէին ու խունկ կը ծխէին ։ Եւ Ահիկայ Ցերօբը տանը ամենէն բարձր դուռը չընեց ։
36 Եւ Ցովաթամին միւացորդ պատմուԹիւնը ու անոր բոլոր ըրածը , ահա Ցուդայի Թագաւորներուն Ժիշատակաց գրքին մէջը գրուած
37 է ։ Ան օրերը Տէրը Ձ Ասորւոց Ռասին Թագաւորը ու Ռովմելիայի որդին Փակէհն Ցուդայի
38 վրայ խրկելու սկսաւ ։ Եւ Ցովաթամ իր հայրերուն հետ քնացաւ , ու իր հայրերուն հետ իր Տօրը Դաւիթին քաղաքին մէջը Թաղուեցաւ . ու անոր տեղը անոր որդին Ա.քազ Թագաւոր եղաւ ։

742

ԻԲ 742 Ցովաթամին թագաւորութիւնը վերջացաւ , ատենը ։

Ջ ԳԼ · ԺԷ · 6 ։ Ե · 1 ։ Ա ՀՊ 27 ։

ԳԼ · ԺԶ

1 Ա.քազին չար վարմունքը ։ 5 Ա.քազ տեսնելով որ Ռասին ու Փակէհ իր վրայ կը յարձակին , Թագաւոր փաղասարին վարձք տալով՝ անոնց դէմ դնելու կը դրդռէ զանիկայ ։ 10 Ա.քազ՝ Ուրիա քահանային տեղուոյ մը խրկելով Դամասկոսէն , առջի պզտիկ սեղանը իրմէն կը յատկացնէ ։ 17 տաճարը կը կողոպտէ ։ 19 Եզեկիա անոր յաջորդը կ՚ըլլայ ։

1 Ռովմելիայի որդուն Փակէհին տասնուեւթերորդ տարին Ցուդայի Թագաւորին Ցովաթամին որդին Ա.քազ Թագաւոր եղաւ ։
2 ղաւ ։ Ա.քազ քսան տարեկան էր երբոր Թագաւոր եղաւ . ու Երուսաղեմի մէջ տասնուվեց տարի Թագաւորութիւն ըրաւ . և իր Տօրը Դաւիթին պէս՝ իր Տէր Աստուծոյն առջևը ուղղութիւն չըրաւ ։
3 բաւ , Հապա Իսրայէլի Թագաւորներուն ճամբան մէջ քալեց . է ու իր որդին ալ կրակէ անցուց՝ Տան ազգերուն գարշելի սովորութիւններուն համեմատ , որոնք Տէրը Իսրայէլի որդւոցը առջևէն վռնդեց ։
4 տեց ։ Եւ բարձր տեղուանքը ու Դբլուրներու վրայ և ամէն կանաչ ծառերու տակ զոհ կը մատուցանէր ու խունկ կը ծխէր ։
5 Ի Անատենը Ասորւոց Ռասին Թագաւորը ու Իսրայէլի Թագաւորը՝ Ռովմելիայի որդին Փակէհ Երուսաղեմի վրայ պատերազմելու ելան ու Ա.քազը պաշարեցին , բայց պատերազմը շարունակելու կարող չեղան ։
6 Ան ատենը Ասորւոց Ռասին Թագաւորը Ելաթը Ասորիներուն դարձուց , և Ցուդայեանները Ելաթին վրայ եկան ու հոն բնակեցան մինչև այս

7 օրս ։ Եւ Ա.քազ Ասորեստանի Թագաւորին դեսպաններ խրկեց ու ըսաւ , Ես քու ծառադ ու որդիդ եմ . ելիր ու զիս ապատէ Ասորւոց Թագաւորին ձեռքէն ու Իսրայէլի Թագաւորին ձեռքէն , որոնք իմ վրաս են ։
8 լեր են ։ Եւ Ա.քազ Ց Տէրօջը տանը մէջ ու Թագաւորին տանը գանձերուն մէջ գտնուած արծաթը ու ոսկին առաւ , և Ասորեստանի Թագաւորին ընծայ խրկեց ։ Ը Ասորեստանի Թագաւորը անոր մտիկ ըրաւ , և Ասորեստանի Թագաւորը Դամասկոսի վրայ գնաց , ու Ք գանիկայ առաւ , և անոր բնակիչները կը գերի տարաւ , ու Ռասինը մեռցուց ։
10 Եւ Ա.քազ Թագաւորը Ասորեստանի Թագաւոր փաղասար Թագաւորը դիմաւորելու համար Դամասկոս գնաց , ու Դամասկոսի մէջ եղած սեղանը տեսաւ . և Ա.քազ Թագաւորը ան սեղանին օրինակը ու ձևը՝ անոր բոլոր շինուածքին համեմատ Ուրիա քահանային խրկ֊
11 կեց ։ Եւ Ուրիա քահանան Ա֊քազ Թագաւորին Դամասկոսէն խրկած † օրինակին նման սեղան մը շինեց . մինչև Ա.քազ Թագաւորին Դամասկոսէն գալը՝ Ուրիա քահա֊
12 նան այնպէս ըրաւ ։ Ու երբոր Թագաւորը Դամասկոսէն եկաւ , Թագաւորը սեղանը տեսաւ , և Թագաւորը սեղանին մօտեցաւ ,
13 ու անոր վրան ողջակէզ մատուց . Եւ իր ողջակէզը ու հացի ընծան այրեց ու նուէրը թափեց , և իր խաղաղութեան զոհին արիւնը ան
14 սեղանին վրայ սրսկեց ։ Ու Ցերօջը առջևը եղող Եպղնձէ սեղանը տանը առջևէն՝ այսինքն Նոր սեղանին ու Ցերօջը տանը միջտեղէն քաշեց , ու զանիկայ Նոր սեղանին քովը դրաւ ։
15 դեպ ՚ի հիւսիս ։ Եւ Ա.քազ Թագաւորը Ուրիա քահանային հրամայեց ըսելով , Մեծ սեղանին վրայ՝ Լուսուան ողջակէզը ու իրիկուան հացի ընծան , և Թագաւորին ողջակէզը ու անոր հացի ընծան , ու երկրին բոլոր ժողովուրդին ողջակէզը և անոնց հացի ընծան ու անոնց նուէրները մատուցանես . ու ողջակէզներուն բոլոր արիւնը , և զոհերուն բոլոր արիւնը անոր վրայ սրսկես ; ու պղնձէ սեղանը իմ ըլ֊
16 լայ հոն հարցրնելու համար ։ Եւ Ուրիա քահանան Ա.քազ Թագաւորին բոլոր հրամայածին պէս ը֊
17 բաւ ։ Ի Ու Ա.քազ Թագաւորը ծնկաքենովթներուն սպառազինները կտրեց , ու աւազանները անոնց վրայէն վերցուց , և ծովը ալ իր

Ն · ք · ՂԲ · 742

Ի ԳԼ · ԺԸ · 29 ։ Ա ՄՆ · Ե · 26 ։ ՐՄՆ · ԻԸ · 20 ։

740

Ը ԳԼ · ԺԸ · 18 ։ Տ Ա ՄՆ · ԻԸ · 21 ։

Ե Ա ՇՄՀ · Ա · 5 ։

† Եբր · ամենամեծ

ԺԸ ՄՆ · ԻԿ · 16 , 19 ։

Ե ԵԼ · ԻԹ · 39 , 40 , 41 ։

ԻԲ ՄՆ · ԻԸ · 24 ։

739

Ե ԹԹԱԳ · Է · 27 , 28 ։ Ի ԹԹԱԳ · Է · 23 , 25 ։

տակը եղող պղնձէ եզներուն վրայ՝ անոնց իջեցուց , ու զանիկայ քարա-
18 յատակի մը վրայ դրաւ : Եւ Ցե-
բ՚ոջ տանը մէջ շինուած շաբաթին
ծածկոցը , ու թագաւորին դուրսի
ճամբան Աստրեասանի թագաւո-
րին պատճառաւը Ցերոջը *տունը
դարձուց :
19 Եւ Աքազին գործերուն մնացորդ
պատմութիւնը ահա Յուդայի թա-
գաւորներուն յիշատակաց գրքին
20 մէջը գրուած է : Եւ Աքազ իր
հայրերուն հետ քնացաւ , ու հի՚ր
հայրերուն հետ Դաւիթի քաղաքին
մէջը թաղուեցաւ . և անոր տեղը
անոր որդին Եզեկիա թագաւոր
եղաւ :

ԳԼ. ԺԸ

1 Ովսէէին յար վարմունքը : 3 Ովսէէ Սաղ-
մանասարէն հնազանդելով՝ անոր դէմ ապստամ-
բութեան խորհուրդ մը կ՚ընէ Եգիպտոսի Սո-
վա թագաւորին հետ : 5 Սամարացիք իրենց
մեղացը համար գերի կը տարուին : 24 Սա-
մարիա փոխադրուած օտարազգիները ա-
րուեստներէն կը զարդուին . անոց խառնակ
կրօնքը :

1 Յուդայի Աքազ թագաւորին եր-
կոտասաներորդ տարին Խորա-
վկէլի վրայ Էլայի որդին Ովսէէ
թագաւոր եղաւ Սամարիայի մէջ ,
2 ու ինը տարի թագաւորեց : Եւ
Ցերոջը առջևը չարութիւն ըրաւ ,
բայց ոչ իրմէ առաջ եղող Իսրա-
3 յէլի թագաւորներուն պէս : Ասոր
դէմ ելաւ Աստրեասանի Սաղմա-
նասար թագաւորը , և Ովսէէ անոր
ծառայ եղաւ ու Էանոր հարկ կու-
4 տար : Եւ Աստրեասանի թագա-
ւորը Ովսէէին վրայ նենգութիւն
գտաւ , որովհետև անիկայ Եգիպ-
տոսի Սովա թագաւորին դեսպան-
ներ խրկեր էր , ու Աստրեասանի
թագաւորին ամէն տարուան պէս
հարկ վճարած չէր . անոր համար
Աստրեասանի թագաւորը զանիկայ
բռնեց ու բանտի մէջ կապեց :
5 Եւ Աստրեասանի թագաւորը բո-
լոր երկրին վրայ ելաւ . Սամարիայէ
վրայ ալ ելաւ , ու զանիկայ իրք
տարի պաշարեց :
6 Ովսէէին ինններորդ տարին Ա-
ստրեասանի թագաւորը Սամարիան
առաւ , ու Իսրայէլը Աստրեասան
փոխադրեց , ևւ զանոնք Գովզան
գետին քովը Քաղայի ու Քաբովրի
մէջ , ու Մարաց քաղաքներուն մէ-
7 ջը բնակեցուց : Քանզի Իսրայէլի
որդիքը զիրենք Եգիպտոսի երկրէն՝
Եգիպտոսի Փարաւոն թագաւորին
ձեռքին տակէն հանող իրենց Ցեր
Աստուծոյն դէմ մեղք գործեցին ,
և ուրիշ աստուածներէն վախցան .
8 ու Ցերոջը Իսրայէլի որդւոցը առ-
ջևէն վռնտած Հազգերուն կանոն-

ներուն հաւմնամատ , և Իսրայէլի թա-
գաւորներուն քրած կռոններուն
9 համեմատ քալեցին : Ու Իսրայէլի
որդիքը իրենց Ցեր Աստուծոյն առ-
ջևը ուղիղ չեղած բաները գաղտուկ
ըրին , և իրենց ամէն քաղաքներուն
մէջը՝ Պահապանայ աշտարակէն
մինչև պարսպաւոր քաղաքը իրենց
10 բարձր տեղեր շինեցին : Ու անոնք
ծամէն բարձր բլուրներու վրայ և
ամէն կանանչ ծառերու տակ ի-
րենց արձաններ ու †Աստարովթի
11 կուռքեր՝ էկանգնեցին : Եւ հոն
ամէն բարձր տեղերու վրայ խունկ
ծխեցին՝ Ցերոջը անոնց առջևէն
վռընտած ազգերուն պէս , ու չար
գործքեր ըրին ու Ցերը բարկացու-
12 ցին : Եւ կուռքերու ծառայու-
թիւն ըրին , Ւորոնց համար Ցերը
անոնց ըսեր էր թէ Էնա քանը մի՚
ընէք :
13 Ու Ցերը բոլոր մարգարէներուն
ու բոլոր †տեսանողներուն ձեռքով
վրայ Իսրայէլին ու Յուդային վկա-
յութիւն ընելով՝ ըսեր էր . Էձեր
չար ճամբաներէն դարձէ՚ք , և իմ
պատուիրանքներս ու կանոններս
պահեցէ՚ք , ան ամէն օրէնքին հա-
մեմատ՝ որն որ ձեր հայրերուն պա-
տուիրեցի , ու իմ ծառաներուս՝
մարգարէներուն ձեռքովը ձեզի
14 խրկեցի : Բայց անոնք մտիկ չը-
րին , հապա հերնոց պարանոցը
իրենց Ցեր Աստուծոյն չհաւատա-
յող իրենց հայրերուն պարանոցին
15 պէս խստացուցին . Եւ անոր կա-
նոնները , ու իրենց հայրերուն հետ
եանոր ըրած ուխտը , և անոր
տուած վկայութիւնները մկկրի
ձգեցին , ու Էանապատութեան
ետևէ գացին ու †անապատ եղան ,
և իրենց չորս կողմի դտնուած ազ-
գերուն հետևող եղան , որոնց հա-
մար Ցերը իրենց պատուիրեր էր
16 որ †անոնց պէս չընեն : Բայց իրենց
Ցեր Աստուծոյն բոլոր պատուի-
րանքները՝ Թողուցին , և †իրենց
երկու հատ ձուլածոյ օրթի շինեցին ,
Նու Աստարովթի կուռք շինեցին ,
ու երկինքին բոլոր զօրութիւննե-
րուն երկրպագութիւն ըրին , ևւ
17 Բահաղին ծառայեցին . *Ու իրենց
տղաքները ու աղջիկները կրակէ
անցուցին , և կախարդութիւն ու
հմայութիւն ըրին , և Էզերնոք
ծախեցին Ցերոջը առջևը չարու-
թիւն ընելու՝ ան զանիկայ բարկու-
18 ցընելու : Ուստի Ցերը Իսրայէլին
խիստ բարկացաւ , ու զանոնք իր
երեսէն ձգեց . *ՃԱՅԻ ԱՐԻՒԶ ՉՄՆ-
ՆԱՑ , Էբայց միայն Յուդայի ցեղը :
19 *Յուդա ալ իր Ցեր Աստուծոյն
պատուիրանքները չպահեց , հապա

Կամ՝ տուն Նէր
Բ ԳԼ. ԺԸ · 8 ։

726 Հբ Մ՚Ե · ԽԸ · 27 ։
† Կամ՝ անասուններ · Ել · ԼՒ · 18 ։ Բ Օր · Ժ · 21 ։ ՄԻՔ · Ե · 14 ։

Ե Գ Թագ · Ժ · 23 ։ Ես · ԽԵ · 5 ։

730 * Թագաւորութեան Թագը ժամանակ մը պարապնալէն վերջը · Գ Ա · Ժ Ե · 30 ։

Ե ԳԼ · Ժ Բ · 9 ։

Է Թագ · Բ · 2 ։

725 Է ԳԼ · Ժ Բ · 9 ։ 723

721 Է ԳԼ · Ժ Բ · 10, 11 · Ովս · Ժ ԳԼ · 16 ։

Ղ ԳՀ · ԻՂ · 32 · 33 ։ Բ Օր · ԻՐ · 36 ։ 64 ։ ԻՒ · 27, 28 ։

Ե Ա Մ Ե · Ե · 26 ։

Բ ՂԱ · Ժ Բ · 3 ։ Բ Օր · Ժ Բ · 9 ։ Գ ԳԼ · Ժ Ղ · 3 ։

Ե ԳԼ · Ժ Բ · 9 ։

Ե Գ Թագ · Ժ Ե · 1 ։

Ե Բ Օր · ԼՒ · 27 ։ Առակ · ԻՒ · 1 ։

Ե Բ Օր · ԻՒ · 25 ։

Ղ Բ Օր · ԼԲ · 21 ։ գ Թագ · Ժ Ղ · 13 ։ ա Կոր · Բ · 4 ։

Ե Սաղ · ՃԺ Ե · 8 ։ Հռով · ա · 21 ։

Ի Բ Օր · Ժ Բ · 30 · 31 ։

Յ ՆԼ · ԼԲ · 8 ։ գ Թագ · Ժ Բ · 28 ։

Ն Գ Թագ · Ժ Ղ · 15 · 28 ։ Ժ Ե · 13 · Ժ Ղ · 33 ։

Ղ Գ Թագ · Ժ Ղ · 31 ։ Իր · 54 · ԳԼ · Ժ ա · 18 ։

Ղ ՂԱ · Ժ Բ · 21 ։ ԳԼ · Ժ Ղ · 3 ։ Եզեկ · ԻԷ · 37 ։

ՆԲ Օր · Ժ Բ · 10 ։

Ղ Գ Թագ · Խ · 20 ։

Ե Գ Թագ · Ժ · 13, 32 ։

Ա Եզեմ · Գ · 8 ։

Ն · Ք · ՂԲ ·
721

Իսրայէլին ըրած կանոններովը քա-
20 լեց : Եւ Տէրը Իսրայէլին բոլոր ա-
ռումնդիր ջրժեց , ու զանոնք չարչա-
րեց , և զանոնք յափշտակողներուն
ձեռքը մատնեց , մինչև որ զանոնք
21 Իւղրովէն իր երեսէն ձգեց , Քան-
զի Իսրայէլը Դաւիթի տունէն
պատռեց . Ե անոնք ալ Նաբատեան
Ցերոբովամ Թագաւոր դրին , ու
Ցերոբովամ Իսրայէլը Տէրոջը հե-
տեւելէն արդիլեց , ու անոնց մեծ
22 մեղք գործել տուաւ : Եւ Իսրա-
յէլի որդիքը Ցերոբովամին բոլոր
ըրած մեղքերուն մէջը քալեցին ,
23 անոնցմէ ետ չկեցան , Մինչև որ
Տէրը Իսրայէլը իր առջեւէն վեր-
ցուց , Ը ինչպես որ իր բոլոր ծառա-
ներուն՝ մարգարէներուն ձեռքովը
խօսեր էր : Ց Այսպէս Իսրայէլ իր
երկրէն Ասորեստան փոխադրուե-
ցաւ մինչև ասօր :

Ի Ր Ե Ց 678

24 Ի Ու Ասորեստանի Թագաւորը
Բաբիլոնէն , Ք Քութայէն , Ո Աւա-
յէն , Եմաթէն ու Սեփարուիմէն
Մարդիկներ բերաւ , ու Սամարիայի
քաղաքներուն մէջ Իսրայէլը որ-
դւոց տեղը բնակեցուց . և անոնք
Սամարիան ժառանգեցին , ու անոր
25 քաղաքներուն մէջը բնակեցան : Ու
երբոր անոնք սկսան հոն բնակիլ ,
Տէրոջմէ չէին վախնար . ու Տէրը
անոնց մէջը առիւծներ խրկեց , որ
26 զանոնք կը մեռցընէին : Եւ Ասո-
րեստանի Թագաւորին խօսեցան
ու ըսին , Ան ազգերը որ դուն փո-
խադրեցիր ու Սամարիայի քաղաք-
ներուն մէջը բնակեցուցիր , ան երկ-
րին Աստուծոյն կրօնքը չէն դիտեր .
ու անիկայ անոնց մէջը առիւծներ
խրկեր է , և ահա զանոնք կը մեռ-
ցընեն , ան երկրին Աստուծոյն
27 կրօնքը չգիտնալուն համար : Ան
ատենը Ասորեստանի Թագաւորը
հրաման ըրաւ՝ ըսելով , Ձեր անկէ
դերի առած քահանաներուն մէկը
հոն տարէք , ու երթան հոն քնա-
կին , ու անիկայ ան երկրին Աստու-
ծոյն կրօնքը թող անոնց սորվեցը-
28 նէ : Եւ Սամարիայէն գերի առ-
նուած քահանաներուն մէկը գնաց
Բեթէլի մէջ բնակեցաւ , ու անոնց
կը սորվեցընէր թէ ինչպես Տէրոջմէ
29 վախնալու էին : Եւ ամէն մէկ ազգ
իր աստուածները կը շինէր , ու Սա-
մարացւոց շինած բարձր տեղերուն
տուները կը դնէր ամէն մէկ ազգ
30 իր բնակած քաղաքին մէջ : Եւ
Բաբիլացիք Սաքքովթ բանովթը
շինեցին , ու Քութացիք Ներգալը
շինեցին , ու Եմաթացիք Ասիմա-
31 թը շինեցին , Եւ Աւացիք Նեբա-
զը ու Թարթաքը շինեցին , ու
Սեփարուիմացիք Իրենց տղաքը

Սեփարուիմացւոց աստուածներուն՝
Ադրամելեքին ու Անամելեքին հա-
32 մար կրակով կ'այրէին : Ոեւտի
Տէրոջմէ կը վախնային , Ե ու իրենց
պինտ ցած մարդիկներէն բարձր
տեղերուն քուրմեր կ'ընէին , որոնք
անոնց համար բարձր տեղեաց տու-
33 ները կը կ'ընէին : Ը Անոնք Տէրոջմէ
կը վախնային , ու Ն նաև իրենց աս-
տուածներուն ծառայութիւն կ'ը-
նէին ան ազգերուն արարողու-
թիւններովը՝ որոնց մէջէն փոխադ-
րուած էին :
34 Անոնք մինչև ասօր առջի սովո-
րութիւններուն պէս կ'ընեն . ոչ
Տէրոջմէ կը վախնան , և ոչ իրենց
կանոնները ու դատաստանները կը
կատարեն , ոչ ալ ան օրէնքը ու
պատուիրանքը , որ Տէրը Յակոբին
որդւոցը տուաւ , Ծ որուն անունը
35 Իսրայէլ դրեր էր : Եւ Տէրը ա-
նոնց հետ ուխտ ըրեր էր , ու անոնց
պատուիրեր էր ըսելով , Ի Ուրիշ
աստուածներէն չվախնաք , ու Ղա-
նոնց երկրպագութիւն չընէք , և
անոնց ծառայութիւն չընէք , ու
36 անոնց զոհ չմատուցանէք . Հապա
ձեզ Եգիպտոսի երկրէն մեծ զօրու-
թիւնով ու Խ բարձր բազուկով հա-
նող Ը Տէրոջմէն վախնաք , և անոր
երկրպագութիւն ընէք , ու անոր
37 զոհ մատուցանէք . Եւ ձեզի համար
գրած կանոնները , դատաստաննե-
րը , օրէնքը ու պատուիրանքը
Ի միշտ գործել ի գործ
պնէք , և ուրիշ աստուածներէն
38 չվախնաք . Ու ձեզի հետ ըրած
ուխտս Ժ չմոռնաք , և ուրիշ աս-
39 տուածներէն չվախնաք . Հապա ձեր
Տէր Աստուածէն վախնաք , ու ան-
կայ ձեր ամէն թշնամիներուն ձեռ-
40 քէն ձեզ պիտի ազատէ : Բայց ա-
նոնք ծառայութիւնն չըրին , հա-
պա իրենց առջի սովորութիւննե-
41 րուն պէս կ'ընէին : Ի Ա ազգերն
ալ Եհովա Տէրոջմէ կը վախնային ,
Բայց իրենց կուռքերուն ալ ծա-
ռայութիւն կ'ընէին . նաև անոնց
որդիքը ու անոնց որդւոցը որդիքը
մինչև ասօր իրենց հայրերուն ը-
րածին պէս կ'ընեն :

Ն · Ք · ԴԲ ·
Ի Ր Ե Ց 678

Ե գ Թագ · ԺԲ · 31 :

Ծ Սոփ · Ա · 5 :

Գ Ծն · Լ · 28 : Լե · 10 : գ Թագ · ԺԱ · 31 :

Ի Դատ · Ը · 10 :

Ղ Ել · Ւ · 5 :

Ե Ել · Ը · 6 : Ը Բ Օր · Ժ · 20 :

Ե Բ Օր · Ե · 32 :

Ժ Բ Օր · Դ · 23 :

Ե Հմ 32 , 33 :

Գ Լ · Ժ Հ

1 Եզեկիային բարի վարմունքը : 4 Անոյշ կռա-
պաշտութիւնը բնաջինջ կ'ընէ ու յաջողութիւն
կը գտնէ : 9 Սամարացիք գերի կը տարուին
իրենց մեղքերուն համար : 13 Սենեքերիմ
Ցուդայի վրայ կը յարձակի , ու անոր վայ
Տարկ մը գնելով՝ խաղաղութիւն կ'ընէ : 17
Նորէն Սենեքերիմ Երուսաղէմ կը խրկէ . ան
ալ Եզեկիան կը նախատէ , և Տիրոջմէն
խօսքերով Ժողովուրդը ապաստանեցնել կը
գրգռէ :

1 Ի Եւ Իսրայէլի Թագաւորին՝ Ելայի
որդւոյն Ովսէէին երրորդ տա-

Ի Ր Ե Ց 726

ՆՀՔ ՂՁ
ԻՐԵ 726

ՔՐՈՆ ԻԷ
27 ԻԲ 1
ՄԱՏ Ա
9

ԻՐՈՆ ԻԲ
1

ՓԻՄ ՐԼ
1

ՓՐԱԼ ԻԱ
9

Ի ՇՐ՝ ՊՂՆՃԻ
ԿԱՐ

Ի ԳԼ ԺԲ
10 ՑՈՐ
ԺԴ 15
ՍԱՂ ԺԴ
5

ՂԻԼ ԻԴ
25

ԻՐՕՐ Ժ
20 ՑԵՍ
ԻԴ 8

ԻՐԵ 725

ԵՐՈՆ ԺԵ
2

ԲԱ ԹԱԳ
ԺԴ 5 14

ՍԱՂ Կ
12

ԻԴՂ ԺԴ 7

ՅԱՈՆ Գ
41 ԵՍ
ԺԴ 29

ԼԳԼ ԺԵ 3

ԻԳԼ ԺԵ 8

ԻՐԵ 723

ԻՐԵ 721

ՅԳԼ ԺԵ 6

ՅԳԼ ԺԵ 6

ՀԱՈՆ Ե
26

ՅԳԼ ԺԵ 7

ԴԱՆ Ե
6 10

713

ԼԲ ՈՆ Լ
1 ՀԱ ՅԵ
ԼՂ 1 ՀՀ

բին Ցուդայի Ասքազ Թագաւորին որդին Եզեկիա Թագաւոր եղաւ։
2 Քսանուհինգ տարեկան էր երբոր Թագաւոր եղաւ, ու Երուսաղէմի մէջ քսանուինը տարի Թագաւորութիւն բրաւ։ Եւ անոր մօրը անունը Աբիա էր, ա Զաքարիայինն աղջկան էր։ 3 Եւ իր հօրը Դաւիթին բոլոր բրածին պէս Տէրոջը 4 առջևը ուղղութիւն բրաւ։ Եւ Աֆկայ բարձր տեղուանքը վերցուց, ու արձանները կոտրտեց, և Աստարովթի կուռքերը կտրեց, ու Մովսէսին շինած Պղնձէ օձը կտոր կտոր բրաւ, (քանզի մինչև ան օրերը Իսրայէլի որդիքը անոր խունկ կը ծխէին,) ու զանիկայ *Նէհեսթան կոչեց։ 5 Անիկայ Իսրայէլի Տէր Աստուծոյն ապաւինեցաւ. ևՒ ՓՆԿ եռքը Ցուդայի բոլոր Թագաւորներուն մէջ անոր նմանը չէրաւ, ոչ ալ անկէ առաջ եղողներուն մէջ։ 6 Տէրոջը յարեցաւ և անոր ետևէն չխոտորեցաւ, ու Տէրոջը Մովսէսին պատուիրած պատուիրանքները պահեց։ 7 Եւ Տէրը Հանոր հետն էր, և ուր որ կ'երթար, Ի յաջողութիւն կը գտնէր։ Եւ Ասորեստանի Թագաւորին ապստամբեցաւ, ու անոր 8 ծառայութիւն չբրաւ։ Ինկայ Փղշտացիները զարկաւ մինչև Գազա ու անոր սահմանները, Պահապանաց աշտարակէն մինչև պարսպապատ քաղաքը։

9 Եւ Եղաւ որ Եզեկիա Թագաւորին չորրորդ տարին, որ Իսրայէլի Թագաւորին՝ Ելային որդւոյն Ովսէէին թօթներորդ տարին էր, Ասորեստանի Սալմանասար Թագաւորը Սամարիայի վրայ եկաւ, ու 10 զանիկայ պաշարեց. Եւ իրէք տարիէն եռքը զանիկայ առաւ. Սամարիա Եզեկիային վեցերորդ տարին՝ (այսինքն Իսրայէլի Թագաւորին Ե Ովսէէին իններորդ տարին) 11 առնուեցաւ։ Ու Ասորեստանի Թագաւորը Իսրայէլը Ասորեստան փոխադրեց, և զանոնք Գոզնան գետին քովը՝ Հաղայի ու Քաբովրի մէջ, ու Մարայ քաղաքներուն 12 մէջ դրաւ. Ետ զի անոնք իրենց Տէր Աստուծոյն ձայնին ականջ չդրին, ու անոր ուխտը չըպահեցին, և Տէրոջը ծառային Մովսէսին ամէն պատուիրածները մնիկ չըրին ու չ'ի գործ չդրին։

713
13 Ու Եզեկիա Թագաւորին չորրերորդ տարին Ասորեստանի Սենեքերիմ Թագաւորը Ցուդայի բոլոր պարսպապատ քաղաքներուն վրայ եկաւ, ու զանոնք 14 առաւ։ Եւ Ցուդայի Եզեկիա Թագաւորը Լաքիս Խրկեց Ասորեստանի Թագաւորին՝ ըսելով, Մեղայ, վրայէս ետ դարձիր. ինչ որ իմ վրաս դնես՝ կը հատուցանեմ։ Ու Ասորեստանի Թագաւորը Ցուդայի Եզեկիա Թագաւորին վրայ երեք հարիւր տաղանդ արծաթ ու երեսուն տաղանդ ոսկի 15 հատի դրաւ։ Ու Եզեկիա զՏէրոջը տանը մէջ և Թագաւորին տանը գանձերուն մէջ գտնուած բոլոր 16 արծաթը տուաւ։ Ան ատենը Եզեկիա Տէրոջը տաճարին դռներուն ու դրանդիքներուն վրայէ ոսկին քակեց, որ Ինք Ցուդայի Եզեկիա Թագաւորը զանոնք պատեր էր, ու Ասորեստանի Թագաւորին տուաւ։

17 Եւ Ասորեստանի Թագաւորը Տարաթանը, Ռաբսարիսը, ու Ռափսակը շատ զօրքով Լաքիսէն Երուսաղէմ Խրկեց Եզեկիա Թագաւորին, անոնք ալ ելան Երուսաղէմ եկան, ու հՈն հասնելով՝ Ֆթափիչէ ագարակին ճամբան եղող վերի աւազանին ջրմուղին վրէ. 18 բայ կայնեցան, Ու Թագաւորը կանչեցին. և Քեղկեայի որդին Եղիակիմ՝ պալատին հազարապետը ու Սեբնա տոհնադպիրը ու յիշատակաց գրիր Ասափի որդին Ցուվաք անոնց ելան։

19 Եւ Ռափսակ անոնց ըսաւ, Եզեկիային ըսէք։ Մեծ Թագաւորը՝ Ասորեստանի Թագաւորը այսպէս կ'ըսէ. Ո՞նչ է առ յոյսը՝ որուն դուն կ'ապաւինիս. 20 Դուն կ'ապաւինիս. Պատերազմի համար խորհուրդ ու զօրութիւն ասէլ. բայց ըսեր ես. Հիմա որուն ապաւինեցար։ 21 Ետև ինծի ապստամբեցար։ Ու Եգիպտոսին ապաւինեցար, որ եթէ անոր մէկ մարդ մը կռթնի, ձեռքը պիտի մտնէ ու զանիկայ պիտի ծակէ. Եգիպտոսի փարաւոն Թագաւորը բոլոր իրեն ապաւինողը։ 22 Ետև այնպէս է։ Բայց թէ որ ինծի ըսէք թէ Մենք մեր ՀՀովայ Աստուծոյն կ'ապաւինինք, ասիկայ ան չէ, Հորեան բարձր տեղերը ու սեղանները Եզեկիա վերցուց, և Ցուդային ու Երուսաղէմին ըսաւ, Միայն առ սեղանիս առջևը Երուսաղէմի մէջ երկրպագութիւն ըրէք։ 23 Ու հիմա իմ տիրոջս Ասորեստանի Թագաւորին †հետ հաշտուէ՛ս, ու քեզի երկու հազար ձի տամ, թէ որ դուն քու կողմանէդ անոնց վրայ հեծնողներ դնելու կա. 24 րող ես։ Եւ իմ տիրոջս պինա պզտիկ ծառաներէն մէկ կուռակալին ի՞նչպէս կրնաս դէմ դնել, որ դուն կառքերու ու ձիերու համար

ՆՀՔ ՂՁ
713

†ԿԱՐ՝ ՊԱՏԱՌԱԳՈՒՐ։

ԻՐԵ 710

ՅԵ 8

ՅԵՂԵԿ ԻԹ
6 7

ԳՐՔ ԺԸ
4 ԲՈՆ 1
ԼԲ 12

Ն·Ք·Ա·ԳԲ· Ի՛ր 710

25 Եգիպտոսին կ՚ապաւինիս ։ Հիմա ասոր երկրին վրայ արգելք առանց Եհովայի հրամանի՞ն եկեր եմ՝ զայնիկայ աւերելու համար . ինծի Եհովան ըսաւ , Ան երկրին վրայ եկիր ու զանիկայ աւերէ ։

26 Ու Քեղկեայի որդին Եղիակիմ և Սեբնա ու Յովաք Ռափսակին ըսին ։ Ընդհ֊ ըրէ՛ քու ծառաներուդ հետ *Ասորերէն խօսէ , քանզի մենք կը հասկընանք , ու մեզի հետ Եբրայեցերէն մի՛ խօսիր որ պարսպին վրայ եղող ժողովուրդը

*Կո՛ր֊քազդեարէն

27 լսէ ։ Բայց Ռափսակ անոնց ըսաւ , Միթէ աս խօսքերը խօսելու համար իմ տէրս զիս քու տիրոջդ ու քեզի՞ դարձ խրկեց . չէ՞ որ աս մարդիկներուն ա՛ որոնք պարսպին վրայ կը նստին , ձեզի հետ իրենց աղբը ուտելու ու իրենց մէզը խմելու ։

28 Եւ Ռափսակ ոտք ելաւ , ու մեծ ձայնով մը Եբրայեցերէն աղաղակեց , ու խօսեցաւ ըսելով , Մեծ թագաւորին՝ Ասորեստանի թագաւորին խօսքը մտիկ ըրէք .

Ը Ր Մ֊ Լ Ր· 15 ։

29 Թագաւորը այսպէս կ՚ըսէ . *Եզեկիա ձեզ չխաբէ , քանզի անիկայ չկրնար

†Կո՛ր֊ իմ ձեռքէս

30 ձեզ †անոր ձեռքէն՝ ազատել , Ու Եզեկիա ձեզ Եհովային չյուսացընէ՝ ըսելով , Եհովան մեզ անշուշտ պիտի ազատէ , ու աս քաղաքը Ասորեստանի թագաւորին ձեռքը

31 պիտի չմրուի ։ Եզեկիային մտիկ մի ընէք , քանզի Ասորեստանի թագաւորը այսպէս կ՚ըսէ . Է ինծի հետ հաշտութիւն ըրէք , ու ինծի ելէք . և ամէն մարդ իր որթէն՝ ու ամէն մարդ իր թզենիէն ուտէ , և ամէն մարդ իր ջրհորին ջուրէն խմէ ,

Ի Ե՛ն ·ՅԼԲ· 20 ։ ԼԳ·ԼՐ։ Առակ·ԺԸ· 16 ։

32 Մինչև որ ես գամ , ու ձեզ ձեր երկրին պէս մէկ երկիր մը՝ Հ֊ցորենի ու գինիի երկիր մը՝ հացի ու այգիներու երկիր մը՝ իւղ տուղ ձիթենիներու ու մեղրի երկիր մը տանիմ , որ ապրիք ու չմեռնիք . ու Եզեկիային մտիկ մի ընէք , քանզի ձեզ դլխէ կը հանէ՝ ըսելով , Եհով֊

ՊԲՕ֊Բ·Ը·7, 8 ։

33 ան մեզ պիտի ազատէ ։ Միթէ ազգաց աստուածները Ասորեստանի թագաւորին ձեռքէն՝ ամէն մէկը իր

Լ Գ Լ·ԺԹ· 12 ։ ԲՄՆ· Լ·14 ։ Ես· Ա·10 ։ 11 ։

Ո֊Գ Լ·ԺԲ· 18 ։

34 երկիրը կրցա՞ն ազատել ։ Համաթի ու Արփադի աստուածները ո՞ւր են . Սեփարուէմի . Անայի ու *Ւային աստուածները ո՞ւր են . միթէ անոնք Սամարիան իմ ձեռքէս ա֊

35 զատեցի՞ն . Երկիրներուն ամէն աստուածներէն ո՞րը իր երկիրը իմ ձեռքէս ազատեց , Հոր Եհովան Երուսաղէմը իմ ձեռքէս ազատ ։

Վ Դ Ա·Ե· 15 ։

36 Բայց ժողովուրդը լուռ կեցաւ և անոր պատասխան մը չտուաւ , քանզի թագաւորը հրաման ըրեր էր ըսելով , Անոր պատասխան մի տաք ։

Ֆ·Ք·Գ·ԳԲ· Ի՛ր 710

37 Ու Քեղկեայի որդին Եղիակիմ՝ պալատին հազարապետը և Սեբնա առենադպիրը ու յիշատակաց դպիր Ասափի որդին Յովաք *Հանդերձին պատռած՝ Եզեկիային գացին , ու Ռափսակին խօսքերը ա֊նոր պատմեցին ։

*Կո՛ր·ԼԵ·7։

ԳԼ·ԺԹ

1 Եզեկիա սուգ բնելով՝ Եասային մարդ կը խրբէ՝ որ իրենց համար աղօթք ընէ ։ 6 Եասի զանոնք կը մխիթարէ ։ 8 Սենեքերիմ թագաւորին դէմ պատերազմելու գացած առենը՝ նախատանքէ նամակ մը կը խրկէ Եզեկիային ։ 14 Եզեկիային աղօթքը ։ 20 Եասային մարգարէութիւնը Սենեքերիմին հրպարտութեանը ու կործանմանը , և Սիոնին ըլալու բարէբին վրայով ։ 35 Հրեշտակ մը Ասորեստանի զօրքերը կը կարդէ ։ 36 Սենեքերիմ իր արքայութեան կը պանծանի Նինուէի մէջ ։

1 Ու *երբոր Եզեկիա թագաւորը լսեց , իր հանդերձները պատռեց ու քուրձ հագաւ , և Ցերուջը

710

*Ես·ԼԷ֊1, Ը ։

2 տունը մտաւ . Ու Եղիակիմ՝ պալատին հազարապետը և Սեբնա առենադպիրը ու քահանաներուն ծերերը քուրձեր հագած՝ Ամովսի որդւոյն Եասայի մարգարէին խրկեց ։

3 Եւ անոր ըսին , Եզեկիա այսպէս կ՚ըսէ . Այսօր նեղութեան , կշտամբանաց ու նախատանաց օր է . քանզի տղաքը մինչև ծննդեան վայրկեանը հասան , բայց ծննդելու

4 ոյժ չկայ ։ Ի կարելի է որ քու Ցէր Ասորեստանի թագաւորը խրկեց կենդանի Աստուածը նախատելու համար , ու քու Ցէր Աստուածդ անի իր լսած խօսքերուն համար Դ֊յանդիմանութիւն տայ . ուրեմն դուն

Ի Բ Թագ· ԺԹ· 12 ։

Է Գ Լ· Ժբ· 35 ։

Դ Պագ· ծ· 21 ։

զտնուող մնացորդին համար ա֊

5 ղօթք ըրէ ։ Ու Եզեկիա թագաւորին ծառաները Եասային գային ։

6 Ե՛ Ու Եասի անոնց ըսաւ , Ձեր տիրոջը ասանկ ըսէք , Ցեր տիրոջը այսպէս կ՚ըսէ . Մի վախնար ան լսած խօսքերդ , որոնցմով Ես Ասորեստանի թագաւորին ծառաները զիս հայ֊

Ե Ե՛·ԼԷ·6՝ ԼԸ ։

Ը Գ Ր·ԺԲ· 17։

7 հոյեցին ։ Ահա ես անոր վրայ Է մէկ ոգի մը կը խրկեմ , ու մէկ լուր մը լսելով իր երկիրը պիտի դառնայ . ու զանիկայ իր երկրին մէջը սրով պիտի կործանեմ ։

Ե Հ՚Ր 35, 36, 37 ։ Ես՚ր՚մ՚ Ա՚ա· յ ։

8 Եւ Ռափսակ դարձաւ , ու Ասորեստանի թագաւորը դտաւ որ Լեբնայի հետ կը պատերազմէր , վասն զի լսած էր որ Ը Լաբիսէն

Ը Գ Լ· Ժը· 14 ։

9 չուեր է ։ Ու Ի Սենեքերիմ Եթէովպացւոց Թարակա թագաւորին հասմար լսեց , որ կ՚ըսէին , Ահա անիկայ քեզի հետ պատերազմելու ելեր

Ի Ցես՚ Ա՚ Թագ· Իգ· 27 ։

Ն·ՔՋ· 710

ԺԹ.ԺԸ·5։

ԻԹ.Ժ.38։

Ա.Եզեկ.ԽԵ· 28։

ԻԹ.Ժ.34։

ՅԵ·ԼԵ·14· ՃԺ։

* Կամ՝ տա-ճածեց

Ա ԹԱԳ.Դ· 4։ Մաղ.Ա· 1։

Հ ԹԱԳ. ԺԸ·39։ ԵՍ· ԽԴ·6։ ԵՐԵՄ.Ա· 10, 11·12։

Յ Մաղ.Լ· 2։

ԱՐ ՄՆ.Ջ· 40։

Ե ՀՈՒ 4։

ՐՄաղ.ՃԺ·4։ ԵՐԵՄ.Ժ·3։

ՃՄաղ.Ա·18։

Ն ՅՈ.ԼԵ·21, ՃԺ։

Ա Մաղ.Կ· 2։

* ՈՂՐ.Բ·13։

Ա ՅՈԲ.Ժ.Ջ· 4։ Մաղ.ԻՐ·7, 8։ ՈՂՐ.Բ·16։

է. ու նորէն Եզեկիային դեսպան-
10 ներ խրկեց՝ ըսելով, Յուդայի Եզե-
կիա թագաւորին այսպես խօսիք ու
ըսէք. Ան քու Աստուածդ՝ * որուն
դուն ապաւիներ ես, թող քեզ
չխաբէ ըսելով, Երուսաղէմ Ա-
սորեստանի թագաւորին ձեռքը
11 պիտի չտրուի։ Ահա դուն լսեցիր
ինչ որ Ասորեստանի թագաւորնե-
րը բոլոր երկիրներուն ըրին, ու
ինչպես զանոնք բոլորովին կործա-
նեցին, ու հիմա դո՞ւն պիտի ազա-
12 տիս։ Միթէ իմ հայրերուս կոր-
ծանած ազգերուն՝ Գոզանին, Խա-
նային, Ռեսեփին ու
Թելասարի մէջ եղող Եդեմի որ-
դւոցը աստուածները զանոնք ա-
13 զատեցի՞ն։ Ո՞ւր է Եմաթի թա-
գաւորը ու Արփադի թագաւորը,
ու Սեփարուիմ քաղաքին՝ Անա-
յին և Աւային թագաւորը։
14 Ե Ու Եզեկիա նամակը դեսպաննե-
րուն ձեռքէն առաւ ու զանիկայ
կարդաց, և Տէրոջը տունը ելաւ։
ու Եզեկիա Տէրոջը առջեւը * բացաւ
15 զանիկայ։ Ու Եզեկիա Տէրոջը
առջեւը աղօթք բրաւ ու ըսաւ,
Ո՛վ Տէր Աստուած Իսրայէլի, Ո՛
քերովբէներուն վրայ կը նստիս,
երկրիս ամէն թագաւորութիւննե-
րուն վրայ Աստուած մինակ դուն
ես. երկինքը ու երկիրը դուն ըս-
16 տեղծեցիր։ Ո՛վ Տէր, ականջդ
խոնարհեցուր ու լսէ. ով Տէր,
աչքերդ բաց ու նայէ. և լսէ Սե-
նեքերիմին խօսքերը, * որ խրկեց
կենդանի Աստուածը նախատելու
17 համար։ Ո՛վ Տէր, իրաւունքնէ Ա-
սորեստանի թագաւորները ազգերը
18 ու անոնց երկիրը աւերեցին, Եւ ա-
նոնց աստուածները կրակի տուին,
վասն զի անոնք Աստուած չէին,
հապա * մարդուս ձեռագործ՝ փայտ
ու քար էին. անոր համար զանոնք
19 կորնչեցուցին։ Եւ հիմա դուն՝ ով
Տէր Աստուած մեր, ազատէ մեզ
անոր ձեռքէն, * որպէս զի երկրիս
բոլոր թագաւորութիւնները գիտ-
նան, որ Տէր Աստուած միայն
դուն ես։
20 Ու Ամովսի որդին Եսայի Եզե-
կիային * խրկեց՝ ըսելով, Իս-
րայէլի Տէր Աստուածը այսպես
կ'ըսէ. * Ասորեստանի Սենեքերիմ
թագաւորին համար ինծի ըրած
21 աղօթքդ լսեցի։ Անոր վրայով
Տէրոջը բուած խօսքը ասե է.
Սիօնի * կոյս աղջիկը քեզ անար-
գեց, քեզ ծաղր ըրաւ. Երուսա-
ղէմի աղջիկը քու ետեւդ գլուխ
շարժեց։
22 Դուն ո՞վ նախատեցիր ու հայ-
հոյեցիր, ու որմէն վրայ ձայնդ

վերցուցիր. և աչքերդ Իսրայէլի
Սուրբին դէմ վեր վերցուցիր։

Ն·ՔՋ·ՁԲ· 710

23 Քու Ղեսպաններուդ ձեռքովը
Տէրը նախատելով ըսիր, Իմ
* կառքերուս շատութիւնովը լեռ-
ներուն բարձրութիւնը՝ Լիբանանու
քովերը ելայ, ու անոր բարձր եղե-
ւիները՝ ընտիր մայրերը † պիտի
կորեմ՞". ու անոր վերջին բնա-
կութիւնը անոր ‡ կարմելոսին ան-
տառը ‖ պիտի մտնեմ՞"։
24 Ես փորեցի ու օտար ջուրերը
խմեցի, ու § պաշարուած տեղե-
րուն՝ բոլոր գետերը ոտքերուս
թաթերովը ցամքեցուցի։
25 Միթէ լսած չե՞ս որ * ասիկայ
շատոնգմէ ես կազմեցի, ու առջի
օրերէն՝ ի վեր ձևակերպեցի. հիմա
հասուցի, որ Դուն պարսպաւոր
քաղաքները աւերակի հողակոյտ-
ներու դարձընես։
26 Ուստի անոնց բնակիչներուն
ձեռքը կարճ ըլլալուն համար
զարհուրեցան ու ամչցան. անոնք
դաշտի խոտի պէս և կանանչ
բանջարի պէս, * տանիքի խոտի
պէս և դեռ չհասած ու խորշակէն
զարնուած հունձքի պէս եղան։
27 Բայց * ես քու բնակութիւնդ,
ելլելդ ու մտնելդ, և ինծի ունեցած
սրտմտութիւնդ գիտեմ։
28 Որովհետև ինծի ունեցած սրտմ-
տութիւնդ ու քու ամբարտա-
ւանութիւնդ իմ ականջներուս ե-
լաւ, ես ալ * իմ կարթս քու քի-
թիդդ՝ և իմ սանձս քու բերանդ
պիտի դնեմ, ու * քու եկած ճամ-
բայիդ քեզ ետ պիտի դարձնեմ։
29 Եւ ասիկայ քեզի * նշան ըլլայ,
ասկէ տարի ինքիրմէ բուսածը, ու
երկրորդ տարին ինկած հատերէն
բուսածը պիտի ուտէք. ու երրորդ
տարին ցանեցէք ու ժնեցէք, և
այգիներ տնկեցէք ու անոնց պը-
տուղը կերէք։
30 * Եւ Յուդայի տանը ազատուած
մնացորդը վարէն արմատ պիտի
արձակէ, ու վերէն պտուղ պիտի
տայ։
31 Քանզի Երուսաղէմէն մնացորդ,
ու Սիօն լեռնէն ազատուած պիտի
ելլէ. ասիկայ * զօրքոց Տէրոջը նա-
խանձը պիտի ընէ։
32 Ասոր համար Ասորեստանի թա-
գաւորին վրայով Տէրը այսպէս
կ'ըսէ. Անիկայ ան քաղաքը պիտի
չմտնէ, ու անոր նետ պիտի չձգէ,
և անոր առջեւը վահանով պիտի
չգայ, ու անոր դէմ պատնէշ պի-
տի չկանգնէ.
33 Իր եկած ճամբայէն ետ պիտի
դառնայ, ու ան քաղաքը պիտի
չմտնէ, կ'ըսէ Տէրը։

Ն·ՔՋ·ՁԲ· 710

Ա Մաղ.Նա· 22։ ԵՍ.Լ· 24։ ԵՐԵՄ. ԾԱ.5։

ԼԻԹ.Ժ.17։

Մաղ.Ի·7։

† Կամ՝ կըտրեցի։

‡ Կամ՝ պըտղաբեր ա-գարակին։ ԵՍ.Ժ·18։

‖ Կամ՝ մըտայ։

§ Կամ՝ Եգիպտոսի։ ԵՍ.ԽԵ·7։

Վ ԵՍ.Ժ.5։

Դ Մաղ.ՃԻԹ· 6։

Բ Մաղ.ՃԼԹ· 1, ՃՁ։

Ց ԾՈՐ.ԽԱ· 2։ Եզեկ.ԻԹ·4։ ԼԳ· 4։ Ամով.Գ·2։

* ՀՈՒ 33, 36, 37։

Ե ԹԱԳ.Բ· 34։ Գ.Ի· 8, 9։ ԵՍ· Է·11, 14։ ՂԱ·Բ·12։

Բ ՄՆ.ԼԳ· 22, 28։

Ա ԵՍ.ԼԷ· 30։

Զ ԵՍ.ԼԷ·32։

Ն · Ք · ՂԲ · 710

ՖՂ · Ի · 6 : — Գ ԹԱԳ · Ժա : 12, 13 : Բ Բ ՄՆ · Լ9 · 21 : Ես · Լ6 · 36 :

34 Եւ Ֆաս քաղաքը պիտի պաշտպանեմ , ու զանիկայ ազատեմ ինծի համար ու *իմ ծառային Դաւիթին համար :

35 Ու Ե եղաւ որ ան գիշերը Տէրոջը հրեշտակը ելաւ , և Ասորեստանի բանակին մէջը հարիւր ութսունուհինգ հազար մարդ զարկաւ . ու երբոր առաւօտուն կանուխ ելան , ահա անոնց պէկնը մեռած մարմին–

36 ներ էին : Եւ Ասորեստանի Սենեքերիմ թագաւորը չուեց գնաց , ու դարձաւ Ն'ինուէի մէջ կառաւ .

37 Ու երբոր անիկայ իր աստուածոյն Նեսրաքին տանը մէջ երկրպագութիւն կ'ընէր , անոր որդիքը Ը Ադրամելէք ու Սարասար Ի զանիկայ սրով զարկին , ու Արարադի երկիրը փախան . և անոր տեղը անոր որդին Ղ Ասորդան թագաւոր եղաւ :

ՂԵՋ · Ժ · 37

Գ Լ · Ի

1 Եզեկիա իր մահուան լուրը առնելով՝ աղօթք կ'ընէ , ու կեանքը երկարելուն խոստմունքը կ'առնէ : 8 Արեւը տասը ապրճման ետ կ'երթայ՝ ան խոստմունքին նշան մը ըլլալու համար : 12 Մարովդաք բաղադան ա եղած հրաշքին համար Եզեկիային ոսկեսիրութիւնը մարդ կը խրկէ , ու անոր ունեցած գանձերուն կը տեղեկանայ : 14 Եսայի ա բաները իմանալով՝ Հրէից Բաբիլոն գերի տարուելուն վերայ կը մարգարեանայ : 20 Մանասէ Եզեկիային տեղը կը յաջորդէ :

713

Ա Բ ՄՆ · Լ8 · 24, ՀԱ : Ես · Լ8 · 1, ՀԱ :

Բ Բ ԹԱԳ · Ժէ · 32 :

1 *Յետ այն օրերը Եզեկիա մահուան ատիճանը հիւանդացաւ : Ու Ամովսի որդին Եսայի մարգարէն ա նոր եկաւ , ու անոր ըսաւ , Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Ի Տանդ համար պատուէր տուր ; քանզի դուն պիտի չապրիս :

2 Եւ անիկայ իր երեսը պատին դարձուց , ու Տէրոջը աղօթք ըրաւ ,

3 ըսելով , Ո՛վ Տէր կ'աղաչեմ , Ը քու առջեւդ ճշմարտութեամբ ու կատարեալ սրտով քալելը՝ և քու աչքիդ առջեւը բարի եղածը ընելս Ը յիշէ . ու Եզեկիա մեծ լացով մը լացաւ .

4 Ու Եսայի տակաւին միջին դաւիթին չելած՝ Տէրոջը խօսքը անոր

5 եղաւ ըսելով , Դարձիր , ու իմ ժողովուրդիս Ի իշխանին՝ Եզեկիային ըսէ ; Քու հօրդ Դաւիթին Տէր Աստուածը այսպէս կ'ըսէ . Ը քու աղօթքդ լսեցի , Ը քու արցունքը տեսայ . ահա քեզ պիտի բժշկեմ , ԼԸ երրորդ օրը Տէ–

6 ղոջ տունը պիտի ելլես . Ի քու օրերուդ վերայ տասնուհինգ տարի պիտի աւելցնեմ , ու քեզ ու այս քաղաքը Ասորեստանի թագաւորին ձեռքէն պիտի ազատեմ , և Ը այս քաղաքին պաշտպանութիւն պիտի ընեմ ինծի համար ու իմ ծառային Դաւիթ–

7 Թին համար : Ու Ի Եսայի ըսաւ , Քանի մը չոր թուզ առէք . ու առին և վէրքին վերայ դրին , ու ողջացաւ :

8 Ու Եզեկիա Եսայիին ըսաւ , Տէրոջը ինծ բժշկելուն ու երրորդ օրը Տէրոջը տունը ելլելուս Ի նշանը

9 ի՞նչ ըլլայ : Ու Եսայի ըսաւ , Ի Ասիկայ քեզի Տէրոջմէ նշան ըլլայ՝ Թէ Տէրը իր ըսած խօսքը պիտի կատարէ . Ստուերը կամ տասը աստիճան յառաջ երթայ , կամ

10 տասը աստիճան ետ դառնայ : Ու Եզեկիա ըսաւ , Ստուերին տասը աստիճան յառաջ երթալը դիւրին է . ոչ , հապա ստուերը տասը աս–

11 տիճան ետ դառնայ : Ու Եսայի մարգարէն Տէրոջը աղաղակեց , ու Լտասը աստիճան ետ դարձուց ստուերը ան աստիճաններէն որ Ա–քազին արևուզ ժամացոյցին վերայ իջած էր :

712

Ի Ես · Լ8 · 1, ՀԱ :

* ԵԶՐ · Բաբովդաք բաղադանը

Ծ Բ ՄՆ · Լ8 · 27, 31 :

† Կամ՝ առնոց վերայ ուրախացաւ , տես Ես · Լ8 · 2 :

12 Ի Ան ատենը Բաբիլոնի Թագաւորը՝ Բաղադանի որդին *Մարովդաք բաղադան նամակներ ու ընծաներ խրկեց Եզեկիային , քանզի Եզեկիային հիւանդ ըլլալը լսեր

13 էր : Ու Ծ Եզեկիա †անոնց մտիկ ըրաւ " , և Թանկագին բաներուն բոլոր տունը՝ արծաթը ու ոսկին ու խունկերը և պատուական եղը ու իր զէնքերուն բոլոր տունը և իր գանձերուն մէջը գտնուած ը ցուցուց . իր տանը մէջ և իր բոլոր տէրութեանը մէջ բան մը չմնաց , որ Եզեկիա անոնց չցուցընէ :

14 Ու Եսայի մարգարէն Եզեկիա Թագաւորին եկաւ , ու անոր ըսաւ , Ա՛ս մարդիկները ի՞նչ ըսին , և ո՞ւրկէ եկան քեզի . ու Եզեկիա ըսաւ , Հեռու տեղէ՝ Բաբիլոնէն

15 եկան : Եւ անիկայ ըսաւ , Քու տանդ մէջ ի՞նչ տեսան . ու Եզեկիա ըսաւ , Ի Տանս մէջ ինչ որ կար՝ տեսան , ա՛ն գանձերուս մէջ անոնց

16 չցուցուցած բանս չմնաց : Ան ատենը Եսայի Եզեկիային ըսաւ ,

17 Տէրոջը խօսքը մտիկ ըրէ . Ահա օրեր կու գան՝ որ քու տանդ մէջ ինչ որ կայ , ու քու հայրերդ մինչև աս օրս ինչ որ ժողվեցին , Բաբիլոն պիտի տարուի . մէկ բան մը

18 պիտի չմնայ , կ'ըսէ Տէրը . Ու քեզմէ ելլելու՝ քու ծնանելու որդիներդ Ի պիտի առնեն , և անոնք Բաբիլոնի թագաւորին պալատին

19 մէջը ներքինիներ պիտի ըլլան : Ու Եզեկիա Եսայիին ըսաւ , Ծ Տէրոջը խօսքը՝ որ դուն բերիր , բարի է . Նաև ըսաւ , Բարէ չէ՞ , որովհետև

Ն · Ք · ՂԲ · 718

Բ Ես · Լ8 · 21 :

Ծ Ես Դաս. Գ · 17 , 37 ; 39 : Ես · Է · 11 , 14 : Լ8 · 22 :

Ի Ես Ես · Լ8 · 7 , 8 :

Լ Ես Ես · Ժ · 12 , 14 : Ես · Լ8 · 8 :

Է Ես · Ժ · 1 : Դ Թագ · Գ · 6 :

Ի Նեեմ · Ժգ · 22 :

Ի Աթագ · Թ · 16 , Ժ · 1 :

Ղ Գ Լ · ԺԲ · 20 : Սադ · Կ · 2 :

Ի Սադ · Լ8 · 12 : Ծղ · 8 :

Ը Գ Լ · ԺԲ · 34 :

ՀՄԿ · 18 :

Ա Գ Լ · Ի · 6 ; Դ Թագ · Ի · 18 ; Երեմ · Խ · 21 , 22 : Ծբ · 17 :

Ֆ Գ Լ · Խ · 13 : Բ Ես · Լ9 · 11 :

Դ Ես Դաս. Ա · 8 :

Ճ Աթագ · Է · 18 : Ես Ծբ · Ա · 21 : Սադ · Լ8 · 9 :

Ն·ՔՔ·ՊՓ· 712

Իբր 710

ՃԲՄՆ·ԼՐ· 32։

ՃՆԵՄ·Գ· 10։

ՆԲՄՆ·ԼՐ· 30։

ԼԲՄՆ·ԼՐ· 33։

Իբր 698

ՀԲՄՆ·ԼԴ· 1, ՁՁ։

ԲԳԼ·ՃԶ·8։

ՖԳԼ·ՃԸ·4։

ՐԳ Թագ· ՀՀ·38՝33։

ՆԲ Օր·Ա·Ը· 19։ ՃԵ·3։ ԳԼ·ՃԵ·16։

ՀԵՐԵՄ·ԼԸ· 34։

ՆԲ Թագ· Ե·13։ Գ Թագ· Բ·29։ Թ·3։

ԷՂԼ·ՃԸ· 21։ Ի·2։ ԳԼ·ՃԶ·3։ ՃԵ·17։

ՐՂԼ·ՃԹ· 26՝31։ ԳԼ· ՃԵ·17։ Բ Օր·ՃԸ· 10՝11։

*ԵՀՐ·Կ՛ԸՆԵՐ·

ՃԲ Թագ·Է· 13։ Գ Թագ·Բ·29։ Թ·3։ ԳԼ·ԻԳ·27։ Ա Պտ·ՃԼ·13՝14։ ԵԶԵՄ·ԼԶ·34։

ԼԲ Թագ·Է·10։

*ի՛մ ծրելուս մէջ խաղաղութիւն ու ապահովութիւն պիտի ըլլայ։

20 Յ՚Ոբ Եզեկիային մեռցորդ պատմութիւնը, և անոր բոլոր զօրութիւնը, ու *շինած աւազանը ու *ջրմուղը, և *քաղաքը բերած ջուրը՝ ահա Յուդայի Թագաւորներուն յիշատակարանը դրքին մէջ պրուած

21 է։ Ու Եզեկիա իր հայրերուն հետ քնացաւ, և անոր տեղը անոր որդին Մանասէ թագաւոր եղաւ։

ԳԼ·ԻԱ

1 Մանասէին թագաւորութիւնը։ 3 անոր չաթափազանց կռապաշտութիւնը։ 10 անոր ըրած չարութեանը պատճառով Յուդայի վրայ գալու չարիքները մարգարէներուն ձեռքովը կը յայտնուին։ 17 Ամն անոր տեղը կը յաջորդէ։ 19 Ամոնին չար վարմունքը։ 23 Անիկայ իր ծառաներէն կը մեռցուի. ժողովուրդն ալ ան մարդասպանները կը մեռցնեն, ու Յոսիան թագաւոր կ՚ընտի։

Իբր 698

1 ՚Մանասէ տասներկու տարեկան էր երբոր թագաւոր եղաւ, ու Երուսաղէմի մէջ յիսունհինգ տարի թագաւորութիւն ըրաւ։ ու անոր մօրը անունը Եփսիբայ էր։

2 Եւ անիկայ Յեհովային չարութիւն ըրաւ՝ ազգերուն գարշելի գործերուն պէս՝ Յեհովան առջևէն վռնտած Իսրայէլ որդւոցը։

3 Ու անիկայ *իր հօրը Եզեկիային կործանած բարձր տեղերը նորէն շինեց, ու Բահաղին սեղաններ կանգնեց ու Աստարովթի կուռք մը շինեց *՝ինչպէս Աքաաբ թագաւորին ըրածին պէս. ու Երկինքին բոլոր զօրութիւններուն երկրպագութիւն ըրաւ և անոնց

4 ծառայութիւն ըրաւ։ Ու Տէրոջը տանը մէջ, որուն համար Տէրը ըսած էր Թէ *Իմ անունս Երուսաղէմի մէջ պիտի դնեմ։

5 Եւ Տէրոջը տանը երկու գաւիթներուն մէջ երկինքի բոլոր զօրութիւններուն սեղաններ

6 շինեց. *Ու իր տղան կրակի անցուց, և *գուշակութիւն ու հմայութիւն կ՚ընէր, և վհուկներ ու նշանագէտներ *ունէր. և Տէրոջը առջևը շատ չարութիւն ըրաւ

7 ու պատկեր բարկացուց։ Եւ իր շինած Աստարովթի կուռքը ան տանը մէջ դրաւ, որուն համար Տէրը Դաւիթին ու անոր որդւոյն Սողոմոնին ըսեր էր, *Իմ անունս ասա տանը մէջ, ու Իսրայէլի բոլոր ցեղերէն իմ ընտրած Երուսաղէմիս

8 մէջ պիտի դնեմ յաւիտեան. *Եւ Իսրայէլին ոտքը ալ պիտի չշարժեմ ասի երկրէն, որն որ ես նոնց հայրերուն տուի. միայն թէ անոնք իմ ամէն պատուիրանքներս՝ ու իմ Մովսէս ծառային անոնց պատուիրած բոլոր օրէնքը զգուշ

9 շութեամբ *ի գործ դնեն։ Բայց անոնք մտիկ չըրին, ու Մանասէ այնպէս Համլըցուց զանոնք, որ Տէրոջը Իսրայէլի որդւոցը առջևէն կորսընցուցած ազգերէն աւելի չարութիւն ըրին։

10 Եւ Տէրը իր ծառաներուն՝ մարգարէներուն ձեռքովը խօսեցաւ՝

11 ըսելով, Ե Որովհետև Յուդայի Մանասէ թագաւորը աս գարշութիւնները ընելով՝ *իրմէ առաջ եղող Ամորհացւոց բոլոր ըրածներէն աւելի չարութիւն ըրաւ, ու իր կուռքերովը *Յուդային ալ մեղք

12 գործել տուաւ, Անոր համար Իսրայէլին Տէր Աստուածը այսպէս կ՚ըսէ. Ահա ես Երուսաղէմի վրայ ու Յուդայի վրայ *նման՝ չարիք մը պիտի խրկեմ, որ ամէն լսողին երս

13 կու *հանկնիջը պիտի խօսի։ Ու Երուսաղէմին վրայ *Սամարիայի լարը և Աքաաբին տանը գնտակը պիտի երկրնցընեմ, ու Երուսաղէմը պիտի սրբեմ՝ ինչպէս որ մէկը աման մը կը սրբէ, ու սրբելէն ետև

14 երեսն *ի վար կը դարձընէ։ Եւ իմ ժառանգութեանս մնացորդը պիտի մերժեմ, ու զանոնք իրենց թշնամիներուն ձեռքը պիտի տամ, ու անոնք իրենց բոլոր թշնամիներուն առաջ ու յափշտակութիւն պիտի

15 ըլլան։ Որովհետև իմ առջևս չարութիւն ըրին, ու իրենց հայրերուն Եգիպտոսէն ելած օրէն մինչև աս

16 օրս զիս բարկացուցին։ Նաև Մանասէ խիստ շատ անմեղ արիւն թափեց, այնպէս որ Երուսաղէմը ծայրէ *՝ի ծայր լեցուց. բայց *՝ի ան իր մեղքէն՝ որով Տէրոջը առջևը Յուդային մեղանչելուն ու չարութիւն ընելուն պատճառ եղաւ։

17 Եւ *Մանասէին մնացորդ պատմութիւնը ու ամէն ըրածը և անոր գործած մեղքը՝ ահա Յուդայի թագաւորներուն յիշատակարանը

18 քին մէջ գրուած է։ Ու *Մանասէ իր հայրերուն հետ քնացաւ, և իր տանը պարտէզին մէջ՝ Ոզայի պարտէզին մէջը թաղուեցաւ. ու անոր տեղը անոր որդին Ամոն թագաւոր եղաւ։

643

19 ՚Ամոն քսանուերկու տարեկան էր երբոր թագաւոր եղաւ, ու Երուսաղէմի մէջ երկու տարի թագաւորութիւն ըրաւ, ու անոր մօրը անունը Մեսղոմիթ էր, *ես Եր

20 տեղացի Արուսին աղջիկն էր։ Եւ անիկայ *իր հօրը Մանասէին ըրածին պէս Տէրոջը առջևը չարութ

21 Թիւն ըրաւ. Ու իր հօրը քալած բոլոր ճամբուն մէջը քալեց, և իր հօրը պաշտած կուռքերը պաշտեց

Ն·ՔՔ·ՊՓ· Իբր 698

Լ Ասակ·ՃԹ· 12։

Ի Գլ·Իգ· 26՝27։ Իգ· 3։4։ Երեմ· ԺԵ·4։

Ի Գ Թագ· Իա·26։

Լ Հմ 9։

Հ Ա Թագ·Գ· 11։ Երեմ· ԺԹ·3։

Յ Տես Եա· ԼԳ·11։ Ողբ· Բ·8։ Ամվ· Է·7՝8։

Ա Մնաց·ԻԵ· 4։

ՃԲՄՆ·ԼԴ· 11—19։

ՃԲՄՆ·ԼԳ· 20։

643

ՃԲՄՆ·ԼԳ· 21—23։

Ն ՀՄ 2, ՁՁ։

Ն · ք · ՂԶ · 643 · Ը Թագ · ժա · 33 ։ 641 · ԲՄՆ · ԼԳ · 24 , 25 ։

ու անոնց երկրպագութիւն ըրաւ ։
22 Եւ Ը իր հայրերուն Ցէր Աստուածը թողուց ու Ցերոբովամ ճամբուն մէջը չգնաց ։
23 Եւ Ամնին ծառաները անոր դէմ դաւաճանութիւն ըրին , ու Թագաւորը իր տանը մէջ մեռցուցին ։ 24 Ու երկրին ժողովուրդը Ամնի Թագաւորին դէմ դաւաճանութիւն ընդհերուն ամէնը մեռցուցին . ու երկրին ժողովուրդը անոր որդին Ցովսիան անոր տեղը Թագաւոր դրին ։
25 Եւ Ամնին ըրած գործքերուն միւսորդ պատմութիւնը ահա Ցուդայի Թագաւորներուն յիշատակաց գրքին մէջ գրուած է ։ 26 Ու զանիկայ Ողայի պարտէզը՝ իր գերեզմանին մէջը թաղեցին . և անոր տեղը անոր որդին Ցովսիա Թագաւոր եղաւ ։

ԳԼ · ԻԲ

1 Ցովսիային բարի Թագաւորութիւնը ։ 3 Ցովսիա տաճարին նորոգութեանը համ կը տանի ։ 8 Քեղկիա օրինաց գիրք մը գտնելով՝ Ցովսիային կը խրկէ . ան ալ լուր կը խրկէ Ողդային՝ որ Ցերոբովամ կը դուշակէ . բայց նաև կ'խոստանայ Թէ Ցովսիային կենդանութեան ատենը պիտի չըլլայ ։

641 · ԲՄՆ · ԼԴ · 1 ։

1 Ցովսիա ութը տարեկան էր երբոր Թագաւոր եղաւ , ու Երուսաղէմի մէջ երեսունմէկ տարի Թագաւորութիւն ըրաւ , և անոր մօրը անունը Ցեդիդա էր , որ Բոզկաթացի Ադդայիային աղջիկն էր ։ 2 Եւ անիկայ Ցերոբովամ առջևը ուղղութիւն ըրաւ , ու իր օրը Դաւիթին բոլոր ճամբուն մէջը քալեց , ու աջ կամ ձախ կողմը չխոտորեցաւ ։

Բ Ցես · ժբ · 39 ։

Բ Օր · և · 32 ։

Իբր 624 · Ը ԲՄՆ · ԼԴ · 8 , ՁԷ ։

3 Ու Ցովսիա Թագաւորին տասնուութերորդ տարին Թագաւորը Մեսուղամի որդւոյն Եսելիային որդին Սափան դպիրը Ցերոբովամ տունը խրկեց՝ ըսելով , 4 Քեղկիա քահանայապետին գնա , ու անիկայ Ը Ցերոբովամ տունը քերուած ստակը Թողհամբ , որն որ Դրան պահապանները ժողովուրդէն ժողվեցին . 5 ներ ժողովուրդէն ժողվեցին . Ու զանիկայ Ցերոբովամ տանը Ի գործին վրայ դրուած բանւորներուն տան , ու տանը փճած տեղուանքը շինելու համար՝ Ցերոբովամ տանը մէջն գործը 6 բանողներուն տան զանիկայ , Հիւսերուն , շինողներուն ու որմնադիրներուն . նաև փայտ ու տաշուած քարեր ծախու առնեն տունը նորոգելու համար ։ 7 Բայց Ը անոնց ձեռքը տրուած ստակին հաշիւը չէին հարցներ , քանզի անոնք հաւատարմութեամբ կը գործէին ։

Ի Գլ · ԺԲ · 4 ։

Ը Գլ · ԺԲ · 9 ։ Ծագ · Ձգ · 10 ։

Ի Գլ · ԺԲ · 11 , 12 , 14 ։

8 Եւ Քեղկիա քահանայապետը Սափան դպիրին ըսաւ , Ի Ցերոբովամ տանը մէջ օրինաց գիրք մը գտայ , ու Քեղկիա ան գիրքը Սափանին տուաւ , ու զանիկայ կարդաց ։ 9 Եւ Սափան դպիրը Թագաւորին եկաւ , ու Թագաւորին պատասխան բերաւ ու ըսաւ , Քու ծառաներդ տանը մէջ գտնուած ստակը հանեցին , ու Ցերոբովամ տանը Ի գործին վրայ դրուած բանւորներուն ձեռքը 10 տուին ։ Եւ Սափան դպիրը Թագաւորին պատմեց ու ըսաւ , Քեղկիա քահանան ինծի մէկ գիրք մը տուաւ . և Սափան զանիկայ Թագաւորին առջևը կարդաց ։ 11 Ու Թագաւորը օրինաց գրքին խօսքերը լսածին պէս իր հանդերձները պատառեց ։ 12 Եւ Թագաւորը Քեղկիա քահանային , ու Սափանի որդւոյն Ակիկամին , ու Միքիայի որդւոյն Ակբորին , և Սափան դպիրին , ու Թագաւորի ծառային՝ Ասայիային պատուիրեց ու ըսաւ , Գացէք՝ ինծի համար ու ժողովուրդին համար ու բոլոր Ցուդային համար՝ սա գտնուած գրքին խօսքերուն վրայով Ցերոբովամ Ի գործին համար . քանզի մեր վրայ Ի Ցերոբովամ մեծ բարկութիւնը բորբոքեր է , որովհետև մեր հայրերը սա գրքին խօսքերուն ճշդանդգիթիւն չըրին , ու մեզի համար ամէն գրուած բաները Ի գործ չըրին ։

Ի Օր · ԻԹ · 27 ։

14 Ու Քեղկիա քահանան և Ակիկամ ու Ակբորը և Սափան ու Ասայիա Արասի որդւոյն Եքթեկուայի որդւոյն Սեղղումի հանդերձապահութիւն կնկանը Ողդա մարգարէին դացին . ու անիկայ Երուսաղէմ՝ * Մասենայի մէջ կը բնակէր ։ ու անոր հետ խօսեցան ։ Եւ անիկայ ըսաւ անոնց , Իսրայէլին Ցէր Աստուածը այսպէս կ'ըսէ . Ձեզ ինծի 16 խրկող մարդուն ասանկ ըսէք ։ Ցէր այսպէս կ'ըսէ . Ահա Ես սա տեղիս ու անոր բնակիչներուն վրայ չարիք պիտի բերեմ , այն Ցուդայի Թագաւորին կարդացած գրքին 17 քին ամէն խօսքերը . Որովհետև զիս թողուցին , և ուրիշ աստուածներու խունկ ծխեցին , որ իրենց ձեռքերուն բոլոր գործքերովը զիս բարկացընեն . ուստի սա տեղիս վրայ իմ բարկութիւնս պիտի բորբոքի , ու պիտի չմարի ։ 18 բայց Ի Ցերոբովամ հարցընելու համար ձեզ խրկող Ցուդայի Թագաւորին ասանկ ըսէք . Իսրայէլի Ցէր Աստուածը այսպէս կ'ըսէ . լսած խօսքերուն համար ։ 19 Որովհետև հըզօսիրտդ կակղացաւ , ու Ցերոբովամ առջևը Ի խոնարհեցար՝ երբոր լսեցիր իմ խօսքս , Թէ սա տեղիս վրայ ու

Ն · ք · ՂԶ · 624 · Ի ԲՄՆ · Օր · լ · 24 , ՁԷ ։ Բ ՄՆ · ԼԴ · 14 , ՁԷ ։

ԲՄՆ · ԼԴ · 20 Ի Ըզոխ Աբդօն ։

Ի Օր · ԻԹ · 27 ։

Ա Մն · ԼԲ · 22 ։

* Ա՛ երկրորդ Տասն ։

Ի Օր · ԻԹ · 27 ։ Դան · Թ · 11 , 12 , 13 , 14 ։

Ի Օր · ԻԹ · 25 , 26 , 27 ։

Ի ԲՄՆ · ԼԴ · 26 , ՁԷ ։

Հ Ցաշ · ծա · 17 ։ Ես · ծէ · 15 ։ Ի Գ Թագ · իա · 29 ։

անոր բնակիչներուն վրայ Նպաստ-
բում ու ձանէնգք պիտի ըլլայ , և
քու հանդերձներդ պատռեցիր ու
իմ առջևս լացիր ; ես ալ լսեցի ,
20 կ'ըսե Տէրը : Անոր համար ահա ես
քեզ քու հայրերուդ պիտի խաղ-
նեմ , ու մխաղաղութեամբ քու
դերեզմանիդ մէջ պիտի մտիս .
փուս . և ասոնք տեղս վրայ իմ բե-
րելու բոլոր չարիքներս քու աչ-
քերդ պիտի չտեսնեն : Ու անոնք
Թագաւորին պատասխան բերին :

ԳԼ . ԻԳ

1 Յովսիա հանդիսաւոր Ժողովքի մը մէջ ան դի-
քը կարդալ կու տայ : 3 Անիկայ Տէրոջը ուխտը
կը նորոգե . 4 կռապաշտութիւնը կը կործա-
նե . 15 Բեթէլի սեղանին վրայ մեռելոց ոսկր-
ներ կ'այրէ , ինչպէս որ մարգարէութիւն ե-
ցած էր : 21 Յովսիա խիստ հանդիսաւոր
զատիկ մը կ'ընէ . 24 խաղարդները ու բոլոր
պղծութիւնները բնջնչնչ կ'ընէ : 26 Աստուծոյ
վերջին բարկութիւնը Յուդայի դէմ : 29 Յով-
սիա յանդգնութեամբ Փարաւոն Նեքաւովին
վրայ երթալով՝ Մակեդովի մէջ կը մեռնի :
31 Յովաքազ անոր տեղը կը յաջորդե ; բայց
Փարաւոն Նեքաւով զանիկայ բանտարկելով՝
Յովակիմ թագաւոր կը նստեցնէ : 36 Յո-
վակիմին չար վարմունքը :

1 Ա Թագաւորը Խղդ խրկեց , ու
Յուդային ու Երուսաղեմին բո-
լոր ծերերը անոր քովը Ժողովե-
2 ցան : Եւ թագաւորը ու անոր
հետ Յուդայի բոլոր մարդիկները
ու Երուսաղեմին բոլոր բնակիչնե-
րը , ու քահանաները և մարգա-
բէները , ու պզտիկէն մինչև մեծը
բոլոր Ժողովուրդը Տէրոջը տունը
ելան . և Բ Տէրոջը տանը մէջ գրու-
նուած ուխտի գրքին բոլոր խօսքե-
3 րը անոնց * առջևը կարդաց : Եւ
Թագաւորը Ե սիւնին քովը կայնե-
ցաւ ու Տէրոջը առջևը ուխտ բ-
րաւ , որ ան գրքին մէջ գրուած
ուխտին խօսքերը հաստատելու հա-
մար՝ Տէրոջը ետևէն երթայ , և ա-
նոր պատուիրանքները ու վկայու-
թիւնները ու կանոնները բոլոր
սրտով ու բոլոր հոգիով պահէ . և
բոլոր Ժողովուրդը ուխտին հաւա-
4 նութիւն տուաւ : Ու Թագաւորը
Քեղկիա քահանայապետին ու
երկրորդ աստիճանի քահանանե-
րուն և դրան պահապաններուն
հրամայեց , որ Բահաղին համար
ու Ր Աստարովթին համար ու եր-
կինքին բոլոր զօրութիւններուն
համար շինուած գործիքներուն ա-
մէնը Տէրոջը տաճարէն դուրս հա-
նեն . ու զանոնք Երուսաղէմէն
դուրս Կեդրոնի դաշտավայրին մէջ
այրեց , ու անոնց մոխիրը Բեթէլ
5 տարաւ : Եւ Յուդայի թագաւոր-
ներուն՝ Յուդայի քաղաքներուն
մէջ ու Երուսաղեմին բոլորտիքը
բարձր տեղերու վրայ դրած խունկ

ղԼ . իգ . 31 , 32 ։
Ա Եզեմ . իգ . 6 , խզ . 22 ։
Ա Պաղ . լբ . 37 , Ես . ծէ . 1 , 2 ։

ծխող էքսւրները , և բահաղին ա-
րեգակին ու լուսնին և փաս-
օրիւս կենդանակերպներուն ու
Ներկինքին բոլոր զօրութիւննե-
րուն խունկ ծխողները վերցուց .
6 Եւ Ե Աստարովթի կուռքը Տէրոջը
տունէն Երուսաղէմին դուրսը կեդ-
րոն հեղեղատը հանեց , ու զանիկայ
կեդրոն հեղեղատին մէջը այրեց ,
ու ծէծեց փոշի ըրաւ , ու փոշին
Ժողովուրդին որդւոցը գերեզման-
7 ներուն վրայ ցանեց . Եւ Տէրոջը
տանը մէջ գտնուող Ի Սոդոմական
մեղքը դործողներուն տուները փլ-
ցուց , ՚ուր որ կնիկները Աստա-
րովթին † վարագուրներ կը գործէ-
8 ին : Ու Յուդայի քաղաքներէն
բոլոր քահանաները Եբ ՚՚աղմ բե-
րաւ , ու Կգարայէն մինչև Բերսա-
բէէ պղծեց այն բարձր տեղուան-
քը , որոնց մէջը քահանաները խունկ
կը ծխէին . և քաղաքի իշխանին՝
Յեսուին դրանը բերանը՝ քաղաքին
դրանը ձախ կողմը եղող դռներուն
9 բարձր տեղուանքը փլցուց : Սայց
բարձր տեղերուն քահանաները Ե-
րուսաղէմ եղող Տէրոջը սեղանը
չէին ելլեր , Ե Հապա իրենց եղբայր-
10 ներուն մէջ բաժարջ կ'ուտէին : Ու
ծ Ենովմի որդւոյն Ձորին մէջը եղող
Ի Յօփեթը պղծեց , Հոր մարդ մը իր
տղան կամ աղջիկը Մողոքին հա-
11 մար կրակէ չանցընէ : Ու նաև վե-
րցուց Տէրոջը տանը դրանը առջևէն
ան ձիերը , որ Յուդայի թագաւոր-
ները արեգակին նուիրեր էին , և
անոնք Փարուրիմ եղող Նաթան-
մելէք ներքինիին սենեակին քովը
էին . ու արեգական կառքերը կրա-
12 կով այրեց : Եւ Ն Ահազին վերնա-
տանը տանիքին վրայ Յուդայի
թագաւորներուն շինած սեղաննե-
րը , ու Տէրոջը տանը երկու գա-
ւիթներուն մէջ Մանասէին շի-
նած սեղանները թագաւորը փլ-
ցուց , ու անկէ բնջնչնչ ըրաւ , և
անոնց հողը Կեդրոն հեղեղատը նե-
13 տեց : Ու Երուսաղէմին դիմացը Ա-
պականութեան լեռան աջ կողմը՝
Խարայէլի Սողոմոն թագաւորին
Սիդոնացւոց դարշելիին՝ Աստա-
րովթին հաճար , ու Մովաբացւոց
դարշելիին՝ Քամովսին համար ու
Ամմոնի որդւոց դարշելիին՝ Մել-
քոմին համար շինած բարձր տե-
14 ղուանքը թագաւորը պղծեց . Եւ
Յարձանները խորտակեց ու Ա-
տարովթի կուռքերը կոտրտեց , ու
անոնց տեղը մարդոս ոսկորներով
լեցուց :
15 Ու Բեթէլի սեղանն ալ , և Խա-
րայէլին մեղանչել տուղ Նաբատ
տան Յերոբովամին շինած բարձր

Ի Նվս . ժ . 5 ։ Սոփ . ա . 4 ։
ղԳԼ . խ . 3 ։
Ի Գլ . խ . 7 ։
Ե Բ Մն . լդ . 4 ։
Ր գ Թագ . ժդ . 24 , ժե . 12 ։
Ժ Եզեկ . ժզ . 16 ։
† Եբր . տուներ
Է գ Թագ . ժե . 22 ։
Լ Ցճս Եզեկ . խգ . 10—14 ։
Ի Թագ . բ . 36 ։
Ձ Ցճս . ժե . 8 ։
Ի Ես . լ . 33 ։ Եր՚մ . կ . 31 , ժԹ . 6 , 11—13 ։
Հ ղԼ . ժբ . 21 ։ բ Օբ . ժբ . 10 ։ Եզեկ . իգ . 37 , 39 ։
Ձ Ցճս Եր՚մ . ժԹ . 13 ։ Սոփ . ա . 5 ։
ղԳԼ . խ . 5 ։
Ճ գ Թագ . ժ . 7 ։
Մ Գ . իգ . 24 ։ բ Օբ . կ . 5 , 25 ։
Յ գ Թագ . ժբ . 28 , 33 ։

Ն · ՔՐ · ՂԶ · 624

տեղը՝ (ան տեղանը ու բարձր տեղն ալ) փլցուց, և բարձր տեղը այրեց ու փոշի դարձուց, ու Աստարովթի
16 կուռքը այրեց։ Եւ Ցովսիա դարձաւ, ու հոն լեռանը վրայի գերեզմանները տեսաւ, և խրկեց՝ գերեզմաններուն մէջէ ոսկորները առաւ, ու տեղանին վրայ այրելով՝ զանիկայ պղծեց՝ ՚ըստ բանին Տէրոջը խօսքին հանմանա, որն որ աս բաները խօսաղ Աստուծոյ մարդը բարձր ձայնէ
17 նով խօսեր էր։ Եւ ըսաւ՝ ի՞նչ պիտի ըլայ աս կոթողը որ ես կը տեսնեմ. ու քաղաքին մարդիկը անոր ըսին՝ Անիկայ Աստուծոյ մարդուն գերեզմանն է, որ Յուդայէն եկաւ, ու Բեթէլի սեղանին վրայ ասոնց բաներդ
18 խօսեցաւ։ Եւ ըսաւ՝ թո՛ղ ըլայ, Զանիկայ ոսկորները մարդ մը տեղէն չշարժէ. ուստի անոր ոսկորները՝ Սամարիայէն եկող մարգարէին ոսկորնե-
19 րուն հետ թող տուին։ Ու Ցովսիա Աստարովթի քաղաքներուն մէջէն բոլոր բարձր տեղերուն տուներն ալ վերցուց, որ Իսրայէլի թագաւորները զանոնք չհնեցով՝ Տէրը բարկացուցեր էին. ու Բեթէլի մէջ բոլոր ըրածին պէս անոնց
20 ալ ըրաւ։ Եւ հոն դանուած Քահանաները տեղերուն բոլոր քուրմերը սեղանոցներուն վրայ Երմրթեց, ու ասոնց վրայ՝ մարդու ոսկորներ այրեց. եղերը Երուսաղէմ դարձաւ։
21 Եւ թագաւորը բոլոր ժողովուրդին պատուիրեց ըսելով՝ Ձեր Աստուծոյն զատիկ ըրէք, Էհնչպէս որ աս ուխտի գրքին մէջը
22 գրուած է։ Քանզի Իսրայէլը զատող դատաւորներուն օրերէն՝ ի վեր՝ և Իսրայէլի թագաւորներուն ու Ցուդայի թագաւորներուն բոլոր օրերն ալ ՚աս զատկին պէս եղած
23 չեր։ Բայց Ցովսիա թագաւորին տասնուութերորդ տարին աս զատիկը Տէրոջը եղաւ Երուսաղէմի մէջ։
24 Ու նաև Ցովսիա՝ ՚ի հուկները, նշանագէտները ու ՚ի թերափիմները ու կուռքերը, և Ցուդայի երկրին մէջ ու Երուսաղէմի մէջ երեւցած բոլոր գարշութիւնները վերցուց, որ քեղկիա քահանային՝ Տէրոջը տունը գտած գրքին մէջը
25 գրուած ՚օրէնքին խօսքերը հաստատէ։ ՚Եւ անկէ առաջ անոր նման թագաւոր մը չեղաւ, որ իր բոլոր սրտովը ու բոլոր հոգիովը ու բոլոր զօրութիւնովը Տէրոջը դառնայ՝ Մովսէսին բոլոր օրէնքին համեմատ. ոչ ալ անկէ ետքը անոր
26 նման եղաւ։ Բայց Տէրը Ցուդա-

Ն · ՔՐ · ՂԶ · իբր 623

ՙԳԼ · ԻԱ · 11, 12 ; ԻԳ · 3, 4 ; Երեմ. ԺԵ · 4 ։

†ԵՔԲ · ՂԱՅ-ՐԱՑԱԼԹԻՒՆ-ՆԵՐՈՒՆ

ՙԳԼ · ԺԵ · 18 ; 20 ; ԺԸ · 11 ; ԻԱ · 18 ։

ՖԳԹԱՂ · Ը · 20 ; ՓՏ · 8 ; ԳԼ · ԻԱ · 4, 7 ։

610

ՙ ԲՄՆ · ԼԲ · 20 ։

ՔԳԼ · ԺԳ · 8 ։

ՖՂԱՔ · ԺԸ · 11 ։

ՙՐ ԲՄՆ · ԼԵ · 24 ։

ԻԲՄՆ · ԼԳ · 1 ։

ՂՏՆ ԱՄՆ · Գ · 15 ։ Ե-ԶԻՄ · ԻԲ · 11 ։

Ե ԳԼ · ԻԳ · 18 ։

32 Երեմիային աղջիկն էր։ Եւ անիկայ իր հայրերուն բոլոր ըրածին պէս Տէրոջը առջեւը չարութիւն ը-
33 րաւ։ Ու Փարաւոն Նէքաւով զանիկայ Եմաթի երկիրը՝ Ռիբղային մէջ բանտարկեց, որ Երուսաղէմի մէջ թագաւորութիւն չընէ. ու Երկրին վրայ հարիւր տաղանդ արծաթ ու տաղանդ մը ոսկի հարկ
34 դրաւ։ Եւ Փարաւոն Նէքաւով Ցովսիային որդին Եղիակիմը անոր հօրը Ցովսիային տեղը թագաւոր դրաւ, ու ՚անոր անունը փոխեց՝ ԷՑովակիմ ՖՒ. Բայց Ցովաքազը առաւ Եգիպտոս տարաւ.
35 ու անիկայ հոն մեռաւ։ Եւ Ցովակիմ ՚ան արծաթը ու ոսկին Փարաւոնին տուաւ, բայց երկրին վրայ հարկ դրաւ՝ ան արծաթը Փարաւոնին պատուիրածին պէս տալու համար. ՚ըստ երկրին ժողովուրդէն ամեն մարդուն վրայ դրուած հարկին համեմատ՝ արծաթը ու ոսկին առաւ, որ Փարաւոնին Նէքաւովին տայ։
36 ՖԵրեսը Ցովակիմը թագաւոր եղաւ՝ քսանուհինգ տարեկան էր ՙ՚ի Երուսաղէմ մէջ տասնուեմ-

ՔԲՄՆ · ԼԳ · 5 ։

ՆՇՔ. ԳԲ. 610

տարի թագաւորութիւն ըրաւ. և անոր մօրը անունը Զաբիդա էր, ա Ռումայի փագրայիային աղջկէն
37 եր։ Եւ անիկայ իր հայրերուն բոլոր ըրածին պէս Ցերոբ՚ը առջևը չարութիւն ըրաւ։

ԳԼ. ԻԴ

1 Յովակիմ նախ Նաբուգոդոնոսորին կը հնազանդի. եւբը անոր դէմ ապստամբելով՝ ինքը իր կործանմանը պատճառ կ՚ըլլայ։ 5 Յովքին անոր տեղը կը յաջորդէ։ 7 Եգիպտոսի թագաւորը Բաբիլոնի թագաւորէն կը յաղթուի։ 8 Յովաքինին չար վարմունքը։ 10 Երուսաղէմ կ՚առնուի, ու անոր բնակիչները Բաբիլոն գերի կը տարուին։ 17 Սեդեկիա թագաւոր կ՚ընտրուի, ու չար կերպով կը թագաւորէ մինչև Երուսաղէմի վերջին կործանումը։

607 606 603 600

1 ՚Ի նոր օրերը Բաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր թագաւորը եկաւ. ու Յովակիմ իրեք տարի անոր ծառայ եղաւ, ու էտէզ դարձաւ անոր
2 դէմ ապստամբեցաւ։ Եւ Տէրը անոր վրայ Քաղդէացւոց գունդերը, ու Ասորւոց գունդերը, և Մովաբացւոց գունդերը ու Ամմոնի որդւոց գունդերը իրկեց. զանոնք Երուսաղէմ վրայ իրկեց, որ զանիկայ կործանէ՝ Տէրոջը խօսքին համեմատ՝ որն որ իր ծառաներուն մարգարէներուն ձեռքովը խօսեր էր։
3 Իրաւ ըրնէ անիկայ Տէրոջը հրամանովը եղաւ Երուսաղէմին, որ զանիկայ իր առջևէն մերժէ՝ Մանասէին ըրած բոլոր մեղքերուն համար,
4 Եւ նաև անոր թափած անմեղ արիւնին համար, քանզի Երուսաղէմը անմեղ արիւնով լեցուց. ու Տէրը չուզեց որ ներէ։
5 Եւ Յովակիմին մնացորդ պատմութիւնը ու անոր բոլոր ըրածը ահա Երուսաղէմի թագաւորներուն յիշատակաց գրքին մէջը գրուած է։
6 Եւ Յովակիմ իր հայրերուն հետ քնացաւ, և անոր տեղը անոր որդին Յովաքին թագաւոր եղաւ։
7 Եւ Եգիպտոսի թագաւորը անկէ ետքը մէյմըն ալ իր երկրէն չելլաւ, քանզի Բաբիլոնի թագաւորը Եգիպտոսի հեղեղատէն մինչև Եփրատ գետը Եգիպտոսի թագաւորին ամէն ունեցածը առեր էր։
8 Յովաքինի տանուտութիւնը տասնեկան էր երբոր թագաւոր եղաւ, ու Երուսաղէմի մէջ իրեք ամիս թագաւորութիւն ըրաւ. և անոր մօրը անունը Նեհուսթա էր, ա Երնուսաղեմացի Եղնաթանին աղջկէն
9 էր։ Եւ անիկայ իր հօրը բոլոր ըրածին պէս Տէրոջը առջևը չարութիւն ըրաւ։
10 Յ Այն ատենը Բաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր թագաւորին ծառաները Երուսաղէմ եկան, ու քաղաքը
11 պաշարուեցաւ։ Եւ Բաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր թագաւորը քաղաքին վրայ եկաւ, երբոր անոր ծառաները զանիկայ պաշարեր
12 էին։ Եւ Յովաքին թագաւորը Յովաքինին իր մօրը ու ծառաներուն և իշխաններուն ու ներքինիներուն հետ Բաբիլոնի թագաւորին ելաւ. Նաև Բաբիլոնի թագաւորը Ը իր թագաւորութեանը ութերորդ տարին Ը զանիկայ բռնեց։
13 Եւ անկէ Տէրոջը տանը բոլոր գանձերը ու թագաւորին տանը գանձերը հանեց. ու Ի կտորտեց այն ամէն ոսկեղէն անօթները, որոնք Իսրայէլի Սողոմոն թագաւորը Տէրոջը տաճարին համար շիներ էր
14 Յ Տէրոջը բոլոր տաճարին համեմատ։ Եւ Երուսաղէմը, ու ամէն իշխանները և ամէն զօրաւոր մարդիկները՝ գերեաց գերի տարաւ, ու ամէն հիւսները ու դարբիններն քշկէ տարաւ. երկրին ժողովրդոցը չաղքատներէն Ի զատ մարդ մը
15 չմնաց։ Եւ Յովաքինը Բաբիլոն փոխադրեց։ ու թագաւորին մայրը ու թագաւորին կիներն ու անոր ներքինիները ու երկրին զօրաւորները Երուսաղէմէն Բաբիլոն
16 գերի տարաւ։ Եւ Երկու զօրաւոր մարդիկը եօթը հազար մարդ, ու հազար հիւս ու դարբին, արուն ամէնն ալ պատերազմող կորիճներ էին, Բաբիլոնի թագաւորը գաւ
17 նոնք Բաբիլոն գերի տարաւ։ Եւ Բաբիլոնի թագաւորը անոր տեղը Մաթանիան թագաւոր դրաւ, ու Ցանոր անունը Սեդեկիայի փոխեց։
18 Սեդեկիա քսանմէկ տարեկան էր երբոր թագաւոր եղաւ, ու Երուսաղէմի մէջ տասնմէկ տարի թագաւորութիւն ըրաւ. և անոր մօրը անունը Ամիտաղ էր, ա Լբենացի Երեմիային աղջկէն էր։
19 Եւ անիկայ Յովակիմին բոլոր ըրածին պէս Տէրոջը առջևը չարութիւն
20 ըրաւ։ Քանզի Տէրոջը բարկութիւնը Երուսաղէմի ու Յուդայի վրայ էր, մինչև որ զանոնք իր երեսէն ձգէ. անոր համար Սեդեկիա Բաբիլոնի թագաւորէն ապստամբեցաւ։

ԳԼ. ԻԵ

1 Երուսաղէմ կը պաշարուի։ 4 Քաղդէացիք Սեդեկիան կը բռնեն, անոր որդիքը կը սպանեն, ու անոր աչքերը կը կուրացընեն։ 8 Նաբուզարդան քաղաքը կ՚աւրէ, ու աղքատ երկրագործներէն Ի զատ մեկալ մնացածները գերի կը տանի. 18 տաճարին անօթները ու գանձերը կը կողոպտէ։ 19 Ազնուականները Ռեբղայի մէջ կը մեռցուին։ 22 Գեդոդիա՝ որ ան մնացած ժողովուրդին վրայ կուսակալ դրուեր էր, կը մեռցուի։ ու Ժողովուրդը Ե-

ՆՇՔ. ԳԲ. 599

Երեմ. իդ. 1. եթ. 1, 2. Եզեկ. ժէ. 12։

Երեմ. իե. 1։

Ի Սէս. Երեմ. ծբ. 28։

Յ Տէս. գԼ. իե. 27։

Կ Գլ. ի. 17։ Եսթ. լ. 6։ Հ Սէս. Դան. ե. 2, 8։

Յ Երեմ. ի. 5։

Ղ Երեմ. իգ. 1։

Ճ Սէս. Երեմ. ծբ. 28։

Մ ա Թագ. ժգ. 19, 22։ Յ Գլ. իե. 12։ Երեմ. լ. 7։

Նբ Մ՚ա. լՂ. 10։ Եսթ. բ. 6։ Եսթ. բբ. 24, ըէ։

Ղ Ճ՚ա Երեմ. ծբ. 28։

Ա Երեմ. լէ. 1։

Ն Ա Մ՚ա. ը. 15։ բ Մ՚ա. լՂ. 10։

Դ Գէլ. իդ. 34։ բ Մ՚ա. լՂ. 4։

Ը բ Մ՚ա. լՂ. 11։ Երեմ. լէ. 1։ Ծբ. 1։

Ա Գլ. իգ. 31։

593

Ա բ Մ՚ա. լՂ. 12։

Նբ Մ՚ա. լՂ. 13։ Եզեկ. ժէ. 15։

գիպոտոս կը փախչի։ 27 Եղմարովքաք կը բարձրացընէ Յովաքինը իր պալատին մէջ։

1 Եւ եղաւ որ անոր Թագաւորութեանը իններորդ տարին տասներորդ ամիսը՝ ամսուն տասներորդ օրը Բաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր Թագաւորը իր բոլոր զօրքովը Երուսաղէմի վրայ եկաւ, ու անոր դիմացը բանակեցաւ. և անոր դէմ շուրջանակի պատնէշներ չինեցին.
2 Ու մինչև Սեդեկիա Թագաւորին մեռտասաներորդ տարին քաղաքը
3 պաշարման մէջ էր։ Եւ ⁊ ամսուն ինն քաղաքին մէջը սաստիկ սով կար, ու երկրին ժողովուրդը հաց
4 չունէր. Եւ ⁊ քաղաքին պարիսպը ճեղքուեցաւ, ու բոլոր պատերազմողները գիշերով՝ Թագաւորի պարտէզին քովը եղող երկու պարիսպին մէջի դրանը ճամբայէն փախան. ու Քաղդեացիք քաղաքին բոլորտիքը կեցեր էին. ու ⁊ Նախ-
5 ⁊ Ասէ դաշտին ճամբայէն գնաց։ Եւ Քաղդեացւոց զօրքը Թագաւորին ետևէն ինկան, ու Երիքովի դաշտերուն մէջը անոր հասան, և անոր բոլոր զօրքը անոր քովէն ցրուեցաւ
6 ցա. Ու Թագաւորը բռնեցին ու զանիկայ ⁊ Ռեբղա տարին Բաբիլոնի Թագաւորին, և անոր դատաստանը
7 տեսան։ Ու Սեդեկիայուն տղաքը իր աչքերուն առջև մորթեցին, ու Սեդեկիայուն աչքերը կուրացուցին, և զինքը շղթաներով կապեցին ու Բաբիլոն տարին։
8 Եւ Բաբիլոնի Թագաւոր՝ Նաբուգոդոնոսոր Թագաւորին ⁊ տասնուհինգերորդ տարին հինգերորդ ամսիսը՝ ⁊ ամսուն եօթներորդ օրը Բաբիլոնի Թագաւորին ծառան՝ Նաբուզարդան գահճապետը Ե-
9 րուսաղէմ եկաւ, Ու ⁊ Տէրոջը տունը և Թագաւորին տունը այրեց, ու Երուսաղէմին բոլոր տուները ու ամէն մեծ տուները կրա-
10 կով այրեց։ Եւ գահճապետին հետը եղող Քաղդեացւոց բոլոր զօրքերը Երուսաղէմին շրջակայ պա-
11 րիսպները փլցուցին։ Ու քաղաքին մէջը մնացած ժողովուրդին մնացորդը, ու Բաբիլոնի Թագաւորին իյնող փախստականները, ու մնացած բազմութիւնը Նաբուզարդան գահճապետը գերի տա-
12 րաւ։ Եւ գահճապետը ⁊ երկրին աղքատներէն Թողուց՝ այգեգործներ ու երկրագործներ ըլլալու հա-
մար։
13 Եւ Քաղդեացիք ⁊ Տէրոջը տանը մէջ եղող պղնձէ սիւները ու ⁊ մեքենովթները ու Տէրոջը տանը մէջ եղող պղնձէ ծովը կոտոր կոտոր ըրին, ու անոնց պղինձը Բաբիլոն
14 տարին։ Եւ ⁊ թաղարները ու թիակները և բազմակացները ու ինկամանները ու պաշտօնի համար գործածուած բոլոր պղնձէ անօթ-
15 ները առին։ Եւ գահճապետը * ոսկիէ ու արծաթէ բուրվառները ու
16 կոնքերը առաւ՝. Նաև Սողոմոնին՝ Տէրոջը տանը համար շինած երկու սիւները, մէկ ծովը ու մեքենովթները։ ⁊ բոլոր աս գործիքներուն
17 պղինձը կշռելի չէր գար։ ⁊ Մէկ սիւնին բարձրութիւնը տասնուութը կանգուն էր, և անոր վրայ պղնձէ խոյակ կար, ու խոյակին բարձրութիւնը իրեք կանգուն էր. և խոյակին վրայ շուրջանակի ցանցակերպ զարդ ու նուռեր կային, ամէնն ալ պղնձէ էին. ու մէկալ սիւնն ալ ցանցակերպ զարդով այնպէս էր։
18 Եւ գահճապետը առաջին քահանան ⁊ Սարայիան՝ ու երկրորդ քահանան ⁊ Սոփոնիան՝ ու իրեք
19 դռնապանները առաւ. Եւ քաղաքէն մէկ ներքինի մը առաւ, որ անիկայ պատերազմող մարդիկներուն զօրագլուխն էր. ու Թագաւորին †առջևը կայնողներէն ⁊ քաղաքին մէջը գտնուած ⁊ հինգ մարդ, ու երկրին ժողովուրդը դինուորութեան դրող՝ զօրքին մեծ գրագիրը, և քաղաքին մէջը գտնուած երկրին ժողովուրդէն վեհասուն մարդ.
20 ⁊ ⁊ ⁊։ Ու Նաբուզարդան գահճապետը զանոնք առաւ, ու Բաբիլոնի Թագաւորին՝ Ռեբղա տա-
21 րաւ։ Եւ Բաբիլոնի Թագաւորը զանոնք զարկաւ, ու Եմաթի երկրին Ռեբղային մէջ զանոնք մեռցուց։ Այսպէս Յուդա իր երկ-
22 րէն գերի տարուեցաւ։ Բայց Յուդայի երկրին մէջը մնացած ժողովուրդը՝ որ Բաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր Թագաւորը հոն Թողուցեր էր, անոնց վրայ Սափանեան Աքիկամին որդին Գոդողիան կուսակալ դրաւ։
23 Եւ զօրաց բոլոր ⁊ իշխանները իրենց մարդիկներովը երբոր լսեցին որ Բաբիլոնի Թագաւորը Գոդողիան կուսակալ ըրեր է, Գոդողիային՝ Մասփա եկան, այսինքն Նաթանիայի որդին Իսմայէլ, Կարեհի որդին Յովհանան, ու Թանհումեթի որդին Նետոփաթացի Սարայիա, ու Մաքաթիի որդին Յեզոնիա, Թէ իրենք և Թէ իրենց մարդիկ-
24 ները։ Ու Գոդողիա անոնց ու անոնց մարդիկներուն երդում ըրաւ, ու անոնց բսաւ, Քաղդեացիներուն ‡ ծառայութիւն ընելէն՝ մի՛ վախնաք. ⁊ երկրիս մէջ բնակեցէք, և Բաբիլոնի Թագաւորին

* Կ՛ել · իե · 8 ։ գ Թագ · է · 45 ։ 50 ։
* Կամ՝ բուրվառները ու կոնքերը ասուա, ինչ որ ոսկիէ էր, էրէրս ոսկի, ու ինչ որ արծաթէ էր՝ էրէրս արծաթ.
† գ Թագ · է · 47 ։
‡ գ Թագ · է · 15 ։ Երեմ · ծբ · 21 ։
§ Երեմ · ծբ · 24, ՃԼ ։
¶ ա Մն · գ · 14 ։ Եզր · է · 1 ։
** Երեմ · իա · 1 ։ իԲ · 25 ։
†† Եսթ · ե · բերը, տես նողներէն · Եսթ · ա · 14։
‡‡ Ցես Երեմ · ծբ · 25 ։
¶¶ Ղև · իվ · 33 · բ Օր · իբ · 36 · 64 ։ Գվ · իգ · 27 ։
§§ Երեմ · խ · 5 ։
** Երեմ · խ · ՀՂ 8 ։ 9 ։
‡‡ Կամ՝ ծառաներէն

ծառայութիւն ըրէք, ու ձեզի ա-
ղէկ պիտի ըլլայ։
25 Եւ "եղաւ որ եօթներորդ ամիսը
թագաւորայ սերունդէն եղող ե-
ղեսամայի որդւոյն Նաթանիայեին
որդին Իսմայէլ տասը մարդով ե-
կաւ . ու Գոդողիան զարկին , ու
մեռաւ , նոյնպէս ալ անոր հետ
Մասփա եղող Հրէաները ու քաղ-
26 դէացիները ։ Եւ բոլոր ժողովուր-
դը պզտիկէն մինչև մեծը՝ ու զօրաց
իշխանները ելան և Եգիպտոս գա-
ցին ։ քանզի քաղդէացիներէն
վախցան ։
27 Ու եղաւ որ Յուդայի Յովաքին
թագաւորին գերութեանը երսուն-
ուեօթներորդ տարին երկոտասա-

ներորդ ամիսը՝ ամսուն քսանուեօթ-
ներորդ օրը , Իսբիլոնի եղմարով-
դաք թագաւորը՝ իր թագաւոր ե-
ղած տարին , Յուդայի Յովաքին
թագաւորին բ գլուխը բարձրա-
ցուց , ու ազնիւ բանտէն հանէց .
28 Եւ անոր հետ քաղցրութեամբ խօ-
սեցաւ , ու անոր աթոռը Բաբի-
լոնի մէջ իր հետը եղող թագա-
29 ւորներուն աթոռէն վեր դրաւ . Եւ
անոր բանտի լաթերը փոխեց ։ ու
անիկայ իր կենացը բոլոր օրերուն
մէջ ։ միշտ անոր առջևը հաց կ'ու-
30 տեր ։ Եւ անոր ռոճիկը միտատև
ռոճիկ ըլլալով , անոր կենացը բո-
լոր օրերուն մէջ թագաւորին կող-
մէն օրէ օր անոր կը տրուէր ։

ԵՈՒՆԱՅԻՆ ԳԻՐՔ ՄՆԵՑՈՐԴԵՑ

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Ադամ սերունդը մինչև Նոյ ։ 5 Ցաւեթի որդիքը ։ 8 Քամի որդիքը ։ 17 Սեմի որդիքը ։ 24 Սեմի սերունդը մինչև Աբրահամ ։ 29 Իսմայէլի որդիքը ։ 32 Քետուրայի որդիքը ։ 34 Աբրահամի սերունդը՝ Իսահակ ։ 43 Եդոմի թագաւորները ։ 51 Եդոմի իշխանները ։

1 Ադամ , Սէթ , Ենովս , (2) Կայ-
նան , Մաղաղէել , Յարեդ ,
3 Ենովք , Մաթուսաղայ ,Ղամէք ,
4 Նոյ . Սէմ , Քամ ու Յաբեթ ։
5 Յաբեթին որդիքը Գոմեր , Մա-
գոգ , Մադայ , Յաւան , Թոբէլ ,
6 Մոսոք ու Թիրաս էին ։ Եւ Գո-
մերին որդիքը Ասքանաս , Րիփաթ
7 ու Թորգոմա էին ։ Եւ Յաւանին
որդիքը՝ Եղիսայ , Թարսիս , Կի-
տացիք ու Դոդացիք էին ։
8 Քամին որդիքը Քուշ , Մեսո-
բեմ , Փուտ ու Քանան էին ։
9 Եւ Քուշին որդիքը Սաբա , Եւի-
լա , Սաբաթա , Ռեգմա ու Սեբե-
թաքա էին ։ Եւ Ռեգմային որ-
10 դիքը Սաբա ու Դեդան էին ։ Եւ
Քուշ Ծնաւ Ներբովմիը . ասիկայ
սկսաւ երկրի վրայ զօրաւոր ըլլալ ։
11 Եւ Մեսորեմ Ծնաւ Ղուդացինե-
րը , Անամացիները , Ղաբացինե-
12 րը , Նեփթուքացիները , Պաթո-
րեսացիները ու Քասղուքացինե-
րը , (ուսկից որ Փղշտացիք ելան ,)
13 ու Կասփթորացիներն ալ ։ Եւ
Ղանան Ծնաւ իր անդրանիկը Սի-
14 դոնը , նաև Գետը , Եբրուսացին ,
15 Ամորհացին , Գերգեսացին , Խեւա-
16 ցին , Արուկեցին , Ասենացին , Ա-

րուադացին , Սամարացին ու Ամա-
թացին ։
17 Եւ Սեմին որդիքը Եղամ , Ասուր ,
Արփաքսադ , Ղուդ , Արամ , Հուս ,
Հուլ , Գաթեր ու Մոսոք էին ։
18 Եւ Արփաքսադ Ծնաւ Սաղան , և
19 Սաղա Ծնաւ Եբերը . Ու Եբերին
երկու որդի Ծնան . մէկուն անունը
Փաղէկ էր , քանզի երկիրը անոր
օրերը բաժնուեցաւ . և անոր եղ-
20 բօրը անունը Յեկտան էր ։ Ու
Յեկտան Ծնաւ Եղմոդադը , Սա-
21 ղաբը , Ասարմոթը , Յարաբը , Ա-
22 դոբամ , Ուզալը , Դեկղան , Գե-
23 բաղը , Աբիմաէլը , Սաբան , Ոփիրը ,
Եւիլան ու Յոբաբը . ամէն սոոնք
Յեկտանին որդիքն էին ։
24 Սէմ , Արփաքսադ , Սաղայ ,
25 Եբեր , Փաղէկ , Ռագաւ , (26) Սե-
27 րուդ , Նաբոովր , Թարայ , Աբ-
րամ այսինքն Աբրահամ ։
28 Աբրահամին որդիքը Իսահակ
29 ու Իսմայէլ էին ։ Անոնց Ծնունդ-
ները սոոնք են . Իսմայէլին անդ-
րանիկը՝ Նաբեոթ , եաքը Կեդար ,
30 Ադբեէլ , Մաբսամ , Մասմա ,
Դումա , Մասսէ , Հադադ , Թե-
31 մա , Յետուր , Նափէս ու Կեդմա .
Իսմայէլի որդիքը սոոնք էին ։
32 Եւ Աբրահամին հարճին Քե-
տուրային որդիքը . անիկայ Ծնաւ
Զեմրանը , Յեկսանը , Մադանը ,
Մադիանը , Յեսբոկը ու Սուէին ։
Ու Յեկսանին որդիքը Սաբա ու
33 Դեդան էին ։ Եւ Մադիանին որ-
դիքը Գեփա , Ափէր , Ենովք ,

Ն·ք·ԶԲ· 588
·ԵՐԵՄ. ԽԱ. 1, 2 ։
Ն·ք·ԶԲ· 588
Բ ՅՃԹ ՅՆ· Խ. 13, 20 ։
ՎԵՐՄ. ԽԴ· 4, 7 ։
562
·ԵՐԵՄ. ԾԲ· 31, ԷՃ ։
ՅԲԹԱԳ. Թ. 7 ։
Ն·ք·ԶԲ· 4004, ԷՃ
Ն·ք·ԶԲ· 4004, ԷՃ
·Ն՚Ո· Գ· 25, 26 ։ Ե. 3, 6 ։
Ի ՅՆ· Ժ. 2, ԷՃ ։
Ի ՅՆ· Ժ. 26 ։
Ա ՅՆ· Ժ. 22 ։ ԺԱ. 10 ։
Ը ՅՆ· Ժ. 23 ։ Ա՚ԸՈՒԵ Մ՚Ա՚ ։
‡ ՅՈ՚ ԲԱԺԱ-ՆԱՒ· ՅՆ· Ժ. 25 ։
Ե ՅՆ· Ժ. 26 ։
Ժ ՅՆ· ԺԱ. 10 ։ ԷՃ ։ Ղ՚Ա. Գ. 36։ ԷՃ ։
Ի ՅՆ· ԺԱ. 15 ։
Լ ՅՆ· ԺԷ. 5 ։
Ի ՅՆ· ԽԱ. 2, 3 ։
Ի ՅՆ· Ժ. 11, 15 ։
Ի ՅՆ· ԽԷ. 13—16 ։
Հ ՅՆ· ԽԷ. 15 ։
ԽԲԲ 1853
Յ ՅՆ· ԽԷ. 1, 2 ։

Աբիդա ու Եղդագա էին , ասոնք
ամէնը Քետուրային որդիքն էին :
34 Եւ Աբրահամ ծնաւ Իսահակը :
Իսահակին որդիքը Եսաւ ու Իս-
35 րայէլ էին : Եգաւին որդիքը Ե-
ղիփազ , Ռագուէլ , Յեռա , Յեղդօմ
36 ու Կորհ էին : Եղիփազին որդիքը՝
Թեման , Օմար , Սեփոյ , Գոթամ ,
Կենեզ , Թամնա ու Ամաղէկ էին :
37 Ռագուէլին որդիքը Նահաթ , Զա-
38 րա , Սամմա ու Մեզա էին : Ու
Սէիրին որդիքը Ղոտան , Սոբաղ ,
Սեբեգօն , Անա , Դիսօն , Եսեր ու
39 Դիսան էին : Եւ Ղոտանին որդի-
քը Քոռի ու Հեմամ էին . և
Թամնա Ղոտանին քոյրն էր :
40 Սոբաղին որդիքը Գաղուան , Մա-
նաքաթ , Գեբաղ , Սեփոյ ու Օնամ
էին : Ու Սեբեգօնին որդիքը Ա-
41 յիա ու Անա էին : Անային որդին
Դիսօն . ու Դիսօնին որդիքը
Ամիան , Եսբան , Յեթրան ու Քա-
42 ռան էին : Եսերին որդիքը Բաղ-
ղան , Զաաւան ու Յաական էին :
Դիսանին որդիքը Հուս ու Առան
էին :
43 Եւ Ասոնք են ան թագաւորնե-
րը որ Եդովմի երկրին մէջ Թա-
գաւորեցին , Իսրայէլի որդւոցը
վրայ Թագաւոր մը Թագաւորելէն
առաջ . Բէովրի որդին Բաղա ,
ու անոր քաղաքին անունը Դին-
44 նաբա էր : Եւ Բաղա մեռաւ , ու
անոր տեղը Բոսորացի Զարային որ-
45 դին Յոբաբ Թագաւորեց : Եւ
Յոբաբ մեռաւ , ու անոր տեղը
Թեմանացւոց երկրէն Հուսամ
46 Թագաւորեց : Եւ Հուսամ մե-
ռաւ , ու անոր տեղը Բադադին
որդին Ադադ Թագաւորեց , որ
Մովաբի դաշտին մէջ Մադիանա-
ցիները կոտորեց . և անոր քաղա-
47 քին անունը Աւիթ էր : Եւ Ա-
դադ մեռաւ , ու անոր տեղը Սաս-
րեկացի Սամղա Թագաւորեց :
48 Եւ Սամղա մեռաւ , ու անոր
տեղը Գետին քովը Ռոռովթէ Ե-
49 ղող Սաւուղ Թագաւորեց : Եւ Սա-
ւուղ մեռաւ , ու անոր տեղը Աքո-
բորի որդին Բաալղանան Թագա-
50 ւորեց : Եւ Բաալղանան մեռաւ , ու
անոր տեղը Ադադ Թագաւորեց .
և անոր քաղաքին անունը Փոգով
էր , ու անոր կնկանը անունը Մե-
տաբեէլ էր , որ Մէզաաբին աղջի-
կանը Մատրեթին աղջիկն էր :
51 Եւ Ադադին մեռնելէն ետքը
Եդովմի իշխանները եղան , Թամ-
նա իշխան , Գաղուա իշխան , Եթ-
52 թեթ իշխան , Ողիբամա իշխան ,
53 Եղա իշխան , Փինոն իշխան , Կե-
նեզ իշխան , Թեման իշխան , Մաք-
54 զար իշխան , Մագդիէլ իշխան ,
Իրամ իշխան . Եդովմին իշխաննե-
րը ասոնք էին :

ԳԼ . Բ

1 Իսրայէլի որդիքը . Յուդայի սերունդը
Թամարէն : 18 Եսեսէի որդիքը . 18 Խե-
րոնեան Քաղերին սերունդը : 21 Խորոնի
սերունդը Մաբիրի աղջկէն : 25 Յերախմէ-
լի սերունդը : 34 Սեսանի սերունդը : 42
Քաղերի սերունդին մէկ ուրիշ ճիւղը :
50 Ովրեան Քաղերին որդիքը :

1 Իսրայէլի որդիքը ասոնք են . 1752 , ա
Ռուբէնն , Շմաւոն , Ղեւի , Յու- ա Ծն . խգ .
2 դա , Իսաքար , Զաբուղոն , Դան , 32 ; լ / 5 : լե .
Ցովսէփ , Բենիամին , Նեփթաղեմ , 13 , 22 : Խզ .
Գադ ու Ասեր : 8 , ա :
3 Յուդայի որդիքը էր , Օնան ու բ Ծն . լը , 38 :
Սելօմ էին . ասոնք երեքը Քանանա- Խզ . ա 12 : Թա .
ցի Շաւային աղջիկէն ծնան անոր . ու . Խ . 19 :
ու Յուդային անդրանիկը Էր Ցե- գ Ծն . լը . 3 :
րոնը առջեւը չար բաներուն Հա- դ Ծն . լը . 7 :
մար՝ Ցերը դանիկայ մեռցուց :
4 Եւ անոր հարսը Թամար Փարէսը ե Ծն . լը . 29 ,
ու Զարան ծնաւ անոր : Յուդային 30 : Մատ .
բոլոր որդիքը հինգ էին : ա . 3 :
5 Փարեսին որդիքը Եսրոն ու զ Ծն . խզ .
6 Համուլ էին : Եւ Զարային որ- 12 : Հառթ .
դիքը՝ Զամբրի , Եթան , Եման , դ . 18 :
Քալքօլ ու Դարա . ամէնը հինգ է Ցես . ե . 1 :
7 էին : Եւ Քարմիին որդին Աքար Ա՛ընտ .
էր , որ Նզովածով մեղք գործեց , Ջարեդ :
ու Իսրայէլը նեղու-Թեան մէջ ձգ- ը գործ . դ .
8 դեց : Ու Եթանի որդին Ազա- 31 :
9 րիա էր : Ու Եսրոնի որդիքը ո- * կամ՝
րոնք անոր ծնան , Ցերամել , Ռա- Դարդա :
ամ ու Քելուբայ էին : թ Ցես . գ . 18 ,
10 Եւ Արամ ծնաւ Ամինադաբը , 1 :
ու Ամինադաբ ծնաւ Յուդայի որ- ի Մատ . ա .
11 դւոց իշխանը Նասսոնը , Եւ Նաա- 3 , 4 :
սոն ծնաւ Սալմոնը , ու Սալմոն Բէզ . 1471
12 ծնաւ Բոոսը , Եւ Բոոս ծնաւ Ով- † Եբր . Քամ
բեդը , ու Ովբեդ ծնաւ Եսսէն , Բէր 1090
13 Եւ Եսսէ ծնաւ իր անդրանիկը ‡ Կամ՝ Քա-
Եղիաբը , ու երկրորդը՝ Աբինադա- զէր . տես
14 բը , ու երրորդը՝ Սամման , Չոր- Հմր . 18 , 42 :
բորդը՝ Նաթանայէլը , հինգերորդը՝ Լհառթ . դ .
15 Հոռդային , Վեցերորդը՝ Ասոմ 19 , 20 : Մատ .
16 Սերուիայէորդը՝ Դաւիթը : Եւ ա , գ , է :
անոնց քոյրերը Շարուհեա ու Ա- Թագ . ա .
բիգեա էին : Ու Շարուհեային 6 : Ա
որդիքը իրեք էին . Աբեսա , Յո- Թագ . ժզ .
17 ձոր ու Ասայէլ : Եւ Աբիգեա 6 : Հ
ծնաւ Ամեսային , ու Ամեսային Թագ . ժ .
հայրը Իսմայելացի Յեթերն էր : 18 :
18 Ու Եսրոնի որդին Քաղէբ կնոջմէն ձ Ցես . բ
Ազուբայէն ու Յերիովթէն որդիներ Թագ . ժե .
ծնաւ . և ասոր որդիքը ասոնք են : 25 :
19 Ազուբա մեռաւ , Յովթաբ ու Սրդօն : Ու
երբոր Ազուբա մեռաւ , Քաղէբ
իրեն Եփրաթը , որ ա- ի Հմր . 50 :
20 նոր ծնաւ Ովրը : Եւ Ովր ծնաւ
Ուրին , և Ուրի ծնաւ Բեսելէլը : ե Եզ . լ . 2 :
21 Եւ անկէ ետքը Եսրոն Գաղաա- յ Թագ . իե .
դի Հօրը յ Մաքիրին աղջկանը մէ- 1 :

տաւ, ու զանիկայ առաւ ։ և ինքը վաթսուն տարեկան էր. ու անի-
22 կայ Սեղուբը ծնաւ անոր ։ Եւ Սեղուբ ծնաւ Յայիրը. ու ասիկայ
Գաղաադու երկրին մէջ քսանու-
23 իրեք քաղաք ունէր ։ Ու *Գեսուրը ու Արամը", Յայիրի գիւղա-
քաղաքները, կանաթը ու անոր
դեղերը՝ վաթսուն քաղաք առաւ
անոնցմէ.ասոնց ամէնը Գաղաադու
24 Հօրը Մաքիրին որդւոյն էր ։ Ու †Եարոն քաղեբ եփրաթայի մէջ
մեռնելէն ետքը, Եարոնին կինին
Աբիան" անոր ծնաւ Հեսկուէին
Հայրը Ապուրը ։
25 Ու Եարոնին անդրանկանը Ես-
բամլելն որդիքըասոնք էին. անդ-
րանիկը Հուամ, Բունա, Օրէն,
26 Ասմ՝ ու Ակիա ։ Եւ Եբրամել
մէկ ուրիշ կնիկ մը ունէր, ու անոր
անունը Ատարա էր. անիկայ Օնա-
27 մի մայրը եղաւ ։ Ու Եբրամելին
անդրանկանը Հուամին որդիքը ա-
սոնք էին. Մասա, Ջամին ու Ա-
28 կոր ։ Եւ Օնամի որդիքը Սամա-
յի ու Ջադայ էին ։ Եւ Սամայիին
որդիքը Նադաբ ու Աբիսուր էին ։
29 Եւ Աբիսուրի կնկանը անունը Ա-
բիհայիլ էր, որ անոր ծնաւ Աբ-
30 բանը ու Մոլղիդը ։ Եւ Նադա-
բին որդիքը Սալադ ու Ափփեմ
էին. ու Սալադ անորդի մեռաւ ։
31 Եւ Ափփեմի որդին՝ Ջեսսի, ու
Ջեսսիի որդին՝ Սեսան, ու Ս Ա-
32 ռանի որդին Աղայի էր ։ Եւ Սա-
մայիի եղբօրը՝ Ջադայինն որդիքը
Ջեմեր ու Ջոնաթանն էին. ու
33 Ջեմեր անորդի մեռաւ ։ Եւ Ջով-
նաթանի որդիքը Փալէթ ու Զա-
զա էին ։ Ջերաամլէլ որդիքը ա-
սոնք էին ։
34 Եւ Սեսան տղաքներ չունէր, բայց միայն աղջիկներ ։ Ու Սեսան Ջարքա անունով Եգիպտացի ծա-
35 ռայ մը ունէր. Ու Սեսան իր աղ-
ջիկը իր Ջարքա ծառային կնիկ տուաւ. որ անոր Եթթին ծնաւ ։
36 Ու Եթթի ծնաւ Նաթանը, և
37 Նաթան ծնաւ *Զաբադը, ու Զաբաթ ծնաւ Ոփղաղը, և Ոփղաղ
38 ծնաւ Ովբեդը, Ու Ովբեդ ծնաւ Եհուն, և Եհու ծնաւ Ազարիան,
39 Ու Ազարիա ծնաւ Քեղեսը, և
40 Քեղես ծնաւ Եղեասան, Ու Եղեասա ծնաւ Սոսամին, և Սոսամի
41 ծնաւ Սեղղումը, Ու Սեղղում ծը-
նաւ Եկամիան, և Եկամիա ծնաւ
Եղիսաման ։
42 Ու Եբրամելին եղբօրը Քաղեբի որդիքը. անոր անդրանիկը Մեսա՝
Զիփի Հայրն էր, ու Քեբրոնի Հայ-
43 րը Մարեսային որդին էր ։ Եւ Քեբրոնի որդիքը Կորխ ու Թափուա
44 և Բոկոմ ու Սեմա էին ։ Ու Սեմա ծնաւ Հռաամը՝ Ջարկաամի Հայրը,
45 ու Բոկոմ՝ ծնաւ Սամայիին ։ Եւ Սամայիի որդին Մաոն էր. ու
Մաոն Բեթսուրի Հայրն էր ։
46 Եւ Քաղեբին հարճը Գեփա ծնաւ Առանը, Մոսան ու Գազեղը. և
47 Առան ծնաւ Գազեղը ։ Ու Ջադայիի որդիքը Հռագեմ, Ջովաթամ, Գեսան, Փաղետ, Գեփա
48 ու Սագաֆ էին ։ Եւ Քաղեփին հարճը Մաաքա ծնաւ Սեբերը ու
49 Թիրհանան. Նաև ծնաւ Մադմաննայի Հայրը Սագաֆը, ու Մաքաբենայի Հայրը ու Գաբաայի Հայրը Շաւան. և Քաղեբին աղջիկը
Ն Ակսա էր ։
50 Ղ Եփրաթի անդրանկանը Ովբի որդւոյն Քաղեբին որդիքը ասոնք էին. Կարիաթարիմի Հայրը Սո-
51 բալ, Բեթլեհեմի Հայրը Սալմոն,
52 Բեթգադերի Հայրը Հարեփ ։ Եւ Կարիաթարիմի Հօրը Սոբալին որդիքը Հարոէ ու Մանահաթա-
53 ցւոց կէսն էին ։ Եւ Կարիաթարիմի տոհմերը Ջեթերացիք, Փութացիք, Սամաթացիք ու Մասապացիք էին. Սարաացիք ու Եսթա-
54 ուղացիք ասոնցմէ ելան ։ Սալմոնին որդիքը Բեթլեհեմ, Նետոփացիք, Ատարովթ, Ջովաբին տունը ու Մանահաթացւոց
55 կէսը ու Սարացիք էին ։ Եւ Գարեսի մէջ բնակող դպիրներուն տոհմերը Թարգամթացիք, Սամմաթացիք, Սովկաթացիք. ասոնք Ջինեքացի հօրմէն Համաթէն ելլող Կինեցիք էին ։

Գլուխ Գ

1 Դաւիթին որդիքը ։ 10 Անոր սերունդը մին-
չև Սեդեկիա ։ 17 Ջեքոնիային յաջորդները ։
1 Եւ Դաւիթին Քեբրոնի մէջ ծնած որդիքը ասոնք էին. անդրանիկը Ամնոն՝ Իզրէելացի Աբիհոսամին, երկրորդը †Դանիէլ՝ Կարմելացի Աբիգայէլէն,
2 մեծացի Աբիքեայէն, երրորդը Աբիսողոմ՝ Գեսուրի Թագաւորին Թոլմիին աղջկանը Մաաքայինն որդին, չորրորդը Ադոնիա՝ Ագգիթին
3 որդին, Հինգերորդը Սափատիա՝ Աբիտալէն, վեցերորդը Եթրամ՝
4 իր կնոջմէն Եգղայէն ։ Այս վեցը անոր ծնան Քեբրոնի մէջ. և Երկոտն եօթը տարի ու վեց ամիս թագաւորութիւն ըրաւ. ու Երուսաղեմի մէջ երեսունեւերկու տարի թագաւորութիւն ըրաւ ։
5 Ու Երուսաղեմի մէջ ասոնք ծընան անոր. Սամաա, Սովբաբ, Նաթան ու Սողոմոն. Ասոնք չորսը †Բաթսուա Ամիէլի աղջիկէն՝ Բերսաբէէն ծնած
6 էին. Եւ Եբհար, ու ‡Եղիսամա,

ն · ք · գ · ե · իբր 1471

յ Թագ. ը · ։ 41 ։ բ Օր · գ · 14 ։ Ցեսս. ծգ ։ 30 ։ * Կամ՝ Գեսուացւոց ու Ասրուց կրնէին † Կամ՝ Եսբրոնին մեռնելէն ետքը՝ Քաղեբ եփրաթա ևու, ու Ասրոնի կինին Աբիան, որ

ն · Գլ · գ · ծ ։

ւ Ցեսս · ը · 34 ։ 35 ։

32 ։ Գլ · ։ ծա · 41 ։

իբր 1471, ա

ղ Ցեսս · ժե · 17 ։ ղՀմր 19 ։

ղ Դասն · ։ · 16 ։ ։ Երեմ · լե · 2 ։

իբր 1053, ա

։ բ Թագ · գ · 2 ։
բ Ցես · ժե · 56 ։
է Թագ · գ · 3 Լըսուէ Քելբ ։
դ Թագ · գ · 5 ։
է Թագ · բ · 11 ։
ղ Թագ · ե · 5 ։
է Թագ · ե · 14 ։ Գլ · ժդ · 4 ։
ը Թագ · ժբ · 24 ։
թ Թագ · ժա · 3 Լըսուէ Էլիսամա ։
‡ Կամ՝ Եղիսամա · Բ Թագ · է · 15 ։

Ն · ք · ՋԾ · ԻԸԲ 1053, ՃՀ

ԺԳԼ · ԺԹ · 7 Լ'ԵՒՈՒԹ ԲԱՐՁԱԳԱ ։
Ի 8ԱՒ Բ ԹԱԳ · Ե · 14 ։ 15 ։ 16 ։
Ւ Բ ԹԱԳ · ԺԹ · 1 ։
Ի Ա ԹԱԳ · ԺԱ · 48 ։ ԺԲ · 6 ։
ԺԲՄՆ · ԻԱ · 17 Լ'ԵՒՈՒԹ ԳՈՎԱՔԱՂ · Ի Ի ԻՐ · 6 Լ'ԵՒՈՒԹ ԱՂԱՐԻԱ ։
Լ Գ ԹԱԳ · ԺԵ · 30 Լ'ԵՒՈՒԹ ՈՂԻԱ ։

7 ու Եղլփաղէտ, եւ Նոքա, ու Նա-
8 փեկ, և Ցափիե, Ու Եղևսամա,
ու ԺԵղևազա ու Եղլփաղէտ · է ա-
9 ՚ամէ ինն էին։ Ամէնն ալ Դաւիթին
որդիներն էին, հարճերուն որդի-
ներէն ու անոնց քրոջմէն՝ Թա-
մարէն ՚ի զատ ։
10 Եւ Սողոմոնին որդին է Ռոբովամ
էր · անոր որդին Աբիա, անոր որ-
դին Ասա, անոր որդին Ցովսա-
11 փատ, Անոր որդին Ցովրամ՝ անոր
որդին ԺՈքոզիա, անոր որդին Ցո-
12 վաս, Անոր որդին Ամասիա, անոր
որդին Ազարիա, անոր որդին Ցո-
13 վաթամ՝ Անոր որդին Աքազ, ա-
նոր որդին Եզեկիա, անոր որդին
14 Մանասէ, Անոր որդին Ամոն, ա-
15 նոր որդին Ցովսիա։ Եւ Ցովսիա-
յին որդիքը՝ անդրանիկը Ցօհա-
նան, երկրորդը Ցովակիմ, եր-
րորդը Սեդեկիա, չորրորդը Սեղ-
16 ղում էր ։ Ու Ցովակիմին որդիքը՝
անոր որդին Եքոնիա, անոր որդին
17 Սեդեկիա էր ։ Ու Եքոնիային որ-
դիքը՝ Ասիր, անոր որդին Սաղա-
18 թիէլ · Նաև Մելքիրամ, Փա-
դայիա, Սանէասր, Եկեամիա,
19 Ովսամա ու Նադաբիա էին ։ Եւ
Փադայիային որդիքը Զօրաբաբէլ
ու Սեմէի էին · ու Զօրաբաբէլին
որդիքը՝ Մեսուղամ ու Անանիա ։
ու անոնց քոյրը Սաղոմիթ էր ·
20 Նաև Ասուբա, ու Ոող, և Բա-
րաքիա, ու Ասադիա Ե Ցովսաբե-
21 սեդ՝ հինգ էին ։ Եւ Անանիային
որդիքը Փաղատիա ու Եսայի էին ·
* Հռափայիային որդիքը, Ռոբնային
որդիքը, Աբդիային որդիքը, Սե-
22 քենիային որդիքը՝ ։ Ու Սեքենիա-
յին որդին Սեմայիա էր · ու Սե-
մայիային որդիքը Հքետտուս, և
Իգաղ, ու Բերիա, և Նաարիա
23 ու Սափատ՝ վեց էին ։ Եւ Նաա-
րիային որդիքը Եղլիոէնայի ու
Եզեկիա ու Եզրիկամ՝ իրեք էին ։
24 Ու Եղլիոէնայիին որդիքը Ովդու-
իա, ու Եղեասիբ, և Փաղայիա,
ու Ակկուբ, և Ցօհանան, ու Դա-
ղայիա և Անանի՝ եօթն էին ։

* Գ՚ անոր որդին Հռափայիա, ա-
նոր որդին Ռոբնա, ա-
նոր որդին Աբդիա, ա-
նոր որդին Սեքենիա ։
Հեզր · Ը · 2 ։

1300 ՃՀ

ա ԾՆ · ԼԸ · 29 ։ Խզ · 12 ։
Բ ԳԼ · Բ · 52 Լ'ԵՒՈՒԹ Հա-ԲԵՒ ։

ԳԼ · Գ

1 Ցուդայի սերունդը ։ 5 Եսրոնին մեռնելէն
ետքը՝ իրեն ծնած Աքսուրէն յառաջ եկած սե-
րունդը ։ 9 Գարեհին ու անոր աղօթք ընե-
լուն վրայով ։ 21 Սելոմի սերունդը ։ 24
Շմաւոնի սերունդը ու քաղաքները ։ 39 ա-
նոնք Գեդովրին՝ ու Սէիր լեռը բնակող Ամա-
ղեկացիներուն վրայ կը տիրեն ։

1 Յուդայի որդիքը՝ Փարես, Ես-
րոն ու Քարմի և Ովր ու Սոբաղ ։
2 Էին ։ Եւ Սոբաղին որդին է Ռե-
այիա Եեթը ծնաւ · ու Եեթ Ա-
քիմային ու Ղատադ ծնաւ · Սա-
3 բատացւոց տոհմերը սոսոք են ։ Ու-

Եօսամի † Հօրմէն սոսոք եղան · Եեզ-
րայէլ ու Եեմա ու Եեզբաս · և
անոնց քրոջը անունը Եսեղեփօն
4 էր ։ Ու Գեդովրի հայրը Փանուէլ,
և Ովսայի հայրը Եզեր էր · սոսոք
Բեթլեհեմի հօրը՝ Եփրաթի անդ-
րանկանը է Ովրին որդիքն էին ։
5 Ու Թեկուէի հայրը Աքսուր եր-
կու կնիկ ուներ, Եղլա ու Նաա-
6 րա · Եւ Նաարա անոր ծնաւ Աքո-
զամը, Ոփերը, Թեմանը ու Ա-
հասթարին · Նաարային որդիքը
7 սոսոք էին ։ Ու Եղլային որդիքը
Սարեթ, Սահառ ու Եթնան էին ։
8 Եւ Կովս ծնաւ Ենովքը, Սօբե-
բան, ու Հառումի որդւոյն Ահար-
հելին տոհմերը ։
9 Եւ Գաբէս իր եղբայրներէն
է փառաւոր էր, ու անոր մայրը ա-
նոր անունը ‡ Գաբէս դրաւ, ըսե-
լով, Զանիկայ տրտմութեամբ
10 ծնայ ։ Եւ Գաբէս Իսրայէլի Աս-
տուծոյն աղաղակեց ու ըսաւ, Ե-
րանի՛ թէ ամէն կողմանէ զիս օրհ-
նես, ու իմ սահմանս մեծցնես, և
քու ձեռքդ ինծի հետ ըլլայ, ու
զիս չարչէն ազատես, որ ինծի
տրտմութիւն չըլլայ ։ Եւ Աս-
տուած անոր խնդիրքը կատարեց ։
11 Ու Սուհայի եղբայրը Քեղուբ
Մաքիրը ծնաւ, որ անիկայ Եսթօնի
12 հայրն էր ։ Եւ Եսթօն ծնաւ Բեթ-
ռափան · սոսոք Փասէհն և Իրնաասին
հայրը Թանան · սոսոք Հռեքային
13 մարդիկներն էին ։ Ու կենեզի որ-
դիքը՝ Գոթոնիէլ ու Սարայիա
էին · և Գոթոնիելին որդին Ա-
14 թաթ էր ։ Ու Մաոնաթային ծնաւ
Եփրան · և Սարայիա ծնաւ Ցո-
վաբը՝ ‖ Հեզբարասիմի հայրը ·
(քանզի անոնք արհեստաւորներ
15 էին ։) Ու Եեփոնեան Քաղեբին
որդիքը Իրու, Էլա ու Նաամ էին ·
16 ու Էլային որդին կենեզ էր ։ Եւ
Ցաղելելի որդիքը՝ Զիփ, Զիփա,
17 Թիրիա ու Ասարէլ · Ու Եզրային
որդիքը Ցեթեր, Մօրադ, Ափեր
ու Ցաղօն էին · ու սոսոք Ինիէ ծը-
նաւ Մարիամը և Սամմային ու
18 Եսթեմոայի հայրը Եեսբան · Եւ
անոր կնիկը Ցուդիա ծնաւ Գե-
դովրի հայրը Ցարեդը, Սոքովի
հայրը Քաբերը, ու Զանոահի հայ-
րը Եեթթիէլը · և Մօրադին առած
Փարաւոնի աղջկանը՝ Բեթիային
19 որդիքը սոսոք էին ։ Ու անոր կընի-
կանը Նայեմին քրոջը՝ Ոհեմային
որդիքը Կեիլային հայրը Գարմին
ու Մաքաթացի Եսթեմոհը էր ։
20 Եւ Սիմոնի որդիքը Ամնոն, Հռի-
նա, Բենհանան ու Թիղոն էին · ու
Եեսոհին որդիքը Զոհեթ ու Բեն-
զոհեթ էին ։

Ն · ք · ՋԾ · 1300, ՃՀ

† Գ՚՝ սր-գիքը

‡ ԳԼ · Բ · 50 ։
Ե ԳԼ · Բ · 24 ։

Ի Ցն · ԼԳ · 19 ։
‡ ՚ա՚ սրտմու-թիւն ։

Ջ6ԱՒ · ԺԵ · 17 ։

§ ՚ա՚ արհես-տաւորաց ձորձն
Ի Ղէմ · ԺԱ · 35 ։

Ե. ք. ընթ. 1300, ա

ընդ. լբ. 1, 6։ Ել. 12։

ՙվասի՛ ու Աղգերաբիմ աթե. Քիկմ։

Ի ՅԵՆ. Ել. 10, 4 Եզ. 2. 15 ՚ա Թես. իզ. 12 Լքսոսէ Ցամաէլ։

Ի ՅԵՆ. ԺԲ. 2։

Ի ՅԵՆ. ԺԲ. 5 Լքսոսէ Ասիր ասուս։

Ի ՅԵՆ. ԺԲ. 8 Լքսոսէ Բաղնիքներ։

ՙվասի՛ ու Աղգերաբիմ աթե. Քիկմ։

ԽԸ 715

21 Եւ էՅուդայի որդւոյն Սելոմին որդիքը՝ Ղեքայի հայրը էր, ու Մարեսայի հայրը Ղասդա, և Աբէթայի տանը՝ բնհեղազործներուն
23 տանը տոհմերն էին. Նաև Յովաղիմ՝ և Քուղեբայի մարդիկները ու Յովաս և Սարաֆ՝ որոնք Մովաբի մէջ տնաւորուածք ունէցան, ու Յասուբի լէհեմ. * իսկ ասոնք հին
23 բաներ են՝։ Ասոնք բրուտներ էին, և Նէթայիմի ու Գադերայի մէջ կը բնակէին. Թագաւորին գործքին համար հոն կը բնակէին։
24 Շմաւոնի որդիքը՝ Ի Նամուէլ, Յամին, Յարիբ, Զարա, ՚՚՚ Սաւուղ
25 ւուղ. Անոր որդին Սեղղում՝, անոր որդին Մաբսամ՝, անոր որդին
26 Մասմա։ Ու Մասմայի որդիքը, անոր որդին Ամուէլ, անոր որդին
27 Զաքքուր, անոր որդին Սեմէի։ Եւ Սեմէի տասնուվեց տղայ ու վեց աղջիկ ունէր։ բայց անոր եղբայրները շատ տղաքներ չունէին. ու անոնց բոլոր տոհմերը Յուդայի որ-
28 դւոցը չափ չշատցան։ Եւ անոնք Բէերսաբէէի, ու Մօղադայի, ու
29 Ասեր ասուաղի, Եւ Բաղայի, ու Ա-
30 սեմի, և Թուղադի, Ու Բաթուէլի,
31 ու Հորմայի, և Սիկեղակի, Ու Բեթմարքաբովթի, և Ասեր ասուսիմի, ու Բեթբարէիի և Սաագարիմի մէջ բնակեցան. մինչև Դաւիթին Թագաւոր եղած ատենը ասոնք էին։
32 անոնց քաղաքները, Ու անոնց դիղերը։ Նաև Եթամ, Ային, Ռեմմոն, Թոքան ու Ասան՝ հինգ քա-
33 ղաք։ Եւ ասոնց քաղաքներուն բոլորտիքը եղած բոլոր գեղերը մինչև Նրաաղ, անոնց բնակութիւնները
34 ու †վճռակները ասոնք էին։ Ու Մոսոբաբ, և Յամլեք, ու Ամա-
35 սիայի որդին Յոսա, Եւ Յովէլ, ու Ասիէլի որդւոյն Սարայիայի որդւոյն
36 Յոսաբիայի որդին Յեհու, Ու Ելիոենէոյի, ու Յակոբայ, և Յեսոհայա, ու Ասայիա, և Ադիել, ու
37 Յեսիմիէլ, ու Բանեա, Եւ Սեմայիայի որդւոյն Սամարիի որդւոյն Յեդայիայի որդւոյն Ալոնի որդւոյն
38 Սեփէի որդին Զիզա։ Եւ ասոնուններովը յիշուածները իրենց տոհմերուն մէջ իշխաններ էին, ու անոնց ազգատոհմիները խիստ շատ-
39 ցան։ Եւ իրենց անասուններուն համար արօտ փնտռելով Գեդովրի մուտքը գացին մինչև Ծորին արեւ-
40 լեան կողմը. Եւ առատ ու աղէկ արօտ գտան. ու այն երկիրը ընդարձակ էր, և խաղաղութեան ու հանդարտութեան մէջ էր. քանզի առաջ Քամին եղողները հոն կը
41 բնակէին։ Եւ ասոնուններովը գրուածները Յուդայի Եզեկիա թագաւորին օրերը գացին, ու անոնց վրանները և հոն գտնուած բնակարանները Էզարկին, ու զանոնք բնաջինջ ըրին մինչև ասօր, և անոնց տեղը բնակեցան. վասն զի հոն իրենց հօտերուն համար արօտ
42 էր։ Ու անոնցմէ՝ ՚՚՚ Շմաւոնի որդիներէն հինգ հարիւր մարդ Սէիր լեռը գացին, իրենց վրայ Յեսսիի որդիքը՝ Փալատիան, Նաարիան, Հռափայիան ու Ոզիէլը
43 իշխան ՚՚՚Ենէլով. Եւ † Ամաղեկին փախստական մնացորդները զարկին, ու մինչև ասօր հոն բնակեցան։

Ե. ք. ընթ. իբր 715

ԳԼ. Ե

1 Իր անդրանկութենէն զրկուած Ռուբենին սերունդը մինչև գերութիւնը. 9 անոնց բնակութիւնը. ու Հագարացւոց վրայ բուած յաղթութիւնը։ 11 Գադի որդւոցը գլխաւոր մարդիկը ու բնակութիւնները։ 18 Ռուբենեանց, Գադեանց ու Մանասէի կէս ցեղին թիւը ու յաղթութիւնները։ 23 Կէս ցեղին բնակութիւնները ու գլխաւոր մարդիկները։ 25 Անոնց գերութիւնը իրենց մեղքին համար։

1 Եւ Իսրայէլին անդրանկանը Ռուբենին որդիքը. (քանզի — անդրանիկը անիկայ էր. բայց Ի իր հօրը անկողինը պղծելուն համար՝ էիր անդրանկութեան իրաւունքը Իսրայէլի որդւոյն՝ Յովսեփին որդւոցը տրուեցաւ. ու ազգամարիւն մէջ
2 անդրանիկի պէս չգրուեցաւ։ Իսկ Յուդա իր եղբայրներէն զօրաւոր եղաւ, ու անկէ Ի իշխաններ ելաւ, բայց անդրանկութեան իրաւունքը
3 Յովսեփինն էր։) Իսրայէլին անդրանկանը Հռուբենին որդիքը Ենովք, Փալղուս, Եսրոն ու Քարմի։
4 Յոէլին որդիքը՝ անոր որդին Սեմայիա, անոր որդին Գոգ,
5 անոր որդին Սեմէի, Անոր որդին Միքա, անոր որդին Ռէայիա, ա-
6 նոր որդին Բաաղ, Անոր որդին Բէերա, որն որ Ի Ասորեստանի թագաւորի փաղասար թագաւորը գերի տարաւ. անիկայ Ռուբե-
7 նեանց իշխանն էր։ Եւ անոր եղբայրները իրենց տոհմերովը էին, որ ազգամարիւն մէջ գրուեցան, անոնց գլխաւորը Եհիէլ էր, եւտը
8 Զաքարիա, Եւ Յովէլի որդւոյն Սեմայի որդւոյն Ազազի որդին Բաղա. ասիկայ Ի Արոերի մէջ, ու
9 անկէ մինչև Նաբաւ ու Բէէլմոն բնակեցաւ. Եւ արեւելեան կողմը՝ Եփրատ գետէն մինչև անապատը՝ բնակեցաւ, քանզի անոնց անասուները Ի Գաղաադու երկրին մէջ
10 շատցեր էին։ Ու Սաւուղին օրերը անոնք պատերազմ ըրին Հագարացւոց հետ, որոնք իրենց ձեռքը ինկան. ու Գաղաադու բոլոր ա-

1300, ա ՚՚՚ ընդ. խթ. 32։ խթ. 3։ Ի ՅԵՆ. լբ. 22։ խթ. 4։ ՚՚՚ ՅԵՆ. խը. 15, 22։

Ե ՅԵՆ. խթ. 8։10։ Սապ. 4. 7։ ՚՚՚ Ե. 8։ Ի ՄԿ. ՚՚՚. 2։ Մաա. բ. 9։ Ղ ՅԵՆ. խզ. 9։ Ել. Ա. 14։ Թես. խզ. 5։

Ե ՅԵՆ. Ե. 29։ ԺԶ. 7։

Ը Յես. Հմր. 17։

Ի Յես. ԺԶ. 15, 16։

Ի ՅԵՆ. իբ. 9։

Ի ՅԵՆ. խե. 12։

ռևհլեան կողմերը՝ անոնց վրաննե-
րուն մէջը բնակեցան ։
11 Եւ Գադի որդիքը ասոնց դիմա-
ցը Բասանու երկրին մէջ բնակե-
12 ցան մինչև Սելքա ։ Գլխաւորը՝
Ցովէլ, ու երկրորդը՝ Սափամ,
եւթը Ցանայի, ու Սափատ՝ Բա-
13 սանի մէջ ։ Եւ անոնց եղբայրները
իրենց ազգատոհմիներուն համեմատ՝
Միքայէլ, Մեսուղամ, Սաբէէ,
Ցովբէ, Ջաբան, Ջիա ու Եբեր՝
14 եօթն էին ։ Ասոնք Բուզի որդւոյն
Ցաքդովի որդւոյն Ցեսիսայի որ-
դւոյն Միքայէլի որդւոյն Գաղաա-
դի որդւոյն Ցարոյի որդւոյն Հու-
բիի որդւոյն Աբիքայլի որդիքն Ե-
15 ին ։ Անոնց ազգատոհմիներուն իշ-
խանը Գունիի որդւոյն Աքդիէլի
16 որդին Աքի էր ։ Եւ անոնք Գա-
ղաադու մէջ, Բասանի ու անոր
գիւղաքաղաքներուն մէջ, ու Ե Սա-
րոնի բոլոր արուարձաններուն մէջ՝
մինչև անոնց սահմանները բնակե-
17 ցան ։ Ամէն ասոնք Ցուդայի Ցո-
վաքիմ Թագաւորին օրերը, ու
Իսրայէլի Ցերոբովամ Թագաւո-
րին օրերը ազգահամարին մէջ
գրուեցան ։
18 Ռուբէնի որդիքը, ու Գա-
դհանք ու Մանասէի կէս ցեղը՝
քառասունուչորս հազար եօթը հա-
րիւր վաթսուն զօրաւոր, վահան
ու սուր կրող, և աղեղ քաշող,
պատերազմ սորված, ու պատե-
19 րազմի ելլող մարդիկները էին ։ Եւ
անոնք Հագարացւոց, Ցետուրա-
ցւոց, Նափիսացւոց ու Նոդա-
20 բացւոց հետ պատերազմ ըրին, Եւ
Ցանոնց յաղթեցին ։ Հագարա-
ցիք և բոլոր անոնց հետ եղողները
անոնց ձեռքը տրուեցան ։ Քանզի
անոնք պատերազմի մէջ Աստուծոյ
աղաղակեցին, ու անոնց լսեց ։
21 վասն զի Ղանոր ապահինեցան ։ Եւ
անոնց անասունները՝ հիսուն հա-
զար ուղտ, ու երկու հարիւր հիսուն
հազար ոչխար, ու երկու հազար
էշ, և հարիւր հազար մարդ գերի
22 բրին ։ (Քանզի շատերը մեռած կի-
կան ։ Ինչու որ ՚՚ պատերազմը
Աստուծմէ էր ։) ու մինչև Գերու-
թիւնը անոնց տեղը բնակեցան ։
23 Եւ Մանասէի որդւոյը կէս ցեղը
ան երկրին մէջ բնակեցան, Բա-
սանէն մինչև Բաալհերմոն, Սա-
նիր ու Հերմոն լեռը, Հանիլ քաղ-
24 մաթիս էին ։ Եւ անոնց ազգա-
տոհմիներուն իշխանները ասոնք Ե-
ին ։ Ափեր, Ցեսի, Եղիէլ, Եզբի-
էլ, Երեմիա, Ոզդուիա ու Ցաքդի-
էլ, զօրաւոր քաջ ու ա-
նուանի մարդիկները էին, ու իրենց
ազգատոհմիներուն իշխաններն էին ։
25 Եւ իրենց հայրերուն Աստուծոյն
դէմ ապստամբեցան, ու ան երկ-
րին ազգացը Հաստուածներուն ե-
տևէն էրթալով պոռնկեցան, որ Ա-
ստուած զանոնք անոնց առջևէն
26 բնաջինջ ըրած էր ։ Եւ Իսրայէլին
Աստուածը Ասորեստանի Փուղ
Թագաւորի հոգին՝ ու Ասորեստա-
նի Թագղաթ փաղասար Թագա-
ւորին հոգին գրգռեց, ու Ռուբե-
նեանները, Գադեանները ու Մա-
նասէին կէս ցեղը գերի ըրաւ, և
զանոնք Հաղաա ու Քաբովը
ու Հարա ու Գովզան գետը տա-
րաւ մինչև աս օրս ։

ԳԼ · Զ

1 Ղևիի որդիքը ։ Գերսոն, Կահաթ
եւ Մերարի էին ։ Եւ Կահա-
2 թին որդիքը՝ Ամրամ, Իսհառ,
3 Քեբրոն ու Ոզիէլ էին ։ Եւ Ամ-
բրամին որդիքը Ահարոն, Մովսէս
ու Մարիամ էին ։ Ու Ահարոնին
որդիքը Նադաբ, Աբիուդ, Ե-
4 ղիազար ու Իթամար էին ։ Եղիա-
զար Ցնաւ Փենհէսը, Փենհէսը
5 Ցնաւ Աբիսուան, Եւ Աբիսուա
Ցնաւ Բոկկին, Եւ Բոկկի Ցնաւ
6 Ոզզին, Եւ Ոզզի Ցնաւ Զարհիան, ու
7 Զարհիա Ցնաւ Մարիոթը, Ո՚ Մա-
րիոթ Ցնաւ Ամարիան, և Ամարիա
8 Ցնաւ Ահիտովբը, Ու Ահիտովբ
Ցնաւ Սադովքը, ու Սադովք Ցնաւ
9 Ահիմասը, Եւ Ահիմասս Ցնաւ
Ազարիան, ու Ազարիա Ցնաւ Ցօ-
10 հանանը, Եւ Ցօհանան Ցնաւ Ա-
զարիան ։ (ասիկայ էր որ Սողոմո-
նին Երուսաղէմ շինած Տաճա-
րին մէջ Քահանայութիւն բրաւ ։)
11 Ու Ազարիա Ցնաւ Ամարիան, և
12 Ամարիա Ցնաւ Ահիտովբը, Ու Ա-
հիտովբ Ցնաւ Սադովքը, ու Սա-
13 դովք Ցնաւ Սեղղումը, Եւ Սեղ-
ղում Ցնաւ Հեղկիան, ու Հեղկիա
14 Ցնաւ Ազարիան, Եւ Ազարիա
Ցնաւ Եսարայիան, ու Սարայիա
15 Ցնաւ Ցովսեդեկը ։ Եւ Ցովսեդեկ
Ելաւ գնաց, Երբոր Ցեղը Ցուդան
ու Երուսաղէմը Նաբուգոդոնոսո-
րին ձեռքովը փոխադրեց ։
16 Ղևիի որդիքը Գերսոն, Կա-
17 հաթ ու Մերարի էին ։ Ու Գեր-
սոնին որդւոյը անուանները ասոնք
18 էին ։ Ղոբենի ու Սեմեի ։ Եւ Կա-
հաթին որդիքը Ամրամ, Իսա-
19 հառ, Հեբրոն ու Ոզիէլ էին ։ Մե-
րարիին որդիքը Մոողի ու Մուսի

Ն · ք · ցԲ · 1300, ՃՃ
Ա Ցես · ԺԳ · 11 , 24 ։
Ա Գլ · իե · 29 ։
Բ գ Թագ · ԺԵ · 5 , 32 ։
Է գ Թագ · ԺԳ · 16 , 28 ։
Հ Ցն · ըմ · 15 ։ Գչ · ա · 31 ։
Իսր 1300, ՃՃ
Ց Ցես Հմր 22 ։
Ղ Սղ · իբ · 4 , 5 ։
Ժ գ Թագ · ԺԵ · 29 ։ ԺԶ · 6 ։
Ն · ք · ցԲ · 1300, ՃՃ
Ի գ Թագ · ԺԳ · 7 ։
Իսր 771
Յ գ Թագ · ԺԵ · 19 ։
Իսր 740
Ն գ Թագ · ԺԶ · 29 ։
Ա գ Թագ · ԺԶ · 6 ։ ԺԶ · 11 ։
Իսր 1300, ՃՃ
Ա Նն · իզ · 11 ։ Եզ · գ · 16 ։ Թես · իշ · 57 ։ Գլ · իգ · 6 ։ Հմր 16 ։
Բ Ղե · Ժ · 1 ։
Էբ Թագ · ը · 17 ։
Ը բ Թագ · ԺԵ · 27 ։
Ի գ Թագ · Ջ · 3 ։ Ը Մն · գ · 1 ։ Ղ Ցես Նհ · Ժ · 3 ։
Ընհեմ · ժա · 11 ։
Ի գ Թագ · իե · 18 ։
Ե Եզ · ը · 16 ։ Հմր 1 ։

ն·ք·գ·
ԽԲ1300, ա

եւ ասոնք են ղևտացւոց տոհմերը իրենց հայրերուն համեմատ ։
20 Գերսոնին որդիք · անոր որդին Ղոբենի , անոր որդին Ցեթ , անոր
ի Հմր 42 · 21 որդին Զամմա , Անոր որդին Յովաք , անոր որդին Ադդով , անոր որդին Զարա , անոր որդին Յաթրի էր ։
22 Կահաթին որդիքը · անոր որդին Ամինադաբ , անոր որդին Կորխ ,
23 անոր որդին Ասիր , Անոր որդին Եղկանա , անոր որդին Աբիասափ ,
24 անոր որդին Ասիր , Անոր որդին Թահաթ , անոր որդին Ուրիէլ , անոր որդին Ոզիա ու անոր որդին
25 Սաւուղ էր ։ Ու Եղկանային որ-
ւ Տես Հմր 35, 36 · 26 դիքը ՝ Ամեսայի , Ախիմոթ Ու Եղկանա էին ։ Եղկանային որդիքը · անոր որդին Սուփի , ու անոր
27 որդին Նահաթ , Անոր որդին Եղիսաբ , անոր որդին Երոհամ , անոր
28 որդին Եղկանա էր ։ Ու Սամուէլին որդիքը , անոր անդրանիկը
ի Հմր 33 · ա Թագ · ը · 2 · 29 Յովէլ , ու երկրորդը Աբիա էր ։
Մերարիին որդիքը՝ Մոողի , անոր որդին Ղոբենի , անոր որդին
30 Սեմէի , անոր որդին Ոզա , Անոր որդին Սամաա , անոր որդին Անգրա , անոր որդին Ասայիա էր ։
ԽԲ1280, ա 31 Եւ ասոնք են որ Դաւիթ երգեցողութեան պաշտօնին վրայ դրաւ
ծ Գլ · ժգ · 1 · Տէրոջը տանը մէջ , տապանակին
32 հանգստանալէն ետքը · Ու անոնց պաշտօնը ժողովքի խորանին առջևը օրհնութիւն երգել էր , մինչև որ Սողոմոն երուսաղեմի մէջ Տէրոջը տունը շինեց · ու իրենց կարգին համեմատ իրենց պաշտօնին վրայ
33 կը կենային ։ Եւ իրենց որդիներովը կեցողները ասոնք են · Կահաթեանց որդիներէն երգեցող Եման՝ Յովելին որդին , որ ան Սա-
34 մուելին որդին , Որ ան Եղկանային որդին , որ ան Ջերոամին որդին , որ ան Եղիելին որդին , որ ան Թո-
35 վային որդին , Որ ան Սուփիին որդին , որ ան Եղկանային որդին , որ ան Մահաթին որդին , որ ան
36 Ամեսայիին որդին , Որ ան Եղկանային որդին , որ ան Յովելին որդին , որ ան Ազարիային որդին , որ
37 ան Սոփոնիային որդին , Որ ան Թահաթին որդին , որ ան Ասիրին
ի Եւ· ղ· 24 · որդին , որ ան Աբիասափին որդին ,
38 որ ան Կորխին որդին , Որ ան Իսահառին որդին , որ ան Կահաթին որդին , որ ան Ղևիին որդին ,
39 որ ան Իսրայէլին որդին էր · Եւ անոր աջ կողմը կայնողը իր եղբայրը Ասափն էր · ան Ասափ՝ Բարաքիային որդին , որ ան Սա-
40 մայեան որդին , Որ ան Միքայէլին որդին , որ ան Բասեսիա-
ն·ք·գ·
ԽԲ1280, ա

յին որդին , որ ան Մելքիային
41 որդին , Որ ան Ադաքինին որդին , որ ան Զարայիին որդին , որ ան
42 Ադայիային որդին , Որ ան Եթանին որդին , որ ան Զամմայիին որդին ,
43 որ ան Սեմէիին որդին , Որ ան Ցեթին որդին , որ ան Գերսոնին
44 որդին , որ ան Ղևիին որդին էր · Ու անոնց եղբայրները՝ Մերարիին որդիքը ձախ կողմը կը կայնէին · Եթան՝ Կիսեայեան որդին , որ ան
Աբդիին որդին , որ ան Մալուքին
45 որդին , Որ ան Ասաբիային որդին , որ ան Ամասիային որդին , որ ան
46 Քեղկիային որդին , Որ ան Ամասիին որդին , որ ան Բանիին որ-
47 դին , որ ան Սամերին որդին , Որ ան Մոողիին որդին , որ ան Մուսիին որդին , որ ան Մերարիին որ-
48 դին , որ ան Ղևիին որդին էր ։ Ու անոնց եղբայրները՝ Ղևտացիք Աստուծոյ տանը խորանին ամէն ծառայութեանը նուիրուած էին ։
1444, ա
49 Բայց Ահարոն ու անոր որդիքը հողջակէզի սեղանին վրայ ողջակէզ՝ ու խունկի սեղանին վրայ խունկ կը մատուցանէին , սրբութեանց սրբութիւնին ամէն գործը կատարելով , ու Իսրայէլին համար քաւութիւն ընելով , ան ամենուն համեմատ որ Աստուծոյ ծառան
հղ Ե · ա · 9 · ի Եւ · է · 7 · 50 Մովսէս պատուիրեր էր ։ Եւ Ահարոնին որդիքը պատկր էին · Անոր
51 որդին Եղիազար , անոր որդին Փենհէս , անոր որդին Աբիսուա , Անոր որդին Բոկկի , անոր որդին Ոզզի , անոր որդին Զարհիա , Անոր որդին Մարիովթ , անոր որդին Ամարիա ,
53 անոր որդին Ախիտովբ , Անոր որդին Սադովկ , անոր որդին Աքիմաաս ։
ղ Ցես · իս · 54 Եւ կահաթի տոհմին՝ Ահարոնի որդւոցը բնակութիւնները ասոնք էին , իրենց գեղերովը ու իրենց սահմաններովը , քանզի ան վիճակ
55 կը անոնց եղաւ ։ Եւ Ցուդայի երկրին մէջ Քեբրոնը ու անոր շրջակայ արուարձանները անոնց
ճ Ցես · իս · 11 , 12 · 56 տուին · Բայց ան քաղաքին արտերը ու անոր գեղերը Յեփոնեան
ճ Ցես · ժդ · 13 · ժե · 13 · 57 Քաղերին տուին ։ Եւ Ցուդայի քաղաքներէն Ահարոնի որդւոցը
յ Ցես · իս · 13 · Քեբրոնը տօթին (որ ապաստանի քաղաք է) , ու Լիբնան իր արուարձաններովը , և Ցաթիրը ու Եսթեմովը իր արուարձաններովը ,
ն Ցես · իս · 15 Խզոզէ · 58 Եւ Հիլենը իր արուարձաններովը ; ու Դաբիրը իր արուարձան-
ղ Ցես · իս · 16 Խզոսէ Ային · 59 ներովը , Եւ Ասանը իր արուարձաններովը , ու Բեթսամիսը իր ա-
ո Ցես · իս · 18 Խզոսէ Գաղմեն · 60 րուարձաններովը · Եւ Բենիամինի ցեղէն Գաբան իր արուարձաններովը , ու Գաղեմէթը իր արուար-

ձաններովը , և Անահթովթը իր արուարձաններովը . անոնց տոհմերուն ամէն քաղաքները տասուերիքը քաղաք էին :

61 Ու ասոնց ՚ցեղին տոհմերէն մնացած կահաթի որդւոցը՝ Մանասէին կէս ցեղէն Ս վիճակով տասը քաղաք պրոէիցաս :

62 Ու Գերսոնի որդւոցը՝ իրենց տոհմերուն համեմատ Իսաքարի ցեղէն , Ասերի ցեղէն ու Նեփթաղիմի ցեղէն ու Բասանի մէջ Բաասի՚ Մանասէի ցեղէն տասներիքը քաղաք պրոէիցաս :

63 Մերարիի որդւոցը՝ իրենց տոհմերուն համեմատ Ռուբենի ցեղէն ու Գադի ցեղէն և Զաբուղոնի ցեղէն վիճակով Լտասուերիքու քաղաք պրոէիցաս :

64 Ու Իսրայէլի որդիքը ասոնք քաղաքները իրենց արուարձաններովը

65 Ղևտացիներուն տուին : Եւ ցուդայի որդւոցը ցեղէն ու Շմաւոնի որդւոցը ցեղէն ու Բենիամինի որդւոցը ցեղէն վիճակով՝ ասոնք նշանուած յիշուած քաղաքները

66 տուին : Եւ ՚կահաթի որդւոցը Ճացաչ տոհմերուն կալուածքի քաղաքները

67 Սիքեմ ցեղէն էր . ՚Ու անոնց Եփրեմի լեռանը վրայ Սիւքեմը տուին , (որ ապաստանի քաղաքներէն էր ,) ու անոր արուարձանները , և Գազերը իր արուարձաններովը , Ու Ջեկմամը իր արուարձաններովը , և Բեթհորոնը իր արուարձաններովը ,

69 Այղղոնը իր արուարձաններովը , Ու Գեթրեմոնը իր արուարձաններովը ,

70 Անէրը իր արուարձաններովը , և Բեղրաամը իր արուարձաններովը կահաթի որդւոցը մնացած տոհմին տուին :

71 Գերսոնի որդւոցը՝ Մանասէի կէս ցեղէն տոհմէն Բասանի մէջ Գովզանը իր արուարձաններովը , ու Աստարովթը իր արուարձաններովը

72 Կեդես իր արուարձաններովը , Դաբարաթ իր արուարձաններովը ,

73 Ռամովթը իր արուարձաններովը , Ու Անամ իր արուարձաններովը ,

74 Ու Ասերի ցեղէն Մասաղը իր արուարձաններովը , և Աբդոնը իր արուարձաններովը ,

75 Ու Խուկոկը իր արուարձաններովը , և Բոորը իր արուարձաններովը ,

76 Ու Նեփթաղիմի ցեղէն Գալիլեայի մէջ Կադես իր արուարձաններովը , և Համմոնը իր արուարձաններովը , ու Կարիաթեմը իր արուարձաններովը

77 Եւ մնացածներուն՝ Մերարիի որդւոցը Զաբուղոնի ցեղէն Րիմոնը իր արուարձաններովը , Թաբօրը իր արուարձաններովը .

78 Ու Երիքովի Յորդանանու անդիի կողմը՝ Յորդանանու արեւելեան կողմը՝ Ռուբենի ցեղէն անապատի մէջ Բոսորը իր արուարձաններովը , ու Ցասան իր արուարձաններովը ,

79 Եւ Կադեմոթը իր արուարձաններովը , ու Մեփայաթը իր արուարձաններովը .

80 Եւ Գադի ցեղէն Գաղաադի մէջ Ռամովթը իր արուարձաններովը , ու Մանայիմը

81 իր արուարձաններովը , Ու Եսբոնը իր արուարձաններովը , և Յազերը իր արուարձաններովը :

Գ Լ Ի Ւ

1 Իսաքարի , 6 Բենիամինի , 13 Նեփթաղիմի , 14 Մանասէի , 20 , 24 ու Եփրեմի որդիքը : 21 Եփրեմին կրած նեղութիւնը Գեթի մարդոցմէ : 28 Բարիա կը ծնանի անոր : 28 Եփրեմեանց բնակութիւնները : 30 Ասերի որդիքը :

1 Եւ Իսաքարի որդիքը՝ Թովղա ու Փուա և Յասուբ ու Սամրոն , չորս՝ երկու էին : Եւ Թովղային որդիքը՝ Ոզնի ու Հռափայիա և Յերիէլ ու Յեմայի և Եխսամ ու Սամուէլ՝ իրենց հօրը Թովղայիին տանը իշխանները , որ իրենց ազգին մէջ զօրաւոր կորիձներ էին . Դաւիթին օրերը Բանոնց թիւը քսանուերկու հազար վեց հարիւր

3 էր : Եւ Ոզնիին որդիքը՝ Յեզերիա ու Յեզերիային որդիքը Միքայէլ և Աբդիա ու Յովէլ ու Յեսիա հինգ էին , և ամէնն ալ իշխաններ

4 էին . Ու անոնց հետ անոնց ցեղին ազգատոհմին մէջ պատերազմի շարուող երսունուվեց հազար զօրք էր . քանզի անոնց կիներուն ու

5 որդիները շատ էին : Եւ անոնց եղբայրները Իսաքարին բոլոր տոհմերուն մէջ զօրաւոր կորիձներ ըլլալով՝ իրենց ազգահամարին համեմատ ամէնը ութսունուեօթը հազար էին :

6 Բենիամինի որդիք՝ Բաղա , Բոքեր ու Յեդիէլ՝ երեք էին : Եւ

7 Բաղային որդիքը՝ Եսբօն , Ոզնի , Յերիմոթ ու Իրի՝ իրենց ազգաստոհմին իշխանները ու զօրաւոր կորիձները՝ հինգ էին . և անոնց ազգահամարին մէջ զրուածները քսանուերկու հազար երսունուչորս

8 հոգի էին : Ու Բոքորի որդիքը Զամիրա , Յովաս , Եղիազար , Եղհովէնայի , Ամրի , Յերիմոթ , Աբիա , Անաթովթ ու Գաղեմէթ էին .ասոնք ամէնը Բոքորին որդիք էին : Եւ անոնց ազգահամարին մէջ՝ իրենց ազգաստոհմերուն իշխանները՝ զօրաւոր կորիձներ

Ն. ք. շբ. 1400, ա

ըստ ըստվ՝ քսան հազար երկու հարիւր
10 հոգի էր։ Եւ Ջեդիելի որդին՝ Բաղդան, ու Բաղդանի որդիքը՝ Ջեւռա, Բենիամին, Ուսվդ, Քա-
նանա, Ջեթան, Թարսիս ու Ա-
11 քիսաար էին։ Ասոնք ամէնը Ջե-
դիելին որդիքը էրնոց տոհմերուն իշխանները ու զօրաւոր կտրիճներ էին. ու տասնուեօթը հազար եր-
կու հարիւր պատերազմի ելլող մար-
12 դիկ էին։ Եւ Տ Սուփիմ ու Ոփիմ Իրիի որդիքն էին, Հուսիմ ալ Ի-
քերի որդին էր։
13 Նեփթաղիմի որդիքը՝ Ցահիել, Գունի, Ցասեր ու Շեղղում՝ Բաղդայի որդիքն էին։
14 Մանասէի որդիքը՝ Ասրիէլ, որ
զանիկայ էր Ինկը ծնաւ. ու անոր Ասորի հարճը՝ Գաղաադին հայրը
15 Մաքիրը ծնաւ։ Եւ Մաքիր իրեն կնիկ առաւ Ոփիմին ու Սուպիմին քոյրը՝ որուն անունը Մաաքա էր, — ու երկրորդին անունը Սալպա-
ադ էր. և Սալպաադին աղջիկներ
16 ծնան։ Ու Մաքիրին կնիկը Մաա-
քա որդի մը ծնաւ, և անոր անու-
նը Փարէս կոչեց. ու անոր եղբօրը անունը Սարէս էր, և անոր որդի-
17 ները Ուղամ ու Բոկոմ էին։ Եւ Ու-
ղամի որդին Բեդան էր. Մա-
նասէի որդւոյն Մաքիրի որդւոյն Գաղաադին որդիքը ասոնք էին։
18 Ու անոր քոյրը Մաղքէթի ծնաւ Իսուդը, Աբիեզերը ու Մաալան։
19 Եւ Սեմիդայի որդիքը՝ Ախիան, Սիւքեմ, Ղակէի ու Անիամ էին։
20 Ու Եփրեմի որդիքը՝ Սուտալա, (և անոր որդին Բարադ, ու անոր որդին Թաահ, ու անոր որդին Եղեադա, և անոր որդին Թաահ,
21 Ու անոր որդին Զաբադ, և անոր որդին Սուտալա,) նաև Եզեր, ու Եղեադ էին. ու զանոնք՝ ան երկրին մէջ ծնած գեղացիկը մեռցուցին. քանզի անոնց անասունները առնե-
22 լու իջան։ Եւ անոնց հայրը Եփ-
րեմ շատ օրեր սուգ բռնեց. ու անոր եղբայրները զանիկայ մխիթա-
23 րելու գացին։ Եւ անիկայ իր կնի-
կանը մտաւ. ու անիկայ յղանալով որդի մը ծնաւ. և անոր անունը * Բարիա կոչեց. վասն զի իր տանը
24 վրայ չարիք եկած էր։ Ու անոր աղջիկը Սէերա էր. ասիկայ վարի ու վերի Բեթորոնը ու Ոզան սէէ-
25 րան շինեց։ Եւ անոր որդին Հը-
ռափէ ու Հռասեփ, ու անոր որ-
դին Թահղ, և անոր որդին Թա-
26 ան, Անոր որդին Ղաադան, անոր որդին Ամիուդ, անոր որդին Եղի-
27 սամա, Անոր որդին Ծնաւէ, ու
28 անոր որդին Ցեհու էր։ Եւ անոնց կալուածքները ու բնակութիւննե-
րը սասփ էին. Բեթէլ ու անոր գե-
ղերը, ու արևելեան կողմէն Նեսա-
րան, և արևմտեան կողմէն Գա-
զեր ու անոր գեղերը, և Սիւքէմ ու անոր գեղերը, մինչև Գազա ու
29 անոր գեղերը։ Եւ Մանասէի որ-
դւոյը սահմաններուն քովը Բեթ-
սան ու անոր գեղերը, Թանաք ու անոր գեղերը, Մակեդդով ու անոր գեղերը, Դովը ու անոր գե-
ղերը. Իսրայէլի որդւոյն Յովսեփին որդիքըասոնց մէջ կը բնակէին։
30 Ասերի որդիքը Յեմնա, Յե-
սուա, Յեսուի ու Բարիա, և անոնց
31 քոյրը Սարա էր։ Ու Բարիային որդիքը Քաբեր ու Մեղքիել էին.
32 ասիկայ Բարզայիթի հայրն էր. Ու Քաբեր ծնաւ Ցափղեթը, Սով-
մերը և Քովթամը, ու անոնց
33 քոյրը Սովղան։ Ու Ցափղեթին որդիքը Փասպք, Բամայէլ ու Ա-
սուաթ էին. Ցափղեթի որդիքը
34 ասոնք էին։ Եւ Յովմերի որդի-
քը Ախի, Հռաոգա, Ոբա ու Ա-
35 րամ էին։ Ու անոր եղբօրը Հե-
լեմին որդիքը Սոփա, Ցամնա,
36 Սելէս և Ամաղ էին։ Սոփային որդիքը՝ Սուա, Հռնափաբ, Սու-
37 ալ, Բարի, Յեմրա, Բասպր,
Ոփէ, Սամմա, Սաղեսա, Յեթրան
38 և Բէերա։ Ու Յեթերի որդիքը Յեփոնէ, Փասփա և Ուրա էին։
39 Ու Ուզայի որդիքը Արահ, Անիէլ
40 ու Հռասիա էին։ Ասոնք ամէնը Աերի որդիքն էին, ու էրնոց ազ-
գատոհմներուն իշխաններն էին, ընտիր ու զօրաւոր կտրիճներ և գլխաւոր իշխաններ էին. ու անոնց ազգահամարին մէջ պատերազմա-
կան զօրաց թիւը քսանուվեց հա-
զար մարդ էր։

ԳԼ. Ը

1 Բենիամինի որդիքը, ու անոր գլխաւոր մարդկիները։ 33 Սաուղին ու Ցոնաթանին ազգաբանութիւնը։

1 ¶ Ու Բենիամին ծնաւ իր անդրանիկը — Բաղան, երկրորդը՝ Ասբէլը,
2 երրորդը՝ Ահարան, Չորրորդը՝ Նո-
3 վան, ու հինգերորդը՝ Ռափան։ Եւ Բաղային որդիքը՝ † Ադար, Գե-
4 րա, Աբիուդ, Աբիսուա, Նեե-
5 ման, Ահոլը, Գերա, Ե Սուփան և
6 Քիրամ էին։ Ու Ահուդի որդիքը ասոնք էին, և Գաբայի բնակչաց իշխաններ ասոնք էին, ու զանոնք
7 ‡ Մանաքաթի փոխադրեցին. Եւ Նեեման ու Ահիա ու զանոնք փոխադրողը Գերա. ասիկայ Ոզան
8 ու Ահիուդը ծնաւ։ Եւ Սահարիմ զանոնք խրկելէն ետքը Մոաբի երկրին մէջ ջնջուելնէր ծնաւ. ու ա-
նոր կնիկները Հուսիմ ու Բասրա

Ն. ք. շբ. 1400, ա

ե Ցես. ժզ. 7։

զ Ցես. ժե. 7։

է Ցես. ժէ. 11։

ը Ցես. ժ. 17։ Թագ. իզ. 44։

թ Թագ. իզ. 39 լ'ըսուի Սուփամ։

ժ Թագ. իզ. 38 լ'ըսուի Ազբիրամ։

ի Ցես. ժգ. 24 լ'ըսուի Սիլսեմ։

ա Թագ. ժբ. 11։

բ Թագ. իզ. 30 լ'ըսուի Իեզեր։

գ Թագ. իզ. 35։

* ԵՐ՝ լարիքի մէջ։

դ Ցես. ժգ. 9, 17։

— Ծն. իզ. 21։ Թագ. իզ. 38։ Գէս. ե. 6։

† կամ՝ Ասրեզ. Ծն. իզ. 21։

ե Թագ. իզ. 39 լ'ըսուի Սուփամ։ Տէս գլ. ե. 12։

է Գլ. բ. 52։

Ն. Ք. ԳԲ. 1400, ա

9 Հին։ Եւ իր կնոջմէն Գոդեսէն Ցորաբը, Սաբհան, Մեսան, Մեզ-
10 քամը, Ցեհուբը, Սեքհան ու Մար-
ման ծնաւ. ասոնք անոր որդիքը
11 ՚ի՛ ասոնցմէ իշխաններ էին։ Եւ
Հուսիմէն՝ Աբիտովբը ու Եղբաալը
12 ծնաւ։ Ու Եղփաալէն որդիքը՝
Եբեր, Միսաամ ու *Սամեր, (ա-
սիկայ Ովնովը, Ղողեբը ու անոր
13 գեղերը շինեց,) Եւ Բարիա ու Սե-
մա էին. ասոնք Այեղոն բնակող
տոհմերուն իշխաններն էին. ՚ի՛ ա-
սոնք վռընտեցին Գեթի բնակիչնե-
14 րը։ Եւ †Ահիով, Սոլսեկ, Ցե-
15 րիմոթ, Զաբադիա, Արադ,
16 Եդեր, Միքայէլ, Ցեսփա ու
Ցովքա Բարիայի որդիքն էին։
17 Եւ Զաբադիա, Մեսուղամ, Ա-
18 զակի, Քաբեր, Ցեհամարի, Ցեզ-
զղա և Ցորաբ Եղփաալի որդիքն
19 էին։ Եւ Ցակիմ, Զեբդի, Զաբ-
20 դի, Եղիէնայի, Սաղեթի, Եղիէլ,
21 Ադայիա, Բարեա և Սամարաթ
22 Սեմէիի որդիքն էին։ Ու Ցես-
23 փան, Եբեր, Եղիէլ, Աբդոն,
24 Զեբդի, Անան, Անանիա, Եղամ,
25 Անթոթովթիա ու Ցեփադիա ու
Փանուէլ Սոլսեկի որդիքն էին։
26 Իւ Սամսարի, Սաարիա, Գոթ-
27 Թողիա, Ցարաոիա, Եղիա և
Զէբդի Ցերոամի որդիքն էին։
28 Ասոնք իրենց տոհմերուն համեմատ
նահապետներ ու իշխաններ էին,
ու Երուսաղեմի մէջ կը բնակէին։
29 Եւ ՚ի Գաբաւոնի մէջ Գաբաւոնի
հայրը կը բնակէր. ու անոր կնկանը
30 անունը Մաաքա էր. Եւ անոր
անդրանիկ որդին Աբդօն էր. ետքը
Սուր, Կիս, Բաալ, Նադաբ,
31 Գեդովը, Ահիով ու †Զաքար էին։
32 Եւ Մակելոթ ծնաւ Շիմեան. ու
ասոնք ալ իրենց եղբայրներուն դի-
մացը՝ Երուսաղեմի մէջ իրենց եղ-
բայրներուն հետ բնակէցան։
33 Եւ Ներ ծնաւ Կիսը, ու Կիս
ծնաւ Սաուղը, և Սաուղ ծնաւ
Յովնաթանը, Մեղքիսուէն, Ա-
34 բինադաբը ու Էշբաալը։ Եւ
Յովնաթանի որդին Իմերիբաալ
էր. ու Մերիբաալ ծնաւ Միքան։
35 Եւ Միքայէլին որդիքը Փիթօն,
Մելէք, Թարէ ու Ահազ էին։
36 Եւ Ահազ ծնաւ Յովադան, ու
Յովադա ծնաւ Գաղեմէթը, Ազա-
մաթը ու Զամբրին. և Զամբրի
37 ծնաւ Մոսան. Ու Մոսա ծնաւ
Բանասան. անոր որդին էՌափա,
անոր որդին Եղեասա, ՚ի՛ անոր որ-
38 դին Եսել էր։ Ու Եսել վեց որ-
դի ունէր. և անոնց անունները ա-
սոնք են. Եզրիկամ, Բոքերու,
Իսմայէլ, Սաարիա, Ովբդիա ու
Անան. ասոնք ամէնը Եսելի որ-

39 դիքն էին։ Եւ անոր եղբօրը Ե-
սեկի որդիքը՝ անդրանիկը Ուղամ,
երկրորդը Ցեհուս, երրորդը Եղի-
40 փաղէտ էր։ Եւ Ուղամի որդիքը
զօրաւոր կարիճներ ՚ի՛ աղեղնաւոր-
ներ էին, և անոնք շատ որդիներ
ու թոռներ ունէին՝ հարիւր յի-
սունի չափ. ասոնք ամէնը Բենիա-
մինի որդւոցմէ էին։

Գ Լ. Թ

Ն. Ք. ԳԲ. 1400, ա

1 Իսրայէլի ու Ցուդայի արձանագրութիւնը. 2 Իսրայէլացիք. 10 քահանաները, 14 Ղեւա-
ցիները ու Նաթանայիմները՝ որոնք Երուսա-
ղէմի մէջ բնակեցան. 27 Ղեւացւոց մէկ
քանիներուն պաշտօնը. 35 Սաուղին ու
Յովնաթանին ազգաբանութիւնը։

1 Ա յսպէս ՚ի՛ բոլոր Իսրայէլացիք ար- 1200, ա
ձանագրուած էին, և ահա Ի- ՚ի՛ Եզր. բ. 59։
սրայէլի ու Ցուդայի թագաւորաց
գրքին մէջը գրուած էին. ԵՒ իրենց
անօրէնութեանը համար Բաբելոն
գերի տարուեցան։
2 Բ Եւ անոնց կալուածքներուն մէջ Իբր 536
անոնց քաղաքներուն մէջ առաջ Բ Եզր. բ. 70։
բնակողները՝ Իսրայէլացիներէն, Նեհեմ. է.
քահանաներէն, Ղեւացիներէն և 73։
3 ‡Նաթանայիմներէն ՚ի՛ Ցերուսաղեմ էին։ Ու ‡ Ցես. Թ.
4 Երուսաղեմի մէջ՝ Ցուդայի որ- 27։ Եզր. բ.
դւոցմէ, Բենիամինի որդւոցմէ, 43։ ը. 20։
Եփրեմի ու Մանասէի որդւոցմէ՝ † Նեհեմ. ժա.
4 բնակեցան. Ցուդայի որդւոյն Փա- 1։
րեսի որդիներէն՝ Բանիի որդւոյն
Իմրիի որդւոյն Ամրիի որդւոյն Ամ-
5 ուդի որդին Ոթայիին։ Եւ ‡Սելօ- ‡ ՚ի՛ Սի-
մեանները՝ անոր անդրանիկը Ասա- լոնացիները։
6 յիա ու անոր որդիքը։ Եւ Զա-
բայի որդւոցմէ՝ Ցեհիէլ ու անոնց
եղբայրները՝ վեց հարիւր իննսուն
7 հոգի։ Ու Բենիամինի որդւոցմէ՝
Ասանուայի որդւոյն Ովդուիայի որ-
դւոյն Մեսուղամի որդին Սալլու։
8 Եւ Ցերոամի որդին Ցեբնիա, ու
Մաքրիի որդւոյն Ոզնիին որդին Է-
լա, ու Ցեբնիայի որդւոյն Իռագուե-
լի որդւոյն Սափատիայի որդին
9 Մեսուղամ, Եւ անոնց եղբայրնե-
րը իրենց ցեղերուն համեմատ՝ ինը
հարիւր յիսունուվեց հոգի. ասոնք բո-
լոր մարդիկները իրենց տոհմերուն
նահապետներն էին։
10 Ի Ու քահանաներէն՝ Ցեդայիա, ‡ Նեհեմ. ժա.
11 Յովարիբ ու Յաքին, Եւ Ասա- 10, ա։
րիա տանը վերակացու՝ Ահիտովբի
որդւոյն Մարիովթի որդւոյն Սա-
դովկի որդւոյն Մեսուղամի որդւոյն
12 Քեղկիայեն որդին Ազարիա, Ու
Մեղքիայի որդւոյն Փասուրի որ-
դւոյն Ցերոամին որդին Ադայիա,
ու Եմմերի որդւոյն Մեսեղամմոթի
որդւոյն Մեսուղամի որդւոյն Եզե-
քայի որդւոյն Ագիեղեն որդին Մա-
13 սէ, Եւ անոնց եղբայրները իրենց
տոհմերուն իշխանները՝ հազար ե-

Ն.Ք. ԺԲ. 1200, ՃՀ

թը հարիւր վաթսուն զօրաւոր կտրիճներ Աստուծոյ տանը գործքին ծառայութեանը մէջ էին։
14 Ու Ղևտացիներէն՝ Մերարիի որդւոցմէն՝ Աբիայի որդւոյն Եզրիկամի որդւոյն Աստւբին որդին
15 Սեմայիա, Եբ Բակբակար ու Երես և Գալաղ, ու Ասափի որդւոյն Զիքրիի որդւոյն Միքայէլին
16 որդին Մաթանիա, Եր Իդիթունի որդւոյն Գալաղի որդւոյն Սեմայիային որդին Աբդիա, ու Եղկանայի որդւոյն Ասային որդին Բարաքիան, որ Նետոփաթացւոց գիւղերուն մէջ կը բնակէր
17 Ղերուն մէջ կը բնակէր։ Ու դրան պապանները՝ Սեղղում, Ակկուբ, Յեղմին և Ահիման ու անոնց եղբայրները. Սաննդ վերակացուն
*կամ հինգ 18 Սեղղում էր։ Մինչև *հոս թագաւորին դուռը կը հսկէին՝ որ անոնք կողմն է. սոնք Ղևիի որդւոցը բանակներուն դռնապաններն էին։ Եր Կորխի որդւոյն Աբիասաբի որդւոյն Կովրէին որդին Սեղղում, ու անոր եղբայրները՝ անոր հօրը տունէն եղող Կորխայիները՝ ծառայութեան գործքին վրայ էին, ու խորանին սեմբոնն պահպանութիւնը կ'ընէին. և անոնց հայրերը Յերովը բանակին մէջ դրան պահպանութիւնը կ'ը-
Ղ Թագ. Լ. 6։ 20 նէին։ Ու Եղիազարի որդին Փենէհէս առաջ անոնց վրայ իշխան
21 էր, ու Յերը անոր հետ եր։ Մաթեղամիայի որդին Զաքարիա ժողովքի խորանին դրանը պահապանն
22 էր։ Դռներուն մէջը պահպանութեան ընելու համար բոլոր դռնապան ընտրուածները երկու հարիւր տասուերկու հոգի էին. սոնք իրենց գեղերուն մէջը աղտահամարի մէջ գրուեցան. Դաւիթ ու Սամուէլ Խտեսանողը զանոնք իրենց
Ա Թագ. Թ. 9։ 23 պաշտօնին վրայ դրին։ Եր անոնք ու անոնց որդիքը Յերովը տանը՝ այսինքն խորանի տանը դռներուն
Ա ԳՂ. Իզ. 1, 2։ քովը փոխանակաւ պահպանութեան 24 կ'ընէին։ Դռնապանները չորս կողմերը կը կայնէին՝ արևելեան, արևմտեան, հիւսիսային ու հարաւ-
25 ային կողմերը։ Եր գիւղերու մէջ եղող անոնց եղբայրները ատեն ատեն կու գային, ու Խեօթնական
Ի Թագ. Ժա. 5։ 26 օր անոնց հետ կը կենային։ Քանզի ան Ղևտացիները՝ ան չորս գլխաւոր դռնապանները միշտ իրենց պաշտօնին մէջ՝ սենեակներուն վրայ ու Աստուծոյ տանը գանձերուն վրայ
27 էին. Ու գիշերը Աստուծոյ տանը բոլորտիքը կը կենային, քանզի պահպանութիւնն անոնց վրայ էր. և ամէն առտու զանիկայ անոնք
28 պիտի բանային։ Ու պաշտօնի ա-

նօթներուն վերակացուները ասնոնցմէ էին. քանզի զանոնք համրանքով ներս կը բերէին, ու համրանքով դուրս կը հանէին։
29 Եր ասիներուն ու սրբարանին բոլոր գործիքներուն, և նաշիհին ու գինիին ու ձէթին և կնդրուկին ու հաճիներուն վե-
30 րակացուները անոնցմէ էին։ Եր Ահարոնի որդիներուն բաղադրութեամբը եղը շինողները քահանայից որդի-
Ա Եզ. Լ. 23, ՃՀ։ 31 ներէն էին։ Ու Ղևտացիներէն՝ Կորխացի Սեղղումին անդրանիկը Մատաթիա հատապակի գործքին
Ի Ղէ. Բ. 5։ Ղ. 21։ Ես Ղէ. Իդ. 8։ 32 վերակացուն էր։ Եր Ահարոնեան հացին վերակացուները անոնց եղբայրներէն՝ Կահաթացւոց որդիներէն էին, որ ցնծալով շաբաթէ շաբաթ պատրաստեն։
33 Ու ասոնք՝ այսինքն Ղևտացւոց տոհմերուն իշխանները Երգիչներ էին. և սենեակներուն մէջը կը
Ի Գէ. Զ. 31։ Ի Ես. Ա. 1։ 34 նոտէին և ուրիշ գործ մը չունէին, քանզի գործակ ու գիշեր ասպաշտօնվս զբաղած էին։ Ասոնք Ղևտացւոց տոհմերուն իշխանները իրենց ցեղերուն համեմատ իշխաններ էին. անոնք Երուսաղեմի մէջ կը բնակէին։
35 Եր Գաբաւոնի մէջ Գաբաւոնի հայրը Ցեհէլ կը բնակէր. ու անոր կնկանը անունը Մաաքա էր.
Ա ԳՂ. Բ. 29։ 36 Եր անդրանիկ որդին Աբդոն էր. ետքը Սուր, Կիս, Բաալ,
37 Ներ, Նադաբ, Գեդոր, Ախիով,
38 Զաքարիա և Մակելոթ էին։ Ու Մակելոթ ծնաւ Սամաամը. ու ասոնք ալ իրենց եղբայրներուն դիմացը՝ Երուսաղեմի մէջ իրենց եղբայրներուն հետ բնակէցան։
Ես Գէ. Բ. 33։ 39 Եր Ներ ծնաւ Կիսը, ու Կիս ծնաւ Սաուղը, և Սաուղ ծնաւ Յովնաթանը, Մեղքիսուէն, Ա-
40 բինադաբը ու Եսբաաղը։ Եր Յովնաթանի որդին Մերիբաաղ էր. ու Մերիբաաղ ծնաւ Միքան։
41 Եր Միքայի որդիքը Փիթօն,
42 Մելէք, Թարէհ և Ահազ էին։ Եր Ահազ ծնաւ Յովադան, ու Յովադա ծնաւ Գաղմէթը, Ազմաւթը ու Զամբրին. և Զամբրի ծնաւ
43 Մոսան. Ու Մոսա ծնաւ Բանաան. անոր որդին Ռափայիա, անոր որդին Եղեասա, և անոր որդին Ե-
44 սել էր։ Ու Եսել վեց որդի ունէր. և անոնց անուանները ասոնք են. Եզրիկամ, Բոքերու, Իսմայել, Սաարիա, Աբդիա ու Անան. Ասոնք սոնք էին որդիքը։

ԳԼ. Ա

1 Սաուղին յաղթութիւնը ու մեռնիլը։ 8 Փղշտացիք Սաուղին վրայ յաղթութեան հան-

Ն · Ք · ԶԲ · 1056

դէսը կը կատարէին : 11 Գաղաատացւոց Ցաբիսի բնակիչներուն՝ Սաուղին ու անոր որդւոցը ցուցուցած սէրը : 13 Սաուղին մեղքը՝ որուն համար թագաւորութիւնը անկէ վերցաւ ու Դաւիթին տրուեցաւ :

Ա Թագ · Ժ · 1 , 2 ·

1 Ա՛յնու ետեւ Փղշտացիք Իսրայէլի հետ պատերազմ բռնեցին . ու Իսրայէլի մարդիկները Փղշտացւոց առջեւէն փախան , ու Գեղբուէ լեռանը վրայ սպաննուած ինկան : 2 Եւ Փղշտացիք Սաուղին ու անոր որդւոցը հետեւէն հասան . ու Փղշտացիք Սաուղին որդիքը՝ Յովնաթանը , Աբինադաբը ու Մեղքիսուէն զարկին : 3 Եւ պատերազմը Սաուղին վրայ սաստկացաւ , ու աղեղնաւորները զանիկայ գտան , ու աղեղնաւորներէն վիրաւորուեցաւ : 4 Եւ Սաուղ իր կապարճակիրին ըսաւ , Սուրդ քաշէ ու անով զիս խոցէ . չըլլայ որ ասանկլփաւորները գան , ու զիս ծաղր ընեն . բայց կապարճակիրը չուզեց , քանզի շատ վախցաւ : Եւ Սաուղ սուրը առաւ , ու անոր վրայ ինկաւ : 5 Եւ անոր կապարճակիրը Սաուղին մեռնիլը տեսնելով՝ ան ալ իր սուրին վրայ ինկաւ ու մեռաւ : 6 Այսպէս մեռաւ Սաուղ ու անոր իրեք որդիքը . անոր բոլոր տունն ալ մէկտեղ մեռան :

Բ Սամ · Ժգ · 49 Իշբաաղ Յեռուբ ·

7 Ու հովիտին մէջը եղող բոլոր Իսրայէլի մարդիկները՝ անոնց փախչելը , և Սաուղին ու անոր որդւոցը մեռնիլը տեսնելով , իրենց քաղաքները թողուցին փախան . և Փղշտացիք եկան ու անոնց մէջը բնակեցան :

8 Եւ հետեւեալ օրը Փղշտացիք եկան որ մեռելները մերկացընեն . ու Սաուղը և անոր որդիները Գեղբուէ լեռան վրայ ինկած գտան . 9 Ու զանիկայ մերկացուցին , և անոր գլուխը ու զէնքերը առին . ու Փղշտացւոց երկրին չորս կողմը՝ իրենց կուռքերուն ու ժողովուրդին՝ աւետիս տալու

Ա Թագ · Լ · 10 ·

10 համար Յարդ խրկեցին : Եւ անոր զէնքերը իրենց աստուածոյն տունը դրին , ու անոր գլուխը Դագոնի տանը մէջ գամեցին :

11 Եւ Գաղաատացւոց Ցաբիսի բոլոր քնակիչները երբոր լսեցին ան ամէնը՝ որ Փղշտացիք Սաուղին ըրած էին ,

12 Բոլոր զօրաւոր մարդիկները ոտք եղան , և Սաուղին մարմինը ու անոր որդւոցը մարմինները վերցուցին , և զանոնք Ցաբիս բերին . և անոնց ոսկորները Ցաբիսի մէջ բնէկնիին տակը թաղեցին , ու եօթը օր ծոմ պահեցին :

13 Այսպէս մեռաւ Սաուղ Յեռոնը դէմ ըրած ապստամբութեան մեղքին համար . որովհետեւ Տ Յեռոնը խօսքը չպահեց , ու նաև վհուկ փնտռեց Իւրն հարցնելու համար ,

14 Ու Յեռոնը չհարցուց . ուստի Տէրը զանիկայ մեռցուց , ու Ղեթաւսաւրութիւնը Յեսսեի որդւոյն Դաւիթին տրուեցաւ :

ԳԼ · Ժ Ա

1 Դաւիթ բոլոր Իսրայէլին համաձայնութեամբ Քեբրոնի մէջ թագաւոր կ՚ըլլայ · 4 Յովաբին քաղաքութեամբ Յերուսաղէմէն Սիօնին բերդը կ՚առնէ : 10 Դաւիթին զօրաւոր մարդոցը անուանները :

1048

Բ Թագ · Ե · 1 ·

1 Ա՛յնու բոլոր Իսրայէլ Դաւիթին քովը Քեբրոնի մէջ ժողովուեցան , ու ըսին , Ահա մենք քու ոսկորդ ու մարմինդ ենք : 2 Եւ ասկէ առաջ ալ երբոր Սաուղ թագաւոր էր , Իսրայէլը դուրս հանողը ու ներս բերողը դուն էիր . ու քու Տէր Աստուածդ քեզի ըսաւ , Իմ ժողովուրդս Իսրայէլը դուն պիտի հովուես , ու իմ ժողովուրդիս Իսրայէլին վրայ դուն

Բ Սամ · Հը · 71 ·

3 իշխան պիտի ըլլաս : Եւ Իսրայէլի բոլոր ծերերը Քեբրոն եկան Թագաւորին . ու Դաւիթ Քեբրոնի մէջ՝ Տէրոջը առջեւը անոնց հետ դաշնակցութիւն ըրաւ . ու Իւանոնք Դաւիթը Իսրայէլի վրայ թագաւոր օծեցին , ինչպէս որ Տէրը Սամուէլին ձեռքովը խօսեր էր :

Գ Թագ · Ը · 8 ·

4 Եւ Դաւիթ բոլոր Իսրայէլը հետ Իերուսաղէմ՝ այսինքն Յերուս գրնաց . Հոն ան երկրին բնակիչները

Դ Թագ · Ժգ · 1 , 12 , 13 ·

5 Ներ՝ Յերուսացիք կը ըսուէին : Եւ Յերուսի բնակիչները Դաւիթին ըսին , Հոս պիտի չմտնես . բայց Դաւիթ առաւ Սիօնին բերդը , (որ Դաւիթին քաղաքը կը կոչուէր :)

Բ Թագ · Ե · 6 ·

Ղ Դ Տ · Ա · 21 ; Ժթ · 10 ·

6 Ու Դաւիթ ըսաւ , Ո՛վ որ Ցեբուսացիները պառաջ զարնէ , անիկայ իշխան ու զօրավար պիտի ըլլայ . և առաջ Ջարուհեայի որդին Յովաբ ելաւ , ու անիկայ զօրավար

7 եղաւ : Եւ Դաւիթ ան բերդին մէջը բնակեցաւ . անոր համար Անիկայ Դաւիթին քաղաքը կոչեցաւ : 8 Ու Դաւիթ քաղաքը շինեց շուրջանակի՝ Ամփոն Մելոնը ու անոր շրջակայ տեղութիւնքը . ու Յովաբ քաղաքին մնացորդը նորոգեց : 9 Եւ Դաւիթ երթալով կը մեծնար , ու զօրաց Տէրը անոր հետ էր :

Ա Թագ · Ժ · 10 ·

10 Ահա առնք են Դաւիթին գլխաւոր զօրաւորները , որոնք անոր թագաւորութեանը համար անոր օգնութիւն ըրին բոլոր Իսրայէլի հետ՝ որ զանիկայ թագաւոր հաստատեն , ի Տէրոջը Իսրայէլի վրա-

Ա Թագ · Ժ · 1 , 12 ·

11 յով ըստ խօսքին համեմատ : Եւ Դաւիթին զօրաւոր մարդոցը թիւը

ասիկայ է . Հաբեմմնիի որդին Ցեսբաամ՝ զօրավարներուն գլուխը , որ իր նիզակը իրեք հարիւր հարիւրով վրայ վերցուց , ու մէկէն զանոնք մեռցուց ։

12 Ու անկէ ետքը Աքուքացի Դովդայի որդին Եղիազար՝ որ իրեք
1047 13 զօրաւորներէն էր . Ասիկայ երբոր Ֆղեստացիները մէկ Դաւիթին հետ էր , Փղշտացիք հոն ժողվուեցան պատերազմելու համար , և արտի մը մէկ մասը գարիով լեցուն էր . ու ժողովուրդը Փղշտացւոց
14 երեսէն փախաւ ։ Իսկ ասոնք արտին մէջտեղը կայնեցան , և զանիկայ ազատեցին ու Փղշտացիները զարկին . և Տէրը մեծ փրկութիւն ըրաւ ։
15 Ու երեսուն զօրավարներուն իրեքը Ադողոմի քարայրը Դաւիթին քով վեր իջան . և Փղշտացւոց բանակը Ռափայնոց հովիտին մէ-
16 ջը բանակեր էր ։ Եւ ան ատենը Դաւիթ բերդին մէջն էր . ու ան ատենը Փղշտացիք Բեթլհեհեմի մէջ
17 բերդապահ զօրք ունէին ։ Եւ Դաւիթ փափաքելով ըսաւ , Բեթլհեհեմին դուռը եղող ջրհորէն ով
18 ինծի ջուր կը խմցընէ ։ Ան ատենը ասոնք իրեք մարդիկը Փղշտացւոց բանակը ճեղքեցին անցան , ու Բեթլհեհեմին դուռը եղող ջրհորէն ջուր քաշեցին , և առին Դաւիթին տարին . բայց Դաւիթ զանիկայ խմել չուզեց , հապա զանիկայ
19 Թափելով՝ Տէրոջը նուիրեց , Ու ըսաւ , Իմ Աստուածս չցուցընէ ինծի՝ որ ես ասոնք ընեմ . միթէ ես ան մարդիկներուն արիւնը իրենց կեանքովը պիտի խմեմ . վասն զի իրենց կեանքին վտանգովը ասոնք բերին . ու անկէ խմել
20 չուզեց ։ Ասոնք են ան իրեք զօրաւոր մարդիկներուն ըրածները ։ Եւ Յովաբին եղբայրը Ի Աբեսսա ան իրեք հարիւրէն էր . ու անիկայ իր նիզակը իրեք հարիւր մարդոց վրայ վերցնելով՝ սպանեց զանոնք , ու անիկայ իրեքին մէջը
21 անուանի էր . Եւ Ի իրեքին երկուքէն առնլի համբառում ունենալուն համար անոնց գլուխ եղաւ , բայց ա-
22 ջին իրեքին առաջնին չհասաւ ։ Ու մեծ գործքեր գործող Կաբսէելացի զօրաւոր մարդու մը որդուն Յովհադային որդին Բանեա Յովաբին երկու զօրաւոր մարդիկները մեռցուց . նաև ձիւնի ժամանակ իջաւ ու գուբին մէջը առիւ-
23 ծը մեռցուց ։ Ասիկայ Եգիպտացի մարդը՝ ան հինգ կանգուն բարձր մարդը մեռցուց . ու Եգիպտացիին ձեռքը ոստայնանկաց գլանին պէս
նիզակ մը կար . բայց Բանեա գնաց պով մը անոր վրայ իջաւ , ու Եգիպտացիին ձեռքէն նիզակը յափշտակեց , և զանիկայ անոր նիզակով մեռցուց ։ Յովհադայի որդին Բանեա ասոնքը ըրաւ , ու իրեք զօրաւորներուն մէջը անուա-
25 նի եղաւ ։ Ընիկայ ահա երսունէն աւելի պատիւ ունէր , բայց ա-ջին իրեքին ոտիճանին չհասաւ . ու Դաւիթ զանիկայ իր ատեանին վրայ կացոյց դրաւ ։
26 Եւ զօրքերուն զօրաւորները ասոնք էին . Յովաբին եղբայրը Ասայէլ , Բեթլհեհեմացի Դովդայի որ-
27 դին Եղխանան , Արովրացի Սամմոթ ,
28 Բելօնացի Քեղղէս , Թեկուացի Եկգեսի որդին Իրաս , Անաթովթացի
29 Աբիեզեր , Ովսացի Սովքաք , Աքուս-
30 քացի Եղի , Նետոփաթացի Մահարայ , Նետոփաթացի Բանեայի
31 որդին Ալադ , Բենիամինի որդոցը Գաբաայէն Ռիբայի որդին Եթթի ,
32 Փարաթոնացի Բանեա , Գաասի ձորերէն Հուրայ , Արաբաթացի
33 Աբիէլ , Բարհումացի Ազամմոթ , Սա-
34 ղաբինացի Եղիաբա , Գեզոնացի Հասեմի որդիներէն՝ Ուրարացի Սա-
35 դէի որդին Յոնաթանան , Արարացի Սաքարի որդին Ահիամ , Ովրի որ-
36 դին Եղիփաղ , Մեքուրաթացի Ո-
37 փեր , Փելօնացի Ահիա , Կարմէլացի Հասրէ , Ազբիայի որդին Նահա-
38 րայ , Նաթանի եղբայրը Յոէլ ,
39 Հագարայի որդին Մաբար , Ամմոնացի Սելեկ , Ջարուհեան Յովաբին կապարճակիրը Բերովթացի Նահա-
40 րա , Եթերացի Իրաս , Գեթերա-
41 ցի Գարեբ , Հետացի Ուրիա , Ահղայիի որդին Զաբադ ,
42 Նեանց դուստրը՝ Ռուբինեան Սիզայի որդին Ադինա , ու անոր հետ եր-
43 սուն մարդ էր . Մահալայի որդին Հանան , Մաթանացի Յովսափատ ,
44 Աստարովթացի Ուզիա , Արոերացի Քովմամի որդիքը Սամմա ու Եհիէլ ,
45 Եղ , Սամարիի որդին Եդիէել ու անոր եղբայրը Թիսացի Յովքա ,
46 Մահաւացի Եղիէլ , Եղնաամի որդիքը՝ Յարիբայի և Յոսաւիա ,
47 Մովաբացի Եթեմա , Եղիէլ , Ովեդ ու Մեսոբայի Յահիէլ ։

ԳԼ · ԻԲ

1 Սիկելակի մէջ Դաւիթին քովը ժողվուող մարդիկը ։ 23 Բեթղեհեմի մէջ անոր քովը եկող զօրքերը ։

1 Հը ասոնք են որ Ի Սիկելակ եկան Դաւիթին քովը՝ երբոր անիկայ դեռ Կիսեան Սաուղին երեսէն պահուած էր ։ ու ասոնք զօրաւորներէն ըլլալով՝ պատերազմի մէջ օգ-
2 նութիւն կ՚ընէին ։ Քանի աղեղ-

Ն · ք · գէ · 1048
1047 Ա ա Թագ · ԺԵ · 1 ։
Ի բ Թագ · ԻԴ · 18 ։ Լ Գ Ա · Ժ գ · 9 ։
Ի բ Թագ · ԻԴ · 18 ։ Ա ա Թագ · ԺԱ · 23 ։
Ա ա Թագ · ԺԸ · 19 ։
Ա բ Թագ · ԻԳ · 20 ։
Ն · ք · գէ · 1047
Հբ Թագ · Իգ · 24 ։
Ա բ Թագ · ԻԳ · 20 ։
Բբր 1058 ա ա Թագ · ԺԵ · 2 ։ Ի ա Թագ · ԺԵ · 6 ։

Ն. Ք. ՂԲ. Իբբ 1058

Նաւաթ էին , ա՛ պարով քարերը , ու աղեղով նետերը Նեհելա՛ թէ աջ և թէ ձախ ձեռքերնին կը դործածէին . անոնք Սաուղին եղբայրներէն Բենիամինեաններէն էին ։

3 Անոնց գլուխը Աքիեզեր էր , ետքը Ցովաս՝ Գաբաացի Սամայիին որդիքը , և Ցեզիել ու Փաղէտ՝ Ազմաթի որդիքը , և Բարաքա ու

4 Անաթովթացի Եհու , Ու երսուներին մէջը զօրաւոր՝ ու երսունին վրա կացուն Գաբաւոնացի Իսմայիան , ու Երեմիա ու Ցազիել և Ցօհանան ու Գադերացի Ցովզաբադ ,

5 բադ , Եղնոզայ ու Ցերիմոթի և Բաալիա ու Սամարիա և Յարուփացի Սափատիա , Եղկանա , Ցեսիա , Ազարիել , Ցովեզեր ու

7 Ցեսբասա՝ Կորհացիք , Ու Գեդովրացի Ցերոամին որդիքը՝ Ցովելա ու Զաբադիա ։

8 Եւ Գադեանեներէն ալ Դաւիթին քովը՝ անապատին մէջ բերդը քաշուեցան զօրաւոր , քաջ , պատերազմական , վահան ու նիզակ գործածող մարդիկներ . անոնց դէմքը առիւծի դէմքի կը նմանէր , ու լեռներու վրայի Ցայծեամիներուն պէս

9 թեթեւաշարժ էին ։ Առաջինը Եզեր , երկրորդը Աբդիա , երրորդը Եղիաբ ,

10 Ցորրորդը Մասմանա , հինգերորդը Երեմիա ,

11 վեցերորդը Ելիէլ , եօթներորդը Եղիել ,

12 Ութերորդը Ցօհանան , իններորդը

13 Դը Եղզաբաթ , Ցանաներորդը Երեմիա , մետասաներորդը Մաքբաբա ։

14 Նայ էր ։ Ասոնք Գադի որդւոցմէ զօրքին իշխաններն էին . պզտիկներուն մէկը հարիւրի վրայ , ու մեծերուն մէկը հազարի վրայ էր ։

15 Ասոնք են որ առաջին ամսուն մէջ Ցորդանանէն անցան երբոր ջուրը իր բոլոր եզերքները կոխեր էր , և դէպ ի արեւելք ու արեւմուտք բոլոր հովիտի բնակիչները փախցուցին ։

16 Ու բերդը Դաւիթին քովը թէ նիամինի ու Ցուդայի որդւոցմէ ալ

17 եկան ։ Եւ Դաւիթ անոնց առջեւը ելաւ ու պատասխան տուաւ՝ ա նոնց բսելով , Թէ որ խաղաղութեամբ ինծի օգնութիւն ընելու եկեր էք , իմ սիրտս ձեզի հետ պիտի ըլլայ . բայց թէ որ խաբէութեամբ զիս իմ թշնամեացս ձեռքը մատնելու համար եկեր էք , (որ իմ ձեռքերուս մէջ անօրէնութիւն մը չկայ ,) մեր հայրերուն Աստուածը

18 տեսնէ ու յանդիմանէ ։ Եւ իշխաններուն գլուխը Ամասայի Հոգւով լեցուեցաւ , ա՛ ըսաւ ,

Մենք քուկդ ենք , ով Դաւիթ , ու քեզի հետ պիտի ըլլանք , ով

Ցեսսէի որդի . խաղաղութիւն , խաղաղութիւն քեզի , ու քու օգնականներուդ խաղաղութիւն ըլլայ . քանզի քու Աստուածդ քեզի օգնական է ։

Ան ատենը Դաւիթ զանոնք ընդունեց , ու զանոնք իր գունդին իշխաններուն մէջը դրաւ ։

19 Մանասէէն ալ Դաւիթին անցան , երբոր անիկայ Փղշտացւոց հետ Սաուղի վրայ պատերազմելու գնաց ; բայց անոնց օգնութիւն *չըրին . քանզի Փղշտացւոց նախարարները խորհրդով զանիկայ ետ խրկեցին՝ ըսելով , Աւիկայ մեր գլուխներուն վնասովը Ի՛ր տէրոջը

20 Սաուղին պիտի անցնի ։ Երբոր անիկայ Սիկէլակ կ՚երթար՝ Մանասէէն Մանասէին հազարապետները՝ Եղնա , Ցովզաբադ , Եդիէլ , Միքայէլ , Ցովզաբադ , Եղիհու

21 ու Սաղթի անոր անցան . Եւ ասոնք Դաւիթին օգնութիւն ըրին †ասպատիներուն *գունդին վրայ յաջողակ՚ելով . քանզի ամէնքն ալ զօրաւոր կորիւներ էին , ու զօրաւոր

22 իշխաններ եղան . ինչու որ ան ատենը օր օր Դաւիթին կու գային՝ անոր օգնութիւն ընելու համար , մինչև որ Աստուծոյ բանակին պէս մեկ մեծ բանակ մը եղաւ ։

23 Եւ ասոնք են ան սպառազինեալ ‡զօրքերուն համրանքները՝ որոնք Եբերոն եկան Դաւիթին , որ Նեբրոնը խօսքին համեմատ Ի անոր դարձընեն Սաուղին թագաւորութիւնը ։

24 Թիւնը . Ցուդայի որդւոցմէ վահան ու նիզակ կրող վեց հազար հարիւր սպառազինեալ զօրք ։

25 Շմաւոնի որդւոցմէ եօթը հազար հարիւր պատերազմական զօրաւոր

26 կորիւներ . Ղևիի որդւոցմէ չորս

27 հազար վեց հարիւր . Եւ Ակարոնեաններուն առաջնորդը Ցովիադա , ու անոր հետ իրեք հազար

28 եօթը հարիւր մարդ ։ Եւ զօրաւոր կորիճ †Սադովկ երիտասարդը , ու անոր հօրը տունէն քսանուերկու

29 իշխան . Եւ Սաուղին ՝եղբայրներէն՝ Բենիամինի որդւոցմէ իրեք հազար մարդ ։ քանզի մինչև ան ատենը հանունց շատը Սաուղին տանը պահպանութիւնը կ՚ընէին ։

30 Ու Եփրեմի որդւոցմէ անոնց ազգատոհմիներուն անուանի մարդիկները քսան հազար ուեթը հարիւր զօրաւոր

31 ւոր կորիճներ . Եւ Մանասէին կէս ցեղին տասնուուեթը հազար մարդ ։ որոնք էրինց անուններովը որոշուեցան երթալու՝ ու Դաւիթ

32 թը թագաւոր դնելու . Եւ Իսսաքարի որդւոցմէ երկու հարիւր իմաստուն իշխաններ , ‡ որոնք ժա

Ն. Ք. ՂԲ. Իբբ 1058

Իբբ 1056 Ը ա թագ. ԺԲ . 2 ։

* կամ՝ լըրաւ .

Ը ա թագ. ԺԲ . 4 ։

† կամ՝ անոր գունդին վրայ դրուեցաւ .

Ժ թագ. Ը. 1 , 9 , 10 ։

1048

‡ կամ՝ զօրաց իշխաններուն .

Եբր . զօրաց գլխաններուն

Ի թագ. Բ. 3 , 4 ։ Ե. 1 ։ Գ Ր. Ժ ա. 1 ։

Լ ա թագ. Ժգ. 1 , 3 ։ Ի Գ Ր. Ժ. 14 ։

Ի Ցես. գ. 15 ։

Ժ բ թագ. Բ. 17 ։

Ա Ծ . լ . 28 ։

Հ բ թագ. Բ. 8 , 9 ։

Ի Ցես. ա. 13 ։

Ն. Բ թագ. ԺԵ . 25 ։ Ի Դատ . Գ . 31 ։

Դ բ թագ. Բ. 18 ։

մանակներուն համեմատ դիտէին
թէ Իսրայէլը ի՛նչ ընելու է . ու
անոնց բոլոր եղբայրները անոնց ըս-
33 բանը կը նայէին . Զաբուղոնէն
պատերազմի ելլող և ամէն տեսակ
պատերազմական գործիքներով
պատերազմող յիսուն հազար մար-
դէ՛ , որոնք * մէկ սրտով՝ կարգաւ
34 կը շարուէին . ու Նեփթաղիմէն
հազար իշխան , և անոնց հետ ևր-
սունեւեօթը հազար վահանաւոր
35 ու նիզակաւոր մարդէ՛ : Ու Դա-
նեանցներէն քսանուվեց հազար
վեց հարիւր պատերազմական մար-
36 դէ՛ : Եւ Ասերէն քառասուն հազար
37 պատերազմի գացող զօրք . Ու
Յորդանանու անդին կողմէն՝ Ռու-
բենեաններէն ու Գադեաններէն և
Մանասէի կէս ցեղէն՝ ամէն տե-
սակ պատերազմական գործիքնե-
րով պատերազմող հարիւր քսան
38 հազար մարդէ՛ : Բոլոր սա զուն-
դով շարուող պատերազմական
մարդիկները անկեղծ սրտով Քեր-
ոն եկան՝ Դաւիթը բոլոր Իս-
րայէլի վրայ թագաւոր դնելու
համար . ու Իսրայէլին բոլոր մնա-
ցորդն ալ մէկ սրտով էր՝ Դա-
39 ւիթը թագաւոր ընելու : Եւ հոն
Դաւիթին հետ ուտելով ու խմե-
լով իրեք օր կեցան . քանզի անոնց
եղբայրները անոնց համար պատ-
40 րաստութիւն տեսեր էին : Եւ ա-
նոնց մօտ եղողներն ալ՝ մինչև ան-
գամ Իսաքար , Զաբուղոն ու
Նեփթաղիմ՝ էշերով , ուղտերով ,
ջորիներով ու եզներով հաց բերին .
նաև ուտելիքի համար շատ ալիւր ,
չոր թուզ , չամիչ , գինի , եղ ,
արջառներ ու ոչխարներ . քանզի
Իսրայէլէն մէջ ուրախութիւն կար :

ԳԼ . ԺԳ

1 Դաւիթ մեծ հանդէսով տապանակը Կարիա-
թարիմէն բերելու կ՚երթայ : 9 Ողային գօր-
նեակներուն համար՝ տապանակը Աբդեդոմին
տունը կը ձգուի :

1045

1 Եւ Դաւիթ հազարապետներուն
ու հարիւրապետներուն և բոլոր
իշխաններուն հետ խորհուրդ բրաւ ։
2 Ու Դաւիթ բոլոր Իսրայէլի ժողով-
բին ըսաւ , թէ որ ձեզի հաճոյ
կ՚երևնայ , ու աս բանը մեր Ցէր
Աստուածմէն է , Իսրայէլի բոլոր եր-
կիրներուն մէջը — մնացած մեր եղ-
բայրներուն , ու անոնց հետ քա-
հանաներուն ու Ղևտացիներուն ի-
րենց քաղաքները ու արուարձան-
ները † մեզ՝ խրկենք՝ , որ մեր քո-
3 վը ժողովին . Եւ մեր Աստուծոյն
տապանակը մեր քովը փոխադրենք .
4 քանզի Սաուղին օրերը զանիկայ
չհնդրեցինք ։ Ու բոլոր ժողով-

քը այսպէս ընելու հաճութիւն
տուաւ . քանզի աս խօսքը բոլոր
ժողովուրդին աչքերուն ուղիղ
5 երևցաւ ։ Եւ ‡ Դաւիթ ՚ Եգիպ-
տոսի Սիհովրէն մինչև Եմաթի մուտ-
քը բոլոր Իսրայէլը ժողվեց , Աս-
տուծոյ տապանակը Կարիաթա-
6 րիմէն բերելու համար ։ Ու Դա-
ւիթ բոլոր Իսրայէլին հետ՝ Ղևա-
ղ այ՚էնց Ցուդայի Կարիաթա-
րիմը ելաւ , որ անկէ՝ Քերովբէից
վրայ նստող Եհովայ կոչուած Աս-
տուծոյն տապանակը վեր հանէ ։
7 Եւ Աստուծոյ տապանակը Աբի-
նադաբին տունէն Էբցընէլով ի մէկ
նոր սայլի մը վրայ դրին . ու Ոզա
ու Ահիով ան սայլը կը վարէին ։
8 Եւ Դաւիթ ու բոլոր Իսրայէլը
բոլոր ուժով Աստուծոյ առջևը
կը խաղային օրհնութիւններով ,
քնարներով , տաւիղներով , թմբ-
ուկներով , ծնծղաներով ու փո-
ղերով ։
9 Ու մինչև Քիդոնի կալը եկան .
և Ոզա իր ձեռքը երկրնցուց որ տա-
պանակը բռնէ . քանզի եզները ըս-
10 ղեցին զանիկայ ։ Ուզայի ծուեր էին ։ Ու Ցերոջը բար-
կութիւնը Ոզային դէմ բորբոքե-
ցաւ , և ձեռքը տապանակին եր-
կընցընելուն համար զանիկայ զար-
կաւ . ու անիկայ հոն Աստու-
11 ծոյ առջևը մեռաւ ։ Եւ Դաւիթ
տրտմեցաւ , քանզի Ցերը Հարուա-
ծով Ոզան զարկաւ . ու ան տեղին
անունը մինչև աս օրս Փարէս Ոզա
12 ըսուեցաւ ։ Եւ Դաւիթ ան օրը
Աստուծմէ վախցաւ , ու ըսաւ ,
Աստուծոյ տապանակը ի՛նչպէս
13 քովս բերեմ ։ Ու Դաւիթ տա-
պանակը իր քովը Դաւիթին քա-
ղաքը չբերաւ . հապա զանիկայ Գե-
թացի Աբդեդոմին տունը խոտոր-
14 ցուց ։ Եւ Աստուծոյ տապանակը
Աբդեդոմին քովը անոր տանը մէջ
իրեք ամիս մնաց . ու Ցերը ¶ Աբդե-
դոմին տունը ու անոր բոլոր ստա-
ցուածքը օրհնեց ։

ԳԼ . ԺԴ

1 Քիրամին՝ Դաւիթին ցուցուցած մարգասի-
րութիւնը ։ 2 Դաւիթին երջանկութիւնը ,
անոր կիներէն ու զաւակներէն ։ 8 Դաւիթ
երկու անգամ Փղշտացիները կը յաղթէ ։

1 Եւ Ցիւրոսի ** Քիրամ թագաւո-
րը Դաւիթին դեսպաններ խրկեց ,
ու եղևնափայտեր , որմնադիրներ
, ու հիւսեր , որ անոր տուն շինեն ։
2 Ան ատենը Դաւիթ իմացաւ որ Ցե-
րը զինքը Իսրայէլի վրայ թագաւոր
հաստատեց , վասն զի իր ժողո-
վուրդին Իսրայէլին համար անոր
թագաւորութիւնը բարձրացաւ ։
3 Եւ Դաւիթ Երուսաղեմի մէջ ու-

1048

* ՆԵԲ . ՈՂ . ՍՐՏՈՎ ՈՒ ՍՐՏՈՎ . ՍԱՂ . ԺԲ . 2 ։

1045

** Ա ԹԱԳ . Լ . 1 ։ ԵՒ . Լ . 4 ։

† ՆԵԲ . ՍԱՀՄԱՆՔ ԱՒ ԽրկենՔ ,

‡ Ա ԹԱԳ . Ե , 1 , 2

Ն . Ք . ԶԲ . 1045

Կ Ա ԹԱԳ . Ե . 1 ։ Բ ԹԱԳ . Զ . 1 ։ Դ ՑԵՏ . ԺԳ . 8 ։

Ե Ա ԹԱԳ . Զ . 21 ։ Ե . 1 ։

Ղ ՑԵՏ . ԺԵ . 2 , 60 ։

Է Ա ԹԱԳ . Դ . 4 ։ Բ ԹԱԳ . Զ . 2 ։

Ը Ա ԹԱԳ . Ե . 1 ։

Ի ՑԵՏ ԹՈՒ . Դ . 15 ։ ԳԼ . ԺԵ . 2 , 13 ։

ԺԶ ԹԱԳ . Զ . 5 ։

Ի Բ ԹԱԳ . Ղ . 6 Կ՚ԵՐԹԱՅ ՆԱՔԱՆ ։

Լ ԹՈՒ . Գ . 15 ։ ԳԼ . ԺԵ . 18 , 15 ։

Ի ՂԱ . Ժ . 2 ։

‡‡ ՅՈ՛ ՈՂՋԻՒ ԽՈՍՄՈՒԹԻՒՆը ։

Ի Բ ԹԱԳ . Զ . 11 ։

¶ ԾՆ . Լ . 2Կ ։ ԳԼ . ԻԿ . 5 ։

Խ Ը 1043

** Ա ԹԱԳ . Ե . 11 , ԶԱ ։

ր իշ կնիկներ ալ առաւ, ու Դաւիթ ուրիշ տղաքներ ու աղջկներ
4 ալ ծնաւ։ Ու Երուսաղէմի մէջ անոր ծնած տղոցը անունները ասոնք են. Սամսա, Սովքաբ, Նաթան, Սողոմոն,
5 Ցեբսաար, Եղիսուա, Նեփեկ,
6 Յափիէ, Եղիսամա, Եհաղիադա
7 ու Եղիփաղետ։
8 Եւ Փղշտացիք երբոր լսեցին Դաւիթին բոլոր Իսրայէլի վրայ թագաւոր օծուիլը, բոլոր Փղշտացիք ոտք եկան որ Դաւիթը փրնտրեն. երբոր Դաւիթ ա՛ն բանը
9 լսեց՝ անոնց դիմացը ելաւ։ Ու Փղշտացիք եկան և Հափայնոց
10 հովիտին մէջը տարածուեցան։ Ու Դաւիթ Աստուծոյ հարցուց ու ըսաւ, Փղշտացւոց դէմը ելլե՞մ, ու զանոնք իմ ձեռքս պիտի մատնե՞ս։ Եւ Տէրը անոր ըսաւ, Ելի՛ր, ու
11 զանոնք քու ձեռքդ պիտի մատնեմ։ Նեմ։ Եւ անոնք Բաալփարասին եկան, ու Դաւիթ զանոնք հոն զարկաւ. ու Դաւիթ ըսաւ, Աստուած իմ Թշնամիներս իմ ձեռքովս պատառեց, ինչպէս որ ջուրերը ճեղքելով կը պատառեն. անոր համար ան տեղոյն անունը Բաալ-
12 փարասին կոչեցին։ Եւ Փղշտացիք հոն թողուցին իրենց աստուածները. ու Դաւիթ հրամայեց, ու զանոնք կրակով այրեցին։
13 Նեւ Փղշտացիք նորէն մէյմըն ալ
14 հովիտին մէջը տարածուեցան։ Ու Դաւիթ նորէն Աստուծոյ հարցուց. և Աստուած անոր ըսաւ, Անոնց ետևէն չելլե՛ս, հապա անոնց բոլորտիքը պտտելով՝ Թթենիներուն
15 կողմէն անոնց վրայ երթա՛ս. Ու երբոր Թթենիներուն գլուխը քալլածքի մը ձայն լսես, ան ատենը պատերազմելու ելլե՛ս, քանզի Աստուած քու առջևէդ պիտի ելլէ Փղշտացւոց բանակը զարնելու հա-
16 մար։ Եւ Դաւիթ այնպէս ըրաւ՝ ինչպէս որ Աստուած իրեն հրամայեց, ու Գաբաւոնէն մինչև Գազէր Փղշտացւոց բանակը զարկին։
17 Եւ Դաւիթին անունը ամէն երկիրներու մէջ տարածուեցաւ, և Տէրը ամէն ազգերուն վրայ անոր վախը ձգեց։

ԳԼ. Ա Ե

1 Դաւիթ տապանակին համար տեղ մը պատրաստելով՝ քահանաներուն ու Ղեւտացիներուն կը հրամայէ որ զանիկայ Արդեդոմին տունէն բերեն. 25 ու զանիկայ բերելուն հանդէպ մեծ ուրախութեամբ կը կատարէ։ 29 Մեղքով կ՚անարգէ Դաւիթը։

1042 1 Նե անիկայ իրեն համար Դաւիթի քաղաքին մէջ տուներ շինեց, ու Աստուծոյ տապանակին համար տեղ մը պատրաստեց, ու անոր
2 համար վրան մը կանգնեց։ Ան ատենը Դաւիթ ըսաւ, Աստուծոյ տապանակը վերցնելը ուրիշ ոչ ոքէ չէ պատշաճ, բայց միայն Ղեւտացիներուն. քանզի Տէրը զանոնք ընտրեց որ Աստուծոյ տապանակը վերցնեն, ու յաւիտեան անոր ծառայութիւն ընեն։
3 Եւ Դաւիթ Երոբոր Իսրայէլը Երուսաղէմի մէջ ժողվեց, որ Տէրոջը տապանակը անոր համար պատրաստած տեղը հանե։ Ու Դաւիթ Ահարոնի որդիները ու Ղեւ-
5 տացիները ժողվեց. Կահաթի որդւոցմէ Ուրիել իշխանը ու անոր եղբայրները հարիւր քսան հոգի.
6 Մերարիի որդւոցմէ Ասայիա իշխանը ու անոր եղբայրները երկու
7 հարիւր քսան հոգի. Գերսոնի որդւոցմէ Յովել իշխանը ու անոր եղբայրները հարիւր երսուն հոգի.
8 Ելիսափանի որդւոցմէ Սեմայիա իշխանը ու անոր եղբայրները եր-
9 կու հարիւր հոգի. Հեբերոնի որդւոցմէ Եղիել իշխանը ու անոր
10 եղբայրները ութասուն հոգի. Ոզիելի որդւոցմէ Ամինադաբ իշխանը ու անոր եղբայրները հարիւր տասներկու հոգի։
11 Եւ Դաւիթ՝ Սադովկ ու Աբիաթար քահանաները, ու Ղեւտացի ներէն՝ Ուրիէլը, Ասայիան, Յովէլը, Սեմայիան, Եղիէլը ու Ամինադաբը կանչեց,
12 ըսաւ անոնց, Եւ անոնց ըսաւ, Դուք Ղեւտացւոց տոհմերուն իշխաններն էք. ասոր դուք ու ձեր եղբայրները սրբուեցէ՛ք, որ Իսրայէլի Տէր Աստուծոյն տապանակը հանէք ան տեղը՝ որ ես անոր համար պատրաստեր եմ։
13 Վասն զի դուք առջի անգամին հոն չտնուելնուդ համար, Մեր Տէր Աստուածը մեր մէջը հարուած ըրաւ, քանզի զանիկայ կանոնաւոր կերպով չխնդրեցինք։
14 Եւ Իսրայէլի Տէր Աստուծոյն տապանակը հանելու համար քահանաները ու Ղեւտացիները սրբուե-
15 ցան։ Ու Ղեւտացւոց որդիքը Աստուծոյ տապանակը ձողերովը իրենց ուսերուն վրայ վերցուցին, ինչպէս որ Մովսէս Տէրոջը խօսքովը պատուիրեր էր։
16 Եւ Դաւիթ Ղեւտացւոց իշխաններուն պատուիրեց որ իրենց եղբայրներէն՝ նուագարաններով, տաւիղներով, քնարներով ու ծնծղաներով երգեցողները կայնեցնեն, որ ուրախութեան ձայներ
17 վերցնելով ձչեցնեն։ Ուստի Ղեւտացիները՝ Յովելի որդին Եմանը, և անոր եղբայրներէն

Ն. ՔՔ. ԽԲ 1043
Բ ԳԼ. Գ. 5։
Ե ՐԹԱԳ. Ն. 16 Ի ՔՈՒՔ Եղիադա։
Ե ՐԹԱԳ. Ն. 17։
1047 Ի ԳԼ. ԺԱ. 15։
Ղ ՐԹԱԳ. Ն. 22։
Ր ՐԹԱԳ. Ն. 23։
Ը ՑՓՈ ԲՐԹԱԳ. Ն. 25։
Ի ՑՓՈ. Գ. 27։ Բ ՄՆ. ԻԶ. 8։
Ա Բ ՕՐ. Բ. 25։ ԺԱ. 25։
1042 Ն. ՔՔ. ԽԲ 1042
Ա ԳԼ. ԺԳ. 1։
Բ ԹՈՒ. Գ. 2, 15։ ՕՐ. Ա. 8։ ԼՈ. 9։
ԽԲ 1042
Է ԳԹԱԳ. Բ. 1։ ԳԼ. ԺԳ. 5։
Ե ՆԵ. Գ. 22։
Ի ՆԵ. Գ. 18։
Ա ՆԵ. Գ. 33։
Բ ԳԼ. Գ. 38։

Ն. ք. ՂՖ. ԽԲ 1042

Ժ֊բարաքիայի որդին Ասափը, ու
անոնց եղբայրներէն Մերարիի որ-
դւոցմէ Էնիհասյին որդին Եթանը
18 կայնեցուցին. Եւ անոնց հետ երկ-
րորդ դասէն՝ անոնց եղբայրները
դռնապանները՝ Զաքարիան, Բենը,
Յազիէլը, Սեմիրամովթը, Յեհիէլը,
Ունննին, Եղկանա, Բանեան, Մաա-
սիան, Մատաթիան, Եղիբաղէն,
Մակենիան, Ասդեդոմը ու Եհիէլը։
19 Արդ Եման, Ասափ ու Եթան եր-
գեցողները պղնձէ ծնծղաներ կը
20 զարնէին։ Եւ Զաքարիա, Ունգիէլ,
Սեմիրամովթ, Յեհիէլ, Ունննի, Ե-
ղիաբ, Մաասիա ու Բանեա տա-
ւիղներով Ելամթի եղանակին վը-
21 րայ էին։ Եւ Մատաթիա, Եղի-
փաղէ, Մակենիա, Ասդեդոմ, Յե-
հիէլ ու Ազազիա քնարներով
ծ Շէմինիթի եղանակով կ'առաջնոր-
22 դէին։ Եւ Քոնոնիա Ղեւտացի-
ներուն երգեցողութեան առաջ-
նորդը ըլլալով՝ ջանայ երգելու կը
վարժէր, որովհետեւ հանճարեղ
23 էր։ Ու Բարաքիա ու Եղկանա
տապանակին դռնապաններն էին։
24 Եւ Սեբանիա ու Յովսափատ և
Նաթանայէլ ու Ամեսայի և Զա-
քարիայ ու Բանեա ու Եղիազար
քահանաները Աստուծոյ տապա-
նակին առջեւ՝ փողեր կը փչէցնէ-
ին. և Ասդեդոմ ու Եհիա տա-
պանակին դռնապաններն էին։
25 Այսպէս Դաւիթ և Իսրայէլի
ծերերը ու հազարապետները Յե-
հովայ ուխտին տապանակը Աբդե-
դոմին տունէն ուրախութեամբ
23 հանելու գացին։ Ու երբոր Աս-
տուած Յերոմը ուխտին տապա-
նակը վերցնող Ղեւտացիներուն
օգնութիւն ըրաւ, եօթը զուարակ
27 ու եօթը խոյ զոհ ըրին։ Եւ Դա-
ւիթ բեհեզէ պատմուճան հագեր
էր. նոյնպէս ալ տապանակը վեր-
ցընող բոլոր Ղեւտացիները, ու եր-
գեցողները, ու երգեցողներուն վեր-
գոյ իշխանը Քոնոնիա. և Դաւի-
թին վրայ քթանէ եփուտ կար։
28 Ու բոլոր Իսրայէլ Յերոմը ուխ-
տին տապանակը ուրախութեան
աղաղակով, շեփորի ձայնով, փո-
ղերով ու ծնծղաներով, տաւիղ-
ներ ու քնարներ զարնելով վեր կը
29 հանէին։ Ու երբոր Ս Յերոմը ուխ-
տին տապանակը մինչև Դաւիթին
քաղաքը եկաւ, Սաուղին աղջիկը
Մեղքող պատուհանէն նայեցաւ,
ու Դաւիթ թագաւորին կաքաւելը
ու խաղալը տեսնելով՝ զանիկայ իր
սրտին մէջ անարգեց։

ԳԼ. ԺԶ

1 Դաւիթ ուրախութեան զոհ կը մատուցանէ. 4 երգեցողներուն կը հրամայէ որ չնորհակա-
լութեան երգ երգեն։ 7 Շնորհակալութեան սաղմոսը։ 37 Դաւիթ պաշտօնեաներ, դռնապաններ, քահանաներ ու երգեցողներ կ'որոշէ, որ շարունակ տապանակին քովը ծառայութիւն ընեն։

Ն. ք. ՂՖ. ԽԲ 1042

1 Եւ Աստուծոյ տապանակը տա-
րին, ու զանիկայ ան վրանին
մէջը դրին, որն որ Դաւիթ անոր
համար կանգներ էր. և Աստուծոյ
առջեւը ողջակէզներ ու խաղաղու-
2 թեան զոհեր մատուցին։ Եւ Դա-
ւիթ երբոր ողջակէզները ու խա-
ղաղութեան զոհերը մատուցանելը
լմընցուց, Յերոմը անունով ժո-
3 ղովուրդը օրհնեց։ Ու Իսրայէլի
բոլոր մարդիկներուն՝ երիկ մարդէն
մինչև կնիկ մարդը՝ ամէն մէկուն
մէկ նկանակ հաց, կտոր մը միս ու
կարկանդակ մը բաշխեց։
4 Եւ Յերոմը տապանակին առ-
ջեւը Ղեւտացիներէն պաշտօնեա-
ներ դրաւ, Իսրայէլի Յեր Աստուա-
ծը էյիշելու՝ օրհնելու ու փառա-
5 բանելու համար. Դլխաւորը Ա-
սափ էր, ու անոր երկրորդը
Զաքարիա, Նաև Յեհիէլ, Սե-
միրամովթ, Յեհիէլ, Մատա-
թիա, Եղիաբ, Բանեա, Ասդեդոմ, ու Յեհիէլ տաւիղնե-
րու ու քնարներու նուագարաններ
կը ջրդէին. բայց Ասափ ծնծղաներ
6 կը զարնէր։ Եւ Բանեա ու Յա-
զիէլ քահանաները Աստուծոյ ուխ-
տի տապանակին առջեւը միշտ փո-
ղեր կը փչէցընէին։
7 Եւ ան նոյն օրը Դաւիթ Հառջե
անգամ ասիկա յանձնեց առաջ
Ասափին ու անոր եղբայրներուն
ձեռքը, որ Յերոմը գոհութիւն
տան։
8 Դոհացէք Յերոմի, անոր անու-
նը կանչեցէք, անոր գործքերը ժո-
ղովուրդներուն մէջը պատմեցէք։
9 Երգեցէք անոր, սաղմոս ըսէք
անոր, պատմեցէք անոր բոլոր
հրաշքները։
10 Անոր սուրբ անունովը պարծեն-
ցէք. Յերը խնդրողներուն սիրտը
թող ուրախ ըլլայ։
11 Յերը ու անոր զօրութիւնը
խնդրեցէք, ամէն ժամանակ անոր
երեսը փնտռեցէք։
12 Յիշեցէք անոր բրած հրաշքները,
անոր նշանները ու բերնին դա-
տաստանները։
13 Ո՛վ անոր ծառային Իսրայէլին
սերունդը, ով Յակոբին որդիքը՝
անոր ընտրեալները.
14 Եհովան ինքն է մեր Աստուածը,
անոր դատաստանները բոլոր երկրին
մէջն են։
15 Անոր ուխտը յաւիտեան յիշե-
ցէք, անոր պատուիրած խօսքը
մինչև հազար ազգ.

ա Բրաբ. Ը. 17–19։

Ա Սաղ. ԽԵ. ՃՆ, ԼՀ. ՃՆ վերնագիրները։

Բ Սաղ. ՃՀ. ՃՆ վերնագիրները։

Ե Թագ. Ը. 8։ Սաղ. ՃԱ. 8։

Զ Թագ. Գ. 12, 13. ԵՀ։ Գ Թագ. Ը. 1։

է Ցե՛ Բ Թագ. ԻԳ. 1։

Դ Սաղ. ՀԵ. 1–15։

ԺԳ. ԺԶ. 8։

Ը Թագ. Գ. 16։

Ն. ք. ՂԲ. Իսր 1042

Ի ՅՈՒ. ԺԸ. 2։ Իշ. 3։ Իր. 13։ ԼԹ. 11։

16 Ան Ե՟ւ Խոթը որ Աբրահամին հետ ըրաւ, ու իր երդումը ուր Իսահակին ըրա՟ւ.

17 Ցակոբին ալ հաստատեց զանիկայ օրէնք մը ըլլալու, ու Իսրայէլին՝ Էբե՟ւ յաւիտենական ուխտ մը,

18 Ըսելով, Քեզի պիտի տամ Քանանու երկիրը՝ ձեր ժառանգութեան վիճակը.

19 Երբոր դուք սակաւաթիւ էիք, Ա՟ւ քիչ՟որ ու պանդուխտ անոր մէջ։

ՂՅՈՒ. ԼԲ. 30։

20 Ու անոնք մէկ ազգէ ուրիշ ազգի գացին, ու մէկ թագաւորութենէ ուրիշ ժողովուրդի.

21 Անիկայ մէկու մը թող չտուաւ որ զանոնք նեղէ. Ե՟ւ թագաւորներ ալ յանդիմանեց անոնց համար,

Ե ՅՈՒ. ԺԲ. 17։ Ի. 3։ Ել. Է. 15—18։

22 Ըսելով, Ձեր օծեալներուս մի՛ դպչիք, ու իմ մարգարէներուս չարութիւն մի՛ ընէք։

Բ ՅՍԱ. ՃԸ. 15։

23 Ե՟ւ երդեցէ՛ք Տէրոջը, ով բոլոր երկիր, օրէ օր անոր փրկութիւնը քարոզեցէ՛ք։

24 Անոր փառքը ազգերու մէջ պատմեցէ՛ք, ա՟ւ անոր հրաշքները՝ ամէն ժողովուրդներու մէջ.

25 Քանզի Տէրը մե՟ծ է՝ ու խիստ գովելի, անիկայ ամէն աստուածներուն վրայ ահաւոր է։

Ա ՂԼ. ԺԹ. 4։ * Կամ՝ ուրիշ նայնու. Թիւներ

26 Ինչու որ ժ՟ազգերուն ամէն աստուածները * կուռքեր են, բայց Եհովան երկինքը ստեղծեց։

27 Փառք ու վայելչութիւն կայ անոր առջեւն, զօրութիւն և ուրախութիւն անոր բնակութեանը մէջ.

28 Տէրոջը տուէ՛ք, ով ժողովրդոց տոհմերը, Տէրոջը տուէ՛ք փառք ու զօրութիւն։

29 Տէրոջը տուէ՛ք իր անուանը փառքը. բնծայ առէ՛ք ու անոր առջեւը եկէ՛ք. սուրբ հանդեսով Տէրոջը երկրպագութիւն ըրէ՛ք։

30 Ո՛վ բոլոր երկիր, անոր երեսէն վախցէ՛ք. աշխարհքս ալ պիտի հաստատուի ու պիտի չսասանի։

31 Երկինքը թող ուրախանայ, ու երկիրը ցնծայ, և ազգերուն մէջ ըսեն Թէ Տէրը կը թագաւորէ։

32 Ծովը իր լեռնութեամբը թող գոռայ, գաշտը ու բոլոր անոր մէջը եղողները թող ուրախանան։

33 Ա՟ն առոնք անտառին ծառերը Տէրոջը առջեւը ցնծան, քանզի երկրին դատաստան ընելու կուգայ։

Է ՅՍԱ. ՃՂ. 1։ ՃԷ. 1։ ՀԺԲ. 1։ ՃԼՉ. 1։

34 Խոհա՛ցէք Տէրոջմէն, ինչու որ բարի է, ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է։

Լ ՅՍԱ. ՃՂ. 47, 48։

35 Ցաւե՟ Նըսէ՛ք, Ո՛վ մեր փրկութեան Աստուածը, մեզ փրկէ՛, ու մեզ ժողովէ՛, և մեզ ազգերէն ազատէ՛, որ քու սուրբ անունդ դոհութիւն մատուցանենք, ու քու օրհնութիւնովդ պարծենանք։

36 Ե՟ւ Օրհնեա՛լ ըլլայ Իսրայէլին Տէր Աստուածը յաւիտեան յաւիտենից։ Ու բոլոր ժողովուրդը Ամէն ըսելով՝ Տէրը օրհնեցին։

Ե ԳԹՓԳ. Ը. 15։

Ե Բ Օր. ԽԵ. 15։

37 Եւ հոն Տէրոջը ուխտի տապանակին առջեւը Ասափը ու անոր եղբայրները թողուց, որ շարունակ ամէն օրուան պաշտօնը կատարեն

38 տապանակին առջեւը։ Եւ Աբդեդոմը ու անոր վեհասունութեը եղբայրները՝ և Իդիթունի որդին Աբդեդոմը և Ուսան դռնապաններ

39 դրա՟ւ։ Եւ Սադովկ քահանան ու անոր քահանայ եղբայրները Գաբաւոնի բարձր տեղւոյն վրայ Տէ-

Ի ԳԹՓԳ. Գ. 4։ Հ ԳԼ. ԽԱ. 29։ Բ ՄՆ. Ա. 8։

40 րոջը խորանին առջեւը ընծա՟յ, Որ միշտ Յ առաւօտ ու իրիկուն ողջակէզի սեղանին վրայ Տէրոջը ողջակէզներ մատուցանեն, ու Տէրոջը Իսրայէլին պատուիրած օրէնքին մէջի ա-

Յ Ել. ԻԹ. 38, ՃԹ. Թիւ. Իր. 3։ ՃԱ։

41 մէն գրուածը՝ Ի ԲՒՐ ԴՆԵՒ։ Եւ անոնց հետ Ե՟մանը ու Իդիթունը և ուրիշ ընտրուածները՝ որոնք անունով յիշուեցան որ Տէրոջը դոհութիւն մատուցանեն, Ո՟ր քանզի անոր ողորմութիւնը յաւի-

ՂՀԻՐ. 34։ Բ ՄՆ. Ե. 13։ Է. 3։ ԵԶՐ. Գ. 11։ Ե ԸՍԹ. ԼԲ. 11։

42 տեան է. Եւ անոնց՝ Յեդիթ. Եմանին ու Իդիթունին հետ եղող նուագածուներուն փողեր ու ծնծղաներ Ա՟ստուածոյ երգերուն նուագարանները. ու Իդիթունի որդիքը դրանը պահապանութիւն Ի՟ր-

43 Նէին։ Ա Եւ բոլոր ժողովուրդը գնաց՝ ամէն մէկը իր տունը. Դաւիթ ալ իր տունը օրհնելու դարձաւ։

Ե ԲԹԳ. Ը. 19, 20։

ԳԼ. ՃԷ

1 Նաթան նախ կը հանի Դաւիթին առաջարկութիւնը՝ որ Աստուծոյ տուն մը շինել կ՟ուզէր, 3 բայց յետքը Աստուծոյ խօսքովը կ՟արդիլէ զանիկայ։ 11 Նաթան օրհնութիւններ ումբարէքներ կը խոստանայ Դաւիթին սերունդին։ 16 Դաւիթին աղօթքը ու շնորհակալութիւնը։

1 Ա՟ւ երբոր Դաւիթ իր տանը մէջ բնակեցաւ, Դաւիթ Նաթան մարգարէին ըսաւ, Ահա ես եղեւնեայ փայտէ շի՟նուած տան մէջ կը բնակիմ, բայց Տէրոջը ուխտին տապա-

Ա Բ ԹԳ. Է. 1, 2։

2 նակը վրանի տակ է։ Եւ Նաթան Դաւիթին ըսաւ, Ի՟նչ որ սրտիդ մէջը եղածը ըրէ, քանզի Աստուած

3 քու հետդ է։ Ու նոյն գիշերը Աստուծոյ խօսքը Նաթանին եղաւ

4 ըսելով, Գնա՛, իմ ծառայիս Դաւիթին ըսէ, Տէրը այսպէս կ՟ըսէ. Իմ բնակելու տունս դուն պիտի

5 չշինես. Քանզի Իսրայէլը Եգիպտո՟ւէն հանած օրէս մինչև այս օրս տան

Ն·Ք·ԶԲ· Իբր 1042

մէջ չընակեցայ , հապա վրանէ վրան
6 ու խորանէ խորան պտրտեցայ : Բո-
լոր Իսրայէլին հետ որչափ տեղ որ
պտրտեցայ , միթէ բան մը խօսե-
ցա՞յ Իսրայէլի դատաւորներուն մէ-
կուն հետ՝ որոնց իմ ժողովուրդս
հովուելու հրաման տուեր էի , ու
ըսի՞ Թէ Ինչու համար ինծի եղէ-
7 նափայտէ տուն մը չշինեցիք : Եւ
հիմա իմ ծառայիս Դաւիթին ա-
սանկ ըսես , Զօրաց Տէրը այսպէս
կ՚ըսէ . Ես քեզ փարախէն՝ ոչխար-
ներուն ետևէն առի , որ իմ Իսրա-
յէլ ժողովուրդիս առաջնորդ ըլ-
8 լաս . Եւ ուր որ կ՚երթայիր՝ քու
հետդ էի , և քու առջևէդ բոլոր
թշնամիներդ կոտրեցի . ու քու ա-
նունդ երկրիս վրայ եղող մեծերուն
9 անուանը պէս ըրի : Եւ իմ ժո-
ղովուրդիս Իսրայէլին ալ մէկ տեղ
մը պիտի որոշեմ՝ ու զանիկայ պի-
տի տնկեմ . ու իր տեղը պիտի բնա-
կի , ալ պիտի չշարժի . և անիրա-
ւութեան որդիքը առջիևին պէս
մէյմըն ալ պիտի չնեղեն զանիկայ ,
10 Ինչպէս որ իմ ժողովուրդիս Իսրա-
յէլին վրայ դատաւորներ դրած օրէս
՝ի վեր եղաւ . ու քու ամէն թշնա-
միներդ պիտի նուաճեմ . ու քեզի
կ՚իմացընեմ որ Տէրը քեզի տուն
11 պիտի շինէ : Ու երբոր քու օրերդ
լեցուին՝ և քու հայրերուդ խառ-
նուիս , քեզմէ ետքը քու սերունդդ՝
քու որդիներէդ ելլը պիտի բարձ-
րացընեմ , ու անոր թագաւորու-
12 թիւնը պիտի հաստատեմ : Անի-
կայ ինծի տուն պիտի շինէ . ու ա-
նոր աթոռը յաւիտեան պիտի
13 կանգնեմ . Ե՛ես անոր հայր պիտի
ըլլամ , ու անիկայ ինծի որդի պիտի
ըլլայ . ու իմ ողորմութիւնս անկէ
պիտի չվերցընեմ , ինչպէս որ քեզմէ
14 առաջ եղողէն վերցուցի : Եւ ե՛ զա-
նիկայ յաւիտեան իմ տանս մէջ ու
իմ թագաւորութեանս մէջ պիտի
հաստատեմ , ու անոր աթոռը յաս-
15 ւիտեան հաստատ պիտի ըլլայ : Եւ
Նաթան ան բոլոր խօսքերը ու ան
բոլոր տեսիլքը մի ըստ միոջէ Դաւ-
ւիթին պատգեց :

Իբր թագ· է· 13·

16 Ե՛ եւ Դաւիթ թագաւորը գնաց ,
Տէրոջը առջևը նստաւ , ու ըսաւ ,
Ո՛վ Տէր Աստուած , ես ովքեմ , ու
իմ տունս ի՞նչ է , որ զիս մինչև
17 հոս բերիր . Սակայն ասիկայ քու
աչքերուդ պզտիկ երևցաւ , ով Աս-
տուած , ու քու ծառայիդ տանը
վրայով հեռաւոր ժամանակի հա-
մար խօսեցար , ու ինծի՝ ով Տէր Աս-
տուած՝ բարձր աստիճանի մարդու
18 պէս նայեցար : Եւ քու ծառայիդ
փառքին համար Դաւիթ ալ աւելի
ի՞նչ խօսի . դուն քու ծառադ կը

19 ճանչնաս : Ո՛վ Տէր , քու ծառա-
յիդ սէրդ համար՝ ու քու սրտիդ
ապաշխէն պէս՝ ասա բոլոր մեծ բաները
ըրիր , որ ասս բոլոր մեծ բաները
20 գիտցընես : Ո՛վ Տէր , քեզի պես
ոչինչ մէկը չկայ , ու քեզմէ զատ
Աստուած չկայ , մեր ականջներովը
21 բոլոր լսածներնուս համեմատ : Եւ
երկրիս վրայ ո՛ր ազգը քու ժողո-
վուրդիդ Իսրայէլին պէս է , որուն
համար Նոյն Իսկ Աստուած եկաւ
ընթլոյ փրկելու , իրեն ժողովուրդ
ընելու . որ Եգիպտոսէն ազատած
ժողովուրդիդ առջևէն ազգեր վռնդ-
տելով՝ քեզի մեծ ու երևելի անուն
22 ստացար : Եւ քու ժողովուրդդ
Իսրայէլը յաւիտեան քեզի ժողո-
վուրդ ըրիր , ու դուն՝ ով Տէր , ա-
23 նոնց Աստուած եղար : Եւ հիմա
ով Տէր , քու ծառայիդ ու անոր
տանը համար ըսած խօսքդ հաս-
տատ յաւիտեան հաստատուի , ու ըսա-
24 ծիդ պէս ըրէ . Թող հաստատուի ,
ու քու անունդ յաւիտեան մեծ
ճանչցուի , ու ըսուի Թէ Զօրու-
թեանց Տէրը Իսրայէլին Աստուածն
է , Աստուած Իսրայէլի . ու քու
ծառայիդ Դաւիթին տունը քու
25 առջևդ հաստատ ՚ի՛ , քանզի
դուն , ով Աստուած իմ , քու ծա-
ռայիդ յայտնեցիր , որ անոր տուն
պիտի շինես . անոր համար քու ծա-
ռադ իր սրտին մէջ հմտացաւ՝ որ
դատ քու առջևդ այս աղօթքը ը-
26 նելու : Եւ հիմա ով Տէր , ան Աս-
տուածը դուն ես , ու քու ծառա-
յիդ ասս ադեկութիւնը խոստացար :
27 Եւ հիմա *կամք ըրէ՝ քու ծառայիդ
տունը օրհնելու , որ յաւիտեան քու
առջևդ ըլլայ . քանզի դուն օրհնե-
ցիր , ով Տէր , ու յաւիտեան օրհ-
նեալ է :

Իբր թագ· է· 14 ։ 15 ։

Դ Նր· ա· 33 ։

* Կամ՝ սկսեցեր

ԳԼ· ԺԸ

1 Դաւիթ Փղշտացիները ու Մովաբացիները կը նուաճէ : 3 Ադրաազարը ու Ասորիները կը զարնէ : 9 Թովու Ադորամ կը իրկէ ընծաներով Դաւիթը ողջունելու Համար : 11 Դաւիթ ասս ընծաները իր առած աւարներուն մէկտեղ Աստուծոյ կը նուիրէ : 18 Եդովմի մէջ պահակատաններ կը դնէ : 14 Դաւիթին պաշտօնատարները :

Իբր 1040 տարի·ք· 1, ճ ։

1 Ետքէն եղաւ Դաւիթ Փղշտացիները զարկաւ ու զանոնք նուա-
ճեց , և Գեթթը ու անոր գեղերը
2 Փղշտացւոց ձեռքէն առաւ : Եւ-
քը Մովաբը զարկաւ , ու Մովա-
բացիք Դաւիթին հարկատու ծա-
3 ռաներ եղան : Եւ Դաւիթ Սու-
բայի † Ադրազար Թագաւորը Եմա-
թի կողմերը զարկաւ , երբոր եր-
թալ գետին վրայ իր †իշխանու-
թիւնը հաստատելու կ՚երթար :
4 Եւ Դաւիթ անկէ հազար կառք

Իբր թագ· ը· 8·

† Եբր· Ձեռքը

ն · ք · զԲ · Խբ 1040

ե Ցմս բ թագ · ը · 4 ։

* Կամ՝ կառքերը քաշկեց, ու ամենայն մարդ կառքը պատրաստեց ։

ու ձեօթը հազար ձիաւոր ու քսան հազար հետեւակ զօրք բռնեց. և Դաւիթ բոլոր *կառքի ձիերուն ջլերը կտրեց, ու անոնց միայն հարիւր ձի էրէն համար պահեց" ։ Եւ Դամասկոսի Ասորիները Սուբայի թագաւորին Ադրազարին օգնութիւն ընելու եկան. ու Դաւիթ Ասորիներէն քսանուերկու հազար մարդ զարկաւ ։ Եւ Դաւիթ Դամասկոսի Ասորւոց մէջ բերդապահ զօրքեր դրաւ, ու Ասորիները Դաւիթին հարկատու ծառայ եղան. ու Դաւիթ ուր որ կ'երթար՝ Ցերը անոր յաջողութիւն կու տար ։ Եւ Դաւիթ Ադրազարին ծառաներուն վրայ եղող ոսկիէ վահանները առաւ, ու զանոնք Երուսաղէմ բերաւ ։ Եւ Ադրազարին քաղաքներէն՝ Ցերաթէն ու Քունէն Դաւիթ խիստ շատ պղինձ առաւ. Տանկէ շինեց Սողոմոն պղինձէ ծովը ու սիւները ու պղինձէ գործիքները ։

Ո Եմաթի թագաւորը Թովու երբոր լսեց որ Դաւիթ Սուբայի Ադրազար թագաւորին բոլոր զօրքերը ջարդեր է, Իր որդին Ադորամը Դաւիթ թագաւորին խրկեց, որ անոր բարև ընէ ու †զանիկայ օրհնէ" , Ադրազարին դէմ պատերազմ ընելուն ու զանիկայ ջարնելուն համար. (քանզի Ադրազար Թովուին հետ պատերազմներ կ'ընէր.) ու անոր ամէն տեսակ ոսկիէ, արծաթէ ու պղինձէ անօթներ խրկեց ։ Դաւիթ թագաւորը զանոնք ալ Ցերոյը նուիրեց՝ ան արծաթով ու ոսկիով մկտեղ որ ամէն ազգերէն Եդովմէն, Մովաբէն, Ամմոնի որդիներէն, Փղշտացիներէն ու Ամաղեկէն առեր էր ։ Եւ Ջարուհեայի որդին Աբեսա Աղի ձորին մէջ Ը տասնուհազար հազար Եդովմացիները զարկաւ ։

Եւ Եդովմի մէջ բերդապահ զօրքեր դրաւ, և բոլոր Եդովմացիք Դաւիթին ծառայ եղան. ու Դաւիթ ուր որ կ'երթար՝ Ցերը անոր յաջողութիւն կու տար ։

Եւ Դաւիթ բոլոր Իսրայէլին վրայ թագաւորութիւն ըրաւ, ու իր բոլոր ժողովուրդին իրաւունք ու արդարութիւն կ'ընէր ։ Եւ Ջարուհեայի որդին Ցովաբ զօրքերուն վրայ էր. ու Աքիղուդի որդին Ցովսափատ յիշատակաց դպիր էր. Եւ Աբիտովբի որդին Սադովկ ու Աբիաթարի որդին Աբիմելէք քահանաներ էին. և Ծուսա աստեղագիր էր. Ու Ցովհագային որդին Բանեա Քերեթիներուն ու Փելեթիներուն վրայ էր. և Դաւիթին որդիքը թագաւորին քովը նախարարներ էին ։

ն · ք · զԲ · Խբ 1040

ԳԼ · ԾԹ

1 Դաւիթ դեսպաններ կը խրկէ Նաասի որդին Ընանը մխիթարելու. բայց անկէսյ անարգանքը կը վարուի անոնց հետ ։ 6 Ամմոնացիք Թէև Ասորիներէն օգնութիւն կը գտնեն, բայց Ցովաբէն ու Աբեսայէն կը յաղթուին ։ 16 Ասորւոց զօրագլուխը Սովթակ նոր ձեռնառութիւն մը կ'ընէ Ամմոնացիներուն. իսկ ինքը Դաւիթէն կը սպանուի ։

1 Յետ անկէ եղաւ Ամմոնի որդւոց թագաւորը Նաասա մեռաւ, ու անոր տեղը անոր որդին թագաւորեց ։ 2 Եւ Դաւիթ ըսաւ, Նաասի որդւոյն Ընանին մարդասիրութիւն ընեմ՝ քանզի անոր հայրը ինծի մարդասիրութիւն ըրաւ. ու Դաւիթ դեսպաններ խրկեց որ զանիկայ իր հօրը վրայով մխիթարեն. ու Դաւիթին ծառաները Ամմոնի որդւոց երկիրը Ընանին գացին՝ զանիկայ մխիթարելու համար ։ 3 Եւ Ամմոնի որդւոց իշխանները Ընանին ըսին, Մխիթ Դաւիթ քու հայրդ քու առջեւդ պատուելու համար քեզի մխիթարիչներ խրկեց. միթէ անոր ծառաները ա՞ր երկիրը քննելու, տակնուվրայ ընելու ու լրտեսելու համար չէկա՞ն քեզի ։ Եւ Ընան Դաւիթին ծառաները բռնեց, ու զանոնք ածիլեց, և անոնց հանդերձներուն ալ կէսը մինչև նստոյ տեղը կտրել՝ տուաւ, և անոնք 5 խրկեց զանոնք ։ Ու գացին՝ ան մարդիկներուն ըսելու Իմծը Դաւիթին պատմեցին, ան ալ զանոնք դիմաւորելու համար խրկեց, քանզի ան մարդիկները շատ անարգուեր էին. ու թագաւորը ըսաւ, Երիքովի մէջ նստէք մինչև որ մօրուքնիդ աճի, ու եկէք դարձէք ։

6 Եւ Ամմոնի որդիքը տեսնելով որ Դաւիթին հետ աւրուեցան, Ընան ու Ամմոնի որդիքը հազար տաղանդ արծաթ խրկեցին, որ Միջագետայ Ասորիներէն ու Մաաքայի Ասորիներէն ու Ցուբայէն վարձքով 7 կառքեր ու ձիաւորներ բռնեն ։ Եւ անոնք իրենց վարձքով բռնեցին երեսունուերկու հազար կառք, ու Մաաքայի թագաւորը և անոր զօրքը, որոնք գացին Մեդաբայի առջեւը բանակեցան. Ամմոնի որդիքն ալ իրենց քաղաքներէն ժողվուեցան, ու պատերազմելու գացին ։

8 Ու երբոր Դաւիթ ասիլեց, Ցովաբը ու բոլոր զօրաւոր զօրքերը 9 խրկեց ։ Եւ Ամմոնի որդիքը ելան, ու քաղաքին դրանը առջեւը կարգաւ պատերազմի շարուեցան, ու օգնականները եկող թագաւորները

ե Ցմս բ թագ · ը · 4 ։

Բ Գլ · ԻԸ · 5, 9 ։

10 դաշտի մէջ զատ կայներ էին : Եւ Ցովաբ երբոր տեսաւ որ պատերազմը առջևէն ու ետևէն իր վրայ կը լինի , Իսրայէլի բոլոր ընտրուած մարդիկներէն ընտրեց , ու Ասորւոց
11 դէմ պատերազմի շարեց . Եւ մնացած զօրքը իր եղբօրը Աբեսսային յանձնեց . ու անոնք Ամմոնի որ-
12 դւոցը դիմացը շարուեցան . Եւ ըսաւ , Թէ որ Ասորիները զիս յաղթելու ըլլան , ինծի օգնութեան հասնիս . ու թէ որ Ամմոնի որդիքը քեզ յաղթելու ըլլան , ես քեզի
13 օգնութեան պիտի հասնիմ . Քաջասիրտ եղիր , ու մեր ժողովուրդին համար և մեր Աստուծոյն քաղաքներուն համար ուժով պատերազմինք . և Տէրը իր աչքին հաճոյ երևցածը թող ընէ : Ու Ցովաբ իր
14 հետը եղող զօրքով Ասորիներուն մօտեցաւ , որ անոնց դէմ պատերազմ ընէ . ու անոնք անոր առջևէն
15 փախան : Եւ Ամմոնի որդիքը Ասորւոց փախչիլը տեսնելով՝ իրենք ալ անոր եղբօրը Աբեսսային առջևէն փախան , ու քաղաքը մտան : Եւ Ցովաբ Երուսաղէմ եկաւ :
16 Երբոր Ասորիները տեսան որ իրենք Իսրայէլին առջևը կոտրուեցան , դեսպաններ խրկեցին , ու Գետին անդիի կողմը եղող Ասորիները ոտք հանեցին . և անոնց առջևէն Ադրազարին զօրապետը Սովաք
17 բակ ։ Երբոր Դաւիթին պատմեցին , անիկայ բոլոր Իսրայէլը ժողվելով , Յորդանանէն անցաւ , ու անոնց վրայ գնաց , և անոնց դէմ դունդեր շարեց . ու երբոր Դաւիթ Ասորիները պատերազմով դիմաւորելու համար դունդեր շարեց , անոնք անոր հետ պա-
18 տերազմ ըրին : Եւ Ասորիները Իսրայէլին առջևէն փախան . ու Դաւիթ Ասորիներէն եօթը հազար կառքի զօրք , ու քառասուն հազար հետևակ զօրք կոտրեց , ու Սովաք
19 զօրապետին ալ մեռցուց : Եւ Ադրազարին ծառաները երբոր տեսան որ Իսրայէլին առջևը յաղթուեցան , Դաւիթին հետ հաշտութիւն ըրին , ու անոր ծառայ եղան . և Ասորիները անկէ ետքը Ամմոնի որդւոցը օգնել չուզեցին :

ԳԼ . Ի

1 Ցովաբ Ռաբբան կը պաշարէ . Դաւիթ առաւորը կ՚առնէ , ու անոր տեղի ժողովուրդը կը տանի : 4 Փղտացւոց իրեք անգամ յաղթուած աթլեները իրեք հսկաներ կը սպանուին :

1 ||Ու ՚ հետևեալ տարին՝ թագաւորներուն պատերազմի ելլելու ատենը՝ Ցովաբ զօրքերուն բոլոր
* դունդերը հանեց , և Ամմոնի որդւոցը երկիրը աւերեց , ու գնաց Ռաբբան պաշարեց ; բայց Դաւիթ Երուսաղէմ կը նստէր . ու Ցովաբ Ռաբբան զարկաւ ու զանիկայ
2 կործանեց : Եւ Դաւիթ Թագաւորին Թագը անոր գլխուն վրայէն առաւ , ու զանիկայ գտաւ որ տաղանդ մը ոսկիի ծանրութիւն ունէր , և անոր վրայ պատուական քարեր կար . ու Դաւիթին գլուխը դրուեցաւ . և Դաւիթ քաղաքէն
3 խիստ շատ աւար առաւ : Ու անոր մէջը եղած ժողովուրդը հանեց , ու վանդ+ սղոցներով , երկաթէ կամաց այլներով ու տապարներով կտրեց . և Դաւիթ Ամմոնի որդւոցը բոլոր քաղաքներուն այսպէս ըրաւ . ու Դաւիթ բոլոր ժողովուրդով Երուսաղէմ դարձաւ :
4 Ետ ասկէ ետքը Գազերի մէջ Փղշտացւոց հետ պատերազմ եղաւ . ան ատենը Ղովսացի Սովքաք Ռափայի որդւոցմէ եղող Սեփհան մեռցուց , ու անոնք նուաճեցան :
5 Եւ նորէն Փղշտացւոց հետ պատերազմ եղաւ . ու Ղեայիրի որդին Ելհանան Գեթացի Գողիաթին եղբայրը Ղէեմին զարկաւ , որուն նիզակին բունը ոստայնանկաց գլանին պէս էր :
6 Եւ նորէն Գեթի մէջ պատերազմ եղաւ . ու մէկ երկայնահասակ մարդ մը կար , որուն մատները վեց վեց ըլլալով՝ քսանուչորս մատ ունէր . անիկայ ալ Ռափայի որ-
7 դւոցմէ էր : Եւ անիկայ Իսրայէլը նախատեց . բայց Դաւիթին եղբօրը Սամայիին որդին Ցոնաթան զանիկայ զարկաւ :
8 Ասոնք Գեթի մէջ Ռափայէն ծներ էին , և Դաւիթին ձեռքովը ու անոր ծառաներուն ձեռքովը ինկան :

ԳԼ ։ ԻԱ

1 Դաւիթ Սատանային փորձուելով՝ կը տախչէ Ցովաբը որ ժողովուրդը Տարմէ ։ 5 Երբոր ժողովուրդին Թիւը կը բերեն՝ Դաւիթի իր բռածին համար կը դղջայ ։ 9 Գադ մարգարէին ձեռքովը առաջարկուած իրեք Տարուանցներէն՝ Դաւիթ ժանտախտը կ՚ընտրէ ։ 14 Երեսանասուն Հազար Հոգի մեռնելէն ետքը ։ Դաւիթ ապաչխարելով՝ Երուսաղէմին կործանմանը առջևը կ՚առնէ ։ 18 Դաւիթ Գադին ծանուցանելովը Ռանային կալը ծախու կ՚առնէ ։ ու հոն սեղան մը կը շինէ ։ ասոր վրայ Աստուած իր հաճութեանը նշան մը կու տայ կրակով , ու ժանտախտը կը դադրեցնէ ։ 28 Դաւիթ հոն ալ Քահէլ կը մնաւցնէ , քանզի Տիեզերական վխտանալուն համար չէր կրնար միջև Գտրա-
1 նալ ։ Ու ՚ Սատանան Իսրայէլին դէմ ելաւ , ու Դաւիթը դրդեց որ
2 Իսրայէլը համրէ ։ Եւ Դաւիթ Ցովաբին ու ժողովուրդին իշխաններուն բաւ ։ Գացէք , Իսրայէլը համրեցէք Բերսաբէէն մինչև Դան , ու հաշիւը ինծի բերէք որ գիտ-

---

ն . ք . գԲ . էբր 1037

ե բ թագ . ժբ . 26 ։

էբր 1033

գ բ թագ . ժբ . 30 , 31 ։

էբր 1018

ա բ թագ . իա . 18 ։ ՚ Գլ . ժա . 29 ։

ղ բ թագ . իա . 19 ՚ ասած Երխաւզրէմ ։

ե բ թագ . իա . 20 ։

էբր 1036

էբր 1035

ա բ թագ . ժա . 1 ։

* եբր . զօրութիւնը

ն . ք . գԲ . էբր 1035

ե բ թագ . ժբ . 26 ։

էբր 1033

գ բ թագ . ժբ . 30 , 31 ։

էբր 1018

ա բ թագ . իա . 18 ։ ՚ Գլ . ժա . 29 ։

ղ բ թագ . իա . 19 ՚ ասած Երխաւզրէմ ։

ե բ թագ . իա . 20 ։

էտ17

ա բ թագ . իդ . 1 , ՚ ։

ԲԳԼ իե . 28 ։

Ն. Ք. ՉՔ. 1017

3 Նամ՝ եւ Ցովաք ըսաւ, Ցէրը՝ իր ժողովուրդը որչափ որ է՝ հարիւրապատիկ աւելցընէ. ով ռէր իմ թագաւոր, միթէ անոնց ամէնը իմ տիրոջս ծառաները չե՞ն. իմ ռէրս ինչո՞ւ ասանկ բան կը փնտռէ. ինչո՞ւ համար ա՛ռ բանը Իսրայէլին
4 յանդգնաբի պատճառ ըլլայ։ Բայց երբոր թագաւորին խօսքը Ցովաբին վրայ ռաստկացաւ, Ցովաք ելաւ ու բոլոր Իսրայէլի մէջ պտըտեցաւ, ու Երուսաղէմ եկաւ։
5 Եւ Ցովաք ժողովուրդին համրանքին դուրսկը Դաւիթին տուաւ. ու Իսրայէլին ամէնը հազար ասնգամ հազար ու հարիւր հազար սուր քաշող մարդ էր, և Ցուդան չորս հարիւր եօթանասուն հազար
ֆ Գր. Խե. 24։ 6 սուր քաշող մարդ էր։ Բայց Ղեւտացիները ու Բենիամինեանները անոնց մէջ չհամրեց, քանզի թագաւորին ա՛ռ հրամանը Ցովաքին զզռւելի էր։
7 Եւ ասիկա քանը Աստուծոյ առջեւը գէշ երեւնալուն համար Իսրայէլը
8 զարկաւ։ Ու Դաւիթ Աստուծոյ ըսաւ, Ես քանը ընելովս Ք մեծ մեղք գործեցի. Ք ու հիմա կ'աղաչեմ՝ քու ծառայիդ մեղքը ներէ, քանզի մեծ յիմարութիւն ըրի։
Ք Թագ. Ժբ. 10։ Ե Թագ. Ժբ. 13։
9 Եւ Ցէրը Դաւիթին առտուընէն՝ Գադին խօսեցաւ ու ըսաւ,
Ղ Ցմ. Ա Թագ. Թ. 9։
10 Գնա՛ ու Դաւիթին խօսէ՝ ըսելով, Ցէրը այսպէս կ'ըսէ. Ես քեզի իրիք բան կ'առաջարկեմ. անոնցմէ մէկը
11 ընտրէ՝ որ քեզի ընեմ։ Եւ Գադ Դաւիթին եկաւ ու անոր ըսաւ, Ցէրը այսպէս կ'ըսէ. Ընտրէ՛ քեզի
Ե Թագ. Իգ. 13։ 12 Ք տա՛մ իրիք տարուան սով, կամ իրիք ամիս քու թշնամիներուդ երեսէն փախչիս, ու քու թշնամիներուդ սուրը Ք՛ւի Հասնի, և կամ իրիք օր Ցէրոջը սուրը՝ այսինքն ժանտախտ ըլլայ երկրիս մէջը, ու Ցէրոջը հրեշտակը Իսրայէլին բոլոր սահմաններուն մէջը կոտորած ընէ. և հիմա տե՛ս, ինչ խրկողին ի՛նչ պատասխան տանիմ։
13 Ու Դաւիթ ըսաւ Գադին, Խիստ մեծ նեղութեան մէջ եմ. հիմա Ցէրոջը ձեռքը իյնամ, քանզի անոր գթութիւնը խիստ շատ է, ու
14 մարդու ձեռքը չիյնամ։ Եւ Ցէրը Իսրայէլին վրայ ժանտախտ խրկեց, ու Իսրայէլէն եօթանասուն հազար
15 մարդ ինկաւ։ Եւ Աստուած հրեշտակ մը խրկեց Երուսաղէմ, որ զանիկայ կորսընցընէ. ու երբոր կը կորսընցընէր՝ Ցէրը նայեցաւ ու աս չարիքին վրայ սիրտը իյնաւ, և կոտորած ընող հրեշտակին ըսաւ, Հերիք է, ալ ձեռքդ քաշէ. ու Ցէրոջը հրեշտակը Ռաւնային կալին քով։
Ն. Ք. ՉՔ. 1017 Ժբ Մն. գ. 1։
16 Ու կայներ էր։ Եւ Դաւիթ իր աչքերը վերցուց ու Ցէրոջը հրեշտակը տեսաւ, որ երկրին ու երկինքին մէջտեղը կայներ էր, ու ձեռքը մերկ սուր մը կար, որ Երուսաղէմի վրայ երկրընդուներ էր. ան ատենը Դաւիթ ու ծերերը քուրձեր հագած՝ երեսնուն վրայ
17 ինկան։ Եւ Դաւիթ Աստուծոյ ըսաւ, Ահա՛ ես պատուիրեցի որ ժողովուրդը համրեն, ու ես եմ որ մեղանչեցի ու մեծ չարութիւն ըրի. բայց ասոնք ոչխարները ի՞նչ ըրին. ով Ցէր Աստուած իմ, քու ձեռքդ իմ վրաս ու իմ հօրս տանը վրայ ըլլայ. բայց քու ժողովուրդիդ վրայ չըլլայ *զանիկայ բնաջինջ ընելու համար"։
* Եբր. հարուածի համար։
18 Եւ Ցէրոջը հրեշտակը Գադին ըսաւ, Դաւիթին ըսես որ ելլէ, ու Ցեբուսացի Ռաւնային կալին մէջ Ցէրոջը սեղան մը կանգնէ։
Ի Բ Մն. գ. 1։
19 Եւ Դաւիթ վեր ելաւ՝ Գադին Ցէրոջը անունովը ըսած խօսքին հա-
20 մեմատ։ Ու Ռաւնա դարձաւ ու հրեշտակը տեսաւ, և իր չորս որդիքը իր հետ պահուռտցան. (քանի
21 մը Ռաւնա ցորեն կը ծեծէր։) Ու Դաւիթ Ռաւնային եկաւ. և Ռաւնա նայեցաւ, ու Դաւիթը տեսնելով՝ կալէն ելաւ, ու երեսը մինչև գետինը Դաւիթին երկրպագութիւն
22 ըրաւ։ Ան ատենը Դաւիթ Ռաւնային ըսաւ, Ա՛ս կալին տեղը ինծի տուր, որ հոն Ցէրոջը սեղան մը շինեմ, (դանիկայ լեզուն գնով տուր ինծի,) ու ժողովուրդին
23 վրայէն հարուածը վերնայ։ Եւ Ռաւնա Դաւիթին ըսաւ, Զանիկայ քեզի առ, ու իմ տէրս թագաւորը իր աչքին ազէկ երեւցածը թող ընէ. ահա՛ եղները ողջակէզի համար, ու կամնասայլները փայտի համար, ու ցորենը հացի ընծայի համար կու տամ, ամէնն ալ կու
24 տամ։ Եւ Դաւիթ թագաւորը Ռաւնային ըսաւ, Չէ, հապա գներով անշուշտ լեզուն գնով ծախուս պիտի առնեմ. քանզի քու կդ եղածը Ցէրոջը համար պիտի չառնեմ, ոչ ալ ձրի ողջակէզ մատու-
Լ Բ Թագ. իգ. 24։
25 ցանեմ։ Ու Դաւիթ ան տեղը Ցէրոջը համար կշիռքով վեց հարիւր սիկղ
26 ոսկի տուաւ Ռաւնային։ Եւ Դաւիթ հոն Ցէրոջը սեղան շինեց, ու ա՛նոր վրայ ողջակէզներ ու խաղաղութեան զոհեր մատուց, և Ցէրոջը աղաղակեց. ու Ք երկինքէն կրակով ողջակէզի սեղանին վրայ ա-
Ի Ղե. Թ. 24։ Բ Մն. գ. 1։ Ե. 1։
27 նոր պատասխան տուաւ։ Եւ Ցէրը հրեշտակին խօսեցաւ, ու պնիկայ սուրը իր պատեանը դարձուց։

Ն·Ք·ԸԲ· 1017

28 Ան ատենը Դաւիթ տեսնելով որ Ցերը Ցեբուսացի Ռունային կալին մէջ իրեն պատասխան տուաւ , ան

29 տեղը զոհեր մատուց ։ Իսկ Մովսէսին՝ անապատին մէջ շինած Տ Ցերոջը խորանը ու ողջակէզի սեղանը ան ատենը Գաբաւոնի բարձր տեղն

30 էր ։ Բայց Դաւիթ Աստուծոյ հարցընելու համար չկրցաւ անոր առջեւը երթալ , քանզի Ցերոջը հրեշտակին սուրին երեսէն վախցաւ ։

ԳԼ · Ի'Ե

1 Դաւիթ՝ տաճարին համար պատրաստ տեղը գիտնալով՝ անոր շինութեանը հարկաւոր եղած բաները առատօրէն կը պատրաստէ · 6 ու Սողոմոնին կ'իմացընէ Աստուծոյ խոստումնութիւնը ; ու նաեւ անոր պարապաւորութիւնը պաշտօնի շինելու վրայով · 11 իշխաններուն կը պատուիրէ , որ իր օրգանին ձեռնտու ըլլան ։

ՈրՕր· ժբ· 5։ բ Թագ· իդ· 18։ Գլ· իա· 18, 19, 26, 28։ բ Մն· գ· 1։ Ի Գ Թագ· Ի'Թ· 21։

1 Ու Դաւիթ ըսաւ , «Աստիկայ է Ցեր Աստուծոյն տունը , ու աստիկայ է Իսրայէլի ողջակէզին սեղանը ։

2 Եւ Դաւիթ հրամայեց որ Իսրայէլի երկրին մէջ գտնուող է օտարազգիները ժողվին · ու Աստուծոյ տունը շինելու համար քարատհատներ գրաւ , որ տաշած քարեր

3 պատրաստեն ։ Եւ Դաւիթ դրան փեղկերուն բևեռներուն համար ու շրջանակներուն համար խիստ շատ երկաթ պատրաստեց , և այնչափ շատ պղինձ՝ որ կշռելուն չէր գար ·

4 Ու պաղպաղակ եղնասափայտին համբարները չկար , քանզի Սիդոնացիք և Տիւրացիք Դաւիթին շատ եղեւնափայտեր կը բերէին ։

5 Եւ Դաւիթ ըսաւ , Իմ որդիս Սողոմոն փափուկ տղայ մըն է , ու Ցերոջը շինուելու տունը մեծ , բարձրը , ու ամէն երկիրներուն մէջ անուանի ու փառաւոր պիտի ըլլայ · հիմա անոր համար պատրաստութիւն տեսնեմ · և Դաւիթ իր մեռնելէն առաջ խիստ շատ պատրաստութիւն տեսաւ ։

6 Եւ Սողոմոնը կանչեց , զանոր պատուիրեց որ Իսրայէլի Ցեր Աստուծոյն տուն շինէ ։

7 Ու Դաւիթ Սողոմոնին ըսաւ , Որդեակ իմ , սրտիս մէջ ունեցայ է որ իմ Ցեր Աստուծոյս անունը

8 տուն շինեմ · Բայց Ցերոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով , Դուն շատ արիւն թափեցիր ու մեծ պատերազմներ ըրիր · դուն իմ անունս տուն պիտի չշինես , քանզի իմ առջեւս գետնի վրայ շատ արիւն՝ թափեցիր ։

9 Թափեցիր · Ահա քեզի որդի մը պիտի ծնանի , անիկայ հանգստութեան մարդ պիտի ըլլայ , և զանիկայ Տ իր ամէն շրջակայ թշնամիներէն պիտի հանդիշեցնեմ · քանզի անոր անունը *Սողոմոն պիտի ըլլայ , ու անոր օրերուն մէջ Իսրայէլին խաղաղութիւն ու հանդարտութ

10 թիւն պիտի տամ ։ Անիկայ իմ անունս տուն պիտի շինէ · ու Անիկայ ինծի որդի պիտի ըլլայ , ու ես անոր հայր պիտի ըլլամ · և անոր թագաւորութեան աթոռը Իսրայէլի մէջ յաւիտեան պիտի հաս

11 տատեմ ։ Որեմն , որդեակ իմ , Տ Ցերը քու հետդ ըլլայ , ու յաջողութիւն գտնես և քու Ցեր Աստուծոյդ տուն շինես , ինչպէս որ

12 քեզի համար խօսեցաւ ։ Միայն Թէ Ցերը Ջքեզի խմաստութիւն ու հանճար տայ , և քեզ Իսրայէլի վրայ հաստատէ , որ քու Ցեր Աստ

13 ուծոյդ օրէնքը պահես ։ Ան ատենք յաջողութիւն կը գտնես , երբոր զգուշութեամբ՝ի գործ դնես այն կանոնները ու դատաստանները , որոնք որ Ցերը Մովսէսին պատուիրեց Իսրայէլի համար · Հզօրացիր ու քաջասիրտ եղիր , մի՛ վախնար ու

14 մի՛ զարհուրիր ։ Եւ ահա ես իմ Է նեղութիւններուս մէջ" Ցերոջը տանը համար՝ հարիւր հազար տալանդ ոսկի ու հազար անգամ հազար տալանդ արծաթ պատրաստեցի · իսկ պղինձը ու երկաթը շատութենէն համար Ժ կշռելուն չգար · փայտեր ու քարեր ալ պատրաստեցի , ու անոնց վրայ դուն ալ աւելը

15 ցընես ։ Եւ դուն քու քովդ խիստ շատ արուեստաւորներ , քարատհատներ , որմնադիրներ , հիւսեր ու ամէն գործքի համար ամէն փեռակ

16 վարպետ մարդիկները ունիս ։ Ոսկիին , արծաթին , պղնձին ու երկաթին համրանքը չկայ ·ելի՛ր ու Ջաս գործին ձեռք զարկ" , ու Ցերը քու հետդ ըլլայ ։

17 Եւ Դաւիթ Իսրայէլի բոլոր իշխաններուն պատուիրեց , որ իր որդւոյն Սողոմոնին ձեռնտու ըլլան ·

18 Ո՞ չո՞ , Ահա Ցեր Աստուածը ձեր հետն է , և անիկայ ձեզ ամէն կողմանէ հանգստացուց · որովհետեւ այս երկրիս բնակիչները իմ ձեռքս տուաւ , ու երկիրը Ցերոջը առջեւը ու անոր ժողովուրդին առ

19 ջեւը նուաճեցաւ ։ Ը՞ հիմա Ջ ձեր սիրտը ու ձեր հոգին ձեր Ցեր Աստուածը խնդրելու տուէք , ու եւ լէք Ցեր Աստուծոյն սրբարանը շինեցէք , որ Ցերոջը ուխտին տապանակը ու Աստուծոյ Ցեր սրբ անօթները Ժ Ցերոջը անունը համար շինուած տունը տանիք ։

Ե·Ք·ԸԲ· Ի'Բ 1017

Ի Թագ· Է· 13։ գ Թագ· ե· 5։ Գլ· ԺԷ· 12, 13։ Իբ· 6։

Ե Ելբ· ա· 5։

Ի Հմր 16։

Ի Թագ· գ· 9, 12։ Սաղ· ԺԲ· 1։

Ի Ցես· ա· 7, 8։ Գլ· Իբ· 7։

Հ Օր· լ· 7, 8։ Ցես· ա· 6, 7, 9։ Գլ· Իբ· 20։

Ի Կամ՝ ազգաւորութեամբ

Ի Հմր 8։

Ի Հմր 14։ գ Թագ· է· 47։

Ի Թագ· ե· 6։

Ի Գլ· Իթ· 1։

Ի Բ Օր· ԺԲ· 10։ Ցես· Իբ· 4։ բ Թագ· Է· 1։ Գլ· Իդ· 25։

Ի Բ Մն· Ի· 8։

Ի Թագ· բ· 6· 21։ Բ Մն· է· 7։ գ· 11։

Ի Հմր 7։ գ Թագ· է· 8։

ԳԼ · Ի'Գ

1 Դաւիթ ծերացած ըլլալով՝ Սողոմոնը թագաւոր կ'ընէ · 2 Ղեւացւոց թիւը ու գործակատարութիւնը · 7 Գերսոնեանց տոհմերը ։

Ն · Ք · ՁԲ · 1015

ա գ Թագ. ա. 33–39 : Գ Լ · ԽԸ · 5 :

ԽԲ 1045

Բ Թես. գ. 3, 47 :

է Բ Օր · ժգ · 18 : Գ Լ · իզ · 29 : Բ Մն. ԺԲ · 8 :

Բ Տես Բ Մն. ԽԹ. 25 : 26 : Ամվ · գ · 5 :

Ի Ել · ց · 16 : Թես · իգ · 57 : Գ Լ · գ · 1, ՃՃ : Բ Մն. Բ · 14 : ԽԹ. 25 :

Ղ Գ Լ · իզ · 21 :

Ի Ել · ց · 18 :

Ը Ել · գ · 20 :

Ի Ել · ԻԲ · 1 : ԵԲԲ · Ե · 4 :

ԺԹ Ել · Լ · 7 : Թես · ժգ · 40 : աՁաք. Բ · 28 :

Ի Բ Օր · ԻԱ · 5 :

Լ Թես · գ · 28 :

Ի Տես գԼ · իգ · 23, 24, 25 :

* ԵՁԲ · կո · չուեցան :

ԺԹ Ել · Բ · 22 : ԺԸ · 3, 4 :

Ի Գ Լ · ԻԲ · 20 : իգ · 24 :

ՀԳ Լ · իգ · 25 :

Ն Գ Լ · իԲ · 22 :

Ղ Գ Լ · իԲ · 23 :

12 Կահաթի որդիքը : 21 Մերարիի որդիքը : 24 Ղևտացւոց պաշտօնը :

1 Ձե Դաւիթ ծերացած ու օրերը լեցուած ըլլալով , *իր որդին Սողոմոնը Իսրայէլի վրայ թագաւոր
2 դրաւ : Եւ Իսրայէլի բոլոր իշխանները նաև քահանաները ու Ղե-
3 տացիները ժողվեց : Ու Ղեւտացիները այսպէս Բ երսուն տարեկա-
նէն վեր եղող էրիկ մարդիկները մէ-
կիկ մէկիկ համրուելով , անոնց թիւը
4 երսունուուրեք հազար էր : Ե-
Դ-էն ըսաւ , Ասոնցմէ քսանու-
չորս հազարը՝ Ցերօնը տանը գործա-
կին վրայ , ու վեց հազարը՝ Ի ոս-
տիկաններ ու դատաւորներ ըլ-
5 լան , Ու չորս հազարը՝ դռնապան-
ներ , ու չորս հազարը օրհնելու հա-
մար Ի շխնած նուագարաններովս
6 Ցերօնը օրհնիչները ըլլան : Եւ Ի-
Դաւիթ զանոնք բաժնեց , Ղևիի
որդւոցը՝ Գերսոնին , Կահաթին
ու Մերարիին դասակարգութիւն-
ները պրոլէվ :
7 Ղ Գերսոնեաններէն Ղադան ու
8 Սեմէի էին . Ղադանին որդիքը՝
առջինը Ցեքիէլ , եղբը Զեթամ
9 ու Ցովէլ՝ իրեք էին : Սեմէիին որ-
դիքը՝ Սաղոմիթ , Ազիէլ ու Ա ռան՝
իրեք էին . ասոնք Ղադանին տոհ-
10 մերուն իշխաններն էին : Եւ Սե-
մէիին որդիքը՝ Ցեթ , Զիզա , Ցե-
ուս ու Բարիա էին . ասոնք Սեմէի-
11 ին որդիքը չորս հոգի էին : Եւ
առջինը Ցեթ , ու երկրորդը Զի-
զա էր . բայց Ցեուս ու Բարիա
շատ որդիներ չունենալնուն հա-
մար մէկ ազգատոհմ համրուե-
ցան :
12 Ի կահաթի որդիքը՝ Ամրամ , Ի-
սահար , Քեբրոն ու Ոզիէլ՝ չորս
13 հոգի : Ի Ամրամին որդիքը Ա հարոն
ու Մովսէս էին . և Ի Ա հարոն ինքը
ու իր որդիքը յաւիտեան սրբ-
չուեցան՝ ամէնասուրբ բաներուն
նուիրուելու համար , Ի Ցերօնը
առՁևը խունկ ծխելու , Ի նոր
ծառայութիւն ընելու ու Ի-
նոր անունովը յաւիտեան օրհնե-
14 լու համար : Եւ Աստուծոյ մարդ-
ուն՝ Մովսէսին Ի որդիքը Ղևիի
15 ցեղին հետ * համրուեցան : Ի Մով-
սէսին որդիքը Գերսամ ու Եղիա-
16 զար էին : Գերսամին որդիքը՝ առ-
17 ջինը Սուբայէլ էր . Ու Եղիազարին
որդիքը՝ առջինը Հռաբիա էր .
ու Եղիազար ուրիշ որդիներ չու-
ներ * բայց Հռաբիային որդիքը
18 խիստ շատցան : Իսահարին որդի-
19 քը՝ առջինը Սաղոմիթ էր : Ղբեբ-
րոնին որդիքը՝ առջինը Ցերիա ,
երկրորդը Ամարիա , երրորդը Ցա-
զիէլ , չորրորդը Ցեկամամ՝ էր :
20 Ոզիէլին որդիքը՝ առջինը Միքա ,
երկրորդը Ցեսիա էր :
21 Մերարիի որդիքը Մոողլի ու
Մուսի էին . Մոողլիին որդիքը Ե-
22 զիազար ու * Կիս էին : Ու Եղիա-
զար մեռաւ . * անիկայ որդիներ
չունէր , հապա միայն աղջիկները ու-
նէր . ու Ե զանոնք իրենց եղբայրնե-
23 ը Ցեհ թես . ԼԶ · 6 , 8 : Բ · 24 : Եզր · գ · 8 :
րը Կիսին որդիքը առին : Ը Մու-
սիին որդիքը՝ Մոողլի , Եդեր ու
Ցերիմոթ՝ իրեք էին :
24 Ա նոնք * Ղևիի որդիքն էին իրենց
ազգատոհմներուն համեմատ , ու
անունով մէկիկ մէկիկ համրուած
Ը քսան տարեկանէն վեր՝ Ցերօնը
տանը ապասաւորութիւնը կատա-
րողներուն տոհմապետներն էին :
25 Քանզի Դաւիթ ըսեր էր , Իսրա-
յէլի Ցեր Ա ստուածը *իր ժողո-
վուրդը Հանգստացուց , ու յաւի-
տեան Երուսաղեմի մէջ պիտի բը-
26 նակի . Ու Ղևտացիք ալ Ի խորանը
ու անոր պաշտօնին ամէն անօթ-
ները՝ ալ այսուհետև պիտի չկր-
27 բեն : Քանզի Դաւիթին վեր-
ջին խօսքերովը՝ Ղևիի որդւոց-
մէ քսան տարեկանէն վեր եղողնե-
28 րը համրուեցան : Որովհետև ա-
նոնց պաշտօնը՝ Ցերօնը տանը ծա-
ռայութեանը մէջ Ա հարոնի որդւո-
ցը օգնութիւն ընել , դաւիթներու՝
ու սենեակներու վերակացու ըլլալ ,
բոլոր սուրբ բաները մաքրել , ու
Ա ստուծոյ տանը ծառայութիւնը
29 կատարել էր . Նաև * առաջաւո-
րութեան հացին , ու հացի ընծայի
* նաշիհին , և Ի անիմոր լաւաշնե-
րուն , ու * տապակի մէջ եփած և
տապկուած բաներուն , ու Ե բոլոր
չափերուն վերակացութիւնը ընել ,
30 Եւ ամէն առաւոտ ու իրիկուն Ցերը
օրհնելու ու գովելու համար ոտքի
31 վրայ կայնիլ , Ու * շաբաթի օրերը
և ամսագլուխները ու * մեծ տօ-
ներու մէջ Ցերօնը բոլոր ողջակէզ-
ները իրենց թիւովը ու իրենց օրէն-
քովը՝ միշտ Ցերօնը առջևը մատու-
32 ցանել , Ու Ցերօնը տանը ծառա-
յութեանը համար Ի ժողովքի խո-
րանին պահպանութիւնը , և սրբ-
բարանին պահպանութիւնը , ու
*իրենց եղբայրներուն՝ Ա հարոնի որ-
դւոցը պահպանութիւնը ընել էր :

Գ Լ · Ի Դ

1 Ա հարոնի որդւոցը վիճակով քանուելորս դա-
սակարգութիւններու բաժնուելը : 20 Կա-
հաթեանք 27 ու Մերարեանք վիճակով կը
բաժնուին :

1 Ձե Ա հարոնի որդւոցը դասակար-
գութիւնները ասոնք էին . * Ա հա-
րոնի որդիքը՝ Նադաբ , Աբիհու ,
2 Եղիազար ու Իթամար էին : Եւ

Ն · Ք · ՂԲ · 1045

ճ Գ Լ · Իդ · 26 :

յ Գ Լ · Իդ · 29 :

ի Գ Լ · Իդ · 28 :

Ե Տես Թես · ԼԶ · 6 , 8 : Ը · 24 : Եզր · գ · 8 :

ա Թես · ժ · 17 , 21 :

Լ Հմր 27 : Տես Թես · ա · 3 : դ · 3 : Ը · 24 : Եզր · գ · 8 :

ղ Գ Լ · Իբ · 18 :

Ծ Թես · ա · 58 :

Խբ 1015

ա Ղէ · ժ · 1 : Թես · Իզ · 60 :

ա Ղէ · ջ · 20 : Գ Լ · Ք · 29 : ՃՃ :

է Ղէ · բ · 4 :

դ Ղէ · բ · 5 , 7 :

ը Ղէ · ԺԲ · 35 :

ի Թես · ժ · 10 : Սպ · ՃԱ · 3 :

ա Ղէ · Իդ · 4 :

Ե Թես · ա · 58 :

Զ Թես · գ · 6—9 :

Ե Տես Թես · ա · 6 : Թես · Իզ · 60 :

Ն·Ք·ՂԲ· 1015

Բ Թագ· գ· 4։ Իչ· 61։

Բ Նաղաբ ու Աբիհուդ իրենց հօրը առջևը մեռան , ու անոնք որդիներ չունէին . ու Եղիազար ու Իթամարը
3 քահանայ եղան ։ Եւ Դաւիթ ու Եղիազարի որդիներէն Սադովկ ու Իթամարի որդիներէն Աբիմելէք զանոնք բաժնեցին անոնց համեմա-
4 քովը անոնց պաշտօնին համար ։ Ու Եղիազարի որդւոցը մէջ գտնուած իշխանները Իթամարի որդւոցը մէջ գտնուածներէն շատ էին . ու զանոնք այսպէս բաժնեցին . Եղիազարի որդւոցը համար տասնուվեց իշխան՝ իրենց աղգատոհմերուն համեմատ , ու Իթամարի որդւոցը համար ութը իշխան՝ իրենց ազգա-
5 տոհմերուն համեմատ ։ Եւ աւոնք ու անոնք վիճակով բաժնուեցան , քանզի սրբարանին իշխանները ու Աստուծոյ գործոյ իշխանները Եղիազարի որդիներէն ու Իթամարի որ-
6 դիներէն էին ։ Ու Ղևտացիներէն՝ Նաթանայելի որդին Սեմայիա դպիրը՝ թագաւորին ու իշխաններուն , և Սադովկ քահանային ու Աբիաթարի որդւոյն Աբիմելէքին , և քահանայից ու Ղևտացւոց նահապետներուն առջևը՝ մէկ ազգատոհմ մը Եղիազարէն առնելով ու մէկ ազգատոհմ մը Իթամարէն առնելով՝ զանոնք գրեց ։
7 Եւ առաջին վիճակը Յովարիբին
8 ելաւ , երկրորդը Եդայիային , երրորդը Հարիմին , չորրորդը Սէ-
9 որիմին , հինգերորդը Մեղքիա-
10 յին , վեցերորդը Միամինին , եօթներորդը Ակկուսին , ութերորդը
11 Աբիային , իններորդը Եշուային ,
12 տասներորդը Սեքենիային , Եհեսաներորդը Եղիասիբին , երկոտա-
13 սաներորդը Ցակիմին , երեքտասաներորդը Ոփփային , չորեքտա-
14 սաներորդը Եսբէաբին , Հինգտասաներորդը Բեղգային , վեցտասա-
15 ներորդը Եմմերին , եօթնուտասներորդը Եզկրին , ութուտասնե-
16 րորդը Ափեսեսին , իննուտասներորդը Փեթայիային , քսաներոր-
17 դը Եզեկիելին , քսանումիկերորդը Ցաքինին , քսանուերկուերորդը
18 Գամուլին , քսանուերեքերորդը Դաղայիային , քսանուչորսերորդը
19 Մաազիային ։ Ասոնք են անոնց կարգադրութիւնը իրենց պաշտամանցը համար՝ ի Տէրոջը տունը մտնելու համար իրենց հօրը Ահարոնին ձեռքովը իրենց տրուած օրէնքին համեմատ , ինչպես որ Իսրայէլին Տէր Աստուածը անոր պատուիրեր էր ։
20 Ու Ղևիի որդւոցը մնացորդները՝ ասոնք էին . Ամրամի որդիներէն՝ Սուբայէլ . Սուբայէլին որդիներէն՝
21 Ցադայիա . Ռէհաբիայէն՝ այսինքն Հաբաբիային որդիներէն առջինը
22 Ցեսհա . Իսահարի որդիներէն՝ Սաղոմոթ . Սաղոմոթին որդինե-
23 րէն՝ Ցեթ . Ու Ջբէբրիա որդիներէն՝ առջինը Ցերիա , երկրորդը Ամարիա , երրորդը Ցազիէլ , չորրորդը
24 Ցեկամամ . Ողզիէլի որդիներէն՝ Միքա . Միքայիին որդիներէն՝ Սամիր .
25 Միքայիին եղբայրը՝ Ցեսիա . Ցեսիային որդիներէն՝ Զաքարիա ։
26 Մերարիի որդիքը Մաողի ու Մուսի էին . Ցազիայի որդին Բենով .
27 Մերարիի որդիքը Ցազիայէն՝ Բենով , Սօհամ , Զաքուր ու Եբրի
28 էին ։ Մաողիէն Եղիազար ձեռ , ու անիկայ որդիներ չունէր ։
29 Կիսէն՝ այսինքն Կիսին որդիներէն
30 Ցերամէլ էր ։ Մուսիին որդիքը Մաողի , Եդեր ու Ցերիմոթ էին ։ Ղևտացւոց որդիները իրենց տոհմերուն համեմատ ասոնք էին ։
31 Եւ ասոնց համար ալ իրենց եղբարցը Ահարոնի որդւոցը պէս՝ Դաւիթ թագաւորին ու Սադովկին ու Աբիմելէքին և քահանայից ու Ղևտացւոց տոհմապետներուն առջևը վիճակ ձգեցին , թէ տոհմապետներուն և թէ ա-
նոնց պզտիկ եղբայրներուն համար ։

ԳԼ· ԻԸ

1 Երգեցողներուն թիւը ու պաշտօնը · 8 անոնց՝ վիճակով քսանեչորս դասակարգութիւնները բաժնուիլը ։

Ն·Ք·ՂԲ· 1015

Իբր 1015 ամ Գլ·ղ·38, 39 ։ 44 ։

1 Ու Դաւիթ ու զօրքին իշխանները Ասափին , Եմանին ու Իդիթունին որդիներէն՝ քնարներով , տաւիղներով ու ծնծղաներով մարդարէութիւն ընողները ծառայութեան համար . ու իրենց պաշտօնին համեմատ՝ ասոնք էին համրանքը ասիկայ էր ։
2 Ասափի որդիներէն՝ Թագաւորին քովը մարդարէութիւն ընող Ասափին ձեռքին տակը Ասափի որդիքը՝ Զաքուր , Ցովսէփ , Նաթանիա ։
3 Նիա և Բ Ասարէլա էին ։ Իդիթունէն՝ Իդիթունի որդիքը՝ Գոդողիա , Եզրի , Եսայի , † Սեհէթ , Ասաբիա ու Մատաթիա՝ վեց հոգի . ու անոնք իրենց հօրը Իդիթունին ձեռքին տակն էին , որ քնարով երգելով՝ մարդարէութիւն կ՚ընէր ։
4 Եմանին՝ Եմանին որդիքը՝ Բուկքիա , Մաթանիա , * Ողզիէլ , Սուբայէլ , Ցերիմոթ , Անանիա , Անանի , Եղեմաթիա , Գեդողաթի , Իոսմաքթիզեր , Ցհոսբակասա , Մեղեթի , Ցօթիր ու Մաղհոզիթ
5 էին ։ Ասոնց ամէնը Եմանի որ-

Բ Թագ· գ· 4։ Իչ· 61։

Ե Գլ·Ի·25։

Ի Գլ·Իգ·16։

Ղ Գլ·իգ·17։
Ի Գլ·իգ·18։
Ճ Գլ·իգ·19։
Իղ· 31 ։

Ի Գլ·իգ·19։
Գլ·իգ·21։

Ժ Գլ · իգ · 22 ։

Ի Գլ · իգ · 23 ։

* Կամ՝ Ազարիէլ · տես Հմր 18 ։

Բ Հմր 14 Ի՚ընտրեալ ։ Ցետ Ցեսասրելա ։

† Տես Հմր 17 ։

Ն·Ք·ԶԲ· Իբր 1015

դէքն էին, որ Թագաւորին տեսած նողն էր՝ Աստուծոյ խօսքերուն վրայ եղելութիւնը վերցընելու. եւ Աստուած Եմանին տասնուչորս տղայ
6 ու իրեք աղջիկ տուաւ էր։ Ասոնք ամէնը Աստուծոյ տանը պաշտօնին համար ծնծղաներով, տաւիղներով ու քնարներով՝ իրենց հօր Ազոքին տակը Ցերոյնը տանը երգերը կ'երգէին. իսկ Ասաֆ, Իդիթուն ու Եման Թագաւորին ձեռ-
7 քին տակն էին։ Եւ անոնց թիւը՝ Ցերոյնը երգերը սորված իրենց եղբայրներուն հետ, ամէնքն ալ հանճարեղներուն նէ՛ երկու հարիւր ութսունուերեք էր։
8 Եւ իրենց յաջորդական պաշտօնին համար՝ պզտիկը ու մեծը, ուսուցիչը ու աշակերտը միկտեղ
9 վիճակ ձգեցին։ Եւ առաջին վիճակը Ասաֆի սորսյն Յովսեփին եկաւ. երկրորդը Գոդոդիային, որ ինքը ու իր եղբայրները ու որդի-
10 քը տասնուերկու հոգի էին. եր-
11 րորդը Զաքքուրին, որ իր որդիներովը ու եղբայրներովը տասներ-
12 կու հոգի էր. Ցորրորդը Եղրիին, որ իր որդիներովը ու եղբայրներովը
13 տասնուերկու հոգի էր. Վեցերորդը Բոկքիային, որ իր որդիներովը ու եղբայրներով
14 վը տասնուերկու հոգի էր. Եօթներորդը Ցեսարէլային, որ իր որդիներովը ու եղբայրներովը տա-
15 սնուերկու հոգի էր. Ութերորդը Եսայիին, որ իր որդիներովը ու եղբայրներովը տասնուերկու հոգի
16 էր. Իններորդը Մաթթանիային, որ իր որդիներովը ու եղբայրներո-
17 վը տասնուերկու հոգի էր. Տասներորդը Սեմէիին, որ իր որդիներովը ու եղբայրներովը տասնուերկու
18 հոգի էր, Մեհտաներորդը Ազարիէլին, որ իր որդիներովը ու եղբայրներովը տասնուերկու հոգի էր.
19 Երկոտասաներորդը Ասաբիային, որ իր որդիներովը ու եղբայրներովը
20 տասնուերկու հոգի էր. Երեքտասաներորդը Յուբայէլին, որ իր որդիներովը ու եղբայրներովը տա-
21 սնուերկու հոգի էր. Չորեքտասաներորդը Մաթաթիային, որ իր որդիներովը ու եղբայրներովը տա-
22 սնուերկու հոգի էր. Հնգետասաներորդը Ցերիմովթին, որ իր որդիներովը ու եղբայրներովը տասներ-
23 կու հոգի էր. Վեցտասաներորդը Անանիային, որ իր որդիներովը ու եղբայրներովը տասնուերկու
24 հոգի էր. Եօթնուտասներորդը Ցեսբակասային, որ իր որդիներովը

Ն·Ք·ԶԲ· Իբր 1015

ու եղբայրներովը տասնուերկու
25 հոգի էր. Ութսուտասներորդը Անանիին, որ իր որդիներովը ու եղբայրներովը տասնուերկու հոգի
26 էր. Ինսնուտասներորդը Մեղեթիին, որ իր որդիներովը ու եղբայրներովը տասնուերկու հոգի էր.
27 Քսաներորդը Եղիաթային, որ իր որդիներովը ու եղբայրներովը տա-
28 սնուերկու հոգի էր. Քսանումէկերորդը Ցօթիրին, որ իր որդիներովը ու եղբայրներովը տասներ-
29 կու հոգի էր. Քսանուերկուերորդը Գեդալթիին, որ իր որդիներովը ու եղբայրներովը տասնուերկու
30 հոգի էր. Քսանուերեքերորդը Մազիովթին, որ իր որդիներովը ու եղբայրներովը տասնուերկու
31 հոգի էր. Քսանուչորսերորդը Ռոմամթիեզերին, որ իր որդիներովը ու եղբայրներովը տասնուերկու հոգի էր։

ԳԼ·ԻԶ

1 Դռնապաններուն դասակարգութիւնները։ 18 Գռներուն պահպանութիւնը վիճակով անոնց կը յանձնուի։ 20 Ցերոյնը գանձերուն վերակացու ընծայուած Ղևացիները։ 29 Ոստիկաններ ու դատաւորներ։

1 Դռնապաններուն դասակարգութիւնները. Կորհեաններէն՝ Ասաֆի որդիներէն Կովրէին որդին Մա-
2 սեղամիան էր։ Ու Մասեղամիայի որդիքը՝ անդրանիկը Զաքարիա, երկրորդը Ցեդիէլ, երրորդը Զաբադիա, չորրորդը Ցաթնիէլ,
3 Հինգերորդը Եղամ, վեցերորդը Ցոհանան, եօթներորդը Եղհովէ-
4 նայի էին։ Եւ Աբդեդոմի որդիքը՝ անդրանիկը Սեմայիա, երկրորդը Ցովզաբադ, երրորդը Ցովաղ, չորրորդը Սաքար, հինգե-
5 րորդը Նաթանայէլ, վեցերորդը Ամիէլ, եօթներորդը Իսաքար, ութերորդը Փեղաղթի. քանզի Աստուած *զանիկայ օրհներ էր։
6 Ու անոր որդւոյն Սեմայիային որդիներ ծնան, որոնք իրենց հօրը տանը իշխաններ եղան, քանզի զ-
7 նոնք զօրաւոր կորիճներ էին։ Սեմայիային որդիքը Ոթնի, Ռափայէլ, Ովբէդ, Եղզաբադ, †Ա.քիով, Բենհայիլ՝, Եղհուս ու Սամա-
8 քիա էին։ Ասոնք ամէնը Աբդեդոմի որդիներէն էին՝ ա իրենք ու իրենց որդիքը և իրենց եղբայրները՝ ծառայութեան համար զօրաւոր ու կորիճ մարդիկներ՝ Աբդեդոմէն
9 վաթսունուերկու էին։ Եւ Ցասեղամիա տասնուութ զօրաւոր
10 որդիներ ու եղբայրներ ունէր։ Ու Մերարիի որդւոյմէ. Ցիւսա որդիները ունէր. գլխաւորը Սամրի էր.

* ՟ի՝ Աբդեդոմը. տես գլ.ԺԶ.14։

† կամ՝ անոր եղբայրները զօրաւոր մարդիկ։

Բ Գլ.ԺԶ. 38։

Ն · ՔՋ · ՀԸ · ԽԲ 1015

քանզի թէպէտև անիկայ անդրանիկ չէր , բայց անոր հայրը զանի-
11 կայ գլուխ ըրաւ . Երկրորդը Քեղկիա , երրորդը Տաբաղեա , չորրորդը Զաքարիա էր . Ուսայինն բոլոր որդիները ու եղբայրները տասուվեց էին :
12 Գունապանները դասակարգութիւնովը ասոնց պրօֆիցեան էբլա գլխաւոր մարդիկներըս , որ իրենց եղբայրներուն հետ պահպանութիւն ընելով՝
13 Տէրոջը տանը մէջ ծառայեն : Եւ պղտիկը ու մեծը հաւասարապէս վիճակ ձգեցին իրենց աղգատոհմներուն համեմատ՝ ամէն մէկ դռան
14 համար : Եւ արեւելեան կողմին վիճակը Սեղեմիայեան ելաւ . ետքը անոր որդւոյն՝ խելացի ու խորհրդական Զաքարիայեան համար վիճակ ձգեցին , ու անոր վիճակը հիւսիսային կողմը ելաւ :
15 Աբդեդոմին՝ հարաւային կողմը , ու անոր որդւոցը՝ Բեթասուփիմ :
16 Սուփիմին և Ուսայինն՝ արեւմտեան կողմը ելաւ Սալեքեթին դրանը քովէն վեր ելլող ճամբուն վրայ . ու մէկ պահպանութիւնը միւս պահպա-
17 նութեանը դիմացն էր : Արեւելեան կողմը վեց Ղևտացի , հիւսիսային կողմը օրը չորս , հարաւային կողմը օրը չորս , ու Ասուփիմի կողմը
18 երկերկուք էին : Փարպարին կողմը դէպ ի արեւմուտք վեր ելլող ճամբան՝ չորս , ու Փարպար էր-
19 կու պահապան կար : Կորհեանց որդիներէն ու Մերարիի որդիներէն եղող դռնապաններուն դասակարգութիւնները ասոնք էին :
20 Ու Ղևտացիներէն՝ Ահատւծոյ տանը գանձերուն ու նուիրական
21 գանձերուն վրայ Ադքիա էր : Գերսոնացի Ղադանի որդիներէն՝ Եգբդիէլ
22 էր : Եզբիելին որդիքը Զեթամ ու անոր եղբայրը Յովէլ Տէրոջը
23 տանը գանձերուն վրայ էին : Ամրամեաններէն , Իսահատեաններուն , Քերրոնեաններէն ու Ոզիէլ
24 լեաններէն ասոնք էին . Մովսէսի որդւոյն Գերսամին որդին Շուբայէլը գանձերուն վերակացուն էր :
25 Ու անոր եղբայրները Եղիազարին որդիէն . անոր որդին Հռաբիա , անոր որդին Եսայի , անոր որդին Յովրամ , անոր որդին Զեքրի , ու
26 անոր որդին Սաղոմոթ էր : Ան Սաղոմոթ ու անոր եղբայրները՝ Դաւիթ թագաւորին ու տոհմից իշխաններուն ու հազարապետներուն և հարիւրապետներուն ու զօրաց իշխաններուն նուիրած ամէն սուրբ գանձերուն վրայ էին ,
27 Որոնք պատերազմներէն ու աւարէն Տէրոջը *տանը շինութեանը" հա-
28 մար նուիրեր էին : Նաև Սամուէլ թեսեանացին ու Կիսեան Սաուղին ու Ներեան Աբենէրին և Շարուհեան Յովաբին նուիրած բոլոր նուէրները Սաղոմոթին ու անոր եղբայրներուն ձեռքին տակն էին :
29 Իսահատեաններէն՝ Քոնոնիա ու անոր որդիքը արտաքին գործքերուն համար՝ Իսրայէլի վրայ Հոգաբիկաններ ու դատաւորներ էին :
30 Քերրոնեաններէն՝ Ազաբիա ու անոր եղբայրները՝ հազար եօթը հարիւր զօրաւոր մարդիկներ՝ Յորդանանու աջդիի կողմը դէպ ի արեւմուտք՝ Տէրոջը ամէն գործքին համար ու թագաւորին ծառայութեանը համար Իսրայէլի վրայ վե-
31 րակացու էին : Քերրոնեաններէն՝ Քերրոնեաններուն աղգատոհմին իշխանը Ցերիա էր . Դաւիթին թագաւորութեանը քառասներորդ տարին անոնք համրուեցան , ու գաղաադու Ցազերի մէջ անոնց մէ զօրաւոր կորիճներ գտնուեցան :
32 Ու անոր եղբայրները երկու հազար եօթը հարիւր զօրաւոր մարդիկներ ու տոհմերու իշխաններ էին . և Դաւիթ թագաւորը զանոնք Ռուբենեանց , Գադեանց ու Մանասեանց կես ցեղին վրայ դրաւ Աստուծոյ և թագաւորին ամէն գործքին համար :

Ն · ՔՋ · ՀԸ · ԽԲ 1015

* ԵՔ . տուը Հատասոները

Ա Թագ . Թ · 9 :

Է ԿԼ · ԻԳ · 4 :

Ա ԳԼ · Խ · 19 :

Ե Տես Գես . Խ · 39 :

ԺԹ ՄՆ · ԺԲ · 11 :

ԳԼ · ԻԷ

1 Տասուերկու գործակալները տասուերկու ամիսներուն համար : 16 Տասուերկու ցեղերուն տասուերկու իշխանները : 23 Ժողովուրդը համրելը կը խափանուի : 25 Դաւիթին մասնաւոր գործակալները :

1 Ու Իսրայէլի որդւոցմէ իրենց համրանքովը՝ ազգատոհմի նահապետներէն և հազարապետներէն և հարիւրապետներէն ու անոնց ոստիկաններէն՝ դասակարգութեանց ամէն գործքին մէջ թագաւորին ծառայութիւն ընդունելու , և տարւոյն ամէն ամիսներուն մէջ ամէն ամիս մտնողներուն ու ելլողներուն ամէն մէկ դասը քսան-
2 ուչորս հազար հոգի էր : Առաջինն ամսուն համար առաջինն դասին վրայ Զաբդիելի որդին Եզբաամն էր , ու անոր դասը քսանուչորս
3 հազար հոգի էր : Առաջինն ամսուն ամէն զօրավարներուն իշխանը Փա-
4 րեսին որդիներէն էր : Ու երկրորդ ամսուն դասին վրայ Ահոքացի Դովգան էր . ու Մակելոթ անոր դասին իշխանն էր , ասոր դասն ալ
5 քսանուչորս հազար հոգի էր : Երրորդ ամսուն համար երրորդ զօրա-

Բ Թագ . Խ · 9 :

պետը Ցովհադա քահանային որդին Բանեա դլխաւորն էր, ու անոր դա-
Ն · ք · ղՀ · Իրը 1015
6 սը քանուչորս հազար ֆարդ էր։ Ա-
ռ Բանեան երսունէն Հզօրաւոր էր,
ու երսունին վրայ էր, և անոր որ-
դին Ամիզաբադ անոր դասին մէջն
* Կամ՝ Նա-
խապար · գ
Թագ · ը · 5։
7 էր։ Չորրորդ ամսուն համար չոր-
րորդ զբաղութիւնը Ցովաքին եղբայրը
Ասայէլը, ու անկէ ետքը անոր
դ բ Թագ · իդ · 24։ Գլ · ժա · 26։
որդին Զաբադիան էր, և անոր դա-
սը քսանուչորս հազար ֆարդ էր։
8 Հինգերորդ ամսուն համար հինգե-
րորդ զօրապետը Ցեզրացի Սամա-
ոթէ էր, ու անոր դասը քսանու-
9 չորս հազար ֆարդ էր։ Վեցերորդ
ամսուն համար վեցերորդ զբաղութիւնը
ե Գլ · ժա · 28։
Թեկուացի Եկդեսի որդին Ի-
րաս էր, ու անոր դասը քսան-
10 ուչորս հազար ֆարդ էր։ Եօթ-
ներորդ ամսուն համար եօթներորդ
զ Գլ · ժա · 27։
զբաղութիւնը Եփրեմի որդւոցմէն Փե-
լօնացի Ղեզղէս էր, ու անոր
դասը քսանուչորս հազար ֆարդ էր։
11 Ութերորդ ամսուն համար ու-
է բ Թագ · իա · 18։ Գլ · ժա · 29։
թերորդ զբաղութիւնը Զարայեանց Ով-
սացի Սողքաք էր, ու անոր դասը
12 քսանուչորս հազար ֆարդ էր։ Ին-
ներորդ ամսուն համար իններորդ
զբաղութիւնը Բենիամինեաններէն Ա-
ը Գլ · ժա · 28։
նաթովթացի Աբիեզէր էր, և ա-
նոր դասը քսանուչորս հազար ֆարդ
13 էր։ Տասներորդ ամսուն համար
տասներորդ զբաղութիւնը Զարայեանց
Ի՝Նետոփաթացի Մահրա էր. ու
թ բ Թագ · իդ · 28։ Գլ · ժա · 30։
անոր դասը քսանուչորս հազար
14 ֆարդ էր։ Մետասաներորդ ամսուն
համար մետասաներորդ զբաղութի-
ժ Գլ · ժա · 31։
նը Եփրեմի որդւոցմէ՝ Փարաթո-
նացի Բանեա էր, և անոր դասը
15 քսանուչորս հազար ֆարդ էր։ Եր-
կոտասաներորդ ամսուն համար եր-
կոտասաներորդ զբաղութիւնը Գոթո-
ի Գլ · ժա · 30։
նիելէլ ազրաՀադէն՝ Ի՝Նետոփաթացի
Ալաղ էր, ու անոր դասը քսան-
ուչորս հազար ֆարդ էր։
16 Եւ Իսրայէլէ ցեղերուն վրայ՝ ա-
ռաջնորդ էին. Ռուբենի ցեղէն իշխան՝
Զեքրիի որդին Եղիազար, Շմա-
ւոնի ցեղէն՝ Մաաքայի որդին Սա-
17 փատիա, Ղևիի ցեղէն՝ Կամուէլի
Ի Գլ · իվ · 30։
որդին Ի Ասարիա, Ահարոնի սե-
18 րոյը՝ Սադովկ, Ցուդայի ցեղէն՝
Դաւիթին եղբայրներէն՝ Եղիուա,
Իսաքարի ցեղէն՝ Միքայէլի որդին
19 Ամրի, Զաբուղոնի ցեղէն՝ Աբդիա-
յի որդին Իսմայիա, Նեփթաղիմի
ցեղէն՝ Եզրիելի որդին Ցերիմովթ,
20 Եփրեմի որդւոցը՝ Ազազիայի որդին
Ովսէե, Մանասէի կէս ցեղին՝ Փա-
21 դայիայի որդին Ցովէլ, Գաղաադ
եղող Մանասէի կէս ցեղին՝ Զաքա-
րիայի որդին Ցեդդով, Բենիամինի
ցեղէն՝ Աբենների որդին Ցասիէլ,
22 Դանի ցեղէն՝ Ցերոամի որդին Ա-
զարիէլ. Իսրայէլի ցեղերուն իշ-
խաններըասոնք էին։
23 Եւ Դաւիթ քսան տարեկանէն
վար եղողները չՀամրեց, վասն զի
Ե Ծ · ժե · 5։
Տէրը ըսեր էր որ Իսրայէլը երկին-
քին աստղերուն չափ պիտի շատցը-
24 նէ։ Ցարուհեայի որդին Ցովաբ
Իրր 1017
սկսաւ Համրել, բայց չվերջուց.
ու անոր Համար Ի Իսրայէլի վրայ
բ բ Թագ · իդ · 15։ Գլ · իա · 7։
բարկութիւն եկաւ. և ան Համ-
րանքը Դաւիթ Թագաւորին յի-
շատակաց գրքին մէջ չմտաւ։
25 Ու Թագաւորին գանձերուն վրայ
Իրր 1015
Ազմաւէթի որդին Ազմաւթ էր. և
դաշտը ՚՚ քաղաքները և գեղերը
ու աշտարակները եղող շտեմա-
րաններուն վրայ Ոզիայի որդին
26 Ցոնաթան էր. Եւ արտը բանող
երկրագործներուն վրայ Քեղուբի
27 որդին Եզրի էր. Ու այգիներուն
վրայ Արիմաթացի Սեմէի էր. ու
‡ Եբր · մէջի
բաներուն,
այգիներուն Քերքերուն ՚՚ գինիի
շտեմարաններուն վրայ Սեփամացի
28 Զաբդի էր. Եւ դաշտը եղող
ձիթենիներուն ու մալաձենինե-
րուն վրայ Գադերացի Բաաղա-
նան էր. ու եղի շտեմարաններուն
29 վրայ Ցոզաս էր. Ու Սարօնի մէջ
եղող արօտական արջառներուն
վրայ Սարօնացի Սետրա էր. ու
հովիտներու մէջ եղող արջառնե-
րուն վրայ Ադղլի որդին Սափատ
30 էր. Եւ ուղտերուն վրայ Իսմայէ-
լացի Ովբիլ էր. ու էշերուն վրայ
31 Մերոնոթացի Ցադայիա էր. Եւ
հօտերուն վրայ Հադարացի Ցա-
զիզ էր։ Ասոնք ամէնը Դաւիթ
Թագաւորին ստացուածոցը վերա-
կացուներն էին։
32 Ու Դաւիթին հօրեղբայրը Ցով-
նաթան խորհրդական էր. անիկայ
խելացի ու գիտուն մարդ էր.
և Հաքմոնիի որդին Ցեքիէլ Թա-
33 գաւորին որդւոցը հետ էր. Ու Ա-
ի Գլ · ժե · 12։
քիտոփէլ՝ Թագաւորին խորհրդա-
կանը, և Արաքացի Հփուսի Թա-
34 գաւորին բարեկամն էր. Ու Ա-
զ Թագ · ժե · 37։ ժզ · 16։
քիտոփէլէն ետքը Բանեայի որդին
Ցովհադա ու Աբիաթար էին.
է Դ Թագ · ա · 7։ Ա Գլ · ժա · 6։
ու Թագաւորին զօրագլուխը Ցո-
ւաբ էր։

Գլ · ԻՀ

1 Դաւիթ Հանդիսաւոր ժողովքի մը մէջ ծա-
նուցանելով իր վրայով Աստուծոյ ունեցած
Հաճութիւնը, ու իր որդւոյն Սողոմոնին Տա-
ճարը շինելու խոստմունքը, զանոնք կը յորդորէ
որ Աստուծմէ վախնան. 9 ու 20 կը յորդորէ
նաև իր որդին Սողոմոնը՝ որ տաճարը շինէ.
11 ու անոր ի՛նչ ձեւով ըլլալուն օրինակը կու
տայ։
1 Եւ Դաւիթ՝ Իսրայէլին բոլոր իշ-
խանները, ՚՚ ցեղերուն իշխանները-
րը ու Թագաւորին ծառայութեան
՚՚ Գլ · իե · 16։

ընող է դասերուն իշխանները, և հազարապետները ու հարիւրապետները, և թագաւորին ու անոր որդւոյը բոլոր ստացուածոց ու ընչից է վերակացուները, ներքինիները, ը զօրաւորները ու զօրքին բոլոր կտրիճները Երուսաղէմի մէջ
2 ժողվեց։ Եւ Դաւիթ թագաւորը ոտքի վրայ կայնեցաւ, ու բսաւ, Ով իմ եղբայրներս ու իմ ժողովուրդս, ինծի մտիկ ըրէք. էի՛մ սրտիս մէջը ունեցայ որ Տէրոջը ուխտի տապանակին, ու մեր Աստուծոյն ոտիքը Ղպատուանդանի համար մէկ հանգստեան տուն մը շինեմ, ու շինելու պատրաստութիւն
3 տեսայ. բայց Աստուած ինծի ը բսաւ, Դուն իմ անունս տուն պիտի չշինես, քանզի դուն պատերազմի մարդ ես ու *շատ արիւն"
4 թափեցիր։ Եւ Իսրայէլին Տէր Աստուածը իմ հօրս բոլոր տունէն ընտրեց, որ յաւիտեան Իսրայէլին վրայ թագաւոր ըլլամ. քանզի առաջնորդը Ը Ցուդայէն, ու Ցուդայի տունէն էի՛մ հօրս տունը ընտրեց. ու էի՛մ հօրս որդւոցը մէջէն ինծի հաւնեցաւ, որ վրս բոլոր Իսրայէլի վրայ թագաւոր
5 ընէ։ Ես Եւ իմ բոլոր որդիներէս՝ (որովհետև Տէրը ինծի շատ որդիներ տուաւ,) էի՛մ որդիս Սողոմոնը ընտրեց, որ Իսրայէլի վրայ Տէրոջը թագաւորութեան աթոռը նստի.
6 ու ինծի բսաւ, Քո՛ւս որդեդ Սողոմոն՝ ինքը պիտի շինէ իմ տունս ու իմ սրահներս, քանզի զանիկայ ինծի որդի ընտրեցի, ու ես անոր
7 հայր պիտի ըլլամ. Եւ անոր թագաւորութիւնը յաւիտեան պիտի հաստատեմ, Եթէ որ աս օրուան պէս իմ հրամաններս ու դատաստաններս Ի գործ դնելու մէջ յառաջանէ։ Ու հիմա բոլոր Իսրայէլին՝ Տէրոջը ժողովին առջևը ու մեր Աստուծոյն լսելովը ձեզի Ի՛ըմ, Ձեր Տէր Աստուծոյն բոլոր պատուիրանքները պահեցէ՛ք ու զգուշութեամբ որոնեցէ՛ք, որ ժ բարի երկիրը ժառանգէ՛ք, ու ձեզմէ ետքը ձեր որդւոցը ժառանգութիւն
9 Թողուք յաւիտեան։ Եւ դուն՝ որդեակ իմ Սողոմոն, ճանչցիր Հօրդ Աստուածը ճանչցիր, ու անոր Ի կատարեալ սրտով ու յօժար կամք ծառայութիւն ըրէ. քանզի Ը Տէրը ամէն սիրտերը կը քննէ, ու ամէն մտայ խորհուրդները կը ճանչնայ. Եթէ որ զանիկայ փնտռես՝ Ի պիտի գտնես", և Թէ որ զանիկայ Թողուս՝ ան ալ քեզ յա-
10 ւիտեան պիտի մերժէ։ Հիմա նայէ՛ որ Ի Տէրը քեզ ընտրեց էր սրբարանին Համար տուն մը շինելու. զօրացիր ու ժ գործը կատարէ։
11 Եւ Դաւիթ իր որդւոյն Սողոմոնին՝ Ի սրահին, ու անոր սենեակներուն, և անոր գանձարաններուն, ու անոր վերնատուններուն, և անոր ներքին շտեմարաններուն, ու քաւութիւնին տանը դաղափարը
12 տուաւ. Եւ ‡ Հոդիին աղդեցութեամբը իրեն յայտնուած" բոլոր բաներուն՝ Տէրոջը տանը գաւիթներուն, ու բոլորտիքը եղող ամէն սենեակներուն, և Ի Աստուծոյ տանը շտեմարաններուն, ու նուիրուած բաներուն գանձարաններուն
13 գաղափարը ցոյց. Նաև քահանայից ու Ղևտացւոց դասակարգութիւններուն համար, ու Տէրոջը տանը պաշտօնին ամէն գործքին համար, և Տէրոջը տանը ծառայութեանը ամէն անօթներուն հա-
14 մար պատրաստ ցոյց. Ո՛ ամէն պաշտօններուն ամէն ոսկի անօթներուն կշռոքը, ու ամէն արծաթէ անօթներուն, ու ամէն պաշ-
15 տօնի անօթներուն ու կշռքը, Եւ ամէն ոսկիէ աշտանակներուն, ու անոնց ամէն ոսկիէ ճրագներուն կշռոքը, և ամէն արծաթէ աշտանակին, ու անոր ճրագներուն, ա-
ստ մէկ աշտանակին գործածութեանը համեմատ կշռոքը ցոյց.
16 Եւ առաջաւորութեան սեղաններուն ամէն մէկ սեղանին համար՝ ոսկիին կշռոքը, ու արծաթէ սեղաններուն համար՝ արծաթին կշ-
17 ռոքը, Եւ մաքուր ոսկիէ մահակներուն ու կոնքերուն և բաժակներուն ու ոսկիէ տաշտերուն համար՝ ամէն մէկ տաշտին կշռոքը, և արծաթէ տաշտերուն համար ամէն
18 մէկ տաշտին կշռոքը ցոյց. Ու խունկի սեղանին համար կշռոքով մաքուր ոսկի, և Ը բնիկը տարածող՝ ու Տէրոջը ուխտին տապանակը ծածկող ը քերովբէից կառքին դաղափարին համար ոսկի
19 ցոյց։ Ա՛ բոլոր բաները՝ աս դաղափարին բոլոր գործքերը "Տէրը իր ձեռքին գրովը ինծի յայտնեց՝ ըսաւ։
20 Եւ Դաւիթ իր որդւոյն Սողոմոնին բսաւ, Զօրացիր ու քաջասիրտ եղիր, ու ժ գործը կատարէ. մի՛ վախնար ու մի՛ զարհուրիր. քանզի Տէր Աստուած՝ իմ Աստուածս քեզի հետ է. Ը անիկայ քեզ պիտի չթողու ու քեզ երեսէ պիտի չդգէ, մինչև որ Տէրոջը տանը ծառայութեանը բոլոր գործ-
21 քերը լմնցընես։ Եւ ահա Ը քահանայից ու Ղևտացւոց դասերը Աստուծոյ տանը բոլոր ծառայու-

Ն·Ք·ԳԸ· իբր 1015

Բ Գլ·Իե·1, 2։
ք Գլ·Իե·25։
ֆ Գ¿ժ·10։

իբ Թագ·է· 2։ Սաղ· ճլը·3, 4, 5։
գ Սաղ·ղԸ· 5։ ճլը·7։

իբ Թագ·է· 5։13։ գ Թագ·է· 3։ Գլ·ժէ· 4։ իբ·8։
* Եբր· ա-րիւններ
ը ա Թագ· ժգ·7—13։
ի Գն·խԸ· 9։ Գլ·է·2։ Սաղ·կ·7։ Ես·6Տ։
ժ ա Թագ· ժգ·1։
իա Թագ· ժգ·12, 13։
Լ Գլ·գ·1։ ճէ։ իգ·1։
է Գլ·իբ·9։

ծբ Թագ·է· 13, 14։ Գլ· իբ·9, 10։ բ Ճն·ա·9։

Լ Գլ·իբ·18։

հ Եբրհ·Թ· 24։ Ովս·գ· 1։ Ցօհ·ժէ· 3։
ղ գ Թագ·ի· 3։ Սաղ· ճա·2։
ղա Թագ· ժգ·7։ գ Թագ·ը· 39։ Գլ·իԸ· 17։ Սապ·է· 9։ ճԸ·2։ Առակ·ժէ· 3։ Երեմ· ժա·20։ ժէ· 10։ ի·12։ Ցօվե·բ· 23։
ղբ Ճն·ժե· 2։
ի Եբր· պիտի գտնուի քեզի։
ի Հմր 6։

Ն·Ք·ԳԸ· իբր 1015

յ Տ Ես Եւ·իե· 40։ Հմր 19։

‡ Կամ՝ իր մտքին մէջը ունեցած

Ն Գլ·Իղ·20։

Ն·Ք·ԳԸ· իբր 1015

Լ Եւ·իե· 18—22։ ա Թագ·գ·4։ գ Թագ·ը· 23։ ճ։
ո Տ Ես Եւ· իե·40։ Հմր 11, 12։

Լ բ Օր·լ· 7։ 8։ Ցես· ա·6, 7, 9։ Գլ·իբ·13։

ղ Ցես·ա·ճ։

Լ Գլ·իգ· իե։ իվ։

թեանը համար են . ու ամէն ծառայութեան համար՝ ամէն գործքի մէջ՝ ամէն յօժարակամ իմաստունները քեզի հետ են . և իշխանները ու բոլոր ժողովուրդը քու ամէն հրամանիդ կը նային :

ԳԼ . ԻԹ

1 Դաւիթ իր օրինակովը ու յորդորանքովը 6 պատճառ կ'ըլլայ որ իշխանները ու ժողովուրդը կամաւոր ընծաներ կը մատուցանեն : 10 Դաւիթին շնորհակալութիւնը ու աղօթքը : 20 Ժողովուրդը գնաւատած օրհնելով ու զոհ մատուցանելով , Սողոմոնը թագաւոր կ'նշանացնեն : 26 Դաւիթին թագաւորութեանը օրերը ու մահը :

1015

1 Եւ Դաւիթ թագաւորը բոլոր ժողովքին ըսաւ , Իմ որդիս Սողոմոն որ Աստուած միայն անիկայ ընտրեց , փափուկ տղայ մըն է , ու գործքը մեծ է . քանզի ոչ պարսպ մարդու համար չէ , հապա
2 Ցէր Աստուծոյ համար է : Ուստի ես իմ բոլոր կարողութեամբս իմ Աստուծոյս տանը համար՝ ոսկիէ ըլլալու բաներուն համար ոսկի , ու արծաթեղէններուն համար արծաթ , և պղնձեղէններուն համար պղինձ , ու երկաթեղէններուն համար երկաթ , և փայտեղէններուն համար փայտ , ու ե եղինգնաքարեր , և գամելու խոբէր , ու զարդի հսմար գոյնզգոյն քարեր , և ամէն տեսակ պատուական քարեր , ու մարմարիոն քարեր առատօրէն
3 պատրաստեցի : Ու նաև իմ Աստուծոյս տանը վրայ մեծ սէր ունենալուս համար , սրբարանի տանը համար ամէն պատրաստած բանէս ի զատ , իմ յատուկ դանձիս մէջը եղած ոսկին ու արծաթն ալ իմ Աստուծոյս տանը համար տուի ,
4 է Ոփիրի ոսկիէն իրեք հազար տաղանդ ոսկի , ու եօթը հազար տաղանդ մաքուր արծաթ՝ որ սնտուքմով տուներուն որմունքը պատեն .
5 Ոսկիէ ըլլալու բաներուն համար ոսկի , ու արծաթեղէններուն համար արծաթ , ու արուեստաւորներուն ձեռքովը ըլլալու ամէն տեսակ գործքին համար հարկաւոր եղածը գուէ . և այսօր ձեզմէ իր կամքովը Ցէրոջը * բնծայ տուող՝ ով կայ :
6 Ան ատենը Տոհմից իշխանները , ու Իսրայէլի ցեղերուն իշխանները , և հազարապետները , ու հարիւրապետները , և Թագաւորին գործքին վերակացուները յօժար կամ
7 մտք ընծայ բերին , Ու Աստուծոյ տանը գործքին համար հինգ հազար տաղանդ և տասը հազար դրամ ոսկի , ու տասը հազար տաղանդ արծաթ , և տասնուութը հազար տաղանդ պղինձ , ու հարիւր հազար տաղանդ երկաթ տուին :
8 Եւ որուն քովը որ քարեր գտնուեցաւ , Գերսոնացի Ղեբբիելին ձեռքովը Ցէրոջը տանը գանձին ընծայ-
9 յեցին : Ու ժողովուրդը անոնց կամաւոր ընծաներ մատուցանելուն համար ուրախացան , քանզի կամաւոր ընծան բոլոր սրտով մատուցին Ցէրոջը . ու Դաւիթ թագաւորն ալ խիստ շատ ուրախացաւ :
10 Եւ Դաւիթ բոլոր ժողովքին աչքին առջևը Ցէրը օրհնեց . ու Դաւիթ ըսաւ , Ով Ցէր , մեր Հօր Իսրայէլին Աստուածը , յաւիտենից մինչև յաւիտեանս օրհնեալ ես .
11 Ով Ցէր , մեծութիւնը , զօրութիւնը , փառքը , պայծառութիւնը ու վայելչութիւնը քուկդ է . քանզի բոլոր երկինքի ու երկրի վրայ եղածը քոնդ է . ով Ցէր , թագաւորութիւնը քուկդ է , ու դուն իբրև գլուխ ամէնէն բարձ-
12 րացեալ ես : Ի Եւ հարստութիւնը ու փառքը քեզմէ է , ու ամէնուն իշխանը դուն ես . և զօրութիւնը ու կարողութիւնը քու ձեռքդ մէջն է , և ամէնը մեծցնելը և ուժովցնելը քու ձեռքդ
13 է : Եւ հիմա , ով մեր Աստուածը , քեզի գոհութիւն կու տանք , ու քու փառաւորեալ անունդ կ'օրհ-
14 նենք : Բայց ես ով եմ , ու իմ ժողովուրդս ով է , որ այսպէս կամաւոր ընծայ տալու կարող ըլլանք . քանզի ամէն բան քեզմէ է , ու
15 † քուկիններէդ քեզի տուինք : Վասն զի ա մենք քու առջևդ մեր բոլոր հայրերուն պէս օտարականներ ու պանդուխտներ ենք . երկրի վրայ է մեր օրերը շուքի պէս է , ու † չկա-
16 յուն բան՝ մը չկայ : Ով Ցէր Աստուած մեր , քեզի՝ քու սուրբ անունդդ շինուելու տանը համար ամ մեր պատրաստած բաներուն բոլոր առատութիւնը քու ձեռքէդ է ,
17 ու ամէնն ալ քուկդ է . Եւ դիտեմ , ով Աստուած իմ , որ դուն Լաիրտները կը փորձես , և ուղղութիւնը կը սիրես . ասոնց ամէնը ես ուղիղ սրտով ու յօժար կամքը ընծայ ըրի . ու հիմա հոս գտնուած ժողովուրդդ ուրախութեամբ տեսայ , որ քեզի կամաւոր ընծայ կը մա-
18 տուցանեն : Ով մեր հայրերուն՝ Աբրահամին , Իսահակին ու Իսրայէլին Ցէր Աստուածը , առիկայ յաւիտեան քու ժողովուրդիդ սրբտին խորհուրդներուն մէջը պահէ , ու ‖ անոնց սիրտը քեզի ‖ ուղղէ :
19 Եւ ¶ իմ որդւոյս Սողոմոնին կատարեալ սիրտ տուր , որ քու պատուիրանքներդ , վկայութիւններդ ու

1015 — ՆԵԼ . ԼԹ . 25 , 26 ; ԼԳ . 1 , 2 :

ա ԳԹԱԳ . Գ . 7 ; ԳԼ . ԲԲ . 5 ; ԱՌԱԿ . Գ . 8 :

բ Ցե՛ս Եւ . ԺԳ . 11 , 12 ; Ցայս . ԻԱ . 18 , ՃԱ :

գ ԳԹԱԳ . Գ . 28 :

* ԵԲՐ . Իր ձեռքը ԼԵ-ՑՐՈՂ

դ ԳԼ . ԻԵ . 1 :

ե ԳԼ . ԻԵ . 25 , ՃԱ :

ՆԵ . Ք . ՂԲ . 1015

ՂԳԼ . ԻԿ . 21 :

ԼԲ ԿՈՐ . Թ . 7 :

ԷՄԱՏ . Գ . 18 ; ա ՑԻՄ . ա . 17 ; Ցայս . Ե . 18 :

բ ՀԱՒ . ԺԱ . 36 :

† ԵԲՐ . քու ձեռքէդ

թ ՍԱՂ . ՃԲ . 12 ; ԵԲՐ . ԺԱ . 13 ; ա ՊԵՏ . Բ . 11 :

ի ՅՈԲ . ԺԴ . 9 ; ՍԱՂ . Ղ . 9 ; ՃՂ . 11 ; ՃԹ . 4 :

‡ ԵԲՐ . ապատիճութիւն

լ ա ԹԱԳ . ԺԴ . 7 ; ԳԼ . ԻԸ . 9 :

խ ԱՌԱԿ . ԺԱ . 20 ՛

ծ ՍԱՂ . Ժ . 17 :

‖ ԿԱՐ ՛ ՀԱՍՏԱՏԵ ՛ :

ձ ՍԱՂ . ՀԲ . 1 :

կանոններդ պահէ , և ամէնը՝ ի գործ դնէ , ու շինէ ան պալատը՝ որուն համար հպատրաստութիւն տեսեր եմ՝ ։

20 Եւ Դաւիթ բոլոր ժողովքին ը-սաւ , Հիմա ձեր Տէր Աստուածը օրհնեցէք . ու բոլոր ժողովքը իրենց հայրերուն Տէր Աստուածը օրհնե-ցին , և ծռելով՝ Տէրոջը ու թագա-
21 ւորին երկրպագութիւն ըրին ։ Ու հետևեալ օրը զոհեր ու ողջակէզներ մատուցին Տէրոջը ՝ հազար զուա-րակ , հազար խոյ , հազար գառնո-անոնց թափելու նուէրներովը ՝ ու բոլոր Իսրայէլին համար շատ
22 զոհեր մատուցին ։ Եւ ան օրը Տէ-րոջը առջևը մեծ ուրախութիւնով կերան խմեցին ՝ ու Դաւիթին որ-դին Սողոմոնը նորէն թագաւոր ը-րին . և պնծնին Տէրոջը համար թա-գաւոր , ու Սադովկը քահանայ օ-
23 ծեցին ։ Եւ Սողոմոն իր հօրը Դա-ւիթին տեղը Տէրոջը աթոռին վը-րայ թագաւոր նստաւ , ու յաջո-ղութիւն գտաւ . և բոլոր Իսրայէլ
24 անոր ծառայնդեցաւ ։ Ու ամէն իշ-խանները ու զօրաւորները , և Դա-ւիթ թագաւորին բոլոր որդիներն ալ Սողոմոն թագաւորին ետևնէն
25 զանդեցան ։ Ու Տէրը բոլոր Իս-րայէլին առջևը Սողոմոնը խիստ մեծցուց , և անոր այնպէս թա-գաւորութեան փառք տուաւ , որ անկէ առաջ Իսրայէլի վրայ թա-գաւոր եղողէ մը ամենևին եղած չէր ։
26 Եւ Յեսսէի որդին Դաւիթ բոլոր Իսրայէլի վրայ թագաւորու-
27 թիւն ըրաւ . ՚ Եւ անոր Իսրայէլի վրայ թագաւորութիւն ըրած օրերը քառասուն տարի եղաւ . յ Քեբրոնի մէջ եօթը տարի թագաւորութիւն ըրաւ , ու Երուսաղեմի մէջ երեսուն-ուիրեք տարի թագաւորութիւն
28 ըրաւ ։ Եւ Ն բարի ծերութեամբ մեռաւ , լ կեանքին՝ մեծութենէն ու փառքէն իր բաղձանքը առած . և անոր տեղը անոր որդին Սողոմոն
29 թագաւոր եղաւ ։ Ու Դաւիթ թագաւորին առաջին ու վերջին գործերը ահա Սամուէլ տեսանո-ղին գրքին մէջը , ու Նաթան մար-գարէին գրքին մէջը , և Գադ տե-սանողին գրքին մէջը գրուած են ,
30 Նաև անոր բոլոր թագաւորութիւ-նը ու քաջութիւնը , ու թէ ա-նոր , թէ Իսրայէլին և թէ ո-րէ երկիրներուն ամէն թագաւորու-թեանցը պատահած գիպուածները ։

ԵՐԿՐՈՐԴ ԳԻՐՔ ՄՆԱՑՈՐԴԱՑ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Գաւաոնի մէջ Սողոմոնին մատուցած հանդի-սաւոր զոհը ։ 7 Սողոմոն՝ իմաստութիւնը ընտրելուն համար՝ Աստուծմէ կ՚օրհնուի ։ 18 Սողոմոնին շքեղ ու հարստութիւնը ։

1 Եւ՝ Դաւիթի որդին Սողոման իր թագաւորութեանը մէջ զօրա-ցաւ , ու Ք անոր Տէր Աստուածը անոր հետ էր , ու Ջ զանիկայ խիստ
2 մեծցուց ։ Եւ Սողոմոն բոլոր Իս-րայէլին՝ այ՚նչ՚ Ր հազարապետնե-րուն , հարիւրապետներուն , դա-տաւորներուն ու բոլոր Իսրայէլին ամէն տոհմապետներուն խօսեցաւ ։
3 Եւ Սողոմոն ու բոլոր ժողովքը ա-նոր հետ Ե գացաւ՝ Ոնի բարձր տեղը գաղթի . քանզի Տէրոջը ծառային Մովսէսին անապատին մէջ շինած՝ Աստուծոյ ժողովքի խորանը հոն
4 էր . Ը Միայն թէ Դաւիթ Աստու-ծոյ տապանակը կարիաթարիմէն իր պատրաստած տեղը հաներ էր . քանզի Երուսաղեմի մէջ անոր վը-
5 րայ էլին առջևը Սողոմոնը խիստ մեծցուց , և հանոր այնպէս թա-գաւորութեան փառք տուաւ , որ անկէ առաջ Իսրայէլի վրայ թա-գաւոր եղողէ մը ամենևին եղած չէր ։
6 Եւ յասէս Ցեսսէի որդին Դաւիթ բոլոր Իսրայէլի վրայ թագաւորու-
7 թիւն ըրաւ ։ ՚ Եւ անոր Իսրայէլի վրայ թագաւորութիւն ըրած օրերը քառասուն տարի եղաւ . յ Քեբրոնի մէջ եօթը տարի թագաւորութիւն ըրաւ , ու Երուսաղեմի մէջ երեսուն-ուիրեք տարի թագաւորութիւն
8 ըրաւ ։ Եւ Ն բարի ծերութեամբ մեռաւ , լ կեանքին՝ մեծութենէն ու փառքէն իր բաղձանքը առած . և անոր տեղը անոր որդին Սողոմոն
9 թագաւոր եղաւ ։ Ու Դաւիթ թագաւորին առաջին ու վերջին գործերը ահա Սամուէլ տեսանո-ղին գրքին մէջը , ու Նաթան մար-գարէին գրքին մէջը , և Գադ տե-սանողին գրքին մէջը գրուած են ,
10 Նաև անոր բոլոր թագաւորութիւ-նը ու քաջութիւնը , ու թէ ա-նոր , թէ Իսրայէլին և թէ ո-րէ երկիրներուն ամէն թագաւորու-թեանցը պատահած գիպուածները ։

Ն ։ Ք ։ ՉԴ ։ 1015
Հմր 2 ։ ԳԼ ։ իբ ։ 14 ։
Ն ։ Ք ։ ՉԴ ։ 1015
Գ գթ ։ գ ։ 18 ։ բ Մն ։ ա ։ 12 ։ Ժող ։ բ ։ 9 ։
Ե գթ ։ ե ։ 4 ։ գ Թագ ։ բ ։ 11 ։
յբ Թագ ։ ե ։ 5 ։
Ն Ծն ։ իե ։ 8 ։ Ա ԳԼ ։ իգ ։ 1 ։
Յգ Թագ ։ ա ։ 35 ։ 39 ։
Լ Ծագ ։ բ ։ 2 ։ * Եբր ։ ձեռք առին։ տե՛ս Նե ։ իգ ։ 2 ։ իե ։ 29 ։ բ Մն ։ Լ ։ 8 ։ եզեկ ։ ժե ։ 18 ։
ա Դան ։ բ՛ ։ 21 ։
Ն ։ Ք ։ ՉԴ ։ 1015
Ե գթ ։ ե ։ 46 ։
Ի Նե ։ լԹ ։ 3 ։
Ե ա Մն ։ իԹ ։ 25 ։
Բ ա Մն ։ իե ։ 1 ։
Ե գ Թագ ։ գ ։ 3 ։ ա Մն ։ Ժդ ։ 39 ։ Ելս ։ 29 ։
Ը բ Թագ ։ գ ։ 2 ։ Ա Ի ։ ա Մն ։ ժե ։ 1 ։
1045
Ն ։ Ք ։ ՉԴ ։ 1015
† Կա՛ ։ վայ մատուց ։
Ի գ Թագ ։ գ ։ 4 ։
ժ գ Թագ ։ գ ։ 5 ։ 6 ։
Ե ա Մն ։ իբ ։ 5 ։
Լ գ Թագ ։ գ ։ 7 ։ 8 ։
Ի գ Թագ ։ գ ։ 9 ։
ժ Թու ։ իե ։ 17 ։ բ Օր ։ լ ։ 2 ։

ն · ք · ցԲ ·
1015

մեծ ժողովուրդդ ով կրնայ դա-
11 տել : Եւ Աստուած Սողոմոնին
ըսաւ , Որովհետեւ քու սրտիդ մէջը
աս իկայ եղաւ , ու հարստութիւն ,
ստացուածք , փառք , և քու
թշնամիներուդ հոգին չխնդրեցիր ,
ու երկար կեանք ալ չխնդրեցիր ,
հապա քեզի իմաստութիւն ու գի-
տութիւն խնդրեցիր , որ դատես
իմ ժողովուրդս՝ որուն վրայ քեզ
12 թագաւոր ըրի , Ո՛րիճ իմաստու-
թիւն ու գիտութիւն տրուի քեզի ,
և հարստութիւն , ստացուածք ու
փառք ալ պիտի տամ քեզի . ա-
նանկ որ հ՚քեզմէ առաջ եղող թա-
գաւորներուն այնպէս եղած չէ , ու
քեզմէ ետքը ԼԻՈՆԵՐՈՆ ալ այնպէս
13 պիտի չըլլայ : Եւ Սողոմոն Գաբա-
աւոնի բարձր տեղէն՝ ժողովքի խո-
րանին առջևէն Երուսաղէմ դար-
ձաւ , ու Իսրայէլի վրայ թագաւո-
րութիւն ըրաւ :

14 Եւ Սողոմոն կառքեր ու ձիաւոր-
ներ ժողվեց . ու անիկայ հազար
չորս հարիւր կառք ու տասներ-
կու հազար ձիաւոր ունեցաւ , և
զանոնք կառքի քաղաքներուն մէ-
ջը , ու թագաւորին քովը Երուսա-
15 ղեմի մէջ տեղաւորեց : Ու Եւ թա-
գաւորը Երուսաղեմի մէջ արծաթը
ու ոսկին քարերու պէս ըրաւ , ու
եղևնափայտը շատութենէն՝ դաշտի
մէջ եղող մոլաթզենիներուն պէս
16 ըրաւ : Եւ Սողոմոնին ձիերը Եգ-
դիպտոսէն կու գային . ու թա-
գաւորին վաճառականներուն կա-
րաւանը մէկ որոշուած գնով մը
յիշէրս երամներ ծախու կ՚առ-
17 նէին . Ու Եգիպտոսէն մէկ կառք
մը դուրս ելլելուն՝ վեց հարիւր
արծաթով վեր կը հանէին , ու մէկ
ձին՝ հարիւր յիսուն ոչխարով . ու
Հետացոց բոլոր թագաւորներուն
համար , և Ասորւոց բոլոր թագա-
ւորներուն համար ալ՝ անոնց ձեռ-
քովը այնպէս կը հանէին :

ԳԼ · Բ

1 , 17 Սողոմոնին դործաւորները տաճարը շինե-
լու համար : 3 Սողոմոն Քիրամին վարպետներ
ու շինութեան համար նիւթ կ՚ուզէ : 11 Քի-
րամ ալ բարեկամբերէն պատասխան կը խրկէ :

1 Եւ Սողոմոն * միտքը դրաւ՝ որ Տէ-
րոջը անունովը տուն՝ ու իր թա-
2 գաւորութեանը տուն շինէ : Ու
Սողոմոն եօթանասուն հազար
բեռնակիր՝ ու լեռը էոչ կտրող
ութսուն հազար մարդ †ընտրեց , և
անոնց վրայ իրեք հազար վեց հա-
րիւր վերակացու դրաւ :

3 Ու Սողոմոն ‡ Տիւրոսի թագաւո-
րին Քիրամին մօտ խրկեց , ու ը-
սաւ , Ինչպէս որ իմ հօրս Դաւի-

թին ըրիր , ու անոր եղևնափայտեր
խրկեցիր որ իրեն բնակելու համար
4 տուն շինէ , Ահա ես իմ Տէր Ա-
ստուծոյս անունովը տուն կը շինեմ ,
որ անոր նուիրուի , Ղանոր առջևը
անուշահոտ խունկ ծխուի , ու Էմիշտ
առաջաւորութեան հացը դրուի , և
ԸառտուՏ ու իրիկուն , շաբաթները
և ամսագլուխները ու մեր Տէր Ա-
ստուծոյն տօներուն օրէրը՝ ողջակէզ-
ներ մատուցուի . ասիկայ Իսրայէ-
լին յաւիտենական պարտաւորու-
5 թիւն է : Եւ աս տունը որ ես կը
շինեմ , մեծ ըլլալ է . քանզի
Մեր Աստուածը ամէն աստուած-
6 ներէն մեծ է . Ի՞ Ու անոր տուն շի-
նելու ով կարող է . քանզի եր-
կինքը ու երկինից երկինքը չէն
կրնար պարունակել զանիկայ . ու-
րեմն ես ով եմ , որ անոր տուն
շինեմ . միայն Թէ անոր առջևը
խունկ ծխելու համար պէղ պիտի
7 պատրաստեմ : Եւ հիմա ինձի մէկ ի-
մաստուն մարդ մը խրկէ , որ ոսկին ,
արծաթը , պղինձը , երկաթը , ծի-
րանեդոյնը , կարմիրը և կապուտակը
բանիլ գիտնայ , ու քանդակադոր-
ծութիւն ալ գիտնայ , որ իմ քովս
Ցուդայի ու Երուսաղեմի մէջ ե-
ղող՝ Էիմ հօրս Դաւիթին պատ-
րաստած իմաստուններուն հետ
8 ըլլայ : Նաև ինձի Լիբանանէն ե-
ղևնափայտեր , մայր փայտեր ու
Էալմուկ փայտեր խրկէ . քանզի
ես գիտեմ որ քու ծառաներդ
Լիբանանէն փայտ կտրելը գիտեն .
և ահա իմ ծառաներս քու ծառա-
9 ներուդ հետ ըլլան , Ու ինձի խիստ
շատ փայտեր պատրաստեն . քանզի
իմ շինելու տունս մեծ ու փառաւոր
10 ըլլալու է : Ի՞ Եւ ահա ես քու ծա-
ռաներուդ՝ փայտ կտրող բանուո-
ղներուն քսան հազար քոր ձե-
ծուած ցորեն , ու քսան հազար
քոր գարի , ու քսան հազար մար
գինի ու քսան հազար մար եղ կու
տամ :

11 Եւ Տիւրոսի Քիրամ թագաւորը
Սողոմոնին նամակ խրկեց ու ըսաւ ,
‡Տէրը իր ժողովուրդը սիրելուն
համար քեզ անոնց վրայ թագաւոր
12 դրաւ : Եւ Քիրամ ըսաւ , Հ՚Ը-
կինքը ու երկիրը ստեղծող Իսրա-
յէլին Տէր Աստուածը Ի՞ օրհնեալ ըլ-
լայ , որ Դաւիթ թագաւորին իս-
կեմուհիին ու գիտութիւն ունե-
ցող իմաստուն որդի մը տուաւ , որ
անկիկայ Տէրոջը տուն , ու իր թա-
գաւորութեանը տուն պիտի շինէ :
13 Եւ հիմա իմ ‡վարպետս Քիրամը
կը խրկեմ , մեծ հանճարեղ ու իմաս-
14 տուն մարդ մըն է . Ղ՚Ընիկայ Դանի
աղջկներէն եղող կնկան մը որդի

ն · ք · ցԲ
1015

Ի՞մ 1 :

ՂԵԼ · Լ · 7 :
Ի՞ԵԼ · ԻԵ · 30 :
ՂՎ · Իդ · 8 :

ԸԹՈՒ · ԻԸ · 3 , 9 , 11 :

Ի՞ՍԱՂ · ՃԼԲ · 5 :

Ի՞Գ ԹԱԳ · Ը · 27 : ԳԼ · Գ · 18 : Ես · կզ · 1 :

ԻՄՈՆ · ԻԲ · 15 :

ԼԳ ԹԱԳ · Է · 6 :

Ի՞Գ ԹԱԳ · Ժ · 11 :

Ի՞Գ ԹԱԳ · Է · 11 :

Ի՞Գ ԹԱԳ · Ժ · 9 : ԳԼ · Թ · 8 :

ՀՆԱ · Ա · 2 : Ասղ · Լդ · 6 : ՃԸ · 25 : ՃԻԳ · 8 : ՃԼԳ · 65 : 6 : Գոր · Գ · 24 : Ժգ · 14 : Ցայս · Ժ · 6 :

Ի՞Գ ԹԱԳ · Է · 7 :

‡ԲԷՐ · Հայր

ԼԳ ԹԱԳ · Է · 13 , 14 :

ա Գ ԹԱԳ · Է · 5 :
* ԲԷՐ · ըսաւ
Ի՞Գ ԹԱԳ · Է · 15 : Ճ՞Ր 18 :
†ԲԷՐ · Համրեց :
Ի՞Գ ԹԱԳ · Է · 1 :
Ի՞Ա ՄՆ · Ժ · 1 :

Ն·ՔՐ·ԶՔ· 1015

է ու անոր հայրը Տիւրացի է . ա-
նիկայ ոսկի , արծաթ , պղինձ , եր-
կաթ , քարեր ու փայտեր , նաև
ծիրանեգոյնի , կապուտակի , բեհե-
զի և կարմիրի վրայ բանելու կող-
մանէ , ու ամէն տեսակ քանդակը
քանդակելու կողմանէ յաջողակ է .
և քու իմաստուններուդ հետ , ու
քու հօրդ Դաւիթին՝ իմ տիրոջս
իմաստուններուն հետ իրեն ամէն
առաջարկուած բանին հնարքը կը
15 գտնէ : Եւ հիմա *իմ տէրս իր ը-
սած ցորենը ու գարին , եղը ու
գինին իր ծառաներուն թող խրկէ .
16 ՛ու մենք Լիբանանէն քեզի հար-
կաւոր եղածին չափ փայտեր կը
կտրենք , և զանոնք ծովէն լաստեր
կ՚ընենք՝ ՛Յոպպէ կը բերենք քեզի ,
ու դուն զանոնք Երուսաղէմ հա-
նէ :
17 Նու Սողոմոն Իսրայէլի երկրին մէ-
ջը եղող բոլոր օտարազգի մարդիկ-
ները ւիր հօրը Դաւիթին համրե-
լէն ետքը համրեց. և անոնք հարիւր
յիսունհիւրեք հազար վեց հարիւր
18 ՛հատ գտնուեցան . ու *անոնցմէ եօ-
թանասուն հազար բեռնակիր , ու
լեռը ֆայտ կտրող ութսուն հա-
զար , ու զանոնք բանեցընելու հա-
մար իրեք հազար վեց հարիւր վե-
րակացու ըրաւ :

ՀՅԿ 10 ։

Ի ԹԱԳ· Ե· 3 ։ 9 ։

Յ ՅՈՎ· ԺԹ· 46 ։ ԳԾՐ· Թ· 36 ։

Ն ՀՐ 2 ։ Գ ԹԱԳ· Ե· 13 ։ 15 ։ 16 ։ Թ· 20 ։ 21 ։ ՂԵՒ· 7 ։ 8 ։

Ը ՄՆ· ԻԲ· 3 ։

Ա ՀՐ 2 ։

ԳԼ· Գ

1 Տաճարին տեղը ու շինութեան սկզբնաւորու-
թիւնը ։ 3 Անոր չափերը ու զարդերը ։ 11 Քե-
րովբէները ։ 14 Վարագոյրը ու սիւները ։

1012

Ա ԹԱԳ· Զ· 1, Ճ ։

Բ ՕՆ· ԻԲ· 3 ։ 14 ։

Ե ՄՆ· ԻԱ· 18 ։ ԻԲ· 1 ։

1 Նու Սողոմոն սկսաւ Տէրոջը տունը
շինել Երուսաղեմի մէջ՝ Մօրիա
լեռանը վրայ՝ ուր որ Տէրը անոր
հօրը Դաւիթին երեւցեր էր , ան
տեղը՝ որն որ Դաւիթ Եբուսացի
Ոռնային կալին մէջը պատրաստեր
2 էր : Եւ իր թագաւորութեանը
չորրորդ տարին՝ երկրորդ ամսուն
երկրորդ օրը սկսաւ շինել :
Գ Ա ԹԱԳ· Զ· 2 ։
3 Ու Աստուծոյ տունը շինելու հա-
մար Սողոմոնին դրած հիմը ասիկայ
էր . առջի չափով վաթսուն կան-
գուն երկայն , ու քսան կանգուն
4 լայն էր : Եւ ՛դիմացը եղող սրա-
հին երկայնութիւնը՝ տանը լայ-
նութեամբը քսան կանգուն , ու
բարձրութիւնը հարիւր քսան կան-
գուն էր . ու զանիկայ ներսէն մա-
Ե ԹԱԳ· Զ· 8 ։
5 քուր ոսկիով պատեց : Եւ ՛մեծ
տունը մայր փայտով ծածկեց , ու
զանիկայ մաքուր ոսկիով պատեց ,
ու անոր վրայ արմաւենիներ ու
6 շղթաներ *փորագրեց : Եւ շքե-
ղութեան համար տունը պա-
տուական քարերով զարդարեց .
Է ԹԱԳ· Զ· 17 ։
7 ու ոսկին Փարուիմի ոսկի էր : Եւ
տանը դէրանները , սեմերը , պա-
տերը ու դռները ոսկիով պատեց .
ու պատերուն վրայ քերովբէներ
քանդակեց :
8 Եւ սրբութեանց սրբութիւնին
տունը շինեց . անոր երկայնութի-
նը տանը լայնութեանը պէս՝ քսան
կանգուն , ու լայնութիւնը քսան
կանգուն էր . և զանիկայ վեց հա-
րիւր տաղանդի չափ մաքուր ոսկի-
9 ով պատեց : Ու բեւեռներուն կը-
շիռը յիսունական սիկղ ոսկի էր .
ու վերնատունները ոսկիով պա-
10 տեց : Ե Եւ սրբութեանց սրբու-
թիւնին տանը մէջ երկու քանդա-
կագործ քերովբէներ շինեց , ու զա-
11 նոնք ոսկիով պատեց . Եւ քերով-
բէներուն թեւերը քսան կանգուն
երկայնութիւն ունէին . մէկ թեւը
հինգ կանգուն էր , ու տանը պա-
տին կը դպչէր , և միւս թեւը հինգ
կանգուն էր , ու միւս քերովբէին
12 թեւին կը դպչէր . Մէ՛ս քերովբէին
ալ մէկ թեւը հինգ կանգուն էր , ու
տանը պատին կը դպչէր , ու միւս
թեւը հինգ կանգուն էր , ու միւս
13 քերովբէին թեւին կցուած էր : Ա-
ս քերովբէներուն տարածուած թեւե-
րուն երկայնութիւնը քսան կանգուն
էր . ու անոնք իրենց ոտքերուն
վրայ կայնած էին , ու անոնց երեսը
դէպ ՛ի †տունը կը նայէր :
† Ը՛Ս՛ ՝ներս
14 Եւ Ըվարագոյրը՝ կապուտակէ ,
ծիրանիէ , կարմիրէ ու բեհեզէ շի-
նեց , ու անոր վրայ քերովբէները
գործեց :
Ը ԵԶ· Իշ· 31 ։ Մատ· Իէ· 51 ։ Ծբր· Թ· 3 ։
15 Եւ տանը առջեւը Երեսունու-
հինգ կանգուն երկայնութեամբ եր-
կու սիւն շինեց , ու ամէն մէկուն
վրայէ խոյակը հինգ կանգուն էր :
Թ ԹԱԳ· Է· 15—21 ։ Ե-ՐԵՄ· ԾԲ· 21 ։
16 Եւ դաբիրին մէջը շղթաներէն պէս
շղթաներ շինեց , ու սիւներուն
վրայ դրաւ . և ՛հարիւր նուռ շի-
Ժ ԹԱԳ· Է· 20 ։
նեց ու շղթաներուն անցուց :
17 Եւ Ըսիւները տաճարին առջեւը
կանգնեց , մէկը աջ կողմէն ու մի-
Ի ԹԱԳ· Է· 21 ։
սը ձախ կողմէն . և աջ կողմը
եղողին անունը Յաքին , ու ձախ
կողմը եղողին անունը Բոոզ կոչեց :

ԳԼ· Դ

1 Պղնձէ սեղանը : 2 Ձուլածոյ ծովը ասոնցմէ-
կու եղներու վրայ : 6 Տասը աւազանները ,
աշտանակները ու սեղանները : 9 Գաւիթնե-
րը , ու պղնձէ գործիքները : 19 Ոսկեղէն
անօթները :

1 Նու պղնձէ սեղան մը շինեց , եր-
կայնութիւնը քսան կանգուն ,
և լայնութիւնը քսան կանգուն ու
բարձրութիւնը տասը կանգուն :
Ա ԵԼ· ԻԿ· 1 ։ 2 ։ Գ ԹԱԳ· Ժ· 14 ։ Ե-ԳԿ· Խգ· 13 ։ 16 ։
2 Եւ ՛ձուլածոյ ծովը շինեց . ա-
Բ ԹԱԳ· Է· 23 ։
մէկ շրթունքէն մինչև միւս շրթ-
թունքը տասը կանգուն էր , ու
բոլորաձեւ էր , և անոր բարձրու-

Ն·ՔՐ·ԶՔ· 1012

Ն.ք.ա. 1012

Թիւնը հինգ կանգուն էր, ու անոր շրջապատը երսուն կանգուն էր.
3 եւ անոր տակը շուրջանակի ամէն կողմէն եզներու նմանութիւններ կային. ծովուն բոլորտիքը մէկ կանգունի մէջ տասնական էջերէր կը զարնէին, ու եզները երկու կարգ էին, որոնք ձուլած ատենին ձուլուեր էին։
4 Անիկայ տասներկու եզներու վրայ կը կենար, որոնց երեքը դէպ ի հիւսիս, երեքը դէպ ի արեւմուտք, երեքը դէպ ի հարաւ, ու երեքը դէպ ի արեւելք կը նայէին, ու ծովը անոնց վրայ էր, և ամենուն ետեւի կողմը դէպ ի ներս
5 դարձած էր։ Ու անոր թանձրութիւնը չորս մատնաչափ էր, և շրթունքը գաւաթի շրթունքի պէս էր, ու վրան շուշանի ծաղիկներ ցիւռուած էր, ու երեք հազար մարդ կ'առնէր։
6 Եւ տասը աւազան շինեց, ու հինգը աջ կողմը ու հինգն ալ ձախ կողմը դրաւ՝ լուացման համար. ողջակէզները անոնց մէջը կը լուային. բայց ծովը քահանայից համար էր, որ հոն լուացուին։
7 Նաեւ տասը ոսկեղէն աշտանակները չինեց ըստ իրենց օրինակին համեմատ, ու զանոնք տաճարին մէջը դրաւ, հինգը աջ կողմը ու հինգը ձախ կողմը։
8 Եւ տասը սեղան շինեց, ու զանոնք տաճարին մէջը դրաւ, հինգը աջ կողմը ու հինգը ձախ կողմը. ու հարիւր ոսկեղէն կոնքեր չինեց։
9 Եւ ըքահանայից գաւիթը, ու մեծ գաւիթը, և գաւիթին դռները չինեց, ու անոնց փեղկերը պղնձով պատեց։ 10 Եւ ծովը աջ կողմը՝ հարաւայ դէմ դէպ ի արեւելք դրաւ։
11 Ու Քիրամ կաթսաները, թիակները ու կոնքերը չինեց. և Քիրամ կատարեց ան բոլոր գործերը՝ որ Ատուծոյ տանը համար Սողոմոն
12 թագաւորին կը շինէր. Երկու սիւները, ու գունդները, ու երկու սիւներուն գլուխը եղող խոյակները, և սիւներուն գլուխը եղող խոյակներուն երկու գունդները ծածկելու համար երկու ցանցակերպ
13 զարդերը, Ու երկու ցանցակերպ զարդերուն չորս հարիւր նուռերը, այսինքն սիւներուն վրայի խոյակներուն երկու գունդները ծածկելու համար՝ ամէն մէկ ցանցակերպ զարդին վրայ երկու կարգ նուռեր.
14 Եւ տկթեղովթները չինեց, ու մկնովթներուն վրայի աւազանները
15 ը չինեց. Մէկ ծովը ու անոր տա-
16 կի տասուներկու եզները. Եւ կաթսաները, ու թիակները, ու մսա-
Ն.ք.ա. 1012
ե գ թագ. է. 24, 25, 26։
Տ Ես գ թագ. է. 26։
ի գ թագ. է. 38։
* Եբր. ողջակէզի գործը
ղ գ թագ. է. 49։
ի Նե. ը. 31, 40։ աՄՆ. ը. 12, 19։
ճ գ թագ. է. 48։
ի գ թագ. զ. 36։
ժ գ թագ. է. 39։
ի Ես գ թագ. է. 49։
լ գ թագ. է. 41։
խ Ես գ թագ. է. 20։
ծ գ թագ. է. 27, 43։

հանները, և անոնց բոլոր գործիքները՝ Ցերոբովամ տանը համար Սողոմոն թագաւորին՝ փայլուն պղնձէ շինեց
17 Հովանոց վարպետը Քիրամ։ Հովանոցները զանոնք Յորդանանու դաշտին մէջ Թանձր Հողի մը վրայ ձուլել տուաւ Սոկքովթի ու Սարեդայի մէջտեղը։ 18 Եւ Սողոմոն ասոնց բոլոր կարասիները խիստ շատ շինեց, քանզի պղինձը կշռելի չէր
19 դար։ Ու Սողոմոն Ատուծոյ տանը բոլոր կարասիները շինեց. նաեւ խոսկի սեղանը, ու անոնց վրայ դասաձոյ հացերը՝ որոնց վրայ հաւաքուեր
20 էորուխեան հացը կը դրուէր, եւ մաքուր ոսկիէ աշտանակները, ու անոնց ծաղկներն ու ճրագները՝ դաբերին առջևը վառելու համար ըստ սովորու-
21 թեան, Եւ ծաղկ ոսկիէ ծաղիկները, ու ճրագները, և ունե-
22 լիները, Ու մաքուր ոսկիէ բազմաց կալները, տաշտերը, խնկամանները, ու բուրվառները. և տանը դռները՝ այսինքն սրբութեանց սրբութիւնին ներսի դռանը փեղկերը, և տանը այսինքն տաճարին դռանը փեղկերը ոսկիէ չինէց։

ԳԼ. Ը

1 Նուիրուած գանձերը։ 2 Ցապանակին հանդիսաւոր կերպով գաբերի մէջ դրուիլը։ 11 Երբոր զԱստուած կ'օրհնեն, անիկայ տեսա-նելի կերպով իր հաճութեանը նշան մը կու տայ։

1 Յետոյ Սողոմոն Ցերոբովամ տանը համար շինած բոլոր գործը լմընցաւ. ու Սողոմոն իր Հօրը Դաւիթին նուիրած բաները, և արծաթը ու ոսկին ու բոլոր անօթները տարաւ, և Ատուծոյ տանը գանձերուն մէջ դրաւ։
2 Ապա Սողոմոն Իսրայէլի ծերերը, ու ցեղերուն բոլոր իշխանները, Իսրայէլի որդւոց նահապետները Երուսաղեմի մէջ ժողվեց, որ Ցերոբովամ ուխտին տապանակը Դաւիթին քաղաքէն՝ այսինքն
3 Սիոնէն հանեն։ Եւ Իսրայէլի բոլոր մարդիկները ի տօնի տօնին ատենը թագաւորին
4 քովը ժողվուեցան։ Ու Իսրայէլի բոլոր ծերերը եկան. ու Ղեւտացի-
5 ները տապանակը վերցուցին։ Եւ տապանակը ու ժողովքի խորանը, և խորանին մէջը եղած բոլոր սուրբ անօթները հանեցին. զանոնք քահանաները ու Ղեւտացիները հանե-
6 ցին։ Եւ Սողոմոն թագաւորը ու անոր քովը ժողվուած Իսրայէլին բոլոր ժողովքը՝ տապանակին առջևը ըլլալով, ոչխարներ ու արջառներ կը զոհէին, այնչափ շատ որ անթիւ ու անհամար էին։
1005 ա գ թագ. է. 51։
1004 բ գ թագ. ը. 1, ճ։
է բ թագ. ը. 12։
ը գ թագ. ը. 2։
թ Ես գ. է. 8, 9, 10։

Ն · ք · ԶՔ · 1004

7 Եւ քահանաները Տէրոջը ուխտին տապանակը ներս տարին իր տեղը՝ տանը դաբիրը՝ սրբութիւն սրբութեանցը , ա՛ւ քերովբէներուն թեւերուն տակը դը-
8 բին : Ու քերովբէները տապանակին տեղւոյն վրայ իրենց թևերը կը տարածէին . և քերովբէները տապանակը ու անոր ձողերը վերէն կը
9 ծածկէին : Եւ ձողերը երկնցուցին , և ձողերուն ծայրերը տապանակէն դաբիրին առջևը կ՚երևնային , բայց դուրսէն չէին երևնար .
Ղ Թագ · Ը · 8 ։
10 Ու մինչև աս օրս հոն է : Ցտապանակին մէջը ուրիշ բան չկար , բայց միայն երկու տախտակները , որ Մովսէս Է Քորեբի մէջ հոն դրաւ , որոնցմով Տէրը Իսրայէլի որդւոցը հետ ուխտ բրաւ , անոնց Եգիպտոսէն ելած ատենը :
Ե Օր · Ժ · 2 ։ 5 ։ Գւ · Ա · 11 ։
11 Ու երբոր քահանաները սուրբ տեղէն ելան , (վասն զի բոլոր հոն գտնուող քահանաները սրբուեր էին , չէ թէ իրենց յաջորդական
Բ Մն · ԻԵ · 1 ։
12 կարգը պահելով . Բու երգեցող Ղևտացիներուն բոլորը՝ Ասափին , Եմանին ա՛ւ Իդիթունին , և անոնց որդիներուն ու եղբայրներուն հետ՝ բեհեզներ հագած , ծնծղաներով՝ տաւիղներով ու քնարներով՝ սեղանին արևելեան կողմը կայնեցան . Ի և անոնց հետ հարիւր քսան քահանայ փող կը ՚ի՛չեցընէին .)
Ի Մն · ԺԱ · 24 ։
13 Ու երբոր փող ՚ի՛չեցընողները ու երգեցողները միաբերան մէկ ձայնով Տէրը կ՚օրհնէին ու կը գովէին , և փողերով , ծնծղաներով ու երգող նուագարաններով ձայներնին վերցընելով՝ Տէրը կ՚օրհնէին , ըսելով ,
Ե Գ · ՃՂ · Ա · 34 ։ Ցտ · 84 ։ 41 ։
Ե Գոհացե՛ք Տէրոջմէ , ինչու որ բարի է , ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է .
Ան ատենը Տէրոջը տունը ամ-
14 պով լեցուեցաւ : Եւ ամպին պատճառաւ քահանաները չէին կրնար հոն կենալ , որ Էրէնց պաշտօնը կատարեն . Է քանզի Տէրոջը փառքը Աստուծոյ տունը լեցուցեր էր :
Ել · Ի · 35 ։ Գւ · Է · 2 ։

Գ Լ · Զ

1 Սողոմոն Աստուծոյ օրհնելին ետև , զԱստուած կ՚օրհնէ : 12 Ցանգարնեայ պատարագ օրը պղնձէ կարգարանին վրայ Սողոմոնին մատուցած աղօթքը :

Գ Թագ · Ը · 12 , ՃԷ ։
1 Յետոյ Սողոմոն ըսաւ , Տէրը ըսաւ որ ինքը Է մառախուղի մէջ
Բ Ղե · Ժ · 2 ։
2 կը բնակի : Բայց ես քեզի բնակութեան համար տուն՝ ու յաւիտեան քու նստելուդ համար տեղ
3 շինեցի : Եւ Թագաւորը իր երեսը դարձուց , ու Իսրայէլի բոլոր ժողովը օրհնեց . ու Իսրայէլի բոլոր ժողովը ոտքի վրայ կայներ էին ։

Ն · ք · ԶՔ · 1004

4 Եւ անիկայ ըսաւ , Օրհնեալ ըլլայ Իսրայէլի Տէր Աստուածը , որ իր բերնովը իմ Հօրս Դաւիթին խօսք տուաւ , ու իր ձեռքովը կատարեց .
5 քանզի ըսաւ , Իմ ժողովուրդս Եգիպտոսի երկրէն հանած օրէս ՚ի վեր՝ Իսրայէլի բոլոր ցեղերէն քնաւ մէկ քաղաք մը չընտրեցի տուն շինելու համար , որ իմ անունս հոն ըլլայ , ու մարդ մը չընտրեցի , որ իմ ժողովուրդիս Իսրայէլին վրայ
Ղ Թագ · Ը · 16 ։
6 իշխան ըլլայ . Է Հապա Երուսաղէմը ընտրեցի , որ իմ անունս հոն ըլլայ . ու Դաւիթը ընտրեցի , որ իմ ժո-
Գ Մն · Իե · 4 ։
ղովուրդիս Իսրայէլին վրայ Թագաւոր ըլլայ :
Ե Թագ · Է · 2 ։ Ա Մն · Ժէ · 1 ։ Իե · 2 ։
7 Սակայն ըսաւ Եւ Է իմ Հայրս Դաւիթ միտք ունէր որ Իսրայէլի Տէր Աստուծոյն անունը տուն մը շինէ .
8 Բայց Տէրը իմ Հօրս Դաւիթին ըսաւ , Որովհետև դուն միտք դրիր որ իմ անունս տուն շինես , աղէկ ըրիր որ աս քանը միտքդ դրիր .
9 Սակայն տունը դուն պիտի չշինես . Հապա քու որդիդ՝ որ քու ետևէդ պիտի ելլէ , անիկայ իմ անունս
10 տունը պիտի շինէ : Եւ հիմա Տէրը իր բսած խօսքը կատարեց , ու ես իմ Հօրս Դաւիթին տեղը յաջորդեցի , ու Տէրոջը բսածին պէս Իսրայէլի աթոռը նստայ , ու Իսրա-
Ղ Գւ · Ը · 10 ։
յէլի Տէր Աստուծոյն անունը սա
11 տունը շինեցի : Եւ հոն դրի տապանակը՝ Տէրոջմէն Է Տէրոջը ուխտը , որն որ Իսրայէլի որդւոցը հետ բրաւ :
Ե Գ · Ը · 22 ։
12 Ե Ու Տէրոջը սեղանին առջևը՝ Իսրայէլի բոլոր ժողովքին դիմացը կայնելով , ձեռքերը տարածեց .
13 (քանզի Սողոմոն պղնձէ խարիսխ մը շինելով՝ զանիկայ դաւիթին մէջտեղը դրեր էր . անոր երկայնութիւնը հինգ կանգուն , ու լայնութիւնը հինգ կանգուն , ու բարձրութիւնը երեք կանգուն էր . և ինքը անոր վրայ կայնեցաւ , ու Իսրայէլի բոլոր ժողովքին առջևը ծունկ կրկնեց , ու ձեռքերը դէպ ՚ի երկինքը տարածեց .)
Ել · Ժ · 11 ։ Բ Օր · Գ · 39 ։ Է · 9 ։
14 Եւ ըսաւ , Ո՛վ Տէր Աստուած Իսրայէլի , Երկինքի մէջ ու երկրի վրայ քեզի պէս Աստուած չկայ , որ քու առջևդ իրենց բոլոր սրտովը քալող ծառաներուդ հետ ուխտ ու
Ա Մն · Ը · 9 ։
15 ողորմութիւն կը պահես . Ի դուն քու ծառայիդ՝ իմ Հօրս Դաւիթին բրած խոստմունքդ պահեցիր , ու բերնովդ բսածդ ձեռքովդ կատարեցիր , ինչպէս որ այսօր ՚ի՛երևան կու գայ .
16 Նոյն Եւ հիմա՛ ով Տէր Աստուած Իսրայէլի , պահէ՛ ան խոստմունքդ , որն որ քու ծառայիդ իմ Հօրս Դաւիթին ըրիր , ու ըսիր , Ի իմ առջևս Իսրայէլի աթոռին վրայ
Ի Թագ · Ը · 25 ։ Բ Մն · Զ · 16 ։ Գ Թագ · Բ · 4 ։ Է · 12 ։ Գւ · Ե · 18 ։

Նշ. ք. ՉՒ. 1004
է Սալ. ճկբ. 12։

Նաստող մարդ քեզմէ պակաս պիտի չըլլայ . եմիայն Թէ քու որդիդդ ի- րենց ճամբաներուն զգուշութիւն ընեն , ու իմ օրէնքիս մէջը քալեն , ինչպէս որ դուն իմ առջեւս քալե-

17 ցիր ։ Եւ Հիմա՝ ով Տէր Աստուած Իսրայէլի , Թող քու ծառայիդ Դաւիթին ըսած խօսքդ հաստա- տուի ։

18 Բայց միթէ Աստուած իրաւցընէ երկրիս վրայ մարդոց հետ պիտի բնակի՞ . Եահա երկինքը ու երկնից երկինքը քեզ չեն կրնար պարունա- կել , ո՛ւր կը մնայ ասիկա իմ շինած

19 տունս ։ Սակայն ով Տէր Աս- տուած իմ , քու ծառայիդ աղօթ- քին ու խնդրուածքին նայէ , որ քու ծառայիդ այսօր քու առջեւդ ըրած պաղատանքը ու աղօթքը

20 լսես . Որպէս զի աս տանը վրայ ցորեկ ու գիշեր քու աչքերդ բաց ըլլան , ան տեղւոյն վրայ՝ որուն համար ըսիր Թէ քու անունդ հոն պիտի դնես . այնպէս որ աս տե- ղը քու ծառայիդ ըրած աղօթքը

21 լսես ։ Ուրեմն քու ծառայիդ՝ և քու ժողովուրդիդ Իսրայէլին աս տեղը ըրած աղօթքները լսես . այո՛ քու բնակութեանդ տեղէն՝ եր- կինքէն լսես , ու լսած ատենդ նե- րես ։

22 Թէ որ մէկը իր ընկերին դէմ մեղանչէ , ու ան ալ երդում ընել տալու համար անոր երդում ա- ռաջարկէ , ու երդումը աս տունը՝

23 քու սեղանիդ առջեւը դայ , Ան ա- տենը դուն երկինքէն լսես ու կա- տարես , ու քու ծառաներդ դա- տես՝ , և յանցաւորը դատապար- տես , ու անոր ըրածը անոր գլուխը բերես . և արդարը արդարացընես , ու՝ անոր արդարութեանը չափովը անոր հատուցում ընես ։

24 Եւ Թէ որ քու ժողովուրդդ Իս- րայէլը՝ քեզի դէմ մեղանչելնուն համար՝ իրենց թշնամիներուն առ- ջեւը յաղթուին , ու դէպ դառնան և քու անունդ փառք տան , ու աս տանս մէջ քու առջեւդ աղօթք

25 ու աղաչանք ընեն , Ան ատենը դուն երկինքէն լսես , և քու ժող- ովուրդիդ Իսրայէլին մեղքը ներես . ու անոնց և անոնց հայրերուն տուած երկիրդ դարձընես զանոնք ։

26 Թէ որ անոնց քեզի դէմ մեղք գործելուն համար Երկինքը գո- ցուի ու անձրեւ չգայ . ու անոնք աս տեղը քեզի աղօթք ընեն , և քու անունդ փառք տան , ու զանոնք նեղելուդ համար իրենց մեղքերէն

27 դառնան , Ան ատենը դուն երկին- քէն լսես , և քու ծառաներուդ՝ ու քու ժողովուրդիդ Իսրայէլին մեղ-

Ն. ք. ՉՒ. 1004

քը ներես , որ անոնց սորվեցընես ան աղէկ ճամբան՝ որուն մէջը պի- տի քալեն . ու քու ժողովուրդիդ ժառանգութիւն տուած երկրիդ վրայ անձրեւ տաս ։

28 Թէ որ Երկրի վրայ սով , կամ ժանտախտ , կամ խորշակահարու- թիւն , կամ ոլմախաւ դալուկ , կամ մարախ , կամ թրթռուր ըլլայ , կամ անոնց թշնամիները զանոնք իրենց *բնակած երկրին մէջը նե- ղեն , կամ որ և իցէ հարուած կամ

29 հիւանդութիւն ըլլայ , Քու բոլոր ժողովուրդիդ Իսրայէլէն որ և իցէ մարդ աղօթք մը ու խնդրուածք մը ընելու ըլլայ , ու իւրաքանչիւր մարդ իր սիրտը ու ցաւը ճանչնա- լով՝ ձեռքերը դէպ՝ի աս տունը

30 երկընդրնէ , Ան ատենը դուն եր- կինքէն՝ քու բնակութեանդ տե- ղէն լսես ու ներես . և ամէն մար- դու իր բոլոր ճամբաներուն հա- մեմատ հատուցում ընես , անոր սիրտը գիտնալուդ համար . վասն զի՝ մարդոց որդիներուն սիրտը

31 մինակ դուն գիտես . Որպէս զի քեզմէ վախնան ու քու ճամբանե- րուդ մէջը քալեն բոլոր էրկնից օրե- րուն մէջը , որչափ ժամանակ որ մեր հայրերուն տուած երկրիդ վրայ պիտի ապրին ։

32 Ու հքու ժողովուրդիդ Իսրայէլէն չեղող՝ և հեռաւոր երկրէ մը քու մեծ անունդ համար և զօրաւոր ձեռքիդ համար ու բարձր բազու- կիդ համար եկող օտարականն ալ Թէ որ դայ ու աս տանս մէջ ա-

33 ղօթք ընէ , Դուն երկինքէն քու բնակութեանդ տեղէն լսես , և օ- տարականին քեզի ըրած ամէն խնդրուածքը կատարես , որ երկրիս ամէն ժողովուրդները քու անունդ ճանչնան , ու քու ժողովուրդիդ Իսրայէլին պէս քեզմէ վախնան , և գիտնան Թէ աս իմ շինած տանս վրայ քու անունդ կոչուած է ։

34 Երբոր քու ժողովուրդդ իր թշնամիին դէմ պատերազմի ելլ- Թայ ան ճամբով՝ որ դուն պիտի խրկես զանոնք , Թէ որ անոնք աս քու ընտրած քաղաքիդ , ու քու անունդ համար աս իմ շինած տանս կողմը նայելով՝ քեզի աղօթք

35 ընեն , Երկինքէն անոնց աղօթքը ու խնդրուածքը լսես , և անոնց իրաւունք ընես ։

36 Երբոր քեզի դէմ մեղք գործեն , (քանզի ոմեղք չգործող մարդ չը- կայ ,) ու անոնց բարկանալով՝ զա- նոնք թշնամիին ձեռքը մատնես , ու անոնց դերեվարները հեռու կամ մօտ երկիր մը դերի տանին զանոնք

37 Թէ որ ան իրենց դերութեան երկ-

Ն. ք. ՉՒ. 1004

ՂԼ. բ. 6 ։ Ես. կղ. 1 ։ Գար. է. 49 ։

է ա Պե. իը. 9 ։

հ Ցօհ. ժբ. 20 ։ Գար. բ. 27 ։

յ Առակ. ի. 9 ։ Ժող. է. 20 ։ Ցակ. գ. 2 ։ աՑօհ. ա. 8 ։

* ԵՒբ. դըն- ներուն

ե՛ղ ՚ի վերայ զեղջի գան ու գառնան , և իրենց գերութեան երկրին մէջ քեզի աղաչեն ու ըսեն ։ Մեղք գործեցինք , անօրէնութիւն ու անիրաւութիւն ըրինք ։ 38 Եւ թէ ո՛ր անոնք իրենց գերութեան երկրին մէջ՝ ուր որ գերի տարուած են , իրենց բոլոր սրտովը ու իրենց բոլոր հոգիովը քեզի դառնան , ու իրենց երկրին՝ որ իրենց հայրերուն տուիր , և քու ընտրած քաղաքիդ , ու քու անուանդ համար իմ՝ շինած տանս 39 կողմը նայելով աղօթք ընեն , Դուն երկինքէն քու բնակութեանդ տեղէն անոնց աղօթքը ու խնդրուածքը լսես , ու անոնց իրաւունքը ընես , և քու ժողովուրդիդ՝ քեզի 40 դէմ ըրած մեղքը ներես ։ Հիմա՝ ով Աստուած իմ , աս տեղը ՚ի պատճառ աղօթքին թող քու աչքերդ բաց ըլլան , ու քու ականջդ 41 ներդ մտիկ ընեն ։ Եւ ՚ի հիմա՝ ով Տէր Աստուած , ՚ի քու հանգստութեանդ տեղըելիր դուն ու քու զօրութեանդ տապանակը . ով Տէր Աստուած , քու քահանաներդ փրկութիւն հագնին , և քու սուրբերդ ՚ի բարութիւնով ուրախանան ։ 42 Ո՛վ Տէր Աստուած , քու օծեալիդ երեսը մի՛ անարգեր . հոգա ՚ի քու ծառայիդ Դաւիթին ըսած ողորմութիւններդ յիշէ ։

Գ Լ · Է

1 Աստուած երկինքէն կրակ խրկելով՝ Սողոմոնին աղօթքին ընդունելի ըլլալը կը յայտնէ , ու ամէնքը փառքով կը լեցնէ · ժողովուրդն ալ Տէրոջը երկրպագութիւն կ՚ընէ ։ 4 Սողոմոնին հանդիսաւոր զոհը ։ 8 Սողոմոն՝ տապատարահարաց տօնը ու սեղանին նաւակատեաց տօնը կատարելէն ետքը , ժողովուրդը կ՚արձակէ ։ 12 Աստուած Սողոմոնին կ՚երեւնայ , ու պայմանով՝ անոր խոստմունքներդ կ՚ընէ ։

1 Ու երբոր Սողոմոն իր աղօթքը լմընցուց , ՚ի երկինքէն կրակ ի՛ջաւ , ու ողջակէզները և զոհերը սպառեց . ու ՚ի Տէրոջը փառքը 2 տունը լեցուց ։ Ու եւ քահանաները չէին կրնար Տէրոջը տունը մտնել , քանզի Տէրոջը փառքը Տէրոջը 3 տունը լեցուցեր էր ։ Ու բոլոր Իսրայէլի որդիքը կրակին իջնելը՝ և տանը վրայ Տէրոջը փառքին հանդիսը կը տեսնէին . ու երեսի վրայ գետինը իյնալով՝ քարայատակին վրայ երկրպագութիւն ըրին , ու Տէրը օրհնեցին , Ո՛ր բարի է , Ո՛ր անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է ։

4 Եւ թագաւորը ու բոլոր ժողովուրդը Տէրոջը առջևը զոհեր կը 5 մատուցանէին ։ Եւ Սողոմոն թագաւորը քսանուերկու հազար արջառ , ու հարիւր քսան հազար ոչխար զոհ ըրաւ . այսպէս թագաւորը ու բոլոր ժողովուրդը Աստուծոյ տանը նաւակատիքը ըրին ։

6 Եւ քահանաները իրենց պահպանութեանը համեմատ կը կայնէին , ու Ղեւտացիները՝ Տէրոջը երգոց նուագարաններովը՝ որոնք Դաւիթ թագաւորը շիներ էր Տէրը գովելու համար , որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է , երբոր Դաւիթ անոնց ձեռքովը Տէրը օրհնեց" . ու քահանաները անոնց դիմացը փողերը կը հնչեցնէին . ու բոլոր Իսրայէլը ոտքի վրայ կայներ էր ։

7 Եւ Սողոմոն Տէրոջը տանը առջևը եղող գաւիթին մէջտեղը սրբեց , քանզի ողջակէզները ու խաղաղութեան զոհերուն ճարպերը հոն մատուց . որովհետև Սողոմոնին շինած պղնձէ սեղանը՝ ողջակէզները ու հացի ընծաները ու ճարպերը չէր կրնար պարունակել ։

8 Եւ անատենը Սողոմոն ու անոր հետ բոլոր Իսրայէլ խիստ մեծ ժողով մը՝ Եմաթի մտքէն մինչև Եգիպտոսի հեղեղատը եօթը օր 9 տօն ըրին ։ Եւ ութերորդ օրը մեծ ժողով ը ըրին . քանզի եօթը օր սեղանին նաւակատիքը՝ ու եօթը օր տօնը կատարեցին ։ 10 Ու ՚ի եօթներորդ ամսուն քսանուերկուերորդ օրը ժողովուրդը արձակեց , որոնք իրենց վրանները գացին , ցնծալով սրտով մը ուրախանալով՝ ան բարիքներուն համար՝ որ Տէրը Դաւիթին , Սողոմոնին ու իր ժողովուրդին ըրեր էր ։

11 Եւ Սողոմոն Տէրոջը տունը ու թագաւորական պատը լմընցուց . ու Տէրոջը տանը մէջ և իր տանը մէջ Սողոմոնին սիրտը ինչ որ շինել ուզեց , ամէնն ալ յաջողեցաւ ։

12 Ու Տէրը գիշերով Սողոմոնին երեւցաւ , և անոր ըսաւ , Քու աղօթքդ լսեցի , ու աս տեղս ընտրեցի , որ ինծի զոհի տուն ըլլայ ։ 13 Թէ որ երկինքը գոցեմ՝ որ անձրև չըլլայ , և թէ որ մարախին պատուիրեմ՝ որ երկիրը ուտէ , կամ թէ որ իմ ժողովուրդիս մէջը 14 ժանտախտ խրկեմ . Ու իմ անուանովս կոչուած ժողովուրդս Թէ որ խոնարհին ու աղօթք ընեն ու իմ երեսս խնդրեն և իրենց չար ճամբաներէն դառնան , Ես ալ երկինքէն պիտի լսեմ , ու անոնց մեղքը ներեմ , ու անոնց երկիրը 15 պիտի բժշկեմ ։ Հիմա՛ աս տեղս աղօթքին համար՝ իմ աչքերս բաց՝ ու ականջներս մտիկ 16 ընող պիտի ըլլան ։ Եւ հիմա՛ աս տունը ընտրեցի ու սրբեցի , որ իմ անունս յաւիտեան հոն ըլլայ . ու իմ

ն · ք · ՂԲ · 1004

ե՛ղ 8 : 29 , 52 ։

Ղեւտ . 26 : 40 , 41 ։

Ա Թագ . 8 : 46 ։

Ղեւտ . 26 : 41 ։

Ա Թագ . 8 : 48 ։

Ա Թագ . 8 : 49 ։

Ա Թագ . 8 : 50 ։

Ա Թագ . 8 : 51 ։

Ա Թագ . 8 : 52 ։

Ա Թագ . 8 : 53 ։

Ա Թագ . 8 : 54 ։

Ա Թագ . 8 : 55 ։

Ա Թագ . 8 : 56 ։

Ա Թագ . 8 : 57 ։

Ա Թագ . 8 : 58 ։

Ա Թագ . 8 : 59 ։

Ա Թագ . 8 : 60 ։

Ա Թագ . 8 : 61 ։

Ա Թագ . 8 : 62 , 63 ։

ն · ք · ՂԲ · 1004

Ա Թագ . 8 : 64 ։

Ա Թագ . 8 : 65 ։

Ա Թագ . 8 : 66 ։

Ա Թագ . 9 : 1 , 2 ։

Ա Օր . 5 : 1 ։

Գ Ղ . 26 : 28 ։

Ա Ճոկ . 10 : 4 ։

Գ Ղ . 27 : 30 ։

Գ Ղ . 40 : 4 ։

Ա Թագ . 3 : 5 , 6 ։

աչքերս ու սիրտս ամէն ատեն հոն
17 պիտի ըլլայ : Եւ թէ որ դուն իմ
առջեւս քու հօրդ Դաւիթին քա-
լածին պէս քալես , ու բոլոր քեզի
պատուիրածներս ընես , և իմ կա-
նոններս ու դատաստաններս պա-
18 հես , Ան ատենը քու թագաւորու-
թեանդ աթոռը պիտի հաստա-
տեմ , ինչպէս որ քու հօրդ Դաւի-
թին հետ ուխտ ըրի՝ ըսելով ,
19 Քեզմէ Իսրայէլի վրայ իշխող
մարդ պակաս պիտի չըլլայ : Բայց
թէ որ դառնաք , ու ձեր առջևը
դրած կանոններս ու պատուիրանք-
ներս թողուք , ու երթաք ուրիշ
աստուածներու ծառայութիւնն
ընէք , և անոնց երկրպագութիւն
20 ընէք , Անատենը * ձեզ արմատաքի
պիտի խլեմ ան երկրին վրայէն՝ որն
որ † ձեզի տուի . և աս տունը որ
իմ անունս համար սրբեցի , ե-
րեսէս պիտի ձգեմ , ու զանիկայ
բոլոր ազգաց մէջ առակ ու կատակ
21 պիտի ընեմ : Եւ աս բարձր տա-
նը համար ամէն քովէն անցնողը
պիտի զարմանայ , ու պիտի ըսէ ,
22 Ձերը ինչո՞ւ համար աս երկրիս ու
աս տանս այսպէս ըրաւ : Եւ պիտի
ըսեն , Վասն զի իրենց Հայրերուն
Ձեր Աստուածը Թողուցին , որ
զանոնք եգիպտոսի երկրէն հաներ
էր , և ուրիշ աստուածներու յա-
րեցան , և անոնց երկրպագութիւն
ու ծառայութիւն ըրին . աս պատ-
ճառով անոնց վրայ աս բոլոր չա-
րիքները բերաւ :

ԳԼ . Ը

1 Սողոմոնին շինութիւնները : 7 Իսրայէլա-
ցւոց մէջ ողջ Թողուած հեթանոսները Սո-
ղոմոն հարկառու ծառաներ կ'ընէ ; բայց Իս-
րայէլացիները իշխաններ կ'ընէ : 11 Փարաւո-
նին աղջիկը իր տունը կը փոխադրուի : 12
Սողոմոնին տարեկան հանդիսաւոր զոհերը :
14 Սողոմոն քահանաները ու Ղեւացիները
իրենց պաշտօններուն վրայ կը կեցընէ : 17
Նաւերը Ոփիրէն ոսկի կը բերեն :

1 Ձեւ՝ Սողոմոն Ցերոնը տունը ու՝ իր
տունը քսան տարուան մէջ շի-
2 նելէն ետքը , Սողոմոն ան քաղաք-
ները ալ շինեց , որոնք Քիրամ
Սողոմոնին տուեր էր , ու հոն Իս-
3 րայէլի որդիները բնակեցուց : Եւ
Սողոմոն Սուբայի Եմաթը գնաց ,
4 ու անոր տիրեց : Ե Եւ անապատին
մէջ Թադմորը շինեց , ու ան բոլոր
շտեմարանի քաղաքները՝ որոնք Ե-
5 մաթի Էլէնի մէջ շինեց . Ու վերի
Բեթհորոնը և վարի Բեթհորոնը
պարիսպներով , դռներով ու նի-
գերով ամրացած քաղաքներ շինեց .
6 Նաև Բաալաթը , ու Սողոմոնին
բոլոր շտեմարանի քաղաքները , ու
կառքերուն բոլոր քաղաքները , ու
ձիաւորներուն քաղաքները , և ան
բոլոր շինելիքը՝ որ Սողոմոն ուզեց
շինել Երուսաղեմի մէջ , Լիբանանի
մէջ , ու իր տէրութեանը բոլոր
երկրին մէջ :
7 Ե Ան բոլոր Ժողովուրդները՝ որ
Քետացիներէն , Ամորհացիներէն ,
Փերեզացիներէն , Խևացիներէն ու
Յեբուսացիներէն մնացեր էին , և
8 Իսրայէլը որոնցմե չէին , Այսինքն
անոնց զաւակները՝ որ անոնցմէ ետ-
քը ան երկրին մէջ մնացեր էին ,
ու Իսրայէլը որդիքը զանոնք բոլո-
րովին կորնչուցած չէին , Սողոմոն
զանոնք հարկատու ըրաւ մինչև
9 յայսօր : Եւ Սողոմոն իր գործքին
համար Իսրայէլի որդիներէն ծա-
ռաներ չըրաւ . հապա անոնք պա-
տերազմական մարդիկներ , ու իր
զօրավարներուն իշխանները , և իր
կառքերուն ու ձիաւորներուն վե-
10 րակացուներն էին : Եւ Սողոմոն
թագաւորին գլխաւոր իշխանները
Ե երկու հարիւր յիսուն մարդիկ էին ,
որոնք ժողովուրդին վրայ կ'իշխէին :
11 Ու Սողոմոն Ե փարաւոնին աղջի-
կը Դաւիթի քաղաքէն անոր հա-
մար շինած տունը հանեց . վասն զի
ըսաւ , Իմ կնիկս Իսրայէլի թագա-
ւորին՝ Դաւիթին տունը չնստի ,
ինչու որ Ցերոնը տապանակին մի-
տած տեղերանքը սուրբ են :
12 Ան ատենը Սողոմոն զոհին առա-
ջևը շինած Ցերոնը սեզանին վրայ
13 ողջակէզներ մատուց Ցերոնը : Եւ
Մովսէսին պատուիրածին համե-
մատ Շաբաթներու , ամսագլուխներու ,
ու հանդիսաւոր տօներուն մէջ՝
Ե տարին իրեք անգամ՝ բաղարջակերաց տօնին , շաբաթներու
տօնին ու տաղաւարահարաց տօ-
14 նին կը մատուցանէր : Եւ իր հօրը
Դաւիթին կանոնովը՝ Ե քահանա-
ներուն դասերը իրենց պաշտամանը վրայ , ու Ե Ղեւացիները իրենց
պահպանութեանցը վրայ՝ ամէն օ-
րուան որոշուածին պէս՝ քահանա-
ներուն առջևը օրհնելու ու պաշա-
ռաորութիւն ընելու համար , և
Ե դռնապաններն ալ իրենց դասե-
րուն կարգովը՝ ամէն մէկ դուռը
դրաւ . քանզի այսպէս էր Աստու-
ծոյ մարդուն Դաւիթին հրամանը :
15 Ու քահանաներուն ու Ղեւացինե-
րուն համար , և գանձարաններուն
համար ամէն բանի մէջ թագաւո-
16 րին հրամանէն դուրս չելան : Ու
Սողոմոնին ամէն գործքը՝ Ցերոնը
տանը հիմը դրուած օրէն մինչև
անոր լրիննալը՝ Ե պատրաստուած
էր : Այսպէս կատարուեցաւ Ցե-
րոնը տունը :

992

Ե Գ Թագ . Ը . 10 , ՃԷ :

Ե Գ Թագ . Ը . 17 , ՃԷ :

ՆԽ . Ք . ՂԴ . 1004

Ա Գ Թագ . Թ . 4 , ՃԷ :

Ե Գ Ե . Ե . 16 :

Ե Ղ Ա . Իգ . 14 , 33 . Բ Օր . Իը . 15 , 36 , 37 :

* Եբր . զա-նունը

† Եբր . ա-նունց

ա Բ Օր . Իի . 24 : Երեմ . Իը . 8 , 9 :

ՆԽ . Ք . ՂԴ . 992

Ն. Ք. ՉՔ. 992

17 Ան ատենը Սողոմոն Եդովմի երկրին մէջ՝ ծովեզերքը եղող Եգաւսիոնգաբերը ու Ելաթը գնաց։
18 Եւ Քիրամ իր ծառաներուն ձեռքովը նաւեր ու ծովու ճմբոպոներ՝ նէանց հմուտ եղող ծառաները խրկեց անոր. ու Սողոմոնին ծառաներուն հետ Ոփիր գացին, և անկէ չորս հարիւր յիսուն տաղանդ ոսկի առին, ու Սողոմոն թագաւորին բերին։

ԳԼ. Թ

1 Սաբայի թագուհին Սողոմոնին խմաստութեանը վրայ կը զմայլի։ 13 Սողոմոնին ոսկին. 15 անոր վահանները. 17 անոր փղոսկրեայ աթոռը. 20 անոր ամանները. 23 անոր բերուած ընծաները. 25 անոր կառքերը ու ձիերը. 29 անոր թագաւորութեանը օրերը ու մահը։

1 Սաբայի թագուհին Սողոմոնին համբաւը լսեց, ու Սողոմոնը խրթին հարցմունքներով փորձելու համար Երուսաղէմ եկաւ խիստ շատ հանդէսով, և խունկեր ու շատ ոսկի և պատուական քարեր բեռցած ուղտերով. և Սողոմոնին քովը գնաց, ու բոլոր իր սրտին մէջը եղածին վրայով անոր հետ խօսեցաւ։ 2 Եւ Սողոմոն անոր բոլոր հարցմունքները բացատրեց. ու բնաւ անանկ մէկ խօսք մը չկար, որ Սողոմոն չկարկլնայ ու չբացատրէ անոր։ 3 Եւ Սաբայի թագուհին՝ Սողոմոնին խմաստութիւնը, ու անոր շինած տունը, 4 եւ անոր սեղանին կերակուրները, ու անոր ծառաներուն *բնակարանները, և պատասխանողներուն կայնուածքը, ու անոնց հագուստները, և անոր մատուռակները, ու անոնց հագուստները, ու Տէրոջը տունը երթալը անդուխտ տեսնելով, խելքը գլուխն գնաց. 5 Եւ թագաւորին ըսաւ, Քու վէճակիդ ու խմաստութեանդ վրայով իմ երկրիս մէջ լսած խօսքերս ճշմարիտ են եղեր. 6 բայց ես ան խօսքերուն չհաւատացի, մինչև որ անձամբ եկայ ու իմ աչքերովս տեսայ. և ահա քու խմաստութեանդ շատութեանը կէսը ինծի չպատմուեցաւ. դուն գերազանց ես փառքիդ համբաւէդ՝ որ ես լսեցի։ 7 Երանի՛ քու մարդիկներուդ՝ ու երանի՛ ասոնք քու ծառաներուդ՝ որոնք միշտ քու առջեւդ կայնելով քու խմաստութիւնդ կը լսեն։ 8 Քու Եհովայ Աստուածդ օրհնեալ ըլլայ, որ քեզի հաճեցաւ, ու քեզ իր աթոռին վրայ դրաւ, որ քու Տէր Աստուածդ համար թագաւոր ըլլաս. քու Աստուածդ՝ Իսրայէլը սիրելուն համար ու զանոնիկայ յաւիտեան հաստատելու համար, քեզ անոնց վրայ թագաւոր դրաւ, որ իրաւունք ու արդարութիւն գործադրես։ 9 Թիւն ընծա։ Եւ թագաւորին հարիւր քսան տաղանդ ոսկի ու խիստ շատ խունկեր և պատուական քարեր տուաւ. ու Սաբայի թագուհին՝ Սողոմոն թագաւորին տուած խունկերուն պէս չկար։ 10 Եւ Քիրամին ծառաները ու Սողոմոնին ծառաները՝ Ոփիրէն ոսկի կը բերէին, Հալմուկ փայտեր ու պատուական քարեր ալ բերին։ 11 Եւ թագաւորը ալմուկ փայտէն՝ Տերոջը տանը ու թագաւորական տանը աստիճաններ, ու երգեցողներուն համար քնարներ ու տաւիղներ շինեց. և անոնց պէս անկէ առաջ Ցուդայի երկրին մէջը չէր երեւցած։ 12 Ու Սողոմոն թագաւորը Սաբայի թագուհիին բոլոր ուզած ու խնդրած բաները տուաւ, ան բաներէն՝ զատ՝ որ անիկայ թագաւորին բերաւ. և անիկայ իր ծառաներուն հետ դարձաւ իր երկիրը գնաց։

13 Ու մէկ տարուան մէջ Սողոմոնին եկած ոսկիին կշռքը վեց հարիւր վաթսունուվեց տաղանդ ոսկի էր, 14 Առուտուր ընողներուն, ու վաճառականներուն, և Արաբացւոց բոլոր թագաւորներուն, ու երկրին նախարարներուն՝ Սողոմոնին բերած ոսկիէն ու արծաթէն՝ զատ։ 15 Եւ Սողոմոն թագաւորը կռածոյ ոսկիէ երկու հարիւր վահան շինեց. ամէն մէկ վահանին համար վեց հարիւր *դրամ կռածոյ ոսկի գնաց։ 16 կռածոյ ոսկիէ երեք հարիւր ասպար ալ շինեց. ամէն մէկ ասպարին երեք հարիւր դրամ ոսկի գնաց. ու թագաւորը Լիբանանի անտառին տունը դրաւ զանոնք։ 17 Եւ թագաւորը փղոսկրէ մեծ աթոռ մը շինեց, և զանիկայ մաքուր ոսկիով պատեց։ 18 Եւ աթոռը վեց աստիճան ու ոսկիէ պատուանդան մը ունէր, որոնք աթոռին կից էին. և նստելու տեղը մէկ կողմէն ու միւս կողմէն չեներան ունէր, ու չեներաններուն քովը երկու առիւծներ կը կայնէին։ 19 Եւ հոն վեց աստիճաններուն վրայ մէկ կողմէն ու միւս կողմէն տասներկու առիւծներ կը կայնէին. քանի մէկ թագաւորութեան մէջ ասանկ բան մը շինուած չէր։ 20 Ու Սողոմոն թագաւորին բոլոր խմելիքի ամանները ոսկի էին. և Լիբանանի անտառին տանը բոլոր ամանները մաքուր ոսկի էին. արծաթէ չկար. ինչ որ անիկայ Սողոմոնին օրերը բանի մը տեղ չէր սեպուեր։ 21 Քանզի թագաւորին նաւ-

Ն. Ք. ՉՔ. Իբր 992

Իգ Թագ. Թ. 26։ Ա Օր. Բ. 8։ Դ Թագ. ԺԴ. 22։ Իգ Թագ. Թ. 27։ Գա. Թ. 10, 18։

Իբր 992 ։ Դ Թագ. Ժ. 1, ԼԸ։ Ծա. Ժբ. 42։ Ղև. Ժ. 31։

* Կամ՝ ծառայութիւնը,

Իգ Թագ. Ժ. 29։

Ն·Ք·ՂԴ· Ի՛ր 992

էրը քիրամին ծառաներուն հետ Թարսիս կ'երթային . Թարսիսի նաւերը իրենք տարին անգամ մը ոսկիով , արծաթով , փղոսկրով , կապիկներով ու սիրամարդներով բեռնաւորուած կու գային :

22 Եւ Սողոմոն թագաւորը հարըստութեան ու իմաստութեան կողմանէ երկրիս բոլոր թագաւորները։

23 ըէն մեծ եղաւ : Ու երկրի բոլոր թագաւորները կը փափաքէին Սողոմոնին երեսը դիտելու , և անոր իմաստութիւնը լսելու , որն որ Աստուած անոր սրտին մէջ դրեր էր :

24 Ու անոնց ամէնը տարուէ տարի իրենց ընծաները կը բերէին , այսինքն արծաթէ ամաններ , ոսկիէ ամաններ , հանդերձներ , զէնքեր , խունկեր , ձիեր ու ջորիներ :

Բ Գ Թագ· ը· 26 : Ժ· 26 : Գ Ն· ա· 14 :

25 Եւ Սողոմոն Բ ձիերու ու կառքերու համար չորս հազար ախոռ ունէր, ու տասներկու հազար ձիաւոր , ու զանոնք կառքերու քաղաքներուն մէջ ու Երուսաղէմի մէջ թագաւորին քովը տեղաւորեց :

Ե Ծն· ժե· 18 : Սաղ· հբ· 8 :

26 Ու Եփրատ գետէն մինչև Փղշտացւոց երկիրը ու մինչև Եգիպտոսի սահմանը ղբոլոր թագաւորներուն վրայ կ'իշխէր :

Ղ Գ Թագ· ը· 21 : Ե Գ Թագ· ժ· 27 : Գ Ն· ա· 15 :

27 Եւ թագաւորը Երուսաղէմի մէջ արծաթը քարերու պէս հասցուցած էր , ու եղևնափայտը շատութենէն դաշտի մէջ եղող մոլաթզենիներուն պէս

Ը Գ Թագ· ժ· 28 : Գ Ն· ա· 16 :

28 բերաւ : Եւ Սողոմոնին համար Եգիպտոսէն ու ամէն երկիրներէն ձիեր կը հանէին :

Բ Գ Թագ· ժ· 41 :

29 Բ Եւ Սողոմոնին առաջին ու վերջին պատմութեանը մնացորդը Նաթան մարգարէին դրքին մէջ , ու Բ Սիլոնացի Ա.քիային մարգարէութեանը մէջ , և Բ Ադդով տեսանողին՝ Նաբատեան Ցերոբովամին վրայով ջրած տեսիլքներուն մէջ

Ժ Գ Թագ· ժա· 29 : Ի Գ Ն· ժբ· 15 : Ժ Գ· 22 :

30 դրուած են : Ե Ու Սողոմոն բոլոր Իսրայէլին վրայ երուսաղէմի մէջ քառասուն տարի թագաւորութիւն

Լ Գ Թագ· ժա· 42 , 43 :

975

31 բրաւ : Եւ Սողոմոն իր հայրերուն հետ քնացաւ , ու զանիկայ իր հօրը Դաւիթին քաղաքին մէջ թաղեցին . և անոր տեղը անոր որդին Ռոբովամ թագաւոր եղաւ :

ԳԼ· Ժ

1 Իսրայէլացիք Ռոբովամ թագաւոր ընելու համար Սիւքեմի մէջ ժողվուելով՝ Ցերոբովամին միջոցով անկէ կը խնդրեն որ իրենց վրայ դրուած լուծը թեթևցընէ : 6 Ռոբովամ Ցերոբովամ խրատը մերժելով՝ իր տնեցիներէն պատանիներուն տուած խորհուրդին համաձայնութեամբ կը պատասխանէ անոնց : 16 Ցասը ցեղերը կ'ապստամբին ու Ադորամ կը մեռցընեն . ասոր վրայ Ռոբովամ կը փախչի :

Ա Գ Թագ· Ժբ· 1 , ԼԲ :

1 Ռոբովամ Սիւքեմ գնաց , վասն զի բոլոր Իսրայէլը զանիկայ թագաւոր ընելու համար Սիւքեմ էր եկեր :

Ն·Ք·ՂԴ· Ի՛ր 975

Բ Գ Թագ· ժա· 40 :

2 Երբ Նաբատեան Ցերոբովամ որ Բ Սողոմոն թագաւորին երեսէն փախած՝ Եգիպտոս կը բնակէր , ասիկա լսելով՝

3 Եգիպտոսէն դարձաւ : Եւ մարդ խրկելով՝ զանիկայ կանչեցին . ու Ցերոբովամ և բոլոր Իսրայէլ եկան , ու Ռոբովամին հետ խօսեցան

4 ու ըսին , Քու հայրդ մեր վրայ ծանր լուծ մը դրաւ . ու հիմա քու հօրդ խիստ ծառայութիւնը , ու մեր վրայ դրած ծանր լուծը թեթևցուր , ու քեզի ծառայութիւն ընենք : Եւ անիկայ ըսաւ անոնց ,

5 Իրեք օրէն եղբը ինծի դարձէք . ու ժողովուրդը գնաց :

6 Եւ Ռոբովամ թագաւորը խորհուրդ հարցուց ան ծերերուն՝ որ իր հօրը Սողոմոնին առջևը կը կայնէին երբոր անիկայ ողջ էր , ու ըսաւ , Դուք ինծի ի՞նչ խորհուրդ կու տաք , որ աս ժողովուրդին պատասխան տամ : 7 Եւ անոր խօսեցան ու ըսին , Թէ որ աս ժողովուրդին հետ քաղցրութեամբ վարուիս , ու անոնց հաճելի ըլլաս , ու անոնց բարի խօքեր զրուցես , անատենը անոնք միշտ քեզի ծառայ կ'ըլլան :

8 Բայց անիկայ ծերերուն իրեն տուած խորհուրդը մերժեց , ու իր առջևը կայնող ահ իր հետ մեծցած երիտասարդներուն խորհուրդ հարցուց , ու ըսին , Դուք ի՞նչ խորհուրդ կու տաք , որ աս ժողովուրդին պատասխան տամ . քանզի անոնք ինծի խօսեցան , ու ըսին , Քու հօրդ մեր վրայ դրած լուծը թեթևցուր : 10 Ու անոր հետ մեծցած երիտասարդները անոր խօսեցան ու ըսին , Քու հայրդ մեր լուծը ծանրացուց , ու դուն մեր վրայէն թեթևցուր՝ ըսող ժողովուրդին այսպէս խօսիս , ու անոնց այսպէս ըսես . Իմ պզտիկ մատս իմ հօրս մէջքէն հաստ է : 11 Եւ հիմա իմ հայրս ձեր վրայ ծանր լուծ դրեր է , բայց ես ձեր լուծը աւելի պիտի ծանրացընեմ . իմ հայրս ձեզ խարազաններով խրատեր է , բայց ես ձեզ կարիճներով պիտի խրատեմ :

12 Եւ Ցերոբովամ ու բոլոր ժողովուրդը երրորդ օրը Ռոբովամին եկան , ինչպէս որ թագաւորը ըսեր էր Թէ երրորդ օրը ինծի դարձէք :

13 Ու թագաւորը անոնց խստութեամբ պատասխան տուաւ , և Ռոբովամ թագաւորը ծերերուն

14 խորհուրդը մերժելով , երիտասարդներուն խորհուրդին պէս անոնց հետ խօսեցաւ ու ըսաւ , Իմ հայրս ձեր լուծը ծանրացուցեր է , բայց ես զանիկայ աւելի պիտի

Ն·ՔՋՔ· ԽԲԲ 975

ծանրացընեմ . իմ հայրս ձեզ խարազաններով խրատեր է , բայց ես յիւ կարձնելով պիտի խրա-
15 տեմ ։ Եւ Թագաւորը ժողովուրդին խօսելը մտիկ չըրաւ . Էվասն զի այս բանը Աստուծմէ եղաւ , որ Տէրը Սիլովնացի Ախիային ձեռքովը Նաբատեան Երոբովամին ըսած խօսքը հաստատէ ։

16 Ու երբոր բոլոր Իսրայէլ տեսաւ որ Թագաւորը իրենց մտիկ չըրաւ , ժողովուրդն ալ Թագաւորին պատասխան տուին ու ըսին , Մենք Դաւիթին քովը ի՞նչ բաժին ունինք . ու Եսսէի որդւոյն քովը ժառանգութիւն չունինք . ով Իսրայէլ՝ Թող ամէն մարդ իր վրանը դառնայ . ով Դաւիթ , հիմա դուն քու տունդ հոգա . ու բոլոր Իսրայէլ իրենց վրանները գացին ։

17 Բայց Ցուդայի քաղաքներուն մէջ բնակող Իսրայէլի որդւոցը վրայ

18 Ռոբովամ Թագաւոր եղաւ ։ Եւ Ռոբովամ Թագաւորը երբոր Հարկերուն վրայ եղող Ադորամը խրկեց , Իսրայէլի որդիքը զանիկայ քարերով քարկոծեցին , ու մեռաւ ։ Եւ Ռոբովամ Թագաւորը արտորալով կառքը հեծաւ , որ

19 Երուսաղէմ փախչի ։ Էև Իսրայէս Իսրայէլ Դաւիթի տունէն ապըստամբեցաւ մինչև այս օրս ։

ԳԼ · ԺԱ

1 Ռոբովամ զօրք կը ժողվէ Իսրայէլը հնազանդեցընելու համար , բայց Սեմայիային կ'արգիլուի ։ 5 Իր Թագաւորութիւնը կը զօրացընէ պարիսպներ շինելով ու պաշարներ ժողվելով ։ 13 Քահանաները ու Ղեւտացիները , և անոնք որ Աստուծմէ կը վախնային՝ Ցերոբովամէն մերժուելով , կ'երթան Ցուդային Թագաւորութիւնը կը զօրացընեն ։ 18 Ռոբովամին կնիկները ու որդիները ։

1 Ու Ռոբովամ Երուսաղէմ եկաւ , ու Ցուդայի ու Բենիամինի տունէն հարիւր ութսուն հազար ընտիր պատերազմողներ ժողվեց , որ Իսրայէլի հետ պատերազմ ընեն , ու Թագաւորութիւնը Ռոբովամին դարձընեն ։

2 Բայց Տէրոջ մարդուն Սեմայիային Ցե-
3 րոջը խօսքը եղաւ՝ ըսելով , Սողոմոնի որդւոյն Ցուդայի Ռոբովամ Թագաւորին , ու Ցուդայի ու Բենիամինի մէջ եղող բոլոր Իսրայէ-
4 լացիներուն խօսիս ու ըսես , Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Մի՛ ելլէք , ու ձեր եղբայրներուն հետ մի՛ պատերազմիք . ամէն մարդ Թող իր տունը դառնայ . վասն զի այս բանը ինծմէ եղաւ ։ Եւ Տէրոջը խօսքը մտիկ ըրին , ու Երոբովամին վրայ երթալէն ետ կեցան ։

5 Եւ Ռոբովամ Երուսաղէմ բնակեցաւ . ու Ցուդայի մէջ պարսպա-
6 պատոր քաղաքներ շինեց ։ Բեթ-
7 լէհէմը , Ետամը , Թեկուէն , Բեթ-
8 սուրը , Սոքովը , Ոդողոմը , Գէթը ,
9 Մարեսան , Զիփը , Ադորայիմը ,
10 Լաքիսը , Ազեկան , Սարաան , Այ-
ղոնը ու Քեբրոնը շինեց , որոնք Ցուդայի ու Բենիամինի մէջ պարսպա-
11 պատոր քաղաքներ էին ։ Եւ պարիսպները ամրացուց , ու անոնց մէջ զօրապետներ , և կերակուրի ու եղի ու գինիի շտեմարաններ ,
12 Ու ամէն մէկ քաղաքին մէջ վահաններ ու նիզակներ դրաւ . և զանոնք խիստ շատ ամրացուց . ու Ցուդան ու Բենիամինը անոր հպատակ էին ։

13 Եւ բոլոր Իսրայէլի մէջ եղող քահանաները ու Ղեւտացիները իրենց բոլոր սահմաններէն անոր քո-
14 վը Ժողվուեցան . (Քանզի Ղեւտացիք իրենց արուարձանները ու կալուածքները Թողուցին , և Ցուդայի Երիմէը ու Երուսաղէմ գացին . վասն զի Երոբովամ ու անոր որդիքը զանոնք Տէրոջը քահանայութենէն մերժեցին . Եւ անիկայ բարձր տեղերուն համար , ու Դիւացւոց համար , ու իր շինած ՂորԹերուն համար Իրեն քուրմեր
16 դրաւ ։) Եւ անոնց ետևէն՝ Իսրայէլի բոլոր ցեղերէն Իսրայէլի Տէր Աստուածը *արտանց փնտռողները" իրենց հայրերուն Տէր Աստուծոյն զոհ ընելու համար Երու-
17 սաղէմ կ'երթային ։ Ու Ցուդայի Թագաւորութիւնը զօրացուցին , և Սողոմոնին որդին Ռոբովամը իրեք տարուան մէջ ուժովցուցին . քանզի իրեք տարի Դաւիթին ու Սողոմոնին ճամբովը քալեցին ։

18 Եւ Ռոբովամ Դաւիթի որդւոյն Եղիաբին աղջիկը Մայելէթը իրեն կնիկ առաւ . Նաև Եսսէի որդւոյն Եղիաբին աղջիկը Աբիքէլը .
19 Ու անիկայ որդիներ ծնաւ անոր , Եհուսը , Սամարիան ու Զամը ։
20 Եւ անկէ ետքը Աբիսողոմին աղջիկը Մաաքան առաւ , որ անոր ծնաւ Աբիան , Եթթին , Զիզան ու Սա-
21 ղոմիթը ։ Եւ Ռոբովամ Աբիսողոմին աղջիկը Մաաքան իր բոլոր կնիկներէն ու հարճերէն աւելի կը սիրէր . (վասն զի անիկայ տասնուվեց կնիկ ու վաթսուն հարճ առեր էր , և քսանուվեց տղայ ու
22 վաթսուն աղջիկ ծնաւ .) Եւ Ռոբովամ Մաաքայի որդին Աբիան գլուխ գրաւ , որ էր իր եղբայրներուն վրայ իշխան . քանզի զանիկայ
23 Թագաւոր ընելու միտք ուներ ։ Ու խելացութիւն ընելով՝ իր բոլոր տղաքները բոլոր Ցուդայի ու Բենիամինի գաւառներուն մէջ՝ բոլոր

Ն·ՔՋՔ· ԽԲԲ 975

974

Ա Թագ · ԺԵ · 25։ Գ Թագ· ԺԲ · 15 , 24։

Բ Գ Թագ · ԺԱ · 29 ։

Ի Գ Թագ · ԺԲ · 19 ։

Ա Մնաց · ԻԹ · 21 , ՃԱ ։

Բ Մնաց · ԺԱ · 15։

Ա Գ Թագ · ԺԲ · 2 ։ Իսկ Գ · ԺԳ · 2 Ի՛ՆՈՒ ՄԻՔԱՅԱՀՈՒ ՈՒՐԻԵԼԷՑ ԱՂՋԿԸ

Ի Տէս Բ Օր · ԻԸ · 15 , 16 , 17 ։

Ա Գ Թագ · ԺԱ · 43 ։

Բ Տէս Գ · ԺԱ · 9 , Ա · 11 , 13 ։

*ԵԲՐ·ՓԸՆՈՒԵԼու ՀԱՄԱՐ ԻՐԵՆՑ ԱԲՐԱՀԱՄ ՈՒ ՍԱՂՈՄՈՆԻ ՏԱՃԱՐՆԵՐԸ

Բ ԳԼ · ԺԲ · 1 ։

Ն·Ք·ՂԲ· 974

* ԵԲԲ· ՅԸ· բառից,

պարսպաւոր քաղաքներուն մէջ * տեղաւորեց, և անոնց առատ ապրանքներ կուտ տար. ու շատ կնիկներ փնտռեց։

ԳԼ·ԾԲ

1 Յորոբոամ Տէրը թող տալուն համար՝ Սիսակին միջոցով կը պատժուի։ 5 Յորոբոամ ու իշխանները Սեմայիային քարոզութեամբը դարձի գալով, կործանումէ ազատ կը մնան, բայց կը ծոպաստուին։ 13 Յորոբոամին թագաւորութեանը օրերը ու մահը։

1 Ու երբոր Յորոբոամին թագաւորութիւնը հաստատուեցաւ, ու ինքը զօրացաւ, Իսրայէլը օրէնքը թողուց, ու անոր հետ բոլոր Իսրայէլն ալ։

2 Եւ Յորոբոամ թագաւորին հինգերորդ տարին Եգիպտոսէն Սիսակ թագաւորը Երուսաղէմի վրայ եկաւ։ (քանզի Տէրոջը դէմ ապրած ամբարշտութիւն բերեր էին.) 3 Աւելոյ հազար երկու հարիւր կառքով ու վաթսուն հազար ձիաւորով եկաւ. ու անոր հետ Եգիպտոսէն եկած ժողովուրդը անթիւ էր, այսինքն Լիբեացիք, Սովկիացիք ու Եթովպացիք. 4 եւ ամրացած քաղաքները առաւ, ու Երուսաղէմ եկաւ։ Եւ Սեմայիա մարգարէն եկաւ Յորոբոամին ու ամբողջ իշխաններուն՝ որոնք Սիսակին երեսէն Երուսաղէմ ժողվուած էին, ու անոնց ըսաւ, Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Դուք զիս թողուցիք, ու ես ալ ձեզ Սիսակին ձեռքը կը թողում։ 6 Եւ Իսրայէլի իշխանները ու թագաւորը խոնարհեցան ու ըսին, Տէրը արդար է։ 7 Ու երբոր Տէրը անոնց խոնարհելը տեսաւ, Տէրոջը խօսքը Սեմայիային եղաւ՝ ըսելով, Անոնք խոնարհեցան, պիտի չկորսնցնեմ զանոնք, հապա անոնց քիչ մը ազատութիւն պիտի տամ, ու իմ բարկութիւնս Սիսակին ձեռքովը Երուսաղէմի վրայ պիտի չթափի. 8 Սակայն անոր ծառաները պիտի ըլլան, որ իմ ծառայութեանս ու երկրի թագաւորներուն ծառայութեանը փորձեն գիտնան։ 9 Նաեւ Ելու Եգիպտոսի Սիսակ թագաւորը Երուսաղէմի վրայ եկաւ, և Տէրոջը տանը գանձերը ու թագաւորին տանը գանձերը առաւ, ամէնն ալ առաւ. Սողոմոնին շինած ոսկիէ ասպարներն ալ առաւ։ 10 Եւ Յորոբոամ թագաւորը անոնց տեղը պղնձէ ասպարներ շինեց, ու զանոնք թագաւորական տանը դուռը պահպանութիւն ընող նուրհանդակաց ոստիկաններուն ձեռքը 11 յանձնեց։ Ու երբոր թագաւորը Տէրոջը տունը կ'երթար, նուրհանդակները կու գային՝ զանոնք կը կրէին, ու խուցը զանոնք նուրհանդակներուն խուցը կը դարձնէին։ 12 Ուստի անոր խոնարհելուն համար Տէրոջը բարկութիւնը անկէ դարձաւ, ու չկործանեց զբոլորովին։ Նաեւ Յուդայի մէջ աղէկ բաներ կային։

13 Եւ Յորոբոամ թագաւորը Երուսաղէմի մէջ զօրացաւ, ու թագաւորութիւն ըրաւ. ու երբոր Յորոբոամ թագաւորեց, քառասունմէկ տարեկան էր, ու տասնուհինգ տարի թագաւորութիւն ըրաւ Երուսաղէմի մէջ, այսինքն այն քաղաքին մէջ՝ որն որ Տէրը Իսրայէլի ամէն ցեղերէն ընտրեց՝ իր անունը հոն դնելու համար. ու անոր մայրը Ամմինացի էր Նաամա անունով։ 14 Եւ անիկայ չարութիւն ըրաւ, քանզի իր սիրտը չուղղեց որ Տէրը փնտռէ։ 15 Ու Յորոբոամին առաջին ու վերջին գործերը անա Սեմայիա մարգարէին գրքին մէջ Ադդով տեսանողին ազգաբանութեանը մէջ գրուած են։ Եւ Յորոբոամին ու Երոբոամին միջեւը միշտ պատերազմ կար։ 16 Ու Յորոբոամ իր հայրերուն հետ քնացաւ, և Դաւիթի քաղաքին մէջը թաղուեցաւ. ու անոր տեղը անոր որդին Աբիա թագաւոր եղաւ։

ԳԼ·ԾԳ

1 Աբիա Յորոբոամին տեղը անցնելով, Երոբոամին դէմ պատերազմ կ'ընէ։ 4 Իր փաստին իրաւացի ըլլալը կը յայտնէ։ 13 Ու Աստուծոյ ապահովելով՝ Երոբոամը կը յաղթէ։ 21 Աբիային կիներն ու որդիները։

1 Յերոբոամ թագաւորին տասնուութերորդ տարին Յուդայի վրայ Աբիա թագաւորեց։ 2 Անիկայ Երուսաղէմի մէջ երեք տարի թագաւորութիւն ըրաւ. և անոր մօրը անունը Միքայիա էր, ա Գաբաայի Ուրիելին աղջիկն էր. և Աբիային ու Յերոբոամին մէջ 3 տեղը պատերազմ կար։ Եւ Աբիա զօրաւոր ու պատերազմող զօրքերով՝ չորս հարիւր հազար ընտիր մարդիկներով պատերազմելու պատրաստուեցաւ. Յերոբոամ ալ անոր դիմացը եղաւ ութը հարիւր հազար ընտիր, զօրաւոր ու պատերազմող մարդիկներով։

4 Եւ Աբիա Եփրեմի լեռնակողմը Սեմարիմ լեռնը վրայ կայնեցաւ ու ըսաւ, Ով Յերոբոամ ու բոլոր Իսրայէլ, ինծի մտիկ ըրէք. 5 Դուք գիտնալու չէ՞ք որ Իսրայէլի Տէր Աստուածը Իսրայէլի վրայ թագաւորելը՝ յաւիտեան Դաւիթին ու անոր որդւոցը տուած է

Ն·Ք·ՂԲ· 971

958

Բ Տեառ ԳԼ· ժա· 20։ 957

Ա Տեառ ԽԴ· ԺԸ· 24։ Գ Թագ· ԺԲ· 18։ ԳԼ· ԺԲ· 3։

Հ Գ Թագ· ԺԲ· 21։

Յ ԳԼ· Ը· 6։

Ը ԳԼ·Ժ· 29։ ԺԳ· 22։

Թ Գ Թագ· ԺԳ· 30։

Ժ Գ Թագ· ԺԴ· 31։

6 ի աղի ուխտով ։ Եւ Գաւիթի որդւոյն Սողոմոնին ծառան Ցերոբոամ ոտք ելաւ , ու
7 Ղէր տիրոջմէն ապստամբեցաւ . Եւ անոր քովը ի դատարկակեաց ու անօրէն մարդիկներ ժողվուեցան , ու Սողոմոնի որդւոյն Ռոբովամին դէմ կեցան . քանզի Ռոբովամ մանկահասակ ու փափկասիրտ ըլլ-
8 լով՝ անոնց դէմ չդրաւ ։ Եւ հիմա դուք շատոր ըլլալնուդ համար , ու Ցերոբովամին Ձեզի չինած աստուածները՝ ան ոսկիէ որթերը ձեր քովը ըլլալուն համար , Գաւիթին որդւոյոցը ձեռքը եղող Ցերոջը թագաւորութեանը դէմ կենալ կը մի-
9 տածէք ։ Ի՞միթէ դուք Ցերոջը քահանաները՝ Ահարոնի որդիները ու Ղեւտացիները դուրս չըրի՞ք , և ուրիշ երկիրներուն ժողովրդոցը պէս ձեզի քուրմեր չըրի՞ք ան բոլոր մատղէներէը , ծորոնք մէկ զուարակով ու եօթը խոյերով կու գային իզիրենք նուիրելու , որ չաստուած-
10 ներու քուրմ ըլլան ։ Բայց մեր Աստուածը Եհովան է , ու մենք զանիկայ չթողուցինք . և Ցերոջը ծառայութիւն ընող քահանաները Ահարոնի որդիքն են , ու Ղեւտացիները էրէնց պաշտօնին վրայ են .
11 Ու Եւ ամէն առտու ու ամէն իրիկուն Ցերոջը ողջակէզներ կը մատուցանէն , ու անուշահոտ խունկ կը ծխեն , Ե ու մաքուր սեղանին վրայ առաջաւորութեան հացերը կը շարէն , ծ և ամէն իրիկուն վառելու համար ոսկիէ աշտանակը ու անոր ճրագները կը պատրաստէն . քանզի մենք մեր Ցեր Աստուծոյն պահպանութիւնը կը պահենք . բայց դուք
12 զանիկայ մերժեցիք ։ Եւ ահա Աստուած ինքը մեր հետն է՝ մեր իշխանը ըլլալու . ինաև անոր քահանաները ազդարարութեան փողերով , որ ձեզի դէմ ՝ի՛ջեղբեն . օ՜իմ՝ ով Իսրայէլի որդիք , ՀՀ ձեր հայրերուն Ցեր Աստուծոյն հետ մի՛ պատերազմիք . քանզի դուք յաջողութիւն պիտի չգտնէք ։
13 Բայց Ցերոբովամ դարանակալները դարձուց , որ անոնց հետևէն դան . ու Իսրայէլացի՛ Գուդայեանց առջևն էին , ու դարանակալները
14 անոնց հետև էին ։ Եւ Գուդայեանք դարձան նայեցան որ պատերազմը իրենց առջևէն ու հետևէն էր , ու Ցերոջը աղաղակեցին , և քահանաները փողերը ՝ի՛ջեցուցին .
15 Ու Գուդայի մարդիկը աղաղակ վերցուցին . ու երբոր Գուդայի մարդիկը աղաղակեցին , Աստուած ՝ի Ցերոբովամը ու բոլոր Իսրայէլը Աբիային ու Գուդային առջևը
16 զարկաւ ։ Եւ Իսրայէլի որդիքը Գուդային առջևէն փախան . ու Աստուած անոնց ձեռքը մատնեց
17 զանոնք ։ Եւ Աբիա ու իր ղօրքը մեծ կոտորած ըրին անոնց մէջը . ու Իսրայէլէն հինգ հարիւր հազար ընտիր մարդիկ ապանեուած ին-
18 կան ։ Ան ատենը Իսրայէլի որդիքը նուաճեցան , ու Գուդայի որդիքը ղրենց հայրերուն Ցէր Աստուծոյն ապաւինելնուն համար ոյժ գտան ։
19 Եւ Աբիա Ցերոբովամի հալածեց , ու անկէ քաղաքներ առաւ , այսինքն Բեթէլը ու անոր գեղերը , և Ցեսանան ու անոր գեղերը , ու
20 Եփրոնը ու անոր գեղերը ։ Եւ Ցերոբովամ Աբիայէն օրերուն մէջը մէյմըն ալ չկրցաւ ոյժ գտնել . ու Ցերը ՝զանիկայ զարկաւ , ու ՝մեռաւ ։
21 Եւ Աբիա ուժովցաւ , ու իրեն տասնուչորս կնիկ առաւ ; և քսանուերկու տղայ ու տասնուվեց աղ-
22 ջկ ծնաւ ։ Ու Աբիային մնացորդ պատմութիւնը , և անոր գործքերը ու խօսքերը ՝Ադդով մարգարէին յիշատակարանին մէջը գրուած է ։

ԳԼ · ԺԴ

1 Ասա Աբիայի տեղ յաջորդելով՝ կռապաշտութիւնը կը վերցնէ ։ 6 ու խաղաղութիւն ունենալով՝ իր թագաւորութիւնը կը զօրացընէ բերդերով ու զօրքերով ։ 9 Ասա Աստուծոյ աղաչելով՝ Զարային կը յաղթէ , ու եՀեովայեներէն խիա շատ աւար կ՚առնէ ։

1 Եւ Աբիա իր հայրերուն հետ քնացաւ , ու զանիկայ Գաւիթի քաղաքին մէջը թաղեցին . և անոր տեղը անոր որդին Ասա թագաւոր եղաւ .ասոր օրերը երկիրը տասը
2 տարի հանգստութիւն գտաւ ։ Ու Ասա իր Ցէր Աստուծոյն առջևը
3 բարի և ուղիղ եղածը ըրաւ . Ու օտար ապաստիաններուն սեղանները ու ՝բարձր տեղերը վերցուց , և քարձանները կոտրտեց , Ե ու Աստարովթի կուռքերը կտոր կտոր ըրաւ .
4 Եւ Գուդային հրամայեց որ իրենց հայրերուն Ցէր Աստուածը փընտռեն , ու օրէնքը ու պատուիրանքը կատարեն ։ Եւ Գուդայի ամէն քաղաքներէն բարձր տեղերուանքը ու արեգական կուռքերը վերցուց . ու իր առջևը թագաւորու-
6 թիւնը հանգիստ էր ։ Եւ անիկայ ՝ Գուդայի մէջ պարսպաւոր քաղաքներ չինեց . քանզի ան տարիներուն մէջ երկիրը հանգստութիւն կը վայելէր , ու անոր հետ պատերազմ ընող չկար , վասն զի Ցէրը անոր
7 հանգստութիւն տուաւ ։ Եւ Ասա Գուդային ըսաւ , Ա՛ս երկիրը քանի որ մեր *իշխանութեանը տակն է՝՛՛ , աս քաղաքները չինենք , ու զանոնք

Ն · ք · ԶԼԲ · 957
Ի Թես · ժը · 19 ։
Ղ գ Թագ · ժա · 26 ։ ժբ · 20 ։
Ի Գաս · Թ · 4 ։
Ե գ Թագ · ժբ · 28 ։ ժգ · 9 ։ Ովս · ը · 6 ։
Բ Գե · ժա · 14 · 15 ։
Ծ Ել · ԽԹ · 35 ։
Ի Ցես Եզ · ԽԹ · 1 ։ Ղե · ը · 2 ։
Լ Գե · բ · 4 ։
Ի Ղե · իգ · 6 ։
Ծել · իե · 20 · 21 ։ Ղե · իգ · 2 · 3 ։
Ի Թես · ժ · 8 ։
Հ Գօր · ե · 39 ։
Յ Գե · ժգ · 12 ։

Ն · ք · ԶԼԲ · 957
Ղ ա Ցե · ե · 20 ։ Սաղ · իբ · 5 ։
Է գ Թագ · ժբ · 23 ։
Ա Գե · ժա · 14 ։ Գե · ժե · 17 ։
Է Ել · Լգ · 18 ։ 941
Ե գ Թագ · ժա · 7 ։
Ա Գե · ժե · 8 , Ը ։
Իբր 951
Բ Ցես ԷԹագ · ժե · 14 ։ Գե · ժե · 17 ։
Է Ել · Լգ · 18 ։ 941
Ե գ Թագ · ժա · 7 ։
Ա Գե · ժե · 8 , Ը ։
Իբր 951
Բ Ցես ԷԹագ · ժե · 14 ։ Գե · ժե · 17 ։
Է Ել · Լգ · 18 ։ 941
Ե գ Թագ · ժա · 7 ։
*Եբր · առ · Լևն է ։

պարիսպներով, աշտարակներով, դռներով ու նիգերով շրջապատեինք. քանզի մենք մեր Տէր Աստուածը փնտռեցինք, ու փնտռել նուա համար ամէն կողմանէ մեզի հանգստութիւն տուաւ։ Եւ շինեցին ու յաջողութիւն
8 գտան։ Եւ Ասա զօրգային վահան ու նիզակ կրող իրեք հարիւր հազար զօրք, ու Բենիամինէն՝ որ պար կրող ու աղեղ քաշող երկու հարիւր ութսուն հազար զօրք ու նէր. ասոնք ամէնը զօրաւոր կըտրիճներ էին։
9 Ու Եթէովպացի Զարան հազար անգամ հազար զօրքով ու իրեք հարիւր կառքով անոնց վրայ ելաւ,
10 ու մինչև Մարեսա եկաւ։ Եւ Ասա անոր դիմացը ելաւ. ու Մարեսայի Սեփաթա ձորին մէջ պատերազմի
11 շարուեցան։ Եւ Ասա ի իր Տէր Աստուծոյն աղաղակեց, ու ըսաւ, Ո՛վ Տէր, է քու առջևդ տարբերութիւն մը չկայ թէ շատով և թէ *քիչով օգնութիւն ընելու մէջ. մեզի օգնութիւն ըրէ, ով Տէր Աստուած մեր, որովհետև մեզի ապաւինեցանք, ու ի սա բազմութեանս վրայ քու անունովդ եկանք. ով Տէր, մեր Աստուածը դուն ես. մի՛ թողուր որ մարդը քեզի դէմ
12 զօրանայ։ Եւ Տէրը †Եթէովպացիները Ասային ու Ցուդային առաջևը զարկաւ. ու Եթէովպացիք
13 փախան։ Եւ Ասա ու անոր հետ եղող ժողովուրդը զանոնք մինչև Գերարա հալածեցին. ու Եթէովպացիք ինկան, և անոնց վրայ կենդանութիւն չմնաց. քանզի Տէրոջը առջևը ու անոր բանակին առջևը խորտակեցան. ու խիստ շատ ա-
14 ւար առին։ Եւ Գերարայեին բոլորտիքը եղող ամէն քաղաքները զարկին, քանզի Եանոնց վրայ Տէրոջը վախը ինկաւ. ու ամէն քաղաքները կողոպտեցին, վասն զի
15 անոնց մէջը շատ աւար կար։ Եւ †հօտերուն վրաններն ալ զարկին, ու խիստ շատ ոչխար և ուղտ առին, ու Երուսաղէմ դարձան։

ԳԼ. Ա Ե

1 Ասա՝ Ցուդային հետ ու Իսրայէլէն պանդխտ եղողներուն հետ Ազարիա մարգարէին խօսքերէն քաջալերուելով՝ Աստուծոյ հետ հանդիսաւոր ուխտ մը կ'ընէ. 16 իր մայրը Մասքան տիկնութենէն կը հանէ՝ անոր կռապաշտութեանը համար. 18 ու նուիրուած բաները Աստուծոյ տունը կը տանի, ու երկար ժամանակ խաղաղութիւն կը վայելէ։

1 ‖Եւ Ովզեդէի որդւոյն Ազարիային վրայ ¬Աստուծոյ Հոգին եկաւ.
2 Եւ Ասային առջևը ելլելով՝ ըսաւ անոր, Ո՛վ Ասա ու բոլոր Ցուդա ու Բենիամին, ինծի մտիկ ըրէք. Տէրը ձեզի հետ կ'ըլլայ, քանի որ դուք անոր հետ էք. ու Թէ որ զանիկայ փնտռէք, զանիկայ կը գտնէք. բայց Թէ որ զանիկայ թողուք, անիկայ ալ ձեզ պիտի
3 թողու։ Եւ Իսրայէլ երկար ժամանակ առանց ճշմարիտ Աստուծոյ, առանց Ւսորվեցընող քահանայի, ու առանց օրէնքի մնացեր
4 էր. Բայց Իրենց նեղութեանը մէջ Իսրայէլէն Տէր Աստուծոյն դարձան, ու զանիկայ փնտռելով գտան։
5 Եւ Ե ատենները ելլողին ու մտնողին ապահովութիւն չկար. քանզի երկիրներուն բոլոր բնակչացը մէջ շատ խռովութիւններ
6 կար. Ե ազգ ազգի հետ ու քաղաք քաղաքի հետ կը զարնուէր. ինչու որ Աստուած ամէն նեղութիւններով զարհուրեցուց
7 զանոնք։ Եւ հիմա դուք զօրացէք, ու ‖ձեռքերնիդ չթուլնայ. վասն զի ձեր գործքին վարձքը կայ։
8 Եւ Ասա ասս խօսքերը ու ‡Ովզեդէ մարգարէին մարգարէութիւնը լսելով՝ զօրացաւ, և Ցուդայի ու Բենիամինի բոլոր երկրէն, ու †Եփրեմի լեռնէն իր առած քաղաքներէն պղծութիւնները վերցուց, ու Տէրոջը պատաբէն սրահին առջևը եղող
9 Տէրոջը սեղանը նորոգեց. Եւ բոլոր Ցուդան ու Բենիամինը, ու Եփրեմէն և Մանասէէն ու Շմաւունէն անոնց քովը գաղուած պանդուխտները ժողվեց. քանզի Իսրայէլէն շատ մարդիկ անոր կողմը անցան, տեսնելով որ անոր Տէր Աստուածը
10 անոր հետն է։ Եւ անոնք Ասային թագաւորութեանը տասնուհինգերորդ տարւոյն երրորդ ամիսը Ե-
11 րուսաղէմ մէջ ժողվուեցան. Նոյն օրը իրենց Իբերած աւարէն Տէրոջը զոհ ըրին եօթը հարիւր արջառ ու եօթը հազար ոչխար.
12 Եւ †ուխտ ըրին որ իրենց հայրերուն Տէր Աստուածը բոլոր սրտով
13 ու բոլոր հոգիով խնդրեն. ‖Եւ ով որ Իսրայէլէն Տէր Աստուածը չփնտռէ, Թէ պզտիկ և Թէ մեծ, Թէ էրիկ մարդ և Թէ կնիկ ըլլայ՝
14 †մեռցուի։ Ու մեծ ձայնով և ցնծութեան աղաղակով ու փողերով ու շեփորներով Տէրոջը երդում
15 ըրին։ Եւ բոլոր Ցուդա ան երդումին վրայ ուրախացաւ. քանզի իրենց բոլոր սրտովը երդում ըրին, ու ‖իրենց բոլոր կամքովը խնդրելով՝ գտան զանիկայ. ու Տէրը ամէն կողմանէ հանգստացուց զանոնք։
16 Եւ Ասա Թագաւորը իր ‖մայրը ՀՄաաքան ալ տիկնութենէն հանեց, վասն զի անիկայ Աստարով-

Ե Գլ. ժգ. 8։ 941

ՂՑե. ժե. 44։

Ե Ել. ժգ. 10։ Գլ. ժգ. 14։ Սաղ. իբ. 5։

ը ա Թագ. ժգ. 6։

* Եբր. ամբարով

ի ա Թագ. ժե. 45։ Առակ. ժը. 10։

ժ Գլ. ժգ. 15։

ի Ծն. ժ. 19։ ի. 1։

Լ Ծն. լե. 5։ Գլ. ժե. 10։

† Ք՝ հավիտենից

— Թուա. իգ. 2։ Դատ. գ. 10։ Գլ. ի. 14։ իգ. 20։

Բ Ցակ. գ. 8։ գ Հմր 4, 15։ ա Մն. իը. 9։ Գլ. Լգ. 12, 18։ Ե. բեմ. իԲ. 18։ Մաա. է. 7։

Ծ Գլ. իգ. 20։

Ե Ովս. գ. 4։ ղՂա. ժ. 11։

Եբ Օր. գ. 29։

Է Դատ. ե. 6։

Ը Մաա. իգ. 7։

‡ Ըստ Լօք. Եւ Աստ. Խոյէ. Ովզեդի որ. դէպի Աղաբիա

ժ Գլ. ժգ. 19։

Ե Գլ. ժա. 16։

ժգ Ծագ. իդ. 3։ Գլ. Լ. 31։ Ղեմ. ժ. 29։

§ Եզ. իբ. 20։

Հբ Օր. ժգ. 5, 9, 15։

Ե ՀՄր 2։

‖ Ք՝ մեծ մայրը. տես գ Թագ. ժե. 2, 10։

Ղ գ Թագ. ժե. 13։

Ն·Ք·ԳՖ· 941

թին կուռքը շիներ էր . իսկ Աա անոր կուռքը կոտրեց ու փշրեց , ու Ներոն Հեղեատին մէջ այրեց ։
17 Բայց Ասարքը տեղուանքը Իսրայէլին չվերցան . սակայն Ասային սիրտը իր Ի՛նչոյը բոլոր օրերուն մէջ
18 ուղիղ էր ։ Եւ իր Հօրը նուիրած եւ իր նուիրած բաները՝ արծաթը ու ոսկին ու անօթները Աստուծոյ տունը տարաւ ։ Ու մինչև Ասային թագաւորութեանը երեսունհինգերորդ տարին պատերազմ չեղաւ ։

ԳԼ· ԺԶ

1 Աա՝ Ասորիներուն օգնութեամբը՝ Ռաման շինելէն կը դադրեցընէ Բաասան ։ 7 Ան բանիս վրայով Անանիէն յանդիմանութիւն լսելուն համար՝ բանտը կը դնէ՝ զանիկայ ։ 12 Աա իր հիւանդութեան առներ Ասուածմէ օգնութիւն չխնդրեր ։ Հապա բժիշկներէն ։ 18 Անոր մահը ու թաղումը ։

940 Որ է տասը ցեղերուն Ցուդային բաժնուելէն հետէ ։ որուն վրայ Աա թագաւորէր ան առներ ։

1 Ասային թագաւորութեանը երեսունվեցերորդ տարին՝ Իսրայէլի Բաասա թագաւորը Ցուդայի դէմ ելաւ , ու Ռաման շինեց , ի՛որ Ցուդայի Աա թագաւորին ելլող
2 մննող մը չթողու ։ Եւ Աա Ցերոջը տանը ու թագաւորին տունը զանձերէն արծաթ ու ոսկի հանեց , ու Դամասկոս բնակող Ասորւոց թագաւորին՝ Բենհադադին
3 խրկեց՝ ըսելով , Իմ ու քու մէջ , եւ իմ Հօրս ու քու Հօրդ մէջը գաշնակցութիւն կայ . ահա քեզի արծաթ ու ոսկի կը խրկեմ . Եկուր , Իսրայէլի Բաասա թագաւորին հետ ունեցած դաշնակցութիւնդ աւրէ , որ անիկայ իմ վրայէս հետ քաշուի ։
4 Ու Բենհադադ Աա թագաւորին խօսքը մնիկ ըրաւ . և իր զօրագլուխները Իսրայէլի քաղաքներուն վրայ խրկեց . ու Իյոնը , Դանը , Աբէլմայիմը ու Նեփթաղիմի բոլոր շտեմարանի քաղաքները զարհ
5 կին ։ Եւ Բաասա ա՛ն բանը լսելով՝ Ռաման շինելէն ետ կեցաւ , ու
6 դործը դադրեցուց ։ Ուստի Աա թագաւորը բոլոր Ցուդան առաւ , ու Բաասային շինած Ռամայի քարերը ու փայտերը վերցուցին . ու անոնցմով Գաբան ու Մասփան շինեց ։
7 Եւ ան առներ Ի՛Անանի տեսանողը Ցուդայի Աա թագաւորին եկաւ , ու անոր ըսաւ ։ Որովհետև դուն Ասորւոց թագաւորին ապաւինեցար , ու քու Տէր Աստուծոյդ չապաւինեցար , անոր համար Ասորւոց թագաւորին զօրքը քու ձեռ
8 քէդ ազատեցաւ ։ Մի՞թէ Եթովպացիք ու Լիբէացիք խիստ շատ կառքերով ու ձիաւորներով բազմաթիւ զօրք չէի՞ն ։ բայց ո-

Ն·Ք·ԳՖ· 941

Է Ցաբ·ԼԴ· 21 : Առակ· ե·21 : Ժե· 3 : Երեմ· Ժգ·17 : Լբ· 19 : Զաք· գ·10 :
Ը ա Թագ· Ժգ·18 :
Ը գ Թագ· Ժե·32 :
Ժ Գ Լ· Ժբ· 26 : Երեմ· ի·2 : Մատ· Ժգ·3 :
Ի գ Թագ· Ժե·23 :

ԼԵրեմ·Ժե· 5 :

914

Ի գ Թագ· Ժե·24 :

Ի Ն·ե·2 : Մար·Ժգ· 1 : Ցգ· Ժթ· 39 · 40 :
Լ Գ Լ· իա· 19 : Երեմ· ԼԴ· 5 :

րովհետև դուն Ցերոջը ապաւինեցար , զանոնք քու ձեռքդ մատ
9 նեց · Ի՛Անոնի Ցերոջը աչքերը բոլոր երկիրը կը դիտեն , որ իրեն ուղղ սրտով յարողները ուժովցնէ . Դուն սա բանիս մէջ անմտութիւն ըրիր . ասկէ ետքը Ի՛պա-
10 տերազմներ պիտի ունենաս ։ Եւ Ասա ան տեսանողին որդողեցաւ , ու Ի՛ զանիկայ բանտը դրաւ . վասն զի սա բանիս համար խիստ բարկացաւ անոր . ու ան ատենը Ասա ժողովուրդէն մէկ քանիները հարըստահարեց ։
11 Ի՛Եւ Ասային առաջին ու վերջին պատմութիւնը ահա Ցուդայի ու Իսրայէլի թագաւորներուն դրքին
12 մէջ գրուած է ։ Եւ Ասա իր թագաւորութեանը երեսունհիններորդ տարին ոտքի ցաւով հիւանդացաւ . ու անոր հիւանդութիւնը ծանրացաւ . և իր հիւանդութեանը մէջն ալ Ի՛Տէրը չփնտռեց , հապա բժիշկ-
13 ները փնտրեց ։ Ի՛Եւ Ասա իր հայրերուն հետ քնացաւ , ու անիկայ իր թագաւորութեանը քառասուն-
14 ումհինգերորդ տարին մեռաւ ։ Ու զանիկայ Դաւիթի քաղաքին մէջը իրեն համար փորած գերեզմանր թաղեցին . և զանիկայ Ի՛խունկերով ու խաղագործի արուեստին զանազան բաղադրութիւններովը լեցուն անկողնի մը մէջ պառկեցուցին , ու անոր վրայ Ի՛խիստ շատ խոհակիր ծխեցին ։

ԳԼ· ԺԷ

1 Ցովսափատ Ասային տեղը յաջորդելով՝ ամէն կերպով կը կառավարէ ու յաջողութիւն կը գտնէ ։ 7 Վեւտացիներ ու իշխաններ կը խրկէ , որ Աստուծոյ օրէնքը Ցուդային սորվեցնեն ։ 10 Աստուծոյ վախը Ցովսափատին թշնամիներուն վրայ բլալով՝ անոնցմէ ամենքը անոր ընծաներ կը բերեն ու հարկ կ՚ատան ։ 12 Անոր մեծութիւնը , պաշտօնեաները ու զօրքերը ։

1 Ի՛Ու անոր տեղը անոր որդին Ցովսափատ Թագաւոր եղաւ , ու Իսրայէլի դէմ զօրացաւ ։
2 Եւ Ցուդայի ամէն պարսպաւոր քաղաքներուն մէջ զօրքեր դրաւ . ու Ցուդայի երկրին մէջ ու Եփրեմի նոր հօրը Ասային առած քաղաքներուն մէջ բերդապահ
3 զօրքեր դրաւ ։ Եւ Տէրը Ցովսափատին հետն էր . քանզի անիկայ իր հօրը Դաւիթին առջի ճամբաներուն մէջը քալեց , ու Բահաղիմը
4 չփնտռեց , Հապա իր հօրը Աստուածը փնտռեց , անոր պատուիրանքներուն մէջը քալելով , և չէ թէ Իսրայէլին րրածին պէս
5 ընելով ։ Եւ Տէրը թագաւորութիւնը անոր ձեռքին մէջը հաս-

Ա գ Թագ· Ժե·24 :

Է Գ Լ· Ժե· 8 :

Ի գ Թագ· Ժբ·28 :

տատեց . ու բոլոր Ցուդա Ցով-
սափատին ընծաներ կու տար , Ի և
անոր հարստութիւնը ու փառքը
6 շատցաւ . Ու անոր սիրտը Ցէրոջը
ճամբաներուն մէջ բարձրացաւ .
և Ղանիկայ բարձր տեղերը ու Ա-
տարովթի կուռքերն ալ Ցուդայէն
վերցուց ։
7 Եւ իր թագաւորութեանը եր-
րորդ տարին իր իշխանները՝ Բէն-
Հայիլը , Աբդիան , Զաքարիան ,
Նաթանայէլը ու Միքիան խրկեց ,
Ւոր Ցուդայի քաղաքներուն մէջը
8 սորվեցընեն . Եւ անոնց հետ էին
Սեմայիա , Նաթանիա , Զաբա-
դիա , Ասայէլ , Սեմիրամովթ ,
Ցոնիաթան , Ադոնիա , Ցուբիա ու
Ցոբադոնիա Ղեւտացիները . նաև
անոնց հետ՝ Եղիսամա ու Ցովրամ
9 քահանաները . Ըու Ցուդայի մէջ
կը սորվեցընէին , ու Ցէրոջը օրի-
նաց գիրքը անոնց հետն էր , և
Ցուդայի ամէն քաղաքները կը
պտրտէին ու ժողովուրդին կը
սորվեցընէին ։
10 Եւ Ցուդայի բոլորտիքը եղող
երկիրներուն բոլոր թագաւորու-
թիւններուն վրայ Ցէրոջը վախ
ինկաւ , ու Ցովսափատին հետ
11 պատերազմ չըրին ։ Եւ Փղշտա-
ցիներէն ալ Ցովսափատին ընծա-
ներ ու հարկի ոսկ կը բերէին .
և Արաբացիներն ալ հօտերէն եօ-
թը հազար եօթը հարիւր խոյ , ու
եօթը հազար եօթը հարիւր նո-
12 խազ կը բերէին անոր ։ Եւ Ցով-
սափատ երթալով խիստ մեծցաւ ,
ու Ցուդայի մէջ բերդեր ու շտե-
13 մարանի քաղաքներ շինեց ։ Եւ
անիկայ Ցուդայի քաղաքներուն
մէջ շատ դործքեր ունէր , ու Ե-
րուսաղէմի մէջ զօրաւոր կտրիճներ
ու պատերազմող մարդիկներ ։
14 Ասոնք ։ Եւ աս էր անոնց թիւը ի-
րենց աղգատոհմերուն համեմատ .
Ցուդայի հազարապետները՝ Եղնա
իշխան , ու անոր հետ երկու հարիւր
15 հազար զօրաւոր կտրիճներ . Եւ
անկէ ետքը Ցօհանան իշխան , ու
անոր հետ երկու հարիւր ութսուն
16 հազար Ասրէի . Եւ անկէ ետքը
Զիքրիի որդին Ամասիան , Ւոր Ցէ-
րոջը ուխտաւորն էր , ու անոր հետ
երկու հարիւր հազար զօրաւոր
17 կտրիճներ . Ու Բենիամինէն՝ զօրա-
ւոր կտրիճ Եղիադան , և անոր հետ
երկու հարիւր հազար աղեղնաւոր
18 ու ասպարաւոր Ասրէի . Եւ անկէ
ետքը Ցովզաբադ , ու անոր հետ
հարիւր ութսուն հազար սպատա-
19 զինեալ Ասրէի ։ Ասոնք էին թա-
գաւորին ծառայութիւն ընողները ,
բայ 'ի Նան մարդիկներէն՝ որոնք
թագաւորը բոլոր Ցուդային պա-
րսպազարը քաղաքներուն մէջը դը-
բաւ ։

ԳԼ . ԺԸ

1 Ցովսափատ Աքաաբին հետ խնամութիւն
ունենալով , անոր հետ Ռամոթ գաղաադ
վրայ պատերազմի երթալու կը համոզուի ։ 4
Աքաաբ սուտ մարգարէներէն խորհուրդով՝
պատերազմիս մէջ կը սպաննուի՝ Միքիային
ըսածին համեմատ ։

1 Ցովսափատ ու խիստ շատ հա-
րստութիւն ու փառք ու-
նեցաւ . և Աքաաբին հետ խնա-
2 մութիւն ըրաւ ։ Ետքը Նամանի թ-
ջաւ Աքաաբին . և Աքաաբ անոր
ու անոր հետ եղող ժողովուրդին խիստ շատ ոչխարներ ու
արջառներ մորթեց , ու զանիկայ
համոզեց որ Ռամոթ գաղաա-
3 դ երթ ։ Եւ Իսրայէլի Աքաաբ
թագաւորը Ցուդայի Ցովսափատ
թագաւորին ըսաւ , Ինձի հետ
Ռամոթ գաղաադ կ'երթաս . ու
անիկայ անոր ըսաւ , Ես քեզի պէս
եմ , ու իմ ժողովուրդս քու ժո-
ղովուրդիդ պէս է . ու քեզի հետ
պատերազմի կ'երթանք ։
4 Եւ Ցովսափատ Իսրայէլի թա-
գաւորին ըսաւ , Հիմա Ցէրոջը
5 խօսքը փնտռէ ։ Ու Իսրայէլի
թագաւորը մարգարէները ժողվեց ,
ոջոնք չորս հարիւր հոգի էին , ու ա-
նոնց ըսաւ , Ռամոթ գաղաադի
վրայ պատերազմելու երթամ՞ք ,
թէ ետ կենամ . ու անոնք ըսին ,
Գնա . վասն զի Աստուած ձեռքը պիտի տայ ։
6 Եւ Ցովսափատ ըսաւ , Ա՛ս տեղս
Ցէրոջը ուրիշ մարգարէ մըն ալ
7 չկա՞յ , որ անոր հարցընենք ։ Ու
Իսրայէլի թագաւորը Ցովսափա-
տին ըսաւ , Կայ մէկ ուրիշ մարդ
մըն ալ , որուն միջոցովը կրնանք
Ցէրոջը հարցընել . բայց ես զանի-
կայ կ'ատեմ , քանզի ինծի համար
աղէկ մարգարէութիւն չըներ , հա-
պա միշտ գէշ . անիկայ Գեմլայի որ-
դին Միքիան է ։ Եւ Ցովսափատ ը-
սաւ , Թագաւորը այդպէս չղրուզի ։
8 Ու Իսրայէլի թագաւորը ներքի-
նի մը կանչեց , ու ըսաւ , Գեմլայի
որդին Միքիան շուտով հոս բեր ։
9 Եւ Իսրայէլի թագաւորը ու Ցու-
դայի Ցովսափատ թագաւորը՝ Սա-
մարիայի դրանը առջևի հրապարա-
կին մէջ՝ ամէն մէկը թաղոռը
զգեստներ հագած՝ իր աթոռին
վրայ նստեր էր . ու բոլոր մարգա-
րէները անոնց առջևը մարգարէու-
10 թիւն կ'ընէին ։ Եւ Քանանային
որդին Սեդեկիա իրեն երկաթէ
եղջիւրներ շինեց , ու ըսաւ , Տէրը

Ն . ք . ՂԲ . 914
Դ ա թագ . ժ . 27 ։ Դ թագ . ժ . 25 ։
913
Ի գ թագ . ժ . 27 ։ Գ Ի . ժբ . 1 ։
912
Ղ Դ թագ . իբ . 48 ։ Գ Ի . ժե . 17 ։ ժԹ . 3 ։ ի . 33 ։
Ի Գ Ի . ժե . 3 ։
Ը Գ Ի . լե . 3 ։ Նէեմ . ը . 7 ։
Բ Ցն . լե . 5 ։
ժ բ թագ . բ . 2 ։
Լ Հմր 2 ։
Ն . ք . ՂԲ . 912
Դ ա թագ . ը . 18 ։ Ե գ թագ . իբ . 2 , ԼԱ ։
897
ա Գ Ի . ժե . 5 ։
Բ գ թագ . ը . 18 ։
Ե գ թագ . իբ . 2 , ԼԱ ։
Դ ա թագ . իգ . 2 ։ 4 ։ 9 ։ բ թագ . բ . 1 ։

Ն · ք · ՂԲ · 897

այսպէս կ'ըսէ · Աւորիները առանց մով պիտի վարնես , մինչև որ զա-
11 նոնք բնաջինջ ընես : Բոլոր մարդարէներն ալ այնպէս կը մարգա-
րեանային ու կ'ըսէին : Ռամովթ դաղաատ երթը , ու յաջողութիւն պիտի ունենաս , և Տէրը զանոնց թագաւորին ձեռքը պիտի տայ :
12 Ու Միքիան կանչելու գացող մարդը խօսեցաւ անոր՝ ըսելով , Ահա ամէն մարգարէները մէկ բերնով թագաւորին համար բարութիւն խօսեցան . թող քու խօսքդ ալ անոնց մէկուն խօսքին պէս ըլ-
13 լայ , ու բարութիւն խօսէ : Իսկ Միքիա ըսաւ , Տէրը կենդանի է որ Իմ Աստուածս ինծի ինչ որ ըսէ , ան պիտի խօսիմ :
14 Ու երբոր անիկայ թագաւորին եկաւ , թագաւորը անոր ըսաւ , Ո՛վ Միքիա , Ռամովթ դաղաատ պատերազմելու երթանք , թէ ետ կենամ : Եւ անիկայ ըսաւ , Երթ-
ք , ու յաջողութիւն պիտի ունենաք .
15 ու ձեր ձեռքը պիտի տրուին : Եւ թագաւորը անոր ըսաւ , Մինչև քանի՞ անգամ երդմնցնեմ քեզ , որ Տէրոջը անունովը Ճշմարիտը
16 միայն խօսիս ինծի : Ու անիկայ ըսաւ , Բոլորը Իսրայէլը Հովիւ չունեցող ոչխարներու պէս լեռներուն վրայ ցրուած տեսայ . և Տէրը ըսաւ , Աւոնք տէր չունին . ամէն մարդ խաղաղութեամբ թող իր
17 տունը դառնայ : Եւ Իսրայէլի թագաւորը Ցովսափատին ըսաւ , Քեզի չըսի՞ որ անիկայ ինծի համար աղէկ մարգարէութիւն չընէր , հա-
18 պա դէշ : Ու Միւէյա ըսաւ , Ուրեմն Տէրոջը խօսքը մտիկ ըրէք . Տէրը իր աթոռին վրայ նստած տեսայ , ու երկինքի բոլոր զօրքերը անոր աջ կողմը ու ձախ կողմը կայ-
19 ներ էին . Եւ Տէրը ըսաւ , Իսրայէլի Աքաաբ թագաւորը ով կրնայ խաբել , որ Ռամովթ դաղաատ ելլէ ու կորուի . և մէկը այսպէս՝
20 ու միւսը այնպէս ըսաւ : Ու մէկ ոգի մը ելաւ , և Տէրոջը առջևը կայնեցաւ , ու ըսաւ , Զանիկայ ես կը խաբեմ : Եւ Տէրը անոր ը-
21 սաւ , Ի՞նչ միջոցով : Ու անիկայ ըսաւ . Ելլեմ , ու անոր բոլոր մարգարէներուն բերանը ոուտ ոգի ըլ-
լամ . և Տէրը անոր ըսաւ , Դուն պիտի խաբես , ու պիտի յաջողիս .
22 ելլէ՛ ու այնպէս ըրէ : Եւ հիմա ահա Տէրը աս քու մարգարէներուդ բերանը սուտ ոգի դրեր է . բայց Տէրը քեզի համար չարիք խօսեցաւ :
23 Ան առենը Քանանայի որդին Սեդեկիան մօտեցաւ , ու Միքիայի-

ծնօտին զարկաւ , ու ըսաւ , Տէրոջը Հոգին * ի՞նչպէս իմ քովէս ելաւ՝
24 քեզի հետ խօսելու համար : Եւ Միքիա ըսաւ , Դուն ալ պիտի տեսնես ան օրը որ պահուելու համար սենեակէ սենեակ մտնես :
25 Ու Իսրայէլի թագաւորը ըսաւ , Միքիան առէ՛ք , ու զանիկայ Ամոն քաղաքապետին և թագաւորի որ-
26 դւոյն Ցովասին տարէ՛ք , Ու ըսէ՛ք , Թագաւորը այսպէս կ'ըսէ . Բ Սա-
կայ բանտը դրէ՛ք . ու մինչև որ ես խաղաղութեամբ դառնամ , զանիկայ նեղութեան հացով ու նեղու-
27 թեան ջրով կերակրեցէ՛ք : Եւ Միքիա ըսաւ , Եթէ երբէք խաղաղութեամբ դառնաս , Տէրը ինծմով խօսած չըլլայ . ու ըսաւ , Ո՛վ ժողովուրդներ , ամէնքդ ալ լսեցէ՛ք :
28 Եւ Իսրայէլի թագաւորը ու Ցուդայի Ցովսափատ թագաւորը
29 Ռամովթ դաղաատ ելան : Ու Իսրայէլի թագաւորը Ցովսափատին ըսաւ , Կերպարանքս պիտի փոխեմ , ու այնպէս պատերազմի պիտի մտնեմ . բայց դուն քու հագուստդ հագիր . և Իսրայէլի թագաւորը իր կերպարանքը փոխեց , ու պատե-
30 րազմին մէջ մտան : Եւ Ասորւոց թագաւորը իր կառապետներուն պատուիրեց ու ըսաւ , Պզտիկ կամ մեծի հետ մի՛ պատերազմիք , բայց միայն Իսրայէլի թագաւորին
31 հետ : Ու երբոր կառապետները Ցովսափատը տեսան , Իսրայէլի թագաւորը ասիկայ է՝ ըսելով , անոր վրայ պատերազմելու գացին . և Ցովսափատ աղաղակեց , ու Տէրը անոր օգնութիւն ըրաւ . և Աստուած զանոնք անկէ դարձուց :
32 Ու երբոր կառապետները տեսան որ անիկայ Իսրայէլի թագաւորը չէ ,
33 անկէ ետ դարձան : Եւ մարդուն մէկը †առանց դիտելու՝ իր աղեղը քաշեց , ու Իսրայէլի թագաւորը ‡զրահին ու զրահին մէջտեղէն
34 րուեցաւ : Եւ ան օրը պատերազմը սաստկացաւ . ու Իսրայէլի թագաւորը մինչև իրիկուն Ասորւոց դիմացը իր կառքին մէջ կեցաւ , ու արեւուն մտած առենը մեռաւ :

Գ Լ · Ի Թ

1 Ցովսափատ Ցեհու մարգարէին կը յանդիմանուի · իր թագաւորութեանը մէջ կը պարթի ու աստուածպաշտութեան կը յորդորէ ժողովուրդը · 5 դատաւորներուն , 8 քահանաներուն ու Ղեւտացիներուն պատուէրները կու տայ :

1 Եւ Ցուդայի Ցովսափատ թագաւորը խաղաղութեամբ Երուսա-

Ն · ք · ՂԲ · 897

* ԵՒԲ · ՈՎ ՀԱՄԲՈՎ

Բ ԳԼ · Ժ · 10 ·

† Կամ՝ ուժով մը

‡ ԵՒԲ · յոդուածներուն ու զրահներուն մէջտեղէն

896

Ն · ք · ԶԲ · 896

2 զէմ իր տունը դարձաւ : Ու Ընա-
նեի որդին Ցեհու ՝ տեսանողը անոր
դիմացը ելաւ , ու Ցովսափատ
թագաւորին ըսաւ , Պէ՞տք էր որ
մեզաւորին օգնէիր , ու ի Ցերը ա-
տողները սիրէիր . ահա ասոր հա-
մար Ցերոջը երեսէն է քու վրադ
3 բարկութիւն կայ : Բայց Դ.քու
վրադ բաբի բաներ դտնուեցան .
քանզի Աստարովթի կուռքերը
երկրէն բնաջինջ ըրիր , ու քու
սիրտդ Աստուած խնդրելու պատ-
րաստեցիր :

4 Եւ Ցովսափատ Երուսաղեմի մէջ
կը բնակէր . ու նորէն ելաւ ժողո-
վուրդին մէջը դարձեալ՝ Բերսա-
բէէն մինչև Եփրեմի լեռը , ու
զանոնք իրենց հայրերուն Ցեր Ա-
5 ստուծոյն դարձուց : Ու երկրին
մէջ քաղաք քաղաք դատաւորներ
դրաւ , Ցուդայի ամէն պարսպաւոր
6 քաղաքներուն մէջը : Եւ դա-
տաւորներուն ըսաւ , Նայեցէք ինչ
կ՚ընէք . քանզի Ձեր տեսնելու
դատաստանը մարդու չվերաբերիր ,
հապա Ցերոջը՝ Ը որ դատաստա-
7 նի մէջ ձեզի հետ է . Ուրեմն Ցե-
րոջը վախը ձեր վրայ ըլլայ .
զգուշութեամբ բան տեսէք .
քանզի Ըմեր Ցեր Աստուծոյն քո-
վը անիրաւութիւն , Խ աչառա-
թիւն ու կաշառք առնել չը-
կայ :

8 Եւ Ցովսափատ Երուսաղեմի մէջ
ալ Ժ Ղևտացիներէն ու քահանա-
ներէն ու Իսրայէլի նահապետնե-
րէն դրաւ՝ Ցերոջը իրաւունքին
համար ու *դատերու համար . ու
9 Երուսաղէմ դարձան" : Եւ անոնց
պատուէր տուաւ ու ըսաւ , Ը,յա-
պէս ընէք Ցերոջը վախովը , հա-
ւատարմութեամբ և ուղիղ սրտ-
10 տով : Ն Ու երբոր իրենց քաղաքնե-
րուն մէջը բնակող ձեր եղբայրնե-
րէն դատ մը գայ ձեր առջևը՝ Ի՛
արեան և արեան մէջտեղը , Ի՛
օրէնքի ու պատուիրանքի մէջտե-
ղը , Ե՛ Ի՛ կանոններու ու դատաս-
տաններու մէջտեղը , անոնց խր-
ատ տուէք , որ Ցերոջը դէմ յան-
ցանք չգործեն . որպէս զի Ը ձեր
վրայ ու ձեր եղբայրներուն վրայ
Ժ բարկութիւն չգայ . այսպէս ըրէք
11 ու յանցաւոր չըլլաք : Եւ ահա՛
Ցերոջը ամէն գործքին համար
Ամարիա մեծ քահանան ձեր վրայ
ԹՈՆՈՐԴ է , ու Թագաւորին ա-
մէն գործքին համար՝ Ցուդայի
տանը իշխանը Իսմայէլէ որդին
Զաբադիա , ու ձեր առջևէն Ղև-
տացիները ոստիկաններ են . զօ-
րացէ՛ք ու այսպէս ըրէ՛ք , և Ցերը
հարթին հետ ըլլայ :

Գ Լ · Ի

1 Ցովսափատ վախնալով՝ ծոմապահութիւն կը
քարոզէ : 5 Ընոր ազգքը : 14 Ցոպիելին
մարգարէութիւնը : 20 Ցովսափատ կը յոր-
դորէ ժողովուրդը ; ու երգեցողներ կը դնէ որ
Ցերը օրհնեն : 22 Թշնամիներուն մեծ կոր-
ծանումը : 26 Ձաղովուրդը Օրհնութեան Հա-
վիտին մէկ Ցերը օրհնելով՝ յաղթանակաւ կը
դառնան : 31 Ցովսափատին թագաւորու-
թիւնը : 35 Ընոր նաւերը՝ որ Ոքզիային
հետ չենել ուաւեր էր ; Եղիեզերին մարգարէ-
ութեանը համեմատ կը կործանին :

1 Ետ ասկէ ետքը Մովաբի որդիքը
ու Ամմոնի որդիքը , ու անոնց
հետ Ամմոնացիներէն ալ Ցովսա-
փատին վրայ պատերազմելու ե-
2 կան : Ուստի դացին , ու Ցովսա-
փատին պատմեցին ու ըսին , Քու
վրադ Ծովուն անդիի կողմէն Ա-
սորից մէջէն մեծ բազմութիւն
կու գայ . և ահա անոնք Ասա-
անթամարի (այսինքն Ի Ենգադ-
3 դիի) մէջ են : Ու Ցովսափատ
վախցաւ , ու Ցերը փնտուելու
Հետևէ եղաւ" . և բոլոր Ցուդայի
մէջ Ծոմապահութիւն քարոզեց :
4 Ու Ցուդայեանք ժողովեցան որ
Ցերոջմէ օգնութիւն խնդրեն . ու
Ցուդայի բոլոր քաղաքներէն ալ
5 Ցերը խնդրելու եկան : Եւ Ցով-
սափատ՝ Ցերոջը տանը մէջ նոր
դաւիթին առջևը՝ Ցուդայի ու
Երուսաղեմի ժողովքին մէջ կայ-
6 նեցաւ , Ու ըսաւ , Ո՛վ մեր հայ-
րերուն Ցեր Աստուածը , դուն Ը ան
Աստուածը չէ՞ս որ երկինքը կը
բնակիս , ու Ղբոլոր ազգաց թագա-
ւորութիւններուն վրայ կը տիրես ,
և Ի քու ձեռքդ մէջ անակն մէկ
զօրութիւն և այժ մը կայ , որ
քեզի մէկը չկրնար քեզի դէմ դնել .
7 Ձէ՞ որ դուն՝ Ըմէ մեր Աստուածը ,
Ի աս երկրիս բնակիչները քու Ի-
սրայէլ ժողովուրդիդ առջևէն վը-
ռնտեցիր , ու զանիկայ յաւիտեան
Ի քու սիրելւոյդ Աբրահամին սերունդ
8 դին տուիր : Եւ անոնք հոն բնա-
կեցան , ու հոն քու անունդ հա-
մար քեզի սրբարան մը շինեցին ,
9 ու ըսին , Ի Թէ որ մեր վրայ չարիք
ասր՝ դատաստան՝ Ժանտախտ կամ
սով գայ , մենք աս տանս առջևը
ու քու առջևդ կայնինք , (վասն զի
Ի աս տանս մէջ քու անունդ կայ ,)
ու մեր Ի նեղութեան ատենը քեզի
աղաղակենք , ան ատենը լսես ու
10 ձեղ ազատես : Եւ հիմա՛ ահա՛
Ամմոնի ու Մովաբի որդիքը , ու
Սէիր լեռանը Ի՞ՒՐԵՐԸ՝ որոնց մէջը
մտնելու Ի հրաման չտուիր Իսրա-
յէլի որդւոցը իրենց Եգիպտոսէն
եկած ատենը , հապա Ի անոնցմէ
խոտորեցան , ու զանոնք չկորսը-
11 նցուցին , Ահա՛ անոնք մեզի հատու-
ցում ընելու համար՝ Ի գու գան

Ն · ք · ԶԲ · 896

† Կամ՝ Ը Ամ-
ոնացիներ-
րէն Ի ՂՈՐ
ՈՐԻՔԵՐ

ա Ն · ժ · 7 :
բ Ցես · ԺԸ · 62 :
գ ԳԼ · ԺԹ · 8 :
‡ Ե՛է · երե-
ալը դրաւ ·
դ Ելը · Ը · 21 : Երեմ.
ԻԷ · 9 :
ե Ցոլ · Գ · 5 :

է Ա՛Ղ · խե · 2 : 8 : Դան ·
դ · 17 : 25 :
32 :
ը Ա՛Ն · ԻԹ · 12 : Սաղ ·
կբ · 11 :
Ա՛ատ · Ղ · 13 :
թ Ն · ԺԸ · 7 : Ել · Ղ · 7 :
ժ Սաղ · խդ · 2 :
ի Ե · խա · 8 : Ցակ · բ · 28 :
ի գ Թագ · Ը · 33 : 37 : ԳԼ · Ղ · 28 : 29 : 80 :
լ ԳԼ · Ղ · 20 :

խ Ը Օր · բ · 4 : 9 : 19 :
ծ Թագ · ի · 21 :
կ Սաղ · ՃԹ · 12 :

ա Ը Օր · ա · 17 :
բ Սաղ · Ճբ · 1 : Ցով · ե · 8 :
գ Ը Օր · լբ · 4 : Հռով · Թ · 14 :
դ Ը Օր · ժ · 17 : Ցոբ · ԼԹ · 19 : Գոր · ժ · 34 : Հռով · բ · 11 : Գաղ · բ · 6 : Եփես · Ղ · 9 : Կող · գ · 25 : ա Պետ · ա · 17 :
ե Ը Օր · ժՂ · 18 : ԳԼ · ժ՛ · 8 :
* Ըստ ոմանց Ի՞տէ · Ե-
րուսաղեմի բնակիչները դատելու Համար :
է Ը Թագ · իԳ · 8 :
ը Ը Օր · ժ՛ · 8 , ԼԸ :
թ Եզեկ · գ · 18 :
ժ Թուս · ժՂ · 46 :
ի ա ՈՒՆ · իՂ · 80 :

հ ԳԼ · ժ՛ · 2 :

մեզ վերնտելու քու ժառանգու-
12 թենէդ , որն որ մեզի տուիր : Ո՛վ
մեր Աստուածը , հանոնց դատաս-
տան չըն ըներ . քանզի մեր վրայ
եկող աս մեծ բազմութեանը դէմ
դնելու զօրութիւն չունինք , ու
չենք գիտեր ինչ ընելու ենք · հա-
պա մեր աչքերը քու վրադ են :
13 Եւ բոլոր Յուդայեանք իրենց ըն-
տանիքներովը , կնիկներովը ու
տղաքներովը Ցերօնը առջեւը կայ-
ներ էին :
14 Ան առենը Ասափի որդիներէն
Ղևտացի Մաթանիայի որդւոյն
Ցիեելի որդւոյն Բանեայի որդւոյն
Զաքարիայի որդւոյն Յազիելին վը-
րայ Ցերօնը Հոգին եկաւ ժողով-
15 քին մէջը . Ու անիկայ ըսաւ , Ո՛վ
բոլոր Յուդա ու Երուսաղեմի բնա-
կիչներ , ու դուն Յովսափատ թա-
գաւոր , մտիկ ըրէք , Տէրը ձեզի
այսպէս կ՚ըսէ . Դուք մի վախնաք ,
ու աս մեծ բազմութեանը երեսէն
մի՛ զարհուրիք . քանզի պատերազ-
մը ձերը չէ , հապա Աստուծոյ է :
16 Վաղը անոնց վրայ իջէք . ահա ա-
նոնք Ասիսի դառ՚ի վերը պիտի ել-
լեն . ու զանոնք հեղեղատին ծայրը՝
Եերուելի անապատին առջեւը պիտի
17 գտնէք : Ձեզ պատերազմիլը մէջ դուք
պիտի չպատերազմիք . դուք երե-
ցէ՛ք ու կայնեցէ՛ք , որ Տէրոջը ձե-
զի ըրած փրկութիւնը տեսնէք , ով
Յուդա ու Երուսաղէմ . մի՛ վախ-
նաք ու մի՛ զարհուրիք . վաղը ա-
նոնց դիմացը ելէք , ու Տէրը ձեզի
18 հետ պիտի ըլլայ : Ան առենը Յով-
սափատ ու երեսը գետինը ծռեց . ու
բոլոր Յուդան ու Երուսաղեմի
բնակիչները Տէրոջը առջեւը երեսի
վրայ իյնան , ու Տէրոջը երկրպա-
19 գութիւն ըրին : Եւ Կահաթեանց
որդիներէն ու Կորխեանց որդինե-
րէն եղող Ղևտացիները Իսրայէլին
Տէր Աստուածը խիստ բարձր ձայ-
նով օրհնելու ելան :
20 Եւ առաւօտուն կանուխ ելան ,
ու Թեկուէի անապատը գացին .
ու անոնց երթալու առենը Յով-
սափատ կայնեցաւ , ու ըսաւ , Ո՛վ
Յուդա ու Երուսաղեմի բնակիչներ ,
ինծի մտիկ ըրէք . Ձեր Տէր Աս-
տուծոյն հաւատացէ՛ք , ու ապա-
հով պիտի ըլլաք . անոր մարգարէ-
ներուն հաւատացէ՛ք , ու յաջո-
21 ղութիւն պիտի ունենաք : Եւ ժո-
ղովուրդին հետ խորհուրդ ըրաւ ,
ու Տէրոջը երգեցողներ որոշեց , որ
զօրքին առջեւէն ելլեն , ու Տէրոջ
սուրբ փառքը օրհնեն ու ըսեն ,
Գոհացէ՛ք Տէրոջմէն , զի՛նչու որ
անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է :
22 Ու երբոր անոնք ցնծութեան

երգը ու օրհնութիւնը սկսան , Յու-
դայի վրայ եկող Ամմոնի ու Մո-
վաբի որդիներուն ու Սէիր լեռները
բնակիչներուն դէմ Ցերը դարանա-
կալներ հանեց . և անոնք կոտրուե-
23 ցան . քանզի Ամմոնի ու Մովաբի
որդիքը Սէիր լեռները բնակիչներուն
վրայ ելան , որ սրախող ջարդեն ու
բնաջինջ ընեն . ու երբոր Սէիրի
բնակիչները հատցուցին , մէկզմէկ
24 կոտրելու ելան : Եւ Յուդայեանք
անապատին մէջ եղող դիտանոցը
հասնելով , ան բազմութեանը նա-
յեցան , և ահա անոնց դիերը գետ-
նի վրայ փռուած էին , ու ապա-
25 տուած մը չկար : Ան առենը Յով-
սափատ ու անոր ժողովուրդը անոնց
աւարը ժողվելու գացին , ու դիե-
րուն մէջը շատ ապրանք ու պա-
տուական անմներ գտան , ու ի-
րենց համար կողոպտեցին , մինչև
որ ալ չէին կրնար տանիլ . ու ա-
ւարը իրեք օր ժողվեցին , վասն զի
խիստ շատ էր :
26 Եւ չորրորդ օրը Օրհնութեան
հովիտը ժողվուեցան , քանզի հոն
Տէրը օրհնեցին . անոր համար ան
տեղւոյն անունը Օրհնութեան հո-
27 վիտ կոչեցին մինչև աս օրս : Եւ
բոլոր Յուդայի ու Երուսաղեմի
մարդիկները ու անոնց առաջնոր-
դը Յովսափատ ուրախութեամբ
Երուսաղէմ դարձան . քանզի Տէրը
զանոնք իրենց թշնամիներէն ապա-
28 հովեց՝ ուրախացուցեր էր . Եւ տա-
լիղներով , քնարներով ու փող-
րով Երուսաղէմ Տէրոջը տունը
29 գացին : Ու ամէն երկիրներուն
թագաւորութեանցը վրայ Աս-
տուծոյ վախը իյնակ , երբոր լսե-
ցին որ Տէրը Իսրայէլի թշնամեացը
30 հետ պատերազմեցաւ : Եւ Յովսա-
փատին թագաւորութիւնը խա-
ղաղ էր . ու անոր Աստուածը
զանիկայ ամէն կողմանէ հանգստա-
ցուց :
31 Եւ Յովսափատ Յուդայի վրայ
թագաւորութիւն ըրաւ . երեսուն-
հինգ տարեկան էր երբոր թա-
գաւոր եղաւ , ու քսանհինգ տա-
րի Երուսաղեմի մէջ թագաւորեց .
և անոր մօրը անունը Ազուբա էր ,
32 ու Սալհէլի աղջիկն էր : Եւ անիկայ
իր հօրը Ասային ճամբուն մէջ քա-
լեց , ու անկէ չխոտորեցաւ , Տէրոջը
33 առջեւը ուղղութիւն ընելով : Բայց
բարձր տեղւոյնքը չվերցան . ու
ժողովուրդը տակաւին յաղիրտերնին
չէին չիտկած իրենց հարցը Աստու-
34 ծոյն : Եւ Յովսափատին մնացորդ
պատմութիւնը՝ առաջինը ու վեր-
ջինը՝ ահա Իսրայէլի թագաւորնե-
րուն գրքին մէջը յիշուած Անա-

Ղ Դ ա ա · է · 22 ։ ա ր թ ա ք · ժ գ · 20 ։

նիի որդւոյն Ցեհուին պատմութեան մէջ գրուած է ։
35 Եւ ասկէ եղջը Ցուդայի Ցովսափատ թագաւորը չարութիւն ընող Խարայելի Ազազիա թագաւորին հետ միաբանեցաւ , Ու անոր հետ ընկերութիւն ըրաւ , որ թարմիս երթալու նաւեր շինեն . ու Գասիոնգաբերի մէջ նաւեր շինեցին ։
37 ցին ։ Եւ Մարեսացի Դոդիայի որդին Եղիազարը Ցովսափատին վրայ մարգարէութիւն ըրաւ , ու ըսաւ , Որովհետեւ դուն Ազազիային հետ ընկերացար , Տէրը քու գործերդ ջարդեց ։ Ու նաւերը խորտակեցան , ու չկրցան Թարսիս երթալ ։

ԳԼ · ԻԱ

1 Ցովրամ Ցովսափատին տեղը քովերդելով , իր եղբայրները կը մեռցնէ ։ 5 Անոր չար վարմունքը ։ 8 Եդովմ ու Լբնա կ'ապստամբին ։ 12 Եղիային անոր դէմ գրած մարգարէական գիրը ։ 16 Փղշտացիք ու Արաբացիք կը հեղձն զանիկայ ։ 18 Անոր անբժշկելի ախտը , անպատիւ մահը ու թաղումը ։

1 Ցու Ցովսափատ իր հայրերուն հետ քնացաւ , ու իր հայրերուն հետ Դաւիթի քաղաքին մէջ թաղուեցաւ . և անոր տեղը անոր որ-
2 դին Ցովրամ թագաւոր եղաւ ։ Ու անոր եղբայրները՝ Ցովսափատի որդիքը՝ Ազարիա , Եհիէլ , Զաքարիա , Ազարիու , Միքայէլ ու Սափատիա էին . ասոնք ամէնը Խարայէլի թագաւորին Ցովսափատին
3 որդիքն էին ։ Եւ անոնց հայրը արծաթի ու ոսկի ու թանկագին բաներ՝ շատ պարգեւներ տուաւ անոնց , նաև Ցուդայի մէջ պարսպաւոր քաղաքներ . բայց թագաւորութիւնը Ցովրամին տուաւ , քանզի
4 անդրանիկը ան էր ։ Ու երբոր Ցովրամ իր հօրը թագաւորութեանը աֆոռը նստաւ ու զօրացաւ , իր բոլոր եղբայրները ու Խարայէլի իշխաններէն մէկ քանիները սրով մեռցուց ։
5 Ցովրամ երեսնուերկու տարեկան էր երբոր թագաւոր եղաւ , ու Երուսաղէմի մէջ ութը տարի թա-
6 գաւորութիւն ըրաւ ։ Եւ անիկայ Ախաբին տանը ըրածին պէս Խարայէլի թագաւորներուն ճամբուն մէջ քալեց , (քանզի Ախաբին աղջիկը անոր կնիկն էր .) ու Տէրոջը առջեւը չարութիւն ըրաւ ։
7 Բայց Տէրը Դաւիթին հետ ըրած ուխտին համար , և անոր ու անոր որդւոյոյր միշտ մէկ ճրագ մը տալու խոստումնքին համար , Դաւիթին տունը կորսնցընել չուզեց ։
8 Ետսոր օրերը Եդովմացիք Ցուդային ձեռքին տակէն ապստամբեցան , ու իրենց վրայ թագաւոր մը
9 դրին ։ Եւ Ցովրամ իր իշխաններովը ու բոլոր կառքերովը գնաց , ու գիշերով ելաւ , և իր չորս կողմը առնող Եդովմայեցիները ու կառքերու իշխանները զարկաւ ։ Բայց Եդովմայեցիք Ցուդայի ձեռքին տակէն ապստամբեցան մինչև այս օրս . ան ատենը Լբնա ալ անոր ձեռքին տակէն ապստամբեցաւ , քանզի անիկայ իր հայրերուն Տէր
11 Աստուածը թողուցեր էր ։ Անիկայ Ցուդայի լեռներուն վրայ բարձր տեղեր ալ շինեց . ու Երուսաղէմի բնակիչներուն Պոռնկութիւն ընել տուաւ , և Ցուդան դլխէ հանեց ։
12 Ու Եղիա մարգարէէն անոր թուղթ եկաւ , որ կ'ըսէր , Քու հօրդ Դաւիթին Տէր Աստուածը այսպէս կ'ըսէ . Որովհետեւ քու հօրդ Ցովսափատին ճամբաները , ու Ցուդայի Ասա թագաւորին
13 ճամբաները չբռնեցիր , Հապա Խարայէլի թագաւորներուն ճամբաները բռնեցիր , և Ցուդային ու Երուսաղէմի բնակիչներուն՝ Ախաբին տանը պոռնկութիւնները պէս՝ Պոռնկութիւն ընել տուիր , ու նաև քեզմէ աղէկ եղող եղբայրներդ՝ քու հօրդ Որդի-
14 ները մեռցուցիր , Ահա Տէրը քու ժողովուրդդ , քու որդիներդ ու կնիկներդ , և քու բոլոր ստացուածքդ մեծ հարուածով պիտի
15 զարնէ . Ու դուն չարաչար պիտի հիւանդանաս Լփորի հիւանդութիւնով , մինչև որ փորոտիքդ դուրս պիտի թափի ան հիւանդութեանը պատճառաւը , օր օրէ օր պիտի ուռուխանայ ։
16 Եւ Տէրը Ցովրամին դէմ գրգռեց Փղշտացիները , ու Եթէովպացւոց մօտերը բնակող Արաբացիները ։
17 րը . Եւ անոնք Ցուդայի վրայ ելան ու զանիկայ կոզոպտեցին . և թագաւորին տանը մէջ գտնուած բոլոր ստացուածքը , ու Պանոր որդիները , ու կնիկներն ալ քշեցին տարին . ու անոր որդիներէն միայն անոր պզտիկ որդին Ցովաքազ մնաց ։
18 Եւ ասոնց բոլոր բաներէն ետքը Տէրը զանիկայ անանկ մէկ հիմորոտիքի հիւանդութեամբ մը զարկաւ , որ
19 անբժշկելի էր ։ Ու շատ մը օրերէն ետքը՝ այսինքն երկու տարիի չափ ժամանակ անցնելէն ետքը՝ իր հիւանդութենէն փորոտիքը դուրս թափեցաւ , ու չարաչար հիւանդութիւնով մեռաւ ։ Եւ ժողովուրդը անոր վրայ խոտիկներ չծխեցին , ինչպէս որ Պանոր հայրերուն
20 վրայ ծխեր էին ։ Անիկայ թագաւ-

Ն · Ք · ՂՓ · 896
ֆ գ Թագ · իբ · 49 , 50 ։
ֆ Տիս գ Թագ · իբ · 50 ։
ֆ գ Թագ · իբ · 49 ։
ֆ Գւ · Թ · 21 ։
889 — ֆ Թագ · իբ · 51 ։
892 Ցովրամ սկսաւ թագաւորել և վեց տարի տիրեց ։
ֆ գ Թագ · ը · 16 ։
ֆ գ Թագ · ը · 17 , ՃԼ ։
ֆ Գւ · իբ · 2 ։
ֆ գ Թագ · է · 12 , 18 ։ գ Թագ · ժա · 36 ։ գ Թագ · ը · 19 ։ Պաղ · ճղբ · 11 , ՃԼ ։
889 Ղգ Թագ · ը · 20 , ՃԼ ։
Ն · Ք · ՂՓ · 889
Ղ Գէ · ժէ · 7 ։ ի · 5 ։ Հմր 13 ։
Ե Հմր 11 ։
Ի գ Թագ · ժգ · 31—33 ։ գ Թագ · ի · 22 ։
Ծնե · լԲ · 15 ։ ըՕր · լա · 16 ։
Ի Հմր 4 ։
Եբր · տուն
Լ Հմր 18 ։ 19 ։
Իբր 887
Ի գ Թագ · ժա · 14 ։ 23 ։
887
Ծ Գւ · իդ · 7 ։
Ի Գւ · իբ · 1 Լսուի Ոքազիա , իսկ իբ · 6 Ազարիա ։
885
Հ Հմր 15 ։
Ֆ Գւ · ժէ · 14 ։

ՆՀ · ՀԺ · 885

ՂԵՐԵՄ · ԻԲ · 18 ։

* ԵՔԲ · ամանց փաթաթ գնաց

ՀՈՐ եղած ատենը երուսաղէմի տարեկան էր . և ութը տարի Երուսաղէմի մէջ թագաւորութիւն ըրաւ . և անիկայ Ղ*մեռաւ առանց մէկու մը անոր վրայ ցաւելուն" . ու զանիկայ դաւիթի քաղաքին մէջ թաղեցին , բայց չէ թէ թագաւորաց գերեզմաններուն մէջ ։

ԳԼ · ԻԲ

1 Ա.քազիա իր հօրը տեղը կը յաջորդէ ։ ու չար կերպով կը թագաւորէ ։ 5 Ա.քաաբի որդւոյն Ցովրամին հետ դաշնակցութիւն ունենալով՝ Ցեհուէն կը սպաննուի ։ 10 Գոթողիա բոլոր թագաւորական սերունդը կորսընցնելով , բայց Ի Ցովաբէն՝ որն որ անոր Ցօսաբէթ Հարպաքսը պահեր էր , ինքը կը յաջողակ թագաւորութիւնը ։

885 ՈՒԹ · ԳԱԳ · Ը · 24 , ՃԱ · Ցճ ԳԼ · ԻԱ · 17 ։ ՀՇՐ 6 ։ Ի ԳԼ · ԻԱ · 17 ։

1 ՈՒ Երուսաղէմի բնակիչները անոր տեղը անոր պզտիկ որդին Ա.Քոզիան թագաւոր ըրին . քանզի Ա.րաբացւոց հետ բանակը եկող գունդերը բոլոր Իսմածերը մեռցուցեր էին . այսպէս Ցուդայի Ցովրամ թագաւորին որդին Ա.Քոզիա 2 թագաւորեց ։ Ա.Քոզիա Ի.քառասունհինգ տարեկան էր երբոր թագաւոր եղաւ , ու Երուսաղէմի մէջ մէկ տարի թագաւորութիւն ըրաւ . և անոր մօրը անունը Է Գոթողիա էր , ու Ամրիին աղջիկն էր ։ 3 Անիկայ ալ Ա.քաաբին տանը ճամբաներուն մէջ քալեց . քանզի անոր մայրը չարութիւն ընելու խորհուրդ տուաւ անոր ։ 4 Հուրդ կու տար անոր ։ Ու անիկայ Ցերոբ. ամին չարութիւն ըրաւ Ա.քաաբին տանը պէս . վասն զի իր Հօրը մեռնելէն ետքը անոնք էին իր խորհրդականները՝ իր 5 կործանմանը համար ։ Եւ անիկայ անոնց խորհրդովը գնաց , Ի ու Ա.քաաբեան Ցովրամին՝ Իսրայէլի թագաւորին հետ Ասորւոց Ազահէլ թագաւորին վրայ Ռամովթ գաղաադ պատերազմելու գնաց . ու Ասորիք Ցովրամը զարկին ։

884 Ի Գ Թագ · Բ · 28 , ՃԱ ։

Ի Գ Թագ · Թ · 15 ։

‡ԵՔԲ · Ռամոթի

6 Ի Եւ անիկայ դարձաւ որ Ցեզրայելի մէջ բժշկուի ան վէրքերէն՝ որ Ասորիները անոր տուեր էին ‡Ռամոթի մէջ , Ասորւոց Ազահէլ թագաւորին հետ պատերազմ ըրած ատենը . ու Ցուդայի թագաւորը Ցովրամի որդին ‖Ազարիա Ցեզրայէլ իջաւ՝ Ա.քաաբի որդի Ցովրամը տեսնելու , վասն զի անի-

‖ԿԱՄ՝ Ա.ՔԱՔԱԲ · ՀՐ 1 · ԻՆ ԻՄ ՑՈՎՐԱՄ · ԳԼ · ԻԲ · 17 ։

ՂԻԱՍ · ԺԴ · 4 ։ Գ ԹԱԳ · ԺԲ · 15 ։ ԳԼ · Ժ · 15 ։

Ի Գ Թագ · Թ · 21 ։

Ի Գ Թագ · Թ · 6 ։ 7 ։

Ի ԳԹԱԳ · ԺԱ · 10 ։ 11 ։

պութեան վճիռը ՚ի գործ կը դնէր , Ի Ցուդայի իշխանները , և Ա.քոզիային ծառայութիւն ընող Ա.քոզիային եղբօրորդիները գտաւ , ու զանոնք մեռցուց . Ի Եւ Ա.քոզիան ալ փնտռեց , որ Սամարիայի մէջ պահուած էր . ու զանիկայ բռնեցին և Ցեհուին բերելով մեռցուցին , ու զանիկայ թաղեցին , քանզի ըսին , Անիկայ Լ Ցերը բոլոր սրտով խնդրող Ցովսափատին որդին է ։ Ու Ա.Քոզիային տունէն Ներ չկար՝ որ թագաւորութիւնը պահելու կարող ըլլայ ։

ԼԳԼ · ԺԷ · 4 ։

10 Ի Իսկ Ա.Քոզիային մայրը Գոթողիա իր որդւոյն մեռնիլը տեսնելով՝ ելաւ , ու Ցուդայի տանը բոլոր թագաւորական սերունդը բնաջինջ

Ի Գ Թագ · ԺԱ · 1 , ՃԱ ։

11 բրաւ ։ Բայց Ի թագաւորին աղջիկը Ցօսաբէթ Ա.Քոզիային որդին Ցովասը առաւ , ու թագաւորին սպանուած որդւոյնը մէջէն դողդոջաւ զանիկայ , և անոր դայեակին հետ անկողիններու սենեակին մէջ դրաւ զանիկայ . ու այսպէս Ցովրամ թագաւորին աղջիկը՝ Ցովիադա քահանային կինիկը Ցօսաբէթ Ա.Քոզիային քոյրը ըլլալով՝ Գոթողիային երեսէն պահեց , որ զանիկայ

Ի Գ Թագ · ԺԱ · 2 ։

878

12 չմեռցուց ։ Եւ Ցէվս անոնց հետ վեց տարի Աստուծոյ տանը մէջ պահուեցաւ . ու երկրին վրայ Գոթողիա թագաւորութիւն կ'ընէր ։

ԳԼ · ԻԳ

1 Ցովիադա ամէն բանը կարգի դնելով՝ Ցովասը թագաւոր կը նստեցընէ ։ 12 Գոթողիա կը սպաննուի ։ 16 Ցովիադա Աստուծոյ երկրպագութիւն ընելը կը նորոգէ ։

1 ՈՒ Եօթներորդ տարին Ցովիադա ուժովցաւ , դաշնադրութեամբ իր հետ առնելով Հարիւրապետները , Ցերոամի որդին Ազարիան , և Ցօհանանի որդին Իսմայէլը , ու Ովբեդի որդին Ազարիան , և Ադայիայի որդին Մասասիան , ու Զիքրիի որդին Եղիսափատը ։ 2 Եւ անոնք Ցուդայի մէջ պտըտեցան . ու Ցուդայի ամէն քաղաքներէն Ղեւտացիները , ու Իսրայէլի տոհմերուն իշխանները ժողվեցին , ու Երուսաղէմ եկան ։ 3 Եւ բոլոր ժողովը Աստուծոյ տանը մէջ թագաւորին հետ դաշնակցութիւն ըրին . ու Ցովիադա անոնց ըսաւ , Ահա թագաւորին որդին թագաւոր պիտի ըլլայ , ինչպէս որ Ցերը Ի Դաւիթին որդւոյնը համար 4 ըսաւ , Ձեր ընելու բանը սա է . Ձեր երրորդ մասը՝ Ի քահանաներէն և Ի Ղեւտացիներէն էշաբաթ օրը մտնողները դռներուն պահապանու-

878 Ա Գ Թագ · ԺԱ · 4 , ՃԱ ։

Ի Բ Թագ · Է · 12 ։ Գ Թագ · Բ · 4 ։ Թ · 5 ։ ԳԼ · Գ · 16 ։ Է · 18 ։ ԽԱ · 7 ։

Է Ա ՊՏ · Թ · 25 ։

ՆՀ · ՀԲ · 884

Ի Գ Թագ · Ժ · 18 ։ 14 ։

Ի Ցճ Գ Թագ · Թ · 27 ։

ԼԳԼ · ԺԷ · 4 ։

Ի Գ Թագ · ԺԱ · 1 , ՃԱ ։

Ի Գ Թագ · ԺԱ · 2 ։

878

Ն · ք · ՂԲ · 878

Թագաւորին տունը, ու երրորդ մասը հիման դուռը ըլլան. բայց բոլոր ժողովուրդը Ցերոբոը տանը դաւթե-
6 ներուն մէջը էայէ. Իսկ Ցերոբոը տունը՝ քահանաներէն ու Ծառայութիւն ընդ Ղեւտացիներէն՝ ի զատ՝ ոչխէ մարդ չմնանէ. անոնք թող մնանեն, քանզի անոնք սուրբ են. և բոլոր ժողովուրդը Ցերոբոը
7 պահպանութիւնը պահեն. Ու Ղեւտացիք ամէն մարդ իր զէնքը ձեռքը բռնած՝ Թագաւորին բոլորտիքը կայնին. ու տունը մնողը մեռցուի. և Թագաւորին հետը ըլլաք՝ անոր մնած ու ելած տունը։
8 Ու Ղեւտացիք ու բոլոր Ցուդա Ցովիադա քահանային բոլոր պատուիրածին պէս ըրին. և ամէն մէկը իր մարդիկները առաւ, թէ՛ շաբաթ օրը մտնողները և թէ շաբաթ օրը ելլողները. քանզի Ցովիադա քահանան Է դասակարգութիւնները
9 չարձակեց։ Եւ Ցովիադա քահանան Դաւիթ Թագաւորին նիզակները, ասպարները ու վահանները՝ որոնք Աստուծոյ տանը մէջ էին,
10 հարիւրապետներուն տուաւ. Եւ բոլոր ժողովուրդը ամէն մարդ իր զէնքը ձեռքը՝ տանը աջ կողմէն մինչև ձախ կողմը՝ սեղանին ու տանը քովը Թագաւորին բոլորտի-
11 քը կայնեցուց։ Եւ Թագաւորին որդին հանեցին, ու դանոր վրայ դրին Թագը ու վկայութիւնը, ու զանիկայ Թագաւոր ըրին. և Ցովիադա ու անոր որդիքը զանիկայ օծեցին, ու ըսին, կեցցէ՛ արքայ։
12 Իսկ Գոթողիա լսելով ժողովուրդին ձայնը՝ որ կը վազէին ու թագաւորը կ՚օրնէին, Ցերոբոը տու-
13 նը ժողովուրդին եկաւ. Ու տեսաւ որ ահա Թագաւորը իր սիւնին քովը սոհէին մուտքը կայներ էր, և զօրապետները ու փողերը Թագաւորին քովն էին, ու երկրին բոլոր ժողովուրդը ուրախանալով՝ փողեր կը ֆչեցընէին, ու երգեցողները երգի նուագարաններով, ու Է երաժշտ-
տապետները օրհնութիւններ կ՚երդէին. ան ատենը Գոթողիա իր հանդերձները պատռեց, ու ըսաւ, Դաւաճանութիւն է, դաւաճա-
14 նութիւն։ Եւ Ցովիադա քահանան զօրքին վրայ եղող հարիւրապետները հանեց, ու անոնց ըսաւ, Ասիկայ կարգերուն մէջէն հանեցէք, ու սատր եհէն զացողը սրով մեռցուի. (քանզի քահանան ըսեր էր, Զանիկայ Ցերոբոը տանը
15 մէջ մի՛ մեռցընէք։) Եւ անոր վրայ ձեռք բերին երկընցուցին. ու երբոր անիկայ Թագաւորական տանը ըմֆերու դռնէն ներս կը մտնէր, զանիկայ հոն մեռցուցին։
16 Եւ Ցովիադա իրեն ու բոլոր ժողովուրդին ու Թագաւորին մէջ-տեղը դաշնակցութիւն ըրաւ, որ
17 Ցերոբոը ժողովուրդը ըլլան։ Եւ բոլոր ժողովուրդը Բահաղին տունը մտան, ու զանիկայ կործանեցին, և անոր սեղանները ու կուռքերը կտոր կտոր ըրին, ու Բ հահաղին քուրմը Մատթանը սեղաններուն
18 առջևը սպանեցին։ Եւ Ցովիադա՝ Ղեւտացի քահանաներուն ձեռքովը՝ Դաւիթին Ցերոբոը տանը վըրայ ժ որոշած Ցերոբոը տանը պաշտօնեաները դրաւ, որ Էմովսէսին օրինացը մէջ գրուածին պէս՝ Ցերոբոը ողջակէզներ մատուցանեն ուրախութեամբ ու երգով, ինչպէս
19 որ Նդաւիթ սահմաներ էր։ Եւ Է դռնապանները Ցերոբոը տանը դռները կայնեցուց, որպէս զի ինչ և իցէ կերպով անմաքուր եղող մարդ
20 մը չմնանէ։ Է Ու անիկայ հարիւրապետները ու աշնուականները և ժողովուրդին իշխանները ու երկրին բոլոր ժողովուրդը առաւ, ու Թագաւորը Ցերոբոը տունէն իջեցուց. և բարձր դռնէն Թագաւորին տունը մտան, ու Թագաւորը նստեցուցին Թագաւորութեանը
21 աթոռին վրայ։ Ու երկրին բոլոր ժողովուրդը ուրախացաւ, և քաղաքը հանգստութեան մէջ էր. ու Գոթողիան սրով մեռցուցին։

Ե Ցերոբոը տունը, ԺԱ · ԽԵ։

Ը Ցերոբոը տունը, ԺԲ · ԽԸ։

Ղբ Օր · ԺԷ · 18։

Ե ա Մն · ԽԵ · 8։

ԳԼ · Ի Դ

1 Ցովաս աղէկ կերպով կը կառավարէ ժողովուրդը՝ Ցովիադային բոլոր օրերուն մէջ. 4 կը հրամայէ որ տաճարը նորոգեն։ 15 Ցովիադային մահը ու պատուաւոր թաղումը։ 17 Ցովաս կռապաշտութեան իյնալով՝ Ցովիադային որդին Զաքարիան կը մեռցընէ։ 28 Ասորիք կը կողոպտեն Ցովասը, ու անոր ծառաները Զաքարէ ու Ցովզաբադ կը մեռցընեն զանիկայ։ 27 Ամփոփ անոր տեղը կը յայտնէ։

1 Ցովաս Է եօթը տարեկան էր երբոր Թագաւոր եղաւ, ու Երուսաղեմի մէջ քառասուն տարի Թագաւորութիւն ըրաւ. ու անոր մօրը անունը Սաբիա էր, Բերսաբէէ-
2 ցի։ Եւ Ցովաս՝ Ցովիադա քահանային բոլոր օրերուն մէջ՝ Է Ցերոբոը առջևը ուղղութիւն ը-
3 րաւ։ Ու Ցովիադա անոր երկու կնիկ առնել տուաւ. ու տղաքներ ու աղջիկներ ծնաւ։
4 Եւ ասկէ ետքը Ցովաս ուզեց որ
5 Ցերոբոը տունը նորոգէ։ Ու քահանաները ու Ղեւտացիները ժողվեց, և անոնց ըսաւ, Ցուդայի քաղաքները ելէք, ու ձեր Աստուծոյն տունը նորոգելու համար Է բոլոր Իսրայէլէն տարեկ տարի

Իբր 878 — ա գ Թագ · ԺԱ · 21 · ԺԲ · 1, ԼՀ։

Է Ցեհ գ · ԽԶ · 5։

856

Ի գ Թագ · ԺԲ · 4։

ն · ք · գբ · 856

ստակ ժողվեցէք, ու աս գործը շուտով ըրէք. բայց Ղևտացիք շու-

ա գ թագ · ժբ · 7 ·

6 տով չըրին։ Եւ Թագաւորը Յովհադա իշխանը կանչեց, ու ա-
նոր ըսաւ. Ցերոջը ծառային Իսրայելի ժողովքին Վկայութեան խորանին համար
պատուիրէք տուրքը ինչո՞ւ համար
Ղևտացիներէն չպահանջեցիք, որ
Յուդայէն ու Երուսաղէմէն բերեն։

ե Օր · 30 · Գոր · 4 · 44 ·

ե Գր · ելս · 17 ·

7 (Քանզի Հանօրէն Գոթողեան ա-
նոր որդիքը Աստուծոյ տունը
աւերեր էին, ու Ցերոջը տանը բո-
լոր Ըսուրբ բաները Բահաղիմին

ը դ թագ · ժբ · 4 ·

8 նուիրեր էին։) Եւ Թագաւորը
հրամայեց. Ու մէկ սնտուկ մը
շինեցին, ու զանիկայ Ցերոջը տա-
նը դրանը դուրսի կողմը դրին։

ը դ թագ · ժբ · 9 ·

9 Եւ Յուդայի ու Երուսաղէմի
մէջ մունետիկ կանչել տուին, որ
Աստուծոյ ծառային Մովսէսին՝
անապատին մէջ Իսրայէլին պա-
տուիրած Աստուրքը Ցերոջը բերեն։

ե Հջր 6 ·

10 Եւ բոլոր իշխանները ու բոլոր ժո-
ղովուրդը ուրախացան, ու բերին
նետուկին մէջը ձգեցին, մինչև որ
11 անիկայ լեցուեցաւ։ Ու երբոր
նետուկը Ղևտացւոց ձեռքովը թա-
գաւորին վերակացուներուն կը
տարուէր, և Էանոնք կը տեսնէին
որ ստակը շատցեր է, թագաւորին
գրագիրը ու մեծ քահանային վերա-
կացուն կու գար, և նետուկը կը
պարպէին, ու զանիկայ վերցընելով՝
իր տեղը կը դարձընէին. օրէ օր
այսպէս կ'ընէին, ու շատ ստակ

ը դ թագ · ժբ · 10 ·

12 ժողվեցին։ Եւ թագաւորը ու
Յովհադա զանիկայ Ցերոջը տա-
նը ծառայութեան գործը ընողնե-
րուն կու տային. ու անոնք Ցերո-
ջը տունը նորոգելու համար՝ վարձ
քով քարահատներ ու հիւսեր կը
բռնէին. ու Ցերոջը տունը ամրա-
ցընելու համար՝ երկաթագործնե-
րուն ու պղնձագործներուն ալ
13 [sic] գործէն։ Եւ բանուորները կ'աշ-
խատէին. ու նորոգութեան գոր-
ծը անոնց ձեռքովը կատարուե-
ցաւ. ու Աստուծոյ տունը իր
ձևին բերելով՝ զանիկայ ամրա-
14 ցուցին։ Ու երբոր նորոգութիւնը
լմընցուցին, մնացած ստակը թա-
գաւորին ու Յովհադային առջևը
բերին. Եւ անով Ցերոջը տանը
համար անօթներ, պաշտօնին ու-
ղղակիչներուն համար ամաններ,
ու խնկամաններ, և ոսկիէ
ու արծաթէ ամաններ շինեցին. ու
Յովհադային բոլոր օրերը Ցերոջը
տանը մէջ միշտ ողջակէզներ կը
մատուցանէին։

ե Հջր 13 ·

15 Եւ Յովհադա ծերացած ու օրե-
րը լեցուած ըլլալով մեռաւ. ու

ն · ք · գբ · Իբբ 850

մեռած ատենը հարիւր երեսուն
16 տարեկան էր։ Եւ զանիկայ Դա-
ւիթի քաղաքին մէջ թագաւո-
րաց հետ թաղեցին. քանզի անի-
կայ Իսրայէլի մէջ՝ Աստուծոյ ու
անոր տանը համար աղէկութիւն
ըրեր էր։

Իբբ 840

17 Եւ Յովհադային մեռնելէն ետ-
քը Յուդայի իշխանները եկան,
ու թագաւորին խոնարհութիւն
ըրին. ան ատենը թագաւորը ա-
18 նոնց մտիկ ըրաւ. Ու իրենց հարցը
Ցեր Աստուծոյն տունը թողուցին,
և Էաստարովթի կուռքերուն ու
չաստուածներուն ծառայութիւն
ըրին. և Յուդայի ու Երուսաղէմի
վրայ ծբարկութիւն եկաւ իրենց

Ը գ թագ · ժգ · 23 ·

19 ասյանցանքին համար։ Վասն զի
Էանոնց մարգարէներ խրկեց, որ
զանոնք Ցերոջը դարձընեն. ու թա-
նոնց վկայութիւն ըրին, բայց
անոնք մտիկ չըրին։

Ը գ Մաս · ե · 8 · Գլ · ժբ · 2 · Իբ · 18 · ԻԲ · 3 · լբ · 25 ·

20 Եւ Յովհադա քահանային որ-
դւոյն Զաքարիային վրայ Հ Աս-
տուծոյ Հոգին եկաւ, ու անիկայ
ժողովուրդին մէջը բարձր տեղ մը
կայնեցաւ, ու անոնց ըսաւ. Աս-
տուած այսպէս կ'ըսէ. Ի Դուք ին-
չո՞ւ համար Ցերոջը պատուիրանք-
ներէն կը խուտրիք. դուք բնաւ
յաջողութիւն պիտի չգտնէք.
Ղ քանզի դուք Ցերը մերժեցիք, ան

Ղ Գլ · ժե · 2 · 840

21 ալ ձեզ պիտի մերժէ։ Եւ անոնք
անոր դէմ միաբանեցան, ու զանի-
կայ թագաւորին հրամանովը Ցե-
րոջը տանը դաւիթին մէջ Էքարե-

ե Մաս · իգ · 35 · Գոր · է · 57 · 58 ·

22 րով քարկոծեցին։ Եւ Յովաս
թագաւորը՝ անոր հօրը Յովհադա-
յին իրեն ըրած բարերարութիւնը
չյիշելով՝ անոր որդին մեռցուց.
ու անիկայ մեռած ատենը ըսաւ,
Ցերը տեսնէ ու *դատէ։

*Եբր · խբ · 24 ·

23 Եւ հետևեալ տարին Հ Ասորւոց
զօրքը անոր դէմ ելլելով, Յուդայի
ու Երուսաղէմի վրայ եկան, ու ժո-
ղովուրդին բոլոր իշխանները մեռ-
ցուցին, ու անոնց բոլոր աւարը
Դամասկոսի թագաւորին խրկեցին։

839

ե գ թագ · ժբ · 17 ·

ե Ղև · իգ · 8 · բ Օր · լբ · 30 · Ես · է · 17 ·

24 Ասորւոց զօրքը Էքիչ մարդիկներով
եկաւ, բայց Ցերը խիստ շատ ու
հզոր զօրքը Հանոնց ձեռքը մատ-
նեց. քանզի անոնք իրենց հայրե-
րուն Ցեր Աստուածը թողուցեր
էին։ Ա յսպէս Աբրէհ Ի Ասորեաց
դատաստանը Ի գործ դրին Յովա-

Ե Ղև · իգ · 25 · բ Օր · իբ · 25 ·

Ղ Գլ · իբ · 8 · Ես · ժ · 5 ·

25 սին վրայ։ Ու երբոր անոնք գա-
ցին անկէ, մեծ հիւանդութիւննե-
րու մէջ ձգելով զանիկայ, Հանոր
ծառաները անոր դէմ դաւադա-
նութիւն ըրին Ի Յովհադա Քահա-
նային որդւոյը արեանը համար,
ու զանիկայ իր անկողնին մէջ
սպաննեցին, ու մեռաւ. ու զանի-

ե գ թագ · ժբ · 20 ·

Ղ Հջր 21 ·

Իբբ 850

կայ Դաւիթի քաղաքին մէջ թա-
ղեցին . բայց Թագաւորաց դերեզ-
26 մաններուն մէջ չթաղեցին : Եւ
անոր դէմ դաւաճանութիւն ընող-
ները սատնք էին . Ամմոնացի կըն-
կանը Սամեթին որդին Զաբադ ,
ու Մովաբացի կնկանը Սամարիթին
27 որդին Յովզաբադ : Եւ անոր
որդւոցը համար , ու իր քովը նե-
ղած տուրքին շատութեանը հա-
մար , ու Աստուծոյ տանը *նորո-
գութեանը համար՝ ահա Թագաւո-
րաց գրքին յիշատակարանին մէջ
գրուած է : Ու անոր տեղը ա-
նոր որդին Ամասիա թագաւոր
եղաւ :

ԳԼ . ԻԲ

1 Ամասիա իր թագաւորութեանը սկիզբը տասկ
վարմունք կ'ունենայ . 3 դաւաճանութիւն ը-
նողներուն սրդար դատաստան կ'ընէ . 5 Ե-
դովմայեցւոց վրայ երթալու համար Իսրաէ-
լացիներէն զօրաց գունդ մը վարձքով կը ըս-
նէ , սակայն մէկ մարգարէի մը խօսքով իր
տուած հարիւր տաղանդը կորսընցնելով , ան
զօրքերը ետ կը խրկէ . 11 Եդովմայեցիները
կը յաղթէ : 10 , 13 Իսրայէլացիք՝ իրենց ետ
խրկուելուն վրայ՝ նեղանալով՝ իրենց տուները
դարձած ատենին Ցուդայի քաղաքները կը
կողոպտեն : 14 Ամասիա Եդովմի աստուած-
ներուն կը ծառայէ , ու մարգարէին խրատը
կ'անարգէ : 17 Յովաս գերդեալով՝ ինքը իր
կործանմանը պատճառ կ'ըլլայ : 25 Ամասիա-
յին Թագաւորութեանը օրերը : 27 Անոր
դաւաճանութեամբ սպանուիլը :

1 Ամասիա քսանուհինգ տարեկան
էր երբոր թագաւոր եղաւ , ու
Երուսաղեմի մէջ քսանուինը տարի
թագաւորութիւն ըրաւ . և անոր
մօրը անունը Ցովադան էր , ու
2 Երուսաղեմացի էր : Եւ Տէրոջը
առջևը ուղղութիւն ըրաւ , բայց
ոչ կատարեալ սրտով :
3 Ու երբոր թագաւորութիւնը
անոր վրայ հաստատուեցաւ՝ իր
ծառաները մեռցուց , որոնք իր
հայրը թագաւորը սպաններ էին .
4 բայց անոնց որդիքը չմեռցուց ,
ինչպես որ Մովսէսին օրինաց գրո-
քին մէջ գրուած է , որ Տէրը պա-
տուիրեց՝ ըսելով , Հայրերը չմեռնին
յանցանքին համար զաւակներուն ,
ու հայրերուն յանցանքին համար տղաքը
չմեռցուին , հապա ամէն մարդ իր
յանցանքին համար պիտի մեռ-
ցուի :
5 Եւ Ամասիա Ցուդան ժողվեց ,
ու անոնց տոհմերուն վրայ հազա-
րապետներ ու հարիւրապետներ
դրաւ բոլոր Ցուդայի ու Բենիա-
մինի մէջ , և զանոնք Հբսան տա-
րեկանէն վեր համրեց , ու պատե-
րազմի ելլող և նիզակ ու վահան
կրող երեք հարիւր հազար ընտիր
6 զօրք գտաւ : Ու անիկայ հարիւր
տաղանդ արծաթով Իսրայէլէն
հարիւր հազար զօրաւոր կորիճ
7 վարձքով բռնեց : Եւ Աստուծոյ
մարդ մը եկաւ անոր ու ըսաւ ,
Ով Թագաւոր , Իսրայէլի զօրքը
քեզի հետ չերթայ , քանզի Տէրը
Իսրայէլի հետ՝ այսինքն բոլոր Եփրե-
8 մի որդւոցը հետ չէ . Բայց թէ որ
դուն երթալ կ'ուզես՝ անոնկ ըրէ ,
— պատերազմի համար ուժգնքր ,
Բայց Աստուած քեզնամին առջևը
պիտի կործանէ քեզ . քանզի Հզօ-
նելու ու կործանելու զօրութիւնը
9 Աստուծոյ մէջ կայ : Եւ Ամասիա
Աստուծոյ մարդուն ըսաւ , Հապա
ինչպես ընելու է ան հարիւր տա-
ղանդը՝ որ ես Իսրայէլի զօրքին
տուի . ու Աստուծոյ մարդը ըսաւ ,
Տէրը քեզի անկէ աւելին կրնայ
10 տալ : Եւ Ամասիա Եփրեմին ի-
րեն եկող գունդերը զատեց , որ
իրենց տեղը երթան . ու անոնք
Ցուդայի վրայ խիստ սրդողեցան ,
ու սաստիկ բարկութեամբ իրենց
տեղը դարձան :
11 Եւ Ամասիա ուժովցաւ ու իր
զօրքը հանեց , ու Աղի ձորը գը-
նաց . և Սէիրի որդւոցմէ տասը հա-
12 զարը գարկաւ , Ու տասը հազարն
ալ Ցուդայի որդիքը ողջ գերի ա-
ռին , և քարաժայռին գլուխը տա-
րին , ու զանոնք քարաժայռին գլը-
խէն վար ձգեցին , ու ամէնքն ալ
կտոր կտոր եղան :
13 Եւ այն զօրքերը՝ որոնք Ամասիա
ետ խրկեց , որ իրեն հետ պատե-
րազմի չերթան , Ցուդայի քաղաք-
ներուն վրայ յարձակեցան , Սամա-
րիայէն մինչև Բեթորոն , ու անոնց-
մէ իրեք հազար մարդ սպանեցին ,
և շատ աւար առին :
14 Ու երբոր Ամասիա Եդովմայեցի-
ները ջարդելէն դարձաւ , Սէիրի
որդւոցը աստուածները բերաւ ու
զանոնք կանգնեց , որ իրեն աս-
տուածներ ըլլան . և անոնց առջևը
երկրպագութիւն կ'ընէր , ու անոնց
15 խունկ կը ծխէր : Ու Տէրոջը բար-
կութիւնը Ամասիային վրայ բոր-
բոքեցաւ , և անոր մէկ մարգարէ մը
խրկեց՝ ըսելով , Դուն ինչու փընտ-
ռեցիր էան ժողովուրդին աս-
տուածները՝ որոնք չկրցան իրենց
ժողովուրդը քու ձեռքէդ ազա-
16 տել : Ու երբոր անոր հետ կը խօ-
սէր , Խոհակը ըսաւ անոր , Միթէ
քեզ թագաւորի խորհրդակից
դրին . լռէ կեցիր , Էջըլայ որ"
քեզ զարնեն : Եւ մարգարէն վրեց .
ու ըսաւ , Աւելի գիտեմ որ Ա-
տուած Հօրոշեր է քեզ կորսըն-
ցընելու , որովհետև իմ խրա-
տս մնիկ չընելով՝ ատ բանը ը-
րիր :

պ դ թագ . ժբ . 21 Յ'Ը-
ուժէ Ցով-
զաբար :

Ղ թագ . ժբ . 18 :

* ԵԲԲ . Հիմանը

— դ թագ . ժբ . 21 :

— դ թագ . ժգ . 1 , Ճ :

Բ ՚՚ ՑՃ՟ դ թագ . ժգ . 4 : Հմր 14 : Բ դ թագ . ժգ . 5 , Ճ :

Ծբ Օր . իգ . 16 : Բ թագ . ժգ . 6 : Եզեկ . ժը . 20 :

Ե թագ . ա . 3 :

Ղ Գէ . ի . 6 :

Ե Առակ . ժ . 22 :

Բ դ թագ . ժգ . 7 :

Բ Մակ . ժ . 28 :

Ե Եզ . ի . 3 , 5 :

Ե Պաղ . ՀՂ . 5 :
Ղ Հմր 11 :

† Պաւ՛ Ին-
ղ՚՚

Ե աթագ . 25 :

Ի Ջ

1 Ոզիա կը թագաւորէ, ու Ջաքարիային օրերը Ցերոբէա հետևելուն համար յաջողութիւն կը գտնէ։ 16 Անիկայ հպարտութեամբ քահանայից պաշտօնին ձեռք կը զարնէ. անոր համար բորոտութեամբ կը պատժուի։ 22 Ոզիա կը մեռնի, ու Ջալեմայ անոր տեղը կը յաջորդէ։

Ն. ք. ՉԼ՝ 826

17 Եւ ᵇ Ցուդայի Ամասիա թագաւորը խորհուրդ բրաւ, ու խրկեց Յեհուի որդւոյն Յովաքազայ որդւոյն Յովասին մարդ խրկեց՝ ըսելով, Եկուր, երես
18 երեսի տեսնուինք։ Եւ Իսրայէլի Յովաս թագաւորը Ցուդայի Ամասիա թագաւորին մարդ խրկեց ու ըսաւ, Լիբանանի փուշը Լիբանանի եղևնափայտին պատգամ խրկեց՝ ըսելով, Քու աղջիկդ իմ տղուս կնիկ տուր. բայց Լիբանանի մէջ եղող գազանը անցաւ,
19 ու փուշը կոխկրտեց։ Դուն՝ Ա-հա եդովմը զարկի՝ ըսիր, ու քու սիրտդ քեզ բարձրացընելով հպարտացուց. հիմա քու տունդ նստիր. քանզի ինչո՞ւ համար չարութեան խառնուիս, որ իյնաս դուն ու քե-
20 զի հետ Ցուդան ալ։ Բայց Ամասիա մտիկ չընաւ. քանզի Աստուծմէ եղաւ, որ զանոնք էլենց ի ձեռքդ մատնէ, Եդովմայեցւոց աստուածները փընտ-
21 ռելուն համար։ Ուստի Իսրայէլի Յովաս թագաւորը ելաւ. և ինքը ու Ցուդայի Ամասիա թագաւորը Ցուդայի Բեթսամիւսին մէջ երես
22 երեսի տեսնուեցան։ Եւ Ցուդա Իսրայէլին առջևը յաղթուեցաւ, ու ամէն մարդ իր վրանը փախաւ։
23 Եւ Իսրայէլի Յովաս թագաւորը ᵇ Յովաքազի որդւոյն Յովասին որդին Ամասիան՝ Ցուդայի թագաւորը՝ Բեթսամիւսի մէջ բռնեց, ու զանիկայ Երուսաղէմ տարաւ. ու Եփրեմի դռնէն մինչև Անկեան դուռը՝ Երուսաղէմի պարսպին չորս հա-
24 րիւր կանդունը փլցուց։ Եւ բոլոր ոսկին ու արծաթը, և Աստուծոյ տանը մէջ գտնուած՝ Աբդեդոմին քովի բոլոր առնելիքները, ու թագաւորին տանը գանձերը, և պատանդներ ալ առաւ, ու Սամարիա դարձաւ։
25 Եւ Ցուդայի թագաւորը Ցովասի որդին Ամասիա՝ Իսրայէլի թագաւորին Յովաքազի որդւոյն Յովասին մեռնելէն ետքը՝ տասնու-
26 հինգ տարի ապրեցաւ։ Ու Ամասիային մնացորդ պատմութիւնը՝ առաջինը ու վերջինը՝ ահա Ցուդայի ու Իսրայէլի թագաւորներուն գրքին մէջ գրուած է։
27 Եւ Ամասիա երբոր Ցերոբէը հետևելէն խոտորեցաւ, անոր դէմ Երուսաղէմի մէջ դաւաճանութիւն բրին, ու անիկայ Լաքիս փախաւ. բայց անոր ետևէն Լաքիս մարդ խրկեցին, և
28 զանիկայ հոն մեռցուցին։ Ու ձիերով վերցուցին, ու զանիկայ իր հայրերուն հետ *Ցուդայի քաղաքին մէջը թաղեցին։

Ն. ք. ՉԲ՝ 810

1 Ամբողջ Ցուդայի ժողովուրդը Ոզիան առին, որ տասնուվեց տարեկան էր, ու զանիկայ իր հօրը Ամասիային տեղը թագաւոր դրին։
2 Ասիկայ Ելաթը շինեց, ու թագաւորը իր հայրերուն հետ քնացաւ-ելաւ եղբը՝ զանիկայ Ցուդային ետ դար-
3 ձուց։ Ոզիա տասնուվեց տարեկան էր երբոր թագաւոր եղաւ, ու Երուսաղէմի մէջ յիսունուերկու տարի թագաւորութիւն բրաւ. և անոր մօրը անունը Եկբելիա էր, ու
4 Երուսաղէմացի էր։ Եւ անիկայ Տէրոջը առջևը ուղղութիւն բրաւ, իր հօրը Ամասիային բոլոր բրածին
5 պէս։ Ու Բ Աստուծոյ տեսիլքները հմուտ եղող Զաքարիային օրերը զնաւատած կը խնդրէր. և Տէրը խնդրած օրերը Աստուած ա-
6 նոր յաջողութիւն կու տար։ Ու ելաւ ᵀ Փղշտացւոց հետ պատերազմ բրաւ. և Գեթի պարիսպը, Յաբնէի պարիսպը, ու Ազովտոսի պարիսպը փլցուց. և Ազովտոսի Ջուրէին մէջ ու Փղշտացւոց ուրիշ Էլէբներուն մէջ քաղաքներ շի-
7 նեց։ Եւ Աստուած անոր օգնութիւն բրաւ Ի Փղշտացւոց դէմ, ու Գուր բահաղ բնակող Արաբացւոց
8 դէմ ու Մաոնացւոց դէմ։ Եւ Ամմոնացիք Ոզիային ընծաներ կու տային. ու անոր անունը մինչև Եգիպտոսի մուտքը տարածուեցաւ, քանզի անիկայ խիստ ուժովցաւ։
9 Եւ Ոզիա Երուսաղէմի մէջ՝ Ի Անկեան դրանը վրայ, ու Ձորին դրանը վրայ, և պարիսպին դարձուածքին վրայ աշտարակներ շինեց, ու
10 զանոնք ամրացուց։ Եւ անապատին մէջ աշտարակներ շինեց, ու շատ ջրհորներ փորեց. քանզի անիկայ դաշտի մէջ ու Հովիտի մէջ շատ անասուններ, այո լեռնակողմը նաև կարմելցոց վրը երկրագործներ ու այգեգործներ ունէր. քանզի երկրագործութիւնը կը սի-
11 րէր։ Եւ Ոզիա՝ ճկեկ դպրապետին ու Մասեա ոստիկանին ձեռքովը համրուած թուոյն համեմատ, թագաւորին իշխաններէն Անանիային ձեռքին տակը գունդով պատերազմի ելլող զօրքեր ու-
12 նէր։ Բոլոր զօրաւոր կորիձներուն տոհմապետներուն թիւը երկու-
13 հազար վեց հարիւր էր։ Եւ անոնց ձեռքին տակը իրեք հարիւր եօթը

ᵃ Դ Թագ. ԺԴ. 8, 9, ᵇ Դ Թագ. ԺԴ. 15, ԳԼ. Ի. 7։ ՀՀԻ 14։ ᶜ Ցես. Ի. 17։ Իր. 1, 6։ ᵈ Դ Թագ. ԺԴ. 17։ ᵉ Կամ՝ Դաւիթի. Գ Թագ. ԺԴ. 20։

ᵃ Դ Թագ. ԺԴ. 21, 22, ԺԵ. 1, ᵇ Ցես. Ի. 15։ Դան. ա. 17, բ. 19, Ժ. 1, ᶜ Ցես. Գէ. Իդ. 2, ԿԹ. Ժդ. 29։ ᵈ ԳԼ. Ի. 16։ ᵉ Բ Թագ. Ը. 2, ԳԼ. ԺԿ. 11։ ᶠ Դ Թագ. Ժդ. 13։ Նէհ. գ. 13, 19, 32։ Ջաք. Ժդ. 10։

Ն · ՔՐ · ԳԲ · 810

հազար հինգ հարիւր պատերազմող մարդ կար , որոնք մեծ ուժով կը պատերազմէին , ու Թշնամիին դէմ Թագաւորին օգնութիւն կ՚ընէին ։

14 Եւ Ոզիա ան բոլոր զօրքին համար վահաններ , նիզակներ , սաղաւարտներ , զրահներ , աղեղներ , ու քարերու համար պարսեր պատրաս-

15 տեց ։ Ու անիկայ Երուսաղէմի մէջ արուեստաւորներուն ճարտարութեամբը մեքենաներ շինեց , որ նետեր ու մեծ քարեր նետելու համար՝ աշտարակներուն վրայ և անկիւններուն վրայ կենան . ու անոր անունը հեռու տեղուանք տարածուեցաւ , վասն զի անիկայ զարմանալի օգնութիւններ գտաւ ,

Բրբ 765 16 մինչև որ ուժովցաւ ։ Բայց Էերբոր ուժովցաւ , անոր Բսիրտը հպարտանալով *չարութիւն ըրաւ , և իր Տէր Աստուծոյն դէմ յանցանք գործեց . ու †Տէրոջը տաճարը մտաւ , որ խունկի սեղանին վրայ

17 խունկ ծխէ ։ Եւ անոր ետևէն Ազարիա քահանան մտաւ , ու անոր հետ Տէրոջը ութսուն քահանաները՝ որոնք զօրաւոր մարդիկ էին .

18 Եւ անոնք Ոզիա Թագաւորին դէմ կեցան , ու անոր ըսին ; Ո՛վ Ոզիա , Նբեզի չի յնար որ Տէրոջը խունկ ծխես , հապա Բ Ահարոնեան քահանաներուն՝ որոնք խունկ ծխելու համար սրբուած են . սրբարանէն դուրս ելիր , քանզի յանցանք գործեցիր . ու աս Բաներս համար Տէր Աստուծմէ պատիւ պիտի չառնես ։

19 Եւ Ոզիա բարկացաւ , ու անոր ձեռքը խունկ ծխելու համար բուրվառ կար . ու երբոր քահանաներուն բարկացաւ , քահանաներուն առջևը՝ Տէրոջը տանը մէջ խունկի սեղանին քովը՝ անոր ճակատին վրայ †բորոտութիւն երև-

20 ցաւ ։ Եւ Ազարիա քահանայապետը ու բոլոր քահանաները անոր նայեցան , և ահա անոր ճակատին վրայ բորոտութիւն կար , ու զանիկայ շուտով անկէ հանեցին . ու անիկայ ալ Նելլելու արտորայ ; քանզի Տէրը դանիկայ զարկեր էր ։

21 Եւ Ոզիա Թագաւորը մինչև իր մահուան օրը բորոտած էր , ու Նզատ տան մը մէջ բորոտած կը նստէր , վասն զի Տէրոջը տունէն արգիլուեցաւ , ու անոր որդին Յոթամ՝ Թագաւորին տանը վրայ ըլլալով՝ երկրին ժողովուրդը կը դատէր ։

22 Եւ Ոզիային մնացորդ պատմութիւնը՝ առաջինը ու վերջինը՝ Ամովսի որդին Եսայի մարգարէն գրեց ։

23 ըեց ։ Եւ Ոզիա իր հայրերուն հետ քնացաւ . ու զանիկայ իր հայրերուն հետ Թագաւորաց գերեզմաններուն դաշտին մէջը Թաղեցին . վասն զի ըսին , Անիկայ բորոտ է ։ Եւ անոր որդին Յովաթամ անոր տեղը Թագաւորեց ։

Ն · ՔՐ · ԳԲ · Բրբ 765

ԳԼ · ԻԷ

1 Յովաթամ բարի վարմունք ունենալով՝ կը յաջողի ։ 5 Ամմոնացիները կը հնազանդեցնէ ։ 7 Յովաթամին Թագաւորութեանը օրերը ։ 9 Անոր տեղը կը յայտնէ ։

1 Յովաթամ *քսանուհինգ տարեկան էր երբոր Թագաւոր եղաւ , ու Երուսաղէմի մէջ տասնուվեց տարի Թագաւորութիւն ըրաւ . և անոր մօրը անունը Յերուսա էր , ու

758 * գ Թագ · ԺԵ · 32 , ԷՀ ։

2 Սադովկին աղջիկն էր ։ Եւ իր հօրը Ոզիային բոլոր ըրածին պէս Տէրոջը առջևը ուղղութիւն ըրաւ , բայց Տէրոջը տաճարը չմտաւ . ու Բ ժողովուրդը դարձեալ տակաւին ապականած էր ։

Բ գ Թագ · ԺԵ · 35 ։

3 Անիկայ Տէրոջը տանը ամենէն բարձր դուռը շինեց , ու †Ոփէլի պարսպին վրայ շատ Բաներ շինեց ։

4 Եւ Յուդայի լեռնակողմը քաղաքներ , ու անտառներու մէջ բերդեր

5 ու աշտարակներ շինեց ։ Եւ անիկայ Ամմոնի որդւոցը Թագաւորին հետ պատերազմ ըրաւ , ու զանոնք յաղթեց . և նոյն տարին Ամմոնի որդիքը հարիւր տալանդ արծաթ , ու տասը հազար քոռ ցորեն , և տասը հազար Թօ գարի տուին անոր . այսպէս երկրորդ ու երրորդ տարին ալ Ամմոնի որդիքը բերին

6 անոր ։ Եւ Յովաթամ զօրացաւ , վասն զի իր ճամբաները իր Տէր Աստուծոյն առջևը շիտկեց ։

7 Ու Յովաթամին մնացորդ պատմութիւնը ու անոր բոլոր պատերազմները ու ճամբաները ահա Իսրայէլի ու Յուդայի Թագաւորաց

8 գրքին մէջը գրուած է ։ Անիկայ Թագաւոր եղած տարիքը քսանու-հինգ տարեկան էր , ու տասնուվեց տարի Երուսաղէմի մէջ Թագաւո-

9 րութիւն ըրաւ ։ †Եւ Յովաթամ իր հայրերուն հետ քնացաւ , ու զանիկայ Դաւիթի քաղաքին մէջ Թաղեցին . և անոր որդին Աքազ անոր տեղը Թագաւորեց ։

Բրբ 742 † գ Թագ · ԺԵ · 38 ։

ԳԼ · ԻԲ

1 Աքազ չար վարմունք ունենալով՝ Աստուծոյ աչքին խիստ շատ նեղութիւն կը կրէ ։ 6 Յուդայացիք Իսրայէլացիներէն գերի կը տանուին , բայց Ովեդ մարգարէին խրատովը են կը խրիմին ։ 16 Աքազ Ասորեստանի Թագաւորէն օգնութիւն կը խնդրէ . բայց անկէ օգուտ մը չ՚ըներ ։ 22 Իր նեղութեան ատենը ալ աւելի կ՚անապատութեան կը հետևի ։ 26 Աքազ կը մեռնի , ու Եզեկիա անոր տեղը կը յաջորդէ ։

1 Աքազ *քսան տարեկան էր երբոր Թագաւոր եղաւ , ու Երուսա-

741 * գ Թագ · ԺԶ · 2 ։

ն · ք · ՂՖ · 741

ղեմի մէջ տասնուվեց տարի Թագաւորութիւն ըրաւ . և իր հօրը Դաւիթին պէս Տէրոջը առջևը
2 ուղղութիւն չըրաւ . Հապա Իսրայէլի Թագաւորաց ճամբաներուն
բ Դատ . ը · 11 ։ մէջ քալեց , ու † Բահաղիմին ձոյլ
‡ Եւ · ԼԴ · 17 ։ ՂԱ · ԺԲ · 4 ։ 3 լաձոյ կուռքեր շինեց ։ Եւ անի-
գ դ Թագ . իգ · 10 ։ կայ † Ենովմի որդւոյն Ներին մէջ
խունկ կը ծխեր , ու † իր որդիները
կրակով այրեց , ան ազգերուն գար-
շելի սովորութիւններուն համե-
մատ , որոնք Տէրը Իսրայէլէ որ-
4 դոցը առջևէն վռընտեց ։ Եւ
բարձր տեղիները , ու բլուրներու
վրայ , և ամէն կանանչ ծառերու
տակ զոհ կը մատուցանէր ու
խունկ կը ծխեր ։
ՂԵ · է · 1 ։ 5 Եւ Ղանոր Տէր Աստուածը զանի-
Իբր 741 կայ Ասորւոց Թագաւորին ձեռքը
ի դ Թագ . ԺԶ · 5 , 6 ։ մատնեց . ու † զանիկայ զարկին , և
անկէ խիստ շատ գերիներ առին ,
ու Դամասկոս տարին . Նաև Իս-
րայէլի Թագաւորին ձեռքը մատ-
նուեցաւ , որ զանիկայ մեծ հա-
է դ Թագ . ԺԸ · 27 ։ 6 րուածով զարկաւ ։ Եւ ԷՒովմելացի
որդին փակէէ մէկ օրուան մէջ
Ցուդայէն հարիւր քսան հազար
մարդ մեռցուց , որոնց ամէնն ալ
զօրաւոր կարիճներ էին . քանզի
իրենց հայրերուն Տէր Աստուածը
7 Թողուցեր էին ։ Ու Եփրեմին
Զիքրի անուանով զօրաւոր մարդ մը՝
Թագաւորին որդին Մաասիան , և
պալատին հազարապետը Եզրիկա-
մը , ու Թագաւորին փոխանորդը
8 եղկանան մեռցուց ։ Եւ Իսրայէլի
ԲԳԼ · ԺԱ · 4 ։ որդիքը իրենց † եղբայրներէն՝ կը-
նիկներ ու տղաքներ ու աղջիկներ՝
երկու հարիւր հազար գերի առին .
և անոնցմէ շատ աւարներ առին ,
ու աւարը Սամարիա տարին ։
9 ~Եւ Հոն Տէրոջը մէկ մարգարէն
կար Ովդեդ անունով , որ Սամա-
րիա եկող զօրքին դիմացը ելաւ
ե Սպղ · կԹ · 26 ։ Ես · Ժ · 5 ։ խե · 6 ։ Եզեկ · իե · 12 , 15 ։ իգ · 2 ։ Աբդ · 10 ։ ՃՃ ։ Ջաբ · ա · 15 ։ ու անոնց բսաւ , Ահա † ձեր Հայրե-
րուն Տէր Աստուածը Ցուդայի վը-
րայ բարկանալուն համար՝ զանոնք
ձեր ձեռքը մատնեց . ու մեծու-
թիւք զանոնք սպրծէ բարկու-
Թեամբ որ է մինչև երկինքը Հա-
10 սաւ ։ Եւ հիմա կը մտածէք որ
Ցուդայի ու Երուսաղէմի որդիքը
ձեզի ԼԾառաներ ու աղախիններ
ընէք . չէ՞ որ ձեր Տէր Աստուծոյն
առջևը միայն դուք յանցաւոր
11 կ՚ըլլաք ։ Ու հիմա ինծի մտիկ
ըրէք , ու ետ դարձուցէք ան գե-
րիները՝ որոնք ձեր եղբայրներէն
առիք . Է քանզի Տէրոջը սաստիկ
ԲՇԿ · բ · 13 ։ 12 բարկութիւնը ձեր վրայ է ։ Ու
Եփրեմի որդւոցը իշխաններէն Ցո-
Հանանի որդին Ազարիա , Մեսե-
ղեմոթի որդին Բարաքիա , Սեղ-
ղումի որդին Եզեկիա , ու Ադղե-
յի որդին Ամեսայի պատերազմէն
ն · ք · ՂԲ · Իբր 741 13 եկողներուն դէմ կեցան , Եւ անոնց
ըսին , Գերիները հոս մի՛ բերէք .
քանզի մենք Տէրոջը առջևը յան-
ցաւոր ըլլալով՝ դուք կ՚ուզէք ա-
խ՛ այ ալ մեր մեղքերուն ու մեր
յանցանքներուն վրայ աւելցնել .
ինչու որ մեր յանցանքը շատ է , ու
Իսրայէլի վրայ սաստիկ բարկու-
14 Թիւն կայ ։ Ան ատենը պատերազ-
մականները իշխաններուն ու բոլոր
ժողովուրդին առջևը Թողուցին զե-
15 րիները ու աւարը ։ Եւ † իրենց ա-
ի Հմ 12 ։ նուններովը յիշուած մարդիկները
ելան , ու գերիները առին , ու բո-
լոր մերկ եղողները աւարէն հագ-
ցուցին . անոնց հանգերձներ ու
կօշիկներ հագցուցին , Ղանոնք
ե դ Թագ . ը · 22 ։ Առակ . իե · 21 , 22 ։ Ղա · ը · 27 ։ Հռով . ժբ · 20 ։ Հբ Օր · ԼԴ · 3 ։ Պատ . ա · 16 ։ ճ դ Թագ . ԺԶ · 7 ։ կերցուցին , խմցուցին ու եղով
օծեցին , և բոլոր տկարները էշե-
րու վրայ հեծցընելով՝ Հ Երմաւե-
նեայ քաղաքը՝ երիքով տարին
անոնց եղբայրներուն քովը , ու ի-
րենք Սամարիա դարձան ։
16 ճ Ան ատենը Ա.քազ Թագաւո-
րը Ասորեստանի Թագաւորներուն
պոռնկաբար խրկեց , որ իրեն օգնու-
17 Թիւն ընեն . Վասն զի Եդովմայե-
ցիք նորէն եկեր էին , ու Ցուդան
զարնելով՝ գերիներ տարեր էին ։
18 ղ Փղշտացիք ալ՝ դաշտի մէջ ու
Ցուդայի հարաւային կողմը եղող
քաղաքներուն վրայ յարձակելով՝
Բեթսամիսը , Ա.յեղոնը , Գադե-
րոթը , Սոքովը ու անոր գեղերը , և
Թամնան ու անոր գեղերը , և Գամ-
զովը ու անոր գեղերը առեր ու
19 հոն բնակեր էին ։ Վասն զի Տէրը
ի Իսրայէլէ Թագաւորին Ա.քազին
պատճառաւ Ցուդան նկուն ըրաւ .
որովհետև անիկայ Ցուդան * գլխէ
հանեց՝ , ու Տէրոջմէ ապստամբե-
20 ցաւ ։ Եւ ՛Ասորեստանի Թագդաթ
փաղասար Թագաւորը անոր եկաւ ,
ու զանիկայ նեղեց . բայց անոր
21 օգնութիւն չըրաւ ։ Քանզի Թէ-
պէտև Ա.քազ Տէրոջը տունէն ու
Թագաւորին և իշխաններուն տու-
ներէն † բաժիններ առաւ , ու Ա-
սորեստանի Թագաւորին տուաւ ,
բայց անիկայ օգնութիւն չըրաւ ա-
նոր ։
22 Եւ իր նեղութեանը մէջ՝ ալ
աւելի Տէրոջը դէմ մեղք կը գոր-
ծէր . ասանկ Ա.քազ Ցէն էր Ա.քազ
23 Թագաւորը ։ Ու ♪ անիկայ զոհեր
♪ Ցէս գլ · իե · 14 ։ կը մատուցանէր Դամասկոսի աս-
տուածներուն՝ որոնք զինքը զարկեր
էին . քանզի բսաւ , Ասորւոց Թա-
գաւորներուն աստուածները անոնց
օգնութիւն ընելուն համար՝ անոնց
զոհ մատուցանեմ՝ , որ † ինծի օգ-
ն Երմ · խգ · 17 , 18 ։
740
՛ դ Թագ . Ժե · 29 · Ժզ · 7 , 8 , 9 ։
† կ՛ ՛ ինչ որ կար

Ն · ք · ը · 740

նուէիւն ընեն . բայց անոնք իրեն ու բոլոր Իսրայէլին աւերմանը
24 պատճառ եղան : Եւ Աքազ Նաստուածոյ տանը անօթները ժողվեց , ու զանոնք կոտրտեց , և Տէրոջը տանը դռները դոցեց , ու Երուսաղէմին ամէն անկիւնները իրեն ա-
25 շաներ շինեց : Եւ Յուդայի ամէն քաղաքներուն մէջ բարձր տեղեր շինեց , որ ուրիշ աստուածներու խունկ ծխէ , ու իր հայրերուն Տէր Նաստուածը սրդողցուց :

Ա Թագ · ժէ · 19 , 20 ·

26 Եւ անոր մնացորդ պատմութիւնը ու բոլոր վարմունքը՝ առաջինը ու վերջինը , ահա Յուդայի ու Իսրայէլի Թագաւորներուն դրքին մէջ
27 կը գրուած է : Եւ Աքազ իր հայրերուն հետ քնացաւ . ու զանիկայ Երուսաղէմ քաղաքին մէջ Թաղեցին , բայց Իսրայէլի Թագաւորներուն գերեզմանները չտարին . և անոր որդին Եզեկիա անոր տեղը Թագաւոր եղաւ :

726

ԳԼ · Ի Թ

1 Եզեկիային բարի Թագաւորութիւնը : 3 Անոր հայր բարեպաշտութիւնը նորէն կը հաստատէ : 5 Ղևտացիները կը յորդորէ : 12 Անոնք ալ իրենց անձը սրբելով՝ Տէրոջը տունը կը մաքրեն : 20 Եզեկիա Հանդիսաւոր զոհեր կը մատուցանէ , ու աս գործիս մէջ Ղևտացիները աւելի յօժարասիրա կը գտնուին քան Թէ քահանաները :

726

Ա Թագ · ժը · 1 ·

1 Եզեկիա Երուսաղէմի տարեկան էր երբոր Թագաւոր եղաւ , ու Երուսաղէմի մէջ քսանուհինգ տարի Թագաւորութիւն ըրաւ . և անոր մօր անունը Աբիա էր , ու Բ Զա-
2 քարիային աղջիկն էր : Եւ անիկայ իր հօրը Դաւիթին բոլոր ըրածին պէս Տէրոջը առջևը ուղղութիւն ըրաւ :

3 Անիկայ իր Թագաւորութեանը առաջին տարւոյն առաջին ամիսը Տէրոջը տանը դռները բացաւ , ու

Գ Տար Գլ · իբ · 24 · Հմր 7 ·

4 զանոնք նորոգեց : Եւ քահանաները ու Ղևտացիները բերել տուաւ , ու զանոնք արևելեան հրապարակին
5 մէջ ժողվեց , Եւ անոնց ըսաւ , Լսեցէք ինծի մտիկ ընէք , ով Ղևտացիներ , Հիմա սրբուեցէք , ու ձեր հարցը Տէր Նաստուածոյն տունը սրբեցէք , և պղծութիւնը սրբարանէն դուրս
6 հանեցէք . քանզի մեր հայրերը ապստամբեցան , ու մեր Տէր Նաստուածոյն առջևը չարութիւն ըրին , ու զանիկայ թողուցին . և Երեսնին Տէրոջը խորանէն դարձուցին , ու * արհամարհելին ետին
7 Նայ Ղ Սրահին դռներն ալ դոցեցին , ճրագները մարեցին , խունկ չծխեցին ու սուրբ տեղը Իսրայէլի Նաստուածոյն ողջակէզ չմատուցին :
8 Անոր համար Յուդայի ու Երու-

Ե Թագ · իգ · 18 ·
Բ Օր · իբ · 25 ·
Ա Պտգ · թ · 8 ·
Երեմ · ժբ · 16 ·
Ժթ · 8 · իս · 9 · 18 · Թագ · 18 ·
Ա Թագ · իբ · 6 , 8 · 17 ·
Ի Գլ · ժե · 12 ·
Լ Թաս · գ · 6 · ը · 14 · ժբ · 2 , 6 ·

սաղեմի վրայ Ե Տէրոջը բարկութիւնը եկաւ , ու զանոնք Բխռովութեան , աւերման ու Բ խայտառակութեան մէջ ձգեց , ինչպես որ հիմա ձեր աչքերովը կը տեսնէք :
9 Եւ ահա պատճառաւ ահա Ա մեր հայրերը սրով կինան , ու մեր տղաքները և աղջիկները ու կնիկ-
10 ները դերութեան մէջ են : Հիմա իմ սրտիս մէջ Ֆափ ունիմ , որ Իսրայէլի Տէր Նաստուծոյն հետ Ե ուխտ ընեմ , որպէս զի իր սաստիկ բարկութիւնը մեզմէ դառնայ :
11 Որդ՝ որդեակք իմ , անհոգութիւն մի՛ ընէք . վասն զի Տէրը Նձեզ ընտրեց , որ իրեն ծառայութիւն ընելու համար իր առջևը կայնիք , իրեն սպասաւորներ ըլլաք ու խունկ ծխէք :
12 Ան ատենը ոտք ելան Ղևտացիները՝ Ա Մահաթի որդին Ամեսայիի որդին Ա Յոաէլ , ու Ազարիայի որդին Ցովէլ . և Մերարիի որդոցմէ Աբդիի որդին Կիս , ու Ցալէլելի որդին Ազարիա . ու Գերսոնեաններէն Զամմայի որդին Ցովաք , և Ցովաքի որդին Եդէ-
13 ն . Ու Եղիսափանի որդիներէն Սամարի ու Ցէիէլ . և Նասափի որդիներէն Զաքարիա ու Մաթթանիա .
14 Նաև . Ու Եմանի որդիներէն Ցեհքիէլ ու Սեմէի . և Իդիթունի որդիներէն Սեմայիա ու Ոզիէլ .
15 Եւ իրենց եղբայրները ժողվեցին ու Ե սրբուեցան . և Թագաւորին հրամանովը ու Ե Տէրոջը խօսքովը Նտե-
16 րոջը տունը մաքրելու գացին : Եւ քահանաները՝ մաքրելու համար՝ Տէրոջը տանը ներսի կողմը մտան , ու Տէրոջը տաճարին մէջ գտնուած բոլոր աղտեղութիւնը Տէրոջը տանը գաւիթը հանեցին . ու Ղևտացիները զանիկայ վերցուցին , որ դուրսը Կեդրոն Հեղեղատը տա-
17 նեն : Եւ առաջին ամսուն առաջին օրը սկսան սրբել . ու ամսուն ութերորդ օրը Տէրոջը սրահը եկան , ու Տէրոջը տունը ութ օրուան մէջ սրբեցին . և առաջին ամսուն տասնուվեցերորդ օրը լրին .
18 յետոյ : Ու Եզեկիա Թագաւորին քովը գացին , ու ըսին , Տէրոջը բոլոր տունը , ու ողջակէզի սեղանը , ու անոր բոլոր գործիքները , և առաջաւորութեան հացին սեղանը ու անոր բոլոր գործիքները
19 մաքրեցինք . Ու նաև պատրաստեցինք ու սրբեցինք ան բոլոր ամանները , որոնք Ա Քազ Թագաւորը իր Թագաւորութեանը ու Հիր անօրէնութեանը ատենը պղծեց . և ահա անոնք Տէրոջը սեղանին առջևն են :

Ն · ք · ը · 726

Ե Թագ · իե · 18 ·
Բ Օր · իբ · 25 ·
Ա Պտգ · թ · 8 · Երեմ · ժբ · 16 · ժթ · 8 · իս · 9 · 18 · Թագ · 18 ·
Ա Թագ · իբ · 6 , 8 · 17 ·
Ի Գլ · ժե · 12 ·
Լ Թաս · գ · 6 · ը · 14 · ժբ · 2 , 6 ·

Ե Ձէր · ժ · 3 ·
Գ Թագ · ժ · 3 ·
Ա Մն · իգ · 28 ·

Ա Ձէր · 5 ·
Գ Գլ · ը · 12 ·
Ա Մն · իգ · 28 ·

Ե Գլ · իգ · 24 ·

Ն·Ք·ՉԾ· 726

20 Ու Եզեկիա թագաւորը կանուխ
եկաւ , ու քաղաքին իշխանները
ժողվելով՝ Ցերոբոլը տունը գնաց ·
21 Եւ իր թագաւորութեանը ու
սրբարանին ու Ցուդային համար՝
եօթը ղուարակ , եօթը խոյ ու
եօթը գառն , ու յմեղքի պատա-
րագ ըլլալու համար եօթը նոխազ
բերին . և անիկայ Ահարոնի որդւոց
որ՝ քահանաներուն հրամայեց ; որ
զանոնք Ցերոբոլը սեղանին վրայ մա-
22 տուցանեն : Ու ղուարակները
մորթեցին , և քահանաները արիւ-
նը առին ու սեղանին վրայ սրսկե-
ցին . և խոյերն ալ մորթեցին , ու
արիւնը սեղանին վրայ սրսկեցին .
և գառներն ալ մորթեցին , ու ա-
րիւնը սեղանին վրայ սրսկեցին :
23 Ու մեղքի պատարագի նոխազները
թագաւորին ու ժողովքին առջևը
բերին . և անոնք զձեռքերնին ա-
24 նոնց վրայ դրին : Ու քահանանե-
րը զանոնք մորթեցին , և անոնց
արիւնը սեղանին վրայ *սրսկեցին
ՅԲոլոր Իսրայէլին քաւութիւն ը-
նելու համար . վասն զի թագաւորը
ըսեր էր որ ողջակէզը ու մեղքի
պատարագը բոլոր Իսրայէլին հա-
25 մար մատուցանէին : ՅՈւ Ղևտացի-
ները ծնծղաներով՝ տաւիղներով
ու քնարներով՝ Ցերոբոլը տանը մէջ
կայնեցուց , Ինչպես որ Դաւիթ ,
ու Գադ տեսանողը
ըր Գադ , և Նաթան մարգարէն
պատուիրեր էին . *վասն զի Ցերը
իր մարգարէներուն ձեռքովը այս-
26 պէս հրամայեր էր : Ու Ղևտա-
ցիները Դաւիթին նուագարան-
ներովը՝ և քահանաները փողե-
27 րով կայնեցան : Ու Եզեկիա հրա-
մայեց որ ողջակէզը սեղանին վրայ
մատուցանեն . ու ողջակէզին սկսած
ատենը Ցերոբոլը օրհնութիւնն ալ
փողերով , ու Իսրայէլի թա-
գաւորին Դաւիթին նուագարան-
28 ներովը սկսաւ : Ու մինչև ող-
ջակէզին լմընալը բոլոր ժողով-
քը երկրպագութիւն կ'ըներ , եր-
գեցողները օրհնութիւն կ'երգէին ,
և փողհարները փողերը կը փչեցընէ-
29 ին : Ու երբոր ողջակէզ մատու-
ցանելը լմընցուցին , Թագաւորը և
բոլոր քովը գտնուողները ծունկ բերելով
30 երկրպագութիւն ըրին : Ու Եզե-
կիա թագաւորը ու իշխանները
Ղևտացւոց ըսին որ Ցերոբոլը օրհնու-
թիւն երգեն՝ Դաւիթին ու Ասափ
տեսանողին խօսքերովը . անոնք ալ
ուրախութեամբ երգեցին , ու խո-
նարհելով երկրպագութիւն ըրին :
31 Ու Եզեկիա պատասխան տուաւ
ու ըսաւ , Հիմա ինքզինքնիդ Ցե-
րոբոլը նուիրեցիք . մօտեցէք ու

Ցերոբոլը տունը զոհեր ու Թօրհնու-
թեան ընծաներ բերէք : Եւ ժողով-
քը զոհեր ու օրհնութեան ընծաներ
բերաւ . և ամէն յօժարութիւն
32 ունեցողը ողջակէզներ Բերաւ : Ու
ժողովքին բերած ողջակէզներուն
թիւը աս էր . եօթանասուն ար-
ջառ , հարիւր խոյ Թ երկու հա-
րիւր գառն . ասոնց ամէնը Ցերոբոլը
33 ողջակէզ ըլլալու համար էր : Եւ
նուիրուածները վեց հարիւր ար-
ջառ ու իրենք հազար ոչխար էին :
34 Բայց քահանաները քիչ՚որ ըլլալ-
նուն համար՝ բոլոր ողջակէզներուն
մորթերը հանելու կարող չեղան .
ու մինչև աս գործին լմընալը , ու
մինչև Թ քահանաներուն սրբուի-
լը , Վիրենց Ղևտացի եղբայրները
իրենց օգնութիւն ըրին . Թանզի
Ղևտացիք քահանաներէն աւելի
35 յօժարութեամբ սրբուեցան . Ու
նաև ողջակէզները խաղաղութեան
զոհերուն ՀՃարպովը , և ողջակէզ-
ներուն Յթափելու նուէրներովը
մկկոեղ շատ էին : Ա յսպէս Ցե-
րոբոլը տանը պաշտօնը կարգի դը-
36 րուեցաւ : Եւ Եզեկիա և բոլոր
ժողովուրդը ուրախացան որ Ա-
տուած ժողովուրդը պատ-
րաստեց . քանզի աս բանը յան-
կարծ եղաւ :

ԳԼ·Լ

1 Եզեկիա կը հրամայէ որ Ցուդայեանք ու Ի-
սրայելացիք երկրորդ ամսուն մէջ Հանդիսաւոր
զատիկ ընեն : 13 Բոլոր ժողովքը կհաւաքա-
տուածքեան սեղանները կը կործանեն , ու տասն-
ուչորս օր տեն կը պահեն : 27 Քահանայք
ու Ղևտացիք ժողովուրդը կ'օրհնեն :

1 ||Ու Եզեկիա բոլոր Իսրայէլին և
Ցուդային Թդրկեց . ու Եփ-
րեմին ու Մանասէին ալ նամակներ
գրեց , որ Երուսաղէմ Ցերոբոլը տու-
նը գան , ու Իսրայէլի Ցեր Ասուա-
2 ծոյն զատիկ ընեն : Եւ թագա-
ւորը ու անոր իշխանները ու բո-
լոր ժողովքը Երուսաղեմի մէջ խոր-
հուրդ ըրին , որ զատիկը Երկրորդ
3 ամսուն մէջ ընեն . Վասն զի Բ ան
ատենը կարող չէին զանիկայ ընե-
լու , Քինչու որ բաւական քահա-
նաներ սրբուած չէին , ու ժողով-
ուրդը , Երուսաղէմ ժողովուած
4 չէր : Եւ աս բանը թագաւորին
առջևը ու բոլոր ժողովքին առջևը
5 հաճոյ երեւցաւ . Ու այնպէս որոշե-
ցին , որ բոլոր Իսրայէլի մէջ Բեր-
սաբէէնէն մինչև Դան լուր խրկեն , որ
գան ու Երուսաղեմի մէջ Իսրայէլի
Ցեր Ասուածոյն զատիկ ընեն .
քանզի շատ ատենէ Ի վեր գրուա-
ծին պէս լրած չէին :
6 Եւ սուրհանդակները թագաւո-

Ն·Ք·ՉԾ· 726

ՅՂԼ·Ե·12:

ՅՂԼ·Գ· 3, 14 :

Ղ Ղևտ·Ը· 14, 15, 19, 24 : Եբր· Թ·21 :

ՅՂԼ·Ը·15, 24 :

*ԵԲր·մեղքի պատարագի պէս մատուցին

ՅՂԼ·Ժգ· 20 :

ՅԱՄՈՍ·Ժգ· 4 : ԲԹ·6 :

ՆԱՄՈՍ·Իգ· 8 : ԲԹ·1 : ԳԼ·Ը·14 :

ԼԲ Թագ· Իդ·11 :

*ԳԼ·Լ·12 :

ՆԱՄՈՍ·Իդ· 5 : ԱՄՈՍ· Ը·5 :

Ղ Թագ·Ը· 8, 10 : ԱՄՈՍ·Ժե· 24 : Ժգ·6 : ԿԳԼ·Իդ· 18 :

ՀԳԼ·Ի·18 :

Ն·Ք·ՉԾ· 726

ՅՂԼ·Ե·12:

ԲԵՂ·Ժբ· 6, 18 :

ՔԳԼ·ԽԲ· 84 :

ՆՈՀ. ՔԱՀ. 726

ր Երեմ. դ. 1։ Ճովել. բ. 13։

Ի գթաց. ժեռ. 19։ 29։

ղ Եզեկ. ի. 18։

ի Գաղ. ի. 8։

ըբ Օր. ժ. 16։

ի Տես ա Մն. իե. 24։ Եզր. ժ. 19։

* Երբ. ձեռք առէք

ժ Գաղ. իե. 10։

ի Սաղ. ճղ. 46։

ի Ես. ծե. 7։

ժ Գաղ. ևզ. 16։

ի Գաղ. ժա. 16։ հմր 18։ 21։

հ Փիլ. բ. 18։

ֆ Գաղ. իե. 25։

ե Գաղ. իբ. 24։

վ Գաղ. իե. 34։

ռիւն ու իշխաններուն նամակներովը բոլոր Իսրայէլին ու Յուդային ղալիցին, ու Թագաւորին հրամանին համեմատ ըսին, Ով Իսրայէլի որդիք, Աբրահամի, Իսահակին ու Իսրայէլին Տէր Աստուծոյն դարձէք, ու ան ալ պիտի դառնայ ձեզի, որ Ասորեստանի Թագաւորներուն ձեռքէն ազատեալով՝ Չէր 7 Երէյէը մնացեր էք Եւ Ձեր հայրերուն պէս ու ձեր եղբայրներուն պէս մի՛ ըլլաք, որոնք իրենց հայրերուն Տէր Աստուածին ապստամբեցան. Ետ ալ զանոնք կործանման մատնեց, ինչպէս որ դուք կը տեսնէք։ 8 Ուրեմն ձեր հայրերուն պէս Ձեր պարանոցը մի՛ խստացընէք. Տ*ալանդեցէք Տէրոջը, ու եկէք անոր սրբարանը՝ որն որ ինքը յաւիտեան սրբած է. ու ձեր Տէր Աստուծոյն ծառայութիւն ըրէք, որ անոր սաստիկ բարկութիւնը ձեզմէ դառնայ։ 9 Քանզի թէ որ դուք Տէրոջը դառնաք, ձեր եղբայրները ու ձեր որդիքը գերիներէն գթութիւն պիտի գտնեն, և աս երկիրը պիտի դառնան. Ինչու որ ձեր Տէր Աստուածը Ողորմած ու գթած է. ու թէ որ Ետնոր դառնաք, ձեզմէ երես պիտի չդարձնէ։

10 Եւ սուրհանդակները Եփրեմի ու Մանասէի երկիրը քաղաքէ քաղաք պտըտելով, մինչև Զաբուղոն գացին. բայց զանոնք Ծաղր կ'ընէին ու կ'արհամարհէին։ 11 Սակայն Ասերէն ու Մանասէէն ու Զաբուղոնէն ոմանք խոնարհեցան ու Երուսաղէմ գացին։ 12 Նաեւ Աստուծոյ ձեռքը կար, որ անոնց մէկ սիրտ տայ, որպէս զի թագաւորին ու իշխաններուն՝ Տէրոջը խօսքին համեմատ պատուիրածը կատարեն։

13 Ու Երուսաղէմի մէջ բազմաթիւ ժողովուրդ հաւաքուեցաւ՝ երկրորդ ամսուն մէջ բաղարջակերաց տօնը կատարելու համար, ու խիստ մեծ 14 ժողով մը եղաւ։ Եւ ելան՝ եւ բուսաղէմի մէջ եղող կռոտի սեղանները ու բոլոր խունկի սեղանները վերցուցին, ու կեդրոն հեղեղատը նետեցին։ 15 Զատը նետեցին։ Ու երկրորդ ամսուն չորեքտասաներորդ օրը զատիկը մորթեցին. և քահանաները ու Ղեւտացիները ամչցան ու սրբուեցան, ու Տէրոջը տունը ողջակէզներ բերին։ 16 Եւ Աստուծոյ մարդուն Մովսէսին օրէնքին համեմատ՝ իրենց տեղը կայնեցան. քահանաները Ղեւտացւոց ձեռքէն արիւնը ի՞առ։ 17 Ժողովքին մէջ չորեքտասնեները շատ էին. Ասկէ բոլոր մաքուր չեղողներուն համար զատիկի գառը Ղեւտացիները կը մորթէին, որ պէտք չէր 18 Տէրոջը սրբեն։ Վասն զի ժողովուրդին շատերը՝ այսինքն Եփրեմէն, Մանասէէն, Իսաքարէն ու Զաբուղոնէն Եկամուտ շատերը մաքուր չէին. Այսու ամենայնիւ զատիկը կերան, բայց չէ թէ դրուածին համեմատ. իսկ Եզեկիա անոնց համար աղօթք բրաւ ու բսաւ, Բարերար Տէրը քաւութիւն ընէ բոլոր 19 Որ Աստուածը՝ իրենց հայրերուն Աստուածը փնտռելու, թէև անոնք սրբարանին մաքրութեանը 20 համեմատ չըլլան։ Եւ Տէրը Եզեկիային ուղիղը լսեց, ու †ժողովուրդին թողութիւն տուաւ։

21 Ու Երուսաղէմի մէջ գտնուղ Իսրայէլի որդիքը մեծ ուրախութեամբ Հացի օր բաղարջակերաց տօնը կատարեցին. ու Ղեւտացիները և քահանաները ամէն օր բարձրաձայն նուագարանները Տէրոջը 22 հնչեցնելով Տէրը կ'օրհնէին։ Ու Եզեկիա Հաղորդութեամբ խօսեցաւ Տէրոջը բարի հանճարը †իմացող բոլոր Ղեւտացիներուն. Ուտելով եօթը օր խաղաղութեան զոհեր մատուցանելով՝ ու Իրենց հայրերուն Տէր Աստուծոյն դոհացնելով։ 23 Թիւն տալով՝ կ'ուտէին։ Եւ բոլոր ժողովքը խորհուրդ ըրին որ Ուրիշ եօթը օր ալ պահեն, ու եօթը օր ալ մեծ ուրախութիւն ըրին։ 24 Քանզի Յուդայի Եզեկիա թագաւորը ժողովքին Հազար զուարակ ու եօթը հազար ոչխար պարգեւեց. իշխանները ալ ժողովքին հազար զուարակ ու տասը հազար ոչխար պարգեւեցին. ու շատ քահանաներ 25 սրբուեցան։ Եւ բոլոր Յուդայի ժողովքը, ու քահանաները, ու Ղեւտացիները, և Իսրայէլէն եկողներուն բոլոր ժողովքը, ու Իսրայէլի երկրէն եկող և Յուդայի մէջ բնակող պանդուխտները ուրախացան։ 26 Ու Երուսաղէմի մէջ մեծ ուրախութիւն եղաւ. քանզի Իսրայէլի Թագաւորին՝ Դաւիթի որդւոյն Սողոմոնին օրերէն ի վեր Երուսաղէմի մէջ ասանկ բան չէր եղած։ 27 Անկէետքը Ղեւտացի քահանաները ելան ու ժողովուրդը օրհնեցին. և անոնց ձայնը լսուեցաւ, ու անոնց աղօթքը Սուրբ բնակարանը՝ երկինքը հասաւ։

ՆՈՀ. ՔԱՀ. 726

ր Գաղ. իթ. 34։

յ Հմր 11։

ն Եզ. ժբ. 43, ըէ։

ղ Գաղ. ժբ. 3։

† Եբր. ժողովուրդը բժշկեց։

ա Եզ. ժբ. 15։ ժգ. 6։

ի Ես. խ. 2։

‡ կամ՝ որ վերցնող. Օր. իգ. 10։ Գաղ. ժե. 9։ իե. 3։

ղ Եզր. ժ. 11։

ջ Ցճս գ Թագ. բ. 65։

ա Գաղ. իե. 7։ 8։

ա Գաղ. իթ. 34։

վ Հմր 11, 18։

ա Թես. դ. 28։

բ Սաղ. կբ. 5։

Ն·Ք·ՉԾ· 726

ԳԼ·Լ.Ա

1 Ժողովուրդը յօժար կամաք կառայաւոր-
թիւն կը կատարեն : 2 Եղեկիա կարգի կը դնէ
քահանաներուն ու Ղեւտացիներուն դասակար-
գութիւնները , ու անոնց գործքը ու ապրուս-
տը կը հոգայ : 5 Ժողովուրդին յօժարամտու-
թիւնը՝ զոհեր մատուցանելու ու տասանորդ-
ներ տալու համար : 11 Եղեկիա վերակացու-
ներ կը դնէ տասանորդները բաժին բնելու հա-
մար : 20 Եղեկիային անկեղծ բարեպաշտու-
թիւնը :

1 Ա Ւ երբոր ասոնք ամէնը լմընցաւ , հոն
գտնուող բոլոր Իսրայէլացիք
Յուդայի քաղաքները ելան , և բո-
լոր Յուդային , Բենիամինի , Եփ-
րեմի ու Մանասէի մէջ եղող սար-
ձանները կտոր կտոր ըրին , Աստա-
րովթի կուռքերը կոտրտեցին , և
բարձր տեղերը ու սեղանները
փլցուցին , անանկ որ բան մը չձգա-
ղուցին . ետքը Իսրայէլի որդիքը՝
ամէն մարդ իր ժառանգութիւնը՝
իրենց քաղաքները դարձան :

2 Ու Եղեկիա Էքահանաներուն ու
Ղեւտացիներուն դասերը հաստատեց
իրենց կարգերուն համեմատ , թէ
քահանաներուն և թէ Ղեւտացինե-
րուն , ամէն մէկուն գործքին նայե-
լով , է ողջակէզներու ու խաղաղու-
թեան զոհերու համար , ու Տէրոջը
*սրահներուն դռներուն մէջ պաշ-
տելու , գովելու ու օրհնութիւն եր-
3 գելու համար : Նաև իր ստացուածք-
քէն ողջակէզներուն համար՝ այս-
ինքն Տէրոջը օրհնաց գրքին մէջը
գրուածին պէս առաւօտեան ու
երեկոյեան ողջակէզներուն համար ,
և շաբաթներուն ու ամսագլուխ-
ներուն ու հանդիսաւոր ժողներուն
ողջակէզներուն համար թագաւո-
4 րին բաժինը որոշեց : Ու Երուսա-
ղեմի մէջ բնակող ժողովուրդին
հրամայեց որ Էքահանաներուն ու
Ղեւտացիներուն բաժինը տան , որ-
պէս զի անոնք Տէրոջը օրէնքը կո-
5 պրելու մէջ զօրանան : Ու երբոր
այս հրամանը հրատարակուեցաւ ,
Իսրայէլի որդիքը Էգոյներէնին , գի-
նիին , եղին , մեղրին և բոլոր ան-
դաստանաց բերքերուն երախայրի-
ները առատութեամբ բերին , ու
ամէն բանին տասանորդը առատա-
6 պէս բերին : Եւ Յուդայի քաղաք-
ներուն մէջը բնակող Իսրայէլի ու
Յուդայի որդիքը՝ անոնք ալ ար-
ջառներուն ու ոչխարներուն տա-
սանորդները , և իրենց Տէր Աստու-
ծոյն նուիրած սուրբ բաներուն
Աստասանորդները բերին ու դիզե-
7 ցին : Անոնք երրորդ ամսուն մէջ
սկսան դիզել , և եօթներորդ ամ-
8 սուն մէջ լմընցուցին : Ու Եզեկիա
ու իշխանները եկան , ու երբոր ան
դէղերը տեսան՝ Տէրը ու անոր Իս-

9 րայէլ ժողովուրդը օրհնեցին : Ու
Եզեկիա ան դէղերուն համար քա-
հանաներուն ու Ղեւտացիներուն
10 հարցուց : Եւ Սադովկի տունէն
եղող մեծ քահանան Ազարիա ա-
նոր պատասխան տուաւ ու ըսաւ ,
Է քանի որ ընծաները Տէրոջը տունը
բերելու սկսան՝ կերանք , կշտա-
ցանք , ու խիստ շատ աւելցաւ .
վասն զի Տէրը իր ժողովուրդը օրհ-
նեց . ու աւելցածը ասոնք առատու-
11 թիւն է : Ու Եզեկիա հրամայեց որ
Տէրոջը տանը մէջ շտեմարաններ
պատրաստեն . ու պատրաստեցին :
12 Եւ ընծաները ու տասանորդները
ու սուրբ բաները հաւատարմու-
թեամբ ներս տարին . և ծ անոնց
վերակացուն Ղեւտացի Քոնոնիան
էր , ու անոր եղբայրը Սեմէի անոր
13 փոխանորդն էր . Եւ Ցէքիէլ , Ա-
զազիա , Նահաթ , Ասայէլ , Երի-
մոթ , Յովզաբադ , Եղիէլ , Ցես-
մաքիա , Մահաթ ու Բանեա՝ Քո-
նոնիային ու անոր եղբօրը Սեմէիին
ձեռքին տակը՝ Եզեկիա թագաւո-
րին ու Տէրոջը տանը առաջնորդին
Ազարիային հրամանովը վերակա-
14 ցուներ էին : Եւ արեւելեան կողմին
դռնապանը՝ Ղեւտացի Ցեմիայի որ-
դին Կովրէ Տէրոջը բարձրացընելու
ընծաները ու ամենասուրբ բանե-
րը բաժնելու համար՝ Աստուծոյ
15 կամաւոր ընծաներուն վրայ էր . Եւ
անոր հրամանին տակը Էքահանա-
յից քաղաքներուն մէջ՝ Եդէնին ,
Մինիամինին , Ցեսուէին , Սեմայիա-
յին , Ամարիային ու Սեքենիային
յանձնուած էր , իրենց եղբայրնե-
րուն՝ մեծին ու պզտիկին դասա-
կարգութեանը նայելով՝ ընծաներ
16 բաժնելը . Նաև ազգահամարին մէջ
գրուած իրենք տարուընէ վեր ե-
ղող բոլոր արուներուն՝ որոնք օրէ
օր Տէրոջը տունը կը մտնէին իրենց
պաշտօնութիւններուն մէջ՝ իրենց
դասակարգութեանը համեմատ
իրենց ծառայութիւնը կատարելու
17 համար . Ու նաև ազգահամարին
մէջ գրուած քահանաներուն՝ ի-
րենց ազգատոհմներուն համեմատ ,
ու Լբսան տարեկանէն վեր եղող
Ղեւտացիներուն՝ իրենց պահպա-
նութեանցը ու իրենց դասակար-
18 գութեանցը համեմատ , ազգահամարին
մէջ գրուած՝ անոնց
ամէն ընտանիքներուն՝ կնիկներուն ,
տղաքներուն ու աղջիկներուն ,
այսինքն անոնց բոլոր ժողովին .
քանզի հաւատարմութեամբ կը
19 սրբուէին : Եւ անոնց քաղաքնե-
րուն Էարուարձանաց արտերուն մէ-
ջը եղող Ահարոնի որդւոցը քահա-
նաներուն համար՝ ամէն քաղաքի

Ն·Ք·ՉԾ· 726

ՔՄՂ·Գ· 10 :

ՃՆԿԵՄ.ԺԳ· 13 :

ՃՂԿԵՄ.Ժ· 18 :

ՀԱՄՆ·ԻԳ· 6 ; ԻԲ·1 :

ՀԱՄՆ·ԻԳ· 30 ; 31 :

*ԵՒԲ·ԲԱՆԱԿԻՆ

ԴԹՈՒ·ԻԸ· ԻԹ :

ՂԵՒ·ԻԳ· 8 ; ԸԶ ; ՆԵՒ-ԵՄ.Ժ.10 ; ՂՄՂ·Բ· 7 :

ԻԵՀ·ԻԲ ; 29 ; ՆԵՒԵՄ.Ժ· 12 :

ԸՂԼ·ԻԵ· 30 ; ԲՕՐ· ԺԴ·28 :

ՆԵՒԵՄ.Ժ· 13 :

ՀԱՄՆ·ԻԳ· 24 ; 27 :

ԻՂԼ·ԻԿ· 34 ; ԹՈՒ· ԼԸ·2 :

մէջ ՚ի Երեմէ անուններովը յիշուած մարդիկներ կային , որոնք քահանայից բոլոր պարուներուն ու Ղեւտացւոց ազգահամարին մէջ բոլոր դրուածներուն բաժիններ կու տա-
20 յին : Ու Եզեկիա բոլոր Ցուդայի մէջ այսպէս ըրաւ , և իր Ցեր Աստուծոյն առջեւը՝ բարի , ուղիղ ու ճշմարիտ եղածը ըրաւ :
21 Եւ իր ամէն ձեռք զարկած գործը՝ թէ Աստուծոյ տանը ծառայութեանը համար և թէ օրէնքին ու պատուիրանքին համար , իր բոլոր սրտովը իր Աստուածը փնտռելով ըրաւ ու յաջողեցաւ :

ԳԼ · ԼԲ

1 Սենեքերիմ Ցուդայի վրայ կը յարձակի . իսկ Եզեկիա սիրտը ամուր բռնելով՝ իր Ժողովուրդը կը քաջալերէ : 9 Սենեքերիմին՝ թէ պատգամաւորներու միջոցով և թէ գրութեամբ իր հայհոյութեանցը դէմ , Եզեկիա ու Եսայի աղօթք կ'ընեն : 21 Հրեշտակ մը Ասորեստանի բանակը բնաջինջ կ'ընէ : 24 Եզեկիա իր հիւանդութեանը ատենը աղօթելով՝ Աստուած անոր առողջանալուն նշան մը կու տայ : 25 Եզեկիա կը հպարտանայ , բայց Աստուծով կը խոնարհի : 27 Անոր հարստութիւնը ու գործերը . 31 անոր յանցանքը՝ Բաբիլոնի դեսպաններուն եկած ատենը : 32 Եզեկիա մեռնելով՝ Մանասէ ան-
713 նոր տեղը կը յաջորդէ :

1 ՚Ի ա *բաներէն ու աս ճշմարտութենէն" եղաը Ասորեստանի Սենեքերիմ թագաւորը եկաւ , ու Ցուդայի երկիրը մտնելով , պարսպաւոր քաղաքներուն դէմը բանակ եցաւ , ու միտքը դրած էր որ զանոնք բռնութեամբ իրեն առնէ :
2 Ու Եզեկիա տեսնելով որ Սենեքերիմ եկեր է , ու Երուսաղեմի դէմ
3 պատերազմիլ կ'ուզէ , Իր իշխաններուն ու զօրաւորներուն հետ խորհուրդ ըրաւ , որ քաղաքէն դուրս եղող աղբիւրներուն ջուրերը դոցէ . և անոնք անոր օգնութիւն ըրին :
4 Ու շատ ժողովուրդ ժողովուեցաւ , ու բոլոր աղբիւրները ու երկրին մէջէն անցնող հեղեղատը գոցեցին՝ ըսելով , Ինչո՞ւ համար Ասորեստանի թագաւորները գան ,
5 ու առատ ջուր գտնեն : Ու Ե՛զեկիա զինքը ուժովցուց , ԵՒ ամէն փլած պարիսպները չինեց , ու աշտարակները բարձրացուց , ու դուրսէն մէկ ուրիշ պարիսպ մըն ալ չինեց , և Դաւիթի քաղաքին մէջը եղող Մխլովնը նորոգեց , ու շատ †նիզակներ ու ասպարներ շի-
6 նեց : Ու ժողովուրդին վրայ պատերազմի զօրապետներ դրաւ , ու զանոնք քաղաքին դրանը հրապարակին մէջ իր քովը ժողվեց , և անոնց հետ Իգաղորութեամբ խո-
7 ՚նեցաւ ըսելով , Զօրացէ՛ք ու քաջասիրտ եղէ՛ք . Ասորեստանի թագաւորին երեսէն , ու անոր հետը եղող բոլոր բազմութեանը երեսէն Եմ՝ վախնաք ու մի՛ զարհուրիք . վասն զի Եմեզի հետ եղողները անոր հետ եղողներէն շատ են :
8 Անոր հետ Եմարմնեղէն բազուկ կայ , բայց ՚Մեզի հետ եղողը մեր Ցեր Աստուածն է , որ պիտի օգնէ մեզի , ու մեր †պատերազմներուն մէջ առաջնորդութիւն պիտի ընէ": Եւ Ժողովուրդը Ցուդայի Եզեկիա թագաւորին խօսքերէն սիրտ առաւ :
9 Ետակէ ետև Ասորեստանի Սենեքերիմ թագաւորը , երբոր ինքը ու իր բոլոր ‖իշխանները Լաքիսի վրայ էին , իր ծառաները Երուսաղէմ խրկեց Ցուդայի Եզեկիա թագաւորին ու Երուսաղէմ եղող
10 բոլոր Ցուդային՝ ըսելով , Ասորեստանի Սենեքերիմ թագաւորը այսպէս կ'ըսէ . Դուք որո՞ւն ապաւինելով՝ Երուսաղէմ §պաշարման
11 մէջ կը նստիք . Չէ՞ որ Եզեկիա ձեզ դլխէ կը հանէ , որ ձեզ անօթութեամբ ու ծարաւով մեռնելու մատնէ , ըսելով թէ Ե՛Ր Ցեր Աստուածը մեզ Ասորեստանի թագաւորին ձեռքէն պիտի ազատէ :
12 ՚Ա՞խկայ նոյն Եզեկիան չէ՞ , որ անոր բարձր տեղերը ու սեղանները վերցուց , և Ցուդայի ու Երուսաղէմի բնակիչներուն ըսաւ , Միսակ մէկ սեղանի առջև երկրպագութիւն ըրէք , ու անոր վրայ խունկ
13 ծխեցէք : Չէք դիտեր թէ երկիրներուն ամէն ժողովուրդը ի՞նչ ըրի ես՝ ու իմ հայրերս . միթէ ան երկիրներուն ազգաց աստուածները իրենց երկիրները կրցա՞ն իմ
14 ձեռքէս ազատել : Իմ հայրերուս բնաջինջ ըրած ազգերուն բոլոր աստուածներուն մ՚որը իր ժողովուրդը իմ ձեռքէս ազատելու կարող եղաւ , որ ձեր Աստուածը ձեզ իմ ձեռքէս ազատելու կա-
15 րող ըլայ : Եւ հիմա Եզեկիա ձեզ չխաբէ , ու ձեզ այդպէս գըլխէ չհանէ , անոր մի՛ հաւատաք . վասն զի ազգի մը կամ թագաւորութեան մը բնաւ մէկ աստուածը իր ժողովուրդը իմ ձեռքէս ու իմ հայրերուս ձեռքէն չկրցաւ ազատել . մ՚ըր Ցեզ որ ձեր Աստուածը ձեզ իմ ձեռքէս
16 ազատէ : Եւ անոր ծառաները Ցեր Աստուծոյ դէմ ու անոր Ծառային Եզեկիային դէմ աւելի խօսքեր ալ
17 ըսին : Եւ Սենեքերիմ խրայէլի Ցեր Աստուածը հայհոյելով ու անոր դէմ խօսելով՝ Նամակ դրեց ու ըսաւ , Ե՛նչպէս որ երկիրներուն ազգաց աստուածները իրենց ժողո-

ՆԵՂ · ՔԶ · 726
ԲՇՄ. 12 , 13 , 14 , 15 :
Ա ԴԹԱԳ · Ի · 3 :
713
Ա Գ ԹԱԳ · ԺԸ · 13 , ՃԼ ; ԲՕ · ԼԶ · 1 , ՃԼ ;
* Կամ՝ Հաւատարմութեամբ բրած գործքերէն
Ը Ե՛ · ԻԸ · 9 , 10 :
Ե Գ · ԻԿ · 23 :
Ը ԲԹԱԳ · Ե · 9 ; Դ ԹԱԳ · Ի · 24 :
† Կամ՝ սուրը
Ե Գ · Լ · 22 ; ԲՕ · Ի · 2 ; ԼԸ Օր · Լ · 6 :
ՆԵՂ · ՔԶ · 713
Ե Գ · Ի · 15 ; Ը ԴԹԱԳ · Զ · 16 :
Ի ԵՐԵՄ. ԺԷ · 5 ; ա ԳՕՆ · Դ · 4 :
Ծ Գ · Ժ · 12 ; Հաւ. Ը · 31 :
‡ ԵՒ · պատերազմներ պիտի պատերազմի՛ 710
Է Դ ԹԱԳ · ԺԸ · 17 :
‖ Կամ՝ զօրքը
Լ Դ ԹԱԳ · ԺԸ · 19 :
§ Կամ՝ ամրոցին
Է Դ ԹԱԳ · ԺԸ · 30 :
Ծ Դ ԹԱԳ · ԺԸ · 22 :
Լ Դ ԹԱԳ · ԺԹ · 33 , 34 , 35 :
Հ Դ ԹԱԳ · ԺԸ · 29 :
Ղ Դ ԹԱԳ · ԺԹ · 9 :
Ղ Դ ԹԱԳ · ԺԹ · 12 :

Ն · ք · ՂԲ · 710

վուրդները իմ ձեռքս չկրցան ա-
զատել , այնպես ալ Եզեկիային
Ասուածը իր ժողովուրդը իմ
18 ձեռքս պիտի չազատե : Եւ ՚պա-
րսպին վրայ եղող Երուսաղեմի
ժողովուրդին ՚բարձր ձայնով եբ-
րայեցերէն պոռացին , զանոնք
վախցնելու ու շփոթումեան
մէջ ձգելու համար , որ քաղաքը
19 առնեն : Ու Երուսաղեմի Աստու-
ծոյն դէմ խօսեցան , իբրև երկրի
ժողովրդոց աստուածներու դէմ ,
որոնք ՚մարդու ձեռագործ էն :

Ա դ Թագ · ժԹ · 18 :
Ն դ Թագ · ժԹ · 15 :
Ղ դ Թագ · ժԹ · 2 , 4 :

Իբր 710

Ա դ Թագ · ժԹ · 35 , ՌՃ :

20 Ու Եզեկիա Թագաւորը և
Ամովսի որդին Եսայի մարգարէն
աս բանիս համար դէպ ՚ի երկինքը
աղաղակելով աղօթք ըրին : Եւ
21 Տէրը հրեշտակ մը խրկեց , ու Ա-
սորեստանի Թագաւորին բանակին
մէջ ամէն զօրաւոր կտրիճը ու
իշխանը ու զօրագլուխը զարկաւ .
և անիկայ ամօթով իր երկիրը
դարձաւ . ու իր աստուածոյն տունը
մտաւ , և իր երանքէն ելած որդիէը
զանիկայ հոն սրով մեռցուցին :
22 Այսպես Տէրը Եզեկիան ու Երու-
սաղեմի բնակիչները Ասորեստանի
Սենեքերիմ Թագաւորին ձեռքէն
և ամենուն ձեռքէն ազատեց , ու
զանոնք ամէն կողմանէ պաշտպա-

710

23 նեց : Եւ շատերը Տէրոջը ընծա-
ներ կը բերէին Երուսաղէմ , ու
Եզեկիա Թագաւորին ալ
պատուական բաներ . ու անկէ
ետքը անիկայ բոլոր ազգերուն առ-
ջեւը բարձրացաւ :

Ղ Գ · ժԷ · Ծ :
Պ Գ · ա · 1 :

713

24 Անն օրերը Եզեկիա մինուան
աստիճան հիւանդացաւ , ու Ցե-
րոջը աղօթք ըրաւ . և Տէրը խօ-
սեցաւ անոր , ու *հրաշք մը ը-
25 րաւ անոր : Ու Եզեկիա ՚իր
ընդունած բարիքին փոխարէն չնո-
հակալութիւն չմատուց , վասն զի
անոր սիրտը հպարտացաւ . Եւ ա-
տի անոր վրայ ու Եզուդայի ու Ե-
րուսաղեմի վրայ բարկութիւն և-
26 կաւ : Բայց Եզեկիա իր սրտին
հպարտութեանը համար խոնար-
հեցաւ , թէ ինքը և թէ Երուսա-
ղեմի բնակիչները . անոր համար
Տէրոջը բարկութիւնը Եզեկիա-
յին օրերը անոնց վրայ չեկաւ :
27 Ու Եզեկիա խիստ շատ հարըս-
տութիւն ու փառք ունեցաւ . և
անիկայ իրեն արծաթի , ոսկիի ,
պատուական քարերու , խունկե-
րու , ասպարներու ու ամէն տե-
սակ ցանկալի անօթներու համար
28 գանձարաններ շինեց . Եւ ցորենի
ու գինիի ու եղի բերքերուն հա-
մար շտեմարաններ , և ամէն տեսակ
անասուններու համար ախոռներ ,
ու հօտերու համար փարախներ շի-
29 նեց : Եւ քաղաքներ շինեց իրեն ,
ու շատ ոչխարներ ու արջառներ
ստացաւ . վասն զի Աստուած
խիստ շատ ստացուածք տուաւ ա-
30 նոր : Եւ Ասի Եզեկիան Գեհոնին
վերի ջրանցքը գոցեց , ու զանիկայ
դէպ ՚ի վար Դաւիթի քաղաքին
արեւմտեան կողմը ուղղեց . ու Ե-
զեկիա իր բոլոր գործքերուն մէջ
յաջողութիւն գտաւ :
31 Բայց երբոր Բաբիլոնի իշխանաց
դեսպանները Հանոր խրկուեցան
երկրին մէջը եղած հրաշքը հարցը-
նելու համար , Աստուած զանիկայ
թողուց , ՚որ փորձէ ու բոլոր ա-
նոր սրտին մէջ եղածը գիտնայ :
32 Ու Եզեկիային մնացորդ պատ-
մութիւնը ու անոր բարեպաշտու-
թիւնը ահա Ամովսի որդւոյն Ե-
սայի մարգարէին ՚մարգարէու-
թեանը մէջ Յուդայի ու Իսրա-
յէլի Թագաւորներուն գրքին մէջ
33 գրուած է : Ու Եզեկիա իր հայ-
րերուն հետ քնացաւ . ու զանիկայ
Դաւիթի որդւոցը պինտ բարձր
դերեզմաններուն մէջը թաղեցին .
և բոլոր Յուդա ու Երուսաղեմի
բնակիչները Մանասէ
իր մահուան առենը . ու անոր տե-
ղը անոր որդին Մանասէ Թա-
գաւոր եղաւ :

Ն · ք · ՂԲ · 713

ՅԱ Ա · ԽԹ · 12 :
Ա Օ · Ը · 9 , 11 :

712

Ա դ Թագ · ԺԲ · 20 · ԼԹ · 1 :
Բ Օր · Ը · 2 :

Ա Մնաց · Ժ · 7 :

698

ԳԼ · Լ Գ

1 Մանասէին չար վարմունքը : 3 Անիկայ կը հա-
պաշտութիւնը կը հաստատէ , ու խրատ ը-
նդունել չուզեր : 11 Մանասէ Բաբիլոն կը
տարուի . 12 ու հոն Աստուծոյ աղօթելով՝
գերութենէն կ՚ազատուի . ու կը դառնայ կա-
պաշտութիւնը կը կործանէ : 18 Անոր գործ-
քերը : 20 Մանասէ մեռնելով՝ Ամոն անոր
տեղը կ՚անցնի : 21 Ամոնին չար վարմունքը
ու իր ծառաներէն սպանուիլը : 25 Ժողո-
վուրդ ան սպաննող մարդիկը կը մեռցնեն
ու Յովսիան Թագաւոր կ՚ընեն :

1 Մանասէ տասներկու տարեկան
էր երբոր Թագաւոր եղաւ ,
ու Երուսաղեմի մէջ հիսունհինգ
տարի Թագաւորութիւն ըրաւ :
2 Եւ անիկայ Տէրոջը Իսրայէլի որ-
դւոցը առջեւէն վռընտած ազգե-
րուն Գարշելի գործքերուն պէս
Տէրոջը առջեւը չարութիւն ըրաւ :
3 Ու անիկայ իր հօրը Եզեկիային
կործանած բարձր տեղւոյնքը նո-
րէն շինեց , ու Բահաղիմին սեղան-
ներ կանգնեց , և Աստարովթի
կուռքեր շինեց . ու Երկինքին զո-
լոր զօրութիւններուն երկրպագու-
թիւն ըրաւ , և անոնց ծառայու-
4 թիւն ըրաւ . Ու սեղաններ շինեց
Տէրոջը տանը մէջ , որուն համար
Տէրը ըսած էր Թէ Իմ անունս
յաւիտեան Երուսաղեմի մէջ պիտի
5 ըլլայ : Ու Տէրոջը տանը Երկու
գաւթերուն մէջ երկինքի բոլոր

Ա դ Թագ · Ը · 1 , ՌՃ :

Բ Օր · ԺԸ · 9 : Բ Մն · Ը · 3 :

Ա դ Թագ · ԺԸ · 4 : ԳԼ · Լ · 14 : ԼՈ · 1 : ԼՐ · 12 :
Բ Օր · ԺԷ · 21 :
Ե Օր · ԺԵ · 3 :

ՂԲ Օր · ԺԲ · 11 : Թագ · Ը · 29 : Թ · 3 : ԳԼ · Չ · 6 : Ե · 16 :
Ե ԳԼ · Դ · Ջ :

Ն ։ Ք ։ ՂԲ ։ 698

զօրութիւններուն սեղանները շի-
6 նեց ։ Եւ անիկայ Ենովմի որդւոյն
Ձորին մէջ ՚ի իր որդիները կրակէ
անցուց , ՚ի ու գուշակութիւն ,
հմայութիւն և դիւթութիւն կ՚ը-
նէր , և ՚ի վէրուվիներ ու նշանագէտ-
ներ ունէր ։ Ա Ցերոբ ամբ առջեւը շատ
չարութիւն ըրաւ , ու զանիկայ
7 բարկացուց ։ Եւ էիր շինած քան-
դակեալ կուռքը Աստուծոյ տունը
դրաւ , որուն համար Աստուած
Դաւիթին ու անոր որդւոյն Սողո-
մոնին ըսեր էր , ԻՄ անունս Նա-
տանս մէջ , ու Իսրայէլի բոլոր ցե-
ղերէն իմ ընտրած Երուսաղէմիս
8 մէջ պիտի դնեմ յաւիտեան ։ Ի Եւ
Իսրայէլին ոտքը մէյմըն ալ պիտի
չշարժեմ աս երկրէն , որուն մէջ
ձեր հայրերը հաստատեցի ։ միայն
թէ անոնք զգուշութեամբ ՚ի գործ
դնեն ան բոլոր օրէնքը , կանոնները
ու դատաստանները՝ որոնք Մով-
սէսին ձեռքովը անոնց պատուիրե-
9 ցի ։ Բայց Մանասէ Ցուդան ու
Երուսաղէմի բնակիչները այնպէս
մոլորեցուց , որ Ցերոբ Իսրայէլի
որդւոցը առջեւէն կորսնցուցած
ազգերէն աւելի չարութիւն ըրին ։
10 Եւ Տէրը Մանասէին ու անոր ժո-
ղովուրդին խօսեցաւ , բայց ա-
նոնք մտիկ չըրին ։

677
Ծ Բ Օր ։ Իբ ։ 36 ։ Ճոբ ։ ԼԶ ։ 8 ։

11 Ծ Եւ Տէրը անոնց վրայ Ասորես-
տանի թագաւորին զօրագլուխները
բերաւ , ու Մանասէն կարթերով
բռնեցին , և կազանիկայ ոտնակապե-
րով կապեցին ու Բաբիլոն տա-
12 րին ։ Ու անիկայ իր նեղութեան
ատենը իր Տէր Աստուծոյն երեսը
խնդրեց , և իր հայրերուն Աստու-
ծոյն առջեւը հ մեծապէս խոնարհե-
13 ցաւ , ու անոր աղօթք ըրաւ ։ և
Տէրը ՚ի անոր աղօթքը ընդունեց ու
աղաչանքը լսեց , ու զանիկայ Ե-
րուսաղէմ իր թագաւորութեանը
դարձուց ։ Ան ատենը Մանասէ
կ իմացաւ որ Եհովան է Աստուած ։
14 Եւ ասկէ ետքը Դաւիթի քաղա-
քին դուրսը ՃԳեհոնին , արեւ-
մըտեան կողմը հեղեղատին մէջ՝
ու մինչև Ձկանց դրանը բերանը մէկ
պարիսպ մը շինեց , ՚Ոփային ալ
մէջը առնելով , ու զանիկայ շատ
բարձրացուց , և Ցուդայի բոլոր
պարսպաւոր քաղաքներուն մէջ
15 զօրքի իշխաններ դրաւ ։ Ու ՚ի օ-
տար աստուածները ու կուռքը
Տէրոջը տունէն վերցուց , ու Տէ-
րոջը տանը լեռանը վրայ , ու Երու-
սաղէմի մէջ իր շինած բոլոր սե-
ղանները վէրցուց , և քաղաքէն
16 դուրս նետեց ։ Ու Տէրոջը սեղա-
նը շինեց , և անոր վրայ խաղաղու-
թեան ու ՚ի շնորհակալութեան զո-
հեր մատուց . և Ցուդային պա-
տուիրեց որ Իսրայէլի Ցեր Աս-
տուծոյն ծառայութիւն ընէն ։
17 Ւ Սակայն ժողովուրդը տակաւին
բարձր տեղերու վրայ զոհ կը մա-
տուցանէին , բայց միայն իրենց Ցեր
Աստուծոյն ։
18 Եւ Մանասէին մնացորդ պատ-
մութիւնը , ու իր Աստուծոյն ը-
նդ աղօթքը , ու Իսրայէլի Ցեր Աստուծոյն անունովը անոր խօ-
սող ՚տեսանողներուն խօսքերը
ահա Իսրայէլի թագաւորներուն
յիշատակաց Էրէն մէջ էրօ-
19 է ։ Ու անոր աղօթքը , և ըն-
դունելը , ու անոր բոլոր մեղքը ,
ու յանցանքը , և ան տեղերը ան-
քը՝ ուր որ իր դարձի դալէն ա-
ռաջ բարձր տեղեր շինեց , ու Ա-
տարովթի կուռքեր ու քանդակած
կուռքեր կանգնեց , ահա ՚Հոզային
ժամանակագրութեանը մէջ գը-
20 րուած է ։ Ւ Եւ Մանասէ իր հայ-
րերուն հետ քնացաւ , ու զանիկայ
իր տանը մէջ թաղեցին ։ և անոր
տեղը անոր որդին Ամոն թագա-
ւոր եղաւ ։
21 Ամոն ՚ղբանաւորկու տարեկան
էր երբոր թագաւոր եղաւ , ու ե-
րուսաղէմի մէջ երկու տարի թա-
22 գաւորութիւն ըրաւ ։ Ու Տէրոջը
աչքին չարութիւն ըրաւ իր հօրը
Մանասէին շինած բոլոր կուռ-
քերուն Ամոն զոհ մատուց , ու ա-
23 նոնց ծառայութիւն ըրաւ ։ Բայց
Տէրոջը առջեւը չխոնարհեցաւ ,
Ի ինչպէս որ իր հայրը Մանասէ
խոնարհեր էր ։ Ամոնաւանդ աս Ա-
մոնը աւելի յանցանք գործեց ։
24 Ծ Եւ իր ծառաները դաւաճանու-
թիւն ըրին իրեն դէմ , ու զանիկայ
25 իր տանը մէջ մեռցուցին ։ Ու երկ-
րին ժողովուրդը Ամոն թագաւո-
րին դէմ դաւաճանութիւն ընդ-
ունողներուն ամէնը մեռցուցին ։ ու երկ-
րին ժողովուրդը անոր որդին Ցով-
սիան անոր տեղը թագաւոր դրին ։

Ն ։ Ք ։ ՂԲ ։ 677
Ղ Գէ ։ ԼԲ ։ 12 ։
ա ա Թագ ։ Թ ։ 9 ։
† Կամ՝ տեսանողներուն ։
Ղ Թագ ։ իա ։ 18 ։
ա գ Թագ ։ իա ։ 19, ՃԼ ։
Ղ Հմր 12 ։
ա գ Թագ ։ իա ։ 28, 24 ։
641

ԳԼ ։ ԼԴ

1 Ցովսիային բարի թագաւորութիւնը ։ 3 Ա-
նիկայ կառավարութիւնը բնաշինչ կ՚ընէ ։ 8
Ցաճարին նորոգութեանը ձեռք կը զարնէ ։
14 Գիւղկիա քահանան օրինաց գիրք մը կը
գտնէ , ու Ցովսիա մարդ կը խրկէ Ողդային՝
որ անոր վրայով Տէրոջմէ կարգ ընդունի ։ 28 Ող-
դա կը մարգարէանայ թէ Երուսաղէմ պիտի
կործանուի , բայց չէ թէ Ցովսիային օրերը ։
29 Ցովսիա ան օրինաց գիրքը Հանդիսաւոր
ժողովքի մը կարդացընել տալով , Աստուա-
ծոյ հետ նորէն ուխտ կ՚ընէ ։

ա ՚Ցովսիա ութ տարեկան էր
երբոր թագաւոր եղաւ , ու Ե-
րուսաղէմի մէջ երեսունմէկ տարի
2 թագաւորեց ։ Եւ անիկայ Տէրոջը

ա գ Թագ ։ իբ ։ 1, ՃԼ ։

Ն.Ք.ԳԲ. 677

առջևը ուղղութիւն ըրաւ, ու իր հօրը Դաւթին ճամբաներուն մէջը քալեց, ու աջ կամ ձախ կողմը չխոտորեցաւ։

634

3 Եւ իր թագաւորութեանը ութերորդ տարին երբոր դեռ ինքը պատանի էր, ի իր հօրը Դաւթին Աստուածը խնդրել սկսաւ. ու երկոտասաներորդ տարին Ցուդան ու Երուսաղէմը Բարձր տեղերէն,

Բ ԳԼ.ԺԵ.2։

630

Ա Ղ. ԺԳ. 30։ գ Թագ. իգ. 4։

Ա Ղ. Լ.Գ. 17, 22։

4 մաքրել սկսաւ։ Եւ Բահաղիմի սեղանները անոր առջևը կործանեցին. ու անոնց վրայի արեգական կուռքերը կոտրտեց, և Աստարովթի կուռքերը ու քանդակած ու ձուլածոյ կուռքերը

Ը գ Թագ. իգ. 4։

Ի՛գ Թագ. ԺԳ. 2։

5 րայ ցանեց։ Եւ Ե՛քուրմերուն ոսկորները անոնց սեղաններուն վրայ այրեց, ու Ցուդան ու Երուսաղէմը մաքրեց։

6 Եւ Մանասէի ու Եփրեմի ու Շմաւոնի քաղաքներուն մէջը մինչև Նեփթաղիմ, *և անոնց բոլորտիքը եղած աւերակ

*Կամ՝ շուրջ

7 տեղերը ‘ոչնչով ըրաւ’։ Ու սեղանները և Աստարովթի կուռքերը կործանեց. ու էքանդակած կուռքերը մանրեց ու փշրեց, և Իսրայէլի բոլոր երկրին մէջ եղող բոլոր արեգական կուռքերը կոտրտեց, ու Երուսաղէմ դարձաւ։

Ա Ղ. ԺԳ. 21։

624

8 Եւ Ի իր թագաւորութեանը ութսնուերորդ տարին երբոր երկիրը ու իր տունը մաքրեց, եաե-լիայի որդին Սափանը, ու քաղաքին իշխանը Մասէիան, ու Ցովաքազ որդին Ցովաքը՝ յիշատակաց դպիրը խրկեց, որ իր Տէր

Ի գ Թագ. իբ. 3։

9 Աստուծոյն տունը նորոգին։ Եւ անոնք Քեղկիա քահանայապետին եկան. ու †Աստուծոյ տունը բերուած ստակը †առին, որն որ Ղեւտացիները՝ դրան պահապանները Մանասէի ու Եփրեմի ձեռքէն, և Իսրայէլի բոլոր մնացորդէն, ու բոլոր Ցուդայէն ու Բենիամինէն ու Երուսաղէմի բնակիչներէն ժողո-

† Ցե՛ս գ Թագ. ԺԸ. 4, ԼՀ. †Եբր.տունին,

10 վեր էին. Եւ Տէրոջը տանը գործին վրայ դրուած բանուորներուն ձեռքը տուին. անոնք ալ Տէրոջը տանը մէջ գործող բանուորներուն տուին զանիկայ, տունը նորոգելու

11 ու շինելու համար, Ա.յսինքն հիւսերուն ու շինողներուն տուին, որ Ցուդայի թագաւորներուն աւերած տունները շինելու համար տաշուած քարեր, ու գերաններու համար

12 փայտեր ծախու առնեն։ Եւ ան մարդիկները գործը հաւատարմու-

Ն.Ք.ԳԲ. 624

թեամբ կը բանեին. ու գործը յառաջ տանելու համար անոնց վրայ կեցողները Մերարիի որդիներէն՝ Ղեւտացի Յեթ ու Աբդիա, և Կահաթեանց որդիներէն Զաքարիա ու Մեսուղամ՝ էին. նաև Ղեւտացիները՝ երգող նուագարաններուն հետ տեղեկ եղողներուն

13 ամէնը. Նաև բեռնակիրներուն ու ամէն տեսակ գործը բանողներուն վերակացուներն էին. էև դպիրները, ոստիկանները ու դռնապաններն Ղեւտացիներէն էին։

Ի Մն. իգ. 4, 5։

14 Ու երբոր Տէրոջը տունը բերուած ստակը կը հանէին, Քեղկիա քահանան Մովսէսին ձեռքովը գրուած

15 Տէրոջը օրինաց գիրքը գտաւ. Ու Քեղկիա պատասխան տուաւ ու Սափան դպիրին ըսաւ, Տէրոջը տան մէջ օրինաց գիրք մը գտայ. ու Քեղկիա ան գիրքը Սափանին տը-

Լ՚Դ Թագ. իբ. 8, ԸԺ։

16 ւաւ։ Եւ Սափան գիրքը թագաւորին տարաւ, ու թագաւորին պատասխան բերաւ՝ ըսելով, Քու ծառաներդ իրենց յանձնուած բո-

17 լոր գործը կը կատարեն. Եւ Տէրոջը տանը մէջ գտնուած ստակը հանեցին, ու վերակացուներուն ձեռքը ու գործը բանողներուն ձեռքը տուին։

18 Եւ Սափան դպիրը թագաւորին պատմեց ու ըսաւ, Քեղկիա քահանան ինծի մէկ գիրք մը տուաւ. ու Սափան անոր մէջէն թագաւորին առջևը

19 կարդաց։ Ու թագաւորը օրինաց խօսքերը լսածին պէս իր հանդերձ-

20 ները պատռեց։ Եւ թագաւորը Քեղկիային, ու Սափանի որդւոյն Ա.քիկամին, ու Միքայի որդւոյն Ի Աբդոնին, և Սափան դպիրին, ու

Ի գ Թագ. իբ. 12 Ի՚Եսայի Ա.քոբը։

թագաւորի ծառային՝ Ասայիային

21 պատուիրեց ու ըսաւ, Գացէք ինծի համար, և Իսրայէլի ու Ցուդայի մնացորդներուն համար առ գտնուած գրքին խօսքերուն վրայով Տէրոջը հարցուցէք. վասն զի մեր հայրերը Տէրոջը խօսքը չպահելնուն համար մեր վրայ թափուած Տէրո-

22 ջը բարկութիւնը մեծ է։ Ու Քեղկիա ու թագաւորին մարդիկները †Ասրայի որդւոյն Թեկուայի որդւոյն Շեղղումի հանդերձապետին կնկանը՝ Ողդա մարգարէին գացին. և անիկայ Երուսաղէմ Մասենայի մէջ կը բնակէր. ու անոր հետ այնպէս խօսեցան։

Ի գ Թագ. իբ. 14 Ի՚Եսայի Ա.քոբ։

23 Եւ անիկայ ըսաւ անոնց, Իսրայէլին Տէր Աստուածը այսպէս կ՚ըսէ. Ձեզ ինծի խրկող մարդուն

24 ըսէք, Տէրը այսպէս կ՚ըսէ. Ահա ես աս տեղս ու անոր բնակիչնե-

քուն վրայ չարիք պիտի բերեմ , այնինչ ան բոլոր անէծքները՝ որ Յուդայի Թագաւորին առջևը կարդացուած գրքին մէջ գրուած է .
25 Որովհետև զիս թողուցին , և ուրիշ աստուածներու խունկ ծխեցին , որ իրենց ձեռքերուն բոլոր գործքերո՛վը զիս բարկացընեն . ուստի աս տեղիս վրայ իմ բարկութիւնս պիտի թափի ու պիտի չմարի :
26 Բայց Տէրոջը հարցընելու համար ձեզ խրկող Յուդայի Թագաւորին ասանկ ըսէք . Իսրայէլի Տէր Աստուածը այսպէս կ'ըսէ լսած խօսքերուդ համար .
27 Որովհետև քու սիրտդ կակղացաւ , ու Աստուծոյ առջևը խոնարհեցար , երբոր աս տեղիս վրայ ու անոր բնակիչացը վրայ անոր շուրջ խօսքերը լսեցիր , և իմ առջևս խոնարհեցար , ու հանդերձներդ պատռեցիր , ու իմ առջևս լացիր , ես ալ լսեցի , կ'ըսէ
28 Տէրը : Ահա ես քեզ քու հայրերուդ պիտի խառնեմ , ու խաղաղութեամբ քու գերեզմանիդ մէջ պիտի ամփոփուիս . և աս տեղիս վրայ ու անոր բնակիչացը վրայ իմ բերելու բոլոր չարիքներս քու աչքերդ պիտի չտեսնեն : Ու անոնք թագաւորին պատասխան բերին :

29 Եւ թագաւորը խրկեց , ու Յուդային ու Երուսաղեմին բոլոր
30 ծերերը ժողվեց : Եւ թագաւորը , ու Յուդային բոլոր մարդիկները , ու Երուսաղեմին բնակիչները , և քահանաները , ու Ղեւտացիները , ու բոլոր ժողովուրդը՝ մեծէն մինչև պզտիկը Տէրոջը տունը ելան . և Տէրոջը տանը մէջ գտնուած ուխտի գրքին բոլոր խօսքերը անոնց առ-
31 ջև կարդաց : Ու թագաւորը իր տեղը ոտքի վրայ կայնեցաւ , ու Տէրոջը առջևը ուխտ ըրաւ , որ ան գրքին մէջը գրուած ուխտին խօսքերը կատարելու համար Տէրոջը եւհէն երթայ , և անոր պատուիրանքները ու վկայութիւնները ու կանոնները բոլոր սրտով ու բո-
32 լոր հոգիով պահէ : Ու Երուսաղեմի և Բենիամինի մէջ բոլոր գտնուողները կայնեցուց . ու Երուսաղեմի բնակիչները Աստուծոյ՝ իրենց հարցը Աստուծոյն ուխտին
33 պէս ըրին : Եւ Յովսիա Իսրայէլի որդուցը ամէն երկիրներէն բոլոր գարշելութիւնները վերցուց . ու բոլոր Իսրայէլի մէջ գտնուողներուն իրենց Տէր Աստուծոյն ծառայութիւն ընել տուաւ . դանոր կեանքը բոլոր օրերուն մէջ իրենց հայրերուն Տէր Աստուծմէն չխոտորեցան :

ԳԼ · ԼԵ

1 Յովսիա Իսուա հանդիսաւոր զատիկ մը կ'ընէ : 20 Ընդհակ Փարաւոն Նեքաւովը գրգռելով՝ Մակեդովի մէջ կը սպանուի : 25 Յովսիային վրայ ըսուած ողբերը :

1 Եւ Յովսիա Երուսաղեմի մէջ Տէրոջը զատիկ ըրաւ . ու զատիկը առաջին ամսուն ԺԴ-ին քարքաոաա-
2 ներորդ օրը մորթեցին : Եւ քահանաները իրենց պահպանութեանը վրայ կայնեցուց , ու զանոնք Տէրոջը տանը ծառայութիւնը ընելու-
3 քաջալերեց : Եւ բոլոր Իսրայէլին ևսորվեցնող՝ որ Տէրոջը նուիրուած Ղեւտացիներուն ըսաւ , Սուրբ տապանակը Իսրայէլի թագաւորին Դաւիթին որդւոյն Սողոմոնին շինած տունը դրէք , և ձեր ուսերուն վրայ բեռ չըլլայ . հիմա ձեր Տէր Աստուծոյն ու անոր ժողովուրդին Իսրայէլին ծառայու-
4 թիւն ըրէք . Եւ ձեր ազգատոհմը՝ ներովը ու ձեր դասերովը՝ ևԻսրայէլի թագաւորին Դաւիթին գրածին պէս ևու անոր որդւոյն Սողոմոնին գրածին պէս՝ պատրաստ-
5 եցէք : Եւ ձեր եղբայրներուն ժողովուրդին որդւոցը տոհմերուն ըրջմունքներուն համեմատ , ու Ղեւտացոց ազգատոհմներուն բաժանմունքներուն համեմատ ծառքաջ-
6 րանին մէջը կայնեցէ՛ք . Եւ զատիկը մորթեցէ՛ք , ու ևսրբուեցէ՛ք , ու ըն-նիյ ձեր եղբայրներուն համար պատրաստեցէ՛ք , որ անոնք Տէրոջը Մովսէսին ձեռքովը ըսած խօսքին
7 պէս ընեն : Եւ Յովսիա Ժողովրդին հոն գտնուող ժողովուրդին որդւոցը՝ հօտերէն երսուն հազար գառն ու այծի ձագ պարգևեց , ամէնն ալ զատկի համար , նաև իրեք հազար արջառ .ասոնք թագաւորին ստա-
8 ցուածքէն էին : Իր իշխաններն ալ ժողովուրդին , քահանաներուն ու Ղեւտացիներուն յօժարութեամբ պարգև տուին . Աստուծոյ տանը իշխանները՝ Քեղկիա , Զաքարիա ու Յեհիէլ զատկի համար երկու հազար վեց հարիւր ֆոռն ու իրեք հարիւր արջառ քահանաներուն
9 տուին : Եւ Քոնոնիա ու անոր եղբայրները՝ Սեմայիա ու Նաթանայէլ , ու Ղեւտացոց իշխանները՝ Ասաբիա , Յեհիէլ և Յովզաբադ՝ զատկի համար Ղեւտացիներուն հինգ հազար ֆոռն ու հինգ հարիւր
10 արջառ պարգևեցին : Եւ պաշտօնը պատրաստուեցաւ . ու թագաւորին հրամայածին պէս՝ քահանաները ի իրենց կարգին համեմատ , ու Ղեւտացիները իրենց դասերուն համեմատ կայնեցան .
11 Եւ զատիկը կը մորթէին , ու քա-

ա դ Թագ · իդ · 21 , 22 :
բ Եզ · ժբ · 6 : Նեղ · զ · 19 :
գ Գ · իդ · 18 : Եզր · ը · 18 :
դ Գ · իթ · 5 , 11 :
ե Օր · լէ · 10 : Գ · լ · 22 : Մալ · բ · 7 :
զ Գ · ե · 7 :
է Սիր · իդ · 26 :
ը Սիր · իդ · իդ : իգ · իե : իզ :
թ Գ · ը · 14 :
ժ Սաղ · ճկդ · 1 :
ի Գ · իթ · 5 , 15 : ի · 8 , 15 : Եզր · զ · 20 :
լ Գ · ի · 24 :
* Եբր · ա-կանչներուն
ճ դ Թագ · ժա · 14 : իգ · 8 : Գ · զ · 18 :
ա դ Թագ · ժա · 5 :
Ղեբեմ · գ · 10 :
բ Եզր · զ · 18 :

Ն.Ք.Ղ.Ի.Բ. 623

Հանանները անոնց ձեռքէն ոչխարը առնելով՝ կը սրսկէին. իսկ Ղևտացիները կը պատրաստէին։

12 Յիսունը Միրթը կը հանէին, եւ ողջակէզ ընծան՝ մաւերը կը զատէին, ու զանոնք Ժողովուրդին որդւոցը՝ ազգատոհմներուն համեմատ կը բաժնէին, որ Տէրոջը մատուցանեն՝ Մովսէսին գրքին մէջը գրուածին պէս. արջառներուն ալ առանկ էր։

Ծ.Գ.Ե.ԽԲ. 22։
Ել. Տես գլ. ԽԲ. 34։

13 Նէխ։ Եւ Ղևտիկը ըստ ժողովրդեան կրակով խորովեցին. բայց նուիրուած բաները Ղևտիներով, սաներով ու տապակներով եփեցին, ու շուտով բաժնեցին ժողովրդեան որդւոցը։

Ղ.Թ.Ե.Ի. 9։ Բ Օր. Ժ.Ղ. 7։
Ղ.Թագ.Բ. 13, 14, 15։

14 Բոլոր Ժողովուրդին որդւոցը։ Եւ իրենց ու քահանայից համար եփը պատրաստեցին. քանզի Ահարոնի որդիքը՝ քահանաները մինչեւ գիշերը ողջակէզները ու ճարպերը մատուցանելու վրաւորն էին. ուստի Ղևտացիները իրենց համար և Ահարոնի որդւոցը քահանաներուն համար պատրաստեցին։

15 Իսկ Ասափի որդիքը երգեցողները՝ Դաւիթին, ու Ասափին ու Եմանին, և թագաւորական տեսանող Իդիթունին պատուիրածին համեմատ իրենց տեղը՝ ու դռնապանները՝ ամէն մէկ դուռը էին. պէտք չեղաւ որ իրենց պաշտօնէն զատուին, վասն զի անոնց համար անոնց եղբայրները՝ Ղևտացիները կը պատրաստէին։

Ճա Մն. Ի.Ե. 1, Ճ։

16 Եւ Ցովսիա թագաւորին հրամայածին պէս՝ ան օրը Տէրոջը ամէն պաշտօնը կարգի դրուեցաւ, զատիկը ընելու ու ողջակէզները Տէրոջը սեղանին վրայ մատուցանելու համար։

Մա Մն. Բ. 17, 18։ Իզ. 14, Ճ։

17 Եւ ան առեն՝ հոն գտնուող Իսրայէլի որդիքը զատիկը ու բաղարջակերաց տօնը

Ա Ել. Ծր. 15։ Ժգ. 6։ Գ.Լ. 21։

18 եօթը օր ըրին։ Եւ Սամուէլ մարգարէին օրերէն՝ի վեր Իսրայէլի մէջ ասոր պէս զատիկ մը չեղաւ. ու Ցովսիային, ու քահանաներուն, ու Ղևտացիներուն, և բոլոր հոն գտնուող Յուդային, ու Իսրայէլին, ու Երուսաղէմի բնակչաց ըրած զատիկին պէս Իսրայէլի բոլոր

19 թագաւորները ըրած չէին։ Ան զատիկը Ցովսիայի թագաւորութեանը տասնուութերորդ տարին եղաւ։

610 Ղ.Թագ.Բ. Իզ. 29։ Եզրաս. Խղ. 2։

20 Ետ ամէն բաներէն ետքը՝ ու Ցովսիային՝ տաճարին կրկըզբօսնիչ եղած ատենը Եգիպտոսի Նեքաւով թագաւորը Եփրատին քովը Քարքամիս գաղթելն դէմ պատերազմելու եկաւ. ու Ցովսիա զանիկայ դիմաւորելու

21 դնաց։ Իսկ անիկայ դեսպաններ խրկեց անոր ու ըսաւ, Ո՛վ Ցուդայի թագաւոր, դուն ինծի հետ ի՞նչ գործ ունիս. ես այսօր քեզի դէմ չեմ, հապա ինծի հետ պատերազմ ընող տանը դէմ. ու Աստուած ինծի հրամայեց որ շուտով ընեմ. իմ հետս եղող Աստուածմէն ետ կեցիր, որ քեզ չկորսնցնէ։

Ն.Ք.Ղ.Ի.Բ. 610

22 Բայց Ցովսիա իր երեսը անկէ չդարձուց, հապա անոր հետ պատերազմելու *համար՝ իր հագուստը փոխեց", ու մտիկ չըրաւ Նեքաւովին խօսքը՝ որ Աստուծմէ բերնէն էր, ու Մակեդդովի հովիտը

* Կամ՝ փոստաց։
Ղ.Թագ. Իբ. 30։

23 պատերազմելու գնաց։ Եւ աղեղնաւորները Ցովսիա թագաւորը նետով զարկին, ու թագաւորը իր ծառաներուն ըսաւ, Ձիս վերցուցէք տուէք, վասն զի սաստիկ Նվիրաւորեցայ։ Եւ իր ծառաները զանիկայ կառքէն հանեցին, ու իր երկրորդ կառքը հեծցընելով՝ Երուսաղէմ տարին. և անիկայ մեռաւ, ու իր հարցը գերեզմանեներուն մէջը թաղուեցաւ. և Բոլոր Ցուդա ու Երուսաղէմ Ցովսիա

Ղ.Թագ. Իբ. 34։
Ղ.Թագ. Իդ. 30։
Ն.Ջ.Ա.Ք. Ծր. 11։

24 Ցովսիային վրայ սուգ ըրին։ Ու Երեմիա՝ Ցովսիային վրայ ողբ ըսաւ. ու՝ բոլոր երգեցողները այբ և կանայք մինչև այս օրս իրենց ողբերնին մէջ Ցովսիան կը յիշեն, ու զանոնք Երեքլա՝ սովորութիւնը Իսրայէլի մէջ մնայուցին. և ահա ողբերուն մէջը գրուած են։

Ղ.Ողբ. Ե.Ի. 20։
Տես Պատմ. Թ. 23։

25 Եւ Ցովսիայի մնացորդ պատմութիւնը, ու անոր՝ Տէրոջը օրէնքին մէջ գրուածին համեմատ՝

26 ըրած բարեգործութիւնը, եւ անոր առաջին ու վերջին պատմութիւնը ահա Իսրայէլի ու Ցուդայի թագաւորներուն գրքին մէջ գրուած է։

ԳԼ. Լ.Զ

1 Ցովսեդեկ իր Եղբ. տեղը կը յաջորդէ. իսկ Փարաւոն Նեքաւով զանիկայ Երուսաղէմէն վար առնելով՝ Եգիպտոս կը տանի իր Հնոյ։ 5 Ցովակիմ չարութիւն կ'ընէ Տէրոջը առջեւը, ու կապուած Բաբիլոն կը տարուի։ 9 Ցովաքին անոր տեղը յաջորդելով՝ չար վարմունք կ'ունենայ, ու Բաբիլոն կը տարուի։ 11 Սեդեկիա անոր տեղը կ'անցնի ու չար վարմունք կ'ունենայ. մարգարէները կ'անարգէ, ու Նարեւագործոսրին դէմ կ'ապստամբի։ 14 Երուսաղէմ՝ քահանաներուն ու ժողովուրդին մեղքը պատճառով՝ բոլորովին կը կործանուի։ 22 Կիւրոսի հրովարտակը։

1 Ահ՝ եղբկրին Ժողովուրդը Ցովսիայինին որդին Ցովաքազը առին, և զանիկայ իր Հօրը տեղը Եքրսաա-

Ղ.Թագ. Իդ. 30, Ճ։

2 ղեմի մէջ թագաւոր դրին։ Ցովաքազ քսանուիրեք տարեկան էր երբոր թագաւոր եղաւ, ու Երուսաղեմի մէջ իրեք ամիս թագաւո-

3 րութիւն ըրաւ։ Ու Եգիպտոսի թագաւորը զանիկայ Երուսաղեմի մէջ Նրուխէն վար առաւ, ու երկրին

Ն · ՔԵ · ՂԲ
610

վրայ հարիւր տաղանդ արծաթ ու մէկ տաղանդ ոսկի հարկ դրաւ ։
4 Ու Եգիպտոսի թագաւորը անոր եղբայրը Եղեակիմը Յուդայի ու Երուսաղէմի վրայ թագաւոր դրաւ , և անոր անունը Յովակիմի փոխեց . ու Նեքաւով անոր եղբայրը Յովաքազը առաւ ու Եգիպտոս տարաւ ։

Բ Թագ · իդ · 36, 37 ։

5 Յովակիմ Էքսանուհինգ տարեկան էր երբոր թագաւոր եղաւ , ու Երուսաղէմի մէջ տասնումէկ տարի թագաւորութիւն ըրաւ . և անիկայ իր Ցէր Աստուծոյն

Գ Թագ · իդ · 1 ։

607

Դ Մնհ · ա · 6 ։

606

6 առջեւը չարութիւն ըրաւ ։ Նաւոր վրայ Բաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր թագաւորը՝ եկաւ , ու Էզանիկայ Բաբիլոն տանելու համար
7 մար ոտնակապերով կապեց ։ Նաբուգոդոնոսոր Ցերոջը անօթներէն առաւ ու Բաբիլոն տարաւ . ու զանոնք Բաբիլոն իր

Ե Ցես Դ Թագ · իդ · 6 ։ Երեմ · իբ · 18, 19 ։ ԼՂ · 30 ։

8 տաճարին մէջը դրաւ ։ Եւ Յովակիմին մնացորդ պատմութիւնը , ու անոր ըրած գարշելութիւնները , և անոր վրայ գտնուածը ահա Իսրայէլի ու Յուդայի թագաւորներուն գրքին մէջը գրուած են . ու անոր տեղը անոր որդին Յովաքին թագաւոր եղաւ ։

Ը Թագ · իդ · 8 ։

9 Յովաքին Էոաեն-ութը տարեկան էր երբոր թագաւոր եղաւ , ու Երուսաղէմի մէջ իրեք ամիս ու տասը օր թագաւորեց . և անիկայ Ցերոջը առջեւը չարութիւն ըրաւ ։

Ը Թագ · իդ · 10-17 ։

10 Ու հետևեալ տարին Նաբուգոդոնոսոր թագաւորը ղրկ իրկեց , ու զանիկայ Ցերոջը տաճարին պատուական սպասներովը Բաբիլոն բերել տուաւ . և Յուդայի ու Երուսաղէմի վրայ Եանոր հօրը եղբայրը Սեդեկիան թագաւոր դրաւ ։

Ա Թագ · ա · 1, 2 ։ Ե · 2 ։

Է Թագ · իդ · 17 ։ Ա Երեմ · լե · 1 ։

Ի Թագ · իդ · 18 ։ Երեմ · ծբ · 1, ՃԼ ։

11 Սեդեկիա Էքսանումէկ տարեկան էր երբոր թագաւոր եղաւ , ու Երուսաղէմի մէջ տասնումէկ տարի
12 թագաւորութիւն ըրաւ ։ Եւ անիկայ իր Ցէր Աստուծոյն առջեւը չարութիւն ըրաւ . ու Ցերոջը բերնէն խօսող Երեմիա մարգարէին

Ժ Երեմ · ծբ · 8 ։ Եզեկ · ժե · 15, 18 ։

593

Ի Թագ · ժե · 14 ։

13 առջեւը չխոնարհեցաւ . Ու Նաև ապստամբեցաւ Նաբուգոդոնոսոր թագաւորէն , որ անոր երդումը ընել տուեր էր Աստուծով անունովը , և իր պարանոցը խստացուց ու իր սիրտը կարծրացուց՝ որ Իսրայէլի Ցեր Աստուծոյն չդառնայ ։
14 Քահանաներուն բոլոր իշխանները ու ժողովուրդն ալ ազգերուն բոլոր գարշելութիւններուն հետևելով՝ խիստ շատ անօրէնութիւնները ըրին , ու Ցերոջը Երուսաղէմի մէջ
15 սրբած տունը պղծեցին ։ Եւ առնոնց հայրերուն Ցեր Աստուածը՝ իր ժողովուրդին ու իր բնակարանին խնայելուն համար , իր պատգամաւորներուն ձեռքովը՝ *մեծ փութով ազդարարելէն կը
16 խրկեր . Բայց նոքա Աստուծոյ Իսրայէլ պատգամաւորները կ'անարգեին , Եանոր խօսքերը կ'արհամարհէին , ու նոր մարգարէները ծաղր կ'ընէին . մինչև որ Ցերոջը բարկութիւնը իր ժողովուրդին վրայ բորբոքեցաւ , անակ որ ալ
17 բժշկութիւն չմնայ ։ Եւ նոքա վրայ գաղդէացւոց թագաւորը հանեց . անիկայ ալ նոքա երիտասարդները անոնց սրբարանին մէջը սրով մեռցուց . ու երիտասարդին ու կոյսին , ծերին ու ալեւորին չխնայեց . ամէնն ալ Ցերը
18 անոր ձեռքը մատնեց ։ Եւ Աստուծոյ տանը բոլոր մեծ ու պզտիկ անօթները , ու Ցերոջը տանը գանձերը , և թագաւորին ու անոր իշխաններուն գանձերը՝ ամէնն ալ
19 Բաբիլոն տարաւ ։ Եւ Աստուծոյ տունը այրեցին , ու Երուսաղէմին պարիսպը փլցուցին , ու անոր ամէն պալատները կրակով այրեցին , ու բոլոր գեղեցիկ բաները աւերեցին ։
20 Եւ նսուրէն փախած մնացորդները Բաբիլոն դերի տարաւ . ու մինչև Պարսից թագաւորութեանը հաստատելը , Եանոր և անոր որ-
21 դւոցը ծառաներ եղան ։ Որպէս զի Երեմիային բերնովը բոաած Ցերոջը խօսքը կատարուի , մինչև որ երկիրը Ի շաբաթները վայելէ ։ Իր աւերմանը բոլոր օրերը Շաբաթ պահեց , մինչև եօթանասուն տարին լմննալը ։

Ե Երեմ · իե · 7 ։

Ղ Երեմ · իե · 9, 11, 12 ։ իդ · 6, 7 ։ իծ · 10 ։

Ա Ղե · իդ · 34, 35, 43 ։ Գաղ · Բ · 2 ։

Ա Ղե · իե · 4, 5 ։

536

Վեզր · ա · 1 ։ Ա Երեմ · իե · 12, 13 ։ իծ · 10 ։ ՀԳ · 10, 11, 14 ։

† Կամ՝ կատարուելուն պէս ։

Բ Ես · խդ · 28 ։

Յ Եզր · ա · 2, 3 ։

Ն · ՔԵ · ՂԲ ·
593

Հ Երեմ · իե · 3 ։ 4 ։ լե · 15 ։ խդ · 4 ։

* Եբր · կատարեալ ելեւլով ու խըօկելով

Ֆ Երեմ · ե · 12 ։ 13 ։

Ղ Ամոս · ա · 25 ։ 30 ։

Գ Երեմ · լբ · 8 ։ լգ · 6 ։ Ա Յաւ · իդ · 34 ։

Մ Սաղ · հդ · 1 ։ ՀՃ · 5 ։

590

Յ Բ Օր · իբ · 49 ։ Դ Թագ · իե · 1, ՃԼ ։ Եզր · Թ · 7 ։

588

Ն Սաղ · հդ · 20 ։ ՀՃ · 2, 3 ։

Ը Դ Թագ · իե · 13, ՃԼ ։

Ա Դ Թագ · իե · 9 ։ Սաղ · հգ · 6 ։ 7 ։ ՀՃ · 1, 7 ։

Ը Դ Թագ · իե · 11 ։

Պ Երեմ · իե · 7 ։

Ձ Երեմ · իե · 9, 11, 12 ։ իդ · 6, 7 ։ իծ · 10 ։

Ա Ղե · իդ · 34, 35, 43 ։ Գաղ · Բ · 2 ։

Ա Ղե · իե · 4, 5 ։

536

Վեզր · ա · 1 ։ Ա Երեմ · իե · 12, 13 ։ իծ · 10 ։ ՀԳ · 10, 11, 14 ։

† Կամ՝ կատարուելուն պէս ։

Բ Ես · խդ · 28 ։

Յ Եզր · ա · 2, 3 ։

ԳԻՐՔ ԵԶԵՐԱՑ

ՆԱ. Ք. ՉԲ. իբր 536

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Կիւրոսին հրամանը տաճարին շինութեանը համար : 5 Ժողովուրդը կը պատրաստուի Հրեաստան դառնալու : 7 Կիւրոս Թագաւորը տաճարին անօթները Սաբասարին կը յանձնէ :

ՆԱ. Ք. ՉԲ. իբր 536

1 Յ-Ե Պարսից Կիւրոս Թագաւորին առջի տարին՝ «Երեմիային բերնովը ըսուած Տէրոջը խօսքը * կատարուելու համար», Տէրը Պարսից Կիւրոս Թագաւորին հոգին արթընցուց . Ինք անիկայ իր բոլոր Թագաւորութեանը մէջ հրատարակել տուաւ , ու նաև գրով՝ դրեց՝ ըսելով ,

ԵԶՏ. ԳԼ. Ե. 14 :

ՐԲ Մ՝Ե . ԼԶ . 22 , 23 : Ե-ՐԵՄ. ԻԹ. 12 : ԻԲ . 10 : * Կամ՝ կատարուելուն պէս ;

2 Այսպէս կ՝ըսէ Կիւրոս Պարսից Թագաւորը . Երկնից Եհովայ Աստուածը երկրիս բոլոր Թագաւորութիւնները ինծի տուաւ . ու ան նիկայ ինծի պատուիրեց որ Ցուդայի Երուսաղէմին մէջ անոր տուն

Բ ԵՍ . ՅՈՂ . 28 : ՅՆ . 1 , 13 :

3 մը շինեմ : Ձեր մէջը ով որ անոր բոլոր ժողովուրդին է , իր Աստուածը իր հետը ըլլայ , ու Ցուդայի Երուսաղէմը ելլէ , և Իսրայէլի Եհովայ Աստուածին՝ ան Երուսաղէմի մէջ եղող Աստուածն տունը

Բ ԴԱՆ . Զ . 26 :

4 շինէ : Ու անոր քաղաքացիները՝ այսինքն բոլոր մնացողները իրենց պանդխտութեանը տեղէն արծաթով , ոսկիով , ստացուածքով ու անասուններով անոր օգնութիւն ընեն , Երուսաղէմի մէջ եղող Աստուծոյն տանը համար ուրուած կամաւոր ընծաներէն զատ :

5 Անատենը Ցուդայի ու Բենիամինի տոհմերուն իշխանները , և քահանաները ու Ղեւտացիները ոտք ելան , բոլոր մարդիկներուն հետ , որոնց Հոգիին Ելոհիմ արթընցուցեր էր , որ ելլեն ու Երուսաղէմ եղող Տէրոջը տունը շինեն :

ՅԵԶՐ . Ա . 1 :

6 Նեն : Եւ անոնց բոլորովին եղողները ամէն բոլոր կամաւոր ընծաներէն զատ՝ արծաթէ անօթներով , ոսկիով , ստացուածքով , ու անասուններով , և պատուական պարգեւներով անոնց օգնութիւն ըրին :

ՅԵԶՐ . Ա . 4 :

7 Ու Կիւրոս Թագաւորը Տէրոջը տանը անօթները հանեց , որոնք Նաբուգոդոնոսոր Երուսաղէմէն Հանելով՝ իր աստուծոյն տունը

ՆԱ . Ք . ՉԲ . իբր 536

8 դրեր էր . Պարսից Կիւրոս Թագաւորը զանոնք Միթրիդատ գանձապետին ձեռքովը Հանել տուաւ , ու զանոնք համրանքով Ծուդայի Սաբասար նախարարին յանձնեց :

ԵԶՏ. ԳԼ. Ե. 14 :

9 Նեց : Եւ ասոնց թիւը . Երսուն ոսկեղէն կոնք , Հազար արծաթեղէն կոնք , քսանուինը դա-

10 նակ , Երսուն ոսկեղէն տաշտ , ուրիշ չորս Հարիւր տասը արծաթէ տաշտ երկրորդ կարգին , և Հազարաւոր

11 ուրիշ անօթներ : Բոլոր ոսկիէ ու արծաթէ ամանները Հինգ Հազար չորս Հարիւր էին : Ասոնց ամէնը Սաբասար Բաբիլոնի գերութենէն Երուսաղէմ ելլողներուն հետը Հանեց :

ԳԼ . Բ

1 Գերութենէ դարձող ժողովուրդին , 36 քահանաներուն , 40 Ղեւտացիներուն , 43 Նաթանայիմներուն , 55 և Սողոմոնի ծառաներուն որդւոցը Թիւը . 62 նաև ան քահանաներուն՝ որոնք չէին կրնար իրենց ազգաշառքը գտնել : 64 Բոլոր ժողովքին գումարը իրենց ստացուածներովը : 68 Անոնց ընծաները :

1 Յ- Բաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր Թագաւորին Բաբիլոն տարած գերիներէն ելլող Բազաւուի բնակիչները աստնք էին , որոնք Երուսաղէմ ու Ցուդա դարձան , ամէն

ՆԵԽԵՄ . Է . 6 , ՀԱ :

Բ Դ ԹԱԳ . ԻԴ . 14 : 15 , 16 : ԻԵ . 11 : ԵՍ . ԼԶ . 20 :

2 մէկը իր քաղաքը . Ու Զօրաբաբելէն , Եշուայէն , Նեհեմիայէն , Սարայիայէն , Հռելեղիայէն , Մոռթքեէն , Բաղասանէն , Մասփարէն , Բագուէյէն , Հէհումէն ու Բաասնայէն հետը եկան : Եւ ահա եր Իսրայէլի ժողովուրդին մարդոցը Թիւ-

Գ ՆԵԽԵՄ . Է . 7 ՅԵՐԵՄ . Ա . 3 :

3 ը . Փարոսի որդիքը՝ երկու Հազար

4 Հարիւր եօթանասունեւերկու . Սափատիայի որդիքը՝ երեք Հարիւր եօ-

5 թանասունեւերկու . Արահի որդիքը՝ Եօթը Հարիւր եօթանասուն-

Դ ԵՍԹ . Ը . 10 : Ե ՆԵԽԵՄ . Է . 11 :

6 ըհինգ . Ի Փահաթ Մովաբի որդիքը՝ Յեսուի ու Յոաբի որդիներէն՝ երկու Հազար ուրիս Հարիւր տա-

7 սներկու . Եղամի որդիքը՝ Հազար

8 երկու Հարիւր յիսունուչորս . Զաթթուի որդիքը՝ ինը Հարիւր քառ-

9 սունհինգ . Զաքքայի որդիքը՝

10 եօթը Հարիւր վաթսուն . Ղբանիի որդիքը՝ վեց Հարիւր քառասունու-

Զ ՆԵԽԵՄ . Է . 15 . Յ'ԸՐԱՒ ԲԱՆԱԻ :

11 երկու . Բեբայիի որդիքը՝ վեց Հա-

Ն·Ք·ԷՓ· ԽԲ 536

12 բիւր քսանուհրեք · Ազգադի որդիքը՝ հազար երկու հարիւր քսան-
13 ուերկու · Ադոնիկամի որդիքը՝ վեց
14 հարիւր վաթսունուվեց · Բագուէի որդիքը՝ երկու հազար յիսունու-
15 վեց · Ադինի որդիքը՝ չորս հարիւր
16 յիսունուչորս · Ատերի որդիքը՝ Ե-
17 զեկիային իննսունուութը · Բե-
սեդի որդիքը՝ իրեք հարիւր քսան-
Ի Նեհեմ. է· 24 Ի՛ըսուէ Արիփ։
18 ուրեք · Իճօրայի որդիքը՝ հա-
19 բիւր տասուերկու · Հասումի որ-
դիքը՝ երկու հարիւր քսանուրեք ·
Ը Նեհեմ. է 23 Ի՛ըսուէ Գաբաւոն։
20 Ը Գաբերի որդիքը՝ իննսունուհինգ ·
21 Բեթլէհեմի որդիքը՝ հարիւր քսան-
22 ուրեք · Նետոփայի մարդիկը՝
23 յիսունուվեց · Անաթովթի մար-
24 դիկը՝ հարիւր քսանուուրեք · Ա-
զմաւեթի որդիքը՝ քառասունուեր-
25 կու · Կարիաթարիմի , Կեփիրայի
ու Բերովթի որդիքը՝ եօթը հա-
26 բիւր քառասունուրեք · Ռամայի
ու Գաբայի որդիքը՝ վեց հարիւր
27 քսանուվեց · Մաքմասի մարդիկը՝
28 հարիւր քսանուերկու · Բեթէլի ու
Գայիի մարդիկը՝ երկու հարիւր քը-
29 սանուերկու · Նաբաւի որդիքը՝ յի-
30 սունուերկու · Մակբեսի որդիքը՝
Բ՝ Ցօս հմր 7։
31 հարիւր յիսունուվեց · Միւս Ե-
զամին որդիքը՝ հազար երկու հա-
32 բիւր յիսունուչորս · Հարիմի որդի-
33 քը՝ իրեք հարիւր քսան · Ղոդի ,
Ադիդի ու Ովենովի որդիքը՝ եօթը
34 հարիւր քսաներկու · Երիքովի
որդիքը՝ իրեք հարիւր քառասուն-
35 ուհինգ · Սենաայի որդիքը իրեք
հազար վեց հարիւր երսուն ։
36 Քահանաները՝ Ցեսուի տունէն
Ժ Ցեդայիայի որդիքը՝ ինը հարիւր
37 եօթանասունուիրեք · Իմմերի որ-
դիքը՝ հազար յիսունուերկու ·
38 Ի Փասհուրի որդիքը՝ հազար երկու
39 հարիւր քառասունեօթը · Ի Հա-
րիմի որդիքը հազար տասնուեօթն
էին ։
40 Ղևտացիները՝ Ովդուլայի որդի-
ներէն՝ Ցեսուի ու Կադմիելի որդի-
քը եօթանասունուչորս էին ։
41 Երգեցողները՝ Ասափի որդիքը
հարիւր քսանուուրեն էին ։
42 Դռնապաններուն որդիքը՝ Սեղ-
ղումի որդիքը , Ատերի որդիքը ,
Ցեղմոնի որդիքը , Ակկուբի որդի-
քը , Ատիտայի որդիքը , Սուբայի
որդիքը՝ ամէնը հարիւր երսունու-
ինն էին ։
Ժ Սմ·Բ· 2։
43 Ժ Նաթանայիմները՝ Ասուխ · Կէ-
սիայի որդիքը , Ասուփայի որդի-
44 քը , Տաբաոթի որդիքը , Կերոսի
որդիքը , Սիայի որդիքը , Փադոնի
45 որդիքը , Ղաբանայի որդիքը , Ա-
գաբայի որդիքը , Ակկուբի որդի-
46 քը , Ագաբի որդիքը , Սագամէի
47 որդիքը , Անանի որդիքը , Գեդ-
դելի որդիքը , Գահարի որդիքը ,
Ն·Ք·ԷՓ· ԽԲ 536
48 Ռեհայիայի որդիքը , Ռասինի որ-
դիքը , Նեկոդայի որդիքը , Գա-
49 զամի որդիքը , Ոզայի որդիքը ,
Փասեէի որդիքը , Բասիլի որդիքը ,
50 Ասենայի որդիքը , Մոսանիմի որ-
51 դիքը , Նեփուսիմի որդիքը , Բակ-
բոկի որդիքը , Ակուփայի որդիքը ,
52 Ներսէի որդիքը , Բասաղոթի որ-
դիքը , Մէհիդայի որդիքը , Արսայի
53 որդիքը , Բարկոսի որդիքը , Սի-
սարայի որդիքը , Թամայի որդի-
54 քը , Նեսիայի որդիքը , Ատեփայի
55 որդիքը · Սողոմոնի ծառաներուն
որդիքը՝ Սոտէի որդիքը , Սոփե-
րաթի որդիքը , Փարեդայի որդի-
56 քը , Ցեղայի որդիքը , Դերկոնի
57 որդիքը , Գեդդելի որդիքը , Սա-
փատիայի որդիքը , Ատտիլի որդի-
քը , Փաքարաթ ասեբայիմի որդի-
58 քը , Ամիի որդիքը · Բոլոր Ն Նե-
թանայիմները ու Ո Սողոմոնի ծա-
ռաներուն որդիքը իրեք հարիւր
իննսունուներկու էին ։
59 Ու Թելմելայէն , Թելարսայէն ,
Քերուբէն , Ո Ադդանէն ու Եմմերէն
ելողները սոսկը էին , և իրենց
հայրերուն տունը ու իրենց զերուն-
դը՝ այսոքան Իսրայելէն ըլլալնին
60 ցուցընելու կարող չեղան · Դա-
ղայիայի որդիքը , Ցոբիայի որդի-
քը ու Նեկոդայի որդիքը՝ վեց
61 հարիւր յիսունուերկու · Ասդ· Եւ
քահանայից որդիներէն՝ Աբեսայի
որդիքը , Ակկոսի որդիքը , Բեր-
զելլի որդիքը (որ ինքը Ի Գաղաա-
դացի Բերզելլեին աղջիկներէն կնիկ
առնելով՝ անոնց անունովը կոչուե-
62 ցաւ ։ Ասոնք իրենց աղաքանու-
թեան գիրքը փնտռեցին , բայց
չգրցան գտնել · Նոյ անմաքուր սե-
պուհելով՝ քահանայութենէ արդի-
63 լուեցան ։ Եւ Ժ* Աթարսաթան ա-
նոնց ըսաւ , Մինչև որ Ա Ուրիմով
ու Թումիմով քահանայ մը չելլէ ,
անոնք Ա ամենասուրբ - բաներէն
չուտեն ։
64 Ը Բոլոր ժողովքը միկտեղ քառա-
սունուերկու հազար իրեք հարիւր
65 վաթսուն հոգի էր · Բայ Ի անոնց
ծառաներէն ու աղախիններէն , ո-
րոնք եօթը հազար իրեք հարիւր
երսունուեօթն էին · ու անոնց մէ-
ջը երկու հարիւր այր և կին երգի-
66 ցողներ կային ։ Անոնց ձիերը եօ-
թը հարիւր երսունուվեց , Ջորինե-
րը երկու հարիւր քառասունուհինգ ,
67 Ուղտերը չորս հարիւր երսունու-
հինգ , Ժ էշերը վեց հազար եօթը
հարիւր քսան էին ։
Ն·Ք·ԷՓ· ԽԲ 536
68 Ժ Ես տոհմերու իշխաններէն ո-
մանք երբոր Երուսաղէմ եղող Ցե-
ղոջը տունը գացին , Աստուծոյ
Ի Նեհեմ. է· 54։
Ը Նեհեմ. է· 57։
Հգթագ.թ· 21։
Ժ Նեհեմ. է· 59։
Ղ Նեհեմ. է· 61 Ի՛ըսուէ Ամոն։
Ճ Ցես. թ· 21։ Ժ Սմ. թ· 2։
Մգթագ.թ· 21։
Ղ Նեհեմ. է· 70։

տանը՝ համաւոր ընծաները տուին, որ զանիկայ իր * տեղը հաստատուն։
69 Անոնք իրենց կարողութեանը չափ վաթսունմէկ հազար դրամ՝ ոսկի, ու հինգ հազար մնաս արծաթ, ու հարիւր քահանայական պատմուճան տուին *դործաւորութեան
70 դանձին։ Եւ քահանաները, ու Ղեւտացիները, ու ժողովուրդէն ոմանք, երդիցողները, դռնապանները և նաթանայիմները՝ իրենց քաղաքներուն մէջ, ու բոլոր Իսրայէլ իրենց քաղաքներուն մէջ բնակեցան։

ԳՂ. Դ

1 Սեպտեմբեր կը կանգնուի։ 4 Զոհերը սակաւ կը մատուցուին։ 7 Գործաւորները կը պատրաստուին։ 8 Յաճախին հիմնադրութիւնը մեծ ուրախութիւնով ու լացով կ'ըլլայ։

1 Ու երբոր ծոթներորդ ամիսը հասաւ, Իսրայէլի որդիքը էրեց քաղաքներուն մէջն էին. ու ժողովուրդը մէկ մարդու մը պէս Երուսաղեմի մէջ ժողովեցան։ Եւ Յեսուէ Յոսեդեկեան ու անոր քահանայ եղբայրները, և Սաթաթիելեան Զօրաբաբէլ ու անոր եղբայրները եկան, ու Իսրայէլի Աստուծոյն սեղանը շինեցին, որ անոր վրայ ողջակէզներ մատուցանեն, *ինչպէս որ Աստուծոյ մարդուն Մովսէսին օրինաց էջէն մէջ
3 գրուած է։ Ու սեղանը իր տեղը շինեցին. վասն զի ան երկիրներուն ժողովուրդներէն կը վախնային. և անոր վրայ Տէրոջը ողջակէզներ մատուցին, Ա առաւօտեան ու երեկոյ
4 յետեան ողջակէզները։ Եւ տաղաւարաշարաց տօնը գրուածին պէս կատարեցին. ու Համէն սկսեան ողջակէզները էջէն թուովը օրէ օր
5 հրամայուածին պէս մատուցին։ Եւ անկէ ետքը համեմնջինաւոր ողջակէզը, ու ամսագլուխներու ու Տէրոջը ամէն սուրբ տօներուն *ոջ-ֆէնէրը մատուցին. նաև ան կամաւոր ընծաները՝ որ ամէն մարդ յօժար սրտով Տէրոջը կը մատուցանէր։
6 Նէր։ Յօթներորդ ամսուն առաջին օրէն Տէրոջը ողջակէզներ մատուցանելու սկսան. բայց Տէրոջը տաճարին հիմը գամ-ին դրուած չէր։
7 Եւ բարահատներուն ու հիւսերուն ստակ, ու Սիդոնացւոց և Տիւրացւոյ Խուսեվքը ու խմելիք ու եղ տուին, որ Լիբանանէն ծովով եղինամիայտեր *Յոպպէ բերեն, *ինչպէս որ Պարսից Կիւրոս թագաւորը անոնց արտօնութիւն տուեր էր։
8 Եւ անոնց երուսաղէմ Աստուծոյ տունը գալուն երկրորդ տարին երկրորդ ամսուն մէջ, Սաղաթիելեան Զօրաբաբէլ, ու Յեսուէ Յոսեդեկեան Զօրաբաբէլ, ու Յեսուէ և անոնց միւս եղբայրները քահանաները ու Ղեւտացիները, ու գերութենէ բոլոր եկուսաղէմ դարձողները սկսին ընել սկսան, Լե քսան տարեկանէն վեր եղող Ղեւտացիները Տէրոջը տանը գործքին վրայ վերակացու
9 դրին։ Յեսուէ Լ անոր որդիքը ու եղբայրները, Լ կադմիել ու անոր որդիքը, Հուդայի որդիքը, Լ Ենադադի որդիքը Լ անոնց որդիքը ու եղբայրները Ղեւտացիները գործաւորներուն վրայ վերակացութիւն ընելու եկան մէկ մարդու մը պէս։
10 Ու երբոր ճարտարապետները Տէրոջը տաճարին հիմը դրին, *քահանաները իրենց զգեստները հագած փողերով՝ ու Ղեւտացիները Ասաֆի որդիքը ծնծաղներով՝ Տէրը օրհնելու համար կայնեցուցին, Իսրայէլի Դաւիթ թագաւորին կարգադրութեանը համեմատ.
11 Եւ փոփոխակի կ'երգէին Տէրոջմէ գոհանալով ու անոր չնորհակալութիւն մատուցանելով՝ *ինչու որ բարի է, Վինչու որ անոր ողջմութիւնը Իսրայէլի վրայ յաւիտեան է. ու բոլոր ժողովուրդը մեծ ձայն աղաղակելով Տէրը օրհնին, Տէրոջը տանը հիմը դրուելուն համար։
12 Եւ քահանաներէն ու Ղեւտացիներէն ու տոհմերու իշխաններէն շատեր՝ որոնք ծեր ըլլալով՝ Տէրոջը առջի տունը տեսած էին, երբոր իրենց աչքին առջեւ այս տանը հիմը դրուեցաւ, մեծ ձայնով լացին, ու շատերը էջէն ուրախութենէն ձայներին վերցընելով
13 աղաղակեցին. Ու ժողովուրդը ուրախութեան աղաղակին ձայնը ու բաղմութեանը լալուն ձայնը իրարմէ չէր կրնար որոշել. վասն զի բազմութիւնը մեծ ձեծութեան ձայնով կ'աղաղակէր, ու ձայները մինչև հեռու տեղը կը լսուէր։

ԳՂ. Դ

1 Թշնամիները՝ տաճարին շինութեանը մէջ Հրեից հետ մասնակից ըլլալու չեզոքնեալ նուն համար, կը ջանան որ այն շինութիւնը խափանեն։ 7 Արտաշէսին նամակ կը գրեն։ 17 Արտաշէսին խրկած հրովարտակը։ 23 Շինութիւնը կը խափանուի։

1 Յեսու Զուդայի ու Բենիամինի թշնամիները երբոր լսեցին որ Գերութենէ եկողները Իսրայէլի Տէր Աստուծոյն տաճարը կը շինեն,
2 Զօրաբաբէլին ու նահապետներուն մօտեցան, ու անոնց ըսին, Մենք ալ ձեզի հետ շինենք. քանզի մենք

Ն·ՔՐ·ԳԲ· իբր 536
Ն·ՔՐ·ԳՋ· 535
Ա Մնաց. Զ. 20։
Ա Գր. Ց. 16։ 17։ Նեհեմ. Է. 73։
Ա Մնաց. Իգ. 20։
Ա Գր. Ց. 16։ 17։ Նեհեմ. Է. 73։
Ա Մնաց. Իգ. 24։ 27։
Ե Գր. Բ. 40։
‡ Կամ՝ Ովդոփայի տես Գր. Բ. 40։
Ե Մնաց. Ժգ. 5, 6, 42։
Ա Մնաց. Գ. 1։ Բ. 2։ Զաք. Գ. 1։
Ե Մնաց. Ա. 12։ Ղեւտ. Գ. 27։
Ելք Օր. Ժբ. 5։
† Կամ՝ Ասոր Ալ կացուցանեն մէջ
Ա Մնաց. Ի. 31։ Ժգ. 4։ Եզր. Ի. 1։
Հնս. Ժե. 21։ Բ Մնաց. Է. 3։ Նեհեմ. Ժբ. 24։
Յ Մնաց. Ժգ. 84։ Սաղ. Ճվգ. 1։
Ա Մնաց. Ժգ. 41։ Երեմ. Լգ. 11։
Ա Ցես Նաւ. Բ. 3։
Ա Ցես Հմր. 7—9։
Եզեր. գերութեան որդիք

Ն·Ք·ԶՓ· ԻՐԵ 678

Ք դ Թագ· ԺԵ, 24, 32, 33 : ԺԲ· 37 : ՀՄԸ 10 :

Ք ՆԵԵՄ· Բ· 20 :

Ե ԳԼ· Ա· 1· 2, 3 :

Ե ԳԼ· Գ· 8 : 534

ալ ձեզի պէս ձեր Աստուածը կը խնդրենք , ու մեզ հոս բերող Ե Ասորեստանի Աստրդան Թագաւորին օրերէն ՚ի վեր անոր զոհ կը մա-
3 տուցանենք : Բայց Զօրաբաբէլ ու Յեսու , ու Իսրայէլի միւս նա-հապետները անոնց ըսին , Ե Ձեզի չէ մեզի որ փիւթել մեր Աստուծոյն տուն շինենք . հապա Իսրայէլի Ցէր Աստուծոյն տունը միայնակ մենք պիտի շինենք , ինչպէս որ Ե Պարսից Թագաւորը՝ Կիւրոս
4 Թագաւորը մեզի հրամայեց : Եւ Ե՛ն երկրին ժողովուրդը Ցուդայի ժողովուրդին ձեռքերը կը թուլցնէին , ու զանոնք՝ շինելէն կը խա-
5 փանէին : Եւ անոնց խորհուրդը խափանելու համար՝ վարձքով ա-նոնց դէմ խորհրդականներ բռնե-ցին , Պարսից Կիւրոս Թագաւորին բոլոր օրերը , ու մինչև Պարսից Դարեհ Թագաւորին Թագաւորու-
529 6 Թեանը ժամանակը : Եւ Ասուե-րոսին Թագաւորութեան առենը՝ անոր Թագաւորութեանը սկիզբը՝ Ցուդայի ու Երուսաղեմի բնակչաց դէմ ամբաստանութեան գիր գրե-ցին :
522 7 Եւ Արտաշէսին օրերը Բեսե-ղամ , Միթրիդատ , Տաբէել , ու ասոնց ուրիշ ընկերները Պարսից Արտաշէս Թագաւորին գրեցին . ու նամակին գիրը Ասորերէն գրուած
* կամ՝ Քազ-դեարին էր , ու մեկնութիւնը Ասորերէն
8 էր : Հռէում հրամանատարը ու Սամսայ դպիրը Երուսաղէմի դէմ աս կերպով նամակ մը գրեցին Ար-տաշէս Թագաւորին :
9 Ան առենը Հռէում հրամանա-տարը ու Սամսայ դպիրը և ա-նոնց ուրիշ ընկերները Դինացիք , Ափարսաթքացիք , Տարփաղե-ցիք , Ափերսացիք , Արքուեցիք , Բաբիլոնացիք , Շուշանացիք , Դա-
Ղ Ցես Դ Թագ· ԺԵ· 30, 31 : 10 ւեցիք , Եղամացիք , Եւ մնացած ազգերը՝ որոնք մեծ ու պատուական Ասենափարը փոխադրեց ու Սամա-
Իրբ 678 րիայի քաղաքներուն մէջ բնակե-ցուց , ու միւսները որ Գետին ադիի կողմը կը գտնուին , և այ-
11 լն : Ա՛ Ե ան նամակին օրինակը՝
522 որ Արտաշէս Թագաւորին խրկե-ցին :

Գետին ադիի կողմը բնակող
12 քու ծառաներդ , և այլն : Թագա-ւորիդ յայտնի ըլլայ որ ձեր կող-մանէ մեզի վեր եկող Հրէաները Ե-րուսաղէմ եկան , ու պարիսպները կանդնելով ու հիմեր ձգելով՝ ան ապստամբ ու անիրաւ քաղաքը կը
13 շինեն : Հիմա Թագաւորիդ յայտնի ըլլայ , որ եթէ աս քաղաքը նորէն շինուի , ու անոր պարիսպները

Ն·Ք·ԳԲ· 522

Ե ԳԼ·Ե·24 : † Քառ· աղբ

կանգնուին , անոնք Ե հարկ՝ տուրք ու մաքս պիտի չտան . և աս պատ-ճառով Թագաւորներուն վնաս
14 տուած պիտի ըլլաս : Ու մեր †ռո-ճիկը պալատին ըլլալուն համար՝ մեզի չվայելեր որ Թագաւորին վնասը տեսնենք . անոր համար աս նամակը խրկեցինք , ու Թագաւորիդ իմա-
15 ցուցինք , Որ քու հայրերուդ գի-շատակաց գրքին մէջը փնտռուի , որ ան գիշատակաց գրքին մէջը գտնես ու իմանաս Թէ ան քաղաքը ապստամբ՝ և Թագաւորներուն և գաւառներուն վնասակար քաղաք մի եղած է , և Թէ հին առենը ա-նոր մէջ դաւաճանութիւն ըրած են , ու անոր համար աս քաղաքը
16 կործանուեր է : Մենք Թագաւո-րիդ կ՚իմացընենք որ եթէ աս քա-ղաքը շինուի , ու անոր պարիսպ-ները հաստատուին , աս պատճա-ռով Գետին ադիի կողմը բաժին պիտի չունենաս :
17 Իսկ Թագաւորը Հռէում հրա-մանատարին , և Սամսայ դպիրին , ու Սամարիայի մէջ բնակող անոնց մնացած ընկերներուն , ու Գետին անդիի կողմը եղող մնացածնե-րուն հրովարտակ խրկեց աս խօսե-լով :
18 Ողջոյն , և այլն . Մեզի խրկած նամակնիդ իմ առջև յայտնապէս
19 կարդացուեցաւ . Ու ես հրաման ըրի , ու փնտռեցին , և գտան որ ան քաղաքը հին առենէն ՚ի վեր Թագաւորներու դէմ դրեր է , ու անոր մէջը ապստամբութիւն ու
20 դաւաճանութիւն եղեր է : Ու Ե-րուսաղէմի մէջ զօրաւոր Թագա-ւորներ եղած են , որ բոլոր Գետին Ե անդիի կողմը եղողներուն վրայ կը տիրէին . ու անոնց հարկ , տուրք ու մաքս կը տրուէր :
Ը Ե· ԺԵ· 18 : Ցես· ա· 4 : Ե դ Թագ· գ· 21 : Սաղ· Հր· 8 :
21 Հիմա պատուէր տուէք որ ան մարդիկները արգիլեն . ու ատ քա-ղաքը չշինուի , մինչև որ իմ կող-մանէս մէկ հրովարտակ մը տրուի :
22 Եւ զգոյշ եղէք որ աս բանիս ան-հոգութիւն չընէք . չըլլայ որ չա-րութիւնը շատնայ , ու Թագաւոր-ներուն վնաս տան :
23 Ու երբոր Արտաշէս Թագաւորին նամակին օրինակը Հռէումին ու Սամսայ դպիրին և անոնց ընկեր-ներուն առջևը կարդացուեցաւ , արտորդը Երուսաղէմ գացին Հը-բէաներուն , և զանոնք քանուե-
24 Թեամբ ընթնցն արդիլեցին : Ան
520 առենը Երուսաղէմ եղող Աստու-ծոյ տանը գործը արդիլուեցաւ . ու մինչև Պարսից Դարեհ Թագա-ւորին Թագաւորութեանը երկրորդ տարին արդիլուած մնաց :

Ն·ք·ՂԲ· 520

ԳԼ·Ե

1 Զօրաբարէլ ու Ցեսու Անգէէն ու Զաքարիայի յորդորելով՝ տաճարին շինութիւնը յառաջ կը տանին։ 8 Թաթթանայի ու Սաթրաբուզան չեն կրնար Հրեաները արգիլել։ 6 Անոնք Դարեհ Թագաւորին նամակ կը գրեն Հրեից դէմ։

ա Անդ·ա·1։
բ Զաք·ա· 1։

1 Յու ՚Անգէ մարգարէն ու Ադդովի որդին ՚Զաքարիա մարգարէն Իսրայէլի Աստուծոյն անունովը մարգարէութիւն ըրին Ցուդայի ու Երուսաղէմի մէջ եղող Հրեաներուն։

գ Գլ·գ·2։

2 Յուն։ Ան ատեն ՚Սաղաթիէլեան Զօրաբաբէլը, ու Յովսեդեկեան Ցեսուն ելան, ու Երուսաղէմի մէջ եղող Աստուծոյ տունը շինելու ըսկսան. և Աստուծոյ մարգարէները անոնց հետը ըլլալով՝ անոնց օգնութիւն կ՚ընէին։

3 Ան ատենը Եփրա գետին սադիի կողմի իշխանը ՚Թաթթանայի ու Սաթրաբուզան իրենց ընկերներըն ալ անոնց եկան, և այսպէս ըսին. Ո՞վ ձեզի հրաման տուաւ որ աս տունը շինէք, ու աս պարիսպները կանգնէք։

դ Բծմ·6։ Գլ·ե·6։

4 Յայսպէս կանգնէք։ Ան ատենը անոնց ըսինք Թէ աս շէնքը շինող մարդիկներուն փնտուները ինչ է։

ե Ջմր 9։

5 Բայց Հրեից ծերերուն վրայ Էրեմնց Աստուծոյն աչքը ըլլալով զանոնք չարգիլեցին, մինչև որ բանը Դարեհին հասնի, ու անկէ ետև գանիս համար հրովարտակ բերել տան։

զ Ջմր 10։

6 Ա՛ս է ան նամակին օրինակը որ Գետին սադիի կողմի իշխանը Թաթթանայի, ու Սաթրաբուզան, ու Գետին սադիի կողմը եղող Հանոնց ընկերները Ափարաքացիք

519

բ Գլ·գ·9։

7 Դարեհ Թագաւորին խրկեցին։ Եւ իրենց անոր խրկած նամակին մէջը այսպէս գրուած էր.

Դարեհ Թագաւորին շատ բարև։

8 Թագաւորիդ յայտնի ըլլայ, որ Հրէաստանի գաւառը՝ մեծ Աստուծոյն տունը գացինք. ու անիկայ մեծ քարերով կը շինուի, և անոր պատերուն մէջը փայտեր կը դրուի. ու գործը շուտով կը բանուի, ու

9 անոնց ձեռքովը կը յաջողուի։ Եւ ան ծերերուն հարցուցինք, ու անոնց այսպէս ըսինք. Ո՞վ ձեզի հրաման տուաւ որ աս տունը շինէք, ու աս պարիսպները կանգնէք,

10 նէ։ Ու քեզի իմացընելու համար անոնց անուններն ալ հարցուցինք, որ անոնց առաջնորդ եղող մարդոց անունները ձեզի գրի-

11 րինք։ Եւ անոնք մեզի այսպէս պատասխան տուին ու ըսին, Մենք երկնից ու երկրի Աստուծոյն ծառաներն ենք. ու շատ տարիներէ առաջ շինուած տունը կը շինենք, որ զանիկայ Իսրայէլին մէկ մեծ

Ն·ք·ՂԲ· 519

ե Եզր·զ·1։
զ Ագէ·ա· 16, 17։
է Ես·ԽԲ· ի·դ·2։ իե· 8, 9, 11։
ը Գլ·ա·1։

536

թ Գլ·ա·7։ 8։ զ·5։

թագաւորը շինեց էու լմընցուց։

12 Բայց Մեր հայրերը երկինքին Աստուածը բարկացընելնուն համար, զանոնք Բաբիլոնի Թագաւորին՝ Քաղդեացի Նաբուգոդոնոսորին ձեռքը մատնեց. ան ալ աս տունը աւրեց, ու ժողովուրդը Բաբիլոն

13 գերի տարաւ։ Բայց ը Բաբիլոնի կիւրոս Թագաւորին առջի տարին՝ կիւրոս Թագաւորը աս Աստուծոյ տունը շինելու հրաման

14 տուաւ։ Եւ Աստուծոյ տանը ոսկեզէնն ու արծաթեզէնն անօթներն ալ՝ որոնք Նաբուգոդոնոսոր Երուսաղէմի տաճարէն հանելով, Բաբիլոնի տաճարը տարեր էր, Կիւրոս Թագաւորը Բաբիլոնի տաճարէն հանեց, ու Սաստասար անունով մէկու մը յանձնեց, որն որ

ժ Անգ·ա· 14։ բ·2, 21։

15 նախարար ըրաւ, Ու անոր ըսաւ, Աս անօթները առ, գնա զանոնք Երուսաղէմ եղող տաճարը տար. ու Աստուծոյ տունը իր տեղը շէ-

16 նուի։ Ան ատենը Սաստասար եկաւ, ու Երուսաղէմ եղող Աստուծոյ տանը հիմ ձգեց. և ան ատենէն մինչև հիմա կը շինուի,

ի Գլ·գ·8։ 10։

17 Ըբայց չէ լմընցած։ Ու հիմա թէ որ Թագաւորը կը հաճի, հոն Բաբիլոն եղող Թագաւորին գանձատանը մէջ փնտուուի, թէ արդեօք Կիւրոս Թագաւոր հրաման տուեր է որ Երուսաղէմի մէջ աս Աստուծոյ տունը շինուի. ու Թագաւորը աս բանիս վրայով իր կամքը մեզի հասկըցընէ։

ա Գլ·զ·15։

ԳԼ·Զ

1 Դարեհ Թագաւորը Կիւրոսին հրովարտակը գտնելով՝ նոր հրովարտակ մ՚ալ կը խրկէ շինութիւնը յառաջ տանելու համար։ 13 Թիշբեմիներուն օգնութեամբը և մարգարէներուն առաջնորդութեամբը տաճարը կը լմընայ։ 16 Նշանակատաց 19 ու զատկին ուխը կը կատարուի։

1 Յետ ատենը Դարեհ Թագաւորը հրաման ըրաւ, ու հոն Բաբիլոնի ՚գիւանին մէջ փնտռեցին, ուր

519

ա Գլ·ե·17։

2 որ գանձերը կը պահուէին։ Եւ Մարաց գաւառին մէջ եղող †Եկբատանայի պալատին մէջ տոմս մը գտնուեցաւ, որուն մէջ աս կերպով գրուած յիշատակարան մը կար։

† ՚Ը·ղբ· Ախմեթայ

3 Կիւրոս Թագաւորին առջի տարին, Կիւրոս Թագաւորը Երուսաղէմի մէջ եղող Աստուծոյ տանը համար հրաման տուաւ, որ անտունը շինուի, ուր որ զոհ կը մատուցանեն. և անոր հիմերը ամուր ըլլան. անոր բարձրութիւնը վաթսուն կանգուն, ու լայնութիւնը

4 վաթսուն կանգուն, ի Երեք կարգ մեծ քարերէ, ու մէկ կարգ նոր

բ Գ Թագ·զ· 86։

փայտե ըլլայ . ու անոր ծախքը
5 Թագաւորին տունէն տուի . եւ
Նաբուզոդոնոսորին Երուսաղէմի
տաճարէն հանած ու Բաբիլոն ըե-
րած՝ Աստուծոյ տանը ոսկեղէն
ու արծաթեղէն անօթներն ալ ետ
տուին , ու Երուսաղէմ եղող տա-
ճարը՝ իրենց տեղը տարուին ու
Աստուծոյ տունը դրուին :
6 Ե՛ւ հիմա՝ Գետին անդիի կողմի
իշխանը Թաթանայի , Սաթրա-
բուզան , ու Գետին անդիի կողմը
եղող անոնց ընկերները Ափարսա-
7 քացիք՝ անկէ եւս քաշուեցէք . Ան
Աստուծոյ տանը գործքը Թող
տուէք . Հրէից նախարարը ու Հը-
րէից ծերերը աս Աստուծոյ տունը
8 Թող իր տեղը շինեն : Եւ ես
հրամանը կու տամ , որ ընդհակ Թէ
Հրէից ծերերուն ինչ պիտի ընէք
աս Աստուծոյ տանը շինութեանը
համար , այսինքն արքունի գանձէն՝
Գետին անդիի կողմէն հողվճած
հարկէն ան մարդիկներուն ծախքը
շուտով տրուի , որ արգելք մը չու-
9 նենան : Եւ անոնց ինչ որ պէտք
ըլլայ , Թէ զուարակներ , Թէ խո-
յեր և Թէ գառներ՝ երկնից Աստու-
ծոյն ողջակէզներու համար , ձաս
ցորեն , աղ , գինի ու եղ ամէն օր
անոնց տրուի անպակաս , Երուսա-
ղեմի մէջ եղող քահանաներուն
10 խօսքովը , Որ երկնից Աստուծոյն
անուշահատ զոհեր մատուցանեն , և
Թագաւորին ու անոր որդւոցը
11 կենացը համար աղօթք ընեն : Ու
ես կը հրամայեմ՝ որ ով որ աս
խօսքիս դէմ կենայ , անոր տունէն
փայտ մը քակելով անկեն , ու ան
մարդը անոր վրայ գամեն . Ու աս
բանիս համար անոր տունը աղբա-
12 նոց ըլլայ : Եւ ան Աստուածը՝ որ
իր Անունը հոն դրեր է , Թող կոր-
ծանէ ամէն Թագաւորը ու ժողո-
վուրդը , որ ձեռք կ'երկնցընէ ասս
հրամանիս դէմ կենալու , ու Երու-
սաղեմի մէջ եղող Աստուծոյ տունը
աւերելու : Ես Դարեհս աս հրամա-
նը ըրի , Թող շուտով ի գործ
դրուի :
13 Ան ատենը Գետին անդիի կողմի
իշխան Թաթանայի , Սաթրա-
բուզան , և անոնց ընկերները
Դարեհ Թագաւորին իրկած հրա-
14 մանը շուտով կատարեցին : Ի՛ւ
Հրէից ծերերը կը շինէին ու կը
յաջողէին , Անգէ մարգարէին ու
Ադդովի որդւոյն Զաքարիային
մարգարէութիւնովը . ու անոնք՝
Իսրայէլի Աստուծոյն հրամանովը ,
և Պարսից Կիւրոս ու Դարեհ
ու Արտաշէս Թագաւորին հրա-
15 մանովը շինեցին լմնցուցին : Եւ աս
տունը Ադար-ամսուն երրորդ օրը՝
Դարեհ Թագաւորին Թագաւորու-
Թեանը վեցերորդ տարին լմնցաւ :
16 Ու Իսրայէլի որդիքը՝ քահա-
նաները ու Ղեւտացիները ու միւս
գերութենէ եկողները ուրախու-
Թեամբ Աստուծոյ տանը նաւա-
17 կատիքը ըրին : Եւ Աստուծոյ տա-
նը նաւակատիքին համար՝ հարիւր
զուարակ , երկու հարիւր խոյ , չորս
հարիւր գառն , ու բոլոր Իսրայէլին
ժողքի պատարագ ըլլալու համար՝
Իսրայէլի ցեղերուն Թուովը այծե-
ղէն տասներկու նոխազ Կ'ատաս-
18 ղին : Ու Երուսաղէմի մէջ Աստու-
ծոյ սպասաւորութեանը վրայ՝ քա-
հանաները իրենց կարգերուն մէջ
ու Ղեւտացիները իրենց հագաերուն
մէջ կայնեցուցին , ինչպէս որ
Մովսէսին գրքին մէջ գրուած է :
19 Ու գերութենէն եկողները Նաս-
ջին ամսուն չորեքտասաներորդ օրը
20 զատիկը ըրին . Քանզի քահանա-
ները ու Ղեւտացիները միկտեղ
սրբութեան , ամէնքն ալ մա-
քուր եղան . ու բոլոր գերութենէ
եկողներուն համար , և իրենց եղ-
բարցը քահանաներուն համար , ու
իրենց համար զատիկը մորթեցին .
21 Ու գերութենէն դարձող Իսրայէլի
որդիքը , ու Իսրայէլի Ցէր Ա-
տուածը փնտռելու համար անոնց
Հետերէը , որ ան երկրին ազգերուն
պղծութենէն զատուեր էին՝ ամէնն
22 ալ կերան : Եւ Հաւթը օր բաղար-
ջակերաց տօնը կատարեցին ուրա-
խութեամբ . վասն զի Ցէրը ղանոնք
ուրախացուց , ու Ասորեստանի
Թագաւորին սիրտը անոնց դար-
ձուց , որ Աստուծոյ՝ Իսրայէլի Ա-
տուծոյն տանը գործին մէջ անոնց
ձեռքը ուժովցընէ :

ԳԼ · Ի

1 Եզրաս Երուսաղէմ կ'երթայ , 11 Արտաշէս Թագաւորէն մարդասիրական հրովարտակ մը ձեռքը ունենալով : 27 Եզրաս աս իրին եղած շնորհքին համար Ցէրը կ'օրհնէ :

1 Ետ աս բաներէն ետքը՝ Պարսից
Թագաւորին Արտաշէսին Թա-
գաւորութեանը մէջ , Եզրաս՝
Սարայիայի որդին , որ Ազա-
րիայի որդին , որ Քեղկիայի որ-
2 դին , Որ Սեղդումի որդին , որ
Սադովկի որդին , որ Ախի-
3 տովբի որդին , Որ Ամարիայի
որդին , որ Ազարիայի որդին , որ
4 Մարիովթի որդին , Որ Զա-
բիայի որդին , որ Ոզղի որդին
5 որ Բոկկիի որդին , Որ Ափի-
սուայի որդին , որ Փենհեհասի
որդին , որ Եղեազարի որդին , որ
մեծ քահանային Ահարոնին որ-

Ն·Ք·ԳՔ· 457

ե Հմր 11, 12, 21։

Բ Հմր 9։ ԳԼ Ը·22, 31։

Ի ԳԼ·Ը·1։

Ա ԳԼ·Ը·15, 16։

Ի ԳԼ·Թ·48։ Ը·20։

Իրբ 457

Ը Հմր 6։ Նհեմ·Բ·8, 18։

Ր Պաղ·ՃԺԹ·45։

Ժ Հմր 6, 25։ ԲՕր·ԼԴ·10։ Կ Եսթ·Ը·1–8։ Մաղ·Բ·7։

Ի Եզեկ·Իզ·Ի Դան·Բ·37։

Ա Թագ·Ա·14։

Իրմ·Գ·2։ Պաղ·ՃԼԵ·21։

Ժ ԳԼ·Ը·25։

Ի Պմ·ԽԹ·6, 9։

Հ Թես·Ժե·4–13։

Ի ԲՕր·Ժբ·5, 11։

6 գին կը, Աս եզրաը Բաբիլոնէն եւ Լաս. ու անիկայ Իսրայէլի Ցեր Աստուծոյն տուած Մովսէսին Հօրինաացը արագագիր գպիրն էր, ու Իր Ցեր Աստուծոյն ձեռքը իր վրայ բլլալուն համար՝ ամէն խընդրածը Թագաւորը անոր կու տար։

7 Եւ Արտաշէս Թագաւորին եօթներորդ տարին՝ Իսրայէլի որդիներէն, քահանաներէն, ու Ղեւտացիներէն, ու երգեցողներէն, և դռնապաններէն, ու Նեթինացիներէն Երուսաղէմ եկան։

8 Եւ անիկայ հինգերորդ ամսուն մէջ՝ Թագաւորին եօթներորդ

Իրբ 457

9 տարին Երուսաղէմ եկաւ. քանի առաջին ամսուն առաջին օրը Բաբիլոնէն ելլելու սկսաւ. ու Աստուծոյ բարի ձեռքը անոր վրայ բլլալով՝ հինգերորդ ամսուն առաջին օրը Երուսաղէմ եկաւ։

10 Վասն զի Եզրաս իր սիրտը պատրաստեց՝ որ Ցերովջը օրէնքը փնտրտուի ու կատարի, ու Իսրայէլի մէջ Ցօրէնքը ու դատաստան սորվեցընէ։

11 Եւ ասիկայ է ան նամակին օրինակը՝ որն որ Արտաշէս Թագաւորը տուաւ Եզրաս քահանային ու դպիրին, որ Ցերովջը Իսրայէլին պատուիրանաց և օրինաց խօսքերուն գրիչն էր։

12 Թագաւորաց Թագաւորը Արտաշէս՝ Եզրաս քահանային՝ երկնից Աստուծոյն օրինացը կատարեալ

13 գրչին, և այլն։ Հրաման կու տամ որ իմ Թագաւորութեանս մէջ եղող Իսրայէլի ժողովուրդէն, ու անոր քահանաներէն ու Ղեւտացիներէն՝ ամէն իրենց կամքովը Երուսաղէմ ելլել ուզողները քեզի

14 հետ ելլեն. վասն զի դուն Թագաւորին ու անոր եօթը խորհրդականներուն կողմանէ կը խրկուիս, որ քու ձեռքդ եղող քու Աստուծոյդ օրէնքովը Ցուդան ու

15 Երուսաղէմը քննես, Եւ տանիս ան արծաթը ու ոսկին, որն որ Թագաւորը ու անոր խորհրդականները իրենց կամքովը բնծայ տուին Իսրայէլի Աստուծոյն՝ Երուսաղէմի մէջ է.

16 Նաև Բաբիլոնի բոլոր գաւառին մէջ գտած բոլոր արծաթը ու ոսկին, որն որ ժողովուրդը ու քահանաները Երուսաղէմի մէջ եղող իրենց Աստուծոյն տանը համար կամաւոր բնծայի պէս պիտի մատուցանեն, Որ ան ոսկով անյապաղ զուարակներ, խոյեր, գառներ, ու անոնց հացի ընծաները ու թափելու նուէրները ծախու առնես, ու զանոնք Երուսաղէմ Ցողդ ձեր Աստուծոյն տանը սեղա-

Ն·Ք·ԳՔ· Իրբ 457

18 նին վրայ մատուցանես. Եւ ինչ որ քեզի ու ոսկիով՝ քեզի ու քու եղբայրներուդ ինչ որ պատշաճ կ'երևնայ ընել, ձեր Աստու-

19 ծոյն կամացը համեմատ ընէք։ Եւ ան անօթները, որ քու Աստուծոյդ տանը պաշտօնին համար քեզի տրուեցան, զանոնք Երուսաղէմի Աս-

20 տուծոյն առջևը պար յանձնէ։ Եւ ուրիշ ինչ որ քու Աստուծոյդ տանը համար պէտք բլլայ, որ քեզի կը վայլէ տալ, զանիկայ Թագաւորին

21 գանձատունէն տաս։ Ու ես Արտաշէս Թագաւորս Ցէս՝ Գետին անգիի կողմի եղող բոլոր գանձապետներուդ հրաման կու տամ, որ Եզրաս քահանան՝ երկնից Աստուծոյն օրինացը դպիրը ինչ որ ձեզմէ

22 ուզէ, անմիջապես *տրուի. Մինչև Հարիւր տաղանդ արծաթ, մինչև Հարիւր քոռ ցորեն, ու մինչև Հարիւր մար գինի, ու Հարիւր մար եղ, ու աղ առանց †չափը որոշե-

23 լու։ Երկնից Աստուածը ինչ որ կը հրամայէ, չուտով՝ ի գործ գրուի երկնից Աստուծոյն տանը համար, որ չըլլայ Թէ Թագաւորին ու անոր որդւոցը Թագաւորութեանը վրայ

24 բարկութիւն գայ։ Եւ ձեզի յայտնի բլլայ, որ բոլոր քահանաներէն, Ղեւտացիներէն, երգեցողներէն, դռնապաններէն, ու Նեթինացիներէն, և աս Աստուծոյ տանը պաշտաօրներէն Հարկ, տուրք ու

25 մաքս առնելու հրաման չկայ։ Եւ դուն՝ իմ Եզրաս՝ քու Աստուծոյդ իմաստութեամբդ որ դուն ունիս, դատաւորներ ու իշխանները գիր, որ գետին անդի իկողմի եղող բոլոր ժողովուրդը՝ այնպէս քու Աստուծոյդ օրէնքը ամէն գիտցողները դատեն. ու չգիտցողներուն սորվե-

26 ցուցէք։ Եւ ով որ քու Աստուծոյդ օրէնքին համեմատ՝ ու Թագաւորին օրէնքին համեմատ չընէ, անյապաղ անոր դատաստանը՝ ի գործ գրուի, կամ մահուամբ, կամ աքսորով, կամ տուգանքով և կամ բանտարկութեամբ։

27 Մեր հայրերուն Ցեր Աստուածը օրնեալ բլլայ, որ Երուսաղէմի մէջ եղող Ցերովջը տունը փառաւորելու համար՝ այս բանը Թագաւորին սրտին մէջ գրաւ, Եւ Թագաւորին ու անոր խորհրդականներուն, ու Թագաւորին բոլոր զօրաւոր իշխաններուն առջևը ինծի շնորհք գտնել տուաւ. և ես Ցեր Աստուծոյս ձեռքը իմ վրաս բլլալուն համար զօրացայ, ու Իսրայէլէն իշխաններ ժողվեցի, որ ինծի հետ ելլեն։

ե Հմր 11, 12, 21։ — Բ Հմր 9։ ԳԼ Ը·22, 31։ — Ի ԳԼ·Ը·1։ — Ա ԳԼ·Ը·15, 16։ — Ի ԳԼ·Թ·48։ Ը·20։ — Ը Հմր 6։ Նհեմ·Բ·8, 18։ — Ր Պաղ·ՃԺԹ·45։ — Ժ Հմր 6, 25։ ԲՕր·ԼԴ·10։ Կ Եսթ·Ը·1–8։ Մաղ·Բ·7։ — Ի Եզեկ·Իզ· Ի Դան·Բ·37։ — Ա Թագ·Ա·14։ — Իրմ·Գ·2։ Պաղ·ՃԼԵ·21։ — Ժ ԳԼ·Ը·25։ — Ի Պմ·ԽԹ·6, 9։ — Հ Թես·Ժե·4–13։ — Ի ԲՕր·Ժբ·5, 11։ — Ն·Ք·ԳՔ· Իրբ 457։ — Ա Հմր 10։ — Ա ԳԼ·Ը·22։ Ն ԳԼ·Թ·9։ — Ա Ցհ ԳԼ·Ե· Ե Հմր 6·9։ ԳԼ·Ը·18։

Ն · Ք · ՂԲ · 457

ԳԼ · Ը

1 Եղբաւրն ընկերները՝ որոնք Բաբիլոնէն ետ դարձան ։ 15 Եղբաս Ադդովին մարդ կը խրկէ , անկէ տաճարին համար պաշտօնեաներ ուղղելով · 21 ծոմ կը պահէ · 24 գանձերը քահանայից պահպանութեանը կը յանձնէ ։ 31 Աշավային Երուսաղէմ կու գան ։ 33 Գանձերը տաճարին մէջը կը կշռուին ։ 36 Թագաւորին հրովարտակը իշխաններուն կը յանձնուի ։

1 Նե Արտաշէս թագաւորին թա-
գաւորութեանը առտնը՝ ինծի
հետ Բաբիլոնէն ելլողներուն տոհ-
մապետները , ու համրանքը ասոնք
2 են ։ Փենէհէսի որդիներէն՝ Գեր-
սոն , Իթամարի որդիներէն՝ Դա-
նիէլ , Դաւիթի որդիներէն՝ Քեթ-
3 տուս , Սեքենիայի որդիներէն՝
Ի Փարոսի որդիներէն՝ Զաքարիա ,
ու անոր հետ հարիւր յիսուն էրկ
4 մարդ համրուեցան · Փահաթ մովա-
բի որդիներէն՝ Զարհիայի որդին
Եղհովէնայի , ու անոր հետ երկու
5 հարիւր էրկ մարդ · Սեքենիայի
որդիներէն՝ Ցազիելի որդին , ու ա-
նոր հետ երեք հարիւր էրկ մարդ ·
6 Եւ Ադինի որդիներէն՝ Ովիսաթա-
նի որդին Աբեդ , ու անոր հետ յի-
7 սուն էրկ մարդ · Ու Եղամի որ-
դիներէն՝ Գոթոդեայի որդին Ե-
սայի , ու անոր հետ եօթանասուն
8 էրկ մարդ · Եւ Սափատիայի որ-
դիներէն՝ Միքայէլի որդին Զա-
բադիա , ու անոր հետ ութսուն
9 էրկ մարդ · Յովաբի որդիներէն՝
Ցեքիէլի որդին Աբդիա , ու անոր
հետ երկու հարիւր տասնուութը
10 էրկ մարդ · Եւ Սաղոմիթի որդի-
ներէն՝ Ցոսեփիայի որդին , ու ա-
նոր հետ հարիւր վաթսուն էրկ
11 մարդ · Եւ Բեբայիի որդիներէն՝
Բերայիի որդին Զաքարիա , ու ա-
նոր հետ քսանուութը էրկ մարդ ·
12 Եւ Ազգադի որդիներէն՝ Ակատանի
որդին Ցոհանան , ու անոր հետ հա-
13 րիւր տասը էրկ մարդ · Եւ Ադո-
նիկամի որդիներէն վերջինները՝ ո-
րոնց անունները ասոնք էին · Եղի-
փադէտ , Ցեհիէլ ու Սեմայիա , և
անոնց հետ վաթսուն էրկ մարդ ·
14 Եւ Բագուէի որդիներէն՝ Ութայի
ու Զաբուդ , ու անոնց հետ եօ-
թանասուն էրկ մարդ ։

15 Եւ ասոնք Ահավա վազող գե-
տին եկերքը ժողվեցի , ու հոն իրեք
օր իջևան բրինք · և ժողովուրդը ու
քահանաները աչքէ անցուցի , ու
հոն է Ղևտացւոց որդիներէն մարդ
16 մը չգտայ ։ Ան ատենը Եղիազար ,
Արիէլ , Սեմայիա , Եղնաթան ,
Ցարիբ , Եղնաթան , Նաթան ,
Զաքարիա ու Մեսուղամ՝ իշխան-
ները , ու Ցովարիբ ու Եղնաթան
17 իմաստունները կանչել տուի · Եւ

Ն · Ք · ՂԲ · ԽԲԸ 457

զանոնք Քասիփիա ըսուած տեղը
եղող Ադդովի իշխանին պատուէր-
ներով խրկեցի , ու Քասիփիա ը-
սուած տեղը եղող Ադդովին , ու
անոր եղբարցը՝ Նաթանայիմներուն
զրուցուելու խօսքերը Տանոնց բե-
րանը դրի , որ մեր Աստուծոյն տա-
նը համար մեզի պաշտօնեաներ բե-
18 րեն ։ Ու մեր Աստուծոյն բարի
ձեռքը մեր վրայ բլլալուն համար ,
Խարայէլեան Ղևիին որդւոյն Մոո-
ղիին որդիներէն Էմէկ հանճարեղ
մարդ մը , այսինքն Սարաբիան ու
անոր որդիները ու եղբայրները՝
տասնուութը մարդ բերին մեզի ·
19 Նաև Ասաբիան , ու անոր հետ Մե-
բարիի որդիներէն՝ Եսային ու ա-
նոր եղբայրները , ու անոնց որդի-
20 ները՝ քսան մարդ · Ու Նաթա-
նայիմներէն , որ Դաւիթ ու իշ-
խանները Ղևտացւոց ծառայու-
թեանը տուեր էին , ամէնը իրենց
անուններովը յիշուած՝ երկու հա-
րիւր քսան Նաթանայիմներ ։

21 Եւ հոն Ահավայի դետին քովը
Ի ծոմապահութիւն քարոզեցի , որ
Էհինարհինք մեր Ցէր Աստուծոյն
առջևը , ու անկէ Իյաջող ճամ-
բորդութիւն խնդրենք մեզի ու
մեր ընտանեացը և մեր բոլոր ըս-
22 տացուածքին համար · Վասն զի
ճամբուն մէջ մեզ թշնամիներէն
պաշտպանելու համար թագաւորէն
զօրք ու ձիաւորներ ուղղելու ծա-
մրցայ · որովհետև թագաւորին
ըսեր էինք թէ Իմեր Աստուծոյն
ձեռքը բոլոր զանիկայ փնտռողնե-
րուն վրայ է Երարութեամբ , ու
անոր զօրութիւնը ու բարկութիւ-
նը Իամէն անոնց վրայ՝ որ Իզանի-
23 կայ կը թողուն ։ Ուստի ծոմ բըռ-
նեցինք , ու աս բանիս համար մեր
Աստուծմէն օգնութիւն խնդրեցինք ·
ու անիկայ մեր խնդրուածքը ըն-
դունեց ։

24 Եւ քահանայից իշխաններէն տա-
սուերկու մարդ զատեցի , այսինքն
Սարաբիան ու Ասաբիան ու ա-
նոնց հետ իրենց եղբայրներէն տասը
25 մարդ , Եւ Հարծաթը ու ոսկին
ու անօթները , նաև թագաւորին
ու անոր խորհրդականներուն ու
իշխաններուն և հոն գտնուղ բո-
լոր Խարայէլին մեր Աստուծոյն
տանը համար տուած ընծաները
26 կշռով անոնց յանձնեցի ։ Ու
վեց հարիւր յիսուն տաղանդ ար-
ծաթ , և հարիւր տաղանդ արծա-
թէ անօթներ , ու հարիւր տաղանդ
27 ոսկի , Եւ քսան ոսկի տաշտ հա-
զարական դրամէ , ու մաքուր ու
փայլուն և ոսկիի պէս պատուական
պղնձէ երկու աման՝ կշռով ա-

Ե Ցես ԲԹասե. ժդ. 3, 19 ։

Ե Նեեմ. ը. 7 ։ Թ. 4, 5 ։

Ա Մն. գ. 22 ։

Բ Գլ. բ. 3 ։

Ա Ցես գլ. բ. 43 ։

Ե Բ Մն. ի. 8 ։

Ը Ղև. ժդ. 29 ։ իգ. 29 ։ Եա. ծը. 3, 5 ։

Ի Սալ. ե. 8 ։

Ժ Ցես ակոր. Թ. 15 ։

Ի Գլ. է. 6, 9 ։ 28 ։

Լ Սալ. ԼԳ. 18, 19 ։ ԼԴ. 15 ։ 22 ։ Հիս. բ. 28 ։

Խ Սալ. ԼԴ. 16 ։

Ծ Բ Մն. ժ. 2 ։

Կ Ա Մն. ե. 20 ։ Բ Մն. ԼԳ. 18 ։ Եա. ժԹ. 22 ։

Ա Գլ. է. 15, 16 ։

28 Նոյնպէս յանձնեցի , Ու անոնց ըսի , Դուք Յ Տէրոջը նուիրուած էք , սա անօթներն ալ նուիրուած են . և արծաթը ու ոսկին ձեր հարցը Տէր Աստուծոյն կամաւոր ընծայ մըն է .

29 Ե . Արթուն կացէք ու պահեցէք , մինչև որ կշռեմ Երուսաղէմի Տէրոջը տանը սենեակներուն մէջ՝ քահանայից ու Ղեւտացւոց իշխաններուն ու Իսրայէլի տոհմապետներուն առջեւը կշռեք :

30 Եւ քահանաները ու Ղեւտացիները արծաթը ու ոսկին ու սպասները կշռեցին որ Երուսաղէմ մեր Աստուծոյն տունը տանին :

31 Եւ առաջին ամսուն երկուտասաներորդ օրը Ահավայի գետէն չուեցինք Երուսաղէմ երթալու համար , ու մեր Աստուծոյն ձեռքը մեր վրայ էր , ու մեզ ճամբուն թշնամիին ու դարանակալին ձեռքէն ազատեց .

32 Ու Երուսաղէմ եկանք , և հոն իրեք օր նստանք :

33 Ու չորրորդ օրը արծաթը ու ոսկին ու անօթները մեր Աստուծոյն տանը մէջ՝ Ուրիա քահանային որդւոյն Մերամոթին ձեռքովը Յ կշռուեցաւ , որուն հետն էր Փենհէսի որդին Եղիազար . ու անոնց հետ Ցեսուի որդին Յովզաբադ , ու Բանուիի որդին Նոադիա ,

34 ըլլա Ղեւտացիները կային : Ամէնը թիւով ու կշիռովը չանչոնեցաւ . ու ան ատեն բոլոր կշիռքը գրուեցաւ :

35 Գերութեան որդիքը՝ որոնք գերութենէն դարձած էին , Իսրայէլի Աստուծոյն ողջակէզներ մատուցին . բոլոր Իսրայէլին համար տասնեւերկու զուարակ , իննսունեւվեց խոյ , եօթանասունեւեօթը գառն , սա մեղքի պատարագի համար՝ տասնեւերկու նոխազ . ասոնց ամէնը Տէրոջը ողջակէզ մատուցին :

36 Եւ անոնք թագաւորին հրովարտակը Գետին ասդիի կողմը եղող՝ թագաւորին փոխանորդներուն ու իշխաններուն տուին . անոնք ալ ժողովուրդին ու Աստուծոյ տանը ձեռնտու եղան :

ԳԼ . Թ

1 Ժողովուրդը օտար ազգաց հետ խառնաթիւն ընելուն համար եզրաս սուգ կ'ընէ . 5 ու գործած մեղքերը խոստովանելով՝ Աստուծոյ աղօթք կ'ընէ :

1 Ու երբոր ասոնք կատարուեցան , իշխանները ինծի մօտեցան ու ըսին , Իսրայէլի ժողովուրդը , ու քահանաները , ու Ղեւտացիները սա երկիրներուն ժողովուրդներէն չզատուեցան , Քանանացւոց , Քետացւոց , Փերեզացւոց , Ցեբուսացւոց , Ամմոնացւոց , Մովաբացւոց , Եգիպտացւոց ու Ամորհացւոց պղծութեանը պէս կ'ընէն . 2 Թէ որ իրենց համար ու իրենց որդւոցը համար Հանոնց աղջիկներէն Հնէներ առին . և Տոհմը սերունդը Հսա երկիրներուն ժողովրդոցը հետ խառնուեցաւ . ու իշխանները ու ոստիկանները սա մեղքը գործելու 3 Մէջ առաջինները եղան : Եւ սա բանը լսածիս պէս Հանդերձս ու վերարկուս պատռեցի , և գլխուս ու մօրուքիս մազերը փետտեցի , 4 ու Հապշած նստայ : Ան ատենը գերութենէն դարձողներուն բոլոր քանքարին պատճառաւը՝ Իսրայէլի Աստուծոյն խօսքերէն բոլոր վախցողները իմ քովս ժողովեցան , ու ես մինչև Իրիկուան զոհին ապիրատ նստայ :

5 Եւ իրիկուան զոհին ապիրատ տառապանքէս ելայ , ու պատռած հանդերձներովս ու վերարկուովս ծնկան վրայ եկայ , ու Ձեռքերս իմ Տէր Աստուծոյս առջեւը 6 տարածեցի , ու ըսի , Ով Աստուած իմ , Հմ'ամչնամ , ու իմ երեսս քեզի վերցընելու չեմ համարձակիր , ով Աստուած իմ . վասն զի Հմեր անօրէնութիւնները մեր գլխուն վեր բարձրացան , ու մեր յանցանքը Հմինչև երկինքը եղաւ :

7 Մեր հայրերուն օրերէն Ի վեր Ձմենք մեծ յանցանքի մէջ ենք մինչև այս օրս . ու մեր անօրէնութիւներուն համար Հմենք , մեր թագաւորները Հ մեր քահանաները երկիրներու թագաւորներուն ձեռքը՝ սուրի , գերութեան , յափշտակութեան ու Հերեսի սեւութեան որբութեան , ինչպէս որ այսօր Կ'ելլանք , 8 Նոյ : Եւ հիմա քիչ մը ատեն մեր Ցեր Աստուածմէն ողորմութիւն եղաւ , որ մեզի փրկութիւն շնորհէ , ու իր սրբութեանը տեղին մէջ * մեզ Հաստատէ" , որ մեր Աստուածը Յ մեր աչքերը լուսաւորէ , ու մեր ծառայութեանը մէջ մեզի քիչ մը 9 Հանգստութիւն տայ : Նվասն զի մենք ծառայ եինք , Ձբայց մեր Աստուածը մեզ երեսէ չձգեց մեր ծառայութեանը մէջ . հապա մեզի հանգստութիւն տալու , ու մեր Աստուծոյն տունը կանգնելու , և անոր աւերակները նորոգելու , ու մեզի Ցուդայի մէջ ու Երուսաղէմի մէջ Ձ պարսպապատ տեղ մը տալու համար , Յ Պարսից թագաւորներուն առջեւը մեզի շնորհք գտնել տուաւ :

10 Եւ հիմա , ով Աստուած մեր , ասկէ ետքը ի՞նչ ըսենք . քանզի քու պատուիրաններդ թողուցինք , Որ

457

Ն . Ք . Ղ . Ի . 457

Յ Ղէ . իա . 6 , 7 , 8 : Բ Օր . Լ . 8 : Ղ Ղէ . իբ . 2 , 3 : Թուա . դ . 4 , 15 , 19 , 20 :

Ե Գէ . Ը . 6 , 9 , 28 :

Ա Ն Ե Մ . Բ . 11 :

Յ Հմր 26 , 30 :

Ն Գէ . Զ . 17 :

Ե Գէ . Ը . 21 :

Ա Գէ . Ը . 21 : Ն Ե Մ . Թ . 2 :

Բ Բ Օր . Ժբ . 30 , 31 :

Ն . Ք . Ղ . Ի . 427

Ե Ել . Լ . 16 : Բ Օր . Ը . 3 : Ն Ե Մ . Ժգ . 23 :

Գ Ել . Ժբ . 6 : Իբ . 31 : Բ Օր . Ը . 6 : Ժգ . 2 :

Ի Բ Կո . Գ . 14 :

Ղ Ճռ . ա . 20 :

Ի Սաղ . Ճխգ . 4 :

Ը Գէ . Ժ . 3 : Եա . Կզ . 2 :

Ր Ել . Խթ . 39 :

Ժ Ել . Թ . 29 , 33 :

Ի Դան . Թ . 7 , 8 :

Լ Սաղ . Լթ . 4 :

Ի Բ Մն . Իբ . 9 : Ցայս . Ժբ . 5 :

Ժ Սաղ . Ճզ . 6 : Դան . Թ . 5 , 6 , 8 :

Ձ Ը Օր . Իբ . 36 , 64 : Ն Ե Մ . Թ . 30 :

Հ Դան . Թ . 7 , 8 :

* Եբր . մեզի բևեռ մը ասյ . Եա . Իբ . 23 :

Յ Սաղ . Ժբ . 3 : Լէ . 5 : Ղ Ն Ե Մ . Թ . 36 :

Ա Ծագ . Ճլզ . 23 :

Ա Եա . Ե . 2 : Յ Գէ . Ե . 28 :

քու ծառաներուդ մարգարէներուն ձեռքովը պատուիրեցիր՝ ըսելով, Ան երկիրը՝ որ պիտի մտնէք զանիկայ ժառանգելու համար, գարշելի երկիր մըն է, երկիրներու ազգերուն գարշելի պղծութիւններովը լցուած. որովհետեւ զանիկայ չձայրէր ի ծայր իրենց անմաքրութեամբը 12 լեցուցեր են։ Ուրեմն մեր աղջիկները անոնց որդուոցը չտաք, ու անոնց աղջիկները մեր որդուոցը համար չառնէք, ու յաւիտեան անոնց խաղաղութիւնը ու երջանկութիւնը չփնտռէք, որպէս զի ուժովնաք, ու ան երկրին բարիքը ուտէք, ու ձեզմէ յետոյ մեր որդուոցը յաւիտենական ժառանգութիւն 13 թողուք։ Ու մեր չար գործերուն համար ու մեր մեծ յանցանքին համար ան բոլոր բաները մեր վրայ գալէն ետքը, (թէպէտեւ դուն, ով Աստուած մեր, ի վեր չպատժեցեր մեր մեղացը չափ, հապա մեզի այս- 14 պէս փրկութիւն տուիր,) պիտի էր որ նորէն քու պատուիրանքներդ չանց ընէինք, ու ազգերուն հետ խնամութիւն ընէինք. միթէ դուն մեզի պիտի չսրդողէիր, ու մեզ պիտի չսպառուէիր, մինչեւ որ ձեզմէ մնացորդ ու 15 ազատուած մը չմնար։ Ով Տէր Աստուած Իսրայէլի, դուն արդար ես. վասն որ մենք մինչեւ այս օրս մնացինք. ահա մենք քու առջեւդ ենք յանցանքովը, քանզի առջեւդ կենալ չենք կրնար կայնիլ։

Գլ. ծ

1 Մեքենիա կը յորդորէ եղբայրը որ ծառը ազգաց հետ եղած ամուսնութիւնները խափանէ։ 6 Եզրաս սուգ բռնելով՝ ժողովուրդը կը ժողվէ։ 9 Ժողովուրդը Եզրասին յորդորածոցը կը ղչնայ, ու կը խոստանան որ այնուհետեւ ան մեղքէն հրաժարին։ 15 Ու բանը գլուխ կը տարուի։ 18 Օտարազգի կիներ ունեցողներուն անունները։

1 Ու երբոր Եզրաս լալով ու քանդուելով տունին առջեւը դեռինքնակած՝ քանի ազօթքը ու խոստովանութիւնը կ'ընէր, Իսրայէլէն խիստ շատ բազմութիւն՝ երիկ ու կնիկ մարդիկ ու տղաքներ անոր քովը ժողվուեցան. և ժողովուրդը 2 խիստ շատ լացաւ։ Ու Եղամի որդիներէն՝ Ջեքիելի որդին Սեքենիա Եզրասին պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Մենք քեզմէ մեր Աստուծոյն դէմ մեղք գործեցինք, ու երկրին ժողովուրդներէն օտար կիներ առինք, բայց հիմա ան բանիս մէջին 3 ալ Իսրայէլի համար յոյս կայ։ Եւ հիմա քանի մեր Աստուծոյն առջեւը ուխտ ընենք, որ բոլոր կիներն ու անոնցմէ ծնածները իմ տիրոջս ու մեր Աստուծոյն խրատովը հանենք, և ան քեզի օրէնքին համեմատ թող 4 ըլլայ։ Ելի՛ր, վասն զի ան գործը քեզի կ'իյնայ. մենք ալ քեզի հետ կ'ըլլանք. խրոխտացիր ու ըրէ։

5 Ու Եզրաս ելաւ, և քահանայից իշխաններուն, Ղեւտացիներուն ու բոլոր Իսրայէլին երդում ընել տուաւ որ ան խօսքին պէս ընեն. 6 և անոնք երդում ըրին։ Ու Եզրաս Աստուծոյ տանը առջեւէն ելաւ, ու Եղեասիբի որդւոյն Յովհանանին սենեակը գնաց, և հոն մնալով՝ Իսրայ չկերաւ ու ջուր չխմեց. վասն զի դերուԹենէ եւ լածներուն յանցանքին համար 7 սուգ կը բռնէր։ Եւ Յուդայի ու Երուսաղեմի մէջ մանեներուն կանչել տուին, որ բոլոր գերուԹենէ եւ լածները Երուսաղէմ ժողվուին. 8 Ու մինչև իրեք օր ով որ չգար՝ իշխաններուն ու ծերերուն հրամանին համեմատ, անոր բոլոր ստացուածքը *նզոված պիտի ըլլար, ու ինքը գերուԹենէ դարձողներուն ժողովքէն պիտի զատուէր։ 9 Եւ Յուդայի ու Բենիամինի բոլոր մարդիկները ան իրեք օրուանը մէջ՝ այսինքն իններորդ ամսուն քսաներորդ օրը Երուսաղեմի մէջ ժողվուեցան. և ծ բոլոր ժողովուրդը ան գործին համար ու սաստիկ անձրևներուն համար դողալով նստան Աստուծոյ տանը հրապարակին 10 առջեւ։ Ու Եզրաս քահանան ելաւ, ու անոնց ըսաւ, Դուք մեղք գործեցիք, և օտար կիներ առնելով՝ Իսրայէլին յանցանքը 11 աւելցուցիք։ Հիմա ձեր հայրերուն Տէր Աստուծոյն առջեւը խոստովանեցէք, և անոր հաճոյ եղածը ըրէք, ու ձեր երկրին ժողովուրդներէն ու օտար կիներէն զատուեցէք։

12 Ան ատենը բոլոր ժողովքը պատասխան տուին ու բարձր ձայնով ըսին, Մեր պարտքն է որ անանկ՝ քու ըսածիդ պէս ընենք. 13 բայց ժողովուրդը շատ ու ժամանակը անձրևոտ է, ու դուրս տեղ չենք կրնար կայնիլ. և ասիկայ մէկ օրուան կամ երկու օրուան գործ չէ, քանզի շատերնիս ան 14 բանիս մէջ յանցաւոր ենք։ Հիմա մեր իշխանները բոլոր ժողովքին համար կայնին, ու մեր քաղաքներուն մէջը բոլոր օտար կնիկ առնողները որոշուած ժամանակներու մէջ գան. և ամէն մէկ քաղաքին ծերերը ու դատաւորները անոնց հետը ըլլան, մինչև որ ան

Ե Օր. է. 2, 8։
Ղ Գէ. Թ. 4։
Եսդ. իբ. 10։
Ընեմ. ը. 12։
Բ Օր. Թ. 18։
*Կամ՝ գրաւեալ
Յ Յես. ա Թագ. ժբ. 18։
Ղ Յես. է. 19։ Առակ. իբ. 18։ Լմր 8։
Թբ. Մեր վրայ

ԲԲՄՆ·Լ·8։

* կամ՝ Մի-այն

քանիս համար Իմիր Աստուծոյն սաստիկ բարկութիւնը մեզմէ դառնայ։

15 *Ուստի Ասայելի որդին Ցոնաթան ու Թեկուայի որդին Յազիա աս գործիս վրայ կայնեցան, ու Մեսուղամ ու Ղևտացի Սաբեթիա անոնց օգնութիւն ըրին։

16 Եւ դերութենէ ելածները այնպէս ըրին. ու Եզրաս քահանան, ու քանի մը տոհմապետները իրենց տահմերուն համեմատ՝ (ամէնն ալ էրէնց անուններովը) ընտրուեցան. ու տասներորդ ամսուն առաջին օր

17 ըր աս գործը քննելու նստան. Եւ բոլոր օտար կնիկ առնող մարդկանց ներսն էջրջը առաջին ամսուն առաջին օրը լմընցուցին։

18 Ու քահանայից որդիներէն օտար կնիկ առնուներ ասոնք գտնուեցան. Յովսեդեկեան Յեսուին որդիներէն ու եղբայրներէն՝ Մաասիա, Եղիա-

19 զար, Յարիբ ու Գոդոլիա. Եւ իրենց կնիկները արձակելու †խոսք տուին. ու ի յանդգնութ րլլալով՝ իրենց յանցանքին համար հօտերէն

20 մէյմէկ խոյ պօներ։ Ու Եմմերի որդիներէն՝ Անանի ու Զաբադիա.

21 Ու Հարիմի որդիներէն՝ Մաասիա, Եղիա, Սեմայիա, Յեհիէլ ու Ո-

22 զիա. Եւ Փաշհուրի որդիներէն՝ Եղովէնայի, Մաասիա, Իսմայէլ, Նաթանայէլ, Յովզաբադ ու Ե-

23 ղեասա. Ու Ղևտացիներէն՝ Յովզաբադ, Սեմէի, Կովղիա, այսինքն Կովղիտա, Փեթայիա, Յու-

24 դա ու Եղիեզեր. Ու երգեցողներէն՝ Եղիասիբ. ու դռնապաններէն՝

25 Սեղլում, Տեղէմ և Ուբի. Ու Իսրայէլէն՝ Փարոսի որդիներէն՝ Րամիա, Յեզիա, Մեղքիա, Միամին, Եղիազար, Մեղքիա ու Բա-

26 նեա. Ու Եղամի որդիներէն՝ Մաթթանիա, Զաքարիա, Յեքիէլ,

27 Աբդի, Յերիմոթ ու Եղիա. Եւ Զաթուի որդիներէն՝ Եղիովէնայի, Եղիասիբ, Մաթթանիա, Յերիմոթ,

28 Զաբադ ու Ազիզա. Եւ Բեբայիի որդիներէն՝ Յոհանան, Անանիա, Զաբբայ ու Աթլաղ։

29 Եւ Բանիի որդիներէն՝ Մեսուղամ, Մալուք, Ադայիա, Յաշուբ, Յաշալ

30 ազ ու Րամոթ. Եւ Փահաթ Մովաբի որդիներէն՝ Եղնա, Քաղել, Բանեա, Մաասիա, Մաթթանիա, Բեսելէլ, Բանուի ու Մանասէ.

31 Ու Հարիմի որդիներէն՝ Եղիազար, Յեսիա, Մեղքիա, Սեմայիա,

32 Շմաւուն, Բենիամին, Մալուք ու

33 Յամարիա. Հասումի որդիներէն՝ Մաթթանայ, Մաթաթթա, Զաբադ, Եղիփաղէտ, Յերեմի, Մանասէ

34 ու Սեմէի. Բանիի որդիներէն՝

35 Մաադայ, Ամրամ, Ուէլ, Բա-

36 նեա, Բադայիա, Քեղուհայ, Ուա-

37 նիա, Մերամոթ, Եղիասիբ, Մաթթանիա, Մաթթանայ, Յասաաս,

38 Բանի, Բանուի, Սեմէի, (39) Սե-

40 զեմիա, Նաթան, Ադայիա, Մաք-

41 նադբայ, Յաասայ, Նարայ, Ազա-

42 րիէլ, Սեղեմիա, Յամարիա, Սեղ-

43 ղում, Ամարիա ու Յովսէփ. Նաբաւի որդիներէն՝ Յեհիէլ, Մաթթանիա, Զաբադ, Զեբինա, Յադայի, Յովէլ ու Բանեա։ Ասոնք

44 ամէնը օտար կնիկներ առեր էին. ու անոնցմէ ոմանք զաւակ ծնած կնիկներ ունէին։

†ԵԶՐ. ՅՕԱՔԻՆ ՅՂԼ·Ղ·4, 6։

ԳԻՐՔ ՆԵՄԻԱՅ

Ն · ք · ՂԲ · 446

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Նէեմիա Անանիէն լսելով Երուսաղէմի դրժբաղդութիւնը , սուգ կ'ընէ , ծոմ կը պահէ , ու կ'աղօթէ : 5 Անոր աղօթքը :

ա Գլ. ժ · 1 : 1 Քաղելայի որդւոյն ՝ Նէեմիային խօսքերը :

Ու եղաւ որ Քասղև ամսուն մէջ՝ Արտաշէս Խոփաւորէն քսաներորդ տարին երբոր ես Շուշան մայրաքաղաքին էի , Անանի՝ եղբայրներէս մէկը , ու քանի մը Ցուդայի մարդիկներ էնէ եկան . և անոնց՝ գերութենէ ազատուած ու մնացած հրէաներուն վրայով ու Երուսաղէմին վրայով հարցուցի :

3 Եւ ինծի ըսին , Գերութենէ ազատուած մնացածները հոն գաւառին մէջ մեծ նեղութեան ու անարգութեան մէջ են , ու Երուսաղէմին պարիսպը փլած , և անոր դռները կրակով այրուած են :

4 Ու երբոր ես այս խօսքերը լսեցի , նստայ լացի . ու քանի մը օր սուգ բռնեցի , և ծոմ պահելով՝ երկնից Աստուծոյն առջևը աղօթք ըրի ,

5 ու ըսի , Ո՛հ , Տ Ցեր Աստուած երկնից , որ մեծ ու ահեղ Աստուած ես , և ու քեզ սիրողներուն և քու պատուիրանքներդ պահողներուն ուխտ ու ողորմութիւն կը

6 պահես . կ'աղաչեմ , քու ականջներդ թող մտիկ ընեն , ու աչքերդ բաց ըլլան , որ լսես քու ծառայիդ աղօթքը , որն որ քու ծառաներուդ Իսրայէլի որդւոյը համար հիմա ցորեկ ու գիշեր քեզի կը մատուցանեմ , և խոստովանելով Իսրայէլի որդւոյը մեղքը , որով քեզի դէմ մեղանչեցինք . քանզի թէ ես և թէ իմ հօրս

7 տունը մեղք գործեցինք : Ճիրաւի շմնինք քու առջևդ անօրէնութիւններ ըրինք , ու քու ծառայիդ Մովսէսին տուած պատուիրանքներդ , կանոններդ ու դատաստանները

8 չպահեցինք : Սակայն կ'աղաչեմ՝ յիշէ ան խօսքը , որ քու ծառայիդ Մովսէսին պատուիրեցիր ըսելով , Թէ դուք ինծի անհաւատ ըլլալով , ես ձեզ ազգերու մէջ պիտի ցրեմ :

9 բայց եթէ դուք դարձի գաք ինծի , ու իմ պատուիրանքներս պահեք ու զանոնք կատարէք , և ձեզմէ ցրուածները թէև երկրիս ծայրը ըլլան , զանոնք անկէ պիտի ժողվեմ , ու ան տեղը պիտի տանիմ՝ որն որ ընտրեցի իմ անունս հոն

10 դնելու համար : Ե՛ եւ հիմա անոնք քու մեծ ուժովդ ու զօրաւոր ձեռքովդ ազատած ծառաներդ ու ժողովուրդդ են : Ո՛հ , Տէր , հիմա քու ծառայիդ աղօթքը , ու ծ քու անունդդ վախնալու փափաք ունեցող ծառաներուդ աղօթքը խ քու ականջդ թող լսէ . և այսօր քու ծառայիդ յաջողութիւն տուր , ու այս մարդուն առջևը ինծի շնորհք գտնել տուր : Վասն զի ես թագաւորին հմատուսակն էի :

ն · ք · ՂԲ · 446

ԼԲ Օր · Լ · 4 : * ԵՀԲ · երկնից

ե Բ Օր · Թ · 29 : Դան · Թ · 15 :

ձ Ես · իզ · 8 : ԵՐԲ · ժգ · 18 :

է ՀՄր 6 :

ԳԼ · Բ

1 Արտաշէս Նէեմիային տրամութեանը պատճառը կ'իմանայ , ու նամակներ ու պատուէրներ տալով՝ զանիկայ Երուսաղէմ կը խրկէ : 9 Նէեմիա Երուսաղէմ կու գայ . իսկ Հրէից թշնամիները անոր գալուն վայ կը տրտմին : 12 Անիկայ գաղտուկ կ'երթայ՝ պարսպին փըլած տեղուանքը տեսնելու : 17 Նէեմիա կը յորդորէ Հրէաները որ պարսպին շինութիւնը սկսին , թշնամւոց խօսքերուն ականջ չդնելով :

ԼԲԲ 445 ա Եզր · է · 1 :

1 Եւ եղաւ որ Նիսան ամսուն մէջ՝ Արտաշէս թագաւորին քսաներորդ տարին՝ անոր առջևը գինի կար , և ես գինին առի ու թագաւորին տուի . ու անոր առջևը բնաւ

բ Գլ. ա · 11 :

2 տրտում չէի երեսցած : Եւ թագաւորը ինծի ըսաւ , Ինչո՞ւ երեսդ տրտում է , որովհետև հիւանդ չես . ատիկայ չէ բան չէ , բայց եթէ էսրտի տրտմութիւն .

գ Առակ · ժե · 18 :

3 ու ես խիստ շատ վախցայ : Ան ատենը թագաւորին ըսի , Թագաւորը յաւիտեան ողջ կենայ . ինչպէս իմ երեսս տրտում չըլլայ , որ իմ հարցս դերեզմաններուն տեղը եղող էքաղաքը աւերակ՝ ու անոր դռները կրակով այրած են :

դ Թագ · ա · 31 : Դան · բ · 4 : ե · 10 : է · 6 : 21 :

4 Եւ թագաւորը ինծի ըսաւ , Դուն ինծմէ ինչ կը խնդրես աս բանիս վրայով : Ան ատենը երկնից Աստուծոյն աղօթք ըրի .

ի Գլ · ա · 8 :

5 տուծոյն աղօթք ըրի . Ու թագաւորին ըսի , Թէ որ թագաւորին հաճոյ կ'երևնայ , ու Թէ որ քու ծառադ քու առջևդ շնորհք գտաւ , զիս Հրէաստան իրեւս իմ

Ն · Ք · ՂԲ · Ի՛ԲՐ 445

Հարցս գերեզմաններուն քաղաքը ,
6 որ զանիկայ չընեմ ։ Եւ Թագաւորը ինծի ըսաւ , (ու Թագուհին անոր քովը նստեր էր ։) Քու ծամբորդութիւնդ ո՛րչափ ատեն պիտի քշէ , ու ե՞րբ պիտի դառնաս . և Թագաւորին հաճոյ երևցաւ որ զիս
ՂԳԼ · Ե · 14 · ՅՊ · 6 · խրկէ . ես ալ անոր Ժամանակ
7 որոշեցի ։ Ու Թագաւորին ըսի , թէ որ Թագաւորին հաճոյ կ'երևնայ , ինծի նամակներ տրուի Գետին միւս կողմը եղող իշխաններուն , որ զիս անցընեն , մինչև որ Հրեաս-
8 տան երթամ , Ու մէկ նամակ մը Ասափին՝ որ Թագաւորական անտառին պահապանն է , որպէս զի ինծի փայտ տայ , Աստուծոյ տանը աշտարակին դռները , և քաղաքին
ԷԳԼ · Գ · 7 · պարիսպը , ու մտնելու Ես տունս
ԷԶԷՐ · Ե · 5 · Ե · 6 , 9 , 28 · ՅՊ 18 · չենք Համար ։ Եւ Թագաւորը ինծի տուաւ , վասն զի Իմ Աստուծոյս բարի ձեռքը իմ վրաս
445 էր ։
9 Ու Գետին միւս կողմը եղող իշխաններուն գացի , ու Թագաւորին նամակները անոնց տուի . և Թագաւորը իմ հետս զօրապետներ
10 ու ձիաւորներ խրկեց ։ Ու երբոր Սանաբաղատ Որոնացին ու Ամմոնացի ծառան Տոբիա լսեցին , շատ նեղացան , որ Իսրայէլի որգո-
ՌԵՍՐ · Բ · 32 · ղջ աղէկութիւնը փնտռելու հա-
11 մար մարդ մը եկաւ ։ Ու Երուսաղէմ եկայ , և հոն իրեք օր մնացի ։
12 Ու ես քանի մը մարդոց հետ դիշերով ելայ . ու ինչ որ իմ Աստուածս սրտիս մէջը դրեր էր Երուսաղէմին համար ընելու , զանիկայ մարդու մը չզրուցեցի , և ինծի
ՅԲ ՄՆ · ԻԶ · 9 ։ ԳԼ · Գ · 13 · հետ իմ հեծած անասունէս 'ի զատ ուրիշ անասուն մը չկար ։
13 Եւ գիշերով Ձորի դռնէն՝ Վիշապի աղբիւրին առջևէն Աղբիւրի դռուրը ելայ , ու Երուսաղէմին փըլ-
ՆԿ · ՅԱ · 3 · ՀՇԸ 17 · լած պարիսպները ու կրակէն այ-
ԼԳԼ · Գ · 15 · 14 րած դռները զննեցի ։ Եւ Աղբիւրի դուռը ու թագաւորին աւազանը անցայ , ու տակը եղող անա-
15 սունին անցնելու տեղ չկար ։ Եւ գիշերով Հեղեղատէն վեր ելայ ու
Ի Բ ԹԱԳ · ԺԸ · 23 ։ Ե · ԲՄՐ · ԼԱ · 40 · պարիսպը զննեցի . ու դարձայ Ձորի դռնէն մնայ , ու այսպէս նորէն
16 Իմ տեղը եկայ . Եւ ոստիկանները իմ ուր երթալս ու ինչ ընելս չիմացան . ու Հրեաներուն , կամ քահանաներուն , կամ ազնուականներուն , կամ ոստիկաններուն , և
կամ ուրիշներուն՝ որոնք գործը կ'ընէին , մինչև հիմա չզրուցեցի ։
17 Ետքը անոնց ըսի ։ Դուք կը տեսնէք աս թշուառութիւնը՝ որուն մէջը կը գտնուինք , և Թէ ինչպես Երուսաղէմ աւերակ , ու անոր
դռները կրակով այրուած են . եկէք Երուսաղէմին պարիսպը շինենք , որ այսուհետև Նախա-
18 տինք չըլլանք ։ Եւ Իմ Աստուծոյս բարի ձեռքը իմ վրաս ըլլալը , ու Թագաւորին ինծի ըսած խօսքերն ալ անոնց պատմեցի . ու
անոնք ըսին , Եկէնք շինենք . և Հրեշնց ձեռքերը ուժովցուցին աս
բարի գործս համար ։
19 Բայց Որոնացի Սանաբաղատ ու Ամմոնացի Ծառան Տոբիա և Արաբացի Գեսամ լսելով՝ Նմեզ Ծաղր ըրին , ու մեզ քամահրելով ըսին , Աս ձեր ըրած գործը ի՞նչ պիտի ըլլայ . Ամրե՞ք դուք Թա-
գաւորէն ապստամբի՞լ կ'ուզէք ։
20 Եւ անոնց պատասխան տուի ու ըսի , Երկնից Աստուածը ինքը մեզի յաջողութիւն պիտի տայ , ու մենք որ անոր ծառաներն ենք ,
ՖԵՍՐ · Գ · 8 · պիտի ելլենք ու շինենք , Բայց դուք Երուսաղէմի մէջ բաժին , իրաւունք ու յիշատակ չունիք ։

ԳԼ · Գ

1–32 Պարիսպը շինող մարդոց անունները ու անոնց կարգը ։

1 Ու մեծ քահանան Եղիասիբ և անոր քահանայ եղբայրները ե-
ՈՒԳԼ · ԺԲ · 10 · լան , ու Ոչխարաց դուռը շինեցին . անոնք զանիկայ նուիրեցին , և անոր փեղկերը կանգնեցին . ու զա-
ԲՅՕՀ · Ե · 2 · նիկայ Հմինչև Մէայի աշտարակը , մինչև Հանանայէլի աշտարակը նուի-
ՀԳԼ · ԺԲ · 39 · 2 րեցին ։ Եւ անոր քովը Երիքովէ մարդիկը շինեցին . ու անոնց քովը
ՐԵՐԵՄ · Լ · 38 · ԶԱՔ · ԺԴ · 10 · 3 Իմրիի որդին Զաքուր շինեց ։ Եւ Զկանց դուռը Սենասայի որդիքը
Ի ԵԶՐ · Բ · 34 · ՂԲՄՆ · ԼԴ · 14 · ԳԼ · ԺԲ · 39 · ՅՈՓ · Ա · 10 · շինեցին . անոնք զանիկայ շինեցին, ու Հանոր փեղկերը , փականքը ու
4 նիդերը անցուցին ։ Եւ անոնց քովը Ակկուսի որդւոյն Ուրիայէն որդին Մերամոթ նորոգեց . ու ա-
Ի ՏԻՈ ԳԼ · Ը · 1 · 1 · նոնց քովը Մասիզերելի որդւոյն Բարաքիայէն որդին Մեսուզամ նորոգեց . և անոնց քովը Բանայի
5 որդին Սադովկ նորոգեց ։ Ու ա-
նոնց քովը Թեկուացիք նորոգեցին . բայց անոնց մեծերը Էրբեևց
Ը ԴԱԱ · Ե · 28 · Տէրոջը գործքին իրենց վիզը չծռե-
6 ցին ։ Եւ Հին դուռը Փասէի որդին Ցովկադա ու Բասոդեայի
Ի ԳԼ · ԺԲ · 39 · որդին Մեսուզամ նորոգեցին . անոնք զանիկայ շինեցին , ու անոր փեղկերը , փականքը ու նիգերը
7 անցուցին ։ Եւ անոնց քովը Գաբաւոնացի Մելատիա , ու Մերոնոթացի Ցադոն , և Գաբաւոնի ու Մասբայի մարդիկները շինեցին ,
մինչև Գետին աս կողմը եղող իշ-
8 խանին ԺԱՖՈՒՐ ։ Անոր քովը
ԺԳԼ · Բ · 8 · ոսկերիչներէն Հարհայիայի որդին

Ն · Ք · ՂԲ · Ի՛ԲՐ 446
ՅԳԼ · Ա · 8 · ՍԱՂ · ԽԹ · 13 · ՀԲ · 4 · ԵՐԵՄ · ԻԹ · 9 · ԵԶԿ · Ե · 14 · 15 · ԻԲ · 4 · Ի ՀՊ 8 ·
ՀԲ ԹԱԳ · Բ · 7 ·
ՅՍԱՂ · ԽԹ · 13 · ՀԲ · 4 · Ա · 6 ·
ՂԳԼ · Զ · 6 ·
ՈՒԳԼ · ԺԲ · 10 ·
ՐԵՐԵՄ · Լ · 38 · ԶԱՔ · ԺԴ · 10 ·
Ի ԵԶՐ · Բ · 34 ·
ՂԲՄՆ · ԼԴ · 14 · ԳԼ · ԺԲ · 39 · ՅՈՓ · Ա · 10 ·
Ի ՏԻՈ ԳԼ · Ը · 1 · Ե · 1 ·
Ը ԴԱԱ · Ե · 28 ·
Ի ԳԼ · ԺԲ · 39 ·
ԺԳԼ · Բ · 8 ·

Ն·Ք·ԶԲ· 445

Ոզբէլ Նորոգեց . ու անոր քովը դեղագործներուն որդին Անանիա Նորոգեց . ու Երուսաղէմի մինչև
Ե Գլ· Ժբ· 8 9 էյան պարիսպը Թողուցին : Եւ անոնց քովը Երուսաղէմի կէս մասին իշխանը՝ Ռափի որդին Հուռափա-
10 յիա Նորոգեց : Եւ անոնց քովը ու իր տանը դիմացը Հարումափի որդին Յեդայիա Նորոգեց . ու անոր քովը Ասաբանիայի որդին
11 Քեւատուա Նորոգեց : Միւս բաժինը Ե Գլ· Ժբ· 38 ու Փուռերու աշտարակը Հարիմի որդին Մելքիա , ու Փասեհ Մոաբի որդին Ասուբ Նո-
12 րոգեցին : Եւ անոր քովը Երուսաղէմի կէս մասին իշխանը՝ Ալոհեսի որդին Սեղղում՝ ինքը ու իր աղ-
Ե Գլ· բ· 13 13 ջիկները Նորոգեցին . Ե Ձորի դուռը Անոնք ու Զանովի բնակիչները Նորոգեցին . անոնք զանիկայ չնկեցին , ու անոր փեղկերը , փականքը ու նիգերը անցուցին . ու պարիսպին հազար կանգուն ջինջին
Ե Գլ· բ· 13 14 մինչև Ե Աղբիւ դուռը : Եւ Աղբիւ դուռը Բեթհաքարմայի կողմանց իշխանը՝ Ռեքաբի որդին Մելքիա Նորոգեց . զանիկայ ան չնկեց , ու անոր փեղկերը , փականքը ու նիգե-
Ե Գլ· բ· 14 15 րը անցուց : Եւ Աղբիւրի դուռը Մասփայի կողմանց իշխանը՝ Քողզէի որդին Սեղղում Նորոգեց . զանիկայ ան չնկեց , ու ծածկեց . և անոր փեղկերը , փականքը ու նիգերը անցուց . ու Թագաւորի պար-
Հ Ց· Ե· Թ· 7 տէզին մօտ եղող Սիլովայի աւազանին պարիսպը մինչև Դաւիթի քաղաքէն իջնող աստիճանները
16 Ընէ : Անկէ ետքը Բեհսուրի կէս մասին իշխանը՝ Ազբուկի որդին Նէեմիա Նորոգեց , մինչև Դաւիթին գերեզմաններուն դիմացը , ու մինչև Ն Շինծու աւազանը , ու մինչև
Ն Թ· Ի· 20 Ե· Ի· 11 17 Բեհթազաարին : Անկէ ետքը Ղևտացիք Նորոգեցին , Բանիի որդին Հոռէում . անոր քովը Կէիլայի կէս մասին իշխանը Նեհեմիա
18 իր տեղուանքը Նորոգեց : Անկէ ետքը անոնց եղբայրները՝ Կէիլայի կէս մասին իշխանը՝ Ենադադի որ-
19 դին Բաւայի Նորոգեց : Եւ անոր քովը Մասփայի իշխանը՝ Ցեսուի որդին Եզեր միւս բաժինը Նորո-
Ղ Բ Մ· Իգ· 9 գեց , այնինչ Ղպոտային զարմուածքը , ու զինապանը ելլելու ծածկուած-
20 քը : Անկէ ետքը միւս բաժինը՝ Զաբբայի որդին Բարուք
21 փութով Նորոգեց : Անկէ ետքը միւս բաժինը՝ Եղեասիբին տանը դռնէն մինչև Եղեասիբին տանը ծայրը՝ Ակկուսի որդւոյն Ուրիայեան
22 որդին Մերեմոթ Նորոգեց : Եւ

անկէ ետքը քահանաները՝ դաշտի
23 բնակիչները Նորոգեցին : Ու անկէ ետքը Բենիամին ու Ասուբ իրենց տուներուն առջևը Նորոգեցին . անկէ ետքը Անանիայի որդւոյն Մասեհիայի որդին Ազարիա իր
24 տանը դիմացը Նորոգեց : Անկէ ետքը միւս բաժինը՝ Ազարիայի տունէն մինչև Ց պոբոպին դարձուածքը՝ մինչև անկիւնը , Ենադադի
Ց Հմբ· 19 25 որդին Բանուի Նորոգեց : Եւ Ո զայի որդին Փաղալ պոբոպին դարձուածքին դիմացը , ու Ս բանտի դաւիթին քովը եղող Թագաւորին վերի պալատին դուրսի աշտարակը
Ս Երեմ· լբ· 2 : լբ· 1 : լէ· 21 : Ն Բ Մ· Ի· 3 : 26 դին Փաղայիա կ'ինէ : Եւ Ս Նեթանայիմները՝ սրահ Ո փալ կը բնակէին , մինչև արևելեան կողմը եղող Ջուրի դրանը դիմացը , ու
Ն Բ Մ· Ի· 3 : Ե Գլ· բ· 1 : 3 : Ժբ· 37 : 27 դուրսի աշտարակը Նորոգեցին : Անկէ ետքը միւս բաժինը՝ դուրսի մեծ աշտարակին դիմացէն մինչև Ոփալի պարիսպը՝ Թեկուացիք Նորոգեցին :
Ս Գ Թագ· ժա· 16 : բ Մ Ն· իգ· 15 : Երեմ· լա· 40 : 28 Ձիերու դռնէն վեր քահանաները Նորոգեցին՝ ամէն մարդ իր տանը
29 դիմացը : Անկէ ետքը Եմմերի որդին Սադովկ իր տանը դիմացը Նորոգեց . ու անկէ ետքը արևելեան դրանը պահապանը՝ Սեքենիայի որդին Սեմայիա Նորոգեց :
30 Անկէ ետքը միւս բաժինը Սելեմիայի որդին Անանիա ու Սելեփի վեցերորդ որդին Անոն Նորոգեց . անկէ ետքը Բարաքիայի որդին Մեսուղամ իր սենեակին դիմացը
† Կամ՝ ասկերէ 31 Նորոգեց : Անկէ ետքը * Մարեփթի որդին Մելքիա մինչև Նաթինիներուն ու վաճառականաց տունը Ապիկամէի դրանը դիմացը՝
* Կամ՝ անկեան վերև նաւահանգիստը ու մինչև †անկիւնը ելլելու տեղը"
32 Նորոգեց : Եւ անկիւնը ելլելու տեղէն մինչև Ոչխարաց դուռը ոսկերիչները ու վաճառականները Նորոգեցին :

Գլ· Դ

1 Երբոր Թէնամիները ծաղր կ'ընեն , Նէեմիա ալօթք կ'ընէ , ու գործը կը շարունակէ · 7 ու Թշնամիներուն բարկութիւնը ու գաղտնի խորհուրդը իմանալով՝ պահապաններ կը դնէ · 13 գործը բանուողներուն կը հրամայէ որ վրանին զէնք առնեն , 19 ու անոնց պատուէրներ կու տայ :

Ն·Ք·ԶԲ· 445

1 Ա՛ Երբոր Սանաբաղատ լսեց որ մենք պարիսպը կը շինենք , սերտը նեղացաւ , ու շատ արդողելով
2 Հրէաները ծաղր բրաւ : Եւ իր եղբարցը ու Սամարիայի զօրքին առջևը խօսեցաւ ու ըսաւ , Ա՛ս տկար Հրէաները ի՞նչ կը շինեն . միթէ թոյլատուիւն կ'ըլլայ ա-
Ա Գլ· բ· 10 : 19 : նոնց . միթէ զոհ պիտի գոհեն , ու այսօր լմընցնեն . միթէ այրած քարերը փոշիի դէզերէն պիտի կեն-

3 դանացընեն ։ Եւ Բ Ամմինադայի Ցուբիան անոր քոյրն էր , ու ըսաւ , Թէ որ աղուէս մըն ալ ելլէ անոնց շինածին վրայ , անոնց քարէ պարիսպը պիտի փլըզնէ ։

4 Ա՛վ մեր Աստուածը՝ լսէ ՝ վասն զի նախատուեցանք . ու Դ անոնց նախատինքը իրենց գլխուը դարձուր , ու զանոնք գերութեան երկրի մէջ աւար ըլլալու մատնէ .

5 Եւ Ե անոնց անօրէնութիւնը մի՛ ծածկեր , ու քու առջեւդ անոնց մեղքը չջնջուի . քանզի շինողներուն առջեւը ֆէդ բարկացուցին ։

6 Եւ պարիսպը շինեցինք , ու բոլոր պարիսպը մինչև կէսը * հասաւ . վասն զի ժողովուրդը գործելու սիրտ ունէր ։

7 Ու Ղերբոր Սանաբաղատ ու Ցուբիա և Արաբացիք ու Ամմինացիք ու Ազովտացիք լսեցին , որ Երուսաղէմին պարիսպներուն նորոգութիւնը յառաջ կ՚երթայ , ու փլած տեղուանքը սկսեր են շինուիլ , շատ սրդողեցան ։

8 ցան ։ Եւ Ե ամէնքը մէկտեղ խօսք ըրին , որ դան Երուսաղէմին դէմ պատերազմ ընեն , ու անոր վնաս

9 տան ։ Բայց ես մենք մեր Աստուծոյն աղօթք ըրինք , ու Ֆէդ ա նոնցմէ պահապաններ հաստատեցինք ։

10 Դրինք ։ Եւ Ցուդան ըսաւ , Բեռնակիրներուն ոյժը հատաւ , ու հողը շատ է . մենք պիտի չկրնանք

11 պարիսպը շինել ։ Ու մեր թշնամիները կ՚ըսէին , Չգիտանան ու չտեսնեն , մինչև որ մենք անոնց մէջը մտնենք , ու զանոնք մատնենք , և անոնց դործը խափանենք ։

12 Ու եղաւ որ անոնց քովը բնակող Հրէաները մեզի եկան , և տասը անդամ մեզի ըսին Թէ Ամէն կողմանէ ուր որ դառնաք , մեր վրայ պիտի յարձակին ։

13 Ուստի ցած տեղուանքը՝ պարսպին ետեւը , Ֆ ու բարձր տեղուանքը՝ ժողովուրդը իրենց ազգատոհմներուն համեմատ Բ զինեալ կայնեցուցի , ու իրենց սուրերովը , նիզակներովը ու աղեղներովը կայ-

14 նեցուցի ։ Եւ նայեցայ ու ելայ , և իշխաններուն ու ոստիկաններուն ու մնացած ժողովուրդին ըսի , Ի Անոնց երեսէն մի՛ վախնաք . յիշեցէք Ցերը որ Ֆ մեծ ու ահեղ է , և Ֆէմեր եղբայրներուն , տղաքներուն , աղջիկներուն , կիներուն ու տուներուն համար պատերազմ ըրէք ։

15 Ու երբոր մեր թշնամիները լսեցին որ մենք իմացեր ենք , և Աստուած անոնց խորհուրդը յուսեց ,

մենք ամէնքս պարիսպը դիմեցինք , ամէն մէկը իր գործին ։

16 Եւ ան օրէն Ի մեր իմ մարդիկներուս կէսը կ՚աշխատէին , ու կէսն ալ նիզակներ , վահաններ , աղեղներ ու զրահներ կը բռնէին . ու իշխանները Ցուդայի բոլոր ‖ շաղաոհմներուն ետեւը կ՚երթային ։

17 Պարիսպը շինողները ու բեռնակիրները ՝ ամէն մէկը իր մէկ ձեռքովը կը բանէր , ու

18 միւս չէ՜ովը զէնքը կը բռնէր ։ Եւ շինողներուն ամէն մէկը իր սուրը մէջքը կապած՝ կը գործէր . ու փողահարը իմ քովս էր ։ Եւ ազնուականներուն ու ոստիկաններուն ու մնացած ժողովուրդին ըսի ՝ Ա՛ն գործը մեծ ու ընդարձակ է , ու մենք պարսպին վրայ ցրուած

20 ենք , Ա՛ իրարմէ հեռու ենք . Ո՛ւրկէ փողին ձայնը ուր տեղ որ լսէք , հոն մեր քովը ժողովուրդ . Ի մեզի համար մեր Աստուածը պատերազմ

21 պիտի ընէ ։ Ու մենք այսպէս գէր գործը կ՚ընէինք . և Ֆողէ՜ԷրԷն կէսը արշալոյսին ծագած ատենէն մինչև աստղերուն երևցած ատենը

22 նիզակներ բռնած կը կենային . Եւ ան ատենը ժողովուրդին ըսի , Ամէն մարդ իր ծառային հետ գիշերները Երուսաղէմի մէջ մնայ , որ գիշերը մեզի համար պահապանութիւն ընէ , ու ցորեկը գործէ ։

23 Ու ես ու իմ եղբայրներս և իմ ծառաներս ու իմ հետևէս եկող պահապան մարդիկները ամենևին մեր հանդերձները չէինք հաներ , Լուացուելու ատենէն ի զատ ՝ ։

Գ Լ · Ը

1 Հրէայք իրենց պարբերութեան , գրուներուն ու ծառայութեանը համար կը գանգատին ։ 6 Նեեմիա վաշխառուները կը յանդիմանէ , և ուխտ ընել ետ տալ անոնց՝ որ ան գործերնին իրենց առած գրաւները ։ 14 կը խնդրէ իր առձիկը , ու հիւրասիրութիւն կ՚ընէ ։

1 Ե՛ւ ժողովուրդը ու անոնց կիսկ-
ները իրենց Ֆեղբայրցի Հրէաներուն դէմ մեծ դանդատ ըրին ։

2 Եւ ոմանք կ՚ըսէին , Մենք մեր որդիքներովը ու աղջիկներովը շատ ենք . և ուտելիք ծախու առնենք որ ուտենք ու ապրինք ։

3 Ոմանք ալ կ՚ըսէին , Մենք մեր արտերը , այգիները , ու տուները գրաւի կը դնենք , որ սովի համար

4 ուտելիք ծախու առնենք ։ Եւ ոմանք կ՚ըսէին , Թագաւորին հարկ փոլ՜ Համար մեր արտերուն ու այգիներուն վրայ տուակ փոխ առ-

5 ուինք ։ Ու հիմա Ֆմեր մարմինը մեր եղբայրներուն մարմնին պէս է , ու մեր որդիքը՝ անոնց որդիներուն պէս . և ահա մենք Ֆ մեր տղաքները

Ն · ք · ղբ · 445

Բ Գէ · բ · 10 , 19 ։

Ֆ Մաղ · ձիգ · 3 , 4 ։

Ֆ Մաղ · Ղբ · 12 ։ Առակ · գ · 34 ։

Ի Մաղ · կԹ · 27 , 28 ։ Ձիգ · 14 , 15 ։ Եբտ · ժը · 28 ։

* ԵՀԲ · կապուեցաւ ·

Ղ Հմր 1 ։

Ի Մաղ · Ձգ · 3 , 4 , ծ ։

Ը Մաղ · ծ · 15 ։

† ԵՀԲ · առանց երեսէն

‡ Կամ՝ լոր տեղուանքը , Ի՜մ՝ յարկերու տակ

Ք Թռ · ժգ · 9 ։ Բ Օբ · ա · 29 ։

ժբ Օբ · ժ · 17 ։

Ի Բ Թագ · ժ · 12 ։

Լ Ցուբ · ե · 12 ։

Ն · ք · ղբ · 445

Ի Եւ · ժգ · 14 , 25 ։ Բ Օր · ա · 30 · գ · 22 ։ Բ · 4 ։ Ցես · իգ · 10 ։

§ ԵՀԲ · ամէն մէկը Ցուրը կը խրկէր ։

Ա՜ · ե · ծ · 7 ։ Բ Ղէ · իե · 35 , 38 , 37 ։ Բ Օբ · ժե · 7 ։

Ի Եւ · խա · 7 ։ Ղէ · իե · 39 ։

Ն · ք · ՂԲ · 445

ու աղջիկները ծառայութեան կը
ծախենք . և արդէն մեր աղջիկնե-
րէն աղախին ըլլալու ծախուածներ
կան , ու մեր ձեռքը կարողութիւն
չկայ . որովհետև մեր արտերը ու
այգիները ուրիշներուն չեն ։
6 Ու երբոր ես անոնց աղաղակը ու
աս խօսքերը լսեցի , խիստ դժուա-
7 րեցայ ։ Եւ մտքիս մէջ խորհրդէն
ետև՝ ազնուականները ու ոստի-
կանները յանդիմանեցի , ու անոնց
ըսի ։ Դուք ամէնքդ ալ մեր եղ-
բայրներէն Է վաշխ կ'առնէք . ու
Ե Եզ · իբ · 25 : Ղէ · իե : 36 : Եզեկ · իբ · 12 :

անոնց դէմ մեծ ժողովք ըրի ։ Ան
8 առներ անոնց ըսի , Մենք հնարա-
նաւորու ծախուած մեր հրէայ եղ-
բայրները մեր կարողութեանը չափ
ետ ծախու առինք , ու հիմա դուք
մեր եղբայրները կը ծախէք , կամ
անոնք մեզի ծախուի՞ն . և անոնք
լռեցին ու չկրցան պատասխան
9 տալ ։ Ու ըսի , Ան մեր ըրածը
աղէկ բան չէ . պէտք չէ՞ որ Էմեր
Աստուծոյն վախովը քալէք , Էոր
մեզի Թշնամի եղող ազգերուն նա-
10 խատինք չըլլանք ։ Ես ալ ու
իմ եղբայրներս ու ծառաներս ալ
ատակ ու ցորեն փոխ տուած ենք
անոնց , Բայց հիմա աս պարտքը
11 անոնց չնորհենք ։ Ե՛ ձեզի կ'ա-
դաչեմ , որ այսօր անոնց ետ դար-
ձնէք անոնց արտերը , այգիները ,
ձիթենիները ու տուները . նաև
ատակին , ցորենին , գինիին ու եղէն
հարիւրին մէկը՝ որ անոնցմէ կը
12 պահանջէք ։ Եւ անոնք ըսին , Ետ պիտի դարձընենք , ու անոնցմէ
բան մը պիտի չպահանջենք . ինչ-
պէս որ ըսիր , այնպէս պիտի ը-
նենք ։ Ան առներ քահանաները
կանչեցի , Ու անոնց երդումի ընել
Բ Եզր · ժ · 5 : Ելմ · ԼԱ · 8 : 9 : * Եբր · Ծ·ցս · ի Մաա · ժ · 14 : Գալ · Ժգ · 51 : Ժբ · 6 :

13 տուի , որ ասանկ ընեն . Նաև
*հանդերձս թօթափեցի ու ըսի ,
Ո՛վ որ աս բանը չկատարէ , իր
տունէն ու իր վաստակէն Աս-
տուած այսպէս թօթափէ , ու այս-
պէս թօթափուած ու դատարկ ըլ-
լայ ։ Եւ բոլոր ժողովքը Ամէն
ըսին , ու Ցերը օրհնեցին . Ետու ժո-
ղովուրդը աս բանը կատարեց ։
14 Եւ Ցուդայի երկրին մէջ անոնց
իշխանք եղած օրէն՝ Արտաշէս
Թագաւորին քսաներորդ տարիէն
Լմինչև երսունուերկուերորդ տա-
րին՝ տասուերկու տարի՝ Թէ ես և
Թէ իմ եղբայրներս Էիշխանուշ-
15 Թեան ռճիկը չառինք" ։ Բայց
ինծմէ առաջ եղող նախորդ իշ-
խանները ժողովուրդին բեռ կ'ըլ-
լային , ու անոնցմէ հաց ու գինի
կ'առնէին , քառասուն սիկղ արծա-
Թէն Ի զատ . անոնց ծառաներն
ալ ժողովուրդին բռնութիւն կ'ը-
Ե Եզր · իբ · 10 : Նեհ · ե · 14 :

Ն · ք · ՂԲ · 445

նէին . բայց ես Ե Աստուծմէ վախ-
16 նալով՝ Այնպէս չըրի ։ Ու նաև աս
պարսպին գործին մէջ աշխատե-
ցայ , ու մենք արտ ծախու չա-
ռինք . և իմ բոլոր ծառաներս հոն
ժողվուած էին ան գործին համար ։
17 Ու Հրէաներէն ու ոստիկաններէն
հարիւր հիսուն մարդ , ու շրջակայ
ազգերէն մեզի եկողները Հիմ սե-
18 ղանիս Կ'ուտէին ։ Եւ Ամէն օ-
րուան ծախքս ԽԱ էր . արջառ մը
ու վեց ընտիր ոչխար , և ինծի հա-
մար թռչուններ ալ կը պատրաս-
տուէր , ու տասը օրը անգամ մը
առատութեամբ ամէն տեսակ գի-
նիէն Կ'ելլէր . այսու ամենայնիւ
Էիշխանութեան ռճիկը չպահան-
ջեցի , վասն զի աս ժողովուրդին
19 վրայ եղած ծառայութիւնը ծանր
էր ։ Ո՛վ Աստուած իմ , աս ժո-
ղովուրդին բոլոր բրածներուս հա-
մեմատ զիս Ի բարին յիշէ ։

Ե Եզ · իբ · 25 : Ղէ · իե : 36 : Եզեկ · իբ · 12 :

Ղ Ղէ · իե · 48 :

Է Ղէ · իե · 36 :

Ըբ Թագ · ժբ · 14 : Հառվ · բ · 24 : ՄԳեա · բ · 12 :

Ե Եզր · ժ · 6 : Եսեմ · ԼԳ · 8 : 9 :

Է Թագ · իգ · 8 :

ԼԳԼ · ժգ · 6 :

Ի Ցես · ՚ա Պօր · Թ · 4 : 15 :

† Եբր · իշ · խանի հացը չեն ուզեր ։

Ե Եզ · իբ · 25 : Ղէ · իե : 36 : Եզեկ · իբ · 12 :

Ղ Ղէ · իե · 48 :

Է Ղէ · իե · 36 :

Ըբ Թագ · ժբ · 14 : Հառվ · բ · 24 : ՄԳեա · բ · 12 :

Ե Եզր · ժ · 6 : Եսեմ · ԼԳ · 8 : 9 :

* Եբր · Ծ·ցս · ի Մաա · ժ · 14 : Գալ · Ժգ · 51 : Ժբ · 6 :

Է Թագ · իգ · 8 :

ԼԳԼ · ժգ · 6 :

Ի Ցես · ՚ա Պօր · Թ · 4 : 15 :

† Եբր · իշ · խանի հացը չեն ուզեր ։

Ե · ք · ՂԲ · 445

Ժ Հէր 9 :

Ի Բ Կոր · ժա · 9 : ԺԲ · 18 :

Հ Բ Թագ · Թ · 7 : Գ Թագ · ԺԲ · 19 :

Ե Դ Թագ · Գ · 22 :

Ղ Հէր 14 , 15 :

Ե ԳԼ · ԺԳ · 22 :

Գ Լ · Զ

1 Սանբաղատ խորհրդակցութեամբ , երկիւ-
ղալի լուրերով ու վարձքով բռնուած մարգա-
րէներուն միջոցով կը լանայ որ Նէեմիան վախ-
ցրնէ ։ 15 Ան գործը լմընցուցած վայ Թշնա-
միները կը վախնան ։ 17 Թշնամիներուն ու
Ցուդայի ազնուականներուն միջեւը գաղ-
տուկ նաղորդակցութիւն կ'ըլլայ ։

1 Ու երբոր Սանբաղատ , Ցո-
բիա ու Արաբացի Գեսամ ու
մեր միւս Թշնամիները լսեցին , որ
ես պարիսպը շինեցի , ու հոն փլած
տեղ մը չմնայ , (Բ Թէպէտև մինչև
ան ատենը դռներուն փեղկերը չը-
2 բած չէի ,) Սանբաղատ ու Գե-
սամ Էինծի հաղորդ խրկեցին ու
ըսին , Եկուր , Ո՛նովի դաշտին
գիւղերուն մէջ իրարու հետ տես-
նուինք . բայց անոնք Էինծի չա-
3 րութիւն ընել կը խորհէին ։ Եւ
անոնց պատգամաւորներ խրկեցի ու
ըսի , Ես մեծ գործով մը զբաղած
եմ , ու չեմ կրնար իջնել . ինչու-
համար գործը դադարի , երբոր զա-
նիկայ Թողում ու ձեզի իջնեմ ։
4 Եւ անոնք Էինծի չորս անգամ ա-
սանկ խօսքեր խրկեցին , ես ալ
անոնց նոյն պատասխանը տուի ։
5 Ու հինգերորդ անգամին Սանա-
բաղատ նոյն խօսքերով իր մանչը
Էինծի խրկեց , ձեռքը մէկ բաց
6 Թուղթով մը՝ Որուն մէջը այսպէս
գրուած էր . Ազգաց մէջը լսուեցաւ ,
ու Գեսամ կ'ըսէ որ Դուն ու
Հրէաները ապստամբել կը խոր-
հիք . դուն անոր համար կը շինես
պարիսպը , որ անոնց Թագաւոր
7 ըլլաս , Էինչպես որ կ'ըսուի" ։ Ու
նաև Երուսաղէմի մէջ մարգարէ-
ներ հաստատեցիր , որ քարոզեն
ու քեզի համար ըսեն , Թէ Անիկայ

Ե Եզր · բ · 10 : 19 : գ · 1 : 7 :

Բ Գէ · գ · 1 : 3 :

Գ Առակ · իշ · 24 , 25 :

Դ Մ՚ · բ · 12 : ԳԼ · ժա · 35

Ե Սաղ · լբ · 12 , 32 :

Ե Եզր · ա · 19 :

‡ Եբր · աս խօսքերուն համեմատ ։

Ն·ՔՋ·445

Հրէաստանի թագաւոր է . ու հիմա աս խօսքերը թագաւորին ականջը պիտի հասնի . ուրեմն եկուր որ մէկտեղ խորհուրդ ընենք :

8 Բայց ես անոր ՙայդ խրկեցի ու ըսի , Բանը քու ըսած խօսքերուդ պէս չէ , հապա ատոնք դուն քու
9 սրտեդ կ՚ուրբեցիր : (Վասն զի անոնց ամէնը մեզ կը վախցընէին՝ ըսելով , Թող անոնց ձեռքը ան գործէն թուլնայ , որ չկատարուի : Ու հիմա , ով Տէր , իմ ձեռքերս ուժովցուր :)
10 Ու ես Մեհետաբէելի որդւոյն Դալայիայի որդւոյն Սեմայիային տունը մտայ . և անիկայ փակ ՙրնչուած էր , ու ըսաւ , Եկո՛ւր մեզ տեղ Աստուծոյ տունը՝ տաճարին մէջը երթանք , ու տաճարին դռները գոցենք . վասն զի քեզ մեռցընելու կու գան . ու անոնք գիշերով պիտի դան քեզ մեռցընելու :
11 Ու ես ըսի , Միթէ ինծի պէս մարդ կը փախչի՞ . և ով կայ ինծի պէս որ տաճարը մտնէ ապրելու համար .
12 չեմ մտներ : Ու աղէկ հասկըցայ որ զանիկայ Աստուած խրկած չէր , հապա ես իմ վրաս ՙմարգարէութիւնը ՙխօսեցաւ . վասն զի Ցուբիա ու Սանաբաղատ զանիկայ
13 վարձքով բռներ էին : Ես ասոր համար վարձքով բռներ էին զանիկայ , որ ես վախնամ , ու ասանկ ընելով՝ մեղանչեմ , որ զիս բամբասելու ու իմ անունս աւրելու
14 պատճառ մը ունենան : ՙՈվ Սանաբաղատ ու իրենց գործոցը համեմատ , ու Նովադիա ՙմարգարէուհին , ու զիս վախցընող միւս մարգարէները յիշէ :
15 Ես պարիսպը խլուվ ՙմոռն քսան ու հինգերորդ օրը յիսունուերկու օրուան մէջ լմընցաւ :
16 Ու երբոր մեր ամէն թշնամիները լսեցին , մեր բոլորտիքը եղող ամէն ազգերը վախցան ու շատ ամչցան , ու Աստուծոյն օգնականութեամբը կատարուեցաւ :
17 Ես ան օրերը Ցուդայի ազնուականներէն Ցուբիային շատ նամակներ կ՚երթար , Ցուբիայէն ալ ա-
18 նոնց կու գար . Վասն զի Ցուդային շատ մարդիկներ անոր հետ երդումով միաբաներ էին . քանզի անիկայ Արահեան Սեքենիային փեսան էր , ու անոր որդին Յօհանանը Բարաքիայի որդւոյն Մեսուղամին աղջիկը առեր էր : Նաև իմ առջեւս անոր աղէկութիւնները կը զրուցէին , ու իմ խօսքերս անոր կը հասցընէին . և Ցուբիա ՙնոյնպէս նամակներ կը խրկեր զիս վախցընելու համար :

Ն·ՔՋ·ԽԲ 445

ԳԼ·Է

1 Երբոր պարիսպը լմընցաւ , և դռներուն փեղկերը անցուցի , ու դռնապաններ , երգեցողներ ու
2 Ղեւտացիներ դրուեցան , իմ եղբայրս Անանին , ու պալատին իշխանը Անանիան՝ (որ հաւատարիմ , ու շատերէն աւելի Աստուծմէ վախցող մարդ մըն էր ,) Երուսաղեմի
3 գլխի վրայ դրի , Ու անոնց ըսի , Մինչեւ որ արեւը չտաքնայ , Երուսաղեմին դռները չբացուին . և իրենց ներկայութեամբը դռները գոցեն , ու նիդերը դնեն , ու Երուսաղեմի բնակիչներէն պահապաններ կարգեն , ամէն մէկը իր պահպանութեանը մէջ , ու ամէն մէկը իր տունը դիմացը .
4 Քաղաքը ընդարձակ ու մեծ էր . բայց մէջի ժողովուրդը քիչ էր , ու
5 տուներ չշինուած չէր : Ես իմ Աստուածս իմ սրտիս մէջը դրաւ , որ ազնուականները , ոստիկանները ու ժողովուրդը ժողվեմ որ արձանագրուին . ու առջի անգամ գէղ ու Ներ եկողներուն մէկ ազգաբանութեան գիրքը գտայ , ու անոր մէջը պապէս գրուած գտայ .
6 Բաբելոնի Նաբուգոդոնոսոր թագաւորին տարած գերիներէն ելլող գաւառի բնակիչները ասոնք էին , որոնք Երուսաղէմ ու Ցուդա դարձան , ամէն մէկը իր քաղաքը .
7 Ու Զորաբաբէլին , Եշուային , Նէեմիային , Ազարիային , Ռաամիային , Նահամանիին , Մուրդքէին , Բաղասանին , Մասփարաթին , Բագուէին , Նաւումին ՙև Բանայիին հետ եկան : Ես ՙկը խորայէլ ժողովուրդին մարդոցը
8 թիւը . Փարոսի որդիքը՝ երկու հազար հարիւր եօթանասունուերկու .
9 կու . Սափատիայի որդիքը՝ երեք
10 հարիւր եօթանասունուերկու . Արահի որդիքը՝ վեց հարիւր յիսուն
11 ուերկու . Փահաթ Մովաբի որդիքը Եշուայի ու Ցովաբի որդիներէն՝ երկու հազար ութը հարիւր տասն
12 ուութ . Եղամի որդիքը՝ հազար
13 երկու հարիւր յիսունուչորս . Զաթուի որդիքը՝ ութը հարիւր քառասունուհինգ . Զաքքայի որդիքը՝
14 եօթը հարիւր վաթսուն . Բանուիի
15

Ն·ՔՋ·ԽԲ 445

ՙԳԼ·Ը·10 ; Գ·1·7 ; Զ·1 ;

ՙՍԱՂ·ՃԺԷ·2 ;

ՙԳԼ·Ը·1 ; ՙԵԶՐ·Բ·1 ; ՙԱ ;

ՙԵԶԿ·Ժ·22 ;

ՙԳԼ·Ժ·29 ;

ՙԵԶԿ·Ժ·17 ;

ԽԲ 445

ՙԵԶՐ·Ը·21 ;

ՙԳԼ·Ը·1 ;

ԽԲ 536

որդիքը՝ վեց հարիւր քառասունու-
16 ութը · Բեբայիի որդիքը՝ վեց հա-
17 րիւր քառասուներեք · Ազգադի որ-
դիքը՝ երկու հազար իրեք հարիւր
18 քառասուերկու · Ադոնիկամի որդի-
քը՝ վեց հարիւր վաթսունուեօթը ·
19 Բագուէի որդիքը՝ երկու հազար
20 վաթսունուեօթը · Ադինի որդիքը՝
21 վեց հարիւր յիսունուհինգ · Ատերի
որդիքը Եզեկիայէն՝ իննսունուու-
22 թը · Հասումի որդիքը՝ իրեք հա-
23 րիւր քառասուերեք · Բեսէյիի որդի-
24 քը՝ իրեք հարիւր քառասուչորս · Ա-
րիփի որդիքը՝ հարիւր տասուերկու ·
25 Գաբաւոնի որդիքը՝ իննսունու-
26 հինգ · Բեթլեհեմի ու Նետոփայի
մարդիկը՝ հարիւր ութսունուու-
27 թը · Անաթովթի մարդիկը՝ հարիւր
28 քառասուերեք · Ազմաւեթի տանը
մարդիկները՝ քառասունուերկու ·
29 Կարիաթարիմի, Քեփիրայի ու Բե-
րովթի մարդիկը՝ եօթը հարիւր
30 քառասունուիրեք · Ռամայի ու Գա-
բայի մարդիկը՝ վեց հարիւր քսան-
31 ուհինգ · Մաքմասի մարդիկը՝ հարիւր
32 քսանուերկու · Բեթելի ու Գայիի
մարդիկը՝ հարիւր քառասուիրեք ·
33 Միւս Նաբաւեան մարդիկը՝ յիսուն-
34 ուերկու · Միւս Եղամին որդիքը՝
հազար երկու հարիւր յիսունու-
35 չորս · Հարիմի որդիքը՝ իրեք հա-
36 րիւր քսան · Երիքովի որդիքը՝ իրեք
37 հարիւր քառասունուհինգ · Ղոմզի,
Ադիդի ու Ոնովմի որդիքը՝ եօթը
38 հարիւր քսանուհինգ · Սենաայի որ-
դիքը՝ իրեք հազար ինը հարիւր ե-
սուն ։

39 Քահանաները՝ Յեդայիայի տունէն
Յեշուայիայի որդիքը՝ ինը հարիւր
40 եօթանասունուիրեք · Ը Իմմերի
որդիքը՝ հազար յիսունուերկու ·
41 Փասուրի որդիքը՝ հազար երկու
42 հարիւր քառասունուեօթը · Ը Հա-
րիմի որդիքը՝ հազար տասնուեօթն
էին ։

43 Ղեւտացիները՝ Ովդուիայի որ-
դիներէն Յեսուի ու Կադմիելի որ-
դիքը՝ եօթանասունուչորս էին ։
44 Երգեցողները՝ Ասաֆի որդիքը՝
հարիւր քառասունուութ էին ։
45 Դռնապանները՝ Սեղղումի որդի-
քը, Ատերի որդիքը, Յեղմոնի
որդիքը, Ակկուբի որդիքը, Ատի-
տայի որդիքը, Սուբայի որդիքը՝
հարիւր երսունուութ էին ։
46 Նաթինայիմները՝ ասոնք էին ·
Սիհայի որդիքը, Ասուփայի որդի-
47 քը, Տաբաոթի որդիքը, Կերոսի
որդիքը, Սիայի որդիքը, Փադոնի
48 որդիքը, Ղաբանայի որդիքը, Ա-
գաբայի որդիքը, Սաղմայի որդի-
49 քը, Անանի որդիքը, Գեդդելի որ-
50 դիքը, Գասարի որդիքը, Ռեայիա-
յի որդիքը, Ռասինի որդիքը, Նե-
51 կոդայի որդիքը, Գազամի որդիքը,
Ոզայի որդիքը, Փասեխի որդիքը,
52 Բասիի որդիքը, Մովանիմի որդի-
53 քը, Նեփուսիմի որդիքը, Բակ-
բակի որդիքը, Ակուփայի որդիքը,
54 Արուրի որդիքը, Բասաղոթի որ-
դիքը, Մեհիդայի որդիքը, Արսայի
55 որդիքը, Բարկոսի որդիքը, Սիսա-
րայի որդիքը, Թամայի որդիքը,
56 Նեսիայի որդիքը, Ատեփայի որ-
57 դիքը · Սողոմոնի ծառաներուն որ-
դիքը՝ Սոտէի որդիքը, Սոփերաթի
58 որդիքը, Փարեդայի որդիքը, Ցե-
ղայի որդիքը, Դերկոնի որդիքը,
59 Գեդդելի որդիքը, Սափատիայի
որդիքը, Ատտիլի որդիքը, Փա-
քարաթ ասեբայիմի որդիքը, Ա-
60 մոնի որդիքը · Բոլոր Նաթինա-
յիմները ու Սողոմոնի ծառաներ-
ուն որդիքը իրեք հարիւր իննս-
սունուերկու էին ։

61 Ա Ու Թելմելայէն, Թելարսայէն,
Քերուբէն, Ադդոնէն ու Իմմերէն
ելլողները ասոնք էին, և իրենց
հայրերուն տունը ու իրենց սե-
րունդը՝ այսինքն Իսրայէլէն ըլլալ-
նին յուցընելու կարող չէղան ·
62 Դալայիայի որդիքը, Ցուբիայի
որդիքը, Նեկոդայի որդիքը՝ վեց
հարիւր քառասունուերկու ։
63 Եւ քահանաներէն՝ Աբայիայի որ-
դիքը, Ակկոսի որդիքը, Բերզելիի
որդիքը՝ որ Իւէը Գաղաադացի Բեր-
զելիին աղջիկներէն կնիկ առնելով՝
64 անոնց անունովը կոչուեցաւ ։ Ա-
սոնք իրենց ազգաբանութեան դիր-
քը փնտռեցին, բայց չկրցան գըտ-
նել · ու անմաքուր սեպուելով՝
քահանայութենէ արգիլուեցան ։
65 Եւ * Աթարսաթան անոնց ըսաւ,
Մինչև որ Ուրիմով ու Թումիմով
քահանայ մը չելլէ, անոնք ամե-
նասուրբ բաներէն չուտեն ։
66 Բոլոր ժողովքը միասին քառա-
սունուերկու հազար իրեք հարիւր
67 վաթսուն հոգի էր, բացի անոնց
ծառաներէն ու աղախիններէն,
որոնք եօթը հազար իրեք հարիւր
երսունուեօթն էին · ու անոնց մէ-
ջը երկու հարիւր քառասունհինգ
այր և կին երգեցողներ կային ։
68 Անոնց ձիերը եօթը հարիւր երսուն-
ուվեց, ջորիները երկու հարիւր
69 քառասունհինգ, Ուղտերը չորս
հարիւր երսունհինգ, ու էշերը
վեց հազար եօթը հարիւր քսան
էին ։
70 Ու տոհմերու իշխաններէն ոմանք
գործին համար ընծայ տուին · Ա-
թարսաթան հազար դրամ ոսկի
Յեսուն սկաւառակ, ու հինգ հա-
րիւր երսուն քահանայական պատ-

Ե·ՄՈՒ·ԽԶ· 7։
Ղ·ՄՈՒ·ԽԴ· 14։
Ի·ՑԱՌ·ԱՄՈՍ· Բ·12։ԽԶ· 9։
ԸՄՈՒ·ԽԴ· 8։
Ի ԵԶՐ · Բ · 40։
Ե·ՑԱՌ·ՀԱԳ 12։
Ա·ԵԴ·Բ· 59։
* Կ՚ԵՍՐ·Ն·ՀԱՎ·ՍԱՀ·ՀԼ·Ը· 9։ԺԲ·26։
Ի·ԳԼ·Ը·9։

71 մուճակն տուաւ գանձին ։ Եւ տոհմերու իշխաններէն ոմանք գործաւորու-թեան գանձին Լքսան հազար դրամ ոսկի , ու երկու հազար երկու հարիւր մնաս արծաթի տուին ։
72 Եւ մնացած ժողովուրդին տուածները քսան հազար դրամ ոսկի , ու երկու հազար մնաս արծաթ , ու վաթսունուեօթը քահանայական պատմուճան էր ։ Եւ քահանաները , ու Ղեւտացիները , և դրան նապաններն , ու երգեցողները , և ժողովուրդէն եղողները , ու Նաթանայիմները , և բոլոր Իսրայէլ իրենց քաղաքներուն մէջը բնակեցան ։ Ե՛ւ երբոր եօթներորդ ամիսը հասաւ , Իսրայէլի որդիքը իրենց քաղաքներուն մէջ էին ։

Գ Ե Զ Ր Հ

1 Իսրայէլացւոց ներմուծանգուտիւնը օրէնքը կարդալու ու մարիկ ընելու մէջ ։ 9 Նէեմիա , Եզրաս , ու Ղեւտացիք կը մխիթարեն ժողովուրդը , 13 որոնք լսելու ու սորվելու յօժարամտութիւն ունէին ։ 16 Տաղաւարատարաց տօնը կը պահեն ։

1 Ե՛ւ բոլոր ժողովուրդը մէկ մարդու մը պէս ի Ջուրի դրանը առջևը եղող հրապարակին մէջ ժողովեցան , ու Եզրաս դպիրին ըսին , որ Մովսէսին օրինաց գիրքը բերէ , որն որ Տէրը Իսրայէլին պատուիրած էր ։ 2 Ու Երեսներորդ ամսուն առջի օրը Եզրաս քահանան Երինաց դէպի ժողովքին առջևը բերաւ , որ երիկ ու կնիկ մարդիկներ , ու ամէն լսելու ու հասկընալու կարողութիւն ունեցողներ էին ։ 3 Ներէ քաղաքին դէմ էր ։ Եւ զանիկայ Ջուրի դրանը առջևը եղող հրապարակին մէջ առտուընէ մինչև կէս օր երիկ ու կնիկ մարդիկներուն ու հասկընդողներուն առջևը կարդաց ։ և բոլոր ժողովուրդը իրենց ականջները օրինաց գիրքին 4 դարձուցած էին ։ Ու Եզրաս դպիրը յատուկ ասոր համար շինուած փայտեղէն բեմին վրայ կայնեցաւ ։ ու անոր քովը աջ կողմը Մատաթիա , Սեմա , Անաիա , Ուրիա , Քեղկիա ու Մասեիա , և ձախ կողմը Փադայիա , Միսայէլ , Մեղքիա , Հասում , Հասբադանա , Զաքարիա ու Մեսուղամ 5 կայնեցան ։ Ու Եզրաս գիրքը բացաւ բոլոր ժողովուրդին աչքերուն առջևը ։ վասն զի ինքը բոլոր ժողովուրդէն բարձր էր ։ ու զանիկայ բացածին պէս բոլոր ժողովուրդը 6 Հոգի վրայ եկաւ ։ Ան ատենը Եզրաս Եհովայ մեծ Աստուածը օրհնեց ։ ու բոլոր ժողովուրդը Ձեռքերնին վերցուցին , Ու Ամէն , Ամէն բսին ։ և Իրենց երեսին վրայ գետինը ծռելով Տէրոջը երկրպագութիւն բրին ։ 7 Ու Յեսուա , Բանի , Սարաբիա , Յամին , Ակկուբ , Սաբեթա , Ովդիա , Մասեիա , Կովդետա , Ազարիա , Յովզաբադ , Անան , Փաղայիա ու Ղեւտացիք Օրէնքը ժողովուրդին կը հասկըցընէին ։ և ժողովուրդը իրենց կարգին 8 դովը կայներ էին ։ Անոնք Աստուծոյ օրինաց գիրքը յստակ կերպով կարդացին , ու մեկնութիւնը տալով կարդացածնին հասկըցուցին ։
9 Ե՛ւ Նէեմիա Աթարաթեան , ու Եզրաս քահանան ու դպիրը , և Ժողովուրդին հասկըցընող Ղեւտացիները բոլոր ժողովուրդին բսին , Եա օրս ձեր Տէր Աստուծոյն սուրբ օր ըլլէ է . Սուգ մի ընէք ու մի լաք ։ վասն զի բոլոր ժողովուրդը կու լային երբոր օրէնքին 10 խօսքերը կը լսէին ։ Եւ անոնց բսաւ , Գացէք , պարարտ բաներ կերէք , ու անոյշ բաներ խմեցէք , ու պատրաստութիւն չտեսնողներուն Բաժիններ խրկեցէք ։ քանզի աս օրս մեր Տէրոջը սուրբ օր ըլլէ է , ու մի տրտմիք ։ վասն զի Տէրոջը ուրախութիւնը 11 ձեր զօրութիւնն է ։ Ան ատենը Ղեւտացիք բոլոր ժողովուրդը լռեցուցին ըսելով , Լուռ կեցէք , քանզի սրիկայ սուրբ օր է , ու մի տրտմիք ։ Եւ բոլոր ժողովուրդը 12 գացին ուտելու ու խմելու , ու Բաժիններ խրկելու , և մեծ ուրախութիւն ընելու դացին ։ վասն զի իրենց բացատրուած խօսքերը Հասկըցան ։
13 Ու երկրորդ օրը բոլոր ժողովուրդին տոհմապետները , քահանաները ու Ղեւտացիները Եզրաս դպիրին քովը ժողոված եղան , որ օրէնքին խօսքերը հասկընան ։ Եւ 14 օրինաց գրէն մէջ գրուած գտան որ Տէրը Մովսէսին ձեռքովը հրամայեր է , որ եօթներորդ ամսուն տօնին ատենը Իսրայէլի որդիքը Տաղաւարաներու մէջ բնակին , 15 Նաև իրենց ամէն քաղաքներուն մէջ ու Երուսաղեմի մէջ Հրապարակն ալ քարոզեն բսելով , Լեռը երթալ , Ձէթենիի ոստեր , իւղի ծառի ոստեր , ու մրտենիի ոստեր , և արմաւենիի ոստեր , ու տերեւախիտ ծառերու ոստեր բերէք , որ տաղաւարներ շինեն , ինչպես որ գրուած է ։ Եւ ժողովուրդը ելաւ ու բերաւ ։ ու ամէն մարդ Իր տանիքին վրայ , ու իր գաւիթին մէջ , և Աստուծոյ տանը գաւիթներուն մէջ , ու Ջուրի դրանը հրապարակին մէջ , Ու Եփրեմի դրանը հրապարակին մէջ իրենց տարան 17 տարներ շինեցին ։ Ու գերութենէն

Ն ։ Ք ։ Ղէ ։ Էջ 536
ԼԵզր ։ Բ ։ 69 ։
Ի Եզր ։ Գ ։ 1 ։
Էջր 445 ։ Եզր ։ Գ ։ 1 ։ Ի Գւ ։ Գ ։ 26 ։ Ն Եզր ։ Է ։ 6 ։
Գ Ղէ ։ Խգ ։ 24 ։
Ի Բ Օր ։ Լ ։ 11 ՝ 12 ։
Ղ Դաան ։ Գ ։ 20 ։
Ե Ղզր ։ Գ ։ 41 ։ ա Ցհ. Բ ։ 8 ։
Ը Ակոր ։ Ժգ ։ 16 ։
Ի Ել ։ Գ ։ 31 ։ Ժբ ։ 27 ։ Բ Մն ։ Ի ։ 18 ։
Ն ։ Ք ։ Ղէ ։ Էջր 445
Ե Ղզր ։ Գ ։ 63 ։ Գկ ։ Ը ։ 65 ։ Ջ ։ 1 ։
Լ Բ Մն ։ Լբ ։ 8 ։ Հզր 8 ։
Ի Ղէ ։ Իգ ։ 24 ։ Թաս ։ Իթ ։ 1 ։
Ե Բ Օր ։ Ժգ ։ 14 ՝ 15 ։ Ծաղ ։ Գ ։ 4 ։
Ն Եսթ ։ Թ ։ 19 ։ 22 ։ Ցայս ։ Ժա ։ 10 ։
Հ Հմր 10 ։
Յ Հմր 7 ՝ 8 ։
Ղ Ղէ ։ Իգ ։ 84 ՝ 42 ։ Բ Օր ։ Ժգ ։ 13 ։ Ե Բ Օր ։ Ժգ ։ 16 ։
Ի Ղէ ։ Իգ ։ 4 ։ Յ Ղէ ։ Իգ ։ 40 ։
Ե Բ Օր ։ Իբ ։ 8 ։
Ը Գկ ։ Ժբ ։ 37 ։ Ա Դ ։ Թագ ։ Ժգ ։ 13 ։ Գկ ։ Ժբ ։ 39 ։

դարձողներուն բոլոր ժողովքը տաղաւարները չինեցին , ու տաղաւարներու մէջ նստան . վասն զի իսրայէլէ որդիքը Նաւէան ցեսուին օրերէն մինչև ան օրը այնպէս ըրած չէին . ու խիստ ՚մեծ ուրախու-
18 Թիւն եղաւ : Եւ ՚առջի օրէն մինչև ետքի օրը ամէն օր Աստուծոյ օրինաց գիրքը կարդացուեցաւ . ու ՚ետքը օր տօն ըրին , և ուրիշորդ օրը հանդիսաւոր ժողովով եղաւ , ՚ինչպէս որ հրամայուած էր :

ԳԼ . Ք

1 Ժողովուրդին հանդիսաւոր ծոմապահութիւնը ու ապաշխարութիւնը : 4 Ղեւտացիք բարեպաշտութեամբ կը խոստովանին Թէ՛ Աստուծոյ բարութիւնը և Թէ իրենց չարութիւնը :

445

ա Գլ . ը . 2 :
բ Ցես . է . 6 :
ա Թագ . դ . 12 : բ Թագ . ա . 2 : Ցոբ . բ . 12 :
գ Նեհ . է . 8 : 11 : Գլ . Ժգ . 3 , 30 :
դ Գլ . ը . 7 , 8 :

1 Եւ ՚ասս ամսուն քսանչորերորդ օրը Իսրայէլէ որդիքը ծոմով , քուրձերով ի՛ւ վրանին հող ցո-
2 Նած՝ մկտեղ ժողվուեցան : Եւ Իսրայէլէ որդիքը բոլոր օտարազգիներէն զատուեցան , ու ԱՒՏՈՒ-ծոյ ա՛Վ-ը կայնելով՝ իրենց մեղքերը ու իրենց հայրերուն անօրէնու-
3 Թիւնները խոստովանեցան : Եւ իրենց տեղը կայնելով՝ օրուան չորրորդ մասը Տիրոջ Ցեր Աստուծոյն օրինաց դրքէն կարդացին , ու չորրորդ մասը իրենց Ցեր Աստուծոյն խոստովանութիւն ու երկրպագութիւն ըրին :
4 Եւ Ցեսու , Բանի , Կադմիէլ , Սաբանիա , Բունի , Սարաբիա , Բանի ա՛ Քենանի Ղեւտացիները *բեմին վրայ ելան , ու իրենց Ցեր Աստուծոյն բարձր ձայնով աղա-
5 ղակեցին : Եւ Ցեսու , Կադմիէլ , Բանի , Ղաբանիա , Սարաբիա , Ովզիա , Սարանիա ա՛ Փեթայիա Ղեւտացիները ըսին , Ելի՛ք , ձեր Ցեր Աստուածը յաւիտեանս յաւիտենից օրհնեցէք :

Օրհնեալ ըլլայ Է՛քոյ փառաւորեալ անունդ , ու ամէն օրհնութենէ ու գոհութենէ բարձր ըլլայ :
6 Ղ՚Դուն՚ միայն Դուն Ցեր ես . երկինքը , Է՛երկնից երկինքը և ՚անոր բոլոր զօրքերը , երկիրը ու բոլոր անոր վրայ եղածը , ծովերը ու բոլոր անոնց մէջ եղածը Է՛դուն բա-
տեղծեցիր . և Ծ՚ամենուն Դուն կենդանութիւն կու տաս , ու երկնից զօրքերը քեզի երկրպագութիւն
7 կ՚ընեն : Դուն ես ան Ցեր Աստուածը՝ որ Է՛Աբրամը ընտրեցիր , և զանիկայ քաղդէացւոց Ու՛ր ՚ժողովէն հանեցիր , ու անոր անունը
8 Աբրահա՛մ դրիր . Եւ անոր սիրտը քու առջևդ Է՛հաւատարիմ գտար , ու անոր հետ Ծ՚ուխտ ըրիր որ քա-

նանացւոց , քետացւոց , Ամորհացւոց , Փերեզացւոց , Եբուսացւոց ու Գերգեսացւոց երկիրը անոր սերունդին տաս . ու կ՚քու խօսքդ հաստատեցիր , վասն զի արդար ես .
9 Ու Եգիպտոսի մէջ հ՚մեր հայրերուն նեղութեանը նայեցար , ու կարմիր ծովուն վրայ Ն՚անոնց աղա-
10 ղակը լսեցիր . Եւ Ղ՚Փարաւոնին ու անոր բոլոր Ծառաներուն , ու անոր երկրին բոլոր ժողովուրդին նշաններ ու հրաշքներ ցուցուցիր . վասն զի գիտցար որ անոնց վրայ Ճ՚հպարտացան . ու ասս օրուան պէս
11 Ր՚դեզի անուն վաստրկեցար . Ր՚Եւ Ծովը անոնց առջևը պատուեցիր , անանկ որ Ծովուն մէջէն ցամաքով անցան , և զանոնք հալածողները Ն՚խորունկ ջուրերու մէջ Ն՚ետ-ետ՚ քարի պէս անդունդը նետեցիր :
12 Եւ ցորկը ամպի սիւնով , ու գիշերը անոնց դացած ճամբան լուսաւորելու համար՝ կրակի սիւնով Ն՚առաջնորդեցիր անոնց :
13 Նաև ՚Սինայ լեռանը վրայ Է՚ջար , ու անոնց հետ երկինքէն խօսեցար . և անոնց Ն՚ուղիղ դատաստանները , ճշմարիտ օրէնքները ա՛ բարի կանոնները ու պատուիրանքները տուիր .
14 Եւ քու ՚Սուրբ շաբաթդ անոնց գիտցուցիր , ու քու Ծառայիդ Մովսէսին Ձեռ-քովը անոնց պատուիրանքներ , կանոններ ու օրէնք-
15 Ներ հրամայեցիր . Ու երբոր անօթեւեցան , անոնց Ն՚երկինքէն հաց տուիր , ու երբոր Ծարւեցան Ջ՚անոնց ՚ապառաժէն ջուր հանեցիր . և անոնց ըսիր , որ ՚մտնեն ու ժառանգեն ան երկիրը՝ որն որ ա-
նոնց տալու համար Ֆ՚ձեռքդ վերցուցիր՚ :
16 Է՚Բայց անոնք՝ այսինքն մեր հայրերը հպարտացան , ու ՚իրենց պարանոցը խստացուցին , և քու պատուիրանքներուդ Դ՚եղանդութիւն
17 չըրին , Ու չուզեցին մնալ ընել , Ե՚և անոնց մէջը ըրած հրաշքներդ չյիշեցին . հապա իրենց պարանոցը խստացուցին , ու իրենց ապստամբութեամբ Ց՚իրենց Ծառայութենէը դառնալու գլուխ դրին . բայց դուն ներող , ՚ողորմած , դթած , երկայնամիտ և բազում՚ողորմ՚ Աստուած ըլլալով , զանոնք երե-
18 ակ չձգեցիր . Մանաւանդ Է՚երբոր անոնք իրենց Ձուլածոյ որթ շինեցին , ու Քեզ Եգիպտոսէն հանող Աստուածդ ասիկայ է՝ ըսելով , Ֆէ-
19 մեծագէս անարգեցին , Դուն քու ՚մեծ ողորմութեամբդ զանոնք անապատին մէջ երեսկ չձգեցիր . Ճամբան անոնց առաջնորդութիւն ընելու համար՝ ցորեկը ՚ամպի սիւ-

ե Ցես . իգ . 14 :
զ Եզ . բ . 25 : գ . 7 :
է Նե . Ժգ . 10 : Ես . կ . 6 : Բ . Ժ . Ժբ . Ժդ :
ը Նե . Ժբ . 11 :
թ Ել . Թ . 16 : Ես . կդ . 12 , 14 : Երեմ . լբ . 20 : Դան . Թ . 15 :
ժ Ել . Ժգ . 21 , 22 , 27 , 28 : Սաղ . Ղբ . 13 :
ժա Ել . Ժե . 5 , 10 :
ժբ Ել . Ժգ . 21 : Թ . Ել . Ժ . 20 : ի . 1 : Ղ Սաղ . Ժհ . 8 , 9 : Հռով . ե . 12 :
ժգ Ես . բ . 3 : Ել . ի . 8 : Ա1 :
ժդ Ել . Ժ . 14 , 15 : Ցես . գ . 31 :
ժե Ել . Ժե . 6 : Թու . ի . 9 : Ա :
ժզ Ցօ . ա . 8 :
ժէ Յի՛ Երդում ըրէր . Թուղ . Ժգ . 30 :
ժը Ջ Ջիր 29 : Սաղ . Ճգ . 6 :
ի Ցօ . լ . 27 : Գ Թագ . Ժե . 14 : Բ Մն . Լ . 8 : Երեմ . Ժհ . 15 :
ի Սաղ . Ղբ . 11 , 42 , 43 :
ի Թու . Ժգ . 4 :
ի Ել . Լգ . 6 : Թու . Ժգ . 18 : Սաղ . Ճգ . 5 , 15 : Եզեկ . բ . 13 :
ի Ել . լբ . 4 :
ի Ջիր 27 : Սաղ . Ճգ . 45 :
ի Ել . Ժգ . 21 , 22 : Թու . Ժգ . 14 : ա Պտր . Ժ . 11 :

Ն · ք · Ը · 445

նը , ու գիշերը անոնց գացած ճամբան լուսաւորելու համար կրակի սիւնը անոնց վրայէն չվերցուցիր ։
20 Նաև զանոնք իմաստուն ընելու համար քու Հոգիդ տուիր , ու անոնց բերնէն քու մանանադ չպակսեցուցիր , ու ծարաւած անոնց ջուր տուիր ։ 21 Եւ զանոնք քառասուն տարի անապատին մէջը կերակրեցիր . անոնց բան մը չպակսեցաւ , անոնց հանդերձները չմաշեցան , ու անոնց ոտքերը չուռեցան ։ 22 Եւ անոնց թագաւորութիւններ ու ժողովուրդներ տուիր , ու անոնց սահմանները որոշեցիր . ու Սեհոնին երկիրը՝ այսինքն Եսեբոնի թագաւորին երկիրը , ու Բասանի Ովգ թագաւորին երկիրը ժառանգեցին ։ 23 Եւ անոնց որդիները երկնից աստղերուն չափ շատցուցիր . ու տարիր զանոնք անոնց երկիրը՝ որուն որ անոնց հայրերուն խոստացար էիր , թէ անոնք հոն պիտի մտնեն ու ան երկիրը ժառանգեցին . 24 և էան երկրին մէջ բնակող քանանացիները անոնց առջևը նուաճեցուցիր , ու զանոնք ու անոնց թագաւորները ու երկրին ժողովուրդը անոնց ձեռքը տուիր , որ ուզածնուն պէս վարուին անոնց հետ ։ 25 Եւ պարսպաւոր քաղաքներ ու պարարտ երկիր մը առին . ու ամէն բարիքով լեցուն տուներ , փորուած ջրհորներ , այգիներ , ձիթենիներ ու պտղաբեր ծառեր առատօրէն ժառանգեցին . ու կերան , կշտացան ու էպիրցան , և քու մեծամեծ էբարիքներովդ զուարճացան ։
26 Սակայն քեզի Ե անհնազանդութիւն ու ապստամբութիւն ըրին . և քու օրէնքդ Ե հետևնին ձգեցին , ու քու Ե մարգարէներդ ալ մեռցուցին , որ զանոնք քեզի դարձնելու համար * անոնց վկայութիւն կուտային " . և էիղ մեծապէս անարգեցին ։ 27 Ըին ։ Հ Եւ զանոնք իրենց թշնամիներուն ձեռքը մատնեցիր , որ զանոնք նեղեցին . ու երբոր իրենց նեղութեան ատենը քեզի աղաղակեցին , դուն Ե երկինքէն լսեցիր , և քու առատ ողորմութեանդ համեմատ շատ անգամ զանոնք ազատեցիր ։ 28 Եւ երբոր հանգստութիւն գտան , ետևնէն քու առջևդ չարութիւն ըրին . ու զանոնք իրենց թշնամիներուն ձեռքը թողուցիր , որ անոնց վրայ տիրեցին . ու երբոր նորէն քեզի աղաղակեցին , դուն երկինքէն լսեցիր , և քու ողորմութեանդ համեմատ շատ անգամ զանոնք ազատեցիր ։ 29 Եւ քու օրէնքիդ դարձնելու համար անոնց վկայութիւն ըրիր . բայց անոնք չհպարտացան , ու քու հրամաններուդ չլսեցան , դուն չերին , և քու պատուիրանքներուդ դէմ մեղք գործեցին , (որ զանոնք պահող մարդը ապրեցնի վրանով կ՚ապրի ,) ու իրենց ուսերը չկոնաքհեցուցին , հապա իրենց պարանոցը խստացուցին ։ 30 Ու չհանդուրժեցիր չերին ։ Եւ շատ տարիներ անոնց երկայնմտութիւն ըրիր , ու քու Հոգիովդ քու մարգարէներուդ ձեռքովը անոնց վկայութիւն ըրիր . բայց անոնք մտիկ չերին . ուստի զանոնք երկիրներուն ժողովրդոցը 31 ձեռքը մատնեցիր ։ Սակայն քու առատ ողորմածութեամբդ Ը զանոնք բոլորովին չկորսընցուցիր ու չմերժեցիր , վասն զի դուն Ո ողորմած ու գթած Աստուած ես ։
32 Եւ հիմա՝ ով Աստուած մեր , որ Ո ուխտ ու ողորմութիւն պահող՝ մեծ , զօրաւոր ու ահեղ Աստուած ես , Ի Ասորեստանի թագաւորներուն օրերէն մինչև աս օրս մեզի , մեր թագաւորներուն , մեր իշխաններուն , մեր քահանաներուն , մեր մարգարէներուն , մեր հայրերուն և քու բոլոր ժողովուրդիդ ամէն պատահած նեղութիւնները քու առ-
33 ջևդ քիչ չերևնան ։ Սակայն բոլոր մեզի պատահած բաներուն մէջ Ո դուն արդար ես . քանզի դուն ճշմարտութեամբ ըրիր , բայց 34 Ը մենք անօրէնութիւն ըրինք ։ Ու մեր թագաւորները , իշխանները , քահանաները ու հայրերը քու օրէնքդ չպահեցին , ու քու պատուիրանքներդ ու անոնց ըրած
35 վկայութիւններդ մտիկ չըրին ։ Եւ անոնք իրենց թագաւորութեան ատենը , ու անոնց Ե շատ բարիքները տուած ատենդ , և ան ընդարձակ ու Ո պարարտ երկրին մէջ որ անոնց տուիր , Ը քեզի ծառայութիւն չըրին , ու իրենց չար գործքերէն
36 չդարձան ։ Ահա Ո մենք այսօր ծառայ ենք . մանաւանդ ան երկրին մէջ՝ որն որ մեր հայրերուն տուիր , որ անոր պտուղները ու բարիքները ուտեն , ահա մենք հոն ծառայ
37 ենք ։ Եւ ° ան էրկիրը շատ պտուղ կու տայ ան թագաւորներուն , որոնք մեր մեղացը համար մեր վրայ դրիր , ու անոնք Ֆ մեր մարմնոյն վրայ ու մեր անասուններուն վրայ իրենց ուզածին պէս կը տիրեն . ու մենք մեծ նեղութեան մէջ ենք ։
38 Եւ ասոնց համար մենք Ո հաստատ ուխտ մը կ՚ընենք ու կը

Ն · ք · Ը · 445

ի Հիր 16 ։

ֆ Թես · ժա · 17 · Ե · կգ · 11 ։
Ո Եզ · ժ · 15 · Ցեռ · ե · 12 ։
Ը Եզ · ժե · 6 ։
ֆ Ը Օր · բ · 7 ։
Ը Բ Օր · բ · 4 · ԽԲ · 5 ։

ի Թես · խա · 21 , ԷՀ ։

Ո Ծն · խբ · 17 ։

ի Ցես · ա · 2 , ԷՀ ։

Ը Սադ · խգ · 2 , 3 ։

ի Հիր 35 ։ Թես · Ս գ · 28 ։ Բ Օր · բ · 7 , 8 ։ Ե · գեկ · ի · 6 ։
ծ Բ Օր · ղ · 11 ։
ի Բ Օր · լբ · 15 ։
Լ Ովս · գ · 5 ։
Ի Գատ · բ՝ · 11 , 12 ։ Ե · գեկ · ի · 21 ։
ծ գ Թագ · ժգ · 9 ։ Սադ · ծ · 17 ։
Կ գ Թագ · ժը · 4 ։ ժԲ · 10 ։ Բ Մն · իգ · 20 , 21 ։ Պատ · իգ · 37 ։ Գոր · ե · 52 ։
* Կամ՝ զանոնք կը յանդիմանէին ։
հ Գատ · բ · 14 ։ գ · 8 ։ ԷՀ ։ Սադ · ճգ · 41 , 42 ։
ն Սադ · ճգ · 44 ։
Ղ Գատ · բ · 18 ։ գ · 9 ։
մ Գատ · գ · 11 , 12 ։ 30 ։ գ · 1 ։ ե · 31 ։ Ղ · 1 ։
ՙ Սադ · ճգ · 43 ։

դրենք , ու մեր իշխանները , մեր Ղեւտացիները ու մեր քահանաները Է ընդհէ կը կնքեն ։

ԳԼ· Ժ

1 Ուխտը կնքողներուն անունները ։ 29 Ուխտին բովանդակութիւնը ։

— ԳԼ·Թ·38։

1 Ու ՚կնքողները ասոնք էին ։ Ի-
Է ԳԼ·ա·1։
քաղիայի որդին՝ ԷՆԷհեմիա Ու-
2 Թարսաթեան , Սեդեկիա ,
Է ԳԼ·բ·9։
Է Սարա-
3 յիա , Ազարիա , Երեմիա , Փա-
4 սուր , Ամարիա , Մելքիա , Քեթու-
5 տուս , Սաբանիա , Մալուք , Հարիմ ,
6 Մերեմոթ , Աբդիա , Դանիէլ ,
7 Կանաթօն , Բարուք , Մեսուզամ ,
8 Աբիա , Միամին , Մաազիա , Բելգա ու Սեմայիա . ասոնք քահանա-
9 ներն էին ։ Ու Ղեւտացիները՝ Ա-
զանիայի որդին Ջեսու , Բանուի՝ Ենադադի որդիներէն կադմի-
10 էլ · Եւ անոնց եղբայրները՝ Սաբանիա , Ովդիա , Կովդիտա , Փա-
11 ղայիա , Անան , Միքա , Բոռք ,
12 Ռասաբիա , Զաքուր , Սարաբիա ,
13 Սաբանիա , Ովդիա , Բանի ։
14 Բանիներ ։ Ժողովուրդին իշխանները՝ Բարոս , Բահաթ Մովաբ , Ե-
15 ղամ , Զաթու , Բանի , Բունի ,
16 Ազգադ , Բեբայի , Ադոնիա , Բա-
17 գուէ , Ադին , Ատեր , Եզեկիա ,
18 Ազուր , Ովդիա , Հասում , Բէ-
19 սէի , Արիփ , Անաթովթ , Նովբայ ,
20 Մագփիաս , Մեսուզամ , Եզիր ,
21 Մասիփերել , Սադովկ , Ջադդուա ,
22 Փաղատիա , Անան , Անանիա ,
23 Ովսէէ , Անանիա , Ասուբ , (24) Ա-
25 լոէս , Պիլա , Սոբէկ , Հռէհում ,
26 Ռասբանա , Մասեա , Ռքիա ,
27 Անան , Ոնան , Մալուք , Հարիմ ու Բաանա ։

Ղեզր· բ· 36—43։

28 Ղեւ մնացած ժողովուրդը՝ քահանաները , Ղեւտացիները , դռնապանները , երգեցողները , Նաթինայիները , ու երկիրներու ժողովուրդներէն Աստուծոյ օրինացը
Է ԵԶՐ·Թ·1։ Ժ·11։12։ 19։ ԳԼ·Ժգ· 8։
հետեւելու համար Է բոլոր զատուողները , իրենց կիներէն , տղաքներն ու աղջիկները՝ այսինքն ամէն անոնք
Ը Օր·ԺԲ· 12։14։ ԳԼ· Ե·12։13։ Ա ՄՂ·ՃԺԲ· 106։
29 որ կրնային հակրնալ , իրենց եւ
Ի գ Թագ· Իգ·8։ Բ Մն·Լգ·31։ Ժ ԵԼ·Լգ·16։ Բ Օր·Է·8։ ԵԶՐ·Թ· 12։14։ Է ԵԼ·Ի·10։ Ղէ·Իգ·3։ Բ Օր·Ե·12։ Գէ·Ժգ՛15։
բոլոր եղբայրներուն հետ միաբանեցան , Ըռւ անէծքով երդում ըրին , որ Աստուծոյ ծառային Մովսէսին ձեռքովը տրուած Է Աստուծոյ օրէնքին մէջը քալեն , ու մեր ԵՀովայ Ցերոջը բոլոր պատուիրանքները ու դատաստանները և կանոնները պահեն ու կատարեն ։ Եւ
Ի Թագ· Իգ· 3։ Բ Մն·Լգ·31։ Ե Ղէ·Ժ·30։ Ա Կր·Ի·4։ Ե Ղէ·Ժ·30։ Ա Կր·Ի·4։
Խօսք փոխ որ Ժ մեր աղջիկները երկրին ժողովուրդներուն չտանք , և անոնց աղջիկները մեր տղոցը
31 չառնենք ։ Ըռւ երկրին ժողովուրդներուն շաբաթ օրը ծա-

խելու համար բերած ապրանքները և ամէն տեսակ ուտելիք՝ շաբաթ օրը կամ սուրբ օրերը՝ անոնցմէ չառնենք · ու Եօթներորդ տարին ու Ե ամէն պարտքի պահանջմունքը
ԼՂէ·Իգ·10։ 11։ Ղէ·Իե· 4։
32 թողունք ։ Ու մեզի կանոն դրինք ,
Ի Բ Օր·Ժ·6։ 1, 2։ Գէ· Ե·12։
որ մեր Աստուծոյն տանը ծառայութեանը համար ամէն տարի մէկ
33 սիկղէլ երրորդ մասը տանք , Ը Ա-
Ի Ղէ·Իգ·5։ Ճ ։ Բ Մն· Բ·4։ Ի Ցծ Թուս· Իբ·ԼԹ։
ռաջաւորութեան հացին համար , Ի մշտնջենաւոր հացի ընծային համար , մշտնջենաւոր ողջակէզին համար , շաբաթներուն համար , ամսապոյտներուն համար , տօներու համար , սուրբ բաներու համար , ու Իսրայէլին քաւութիւն ըլլալու մեղքի պատարագներուն համար , ու մեր Աստուծոյն տանը ամէն
34 գործքին համար . (Հնէ փայտի ընծային համար՝ քահանաներուն , Ղեւտացիներուն ու ժողովուրդին վիճակ ձգեցինք , որ ըՆՒհյ մեր Ցեր Աստուծոյն սեղանին վրայ վառելու համար , տարուէ տարի՝ որոշուած ատենները ըստ ազգատոհմից մեր Աստուծոյն տունը բերենք , Ի ինչպէս որ օրէնքին մէջ
Ի ՂԼ·Ը·12։
35 գրուած է ։) Ու Ը մեր երկրին ա-
Ի Ցծ Եզր· բ· 3 ։ Ճ ։ Գէ· Է· 8 ։ Ճ ։
ռաջին պտուղները , և ամէն ծառին ամէն առաջին պտուղները տարուէ տարի Ցերոջը տունը տա-
36 նինք ։ Ու մեր որդիներուն ու մեր անասուններուն առջնեկները՝ ինչպէս որ Ժ օրէնքին մէջը գրուած է , ու մեր արջառներուն ու ոչխարներուն առջնեկները մեր Աստուծոյն տունը տանինք՝ մեր Աստուծոյն տանը մէջ պաշտօն կա-
Ի Ել·Ժգ·2։ 12·13։ Ղէ· Իե·26·27։ Թուս· Ժբ· 15, 16։
37 տարող քահանաներուն · Ը ու մեր
Ի Ղէ· Իգ· 17։ Թուս· Ժե·19։ Ժբ· 12։ Ճ ։ Բ Օր·Ժբ·4։ Իղ · 2։
խմորներուն երախայրիները , և մեր ընծաները՝ այսինքն ամէն ծառի պտուղը , գինի ու եղ տանինք քահանաներուն՝ մեր Աստուծոյն տանը սենեակները , ու մեր Ի երկրին տասանորդը Ղեւտացիներուն պատ , ու Ղեւտացիները մեր բոլոր երկրագործութեան քաղաքներուն մէջ
Ի Ղէ· Իգ· 30։ Թուս· Ժբ·21, Ճ։
38 տասանորդները առնեն ։ Ու Ա-
Ի Թուս· Ժբ· 26։
հարոնի որդին քահանան՝ Ղեւտացւոց Ի տասանորդին մէջը՝ Ղեւտացիք տասանորդին տասանորդը մեր Աստուծոյն տունը՝ գանձա-
39 տանը Ղ սենեակները տանին · Վասն զի Իսրայէլի որդիքը ու Ղեւիի որդիքը Ի ցորենին ու գինիին ու ելղին ընծան ան սենեակները պիտի տանին , ուր որ սրբարանին անօթները , ու պաշտօն կատարող քահանաները , ու դռնապանները , ու երգեցողները կը կենան ։ Ու մեր Աստուծոյն տանը վրայով անհոգ պիտի չըլլանք ։
Ի ՄՆ·Թ· 26։ Բ Մն· Լա· 11։ Ա Բ Օր·Ժբ· 6, 11։ Բ Մն·Լա·12։ ԳԼ·Ժգ·12։ Ի ՂԼ·Ժգ·10։ 11։

ԳԼ· ԺԸ

1 Իշխանները , յաժարակամ մարդիկ , ու ժողովուրդէն վճռակով ընտրուած տասներորդ մասը Երուսաղէմ կը բնակին : 3 Անոնց անուններուն ցուցակը : 20 Ժողովուրդին միւս տորդը ուրիշ քաղաքներու մէջը բնակին :

1 Նէ ժողովուրդին իշխանները Երուսաղէմի մէջ բնակեցան . ու միւացած ժողովուրդը վիճակ ձգեցին , որ տասնէն մէկը բերէն Երուսաղէմ՝ սուրբ քաղաքը բնակելու , ու միւս ինը բաժինը ո՞րէն
2 քաղաքներու մէջ բնակին : Եւ ժողովուրդը օրհնեց ան ամէն մարդիկները՝ որոնք ի յաժար կամքը իրենց անձը ընծայեցին Երուսաղէմի մէջ
3 բնակելու : ¶Նէ Երուսաղէմի մէջ բնակող գաւառին իշխանները ասոնք էին . (սակայն Ծուդայի քաղաքներուն մէջ Իսրայէլը , քահանաները , Ղեւտացիները , Ներաթանայիմները ու Սողոմոնին ծառաներուն որդիքը՝ ամէն մարդ իրենց կալուածքին մէջ՝ իրենց քա-
4 ղաքներուն մէջը բնակեցան :) Ու Երուսաղէմի մէջ Ծուդայի որդիներէն ու Բենիամինի որդիներէն բնակեցան :

Ծուդայի որդիներէն՝ Մաղաղէելի որդւոյն Սափատիայի որդւոյն Ամարիայի որդւոյն Զաքարիայի որդւոյն Ղղային որդին Ադայիա ,
5 որ Փարեսի որդիներէն էր , Եւ Սիլօնիի որդւոյն Զաքարիայի որդւոյն Ծովարիբի որդւոյն Ադայիայի որդւոյն Ազայիայի որդւոյն
6 Քոլոզէի որդւոյն Բարուքին որդին Մաասիա : Երուսաղէմի մէջ բնակող Փարեսի որդիներուն ամէնը չորս հարիւր վաթսունուութը զօրաւոր մարդիկ էին :
7 Ու Բենիամինի որդիքը ասոնք էին . Եայիէի որդւոյն Իթիէլի որդւոյն Մաասիայի որդւոյն Կովղիայի որդւոյն Փադայիայի որդւոյն
8 Ծովադի որդւոյն Մեսուղամին որդին Սալլու : Եւ անկէ ետքը Գեբէի , Սելէի , Ե այնը , ինը հա-
9 րիւր քսանուութը հոգի : Ու անոնց վրայ իշխան՝ Զեքրիի որդին Ծովէլէն էր . ու Սենուայի որդին Ծուդա քաղաքին վրայ տեղակալ էր :
10 Ը·քահանաներէն՝ Ծովարիբի որ-
11 դին Ցեդայիա , Ջաքին , Ամասիա՝ Զադոկի տանը վերակացուն՝ Ա քիտովբի որդւոյն Մարիոթի որդւոյն Սադովկի որդւոյն Մեսուղամի որդւոյն
12 Քեղկիային որդին Սարայիա , Եւ անոնց եղբայրները՝ որ Ամասիայ տանը գործը կը բանէին , ուէրը հարիւր քսանուերկու էին . ու Մեղքիայի որդւոյն Փաշուրի որ-

դւոյն Զաքարիայի որդւոյն Ամաշիի որդւոյն Փաղաղէլի որդւոյն
13 Ցերոամին որդին Ադայիա , Ու անոր եղբայրները՝ տոհմապետները երկու հարիւր քառասունուերկու էին . ու Եմմերի որդւոյն Մեսեղամոթի որդւոյն Ահզայի որդւոյն Ազարիելին որդին Ամեսայի ,
14 Եւ անոնց եղբայրները հարիւր քսանուութը զօրաւոր կորիձներ էին . ու անոնց վրայ իշխան Ագեդողիմի որդին Զաբդիէլ էր :
15 Ու Ղևտացիներէն՝ Բունիի որդւոյն Ազարիայի որդւոյն Եզրիկամի որդւոյն Ասուբին որդին Սեմա-
16 յիա , Նաև Սաբեթա ու Ցոզաբադ՝ որոնք Ղևտացւոց իշխաններէն էին , Աստուծոյ տանը Քարէ ա Մ· Իգ· 29 :
17 տաբին դործքին վրայ էին : Եւ Ասափի որդւոյն Զաբդի որդւոյն Միքայի որդին Մաթանիա երգեցողութեան գլխաւորն էր , ու աղօթքներուն օրհնութիւնները նախ անիկայ կը սկսէր երգել . և անոր եղբայրներէն Հակբոկիա երկրորդն էր , ու անկէ ետքը Իդիթունի որդւոյն Գաղաղի որդւոյն Սամուային որդին Ընդա էր :
18 Ա Սուրբ քաղաքին մէջ բնակող բոլոր Ղևտացիները երկու հարիւր ութսունուչորս էին : Ա Հմր· 1 :
19 Եւ դռնապանները Ակկուբ ա Տեղմոն , ու անոնց եղբայրները՝ դռներուն պահապանները հարիւր եօթանասունուերկու էին :
20 Եւ Իսրայէլին , քահանաներուն ա Ղևտացիներուն մնացորդը՝ Ծուդայի բոլոր քաղաքներուն մէջ՝ ամէն մարդ իր ժառանգութեանը մէջ
21 էր : Բայց Նաթանայիմները Ոփազի մէջ կը բնակէին . և Սիա ու Գիսպա Նաթանայիմներուն վրայ էին : Ա Ցմ· դւ· գ· 26 :
22 Ու Երուսաղէմի մէջ Ղևտացւոց վերակացուն՝ Միքայի որդւոյն Մաթանիայի որդւոյն Ասաբիայի որդւոյն Բանիի որդին Ուզի էր , Ասափի որդիներէն երգեցողներուն գործին համար Աստուծոյ տանը
23 գործքին վրայ էին . Վասն զի Ե Ա նոնց համար թագաւորը հրաման տուեր էր , որ երգեցողներուն օրէ Եզր· ը· 8 ; 9 : 20 : Ա Մ·
24 օր ժողովրդին տրուի : Եւ Ցուդայեան Զարայիի որդիներէն Մասիզեելի որդին Փեթայիա ժողովուրդին ամէն գործքին մէջ թագաւորին գործակալն էր : Ա Ն· Ը· 30 :
25 Ու Ցուդայի որդիներէն դեղերու ու արտերու մէջ բնակեցան , այսինքն Կարիաթարբայիի ու անոր դեղերուն մէջ , Դեբոնին ու անոր դեղերուն մէջ , Կաբսեելին ու Ա Ցմ· Ժգ· 15 :
26 անոր դեղերուն մէջ , Ու Եսուային , ու Մօլադային , ու Բեթփա-

27 զԵթին , Եւ Ասեր սուաղին , ու
Բերսաբէէին ու անոր գեղերուն
28 մէջ , Եւ Սիկելակին , ու Մեքո-
29 նային և անոր գեղերուն մէջ , Ու
Ենռեմմնին , Սարասային , Ցերի-
30 մուԹին , Զանովին , Ոդողոմին ու
անոնց գեղերուն մէջ , Լաքիսին
ու անոր արտերուն մէջ , Ազե-
կային ու անոր գեղերուն մէջ ,
ու Բերսաբէէին մինչև Ենոռմի ձո-
րը բնակէցան ։
31 Ու Բենիամինի որդիքը՝ Գաբա-
էին մինչև Մաքմաս , Այիա , ու
Բեթէլ ու անոր գեղերուն մէջ ,
32 ԱնաթովԹ , Նոբ , Անանիա ,
33 Հասոր , Ռամա , Գեթթայիմ ,
34 Հադիդ , Սեբոյիմ , Նեբաղատ ,
35 Ղոդ , Ոնով ու Գիւէքարասիմ
բնակէցան ։
36 Ու Ղևտացիներէն Ծման Ցու-
դայի ու Բենիամինի մէջ բաժ-
նուած էին ։

ԳԼ · ԺԲ

1 Զօրաբաբէլին հետ եկող քահանաները , 8 ու
Ղևտացիները ։ 10 Քահանայապետներուն
յաջորդութիւնը ։ 22 Քանի մը երեւելի Ղև-
տացիներ ։ 27 Պարիսպներուն նուագատեսչ
հանդիսը ։ 44 Ցաճարին մէջ քահանաներուն
ու Ղևտացիներուն համար որոշուած պաշտօն-
ները ։

1 Ի՛ւ Սաղաթիէլեան Զօրաբաբե-
լին ու Եհսուային հետ ելլող քա-
հանաները ու Ղևտացիները ասոնք
են . Ե Սարայիա , Երեմիա , Եզրաս ,
2 Ամարիա , Մալուք , Քետուս ,
3 Սեքենիա , Հռեհում , Մերամոթ ,
4 Ադդով , Կանաթօն , Ե Աբիա ,
5 Միամին , Մովադիա , Բեղգա ,
6 Սեմայիա , Ցովարիբ , Եդայիա ,
7 Սալլու , Ամոկ , Քեղղիա , Եդա-
յիա . Ը Եհսուին օրերը ասոնք
էին քահանաներուն իշխանները
իրենց եղբայրներովը ։
8 Ու Ղևտացիք՝ Եհսու , Բանուի ,
Կադմիէլ , Սարաբիա , Ցուդա ու
Մաթթանիա , Ե ասիկայ իր եղբայր-
ներուն հետ օրհնութեանց վրայ
9 էր . Եւ անոնց եղբայրները Բակբո-
կիա և Ունի անոնց դիմացը ի-
րենց կարգին մէջ կը կայնէին ։
10 Ու Եհսու Ծնաւ Ցովակիմը , և
Ցովակիմ Ծնաւ Եղիասիբը , ու
11 Եղիասիբ Ծնաւ Ցովիադան , Եւ
Ցովիադա Ծնաւ Ցովնաթանը , ու
Ցոնաթան Ծնաւ Ցադդուան ։
12 Եւ Ցովակիմին օրերը տոհմա-
պետ քահանաները ասոնք էին . Սա-
րայիային՝ Մարայիա , Երեմիային՝
13 Անանիա , Եզրասէն՝ Մեսուղամ ,
14 Ամարիային՝ Յոհանան , Մալուքէն՝
Ցոնաթան , Սամանիային՝ Ցով-
15 սեփ , Հարիմէն՝ Եդնայ , Մարիմոթէն՝
16 Քեղկայ , Ադդովէն՝ Զաքարիա ,
17 Կանաթօնէն՝ Մեսուղամ , Աբիա-
յէն՝ Զիքրի , Մինիամինէն՝ Մովա-
18 դիայէն՝ Փաղտի , Բեղգայէն՝ Սա-
մուա , Սեմայիայէն՝ Ցովնաթան ,
19 Ցովարիբէն՝ Մաթթանայ , Եդա-
20 յիայէն՝ Ոզի , Սալլուէն՝ Կալլայ ,
21 Ամոկէն՝ Եբեր , Քեղղիայէն՝ Հասա-
բիա , Եդայիայէն՝ Նաթթանայէլ ։
22 Եղիասիբին , Ցովիադային , Յո-
հանանին ու Ցադդուային օրերը
Ղևտացիք այնէն առնոց տոհմա-
պետները գրուեցան . նաև քահա-
նաները՝ մինչև Պարսից Դարեհին
23 թագաւորութիւնը ։ Ղևիի որ-
դւոցը տոհմապետները մինչև Ե-
ղիասիբեան Յոհանանին օրերը ժա-
մանակագրութեան գրքին մէջ
24 գրուեցան ։ Ու Ղևտացւոց իշխան-
ները Հասբիա , Սարաբիա , ու
Կադմիէլի որդին Եհսու էին . և
անոնց եղբայրները անոնց առջևը
կը կայնէին Ղռաս դասի դէմ , որ
Ե Աստուծոյ մարդուն Դաւիթին
հրամայածին պէս օրհնութիւն ու
25 դոհութիւն մատուցանեն ։ Մա-
թթանիա , Բակբոկիա , Աբդիա ,
Մեսուղամ , Ցեղմոն ու Ակկուբ
դրան շտեմարաններուն մէջ պահ-
պանութիւն ընող դռնապաններ
26 էին ։ Ցովսեդեկեան Եհսուին որ-
դւոյն Ցովակիմին օրերը՝ ու Նեհեմիա
Վկատավարիչին ու Եզրաս քահա-
նային ու Ե դպիրին օրերը ասոնք
էին ։
27 Ու Երուսաղեմի պարսպին Ծնա-
ւակատեաց ատեն Ղևտացիները
փնտռեցին իրենց բոլոր տեղերէն ,
որ զանոնք Երուսաղէմ բերեն , ու
նաւակատիքը ուրախութեամբ ,
եղոհութեամբ , օրհնութիւններով ,
Ծնծղաներով , տաւիղներով ու քր-
28 նարներով կատարեն ։ Ու երգե-
ցողներուն որդիքը Երուսաղեմին
շրջակայ տեղերէն , ու Նետոփա-
29 թացւոց գեղերէն , Եւ *Գաղգա-
ղային տունէն , ու Գաբգայի դաշտե-
րէն , ու Ազմաթեթն Ժողովեցան .
վասն զի երգեցողները Երուսաղեմին
բոլորտիքը իրենց գեղեր շիներ էին ։
30 Եւ քահանաները ու Ղևտացիները
սրբուեցան , ու ժողովուրդը ու
դռները ու պարիսպը սրբեցին ։
31 Եւ Ցուդայի իշխանները պարիս-
պին վրայ հանեցի , ու դոհութիւն
երգող երկու մեծ դաս կարգեցի .
Նէէլը պարսպին վրայ աջ կողմը
Է դէպ ի Աղբիւղ դուռը Ի երթալ
32 Եւ անոր ետեւէն Ոմսէիա , ու
Ցուդայի իշխաններուն կէսը գա-
33 ցին . Նաև Ազարիա , Եզրաս ,
34 Մեսուղամ , Ցուդա , Բենիամին ,
35 Սեմայիա ու Երեմիա . Եւ Ծոռ-
ղերով՝ քահանայից որդիներէն՝

Ե Ա Մ · Գ · 14 ։

ՂԵԶ · Գ · 11 ։
Ե ԱՄՆ · ԻԳ · ԻԵ · ԻՀ ։

ԻԲՐ 536
Ա ԵԶՐ · Բ · 1, 2 ։
Բ Տես գլ. Ժ. 2—8 ։

Ե ՂԵ · Ա · 5 ։

Ը ԵԶՐ · Գ · 2 ։ ԱՂԳ · Ա · 1 ։ ՋՔՐ · Գ · 1 ։

Ե ԳԼ · Ժ · 17 ։

Ը ԳԼ · Ը · 9 ։
Ի ԵԶՐ · Է · 6 · 11 ։

445
ՃՐ ՕՐ · Ի · 5 ։ ՍԱՂ · Լ · ԻՆ վերագիրը ։

Ի ԱՄՆ · ԻԵ · 6 ։ ԲՄՆ · Ե · 13 ։ Ե · 6 ։

*Կ՛ԲԹ · ՂԱՂԳԱՂԱՅԻՆ ։

Լ Ցես ՀՐ 38 ։
Ի ԳԼ · Ը · 18 · Գ · 18 ։

Ք ԹԱՒ · Ժ · 2, 8 ։

Ասափի որդւոյն Զաբուրի որդւոյն
Մէքիայի որդւոյն Մաթանիայի
որդւոյն Սեմայիայի որդւոյն Ցով-
նաթանին որդին Զաբարիա ։
36 Ու անոր եղբայրները՝ Սեմայիա ,
Ազարիէլ , Միլալա , Գիլալա ,
Մաա , Նաթանայէլ , Ցուդա ,
ա Ասանի Աստուծոյ մարդուն
Դաւիթին հերթոց նուագարան-
ներովը Յերեմայէն , ու անոնց առ-
37 ջևէն Եղրաս դպիրը ։ Եւ իրենց
աւջևը եղող Աղբիւրի դուռը էլան ,
ու Դաւիթի քաղաքին աստիճան-
ներէն պարսպին աստիճանը ելան ,
Դաւիթի տանը վրայէն դէպ Ջուրի
ևբևլք մինչև Ջուրի դուռը ։
38 Եւ միւս դոհութիւն երգողներուն
միւս դասը դիմացէն կ՚երթային .
ու ես՝ ժողովուրդին կէսին հետ
պարսպին վրայ՝ փուռերուն աշ-
տարակէն մինչև լայն պարիսպը ,
39 Ու Եփրեմի դռանը վրայէն , և
Հինի դռանը վրայ , ու Ձկանց
դռանը և Անանայելի աշտարա-
կին ու Մէայի աշտարակին վրայ ,
մինչև Ոչխարաց դուռը անոնց ե-
տևէն Յերխայ ։ ու Բահնի դուռ-
40 ը կայնեցան ։ Եւ դոհութիւն եր-
դողներուն երկու դասը Աստուծոյ
տանը մէջ կայնեցան ։ Նոյնպէս ալ
ես ու ոստիկաններուն կէսը՝ որ-
41 իմ հետս էին ։ Նաև քահանաները՝
Եղիակիմ , Մաասիա , Մինիամին ,
Միքիա , Եղիովէնայի , Զաքարիա
42 ա Անանիա փողերով ։ Եւ Մաա-
սիա , Սեմայիա , Եղիազար , Ոզի ,
Ցոհանան , Մեղքիա , Եղամ ու Ե-
զեր ։ Ան ատենը երգեցողները ի-
րենց վերակացուին Յեզերիային հետ
43 ձայներնին վերցուցին ։ Եւ ան օրը
մեծ զոհեր մատուցին և ուրա-
խութիւն ըրին , վասն զի Աստուած
մեծ ուրախութիւնով ուրախացուց
զանոնք . ու կիները ու տղաքներն
ալ ուրախութիւն ըրին , ու Երու-
սաղէմին ուրախութիւնը մինչև հե-
ռու տեղուանք լսուեցաւ ։
44 Եւ ան օրը սենեակներուն վրայ
զանձերուն համար , ընծաներուն
համար , երախայրի պտուղներուն
համար ու տասնորդներուն հա-
մար մարդիկներ որոշուեցան , որ
քաղաքներուն ագարակներէն քա-
հանայից ու Ղևտացւոց օրինաւոր
բաժինները հոն ժողվեն . քանզի
Ցուդան կայնող քահանայից ու
45 Ղևտացւոց վրայ ուրախացաւ . ին-
չու որ անոնք իրենց Աստուծոյն հր-
րամանը ու սրբութեան հրամանը
կը պահէին , նոյնպէս ալ երգեցող-
ները և դռնապանները՝ Դաւիթին
ա անոր որդւոյն Սողոմոնին պա-
46 տուիրածին համեմատ . Վասն զի
առաջ Դաւիթին ու Ասափին օ-
րերը երգեցողներու գլխաւորներ
կար , և զԱստուած օրնելու ու
47 գովելու երգեր ։ Ու բոլոր Իսրայէ-
լը Զօրաբաբելին օրերը ու Նէե-
միային օրերը երգեցողներուն ու
դռնապաններուն օրէ օր ռաճիկ
կու տային . Ու սուրբ բաները
Ղևտացւոց կու տային , Ղևտա-
ցիք ալ Ահարոնի որդւոցը կու
տային ։

ԳԼ · ԺԳ

1 Օրէնքը կարդալուն վրայ օտար ազգերէն կը զատուին ։ 4 Նէեմիա երբոր Երուսաղէմ կը դառնայ՝ սենեակները մաքրել կու տայ , 10 ու Ցերոյձ տանը մէջ ամէն մէկուն պաշ-տօնը կարգի կը դնէ ։ 15 Շաբաթապղծու-թիւնը , 23 ու օտար կիներու հետ ամուս-նանալը կը խափանուի ։

1 Յն օրը ա Մովսէսին գրքէն *կար-
դացուեցաւ ու ժողովուրդը
լսեց՝ , ու հոն գրուած դտնուեցաւ
Ը որ Ամմոնացիք ու Մովաբացիք
Աստուծոյ ժողովքին մէջը յաւի-
2 տեան չմտնեն . Որովհետև անոնք
Իսրայէլի որդիները հացով ու ջը-
րով չդիմաւորեցին . հապա Բա-
ղաամը անոնց դէմ վարձքով բըռ-
նեցին , որ զանոնք անիծէ . Բայց
մեր Աստուածը անէծքը օրհնու-
3 թեան դարձուց ։ Ու երբոր օրհ-
նաց Իսրայէլը լսեցին , Իրարոլոր խառ-
նուած մարդիկները Իսրայէլէն զա-
տեցին ։
4 Բայց ասկէ առաջ Վմեր Աստու-
ծոյն տանը սենեակներուն վերա-
կացուն Եղիասիբ քահանան Ցո-
բիային հետ ազգական եղեր էր ,
5 Ու անոր մէկ մեծ սենեակ մը շիներ
էր ան տեղը՝ Իուր որ առաջ հացի
ընծաները , կնդրուկը ու անօթ-
ները , Ու Ղևտացիներուն , եր-
գեցողներուն և դռնապաններուն
համար որոշուած ցորենին , գինի-
ին ու եղին տասանորդները , ու
քահանաներուն պատ ընծաները
6 կը դնէին ։ Եւ ես ամէն բանէրոհ
ատեն ես Երուսաղէմի մէջ չէի .
Իվասն զի Բաբիլոնի Արտաշէս թա-
գաւորին երսունուերկուերորդ տա-
րին Թագաւորին դայի ։ Ու ժա-
մանակ մը ետքը Թագաւորէն հր-
7 րամայն առի , Ու Երուսաղէմ գա-
լով՝ Եղիասիբին ըրած չարութիւնը
իմացայ , որ Աստուծոյ տանը
8 սենեակ մը շիներ էր ։ Եւ շատ
դժուարեցայ , ու Ցոբիային բոլոր
կարասիները սենեակէն դուրս նե-
9 տեցի ։ Եւ հրաման ըրի , ու Էսե-
նեակները մաքրեցին , և Աստուծոյ
տանը անօթները ու հացի ընծան
10 և կնդրուկը նորէն հոն տարի ։ Ու
նաև իմացայ որ Ղևտացւոց Լեւա-

Ն · ՔՋ · 445

Ել ՄՆ · ԽԵ · 1 , ԵՃ ; ԲՄՆ · ԽԹ · 30 ։

Թ ԹՈՒ · ԺԸ · 21 , 24 ։

Բ ԹՈՒ · ԺԸ · 26 ։

Ա ՄՆ · ԻԳ · 5 ։

ՀԳԼ · Բ · 14 · Գ · 15 ։

ՅԳԼ · Գ · 15 ։

ԼԳԼ · Գ · 26 · Ը · 1 , 3 , 16 · ՓՏՆՀՄ 31 ։

ՄԳԼ · Գ · 11 ։

ՅԳԼ · Գ · 8 ։

Ե ԹՈՒԱ · ԺԳ · 13 ; ԳԼ · Ը · 16 ։

ԼԳԼ · Գ · 6 ։

Ա ԳԼ · Գ · 3 ։

ԼԳԼ · Գ · 1 ։

ՊԳԼ · Գ · 32 ։

ԼԵՐԵՄ . ԼԲ · 2 ։

Ն · ՔՋ · 445

Ա ԲՄՆ · ԼՈ · 11 , 12 ; ԳԼ · ԺԳ · 5 , 12 , 13 ։

Ա ՄՆ · ԽԵ · ԻՀ ։

Ա ԲՄՆ · ԼՈ · 11 , 12 ; ԳԼ · ԺԳ · 5 , 12 , 13 ։

Ե ԹՈՒ · ԺԳ · 13 ։

Ա ՄՆ · ԽԵ · 1 , ԵՃ ; ԲՄՆ · ԽԹ · 30 ։

Ա ԲՕՐ · ԼՈ · 11 , 12 ; Ղ ԹՈՒԳ · ԻԳ · 2 ; ԳԼ · Ը · 3 , 8 ; ԹՒ · 3 ։ ԵՒ · ԼԳ · 16 ։

* ԵԶՐ · ԺԱ · ժողովրդին ականջնե-
րուն կար-
գացուե-
ցաւ ,

Բ Բ ՕՐ · ԻԳ · 3 , 4 ։

Գ ԹՈՒ · ԻԲ · 5 ։ ՑԵՍ · ԻԳ · 9 · 10 ։

Դ ԹՈՒ · ԻԳ · 11 ; ԻՉ · 10 ։ Բ ՕՐ · Իգ · 5 ։

Ե ԳԼ · Բ · 2 ։ Ա · 28 ։

Ղ ԳԼ · ԺԲ · 44 ։

Ե ԳԼ · ԺԲ · 44 ։

Զ ԹՈՒ · ԺԸ · 21 , 24 ։

Ը ԳԼ · Ե · 14 ։ ԻԲՐ 434

Ի ՀԶՐ 1 , 5 ։

Ա ԵԶՐ · ԻԲ · 5 , 15 , 16 , 18 ։

Լ ՄԱԶ · Գ · 8 ։

ժ֊ողովուրդը չէին . վասն զի
սպասաւորութիւն ընող Ղեւա-
ցիները ու երգեցողները՝ ամէնքն
ալ Իրենց ադարակները փախեր
11 էին : Անոր համար ոստիկաններուն
հետ ծվիճեցայ ու ըսի . Ինչո՞ւ
ծոյ տունը կ՚ընէք : Ետու-
նէն ժողվեցի զանոնք ու զիրենք
12 կանգնեցուցի իրենց պաշտօն-
ներուն մէջը հաստատեցի : Եւ
բոլոր Յուդան ցորենին , գինիին
ու եղին տասանորդները զանձա-
13 րանները տարին : Եւ զանձա-
րաններուն վրայ Սելեմիա քահա-
նան ու Սադովկ դպիրը ու
Ղեւացիներէն Փադայիան գան-
ձապետ կարգեցի . ու անոնց քովը
Մաթանիայի որդւոյն Զաքուրի
որդին Անան էր . վասն զի անոնք
հաւատարիմ կը սեպուէին , ու
անոնց գործը իրենց եղբայրներուն
14 բաժին տալ էր : Յի՛ս Աստուած
իմ , ասոր համար զիս յիշէ , ու
իմ Աստուծոյս տանը մէջ ու անոր
ծառայութեանը մէջ իմ ըրած
բարեգործութիւնները մի՛ ջնջեր :
15 Ան օրերը Հրէաստանի մէջ տե-
սայ որ շաբաթ օրը խաղող կը
կոխէին , ու ցորեան կը բե-
բէին , ու էշերու վրայ բեռ կը բեռ-
ցնէին . նաև գինի , խաղող ,
թուզ ու ամէն տեսակ բեռ բե-
ռնած օրերնին Երուսա-
ղէմ կը բերէին . ու ես ուտելիք
ծախած օրերնին զանոնք յանդի-
մանեցի" : 16 Եւ հոն բնակող Ցիւ-
րացիք ձուկ ու ամէն բեռակ ապ-
րանք կը տանէին , ու շաբաթ օրը
Յուդայի որդիներուն ու Երու-
սաղէմի բնակիչներուն կը ծախէին :
17 Ես Յուդայի ազնուականներուն
հետ վիճեցայ , ու անոնց ըսի ,
Ա՛ս ինչ գէշ բան է որ դուք
կ՚ընէք , ու շաբաթ օրը կը պղծէք
18 ձեր : Հայրերն ալ այդպէս չըրին , ու մեր Աստուածը
մեր վրայ ու ասք քաղաքին վրայ ասս
բոլոր չարիքները բերաւ . և դուք
շաբաթը պղծելով Իսրայէլին վրայ
19 բարկութիւնը կ՚աւելցնէք : Ուս-
տի շաբաթէն առաջ Երուսաղէ-
մին դռներէն մարիք քաշուածին
պէս" , հրամայեցի որ դռները գոց-
ուին . նաև հրամայեցի որ շաբա-
թը չանցած չբացուին . Ու դրա-
նները իմ մանչերէս կայնեցուցի ,
որ շաբաթ օրը ներսը բեռ չմտնէ :
20 Եւ վաճառականները ու ամէն
տեսակ ապրանք ծախողները մէկ
երկու անգամ Երուսաղէմին դուրս
21 սը անցուցին դիշերը : Ու ես
զանոնք յանդիմանեցի ըսելով ,
Դուք ինչո՞ւ համար պարսպին քով
կը դիշերը կ՚անցընէք . թէ որ մէյ-
մըն ալ այդպէս ընէք , ձեռքս
վրանիդ կը դնեմ : Ան ատենէն ի՛
վեր մէյմըն ալ շաբաթ օրը չէ-
22 կան : Ու Ղեւացիներուն ըսի որ
ինքզինքնին սրբեն , ու շաբաթ օրը
սրբելու համար՝ երթան դռները
պահպանութիւն ընեն : Յի՛ս Աս-
տուած իմ , ասոր համար ալ զիս
յիշէ , ու քու մեծ ողորմութեանդ
համեմատ ինծի ողորմէ՛ :
23 Եւ ան օրերը Հրէաներ տեսայ ,
որ Ազովտացի , Ամմոնացի ու
Մովաբացի կիներ առեր էին .
24 Ու անոնց տղաքը Հրէարէն խօսիլը
աղէկ չգիտնալով՝ կէս մը Ազով-
տացւոց լեզուն կը խօսէին , նմա-
նապէս ուրիշ ազգերուն լեզուն ևս .
25 րը : Ես պատճառաւ անոնց հետ
վէճ բրի ու զանոնք նզովեցի , և
անոնցմէ մէկ քանին ծեծեցի ու
մազերնին փետտեցի , և Աստու-
ծոյ անուանովը զանոնք երդմնցուցի ,
ըսելով , Ձեր աղջիկները անոնց
տղոցը չառք , ու անոնց աղջիկնե-
րէն ձեր տղոցը կամ ձեզի Ինչ չառ-
26 նէք : Սոնոց պատճառաւ չէը՞ր ,
որ Իսրայէլի Սողոմոն թագաւորը
մեղանչեց . ու թէպետև շատ
ազգերու մէջ անոր պէս թագաւոր
չկար , ան և իր Աստուծոյն սիրելի էր ,
ու Աստուած զանիկայ բոլոր Իսրա-
յէլի վրայ թագաւոր դրաւ , Շա-
կայ օտարազգի կիներուն անոր ալ
27 մեղանչել տուին : Եւ հիմա ձեզ
թողո՞ւնք , որ ասոնք բոլոր մեծ չա-
րութիւնը ընէք , ու Օտարազգի
կիներ առնելով մեր Աստուծոյն
28 դէմ մեղք գործէք : Եւ մեծ քա-
հանային Եղիասիբին որդւոյն Յո-
վիադային որդիներէն մէկը Որոնա-
յի Սանարաղատին փեսան էր .
անոր համար զանիկայ քովէս վռնդ-
29 տեցի : Յի՛ս Աստուած իմ , զա-
նոնք յիշէ . քահանայութիւնը և
քահանայից ու Ղեւացւոց ուխտը
30 պղծելուն համար : Սպասէս
զանոնք բոլոր օտարազգիներէն
մաքրեցի , ու քահանաներուն ու
Ղեւացիներուն դասերը հաստա-
տեցի , անոնց ամէն մէկը իր պաշ-
31 տօնին վրայ դնելով . Նաև որո-
շուած ժամանակներուն փայտի
ընծային համար , ու ե-
րախայրի պտուղներուն համար հրդ
պարբ : Յի՛ս Աստուած իմ , զիս ի՛
բարին յիշէ :

Ն . ք . գէ . ՚ի ՚րբ 434

Ե Թագ . լե . 2 :

Ծ Հմր 17 , 25 : Առակ . իբ . 4 :

Ի Գր . ժ . 39 :

Հ Գր . ժ . 38 , 39 : ժբ . 44 :

Յ Գր . ժբ . 44 : բ Մն . լ . 12 :

Ղ Գր . ե . 2 : ա Կոր . գ . 2 :

Ճ Հմր 22 , 31 : Գր . ե . 19 :

Մ Եր . ի . 10 :

Յ Երեմ . ժէ . 21 , 22 : Գր . ժ . 31 :

Ն Եզր . անանց գիմ . վկայութիւն բերի :

Ն Հմր 11 :

Ն Երեմ . ժէ . 21 , 22 , 23 :

Ո Եզր . դռները վրայ շաբ . նշան պէս , Ղե . իգ . 32 :

Ո Երեմ . ժէ . 21 , 22 :

Ն . ք . գէ . ՚ի ՚րբ 434

Պ Գր . ժբ . 30 :

Ղ Հմր 14 , 31 :

Ռ Եզր . թ . 2 :

Ս Հմր 11 : Առակ . իբ . 4 :

Վ Եզր . ժ . 5 : Գր . ժ . 29 , 30 :

Տ գ Թագ . ժա . 1 , ԺԱ :

Ր գ Թագ . գ . 13 : բ Մն . ա . 12 :

Ց բ Թագ . ժբ . 24 :

Ւ գ Թագ . ժա . 4 , ԺԱ :

Փ Եզր . ժ . 2 :

Ք Գր . ժբ . 10 , 22 :

Օ Գր . գ . 14 :

Ֆ Սդ . բ . 4 , 11 , 12 :

Ա Գր . ժ . 30 :

ԳԻՐՔ ՆԱԹԱՆԱՅԻ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Աստուծոյ Թագաւորական կոչումները կ'ընծէ. 10 Վաշթի Թագուհին կանչել կու տայ. բայց անիկայ չերթար։ 13 Աստուծոյ Յեմուքա-նին առած խորհուրդին համեմատ՝ կը տրամայէ որ երիկները իրենց կիներուն վրայ իշխող ըլլան։

1 Եւ եղաւ՝ որ Աստուերոսին օրերը՝ (այսինքն այն Աստուերոսին՝ որ Հնդկաստանէն մինչև Եթէովպիա հարիւր քսանուեօթը գաւառի վրայ Թագաւորութիւն կ'ընէր,) 2 Ան օրերը, երբոր Աստուերոս Թագաւորը Շուշան մայրաքաղաքին մէջ իր Թագաւորութեանը աթոռին վրայ կը նստէր, Իր Թագաւորութեանը երրորդ տարին իր բոլոր իշխաններուն ու ծառաներուն Վկոչունք բրաւ. Պարսից ու Մարաց մեծերը, նախարարները ու գաւառաց իշխանները 4 անոր առջևն էին։ Ան ատենը շատ օրեր՝ այսինքն հարիւր ութսուն օր իր Թագաւորութեանը փառաւոր հարստութիւնը, ու իր մեծութեանը պատուական շքեղութիւնը ցոյց տուց։ 5 Ու երբոր ան օրերը լմննցան, Թագաւորը Շուշան մայրաքաղաքին մէջ գտնուող բոլոր ժողովուրդին՝ մեծէն մինչև պզտիկին՝ Թագաւորական պալատին պարտէզին գաւթին մէջ եօթը օր կունենչունք բրաւ։ Ճերմակ բհեզէ, կերպասէ ու կապուտակէ վարագոյրներ բարակ քթանէ և ծիրանեզոյնէ չուաններով ու արծաթէ օղակներով՝ մարմարիոն սիւներէ վար կախուած էին, և պորփիւրէ, ճերմակ մարմարիոնէ, աղաբաստրէ ու սև մարմարիոնէ յատակի վրայ էր ոսկիէ ու արծաթէ նստարան։ 7 Խմիչքները ոսկիէ անօթներով, ու տեսակ տեսակ ամաններով կու տային. ու թագաւորական գինին առատ էր, †ինչպես որ թագաւորին կը վայլէր։ 8 Ու խմելիքը կանոնաւոր էր, բանադրուող չկար. վասն զի Թագաւորը այսպէս հրամայեր էր իր տանը բոլոր վերակացուներուն, որ ամէն մէկուն ուզածին պէս ընեն։ 9 Վաշթի Թագուհին ալ Աստուերոս Թագաւորին պալատին մէջ կնիկներուն կոչունք բրաւ։

10 Եօթներորդ օրը՝ երբոր Էթագաւորին սիրտը գինիէն զուարթացեր էր, ‡իր առջևը ծառայութիւն ընող եօթը ներքինիներուն՝ Մէհուման, Բիզթայի, Հարբոնայի, Բիգթայի, Աբագթայի, Զեթար ու Քարքասին բսաւ, Որ Վաշթի Թագուհին իր արքայական թագովը Թագաւորին առջևը բերեն, որ ժողովուրդները ու իշխանները անոր գեղեցկութիւնը տեսնեն. վասն զի անիկայ խիստ գեղեցիկ էր։ 12 Բայց Վաշթի Թագուհին ներքինիներուն ձեռքովը եղած Թագաւորին հրամանին համեմատ երթալ չուզեց, ու Թագաւորը խիստ սրդոդեցաւ ու իր բարկութիւնը բորբոքեցաւ։ 13 Ան ատենը Թագաւորը ժամանակները գիտցող իմաստուններուն բսաւ, (վասն զի Թագաւորը ամէն օրէնք ու իրաւունք գիտցողներուն այսպէս խորհուրդ կը հարցնէր։ 14 Ու ըրներ։ Եւ Պարսից ու Մարաց եօթը իշխանները՝ Կարշենա, Սեթար, Ադմաթա, Թարշիս, Մեմուքան՝ որ անոր մօտն էին, ու Էթագաւորին երեսը կը տեսնէին, Թագաւորութեան առաջին ‖ խորհրդականներն էին.) 15 Օրէնքին համեմատ ի՞նչ պետք է ընել Վաշթի Թագուհիին. որովհետև Աստուերոս Թագաւորին՝ ներքինիներուն ձեռքովը Իւրաց հրամանը չկատարեց։

16 Ան ատենը Մեմուքան Թագաւորին ու իշխաններուն առջևը բսաւ, Վաշթի Թագուհին ոչ միայն Թագաւորին դէմ, հապա բոլոր իշխաններուն դէմ, ու Աստուերոս Թագաւորին բոլոր գաւառներուն մէջ եղող բոլոր ժողովուրդներուն 17 դէմ յանցանք բրաւ. Վասն զի Թագուհիին ըրածը բոլոր կանանց մէջ տարածուելով, անոնք ի՛րենց երիկները պիտի անարգեն, բսելով Թէ Աստուերոս Թագաւորը հրամայեց որ Վաշթի Թագուհին իր առջևը բերեն. բայց անիկայ չե-

---

ն. ք. գ։ իբր 521

– Եղ. գ. 6։ Դան. թ. 1։

բ Գլ. բ. 9։ † Դան. զ. 1։

գ Նեհ. ա. 1։

է գ Թագ. ա. 46։ իբր 519

ղ Ես. խ. 20։ Գլ. բ. 18։ Մար. գ. 21։

* Եբէ. գօրութիւնը։

ե Ես. գլ. է. 8։ Եղեկ. իգ. 41։ Ամով. գ. 4։

† Եբէ. Թագաւորին ձեռքին հաճելի մնար։

ն. ք. գ։ իբր 519

է բ Թագ. ժգ. 28։

‡ Եբէ. Աստուերոս Թագաւորին

ի Գլ. է. 9։

ժ ա Մն. ժբ. 82։

է Երեմ. ծ. 7։ Դան. բ. 12։ Մատ. բ. 1։

լ Եզր. է. 14։

է գ Թագ. իե. 19։

‖ Եբէ. Նբատոզներն

ե. Եփ. ե. 33։

Ն · ՔՐ · ՂԲ · Իբր 519

18 կաւ ։ Եւ աս օրուան օրս՝ Թագաւո-
հին ըրածը լսող Պարսից ու Մա-
րաց տիկնները՝ Թագաւորին բո-
լոր իշխաններուն այսպէս պիտի
խօսին . ու խիստ շատ անարգանք
ու հակառակութիւն պիտի ըլլայ ։
19 Արդ Թէ որ Թագաւորին հաճոյ
կ'երեւնայ , իր կողմանէ հրովարտակ
տարածուի , և Պարսից ու Մարաց
օրէնքներուն մէջ գրուի՝ (որպէս
զի ետ չդառնայ , որ Վաշթին Ազգի
ալ Ասուերոս Թագաւորին առջեւը
չգայ . ու Թագաւորը անոր տիկնու-
թիւնը անկէ աղեկ եղող մէկ ու-
20 րիշ կնան մը տայ ։ Ու երբոր Թա-
գաւորին ըրած հրամանը լսուի իր
բոլոր Թագաւորութեանը մէջ՝ որ
շատ ընդարձակ է , բոլոր կիներուն՝
մեծէն մինչեւ պզտիկը՝ իրենց էրիկ-
ները պիտի պատուեն ։
21 Եւ այս խօսքը Թագաւորին ու
իշխաններուն հաճոյ երեւցաւ , ու
Թագաւորը Մեմուքանին ըսածին
22 պէս ըրաւ ։ Եւ Թագաւորին բոլոր
գաւառներուն՝ իւրաքանչիւր գաւա-
ռին իր գրովը , ու ամէն մէկ ժողո-
վուրդին իր լեզուովը նամակներ
խրկեց , որ ամէն մարդ տունը
մէջ տէր ըլլայ , ու իր ժողովուրդին
լեզուովը խօսի ։

Ի · ՓԵՏ · Ե · 33 ։ ԿՂ · Գ · 18 ։ Ա ՊԵՏ · Գ · 1։

Յ ԳԼ · Ը · 9։

Ղ ԵՓԵ · Ե · 22 , 23 , 24 ։ Ա ՅՃՀ · Բ · 12 ։

ԳԼ · Բ

1 Ընտրուած կոյս աղջիկներուն մէջէն Թագուհի
մը պիտի ընտրուի ։ 5 Մուրթք՝ Եսթեր-
ին մնացիկ հայրը ։ 8 Եսթեր միւս աղջիկնե-
րէն աւելի շնորհք կը գտնէ հեգեին առջեւը ։
12 Պաքրութեան մանելու կա-
նոնը ։ 15 Եսթեր բոլոր աղջիկներէն աւելի
հաճոյ Թուելով Թագաւորին՝ անոր Թագու-
հին կ'ըլլայ ։ 21 Մուրթք Թագաւորին դէմ
ըլլալու դաւաճանութիւնը յայտնելովը՝ անոր
անսանը ժամանակագրութեան մէջ կը գրուի ։

518

1 Ա Յս բաներէն ետքը՝ երբոր Ասուե-
րոս Թագաւորին բարկութիւնը
իջաւ , Վաշթին ու անոր ըրածը ու
անոր դէմ եղած վճիռը յիշեց ։
2 Եւ Թագաւորին ծառայութիւն ը-
նող սպասաւորները ըսին ։ Թա-
գաւորին համար գեղեցիկ կոյս աղ-
3 ջիկներ փնտռեն ։ Ու Թագաւորը
իր Թագաւորութեանը բոլոր գա-
ւառներուն մէջ վերակացուներ
դնէ , որ ամէն գեղեցիկ կոյս աղջիկը
Շուշան մայրաքաղաքը ժողվեն , ա Շուշան մայրաքաղաքը կանանց տունը՝ Թագաւորին ներքինիին՝ կանանց պահապան ե-
ղող Հեգեին ձեռքին տակը մտցնեն , ու անոնց մաքրութեանը հա-
մար պէտք եղած բաները տրուին .
4 Եւ Թագաւորին աչքին հաճոյ երեւ-
ցած աղջիկը Վաշթիին տեղը Թա-
գուհի ըլլայ ։ Ու այս խօսքը Թա-
գաւորին առջեւը հաճելի եղաւ , ու
այնպէս ըրաւ ։
5 Շուշան մայրաքաղաքին մէջ Հր-

Ն · ՔՐ · ՂԲ · 518

բեայ մարդ մը կար , որուն անունը
Մուրթք էր , ու Բենիամինեան Կի-
սի որդւոյն Սեմէիի որդւոյն Ցայի-
6 րին որդին էր ։ Բաբելեայ Երուսա-
ղեմէն գերի տարուած էր ան գերի-
ներուն հետ՝ որոնք Բաբելոնի Նա-
բուգոդոնոսոր Թագաւորին գերի
տարած Ցուդայի Եզեքեհիա Թա-
7 գաւորին հետ տարուեցան ։ Եւ
անիկայ Հադասան՝ այսինքն Եսթերը Հ կը սը-
նուցանէր , վասն զի անիկայ հայր
ու մայր չունէր . ու աս աղջիկը
գեղեցիկ դէմք ու վայելուչ կեր-
պարանք մը ունէր , և անոր հօր
ու մօր մեռնելէն ետքը Մուրթ-
քէ զանիկայ իբրեւ աղջիկ առեր
էր իրեն ։
8 Ու երբոր Թագաւորին հրամա-
նը ու հրովարտակը լսուեցաւ , և
Շուշան մայրաքաղաքին մէջ հե-
գեին ձեռքին տակը շատ աղջիկներ
ժողովուեցան , Եսթեր ալ Թա-
գաւորին պալատը՝ կանանց պահա-
պան եղող Հեգեին պահպանու-
9 թեանը յանձնուեցաւ ։ Եւ աղջի-
կը անոր հաճելի եղաւ , ու անոր
առջեւը շնորհք գտաւ , և շուտով
Ե անոր մաքրութեան համար պէտք
եղած բաները , ու անոր ուճիկը ,
ու Թագաւորին պալատէն անոր
տրուելու համար պատրաստուած
եօթը աղախինները տուաւ անոր ,
և զանիկայ իր աղախիններուն հետ
կանանց տանը ամենէն աղեկ տեղը
10 փոխադրեց ։ Եսթեր իր ազգը ու
ծնունդը չյայտնեց . վասն զի
Մուրթքէ անոր պատուիրեր էր որ
11 չյայտնէ ։ Եւ Մուրթք ամէն օր
կանանց տանը դաւիթին առջեւը կը
պտրտէր , որ Եսթերին առողջու-
թիւնը ու անոր ինչ ըլլալեքը ի-
մանայ ։
12 Ու երբոր ամէն մէկ աղջկան կար-
գը կու գար Ասուերոս Թագաւո-
րին քովը երթալու՝ կանանց սովո-
րութեանը պէս տասներկու ամի-
որ լրիւնալէն ետքը , (որովհետեւ
անոնց մաքրութեան օրերը ա-
կերպով՝ այսինքն վեց ամիս զմուռսի
եղով , ու վեց ամիս անուշահոտ
խունկերով , ու կանանց մաքրու-
թեանը վերաբերեալ բաներով կը
13 լրիւնար ,) Ան ատեն աղջիկը
Թագաւորին քովը այսպէս կու
գար . անիկայ ինչ որ ուզէր , անոր
կը տրուէր , որ իր հետը կանանց
տունէն Թագաւորին պալատը եր-
14 թայ ։ Անիկայ իրիկունը կ'եր-
թար , ու առաւօտուն կանանց
միւս տունը՝ հարճերուն պահա-
պանը եղող Թագաւորին ներքի-
նիին Սաասգազին ձեռքին տակը կը

Իբր 515

Ն·Ք·ՂԲ· ԲԲԸ 515

դառնար. անիկայ մէյմին ալ թագաւորին քովը չէր երթար, բայց միայն՝ թէ որ թագաւորը անոր հաւնէր, ու անիկայ անունովն կանչուէր։

15 Եւ թագաւորին քովը երթալու կարգը Մուրթքէին ի հօրեղբօրը Աբիքայիլին աղջկանը՝ Եսթերին գալով, (որն որ Մոռդոքէ իրեն աղջիկ ըրեր էր,) անիկայ կանանց պահապանը եղող թագաւորին հեգ ներքինիին ըսածէն՝ ի զատ ուրիշ բան չխնդրեց. ու Եսթեր բոլոր դիմքը տեսնողներուն առջևը

16 շնորհք գտաւ։ Ու Եսթեր Աստեղրոս թագաւորին քովը անոր թագաւորական պալատը առնուելուայս տասներորդ ամիսը, այսինքն Թեբեթ ամսուն մէջ, անոր թագաւորութեանը եօթներորդ տարին։

17 Եւ թագաւորը Եսթերը ամէն կընիկներէն աւելի սիրեց, ու անիկայ անոր առջևը ամէն աղջիկներէն աւելի սէր ու շնորհք գտաւ. և թագաւորական թագը անոր գլուխը դրաւ, ու զանիկայ Վաշթիին տեղը

ԲԲԸ 514

18 թագուհի ըրաւ։ Եւ թագաւորը իր բոլոր իշխաններուն ու ծառաներուն մեծ կոչունք ըրաւ, այսինքն Եսթերի կոչունք. ու գաւառներուն հանգստութիւն շնորհեց, և թագաւորի վայելուչ պարգևներ տուաւ։

19 Ու երբոր երկրորդ անգամ աղջիկներ ժողվեցին, Մուրթքէ ի թագաւորին դուռը կը նստէր։

ՒՀՄՐ 21։ ԳԼ·Բ·2։ ԼՀՄՐ 10։

20 Եսթեր իր ծնունդը ու իր ազգը յայտնած չէր, ինչպէս որ Մուրթքէ անոր պատուիրեր էր. վասն զի Եսթեր Մուրթքէին բանը կընէր, անոր քովը մեծցած ատենին պէս։

21 Ան օրերը՝ երբոր Մուրթքէ թագաւորին դուռը կը նստէր, դրան պահապաններէն Բիգթան ու Թարէս անուամբ՝ թագաւորին երկու ներքինիները սրդողելով, Աստեր թագաւորին վրայ ձեռք եր-

ՒԳԼ·Ը·2։

22 կընդրնել խորհեցան։ Եւ Մուրթքէ ասոր բանը իմանալով՝ ի Եսթեր թագուհիին յայտնեց. ու Եսթեր Մուրթքէին անունովը թագաւորին

ՔԳԼ·Ը·2։

23 պատմեց։ Եւ ասոր բանը քննուելով ճշմարիտ գտնուեցաւ, ու անոնց երկուքն ալ ծառի վրայ կախուեցան. ու թագաւորին առջևը ի ժամանակագրութեան գրքին մէջ գրուեցաւ։

ԱԳԼ·Ա·1։

Գ Լ · Գ

1 Համան թագաւորին պատիւ կը տանայ։ ու Մուրթքէին անտարբերանքն Համանը՝ բոլոր հրէաներէն վրէժ առնել կ'ուզէ։ 7 Վիճակ կը ձգէ։ 8 Համան զրպարտութեան խօսքերով

Ն·Ք·ՂԲ· ԲԲԸ 510

թագաւորէն հրաման կը առնէ հրէաները մեռցնելու։

1 Ա Յս բաներէն ետքը՝ Աստերոս թագաւորը Ագագացի Համադաթայի որդին Համանը մեծցուց ու զանիկայ բարձրացուց, ու անոր աթոռը իր հետ եղող բոլոր իշ-

ՌԹԳԼ·ԻԴ· 7։ ԱԹԱԳ· ԺԸ·8։

2 խաններուն վերի կողմը դրաւ։ Եւ ի թագաւորին դուռը եղող թագաւորին բոլոր ծառաները ծնրադրութեամբ երկրպագութիւն կ'ընէին Համանին. վասն զի թագաւորը անոր համար այսպէս հրամայեր էր. բայց Մուրթքէ ի ծնրադրութիւն ու երկրպագութիւն չը-

ՔԳԼ·Բ·19։

ԳՀՄՐ 5։ ՍԱՂ· ԺԸ·4։

3 ըներ։ Եւ թագաւորին դուռը եղող՝ թագաւորին ծառաները Մուրթքէին ըսին՝ Ինչո՞ւ համար դուն ի թագաւորին հրամանէն

ԴՀՄՐ 2։

4 դուրս կ'ելլես։ Ու անոնք ամէն օր անոր կը զրուցէին. ու երբոր անոնց մտիկ չըրաւ, ան ատենը Համանին իմացուցին, որ տեսանի թէ † Մուրթքէին բանը ուր պիտի կայանայ". վասն զի անիկայ իր Հրէայ ըլլալը անոնց զրուցեր էր։

† Կամ՝ արդեօք Մուրթքէ իր խօսքերուն վրայ տասը պիտի կենայ։

ԻՀՄՐ 2։ ԳԼ· Ե·9։

5 Ու երբոր Համան տեսաւ որ Մուրթքէ իրեն ի ծնրադրութիւն ու երկրպագութիւն չըներ, Համան ղնխիստ

6 բարկացաւ։ Ու մինակ Մուրթքէին ձեռք զարնելը անոր աչքին չյած բան մը երևցաւ. և որովհետև Մուրթքէին ազգը անոր իմացուցեր էին, Համան Մուրթքէին ազգը՝ այսինքն Աստերոսին բոլոր թագաւորութեանը մէջ եղող ի բոլոր Հրէաները կորսընցնել խորհեցաւ։

ԼԴԱՍ·Գ· 19։

ԼՍԱՂ·ԺԳ· 4։

510

7 Առաջին ամսուն՝ այսինքն Նիսան ամսուն մէջ, Աստերոս թագաւորին երկոտասաներորդ տարին մինչև երկոտասաներորդ ԱԴԱՐ՝ այսինքն Ադար ամիսը, օրէ օր ու ամէ ամիս Համանին առջևը ԸՓՈՒՐ՝ այսինքն վիճակ ձգեցին։

ԸԳԼ·Ի·24։

8 Եւ Համան Աստերոս թագաւորին ըսաւ, Քու թագաւորութեանդ բոլոր գաւառներուն մէջ՝ ժողովուրդներուն մէջը ցրուած ու տարածուած ազգ մը կայ, ու ի անոնց օրէնքները ամէն ժողովուրդներուն օրէնսդիրէն տարբեր են, ու թագաւորին օրէնքները չեն կատարեր. ուստի չվայելեր որ թագաւորը ա-

Ի ԵՍԹ· Դ· 13։ ԳՈՐ· ԺԶ·20։

9 նոնց թոյլտուութիւն ընէ։ Թէ որ թագաւորին հաճոյ կ'երևնայ, ‡ հրաման տուի" որ զանոնք կորսընցընեն, ու ես պաշտօնատարներուն ձեռքը՝ թագաւորին գանձը բերելու համար՝ տասը հազար տալանդ արծաթ կը կշռեմ ի ա պահ։

‡ ԵՍԹ· ԳԸ· ՐուԻ

Ք ԳԼ·Ը·2՝ 8։

10 Ան ատենը թագաւորը իր ձեռքէն իր մատնին Համանին հանեց, ու զանիկայ Հրէից Եղիշատիին՝ Ագագացի Ա-

Ի ՅՕՆ· ԽԲ· 42։

ԼԳԼ·Ե·6։

Ն·Ք·ԶԲ· 510

մադաթային որդւոյն Համանին
11 տուաւ : Եւ Թագաւորը Համանին
ըսաւ , Ան արծաթը քեզի *կու
տամ , ու ան ազգն ալ , որ քու
աչքերուդ հաճոյ երևցածը ընես
անոնց :
12 Եւ առաջին ամսուն երեքտասա-
ներորդ օրը՝ Թագաւորին գրա-
գիրները կանչուեցան , ու Թագա-
ւորին նախարարներուն , ու ամէն
գաւառներուն վրայ եղող կուսա-
կալներուն , և ամէն գաւառին ամէն
մէկ ժողովուրդին իշխաններուն
իրենց գրովը , ու ամէն ժողովուր-
դին իր լեզուովը Համանին բոլոր
հրամայածին պէս գրուեցաւ . Ա-
սուերոս Թագաւորին անունովը
գրուեցաւ , ու Թագաւորին մատ-
13 նիովը կնքուեցաւ : Եւ հասուրհան-
դակներու ձեռքով Թագաւորին
ամէն գաւառները հրովարտակներ
իրկուեցան որ Յ մէկ օրուան մէջ՝
երկոտասաներորդ ամսուն՝ այսինքն
Ադար ամսուն երեքտասաներորդ
օրը բոլոր Հրէաները երիտասարդ-
ներէն մինչև ծերերը նաև տղաք-
ները ու կիներէրը կոտորեն , մեռ-
ցընեն ու կորսընցընեն . և ձանձոց
ունեցածը էբեւ աւար յափշտակեն :
14 Ո հրովարտակին պատուէրը ա-
եր՝ որ հրամանը ամէն մէկ գաւա-
ռին մէջը հրատարակուի , ու ամէն
ժողովուրդներուն բացատրուի , որ
ան օրուան համար պատրաստ գըտ-
15 նուին : Սուրհանդակները Թագա-
ւորին հրամանէն ստիպուելով՝
ճամբայ ելան , ու հրովարտակը
Շուշան միւրաքաղաքին մէջ ալ
†հրատարակուեցաւ . և Թագա-
ւորը ու Համան խմելու նստան ,
սակայն Շուշան քաղաքը շփո-
թութեան մէջ էր :

Ն·Ք·ԶԲ· Իբր 510

* ԵԶր·Ը·կը
տրսի Լ.

Ի Գէ·Ը·9 :

Ծ Գէ·ա·22 ։
Ը·9 ։

Լ Ջ Թագ·
իա·8 ։ Գէ·
Ը·8 ։ 10 ։

Հ Գէ·Ը·10 ։

Յ Գէ·Ը·12 ։
ՃՃ ։

Ղ Գէ·Ը·11 ։

Ճ Գէ·Ը·13 ։
14 ։

† ԵԶր· ուբ-
րուեցաւ ·
Յ տես գէ·Ը·
15 ։ Ա տակ·
իԲ·2 ։

Գ Լ · Դ

1 Մուրթքէ ու Հրէաները մեծ սուգի մէջ կը
մնային ։ 4 Եսթեր ասոր քանը լսելով՝ Մուրթ-
քէին մարդ կը խրկէ · ան ալ պատճառը կ'ի-
մացընէ ; ու զանիկայ կը խրատէ որ Թագա-
ւորէն ազատութիւն խնդրէ իր ազգին հա-
մար ։ 10 Եսթեր իր անկարող ըլլալը յառաջ
բերելուն համար , Մուրթքէէն կը յանդիմա-
նուի ։ 15 Ուսի ծոմ կը պահե , ու ասոր գոր-
ծը իր վրայ կ'առնէ ։

Իբր 510
ա Բրթագ·ա·
11 ։
Բ Ցես·է·6 ։
Եզեկ·իե·
30 ։
Է Ծն·իե·
34 ։
‡ԵԶր·գաւձ

1 Ու երբոր Մուրթքէ բոլոր եղած-
ները իմացաւ , Մուրթքէ ՚իր
հանդերձները պատռեց և քուրձ
հագաւ , ու վրան Բմոխիր ցանէց , ու
քաղաքին հրապարակը ելլելով ,
Ծմեծ ու ‡ողբալի ձայնով աղաղա-
2 կեց . Ու մինչև թագաւորին դրանը
առջևը եկաւ կրնցեցաւ . վասն զի
քուրձ հագած մարդ մը չէր կրնար
թագաւորին դռնէն ներս մտնել :
3 Եւ ամէն գաւառներուն մէջ՝ ուր

որ թագաւորին հրամանը ու հրո-
վարտակը կը հասնէր , Հրէաները
մեծ սուգ կ'ունենային , ծոմ կը
կենային , կու լային ու կ'ողբային .
և շատերը Ա քուրձի ու մոխիրի վրը-
բայ կը պառկէին :
4 Ու Եսթերին աղախինները ու
ներքինիները եկան անոր պատմե-
ցին . և թագուհին մեծապէս խըռ-
ովեցաւ , ու հանդերձներ խրկեց
որ Մուրթքէին հագցընեն , ու ա-
նոր վրայէն քուրձը հանեն . բայց
5 անիկայ չընդունեց ։ Ու Եսթեր
Համաքը կանչեց , որ թագաւորին
ներքինիներուն մէկն էր , (որն որ
Բոքսաւորը անոր ապասաւոր տուեր
էր ;) ու անոր հրամայեց որ Մուրթ-
քէէն հասկընայ Թէ աս ինչ պիտի
6 ըլլայ ու ինչուհ Համար է ։ Եւ
Համաքը Մուրթքէին դնաց , որ
թագաւորին դրանը առջևին եղող
քաղաքի հրապարակին մէջ էր ։
7 Ու Մուրթքէ բոլոր իրեն պատա-
հած բաները անոր յայտնեց , նաև
Համանին Ե տակարկութիւնը՝ որով
թագաւորին գանձին արծաթ տալ
խոստացեր էր Հրէաներուն համար ,
8 որ զանոնք կորսընցընէ ։ Եւ զա-
նոնք կորսընցընելու համար՝ Շու-
շանի մէջ Հրատարակուած հրո-
վարտակին օրինակը անոր տուաւ ,
որ Եսթերին ցուցընէ ու հասկըցը-
նէ , և անոր պատուիրէ որ թագա-
ւորին քովը երթայ , և անոր աղա-
չէ , ու անոր առջևը իր ազգին հա-
9 մար ողոքնիկ խնդրէ ։ Եւ Հա-
թաք գնաց , ու Մուրթքէին խօս-
քերը Եսթերին պատմեց ։
10 Ու Եսթեր Հաթաքին հետ խօ-
սեցաւ , ու հրամայեց որ Մուրթ-
քէին այսպէս պատասխան դրէ .
11 Թագաւորին բոլոր ծառաները , ու
թագաւորին գաւառներուն ժողո-
վուրդները ալ գիտեն որ մէկ ե-
րիկ կամ կնիկ մարդ մը Թէ որ չը-
կանչուած՝ թագաւորին Ե ներքին
գաւիթը մտնէ , զանիկայ մեռ-
ցընելու համար մէկ օրէնք մը կայ ,
ու անիկայ միայն կ'ապրի՝ Ը որուն
որ թագաւորը էջ ոսկի գաւազա-
նը կ'երկընցընէ . և հիմա երեսուն օր
է որ ես թագաւորին քովը մտնելու
12 կանչուած չեմ ։ Ու Եսթերին
խօսքերը Մուրթքէին պատմեցին ։
13 Եւ Մուրթքէ ըսաւ որ՝ Եսթերին
այսպէս պատասխան տանին . Դուն
մի՛ կարծեր որ թագաւորին տունը
ըպրլըվ՝ բոլոր Հրէաներէն դուն
14 միայն պիտի ազատիս ։ Վասն զի
աս ժամանակիս մէջ Թէ որ դուն
լռես , Հրէաներուն մէկ ուրիշ տե-
ղէն օգնութիւն ու ազատութիւն
կու գայ . բայց դուն ու քու հօրդ

Ն·Ք·ԶԲ· Իբր 510

Ը Ես·ԽԲ·5 ։
Դան·Թ·3 ։

Ի Գէ·Ը·1 ։
Բ Դան·Բ·
9 ։
Ի Գէ·Ը·2 ։
Ը·4 ։

տունը կը կորսուիք . և ով դիտէ , դուցէ դուն ասանկ մէկ ատենի մը համար թագուհի եղար ։

15 Ու Եսթեր ըսաւ որ Մուրթքէին
16 պատասխան տանին . Գնա դուն Շուշանի մէջ եղող բոլոր Հրէաները ժողվէ՛ , ու ինծի համար ծոմ պահեցէք , գիշեր ցորեկ երեք օր մի՛ ուտէք ու մի՛ խմէք . Նոյնպէս ալ ես իմ աղախիններովս ծոմ կը պահեմ , ու այնպես թագաւորին առջևը կ՚երթամ , թէպէտև օրէնքի դէմ է . Ու թէ որ մեռ-
17 նիմ՝ թող մեռնիմ ։ Անատենը Մուրթքէ դնաց , ու ըրաւ ան ամենուն Համեմատ՝ որ Եսթեր իրեն պատուիրեր էր ։

ԳԼ . Բ

1 Եսթեր իր ոտքը վանդի մէջ դնելով՝ թագաւորին առջևը շնորհք կը գտնէ , և թագաւորը ու Համանը կոչումի կը հրաւիրէ ։ 6 Թագաւորը կը քաջալերէ Եսթերը՝ որ իր աղաչանքը զրուցէ ։ բայց անկայ Հանուեալ օրուան ուրիշ կոչումի մը կը հրաւիրէ զանոնք ։ 9 Համան իր յաջաւնանալուն վրայ կը Հպարտանայ , բայց երբոր Մուրթքէ դանկայ չպատուեր , խիստ կը դժուարի ։ 14 Ջերեփին ատած խրատին Համեմատ Մուրթքէին Համար կախաղան մը շինել կու տայ ։

1 Ու եղաւ որ ՚երրորդ օրը Եսթեր էր թագաւորական զգեստները Հագաւ , ու թագաւորին տանը ներքին դաւիթին մէջը՝ թագաւորին տանը դիմացը կայսեր . և թագաւորը թագաւորական պարատին մէջը՝ պալատին դրանը դիմացը իր թագաւորական աթոռին վրայ նստեր էր ։
2 Ու երբոր թագաւորը Եսթեր թագուհին տեսաւ՝ որ դաւիթին մէջը կը կայներ , Եսթերը շնորհք գտաւ անոր առջևը , և ՚թագաւորը իր ձեռքը եղած ոսկի գաւազանը Եսթերին երկրնդուց . ու Եսթեր մտերցաւ ու գաւազանին ծայրին
3 դպաւ ։ Եւ թագաւորը անոր ըսաւ , Ո՛վ Եսթեր թագուհի , քեզի ի՞նչ եղաւ , և ուզածդ ի՞նչ է . Ի մինչև թագաւորութեանը կէսը
4 քեզի տրուի ։ Ու Եսթեր ըսաւ , Թէ որ թագաւորը կը հաճի , այսօր թագաւորը Համանին հետ իրեն
5 ըրած կոչումը գայ , և Եւ թագաւորը ըսաւ , Շուտով Համանը կանչեցէք , որ Եսթերին բանը կատարէ . ու թագաւորը Համանին հետ Եսթերին ըրած կոչումը գնաց ։
6 Ու երրորդ դինի կը խմէին՝ թագաւորը Եսթերին ըսաւ , Ի՞նչ է քու խնդիրդ , պտուղ , ու քեզի պիտի տրուի . և ի՞նչ է քու աղաչանդ . մինչև թագաւորութեանը
7 կէսը՝ պիտի կատարուի ։ Ու Եսթեր պատասխան տուաւ ու ըսաւ , Իմ աղաչանքս ու խնդիրքս է .
8 Թէ որ թագաւորին առջևը շնորհք գտայ , ու թէ որ թագաւորը կը հաճի իմ խնդիրքս տալու ու իմ աղաչանքս կատարելու , թող թագաւորը ու Համանը Նոյնի իրենց Համար ընելու կոչումը գան , ու վաղը թագաւորին խօսքին պէս կ՚ընեմ ։
9 Եւ Համան ան օրը դուարթ և ուրախ սրտով դուրս եղաւ . բայց երբոր Համան թագաւորին դրանը մէջ Մուրթքէն տեսաւ , որ իրեն ոտք չէր ելլեր , ու իր առջևէն չէր շարժեր , Համանին սիրտը շատ նեղ
10 դացաւ Մուրթքէին վրայ ։ Բայց Համան ինքզինքը զսպելով՝ իր տունը դնաց . ու ՚ղրկ խրկեց՝ իր բարեկամները ու իր կնիկը Զե-
11 րեսը կանչել տուաւ ։ Եւ Համան պատմեց անոնց իր հարստութեանը փառքը , ու ՚ի՞ր որդւոցը շատութիւնը , և ան ամէն բաները՝ որոնցմով թագաւորը զինքը մեծցուցեր էր , և Թէ ինչպես իշխաններէն ու թագաւորին ծառաներէն
12 աւելի Բարձրացուցեր էր ։ Ու Համան ըսաւ , Նաև Եսթեր թագուհին թագաւորին հետ ինծի զատ մէկը *չհրաւիրեց իր ըրած կոչումնքին . ու վաղուան համար ալ ինձ
13 թագաւորին հետ հրաւիրեց ։ Բայց աս ամենէն քնաւ գոհ չեմ , քանի որ Հրէայ Մուրթքէն թագաւորին
14 դուռը նստած կը տեսնեմ ։ Եւ անոր կնիկը Զերէս ու անոր բոլոր բարեկամները անոր ըսին ։ Ձիւսուն կանգուն բարձրութեամբ փայտ մը թող շինուի , ու վաղ առաւոտ Թագաւորին ըսէ , որ Մուրթքէն անոր վրայ կախուի . և դուն թագաւորին հետ ուրախ գնով կոչումը գնա ։ Ու աս խօսքը Համանին հաճոյ եղաւ , ու ՚փայտը պատրաստեց ։

ԳԼ . Զ

1 Աստուած՝ յիշատակաց գրքին մէջ Մուրթքէին հաւատարիմ ծառայութիւնը փոքրացով՝ կը մտածէ որ անոր փոխարէն մը բնէ ։ 4 Համան կ՚երթայ Մուրթքէն կախելու Համար թագաւորէն հրաման խնդրելու , առանց անդուռեցմամբ թագաւորին իրաւ կու տայ որ անոր պատիւ բնէ ։ 12 Համան իր անբաղդութեանը Համար կը գանգատի , իսկ անոր բախտները անոր վերջին կորուստը կը գուշակեն ։

1 Այն գիշերը թագաւորին քունը փախաւ , ու հրամայեց որ ՚գիրքերուն պատմիղ յիշատակաց գիրքը բերեն . ու թագաւորին
2 առջևը կարդացուեցաւ ։ Ու գրուած գտնուեցաւ որ Մուրթքէ դրանը պահապանութիւն ընդ թա-

գաւառին երկու ներքինիներուն Բ Բիգթանային ու Թարեսին համար իմացուցել էր, Թէ անոնք Ասուերոս Թագաւորին վրայ ձեռք եր-
3 կընդունել ուզեր էին։ Եւ Թագաւորը ըսաւ, Անոր փոխարէն ի՞նչ պատիւ կամ մեծութիւն տրուեցաւ Մուրթքէին. ու Թագաւորին ծառայութիւն ընող պատանիները
4 ըսին, Անոր բան մը չեղաւ։ Եւ Թագաւորը ըսաւ, Գաւիթը ով կայ. (ու Համան Թագաւորին պալատին Դուրսի գաւիթը եկեր էր Թագաւորին խօսելու, որ Մուրթքէն կախէ ան փայտին վրայ, որ ինքը անոր համար պատրաստեր էր.)
5 Եւ Թագաւորին պատանիները անոր ըսին, Ահա Համան գաւիթը
6 կը սպասէ. ու Թագաւորը ըսաւ, Թող ներս դայ։

Ու երբոր Համան ներս մտաւ, Թագաւորը անոր ըսաւ, Ի՞նչ ընել պէտք է ան մարդուն, որուն որ Թագաւորը պատիւ ընել կ'ուզէ։ Եւ Համան իր սրտին մէջ ըսաւ, Թագաւորը ինծմէ ուրիշ որմէն պատիւ ընել պիտի ուզէ։
7 Ու Համան ըսաւ Թագաւորին, Ան մարդուն համար՝ որուն որ Թա-
8 գաւորը պատիւ ընել կ'ուզէ, Թագաւորին հագած Թագաւորական զգեստը, ու Թագաւորին հեծած ձին, ու անոր գլխուն դրուած Թա-
9 գաւորական Թագը բերեն. Եւ զգեստը ու ձին Թագաւորին խիստ պատուաւոր իշխաններէն մէկուն ձեռքը տրուի. ու հագցընեն ան մարդուն՝ որուն որ Թագաւորը պատիւ ընել կ'ուզէ. ու ձին վրայ հեծցընեն, և քաղաքին փողոցին մէջէն անցընեն, ու առջևէն կանչեն ու ըսեն, Այսպէս պիտի ըլլայ ան մարդուն, որուն որ Թագաւորը
10 պատիւ տալ կ'ուզէ։ Ան ատենը Թագաւորը Համանին ըսաւ, Շուտով ըսածիդ պէս զգեստը ու ձին առ, ու Թագաւորին դուռը նստող Հրէայ Մուրթքէին այնպէս ըրէ. քու ըսածէդ բնաւ մէկ բան մը պակաս չըլլայ։
11 Եւ Համան զգեստը ու ձին առաւ, ու զգեստը Մուրթքէին հագցընելով՝ զանիկայ ձիէն վրայ հեծցուց, և քաղաքին փողոցին անցաւ, ու առջևէն *կը կանչէր, Այսպէս պիտի ըլլայ ան մարդուն, որուն որ Թագաւորը պատիւ տալ
12 կ'ուզէ։ Եւ Մուրթքէ Թագաւորին դուռը դարձաւ. բայց Համան տրտում՝ գլուխը ծածկած՝ շտապով
13 տուն իր տունը քաշուեցաւ։ Եւ Համան իր կնկանը Զերեսին ու բոլոր բարեկամներուն պատմեց ամէն ինչ որ իր գլուխը եկած էր. և անոր խմաստունները ու անոր կնիկը Զերես անոր ըսին, Թէ որ Մուրթքէն՝ (որուն առջևը դուն իյնալու սկսար,) Հրէից ազգէն է, դուն անոր պիտի չյաղթես. հապա անոր առջևը անշուշտ պիտի
14 իյնաս։ Երբոր անոնք տակաւին անոր հետ կը խօսէին, Թագաւորին ներքինիները հասան, որ Համանը շուտով Եսթերին պատրաստած կոչունքին տանին։

ԳԼՈՒԽ Է

1 Եսթեր՝ Թագաւորին ու Համանին կոչունք ըրած առենը՝ իր կեանքը ու իր ազգին կեանքը շնորհել կը խնդրէ. 5 Համանին համար կը գանգատի։ 7 Թագաւորը իր բարկութեանը մէջ՝ լսելով որ Համան կախաղան մը չիներ է Մուրթքէին համար, կը հրամայէ որ զանիկայ անոր վրայ կախեն։

1 Նե Թագաւորը Համանին հետ
Եսթեր Թագուհիին քովը †կո-
2 չունքի գնաց։ Ու Թագաւորը երկրորդ օրն ալ *գինի խմելու առենը Եսթերին ըսաւ, Ո՛վ Եսթեր Թագուհի, ի՞նչ է քու խնդիրքդ. ըլլա՛ւ, ու քեզի պիտի տրուի. և ի՞նչ է քու աղաչանքդ. մինչև Թագաւորութեանը կէսը՝ պիտի կատարուի։
3 Ու Եսթեր Թագուհին պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Թէ որ քու առջևդ շնորհք գտայ, ով Թագաւոր, ու Թէ որ Թագաւորին հաճոյ կ'երևնայ, խնդիրքովս իմ հոգիս՝ ու աղաչանքովս իմ ազգս ինծի
4 տրուի. վասն զի Թէ ես և Թէ իմ ազգս կոտրուելու, մեռնելու ու բնաջինջ ըլլալու է ծախուեցանք. ու Թէ որ ծառայ ու աղախին ըլլալու ծախուէինք, բան մը չէի խօսեր. Թէպէտև Թշնամին Թագաւորին հաշուին չէր կրնար հատուցանել։
5 Եւ Ասուերոս Թագաւորը խօսեցաւ, ու Եսթեր Թագուհիին ըսաւ, Ո՛վ է անիկայ, և ո՞ւր է անիկայ, որ աս բանը ընելու համարձակեցաւ։
6 Ու Եսթեր ըսաւ, Հակառակորդը ու Թշնամին ասչար Համանն է. ու Համան Թագաւորին ու Թագուհիին երեսէն խիստ վախցաւ։
7 Եւ Թագաւորը գինի խմելէն բարկութեամբ ելաւ, պալատին պարտէզը գնաց. բայց Համան հաւնաց, որ իր անձին համար Եսթեր Թագուհիին աղաչէ. վասն զի տեսաւ որ իր վրայ չարիքը հասած է Թագաւորէն։
8 Ու Թագաւորը երբոր պալատին պարտէզէն կոչունքին սենեակը դարձաւ, Համան Եսթերին եղած

Ն·Ք·Գ·Ք· իբր 510

Բ Գլ·բ·21։

Ե Ցես գլ·ե·1։

Զ Գլ·ե·14։

Է գքհագ·ա·33։

Ը Ծն·խա·43։

* կամ՝ մէկը կը կանչէր։

Թ՝ք Թագ·ժե·30։ Եսթ·ը·3։4։

Ը՝ք Մն·իզ·20։

Ն·Ք·Գ·Ք· իբր 510

Բ Գլ·ե·8։

† Եբր·համ·լու

* Գլ·ե·6։

ն · ք · գՀ · Ի՛ԲՐ 510

ՀԳԼ · ա · 6։

Դ ԾՈՐ · Թ · 24։

Ի ԳԼ · ա · 10։

ՂԳԼ · Ր · 14։ Ա՛ՍԱ · Է · 16։ ԱՌԱՔ · ԺԱ · 5, 6։

* ԵԲՐ · ԽՈՍ՛ՂՈՒ

Ն ԴԱՆ · · Ղ · 24։ Ա՛ՍՂ · ԼԷ · 35, 36։

ՀՐՊԱՀՄՈՂԻՆ վրայ ինկած էր. ու Թագաւորը ըսաւ. Մինչեւ իմ տանս մէջ իմ քովս Թագաւո՛ր՞ն ալ պիտի բռնադատե. ան խօսքը Թագաւորին բերնէն ելածին պէս

9 Ի՛ Համանին երեսը ծածկեցին։ Ան ատենը Ի՛ Արբոնա անունով ներքինիներուն մէկը Թագաւորին առջեւը ըսաւ. Ահա Ղան յիսուն կանգնուն բարձր փայտը, որ Համան Թագաւորին բարերարութի՛ւն * ընդդ Մուրթքէին համար պատրաստեց, Համանին տանը մէջ կը կենայ։ Ու Թագաւորը ըսաւ. Զանիկայ

10 անոր վրայ կախեցէ՛ք։ Եւ Համանը Մուրթքէին համար պատրաստած փայտին վրայ կախեցին։ Ան ատենը Թագաւորին բարկութիւնը իջաւ։

ԳԼ · Ը

1 Մուրթքէ կը յայտնուի։ 3 Եսթեր կը խնդրէ որ Համանին գրած նամակաները խափանուին։ 7 Ասուերոս թոյլտուութի՛ւն կը շնորհէ Հրեաներուն՝ որ իրենց անձերը պաշտպանեն։ 15 Մուրթքէին պատիւը, ու Հրեից ուրախութիւնը։

1 Ա՛յն օրը Ասուերոս Թագաւորը Հրեից Թշնամիին Համանին տունը Եսթեր Թագուհիին պարգեւեց. ու Մուրթքէ Թագաւորին առջեւը եկաւ, վասն զի Եսթեր ինչ֊ո՛ւ եղեալ էր իր մօտանին։

ՈՒ ԳԼ · բ · 7։

2 կայ իրեն ինչ֊ ուզե՞լն էր։ Եւ Թագաւորը առաւ Ի՛ իր մատանին՝ որ Համանէն հաներ էր, ու զանիկայ Մուրթքէին տուաւ, ու Եսթեր Համանին տանը վրայ դրաւ Մուրթքէն։

Բ ԳԼ · գ · 10։

3 Ու Եսթեր նորէն Թագաւորին առջեւը խօսեցաւ, ու անոր ոտքերը ինկաւ, և լալով անոր աղաչեց որ Ագագացի Համանին չարութիւնը ու Հրեից դէմ անոր ծարած ծաղրը խափանէ։

4 Եւ Թագաւորը ոսկի գաւազանը Եսթերին երկրին ցուց։ ու Եսթեր ելաւ ու ետքը

Դ ԳԼ · դ · 11 · ե · 2։

5 գաւորին առջեւը կայնեցաւ, Ու ըսաւ. Թէ որ Թագաւորին հաճոյ կ'երեւնայ, ու ես քու առջեւդ շնորհք գտայ, ու թէ որ ան բանը Թագաւորին առջեւը ուղիղ կ'երեւնայ, ու ես քու աչքերուդ հաճոյ եմ, Թող գրուի որ Ագագացի Ամմադաթային որդւոյն Համանին ծարքը՝ որ ինքն Թագաւորին բոլոր գաւառներուն մէջը եղող Հրեաները կորսընցընելու համար անոր գրած հրովարտակները խափանէ։

Զ ԳԼ · Ը · 4 · ՆԵՀ · Բ · 3։

6 Նո՛ւին։ վասն զի ե՞ս իմ ժողովուրդիս վրայ գալու չարիքը ինչպէս կրնամ տեսնել. իմ ազգականներուս կորուստը ինչպէս կրնամ տեսնել։

7 Եւ Ասուերոս Թագաւորը Եսթեր Թագուհիին ու Հրէայ Մուրթքէին ըսաւ, Ահա Համանին տունը Եսթերին պարգեւեցի. ու զանիկայ փայտի վրայ կախեցին՝ Հրէից վրայ

8 ձեռք երկնցընելուն համար։ Եւ դուք Հրէից համար ձեզի հաճոյ երեւցածը Թագաւորին անունովը գրեցէ՛ք, ու Թագաւորին մատնիովը կնքեցէ՛ք. վասն զի Թագաւորին անունովը գրուած ու Թագաւորին մատնիովը կնքուած հրովարտակը չէ խափանուիր։

9 Եւ ան ատենը երրորդ ամսուն՝ այսինքն Սիվան ամսուն քսանուերեքերորդ օրը Ի՛ Թագաւորին գրագիրները կանչուեցան, ու Հրէաներուն, ու Հնդկաստանէն մինչեւ Եթէովպիա եղող գաւառներուն՝ հարիւր քսանուեօթը գաւառաց նահապարներուն և կուսակալներուն ու իշխաններուն Համին գաւառին իր գրովը, ու ամէն ազգին իր լեզուովը, ու Հրէաներուն իրենց գրովը ու լեզուովը գրուեցաւ, Մուրթքէին բոլոր հրամայեցաւ,

ՂԾՆ գԼ · ա · 19 · Դան · գ · 8, 12, 15։

Ի ԳԼ · գ · 12։

Ը ԳԼ · ա · 1։

10 յայտին պէս։ Ի՛ Եւ Ասուերոս Թագաւորին անունովը գրեց, ու Թագաւորին մատնիովը կնքեց. և ձիեր, նժոյգներու ու մատակ ձիեր քուռակ ջորիներու վրայ հեծած սուրհանդակներով հրովարտակներ

Ի ԳԼ · ա · 22 · գ · 12։

ՃՔ Թագ · ի · 8։ ԳԼ · գ · 12, 13։

11 տակներ խրկեց, Որոնցմով Թագաւորը ամէն քաղաքներու Հրէաներուն հրաման տուաւ որ ժողվուին, ու իրենց կեանքը պաշտպանեն, և իրենց վրայ յարձակող ազգին ու գաւառին բոլոր մարդիկները, տղաքները ու կիներն ու կոյսերը կատրեն, մեռցընեն ու կորսընցընեն, և Համանց ունեցուածքը յաւիտենական ԱՒԱՐ օրուան մէջ՝ Ասուերոս Թագաւորին բոլոր գաւառներուն մէջը,

Ի ՃՆՄ ԳԼ · Թ · 10, 15, 16։

ԼԳԼ · գ · 13, ԸՍ · Թ · 1։

12 երկուտասաներորդ ամսուն՝ այսինքն Ադար ամսուն երեքտասաներորդ օրը։

13 Ի՛ Հրո՛վարտակին պատուէրը ա՛ւ էր՝ որ հրամայեր ամէն մէկ գաւառին մէջը հրատարակուի, ու ամէն ժողովուրդներուն բացատրուի, որ Հրէաները նոյն օրը իրենց թշնամիներէն վրէժ առնելու պատրաստ

Ի ԳԼ · գ · 14, 15։

14 ըլլան։ Սուրհանդակները նժոյգներու ա՛ւ ջորիներու վրայ հեծան, ու Թագաւորին հրամանէն սաստիպուելով՝ արտորացին ճամբայ ելլելու. ու հրովարտակը Շուշան մայրաքաղաքին մէջը հրատարակուեցաւ։

15 Եւ Մուրթքէ ելաւ Թագաւորին առջեւէն՝ կապուտակէ ու ճերմակ բէհեզէ Թագաւորական զգեստով և ոսկիէ մեծ թագով, ու բեհե֊

զեզդէն ու ծիրանի պատմուճանով . և Երուշան քաղաքը ուրախացաւ
16 ու ցնծութիւն ըրաւ : Հրէաները կ՚ըսէ , ուրախութիւն , ցնծութիւն
17 ու պատիւ ունեցան : Եւ ամէն գաւառներու մէջ ու ամէն քաղաքներու մէջ ուր որ թագաւորին հրամանը ու հրովարտակը կը հասնէր , Հրէաները ուրախութիւն ու ցնծութիւն ունեցան , և կոչունքի ևոս տօնախմբութեան օր ըլլալ . ու երկրին ժողովուրդներէն շատերը Հրէայ եղան , վասն զի Ներոնց վրայ Հրէաներուն վախը ինկաւ :

ԳԼ . Թ

1 Կառավարիչները Մուրթքէէն վախնալուն համար Հրէաներուն ձեռնտու կ՚ըլլան . ա- նոնք ալ իրենց թշնամիները , նաև Համանին տասը տղաքները կը մեռցնեն : 12 Ասգե- րոս Եսթերին պատմելովը հրաման կը շը- նորհէ , որ մէկ օր մըն ալ կատաղած ըլնեն , ու Համանին տղաքները կախեն : 20 Փուրիմին երկու օրերը տօն կը սահմանուին :

1 Ա՛ե- երկրատասաներորդ ամսուն՝ այսինքն Ադար ամսուն երեքտասաներորդ օրը Թագաւորին խօսքը ու հրամանը կատարուելու ժամանակը հասնելով՝ ան օրը որ Հրէից թշնամիները կը յուսային անոնց վրայ տիրել , ներհակը պա- տահեցաւ . վասն զի Հրէաները Իրենց թշնամիներուն վրայ ա- 2 րեցին . Ասուերոս Թագաւորին բոլոր գաւառներուն մէջ Հրէա- ները Իրենց քաղաքներուն մէջը Ժողովուեցան , որ Իրենց չարիք ուզողներուն վրայ ձեռք երկնցը- նեն . ու ամենեին մէկը չկրցաւ անոնց դէմ կենալ , վասն զի Ա- նոնց վախը ամէն ժողովուրդնե- 3 րուն վրայ ինկեր էր : Եւ գաւա- ներուն բոլոր իշխանները , ու նախարարները , և կուսակալնե- րը , ու Թագաւորին գործակալնե- րը Հրէաներուն ձեռնտու էին . ինչու որ անոնց վրայ Մուրթքէին 4 վախը ինկեր էր : Քանզի Մուրթ- քէ Թագաւորին պալատին մէջը մեծ էր , ու անոր համբաւը բոլոր գաւառները տարածուեր էր . վասն զի Մուրթքէ Էրթալով կը մեծ- 5 նար : Եւ Հրէաները Իրենց բոլոր թշնամիները սրով մեռցուցին , ու խիստ մեծ կոտորած ըրին , ու զի- րենք ատողներուն Իրենց ուզածին 6 պէս ըրին : Եւ Հրէաները Շու- շան մայրաքաղաքին մէջ հինգ հա- րիւր մարդ մեռցնելով կորսնցուց- 7 ին . Պաև Փարսանդաթան , Դալ- 8 փոնը , Ասպաթան , Փորաթան , Ա- 9 դալիան , Արիդաթան , Փարմաս- թան , Արիսայիւն , Արիդայիւն ու

10 Վայեզաթան , Հրէից Թշնամիին՝ Ամադաթայի որդւոյն Համանին տասը տղաքները մեռցուցին . Իբայց աւարին ձեռք չերկնցու- 11 ցին : Ան օրը Շուշան մայրաքա- ղաքին մէջ մեռցուածներուն հա- շիւրը Թագաւորին առջևը եկաւ :
12 Եւ Թագաւորը Եսթեր Թագու- հիին ըսաւ . Հրէաները Շուշան մայրաքաղաքին մէջ հինգ հարիւր մարդ , ու Համանին տասը տղաքը մեռցնելով կորսնցուցին . Թա- գաւորին միւս գաւառներուն մէջը ինչեր ըրած պիտի ըլլան . հիմա ի՞նչ է խնդիրդ . պիտի տրուի քեզի . ի՞նչ ալ աղաչանք ունիս .
13 պիտի կատարուի : Ու Եսթեր ը- սաւ , Թէ որ Թագաւորը կը հա- ճի , Շուշանի մէջ եղող Հրէա- ներուն հրաման տրուի , որ վաղն ալ Էսս օրուան հրովարտակին հա- մեմատ ընեն , ու Համանին տասը տղաքը Լիպայի վրայ կախուին :
14 Եւ Թագաւորը ըսաւ որ այնպէս ըլլայ . ու Շուշանի մէջ հրամանը հրատարակուեցաւ , ու Համանին
15 տասը տղաքը կախուեցան : Եւ Շուշանի մէջ եղող Հրէաները Ա- դար ամսուն չորեքտասաներորդ օրն ալ Ժողովուեցան , ու Շուշանի մէջ իրենք հարիւր մարդ մեռցու- ցին . Իբայց աւարին ձեռք չեր- 16 կընցուցին : Եւ Թագաւորին դա- ւառներուն մէջը եղող միւս Հրէա- ները Ժողովուեցան , ու իրենց կեանքը պաշտպանեցին , և Իրենց թշնամիներէն հանդստացան , ու զերենք ատողներէն եօթանասուն- ուհինգ հազար մարդ մեռցուցին . հայց աւարին ձեռք չերկնցուց- 17 ին : Ան օրը Ադար ամսուն երեքտասաներորդ օրը եղաւ , և ա- նոր չորեքտասաներորդ օրն հան- գըստացան , ու զանիկայ կոչունքի 18 և ուրախութեան օր ըրին : Իսկ Շուշանի մէջ եղող Հրէաները ան ամսուն երեքտասաներորդ օրը , ու չորեքտասաներորդ օրը Ժողովուե- ցան . ու անոր տասնուհինգերորդ օրը հանդստացան , և զանիկայ կո- չունքի և ուրախութեան օր ըրին :
19 Ան պատճառով գեղացի Հրէանե- րը՝ անպարիսպ գիւղաքաղաքներու մէջ բնակողները Ադար ամսուն չորեքտասաներորդ օրը Ուրա- խութեան , կոչունքի ու տօնա- խրմութեան օր կ՚ընեն , ու ան օրը Ամէն մարդ իր բարեկամին ընծա- ներ կը խրկէ :
20 Եւ Մուրթքէ այս բաները գրեց , ու Ասուերոս Թագաւորին ամէն գա- ւառներուն մէջը՝ մօտ ու հեռու եղող բոլոր Հրէաներուն Թուղթեր խրր-

ՆՇ . ՔՓ . ՂՖ . Իբր 510
Ե Տես ԳԼ . Գ . 15 ; Աստ . ԻԹ . 2 :
Ա Սաղ . ՂԵ . 11 :
Հ ա Թագ . ԻԵ . 8 ; ԳԼ . Թ . 19 , 22 :
Ե Սաղ . Ժբ . 48 :
ՆՇՆ . Լ . 5 ; Եզ . Ժ . 16 ; ԲՕր . Բ . 25 ; Ժ . 25 ; ԳԼ . Թ . 2 :
Իբր 509
Ա ԳԼ . Բ . 12 :
Բ ԳԼ . Գ . 18 :
Գ Բ Թագ . Իբ . 41 :
Դ ԳԼ . Բ . 11 ; Հմր 16 :
Ե Սաղ . Հա . 13 , 24 :
ՂԳԼ . Բ . 17 :
Է Բ Թագ . Գ . 1 ; ա Մն . Ժ . 9 ; Ա- ռակ . Գ . 18 :
ՆՇ . ՔՓ . ՂՖ . Իբր 509
Ը Ա Մն . Ը . 11 ; Ճոբ . Ժբ . 19 ; Իե . 13 , 14 , 15 ; Սաղ . Փա . 10 :
Թ Տես Գւ . Բ . 11 :
Ժ ԳԼ . Ե . 6 ; Ե . 3 :
ԺԱ ԳԼ . Բ . 11 :
ԺԲ Թագ . Իա . 6 , 9 :
ԺԳ Հմր 2 ; ԳԼ . Բ . 11 :
ԺԴ Հմր 10 :
ԺԵ Հմր 2 ; ԳԼ . Բ . 11 :
ԺԶ Տես ԳԼ . Բ . 11 :
509
ԺԷ Հմր 11 , 15 :
ԺԸ ՕՐ . Ժ . 11 , 14 :
ԺԹ ԳԼ . Բ . 17 :
Ի Հմր 22 ; ՆԵՀՄ . Բ . 10 , 12 :